

RÁDCE DUCHOVNÍ.

ČASOPIS KNĚŽSTVA ČESKOSLOVANSKÉHO.

Redaktor:

Msgr. FRANTIŠEK VANĚČEK,
čestný komoří Jeho Svatosti, sídelní kanovník vyšehradský.

ROČNÍK XXI.

V PRAZE.

TISK A MAJETEK CYRILLO-METHODĚJSKÉ KNIHTISKÁRNY V. KOTRBA.
1914.

Obsah XXI. ročníku.

(Rok 1913 a 1914.)

Část homiletická.

Neděle a svátky církevního roku:

	Strana
Neděle I. adventní. Kdo k nám přichází. V. M. Váchal	1
Neděle II. adventní. Proč přišel Bůh na svět a stále přichází. V. M. Váchal	6
Neděle III. adventní. Co nám přináší Vykupitel. V. M. Váchal	10
Neděle IV. adventní. Jak se máme připravit na příchod Páně. V. M. Váchal	15
Neděle I. adventní. Poklad duše: I. zbožnost, II. jak ji nacvičiti výchovou. Fr. Vaněček	20
Neděle II. adventní. Svědectví nekřesťanských spisovatelův starověku o Kristu. R. S.	24
Neposkvrněné početí Panny Marie. Čistota rodiny křesťanské. František Vaněček	29
Neposkvrněné početí Panny Marie. Ochrana čistoty: modlitba, sebezápor, boj. R. S.	32
Neděle III. adventní. Rodina a radost křesťanská a radost pohanská. Fr. Vaněček	37
Neděle IV. adventní. Rodina a Eucharistie. Fr. Vaněček	40
Hod boží vánoční. Proč Syn boží si zvolil plénky a jesličky. Dle Bourdaloue V. Strh	65
Hod boží vánoční. Láska boží. Jos. Ocetek	70
Svátek sv. Štěpána. Dětinná mysl a dětinné štěstí. Jan Nep. Jos. Holý O. Praem.	72
Na slavnost sv. Štěpána, prvomučedníka. Mučedníci Páně jsou svědky víry pravé. Dr. Karel L. Řehák	77
Neděle po Narození Páně. Vánoční kázání miláčka Páně sv. Jana. (Homilie.) Přeložil R. S.	80
Neděle poslední v občanském roce. Spasitel jest ku povstání nebo ku pádu mnohým. Dr. K. L. Řehák	84
Na poslední den v roce. Kázání na moři. Farář Fäbnrich	86
Na poslední den v roce. Pohled do roku minulého a nastávajícího. Dle Stiegele V. M. Váchal	92
Na slavnost Obřezání Páně a Nový rok. Návod, dle něhož nastati mohou lepší časy. Dr. K. L. Řehák	96
Obřezání Páně. Nový rok. Kdy bude nový rok pro nás šťastným? Dle Jak. Schäfera V. M. Váchal	98
Neděle po Obřezání Páně. Cena duše lidské. R. S.	103

Neděle po Obřezání Páně. Proč se lidé vůli boží podrobovatí nechtějí. Dr. K. L. Řehák	107
Zjevení Páně. O misiích mezi pohany. R. S.	110
Zjevení Páně. Sv. Tří králů. Povolání pohanů do církve. Dle Fenelona V. Strh	115
Zvěstování Panny Marie. Požehnání z úcty mariánské. Dle Pavla Vil. z Kepplerů V. M. Váchal	129
Zvěstování Panny Marie. Fr. Vaněček	132
Neděle V. v postě. Dr. K. L. Řehák	135
Neděle V. postní. Co jest to zachovati feč mou	138
Na neděli Smrtnou. Pojdte k Pánu Ježíši! (Kázání dětské.) J. Ocetek	141
Veliký pátek:	
Triumf Spasitelův v smrti. R. S.	143
Spasitel v hrobě. Večerní adorace na Veliký pátek. Jos. Ocetek	148
Hod boží velikonoční. Radostné pravdy velikonoční: Ježíš žije a slubuje život věčný. R. S.	152
Hod boží velikonoční. Zmrtvýchvstání Kristovo jest nadějí církve. Strh	156
Pondělí velikonoční. Vyvol si Pána Ježíše za průvodce v životě! Dle Hamrle Jan Nep. Jos. Holý	161
Na pondělí velikonoční. O cestě do Emaus. Dr. K. L. Řehák	166
Cyklus řečí o modlitbě:	
První neděle po Velikonoci. Pojem o rozdělení modlitby. Jan Nep. Jos. Holý	174
Neděle druhá po Velikonoci. Modlitba za světence. Jan Nep. Jos. Holý	193
Neděle třetí po Velikonoci. Střelné modlitby. Jan Nep. Jos. Holý	203
Neděle čtvrtá po Velikonoci. Utrpení jest branou vykoupení. Dle Dra. Jos. Müllera upravil Petr Teplý	212
Neděle pátá po Velikonoci. V těchto dnech jest modlitba snadná a mocná. Jan Nep. Jos. Holý	230
Na nebevstoupení Páně. Sursum corda. Jan Nep. Jos. Holý	241
Neděle šestá po Velikonoci. Modlitba — sestoupení k zemi. Jan Nep. Jos. Holý	248
Cyklus kázání o mši sv. Neděle po Velikonoci. R. S.	
Neděle druhá, třetí, čtvrtá, pátá a šestá po Velikonoci. Obět mše svaté, obět ustavičná. R. S.	198
Obět na kříži a obět mše sv. R. S.	207
Mše sv. koná se na čtyřerý úmysl. R. S.	216
Tři hlavní částky mše sv. R. S.	235
Mše sv. — školou ctností. R. S.	253
Svátek sv. Jana Nep. Patero hvězd Janových. F. V.	222
Sv. Jana Nep., patrona českého, mučedníka. Naše povinnosti k svatým mučedníkům. V. M. Váchal	226
Slavnost Nanebevstoupení Páně. O nutnosti křtu k spasení. Alois Dostál	245
Na svátek sv. Josefa, ochránce církve. (Neděle třetí po Velikonoci.) Sv. Josef a nejsv. Eucharistie. Jan Ertl	259
Hod boží svatodušní. (Působení milosti boží.) František Čech	273
Hod boží svatodušní. Pobožnost k Duchu sv. Jan Nep. Jos. Holý	276
Pondělí svatodušní. Zač máme prositi Duchu sv.? Jan Nep. Jos. Holý	282
Pondělí svatodušní. Duch svatý svědčí o pravdě víry katolické. Dr. Karel L. Řehák	287
Nejsvětější Trojice. Výklad doxologie: Sláva otci. Dle Jak. Schmitta Jan Nep. Jos. Holý	290
Slavnost nejsvětější Trojice boží. Co znamená býti dítětem božím? Dr. Karel L. Řehák	298
Neděle druhá po sv. Duchu. Ježíš Kristus naším hostitelem. V. M. Váchal	301
Po druhé neděli po sv. Duchu. Na slavnost božského Srdce Páně. (Dle Ondřeje Hamerle C. ss. R.)	304

Neděle třetí po sv. Duchu. Co probodává, co rozšifruje a co zaceluje ránu božského Srdece Páně. V. M. Váchal	308
Neděle třetí po sv. Duchu. Nový život vnitřní. (Příprava k pobožnosti nedělní sv. Aloisia.) Dle Jos. Köhna V. Strh	312
Neděle čtvrtá po sv. Duchu. Hojný rybolov. (Dle Jindř. Förstra.) V. Strh	315
Neděle čtvrtá po sv. Duchu. Pravý učedník Páně	318
Sv. Petra a Pavla. Jak Boba milovati máme. Fr. Vaněček	337
Na sv. Petra a Pavla. Svatý Otec. František Malý	341
Neděle pátá po sv. Duchu. (Sv. Prokopa — v Sázavě.) Fr. Vaněček	345
Neděle pátá po sv. Duchu. — Navštívení Panny Marie. Blahoslavená Panna Maria — matka naše. V. M. Váchal	348
Neděle šestá po sv. Duchu. Kterak třeba odevzdávati se vedení prozřetelnosti boží. Dr. K. L. Řehák	352
Neděle šestá po sv. Duchu. — Svatých apoštolů slovanských Cyrilla a Methoděje. O pravém pokroku a kde ho hledati. K. M. Váchal	355
Homilie na evangelium sedmé neděle po sv. Duchu. Biskup Keppler. Přeložil P. Voňavka	359
Neděle sedmá po svatém Duchu. Falešní proroci. Josef Ocetek	363
Na neděli osmou po svatém Duchu. Kterak člověka blaží dobré svědomí a dobrá pověst. Napsal Dr. K. L. Řehák	366
Neděle osmá po sv. Duchu. Moudrost světská a křesťanská. V. Strh	368
Neděle devátá po sv. Duchu. Pláč a smích. Dle Hansjakoba Jan Nep. Jos. Holý	401
Na neděli devátou po sv. Duchu. Co přimělo Pána Ježíše k slzám? A co k přísnosti? Napsal Dr. K. L. Řehák	405
Neděle desátá po sv. Duchu. O modlitbě pokorné. † František Ekert	408
Na neděli desátou po sv. Duchu. O spasení třeba se přičiňovati s bázní a třesením. Napsal Dr. K. L. Řehák	412
Nanebevzetí Panny Marie. (Královna nebes.) Frant. Čech	414
Nanebevzetí Panny Marie. Jan Hudek, katecheta	417
Na neděli jedenáctou po sv. Duchu. »Kdy třeba hlavně mluvíti; a mluvíti právě?« Napsal Dr. Karel L. Řehák	422
Neděle jedenáctá po sv. Duchu. Jan Hudek	424
Na neděli dvanáctou po sv. Duchu. Výklad. Napsal V.	428
Neděle dvanáctá po sv. Duchu. Církev katolická jest milosrdným Samaritánem. V. Strh	431
Neděle třináctá po sv. Duchu. O vděčnosti. V. Strh	434
Neděle třináctá po sv. Duchu. Jan Křt. Hudek	437
Neděle čtrnáctá po sv. Duchu. Bohu samému sloužiti máme. V. Strh	465
Neděle čtrnáctá po sv. Duchu. Jos. Staněk	468
Sv. Andělů stražných. Fr. Vaněček	470
Na slavnost Narození Panny Marie. Třeba nevinnost křesťanů i zachovati i množiti. Dr. Karel L. Řehák	473
Narození Panny Marie. Blahoslavená Panna Maria příčina naší radosti. V. Strh	476
Neděle patnáctá po sv. Duchu. Antonín Ondroušek	480
Neděle patnáctá po sv. Duchu. Kdy smrt nemá hrůzy? František Malý	483
Neděle šestnáctá po sv. Duchu. Poslední místo, pravé místo. V. Strh	486
Kázání na neděli šestnáctou po sv. Duchu. Proč světime neděli: a) opuštěním práce a b) konáním dobrých skutků? F. Vaněček	490
Neděle sedmá po sv. Duchu. Dle J. Patisse dr. Antonín Ondroušek	496
Neděle sedmá po sv. Duchu. Druhé přikázání jest podobno prvnímu. Hlavně dle P. Václava Lercha S. J. Jan Nep. Josef Holý, O. Praem. farář v Holišově	500
Na sv. Václava. Náboženství a práce zlaté dno národa. Fr. Vaněček	505
Na slavnost sv. Václava. Svatý Václav jest vzorem křesťana i vlastence. Napsal dr. Karel L. Řehák	508
Neděle osmá po sv. Duchu. Dobré skutky a zásluhy v katol. církvi všem společné. V. Strh	529

Neděle osmnáctá po sv. Duchu. Slavnost růžencová Panny Marie. Účinky modlitby sv. růžence. V. Strh	532
Slavnost posvátného růžence. Růženec — modlitba časová. Jan Nep. Jos. Holý O. Praem., farář v Holišově	536
Exhorta na neděli devatenáctou po sv. Duchu. O Kristově hostině v církvi. † František Ekert	541
Neděle devatenáctá po sv. Duchu. Proč jest málo vyvolených. V. Strh	543
Posvěcení chrámu Páně. Sociální význam chrámu Páně. Jan Nep. Jos. Holý O. Praem., farář v Holišově	547
Na neděli dvacátou po sv. Duchu. Dle Patisse dr. Ant. Ondroušek	552
Na neděli dvacátouprvou po sv. Duchu. Jak škodlivými jsou i hříchy všední. Napsal Dr. Karel L. Řehák	555
Neděle dvacátáprvá po sv. Duchu. Josef Staněk	558
Na slavnost Vše ch svatých. Svátí pochází ze sv. rodin. Fr. Vaněček	559
Na Dušičky. Dvoji smrt. J. Ocetek	563
O Dušičkách. Procházka hřbitovem. Fr. Vaněček	566
Na první neděli v listopadu. Svátostný Spasitel: štěstí v životě, útěcha ve smrti, blaženost na věčnosti	593
Neděle dvacátádrhá po sv. Duchu. O posledním pomazání a křtu. Fr. Vaněček	596
Na neděli dvacátoutřetí po sv. Duchu. Co nám zjeví naše umírání? Napsal Dr. Karel L. Řehák	600
Neděle dvacátátřetí po sv. Duchu. Poznání Boha z věcí kolem sebe a z věcí v nás samých. Fr. Vaněček	603
Neděle dvacátáčtvrtá po sv. Duchu. Proč jest cesta k nebi trnitá. V. Strh	608
Slavnost sv. Šimona a Judy. Fr. Vaněček	611
Neděle dvacátáčtvrtá po sv. Duchu. Církev je zrnem hořčičným; její rozšíření není dílem lidským. R. S.	705
Na neděli dvacátoučtvrtou po sv. Duchu. Kdy poslouchání slova božího přináší požehnaného ovoce? Napsal Dr. Karel L. Řehák	708
Neděle dvacátápátá po sv. Duchu. Útočiště před hněvem božského soudce. V. Strh	710
Neděle dvacátápátá po sv. Duchu. Nebe — peklo. R. S.	713
Na neděli dvacátoupátou po sv. Duchu. Kterak se uchováme budoucích soudů? Napsal Dr. Karel L. Řehák	715

Řeči příležitostné.

Před sv. přijímáním. Dle Jak. Schmitta V. Strh	44
Nad hrobem prof. dra. Augusta Bělohoubka na Vyšehradě 11. května r. 1908. Josef Horák, k. a. notif a farář v Dřevčicích	47
Nad hrobem vys. důst. pana kanovníka Šimona Bejvly, kníž. arcib. vikáře a faráře T. P., ve Vinohř. dne 5. června 1914. Josef Horák	623
Promluva před sňatkem. Dle Förstra V. Strh	718

V době války.

O Prozřetelnosti boží. Fr. Vaněček	570
Válka. Užito Krose a »St. Bonif.-Bl.« Fr. Vaněček	574
V době války Josef Novák	577
Pomoc naše ve jménu Páně! Promluva dra. Jos. Tumpacha při eucharistické pobožnosti válečné	618
V době války. Řeč vldp. rektora F. Němce v Týně při prosebném průvodu dne 27. září 1914	621
Pět pomocníků v době válečné. V. M. Váchal	723

Při installaci.

Důležitost kněze v osadě. Při installaci dp. R. Stránského, faráře ve Vionofii, promluvil Fr. Vaněček	627
Símé jest slovo Boží. — Promluvil Fr. Vaněček	720

Různé.

Řeč při svěcení kříže. Vojtěch Černý	631
Promluva při svěcení obecné školy v Ouvelech. A. D	634
Před adorační pobožností. Co činiti před velebnou Svátostí oltární? Děkovati, milovati, prositi. Venkovský farář	635

Část praktická a vědecká.

K otázce častějšího sv. přijímání na venkově. Několik myšlenek kanovníka dra. Hollensteina	51
Matrimonialia. Několik nejnovějších rozhodnutí římských v záležitostech manželských. Podává R. S.	54
ak se obchází článek 111. všeob. obč. zákona	57
Drobnosti z křesťanského světa	58
Leták vnitřní misie v Lipsku	60
Drobnosti z boje proti veřejné nemravnosti	61
Program na rok 1914	62
Příklady	63
Kdy lze vynechati obvyklé modlitby po mši svaté?	120
Podíl Rakouska na misiích. Dle řeči rektora P. H. Hausena R. S. . 120, 186	
Liturgické paběrky. (Kasule. — Římská rozhodnutí. — Konsekráční slova.) Podává Aléthés	124
Několik zajímavých judikátů pruských z oboru církevního	127
Apoštolát mužů. Dle dra. Straetra vzdělal P. Voňavka	181
Nové směry v katechetice. Nová učebnice Viléma Pichlera. Podávají R. S. a Jos. Hronek	190
Illustrace k otázce »věda a víra«. R. S.	191
Zasílání mešních stipendií	265
Sto krátkých odpovědí na sto volnomyslitelských otázek . 267, 333 a 389	
»K Římu!« v protestantských zemích vyjádřeno v číslech. R. S.	272
Ruský jezuita Ivan Michailovič Martynov	323
Kněz v boji proti liberalismu. P. Fr. Leitner C. Ss. R.	328
Pokladničky chrámové	336
Sebevražda národů. Dle prof. Aug. Kocha v Lutichu	373
Sociální působnost katolického kněze. Dr. A. Schellwiller	379
Pastýřský list kardinála Desideráta Merciera z roku 1914. Jsem křesťanem. Přeložil J. Š. V.	396 a 442
Bulharský mnich Panteleimon	450
Praedicate Evangelium. R. S.	458
O čem svědčí nové objevy křesťanské hřbitovy u Tripolis v Severní Africe? — R. S.	463
Znalost zákona v době války	512 a 589
O ubytování vojska	522
O spiritismu. V. M. Váchal	523
Eucharistické zvláštnosti španělské. Dle německé přednášky jesuity Eustacha Ugarta de Ercilla na eucharistickém sjezdu v Madridě upraven R. S.	527 a 587
Biskupové belgičtí o národní sebevraždě. De onanismo	584 a 699
Nedostatečná známka z náboženství	589
O křesťanské spravedlnosti. Díl druhý. Dle různých pramenů napsal Jan Nep. Jos. Holý O. Praem., farář v Holišově (Dokončení)	639 a 726

	Str.
Sňatky per procuratorem	698
K odstraňování konkubinátu	699

Literatura.

Der Kampf um Gott. Napsal Kurt Udeise	192
Bible česká	322
Jádro křesťanské sociologie. Napsal dr. Fr. Reyl	703
Světlem k Bohu. Napsal dr. Jos. Novotný	703
Podíl Dědictví sv. Prokopa. Nástin základův a všeobecných zásad společensko-hospodářských. Napsal dr. Al. Soldát	591
Modlitby v čas války	591
Spisy preláta dra. Ant. Skočdopole: »Učebnice bohosloví pastýřského« a »Rukověť katechety«	759

Do ročníku XXI. přispěli:

Čech František, Černý Vojtěch, Dostál Alois, † Ekert František, Ertl Jan, Fährnich Josef, Dr. Hollsteiner Josef, Holý Jan Nep. O. Praem., Horák Jos., Hronek Jos., Hudek Jan, P. Janů Mart., Leitner Fr., C. SS. R., Malý František, kan. Müller Václav, P. Němec František Sal., Novák Josef, Ocetek Josef, Dr. Ondroušek Antonín, Dr. Řehák K. L., Staněk Josef, Stránský R., Strh V., Teplý Petr, Dr. Tumpach Josef, Váchal V. M., Vaněček František, Voňavka Josef.

LISTY HOMILETICKÉ.

Neděle I. adventní.

Kdo k nám přichází.

„Ukaž nám, Pane, tvář svou, a blažení budeme.“
(Ž. 84.)

O vánocích konají se v katolických chrámech sbírky pro missie mezi pohany, aby i pohanům dostalo se té radosti, jaké my docházíme o těchto svátcích z narození Vykupitele, a milostí, jež nám přináší.

V jedné obci přišel na faru sedmiletý hoch a položil několik haléřů na stůl řka: »Přináším také něco pro pohanské děti.« Duchovní znal chlapce, syna chudé vdovy-pradleny, že mají sami doma bídu. Proto tázal se hoch, odkud peníze dostal. Chlapec odpověděl: »Sbíral jsem kosti a prodal je a tyto peníze jsem za ně dostal.« »Ale vždyť jste chudí,« pravil duchovní, »mamince je každý haléř dobrý, vezmi si je, Pán Bůh takových obětí od chudých nežádá, ale od bohatších, kteří mohou dáti, aniž jim to uškodí.« Ale chlapec odpověděl: »Maminka řekla, že jsme sice chudí, nemáme praničeho, ale přece nejsme tak chudí, jako pohanské děti, poněvadž známe Spasitele. Ale děti pohanské jsou úplně chudé a nešťastné, protože milého Spasitele neznají.«

Ejhle, drazí křesťané, chudá žena byla šťastnou ve své chudobě, protože znala Spasitele, jeho lásku k lidem, jeho něžnou starost o každého z nejchudších, znala učení Pána Ježíše, jež tolik útěchy poskytuje lidem, zvláště trpícím a opuštěným, a ve svém štěstí cítila bolest nad ubohými pohany, kteří dosud křesťany nejsou, Pána Ježíše neznají, a proto neznají ani těch radostí, jež učení křesťanské přináší všem lidem, zvláště chudým.

P o j e d n á n í.

Příklad tento uvedl jsem na začátku dnešní promluvy, abych ukázal, jak šťastni jsme my křesťané, katolíci, kteří jsme již tolik

milostí skrze Pána Ježíše dosáhli, kteří se těšíme nadějí, že jedině skrze Pána Ježíše dosáhneme jednou blaženosti věčné.

Rozhlédneme-li se dnes kolem sebe, vidíme mnohé křesťany, kteří na Ježíše zapomínají, kteří už nevědí, proč jsou křesťany, ba i mnohé, kteří zapírají, že jsou křesťany. Každoročně slavíme o vánocích příchod Páně, připomínáme si jeho narození v Betlemě a radujeme se z milostí, jež nám přinesl. Ale mnozí křesťané necítí více žádných radostí, odcizili se Kristu, svému Vykupiteli, bývají o vánocích chladní a ponechávají tu radost jenom malým dítkám, domnívajíce se, že nepotřebují více Spasitele a jeho milostí, že sami sobě stačí, zapomínají, že není přístupu k Otci nebeskému, leč skrze Pána Ježíše Krista, že jedině ve jménu Pána Ježíše mohou dojít spásy věčné, že kdo se nehlásí o vánocích ke svému Spasiteli, nebude se hlásiti Spasitel k němu při posledním soudu. Jsou-li vánoce pro nás radostnými, spojujeme-li se o vánocích se svým Spasitelem v nejsv. Svátosti oltářní, pak bude pro nás poslední den soudu radostným, budeme se radovati z příchodu Páně, věčného soudce; pro koho však jsou vánoce bez významu, kdo o svátcích těch zůstává chladným a necítí radosti z příchodu Páně, pro toho bude poslední den soudu dnem hrůzy a zavržení věčného.

Proto ustanovila církev sv., matka naše, adventní dobu, památku očekávání Vykupitele, abychom se řádně připravili, o vánocích pak se se svým Spasitelem spojili a tak očekávali blažený okamžik, až nás Bůh se světa odvolá, abychom věčně byli s ním spojeni a blaženi. Aby příprava na vánoce se zdařila, uvážme o těchto nedělních adventních, kdo jest, který k nám přichází, proč přichází, co přináší, a jak se naň připraviti máme.

Kdo přichází k nám? Ptáme-li se, kdo jest to, který před 1900 lety k nám na svět s nebe přišel a každoročně o vánocích přichází, odpoví nám každé školní dítko, že jest to Ježíš Kristus, jednorozený Syn boží, pravý Bůh, druhá božská osoba, náš Vykupitel a Spasitel, Pán a budoucí náš soudce. Dítko nám poví dále, že ten Kristus byl už v ráji prvním lidem příslibem, od proroků předpovídan, v Betlemě se narodil, za nás trpěl a umřel, vstoupil na nebesa po svém zmrtvýchvstání, seslal Ducha sv., řídí církev svou proti branám pekelným, zůstává na oltáři mezi námi, dává se nám za pokrm ve sv. přijímání, obětuje se za nás každodenně při mši sv. a bude jednou žádati počet z našeho vladařství po smrti a při posledním soudu.

Poněvadž satan za všech časů pracoval k tomu, aby památku na Spasitele vyhladil z myslí lidských, poněvadž vždy měl množství ochotných posluchačů a pomocníků, kteří nechtějí dle učení Kristova žiti, ale jen svým rozumem, dle vlastních rozmarů se řídit, jak byl už Pán Ježíš předpověděl; poněvadž zvláště za našich dob slyšíte často, že mnozí i Krista upírají, jakoby vůbec ani nežil, či snižují jej na pouhého proroka, věhlasného učitele: připomeneme si pravdy náboženské o Kristu v tuto posvátnou

dobu adventní, abychom se ve víře utvrdili a proti nevěrcům ozbrojili a o mělkosti jejich útoků a zlobě se přesvědčili.

První základní pravda jest, že zaslíbený Vykupitel po všeska století očekávaný ode všech národů jest Ježíš Kristus, Syn boží, pravý Bůh. Kristus, který na svět přišel, shoduje se s Kristem, který byl od Boha zaslíben, předpovídan a očekáván, a sice co nej přesněji co do času, místa narození a osobních okolností.

Nemůže býti nikdo jiný pravým Vykupitelem, nežli Ježíš Kristus, srovnáme-li předně čas, kdy měl dle proroctví přijíti, s časem, kdy také přišel. Uvedu jen tři nejjasnější proroctví, týkající se času, kdy měl Vykupitel přijíti, jak nalézáme v Písmě sv.

První pochází od patriarchy Jakuba, který před svou smrtí předpověděl: »Nebude odňata berla od Judy, dokavad nepříjde, který přijíti má, a kterého čekají všickni národové.« (1. Mojž. 49. 10.) Chtěl říci: »Dokud králové z rodu Judy budou vládnouti, nenarodí se Vykupitel; až jim bude berla královská odňata, narodí se Vykupitel.«

A to se stalo, když císař římský Augustus podmanil si národ judský a dal jim za krále cizozemce Herodesa. Tu přišla plnost času; Augustus nařizuje sčítání lidu, Panna Maria jde k zápisu do Betlema, kde se narodí Vykupitel, Ježíš Kristus, v chlévě, jak jiný prorok byl předpověděl.

Druhé proroctví ze VI. století před narozením Páně pochází od proroka Daniele, který předpověděl, že od doby nového opevnění Jerusalema (t. j. od r. 453 př. Kr.) až po dobu veřejného vystoupení Messiaše uplyne 69 ročních téhodnů, t. j. 483 léta. a až k jeho smrti 69½ ročních téhodnů, t. j. 486½ roku. Oznamil mu to Bůh skrze archanděla Gabriele, když se Daniel jednou modlil a přinášel obět za vysvobození ze zajetí babylonského. Král perský Cyrus dal židům dovolení, aby si znovu vystavěli Jerusalema a chrám, ale pro různé překážky nedošlo k tomu, až Artaxerxes dal opět r. 453 Nehemiášovi svolení, aby Jerusalema byl ohrazen a branou opevněn. Připočteme-li k roku 453 + 69 × 7 = 483 roky, aneb 69½ × 7 = 486½ roku, obdržíme rok 30 aneb 33½ roku po narození Krista, dobu veřejného vystoupení a pak smrti Vykupitele. (483 — 453 = 30.) Jak velkolepé to proroctví!

Třetí proroctví jest Aggeáše, který předpověděl, že Messiaš přijde, pokud ještě bude státi chrám jerusalemský. Když totiž židé vrátili se ze zajetí, začali stavěti nový chrám, poněvadž bývalý chrám Šalomounův byl rozbořen od nepřátel; a tu starci, kteří dřívější chrám znali, plakali lítostí, že nový nebude tak krásný, jako byl předešlý. Proto těšil je prorok Aggeáš, že tento chrám bude mnohem slavnější, poněvadž bude v něm vyučovati Vykupitel sám. (2. 8.) I to se vyplnilo; neboť nový tento chrám byl r. 70 po Kr. od Tita, římského vojévůdce, rozbořen a se zemí srovnán a již více postaven nebyl. Proto Ježíš Kristus, který v tomto novém chrámu učil, a pokud chrám stál, za nás trpěl a zemřel, jest pravý Messiaš, jak byl Aggeáš předpověděl.

Jako se vyplnila proroctví o čase příchodu Vykupitele, tak

se naplnilo i o místě jeho narození, o němž předpověděl prorok Micheáš toto: »Aj, ty Betleme, maličký jsi mezi tisíci městy judskými, ale z tebe vyjde, jenž bude panovníkem v Izraeli, a východové jeho od počátku, ode dnů věčnosti.« (5. 2.) Proto dostalo se třem králům od východu odpovědi, že se asi hledaný od nich Vykupitel narodil — v Betlemě. (Mat. 2. 5.)

Konečně množství proroctví o narození, životě, utrpení, smrti, zmrtvýchvstání a slávě Vykupitele vyplnilo se přesně do jediného, tak že nikdo zdravého rozumu nemůže pochybovati, že by Ježíš Kristus nebyl od Boha zaslíbeným Messiasem, pravým Bohem.

Nemožno, abych uvedl dnes všechna proroctví, zmíním se jen o nejznámějších, o nichž jste již tolikrát slyšeli, abychom si je zase vpravili v paměť a ve víře se utvrdili.

Proroci předpověděli, že Messias narodí se z Panny neporušené: »Aj, panna počne a porodí syna, a nazváno bude jeho jméno Emanuel, t. j. Bůh s námi (Isaiáš 7. 14.); t. j. bude tu přebývati na zemi mezi námi.«

Narodí se jako malé dítě, bude tedy Bůh a člověk zároveň: »Maličký narodil se nám, Syn boží dán jest nám; nazváno bude jeho jméno: Podivný, rádce, Bůh, silný, Otec budoucího pokolení, kníže pokoje.« (Isai. 9. 6)

Bude pocházeti z rodu Davidova: »Vyjde prut z kořene Jesse (otce Davidova).« (11. 1.)

»Vzbudím Davidovi kmen spravedlivý, a kralovati bude jako král, a jméno, kterým ho nazývati budou, jest: Hospodin, spravedlivý náš.« (Jerem. 23. 5.)

Přijde ku spáse hříšných: »Nalomenou třtinu nedolomí, dohasínajícího knotu neuhásí; v pravdě učiti bude spravedlnosti.« (Isai. 42. 3.)

»Přijde léčit zkroušené srdcem, kázat jatým propuštění a zavřeným otevření; milostivé léto od Hospodina, těšit všechny věřící.« (Is. 61.)

Bude konat zázraky: »Bůh sám přijde a spasí vás. Tenkrát otevrou se oči slepých, uši hluchých, jazyk němých bude rozvázán, a kulhavý poskočí jako jelen.« (Isai. 35. 4.) Pán Ježíš se odvolává na toto proroctví, aby učedníci Janovi oznámili, co viděli, jak slepí vidí, hluchí slyší, kulhaví chodí, malomocní se očišťují.

Před smrtí pojedje slavně do Jerusalema: »Plesej, dcero sionská, neboť aj král tvůj béře se k tobě, spravedlivý a Spasitel, chudý na oslátku.« (Zachar. 11. 6.)

Bude bičován a potupen: »Tělo své dal jsem bijícím a líce své rvoucím; tváře své neodvrátil jsem od lajčích a plijčích na mne.« (Žal. 21.)

Bude ukřižován: »Zbodli ruce mé i nohy mé; sčteli všechny kosti mé.« (Zachar. 13. 6.)

Bude žlučí napájen (Ž. 68. 22.), o roucho bude metán los (Isai. 53. 9.), umře mezi zločinci (Isai. 53. 9.), bude trpěti jako beránek a neotevře úst svých (53. 7.), bude se za vrahy modliti

(53. 15), umře dobrovolně za hříchy naše (53. 4—7.), hrob jeho bude slavný (vstane z mrtvých) (Isai. 53. 11.), tělo nezhnije v hrobě (Ž. 15. 10.), navrátí se do nebe, vezme s sebou duše z předpekla (Ž. 67.), seděti bude na pravici boží (Ž. 109.), založí církev, království boží na zemi, jež bude trvati až do skonání světa (Isai. 23; Ž. 2. 28.), přestanou oběti zvířat, a na každém místě obětována bude obět čistá, mše sv. (Malach. 1. 11.).

A co proroci předpověděli, stalo se vše do jediného písmene.

Přišel Bůh na svět: »Slovo tělem učiněno jest, a přebývalo mezi námi.« (Jan 1. 14.) Jakmile Maria Panna vyřkla památná slova »Aj, já dívka Páně, staniž mi se podle slova tvého« (Luk. 1. 38.) k andělu, stalo se vtělení, Maria počala, Syn boží vzal na sebe tělo lidské v životě jejším. Při narození Páně v Betlemě ohlašují andělé, že sláva Bohu bude zase vrácena a pokoj lidem dobré vůle; Bůh volá pastýře prosté a učené mudrce, kteří po Vykupiteli toužili, k jeslům, mudrci přinášejí dary králi, Bohu a člověku zároveň.

Vykupitel začnám veřejný úřad, dává se pokřtít od Jana, aby ukázal, že jeho křtem otevře se lidu království boží. Jan volá pln nadšení: »Ejhle, Beránek boží, který snímá hříchy světa; nejsem hoden, abych mu rozvázal řeménky u obuvi.« Otec nebeský veřejně dává svědectví: »To jest Syn můj milý, v kterém se mi zalíbilo.« Kristus od té doby jedná všude jako Bůh. »Já a Otec jedno jsme; kdo vidí mne, ten vidí Otce.« (Jan 10. 30.) Uzdravuje nemocné, křísí mrtvé pouhým slovem, svým vlastním jménem; odpouští hříchy, vymítá ďábla z posedlých, sám vstává z mrtvých a vstupuje na nebesa.

Předpovídá budoucí věci, osud apoštolů a církve sv. a volá: »Nebe a země pominou, ale slova má nepominou.« »Dána jest mi všechna moc na nebi i na zemi.« (Mat. 28.) Kristus jediný žije bez hříchu a nejmenší slabosti, vzor lásky k bližnímu, pokory, mírnosti, trpělivosti, lásky k nepřátelům, horlivosti, statečnosti, — Kristus je zázrak v dějinách světových; největší nepřítelé proti své vůli mají k němu úctu. »Pojďte ke mně všickni, kteří jste obtíženi, a já vás občerstvím,« pro všechny má léku a pomoci. »Učte se ode mne, já jsem tichý a pokorný srdcem,« sebe staví za jediný a nejlepší vzor všech ctností. Kristus je naším Vykupitelem, zákonodárcem, učitelem, vzorem a budoucím soudcem.

Přijde opět s mocí velikou a velebností a shromáždí všechny před svou soudnou stolicí a rozdělí je jako pastýř rozděljuje ovce od kozlů. (Mat. 25.) Spravedlivé vezme s sebou do svého království, hříšné zavrhne na věky do temnot pekelných. »Kristus jest sám mocný král nad králi,« volá sv. Pavel, »a Pán nad pány, kterémuž čest a panování věčné.« (1. Tim. 6. 15.)

Kdo přichází k nám o vánocích? Ježíš Kristus, Syn boží, Vykupitel a Spasitel, pravý Bůh, Pán náš a budoucí soudce.

Roku 1876 zemřel ve Vídni slavný kazatel chrámu svatoštěpánského, konvertita dr. Emanuel Veit, lékař a básník. Pocházel ze židovské rodiny, studoval v Praze na universitě filosofii

a mnohdy i přednášky bohoslovecké navštěvoval Když slyšel, že prorocství Starého Zákona vyplnila se na Vykupiteli, Ježíši Nazaretském, hledal doma bibli, aby si místa prorocká přečetl. Otec se bál, aby se nestal křesťanem, a listy v bibli buď slepil aneb vytrhal, a synovi dal poliček, když se ptal po příčině toho. Syn však studoval pilně Písmo sv., jako ředitel ústavu zvěrolékařského ve Vídni navštěvoval na universitě vídeňské přednášky bohoslovecké, poznal pravdu katolického učení, dal se pokřtiti, stal se knězem a brzy nejslavnějším kazatelem velechrámu svatoštěpánského ve Vídni. Denně z vděčnosti modlíval se růženec kleče, že našel pravdu, pokoj a štěstí v církvi Kristově. Nám dostalo se všem té milosti, že narodili jsme se v pravé církvi, že církev sv. od kolébky až ke hrobu o nás se stará, abychom se neminuli cíle věčného. Každoročně o vánocích máme se spojit se svým Spasitelem, a doba adventní má býti k tomu přípravou. Proto dává církev sv. hned na začátku předčítati evangelium o konci světa a posledním soudu, kterému nikdo z nás neunikne. Jaké jsou vánoce, takový bude soudný den a celá věčnost. Oslavíme-li vánoce radostně a v posvěcující milosti boží, bude radostnou i naše smrt a po ní radostná věčnost.

V. M. Váchal.

Neděle II. adventní.

Proč přišel Bůh na svět a stále přichází.

„Přišel Syn člověka, aby hledal a spasil, co bylo zahynulo.“ (Luk. 19. 10.)

V Sasku, v Děvíně, byl náhle povolán katolický kněz ke vznešenému nemocnému, který knězi pravil: »Jsem ve více nemocen, obávám se, že umru, a proto vás prosím, abyste mi dal před smrti útěchy náboženské. Jednu věc si však vyprošuji, abyste se o Ježíši nezmiňoval.«

Byl to tedy jeden z těch, kteří ztratili víru v Ježíše Krista a chtěli se obejít bez něho svedení nevěreckým tiskem a vášněmi těla.

»Budu k vám mluvit o Bohu,« řekl duchovní. — »Prosím za to,« pravil nemocný, »neboť jsem měl vždy před Bohem velikou úctu.« Kněz líčil lásku Boha Otce ke všem tvorům a zvláště k nám lidem; jeho moudrost, vševědoucnost, svatost a spravedlnost, který nenechá nejmenšího dobrého skutku bez odměny a nejmenšího zla bez trestu. Vypravoval, jak potrestal pyšné anděly, jak potrestal první lidi v ráji, jak trestal lid bezbožný v Starém Zákoně; jak hrozno je upadnouti do rukou Boha živého. A nyní odešel a nechal nemocného přemýšlet. Když dlouho nepřicházel, poslal si nemocný opět pro něj, aby ho potěšil. Vypravoval knězi, jak jest znepokojen strachem a hrůzou, bojí se smrti a trestů za poklesky. A tu kněz pravil: »Milý příteli, i tu se postaral Bůh z nevyřčené lásky nad námi, abychom pozbyli bázně

a naplnění byli spokojeností a láskou k novému životu; ale o tom prostředku, jak možno dojti spokojenosti a odpuštění, nechcete slyšeti, a proto jsem se svou útěchou u konce. Nevím, co bych vám více řekl.« — I prosil nemocný, aby jen mluvil dále a ukázal, jak by co nejdříve pokoje mohl naléztí.

Kněz mluvil o Ježíši, který přišel na svět, aby žádný nezahynul, ale život měl věčný; který přišel hledat a spasit, co bylo zahynulo. Mimo Ježíše není pokoje ani spásy. A když mluvil ještě o svátostech a zvláště o svátosti pokání a nejsv. Svátosti oltářní, prosil nemocný se slzami v očích o zaopatření sv. svátostmi, aby nezemřel jako netvor, ale jako křesťan v kajícnosti a lásce k Bobu. — Bez Ježíše není spásy.

Když první lidé v ráji zhřešili a za hřích potrestáni byli, těšili se na světě jediné nadějí v příští zaslíbeného Vykupitele, přinášeli oběti Bobu, odprošovali stále a těšili se, že jen obětí Vykupitele mohou býti spaseni. Když pak lidstvo zabředlo do modloslužby a zapomnělo na Boha a Vykupitele, slitoval se konečně Bůh nad smutným osudem jejich, a poslal Syna svého, aby lid zachránil a z moci ďáblavy vysvobodil.

Dnes připomeneme si poznovu, proč přišel Syn boží na svět a každoročně o vánocích k nám přichází.

Pojednání.

1. První příčina, že Syn boží přišel na svět, jest nevýslovná láska boží. Pan Ježíš to naznačil Nikodemovi těmito slovy: »Tak Bůh miloval svět, že Syna svého jednorozeného poslal, aby žádný, kdo uvěří v něho, nezahynul, ale měl život věčný.«

Člověk ve hříchu nebyl s to, aby si vydobyl dřívější svatost a spravedlnost a s ní spojené statky. Kdo je tělesně mrtev, nemůže se sám vzkřísiti; kdo je duchovně mrtev, t. j. kdo jest ve hříchu, nemůže se sám bez pomoci boží probuditi k životu duchovnímu. Sv. Augustin praví: »Jestliže člověk spravedlnosti, kterou obdržel, bez milosti boží ani si uchovati nemohl, kterak si ji mohl opět vydobýti, když ji byl ztratil?« Člověk po pádu podobal se nemocnému, který sice může hýbati rukama i nohama, ale přeče bez cizí pomoci ze svého lůžka nemůže povstati a jíti, kam by chtěl. (Sv. Tom. Aqu.)

Lidstvo lstí ďáblavy bylo poraněno a o své nadpřirozené dary oloupeno; proto přišel milosrdný Samaritán, Ježíš Kristus, aby lidstvu, hříchem dědičným onemocnělému, přinesl lék a uzdravení. Bylo třeba léků proti následkům hříchů duševních i tělesných. Rozum lidský byl zatemněn; bylo třeba nadpřirozeného světla, učení nebeského. Proto přišel nejvyšší učitel, světlo světa, aby lid osvětil. Jako světlo ve tmě vzdálené předměty osvětluje a zřejmými činí, tak i Kristus nejvzdálenější předměty, život na onom světě a věčnost, jasně nám ukazuje.

Vůle lidská po hříchu byla nakloněna ke zlému. Proto přišel Syn boží, aby svými příkázáními a zaslíbeními naklonil vůli naši k dobrému. Nazval sebe dobrým pastýřem, který dá i život

za ovečky své, aby nám svou lásku znázornil a od hříchu odstrašil.

Učil nás, že na světě jsme pocestnými, kteří tu nemají stálého místa, pravým domovem: že jest nebe a v něm blaženost nekonečná; cesta do nebe že jest příkrá a drsná, ale svým příkladem postavil se nám za vůdce: »Já jsem cesta, pravda a život.« (Jan 13.) Budeme li následovati Pána Ježíše, nemůžeme zblouditi.

Kdo přemýšlí častěji o lásce Pána Ježíše k lidem, o jeho utrpení a smrti, musí milovati jej nade vše a z lásky k němu varovati se hříchu, největšího neštěstí pro duši.

Hříchem ztratil člověk posvěcující milost čili svatost, přestal býti dítkem božím a dědicem nebe. Proto přišel Syn boží, stal se člověkem, aby nás učinil opět syny božími, svými bratry a spoludědici nebeského království. Přinesl k tomu potřebné prostředky, obět mše sv. a sv. svátosti, otevřel nám nebe a my jediné skrze Pána Ježíše můžeme býti spaseni. »Nikdo nepřijde k Otcí,« pravil, »leč skrze mne.«

Kristus přišel dále, aby nás osvobodil od tělesných následků hříchu dědičného.

Hříchem propadl člověk nesčetným útrapám a neřadám. Přišel Kristus, aby nám je svým křížem osladil a ulehčil. Učil nás, že koho Bůh miluje, toho křížem navštěvuje. Kdo z lásky nese kříž svůj, necítí ani, že kříž nese — věda, že ochota jeho bude mnohonásobně odměněna.

Hříchem propadl člověk smrti. Přišel Syn boží, zemřel za nás dobrovolně, abychom my z mrtvých vstáti mohli. »Jako skrze jednoho člověka přišla smrt na svět,« praví sv. Pavel, »tak skrze smrt jednoho člověka — Syna božího — vzkříšení ze ze smrti.« (2. Kor. 15.) Hříchem ztratil člověk ráj a panství nad světem. Přišel Syn boží, přinesl prostředky, abychom si při vši bídě mohli učiniti nebe na zemi a zasloužili si pak nebe na věčnosti. Nosí-li člověk Boha ve svém srdci, nemá-li hříchu, pak kdyby byl uprostřed dravých šelem, kdyby ho neštěstí stíhalo za neštěstím, nedá se vyrušiti, nosí nebe ve svém srdci, a pro blaženost nevidí a necítí strastí tohoto světa. Tichostí svou vládne světu. »Blahoslavení tiší, oni zemí vládnouti budou.«

Hříchem upadl člověk v moc ďábla. Syn boží přinesl prostředky, abychom se z moci jeho vybavili. »Hřích se rozbojnil, ale milost boží rozbojnila se ještě více.« (Řím. 5. 20.) »Dostí máš na milosti mé,« pravil Bůh k Pavlovi. Tisíce křesťanů stojí nepřemoženi, stojí jako skála proti úkladům dábelským.

Přišel tedy Syn boží na svět, aby napravil vše, co byl Adam pokazil. Adam zhřešil pýchou, neposlušností, touhou po slávě a požitcích. Chtěl býti jako Bůh. Kristus, druhý Adam, napravil vše pokorou, poslušností, sebezapíráním, nejpotupnější smrtí a ukázal nám, že jen cestou za ním uchráníme se pádu, pýchy, neposlušnosti a nezřízených žádostí; že jediné touto cestou dosáhneme vítězství na zemi a slávy věčné na nebi.

2. A nyní jest otázka, proč Kristus každoročně o vánocích sestupuje k nám na oltáře a do našich duší.

Je to opět nevystihlá jeho láska, aby nás totiž zachránil a neustále posvěcoval. Láska boží sestupuje každoročně o vánocích a klepá na srdce křestanů a žádá přístupu u spravedlivých i hříšníků. Otevře-li spravedlivý o vánocích své srdce svému Spasiteli, obnovuje tento v jeho srdci všechny milosti, jež s sebou svým narozením, prvním příchodem přinesl, osvěcuje, posiluje, aby na cestě dobra kráčet a setrval. odměňuje útechou a radostnou nadějí všechny kroky pro spásu duše a slávu boží vykonané.

Otevře-li hříšník své srdce svému Spasiteli po vykonané sv. zpovědi, ukládá Spasitel v jeho srdci všecko to ovoce prvního příchodu svého, otfásá srdcem a naplňuje spasitelnou bázni před hříchem a příštím soudem, posiluje v boji proti hříchu a v konání dobra, zachovávání povinností; naplňuje spokojenosti a štěstím.

To je tedy účel příchodu Páně o vánocích na oltáře chrámů a do srdcí křestanů: utvrdit a rozmnožit ovoce prvního příchodu u spravedlivých a přivésti tam, kde ho není, u hříšných.

Každoročně o vánocích máme si tedy připomínati trojí příchod Páně: první před 1900 lety, narození v Betlemě; druhý každoročně o vánocích do srdcí lidských; třetí, poslední, příchod jakožto soudce — k poslednímu soudu. První byl příchodem milosti, třetí příchodem slávy, druhý milosti a slávy zároveň, kdy s milostí uděluje nám předchůt budoucí slávy věčné. Při prvním příchodu přišel v nepatrné a prosté podobě služebníka, nejchudšího člena společnosti lidské; při každoročním příchodu bývá pln laskavosti a útechy, třetí příchod bude strašným pro ty, kteří jím pohrdli.

V Berlíně žil před lety slavný právník, professor universitní, dr. Karel Jarke, protestant, bez víry. Jednou ve společnosti kde se uráželo náboženství a víra lidu, prohodil Jarke: »Kdyby byl nějaký Bůh, musil by se o nás starat.« Myslil ubožák, že tím řekl něco velice moudrého a učeného. Ve společnosti byl také jistý stařec, který byl rouháním velice a bolestně dojat, i řekl k professoru-rouhači: »Milý učený pane doktore, Pán Bůh se přeče o nás lidi dosti postaral, neboť pro nás stal se člověkem.« Professor byl překvapen rázným poučením, zamyslíl se a od té doby, citě se zahanbeným, studoval otázky náboženské, až přišel ku přesvědčení, že pouze v katolické církvi je pravda, Kristus, Syn boží, se svými milostmi. Stal se katolíkem; byl povolán do Vídně za profesora, kde se stal pro svou učenost ministrem práv za dob Metternicha. Žil jako vzorný křestan, modlíval se zvláště často růženec. Když mu to kdosi výtýkal, pravil Jarke: »Jako je třeba člověku pro tělo pokrmu a nápoje, tak je třeba pro duši modlitby. Růženec však jest pokrmem nejživnější a nejlepší; růženec je krátkým výtahem evangelia, jádrem křestanství, útechou křestanů, ustavičným klaněním nej-

světější Trojici. Nemysli tedy, že jsou vyšší věci, které se lépe hodí pro člověka než růženec. — Když pak umíral, řekl u lůžka stojícím: »Rekněte každému, že v katolické církvi nalezl jsem největší štěstí, a že mne vždy bolelo, kdykoli jsem slyšel nebo četl, že někdo církev tupí a uráží.« — Odkud ta změna stala se s professorem? Studoval otázky náboženské a modlil se při tom a poznal, co milostí se nám dostalo od Boha skrze Pána Ježíše, Syna božského, zakladatele církve katolické. V růženci, nejlepší modlitbě, kde se opakují tajemství naší sv. víry, život Páně a Panny Marie, hledal největší útěchu, v něm připomínal si všechny pravdy sv. náboženství a s nimi spojené povinnosti. K tomu často přijímal tělo Páně, odkud čerpal stále nový život, sílu, útěchu a štěstí.

Jak snadno můžeme se státí šťastnými ve světě a jak snadno zajistiti si můžeme štěstí pro celou věčnost, štěstí, jež zde ani pochopiti nemůžeme. Vítejme každoročně svého Spasitele s radostí, otevřeme mu ochotně své srdce, aby tam zavítal svými milostmi a neustále kraloval. Proto volám se žalmistou Páně: »Pozdvihněte, knížata, bran vaších, t. j. otevřte brány svých srdcí, vy budoucí knížata nebeské říše, věrní vyznavači Kristovy, synové boží, — a vyzdvihněte se brány věčné, a vejdeť král slávy. Kdož jest ten král slávy? Hospodin silný a mocný, Hospodin mocný v boji, onť jest král slávy.« (Ž. 23.) Otevřme srdce svá svému Vykupiteli, naplní nás radostí a štěstím, učiní nás po smrti knížaty své nebeské říše.

V. M. Váchal.

Neděle III. adventní.

Co nám přináší Vykupitel.

»Tak Bůh miloval svět, že Syna svého jednorozeného poslal, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale život měl věčný.« (Jan 3, 16.)

Když ve středověku sverepí Saraceni ohrožovali celou Evropu a přepadali pobřeží a unášeli odtud tisíce křesťanů do zajetí do daleké Afriky, a křesťanům v zajetí bylo snášeti přehroznou muky, povstávaly v křesťanstvu řeholní řády, jejichž členové se zasvěcovali vykupování těchto ubohých. Sbíraly se peníze a různé drahocenné věci, a řeholníci s nebezpečím života plavili se přes moře, aby co nejvíce ubohých a nešťastných vysvobodili. Nejprve pomáhali těm nejnešťastnějším, kterých zvláště bylo domá třeba, otcům četných dítek, synům, kteří měli na starosti chudé a nemocné rodiče a pod. Vyplatili za každého určitou cenu, aby byl propuštěn ze zajetí na svobodu, a hned se postarali o to, aby šťastně a bezpečně dostal se do své domoviny, jinak by byl upadl do rukou otrokářů jiných.

Něco podobného vidíme v dějinách lidstva.

Následkem prvotního hříchu upadli všichni lidé do otroctví

ďábla; nemohli si sami z něho pomoci, neznali cesty, neměli prostředku ani dostatečné moci, aby se vymanili a osvobodili.

Bylo třeba vyšší pomoci, a té se jim dostalo z nebe. Syn boží přišel na svět, aby lid vysvobodil z otroctví hříchu a ďábla. Na vykoupení lidstva vydal svůj vlastní život, zemřel smrtí nejbolestnější a nejpotupnější, aby si tím vyzískal zásluh nekončných a z těch pak rozdával jednotlivcům na vysvobození a zachránění. Co by nám bylo platno, kdyby nás byl Syn boží toliko vykoupil a nebe otevřel, kdyby nám nebyl zanechal prostředků, abychom se proti novému otroctví ubránili? Marně by byl za nás umřel, marně tolik trpěl, kdybychom neměli dostatečných prostředků, abychom se v pravé víře a pravém životě křesťanském udrželi a před hříchem a peklem uchránili.

Minulou neděli poznali jsme, co pohnulo Spasitele našeho, že v těle lidském přišel na svět a každoročně o vánocích sestupuje duchovně, aby nám totiž ovoce prvního příchodu stále rozdával, proti hříchu posiloval a v dobrou utvrzoval.

Trojí bída stihla pokolení lidské pro hřích prvních lidí, a proto trojí pomoc jest všem nezbytnou.

Všichni lidé kráčejí ve stínu smrti, v slabostech a nemocech těla a neustálém pokušení. Trojího přispění tedy třeba, a sice rady, pomoci a ochrany; trojí tu pomoc přinesl nám Spasitel náš, Ježíš Kristus, jak z následující řeči poznáme.

P o j e d n á n í.

1. Následkem prvotního hříchu zatemněn byl především rozum lidský. Zbloudil s cesty pravdy na cestu bludů, neuměl více rozeznati dobré od zlého, poznati vůli boží a kráčetí jistou cestou ke spáse. Proto nalézal se člověk stále ve stínu smrti a temnotách bludů. Největší učenci starověku neznali pravdy a proto nemohli ji oznámiti lidem. Proto očekávali pomoc jedině shůry, od Boha. »Jediné Bůh nás může osvětliti,« pravil filosof starých Řeků Plato; »dostane-li se nám zjevení božího, půjdeme cestou bezpečnou. Na ně spoléhajíce můžeme vésti život šťastný jako na loďičce, jež pluje bezpečně po vlnách ji obklopujících.« (Alcib. dial. 2.)

A Sokrates, největší mudřec řecký, souvěký Platona, pravil: »Prosím nebe, aby přišel ten, jenž by osvětlil lidstvo a dal mu poznati pravdy důležité a nutné. Ano, doufám jistě, že přijde ten, který rozptýlí tmy vědění lidského!« (Alcib. dg. 2.) Podobně řecký filosof a spisovatel Plutarch, pohan, který žil již za dob, kdy apoštolé hlásali po světě učení Kristovo, zjevení boží, napsal tato slova: »Zjevení má cenu převelikou a neobsáhlou; z ruky boží jest to dar, že lepšího ani Bůh dáti nemohl, a vůči lidem jest to důkaz lásky, nad který nelze z nebe většího přijmouti.« (De Isid. et Osia.) Filosof starých Římanů Cicero psal podobně o nutnosti zjevení božího takto: »Nizádný člověk není opravdu velikým, není-li inspirován duchem božím. Abychom poznali, který názor ze všech běžných je ten jediný pravý, k tomu je třeba

Boha; my nejsme s to, abychom sami o tom rozhodovali. (De nat. deor. 2. Ob.) Když pak Kristus přinesl nám pravdu s nebe, mnozí hleděli ji odstraniti, poněvadž odporovala zkaženosti jejich srdce a pýše, a chtěli vše vlastním rozumem lidským posuzovati a rozsuzovati; kromě toho byli to zklamaní filosofové, kteří byli nuceni veřejně vyznati, že bez zjevení božího nelze se člověku dopátrati pravdy. Sám vůdce nevěrců, francouzský Voltaire který dříve chtěl vše vlastním rozumem prozkoumati, napsal tato kající slova: »Nikdy nejsem jist, jdu-li pouze za svým rozumem. Co dnes tvrdím, o tom zítra pochybuji, pozejtří už to popírám a neustále se přesvědčuji, že každodenně mohu se mýlit. Všichni filosofové doznali mně upřímně, že nevědí více než já. Rozum lidský, jsa ponechán sobě samému, vyhne se někdy bludu, ale vyhnuv se jednomu, upadá do jiného. Proto jediným klíčem, jedinou cestou, jedinkým prostředkem, na který lze se bezpečiti, kudy lze uniknouti tmám rozumu a zdolati nedostatečnost vlastní přirozenosti, jest víra. Jsme jako nemluvnata, která učinivše několik kroků bez pomoci, bez průvodce, záhy upadnou; tak i my, chceme-li se vydati na pout života bez tohoto průvodčího, bez té opory bez víry, brzy upadneme, a toliko víra, zjevení boží, může nás opět zvednouti.« (Oeuvres 11, 33, 46, 68.)

Bayle, francouzský spisovatel, protestant, když ve Francii bujelo plané rozumářství v XVII. stol., napsal tato slova: »Není nic hloupějšího nad rozumování proti skutečnosti. Před soudní tribunál nenáleží náboženství zjevené. Filosofie pohanská podává nám jasný důkaz toho, že člověk nutně potřebuje náboženství zjeveného, světla nadpřirozeného, aby doplnilo nedostatky její. Chtějí-li rozumáři disputovati proti božskému zjevení, nechme je mluvit; octnou se brzy ve slepé uličce, podlehnou své vlastní tmě a záhy umlknu.« (Diction.)

Německý filosof Schelling blízko před smrtí napsal ve své »závěti filosofické«: »Kdo chce býti dobrým filosofem, musí býti dobrým křesťanem. Tomu jsem se naučil zkušeností čtyřicetiletou.«

Francouzský spisovatel a filosof Jouffroy napsal: »Všecky soustavy filosofické neplatí tolik jako jedna stránka katechismu. Na otázky, odkud je člověk, jaký jest jeho cíl, co ho po smrti očekává, nedá žádná filosofie bez zjevení božího správné odpovědi.« (Nouv. melang.)

D'Alembert, francouzský spisovatel, napsal: »Náboženství zjevené poučuje nás o mnohých důležitých otázkách, jichž filosofie nezná. Díky tomu světlu jasnému, jež náboženství křesťanské rozšířilo po světě, lid je pevnější a jistější v přemnohých těch věcech.« (Encykl.) »Bez zjevení božího byl by člověk na světě sám sobě hádankou.« (Elem. phil.)

Jak maličtí jsou moderní volnomyšlenkáři a nevěrci! Vytahují staré zbraně nevěrců, kteří je dávno pohodili, poněvadž se špatně osvědčily; styděli se za ně a kajícně vyznali, že to bez Boha nejde! Dnes sotva kdo přičichl ke vědám, rozumuje jako nejslavnější filosof a světélkem svého rozumu chce zastíniti světlo

slunce nebeského, světlo zjevení božího. Proto máme v době adventní děkovati Bohu za milost, že nám dal dostatečného světla, abychom se před poblouzením uchránili.

Pán Ježíš přinesl pravdu a světlo a proto mohl právem říci: »Já jsem světlo světa; kdo chodí za mnou, nechodí v temnotách. Já jsem cesta, pravda a život!«

2. Následkem prvotního hříchu byla porušena přirozenost lidská, vůle nakloněna ke zlému. Bylo nám třeba pomoci, abychom povinnosti svědomitě konali. A pomoc tu přinesl Pán Ježíš.

Učení Kristovo jest pakou, kterou zmůžeme i nejtěžší břemena; dodává nám síly nadlidské. Missionář jde mezi pohany s vědomím, že sotva se vrátí živ, připraven na nejtěžší překážky, muky a smrt mučednickou. Nikdo ho nenutí, leč láska k bližnímu a bojná odměna na věčnosti. Milosrdná sestra tráví dny a noci u nakažlivě nemocných, neleká se nákazy ani smrti; slouží samému Kristu v nemocných a těší se na odměnu po smrti. Věrný křesťan libuje si uprostřed světácků a nevěrců v konání svých povinností, v poctivosti, věrnosti a spravedlnosti; neleká se posměchu zlých a vlažných, raduje se, že slouží Bohu, těší se na odměnu slíbenou. Bez víry pravé a zbožnosti nemůže býti štěstí ve společnosti, není pořádku. Policie a světská moc může zakročiti tam, kde je patrný zločin nebo přestupek, náboženství křesťanské nás nabádá, abychom všude a vždy jednali poctivě, i tam, kde nás nikdo z lidí nevidí; učí nás, že budeme jednou zodpovědni před soudem věčným i z každé prázdné a marné myšlenky.

Učení Kristovo vychovává charaktery, poctivce, kteří jsou hotovi i život obětovati, než Bohu se zpronevěřiti.

Náboženství dále dává útěchu v neštěstí a chrání před zoufalstvím. Křesťan ví, že Bůh je dobrý otec, který neuloží nám více než bychom unesli; že když je nouze největší, pomoc boží bývá nejbližší.

Člověk bez náboženství podoben plavci na moři, pod nímž se loď ztroskotala. Čím více mizí mezi lidem víra v Boha, tím více se množí zloba lidská a s ní sebevraždy a zoufalství. Lidé bez víry jsou největší zbabělci. Proto volá bývalý nevěrec, francouzský spisovatel Necker: »Ó náboženství, tys věrnou záštitou osudů lidských! V protivenství dodáváš odvahy, v neštěstí sílu; sužují-li nás úzkosti, odkazuješ na doby příští, okrašluješ naši budoucnost. Tys nejjistějším průvodčím, jež nám nebe dalo na zemi. Je-li možno snižovati tebe?« (Cours de moral.) »Bůh není úplně milován, a to je příčina jediná všelikého neštěstí lidského; proto jsou lidé nespokojeni, mrzuti, oddávají se smutku a žalu, bojí se smrti a zakoušejí pekelná muka už zde skoro všichni,« volá francouzský spisovatel Rousseau. (Pensées 144.)

Voltaire, zuřivý nepřítel křesťanství, vyznal veřejně a kajícím, že celý boj proti Kristu byl jen škraboškou, kterou bral na sebe, aby jako nevěrec vypadal, že celý život byl řadou pomluv. »Náboženství jest opora naše v protivenstvích a v útlacích; pro mne

jest jedinou útěchou po třiceti letech plných strastí a pomluv; strasti a pomluvy byly ovocem mé třicetileté práce.« (Oeuvr. 36)

Proudhon ozval se veřejně proti útokům na náboženství těmito slovy: »Největší sprostota jest známkou moderní literatury. Ukažte mně, můžete-li, jinde svědomí prodanější, duše zkaženější, než v kastě literátů. Kolik si zachovalo charakter neporušený? Kdo je příčinou pohrdání prací, nechuti ke konání povinností, rozmařilosti v rodinách? Kdo příčinou nejdrzejších apostasií? Co záleží takovým na posvátnosti náboženství, na příslnosti mravů? Literatura románová uvrhla generaci celou ve zkázu.« (Idées revol.)

Diderot napsal: »Bez náboženství není ctnosti, bez ctnosti není štěstí.« Čím více rozmáhá se nevěra, tím více množil se nepravost a nemravnost, tím více jest nespokojenosti, sobectví a nepřátelství.

3. Následkem prvotního hřichu vězelo lidstvo v otroctví ďábla a hříchů. Sami si pomoci nemohli proti úkladům pekla; bylo jim třeba ochrany, a tu nám přinesl Vykupitel.

»Není bojování naše toliko proti tělu a krvi,« praví sv. Pavel, ale proti knížatům a mocnostem temnosti.« (Efes. 6.) »Střízlivi buďte,« volá sv. Petr, »a bděte; nebo protivník váš ďábel obchází jako lev řvoucí, hledaje, koho by pohltil.« (5.) Ďábel je původce všeho zla, pramen nešlechetnosti, ustavičný nepřítel člověka.

Pán Ježíš přinesl nám zbraň proti ďáblu, milost boží, modlitbu, půst, zpověď a přijímání těla Páně. »Bděte a modlete se, abyste nevešli v pokušení,« napomíná Syn boží nás všechny. (Mat. 17.) »Milostí boží jsem, co jsem, milost boží nebyla marna ve mně,« pravil sv. Pavel. Sv. Bernard praví: »Kdo upadl do jámy hřichu, jen milostí boží může povstati.« »Jako suché půdě třeba je vláhy, tak člověku milosti,« praví sv. Řehoř Naz.

»Kam se uteče otrok hřichu?« táže se sv. Bernard. »Sebe, kamkoli prchne, vleče s sebou. Chceš-li před Bohem utéci, k němu se utec, vyznej se a ničeho nezatajuj; vyznati se můžeš, ukrýti se nemůžeš.« Sv. Augustin praví: »Zpověď je spása duší, záhuba nepravosti; zacpává otvor pekla, otvírá brány rajske.« Sv. přijímání hasí plamen nezřícených žádostí a posiluje duši křesťana. Křesťan bdělý nemusí zhřešiti maje tolik mocných prostředků proti hřichu a pecku.«

Korutanský baron Sichern šel ze zvědavosti na pout do Mariazelli vyzván malířem vídeňským Kupeiwieserem. Byl protestant, milovník malířství. Na poutním místě se dlouho nezdržel; vyšel si za město na procházku. U silnice seděla žebráčka se čtrnáctiletým synem němým a blbým. Baron dal jí almužnu a litoval nešťastný její osud. Ona však pravila: »Jsem ubohá, opuštěná, nemocná, nemohu pracovati, musím žebrati, ale to vše není tak velikým křížem, jaký mám s ubohým hochem. Račte jen, milostpane, povážiti, jde mu již na patnáctý rok, a ještě neví nic o Pánu Bohu, nemůže jít ani k svatému přijímání.« A dala se do usedavého pláče. Baron byl velice dojat, že nepláče nad bídou hmotnou, ale nad neštěstím dítky, jež nezná Boha, ani ho

nepřijímá. Milost boží se ho dotkla, vrátil se do kostela, brzy stal se katolíkem a ozdobou církve.

Ubohá chudá žena znala cenu sv. náboženství, věděla, že bez Boha a bez Krista je člověk nejnešťastnějším. Děkujeme dnes Bohu, že poslal Syna svého na svět, aby nikdo, kdo v něho uvěří, nezahynul, ale život měl věčný.

Troji bída stihla lidstvo, trojí lék proti ní přinesl Spasitel.

Světlo proti temnosti, pomoc proti slabosti, ochranu proti hříchu a ďáblu.

Rosa přišla s nebes, shůry, oblakové vypršely nám Spravedlivého. Hledme si spravedlnosti, Kristus nás neopustí, ale po boji vezdejším uvede do slávy věčné.

V. M. Vdchal.

Neděle IV. adventní.

Jak se máme připravit na příchod Páně.

»Připravujte cestu Páně.«

(Lukáš 3, 4.)

Dříve než začal Vykupitel veřejně učit, připravoval naň sv. Jan Křtítel, předchůdce Páně, kázáním a vlastním příkladem. U řeky Jordánu na poušti blízko cesty, kudy zástupy lidu ubíraly se na pout do Jerusalema, kázal křest na odpuštění hříchů.

»Připravujte cestu Páně! Každé údolí bude vyplněno, každá hora a pahrbek bude ponížěn; místa křivá budou zpříměna, ostrá budou cestami rovnými; a uzří všeliké tělo spasení boží.« Hory hříchů stojící v cestě ať jsou sníženy, údolí zanedbaných povinností vyplněna; co křivého na bližním bylo spácháno, buď urovnáno; ostrost proti bližním odstraněna. Sám dal živý příklad jako kajcník, ač hříchů neměl. Oblečen v roucho ze srsti velbloudí, opásán koženým pásem, požíval pokrmu nejchudšího lidu, sušených kobylek a medu lesního.

Jako tehdy bylo třeba přípravy na Vykupitele, tak třeba každoročně nám všem, aby svátky vánoční nebyly pro nás bez užítku a příchod Páně nebyl pro nás marným. Poněvadž později Pán Ježíš sám lidem na poušti Jana Křtitele postavil všem za vzor, bude nejlepší přípravou na narození Páně, následovati sv. Jana, aby se nám podobné chvály dostalo. Jan ze žaláře totiž poslal své učedníky k Pánu Ježíši, aby se sami přesvědčili, že jest zaslíbeným Messiasem; aby se ho ptali, je-li skutečně tím, který přijíti má. Jan věděl, že brzy bude v žaláři o život připraven, byl by rád viděl za svého života, aby učedníci jeho přidali se k učedníkům Kristovým. Pán Ježíš je poukázal na proroctví Isaiáše, proroka, který předpověděl, že Messias, Bůh, bude dělati zázraky. Bůh sám přijde a spasí vás. Tenkrát otevrou se oči slepých, uši hluchých, jazyk němých bude rozvázán a kulhavý poskočí jako jelen!

Tak předpověděl Isaiáš. Učedníci Janovi viděli právě, jak Pán Ježíš uzdravoval nemocné, a proto jim řekl: »Jdouce zvěstujte

Janovi, co jste slyšeli a viděli: slepí vidí, hluchí slyší, kulhaví chodí, málonocní se očisťují. « Chtěl říci, že právě tu naplnilo se proroctví Isaiáše. A když učedníci odcházeli, mluvil Pán Ježíš o Janovi, říka: »Co jste vyšli vidět? Třtinu-li větrem se klátící, člověka, měkkým rouchem oděného, proroka-li?« Jan není třtinou, ale neohroženým vyznavačem, který dá život za pravdu; Jan žije život odříkání; on je více nežli prorok, onť jest nejbližším předchůdcem Messiáše.

Tři otázky dal Pán Ježíš, aby ukázal tři jeho veliké přednosti, které se mu tolik líbily, a za něž tolik chvály byl hoden.

Chceme-li se také líbiti Pánu Ježíši, chceme-li, aby radostně vešel o vánocích do našeho srdce, následujme vzoru sv. Jana — tří jeho předností, jež Pán Ježíš na něm veřejně pochválil: jeho sebranosti ducha a neohroženosti, přísne kajicnosti a věrného zastávání úřadu prorockého.

P o j e d n á n í.

1. Co jste vyšli vidět? Třtinu-li větrem se klátící? Jan není měkkého ducha, který si všmá jen běžných a všedních událostí, a nedbá záležitostí nejdůležitějších. Jan jest mužem neohroženým, který hledá jen slávu boží a spásu lidí, nehledí ani v pravo, ani v levo, neleká se obtíží, neumí lichotiti a podporovati zlobu lidskou; pevný jako stoletý dub a žádná bouře ho nevyvrátí. Nelekne se ani krále, ale život dá za pravdu a právo. — Chceme-li, aby Kristus zavítal do našich srdcí, varujme se ohledu lidského, neohroženě ukažme, že toužíme po Spasiteli.

Všecky myšlenky mají směřovati k božskému dítku. Nezanášejme se věcmi, jež mysl rozptylují, nestarejme se příliš o nejnepatrnější události, mluvmé málo s bližním, mluvmé více s Bohem; varujme se společnosti a vyhledávejme samotu. Bl. Tomáš Kempenský praví: »Budeš-li se varovati zbytečných rozmluv a zahálčivého chození a zvidání novin, najdeš dosti času k spásitelnému rozjímání.

V tichu a pokoji prospívá duše nábožná a učí se tajemstvím písem rozuměti. Tuť nalézá potoky slz, jimiž by se po všecky noci obmývala a očisťovala, aby se Stvořitelem svým tím důvěrněji obcovala, čím více se vzdaluje ode všeho hluku světského. A proto, kdo se od známých a přátel odlučuje, k tomu přiblíží se Bůh s anděli svými. (I. 20.)

Pohanský mudrc Pythagoras zdržoval se celý rok v podzemní skrýši v samotě, a sice aby lidem jednou prospěl, opustil na čas lidí, chtěje s Bohem více se zabývati. Poznal, že ve víru světa nemožno sebranou myslí rozjímati o záležitostech duše. Sv. Bernard doporučoval co nejdůtklivěji svému chovanci papeži Eugenu, aby často od svých prací se odtrhl a do samoty se odebral, modlitbě a rozjímání se oddal; neboť v samotě, říkával, sám více o Bohu a věcech božských se naučil, nežli v knihách a ve školách.

Známo vám zajisté, že císař Karel IV., otec vlasti, častěji

jezdíval na svůj Týn, Karlštejn, kde o samotě rozjímal o pravdách náboženských a stavu své duše. V samotě mluví k nám Duch sv. Čím dále se vzdálíme hluku světskému, tím bližší jsme svému tvůrci.

Na samotě poznává křesťan své nedokonalosti, zatouží po lepším životě, stává se opatrnějším a vůči světu — neohroženým, neboť vidí tu osvětlen milostí marnost světa, pošetilost pýchy lidské, krásu pokory; poznává, jak malý jest před Bohem křesťan, třeba nejvyšší hodnosti, nekoná-li svých povinností, a jak velikým jest u Boha i nejposlednější z lidí, koná-li věrně povinnosti a bojí se hříchu.

První přípravou k vánocům buď tedy neohroženost a láska k samotě, poznání sebe, řádné zpytování svědomí.

2. Aneb co jste vyšli vidět? Člověka-li měkkým rouchem oděného?

Slovy těmi chtěl Pán Ježíš veřejně pochváliti Janovu kajícnost. Sv. Jan jest vzorem kajících, neboť činil pokání, ač hříchu neměl, poněvadž už od nejtělejšího dětství pokání činil a poněvadž pokání jeho bylo tak přísné a tuhé, že nejedl leč sušené kobylinky a med lesní, a oblékal se v hrubé velbloudí roucho, jež opásal pásem. Svätý Jan řídil se co nejobedlivěji dle vlastního kázání, v němž volal: »Čiňte hodné ovoce pokání!« (Luk. 3, 8.) On sám přinesl nejhojnější ovoce pokání. Proto dal se Spasitel od něho pokřtiti.

Chceme-li, aby Spasitel zavítal do srdce našeho, čiňme hodné ovoce pokání. Srdce naše musí býti naplněno pocitem nehostinnosti, slabosti ducha a vůle, touhy po Vykupiteli a životě dle víry bezúbohném. A s touhou touto musí se i zevní život shodovati.

Proto nařizuje církev půst v adventě, újmu v jídle a zakazuje hlučné radovánky. Proto napomíná sv. Pavel: »Vězte, že hodina jest, abychom již ze sna povstali. Noc pokročila, den se přiblížil. Odvrzmež tedy skutky temnosti a oblecme se v oděň světla; jako ve dne poctivě choďme, ne v hodování a opilství, ne v smilstvích a nestydatostech, ne ve sváru a závisti, ale oblecme se v Pána Ježíše Krista.« (Řím. 13.)

Před nedávnem přinesl jeden český list článek, jehož nápis byl: »Vesnice s obyvateli bez hříchu.« V anglickém hrabství Derbyshire jest mezi malebnými kopci vesnice Blackwell, asi 4000 duší čítající. Tato vesnice se těší pověsti, že má obyvatelstvo bez hříchů. Není tam ani zloděje, ani pijáka, tím méně zločince. Manželé a svobodní vedou vzorný život; mezi muži není rvaček, mezi ženami není klepů. Jeden britský novinář tam strávil jeden den, aby se přesvědčil o životě obyvatelstva té vesnice. Generální ředitel největšího dolu v Derbyshirenu má v kotlině blíže Blackwellu své budovy. Veškero práce schopné mužstvo vesnice, jakož i děvčata a ženy jsou tam zaměstnány a žijí pod vládou generálního ředitele dolu, který se jmenuje Todd. Když tam ředitel

před 20 lety přišel, našel tam velmi špatné poměry; vzájemné hádky, nepřátelství, opilství, nemravnost a bezbožnost. Znenáhla podařilo se mu způsobiti obrat, který naplňuje každého obdivem. »Pouze já mám zde co poroučeti,« pravil s úsměvem ředitel k žurnalistovi, »a lidé mne poslouchají rádi. Netrpím prostě žádných nepravostí a bezbožností; každý musí řádně konati svou práci, svého platu použití výlučně k dobru své rodiny a chovati se při společenských zábavách tak, jak to slušnému člověku přináleží. Především nikdo nesmí píti přes míru, žádnému manželci neodpustím, jestliže se svou chotí špatně nakládá. Náš četník přivede každého hříšníka ke mně. Mluvím mu do svědomí a dávám mu příležitost ku polepšení. Nepoužije-li té příležitosti a je přiveden ke mně po druhé, pak jest propuštěn a musí se z naší vesnice vystěhovati. Takový případ stane se nanejvýše jednou v roce.« Vesničané mluví o svém přísném, ale dobrotivém a spravedlivém pánu s největším nadšením.

Pořádek činí člověka šťastným. Jak by se žilo na světě, kdyby se lidé drželi příkázání božích! Jestliže zmínění vesničané z bázně před propuštěním snažili se ve všem vyhověti svému pánu a nemusili se před ním zodpovídati z nějaké nepravosti, jak teprve křestan měl by žíti spořádaně, aby ani jedním hrubým hříchem se Bohu nezpronevěřil a každoročně o vánocích v čistém srdci svého Spasitele nadšeně mohl uvítati, aby nebyl na věčnosti zavržen!

3. Ku sebranosti ducha, ku pokání a umrtvování těla náleží dále ještě jiná povinnost z příkladu sv. Jana. »Co jste vyšli vidět? Proroka? Pravímť vám, že více nežli proroka.«

Proroci byli ve St. Zák. Bohem nadšení muži, kteří jménem Boha k lidu mluvili, napomínali, kárali, těšili, posilovali v utrpení a na Vykupitele připravovali. Byli to muži modlitby, kteří Boha na kolenou o smilování prosili, když Bůh musil trestati zlobu lidu. A ze všech proroků největším byl sv. Jan; neboť on již ukazoval na Vykupitele a připravoval lid naň a sám cestu ukazoval svým příkladem.

Chceme li však o vánocích nalézt Vykupitele, musíme býti dle příkladu Janova také proroky, a sice horlivou modlitbou v soukromí a ve spojení s domácími, napomínáním a poučováním svých nejbližších. Použijme těch několik dní do božského hodů, nežli Syn boží sestoupí k nám, modleme se horlivě a vzdělávejme navzájem. Vezměme modlitební knihu do rukou, i jinou knihu poučnou, která by nás ještě více s Bohem sblížila, láskou a touhou po Vykupiteli naplnila; a pak kleče všichni společně v domácnosti volejme: »Rosu dejte nebesa shůry, a oblakové dštěte Spravedlivého; otevř se země a vydej nám Spasitele!« (Isaiáš 45, 8.)

Tak volali zbožní lidé před narozením Messiáše, tak volejme i my každoročně před vánoci.

Upravme srdce svá, očistme ode skvrn hříchu, okrášleme květinami dobrých skutků, modlitby a nedočkavé touhy po Spa-

siteli, a pak zavítá nebeský host do srdcí našich a přinese s sebou nejhojnější pozhnání. — Bohužel, mnoho jest křestanů vlažných, kteří o vánocích zůstávají chladnými svědky radosti zbožných křestanů.

Příčina toho jsou smutné poměry naší doby, všeobecná rozervanost a nespokojenost na jedné straně a na druhé opět odcizení se Bohu, požívavost a smyslnost, a z nich vycházející — zoufalství.

Národ náš drahý jest rozháněn cizinci, kteří usilují nejprve připraviti o víru, dědictví otců našich a pak znemravniti, aby národ se dal spíše ztročiti a pak vyhladiti.

Denně čítáme v novinách o vraždách a sebevraždách. Jak bolestno musí to býti každému upřímnému vlastenci, když národ český řítí se do záhuby!

Před nedávnem vydala Jednota střídalů v Praze provolání k zoufalcům. Praví toto: »Největším a téměř posvátným majetkem národa jsou bystré blavy a pilné ruce jeho příslušníků. Ceníme ty drahé hlavy nade všechny statky světa a vedeme o ně nejtěžší boj. Ztráta každé jednotlivé nás bolí a rozčiluje, neboť cítíme, že každým úbytkem hlav ztrácí národ na životní síle, jako navrtaná bříza. Na jedné straně namáhají se Matice, aby nám zachránily kde jakou dušinku českou, ale na druhé straně ubývá nám úžasný počet dospělých lidí z různého poblouzení příšernou nákazou samovraždy. Nesmírná tato rána pro malý národ, z níž utká mu stále krev, když ho v boji nejtěžším opouštějí synové a dcery před časem a dobrovolně. Vedle nešťastné lásky bývají to zejména rozhárané rodinné poměry, záležitosti peněžní a nedostatek smyslu pro duševní a hospodářskou rovnováhu, které muozí pokládají za tak zoufalé, že ničí nerozvážně nejen život vlastní, ale i celých nevinných rodin.

Veškerá naše intelligence bude zajisté přemýšleti o prostředcích, jak zabrániti alespoň částečně rozšiřování tohoto hrůzného a nakažlivého zla. Záchrana každého jedince bude skutkem dobrým a vlasteneckým. Mnohdy již útěcha, vlévaná do srdce zoufalých, způsobí obrat ve smýšlení lidí opuštěných a nešťastných. Jinde zase dobrá a přátelská rada osoby zkušené může zachrániti zoufalce před činem nepředloženým. Voláme proto ke všem lidem, obírajícím se úmysly sebevražednými a ničícími: »Než přikročíte ku provedení nešťastného předsevzetí, svěťte se lidem dobrým a rozšafným; požádejte o radu, jak vybědnouti z poměrů tisících. Nemáte-li nikoho, neb styďte-li se, obraťte se s důvěrou ústně neb písemně na podepsanou jednotu, která právě zařídila bezplatnou poradu v záležitostech zoufalých. Dostane se vám útěchy a nezištné rady zdarma a rychle. Tajnost úplná, mlčelivost zaručená.«

Z provolání vidíme, že jest skutečně zle, že jednota koná skutek velice šlechetný. Kéž zachrání tisíce zoufalců! A jisto je, že dokud lidé drželi se Krista a žili dle náboženství, nebylo sebevrahů.

Každý rok o vánocích spojili se s Kristem, v postě opětně a pak častěji na větší svátky. Kristus byl vůdcem, těžitelem a ochráncem nejlepším. Záchrana národa závisí od úplného obratu z poblouzení a návratu k Bohu. Připravujeme každoročně cestu Pánu Ježíši do svého srdce o vánocích, nosme Ježíše ve svém srdci a Kristus nás neopustí na světě, neodloučí se od nás po smrti na věčnosti.

V. M. Váchal.

Neděle I. adventní.

Poklad duše: I. zbožnost, II. jak ji nacvičiti výchovou.

»Čas jest ze sna povstati.«

Sen! Všichni víme, co jest sen a nevíme přece o něm, ani jak povstává. Víme, že je to hra fantasmie, že napodobí život skutečný, ale že skutečný život to není. Kdo chytá sen, ten lapá stín. Život jest něco skutečného a proto je třeba řídit se dle skutečnosti, ne dle snů. Smějí se lidé právem snáťům, ale přemnozí z těch, kdo se snáťům smějí, jsou sami nejhorší snáťi, protože se řídí v životě myšlenkami, které jsou méně skutečné než sen! Proto sv. apoštol vybízí povstati ze sna, dle něhož jich tolik žilo tehdy v době pohanské, a žijí dle snů svých mnozí i dnes. Zejména ohledně sv. náboženství a základních vět jeho jest tolik snů, že bychom u všech loterií nenašli tolik lehkověrných lidí.

Všechny náboženské věty o duši a Tvůrci, o odplatě a hříchu jsou skutečnosti, dle kterých musíme žiti. Nezměníme je sebe lahodnějšími sny. Když jsem minule vykládal o pokladu, který má s sebou vzíti otec a matka, když zakládají novou rodinu, musím také na srdce vložit jiný poklad, který rodiče mají dáti věnem dětem svým, aby nežily dle snů, ale dle skutečnosti. Tím pokladem jest skutečná zbožnost ve výchově. Proto ji činím předmětem rozjímání a sice: I. v čem záleží a II. jak se v ní vychovává.

P o j e d n á n í .

I.

Zbožnost jest onen způsob nazírání na vše, co v životě člověka se naskytá, se zřetelem na Boha. To jest podstata zbožnosti, aby ve všem byl poznáván, uctíván a milován — Bůh. To je to měřítko pro všechny city, řeči a skutky. Dle toho, jak býváme za měřítko svého jednání Boha a jeho věčné a nezměnitelné pravdy či sny, kterými se klame ten a onen, vytváří se povaha zbožná neb bezbožná. Už pouhé slovo naznačuje cenu obou věcí a vy sami cítíte ten rozdíl mezi životem zbožným a bezbožným. Všechnu cenu a špatnost cítíte při pouhém slově zbožnost a bezbožnost. Celá povaha se nám jeví při pouhém významu slova, což při skutečnosti.

Zbožnost jest svatá míra pro veškeré jednání lidské. Zbož-

nost člověka povznáší, uslechťuje a sílí. Jen to lze nazývat zbožností, co celého člověka povznáší k Bohu a v něm obnovuje. Zbožnost pravá musí býti matka pravých ctností. Zbožnost není v řeči, ani v návštěvě kostela, ani v dlouhé modlitbě, ani v trpělivých nářcích na zlý svět, nýbrž zbožnost jest jako víra živá, ve skutečných dobrých: spravedlnosti, mírnosti, statečnosti, čistotě atd. Jedná-li se o lásku boží, je třeba více skutků než slov. Sv. Jan Zlatoústý říkával: »Filosofovati slovy jest lehké, ale těžko jest vznešená slova vznešenými skutky potvrditi.

Pravá zbožnost musí člověka naplniti radostí k práci, ku obětem, -které se mu naskytou, kde to nečiní, tam není pravá zbožnost. Kde však pobožnost tyto ctnosti působí, jest na pravé cestě.

Kdo v modlitbě hledá sílu proti svým vášním, povzbuzení k snášení útrap, ku vykonávání povinností, ten jest právě zbožný. Síla v boji proti svým vášním, trpělivost s jinými vadami, to jsou pravé známky pravé zbožnosti.

A nyní obrátíme se k té otázce, kterak ji pěstovati a cvičiti, jako poklad rodiny, z něhož ti členové mají největší požehnání pro život, který není sen, nýbrž drsná skutečnost, která potřebuje mnoho síly a sebezapření. Lidé, zejména mladí, domnívají se, že život jest jako snivý román. Poněvadž život jest tvrdé přemáhání obtíží, práce, proto má mladá duše k tomu býti vedena. V tom jest veliké umění a práce rodiny. Proto vizte, kterak připravíte dítka na drsnou školu života.

II.

Jak tedy vložití pravou zbožnost členům v rodině? Zde platí zásada: Kdo co nemá, jinému nedá. Kdo nemá sám pravé vnitřné zbožnosti, není schopen jinému ji dáti. Jestli rodiče nemají sami potravu tělesnou, nemohou ji ani dětem dáti. Rovněž tak jest s potravou duše, která jest daleko potřebnější než tělesná dle slov samého Pána našeho: »Netoliko chlebem, ale každým slovem, které vychází z úst božích, žije člověk.« To jest zbožnost pravá: žiti v přítomnosti boží, dle slova a pravdy boží. Kdo však takovou zbožnost sám nemá, jinému ji nedá.

Úmrtnost dítek jest veliká, že mají už často zárodek nemoci z rodičů, a že se všemi prostředky proti ní včas nepracovalo. Ale ještě větší jest počet duševních pádů smrtelných i u mladých duší, protože se proti tomu včas nepracovalo ve výchově.

Zbožnost pravá jest věc vnitřní ne zevnější, proto se může jen výchovou vdechnouti do duše. Komu se podařilo dítěti vdechnouti jedinou pravdu náboženskou do duše, ten vsadil drahoucenný štěpný strom do zahrádky jeho života. Jediná pravda: »Oko boží mne vidí«, může proměnit způsob života daleko více, než všechny předpisy o slušnosti, jimiž se děti cepují. Skutečně žijí všichni lidé dle jakýchsi zásad životních. Dle toho, jaké jsou tyto životní zásady, vypadá také život. Zásady mnohého mladého

člověka jsou jako zmatený sen a život pak jest dle toho: jako by neměl nesmrtelnou duši, zodpovědnost a věčnou odplatu.

V tom bláhovém snu jsou odchovávány dospívající duše a rodiče se domnívají, že to tak musí býti a že člověk později přijde k sobě. Vložiti do srdce mladých tvorů moudré zásady životní jest sv. povinností rodiny.

Však tato práce se zdaří, jen kde opravdová rozumná láska řídí rodinu. To jest tak jako s léčením nemocného dítěte, kdy právě matka na všechny prostředky myslí, jimiž by zdraví dítěti zjedнала. Tak jest i s výchovou. K tomu, aby dítě odložilo své necnosti a přivyklo si životu správnému, jest třeba velice mnoho vynalézávé lásky. Tato vynalézává, výchovná láska bývá jen ve skutečně zbožné duši, a lepší jest než ti, kteří učené spisy o výchově psali bez lásky a zbožnosti křesťanské. Tot patřilo již ku zjevům denním, že děti takých paedagogů byly nejméně zvedené. Řídily se bláhovými sny a žily v nich.

Zde platí věta sv. Pavla (I. Tim. 4. 8.): »Zbožnost jest ku všem věcem užitečná, majíc zaslíbení nynějšího života i budoucího. Věrněť to slovo a všelikého oblibení hodno.« Tak zejména při výchově jest, že zbožná výchova působí dobře i v časných věcech.

Když mám říci, kterak zbožnost dáti dětem věnem a s ní zaslíbení nynějšího života i budoucího, musím říci, že lze je dáti jen příkladným životem. Místo slova »modli se!« jest lépe viděti se modlití. Místo slova »jdi do kostela« lépe jest jíti a vzíti dítě s sebou. Místo: »buď střídmý« jest lépe býti střídmý a ve všech ctnostech příkladný. Povstaňte ze sna, že dítky se rodí buď hodné, buď špatné. Tot blud.

Děti se vychovávají špatně, neb dobře. Špatná výchova jest slovo bez skutku, skutek bez lásky a přesvědčení. Všechny možné věci do hlavy malíčkových se cpou, ale zbožnost skutečná a pravdivá, v níž jest požehnání časné i věčné obsaženo, ta se nepěstuje aspoň ne věrně a názorně. Vůdce katolíků německých, světový státník dr. Ludvík Windhorst na sjezdu katolickém mluvil, který obraz ženy jest nejkrásnějším a pravil, že obraz matky, učící dítě katechismu. Vidíte tuto pravdu znázorněnou na obraze sv. Anny, která učí Pannu Marii čísti v knize sv. Písem. Svatý František Saleský, vychovatel věru vzorný, užívá úsloví, které při prvním slechu světského snílka zarazí: »Lepší jest unce pobožnosti, než pytel učnosti.« V praktickém životě, pro mravy jest věta ta zlatým zrnem. Kdo by chtěl viděti ji stělesněnu, tomu uvádím kratince život českého zahradníka Bílka od Hořic. Odešel do ciziny a měsíčně posílal matce podpory. Držel se výtečně. Společnost zabradnická jej poslala do Jižní Ameriky hledat květiny, které by se zde dařily. Měl krásný plat. Podnebí Jižní Ameriky zimnicí sklátilo tohoto šlechtného syna, který nikdy na svou matku nezapomínal. Když zemřel, ohledali jeho pozůstalost a s ní našli vedle nástrojů a knihy botanické jednu opotřebovanou knížku, která vysvětluje hlavní rys jeho šlechtné povahy. Která

myslíte, že to byla kniha tak vlivná? Slyšte: byl to praprostý, dětský, školní katechismus, který si nesl s sebou do světa. Tak si mladí lidé běhají a osvojují leccjakýs duševní majetek — a dle něho jednají. Sen a dle něho sní a špatně žijí. Chcete-li mítí radost jako matka mladého zbraďníka, dejte do jeho školní tašky s láskou a úctou nevšední katechismus a ještě lépe bude, když jej budete vštěpovati do duše, aby ty životní skutečné pravdy zůstaly mu po celý život ukazováčkem cesty k dobrému, k ctnosti, sebezapření a k věrnosti.

»Zbožnost jest ke všem věcem užitečná« a také i pro zdraví. Zbožnost zabrání tisícce hříchům, které tělo ničí, zbožnost zabrání mnohým věcem, které spokojenost a majetek zničí. Ale tato zbožnost musí býti z duše do duše vsazena, jinak je to jako špatně přidělaný vroub, který se neujal.

Jest vážnou povinností rodičů vychovati dítky zbožně a dáti jim základ pro skutečný život.

Sv. Bernard vyprávěl v jednom kázání varovný příklad rodičům. Zlosyn byl odsouzen k smrti. Mezi diváky byl i jeho otec. Zlosyn si vyžádal dovolení směti promluvití s otcem. Dovoleno mu to. Přiblížil se k otci a dělal, jak by jej chtěl obejmouti. Pokousal jej však a volal: »Ty mne věšís na šibenici, ty jsi byl shovívavý k mému lehkomyšlnému životu, tys vinen, že tek hanebně umírám.« (Kist, Erziehung.)

Lord Denbigh, stejně proslulý jak učenec tak i politik, v Birminghamu dne 15. listopadu roku 1869 pravil: »Kdo chce vychovati lidi bez vychovatelství, které má za základ pozitivní náboženství, ten jest blázen, on dělá z člověka nejnebezpečnějšího tvora, jaký na božím světě může být.«

Nechť si sní kdo chce jak chce o výchově člověka a lidu, základem povahy dobré zůstává náboženství, které se jeví zbožným životem. Kdož máte uši k slyšení, slyšte. Chcete-li své dítky pojistiti co nejlépe proti všem mravním nebezpečím, učte je bázní boží, která jest základem moudrosti životní. Vše nám tu pravdu hlásá: slovo boží, zkušenost lidská, statistika soudní, lékařská prakse, denní styk, ale mnozí jsou slepí a hluchí, oni sní své sny a hynou.

Povstaňme a vzbudme své drahé, aby chodili ve světle Kristově a dle něho vychovávali sebe a své. Výchova zbožná jest záruka šlechetné povahy a všeho pozhěhání. Je to největší věno, které můžete dát dětem svým a jste povinni je dát, abyste mohli říci: »Z těch, které jsi mi dal, neztratil jsem žádného.« Amen.

Fr. Vaněček.

Neděle II. adventní.

Svědectví nekřesťanských spisovatelův starověku o Kristu.

»Bratři! Cožkoli napsáno jest, k našemu naučení napsáno jest!«
(Řím. 15, 4.)

»Byl Ježíš Nazaretský skutečně živ?«

Řekneš: Jaká to otázka? Kdo v celém světě popíral kdy, že Ježíš Kristus na světě byl? Což jest možno, aby rozumný člověk o tom pochyboval? Toť přece jest naprosto vyloučeno! Tak zdá se ti, drahý bratře v Kristu; — ale přece, ačkoli je to nepochopitelné, ba šílené jednání, přece našli se lidé, kteří pochybují o tom, zda Ježíš Kristus skutečně žil, a popírají to. Ježíš Kristus nazývá se sluncem spravedlnosti, a můžeme dodat, jest i sluncem pravdy. Ode dvou tisíciletí září na duchovním nebi člověčenstva, a přece jsou lidé, kteří praví, že osobnost Ježíše Krista jest právě tak záhadná a nejistotou obestřená, jako na př. osoba praotce národa našeho Čecha. Vždyť snad dobře se pamatujete, že jeden z největších a nejrozšířenějších listů našich*) před několika lety na Hod boží vánoční líčil narození Páně ne jako skutečnou událost, ale jako krásnou báchorku, pověst, báj, mythus.

Uvážíme-li, jak je ten list rozšířen, jak mnozí lidé tištěnému slovu věří, nepodivíme se kazateli, že vystupuje s otázkou: »Byl Ježíš Nazaretský skutečně živ?«

Dnes chci vám, nejmilejší, na tu otázku dáti odpověď. Byl jsem k ní sveden počátkem dnešní sv. epístoly, v níž sv. Pavel praví:

»Cožkoli napsáno jest, k našemu naučení napsáno jest.«

Ano, i to, co napsali mužové ke křesťanskému náboženství zcela lhostejní aneb dokonce jeho největší nepřátelé, i to jest pro nás důležitým a nad jiné vážným svěděním. Svědectví jejich má tím větší cenu, tím větší váhu a tím více naší víry zasluhuje, protože mužové, od nichž pochází, neměli prazádného zájmu na tom, dosvědčovati něco nepravdivého, zpravovati nás o něčem vymyšleném.

Nuže, co jest napsáno u nekřesťanských spisovatelů nejstarší doby o Kristu a o křesťanství k našemu poučení?

P o j e d n á n í.

I.

Stojíš-li na pražském Karlově mostě a pozoruješ-li řeku, vidíš, jak její vlny stále a stále ku předu se valí, s hukotem jez přetékají a k moři spěchají. Zda ti nenapadne, odkud ten proud?

*) Nár. Politika. — Bebel (Christentum und Sozialismus 7): »Der Anteil Christi an dem, was man Christentum nennt, ist schon seiner nebelhaften Existenz wegen ein sehr fraglicher.«

Nemá svůj počátek, pramen? Ano, na Šumavě z malinkého zřídla vyvěrá Vltava, tam má svůj počátek.

A což křesťanství? Není-li i ono *obrovským proudem*, který po dva tisíce let lidstvem mohutně se valí, přinášeje nezměrné požehnání všem pokolením a národům? A zdaž nemá i ono svůj počátek, nemá své zřídlo? Mohamedanismus by nebyl bez Mohameda, Lutherismus by nebyl bez Luthera a důsledně jsme nuceni říci: křesťanství by nebylo bez Krista, a kdyby nebylo bývalo Krista, nemohlo by býti o křesťanství ani řeči.

Kdo by nechtěl věřiti, že Vltava má na Šumavě svůj začátek, může se o tom přesvědčiti; může jíti proti proudu a přijde konečně až k tomu zřídlu, z něhož Vltava jako malý potok vyvěrá. A podobně jdeme-li v křesťanství proti proudu, stopujeme-li zpět století za stoletím, přicházíme až k době, kdy vzalo svůj začátek, kdy objevuje se na tomto světě. A kdo jest jeho zakladatelem? Jak mnoho svědků nám praví: Kristus. Než, upustíme od těch svědků, kteří přináleželi sami náboženství Kristovu, a všimněme si jenom svědků nekřesťanských. Co ti nám vypravují? Co u těch napsáno k našemu poučení?

II.

1. [*Svědectví Pliniovo.* (62—114 po Kr.)] Za vlády římského císaře Trajana, který panoval od roku 98. do roku 117. po Kr., byl v Malé Asii, v provincii Bythynii zvané, místodržitelem Plinius. Protože v jeho provincii křesťanů houfně přibývalo, tázal se v Římě, jak by se k nim zachovati měl? V důležitém jeho listě čteme: »Nikdy jsem dosud *) nebyl přítomen soudnímu vyšetřování křesťanův a nevím, proč vlastně jsou k soudu poháněni a zač mají býti trestáni. Což již jméno »křesťan« jest proviněním, aneb trestati pouze zločiny, které se k němu připojují? Zatím jsem s těmi, kdož mi byli jako křesťané udáni, takto nakládal: Tázal jsem se jich, jsou-li křesťany. Jestliže přisvědčili, opakoval jsem otázku s pohružkou smrti dvakrát až třikrát. Jestliže setrvali na své výpovědi, kázal jsem je popraviti; neboť ať již bylo to, k čemu se přiznávali (= křesťanství), jakékoli, pro mne nebylo pochybnosti, že jejich svěhlavost a nepoddajná tvrdošijnost ztrestána býti musí. Někteří se prohlásili křesťany, později však odvolali své výpovědi řkouce, že byli křesťany před čtvrt rokem a dříve, ba někteří pravili již před dvaceti lety. Ostatně ujišťují, že celá jejich vina v tom záleží, že se ustanoveného dne pravidelně před východem slunce shromažďují, společně *hymnus ke cti Krista jako Boha zpívají* a přísahou se zavazují, zdržovati se krádeže, lupičství, cizoložství a podobně. Když shromáždění ukončeno, scházejí se opět k společným, avšak nevinným hodům. Pokládal jsem za nutné otázati se tajně dvou otrokyň, jimž říkají diakonisky; ale i u nich jsem neshledal ničeho jiného než bezměrnou pověru. Prosim tedy o tvoji radu, již je třeba zvláště vzhledem k veli-

*) To jest dříve než jsem nastoupil úřad místodržitelský v Bithynii.

kému počtu udaných. Je totiž udáno celé množství osob každého stáří, stavu a pohlaví; ten pověrečný mor zasáhl již nejen města, ale i vesnice a venkov. Mám však za to, že další postup zastavíme. Jisto jest, že opuštěné chrámy (pohanských božstev) opět jsou navštěvovány; obřady dlouho nekonané opět se odbývají; obětní zvířata opět nacházejí kupce, kterých jest ovšem velice málo.

Jest třeba velice dobře si připomenouti, že tento dopis není soukromým, ale *úřední zprávou*, a že byl psán asi roku 112 po Kristu. A přece již dosvědčuje, že křesťané *Kristu jako Bohu hymny a písně zpívají*. Může tedy někdo pochybovati, zda Kristus skutečně žil?

2. [*Svědectví Suetoniovo*. (Asi 81—113 po Kr.)] Když sv. apoštol Pavel byl v Římě po dva roky držán ve vazbě, měl dosti svobody a volnosti, tak že mu bylo možno i tam evangelium kázati. Jednou prohlásil Židům, že pro jejich zatvrzelost evangelium bude pohanům kázáno, a ti že s radostí je přijmou. Pro ta slova odešli od něho Židé, majíce mezi sebou mnohé hádky. (Skutk. 28, 29.)

Tyto hádky mezi Židy vzaly svůj začátek již tehdy, když sv. Petr do Říma přišel a tam křesťanskou obec založil, totiž asi roku 42 Nežůstalo pouze při slovech, ale nezdědka vznikly i výtržnosti, rušení veřejného pokoje a pořádku, tak že císař Klaudius r. 52 Židy z Říma nadobro vypověděl.

Římský spisovatel Suetonius *) nám o tom vypravuje: *»Klaudius idy z popudu jakéhos Krista ustavičně rozbroje tropící z Říma vyhnal.*«

Kdyby nebylo Krista, tak musíme se tázati, zda by se byli Židé v Římě již kolem roku 50. tak k vůli němu hádali ano seprali, že bylo proti nim úředně zakročeno, že byli z Říma vyhnáni?

3. [*Svědectví Tacitovo*. (54—120.)] Dne 19. července r. 64 zapálil císař Nero město Řím na 14 stranách, aby si mohl představit, jak asi vypadal požár města Troje. Protože podezření lidu se na něj obrátilo a císař o svůj život se obával, odvrátil Nero hněv rozezlených davův od sebe a prohlásil křesťany za paliče. Sám započal první veliké pronásledování křesťanů. Dějepisec Tacitus v 15. knize svých Annálů vypravuje, že veliké množství (ingens multitudo) křesťanů dílem bylo ukřižováno, dílem do zvířecích kůží zašito a dravým psům na pospas hozeno, dílem hořlavými látkami polito, obaleno a zapáleno; při svitu těchto *»Neronových pochodní«* procházel se císař — netvor ve svých zahradách a pásl se na mukách a bolestech ubohých odsouzců. Jak církevní spisovatel Tertullián dosvědčuje, byli i knížata apoštolští za tohoto prvního pronásledování křesťanů v Římě k smrti odsouzeni: sv. Petr ukřižován, sv. Pavel sťat.

*) V 25. kapitole životopisu Klaudiova: *»Judeos impulsore Chresto assidue tumultuantes Romā expulit.*«

Když byl Tacitus vyličil křesťany jako lidi, jichž se každý štítí a jež každý nenávidí, připojil: *»Původce jména křesťanů, Kristus, byl za panování císaře Tiberia od vladaře Pontského Piláta smrtí potrestán.«*

Tacitus nevypravoval pohádek, ale byl dějepiscem a to tak důkladným a svědomitým, že do dneška má v učeném světě jméno. Zprávu svoji čerpal z trestních aktů římských archivů, je tedy nepochybně jistá, správná, pravá.

I místodržitel judský, Pontský Pilát, jenom toho Krista mohl dáti popraviti, který skutečně žil

4. [Svědectví Josefa Flavia. (37—100 po Kr.)] Nejznámějším světským spisovatelem židovským jest Josefus Flavius, který se narodil v Jerusalemě r. 37 po Kr., pocházel z vážené rodiny kněžské, a jeho matka byla příbuzná slavného rodu Makabejského. V 18. knize svého díla: *»Starožitnosti židovské«* líčí panování Heroda, jenž dal Jana Křtitele, předchůdce Páně, stíti. Při té příležitosti vypravuje:

»V ten čas vystoupil též Ježíš, muž moudrý, je-li vůbec možno člověkem jej nazývati, neboť činil podivuhodné skutky a byl učitelem lidí, kteří rádi pravdu poslouchají. To byl Kristus. Ačkoliv jej Pilát na udání nejvznešenějších členů našeho národa k smrti kříže odsoudil, přece ti, kteří jej dříve milovali, neupustili od něho, neboť zjevil se jim třetího dne opět živý. A až do dneška jsou křesťané, jak si po něm říkají.«

Josefus Flavius žil a psal v Jerusalemě, a to v čase, kdy ještě na živu byli skoro všichni, kteří Ježíše sami znali, jej vídali, slýchali, snad i na kříž od Piláta žádali a tam se mu posmívali. Proto jest přirozeno, že Josefus Flavius, nechtěl li, aby se mu vysmáli nebo ze lži jej usvědčili, jenom naprostou pravdu směl napsati. Můžeme se tím spíše věnovati, poněvadž ke Kristu a křesťanům se nechová ani nepřátelsky, ani přátelsky, ale jest naprosto lhostejným.

5 [Svědectví Talmudu.] Pro pravověrného Zida není mimo Písma sv. milejší, světější a dražší knihy nad Talmud, tak vykřičený. Co pak je Talmud? Talmud je prastará kniha, sborník jakýsi, který nepochází z pera jednotlivého spisovatele, ale jest od mnohých učených židovských rabínů sepsán, a to během prvních pěti set let po Kristu.

Talmud obsahuje náboženské podání, tradice a zprávy židovské a jest křesťanům dosti nepřívznivý. A přece ani Talmud nejde tak daleko, aby popíral, že Kristus žil; naopak dosvědčuje — ovšem svým způsobem — jeho existenci. Pravit:

»Ježíš Nazaretský uměním čarodějnickým, jež si z Egypta přinesl, činil mnoho zázraků a svedl lid k víře, že je čini z vlastní moci. Protože však čarodějnickvi provozoval a lid sváděl, byl v předvečer velikonoc na kříž pověšen, jeho hrob třetího dne nalezen prázden, ježto učedníci jeho tělo ukradli.«

Talmud svými počátky sahá až do dob Krista samého. Ačkoliv jest Kristu nepřátelský, přece nepopírá jeho jsoecnost,

ale naopak mluví o jeho zázracích, jeho smrti a prázdném hrobě. Jak tedy jest možno, aby dnes, po 2000 letech někdo přišel a pochyboval o tom, co tak nestranný svědek přede vším světem za pravdu problašuje?

* * *

(Rekapitulace . . .)

Ale otažme se naposled: Jak se může státi, jak lze si vysvětliti smutný a neobvyklý zjev, že někdo může pochybovati o existenci Ježíše Krista? Není jiné příčiny, leč že Kristus Pán pochybovačům jest nepohodlným, obtížným, že jim překáží, v cestě stojí. A to jest, nejmilejší, zcela přirozeno a pochopitelné.

Jestliže žil ten Kristus, o němž křesťanství učí, pak nesmí člověk žíti, jak by chtěl, nýbrž jest nutno, aby svůj život tak uspořádal, jak tento s nebe poslaný učitel a budoucí soudce člověčenstva učil a nařídil. A protože leckteří lidé nemohou se k tomu odhodlati, pokoušejí a odvažují se o cosi nemožného, pochybují o tom a zapírají to, o čem nelze pochybovati, čeho nelze popírati právě tak, jako že $1 \times 1 = 1$, a že na nebi slunce ve dne, měsíc v noci svítí.

Kdyby měli na tom zájem, kdyby upokojení jejich vášní toho vyžadovalo, nerozpakovali by se i to popřítí, že $1 \times 1 = 1$.

Byl na světě mudrc, který nazýval se Sokrates. Ačkoliv o jeho bytí a životě máme mnohem méně zpráv než o bytí a životě Ježíše Krista, přece dosud nikdo nepochyboval, že Sokrates na světě byl — právě proto, že tento muž jest pro náš život, naše jednání, naše skutky úplně lhostejným.

Žádný rozumně smýšlející člověk nedá si své náboženské smýšlení diktovati, předpisovati žádostmi tělesnými, svým břichem, ale jako v jiných důležitých věcech, tak i v této uposlechně hlasu svého rozumu. A každý, kdo tak soudí, tak jedná, řekne si: jako řeka má svůj pramen, má křesťanství svůj původ. Nemůže býti mohamedanismus bez Mohameda a křesťanství bez Krista. *To, co napsáno jest o Kristu a křesťanství u Plinia, Suetonia, Tacita, Josefa Flavia a v Talmudu, k našemu poučení napsáno jest*, a my s největší možnou jistotou, s přesvědčením naprostým zvolati můžeme: Víím, komu jsem uvěřil: věřím v Ježíše Krista, Syna božího jediného, Pána našeho. Amen.*)

R. S.

*) Srovnej: Dr. Anton Leinz, Divisionspfarrer; Apologetische Vorträge. (Freiburg, Herder, 1906, pg. 112 seq.)

Neposkvrněné početí Panny Marie. Čistota rodiny křesťanské.

»Když připravoval *nebesa*, přítomna jsem byla, když jistým právem a okol-
kem ohrazoval *prápnosti*, když *povětrí*
upevňoval svrchu a odvažoval *studnice*
vod, když vůkol kladl *moři meze* jeho...
s ním jsem byla.« (Řeč pf. 8, 29.)

Moudrost boží se v těch slovech chváří, která patrna jest v těch zákonech, kterými se řídí vody a hory, všechny moudře učiněny jsou, by každý nepronikl až na dno jejich. Tak také moudře učiněny jsou i mravní zákony člověka, jimiž Bůh ohradil propast věčnou. Moudrost a láska jeho v nich jest vložena. Tak jest i zákon sv. čistoty mravní výkon boží moudrosti a lásky. Čistotou ohradil Bůh své blaho a štěstí. Matka Páně, vzor čistoty své i v prvních počátcích, klade se nám dnes před oči k svatému rozjímání a následování. Proto vezmeme znovu v úvahu sv. čistotu a zákon její, abychom upevnění byli v ní a stali se jejími ochránci v rodinách. Vizte, jak lehkomyšlně přestupuje zákon boží tolik lidí, ač jej obklíčil Bůh tolikera propastmi. Kéž oči své otevrou aspoň duše zbožné!

P o j e d n á n í.

Zákon svatě čistoty stavu přiměřené jest právě tak nezvratným zákonem, jako jest každý jiný zákon přírodní na zemi, na vodách, na hvězdách. Bez velice smutných následků nelze jej porušiti. Počátek hříchů jest vždy zcela nepatrný. Proto musíme bdíti nad prvními počátky jeho. Každý hřích jest odklon naší vůle od boží. Když v něm setrváme, mineme se cílem svým, jímž jest — Bůh sám.

Kdo nebdí nad malinkými počátky, velikým důsledkům se nevyhne. Třeba nám býti zcela a vždy přesvědčenu, že přikázání boží »nesesmilníš« má v sobě moudrost a požehnání boží, a proto musíme je zachovávat s láskou a bdíti nad ním v rodině. Zde však se chybí velmi. V mnohých rodinách se nemluví o nečistotě, ale trpí se v nich skutečně. Zavírají se oči k prvním počátkům, a teprve když propast se zavřela nad některou obětí, pak povzdech dere se z úst, ale pozdě. Nuže, buďte strážci tohoto zákona čistoty v rodině!

Strážce čistoty máme duchovní a tělesné.

Duchovní strážcové zákona nesemilníš jsou především svědomí dítěte, které musí býti patřičně vzděláno. Ono má věděti, že žije před okem božím, a proto má se varovat všeho, co jest nečisté před Bohem. Kde se v rodině svědomí nepěstuje, jemu nevštěpuje ošklivost přede vším, co může duši poskvřiti, tam se čistá duše nezachová. Kde pochvala a výstraha poučuje dítě maličké, tam se uchová duše čistá.

Sem patří ty náboženské pohnutky, které mají tak veliký

vliv, že působí i o samotě, kde není oka matky a ruky otce. Sem patří ty perly vzácné: »Bůh mne vidí.« Kde svatě se vštěpuje tato věta do srdce, tam roste sv. lilie lehce, »Tvé tělo jest chrámem božím« už od té doby, co jsi pokřtěn a co sv. svátosti přijímáš. »Kdo chrám boží zneuctí, toho zničí Bůh.« (I. Kor. 3, 17.)

Jak naučíte je mluvití cudně? Řekněte jim tu radostnou pravdu: »Na jazyk váš položí kněz tělo Páně, kterak byste mohli ošklivě mluvití jazykem? Do srdce svého přijmete jednou Ježíše Krista, kterak byste mohli v něm chovati se zálibou ošklivé myšlenky?«

Řekněte jim, že tělo vaše jest smrtelné, ale jednou zase vstane z prachu jako bylínka, která v semenu svém shnila v zemi a zase klíčí a ponese s sebou krásu nebo ošklivost svého života. Sv. náboženství nám v dějinách biblických dává tolik prostředků výchovných, že hrozně chybuje, kdo jich neužívá, aby zachránil duše nevinné, a ty, které klesly, aby znovu přivedl ku pokání. Všim tím má býti v duši dítěte vložena láska k sv. čistotě, v níž tolik štěstí budoucího leží. Každé překonané nebezpečí a pokoušení jest kámen pro budoucí štěstí v životě i na věčnosti. Ony mají věděti, že si staví své štěstí tím, že milují sv. čistotu, jako že si hloubí propast svou vlastní nečistotou.

Zde mezi strážce duchovní třeba uvéstí též Matku Páně, anděly strážce a svaté boží. Modlitba ranní a večerní, která dává duši i tělo pod ochranu svatým patronům, vykonává svou výchovnou práci. Slyšte jednu z mnohých: »Ó Paní moje, Matko má, celý se tobě odevzdávám a na důkaz své odevzdanosti zasvěcují tobě dnes oči své, uši své, ústa svá, srdce své a sebe celého. Protože jsem tvůj, ó dobrá Matko, chraň a opatruj mne jako svůj statek a majetek!« Připojte k tomu Zdrávas mariánský. Toto svaté cvičení bude působit jako stálý vychovatel, který drží oči, jazyk, srdce na uzdě.

Kde možno dítě dáti zapsat do bratrstva náboženského, jako jsou Kongregace mariánské, dětství Páně, dobře je tak učiniti. Nejlepší pak strážce jest svatá, čistá rodina.

Čistá rodina jest zevnější strážce Bohem daný. Zde úkol strážce začíná už před sňatkem. Neboť jest, jak jsem mluvil, zákon boží, dle něhož následky hříchu otce a matky jeví se ještě na potomstvu jejich, když už oni sami třeba dávno zemřeli. Je ten zákon Bohem dán, právě tak, jako jsou moudré zákony dány vodě, bylinám, ano i tělesům nebeským, které nesmí je ani přestoupiti. Jak smutné a plné výčitek svědomí jest doznání, které si musí činiti rodiče. Lékaři, na jehož klinice bylo idiotické dítě v ošetřování, psal otec: »Toto dítě jest mi ustavičnou výčitkou svědomí, a musím přece říci, že to byl jediný den mého života, kdy jsem byl opilý.« Tento zákon sv. čistoty zvrátiti musí všechny možné smyšlenky světáků. Zde třeba oživití to vědomí zodpovědnosti před Bohem, který vložil dítky v ruce rodičů a bude je také od nich požadovat.

Ano, rodiče zodpovědni jsou za hry dítek svých, zda jsou čistotné a důstojné chrámů božích. — Zodpovědni za společnost, v níž se zdržují. Příliš lehce povolují společnost se zvrhlými dětmi, jen když mají pěkný šat aneb lepší postavení. Zodpovědni za denní pořádek svých dítek od ranního oblečení až do večerního odpočinku

Zodpovědni jsou, ale žijí jakoby zodpovědni nebyli. Ve věcech menšího dosahu jsou lidé pečlivější. Zkuste to a objednejte si stromek z ciziny za hranicemi. Nežli vám bude vydán, abyste jej zasadili do zahrady, musí býti od znalců prohlédnut, zda na něm není nějaká nákaza. Teprve po takové karanténě jest propuštěn. Kéž by tak bylo pečováno o vlastnosti dětí, které hrají s vašimi božími svěřenci. Jest zákon Bohem daný, že ve špatné společnosti, nečisté, nemravné, nezachováte duši svých čistou, zbožnou, svatou.

Máme přesné předpisy o zavlečení nemoci mezi zvířectvo domácí. Nemáme však zákon o zavlečení nemocí do rodin, kromě ten věčný zákon »nesesmilníš«. V Písmu sv. nápadno jest, že se zakazuje styk Israelským s některými národy, ano že se jim poroučí je vyhubiti. Důvod toho byla právě nečistota, aby nenakazila lid vyvolený, proto zakázáno sňatky s nimi uzavíratí. Také i v tomto směru zákon boží platí pro nás, a my se máme vyhýbati společnosti lidí nečistých, třeba by jen nečistě mluvili. Člověk nečistě mluvící nebývá lepší než jeho řeč, a kdo ji mlčky slyší, nebývá lepší než mluvčí.

Společnost, která má svaté působiti na dítě, jest v první řadě rodina. Bohužel, pokládají to mnozí rodiče za obtíž zapřítí se pro přítomnost boží. Věřte, že toto zapření pro lásku k čistému dítěti bude svatě působiti i na rodiče. Kéž by každé dítě musilo říci, co napsala Louisa Henselová o svých rodičích: »Milovali se velmi, ale nikdy jsem neviděla je miliskovat a také ne hádat.« Pamatujte na zákon boží, že oko více se učí než ucho.

Další pravda jest, že kde se přihlíží jen na tělesnou výchovu, bez ohledu na prospěch duše, že také se ukáže tělesnost bez prospěchu duševního. V té věci přílišná péče, ano zvrhlá péče se věnuje tělu a zanedbává duše s výchovou vůle nadobro. K tomu není ani třeba uváděti Daniela proroka za příklad, který pohrdl krmí královskou a volil pokrm zákonem božím dovolený. Byl pak vzhled jeho tváře nad ty, kdož požívali krmě královské, ale už i muž, kterého někteří pro jeho zvláštnosti příliš vychvalují, Tolstoj užívá příliš drsného slova, které na vrub jeho uvedu. On říká, že lidé se krmí jako chovné koně, a pak se jeví též smyslnost v míře zvýšené se všemi následky svými. Právě tou měrou, jakou se pečuje o tělo, jeví se hříšná tělesnost se všemi výstřelky. Duše se svými hřivnami: rozum, vůle, svědomí se zanedbává a člověk pak v boji proti mohutné tělesnosti jest slabý. Švýcarský vychovatel moderní Foerster (nekatolík) ve své Sexualethik (2. vyd. str. 217) poukazuje k tomu, jakou moc náboženství má právě ve výchově k čistotě pohlavní, a praví, že jest náboženství zá-

kladem, ano nenahraditelně a že skutečná zdrželivost, skutečné vzdalování se a přemáhání velikých pokušení — některé ojedinělé případy vyjímajíc — bez náboženské výchovy a povznesení vůbec není možno. Tedy Písmo sv., rozum nekatolického vychovatele i podivína Tolstojeho souhlasí zde v zákoně o sv. čistotě. Kde se pěstuje hříšné tělo, přijde hříšná tělesnost, kde se zanedbává hříšně duše — přijde duševní zbědovanost, jak ji vidíme na dorůstající mládeži. Krásně to líčí vychovatel biskup Sailer, když mluví o probouzející se tělesnosti v mladém věku. »Když mu nestojí duch náboženství po boku, co jej má zachránit? Ten rozkvétající tvor jest v ruce žádostí. Žádost stává se obrem, který jej zničí dřívě, než se toho naděje.«

Svátek Neposkvrněného početí Panny Marie nám uvádí na paměť sv. čistotu Panny Marie od jejího počátku a jest vzorem tolika mladým duším, aby se přemáhaly, uměly poslouchat a se namáhat tak, aby tělo udržely v kázni. Neučí nás církev sv. nadarmo se modlit k anděli strážnému: tělo, svět, ďábla přemáhám. Tělo s ustavičnou jeho žádostí, svět s jeho svůdnictvím a ďábla s jeho vnuknutími.

Čistými se nerodíme, ale máme býti vychováni k sv. čistotě, aby boží zákon byl zachován. Kdo vede děti své ke skutečně životní zbožnosti a ku pilné práci, zachová duši svou i svých.

Proto na závěr pravím, že třeba stráž postaviti do duše v dobrém a vycvičeném svědomí, které zůstává společníkem v samotě i ve tmě, ale postaviti stráž i tělesnou, t. j. bdíti nad četbou, společností, stravou, lůžkem, okem dítěte, které od Boha dáno a pro Boha stvořeno jest, aby nevešlo do propasti ani ono, ani vy. Amen.

Frant. Vaněček.

Neposkvrněné početí Panny Marie.

Ochrana čistoty: modlitba, sebezápor, boj.

»Celá krásná jsi, přítelkyně má, a poskvrny není na tobě!« (Cantic. 4, 7.)

Jeden z novějších umělců namaloval obraz, v jehož středu jest neposkvrněná Panna Maria, kolem ní jako plot či nějaká hradba plno krásných lilíí. Před plotem liliovým číhá zlý nepřítel, drak, hledaje, jak by plotem liliovým prorazil a Panně Marii ublížil. Ale na druhé straně jest anděl s vytaseným mečem, připraven zasaditi těžkou ránu, který brání drakovi, aby se k lilíím nepřiblížoval.

Význam toho obrazu jest vám, nejmilejší, dobře znám, a znázorňuje nám tajemství dnešního svátku. Dábel chtěl by ovšem i Panně Marii uškoditi, ji do hřichu strhnouti, ale Bůh toho nedopustil a svému Synu připravil v Panně Marii, jež ani na okamžik hřichu prvotnímu podrobena nebyla, nejčistší stánek. Než

obraz ten mluví i jinak k nám: Představuje nám největší ctnost, jež činí z lidí anděle v lidském těle, ctnost, která jest drahocenná a vzácná jak Bohu, tak lidem. Jaká by to byla radost, jaká krása, kdyby všichni lidé ctností tou ozdobeni byli, kdyby všichni stáli v liliovém sadě, v nevinnosti duše, a kdyby nepřítel jim uškoditi nemohl!

Tuto radost můžeme sami sobě dopřáti, tou krásou duši svoji ozdobiti. Vždyť nám Pán Ježíš dal dosti prostředků, abychom čistotu si zachovali, a dal nám zbraně, kterými bychom nepřítel potfeli. Již Písmo sv. Starého Zákona vypravuje nám o statečné ženě Judith, která jest předobrazem Panny Marie. Na Judith chci vám dnes ukázati, co činiti máme, bychom čistotu duše si zachovati mohli.

(Nyní přečtí aneb vypravovati čl. 80. Starého Zákona veliké dějepřavy biblické Panholzer-Podlaha.)

Abyste i vy nepřítel přemoci a nebezpečí hroící duši vaší odvrátiti mohli, činite totéž, co činila Judith:

1. Modlete se jako Judith,
 2. Kajte se jako Judith a
 3. bojujte statečně jako Judith.
- O tom budiž . . .

P o j e d n á n í.

I.

Písmo svaté uvádí nás do pohraniční pevnosti Bethulie, jež byla takřka klíčem celé země judské. Assyřský vojevůdce Holofernes přitáhl s velikým vojskem k opevněnému městu tomu a obléhal je. Protože obyvatelé se po dobrém vzdání nechtěli, kázal Holofernes zpřetnati roury vodovodu a hleděl je hladem a nedostatkem ku vzdání se donutiti. Obyvatelé bránili se statečně, když však viděli, že se neubrání, usnesli se na tom, že se vzdají po pěti dnech, jestliže se jim nedostane pomoci. Ale zbožná vdova Judith pokárala tento jejich úmysl a vybídla je, aby postem a modlitbou hleděli vyprositi sobě přispění božího. Starší města vyslechli její napomenutí, a kníže lidu Oziáš se staršími města prosili ji: »Nyní tedy modliž se ty za nás, neboť žena svatá a bohabojná jsi!« Modlitba Judithu posilnila, modlitba jí dodala pevné důvěry v Boha, při modlitbě byla osvícena a poznala, která by lidu svému prospěti mohla, při modlitbě se odhodlala, že sama půjde do tábora nepřátelského a lstí válečnou zabije vojevůdce Holoferna.

Modlitba jest předním prostředkem k zachování čistoty a k potírání odvěkého nepřítel. Jak mocný jest ten škůdce duší lidských! Každou duši, abych tak řekl, obléhá, na ni doráží, útočí, číhá, kdy a která by krásné květy nevinnosti zničiti, běloskvoucí lilie zpřerážeti mohl. Skoro všude rozestírá své síť, všude plno nástrah. Pomalu nebude ani možno na stěnu se podívati, podle výkladních skříní knihkupců, papírníkův, obchodníkův obrazy a pod. jíti, do společnosti zavítati, obrázkový časopis do ruky vzíti,

aby květ nevinnosti nebyl ohrožen. Modlitba však dodává sílu, všechny nástrahy a sítě zpřetrhati. Neboť, co vlastně jest modlitba? Modlitba je rozmluva s Bohem; čím něžněji, čím častěji budete s Bohem rozmlouvat, tím menší bude nebezpečí, že zlý nepřítel do duše vaší vnikne. A tato pravda stejnou má platnost, pokud se přijímání sv. svátostí týká. Nikde se duše tak vroucně, tak něžně, tak úzce nespojuje s Pánem Ježíšem, jako ve sv. přijímání. »Kdo jí mé tělo a pije mou krev, ve mně přebývá a já v něm,« řekl Spasitel, a jestliže křesťan tělo Páně často přijímá, může být jist, že nebeský lékař oheň zlé žádostivosti vždy ukrotí a utlumí. Proto praví velcí a svatostí proslulí mužové: »Pouze jednou za rok zpovídati se a tělo Páně přijímati jest pro mladé lidi málo, jest jako kapka na rozžhavenou plotnu.«

Sv. František Saleský napsal: »Komu jest nevinnost a čistota milá, neměl by sv. zpověď nad dobu jednoho měsíce odkládati.« V srdci, v němž Spasitel bytuje, neuhostí a nezahrdí se tak lehce zlý nepřítel. Kdo však vůbec se nemodlí, neb vlažně ze zvyku a mechanicky modlitbu koná, kdo zřídka aneb svato-krádežně svaté svátosti přijímá, s tím má ďábel lehkou práci, zpřetrhá mu, abych tak řekl, vododod vody živé, kterou jedině lze plamen smyslnosti uhasiti. Tomu ovšem povede se velice zle — jako obyvatelům Bethulie, o nichž praví Písmo sv., že jim úplně vyschly cisterny i nádržky vod a nebylo v městě, čeho by se napili do sytosti. Ale z bídy té je vytrhla modlitba Judithina. Proto, nejmilejší, modlete se jako Judith, ale

II.

kajte se také jako Judith. Judith se nejen modlila, ale i mrtvila, skutky kající ráda konala. Písmo sv. dří o ní: »Byla pak velmi krásného vzezření, a muž její zůstavil jí bohatství veliké.« Krása a bohatství jsou velikým nebezpečím pro čistotu duše. Judith měla prostředky k nákladnému, bujnému životu, měla všeho hojnost; její krásné vzezření, sličná tvář, ušlechtilá postava byla by jí přílákala dosti ctitelův a přátel. Ale Judith milovala čistotu, a proto nejen se modlila, ale »majíc roucho žíněné na bedrách svých, postila se po všechny dny života svého«, to jest pojíдалa pouze jednou za den, u večer. A když se chystala vykonati veliké dílo a potřítí chtěla nepřítel svého, vešla do modlitebnice své, oblékla se v roucho kající a modlila se vroucně k Hospodinu. Proto také řekla k starším města: »Čiňme pokání za hříchy své, pokofme duší svých a očekávejme pokorně potěšení Páně.« Sebezapíráním dosáhla sama nad sebou vlády, a proto mohla směle a beze strachu odebrati se do vojenského ležení nepřátelského. Nepřítel neuškodí její čistotě.«

Chcete-li, nejmilejší, i vy zachovati čistotu duše své bez poskvrny, je třeba, abyste také vy sebe zapírali a mrtvili a skutky kající konali. Pýcha, zahálka a nestřídmost jsou největší nepřátelé sv. čistoty. Kdo chce čistým zůstatí, musí dověsti sebe samého opanovati, své smysly v služebnost ducha podrobovati.

Hrozí-li očím nebezpečí, nechť zvolá a učiní po příkladu žalmisty Páně, jenž dí: »Odvrát oči mé, Pane, aby nepatřily na marnost«, nechť jedná jako nábožný Job, jenž učinil smlouvu s očima svýma, by nehřesil ani myšlenkami z pohledu. O sv. Aloisiu vypravuje se, že si ani v tvář matčinu netroufal se podívatí.

Kdo chce čistým zůstatí, musí ovládatí jazyk svůj, krotití žádost jídla a pití a říci si v čas: »Již dostil.« A leckdy bude toho třeba, aby křestan jako Judith v ústraní, v pokojíku svém trval na modlitbách a v konání skutků kajcných, zatím co mnozí jiní jdou po radovánkách a rozkoších toho světa, poněvadž právě tam jest největší příležitost ke hříchu. Bez přemáhání, bez sebezáporu není možno udržetí duši v očistci. Ne marně řekl Spasitel: »Království nebeské trpí násilí, a kteří násilí činí, uchvacují je.« »Chce-li kdo za mnou přijít, zapí sebe sám!« To je to násilí, sebezapírání, když duch vítězí nad hmotou, rozum nad pudem. Takové násilí si činila Judith: žila v ústraní, oblékala se prostě, jednoduše, bez nádhery, nesháněla se po nejnovějším stříhu, neukazovala svých kras, nestavěla je na odív, ale oblékala roucho kajcné a postila se — nám za vzor a příklad.

Připravena modlitbou a sebezapíráním ubírá se Judith

III.

s posvátnou statečností do tábora nepřátelského. VÍ sice, že v tom okamžiku vše, své jmění, svoji svobodu, ba i svůj život v šanc vydává, ale přece se nebojí, neleká. Po boku svém vidí anděla, který jí chrání a nepřipustí, aby hříchem zneuctěna byla. Když nadchází rozhodný okamžik, přistupuje k lůžku Holofernovu a modlí se s pláčem: »Posilni mne, Pane Bože israelský, v tuto hodinu!« Pak vytrhla meč Holofernu z pošvy a sfála hlavu jeho. — Čeho sta dobře ozbrojených mužů se neodvážilo, to vykonala Judith, žena statečná, a učinila tak jenom v skálopevné důvěře v Boha, tak že mohla s nadšeným plesáním ukázati hlavu Holofernovu všemu lidu a zvolati: »Chvalte Hospodina, který skrze ruku moji zabil nepřítel národa našeho. Anděl Páně ostříhal mne i když jsem tam byla, i když jsem zase sem šla, a nedopustil Pán Bůh na mne, služebnici svou, abych poskvrněna byla, ale bez poskvrny hříchu navrátil mne vám.«

A kterak toho všeho dokázala? Písmo sv. nám na to odpovídá: »Učinila zmužile a posilněno jest srdce její, protože milovala čistotu.«

Ano, drazí posluchači moji, čím více člověk odpírá zlé žádostivosti, tím světlejší a pevnější jest jeho vůle. I v největších nebezpečích, v nichž mnozí jiní dávno by zahynuli, zvolá taková statečná duše: Nikdy, nikdy se nepoddám, nesvolím. Vidí anděla Hospodinova po boku svém a s pevnou důvěrou v Boha řekne jako Josef Egyptský: »Kterak bych mohla dopustiti se skutku zlého a hřešiti proti Bohu svému?«

Tak zápasí, tak bojují zde na zemi čisté duše, aby bělo-skvoucí, liliové roucho čistoty a nevinnosti si ubránily. I na ty,

kteří čistoty nade vše si váží, dorážejí veliká pokušení, přicházejí nebezpečné okamžiky, ve kterých se o největší poklad jejich jedná a v nichž i oni jako Judith zmužile a statečně nepříteli k zemi sraziti musí. Když boj ducha s tělem dobojován, leží poražený nepřítel u nohou našich, hlava jeho jest utata, a my můžeme z vítězství svého se radovati a veseliti.

Proto také Judith tehdy tak velice chválena a velebena byla. Oziáš, kníže lidu, uvítal ji nadšenými slovy: »Požehnaná jsi ty, dcero, od Pána Boha nejvyššího nade všechny ženy na zemi!« Ano i velekněz Joakim přišel z Jerusalema, aby tuto statečnou ženu sám pozdravil, a oslovil ji: »Tys sláva Jerusalema, tys radost Israele, tys čest lidu našeho!« Tak velikou úctu vzdávali všichni té čisté duši, tak velikou vážnost k ní chovali.

Tak tomu jest, nejmilejší, i dnes. Kdyby se snad někomu smáli, že s nimi nechce všeho se účastniti, přece v srdci mají k němu úctu a vážnost. Neboť když jiní bez rozmyslu ženou se tam, kde duši hrozí nebezpečí, rodině hanba, když mnozí na jiné ukazují a dle jejich špatného příkladu se řídí, duše statečná nedá se ničím svěsti, opatruje nejkrásnější klenot svůj a raduje se z vítězství svého. K duši takové chováme bezděčnou úctu; jest slávou obce, radostí rodičů, ctí svého stavu.

Kdo z vás by si nepřál té cti účastným býti? Zajisté všichni. Ale: nikdo nebývá korunován, leč by prve řádně bojoval. Proto se modlete, zapírejte a přemáhejte a bojujte zmužile jako Judith, která pro vynikající ctnosti své jest předobrazem Rodičky boží. Vám netřeba se báti nástrah nepříteli, vždyť vy máte neposkvrněnou Pannu Marii za svou matku, pomocnici, orodovnici, útočiště své. Budete-li ji vroucně vzývati a ctíti, bude státi po boku vašem jako svatý anděl s mečem vytaseným, aby nepřítel nezničil, nezlomil, nezmafil krásný liliový květ nevinnosti vaší! Proto odevzdejte se zvláště v dnešní slavný její den do její mocné ochrany. Slibte jí, že se chcete lépe modliti, nad svými smysly pečlivěji bděti, zvláště však že chcete v uzdu pojímati jazyk svůj, aby ani jedno neslušné, necudné slovo nevyšlo z úst vašich a vy nedali pohoršení nevinným dětem. Pak se můžete nadíti, že Panna Maria vás neopustí v těžkých pokušeních a nebezpečích, pak budete moci říci: Svatý anděl její mne ostříhal a nedopustil, abych hříchem byl poskvrněn. Tu milost nám všem vyprosíš u svého Syna, Matko nejčistší a nejčistotnější! Amen. *) R. S

*) Ct. Dr. Karl Rieder: Frohe Botschaft in der Dorfkirche. — Na homiletickém sjezdu v Brně žádáno, by bylo, pokud lze, celé Písmo sv. homileticky probíráno; podáváme zde tedy ukázkou z dra Riedera, jehož homilie jsou velice oblíbeny. Nejnověji vydal knihu »Auf Gottes Saatfeld« (u Herdera), jež obsahuje veskrze homilie.

Neděle III. adventní.

Rodina a radost křesťanská a radost pohanská.

»Bratři, radujte se v Pánu vždycky; opět pravím: radujte se. Mírnost vaše známa buď všechném lidem.«

(Sv. Pavel k Fal. 4. v. 4, 5.)

Vidíte v dnešním Evangeliu žalář, v žaláři světce a u něho učedníky Páně. Proč jest v žaláři, každý křesťan ví, hájil svatost manželství proti hříšníku, hájil nerozlučitelnost proti vilníku, a proto jest v okovech a v posměchu.

Sv. Janu se podobá církev sv. se svým učením o nerozlučitelnosti manželství, pro které se jí dostává plno potup, a kdyby to bylo možno, dostala by i okovy. Ale všechna příkoří nemohou vyvážit radost z dobrého svědomí jdoucí, jako sebe větší nevázanost nemůže způsobiti tu radost, kterou jen svědomí čisté působí. Tak jest i v rodině, která musí míti radost uprostřed svého přibytku, aby každý musil s radostí spěchat k domovu a říci: »Všude dobře, ale doma nejlépe.« Čím více radostí je mimo rodinu, tím méně radostí doma. Kdo by se domníval, že radovati se není duši sv. podílem, ten vůbec duši čistou nepoznal. Sv. Jan Křtitel byl svědek radosti v sále Herodově; sv. Pavel svou epistolou jest učitel radosti křesťanské, která jest povinností i křesťanské rodiny. Nebo, kde není doma postaráno o šlechetnou, dovolenou, čistou radost, tam se bude hledati mimo dům radost hříšná a záhubná. Jaký tu rozdíl jest mezi radostí křesťanskou a hříšnou. Hřích vyhledává si radost, která jako jed působí mezi milovníky svými. Proto třeba pojednati též o povinnosti radosti v křesťanské rodině a o nebezpečných radostech v přítomné době.

P o j e d n á n í.

Nelze si představití rodinu dobrou a spořádanou bez radosti. »Můj dům jest můj hrad,« říkají Angličané o svém domově, kam nikdo nesmí, leč ti nejdůvěrnější přátelé rodiny. Kde se v rodině nesnaží obě hlavy zpříjemniti pobyt pod střechem, tam všichni členové hledají náhradu jinde a naleznou ji v hřichu. Sv. apoštol poroučí postarati se o radost v srdci, a sice tak, aby známa byla všem mírná radost, která kraluje v srdci.

Protože člověk duchovní radost potřebuje právě tak jako potravu, vidíme, že ji hledá každý, ale ne všichni v stejné věci. Jsou rodiny, které prožívají radost evangelia v celém církevním roku. Dobu vánoční se svým Betlemem a rorate, dobu postní se svou kajicností, dobu svatodušní se všemi svátky. Jsou rodiny, které by nemusily míti ani jediné veřejné radovánky, a byly by šťastny, protože žijí Bohu a své duši. Klid svědomí jest jim znáti na tváři jako prvním křesťanům. To jsou ty svaté rodiny, ta místa požehnaná, z nichž se lije požehnání do společnosti lidské. To jest to kouzlo v rodině, aby všichni toužili býti v ní a aby měli za nedostatek nemoci býti uprostřed svých. Jest to

veliké umění, k němuž jest třeba i zbožnosti i moudrosti umět držeti všechny členy rodiny v domovině a působiti jim pobyt milý a radostný. Jak šťastný domov, o němž smí každý člen říci: »Každá starost mizí, když kráčím pod střechem domu svého.«

Takým domovem byla jistě každá rodina křesťanská, poněvadž celé evangelium jest radostné poselství; sv. Pavel sám vychovává křesťana k radosti a mírnosti. Tak také má býti i v rodině v přítomnosti. Tu však musíme doznati, že příliš mnoho radovánek jest nyní mimo rodinu, a proto tak málo v rodině samé jest radosti! Zdá se, že právě proto, že tolik hlučných radovánek rodiny i křesťanské prodělávají, že proto tak málo tiché radosti trvalé v rodinách.

Uvažme jen o dvou z mnohých radovánek: Dnešní evangelium o sv. Janu Křtiteli dává příležitost zmíniti se, co zlého působí nemírný, nemoudrý tanec. Sv. Jan Zlatouústý, když o tom mluvil kdys v kázání, poukazoval, kolika zločinům nerozvázný tanec bývá otcem: lehkovázně se přisáhá, nerozvázně se slibuje, nespravedlivě se soudí a do nebe volající hřích se páše!

Tanec sám sebou, když počestný a mírný, nemusí býti smrtelným hříchem. Ale častý a nemoudrý tanec nebude dlouho bez smrtelných hříchů. Čteme i v Písmě sv. o tanci Davidově, ale co svět udělal z tance, jest jako zabalený hřích. Proto říkával o tanci sv. František Sal., že tanec jest jako houby, když jsou nejlépe připraveny, že jest nejlépe je dáti na hnůj. Proč, patrně pro příležitosti k zlému, které skýtá. Zdá se, že ta tragedie, o které vypráví sv. Evangelium při smrti sv. Jana Křtitele, jest řídkou, ale kdo zná život, ví, že taneční radovánky jsou skutečně kruhem, jehož středem bývá ďábel. Ta slova užil sv. Karel Borromejský, a po něm je opakoval i Komenský.

Při tanci Salome zemřel sv. Jan Křtitel. Při mnohém tanci zmírá milost v duši. Jak proměněna bývá duše mladých lidí nerozvázným a nemoudrým tancem. Kolik krve při něm teklo — a kolik nevinnosti pochováno. Za vlání barevných pentlí kreslí smrt si lilie smrti na tváři mladých tanečníků. Jak drahá to jest zábava, když uvážíme výdaje, které mnohá rodina za tuto radost platí, a často platí víc než má na podobnou zábavu.

A jak nebezpečná zábava, při níž tančí mladá nezkušená duše, kolem ohně, který roznlí vášně, s nichž nebude. Srovnávali proto tanec se Samsonem v Písmě sv. Samson chtěje se mstíti Filištinům, kteří jej povolali, aby se bavili, opřel se o sloup domu a sřtil sloupoví a zabil pod ním více Filištinů, než učinil v celém svém životě. Věru jest tanec silný Samson a zabijí mnohé každý rok. Ubohé duše, které se nedovedou nikdy jinak baviti než tancem! Proto dobře praví sv. Apoštol. »Radujte se — v Pánu.«

On však dodává též: »Mírnost vaše buď známa všem lidem.« Ve všem mírnost a pořádek zachovat, to byla a jest známka ducha křesťanského, a proto to patří k výchově křesťanské, aby v této zásadě byli všichni členové vychováni a vycvičeni.

V katakombách, v těch drahých místech zbožnosti první

círky, jsou zachovány obrazy prvních křesťanů. Zajímavost jest, že všechny ty obrazy skoro bez výjimky mají za šat plášť prostý, jak jej nosili filosofové, a zřídka kdy modní »tógu«, jak ji vznešením nosili. I prostota šatu, v níž dítě vychováno, jest znamenitým cvičením ctnosti a jest známkou mírnosti, již máme vždy a každý se cvičit, ano i vynikat. Prostý šat — jaká výhoda a záruka spokojenosti. Čím kdo více potřebuje, tím více se mu nedostává. Čím více starostí o zevnějšek, tím méně starostí o vnitřek. Přepychem v šatstvu, v němž i děti jsou vychovávány, klade se základ mnohé nespokojenosti v životě budoucím. Kolik defraudací mužů zavinila parádovitost žen! Kdyby byly vychovávány v jednoduchém šatě a jako duše křesťanské hledaly okrasu uvnitř, oč více klidných a skutečně šťastných chvil by zažily. Proto při šacení dítek svých plňte slova sv. apoštola: »Mírnost vaše buď známa všem lidem.« Svět hledá radost v tom, co na sebe zavěsiti může, křesťan ve svědomí svém, které dává mu svědectví, co dobrého vykonal.

Jak často bývá chlubný šat pláštíkem zakryté bdy! Není ani neznámo že osoba, která nosila nejmodernější šat, měla starý pytel za spodní roucho. Móda její byla známa všem, ale i její nedostatky.

Tak v celé výchově musí býti míra, mírnost ve všem heslem. Každý člen rodiny má míti a zachovati míru ve výdaji a v šatu, pití, práci, zábavě.

Celá výchova křesťanská na třech základech spočívá jako na trojici pravd, a všechny ty vyznívají v jedno: míru ve všem. Tři základní pravdy řekl Pán sám slovy: »Kdo chceš za mnou přijíti: 1. zapři sebe sám, 2. vezmi kříž svůj, 3. následuj mne.« Proto moudrá výchova k této trojici ve výchově se musí kloniti. První slovo »zapři« jest ustavičným cvikem ve ctnosti. Zde třeba cvičiti dítě útlé v rozumné poslušnosti — ne tyranské, nýbrž položití základ, aby dítě vidělo a nechtělo, aby mělo a smělo něčeho užiti, a přece jen mírně dovedlo užiti. V tom směru jest sv. pěst, jak nám jej církev sv. poroučí, vlastně cvičením poslušnosti, jest výchovou v sebezapření, aby si odřekl něco dovoleného, co může míti a nemusí. Proto sv. pěst jest výchovou velkých. Poslušnost k rodičům, přikázání a Pánu Bohu je výchova malých. Které dítě neumí poslouchat rádo a ochotně, to jest ve velikém nebezpečí spasení. Až bude větší, nebude také umět poslouchat ve větších věcech. »Poslušnost nejkratší cesta do nebe.« Ona musí býti vlastností člověka od mládí, a sice ne vynucenou, ale navyklou následkem rozumné výchovy, která udělala člověku milou povinnost poslouchati a milou povinností též sebe zapřít. Jsou lidé, s nimiž lze vždy dobře vyjít, a lidé, s kterými vyjít nelze. První jsou lidé, kteří se umí zapřít, druhí, kteří se nechtějí zapřít. Také i v zapření jest »míra« — mírnost, o které mluví sv. apoštol.

Kříž nésti, toť práce, námaha. Práce jest vychovatelkou a pozhnanou kletbou boží, z níž tolik dobrého plyne a tolik blaha od spánku až ke spokojenosti duše pochází, když člověk

má k ní lásku a vidí v ní svatou povinnost svou. Lásky k práci, přemáhání a poslušnost, toť jest vznešené následování Krista Pána. Svět našel ďábelské vychovatelství, které má také svou trojici základní: ty jsi svůj pán — nemusíš poslouchat, ty máš užívat — nemusíš se zapřít — ty nemusíš následovat jiné — důvěřuj jen sobě.

Zlo naší doby jest, že dítě ve 14 letech se osamostatňuje zcela svobodně. Přinese výdělek týdně a dá něco na živobytí, ostatní si nechá pro svou zábavu a radost ve 14—18 letech, kdy rozum tak slabý a vášně tak silné. Rodiče jsou někdy ještě slabší než děti jejich; nedovedou udržeti svatou, moudrou a radostnou kázeň. Děti osamostatňují se víc a více a žijí dle svého rozumu slabého a dle ještě slabší vůle. Ubozí!

Z toho pak pochází tolik zklamání a tolik neštěstí. Jeden sentimentální žebrák v Bourges napsal svou životní zkušenost na svou ruku, kterou tetoval: »Minulost mne zklamala, přítomnost mne trápí, budoucnost mne děsí.« Takých rozervaných lidí jest i v řadách těch, kteří by mohli býti šťastni. Nebyli vedeni k míře ve všem, neuměli poslouchat a se zapřít, a proto vždy jim plno věcí scházelo, a neuměli se ani radovati z toho, co měli!

Drazí posluchači! Vše, co jest od Pána Boha, jest vykonáno v pořádku, měrou a váhou. Také výchova, když má býti řádná, musí býti na tom božím základě sv. mírnosti ve všem — a pak také požehnání ve všem přijde vám. Amen. *Fr. Vaněček.*

Neděle IV. adventní.

Rodina a Eucharistie.

»Hlas volajícího na poušti: připravujte cestu Páně!«

(Sv. Lukáš 3, 4.)

Že život jest pout, se všeobecně uznává, neuznává se však, že jest život pout k Bohu, nač se připravovati vždy máme. Když vyvolený lid putoval pouští, bílý oblak ukazoval cestu. Uprostřed lidu byl stánek, k němuž v noci obraceli se, stojíce na prahu stanů svých. Také my máme bílý obláček, který nás vede pouští života.

Je to bílá, bělostná podoba pšeničného chleba, v níž jest Světlo světa, Ježíš Kristus, jako vůdce na cestě, vůdce v poušti přítomné. Dobrý poměr k němu zaručuje dobrý výsledek každé duši a každé rodině.

Proto chci poměr křesťanské rodiny k nejsv. Svátosti vzíti za předmět rozjímání a dáti duši vaší záruku trvalou věčného blaha. Nuže tedy, rozjímajme o rodině a Eucharistii. Nebudiž to hlas volající na poušti.

P o j e d n á n í.

1. Jest známo tajemství úspěchů sv. Vincence Ferrejského z řádu kazatelského, který při missiích svých v průvodu vodil obrácené duše k Pánu svému, které žily život nový, zcela jiný, než byl minulý. Mezi nimi byli lidé kající se z hříchů nejtěžších, kteří jako krotcí beránkové jej následovali. Kdo je učinil beránky? Milost boží. A kdo jim milost zjednal? Slovo boží. Kterak je udržel, aby při veliké křehkosti hříšníka neklesli zase zpět? Tělem božím, nejsv. Svátostí oltářní, kterou denně přijímali, aby neklesli zpět do cest křivých, do hor hříchů, do propasti neřesti. V tom máte ukázanou cestu Páně, po níž máte jíti touto pouští života vezdejšího.

2. Kde rodina chce odchovati beránky a ne vlky, musí touto cestou výchovy se bráti a vložit do srdce svých členů slovo boží, které nás spasí před tisícerými bludy a nebezpečími. Ale k tomu třeba ještě síly, a tu mu dá manna nebeská: tělo Páně. Která rodina v tomto směru neplní svou povinnost výchovnou a nestará se o útlé spojení duší svých s Ježíšem v nejsv. Svátosti meškajícím, ta musí býti připravena, že z andělů jejich stanou se časem vlci hltaví. Proto církev mnohonásobným způsobem budí duše k lásce Ježíše svátostného. Zde církev svatá nejprve zve přikázáním nedělním a svátečním.

3. Celý význam dne nedělního jest poukáz k nebi, Bohu a věčnosti. Mše sv. nedělní, toť obnovení všech dobrých úmyslů, toť zpytování svědomí, toť mír s Pánem Bohem a lidmi. Dobře uvažte, že pravidelně budou děti tím, čím rodiče jsou, a tedy, že připravujete cestu života svým životem. Kde rodiče světlí neděle, budou tak pravidelně i děti činiti. Stav osady se poznává dle neděle. Kde se světlí, tam také ostatní věci životní budou v pořádku. Den nedělní a sváteční jest dobou, kdy duše se sytí boží pravdou a účtuje s Pánem Bohem. Pevnost vůle se cvičí a ctnost člověka dozrívá. Neděle se nazývá dnem Bohem požehnaným. Kdo jej světlí, má rovněž požehnání boží zaručené. Jak často se opakuje, co vypráví missionář Becker ve svých řečech. (Die Chr. Erziehung, 272.) Ve Westfálsku bydlily vedle sebe dvě rodiny. První, četná, světlí neděle tak, že ani ve všední den neschází některý z nich při drahé oběti mše sv., ba ani o žních. Druhá rodina má dvě děti, a jen někdy pamatují na přítomného Pána v nejsv. Svátosti oltářní. Mívají mnoho práce a na zbožnost málo času. Děti rodiny první vynikají poslušností, píli, nevinností, jsou radostí rodičů. Čtyři se věnují Bohu, ostatní dobře se zaopatří, otec v 90 letech blaženě zemírá. Druhá domácnost hyne i při malém počtu dítek. Dům se prodá, syn má soud pro padělání směnek — utíká do ciziny. Život člověka se utváří dle zásad, jimiž se duše řídí, jako hodiny jdou podle závaží. Čím útlejší a něžnější spojení s Pánem, tím rovnější cesta k němu. Kéž by se rodiče dali přesvědčiti, že svěcení neděle jest dobrodiní člověka a zejména ve výchově že činí divy. Věřme sv. Vincenci

Ferr. Mnohé děti neobcují drahé oběti, proto, že ani otce a matku nevidí neděli světit, avšak cesty jejich nezůstanou dlouho přímé a propasti se nevyhnou. Kéž to nezůstane hlasem volajícího na poušti!

Jiná důležitá příprava cesty Páně jest první sv. přijímání. Nemohu dosti mluvit k vašemu srdci, abyste ze všech sil se vždy snažili den prvního sv. přijímání učiniti co nejslavnějším dnem, na který by vaše děti později v životě vzpomínaly tak, jako druhdy císař Napoleon vzpomínal na nejšťastnější den svého života. Tato příprava nesmí se omezit na přípravu těla a šatu, ale hlavně duše, tak aby sv. úmysly a radost toho dne byly teplem pro život budoucí. Jak často první sv. přijímání svou vzpomínkou obrátilo duši s cestí života, jak často bylo příčinou i dobrého posledního přijímání při smrti člověka. Tu třeba s dětmi opakovati ty základní pravdy života křesťanského a sv. učení o přítomném Pánu Ježiši ve velebné Svátosti, v níž k nám pod způsobou chleba přichází.

Jakým žalům dalo začátek nedbalé sv. přijímání! Zde připravují rodiče skutečně cestu Páně do srdce svých miláčků. Kde jí nepřipraví svědomitě, tam zůstane údolí, hory a cesty křivé, po nichž budou kráčet, protože nebyli učeni ničemu lepšímu. Sv. Otec Pius X. s tak velikou láskou káže časté sv. přijímání dítek právě z toho důvodu, aby výchova jich měla sílu k boji proti probouzejícím se vášním. Jsou osady, kde děti často chodí k sv. přijímání, a jsou to rodiny, které se dočkají na dítkách radostí, neboť připravovaly cesty Páně.

Dětské přijímání jest jako sv. Hostie. Na oko nepatrný chléb, ve skutečnosti Bůh.

Jaké požehnání pro ducha rodiny křesťanské jest velikonoční sv. přijímání se sv. zpovědí, s tou správou boží, která jest pravým dnem smíření v rodině a manželství. Tělo Páně jest podmínkou života, proto jest Pán náš v nejsv. Svátosti oltářní dnem i nocí přítomen ve svatostánku, proto ustanovil mši svatou a proto nazývá skrze církve svou velikonoční sv. přijímání. Kdo ani toto nekoná, sám se odtrhuje od stromu života.

Jest zajisté v této věci třeba apoštolátu v rodinách, aby nikdo nebyl bez pokrmu života věčného. Když si uvědomíte, kdo jest velebná Svátost, totiž živý Ježíš Kristus, jako Bůh i člověk, pak pochopíte, že jest nutno se s ním spojovat, abychom život věčný zachovali. On je to, který slovem svým tvoří a zachovává. Naše vůle jest hříchem oslabena, ale ona jest nemocna, potřebuje léku, který by jí sílil v dobrém. Oběho se jí dostává při tom sv. spojení s Ježíšem v nejsv. Svátosti oltářní.

Neboť sv. přijímání vůbec nám působí nejen 1. spojení s Ježíšem Kristem — (ve mně přebývá), 2. rozmnožení milosti, ale 3. ono zeslabuje zlé náklonnosti a posiluje lásku k Bohu. Tento účinek je to, který nás léčí v naší nemoci duševní — a sílí v slabosti vůle.

To jest pro výchovu člověka tak důležitě jako pokrm pro

tělo. Kde Spasitel nebude nás sílit v našem boji proti zlým náklonnostem, tam člověk klesne do nich a tam láska k Bohu, ctnosti, sebezapření a věrnosti k povinnostem oslabne. Proto to svaté velikonoční přijímání je tak důležité, ano nevyhnutelno každému, kdo chce život zachovati. Proto zcela jasno jest, že 4. sv. přijímání nás očisťuje od hříchů všedních, chrání před hříchy smrtelnými a shlazuje časné tresty za hříchy. Vše ostatní jest jen následek sv. přijímání, totiž 5. z mrtvých vstání a 6. blaženost věčná

Přemnozí lidé neznají účinky svatého přijímání, nebo nevěří v ně, a proto žijí v tom politování hodném stavu třeba i mnoho let. Jejich vnitřní stav jest žalostný. Žádná věda a výchova nedá duši tu sílu k boji proti zlým náklonnostem jako sv. přijímání. Proto tento prostředek jest divotvorný. Vy chcete viděti dítky poslušné, střídmé, pilné, čistého srdce — pak je vedte k živému Ježíši, jak je vedly druhdy matky, aby jim žehnal, a připravíte cestu jejich života. Velikonoční sv. přijímání jest výchovný prostředek rodiny křesťanské, kterým si připravuje cestu do života věčného.

Velikonoční sv. přijímání bývá přípravou hodného přijetí těla Páně v poslední nemoci. Mnoho lidí umírá bez zaopatření. Oni odvykli duši svou spojovati v době velikonoční s Ježíšem, oni ani si neuvědomili, že Ježíš z lásky k nám mešká na oltáři, žijí bez Boha, umírají bez Boha a neodpočinou v Bohu. Říkává se, že bývá pravidlem, že poslední svaté přijímání bývá takové, jaké bylo první. Z toho jde, jak se máme starati o hodné první sv. přijímání i poslední. Kdo často se spojoval s Ježíšem a v něm nalézal radost a sílu ve všem kříži, boji duchovním, ten touží také mti srdce spojené s ním i v těžké nemoci. Ale ubozí lidé, kteří žili a nepoznali nekonečnou lásku Pána Ježíše v nejsv. Svátosti oltářní. Pro ty jest svaté přijímání jen známkou smrti a ne života.

Oni žili bez Něj — umírají bez Něj, jestli nenajdou duši dobrou, která z lásky k Bohu je probudí ze sna a připraví cestu do srdce. Jsou takové sv. duše, které konají ve velikém městě andělskou službu přípravu nemocných na cestu Páně. Jak toho potřebuje duše, která žila dlouho bez Boha a bez vědomí jeho sv. přítomnosti!

Je to podivuhodné, jak duše po hodném sv. přijetí v nemoci nabývá nápadně klidu, odevzdanosti a síly. Kolikráte duše sklamaná v životě a zraněná tolika hříchy — nabývá, pozdě sice, ale přece — poklid duše, jehož celý život neměla. Šlechtní apoštolé nemocných vydali knížku r. 1912, v níž líčí své zkušenosti. Z ní vyjmáme jeden obrázek. (Korr. 1912, č. 9. str. 154.) 54letá souchotinářka dovezena v beznadějném stavu do nemocnice. Vyrostla v rodině bez víry a znala jen tolik, co jí výborný katecheta ve škole vštípl před lety. Vdala se za muže, k vůli němuž se zřekla církve. Zradil ji, opustil, zneuctil. Od rodičů opuštěna — přišla na samovražedné myšlenky — a těm povolila. Byla

zavřelou. Když však vypověděla svůj život sklamaný, byla přistupnou a přijala katechetu, který ji do církve znovu uvedl a zaopatřil, plná vděčnosti a klidu zesnula s odevzdaností do vůle boží. Kdyby byla častěji se slíla tím zázračným chlebem a uváděla do pořádku své svědomí — o kolik méně by byla zklamáná. Kdyby byla před svatbou hodně přijala tělo Páně a z lásky k Němu nezřekla se víry a raději muže — jaké křížové cestě by se vyhnula. Skryto je to před očima našima, ale jisto jest, že ten nejlepší vychovatel Ježíš Kristus mezi námi chce býti spojen s naší duší, a že jen požehnání nese každé duši, která připravuje cestu Páně a každé rodině, která apoštoluje pro Ježíše Krista.

Ten vychovatelský apoštolát v rodině chovejte jako sv. oheň, z něhož jde všechno požehnání. Proto neopomíjejte jej udržovat při každé mši sv., již jste přítomni, zejména v neděli při sv. pozdvihování. Horlivě jej chovejte při prvním sv. přijímání, nevíte, kolika pádům předejdete. Neopomeňte roční přehlídku duše při velikonočních, životní při kopulaci a na loži smrtelném. Toť apoštolát Ježíše Krista i Panny Marie, jehož vy členové buďte vždy a všude. Amen.

František Vaněček.

Řeči příležitostné.

Před sv. přijímáním.

Milé děti! Náš dobrotivý Spasitel učil jednou lidi celý den, kázal a uzdravoval nemocné, těšil zarmoucené, jak mívá ve zvyku. Unaven potřeboval trochu odpočinku. A tu přišlo několik zbožných matek se svými dětmi, aby jim dal Pán Ježíš požehnání. Apoštolé bránili jim a nechtěli pustit k Pánu Ježíši, že už je příliš unaven. Ale Pán Ježíš, který hodné děti tak něžně miluje, zvolal pln lásky: »Nechte jen maličké přijít ke mně a nebraňte jim, neboť jejich jest království nebeské!« Přistoupil k dětem, bral do svého náruče a žehnal jim.

Milé děti! Podobného štěstí, jakého se dostalo oněm hodným dětem, ba mnohem většího, dostane se dnes také vám. Přišly jste dnes do chrámu Páně, a jak jste se na to těšily, abyste byly také uvedeny k Pánu Ježíši. Tentýž Pán Ježíš, který tehdy žehnal malým dětem, je zde na oltáři přítomen v nejsv. Svátosti, očekává vás s láskou nejněžnější a volá podobně ze svatostánku: »Nechte maličkých přijít ke mně a nebraňte jim!« Nepovedou vás matky vaše k božskému Vykupiteli, ale vaši andělé strážní; a laskavý tolik Ježíš Kristus nevezme vás toliko jako ony děti do své náruče, ale vy samy přijmete ho do svého srdce.

Ó děti drahé! Jak velké jest štěstí vaše, jak velikou by měla býti také vaše radost! Ony děti musily tenkrát zase ode-

jíti od svého nejlepšího přítele, Pána Ježíše, a už ho snad ani více nespátřily za svého života, ani k němu se hlásiti nesměly. Vás však Pán Ježíš nikdy neopustí, chce zůstatí ve vašem srdci se svou božskou milostí a pomocí tak dlouho, dokud hříchem nebude vypuzen; chce vás provázeti po cestách vašich po celý život váš, až se přiblíží večer vašeho života, a tu chce vás uvéstí k věčnému odpočinku do svého nebe a učiniti na věky šťastnými. Kdykoli chcete, můžete k němu přijíti zase, přijmouti opět a s ním se spojití.

Jak velikou by měla býti vaše radost, vaše touha po něm a vaše láska! Ó připravte se, drahé dítky, v krátké té chvíli, která vám ještě zbývá, připravte se pečlivě, abyste ho s pevnou vírou a uctivostí přijaly, s pokorou a lítostí, nadějí a láskou a nedočkavou touhou, jak jste se tomu ve škole učily, jak se to od nás všech žádá!

Dnes nepochybuji o tom, drahé dítky, že jste srdce své už připravily pro tak vzácného hostě a ještě více připravíte, abyste mohly hodně a nábožně svého Spasitele přijmouti. Ale jak tomu bude budoucně? Při všl radosti, jakou mám nad štěstím vaším, naplňuje bázeň a starost moje srdce při myšlence, jak to bude s vámi, ubohými, později. Mnohé dítky klečely tu jako vy velice zbožně, těšily se na svého Spasitele, přijaly s největší úctou a zbožností, a později naň úplně zapoměly, ba hříchem zradily a znovu křížovaly.

Jak snadno by se to mohlo přihoditi i vám, drahé dítky! Nebezpečí jsou tak veliká, jež vás očekávají, pokušení tak silná, zlí lidé tak úskoční, a vy ještě ubohé, slabé, nezkušené dítky! Jak lehko mohly byste klesnouti, státi se zlými, jak veliká a hrozná byla by vaše nevděčnost, jak veliké a hrozné vaše neštěstí!

Proto si pamatujte, co jsem vám tolikrát říkal: „Ač vás mám všecky tolik rád, raději bych vás viděl mrtvé, nežli abyste zase do hřichu upadly.“

Když přišly tehdy dítky k Pánu Ježíši, bral každé z nich do své náruče a dával jim požehnání. Ó dítky drahé! Proste dnes, v den pro vás tak památný, proste dnes, kdy vám ničeho neodřekne, proste ho, aby vás uzavřel ve své náruči, by vás více ďábel nemohl odtrhnouti; proste, aby vás přitiskl ke svému srdci, by srdce vaše nevychladlo a neztratilo lásku a svatost; proste ho, aby vám požehnal, byste posílněny ubránily se pokušení a mohly prospívati v pobožnosti, nevinnosti, tichosti a pokoře. Slibte mu ještě jednou, co jste včera při sv. zpovědi už přislíbily, hlavně pak obnovte úmysl, že zase brzy se přiblížíte ke stolu Páně a důstojně přijmete svého Spasitele do srdce svého. Pak můžete býti bezpečny, i kdyby nebezpečí bylo sebe větší a pokušení sebe silnější, Pán Ježíš bude s vámi, a ten jest mnohem větší a silnější, bude vás chrániti, vám žehnati a povede vás bezpečně k nebeskému stolu, k nebeské hostině, do blaženosti věčné.

Drazí rodiče těchto šťastných dítek! Přivádíte dnes své mi-

láčky k Pánu Ježíši, jako ony matky v evangeliu, a odvedete si je domů posvěcené, omilostněné a hojně obdarované. Radujte se z toho a děkujte za to se svými miláčky z upřímného srdce. Přijměte však, drazí rodiče, také něžnou výstrahu ode mne a napomenutí; je to mou svatou povinností, abych tak učinil. Volám se Spasitelem: »Nechte maličké přijít ke mně a nebraňte jim!« Dítka vaše jsou nyní čisté, hodné a zbožné, náležejí Bohu, vy jste jen jejich opatrovníky, Pán Bůh je od vás požádá jednou — neporušené; budete muset vydati počet přísnému soudci na věčnost. Abyste jednou šťastně při soudu obstáli, abyste dítka své mohli přivést jednou k Pánu Ježíši do nebe neporušené, nestačí jen bdít nad nimi co nepečlivěji, nestačí jen modlit se za ně, vy je musíte častěji přivádět k Pánu Ježíši do chrámu Páně, aby si tu požehnání vyprosily a s Pánem Ježíšem ve sv. přijímání se spojily.

Proto prosím vás ve jménu Pána Ježíše: Nechte své miláčky přicházeti sem k oltáři a nebraňte jim. Pán Ježíš vám vynahradí, jestliže dítka co zameškaly, bude vám všem za to hojně žehnat. I když dítka vaše samy nebudou o to prositi, aby směly zase k sv. přijímání, povzbudte je sami, přijďte s nimi, dejte jim krásný příklad; vždyť je to pro nás lidi do největší významání, že smějí přijmouti Pána Boha do svého srdce. Pak máte jistou záruku, že dítko se vám neztratí, nezpronevěří, ale osladí vám celý život váš vzorným chováním, poslušností, zbožností a vděčností, svolávati bude na vás požehnání boží a jednou na věčnosti prositi bude Pána Boha, aby vám byl za vše odplatitelem věčným. »Nechte maličké své přicházeti k Pánu Ježíši a nebraňte jim, neboť jejich jest království nebeské!« Ony za to dosáhnou nebeské blaženosti, jako i vy za něžnou lásku k nim.

Ale i k vám všem dospělým, kteří jste přítomni dnešní slavnosti, mám zvláštní prosbu, výstrahu a napomenutí.

Pán Ježíš praví: »Jejich jest království nebeské«, a jindy opět: »Nebudete-li jako maličtí tito, a neobrátíte-li se, nevejdete do království nebeského.« Ve slovech těch jest především výčitka Pána Ježíše k vám všem: »Proč nejste více jako tito maličtí?« Vždyť jste tu také kdysi o bílou neděli klečeli, oblečeni v bílý šat radosti, s věnečkem nevinnosti na hlavě, s pokojem ve svém srdci. Ó jak se už mnozí změnili! Roucho nevinnosti pokáleno aneb ztraceno, věneček čistoty roztrhán, pokoj srdce vymizel! Neslyší-li mnohý z vás výčitky svědomí: »Proč jsi nezůstal zbožným, nevinným dítkem?« Ó kéž bys byl tehdy v nevinnosti zemřel! Byl bys měl na hlavě a na raku krásný věnec panické čistoty, a duše s liliovým věncem byla by se dostavila k soudu božímu; byl bys nyní ve sboru nevinných duší, které následují Beránka božího, kam žádný jiný nemůže, oblečeny v roucha bílá a palmy v rukou jejich a pějící píseň novou, kterou žádný jiný zpívati nemůže. Avšak tys roztrhal věnec nevinnosti a perly hodil veprům ku znečištění a znesvěcení.

Avšak v této výčitce Pána Ježíše obsaženo jest i laskavé

napomenutí: »Staň se zase takovým dítkem, jakým jsi byl a jaké vidíš dnes před sebou; můžeš zase nabytí svatosti a nevinnosti ve sv. zpovědi a ve spojení s Pánem Ježíšem v nejsvětější Svátosti. Zdá se to sice těžkým, ale Pán Ježíš k tomu pomáhá. Jho Pána Ježíše jest tak sladké a břímě lehké. Učiň tak každý, vrátí se ti zase bílá neděle, do srdce se vrátí království boží, a s ním pokoj, radost a nadšení; a setrváš li v té nevinnosti, zaslechneš jednou nebeský hlas Pána Ježíše: »Nechte ho sem přijít ke mně a nebraňte mu, neboť jeho jest království nebeské!«

A nyní, milostivý Ježíši, božský příteli dítek! Ejhle, my přivádíme k tobě tyto dítky, jako kdysi matky v evangeliu. Neboť jsi řekl: »Nechte maličké přijít ke mně a nebraňte jim, neboť jejich jest království nebeské.« Nechej tedy tyto dítky přistoupiti k sobě, dej jim do srdce jejich své království, království lásky své, své milosti a svého pokoje. Vezmi je v náruč svou a dej jim své požehnání, aby co já nyní jménem tvým budu mluvití, tvou všemohoucností se naplnilo: »Požehnání všemohoucího Boha Otce i Syna i Ducha sv. sestup na vás, uprav srdce vaše, provázej vás po cestách vašich a uveď vás k Ježíši do nebeského království. Amen.«

Dle *Jak. Schmitta V. Strh.*

Nad hrobem

prof. dra. Augusta Bělohoubka na Vyšehradě 11. května
r. 1908.

Josef Horák, k. a. notář a farář v Dřevčicích.

Posvátný hrob před námi otevírá chladnou náruč svou, aby pojal tělesnou schránku vynikajícího muže, učence, učitele a badatele v oboru vědy přírodní (lučby).

Kolik rozborů lučebných předsevzal, kolik analys v chemické své laboratoři vykonal — a nyní sám jest passivním objektem analysi v laboratoři boží — laboratoři matky přírody.

Duchem byl čilý, snaživý, až odvážlivý — původní životní úkol připravovati chorým a nemocným v laboratoři lékarnické prostředky úlevy dle předpisu lékařského — neuspokojil ho; čestné zaměstnání a dostatečné zaopatření opustiv, zvolil si nedůstatek, strádání a sebezapírání chudého studenta, aby gymnasiální studie dovršiti a nezbytnou zkoušku maturitní složití mohl; klidu si nepopřál, dokud nedosáhl doktorátu a professury na slavné naší universitě české. Toho cíle konečně dosáhl — avšak prací úmornou i síly své umožil, vyčerpal; nastala (smím-li tak říci) analysa, nastala rozluka, přiblížilo se »oddělení duše od těla«.

Dokonal život svůj, již opustil svou učitelskou stolicí, opustil svou laboratoř, a což bolestnější jest, opustil svou rodinu, již tak vroucně miloval a od níž i nejvroucněji milován a co nejpečlivěji

ošetřován byl. Nenahraditelná ztráta, přebolestná rána zasáhla věrnou, obětavou družku jeho života, jeho osiřelou rodinu.

I.

Žal a trud plní duši vaši, zarmoucení přátelé, bolest a strast rozrývá srdce vaše. V žalu a trudu, v bolesti a strasti hledá duše lidská útěchu a útěchu takovou, zvláště útěchu při smrti našich přátel a miláčků poskytuje nám jediné mše sv., křesťanská víra svou naukou, že skoncem našeho života pozemského nenastává úplný a naprostý zmar a zánik života veškerého, nýbrž pouze jeho obměna, že nastává jiná života našeho forma. O tom poučuje nás veliký apoštol národů sv. Pavel (II. Kor. V., 1.): »Víme zajisté, že bude-li stánek náš pozemský sbofen, máme (za něj) stavení od Boha, přibytěk ne rukou udělený, přibytěk věčný v nebesích.«

A protož (dle Zjev. sv. Jana XIV., 13.) věříme a vyznáváme: »Blahoslavení mrtví, kteří v Pánu umírají. Již od této chvíle praví Duch, aby odpočinuli od prací svých, neboť skutkové jejich následují jich!«

Nuže, blažen a blahoslaven budiž váš v Pánu zesnulý choť, váš (dítky) pečlivý otec i náš dobrý, drahý přítel; »necht již odpočine sobě od trudných prací svých, necht následují ho šlechtní skutkové jeho, jimiž jako zkoumatel a badatel přírody, jako učitel akademické mládeže, jako přísežný chemik a zvláště jako starostlivý otec a vzorný křesťan naplnil nedlouhý sice, ale činorodý a strastiplný život svůj!

A když sbofen stánek jeho pozemský, když dle křesťanské víry a naděje vkročil v přibytěk věčný, od Boha připravený v nebesích, kéž těší se a blaží v kruhu duší šlechtných! Tam v náruč svou jej přijal zvěčnělý jeho otec, jehož ztratil jako dítě u věku, tuším, mladším, než jest nejmladší z vás plačících sirotečků, tam přijala ho i jeho citu a láskyplná matička, kteráž ze přeskrovné pense zbylé jí tti dítky v mravnosti a náboženství cvičila, k práci a sebezapírání přidružovala, a tak k řádnému jich životu a vynikajícímu jich postavení ve společnosti lidské základ položila.

II.

A tato sv. křesťanská víra, víra v Boha Velikého, v Boha lásky, víra v nesmrtelnost naší duše a blažený život v jiné formě, v jiném řádu žítí ve stanech nebeských, víra a naděje v radostné shledání se a společenství v říši boží — tato víra blaživala [po tisíciletí a blaží i v přítomných dobách věrné křesťany i vyvolené, osvěcené duchy, kteříž byli a jsou »dobré vůle«.

Tato víra blažila (ať jen jediný příklad uvedu) muže, jenž byl posud nenahrazenou ozdobou a sotva kdy zapomenutelnou chloubou věhlasného učitelského sboru téže almae matris naší, k níž i v Pánu zesnulý náležel.

Byl to muž, o němž slavnostní řečník při odhalení pom-

níku (též vynikající učenec a učitel univerzitní) vysvědčil, že jím počala nová éra vědecká, že byl reformátorem vědy lékařské i reformátorem celého systému vyučovacího na fakultách lékařských; muž, který ve dvou stech vědeckých spisech objevil světu tolik pravdy, že celá věda i badání musily sbočiti na dráhu jím vykázanou; vše, co viděl a objevil muž ten, zůstalo nezvratným: ani v jediném bodu učení svého nebyl dosud vyvrácen. Mužem tím jest Jan Ev. Purkyně, tvůrce ústavů fyziologických, jehož svět zahrnoval počtami, jehož mocnářové zdobili nejvyššími řády, university a akademie všech úhlů světových nejvyššími hodnostmi a diplomy (v posledním roce němečtí učenci uctili památku jeho ve Vratislavi odhalením zřízeného tam pomníku jeho).

A tento bohatýr duchem, šlechtic srdcem, reformátor vědy lékařské . . . i ten těšil sebe a své drahé vírou v Boha, nadějí v život posmrtný. Heslem byl mu výrok:

»Pokud a kde Bůh žítí pověsí,
buď věren vlasti, víře, příteli!«

Svému heslu věren, těšil vírou v Boha a nadějí v život posmrtný sebe i svou choť, když duši její tížil zármutek nad úmrtím drahého otce jejího.

V listu svém (Vratislav 2./12. 1832) jí psal: »Dobrý otec jest tedy již z našeho středu vyrván. Otče duchů, zjevíš neohroženému milovníku a badateli přírody nekonečné zázraky svých světů, které nám v moři záhad jsou ukryty, ve světle skutečnosti, pravdy pravé, ve kráse skutečné; neboť v této víře a naději chci i já zemřítí!

Jaké asi sny snil, an vystupoval z toho údolí, kdy vždy víc a více vnitřní bytnost materiálního tohoto světa počala se objasňovati, kdy zázraky vezdejší mlhavě přecházely ve skutečnost duchovní. Zajisté vzpomněl si na mne a mé nepatrné snahy, by mě hlouběji uvedl. Což pak, když mu něžní duchové milované Rosilky a Haničky vstříc vanuli! Zdaž mohly tyto milé dušičky zde na zemi krassšího určení dosáti, než jakého se jim již nyní na počátku andělského žití dostává!«

Tou vírou slavný Jan Ev. Purkyně se těšil, ku práci sílil — an dále píše: »Sám u sebe se divím, odkud ještě беру tolik chuti ke svému zaměstnání a že na budoucí pohlížím. Myslím skoro, že zjevení nám onoho světa ve mně životní odvalu spíše zvyšuje než snižuje. Pociťuji více životní síly od okamžiku, kdy počínám jasněji zřítí na onen svět . . .«

Tou vírou těšil choť svou: »Bůh veliký, Bůh lásky posiluj i věru Tvoji, jestliže tatíčková duše již jinému řádu žití náleží a nesmí na tomto světě snů s námi již obcovati . . .«

III.

A s těmito slovy velikého učenca a přírodopytce obracím se na konec ke všem vám, kteříž nad tímto hrobem — nad touto Rádce duchovní.

rakví lkáte a kvílíte — především k věrné a obětavé družce v Pánu zesnulého: »Bůh veliký, Bůh lásky posilniž víru vaši...«, kteráž jste byla choti svému andělem... jemu sloužíc, svého hoře nedbajíc.

Těmito slovy obracím se k vám, dítky drobné, nyní osifelé: »Bůh veliký, Bůh lásky posiluj i víru vaši, jestliže tatíčkova duše již jinému řádu žití náleží...« Byly jste otce svého útěchou, radostí a nadějí...

Buďtež tedy i jeho slov pamětlivy...

Těmito slovy obracím se posléze i k vám, slovutní pánové a šlechetní národovci, ba i k nám všem: »Bůh veliký, Bůh lásky posilniž víru naši a posilniž i naději naši v život posmrtný, abychom — až (dle sv. Pavla) bude stánek náš pozemský zbořen, přijati byli ve stavení od Boha v přfbytek ne rukou udělaný, ale věčný — v nebesích.«

A všickni, kdož jste této víry a dobré vůle, v Pánu zesnulému věnujme modlitbu křesťanskou: »Requiem aeternam dona ei Domine — Odpočinutí věčné dejž mu, ó Pane, a světlo věčné ať mu svítí a společnost všech šlechetných duší ať ho blaží již nyní a vždy až na všechny věky.« Amen.

LISTY VĚDECKÉ.

K otázce častějšího svatého přijímání na venkově.

Několik myšlenek kanovníka Dra Josefa Hollnsteinerja.

»V mé farnosti nelze lidi přiměti k častějšímu svatému přijímání: už jsem to zkoušel na všechny způsoby,« tak slyšíme mnohého faráře si stěžovati. Tato »všemi způsoby« zkoušená činnost snesla by zajisté ještě stupňování; vždyť výsledek nemohl by býti zcela negativní, kdyby kněz opravdu *všechno* vynaložil a vyzkoušel.

Tato krátká stať není apologií častého svatého přijímání, jejím účelem jest, aby podala několik rad, jak lze docíliti častějšího svatého přijímání i na venkově, poněvadž tak často se tvrdí, že na venkově není to možno.

Činnost směřující k častějšímu sv. přijímání musí býti dle jednotlivých stavů rozličná: jinak musí býti působeno na dítě, jinak na dorůstající mládež, jinak na dospělé. O tom jednati budu jindy; dnes jen několik rad povahy *všeobecné*.

I.

Jako farář má svým osadníkům stále připomínati, aby každé dílo s Bohem počínali, tak musí také kněz sám každé dílo své s Pánem Bohem započítati: musí se modliti a modliti nechati, aby Bůh v srdcích jeho osadníků vypěstil ducha eucharistického. Modlitba za rozšíření denního sv. přijímání nemá býti v žádné farnosti modlitbou neznámou.

Nejprve musí se roznítiti eucharistický plamínek v srdci kněze, a teprve po tom podaří se mu jiné k pravé lásce k eucharistickému Bohu rozplameniti; tuto lásku k eucharistickému Bohu nemá kněz pěstovati ve skrytu, směji a mají ji viděti také lidé. Kněz a eucharistie jsou vnitřně spojeni; to musí se zračiti a projevovati celým životem kněze. Jak špatný příklad skýtají kněží,

*

kteří všechny posvátné úkony vykonávají ve chvatu a poté ani díky nečinivše opouští dům Páně a oddávají se svému zamilovanému dennímu zaměstnání. I zde více než kde jinde platí: »Verba movent, exempla trahunt.« Dobrý příklad lépe působí, než kázání.

Kněz má býti také stále ochoten k obětem; zejména v měsících letních, kdy práce polní a žně počínají za rozbřeskujícího dne, má kněz již v nejčasnějších hodinách ranních poskytnouti příležitost k sv. přijímání, i kdyby denní pořádek kněze měl tím změny utrpěti. Zde platí: záhy na lůžko, záhy s lůžka. V době největších žní — v červnu a v červenci — mohlo by se sv. přijímání udělati již po 3. hodině ranní. Kněz není tu nijak vázán na »milost« kostelníkovu: rozsvítit a shasnout svíčky dovede každý, tedy i ten, jemuž sv. přijímání se udílí; modlitby vykoná kněz sám, zvonění není nutné. —

Kněz modlívejž se také za dne častěji v kostele; modlitba brevife není zajisté horší, koná-li se v blízkosti božského Spasitele.

Kněz nemá se však spokojiti jen s častějším prodléváním v kostele, nýbrž má — zejména před mši svatou — prodlévati ve zpovědnici. Netřeba se obávati, že nebude ve zpovědnici zporozován; kdyby ve zpovědnici pravidelně meškal, nejen farníci, ale i v obcích sousedních záhy by se toho dověděli a příležitosti k sv. zpovědi použili. Zejména v neděli měla by býti věcím poskytnuta ve větší míře příležitost vyzpovídati se. Lépe jest, když kněz čeká na lidi, než mají-li lidé čekati na kněze. Může si ve zpovědnici kázání opakovati, na mši sv. se připravovati, anebo brevif se modliti. Taková časná přítomnost kněze ve zpovědnici působí záhy, že také lidé přijdou časněji. Čím dříve přijdou, tím více může se jich zpovídati. Trpělivosti a vytrvalosti jest třeba s počátku, když týdný aneb i měsíce nikdo ke zpovědnici nepřijde.

Často se doporučuje k povzbuzení sv. přijímání pozvati cizí zpovědníky; docílí se tím větší návštěvy, avšak jen v určitých dnech; leč k našemu účelu, t. j. k dosažení častějšího — nejméně měsíčního — sv. přijímání tím se neposlouží.

Doporučí se příležitost k sv. zpovědi a přijímání oznamovati na černém prkně u vchodu do kostela. Na př.: »Příležitost k sv. zpovědi jest denně od 6 do 8 hodin ráno a od 3 do 5 hodin odpoledne. Sv. přijímání udílí se v 6, 6¹/₂, v 7 a 8 hodin ráno.« — Kněz nemá si lidem stěžovati, že působí mu námahy, zpovídá-li mnoho kajčnicků; naopak má jeviti z toho na venek upřímnou radost.

Ve zpovědnici má kněz příležitost působiti na jednotlivce. Zde vidí slabosti lidí. Jako lékař duší má poskytnouti hojivé prostředky pro rány duše. Jest lepšího a bezpečnějšího prostředku než spojení s Ježíšem? Ve zpovědních poučeních nemá míti kněz na zřeteli pouze dispoici k lítosti, nýbrž má zpovídajícího se upozorniti na krásu a důležitost nastávajícího okamžiku: spojení s Ježíšem! V tomto smyslu může býti zpovědnice eucharistická. Vypravování ze zjevení o velikosti a velebnosti boží skytají příležitost mluvíti o moci toho, který nás ve sv. přijímání navštěvuje.

Láska a zbožňování božského Spasitele, jaké projevovali světci a svěťice, jejich touha spatřiti Spasitele, dávají zpovědníku příležitost povzbuzovati kajlníky k tomuto vznešenému vzoru.

Obava, že takové poučení bude jen jednotvárné, jest neodůvodněna. Takových poučení používati bude kněz především u těch osob, které k častějšímu sv. přijímání teprve jsou nabádány. Dosáhlo-li se jimi toho účele, nemají býti ani později zanedbávány, nýbrž řidčeji používány, a to k upevnění úmyslu. »Aby časté a denní sv. přijímání dalo se z větší moudrosti a záslužněji, má býti zpovědník dožádán o radu.« (Odst 5. dekretu o sv. přijímání ze dne 20. prosince 1905.) Leč mnozí neodvázali se kněze se tázati. Nemá tu kněz sám ruky podati a ze své vůle k častějšímu sv. přijímání raditi? Na př.: Někdo přijde v sobotu k svatě zpovědi a přijímání. Proč neměl by mu kněz ve zpovědnici připomenouti: »Můžete zítra jíti opět k sv. přijímání, budete-li ještě ve stavu milosti; také v týdně můžete, předpokládaje tento stav, přijíti ke sv. přijímání. To vám však jenom rádím, nikoliv, abych vám to ukládal za povinnost. Jednejte dle své vůle.« Mnozí jsou rádi, že dostalo se jim takového »dovolení«, vlastně rady. Kdyby kněz sám od sebe takovou radu uděliti nechtěl, má alespoň dáti příznivou přátelskou odpověď, je-li o takové »dovolení« žádán, neboť »zpovědníci mají se střežiti někoho, jenž jest ve stavu milosti a má pravý úmysl, zrazovati od denního sv. přijímání.«

Vedle činnosti ve zpovědnici má kněz při domácí pastoraci příležitost jednotlivce i celé rodiny přímo nebo nepřímě k častějšímu sv. přijímání povzbuzovati. Může u příležitosti návštěvy v rodině mezi jiným poukázati k tomu, jak by se božský Spasitel potěšil, kdyby všechny členy rodiny uzřel při společném sv. přijímání. — Dobře jest projeviti radost před členy rodiny, když nemocný častěji přijímá Nejsvětější Svátost a poukázati, jak mu to pro věčnost prospěje. Vůbec má kněz nemocné povzbuzovati k častějšímu sv. přijímání a nelekati se v tom ohledu žádných obětí. Dobře koná kněz, který při takových návštěvách šíří eucharistické brožury. Také při volbě modlitebních kněh má kněz hleděti získati si vliv, aby snad některou »zastaralou« modlitební knihou nebyl šfřen náhled opačný. Radme zakoupiti takové modlitební knihy, které obsahují modlitby a vybídky k častému sv. přijímání.

Kdyby všechno toto přičinění a snahy neměly výsledku, a když lidé, o nichž farář právem se domníval, že mohli býti k častějšímu sv. přijímání povzbuzeni, zůstávají při starém »laxnějším« zvyku, nesmí proto býti na ně rozezlen; právě láska k nim otevře časem srdce jejich k slovům milosti. Častější sv. přijímání není povinností, nýbrž jen radou, a lidé musí, jak Lintelo vhodně poznamenává, »považovati sv. přijímání jako dobrodiní a nikoliv jako obtíž«. (Triduum s. 175.) Ostatně co nejde dnes, může s pomocí boží jíti později. Co nedaří se jednomu, může dařiti se jinému.

Třebaže výsledek kázání není takový jako výsledek domácí

pastorace, nesmí přece eucharistické kázání proto býti zanedbáváno. Kazatel musí především studovat eucharistické dekrety; nejdříve vezmi a pročti dobře text a potom teprve komentář, neboť mnohdy obsahuje komentář věci, které nesrovnávají se s duchem dekretu. Především má kazatel zevrubně pojednati o dekretu buď v kázáních nebo při křesťanských cvičeních. V těchto poučeních nejprve vysvětlí se podstata a význam svatě eucharistie, pak zvláště častější sv. přijímání, jeho možnost, užitečnost a potřeba, jeho předpoklady a podmínky, jeho poměr k předchozí sv. zpovědi . . . a konečně námitky, pochybnosti a předsudky. Pro takové systematické poučení a výklad hodí se cykly kázání, které nejlépe se doporučuje konati v nedělích v době adventní nebo poutní, v měsíci Srdce Ježíšova nebo Všech Svatých. Tento cyklus kázání budiž pak ukončen sv. zpovědí a generálním sv. přijímáním. (I když kněz takový cyklus přednášek a kázání vykonal, není zbaven povinnosti o tom dále kázati; dekret ze dne 20. prosince 1905 odst. 6. výslovně ukazuje na Catechismus Romanus, str. 2. c. 4.), kde jako povinnost farářova se naznačuje: crebris a monitionibus multoque studio věřící nabádati, aby denním sv. přijímáním pečovali o pokrm svých duší!

Také kázání o sv. oběti mešní přispívají k častějšímu sv. přijímání, poněvadž pozvedá se jimi návštěva sv. mše a tím při nejmenším možnost k častému sv. přijímání.

Před velikými svátky — nikoliv teprve o svátcích samotných — buďtež věřící napomenuti, aby sv. přijímáním oslavili vhodně svátky (vánoce, nový rok, Boží Tělo, Nanebevzetí Panny Marie atd.).

Nebudiž zejména opomíjeno upozorňovati věřící na možnost získání odpustků.

Kněz má se snažiti »v lásce a trpělivosti« dosáti vznešený cíl častého sv. přijímání; má v činnosti své pokračovati po stupních: nejprve přiměti osadníky k měsíčnímu, po nějaké době k nedělnímu a svátečnímu přijímání, a podaří se mu pak přivésti je k tomu, aby sv. přijímání přijali pokaždé, kdykoliv jsou přítomni oběti mše svatě.

Matrimonialia.

Několik nejnovějších rozhodnutí římských v záležitostech manželských.

Podává R. S.

Stává se, že manželé, kteří papežskou dispensí dosáhli zrušení svého prvního manželství, jež bylo *ratum sed non consummatum*, aneb prohlášení druhého manžela za mrtvého, vcházejí v nový sňatek s osobou, s níž občansky oddáni byli již tehdy, dokud první svazek manželský ještě trval. Takovému spojení ovšem

v cestě stojí impedimentum criminis — kvalifikované cizoložství. Protože však snoubenci zatím již zmíněnou dispensa matrimonii rati et non consummati aneb prohlášení druhého manžela za mrtvého si vymohli, nestarají se nikterak o to, aby si vyžádali také dispense od zrušující překážky kvalifikovaného cizoložství, čímž se stává, že nové manželství jest neplatné.

Abyste takovým neplatným manželstvím předešlo, vydala S. Congregatio de disciplina Sacramentorum 3. června 1912 dekret, dle něhož dispensi propter adulterium cum attentatione matrimonii již implicate za udělenou nutno pokládati v tom případě, jestliže sv. Stolice snoubencům dispensa matrimonii rati et non consummati udělila aneb jednoho z manželů prvního manželství za mrtvého prohlásila.

Všecka pro uvedené nedostatky neplatně uzavřená manželství sanoval sv. Otec dodatečně.

* * *

Congregatio S. Officii vydala v plenárním zasedání dne 16. dubna 1890 resoluci, že splnomocněnc sv. Stolice nesmí udělit dispense od zrušující překážky manželské rozdílnosti náboženství mezi křtěnými a nekřtěnými (disparitas cultus) jinak, leč by zároveň výslovně připomněl všechny podmínky a záruky. Za neplatnou tedy prohlášena dispense, jestliže snoubenci na podmínky nepřistoupili a záruk nedali.

Nejnověji byl učiněn u sv. officia dotaz v příčině platnosti dispense. Kongregace prohlásila dne 21. června 1912 za neplatné jak dispense, jež uděleny snoubencům, kteří nepřijali podmínek, tak i manželství na základě dispensí těch uzavřená.

Biskupové jsou dle dekretu sv. officia ze dne 5. června r. 1889 oprávněni pronéstí beze všeho rozsudek neplatnosti takových manželství.

* * *

U římské Roty učinili manželé r. 1899 oddání návrh na prohlášení jejich manželství za neplatné z toho důvodu, že nebylo dle tridentského dekretu »Tametsi« před vlastním (kompetentním) farářem uzavřeno. Manželka uváděla, že farář u svaté Magdaleny v Paříži, v jehož farnosti sňatek se konal, nebyl její parochus proprius, nýbrž že přináležela k duchovní pravomoci faráře v Neuilly blíž Paříže. V Neuilly měla před svou svatbou společný byt se svou matkou, v Paříži pak ve farnosti sv. Magdaleny měla svůj krejčovský závod. Ten však nemůže býti považován za zákonný domicil, třeba se v něm denně pravidelně zdržovala.

Římská Rota dne 24. března 1911 in causa Parisiensi coram Many připojila se k tomuto názoru a stanovila právní zásadu, že denní pobyt v dílně nestačí k odůvodnění domicilu na nějakém místě. Toto rozhodnutí kryje se s resolucí kongregace Inquisitionis, danou 12. května r. 1875 arcibiskupu pařížskému, jež zní:

»Verum domicilium ad effectum valide contrahendi matrimonium in facie ecclesiae, illud intelligi, in quo quis cum sua familia inhabitat et dormit.«

* * *

Farář v Pontailleru, diecese Dijon ve Francii, assistoval r. 1904 sňatku snoubenců, kteří jeho pravomoci nepodléhali. Farář se mylně domníval, že jest parochus proprius sponsae, a proto si delegace k oddávkám ani od faráře nevěstina ani od faráře ženichova nevyžádal. Avšak ženich přinesl s sebou prohlášení list od svého faráře, v jehož formuláři se nacházel zároveň passus, že se uděluje pro případ potřeby faráři v Pontailleru delegace k oddávkám. Manželka učinila v poslední instanci u římské Roty návrh, aby manželství bylo pro nedostatek tridentské formy za neplatné prohlášeno. Odůvodňovala svůj návrh zejména tím, že

1. delegace faráře jejího manžela nebyla dostatečnou,
2. že assistující kněz o té plnomoci ani nevěděl.

In causa Divinionensi dne 20. ledna roku 1911 zavrhl římská Rota návrh manželčin. Soudní dvůr hájil názoru, že delegace vlastního faráře ženichova po stránce objektivní byla zcela platnou a dostatečnou. Co pak se týče subjektivní neznalosti nebo nepovšimnutí zmíněné delegace se strany oddávajícího faráře v Pontailleru, rozhodla Rota, že

1. tato neznalost není naprosto prokázána a

2. mínění kanonistů v příčině otázky, zda znalost delegace k platnému uzavření manželství potřebna jest, se rozcházejí. Proto nutno vzhledem k manželství uzavřenému řídit se zásadou: »In dubio standum est pro valore actus.«

* * *

Jak známo, není error circa qualitatem — týkající se fyzických, morálních a hospodářských vlastností nevěsty neb ženicha — nikdy zrušující překážkou manželskou. Kontrahentům jest však volno smluviti se o jmenovaných vlastnostech a stanoviti je za podstatnou podmínku — *conditio sine qua non* — platnosti manželství. Církevní právo však uznává zrušující překážku *defectus consensus propter qualitatem appositam seu conditionem sine qua non*.

Pro uvedenou příčinu prohlásila římská Rota rozsudkem ze dne 23. června 1911 in causa Cameracensi coram Mori sňatek r. 1904 v diecesi Cambraiské uzavřený za neplatný. Ženich měl při uzavírání sňatku, jak dokázáno bylo, vůli, jenom tehdy nevěstu za manželku pojmouti, není-li stížena vředem, ošklivost vzbuzujícím. Po sňatku však zjistil, že nevěsta skutečně takovým vředem trpí.

V odůvodnění rozsudku upozorňují auditori na to, že při kontraktu manželském lze klásti podmínku (*conditio sine qua non*) pouze z důležitých příčin a s dovolením příslušného biskupa. S tím souhlasí u nás platná instrukce pro *judiciis ecclesiasticis*

v § 55.: »Ut consensus sub conditione detur, non nisi de expressa episcopi licentia admitti potest.« Nejčastěji se připojuje *conditio sine qua non* v příčině neporušeného panenství nevěstina.

Jak se obchází článek 111. všeob. občán. zákona.

Nepřátelům katolické církve jest článek 111. všeobecného občanského zákona trnem v očích, neboť paragraf tento stanoví nerozlučitelnost svazku manželského, jsou li oba manželé katoličtí, anebo byl-li v době sňatku aspoň jeden z manželů katolíkem. Poněvadž takový sňatek katolický (nebo smíšený) může býti rozloučen jedině smrtí — v tomto bodu jest občanský zákon ještě přísnější než právo kanonické — vypomáhají někteří (ponejvíce židovští) advokáti klientům svým tím, že snaží se sňatky, které dle zákona jsou nerozlučitelné, prohlásiti za neplatné. Pátrají, zdali farář (duchovní správce) byl oprávněn k předsevzetí sňatku, nebo není-li tu nedostatku v ohláškách. Budiž proto duchovními správci zvlášť pozorně dbáno, aby v té příčině nebylo žádného nedostatku.

Kooperátor Karel Krása sděluje dva výstižné příklady z praxe.

Katolický ženich A. chce pojeti za manželku protestantku B., příslušnou do Uher. B. byla vyučována v katolickém náboženství a složila vyznání víry. Duchovní správce — v domnění, že Uhry nejsou vázány na konfessionální zákony rakouské — přijal pak B. do katolické církve, aniž by ji ohlásil u politického úřadu. Aby konkubinát obou dříve byl ukončen, prohlásil je v katolickém kostele. Poněvadž B. již dříve vyznání víry složila, jsou oba snoubenci v okamžiku sňatku katolíci. U příležitosti legitimace jednoho dítěte nařídí c. k. mštodržitelství, aby B. byla přidržána oznámiti výstup z evangelické církve, dispensovalo od tří vyhlášek v evangelickém kostele a nařídilo, aby A. a B. před farářem a dvěma svědky znovu snubní konsens prohlásili, aby si tak zajistili důsledky občanského práva. B., ačkoliv přijata byla do katolické církve, byla od úřadů občanských považována za protestantku, dokud neohlásila výstup od evangelického vyznání. Ačkoliv vyhlášky staly se v kostele katolickém, bylo manželství dle pojmu občanského zákona prohlášeno za neplatné pro nedostatek ohlášek v kostele evangelickém.

O jiném příkladu přinesly zprávu veřejné listy. Ve votivním kostele vídeňském oddán byl armensko-katolický ženich s římsko-katolickou nevěstou. Manželství nebylo šťastné. Nejvyšší soudní dvůr prohlásil manželství pro nedostatek v ohláškách za neplatné. Manželství nebylo totiž v armensko-katolickém kostele prohlášeno. Ženich měl po šest týdnů bydleti v Rakousku a pak musil by politický úřad — ježto ve Vídni armensko-katolický kostel není — sám ohlášky provésti.

Drobnosti z křesťanského světa.

V roce 1912 v Rakousku vystoupilo osob

z církve katolické . . . 4867 (r. 1911 4891)

z církve evangelické . 1572,

z nichž 1262 se vrátilo do lůna mateřské církve katolické.

Křesťansko-sociální radnice vídeňská působila již nebožtíku kardinálovi Naglovi starosti; nejnověji odhlasováno povoliti 10.000 korun na zakoupení »Ročnice pro německou mládež« (»Jahrbuch der deutschen Jugend« 1912—13), již vydávají dva sdružené protiklerikální spolky (»Schulverein« a pokrok. spolek učitelů moravských) a v níž jest mnoho míst nábožensky závadných. Knihami byly poděleny děti vídeňských škol.

Biskup v Šibeniku, Msgr. Luka Pappafava, vydal u příležitosti konstantinského jubilea pastýřský list, ve kterém klade důraz na to, aby laikové působili společně s kněžími; kněžím pak ukládá, aby především se věnovali duchovní správě, vše ostatní aby podřídili tomuto hlavnímu úkolu. »Da mihi animas, cetera tolle tibi« — těch slov sv. Pavla nutno dbáti. Důležité napomenutí obsahuje závěrek: Kněží diecesní tvořtež společně jeden svazek, neděltež se národnostně; duchovenstvo národnostně jednostranné důsledně spěje k schismatickým snahám, jak o tom svědčí děje veliké revoluce francouzské, v níž ultranacionální duchovenstvo od papeže se odloučilo a zákonům státním se podřídilo. Napomenutí tohoto jest v Dalmacii, národnostně velice rozeštané, velice třeba. Ale i jinde sluší si ho všimnouti.

Eucharistický sjezd na Maltě měl za následek několik utěšených konversí. Jedna celá rodina protestantská vrátila se do církve katolické po ukončení kongresu. Ředitel pouličních drah, protestant, žádal arcibiskupa, by směl vyzdobiti vozy elektrických drah prapory papežských barev; i on stal se katolíkem. Protestantští duchovní kostela, podle něhož se průvod ubíral, dali zvóniti na věži a i oni se stali katolíky. Další konverse se očekávají.

»Spolek dětství Ježíšova« sebral v uplynulém roce 3,000.000 marek, největší to obnos za dobu trvání spolku.

U příležitosti 25tiletého panovnického jubilea císaře Viléma II. sebrali němečtí katolíci ve prospěch katolických misíí v německých koloniích 1,460.000 korun, kterýžto obnos byl císaři 16. června t. r. odevzdán.

Staré biskupské město Kolín odmítlo legát 150.000 marek na postavení krematoria.

Interkonfessionalismus vede k bezvyznání. Ve Stuttgartě byly r. 1912 uzavřeny 494 smíšené sňatky; z těch

134 v katolickém chrámě,
186 v protestantském chrámě,
174 civilně.

Ze 283 katolických sňatků byly pouze 62 sňatky civilní. Případá tedy na smíšené sňatky více než jedna třetina, na katolické sňatky asi jedna pětina sňatků civilních.

V Paříži byla právě vydána sedmá zpráva o likvidaci statků náboženských kongregací; z ní vysvítá, že z miliardy, již mělo býti docíleno, ztratilo se jenom 930 millionů franků.

V Paříži jest sdruženo na 5000 kněží a laiků, kteří udělují 150.000 dětí náboženské vyučování. Počet dobrovolně se hlásících laiků utěšeně stoupá.

Arcibiskup lyonský zakázal čtení některých novin. Časopis »Tribune«, vycházející v St. Etienne, žaloval arcibiskupa na náhradu 50.000 franků. Žaloba byla zamítnuta.

»Oeuvres Champagnes«, spolek pro konání missí po francouzském venkově, uspořádal v roce 1912 — 2400 missí. Jesuita Truck prohlásil při valné hromadě spolku, že francouzský venkov v některých provinciích jest nábožensky velice zanedbán a daleko hůře na tom než města.

Sv. Stolicе nařídila, že nesmí ve Francii žádný kněz přijmouti mandát poslanecký bez svolení svého biskupa. Toto stanovení stihne liberálně-katolického kněze Lemire-a, jenž — ovšem se svolením svého biskupa — již poslancem jest, ale ve sněmovně několikrátě proti právům a zájmům církve buď mluvil neb hlasoval. Abbému Lemire-ovi bude nyní voliti mezi poslušností k biskupu a poslaneckým mandátem.

Francie doma biskupy pronásleduje, v koloniích vyznamenává. Nedávno udělila francouzská vláda staříckému biskupu ve francouzském Kongu, Msgru. Augouardovi, který po 56tileté působnosti opustil své místo, kříž čestné legie v odměnu za vlastenecké smýšlení a veliké zásluhy.

P. Laberthonnière, jeden z předních modernistů francouzských, vydavatel »Annales de philosophie chretienne«, které byly kongregací indexu zapověděny, podrobil se, zastavil další vydávání proskribovaného časopisu, ale oznámil, že v říjnu začne vydávati jiný list.

Hůře je s Loysym; odloživ masku modernismu stává se pomalu bezvěrcem. V hanopisu, jenž jest podepsán úštěpačným »Vitantus« (scil. excommunicatus), navrhuje nejen božství Ježíše Krista a božský původ pěti knih Mojžíšových a evangelia sv. Jana, ale i existenci osobního Boha.

Kongregace indexu odsoudila ve svém sezení dne 16. června 7 modernistických spisův, a to 1 italský, 1 německý, 3 francouzské (z nich 2 od P. Laberthonnièrea), 1 anglický (posmrtná autobiografie Tyrella, vůdce modernistů anglických), 1 hollandský.

Obraz znamenitého anglického mučedníka Tomáše Mora, vymalovaný od vrstevníka Albrechta Dürreera, byl objeven nedávno v Kanadě. Sir Carter jej draze koupil a daroval sv. Otcí. Kopie obrazu obdrželi kardinálové Vincenc Vanutelli a Merry del Val, jakož i kanadská kolleje v Římě.

Missie pro střední Afriku, pod protektorátem našeho císaře,

byla dekretem propagandy rozdělena na dva díly; jižní obdržel jméno apoštolské prefektury Bahr-el-Ghazol, severní apoštolského vikariátu Chartoumského.

Předloha o rozluce církve od státu ve Walesu byla v anglické dolní sněmovně v druhém čtení přijata 317 hlasy proti 258.

Biskupové v Argentině vydali společný pastýřský list, v němž ukazují na mravní a společenské škody plynoucí z civilního sňatku, a vyzývají katolíky, aby zakládali četné spolky sv. Františka Regis, jichž hlavním účelem jest divoká manželství sanovati.

V Novém Yorku zjistil státní zástupce Whitman po delším vyšetřování existenci trustu k podporování nemravnosti. Trust provozoval a organizoval nemravné obchody. Mnoho politiků a policejních úředníků bylo úplatky službám trustu získáno; smutné jest, že téměř všichni detektivové prokazovali trustu své služby.

Z protestantských kruhův amerických přešli i katolíci někde nechvalný obyčej pořádati zábavy, divadla a tance na ten cíl, aby čistý výtěžek připadl buď kostelním neb dobročinným účelům. Již koncil v Baltimore odsoudil tento zlořád, nejnověji pak i koncil v Quebecu v Kanadě se vši rozhodností proti němu se vyslovil a biskupům na srdce vložil, aby ho ve svých diecesích netrpěli.

Ruská vláda povolila na překlad Písma sv. do ruštiny 80.000 rublů. Dosud bylo na školách ruských zavedeno Písmo sv. v textu staroslovanském.

Sv. synod prohlásil spalování mrtvol pravoslavných křesťanů, jež jest v rozporu s celou tradicí křesťanskou, za nedovolené. Mrtvoly jinověrců (nikoliv však katolíků) mohou býti dle rozhodnutí sv. synodu spalovány.

Ukrajinský schismatický mnich Antonín Bulatowicz učil v ruských klášteřích na hoře Athosu, že jméno Ježíš přísluší božská pocta; církevní synoda v Cařibradě zavrhla toto učení jako bludné. Schismaticové potírají též úctu k nejsv. Srdci Páně.

V Sasku vyšel nový zpěvník protestantský; na titulním listě vyobrazen Luther s palmou v ruce. To se zdá „nemálo podivným“ i pastoru Schwenovi, který praví, že neví, co si asi Luther s tím počne! Ovšem, palmy buďtež ponechány světcům, v jichž rukou mají dle Apokalypse svůj význam; oni vítězili nad světem i nad svou vůlí; Luther prohlašoval, že člověk nemá svobodné vůle, a kázal náboženství jen tohoto světa; nač tedy palma v ruce jeho?

R. S.

Leták vnitřní missie v Lipsku.

Po dobu výstavy rozdávala prot. vnitřní missie v Lipsku návštěvníkům letáky, jichž obsah zde uvádíme. Způsob života výstavního vyvolal jeho vznik. Při katolických sjezdech liberální tisk vždy přichází s obžalobou proti hříchům katolíků, které vymýšlí a zvětšuje. O Lipsku — mlčel.

Leták výborně sestavený zní:

Kam jdete dnes večer ?

Domů ? Anebo tam, kde ztrácí se čest, tělo hanobí, zdraví ničí ? A to vše jen pro okamžik bezsmyslného poddání se divé rozkoši ?

Zastavte a rozmyslete se !

Vzpomeňte svých rodičů a sourozenců ! Anebo máte snad ženu a dítě a chtěl jste je oklamati ? Vzpomeňte na Boha, jenž Vás vidí na této cestě !

Obraťte !

Jste snad příliš slabý ? Jest Vaše smyslnost silnější než vůle ? Spěchejte k Ježíši, který chystá pro Vás jak sflu, tak vítězství v boji proti vášni.

* * *

Další radu a pomoc udělí ochotně : . . .

Následují jména pp. působících ve vnitřní missii s přesnou adresou.

(Sestavení myšlenek jest zdařilé a přehledné, že může všem lidumilům posloužiti.)

Drobnosti z boje proti veřejné nemravnosti.

V lineckém spolku obchodních příručích prohlásil jeden ze tří spolkových lékařů, dr. Obermüller, pohlavní zdrželivost za velice nebezpečnou, škodlivou a nečistotu v mladých letech za nutnou. Proti tomu otravování mládeže napsala redakce »Kath. Schulblätter« důkladný protest a vyvrácení, které vydáno též jako zvláštní otisk. V něm jsou uvedeny výroky slavných lékařů, kteří prohlašují pohlavní zdrželivost za zdraví nejvýše prospěšnou, naopak však, že nemravnost rozežírá i nejsilnější přirozenost a bojí celé říše. Prof. Foerster, jehož dopis současně v té příčině otištěn, píše: »Lékaři, kteří dávají rady člověku, jen pokud se jeho animální podstaty týče, měli by se zvatí zvěrolékaři. Lékař lineckého spolku obchodních příručích mluví k mladým mužům, jakoby byli jenom plemenná zvířata bez vyšší snahy po čistotě, sebeovládání a rytířskosti. Se svědomím a povahou mladých lidí vůbec nepočítá. A zdá se, že nemá ani ponětí o tom, že čisté svědomí a zocelený charakter jest pravým základem zdraví.«

Procuratio abortus v Německu počítají statistické takto :

Na 2.000.000 ročních porodů připadá asi 200.000—400.000 úmyslných potratů. Na 1000 abortů připadá jen asi pouze 5 zákonem stíhaných, ostatních 995 unikne světské spravedlnosti. Jistý

lékař jde tak daleko, že tvrdí, že skoro každá žena si obstará umělým způsobem potrat. Jiní lékaři se vyslovují mírněji: osmá až desátá, pátá až šestá se proviňuje v té příčině.

Program na rok 1914.

»Rádce duchovní« v letošním ročníku hodlá systematicky přinášeti řeči, opřené o vzory klasiků světových. Pro naše přispívatele i čtenáře nebude nezajímavo, když uveřejníme připravovaná thema i prameny pro některé jednotlivé neděle a svátky.

Vedle světových klasiků chceme se pokusiti časem i o nové uveřejnění některé klassické práce českého homilety, pokud i dnes neuvadla na kráse a neztratila ceny ani v našem čase. Každé upravení podobné klassické homilie české, s přesným udáním pramene, bude honorováno. Při množství materiálu musí býti volba co nejpřesnější.

Kdo by také české perly skryté soustavně hledati chtěl, nechť úmysl svůj oznámí redakci a spolu sdělí, kterého autora chce prohledati.

Vedle těchto dvou směrů práce homilitické budou naši pracovníci projednávatí nová témata i stará v rouše novém.

Zde klademe výtah z prací k tisku připravených a vítáme s radostí každé laskavé doplnění, které bude honorováno:

Hod boží vánoční. Proč se narodil Vykupitel v plenkách a jesličkách (Bourdaloue.) Sv. Štěpána. (Ustav. trvání církve; 4. po sv. D., 24. po sv. D) (Sfr. Sabi.) Konec roku. Pohled do minulého a budoucího roku. (Stiegele.) Nový rok. Podobenství o zloději v noci. (Schäfer.) Zjev. P. (Sv. 3 králů.) Povolání pohanů do církve. (Fenelon.) Neděle II. po Zjev. P. Nejsv. Jména Ježíš. Křesť. rodina o manželství a rodině. (Ketteler.) Devítník. O cti člověka. (Ketteler.) Neděle I. po Devítníku. Církev jest dílo boží. (Ehrler.) Neděle II po Devít. Proč utrpení rádi máme snášeti. (Alb. Stolz.) Neděle I. postní. Pokušení k naší útěše, výstraže, poučení. (Schmidt.) Zvěstování Panny Marie. Pocta Panně Marii skrze Syna božího. (Sv. Bonavent.) Velký pátek. Obět Isáka — předobraz oběti na kříži. (Homil.) (Eberhand.) Hod boží velikonoční. Zmrtvýchvstání Pána Ježíše důvěrou církve. (Eberhand.) Pondělí velikonoční. Těla vzkříšení. (Stiegele.) Neděle II. po Vel. Sv. Petr Kan. vzor pravého pastýře dle Pána Ježíše. (17. dubna.) (Heinrich.) Neděle III. po Velikonoci. O nesmrtelnosti. (Förster.) Neděle IV. po Vel. Překážky života křesťanského. (Könn.) Svátek sv. Jana Nepom. Následek a uctívání mučedníků. (Fenelon.) Neděle V. po Vel. Vysvětlení Otčenáše. (Homil.) (Svatý Jan Zlat.) Neděle VI. po Vel. Přetvořující moc křesťanství. (Obnov. tvářnost země.) (Einig.) Hod boží svatodušní. Svatod. sv. svátky Duchu sv. (Meschler, S. J.) Pondělí svatodušní. Duch svatý jest světlem srdcí. (Stiegele.) Neděle I. po sv. Duchu. Nejsv. Trojice.

Svěcení neděle (Ehrler.) Božího Těla. Ježíš Kristus základem života církve: (Löfler S. J.) Neděle II. po sv. Duchu. Nejsv. Svátost oltářní předmět naší víry a lásky. (Stiegele.) Neděle III. po sv. Duchu. O ztracené ovci a penízi. (Homil.) (Keppler.) Svátek sv. Aloisia. Neděle III. Smrt sv. Aloisia. (Lamezan S. J.) Neděle IV. po sv. Duchu. Ustavičné trvání církve. (Sv. Frant. Sales.) Svátek sv. Petra a Pavla. Základní kámen církve sv. (Eberhand.) Řím a knížata církve. (Sv. Lev Veliký.) Neděle V. po sv. Duchu. Navšt. Panny Marie. (Požehnání z úcty Panny Marie.) Narození Panny Marie (Keppler.) Neděle VI. po sv. Duchu. Sv. Cyrill a Method. Výstražný hlas církve v přítomnosti. (H. Förster.) Neděle VII. po sv. Duchu. Hranice přirozené svobody svědomí. (Simar.) Neděle IX. po sv. Duchu. Zkáza křesťanské rodiny. (Förster.) Neděle XI. po sv. Duchu. Pravidlo víry. (Písmo svaté a ústní podání.) (Wermelskirchen.) Nanebevzetí Panny Marie. (Pocta Panně Marii skrze Syna božého.) Zvěst. Panny Marie. (Sv. Bonavent.) Neděle XII. po sv. Duchu. Užitek almužny. (Carthy S. J.) Neděle XIII. po sv. Duchu. Malomocenství duše. (Eberhand.) Narození Panny Marie. Užitek úcty Panny Marie. (Keppler.) Neděle XV. po sv. Duchu. O smrti. (Andelsfinger S. J.) Neděle XVI. po sv. Duchu. Utrpení sladkost. (Od B. a N. B.) (Alb. Stolz.) Neděle XVII. po sv. Duchu. Bázeň lidská. (Ohledy.) (Eberhand.) Neděle XVIII. po sv. Duchu. Růženec Panny Marie. Užitek časných utrpení. (Sv. Jan Zlat.) Neděle XIX. po sv. Duchu. O pekle. (Klentgen S. J.) Neděle XX. po sv. Duchu. Posvěcení chrámů Páně. Chrám boží v církvi a člověčenstvu. (Diezenbrock S. J.) Neděle XXI. po sv. Duchu. O cíli člověka. (Klentgen S. J.) Všech svatých. Osměro blahoslavenství. (Homil.) (Sv. Chrysostom.) Neděle XXIII. po sv. Duchu. Co smrt bere a co šťastná přináší. (Bossuet.) Neděle XXIV. po sv. Duchu. (Neděle IV. po sv. Duchu.) (Svatý Frant. Sales.)

Příležitostná.

Před sv. přijmáním. (Schmidt.) Po sv. přijmáním. (Ketteler.) Při sv. biřmování. (Sv. Cyrill Jerus.) Při sňatku. (H. Förster.) Při sňatku. (Geissel.) Svěcení kostelních praporů (korouhve). (Rissel.)

Příklady.

Kříž. Když bylo sv. Ondřeji oznámeno, že zemře potupnou smrtí na kříži, odpověděl: »Jsem služebníkem kříže Kristova a více si ho přeji, než se ho bojím.« A když byl veden na popravě, proniknuto jest srdce jeho svatou radostí i touhou; i zvolal: »Buď pozdraven, ó kříži, jenž jsi byl posvěcen tělem Kristovým a ozdoben údy jeho jako perlami! Než Pán můj vstoupil na tebe, byl jsi postrachem na zemi, nyní však naplňuješ nás touhou nebeskou. Vědíť věřící, jakých milostí v sobě chováš a jakých da-

rův uděluješ. Bezpečen a radosten spěchám k tobě, abys přijal i mne, učedníka onoho, jenž na tobě pněl. Bylť jsem povždy milovníkem tvým; vždycky jsem toužil objati tebe. Ó svatý kříží, dlouho očekávaný, vroucně milovaný, vysvoboď mne z toho světa a vrať mne Mistru mému, aby mne skrze tebe přijal ten, jenž skrze tebe mne vykoupil. Aby apoštol, mukami zemden, neskonal záhy, nýbrž teprv po dlouhém trápení, nebyl na kříž přibit hřeby, ale přivázán provazy. I zůstal živ do třetího dne na kříži, nepřestávaje děkovati Kristu Pánu, že byl nalezen hodným připodobniti se jemu smrtí, a hlásaje s kříže jako s kazatelný zástupům shromážděného lidu evangelium, až 30. listopadu vypustil duši. Má se za to, že sv. Ondřej zemřel na kříži vklíněném (polehmém) na způsob písmena X. Odtud kříž polehmý sluje křížem Svatoondřejským. (Ekert, Církev vítězná IV. 596 též poučení na str. 597.)

Kříž. Když plul sv. František Xaverský z Amboiny na ostrov Buru, strhla se veliká bouře. Vzal křížek, jež stále nosil na hrdle, a drže jej na tkaničce, dotkl se jím vzedmutého moře. I utišila se bouře, ale křížek, jenž mu byl na všech cestách nejmilejším průvodcem, spadl do hlubiny. Z toho se rmoutil světec nemálo; když však příštího dne vstoupil na ostrov a kráčel po břehu, vynořil se z moře rak přinášeje mu v klepetech ztracený křížek. S nevýslovnou radostí přijal tento poklad svůj, tiskl jej horoucně k srdci a kleče děkoval Bohu. Když přistál na ostrově Ulate, bylo hlavní město jeho právě od nepřátel obleženo a sevržené obyvatelstvo, trpící nedostatkem pitné vody a hrozným vedrem, hynulo žízni. Světec proniknuv táborem nepřátel do města, slíbil knížeti, že se dostane městu potřebné vody, jestliže bude dovoleno vztyčiti tu kříž. Kníže rád svolil a slíbil, že sám i všichni poddaní jeho přijmou křesťanství, bude-li jim pomoheno. I postavil František v městě vysoký kříž, a svolav obyvatelstvo, poklekl a jal se vzývati Boha, aby ráčil ubožákům seslati nejenom déšť, ale i světlo víry svaté. A sotva se domodlil, zahalila se obloha mrakem a hojný déšť se spustil. Lid jásal, nepřátelé od táhli a kníže dostal slovu. František vyučil ostrovany náboženství Kristovu a pokřtil je všechny i knížete jejich. (Ekert, Církev vítězná IV. 645., 646.)

LISTY HOMILETICKÉ.

Hod boží vánoční.

Proč Syn boží si zvolil plénky a jesličky.

»A toto vám bude znamením: Naleznete nemluvnátko plénkami obvinuté a položené v jeslích.« (Luk. 2, 12.)

Velice těžce nesli vždy nepřátelé Kristovi, že příchod Vykupitele jest tolik zarážející, a dosud mnohým zdá se býti nepochopitelným, proč se narodil jako nejchudší, zabalen v plénkách a položen v jesličkách; jakoby to bylo Boha nedůstojné. Ano, to bylo zvláště židům ku pohoršení. Očekávali Messiáše v největší slávě, mocného, bohatého, který obnoví říši israelskou a zahrne všechny štěstím nejhojnějším. A zatím co se na statky světské těšili, zaslechli zprávu, že se narodil ve chlévě v bídě největší.

Byli nejen překvapeni, ale i ve svých očekáváních zklamáni, cítili se býti uraženými. Chudoba novorozeného Spasitele zdála se býti podivuhodnou a Boha nedůstojnou i mnohým křesťanům, kteří tím byli uvedeni v blud a nevěru. »Nemluvte více o plénkách opovržených hodných a jeslích Boha nedůstojných,« zvolal bludař Marcian.

Co bylo židům ku pohoršení a bludařům příčinou scestí a nevěry, to dodnes pohoršuje a zavádí mnohého křesťana. Neboť proti tomuto znamení, plénkám a jesličkám, vzpírá se pýcha lidská a bude se vzpíratí stále, jak byl staříčkový Simeon předpověděl Marii Panně při obětování v chrámu, řka: »Aj, položen jest tento ku pádu a ku povstání mnohým a za znamení, jemuž bude odpíráno.« (Luk. 2, 34.)

A přece, drazí křesťané, od tohoto znamení závisí naše spása a všechny milosti.

Když Bůh jednou řekl králi Achazovi Indskému: »Žádej sobě znamení od Hospodina, Boha svého,« odpověděl král: »Ne-

budu žádati a nebudu pokoušeti Hospodina«, dal mu Bůh znamení proti jeho vůli, znamení, o něž by nebyl král prosil. Tak jedná Bůh i v tomto tajemství; znamení, jímž nám oznamuje narození Spasitele, znamení, jehož bychom nebyli žádali ani očekávali, ani nechtěli, jemuž by se svět celý byl vzpíral. A Bůh přece nám je dává: »Pán dá vám znamení.« (Isai. 7, 14.) Máme právo zavrhnouti znamení toto a protiviti se volbě boží? Nejvíce bychom uškodili sami sobě.

Nebylo nikdy znamení přiměřenějšího, světějšího, božštějšího, volby boží a pochvaly lidské hodnějšího nežli právě toto znamení chudoby a pokory Kristovy. Neboť to znamení, jež anděl pastýřům naznačil, jest znamení božského Vykupitele: »Narodil se vám Spasitel, a toto bude vám znamením.« (Luk. 2.) Znamení týká se povolání Vykupitele a jest dosud znamením nejpodivuhodnějším.

Jest nepřirozenějším a zároveň neúčinnějším znamením; dává nám Vykupitele co nedokonaleji pochopiti a zároveň dává sflu, táhne k sobě, aby všichni pravého Vykupitele pochopiti a následovati mohli, jak v dnešní řeči krátce ukáží.

Pojednání.

1. Božské dítě, jehož narození dnes oslavujeme, bylo světu jako Vykupitel předpověděno. Vykupitelem mohlo se státi jen pod dvěma podmínkami: aby totiž za hřích dostiučinilo a hříšného člověka zase obnovilo.

a) Bůh žádal dostiučinění, bez něhož nebyla spása možnou. Musil tedy Vykupitel, jakožto prostředník mezi Bohem a lidmi, nejen dáti úplné dostiučinění, vzíti na sebe trest za hříchy, ale i následky hříchu napravit.

A tu nemohl si zvoliti vhodnějšího prostředku, přirozenějšího znamení leč chudobu a pokoru při svém narození.

Syn boží měl jako Vykupitel potřítí hřích a státi se proto obětí. Ve chlévě v Betlemě ukončil staré oběti a jako velekněz Nového Zákona zavedl obět novou. Jesle byly mu oltářem, na němž po prvé Bohu Otcí přinesl v obět sebe sama; jeho člověčenství jest svatostánkem živým, ne od lidí utvořeným, ale skrze Ducha sv.; zde neukázal se s krví kozlů a telat, ale svou vlastní krví; zde se ukázal jako Beránek boží, který sám jediný může učiniti zadost spravedlnosti boží za nás.

Bůh nechtěl více obětí starých; ale toto něžné a slabé tělo, jímž přioděl svého jednorozeného Syna, bylo pravou a jedinou obětí, na niž čekal již tolik století.

»Sotvaže vyšel z lůna panenské Matky, již stal se naší obětí,« praví Tertullián. A sv. Jan Zlatoústý praví: »Jako chtěl obětí na kříži skončiti, tak chtěl Kristus obětí v chlévě za nás obět začíti.« Na tu obět stále mysli, o ní apoštolům mluvil řka: »Křtem mám býti křtěn, křtem krve totiž na kříži; a kterak jsem soužen, dokudž se nevykoná.« (Luk. 12, 50.) V jeslích byl již soužen, horlivost a touha po vykoupení spoutána a vtěs-

nána, poněvadž čas ještě nepřišel, aby v plném světle ukázala se před světem.

Už v jeslích činil Kristus zadost za všechny naše urážky, jež pýchou byly způsobeny, obnovil říši slávy boží, vrátil Bohu čest, o niž byl hříchem připraven. Usmířil Boha, odvrátil hněv jeho a strhl náplň milosrdenství božího na lidstvo. Zaplatil nekonečný dluh, jímž jsme byli spravedlnosti boží povinni, a právě to učinil znamením chudoby, pokory a sebazapření: »A tcto bude vám znamením.«

Pokání za nás vykonal, aby nás zároveň ku pokání povzbudil. Bůh chtěl, abychom pochopili pravý význam pokání, ukázal nám známky jeho, míru a vzor na vlastním Synu, který se snížil, sebe zmařil, slzy proléval a trpěl. »V jeslích leže, činil již za nás pokání,« praví sv. Jan Zlatoústý, »poněvadž věděl, že bez něho ničeho nezmůžeme a že naše pokání bez jeho pro nás bylo by neužitečným, protože Boha nedůstojným.«

Učil nás však také pokání činiti, poněvadž musíme poznati naprostou nutnost pokání a poněvadž věděl, že jeho ač nejvyšší záslužné pokání za nás bez pokání našeho nemohlo by nám býti přivlastněno a od Boha k naší spáse přijato. Tomu nás sám učil a jesle jsou toho příkladem nejpádnejším. Oplakává naše hříchy, nad nimiž my nepláčeme, a oplakává je dvojnásobně, poněvadž my nad nimi nepláčeme. Tajemství toto musí nás povzbuditi k opravdové a dokonalé lítosti.

»Pláče-li Ježíš v jeslích, nepláče jako ostatní dítky,« praví sv. Bernard, »ani z té příčiny jako jiné.« Jiné dítky pláčí ze slabosti, tento při plném vědomí, z lásky a útrpnosti; jiné pláčí nad svou vlastní bídou, tento nad bídou naší; jiné pláčí, poněvadž nesou trest za hříchy, tento, poněvadž přišel, aby hříchy vyhladil a svými slzami setřel. »A právě tyto slzy,« praví sv. Jan Zlatoústý dále, »naplniti nás musí bolestí a studem zároveň,« studem, uvážíme-li, že jednorozený Syn boží měl soucit s naší bídou a my v ní zůstáváme bez citu a lítosti; uvážíme-li, že Bůh nás pláče pro nás, a my pro sebe slzy nemáme; ba naopak, při vzpomínce na hříchy býváme chladni a zatvrzelí, ač hříchy neopřítané budou neustálou výčitkou a příčinou pláče na věčnosti. Bolestí musí nás naplniti, uvážíme-li, že denně dáváme Ježíši novou příčinu k pláči, když jsme už v jeslích na něm slzy vynutili; že se takřka vysmíváme jeho slzám, místo abychom spíše polepšením života a zbožností měli mu radost činiti; že jsme odporovali jeho vůli hříchy shladiti a dali hříchu v sobě ještě neobmezeněji vládnouti.

b) Když Pán Ježíš za hříchy lidí pokání učinil, musil ještě hříšného člověka zachrániti a obnoviti, musil totiž za hříchy pykati a Bohu učiniti zadost. »Neboť se nám dnes narodil Spasitel.« (Luk. 2.)

Vidíme sice v jeslích božské dítě, odlesk slávy Otce, Stvořitele země, pána nebe a země, krále všech králů, soudce živých i mrtvých, ale takovým dnes před námi nechce býti božský Spa-

sitel. Chce, abychom dnes viděli v něm Vykupitele a obnovitele lidstva a poznali, že znamení, jež si vyvolil, chudoba, pokora a utrpení, jsou nejhodnější a nejprůměřenější ze všech znamení. Narodil se, aby nás zachránil; do záhuby však nás vrhají trojí hrozná zla: pýcha života, žádost těla a žádost očí; a proto přichází Spasitel k nám se znamením pokory, chudoby a odříkání. Kdyby byl přišel v slávě, v hojnosti a pohodlí života, nebyl by nás pohnul k pokoře, chudobě a odříkání, nebyl by nás mohl vysvoboditi; byli bychom se vzepřeli jeho evangeliu, jež opak blásá; nenalezli bychom žádného příkladu, abychom se dle něho řídili. Nyní však, že přišel se znamením největší chudoby, neslýchané pokory a nevidaného odříkání, nemáme více výmluvy; dal nám příklad, ukázal cestu, kde jest naše záchrana, štěstí a blaženost pravá.

Čím více se pokoříme před Bohem, tím budeme před ním většími; čím více budeme se brániti náklonnosti a touze po statcích světských, tím bohatšími budeme před Bohem; čím více a ochotněji budeme bráti na sebe kříže a utrpení, tím více útěchy a pravého štěstí pocítíme ve svém srdci. »Toto bude vám znamením.« Bůh větší váhu kladl na naši spásu než na svou slávu, kterou přinesl pro nás za obět; žádá proto od nás, abychom z lásky k němu a z lásky k sobě přinesli v obět všecku pýchu a domýšlivost, touhu po věcech světských v nezřízené žádosti. Běda nám, budeme-li se horšiti nad novorozeným Spasitelem v nepatrné jeho podobě! Padněme na kolena před Ježíšem v plénkách a volejme se sv. Ambrožem: »Ó jesle přeskvoucí, ó plenky blažené! Vzácná znamení příchodu našeho Vykupitele a jeho vroucí touhy po spáse naší!«

Jak se musíme hanbiti, když vzpomínáme na svou domýšlivost, nenasytost, nestřednost a rozmařilost!

2. Znamení chudoby, pokory a sebezapření jest nejen znamením nejpřirozenějším u božského Spasitele, ale i nejúčinnějším. Nikdy nedal Bůh lidem účinnějšího a mocnějšího znamení, jako právě při narození svého Syna. Ve chlévě chudičkém znamení dětství Ježíše Krista naplnilo přes vší nevěru světa nevědojně a prosté lidi známostí boží a mudrci a učenci odzbrojeni padají na kolena a zasvěcují se poslušnosti a živé víře v božství Vykupitele; znamení chudoby Spasitele přes všecku žádost očí naučilo chudé milovati chudobu a bohaté zřítati se statků; znamení pokory přes všecku pýchu světa povzneslo malé a nízké v řádu milosti, mocné a veliké změnilo, aby se stali malými a pokornými před Bohem. Svět byl úplně přetvořen.

V samém chlévě pastýři nevzdělaní a prostí stávají se rozumnými a moudrými; mudrci východní rozumní a moudří učeními a věřícími; pastýři chudí cítí se bohatými; bohatí mudrci stávají se dobrovolně chudými a obětují drahocenné dary; pastýři u lidí opovržení stávají se prvními apoštoly příchodu Páně, mudrci mocní sklánějí se na kolena před božským Dítěm a ve-

řejně vyznávají svou víru ve své domovině. Zázrak tento trvá dodnes.

Jako pastýři nezalekli se chudoby novorozeného Spasitele, ale padli na kolena a klaněli se mu, a vracejce se chválili Boha a velebili, že se jim dostalo milosti nejdříve spatřiti zaslíbeného a očekávaného Vykupitele, tak za všech dob i za našich časů tisíce mužů padá před Kristem v jeslích a plénkách o vánocích; plní víry přijímají do svého srdce a zasvěcují se jeho službě, lásce k Bohu a bližnímu; zřikají se majetku, libují si v chudobě, odříkání, skutcích a milosrdenství.

Svět naplněn byl hned apoštoly a vyznavači evangelické chudoby, kteří u světa byli považováni za pošetlice a blázny, ale u Boha byli velikány. Pohledem na jesle chudičky povzbuzeni zřekli se výhod světa a sloužili jen Bohu a bližnímu. Co tisíců panen zasvětilo se chudobě a odříkání, aby v chudých, nemocných a opuštěných sloužilo samému Ježíši! Dnes jest svátek hlavně chudých a opuštěných.

Před narozením Krista byli chudí, nemocní a nešťastní v opovržení, pohanstvo nemělo pro ně slova útěchy. U jeslí zasvěcují se tisícové službě těchto těchto nejnešťastnějších; a ti, kteří dodnes neměli soucitu s bídou a hladem, vracejí se od jeslí plni milosrdenství k bližnímu.

Ti, kteří holdovali světu a mamonu, poznávají dnes nicotu a pomíjejcnost věcí pozemských a odcházejí od jeslí s pevným úmyslem, že budou svěřených od Boha věcí používati rozumně a střídmě, aby mohli z nich jednou vydati počet věčnému soudci. Ti, kteří včera libovali si ještě v rozkoších a necudnostech, odcházejí od jeslí pokořeni s bolestí a lítostí, že nepoznali dosud cenu života a cenu nesmrtelné duše a zapřísahají se, že z lásky k novorozenému Spasiteli povedou život čistý a bezúhonný. A jestliže nás pohled na jesle a chudobu Spasitelovu nabádá k novému a pravému životu, což teprve když se spojíme se Spasitelem samým v nejsv. Svátosti oltářní.

Zavítá k nám chudičky, aby nás učinil nejvyšší bohatými, zavítá k nám pokorný, aby nás povýšil na stupeň synů, dítek božích, zavítá k nám trpící za hříchy naše, aby nás utrpení zbavil, křížů naše učinil lehkými a vítanými a zachránil nás před utrpením věčným. Na svět přišel Syn boží, stal se člověkem, aby nás učinil dítkami božími a obohatil všemi potřebnými dary a milostmi, abychom nezahynuli, ale život věčný měli. Děkujeme za to božskému dítku v jeslích a slibme, že chceme za ním věrně kráčet v pokoře, chudobě a odříkání; a prosme, aby nám dal milost, abychom v tomto úmyslu věrně za ním kráčeli a až do konce života setrvali.

Dle Bourdaloue V. Strh.

Hod boží vánoční.

Láska boží.

»Ukázala se milost Boha, Spasitele našeho, všechném lidem.« (Tit. 2, 11.)

Nejmilejší! Dnes ukázala se milost Boha, Spasitele našeho, všechném lidem. A jak nám ukázal Bůh milost a lásku svou? Odpověď na to nám dává ve svém evangeliu apoštol Jan: »Tak Bůh miloval svět, že Syna svého jednorozrozeného dal, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, nýbrž měl život věčný.« (Jan 3 16.) Tolikrát už jsme slova tato slyšeli, ale zdali pak jsme už také jednou vážněji a hlouběji přemýšleli, co slova ta znamenají? Bůh dal jediného Syna svého, s nebe ho poslal na svět, a ten Syn boží člověkem se stal a umřel na kříži, na dřevě hanby. Za koňo? Za lidi, za hříšníky, své nepřátele. Jaká nesmírná milost a láska boží jeví se v tom skutku božím!

Jsou i u nás rodičové, kteří mají jediné dítě. Jedno dítě jest jenom pro strach, říkává se. Nic na světě takoví rodiče nemilují, jako své dítě, celým srdcem na něm visí, a raději by sami umřeli, než by to dítě viděli v rakvi.

Odsouzen vrah k smrti provazem. Jeho obhájce doporučí jej milosti císařově. Panovník jest ochoten dáti mu milost, kdyby nevinné dítě, jediné svých rodičů, uvolilo se na jeho místě umříti na šibenici. Hleďte po celém mocnářství rakouském, hleďte po všem světě mezi 1500 mill. lidí, kde najdete duši tak obětavou? Hleďte rodičů, kteří by jediné dítě vydali katu! A kdyby i rodiče tolik odvahy měli, co na to řekne dítě jejich? Nepadne rodičům v úzkosti smrtelné kolem krku, nebude jich v slzách prositi úpěnlivě: »Otče, matko, nevydávejte mne na smrt!« Ne, v pozemském údolí slz nelze naléztí lásky tak hrdinné.

Ale láska, již nenajde na tomto světě, nalezena byla na výšinách nebe a ve hlubinách božství. Co jsou všichni lidé? Hříšníci, nepřátelé boží, kteří zasluhují věčné smrti ve propastech pekla. Hřích jest urážkou nekonečného Boha, jest vinou nekonečnou, nesmírnou. Pouhý člověk, bytost konečná, nemůže smazati viny nekonečné. Jen Bůh sám by mohl napravit tuto nekonečnou urážku, ale tento Bůh by musil býti zároveň člověkem, aby jako člověk za lidi, rovný za rovné zadostučinění dal. A Bůh tuto nekonečnou milost hříšným lidem prokázal.

Aby zachránil lidi od věčné smrti, Bůh jediného, věčného Syna, svého Syna, jehož nesmírně miloval, dal, obětoval, aby se tělem stal a jako Bůh-člověk lidi vykoupil smrtí potupnou, krvavou, bolestnou, hořkou. A dnes tento Bůh-člověk, Ježíš Kristus, po prvé objevil se na světě, dnes koná na zemi první zastavení trpké křížové cesty vykoupění.

Jesle betlemské mluví zjevně, jak hrozný jest lidský hřích, mluví zjevně, jak nesmírná jest láska boží, jak láska boží větší jest nežli hřích. Včera večer Matka boží a sv. Josef prosili o pří-

střeší po hospodách betlemských, ale nikde tam nebylo pro ně místa. Nízké stavení, vzađu ohrazený, nekrytý dvůr, to je na východě hospoda, tak řečený »chan«. Jídlo si musí cestující přinésti s sebou, na pití si mohou naváziti dešťové vody z cisterny na dvoře. Na dvoře pod širým nebem táboří poutníci se svými koňmi, osly, mezky a velbloudy, na zemi sedíce večeří, na zemi holé, do pokrývek zahaleni, spí. Ani v takové hospodě nenašli místa v královském Betlemě potomci velikého krále Davida.

Ve skálu slují, již časem používáno za chlév, v nouzi té našla Maria a Josef přístřeší. Tam ve svaté noci přišel na svět Ježíš, Syn boží, král nebes i země, v té vlhké, chladné jeskyni, na tvrdé slámě v jeslích ležel zavínut v chudobné plénky. Tam začal vykupovati nás, tam v pokoře, chudobě a opuštěnosti začal káti se za hříchy naše. Hle, toť ta nesmírná hloubka lásky boží k nám!

Tato veliká láska Ježíšova k nám, tato jeho poníženost nevystihlá žádá od nás horoucí lásky k němu a hlubokého pokorenění před ním. Jako kdys v Betlemě, klidně, tiše, pokorně, tak odpočívá Spasitel i dnes před námi v těchle zlatých jeslích, v monstranci na oltáři, a jeho oči hledí na nás tak mile, jako v Betlemě poblížely na božskou Matku, starostlivého pěstouna a prosté pastýře, kteří ve prachu jeskyně kol jeslí klečeli. S nimi klaňme se i my dnes božskému Dítku a rceme ze srdce plného víry a lásky:

Ó Ježíši, jen bílou způsobu chleba vidíme na oltáři, ale přece věříme pevně, že touto způsobou zahalen jsi ty, živý Bůh-člověk, to kdysi tak chudé Dítě betlemské. V hluboké pokoře klaníme se tobě.

Děkujeme tobě, žes tak ochotně posiechl vůle Otce nebeského a že z lásky k nám tělem jsi se stal, že's z lásky k nám ležel v největší chudobě v chatrných jeslích jako chudé Dítě betlemské.

Naše hříchy s nebes trůnu tebe ponížily ve prach údolí slz, za naše hříchy začal's trpěti ve tvrdých jeslích. Proto dnes hořce želíme všech hříchů dosavadního života a prosíme o milost a slitování tebe, ó Ježíši, ty dobré Dítě betlemské.

Hřích bídnými učinil nás, ale ty's v Betlemě přinesl pokoj všem lidem dobré vůle. Ó dejž nám milost, abychom tebe hříchy neuráželi, abychom chodili ve svatosti a spravedlnosti dítek božích, dejž nám milost pravého křestanského života, ó Ježíši, ty milé Dítě betlemské! Amen.

Jos. Ocetek.

Svátek sv. Štěpána. Dětinná mysl a dětinné štěstí.

»Naleznete nemluvnátko plénkami obvinuté a položené v jeslích.«
(Luk. 2, 12.)

Včera slavili jsme narozeniny Spasitele světa, dnes slavíme narozeniny pro nebe prvního mučedníka, sv. Štěpána, který pro Dítě betlemské první prolil svou krev. Kolem jeslí betlemských vidíme dále sv. Jana, miláčka Páně, a mladátka, která také za Ježíše život dala. Jsou tu kolem jeslí děťátka a mužové, kteří dětinnou myslí se vyznamenávali a dětinného štěstí došli. Proto chceme ještě dnes o nemluvnátku plénkami obvinutém a v jeslích položeném uvažovati. Když jsme včera stáli u jeslí božského Dítěte, chceme dnes uvažovati o dětinné mysli a dětinném štěstí. Vánoce jsou vskutku svátkem křesťanského dítěte. Božské Dítě takofka shromažďuje děti kolem sebe. Kéž bychom i my dospělí mohli sdílet radost dítek! Kdo z nás již aspoň jednou nevzpomínal s radostí na šťastné dni, kdy nás i Ježíšek jako děti svými dary obdaroval, kdo si nepřeje, aby mohl slaviti vánoce s dětinnou myslí jako tehdy? Tato touha vybojuje právě přání, ano rozkazu samého Jezulátka, který praví: »Nebudete-li jako maličká pacholata, nevejdete do království nebeského.« (Mat. 18, 3.) Božské Jezulátko miluje děti a chce kolem jeslí děti míti. Básník Vrchlický praví (K životu): »Chyba jest, že přestáváme býti dětmi. Měl by každý zůstatí dítětem, aspoň trochu dítětem až do šedin.« Proto uvažujme dnes, jak můžeme býti dětmi, a v co potom můžeme doufati, uvažujme o dětinné mysli, kterou Ježíš od nás žádá, a o dětinném štěstí, které nám slibuje. Kéž mně Jezulátko dopřeje, abych o tom dětinně a srdečně k vám promluvití mohl. O to je prosme skrze požeblnanou jeho Matku, Pannu Marii!

P o j e d n á n í.

I.

Když si dnes bereme děti za vzor, jsou to ovšem právě a nezkažené, nikoli nezvedené děti, které vinou rodičů nebo dospělých málo z dětinné mysli mají. To nejsou právě děti, nýbrž jen zdánlivé, mohou jimi býti dle postavy, ale nejsou jimi dle ducha.

Bohužel za dnešní doby nescházejí takové předčasně zralé děti, které v poznání zlého mnohého dospělého snad předčí, ale přes to nalezneme, jen když se častěji k dětem snížíme a s nimi obcujeme, také mnohé nezkažené děti, které mimovolně nás k sobě táhnou a nás potěšují. Mám za to, že jste všichni, jak jste tu, byli pravými dětmi a že jste již právě děti také poznali. Pak mně přisvědčíte, že k dětské mysli náleží v první řadě pokora.

1. To vyžaduje od nás sám Spasitel. Učedníci jeho měli předsudek, že založí pozemské království a že oni budou vedle jeho trůnu seděti. Myslili, kdo z nich bude největší. To byly pyšné myšlenky, žádosti po cti a vyznamenání. Aby je z toho předsudku vyléčil, volá k sobě nevinného hochu, postaví ho uprostřed nich a praví: »Amen, pravím vám, neobrátíte-li se,« nevzdáte-li se svých pyšných myšlenek a žádostí, »a nebudete-li jako maličká pacholata,« která jsou vskutku obrazem prostoty, nevinnosti a pokory, jimž jest jedno, posadíte-li je na první nebo poslední místo, »nevejdete ani do království nebeského,« neřku-li abyste v něm první místo zaujímali. Jen kdožkoli se poníží jako toto pachole, ten jest větším v království nebeském.« (Mat. 1, 4.)

Jakou pravdu tedy hlásá nám tu náš Spasitel! Vzpomeňme si jen na své dětství! Nevěděli jsme nic o pýše, která snad nyní naším srdcem tak často hýbá, o pýše, která si zakládá na rodě, majetku, zásluhách a přednostech; o marnivosti, která v oděvu a ve výzdobě těla si libuje, ano již chováním, chůzí, ve všem tváření se prozrazuje; o ctižádosti, se kterou všechno počínáme, o citlivosti, která nesnese pokárání.

Pohlédněte na dítě! Má sice v srdci jedovaté směšné pýchy; ale ještě nevzešlo, jestliže snad pošetilá chvála a pochlebování je předčasně nepovzbudily. Dítě ví, že nic není, nic neplatí, nic neví; cítí, že je všude na jiných závislé, na jiné odkázané. Proto jest skromné a nedotírá se. Čeká, až se sám k němu přiblížíš, je oslovíš. Proto je s málem spokojeno. Spokojí se, když jeho potřeby jsou splněny. Nedělá velikých požadavků v šatech a obydlí, snadno se dá uchlácholiti, když jen z polovice přání jeho se vyhoví. Maličkost naplňuje je radostí, malý obrázek připraví mu větší radost než mnohemu dospělému nejdražší zlatý náramek. Jest blahosklonné. Nezná rozdílu stavu, připojuje se ke všem, kteří přivětivě k němu se blíží, přichází zvláště dětem vstříc a hraje si s nimi, neptá se, jsou-li mu rovnorodé či ne. Knížecí dítě nepovažuje se za nic víc než dítě dělnické, hraje si s ním, obcuje, mluví s ním jako rovný s rovným. Pro svou pokoru jsou děti také smířlivé. Nehněvají se, když jsou uraženy, neukazují podrážděnost, když je napomeněš nebo potrestáš, ano i na nepřítel se usmívají, jen když se s přivětivým slovem k nim blíží.

Za dnešní doby jest mnoho pyšných lidí, jeden chce býti nad druhého, jeden chce druhého důstojenstvím, šatem předstihnouti. I nám staví Kristus Pán dítě před oči a praví: »Nebudete-li jako maličká pacholata, nevejdete do království nebeského.«

2. Z dětinné pokory vyplývá prostota, které se nám na dětství tak velice líbí, k sobě nás vábí a obcování s ním přijemným činí. Dítě řekne přímou, jak věc na srdci má, má takofka srdce na jazyku, prostými slovy, která nevědí nic o lstivosti a smélosti, seznamuje nás se svými okolnostmi, bolestmi a radostmi hned, jakmile nás poznalo. Samo jsouc upřímné, má také za

pravdu, co se mu vypravuje, ani mu na mysl nepřijde, že by chtěl někdo obelhati neb oklamati. Věří i tomu, co odporuje jeho zkušenostem a rozumu, neboť mní, že jiní věci lépe rozumějí. Při tom neví nic o křivém podezřívání, které každé slovo kritizuje, každý krok jinak si vykládá a každý skutek jedem svým poskvřňuje. Soudí o všem bez podezřívání, prostě a nemyslí, že by mohl míti někdo zlý úmysl. Proto důvěřuje všem a vše by vydalo za několik slibů.

Tato prostota jeví se také jistou nenuceností, která se brání proti módní škrobenosti a proti jhu jalové etikety. Chce se pohybovati volně a nenuceně. Proto také nalézá větší zálibu ve hře a v přírodě než při skvostné hostině a skvělých dýcháncích. Jestliže mu rychle ubíhají hodiny, když v rodině se pohybovati a dle svého mluvití může, nudí se a jest ospalé ve veliké společnosti a cítí veliká muka, když po několik hodin při hostině klidně seděti má. Chce choditi sem tam, jak se mu líbí, neptá se dlouho, zdali jeho přirozená živost se snáší se společenskými předpisy. Zkrátka dítě jest plně prostoty, poněvadž má ještě čistou, neporušenou přirozenost, a jak mu sluší tato prostota a nenucenost! Kéž by jí nikdy neodložilo, nezapíralo, nezaměnilo za vyumělkované chování, na němž při prvním pohledu lež vidíme, které jen odporem nás naplňuje!

3. Třetí vlastností dětí je nevinnost. Ještě zachovává duše jejich svatební roucho, které jim bylo na křtu sv. dáno, žádná vina, žádný hřích nezakaluje jejich vědomí. Pokoj duše záti mu z očí, jeho čelo jest ještě otevřené, jeho tvář ještě veselá, nic neví o ostnu zlého svědomí, klidně pohlíží k nebi, lhostejně upírá zrak na zemi, jak šťastné jest také dítě, jak přfjemné jsou Bohu jeho prosby a modlitby. S nevinností, která rodiče a dospělé často do rozpaku přivádí, přemýšlí o mnohých výrazech, které slyšelo, ptá se, v čem zlo záleží, jak se kdo toho neb onoho hřichu dopouští. Nezná ani ponoukání ke hřichu. Ukazují se sice záhy některé zlé náklonnosti, jako svéblavosti, hněvu, netrpělivosti, ale o kolika žádostech neví a jich nepocituje, které jaksi ještě v něm dřímají. Podobno andělu usíná denně s klidným srdcem, v nevinnosti otevírá oči, podobno andělu, může každou hodinu usnouti k věčnému pokoji a spěti ke trůnu božímu. Pohlďte jen na ně, jak spíná ruce k modlitbě, jak pohlíží ke kříži nebo k Panně Marii, jak důvěrně první své modlitby k Bohu vysílá!

A když později po první přistupuje ke stolu Páně, ve vrouc zbožnosti vše činí, aby důstojně Spasitele přijalo: kdo tu bolestně nevzpomíná na vlastní zlaté dětství, kdo se slzou v oku si neřekne: Kéž bych byl nevinný jako toto dítě, jakým jsem kdysi byl! To je mysl nezkaženého dítěte, to je mysl zvláště božského Jezulátka.

Jest pokorné, neboť se snížilo s nebe na zemi, s trůnu božského velebnosti až do betlemského chléva. Sám mocný a veliký, přichází v malé podobě dítěte, odložil vše, co nádherou na-

zývati můžeme. A pak leží ve své prostotě mezi dvěma zvířaty, která ho zahřívají. Přívětivě usmívá se na matku, hraje si na jejím klíně, přívětivě se dívá na všechny, kteří k němu přicházejí, zdá se, že netuší nic o nebezpečí, které mu Herodes připraviti chce. Kdo na toto dítě pohlíží, raduje se z jeho prostoty, na koho se podívá, radostí oplývá, a kdo je může vzít na ruce, rozplývá se jako Simeon chvalozpěvy. Mám vám ještě připomenouti jeho nevinnost? Všichni víte, že nikdy nebylo čistější duše než jeho. Ano, později nemohli jeho protivníci nic namítati, když se jich ptal: »Kdo z vás mne může viniti ze hříchů?«

Tuto otázku položití nemůže z nás nikdo se odvážiti a to proto, poněvadž jsme si dětinnou mysl nezachovali. S ní jsme ztratili nevinnost, pokoru a prostotu. Ale vynasnažme se opět dětmi býti, sebe ponížovati a pokořovati: »Učte se ode mne, neboť jsem pokorný srdcem« (Mat. 11, 28), vraťme se k prostotě: »Buďte prostotní jako holubice!« (Mat. 10, 16.) a vedme nevinný život: »Blahoslavení čistého srdce.« (Mat. 5, 8.) Vynasnažme se v tomto smyslu se omladiti a denně v dětinné mysli prospívat! Z tohoto důvodu beřme si za vzor božské Jezulátku, uctívejme je a často o něm uvažujme. Proto k nám zavítalo, aby naše mládí obnovilo a oblažilo, aby nám jak k dětinné mysli, tak k dětinnému štěstí nápomocno bylo.

II.

Dětinná mysl, jak jsem vám ji právě vylíčil, nosí štěstí své již v sobě, neboť má

1. Klid srdce. Dítě neví nic o neustálém nepokoji, který jest denním slzavým chlebem mnohých dospělých. Kolik těžkých bouří snášeti musí! Lety vzbuzují se vášně, s vášněmi počínají boje, s boji porážky, s porážkami výčitky svědomí a nesčetný počet starostí a zármutku. To jsou vždy nové zápletky, nepředvídané rozpaky, trpké zkušenosti, snad i nenabraditelné ztráty a škody. S dětinnou myslí také mizelo vždy více dětinné štěstí. Podívejte se naproti tomu na dítě! Neví o starosti, nestará se ani o nejbližší okamžik, nezná trpkých zkušeností, neví nic o vnitřním hlase, jehož výčitky jsou horší nežli všechna zla na světě. Proto může se ještě z plna srdce smáti, žertovati a hráti si na všech cestách, vesele na všech místech poskakovati. Zádumčivost je mu neznámým slovem. A když mu tu a tam přijde nějaká hoře, prolévá-li někdy slzy — jak brzy na to zapomene, jak brzy jsou slzy usušeny! Pokoj je prvním dětinným štěstím, a to platí také o Jezulátku, ačkoli bychom byli tak málo pokoušení nazývati je šťastným.

Když pozorujeme jeho chudobu, tvrdé jesle, skrovné plénky, snad bychom měli s ním soustrast, ale nikoli, jest plné pokoje a štěstí. Jest již nyní šťastnějším než Herodes, který jest nepokojný, jakmile o něm slyší, a odtud stále jest plno pokoje, tak že ke všem volati může: »Pokoj vám!« (Jan 20, 21.) I na kříži bude šťastnějším nežli ti, kteří ho křížují, než vysocí kněží, kteří

ještě nad jeho vzkříšením nepokojní budou. Chceš-li šťastným býti, buď dítětem, pak opět pokoj nalezněš, i kdybys byl uprostřed soužení a všech statků postrádal, které svět za pramen štěstí pokládá. U Jezulátka hledej sám pokoj v dětinné mysli, neboť nad ním v posvátné noci andělé propěvovali: »Pokoj lidem dobré vůle.«

2. Druhé štěstí dítěte záleží v ochraně anděla strážného. »Andělé jejich v nebesích vždycky vidí tvář Otce svého.« (Mat. 18, 10.) Každý člověk má anděla strážce, který ho provází po celý život; ale zvláště horlivě chrání děti. Mnohý z nás by mohl události vypravovati, které svědčí o bdělosti anděla strážce v tělesných a duševních nebezpečích právě v dobách dětství. Snadno také pochopíme tuto obezpečnou ochranu dětí, jednak pro dětskou slabost a nezkušenost, jednak pro dětskou nevinnost, která anděla strážce více vábí než bříšnost dospělých, která se mu protiviti musí. Protože andělé zvláště děti chrání, stalo se příslovím slovo: »Ten neb onen má anděla strážce jako ho děti mají.«

A jak chránil anděl Jezulátka? Slyšeli jsme ve včerejším evangeliu, jak anděl zvěstoval narození jeho pastýřům, víme dále, jak anděl napomenul Josefa ve snách, aby utekl do Egypta, jak opět ho posílá do země zaslíbené, když zemřeli, kdo usilovali o bezživotí jeho!

I vy máte anděly strážné, kteří vás vedou a chrání, ve svědomí vás varují a poučují. Poslouchejte je! Chcete-li, aby vás váš anděl strážný ochraňoval, vám na blízku byl a proti všem nepřátelům bojoval, buďte zase dětmi u jeslí Jezulátka! Jaká čest to pro vás spočívatí na perutích andělských, jaké štěstí moci spoléhati na ně ve všech potřebách, zvláště v hodině smrti, kdy pekelný Herodes vás láká do tenat svých, aby mohl ještě duši vaši zahubiti.

3. Ano, buď dítětem, aby ses mohl těšiti ze zvláštního přátelství božského Jezulátka! To je třetí dětinné štěstí.

Známo jest vám, jak přívětivě Spasitel přijímal dívky, které mu byly přineseny, aby jim požehnal. Kárá učedníky, poněvadž chtěli matky zapuditi. Ačkoli je zemdlen po námahách celého dne, ačkoli potřebuje odpočinku, chce přece s nimi rád obcovati. »Nechte maličkých přijíti ke mně, a nebraňte jim, neboť jejich jest království nebeské.« Poté je béře na ruce, žehná jim a propouští je. Již včera jsem vám ukázal, jak s dětmi zacházel a o dětech mluvil.

Když to vše uvážíme, doznáme: Ano, Pán Ježíš jest nejlepší přítel dítek. Miluje je, obětuje jim i svůj odpočinek, žehná jim a uděluje jim zvláštní milosti, chrání je, an tak důrazně varuje dospělé, aby je nepohoršovali; doporučuje je, an dí, že kdo takové dítě ve jménu jeho přijímá, jeho samého přijímá, slibuje jim království nebeské a to vysoký stupeň v něm.

Když v dospělém věku tak přívětivě s dětmi jedná, což teprve ve svém dětství! Vskutku shromažďuje hned po narození

svém zástup dětí, mladátka, kolem sebe, mají býti prvními mezi dětmi. Mimo ně přicházejí k jeslům s dětinnou myslí pastýři, kteří s obdivem shledávají, jak poselství andělské pravdu dělo, mudrci od východu, kteří v dětinné prostotě hvězdu následují a klanějí se mu, ačkoli chudobu kolem něho spatřují. K nim se přidružují Simeon a Anna, dvě šlechteté a prosté duše, které přes své státi dětinnou svěžest si zachovaly.

Buď dítětem, pak budeš státi také u jeho jeslí. S láskou a blahosklonností vždy se Pán Ježíš k dětinným duším obracel. Na důkaz toho možno uvést četné příklady ze života svatých, připomínám jen některé. Takovou dětinnou duší byl sv. František Seraf, který zhoval první jesličky a často opakoval slova: »Milujme přece dítě, které nám takové důkazy lásky podalo, by srdcí našich získalo; milujme je, prokazujme mu lásku za lásku, nekonečnou lásku za nekonečnou lásku!« Takovou dětinnou duší byl sv. Antonín Paduánský, před kterým se Jezulátko zjevilo, když rozjímal v Písmě sv., jej objal a políbil. Představuje se proto s Ježíškem na rukou neb na knize sedícím, neb ho objímajícím. Takovou dětinnou duší byl Stanislav Kostka, kterému se v těžké nemoci zjevila Panna Maria s Ježíškem, těšila ho a položila Ježíška k němu na postel. Takovou dětinnou duší byl sv. Kajetán, kterému Panna Maria Ježíška o vánocích na ruce položila. Takovou dětinnou duší byl sv. Vavřinec Justiniani, který při jitřní Ježíška v překrásné podobě viděl. Takovou dětinnou duší byla sv. Anděla z Foligni, které se zjevil Kristus v podobě děčka, ležícího v jeslích. Úpřev na ni své hluboké oči, řekl: »Kdo mne nechápe malého, nepochopí mne velkého.« Takovou dětinnou duší byla Johanna Rodriguez ve Španělsku v XVI. stol. Rodiče měli v domácí kapli na trůnu překrásné Jezulátko, které Johanna vše milovala, tak že často přítelkyně zanechala a do kaple se přišla, by s ním se bavila. Když kdysi napodobovala modlitbu Klarisek v choru, které na blízku bydlely, zjevil se jí Pán a řekl: »Dcero, co zde děláš?« — »Modlím se se sv. Dominikem,« odpověděla. — »To je dobře, ale miluješ mne?« — »Miluji jen Jezulátko, které otec v kapli má.« — »To jsem já, kterého socha představuje, a máš jenom mne milovati.« Potom jí dal Pannu Marii za ochránkyni a Johanna prospívala milostí a ctností až do své šťastné smrti. Řekněme i my: »Miluji jen Ježíška, který v jeslích leží.« Pak nebude nás jen milovati, ale dá nám také matku svou za ochránkyni a obdaří nás svými dary. Bude k nám se blížit, v našem srdci bydli, až s ním jednou na nebesích bydli budeme. Amen. *Jan Nep. Josef Holý O. Praem.*

Na slavnost sv. Štěpána, prvomučedníka.
Mučedníci Páně jsou svědky víry pravé.

1. Kdo hodlá z města Jerusalema odebrati se do zahrady Getsemanské, navštívit míst, kde Syn boží pro nás krví se potil, vychází ven branou, jež slove brána sv. Štěpána, a sice proto,

poněvadž jí vyveden byl jáhen a prvomučedník Páně sv. Štěpán, když měl býti pro horlivé vyznávání víry Kristovy ukamenován. Smrt mučednickou podstoupil pak nedaleko od brány na přikrém svahu k údolí Josafat. Památku mučednické smrti té konáme dnes.

Avšak z vůle církve svaté konáme dnes, v den prvomučedníka Páně, netoliko radostnou památku oslavení jeho, ale i památku všech svatých mučedníků Páně, a sice proto, abychom z jich neohroženého vyznávání víry v Ježíše Krista, jakožto vtělného Syna Božího a Spasitele lidstva, upevnili se v přesvědčení tom, že pravá jest víra naše katolická, jak nám ji církev hlásá. To nám však dosvědčují ty okolnosti, že

a) nesmírný počet mučedníků život svůj za víru naši položil, a

b) že víra ta přes nesmírné překážky rychle se rozšiřovala a stále se šíří.

2. Miláček Páně píše ve své knize Zjevení (7, 9): »Viděl jsem zástup veliký (v nebi), jehož žádný přechtísti nemohl, ze všech národů a pokolení a lidí a jazyků, ani stojí před trůnem a před obličejem Beránka, jsouce oblečeni v roucho bílé, a palmy v rukou jejich, a volali hlasem velikým, řkouce: Spasení Bohu našemu, kterýž sedí na trůnu, a Beránkovi!«

Ba v pravdě! Nesmírný jest počet těch, kdo v neohroženém vyznávání víry Kristovy život svůj v nejhroznějších mukách obětovali. Církevní dějepisec Eusebius vypravuje, že ukrutný císař Dioklecian, chtěje koncem třetího století křesťanského klesajcímu pohanství nového vzpružení dáti, křesťany způsobem nejhroznějším mučiti kázal, aby od víry odpadli a k pohanství se přidali. Za jediný měsíc kázal různě popravit na 17.000 hlav, a tak zuřil po celých deset roků! I nešetřil ani věku ani stavu; utrácel životy starců i mužů mladých, vojáků i jinochů, žen i dívek, bohatých i chudých, učených i neučených.

Dioklecian však nebyl snad prvním pronásledovatelem z pohanských císařů. Pronásledování trvala tehdy již po tři staletí; začal je Nero, jenž dal ukřižovati sv. Petra, stítil sv. Pavla a smolou polítil a v živé pochodně proměnití nesčetné křesťany. Jiní kázali křesťany topiti, do vařícího vápna házeti, železnými háky drásati, po zemi vláčeti, dravé zvěři předhazovati, kůži za živa s těla jim dfti. Zacházeli věru s vyznavači Kristovými hůře nežli s dravci!

O utrpení věrných křesťanů nevypravují snad jen spisovatelé katoličtí, ale i pohané; a vypravování o mukách hrdinných křesťanů děsí věru již při pouhém čtení; jaké hrůzy snášeli teprve asi ti, kteří se jim z lásky ke Kristu Pánu podvolovali aneb na muky ty jen hleděli!

3. A všechny ty ukrutnosti snášeli věrní vyznavači Syna božího s ochotou, radostí, vytrvalostí. Vypravují věru Skutky apoštolské o apoštolích Páně, že když byli pro neohrožené hlásání víry Kristovy žalařováni i zmrskáni, šli z tohoto shromáždění nej-

vyšší rady židovské »radující se, že hodnými učiněni jsou trpěti pohanění pro jméno Ježíše.« (5, 40. 41.)

O svatém Vavřinci se dočítáme, že trýzněn jsa na rozžhaveném roštu, katanům svým se jen posmíval, řka: »Zdá se, že jsem na jedné straně již dosti upečen, a proto mne obraťte i na druhou stranu!«

Odpadlík císař Julian, jenž chtěl pohanství zanikající znovu vzkřísiti a proto věrné křesťany strašlivě mučiti kázal, sám doznal se přemoženým, když vyslovil své podivení nad tím, že křesťané ve velikém počtu k mukám spěchali, jako včely k úlu medu; a tak netoliko statní muži, ale i starci, ženy i děti!

Zdaliž byli by ti všichni muky nejhroznější snášeli, kdyby nebyli měli přesvědčení, od Boha jimi utvrzované, že víra v Ježíše Krista, jak ji církev katolická hlásá, jest vírou pravou, Bohem zjevenou, pro kterou třeba přinést oběti i nejvyšší, na statcích, zdraví, ano i na životě, třebaš i v mukách nejhroznějších?

4. O tom, že víra naše jest pravá, Bohem zjevená, nesvědčí ale toliko millionové svatých mučedníků, kteří raději v mukách nejhroznějších z tohoto světa odcházeli, nežli aby ji zapřeli a na světě děle si pobýli: ale svědčí o ní také jinak nepochopitelné rozšiřování její. Státi se v prvních stoletích křesťanem znamenalo tolik, jako ztratiti na světě všecko!

A přece při neslýchaných nátiscích, které se křesťanům od židů i od pohanů děly, víra Kristova jako kvas pronikala smýšlení lidí, a jako zrno hořčičné stále a stále vzrůstala, větve své do všech končin země rozkládala, tak aby všichni národové, jako různé plectvo nebeské v jich větvích duchovní obživu a ochranu proti nepřítelům spasení svého nalézali. Ba zdálo se, jak učení muži znamenali a proslovali, že »krev mučedníků stává se jako semenem nových křesťanů«, že země, zavlažovaná krví svatých vyznavačů víry Kristovy, přinášela tím více výkvětů i ovoce životy křesťanského!

Není li v tom patrným prst boží, když vše to, co mělo býti na záhubu křesťanství, proměňuje se v jeho oslavu i prospěch?

Opadlý císař Julian chtěl zničiti, co prý vykonal syn te-sařův; ale sám k smrti ponížen, umíraje zvolal: »Zvítězil jsi, Galilejský!«

Před sto a více lety troštoval se neznabožský mudrc francouzský Voltaire, řka: »To by bylo smutné, abychom my vzdělanci nepovalili a nezničili to, co zbudovalo dvanácte rybářů galilejských«; ale ač utápěli věrné vyznavače Kristovy v krvi, posléze sami byli pokořeni a církev Páně povstala k ži otu osvětlenému, novému.

A zajisté nejinak, nežli znova oživená dříve nebo později povstane církev Páně za dnů našich ve Francii, od zlobohů pustošená. Posud vždy se ukázala a i ukáží se pravdivými slova Páně: »Aj, já s vámi jsem po všechny dny až do skonání světa.« Církev

mou, na Petrovi vzdělanou, ani brány či mocnosti pekelné nepřemohou. (Mat. 28, 20.; 16, 18)

5. Mohl by snad někdo namítnouti, že i falešné víry někdy rychlého rozšíření došly. Ano, stalo se tak. Ale proč? Nikoliv přese všechno lidské ba ďábelské pronásledování, jako při církví katolické; ale proto, že lžiproroci zrušili posty; dovolili svým vyznavačům vše, co smyslům lahodí; zrušili zapírání sebe; přikázali zločinně pánům světským statky církevní, Bohu darované, a učili, že toliko skrze víru, beze všech dobrých skutků lze si již spasení zajistiti.

Církev Páně však žádá zapírání sebe, skutky upřímné lásky k Bohu i k bližním, život dle víry i při obětech nejtěžších!

I jest věru pravá naše víra katolická, kterou nesčíslní vyznavači krví svou zpečetili, která i při nejukrutnějším pronásledování s patrným požehnutím božím se šířila i šíří. Té se věrně přidržujeme, dle té žijeme, pro ni i umřítí volme, jako sv. Štěpán, abychom i my jako on Boha spatřili a s ním i věčně blaženě žiti si zasloužili. Amen.

Dr. Karel L. Řehák.

Neděle po Narození Páně.

Vánoční kázání miláčka Páně sv. Jana. *)

(Homilie.)

»Vizte, jakou lásku prokázal nám Otec, abychom syny božími služi a byli.«

(1. Jan. 3, 1.)

Před kázáním jest přečísti výňatek z I. listu sv. Jana 1, 1.—4. a 3, 1.—8.

»Co bylo od počátku, co jsme slyšeli, co jsme svými očima viděli, co jsme spatřili a čeho se naše ruce dotýkaly, o slovu života — (a život jest zjeven, a viděli jsme a svědčíme a zvěstujeme vám život věčný, kterýž byl u Otce, a ukázal se nám), — co jsme viděli a slyšeli, zvěstujeme vám, abyste i vy s námi obecenství měli, a obecenství naše aby bylo s Otcem, i Synem jeho, Ježíšem Kristem. A toto píšeme vám, abyste se radovali a radost vaše aby byla dokonalá.«

»Pohleďte, jakou lásku prokázal nám Otec, abychom syny božími služi i byli! Proto nás nezná svět, že jeho nezná. Nejmilejší, nyní jsme synové boží: a ještě se neukázalo, co budeme. Víme, že když se ukáže, podobní jemu budeme; neboť viděti jej budeme tak, jak jest. A každý, kdož má tuto naději v něm, posvěcuje sebe, jakož i on svatý jest. Každý, kdož činí hřích, činí i nepravost: a hřích jest nepravost. A víte, že on se proto

*) Na homiletickém sjezdu v Brně si stěžováno, že homilie jest zanedbávána a stále o týchž perikopách se káže, ač koncil tridentský si přeje, by celé Písmo sv. bylo vykládáno. Proto zde položena krátká, ale srdečná homilie dra K. Riedra (Frohe Botschaft in der Dorkirche) na text epístoly sv. Jana.

zjevil, aby sňal hříchy naše: a hříchu v něm není. Žádný, kdož zůstává v něm, nebřeší, a žádný, kdož hřeší, neviděl ho, aniž ho poznal. Synáčkové, žádný vás nesvod! Kdo činí spravedlnost, jest spravedlivý, jakož i on spravedlivý jest. Kdo činí hřích, z ďábla jest, neboť ďábel od počátku hřeší. Proto se ukázal Syn boží, aby zkazil skutky ďáblovy.◀

P o j e d n á n í.

Hned po vánocích předvádí nám církev sv. Jana, miláčka Páně. Jest zajisté důstojným učedníkem svého Mistra a dobře k jesličkám se hodí. Z jeslí září láska a sv. Jan věnoval svému Mistru to, co nejkrásnějšího měl, svou lásku. I nás chce k lásce nadchnouti, a proto budiž on sám dnes našim kazatelem.

Chcet nám hlásati velikou lásku Syna božského, který svým životem a svou smrtí nás učinil syny božími.

Otevřme v Písmě sv. I list sv. Jana. Sv. Jan psal jej ke konci I. století jako biskup v Efesu. Dlouhý, zkoušek a utrpení plný život jeho chýlil se ke konci. Císař Domitian dal jej vhoditi do kotle, naplněného vařícím olejem, ale boží všemohoucnost a dobrota zachovala jej bez pohromy. Byl vyhnán na pustý ostrov Pathmos — ale láska boží jej občerstvovala tajnými zjeveními. Vrátil se opět do Efesu a biskupoval tam dále. Všichni jeho druhové ve vznešeném úřadě apoštolském již skončili dráhu životní, on jediný zůstává na živu z těch, kteří Spasitele viděli; proto začíná svůj list:

◀Co bylo od počátku . . .◀ Apoštol chce říci: Co my, poslanci boží, vám oznámiti máme, jest radostná zvěst o Spasiteli světa, který se nám ukázal, o božském dítěti, které bylo od počátku. Dříve nežli svět byl stvořen, byl již Syn boží, avšak když přišel zaslíbený čas, když nadešla »plnost času◀ stal se člověkem a žil na zemi ve viditelném těle lidském. A co vám o Synu božském hlásáme, není fantasie, není lež, není podvod — vždyť my jsme vlastníma očima viděli ty zázraky, které činil, a které dosvědčovaly, že jest od Boha poslán. My jsme na své vlastní uši slyšeli, kterak řekl: »Já a otec jedno jsme◀, my jsme se ho po jeho zmrtvýchvstání dotýkali a ruce v jeho rány jsme vkládali. Není tedy výmyslem obrazotvornosti, co vám hlásáme, ale čistou, ryzí pravdou.

Vizte, nejmilejší, na tak skálopevném základě spočívá naše víra. Víra nás spojuje s apoštoly, apoštolové však s Kristem, Kristus Pán pak s Bohem Otcem. Jedno veliké, pevné pouto obepíná všechny katolíky na celém okršku zemsím, a proto se modlíme: »Věřím v jednu svatou, katolickou a apoštolskou církev.◀ Žádná jiná církev nemůže se honositi tím, že papež a biskupové v nepřetržité posloupnosti od apoštolů pocházejí, jako církev katolická. To nás musí naplňovati radostí, vždyť sv. Jan sám nás k radosti té vybízí, když píše: Zvěstujeme vám tu víru, to náboženství, abyste se radovali, a radost vaše aby byla dokonala.◀. Miláček Páně dobře věděl, že jsou všelijaké radosti na

světě, které srdce nemohou uspokojiti, které po sobě zůstávají zhusta jenom trpkost a zklamání. A proto chce mocným hlasem zvěstovati: »Čeho od vás žádáme, jest víra v Syna božího; víra ta nezarmucuje, ale přivádí jediné pravé radosti.«

Radovati se můžeme především již při pohledu na božské dítě v jeslích. Proto upomíná nás sv. Jan na účel vtělení Syna božího: proto přišel, aby nás učinil syny božími. »Pohleďte, jakou lásku prokázal nám Otec, abychom syny božími sluli i byli!« Aby nám ukázal, co všechno od božského dítěte máme, se svatým plesem a s nadšením vybízí nás: »Vizte, pohleďte, nepřehlédněte!« Lásku nám prokázal Otec, že Syna svého jednorozeného dal. Lásku nám prokázal i Syn. že poslední krůpěj krve své za nás prolil, aby nám z purpuru krve té a ze zlata svatosti své utkal nejkrásnější roucho, roucho pro duši, posvěcující milost boží, která nás činí syny božími již zde na tomto světě. »Pohleďte, jak velikou lásku nám prokázal Otec, abychom syny božími sluli i byli!«

Ale sotva že vyslovil jméno »syny božími«, již se mu zdá, že pozoruje, kterak svět všechno na to vynakládá, aby synovství boží lidem vyrval, o lásku boží je oloupil. Svět si neváží lásky boží, neváží si též drahocenné ozdoby duše, posvěcující milosti boží, kterou nám Pán vydobyl. »Proto nás nezná svět, že jeho nezná.« Svět nechce slyšeti o Bohu, proto také nenávidí těch, kteří při Kristu stojí. Úkosem dívá se po křesťanech, stopuje jejich život, řeči i skutky, a shledává-li, že žijí jako synové boží, jsou mu trnem v oku.

Proto je třeba, aby se křesťané měli na pozoru a nedali se ničím odvrátiti od lásky Kristovy. »Nejmilejší, nyní jsme synové boží, ale ještě se neukázalo, co budeme.« Slyšte, v Kristu shromáždění, co tu apoštol praví: »Již nyní jsme synové boží!«; — nikdo nemůže nám toho upřít, nikdo nemůže nás této důstojnosti zbaviti, jestliže sami k tomu nepřivoláme. Můžeme býti okradeni, můžeme býti o dobré jméno a čest připraveni, ale synovství boží, posvěcující milost boží, krásu duše nám bez svolení našeho nikdo uloupiti nemůže.

Již nyní máme tedy to štěstí, že jsme syny božími. Avšak toto štěstí v přirovnání k onomu, kterého se nám jednou dostati má, jest tak nepatrné jako zrníčko v přirovnání ke krásnému plodu, který z něho vyrůstá.

Když rolník vychází a pole osévá, neví, kolik užitku semeno přinese. To jenom jistě ví, že dobrá a hojná bude úroda, jestliže bude příznivá pohoda, včas vláha, včas teplo. A pozoruje-li zrníčko, tak malé, nepatrné, poznáváš, že není v žádném poměru ke krásnému plodu, který z něho vyrůstá! Podobně nic na světě nám nemůže naznačiti, co nás na věčnosti čeká. Jenom jedno víme zcela jistě, že pak oslavenému Synu božímu budeme přirovnáni a že jej budeme v tváři v tvář viděti; neboť apoštol praví: »Vímeť, že když se ukáže, podobní jemu budeme; neboť viděti jej budeme tak, jak jest.«

»Kdo tuto naději v srdci chová, posvěcuje se,« praví apoštol dále. Rolník jistě by nebyl moudrým, kdyby řekl: „Mám semeno, to mi stačí.“ Nikoliv. Má-li naději, že semeno je klíčivé a hojný užitek přinese, zasije je do země, neštítí se žádné práce, aby vzklíčilo a vzrostlo a užitek vydalo. Co's ty, křesťane, na křtu sv. přijal, všechny ty nebeské dary a milosti, nemáš nechati ležeti ladem, ale máš s nimi těžiti, pracovati, abys dosáhl vznešeného cíle: svatosti. A jako nemůže vzrůstí semeno, jež padlo mezi trní, nemůže tam ani zkvéstí ani užitek přinéstí, podobně i srdce lidské, nevaruje-li se hřichu.

»Každý, kdo činí hřích, činí i nepravost: a hřích jest nepravost.« Z toho dobře poznáváme, zač miláček Páně hřích považuje, za nepravost, bezpráví. Není větší nepravosti na světě nad hřích. Kdo lže, činí nepravost, neboť podkopává důvěru mezi lidmi a ničí mřumilovné spolužití. Kdo si na zdraví škodí (nešťidmostí, nečistotou, hněvem), činí nepravost, protože těla svého nepovažuje za chrám boží. Kdo krade, činí nepravost . . . Pozoruj hřích, kterýkoliv chceš a jak chceš, ničím jiným není než nepravostí a tím větší nepravostí u křesťanů, vždyť »Ježíš Kristus proto se zjevil, proto se člověkem stal, aby sňal hřichy naše.« A tu již řeč apoštolova zní nad mřu vážně. Pohlíží na hřích docela jinýma očima, než jak mnozí křesťané si zvykli. Hrůza nás jímá, čteme-li slova: »Žádný, kdož chce Kristu náležeti, nehřeší, a žádný, kdo hřeší, nepoznal, nepochopil, čím jest Kristus Pán člověku.«

Ano, hrozný jest následek hřichu: Kdo hřeší, není ve spojení s Kristem, ani s apoštolý, ani s Otcem v nebesích. Zahodil synovství boží, které Spasitele tolik krve stálo. Kdo hřeší, jest podoben ubohému sirotku, jenž nemá ani otce, ani matky, ani bratra ani sestry; není ve spojení s anděly, není ve spojení se svatými v nebi. Ba ještě více: »Kdo činí hřích, z ďábla jest, neboť ďábel od počátku hřeší. Syn boží však proto na svět přišel, aby zkazil skutky ďáblovy.«

Ustaňme, nejmilejší; příliš vážné jest, co o těžkém hřichu praví sv. Jan. Ale byť slova jeho zněla sebe hrůzněji, přece obsahují pravdu, kdyby svět se jim posmíval a hřichu a svádění ke hřichu za nic nevážil. Kdo hřeší, nepoznal lásky Syna božího, neví, co má ve Spasiteli.

Ale ke konci obrací se apoštol k tobě, drahý křesťane, srdečnou a vroucí prosbou: »Synáčekové, žádný vás nesvod!« Nedejte se másti, mýliti, nespokojujte se s padělkem radosti a štěstí, jež vám svět a synové světa nabízejí. Kdo božskému Děťátku věnuje tak vroucí a něžnou lásku, jako svatý Jan, nebude zklamán. Raduj se tedy ze srdce a děkuj Ježíškovi za tu velikou milost, že sluješ a jsi dítětem božím. Nejlepší dík bude v tom záležití, že se budeš posvěcovati; jako on je svatý, přeje si, abys ty se mu připodobnil. »Svatí buďte, jako já svatý jsem!« Kdo však činí hřích, ten je z ďábla, ten ztratil synovství boží, nemá

svatebního roucha posvěcující milosti. Proto se nedej ničím svěsti, nedej se oklamati. »Bůh jest láska«, miluj i ty jej! Amen.

Přeložil R. S.

Neděle poslední v občanském roce.

Spasitel jest ku povstání nebo ku pádu mnohým.

1. Dnešní sv. evangelium vypravuje, že se Josef a Maria divili těm věcem, které praveny byly o novorozeném Messiáši, a i zázrakům, jež se při jeho příchodu na svět byly staly. Není v tom věru ničeho překvapujícího, že se svatí snoubenci divili, když nebesa i země tolik svědectví o novorozenci vydávaly. Ty ukázaly, že na něm plní se naděje patriarchů i předpovědi proroků. Vždyť příchod jeho na svět opěvovali andělé nebeští; přišli ho uctít zázračně přivedení pastýři z niv betlemských; oslavovala ho hvězda, jež přivedla mudrce-krále z dálných končin, aby se mu jakožto člověku pokoušili. Dnes ale běže ho v náručí starý, bohubilbě žijící kněz Simeon, a prorokuje o něm: »Aj, postaven jest tento ku pádu a ku povstání mnohým v Izraeli, a na znamení, jemuž bude odpráno.«

Novorozený Spasitel, takto na svět uvedený, vzbudil tedy podivení svých pěstounů. A podobně máme i my, vyznavací jeho, vzbuzovati podivení, zvláště při nevěřících, a sice svým životem, dle příkazů novorozeného Spasitele spořádaným, jak učí svatý apoštol jeho Pavel slovy: »Naše obcování v nebesích jest, odkud očekáváme i Spasitele, Pána našeho Ježíše Krista, kterýž promění tělo ponížení našeho, aby připodobněno bylo k tělu jasnosti jeho.« (Fil. 3, 20. 21.)

Máme věru tak žítí, abychom o samých sobě tvrditi mohli, jak i sv. Pavel tvrdil o sobě: »Ničeho sobě povědom nejsem, čím bych se byl proti povinnostem svým provinil; ale tím (ovšem) ještě nejsem ospravedlněn; neboť kdo mne soudí, Pán jest!« (I. Kor. 4, 4.)

Tak bychom měli věru žítí, aby nám nemohl nikdo právem ničeho závadného vytýkati. Avšak, žel Bohu, že na místě, aby spoluobčané naši bezúhonnému životu našemu diviti se mohli, podivují se spíše hříšnému životu našemu, jenž nikterak s rozkazy Páně se neshoduje, odpůrců Kristových pohoršuje, a nás v opovržení uvádí.

Nepřátelé Kristovy pak vytýkají zpronevěřilým katolíkům: »Vy říkáte, že věříte v Ježíše Krista, a ten že jest Synem božím a Vykupitelem lidstva. Kdo však chce vykoupení jeho účastným se státi, že musí příkázání jeho zachovávat. Avšak vy příkázání jeho nezachovááte, a tím i prozrazujete, že v Ježíše Krista sami nevěříte. Nebo kdybyste v pravdě věřili, kterak že byste se mohli opovážovati lehkomyšlně ho urážeti?»

2. Kněz Simeon tedy požehnal Josefovi i Marii. Požehnutí zasloužil si Josef, že přijal na se pěstounství samého Syna božského;

požehnání muže toho, Simeona svatě žijícího, zasloužila si i přeblahosladená Panna Maria, které požehnání od samého Boha již dříve byla zvěstovala sv. Alžběta svým pozdravením: »Požehnaná jsi ty mezi ženami, a požehnaný plod života tvého.« Ale přece přijala Bohorodička s povděkem i požehnání kněze, služebníka nejvyššího.

I my máme s uctivostí přijímati požehnání kněze, rodičů, zbožných lidí, ale zejména požehnání s nejsvětější Svátostí oltářní. Mnozí kladou pošetilou váhu na mnohá blahopřání, od lidí, třeba n čemných, bohaprázdných. Neostýchají se příkladně při oddavkách zneuctíti až i domu božího, domu modlitby, a nemoudrými útlachy rušiti posvátný klid a zbožnost ostatních křesťanů v něm, zapomínajíce, že všechny plané řeči gratulantů pranic neprospějí, nedá-li Bůh sám stvrzení svého s nebe k nim: »Kterak však má Bůh stvrditi blahopřání těch, kteří v jeho vlastním domě ho svým chováním urážejí, když se v něm na místě modlitby, jako na nějakém tržišti chovají?!

3. Kněz Simeon přeblahosladené Bohorodičce netoliko žehnal, ale i prorokoval, řka: »Postaven jest tento Syn tvůj k pádu i ku povstání mnohým v Izraeli, a na znamení, jemuž bude odpřáno.«

A kterým že bude ku povstání?

Zajisté těm, kdo božská učení jeho přijmou, a nedbajíce pošetilých posudků nemoudrých lidí, ze hříchů svých povstanou, upřímným pokáním jich odčiní, a pak života věčného dojdou.

Takto stal se Pán Ježíš příčinou ku povstání a spasení ka-jící Magdaleně; apoštolu Matouši, jenž celnictví zanechal; Zachoevi, jenž křivdy bližním učiněné mnohonásobně nahrazoval. Pán Ježíš o sobě věru prohlásil: »Já jsem cesta a pravda i život.« (Jan 14, 6.) Kdo jsi padl do hříchů, nezoufej, ale obrať se tedy s celým srdcem zpět ke Spasiteli duše své, a upřímným pokáním usmíř jej! A učiníš-li tak jako syn marnotratný, přijat budeš opět v lásku Otce nebeského, a staneš se účastným dědictví nebeského.

Avšak novorozený Spasitel postaven jest netoliko ku povstání mnohým, ale i ku pádu mnohým v Izraeli.

A kterým že bude ku pádu čili ku věčnému zahynutí?

Budou to oni nešťastníci, kteří se od něho hříchem odvrátili, a pokáním usmířiti ho nechtějí. On sám dí o sobě (Mat. 21, 44.): »Kdož by padl na ten kámen, rozrazí se; a na koho upadne, toho setře.« Kdo hřeší, upadá přes kámen, jímž jest Syn boží, a spasení nedojde. Jako uráželi se židé na Kristu a zavrhli jej, ale rozrazili se na něm a zcela potřeni jsou: tak děje se všem, kdo se Kristu a církvi jeho zlovolně zprotivují, že potřeni budou a zahynou.

4 Za dob našich mnozí zdráhají se věřiti proroctví Simeonu, že Pán Ježíš jest mnohým ku povstání a přemnohým ku pádu; chtějí svobodně mysliti, jako by i myšlenky lidské zákonům nepodléhaly; chtějí i zcela volně, bez pout zákonů božích

žítí, jako by jim Tvůrce jich ničeho poručiti neměl. Ale doznají jednou hrozného zklamání, jestliže včas nezroudnou, a upřímným pokáním nestanou se hodnými, aby i jim byl Spasitel ku povstání. »Nebe i země pomínou, ale slova Páně nepomínou.« (Luk. 21, 33.) A Bůh všemohoucí, všudypřítomný, nejvyšší věrný i spravedlivý prohlásil, že jedenkaždý vydá jednou počet z vladafení svého na světě, i ze všech myšlení i žádání, i řečí i skutků; a tudíž vydají počet i svobodáci i hříšníci vůbec. Necht se jenom klamou nyní krátce lichou nadějí: »Snad není Boha;« nebo: »Snad nebude na soudu jeho tak zle;« však pak s tím větší hrůzou uslyší rozkaz Páně: »Vydej počet z vladafství svého nebo již nebudeš moci vládnouti!« (Luk. 16, 2) Pak nepomohou žádné výmluvy: »Mne ten neb onen klamal, sváděl, abych o Boha nedbal, svátky jeho nesvětil, smilnil, kradl, na cti utrhal;« ale bude platiti: »Proč jsi neposlechl církve? Vlastní vinou zahyneš; i tobě stal se Syn boží ku hroznému pádu, z něhož není více povstání.«

Bůh nebývá posmíván; jednohokaždého posoudí dle zaslužení. Ztrestal všeobecnou potopou i když zahynula převeliká většina lidí: oheň i síru deštil na znemravnělé město Sodomu a Gomorrhú; zavrhl nevěrný lid židovský, tak že rozptýlen jest po celém světě, a v opovržení u všech národů; ztrestá časem svým i všechny nynější zlovolné odpůrce své!

My však nyní na sklonku roku upřímně slibme, že mu v roce novém s novou horlivostí sloužiti budeme, aby Pán Ježíš v den smrti i odplaty stal se nám ku povstání a k oslavě v životě věčném. Amen.

Dr. K. L. Řehák.

Na poslední den v roce.

Kázání na moři.

»A toto jest písmo, které naznameáno jest, Mene, Tekel, Ufarsin.«
(Daniel 5, 25)

Kristus kázal jedenkrát sedě v lodičce Petrově na břehu jezera Genezaretského. Bylo to jímavé kázání v podobenstvích, zvané »kázání na jezeře«. Loni z jara slyšeli jsme kázání promluvené strašným hlasem přírody na širém moři. Kázání mocné, kázání děsné, kázání, jehož výkřiky dolehly do nejzazších koutů širého světa, každého posluchače živě se dotýkající. V němém ustrnutí naslouchali jsme mu i my. Mnohý asi vyburcován byl pronikavým hlasem jeho z neblahého spánku náboženské lhostejnosti a počal zas uvažovati, zda jest tu snad jen pro tento život, či povolán jest pro život věčný, jak víra Kristova tomu učí.

Toto »kázání na moři« budiž předmětem závěrečného kázání ve starém roce.

O neděli z Provodu, večer v 11 hodin 40 minut, narazila obrovská loď »Titanic« na plující ledovec a za 2 a půl hodiny se potopila. Celý svět pohřížil se nad touto katastrofou v hluboký

smutek. Celý svět byl zahynutím nejmodernější a největší lodi ohromen.

»Titanic« — největší loď světa, pýcha moderní techniky, chloubka »bílé linie hvězd« (White Star-Line) plula přes Atlantický oceán jako královna moře, velebně a jistě. »Ta nemůže se potopiti,« říkali nešťastníci ještě hodinu před smrtí. — »Unsinkable,« volali zmužilí. »Nepotopitelná!« — A potopila se.

Jasná byla noc. Moře klidné! Čerpadla jsou v činnosti, lodníci činí svou povinnost. Pro všecken případ dopravují ženy a děti do záchranných člunů, dle starého pravidla námořnického, že slabému nutno nejdříve pomoci. »Women and children first.« »Přijdeme za vámi,« volali vznešení pánové. »Na shledanou v Novém Yorku!«

Tu a tam odehrává se již scéna. Žena nechce se odloučiti od muže. Mělo-li by snad přijíti nejhůř — pak s Pánem Bohem — zemřeme společně. Jak srdce bijí, jak úzkost vzrůstá v úzkost smrtelnou — která konečně všech se zmocní a všichni musí uvěřiti v hroznou skutečnost, že loď pojednou povážlivě klesá — opravdu se potopuje.

A potom veliký, zoufalý křik 1502 lidí, nad nimiž uzavírají se hlubiny — hlubiny moře 2 míle angl. hlubokého. Dvě tuny na jeden čtverečný palec — tak veliký byl tlak, který uleh na krásné dílo rukou lidských. A pět poschodí měl tento kolos, vážící 50.000 tun. 892 mužů stálo k jeho obsluze.

Kdo by necítil se tu bezpečným? Ošetřovatelka lodi dokonavší ochranné práce při vyloďování žen a dětí, klidně se vrátila do své kabiny, tam že bude úplně v bezpečí. Loď nemůže se potopiti, myslila, a s ní téměř všichni. — A potopila se.

Člověk doufá proti naději, visí na životě, žítí jest jeho přirozenost. Bůh však má život věčný a chce, abychom po tento žili.

1502 lidské životy vzal náhle k sobě Bůh v noci ze 14. dubna, tak rychle, tak neočekávaně. Jenom 704 byli zachráněni, asi 32 procenta. Mnoho jich bylo mezi nimi, kteří chtěli za mořem hledati lepší štěstí, a hle, Bůh zkřížil cesty jejich a vzal si je do vlasti věčné. Člověk mní, Pán Bůh mění. Sedm millionářů bylo na lodi. Každý zaplatil za převoz z Anglie do Ameriky 870 liber, t. j. přes 20.000 korun. Za to měli všecken možný luxus: Celou řadu skvostných komnat, své procházky na palubě, své lázně. Nejnádhernější loď, která kdy na moře byla spuštěna, podobala se plujícímu městu se vším myslitelným přepychem.

Neméně než 5476 lidí mohlo v ní při úplném obsazení naléztí útulku. 20 metrů vyčnívala nad hladinu. Takové lodi nevedel dosud žádný kapitán. »Nejvzteklejší moře,« pravil jakýs důstojník na »Titanicu«, »palubu nám nespláchně; každé bouři se vysmějeme.«

Slova ta čtou se dnes jako hrozná ironie. Jako ironii čteme dnes o všem tom báječném přepychu. »V jejím nitru byla zahradní restaurace, ve které bylo možno se procházeti po stříbro-

zrném, zkyprřeném písku, pod smavým nebem, mezi tisíci nejkrásnějších květin a palem nebo seděti v loubících sytou zelení přikrytých. Na keřích visely plné brozny, okny padalo umělé světlo sluneční. Restaurace se nazývala »Café Parisien« — »Pařížská kavárna«, v noci tam hrála hudba veselá čísla — francouzských a amerických kupletů — lehké melodie zaháněti měly z duše slávy — a konečně v jedné noci přešly valčíkové tóny rozpustilých kupletů ve velebnou hymnu, která od té doby zní tak svatě, tak slavnostně. Dále tam byly jako kdes ve světových lázních galerie obchodních krámků, kde dollarové princezny ukoujiti mohly svou touhu po nejdrahocennějších krajkách z Bruselu, vzácných klenotech, nejnovějších módních kloboucích atd. Nescházela tu ani plovárna, bassin s rybami pro ty, kdož loviti by chtěli na udici, sál pro jiné, kdož bruslili na kolečkových bruslích, slavnostní dvorana, divadlo, hřiště atd. atd. Byly tu turecké elektrické lázně. Vše bylo přepychově zcizeno pro cestující I a II. třídy.

Mezi těmito cestujícími byla skupina Američanů, jichž jmění representovalo 120.000.000 liber st. Libra = 24 korunám, tedy 2.800.000.000 korun.

Výzdoba lodi provedena byla dle starodávných slohů, tak že se gentleman cítil jako doma a lady upravovala svou toalettu před oválovými zrcadly právě jakoby si ve Versaillesu Marie Antoinette hrála se svými dámami.

»Báječně tiše i při rozbouřeném moři plul nádherný parník a působil i u nejbáživějšího pocitem naprosté jistoty. Spodní stavba byla důkladná, jako u nějakého hradu nebo zámku, opatřená pancéřovými plotnami z kalené oceli. Taková plotna byla 30 stop dlouhá, 6 stop široká a přes stopu tlustá. V každé části stavby hledělo se ku největší důkladnosti a pevnosti. Celý lodní trup byl spjat ocelovým pásem; traversy a sloupy tyčily se do výše jako v katedrále, propůjčujícíe takto lodi naprostou nepoddajnost a rovnováhu za bouře. Dvojitě dno silou vodní zný tované, zdálo se, že pojišťuje loď i pro případ, kdyby narazila ve hlubinách na skalisko. Byla rozdělena na 15 neprodyšných oddělení, aby mohla vzdorovati všemu možnému nebezpečí. Pouhým dotekem elektrického knoflíku mohl kapitán okamžitě všechna oddělení uzavřítí — učiniti »Titanic« nepotopitelnou. — A »Titanic« se potopila.

I třetí třída byla přepychově zařízena. Jídelna s 500 sedadly a různým pohodlím sloužití mohla za obydlí kráľům a kráľovnám. Na ničem nebylo šetřeno, stavitelé měli volné ruce.

Dostali rozkaz stavěti dle vlastních plánů — jak srdce ráčí. Ať to stojí co stojí! Loď stála 36 millionů korun a na 24 milliony byla pojištěna.

Jenom v jedné věci se šetřilo — v záchranných člunech. Bláznovstvím se zdálo bráti s sebou mnoho člunů. »Titanic« byla přece »nepotopitelnou«! Lidstvo děsně zaplatiti musilo tuto šetrnost!

Ó lidstvo, »Quo vadis«? Ani dalekohledů neměli na »Titanicu«! — Stará pravidla opatrnosti platí ještě dnes v době strojů a v době přepychu.

»Pomalů vpřed« jest staré heslo, jímž dodnes pohrdati se nesmí.

»Vládl jsi jako vlastní pán a povrhl vůlí boží.« Mene, Tekel, Ufarsin!

Obrovský parník vydal se na panenskou cestu svoji 14. dubna z anglického přístavu Southamptonu.

Panenská, t. j. první jeho cesta to byla. Proto i nával obecnstva veliký. Všechny národnosti byly tu zastoupeny. Loď pohltila báječné jmění a strhla s sebou do hlubin lidí, kteří zdáli se býti pro svět nepostrádatelnými.

Všechno bohatství v propasti mořské není nic. Plukovník Astor, který měl v kapse bankovku o 1000 liberách (24.000 kor.) a zanechal jmění 30,000 000 liber (720,000.000 korun) také musil se utopiti v ledové vodě. Ještě před několika týdny mluvila o něm celá Amerika a Anglie — řekněme celý svět — pro jeho manželský rozvod a nový zase sňatek. Vracel se právě se svou krásnou, mladistvou chotí se svatební cesty. Ó ironie osudu! Za všecky peníze nemohl si koupiti kus toho života. Moře jest neúprosné!

Jaké loučení! Hrůzy rozchodu. Horké slzy. Smrtný pot. Dušené štkání! Zoufalá tlačnice. Zád lodi zvedla se z vody, nastal hrozný výbuch a loď klesla zase nazpět. Křik neustával a pak nastal výbuch druhý, po kterém příd kolosu ponořila se do moře.

Zád se zdvihla 30 metrů strmě do výše. Jedna ze zachráněných, Lady Duff-Gordonová, pravila, že to vyhlíželo jako děsný, černý prst hrozebně k nebi zvednutý. Obrovský trup zmizel, křik však stával se vždy strašlivějším. Zoufání!!

P o j e d n á n í.

Človče, pozor! Jest přece Bůh! Jeho milosrdenství vládne nad každým jeho dílem. Neděle chýlila se pomalu k svému konci — neděle — den Páně. den milosti v týdnu. I na lodi světí se neděle. A bohudík, Angličan i Američan dosud neděli světí. K Duchu božímu nad vodami se právě modlili a duše jejich byly posvěceny svatostí neděle. Bůh jest nekonečně milosrdný! Tři pastýře měl mezi stádcem svým na lodi — aby je převedli přes hlubokou propast tam na druhou stranu — do věčnosti. Bůh jest milosrdný a poskytuje v takových hodinách hrůzy zvláštní milost, že člověk v něho věří, v něho doufá a jej v takové hodině i miluje.

Tři kněží nahlas říkají nad ustrašenými slova absoluce, těší je silou kněze, mluví k nim milostí kněze, že v Bohu žijeme a jsme. Tři kněží tito zahynuli na lodi spolu s ostatními nešťastníky, ač jim nabízeno bylo místo v záchranném člunu. »Neopuštíme loď, pokud poslední muž na ní bude prodlévati.« Muži a

ženy seskupili se kolem nich, modlíce se s nimi společně různě. Nejen katolíci, i protestanté a židé, poznavše, že poslední hodina se blíží, zúčastnili se závěrečné této pobožnosti na mokré palubě potápějícího se parníku.

Jeden z kněží poukázal na nutnost, že každý člověk musí mít záchranný člun, to jest útěchu víry při katastrofě duchovní.

Klid a sebevědomí těchto tří mužů činilo na spolucestujícím okamžitý, trvalý a uklidňující dojem.

»A kdyby mě i zahubil, chci v něho doufat,« čteme v knize Job (13, 15.). Přichází-li pomalu či přichází-li rychle.

Smrt jest to, která na konec vždycky se dostaví! — Smrt není největší zlo. Samoláska jest horší. Ve světle kříže jest zahynutí »Titanicu« milosrdné poučení pro lidstvo. Pýcha, šílený spěch a přepych jako zimnice uchvátily lidstvo. Mene, Tekel, Ufarsin jest ohnivý písmo Boha!

Dnes ztrácejí lidé bázeň boží. V šíleném spěchu letí lodě po širé hladině moře. Starých, zdravých pravidel životních se vůbec nedbá nebo málo dbá. Dříve lidé moře se báli a připravovali se jako na věčnost. Dnes námořní cesta stala se namnoze zábavou, sportem. Naše parníky hledí si spíše přepychu než bezpečnosti. Záchranné čluny na »Titanicu« dostačovaly sotva pro třetinu přítomných osob. Bůh neopatrnosti a lehkomyšlnosti nežehná. Krátká pošetilost, dlouhá lítost. Tolik obětí lidských životů otevřelo zas jednou světu oči.

Kde opustí Boha, tam nejistota ve všem. Lidstvo vždy znovu a znovu musí se učit, že jen malý podíl má ve světě na práci u porovnání s velikou prací Boha. Bůh trůní nad vším dílem svým. Mocná ruka boží vždy znovu ukazuje člověku úzkou stezku, která vede k životu.

Želíme všech těch obětí, ubohých žen a dětí, šlechetných mužů, kteří srdnatě zpět zůstali a v duševní velikosti se vzmužili. Ze všech mužů, kteří byli na lodi, bylo zachráněno 126. Přírodní síly zdánlivě zvítězily.

Avšak smrti, kde jest osten tvůj? I když tělo zapadne do moře! Křesťanská duše tam nezapadne.

Bůh soudil, ale soud jeho je pln milosrdenství. Kolik jich asi na pokraji propasti poznalo zase svého Boha — k němu se modlilo — jej zase našlo, jehož by jinak věčně ztratilo.

Jeden ze zachráněných plavců viděl 1000 lidí kolem sebe v ledových vlnách umřít. Kněz drže se trámu hlasitě s nimi se modlil, tonoucí přestali křičeti. Na prahu věčnosti hlásá majestát smrti klid věčnosti. A v tom spočívá hluboký pramen útěchy, která činí smrt i uprostřed hrůz příjemnou, vlídnou. »Vznášeli se až k nebesům a vstupovali až do propasti; duše jejich ve zlém chřadla. Zkormoučení jsou a potáceli se jako opilí a všechna moudrost jejich pohlčena jest. A volali k Hospodinu, když soužení byli a z nouze jejich vyvedl je.« (Žalm 106, 26.—29.) »Kdo jest moudrý a ostříhati bude těchto věcí? A vyrozumí milosrdenstvím Hospodinovým?« (Žalm 106, 43.)

Bůh jest milosrdný a milosrdenství jest nade vším jeho dílem.

Velebíme kněze, jež prozřetelnost božská vyvolila, aby umírajícím požehnal hrob. Byli to pánové: Father Byles, Rev. Josef Mantvila a Josef Pernschitz O. S. B.

Father Byles byl Angličan, nedávno teprv přestoupil na víru katolickou. Studoval v Římě a byl farářem v Ongaru (Essex). Jel do Ameriky oddat svého bratra. Uprostřed života stojíme v smrti.

Mantvila, rodem Rus, byl ustanoven duchovním správcem svých krajanů v Americe. Ubíral se právě na nové svoje působišť. Čtyři roky po vysvěcení. V Londýně učil se anglické řeči. Jak brzo byla jeho kariéra u konce!

Pernschitz byl benediktin z Bavor. Byl poslán do kláštera Minnesota v Americe, aby tam působil jako professor. Bůh dal mu poslání jiné.

Odpočívajte všichni ve svatém pokoji!

Jenom v Bohu nalezne srdce pokoj svůj — věčný, naprostý pokoj.

»Nearer my God to Thee.« To byla hymna, kterou hudebníci ještě bráli — když život svůj prohráli.

»Blíž k Bohu mému, blíž k Tobě.« V přiblížení se k Bohu vyzněla poslední hra na »Titanicu«. — Kéž by ani pro nás na prázdno nevyzněla. »K Tobě, ó Bože, jen k Tobě blíž,« volejme i my.

Mene, Tekel, Ufarsin! Kdyby lidská moudrost a chytrost všecko mohly učiniti, musil by Bůh poděkovati se z vlády své. Bůh nikdy netrestá, aby dříve nevaroval. »Titanic« byla varována. Již ráno v 9 hodin téhož dne obdržela výstrahu z parníku »Caronia«, že ledovce jsou na blízku, a přes tuto výstrahu jela dále plnou parou rychlostí 21 uzlů (t. j. 38·8 km za hodinu). Ve tři hodiny odpoledne přišla druhá výstraha z lodi »Baltic«, že led jest na blízku. Stejným tempem žene »Titanic« ku předu, rovnou a vši silou do děsného ledovce. Na lodi neměli ani dalekohledů!

Bázeň boží, modlitbu a bdělost musí lodník vepsati do námořské mapy své.

Quo vadis? Méně sebedůvěry, více důvěry v Boha! — Tak dává Bůh časem malou lekci, aby celý svět zase uznati musil, že on tu dosud jest, dosud on že Pánem světa, života i smrti. »Kolem moře že položil meze jeho a vodám uložil zákon, aby nepřestupovaly končin svých.« (Přís. 8, 29.)

Vidíš, příteli, to jest kázání, které promluvil loni Bůh na moři. Platí celému světu, k poučení, k výstraze. Platí tedy i tobě!

Tvůj život jest plavba po moři. Moře jest život. Mnohdy plavba jest klidná, třebaš plul v chudé, bídné kocábce, šťastně dosáhneš věčného cíle. Tisíce lodí bez pohromy dojede bezpeč-

ného přístavu. Milliony lidí šťastně uzavírá život svůj v milosti boží.

Jiný vyjíždí na pyšné, moderní lodi, bez Boha. Věda a její vynálezy prý mu úplně postačí. Bůh varuje. Vedle něho náhle kácí se mrtvý přítel v nejkrásnějším věku, v plné slávě. Nepatrná mrtvička sklátila ho k zemi. Dostaví se nemoc, nemoc se vleče, lékaři mají mnoho rad, ale žádné pomoci.

To vše, můj milý, jest hlas boží, který ti připomíná, že nejsi jen pro tento svět, nýbrž že jsi povolán pro život věčný. Obrát špatný běh lodi své, nebo narazíš na ledovec a veta po všem, i po tvé duši.

Mene, Tekel, Ufarsin, varuje Bůh i dnes, na sklonku roku. Uvažuj, žes povolán pro život věčný a na věky nezhrješ. Amen. *)

Farář Fährlich

Na poslední den v roce.

Pohled do roku minulého a nastávajícího.

»Králi věků nesmrtelnému, neviditelnému, samému Bohu, čest a sláva na věky věkův. Amen.«

(I. Tim. 1, 17.)

Shromáždili jsme se dnes k neobyčejně vážné pobožnosti, abychom v poslední den roku poděkovali Bohu dárci všeho dobra, za všechna dobrodiní a vyprosili si požehnání pro neznámou budoucnost. Pohané a křesťané lehkomyšlní loučí se s rokem zábavami často i neslušnými a člověka nedůstojnými.

Křesťan však věfci, zamyslí-li se vážně v dnešní den, bývá mocně dojat a cítí, jakoby se ho dotýkal vánek věčnosti. Křesťan zbožný vystupuje dnes duchem vysoko nad tento svět s pomíjejícími jeho radostmi a rozhlíží se zpět do minulého roku, jaký kus cesty zase ku věčnosti vykonal, a s novou důvěrou hledí do roku nového, těší se, že s pomocí boží mnoho dobrého ku spáse své duše zase vykoná. Křesťan zbožný obrací dnes oči vzhůru k nesmrtelnému králi věků, který všemohoucí svou rukou vše udržuje, řídí, spravuje a zachovává, před nímž tisíc let jest jako den jediný (2. Petr 3, 8.), před jehož očima tisíc let jest jako den včerejší, a jako bdění v noci, (doba tří hodin). (Ž. 89, 4.) Před tváří přesvatou nejvyššího krále a pána svého vykonáme poslední rozjímání toho roku a obrátíme zraky své do minulosti a pak do záhadné budoucnosti.

P o j e d n á n í.

1. Ohlédneme-li se zpět do roku minulého, ó jak mnoho se změnilo za dobu tak krátkou! Zemře-li každou vteřinu nej-

*) Zpracováno dle »Korrespondenz-Blatt« 1912 čís. 10.: Die Meerespredigt von J. Heneka in Usk-England.

méně jeden člověk v širém světě, uchvátila smrt za rok minulý asi 46 mil. kořisti. Z těchto někteří na smrt ani ještě nepomyslili, jiní zase na ni denně se připravovali. Někteří těšili se ze svého majetku, jiní bédovali v bídě a strádání. Jedni reptali proti Bohu, jiní ho stále oslavovali. Jedni na Boha ani nezpomněli, jiní opět každou práci a každý krok mu zasvěcovali. Jedni Boha upírali a hrubě se rouhali, jiní službě boží se zasvěcovali. Jedni Boha hříchů stále uráželi, jiní činili pokání za nejmenší poklesky a tělem Páně se posvěcovali a posilovali. A všichni jsou již pryč; smrt nedbá na osoby, nevybírá si, nedá se podplatiti, nebojí se ani nejmocnějších, nepohrdá ni nejposlednějšími. Koná věrně svou povinnost, jak Bůh jí káže, a přivádí k soudci věčnému jednotlivce, aby vydali počet ze svého vladavství.

Také na naší osadě urvala smrt velikou kořist; nešetřila dětí, nešetřila mladých ani stáří. Mnozí byli loni v chrámu Páně v poslední den v roce, a neměli ani tušení, že budou během nového roku smrtí uchváćeni a vytrženi z počtu živých.

Ani hodinu nejsme jisti, jak žalmista Páně svědčí: »Daň let našich u některých jest sedmdesáte, a jest-li kdo při síle, osmdesáte; a co nad to víc jich, práce jest a bolest. Život náš ráno jako bylina kvete a večer odpadne a uschne.« (Ž. 89.) »Jako polní květ vykvete život náš, přejde vítr po něm a nezůstane a nepozná více místa svého.« (Ž. 102) »Co jest život náš,« volá sv. Jakub, apoštol, »pára, která maličko se v povětří ukazuje a potom zmizí.« (4.)

Čím jsme tedy na světě? Ničím, leč stínem, který se mihne, a zase ztrácí. Avšak neupadáme úplně v zapomenutí.

Ze světa se sice ztrácíme jeden po druhém, jako když kámen vhodíme do vody, ale skutky naše provázejí duši na věčnost. Praví Pán Ježíš: »Nic není tajného, co by nebylo zjeveno; ani co ukrytého, co by nebylo poznáno a nevyšlo na jevo.« (Luk. 8.) »Jakou měrou budete měřiti, takovou bude vám odměněno.« (Mat. 7.) »Pracujte, dokud světlo máte, ať vás nezachvátí tmy, kdy nebude nikdo více moci pracovati.« »Radujte se a veselte se, neboť odplata vaše hojná jest v nebesích.« Kdybychom každodenně o těchto pravdách přemýšleli, nebylo by možno, by byl Bůh tak hrubě urážen, jak často vidáme.

Co hříchů bylo během roku spácháno, co ohavností za temnoty noční zůstalo skrytých před lidmi, ale odkryto před tváří boží, co nevinné mládeže svedeno a zničeno, co nespravedlností spácháno na chudých a slabých, kteří se brániti nemohou; co vhodných příležitostí ke konání dobrých skutků bylo promeškáno. Pýcha života, žádost těla a žádost očí strávily tisíce duší a odcizily Bohu. Tisíce svedených a zaslepených vypovědělo boj Bohu samému, v Boha a život věčný nevěří, ale hledají štěstí a spokojenost v prachu země, v bahně a hříchů.

Co dobrého však na druhé straně bylo během roku vykonáno! Kolik tisíc šlechtných duší zasvětilo se Bohu a bližnímu;

co skutků milosrdenství bylo prokázáno nešťastným, nemocným, chudým a opuštěným, neumělým, hřešícím, malomyslným a zoufalším. Co pobožností bylo vykonáno ke slávě boží a na poděkování za prokázaná dobrodíní. Co tisíců bylo uvedno do lůna církve Kristovy křtem sv., posilněno Duchem sv. ve svatém břimování, tělem Páně ve sv. přijímání; kolik tisíc nalezlo ve zpovědnici odpuštění a usmíření, ztraceného pokoje; jak mnoho nemocných a umírajících odcházelo se světa očištěno sv. svátostmi, majících Boha ve svém srdci. Co sňatků manželských bylo požehnáno a milostí božích pro ně vyprošeno! Kolik tisíc kněží přijalo s ochotou na sebe apoštolský úřad hlásání evangelia, rozdávání svátostí a posvěcování lidstva, ač svět je pronásleduje, nenávidí, tupí, žalařuje a usmrcuje! Co útechy dostalo se věrným křesťanům na poutních místech během minulého roku, co uzdravení z nemocí nejtěžších!

Na to vše třeba si dnes vzpomenouti a poděkovati Bohu, Otci nejdobrotivějšímu! Bůh však navštívil nás i křížem a nehodami. I za ty musíme děkovati, neboť byly jen ku prospěchu našemu. »Zde pa!, Pane Bože,« říkával sv. Augustin, »zde na světě řež, zde muč, jenom na věčnosti ušetř!« Šťasten, kdo si odbyl tresty za hříchy na světě! Běda, kdo odchází ze světa, aniž by byl dal zadost spravedlnosti boží!

A nyní uvažme každý sám, jak to s námi jest co do spásy duše. Byl pro nás minulý rok spasitelným, či byl ke zkáze?

Jeden spisovatel (Jean Paul) vypravuje o jakémsi muži, který večer před novým rokem stál u okna a hleděl pln zoufalství na hvězdnaté nebe; pro výčitky svědomí nemohl ani spáti. Vzpomínal na celý předešlý život, na mládí lehkomyšlné, mužná léta plna nepravostí, a stáří lítostí zhroucené.

A nyní vstupuje vše to před jeho zraky, celé mládí, mužný věk i stáří. Vidí, jak odcházel z domova do ciziny, jak matka i otec mu žehnali se slzami v očích; vidí, jak klesal v cizině stále hlouběji do nepravostí, až mu zbyly nyní zříceniny těla a hrozné výčitky svědomí. »Ó Bože, vrať mi moje mládí!« Tak vzdychal, ale mládí se více nevrátilo. Viděl nad bažinami světélka, bludičky, jež ztrácely se na hřbitově. Hle, pravil, to jsou moje ztracené dni života! Viděl padati hvězdu s nebe, jak roztránila se na zemi. »Hle, to je můj ztracený život!« Najednou slyší zvonek, ohlašující právě půlnoc, začátek nového roku. Vzpomíná na lidi šťastnější, kteří si přeji štěstí vzájemně k novému roku, vzpomíná na druhy z mládí, kteří jsou všichni spokojeni. »I já jsem mohl býti spokojen, kdybych jen byl žil jako křesťan a poctivec.« Slzy vydraly se mu z očí a on volá zoufale: Ó mládí, vrať se opět! A mládí se vrátilo.

To vše byl pouhý sen, probudil se, ale předešlý život, plný poklesků, snem nebyl. Vzchopil se a vzmoužil, pokánu napravil, co se napraviti dalo, začal život nový, spokojenější.

Šťasten, kdo včas rozpomíná se na chvíli předešlého života

a pokáním napravil, co byl zanedbal. Běda však tomu, kdo převkapan smrtí, odchází na věčnost jako cizinec a nepřítel boží!

2. A nyní pohledme [v duchu do roku nastávajícího. Nevíme, co nám přinese, ale jedno víme jistě, a sice, že zase o jeden rok přiblížíme se ke hrobu, ba mnohý z nás snad stojí tomu hrobu blízko.

Jestliže smrt během roku minulého urvala na osadě zdejší tolik životů, neodpočine ani v roce nastávajícím.

Víme dále, že starý Bůh žije dále v novém roce se všemi svými vlastnostmi, všemohoucností, svou moudrostí, dobrotivostí, svou láskou a spravedlností. Platí dále desatero přikázání božích, a neodvolá Bůh ani jediného, ani šestého Starý Bůh žije dále se svou pravdou, kterou nám Syn boží s nebe přinesl, kterou v církvi sv. uložil, z níž neodvolá ani písmene.

Žije dále se svým zaslíbením, pohrůžkami, milostí a tresty. nebem a peklem. Všelickou péčí uvrhneme na Pána Boha, neboť on jest dobrý a na věky trvá milosrdenství jeho.

Hledejme ve všem nejprve slávu boží, spásu duše a prospěch bližního. Držme se pevně Ježíše Krista a jeho církve; Kristus jest včera, dnes a na věky tentýž. Na kříži vymohl nám ovoce vykoupení, jež rozdává při mši sv. a ve sv. svátostech.

Církev ustanovil za rozdatelku toho ovoce, proto církev chrání a brány pekelné ji nepřemohou. Církev jest lodkou bezpečnou, kterou řídí Kristus, a kdo se v ní nalézá, dospěje bezpečně přístavu ve věčnosti. Nebojme se zloby světa, ale bojme se jedině hříchu.

Pamatujme si tyto pravdy: Co chce Bůh, to se stane, a ne, co chceme my. Co chce Bůh, máme činiti, a ne, co chceme my.

Čím ochotněji plníme vůli boží, tím více bude Bůh plniti vůli naší.

A nyní slyšme rady několika světců, kteří vůli boží plnili a na světě spokojeni byli a po smrti koruny slávy věčné dosáhli.

Sv. Řehoř praví: »Boj se hříchu a nemusíš se báti Boha.«

Sv. Augustin: »Miluj Boha, a pak dělej, co chceš, t. j. dokud miluješ Boha, nemůžeš konati něco hříšného.«

Sv. Ambrož: »Miluj Boha nade všechno, svět však jen tolik miluj, jak tomu chce Bůh; ale nemiluj svět nade vše, Boha však jen tolik, jak tomu chce svět.«

Sv. Ignác z Loyoly: »Všecko čiň ke cti a slávě boží.«

Svlečme tedy v starém roce se sebe člověka starého a oblečme se v roce novém v člověka nového, v samého Pána Ježíše Krista. Až poznáme to štěstí, jaké přináší s sebou Kristus, Syn boží, pak vděčně budeme neustále volati: »Králi věků nesmrtelnému, neviditelnému, samému Bohu, čest a sláva na věky věkův. Amen.«

Dle Stiegele *V. M. Váchal.*

Na slavnost Obřezání Páně a Nový rok.

Návod, dle něhož nastati mohou lepší časy.

1. Dnes konáme významnou památku obřezání Páně, kdy Syn boží prvou krev svou pro nás prolil. Zároveň však konáme i památku Nového roku občanského, kteréžto slavnosti dobře se k sobě hodí; nebo při Novém roce vhodně sobě připomínáme povinnosti, jež nám v novém roce nastávají vůbec, a k milému Spasiteli ještě i zvláště.

Přátelé, scházejíce se dnes, blahopřejí si navzájem, aby se jim v roce začatém vše výborně dařilo, ba i jako záruku štěstí dárky si vyměňují. I přejí tudíž i já vám, rozmilí v Kristu, abyste vstoupivše v rok nový, zanechali také všeho toho, co bylo v roce minulém nechvalného a v roce novém začali i novou dobu života svého, jak dí sv. apoštol v dnešní epištole: »abychom odřeknouce se bezbožnosti a světských žádostí, střízlivě a spravedlivě a pobožně živi byli na tomto světě, očekávajíce blahoslavené naděje a příští slávy velikého Boha a Spasitele Ježíše Krista«.

Lidé přejí si dnes navzájem štěstí. Avšak co jest to štěstí? Štěstím vyrozumívají hojnost statků pozemských. Ale přísloví dí, že »jest štěstí kulaté«, t. j. z nenadání dostane se někomu statků pozemských, ale sotva se počíná z nich radovati, již ho to štěstí opět opouští. A proto jest to pošetilost, po statcích pozemských nemírně se honiti, když jich můžeme každé chvíle opět pozbyti, a najisto smrtí o ně připraveni budeme!

Třeba tedy po jiném, nehynoucím štěstí se ohlížeti, jehož by nám nikdo, ani smrt odníti nemohla. A k tomu já vám blahopřeji; a netoliko to: i záruku nyní podám, čili návod udám a daruji, dle něhož jedenkaždý štěstí pravého a časů lepších do-
dělati se může.

2. Avšak jako marné by byly všechny předpisy lékařské ku nabytí zdraví tělesného učiněné, kdyby se jimi nemocný nespřavoval, tak marné by byly i rady duchovní k dosažení štěstí pravého a uzdravení duše, když by jich kdo sice vyslyšel, ale nedbal. A proto třeba rady bedlivě poslouchati, ale také jimi se i spravovati.

A co tedy radím k získání štěstí pravého?

Jsou to rady tři:

a) Bohu v dokonalé pokoře věř.

b) Ve sliby jeho neobmezenou naději skládej.

A c) Boha nade všechno na světě miluj, pro jeho neskonalé dokonalosti, lásku a dobrotivost k nám; bližního miluj jako sebe samého, a sice proto, že to Bůh chce, a právě tak, jak on tomu chce.

3. Prvá rada má tedy jest: Krátký rozum svůj skláněj v neobmezené pokoře před Bohem a zjevení jeho s nejvyšší ochotou přijímej čili Bohu věř.

Za dob našich úžasně drze roztahuje se nevěra, množí se zhoubné bludy a mrzké rouhání Bohu a církvi jeho na zemi. Děti jsou nezvedené a užírají srdce svých rodičů a po Bohu největších dobrodinců; čeleď jest zpupná, čím dále tím více neomalená a líná; poddaní jsou plni vzdorů a vzpoury; dělníci nesvédomití při práci a nenasytní ve svých požadavcích; manželé nevěrní sobě navzájem; obchodníci plni podvodu a šalby. Zkáza mravní stále vzrůstá a se množí na všech stranách. A co jest těchto smutných úkazů pravou příčinou a jich kořenem?

Nevěra v Boha, jenž jest všudypřítomný, vševědoucí, nejvyšší spravedlivý Soudce; jenž všecko dobré sice nade vši mřou odplatí, ale i provinění proti své nejvyšší a svrchované vůli hrozně trestá na věčnosti.

Mají-li nastati časy lepší, jest nezbytno, aby jedenkaždý na místě svém přičiňoval se o rozšíření víry v Boha a spravedlnosti jeho. Kdo žije dle pravé víry v Boha, ten nachází útěchy v každém utrpení, bez jakých není žádný stav v tomto pozemském slzavém údolí; ve víře v Boha nachází člověk pokoj v srdci svém, požehnání shůry při pracích svých, mír a klid v hodině smrti, jež jemu jest jen temnou branou, kterou vchází ve štěstí a blaženost věčnou. Pravá víra v Boha jedině může připravit lidem lepší časy na světě a štěstí neskonale po smrti. Proto jest základem štěstí: Bohu věř!

4. Jiný pramen trvalého štěstí lidského prýští se z nezlomné naděje v Boha, Otce i Pána nejdobrotivějšího, nejlaskavějšího. A té se tedy věrně přidržuj!

Že za našich dob ztrácejí lidé víru v Boha, ztrácejí pak ovšem i nezdolnou naději v něho a dary jeho. Že neočekávají neskonale odplaty od něho na věčnosti, hledají pak nebe již na zemi, kde ho ovšem marně hledají. I spoléhají jedni jen na své bohatství, jiní na své síly a svůj důvtip, jiní na mocné přátele a příznivce, zapomínajíce, že i když se statků anebo moci na zemi na krátko dodělají, srdce jejich přece stále cítí v sobě nepokoj a prázdnotu, poněvadž dle slov sv. Učitele církve a velikého mudrce Augustina srdce lidské přirozenou měrou nepokojným zůstává i při všech požitcích pozemských proto, že pro Boha jest stvořeno a jedině v něm a ve věrném plnění jeho svaté vůle šťastným cítiti se může.

Žádný nemůže současně dvěma pánům sloužiti, z nichž jeden žádá opak druhého. Nikdo nemůže sloužiti Bohu, a zároveň i protivníku jeho ďáblu a světu. Jak pošetile jednají tedy ti, kteří Bohem pohrdají, u něhož jedině pravé štěstí vnitřné a upokojení všech tužeb srdce svého nalézti mohou; a slouží světu i ďáblu, kteří srdce jich uspokojiti nemohou ani v tomto životě ani v budoucím! Skládají poklady, boří stodoly staré a staví nové, v nichž by nashromáždili všecky věci, které se jim urodily, a které ale v pravdě šťastným nikoho učiniti nemohou, a zatím dí Bůh z nadání: Bláznel! Této noci ještě požádám duši tvou; vydej počet

z vladařství svého! A či budou pak věci tvé a všecko, co jsi připravil? (Luk. 12, 20.; 16, 2.)

5. Třetí radu ku získání štěstí trvalého mám, a ta zní: Miluj Boha nade všecko, a bližního pro Boha tak, jako sebe samého!

Časy naše jsou zlé, poněvadž nedostává se této dvojí lásky. Když kdo chce získati nějaké výhodné místo ve světě, nešetří peněz, neleká se obětí, schopen bývá nejužšího zapírání sebe. Ale z lásky k Bohu světiti rádně neděle a svátky, choditi do kostela, přijímati svátostí, odřici se hříšných spolků a známostí — k tomu odhodlati se nemůže nikterak.

Kdo miluje upřímně Boha, miluje pro něho, že on tak chce a velí, opravdově i bližního svého a stává se mu pomocníkem ve strastech jeho, kde a jak jen může; činí i prokazuje jemu vše, co a jak by si od něho přál, kdyby v podobných potřebách byl. Ale protože lidé víry i naděje v Boha se zhostili a bohulibá láska jen z kořene i víry i naděje vyrůstá; nemilují také ani bližních svých; a pak jeden druhému otravuje život různým pronásledováním, potupami, podvody, nevěrností, záští.

Má-li na světě býti lépe, bude tedy třeba dle vůle a hesla nynějšího nástupce sv. Petra »vše obnoviti v Kristu«; oživiti víru v Boha, posíliti naději v něho, rozohniti lásku k němu a k církvi jeho. Bez božských ctností není štěstí pravého ani na tomto světě, ani na věčnosti. Sv. apoštol národů píše (1. Kor. 13.): »Kdybych mluvil jazyky lidskými i andělskými, kdybych znal všechna proctví i tajemství, kdybych rozdal všechny statky na pokrmy chudých, a vydal tělo své třeba ke spálení, ale lásky kdybych neměl, nic mi to neprospívá! Nyní zůstávají tři: víra, naděje a láska; ale největší z nich jest láska.«

Tuto lásku, na víře i naději v Boha založenou, Bohu i bližním s ochotou prokazujeme; tak svět obnoviti pomůžeme. Štěstí, jež si dnes přejeme, sobě zabezpečíme, a sice netoliko v životě tomto, ale v budoucím. Amen.

Dr. Karel L. Řehák.

Obřezání Páně. Nový rok.

Kdy bude nový rok pro nás šťastným.

»Buďte připraveni.« (Mat. 24, 24.).

Když slavný král macedonský Filip nastoupil trůn, spěchali všichni nejpřednější, aby mu přáli štěstí. Král nový pastrádal jediného Barlaama, muže moudrostí proslaveného, který se s blahopřáním nedostavil. Dal ho zavolati a ptal se, proč také nepřišel k slavnosti tak vzácné, aby přání své přednesl. Barlaam odpověděl: »Odpust, pane můj, domníval jsem se, že kde jich tolik lže, tam pravdu sotva lze slyšeti; ve hluku tolika prázdných slov že bys mého opravdového přání ani nevyslechl, a proto před-

nesl jsem své přání doma, kde jsem prosil Boha, aby ti dal poznati, že všechna tato přání ti nepomohou, nepřispěješ-li sám ke svému štěstí.«

Nový rok dnes nastoupil vládu a lidé si přejí vzájemně, aby vládl každému šťastně. Ale mnoho z těch přání jest neupřímných, skrývá se v nich opak, přání všeho zla a nezdaru; mnoho jest přání planých, frázovitých. A kdyby všechna ta přání byla sebe upřímnější, nemají přece moci, aby nám štěstí připravila.

My jsme křesťané, a křesťanské přání záleží v tom, že prosíme Boha, aby žehnal v novém roce všem ve všem ke spáse duše a prospěchu obecnému. A takové přání přednáším i já všem vám zde přítomným.

Slavíme dnes výroční památku, kdy Spasiteli našemu osmého dne po narození bylo dáno jméno Ježíš. A my v den jmenin jeho začínáme právě nový rok, abychom ve jménu Ježíše šťastně začali a také šťastně ukončili. Pán Ježíš nám může připravit šťastný nový rok, budeme-li se ho držeti a jeho jménem vše konati; jak napomíná sv. Pavel: »Buďte že jíte, nebo pijete, neb cokoli jiného činíte, všechno činite ve jménu Pána Ježíše díky činite Bohu Otci.«

Pravé štěstí záleží ve spokojenosti. A toho štěstí jest každý strůjce sám. Nejchudší člověk bývá šťastnějším a spokojenějším, nežli nejbohatší, drží-li se Boha a používá hřivny od Boha svěšené svědomitě. Kdo své povinnosti horlivě koná a Boha má stále na mysli a připravuje se denně na poslední chvíli, kdy musí vydati účet Bohu ze svého vladaření, tent jest opravdu šťastný.

Aby nás Pán Ježíš k tomu povzbudil, vypravoval kratičké podobenství, ale velice vážné. »Kdyby věděl hospodář, v kterou hodinu přijde zloděj, bděl by zajisté a nedal by podkopati domu svého. Tak i vy buďte připraveni, neboť v hodinu, kdy se nenačete, přijde Syn člověka.« (Mat. 24.).

Čím vážněji o této pravdě uvažujeme, čím bedlivěji se na příchod Páně každodenně připravujeme, tím větší štěstí cítíme ve svém srdci.

A proto v dnešní slavnosti, na začátku roku bude předmětem rozjímání našeho krátké, ale velice vážné podobenství toto ke cti a slávě nejsvětějšího Jména Ježíš a k našemu opravdovému štěstí, spáse duše.

P o j e d n á n í.

1. Podobenství o zloději za noci uvádí nás do všedního života a dotýká se jedné temné stránky našeho jednání. Klidně ukládá se hospodář k odpočinku nočnímu. Nepomyšlí ani, že v temnu a tichosti noční blíží se nebezpečí domu a majetku jeho. Neboť zatím co dříve klidně a zapomněl na svůj majetek, bdí někdo a zaměstnává se majetkem hospodářovým.

Zloděj totiž kuje plány za tmy noční, aby se jeho majetku

zmocnil. Neohlášen, neočekávan vplížl se náhle do domu hospodáře, který nemá o tom ani tušení.

Pán Ježíš pravil, že tak neočekávaný bude příchod jeho. Že se tu jedná o věc velice vážnou, poznáváme z toho, že apoštolé byli touto pravdou mocně dojata a sdělili ji jako výstrahu svým věřícím. Píše sv. Petr: »Přijde zajisté den Páně jako zloděj; protož, nejmilejší, těch věcí čekajíce snažte se, abyste neposkvrnění a neporušení před ním nalezení byli v pokoji.« (II., 3, 10.)

Sv. Pavel píše k Soluňským: »Bratři, hleďte, aby vás ten den jako zloděj nezachvátil; nespěme jako jiní, ale bděme a střízliví budme.« (I., 5.) — Podobně napomíná sv. Jan ve Zjevení. (3 3.)

Příchod Páně stane se dvakráte, a sice při smrti každého z nás a pak ku poslednímu soudu. Ačkoli tyto doby od sebe zdají se býti vzdáleny, tvoří přece ve světovém plánu věčného Boha, který neměří dnů ani let, jen začátek a konec, jednu a tutéž událost

Neočekávaný bude příchod Páně nejprve při smrti z nás každého. Každou vteřinu umírá nejméně jeden člověk. Velice málo jest věrných křestanů, kteří tu chvíli očekávají s toužebností a radostí; většina lidí bývá překvapena, neboť se jim zdá, že dílo jejich není ještě skončeno, ba že teprve začíná. Právě teď by začali řádně žítí, právě nyní chápou, co jest to vlastně život; právě teď by začali vážně pracovati pro spásu duše a věčnost; a zatím neočekávaně překvapil je Pán, aby je na věčnost povolal. Blaze tomu, kdo aspoň ještě v tuto poslední chvíli stane se moudrým a porozumí příchodu Páně!

Většina však lidí neopatrných bývá překvapena náhle a nepředvídaně — uprostřed práce, za odpočinku, při zábavě, v tanečním reji, při nepravosti, na dráze, na parníku, ve víru světa, v tichu domácím — neohlášen, neočekávan přijde Pán a odnáší duši na věčnost, aby vydala počet ze svého vladaření. Každému z nás může se to přihoditi. Mnozí oslavovali loni začátek roku a nenadáli se, že mezi rokem budou smrtí zachvázeni a na věčnost přepraveni.

Neočekávaně přijde Pán k poslednímu soudu. Nikdo neví, kdy se tak stane, ani andělé, jedině Otec nebeský sám. (Mar. 13, 32.) Náhle stává se příchod Páně, když lidé nejméně budou naň pomýšleti. »Jako bylo za dnů Noe, tak bude i příchod Syna člověka. Nebo jako za dnů před potopou lidé jedli a pili, ženili se a vdávaly až do toho dne, kdy Noe vešel do korábu, a nevěděli, až přišla potopa a zachvátila všechny: tak bude i příchod Syna člověka. Bdětež tedy, volá Pán Ježíš, neboť nevíte, v kterou hodinu Pán váš přijde.« (Mat. 24.)

To jest základní myšlenka podobenství. A nyní odpovíme si na otázku:

2 Co znamená náhlý příchod Páně? Jak se povede každému z nás? Odpověď závisí na tom, jak jsme význam podobenství pochopili. Člověk nerad slyší o smrti, nenávidí toho, kdo mu

o smrti mluví, ač by měl za to děkovati. Až přijde Pán, oddělí duši od těla, odtrhne nás ode všeho, radosti i bolesti; vyvede nás z kruhu známých, z oboru povolání a působnosti, oko se zatmí, ruka ztuhne, nohy ochromí, srdce se zastaví. Smrt oddělí od času a zavede do věčnosti; nezmeš s sebou ničeho leč duši a s ní všechna dobra a dokonalosti aneb známku hanby a zavržení.

Radost smyslná, pošetilá je u konce; stojíš před Bohem samojediný; abys vydal počet z vladaření. Nastává zkouška ze života. V okamžiku zjeví se celý předešlý život před tebou. Co jsi kdy pro Boha aneb proti Bohu myslil, žádal, mluvil a konal, co jsi měl mysliti, žádati, mluvit a konati, ale opominul; co's mohl vše s pomocí boží dobrého vykonati, jak daleko jsi zůstal za svým cílem, co zneužil milostí, co promrhal času — to vše čteš nyní či vlastně vidíš jedním pohledem, a to vše vidí i jasně věčný soudce ve tvé duši. Co jsi od první chvíle života až do posledního dechu v nepřetržitě řadě prožil, leží jako na jednom obraze před tebou. Vidíš to, aniž by ses mohl klamati, vidíš to s největší přesností.

Podobně spatříme každý při druhém příchodu Páně k obecnému soudu, každý na těle svém i na duši své všechno dobré a všechno zlé z celého života, krásu i hanbu, cnosti i hanebnosti, jež nebyly ve sv. zpovědi očištěny a smazány. A vidíš při tom tedy i konečný výsledek. Kdo žil proti vůli boží, v nemilosti, ve vzpouře za života, zůstává v tom stavu celou věčnost, a proto bude po celou věčnost od Boha oddělen, věčně zavržen. Kdo žil v milosti a svatosti dle vůle boží, nemůže Boha ztratiti na věky; snad musí býti ještě očištěn od různých nedokonalostí, přetrpěti si časné tresty, ale pak bude spojen s Bohem věčně blažen.

Konečný výsledek tvého života bude tedy při smrti již stanoven, a všeobecný soud na konci světa nezmění již ničeho. Jen bude pronesen veřejně ortel, kterým spravedliví budou i s těly svými uvedeni do království nebeského, zlí pak do věčného ohně zavržení.

•Pojďte, požehnaní, vládněte královstvím nebeským...;•
•odejděte, zlořečení, do ohně věčného...• Na otázku, co znamená příchod Syna člověka, možno odpověděti jen dvěma slovy, a sice: nebe či — peklo.

3. Nyní máme si vzíti z podobenství tak vážného poučení. Podobenství o zloději v noci vypravoval Pán Ježíš, abychom učinili závěrek, a sice od menšího k většímu. Věnujeme-li zloději, který chce odnésti statky časné, tolik opatrnosti a bdělosti a tolik noci bezesných, čím více máme bděti a býti na pozoru, jedná-li se o věci věčné, o věčnou spásu? Neboť jednou jenom přijde Pán, při smrti každého jednotlivce, a jednou opět až k poslednímu soudu.

Budeme-li překvapeni ve svatosti, bude celá věčnost blaženou, budeme-li překvapeni ve hříchu, pak je vše ztraceno, bude

celá věčnost prokletou. A v tom záleží naše pravé štěstí a spokojenost: býti připravenu každé chvíle na příchod Páně. Hodné dítě a pilné neleká se školy, nehrozí se učitele; těší se, že bude moci odpovídati, čemu se doma naučilo; služebník nemusí se lekati příchodu hospodáře, má-li práci v pořádku; dobrý křesťan nemusí se lekati příchodu Páně, je-li s sebou spokojen a nemá žádného hříchu. Lenivé dítě, lenivý služebník, lenivý křesťan žijí v ustavičném strachu, že budou překvapeni a potrestáni; nosí peklo už ve svém srdci.

Svatí otcové, kteří byli na sebe velice opatrnými, aby se uchránili hříchu a byli stále připraveni na příchod Páně, dávají nám návod, jak nejlépe možno se připravit, abychom nebyli nenadále překvapeni.

Předně konej nyní, co nebudeš moci více konati, až přijde Pán: spořádej svůj život; dej pozor, jsi-li na správné cestě; zpytuj řádně svědomí, vzbud lítost nad hříchy celého života, vykonej zkroušenou zpověď; kdo sebe soudí, nebude odsouzen.

Za druhé — čiň nyní, co budeš musit vykonat, až přijde Pán: přetrhni různé náklonnosti hříšnou ke tvorům, pošelilým radovánkám, ke světu a věcem titěrným, penězům, slávě a smyslnosti.

Za třetí — čiň nyní, co bys nejraději viděl, aby bylo vykonáno, až přijde Pán: ozdob duši ctnostmi pokory, čistoty, spravedlnosti, bázně boží, láskou k Bohu nečistší a láskou k bližním upřímnou a nezištnou; přijímej často nejsvětější tělo Páně a z Pána Ježíše čerpej posilu proti hříchu, svatost a dokonalost.

Budeš-li dbáti této trojí rady, pak budeš nalezen jako bdělý, pro věčnost řádně připravený; celý rok budeš žíti v pravém štěstí a spokojenosti, nebudeš se lekati příchodu Páně, ale těšiti se naň, neboť s Pánem Ježíšem přijde vrchol všeho štěstí, blaženost nevýslovná a věčná!

»Blahoslavený jest ten, kterého, když přijde Pán, nalezne, an bdí.«

Svatý Edmund, arcibiskup kanterburský, blízek smrti, než přijal tělo Páně, vztáhl po něm toužebně své ruce a volal radostně: »Ty jsi to, Pane, v něhož jsem věřil; ty jsi to, v něhož jsem doufal; ty jsi mi svědkem, že jsem po celý život jediné tebe hledal a jediné tebe nade vše miloval, o tobě nejraději mluvil.« — A když přijal tělo Páně, objal kříž, políbil, polil slzami radosti, tisknul k ústům a líbaje rány Kristovy, vypustil šlechetnou duši.

Řekl-li už pohanský filosof Antisthenes, že pravé štěstí člověka záleží ve šťastné smrti, co má říci věřící křesťan, který ví, co po smrti věrného služebníka Páně očekává!

V tom je největší štěstí, v myšlence ustavičné, že jsme v milosti boží, že jsme miláčky božími, bratry a sestrami Kristovými, že se nám chystá na věčnosti odměna za trochu sebezapření na světě, že za Kristem jdeme cestou jistou a bezpečnou. A kdo takto žije, nebude překvapen nenadálým příchodem Páně,

tomu dopřeje Pán Ježíš, aby ještě před odchodem ze světa tělem Páně se posilnil a nebál se Pána jako soudce, ale v jeho průvodu odcházel na věčnost se svým Spasitelem.

Takový šťastný rok přeji vám všem, abyste bděli a byli připraveni, a nebyl žádný ve hřichu překvapen.

Dle *Jak. Schäfera V. M. Vdchal.*

Neděle po Obřezání Páně.

Cena duše lidské.

»Když přišla plnost času, poslal Bůh Syna svého, aby ty, kteří pod zákonem byli, vykoupil.« (Gal. 4, 4.—5.)

Minulé neděle kázal nám sv. Jan Miláček Páně, pobízel nás k lásce k Bohu, ukázal, kterak Syn boží učinil syny božími, a že si proto jen jednoho přeje, abychom nehřešili. Kdo hřeší, není ve spojení s Kristem, není ve spojení s Bohem Otcem, není ve spojení se svatými v nebi ani s anděly. Podobá se opuštěnému, osiřelému dítěti. Ba ještě více: »Kdo hřeší, z ďábla jest.« Dnes nás na touze pravdu upomíná sv. Pavel, když píše: »Když přišla plnost času, poslal Bůh Syna svého, učiněného z ženy, učiněného pod zákonem, aby ty, kteříž pod zákonem byli, vykoupil, abychom zvolení za syny (boží) přijali...« »Protož není tu již služebník, ale syn. Jestliže pak syn, tedy i dědic skrze Boha«, t. j. dědic království nebeského.

Jestliže Bůh posílá svého Syna, aby duši lidskou vykoupil, aby ji rouchem posvěcující milosti přioděl, aby ji synovstvím božím oblažil, aby ji dědičkou království božského učinil, má zajisté duše lidská cenu velikou.

O ceně duše lidské budiž dnešní naše úvaha. Chci vám ukázati s pomocí boží,

1. jaká jest přirozená a
2. jaká jest nadpřirozená cena duše lidské.

P o j e d n á n í.

I.

1. Chceš-li, drahý křesťane, poznati cenu své duše, jdi a otaž se především toho, kdo ji stvořil, svého Stvořitele. Vezmi do ruky Písmo sv., čti si, kterak Bůh stvořil svět. »Řekl Bůh: Budiž světlo«, řekl Bůh: »Budiž obloha«, řekl Bůh: »Shromážďete se vody v jedno místo a ukaž se sucho«, řekl Bůh: »Ať vyroste ze země tráva, keře a ovocné stromy«, řekl Bůh: »Budte světla na obloze nebeské«, řekl Bůh: »Ať jsou ryby ve vodě a ptáci v povětří«, řekl Bůh: »Ať jsou na zemi všeliká zvířata!« Tak nám vypravuje Mojžíš stvoření světa: Bůh poručil, rozkázal, řekl — a stalo se.

Když však ke stvoření člověka se chystal, trojjediný Bůh

sám s sebou jakoby se radil; jedna božská osoba s jakousi radostí pravila druhé: »Učiníme člověka k obrazu a podobnosti svému!« (Genes. 1, 26.) »Učinil (tedy) Bůh člověka;«; tělo jeho jenom ze součástek, látek zemských, »z hlíny země«, duši však nikoliv ze stvořených již látek, nýbrž bezprostředně: »vdechl v tvář jeho dechnutí života« a tak »učiněn jest člověk v bytost živou« (Gen. 2, 7.). »Tak dokonal Bůh dne sedmého dílo své, kteráž byl učinil, a odpočinul dne sedmého ode všeho díla« (Gen. 2, 2.), neboť nemohl ve viditelném světě stvořiti bytosti dokonalejší nad člověka.

Z toho poznáváš, jak velikou, drahou cenu má duše tvá! Ona jediná není stvořena ze hmoty, z látek zemských, ze součástek již stvořených; její život nepovstal tak jako život zvířat, která ze země povstala, když Bůh rozkázal: »Vydej země všelikou bytost živou různého druhu: hovada a zeměplazy a zvířata zemská« (Genes. 1, 24), nikoliv; duše tvoje jest shora, s nebe, jest dechnutím božím, její jedinou příčinou jest Bůh sám, ona jest povznesena nade vše hmotné, pozemské.

2. Otaž se sebe samého, co jest duše tvá, a duše sama ti odpoví: Skutečně, nejsem ničím hmotným, nejsem »z hlíny země«, jsem drahocennější a vznešenější než vše hmotné na světě. Vždyť mohu po příčinách pátrati, plány do budoucnosti činiti, neviditelné poznávati, zkrátka mám rozum, mohu přemýšleti. A protože mám rozum, že mohu přemýšleti, mohu i své myšlenky s jinými sdělovati, mohu mluviti. To všechno nemůže zvíře, což teprve mrtvá, neživá hmota! Ale nedosti na tom: mám svobodnou vůli, mohu se pro to neb ono rozhodnouti, jedno si vyvoliti, jiné zavrhnutí. Hmota, zvíře nemá ani svobodné vůle, ani sebevědomí, ani sebeurčení; zvíře jedná z přirozeného pudu, bez přemýšlení, bez uvažování, aniž by vědělo, proč co činí; zvíře nemůže nic nového vynalézt, pokrok učiniti — kdežto bádavý duch lidský činí obrovské vynálezy a objevy. Právě proto, že duše myslí, může člověk po dokonalosti toužiti, může po vyšších, duchovních věcech, po Bohu, po věčném životě, po nesmrtelnosti bažiti. Duše je vysoko povznesena nad zvíře, v tom je veliká její cena přirozená. Tělem je člověk připoután ke hroudě zemské, ale duše ho povznáší nade vše zemské.

3. Otaž se konečně všeho stvoření! Viz velebné, životodárné slunce; millionům lidí svítí, milliony tvorů oblažuje, a přece to obrovské slunce jest jen mrtvou hmotou, jež jednou pomine, duše proti němu vznešený pán, nesmrtelný kníže. Patří na nebe za jasné noci! Kolik tisíc, ba millionů hvězd tam blásá slávu boží, kterak leskne se měsíc uprostřed nich — a přece cena jediné duše lidské je větší než cena celého vesmíru. To všechno je hmotné, pomine; »nebe a země pominou« — ale ani jediná duše nepomine. Popatři na zemi, kterou obýváš; co tu bytostí, co živočichů — to vše volá k tobě: »Pán náš jsi ty! Tys vznešenější než my všichni, tys již od narození králem naším; o tobě již v ráji řekl Bůh: At člověk panuje nad rybami mořskými a

nad ptactvem nebeským i nad zvířaty i nade vši zemí!« (Gen. 1, 26.)

Vše, co na světě jest, stvořil Bůh ve své veliké lásce pro tebe, člověče! Pro tebe stromy, pro tebe slunce, měsíc, hvězdy, pro tebe zvířata. Země ti popřává přibytěk na zemi, krátký čas, ne na věčnost. Jednou skončíš běh života svého, ale duše tvoje bude živa na věky. A kdybys celý svět získal, kdyby možné bylo, abys pánem všeho se stal, přece nic by ti to vše neprospělo, kdybys na duši své škodu trpěl.

Viz tedy, jaká to pošetilost, jenom tělu sloužiti, té hroudě hlíny otročit! Jaký to nerozum, dnem i nocí pro tělo pracovati, pro ně se namáhati, pro ně i trpěti — ale duši zanedbávati, na ni zapomínati, dopouštěti, aby hynula!

Slyšeli jsme tři odpovědi na otázku, jakou cenu má duše lidská, a to z úst samého Boha Stvořitele, od duše samé a od veškerého světa. Z těch odpovědí poznáváme cenu přirozenou jediné duše lidské. Než ještě více seznáme její cenu, všimneme-li si jí po stránce nadpřirozené. Nuže

II.

1. slyšíme již, co praví o duši naší Bůh Vykupitel. Hřích Adamův uvrhl duši lidskou do záhuby brzy po jejím stvoření. A všechny duše lidské odsouzeny k věčné záhubě v tom okamžiku, kdy odehrával se v ráji ten věkopamátný děj, počínající slovy: »Adame, kde jsi?« Ale aby duše lidské po pádu zase mohly dojítí spasení, slitoval se Bůh nad nimi a již v ráji slíbil Vykupitele. Syn boží vzal na sebe lidskou přirozenost, lidské tělo a lidskou duši, a stal se člověkem, aby »hledal a spasil, co bylo zahynulo«. Sv. apoštol v dnešní sv. epístole krásně o tom praví: »Když přišla plnost času, poslal Bůh Syna svého, učiněného z ženy, učiněného pod zákonem, aby ty, kteří pod zákonem byli, vykoupil, abychom zvolení za syny přijali.« Syn boží přišel »jako člověk kupec hledající dobrých perel; a když našel jednu perlu drahocennou, odešel, prodal všechno, co měl, a koupil ji«. (Mat. 13, 45.—46.) Vše, co měl, dal za duši lidskou. Svou nekonečně drahou, vzácnou krev, nekonečně drahé, vzácné rány na svém těle; celý svůj život od jeslí v Betlemě až do kříže na Kalvarii, své modlitby a vzdechy, své slzy a úzkosti, své bolesti a své utrpení, své práce a obtíže — zkrátka celý svůj život i svou smrt — to vše obětoval, to vše s radostí dal za tu drahocennou perlu, za duši lidskou.

A když to uvažujeme, pochopíme, jak hlubokou a nadmíru vážnou pravdu napsal sv. Petr (1. Petr. 1, 18.): »Vězte, že ne porušitelnými věcmi, zlatem nebo stříbrem vykoupení jste, nýbrž drahou krví Krista, jakožto Beránka nevinného a neposkvrněného!« Jakým tedy klenotem jest duše tvá, ó křestane! Uvaž, co za ni bylo zaplacenol Ten kupec nebeský, který ji tak drahým výkupným zaplatil, znal nejlépe skutečnou cenu její, nemohl se mýlit, nemohl ji přeceniti! Poznej tedy důstojnost svou!

2. Taž se též knížete zlých duchů po ceně duše své!! Sotvaže ji Kristus Bohu Otci zase získal, již usiluje celé peklo o to, aby ji Bohu opět vyrvalo a v pekle pohřbilo. Proto po tisíciletí nedopřávají si zlí duchové odpočinku, neštítí se žádné námahy, jen aby duši lidských se zmocnili. S ďábelskou vychytralostí a s pekelnou mocí dorážejí denně na miliony duší lidských, aby nad nimi pány se stali. »Proto obcházejí jako lvové řvoucí, hledajíce, koho by pohltili.«

Kdyby duše lidská byla bezcenná, zda by o ni tak krutý boj sváděli? Derou se snad lidé o diamanty neb perly napodobené, imitované, ze skla? Nikoliv, o ty jim neběží, ale k vůli pravým diamantům a perlám obětovali by i život. Dábel jest padlý anděl a má veliké vědomosti; proto zcela dobře ví, že duše lidská je drahocenný klenot, vzácná perla, a té se zmocnit chce, tu chce dostati ve svou moc.

3. Chceš ještě lépe poznati cenu duše své? Nuže, vstup do nebe, nahlédni duchovním okem v to místo plné radostí, jichž žádný nejen vypověděti, ale ani pomysleti nemůže! »Ani oko nevidalo, ani ucho neslychalo, ani na srdce lidské nevstoupilo, co připravil Bůh těm, kteří jej milují!« (1. Kor. 2, 9.) A to místo rozkoší, sídlo andělů připravil Bůh za přibytěk duše lidské! »V domě O ce mého jsou přibytkové mnozí,« pravil Spasitel, »a já jdu, abych vám připravil místo.« (Jan 14, 2.)

A aby duše lidská snáze cíle svého dojití mohla, sesílá Bůh obyvatele nebe, nejdokonalejší tvory své, k ochraně člověka. Andělé se po celý život náš o nás starají, chovajíce se k nám jako nejlepší naši přátelé, milují nás nezištně, povzbuzují nás k dobrému, ochraňují především naši duši před zlým a prosí za nás. Čím více usiluje peklo o naši duši, tím horlivěji andělé nás brání, aby naši duši ze spárů ďábelských vyrvali, pro nebe ji zachránili a jednou nás svými společníky v nebi pozdraviti mohli.

Věru nezměrná jest cena duše lidské, uvážíme-li, kdo vše o ni usiluje a s jakou mocí! Bůh, nebe i peklo o ni zápasí; což jenom ty, kterému přece na výsledku toho boje nejvíce, ba všecko záleží, o spásu duše své nedbáš, o ni se nestaráš? Poslyš ještě, jak

4. i Duch svatý tvou duši vyznamenává, i ten ti dá odpověď na otázku: jakou cenu má duše tvá. To, co nejcennějšího má, to jí daroval, aby ji ozdobil: posvěcující milostí boží ji okrášlil, ji posvětil, oblékl ji drahocenným rouchem svatebním a právě tím ji nad jiné bytosti stvořené povýšil. A když si to vše připomeneme, pochopíme, jak pravdivé jest ono nadšené zvolání Zalmisty Páně (Žalm 8, 1.; 8, 5.—7.): »Hospodine, Pane náš, jak předivné jest jméno tvé po vši zemi! Což jest člověk, že jsi jeho pamětliv? Učinils ho málo menším andělů, slávou a ctí korunoval jsi jej, a ustanovil jsi jej nad dílem rukou svých!«

Drahý křestane! Shůry tedy pocházíš, od samého Boha vdechnuta jest tobě duše tvá, nade vše jsi povznesen, povýšen! Jaká by to tedy hanba byla, jaké ponížení sebe samého, kdybys duši svou hanobil, hříchem ji poskvřňoval, roucho milosti zne-svěcoval, anděla strážného od sebe odháněl, Ducha sv. ze sebe vypuzoval!

Kdyby šlechtic nějaký něco nečestného provedl, byl by mu odňat diplom šlechtický. Tys šlechticem v duchovním smyslu, tys povznesen nade všechna díla rukou božích, tys učiněn málo men-ším andělů, slávou a ctí jsi korunován, ale jenom od Boha a skrze Boha. Jestliže se tedy hříchem Boha zříkáš, ztrácí též tvá duše diplom šlechtický, přestává býti krásná a svatá a klesá jako blesk se své Bohem jí stanovené výše a snižuje se až k vyvr- helu všeho stvoření. Jenom jediný Bůh jest velikým sám sebou a skrze sebe, duše tvá však jen potud, pokud jest ve spojení s Bohem.

Dbej tedy toho, abys spojen byl s Bohem posvěcující mi- lostí. Rozmnožuj ji v sobě modlitbou, účastenstvím na n.ši svatě, zbožným přijímáním sv. svátostí. A když se budeš o to snažiti, věru »nebudeš služebníkem, ale synem božím a tedy i dědicem skrze Boha«. Amen.*)

R. S.

Neděle po Obřezání Páně.

Proč se lidé vůli boží podrobovati nechtějí.

1. Především svátek přesvědčili jsme se o tom, že třeba dle hesla sv. Otce vše obnoviti v Kristu, a to díti se má oživováním víry i naděje v Boha, a osvědčováním lásky k Bohu i k bliž- nímu. Lidé v pravdě bohabojní také tak skutečně jednají, a spo- kojenost vnitřní, předchůt to blaženosti věčné, si zjednávají. Ne- znají zajisté důležitější věci nad tu, aby vůli boží vždy dokonaleji poznávali, a co nejlépe plnili i tehdy, když jim tak za těžko při- chází. Činí tak dle příkladu sv. Josefa, pěstouna Páně. Ten když obdržel rozkaz boží od anděla: »Vstaň, vezmi dítě i matku jeho, a utec do Egypta, a buď tam, až povím tobě« (Mat. 2, 13.), netázal se: »Proč mám jíti do ciziny? Jak tam budu živ?« ale bez odmluvy odešel, kam mu bylo přikázáno. A když po smrti Herodesa ukázal se mu anděl v Egyptě opět a velel: »Vstaň a vezmi dítě i matku jeho, a jdi do země israelské«, opět neod- mluvil, ale uposlechl.

Ó kéž bychom také všichni vždy s takovou ochotou vůli boží se podrobovali! Avšak jak zcela jinak bývá mezi námi. Mnozí lidé jsou ve stálém odporu s vůlí boží, a reptají po usta- novení prozřetelnosti boží. Ba, aby vůli boží podrobili se nemu- síli, až tak hluboko v pošetilosti postupují, že se od Boha docela

*) Upraveno dle skizy Kurta Udeise v knize: »Praedicate Evan- gelium«.

odvracejí, ba ho i popírají, a bláznovsky samy sebe jako za boby prohlašují, tvrdíce, že chtějí svobodně smýšlet i mluvit i jednati, tak jakoby jim Stvořitel jejich ničeho poroučeti nemohl; anebo jako by on povinen byl dle pošetilých rozumů jejich jednati.

I naskytá se nám otázka: Jaké že jsou asi příčiny tohoto podivného zjevu, že lidé, ti červíkové země, vůli Boha všemohoucího se protivují?

A jestliže věci řádně uvážíme, seznáme, že tento odpor proti Bohu prýští se z trojího pramene, a sice:

- a) z naší krátkozrakosti;
- b) ze samolásky; a
- c) i z nepravé horlivosti náboženské.

2. Prozřetelnost boží volívá často ku podivu nástroje ty nejslabší, jež rozum lidský považuje za pošetilé, aby ukázala nejvyšší moudrost svou. Tak příkladně mohl Bůh zajisté novorozeného Spasitele docela jinak uchrániti zavraždění od Herodesa v Betlemě; ale on vešel jen Josefovi, aby se zatím odstěhoval do Egypta, až by Herodes umřel.

Bůh dopustil třistaleté krvavé pronásledování vyznavačů Kristových zajisté proto, aby těmto dal příležitost, by v hrdinném vyznávání víry zasloužili si koruny mučednické; ale zároveň aby oni pronásledování se uhýbajíce, roznášeli učení Páně do všech končin světa.

Bůh dle své nevýslovné prozřetelnosti dopouští i za dob našich kruté pronásledování katolíků ve Francii i Portugalsku, aby humno své vyčistil a pšenici dobrou od plevele odloučil.

Bůh dopustil i oloupení sv. Otce, aby světu ukázal, že říše jeho nespočívá na statcích pozemských, ale že založena jest na všemoci jeho, dle které církev Páně ani brány či mocnosti pekelné nepřemožou.

A jako činí Bůh ve velkém, že dopouští na celé říše i veliké národy, tak činí i v malém, v životě jednoho každého smrtelníka. Dle své nejvyšší prozřetelnosti dopouští, ale neopouští. I pošetilo jest s ním se hádati a říkati: »Proč Bůh to neb ono nešťěstí na mne dopustil? Čím jsem si toho ústrku, ponížení já zazasloužil?« My totiž snadno posuzujeme dle svého krátkého rozumu, a rádi odsuzujeme, čeho nechápeme.

Kdyby na vysokém dubu rostly veliké melouny, zabili by chodce, když by mu na hlavu spadly; a proto Bůh ve své prozřetelnosti na stromech mohutných růsti dává toliko ovoce malé, nepatrné! Bůh by mnohému na jeho blahu záhrobním mnoho ublížil, kdyby mu na světě vše dle jeho libovůle řídil; a proto činí jej pokorným a pro nebe způsobilejším, když na něho dopouští různé strasti i utrpení, jež ovšem při smrti spravedlivě vyrovná!

3. Lidé tedy odporují rádi vůli boží z krátkozrakosti své. Jiní tak činí z nerozumné samolásky.

Býváme pro někoho zaujati, že to příbuzný dobrodinec anebo přítel náš; a přejeme mu, aby se mu obchod dařil, aby v roze-

při vyhrál, nebo ve válce zvítězil. Vypadá-li věc pro něho jinak, nežli jak jsme očekávali a si přáli, hádáváme se s Bohem, jako by vše na světě jen pro nás bylo. Co Bůh jiným dal, zdá se, jako by nám samým byl vzal; rmoutíváme se proto, nařkáme, cítíme se nespokojenými, odporujeme Bohu. Tu slyšíme pak i rouhavé řeči: »Jen pro neštěstí jsem se narodil. Není Boha spravedlivého na zemi; neboť on o mně ani neví!« A podobně!

Jaké to pošetilé řeči o prozřetelnosti boží? Což již není Bůh správcem světa? Což podánilo se již neznabohům, s trůnu jej svrhnutí a na místě jeho vlády světa se ujmouti? K čemu všemu svádí věru člověka hříšná samolibost, nespravedlivá jeho samoláska?!

4. Mnohdy ale svádí člověka k odporu proti vůli boží i horlivost náboženská, ovšem nepravá, padělaná!

Zbožnost pravá ve všem se s vůlí boží srovnává. Upřímný křesťan modlí se dle naučení Páně: »Buď vůle tvá jako v nebi tak i na zemi!« a nepřestává na těch pouhých slovech, ale řídí se také jimi ve všem smýšlení i jednání; a podrobuje se proto se vši ochotou vedení božímu dokonale, tak jako to nebešťané na světě činili, a i v nebi činí.

Ale jak zcela jinak smýšlí i jedná člověk v náboženské horlivosti nepravé! Neplní povinnosti stavu svého, tak jak Bůh velí; ale reptá, když mu Bůh sám po vůli jeho nejde, tak že nemůže konati cvičení a pobožnosti, kterých mu Bůh neuložil, ale které on samému sobě dle své vůle uložil!

Tak mnohá hospodyně reptá proti Bohu, že nemůže v den všední do kostela; že nemůže každý zasvěcený svátek přicházeti na slavnou mši svatou a jiné pobožnosti, poněvadž musí se starati doma o děti, čeleď a hospodářství. Kdežto by právě tyto povinnosti měla konati se vši dokonalostí, poněvadž jsouc hospodyní, právě povinnosti hospodyně věrně i svědomitě dle vůle boží konati jest povinna, byť by při tom i některé, jinak bohumilé pobožnosti konati nemohla, které ale jí nakázány nejsou!

Nemocný nařká, že se nemůže modliti, do kostela choditi, postiti se; a zapomíná, že Bůh, poslav mu nemoc, žádá na něm, aby v trpělivosti se svého lůžka povzdechy své k němu vysílal, podobně jako sv. Lidvína, jež v nemoci, třicet osm roků jí trápící, stala se velikou světicí.

Jiní nařkají, že musejí pospolu žíti s lidmi spustlými a novými pohany, a domnívají se, že by byli ctnostnějšími v lepším okolí; měli by ale míti na zřeteli, že snad právě proto je Bůh na místo jich postavil, aby jich užil za nástroje ku polepšení chybujících; a jim dal příležitosti, by své zásluhy rozmnožovali.

Tak jedni protiví se vůli boží z lidské krátkozrakosti, jiní z pošetilé samolásky, a ještě jiní z nepravé náboženské horlivosti. My ale podrobuje se úplně vedení božímu, abychom si zasloužili odplaty na věčnosti. Amen.

Dr. K. L. Řehák.

Zjevení Páně. O missiích mezi pohany.

»I budou pohané choditi v světle tvém.«
(Is. 60, 3.)

[— Zjevení Páně. —] Dvešní svátek navývá se »Zjevení Páně«, protože se Pán Ježíš zjevil nebo ukázal pohanským národům, za jichž zástupce se považují mudrcové, o kterých vypravuje dnešní úryvek sv. evangelia. K tomu též poukazuje i sv. epištola, pro rocké to čtení z Isaiáše, které v duchovním smyslu vyloženo jsouc líčí slávu království božského na zemi, v němž viditelně ukázal se Hospodin, a příchod pohanských národů do lůna církve; proto ta slova: »i budou pohané choditi v světle tvém«.

[— Slavnosti v Římě. —] Proto také dnes v Římě, v kapli ústavu zvaného »Propaganda«, jehož péči jest hlavně svěřeno rozšiřování církve mezi pohany, konají se mše sv. v různém obřadu: kněz latinský, řecký, arménský, maronitský — jeden po druhém přinášejí dle svého způsobu nejčistší obět na důkaz toho, že rozliční národové k jednotě víry povolání jsou. Z téhož důvodu v tom ohnisku celého křesťanského světa konává se dne 10. ledna t. zv. slavnost jazyků. Zástupci různých národů, buď již kněží, nebo na kněžství se připravující jinoši, anebo teprve studenti promlouvají u přítomnosti kardinálův a jiných vzácných hostů řeči ve své mateřštině; ve čtyřiceti různých jazycích ozývají se tam skrze příslušníky různých národů chvály ku počtě boží. Každá část zeměkoule jest při slavnosti zastoupena: černoch vedle Číňana, Turek vedle Angličana, Arab vedle Bulhara, Peršan vedle Američana, Čech vedle Kurda atd. Věru úchvatné to divadlo, viděti a slyseti mladé muže »ze všech národův a pokolení, lidí a jazyků« (Zjev. 7, 9.), takofka na prsou matky církve, ve stínu berly papežovy, dříve než se do celého světa jako missonáři rozejdou, ani chválí — jako druhdy apoštolové v Jerusalemě — »rozličnými jazyky veliké skutky boží«. (Skut. 2, 11.)

[— Různá náboženství na zeměkouli. —] Na celé zeměkouli jest dnes asi 1540 millionů lidí, z nichž však něco přes miliardu, to jest více než 1000 millionů nekřesťanů. Je tedy jen slabá třetina lidstva křesťanská. Kdybychom všecha náboženství dle jejich dokonalosti roztříditi chtěli, obdrželi bychom 4 skupiny.

První skupinu tvoří nejméně vzdělaní národové, kteří mají jen velmi nejasné a nedokonalé vědomí, že duše i po smrti bude živa; jejich náboženství je promíšeno hojnými pověrami a bázní před duchy.

Do druhé skupiny náleží fetišismus, t. j. víra, že duše lidská i po smrti člověka na zemi žije, ale v jiné podobě. Z této víry se vyvinula úcta zvířat a i bytostí neživých. Styk s duchy sprostředkují šamanové (či kouzelníci. Nejvíce černoši v Africe úpí v těchto bludech.

Třetí skupina obsahuje Brahmanismus a Buddhismus. Brah-

manismus dělí lidstvo ve 4 kasty či třídy; kněží a učenci náležejí do první, vojáci do druhé, obchodníci do třetí a dělný lid do čtvrté. Brahmanismus uctívá mnoho bohův, ale při tom přece uznává jednu nejvyšší bytost, »Brahma« zvanou.

Buddhisté zavrhlí rozdělení lidstva ve 4 třídy, hlásají rovnost všech lidí a slibují svým přívržencům, že jejich duše po dokonale čistém životě až k nejvyššímu božstvu, Buddhovi, se povznese. Buddhismus jest velice rozšířen v Asii.

Čtvrtá skupina obsahuje náboženství, jež uznávají pouze jednoho Boha.

Nejníže stojí islam, náboženství Turků, založené Mohamedem, který z náboženství křesťanského a židovského upravil jakousi směs, k níž sám leccos připojil.

Pak náboženství Israelitů nebo Mojžíšovo.

Konečně jsou křesťané, t. j. kdo jsou pokřtěni, a to katolíci, protestanté různých odstínů a Řekové.

[— Žeň tedy mnohá. —] Z toho poznáváte, že »žeň skutečně mnohá jest« (Mat. 9, 37.) a že ještě mnoho chybí k tomu, aby byl »jeden ovčinec a jeden pastýř«. (Jan 10, 16.) Proto snaží se církve plniti rozkaz Páně: »Jdouce do veškerého světa, kažte evangelium všemu stvoření« (Mat. 16, 15.), snaží se rozšířiti království boží na zemi do nejzazších konců. Rok co rok opouštějí katolíci kněží a biskupy. Svou vlast a ubírají se do pohanských a nekřesťanských zemí kázat evangelium a co možná nejvíce duší přiváděti do ovčince Kristova.

[— Práce posledního století. —] A s jakým užitkem to činí? Nikde nepoznáváme lépe velikou životní sílu církve, než právě v jejích missiích. Papež Pius IX. zřídil 85 nových diecesí, Leo XIII. založil 224 nové církevní okrsky, které čítají okrouhle asi 17 a půl millionu katolíků; většina z toho vypadá na země misijnářské.

Ve střední a jižní Africe nebylo r. 1800 katolíků vůbec, dnes jest jich na 2 milliony.

V Asii v stejné době stoupl počet katolíků z 1 mil. na šest millionů.

V Australii byly r. 1820 necelé 2000 katolíků, dnes jest jich skoro million.

V hollandských a anglických zámořských osadách na ostrovech v Tichém oceánu nebylo r. 1800 katolíků, dnes je jich 192.000

V Kanadě bylo tehdy 137.000, dnes na 2 mil.

Ve Spojených státech severoamerických r. 1800 bylo 36.000, r. 1901 bylo však přes 10 mil.

Jenom 18 mil. katolíků — tedy třikrát tolik co obyvatelů v Čechách — žije na vlastním území misijnářském. Není tento počet veliký, přirovnáme-li jej k obyvatelstvu celého světa, ale jest veliký, povážíme-li jej k práci, obětí a odkáání, námahy a i krve vyžadovalo, přivésti těchto 18 mil. lidí ke Kristu. Věru, o té práci můžeme říci: »Jdouce šli a plakali, metajíce

semena svá. Přijdouce pak přijdou s plesáním, nesouce snopy své. (Žalm 125, 6.)

[— Pracovníci v misiích. —] A kdo se namáhá v zemích misijnářských o obrácení pohanů? Asi 18.000 kněží z různých řádů: na 600 benediktinů, 2500 františkánů, 700 kapucínů, tolikéž trapistů, 500 dominikánů, 500—600 lazaristů, 4000 jezuitů a j. Vedle řeholníků pracují i světští kněží (2—3000) v misijnářských zemích jako věrozvěstci.

Těm všem pomáhá asi 52.000 sester, které vyučují ženy a děti a ošetřují nemocné.

[— Prostředky hmotné. —] A kde běhou misijnáři prostředky na daleké a drahé cesty, na stavbu kostelů a škol, na nemocnice a podporu chudých, na své vlastní životní potřeby? Z milodarů celého světa.

Tak ku př. spolek dětství Ježíšova sebral ve správním roce 1905—6 skoro 3 a půl milionu franků; nejvíce daly děti z německé říše (přes 1 mil.), v Rakousku se sebraly 184.000. I chudé děti nově pokřtěných obyvatelů na ostrovech v Tichém oceáně položily svůj groš: 439 franků od nich sebráno.

Spolek ten má za účel vykupovati, živiti a vychovávat pohanské děti. 223 missie byly poděleny, na 1300 sirotčinců, skoro 6500 škol, skoro 3000 pracoven pro dívky pohanů podporou obdaveno během jednoho roku. Za jeden rok bylo 376 205 dětí vykoupeno a 336.614 vychováváno!

[— Pravá civilisace. —] Jaký to rozdíl mezi duchem pohanským a duchem křesťanským! Seneka, mudrc starého Říma, napsal: »Pominuté psy zabíjíme, divokého, nezroceného býka utlučeme, nemocné kusy dobytka porážíme, aby nenakazily stáda; děti slabé a neduživé nebo vadami přirozenými stížené utápíme. To však se neděje ze zlosti, nýbrž s klidnou rozvahou.« U pohanských národů jsou do dneška děti odkládány a do vody házeny jako u nás kofata nebo štěňata; ale vyslanci Kristovy ujmají se těch ubohých bytostí lidských, vychovávají a vyučují je, přivádějí je k vědomí důstojnosti lidské -- a tak plní vznešené poslání Kristovo.

[— Ozbrojený mír a missie. —] S jakými hroznými peněžitými obětmi udržuje se ve světě t. zv. ozbrojený mír! Rusko, Německo, Rakousko-Uhersko, Francie, Itálie, severoamerické Spojené státy a Japonsko mají armády, jichž mužstvo dohromady se páčí na 31 mil.; jejich vydržování v míru stálo r. 1908 přes pět miliard, t. j. 5000 milionů kor.; jak ukrutná to daň, kterou ukládá »civilisace« občanům jen za tím účelem, aby pozemská království proti útokům zevnitřním a vzpourám vnitřním uchráněna byla.

A což království boží na zemi, církev katolická, jaké to daně žádá na svých věřících? Co se pro ni děje se strany vlád? Co se věnuje na missie z veřejných prostředků? Jenom almužnami, dobrovolnými dary jsou missie udržovány; a kdežto ozbrojený mír stál jenom jeden rok, totiž r. 1908, přes pět miliard, byly na missie za celé století XIX. vydány ne celé dvě miliardy,

čili ročně asi 18—20 mil. kor. ! Jaký to ukrutný rozdíl v rozpočtu světském a v rozpočtu království božského na zemi !

[— Mučedníci. —] Ale přes to, že mnozí missonáři trpí hlad, že nemají peněžitých prostředků, rozšiřuje se církev, jak jsme slyšeli, všichni. Čím to? Na tu otázku dal již před 17 sty lety odpověď Tertullian, který napsal: »Krev křesťanů jest jejich semenem.« To je ta vzácná mrva, která zúrodňuje pole, jež zove se církev nebo království boží na zemi. Význačnou známkou našeho náboženství jest, že nezbytně s ním je spojeno pronásledování. Mezi těmi nadšenými mladými muži, kteří na svůj úřad missonářský se připravují, jest snad leckterý, jemuž bude vydati svědeckví o Spasiteli nejen kázáním, ale i krví; leckterý snad za málo let vydechne svou duši v krutých bolestech jako mučedník pro víru.

[— Mučedníci nedávných dob. —] Což ještě i dnes má církev mučedníky? otázal se mne nedávno žák ve škole. Ovšem že, i za našich dnů jsou v církvi svatí, kteří svou krev vylili za Krista a za jeho sv. evangelium. Tak na př. dne 9. března r. 1866 byli umučeni 3 kněží a 1 biskup na Koreji, brzy po nich na Veliký pátek 5 jiných missonářů. Zvláště upravenými trámy popravování pak křesťané hromadně po 20—25, tak že r. 1870 čítalo se na Koreji na 8000 obětí, nepřehlížejíc k těm, kteří zahynuli hladem a bídou v horách, kam se utekli.

Roku 1860 bylo při řeži v Damašku na 8000 křesťanů porubáno. V jediném klášteře františkánském pobito 120 lidí, kteří se tam utekli. Očitý svědek popisuje sveřepost Turkův a stálost křesťanů takto: Jedna matka chtěla utéci s 5 dětmi. Byla chycena a slíbena jí svoboda, odpadne-li od víry. »Jsme a zůstaneme křesťany,« zněla odpověď. Byla donucena sednouti si; jejího kolena použito jako špalku, na němž staly její děti. Krví vlastních dětí celá potříkaná, bolestí až k šílenství dohnaná, klesla k zemi a omdlela. Zufiví moslemáni ji vodou křísili, znova k odpadnutí nutili, a když i teď pevná ve víře zůstala, rozšlapali její poslední dítě před jejíma očima a pak teprve ji naposled stali mečem.

Při nedávných řežích, které se dály od Turkův proti ubohým křesťanům arménským v Malé Asii, nevedlo se katolíkům lépe. I ubozí křesťané v Albanii mnoho pro svou víru trpěti musli, jak z denních listů dosti známo.

[— Sál mučedníků. —] Kněží, kteří do nedávna v Paříži v ústavě pro zámožské misie vychovávaní byli, navštívili obyčejně před svým rozchodem ještě jedenkrát t. zv. sál mučedníků. Tam byly v rakvích a truhlách tělesné ostatky umučených kněží, kteří v tomtéž ústavě druhdy na své budoucí povolání se připravovali. Tam byly různé nástroje, kterými jejich předchůdci umučeni byli: sekyry, šavle, špalky, řetězy, provazy a jiné předměty, jichž pohanská ukrutnost užívala při umučení a popravách.

[— Obtížný život missonářův a jejich zásluhy. —] Ovšem, neumírají všichni missonáři smrtí násilnou, ale jejich život jest jakýmsi

ustavičným nekrvavým mučednictvím. Všichni umírají v cizině, daleko od své domoviny, zapomenuti od světa, v boji s četnými obtížemi a překážkami jejich prací. V nezdravém podnebí, za ukrutného vedra i hrozného mrazu, snášejíce hlad i žízeň, trpíce nedostatek řádného příbytku, v stálém nebezpečí před lotry, vrahy i lidojedy, zbaveni všech kulturních potřeb, neznajíce mnohdy dobře řeči lidu, jemuž kázati mají, ani krajiny, do níž se ubírají, v boji s četnými dravci a jedovatými zvířaty, překonávající ukrutné vzdálenosti, konají vznešené poslání, rozsévají slovo boží, sbírají pohozené děti, učí je, vykupují otroky, ošetřují malomocné, staví kostely, školy a nemocnice. Jest, nejmilejší, na světě náboženství, které se může vykázati takovými činy? Jest snad církev nepokroková, zpátečnická? Trojí je ten pokrok který její hlasatelé s sebou nesou: pokrok mravní, který se týká srdce a šíří dobro mravní; pokrok duševní, který přináší pravou osvětu rozumu, a konečně pokrok hmotný, který směřuje k blahobytu. A tu se ještě volá, že církev jest nepokroková, zpátečnická?

[— Važte si svého náboženství. —] Ó jak si musíte vážiti svého náboženství, své víry, která tak vznešené skutky koná, v níž jste se narodili a v níž své povinnosti náboženské snadno, bez nebezpečí plniti můžete. Děkujte Bohu za svou víru, buďte vděční za ten vzácný dar, s láskou uznejte to dobrodiní, jehož se vám křtem sv. v církvi dostalo. Přispějte také dle možnosti ke sbírkám, které se občas ve prospěch misíí pořádají. Plňte svědomitě své náboženské povinnosti! Dojímavé zprávy zasílají do Evropy misijníci ze zemí pohanských o horlivosti křesťanů na víru nově obrácených. A u nás? U nás se, bohužel, v leckterém ohledu vracíme do dob pohanských.

[— Ať někdo jiný nezaběte naše místo. —] Mímoděk napadají mi slova Spasitelova: »Běda tobě, Korozaim, běda tobě, Betsaido! Nebo kdyby v Tyru a Sidonu byly se udály divy, které se děly ve vás, byly by dávno v žní a v popelu učinily pokání. Avšak pravím vám: Tyru a Sydonu bude lehčeji v den soudný nežli vám. A ty, Kafarnaume, zda budeš povýšen až do nebe? Až do propasti sejdeš; neboť kdyby v Sodomě byly udály se divy, které děly se v tobě, byla by zůstala až do dneška. Avšak pravím vám: Zemi sodomské bude lehčeji v den soudný nežli tobě.« (Mat. 11, 21.—24.)

Podobně se může říci i nad leckterým katolickým křesťanem: »Běda tobě! Tys byl do církve povolán, ty znáš pravou víru, ty víš, co máš věřiti a činiti, tobě se hojně milost boží nabízí a dává — ale ty jí nepřijímáš, s ní nepracuješ, spolu nepůsobíš, proto snáze bude některému černocho z temné Afriky v den soudný nežli tobě, protože on by si pravé víry vážil a dle ní žil, kdyby ji znal, ale ty toho nečiníš.

Svatým třem králům svítila zvláštní, jasná hvězda, vedla je do Betlema; vám svítí hvězda víry, vede vás cestou života, a dovede vás bohdá až do nebeského Betlema, ale na vás jest,

abyste v jejím světle kráčeli a jí vésti se dali. Bůh vás volá, ale nenutí. Nuže, poslouchejte jeho hlasu, plňte jeho vůli; máte veliké štěstí, že z rodičů katolických jste se narodili, beze vší své zásluhy do církve povoláni jste, koruna i místo v nebi jest pro vás připraveno — ale nebudete-li hodni toho místa a té koruny, určí Bůh někoho jiného, třeba nějakého pohana na místo vaše. Žijte tedy dle své víry, ať někdo jiný nezasedne na místo vám v nebi připravené, ať někdo jiný neuchvátí koruny vám v nebi přichystané. Amen.

R. S.

Zjevení Páně. Sv. Tří králů.

Povolání pohanů do církve.

»Všichni ze Sáby přijdou, zlato i kadidlo nesouce a chválu Hospodinu zvěstující.«
(Isai. 60. 6.)

Když se narodil ode všech národů očekávaný Messiáš, povolal Bůh nejprve k jeslím svého Syna zástupce židovského národa, prosté pastýře, aby první ze všech lidí uvítali nebeského pastýře duší lidských. Bůh volá dále i zástupce pohanstva z dálných krajin, aby poznali, že i oni mají míti podílu na vykoupení lidstva.

A brzy na to, po seslání Ducha sv., hlásají apoštolé celému světu, všemu lidstvu, že království boží na zemi jest zařídáno, a každý jest vítán, aby se zúčastnil hodů nebeských, a stal se synem božím a dědicem království nebeského. Národ israelský pohrdl pozváním, čekal Messiáše mocného, hrdého, který na zříceninách pohanstva založí království israelské. Nepoznal dnů navštívení svého, ukřižoval Syna božího, svolal na sebe kletbu, protivil se Duchu sv. a vede stále urputný boj proti křesťanství a království božímu v církvi katolické. Za to pohané s nadšením přijímali hlasatele nového učení, zřekli se pohlouzení, káceli své modly a přilnuli věrně k církvi Kristově radující se, že mohou pravému Bohu sloužiti.

K tomu vztahují se slova Isaiáše proroka, která jsme dnes slyšeli: »Vstaň, osvět se Jerusaleme, neboť přišlo světlo tvé a sláva Hospodinova nad tebou vzejde . . . I choditi budou pohané ve světle tvém a králové ve světle východu tvého. Tehda uzříš a radostí oplývati budeš, když slá národů přijde k tobě; všichni ze Sáby přijdou, zlato a kadidlo nesouce a chválu Hospodinu zvěstující.«

Vyzývá prorok Jerusaleme nebeský, město pokoje, ku plesání; neboť Jerusaleme na zemi zpronevěřil se Bohu, propadl kletbě a zkáze.

Uvážíme-li tato slova a pozorujeme-li, jak pohané s radostí hlásí se do království Kristova, církve sv., musíme zajisté býti naplněni upřímnou radostí. Čím více však pohanů spěchá do církve, čím větší triumfy slaví evangelium Kristovo, tím větší bá-

žeň musí nás křestany, za dob našich vlažné, naplňovati, abychom nebyli z království Kristova vyloučení, jak se stalo nevďěčnému národu židovskému.

Radovati se máme, že Bůh jest stále více oslavován a lidem dobré vůle zjednáva se pokoj a štěstí; v báni však musíme býti stále, abychom nebyli sami zavrženi. O tom budeme s pomocí boží dnes rozjímati.

P o j e d n á n í.

1. Vydají-li se vznešené osoby královské na dalekou cestu do krajín cizích, činí to zajisté z velice důležité příčiny. Za našich dob řeklo by se, že mají schůzi, aby zjednali národům stálý mír a pokoj. Také do Jerusalema přišli před lety tři panovníci východní, aby vyjednali nejdůležitější záležitost, mír mezi Bohem a lidmi. Před několika dny sestoupil totiž nebeský panovník na svět: »Maličký narodil se nám, a syn dán jest nám, a učiněno jest knížectví na rameni jeho; a nazváno bude jméno Podivný, Rádce, Bůh, Silný, Otec budoucího věku, Kníže pokoje.« (Isai 9.) Blízko Betlema zařídil si svůj stánek a rozeslal nebeské posly, aby sváťci se národy pozvali ku zajištění pokoje. Od východu přišli tři zástupci všeho pohanstva. Otec nebeský poslal k této schůzi důležité i své vyslance: »Milosrdenství a pravda potkaly se, spravedlnost a pokoj políbily se.« (Ž. 84.) S těmito vyslanci Boha a vyslanci pohanstva vyjednává nyní božský prostředník Ježíš na trůně nejvzácnějším, na panenském klíně nejčistší Matky.

Hrozný odboj vedlo lidstvo dosud proti Bohu, zamotáno a oslepeno modioslužbou klanělo se Satanu, knížeti pekel; a Bůh zase krutými tresty stíhal odbojníky v celém starověku. A nyní přichází prostředník, kníže pokoje, Ježíš Kristus, provázen vyslanci nebeskými: milosrdenstvím, pravdou a spravedlností, aby učinil konec válce mezi oběma stranami, Bohem a zpronevěřilým lidstvem a zavládl pokoj ode všech tolik žádaný.

Ježíš sedí na trůně své matky, po pravici stojí nebeští vyslanci: milosrdenství, pravda a spravedlnost, po levici tři východní zástupci pohanstva Kašpar, Melichar a Baltazar; nad nimi vznášejí se andělé, nebeští hlasatelé, aby uzavřený pokoj oznámili celému světu; opodál stojí prostí pastýři, očekávající, jaký bude výsledek. Všude ticho. Najednou malý Ježíš, moudrost nebeská, začíná mluvit: »Snad se divíte, že jsem vás hvězdou povolal k trůnu svému; dle mého však přlíbytku poznáváte, že nehledám války, ale pokoje. Proto mne poslal Otec nebeský se svými vyslanci a plnomocníky: milosrdenstvím, pravdou a spravedlností, aby se naplnilo, co byl prorok Zachariáš o mně předpověděl: »Rozptýleno bude lučistě válečné a mluvití bude pokoj národům.« (9, 10.)

Ohlašuji vám mír a pokoj; záleží na vás, a jest na čase, aby se stalo, co předpověděl prorok Ezechiel, řka: »I spálí zbroj, štít a koplí, lučistě a střely, kyje ruční i píky a budou je pálití ohněm.« (39, 9.) Na mně se má vyplnit, co předpověděl prorok

Isaiáš : »Souditi bude národy a trestati lidi mnohé ; i zkují meče své v radlice a oštěpy své v srpy ; nepozdvihnef národ proti národu meče, aniž se více budou cvičiti v boji.« (2, 4.)

Aby se to vše stalo, navrhuji tyto podmínky míru. První příčina dosavadní dlouhotrvající války se strany lidí byla, že nechtěli uznati Boha za svého nejvyššího pána a spojili se proti němu s nepřáteli jeho, peklem. Od vás se žádá, abyste příčinu tu odstranili a jménem všeho pohanstva se zaručili, že prosadíte tyto tři hlavní podmínky : předně uznati Boha za svého jediného pána a jemu nejvyšší poctu vzdávati ; za druhé : nikomu obět kadidla nepřináseti, leč Bohu pravému ; za třetí : s ním se na věky spojití proti jeho nepřátelům a pro Boha, bude-li třeba, i život nasaditi.

Bůh pak slibuje vám po těchto třech vyslancích, milosrdenství, pravdě a spravedlnosti, že zapomene na všechny urážky dosud učiněné, zachrání před poblouzením a nabízí vám právo na království nebeské. Já pak slibuji jakožto prostředník, že podmínky se strany boží budou dodrženy, dokud vy budete plniti podmínky od Boha stanovené! Nuže, přijímate-li podmínky, řekněte otevřeně, já pak podepíši mír.«

A sotva ukončil nebeský prostředník tato slova, padli králové k zemi a klaněli se jemu, a že překvapením a radostí nemohli pronésti hned slova, chtěli, aby skutky jejich samy mluvily : a otevřevše poklady své, obětovali mu dary : zlato, kadidlo a myrrhu. Zlatem vyznáváme veřejně, že chceme ctíti Boha a tebe jako nejvyššího pána a krále ; kadidlo chceme přináseti za obět toliko jemu a tobě, jako jedinému Bohu svému ; myrrhou přisaháme, že pro Boha chceme vzítí na sebe všechny námahy a trpkosti života, ba i život obětovati proti jeho nepřátelům.

Mír ujednán, zbývalo jen, aby byl podepsán vlastní krví Syna božského. Krev již byla při obřezání prolita a na kříži do poslední krůpěje bude za nás vydána v obět.

A nebesští poslové, andělé v oblacích, prozpěvují : »Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem dobré vůle.« A žalmista Páně prorocky přizvukuje : »Odejme války až do konce země ; lučiště sete a zláme zbraň a štítý spálí ohněm.« (45, 10.) A sv. Pavel pěje chvalozpěv : »Onť jest pokoj náš, který oboje učinil jedno (židovstvo a pohanstvo jedním lidem), zbořiv stěnu hradby, kteráž byla v prostředku, nepřátelství skrze tělo své (t. j. příčinu nepřátelství).« (Efes. 2, 14.)

Díky tobě, kníže pokoje, za toto zajištění míru. —

(W. Zumsteeg S. J.: Heiliges Jahr 1852, str. 150.)

Králové východní plni radosti, že mír mezi Bohem a lidmi jest zpečetěn, chtějí do Jerusalema k Herodovi, divíce se, že také nepřišel ke schůzi tak významné. Ale anděl jim oznámil, že tento by nepřistoupil na podmínky míru, ani předáci židovští, ti že chtějí boj a nikoli pokoj ; Herodes, aby se při trůnu udržel ; předáci židovští čekali Messíáše mocného, který by na zříceninách

a mrtvolách všeho lidstva obnovil království israelské. Spěchají proto k domovu, aby všude hlásali, čeho byli nyní svědky.

A když později apoštol Tomáš je pokřtil, stali se také apoštolý pokoje a zemfeli smrti mučednickou.

Po seslání Ducha sv. apoštolé rozešli se do celého světa, kázali pokoj lidem dobré vůle. Jerusalem byl vyvrácen, že nezůstal kámen na kameni, národ israelský rozptýlen. Poselství míru bylo všude mezi pohany radostně přijímáno, křesťanství bylo brzy rozšířeno až do nejzazších končin světa. Hordy barbarů a divokých národů byly povolány, aby na zříceninách říše římské, národa veskrz znemravnělého a nevyčítelného, založili říše pokoje a blahobytu.

Evangelium pokoje přijali Gothové, Švédové, Irčané, Anglosasi, Germáné, Slované; bylo hlášáno v Indii, Číně, Japonsku, Egyptě, Americe, a kdyby nebylo tolik překážek, dávno by byl celý svět křesťanským.

Kde se lid bránil a nechtěl se zřici modloslužby a nechtěl uznati pravého Boha za svého nejvyššího pána, tam vladne dosud pohanství, tam neznají pravého pokoje. Mnozí kladli dlouho odpor proti hlasatelům pokoje a nabízenému království božímu, ale když konečně podmínky míru přijali, stali se nadšenými ctiteli Boha nejvyššího a prostředníka Ježíše Krista a hleděli dohniti vzorným životem, co byli dosud promeškali.

Čteme-li zprávy missionářské, jak šťastni jsou noví křesťané po svém vybřednutí z modloslužby, jak věrně slouží Bohu, hotoví vydati život za svou víru, vidíme, že milost boží působí stále tak mocně, jako za dob prvních křesťanů a že jen na nás lidech to záleží, abychom se té milosti uchopili a ke svému posvěcení použili.

2. Avšak čím více se musíme obdivovati nadšením a neohroženosti nových křesťanů mezi pohanstvem, tím větší bázní musíme býti naplněni, aby se nám nestalo, co si zavinil národ vyvolený, že svou netečností byl vyloučen z říše Kristovy a kletbou stížen na věčné časy. Nedbal výstrahy božského Syna, stále se protivoval Duchu svatému, jak sv. Štěpán jím před svou smrtí vyčítal: »Vy tvrdé šíje a neobfazaných srdcí a uší, vy se vždycky protivíte Duchu sv.; jakož otcové vaši, takž i vy.« (Sk. ap. 7, 51)

Pán Ježíš podobenstvím o hospodáři, který pronajal vinici svou, ukázal na nevděk a zlobu národa israelského a následky odporu a řekl: »Protož pravím vám, že bude odňato od vás království boží a bude dáno lidu přinášejícímu užítky jeho.« (Mat. 21, 43.)

V podobenství o veliké večeři, k níž pozval Bůh nejprve národ vyvolený. Ale počali se všichni spolu vymlouvati. Jeden v pýše odfekl, že koupil ves a musí ji shlédnouti, druhý mamonem uchvácen koupil patero spřežení volů, že musí jich zkusiti; třetí pak pojal ženu a proto prý nemůže přijíti. Pýcha, mamon a smyslnost zaslepily národ vyvolený, a proto nemohli pochopiti

den navštívení svého; nedbali ani výstrah ani hrozeb ani pláče Vykupitele. »Ó kdybys poznalo,« pravil s pláčem Pán Ježíš k městu Jerusalemu, »a to aspoň v tento den tvůj, co je tobě k pokoji; ale nyní jest to skryté před očima tvýma. Neboť přijdou na tebe dnové, a obklíčí tě nepřátelé tvoji náspem a oblehnou tě a zouží tě se všech stran; a na zem porazí tě i syny tvé a neostaví v tobě kamene na kameni, protože jsi nepoznalo času navštívení svého.« (Luk. 19.)

Ale vše bylo marno. Národ zaslepený a zatvrzelý neprohlédl, ale více se protivoval, až vynutil nad Synem božím smrt nejpoptupnější, smrt kříže, a svolal jeho krev na sebe a veškero potomstvo. Trest se dostavil a království bylo mu vzato a dáno jiným, pohanům, kteří poslechli hlasu božního, stali se křtem syny božími a přinášejí užítky ke své spáse.

I my jsme křesťany, ale tím nemáme jistoty, že budeme spaseni; musíme jako křesťané žítí, vřru veřejně vyznávati a proti nevěře brániti.

V Africe a Asii zkvetaly druhy osady křesťanské, v Alexandrii, Antiochii, Jerusalemě, Konstantinopoli konaly se sněmy církevní; země ty posvěceny krví neschetných mučedníků a okrášleny nejnovějšími květy ctností křesťanských; a dnes jsou spustošeny. Království bylo viazným a nehodným křesťanům vzato a dáno na čas a pro výstrahu — pohanům. Uráží-li pohan Boha, činí to nevědomky; uráží-li Boha křesťan, pak urážka jest nejuvš hrozná a Bůh nemůže ji nechat bez trestu.

Církev sv. sice ztratila mnoho zpronevěrou svých dítek, ale dostalo se jí náhrady mnohem větší v zemích pohanských, kde s radostí přijali podmínky pokoje od Boha stanovené, radujíce se, že mohou Bohu sloužiti a sebe posvěcovati. U Boha jest jeden den jako tisíc let. Co se nám zdá dobou dalekou, jest u Boha okamžikem. Čím více bude Bůh ohavnostmi křesťanů, nevěrou a nepravostmi urážen, tím více blíží se trest; nevěrný národ stane se kořistí nepřátel a jméno jeho bude vymazáno z dějin světových.

Deset spravedlivých mohlo zachrániti celé město Sodomu před trestem a zkázou. Čím více horlivých křesťanů bude sloužiti Bohu a dávatí náhradu za urážky zaslepených, tím více bude trest oddalován. Každý hřích jest hřebem, jímž bývá Syn boží znovu křížován — proto každý hřích svolává kletbu na sebe.

Proto padněme na kolena se svatými králi před nebeským prostředníkem, obnovme smlouvu, kterou jsme učinili na křtu svatém, že budeme podmínky pokoje věrně zachovávatí, Boha nade vše oslavovatí, hřichu jako největšího neštěstí se varovatí, sebe ve svátostech posvěcovati a hojně ovoce dobrých skutků vydávati.

Die Fenelona. V. Strh.

LISTY VĚDECKÉ.

Kdy lze vynechati obvyklé modlitby po mši svaté?

Posv. kongregace obřadů rozhodla dekretem ze dne 20. června 1913 takto: Modlitby po mši sv. nařízené papežem Lvem XIII. mohou býti vynechány, sloužil-li se tichá mše sv. *s nějakou oslavou*, na př. při prvním sv. přijímání neb generálním sv. přijímání, při sv. biřmování, při ordinaci neb při svatbě; taktéž následuje li po mši sv., aniž by kněz od oltáře odešel, nějaký, dle liturgických předpisů správný, posvátný úkon neb nějaká pobožnost.

Podíl Rakouska na missiích.

Na sjezdě katolíků v Linci mluvil P. H. Hansen, rektor missijního domu sv. Gabriela v Mödlingu u Vídně, o missiích a připomněl leckteré pravdy, na něž se zhusta zapomíná. Často se vytýká katolíkům rakouským, že se málo zúčastňují této apoštolské činnosti. Missionářský list americký »The field afar« píše, že neví, co by Rakousko bylo učinilo pro evangelisaci světa a že o rakouských missionářích jen zřídka slyší. Jiný americký list téhož druhu napsal však: ovšem jest počet nynějšího aktivního missionářského personálu rakouského nepatrný, avšak od několika desítekletí můžeme pozorovati ustavičné přibývání.

Na celém světě působí více než 40.000 hrdinných missionářských kněží, bratří laikův a jeptišek, a i Rakousko jest v tomto počtu zastoupeno. A že missiím věnuje se dostatečná pozornost a jest o ně čilý zájem, dosvědčuje i ta okolnost, že na všech velikých sjezdech (na př. eucharistický ve Vídni, katolíků v Linci, v Kolíně, sjezdy na Velehradě) o missiích porady jsou konány a hledány způsoby a prostředky, jak by toto důležité dílo podporováno a zvelebeno býti mohlo.

Tyto snahy vycházejí z toho přesvědčení, že v království božím má platnost zásada: *»Kdo více dává, stává se bohatším a ještě více obdrží.«* Missie jsou pro domácí církev asi tím, čím jsou kolonie pro státy koloniální, totiž pramenem, z něhož plyne hojně požehnání. Oběti ve prospěch missií přinášené ať na osobách, ať na jmění, jsou jaksi duchovním kapitálem, který katolické domoviny přináší stonásobné úroky. Není tedy ironií, ale vážnou pravdou: Čím více missií převezmeme, tím lépe bude se dařiti náboženství v domovině naší. Zde rovněž platí: *»Blahoslavenější jest dáti než bráti.«*

Proto jest třeba, aby předsudky proti missiím byly odstraněny. Říkává se: K čemu peníze do zámožských zemí; my bychom sami mezi svým lidem potřebovali missií! Slova tato ne-

prozrazují prohlédavého ducha. Naopak. Zemřelý protestantský theoretik misijnářský Warnek napsal: *»Nepřátelé missií nejčastěji zapominají na oboje: i na poměry náboženské doma i na missie. Přátelé missií však starají se o zvelebení náboženství jak v rodné vlasti, tak i v dálné cizině.«* Zkušenost všech zemí, diecesí a obcí dokázala, že s ochotou podporovati missie vzrůstá i obětavost pro domácí účely náboženské.

Jestliže Rakousko není na missiích tak zúčastněno, jak by dle své zámožnosti a počtu obyvatelstva býti mělo, nutno pátrati po příčinách toho zjevu. Jest to především josefinismus, jenž až do let padesátých minulého století železnou kazajkou svíral veškeren církevní život. Jest to nešťastný antagonismus národů rakouských, který všechny ideály i na poli náboženském k zemi srážl. Rakousko nemá expansivních snah koloniálních ani neuplatňovalo svůj protektorát nad katolíky v cizině tak, jako to činí Belgie, Německo, Anglie, Francie, ano i nepatrné Holandsko. Konečně jest uvést i to, že některé země rakouské jsou chudé a že zejména v poslední době vzniklo mnoho veřejných katolických podniků, jež rovněž se dovolávají hmotné pomoci katolíků z celé říše: Piřvův spolek, Solnohradský universitní spolek, různé katolické organisace a pod.

Přes to vše může Rakousko svou čilou činností i na poli katolických missií se vykázati.

1. Především zmínky zasluhuje **Leopoldinské nadání**, jež jest nejstarším spolkem misijním, založeným ve prospěch missií severoamerických již r. 1828 na popud generálního vikáře v Cincinnati a pozdějšího biskupa v Detroit *) msgra. Bedřicha Resé. Jméno má spolek od arcivévodkyně Leopoldiny, dcery císaře Františka I., která roku 1826 zemřela jako císařovna brasilská. Presidentem jest dočasný arcibiskup vídeňský. Úkolem spolku jest pečovati o katolické rakouské vystěhovalce v severní Americe; působení mezi pohany mnoho péče se nevěnuje. Od roku 1826 do roku 1900 vydal spolek 3,300.772 K (průměrně ročně asi 44.000 K).

Spolek nevyvíjí agitační činnosti, proto nejnověji příspěvkův ubývá, tu a tam se ještě koná sbírka v den sv. Leopolda; hlavním pramenem příjmů jsou úroky z nadání.

2. **Palestina**. Josef II. zakázal pouti do ciziny, tedy též do svaté země, proto také zrušil generální komisariát, který již císař Ferdinand II. na podporu »kustodie svaté země« zřídil. Ale katolíci rakouští nepřestali Inouti k svatým místům v Palestině. R. 1842 na popud kapitulára na dómě dra. Sulzbachera a k doporučení vídeňského arcibiskupa Mildeho povoleno sbírat i božích hrobů na veliký pátek ve prospěch strážců sv. hrobu v Palestině.

Následujícího roku byl *generální komisariát* opět zřízen,

*) Největší město severoamerického státu Michigan.

komisařem jmenován P. Matzek, který počal vydávati »Missionsnotizen«, postaral se o to, aby rakouští františkáni byli do Palestiny posláni, aby v Jerusalemě *byl postaven hospic* pro poutníky, který jest pod správou arcibiskupa vídeňského a jím ustanoveného kuratoria. K podpoře strážců svaté země zřizen též spolek »Kreuzarmee« (roční příjem jeho asi 2500 K) a *Palestinský spolek pro Videa a Brixen*. Místo »Missionsnotizen« vydáván od roku 1891 jiný list; když pak zřizen *komisariát pro Poláky a Uhry*, vydáván společný list »Der Kreuzfahrer«, který rozvinul též činnost agitační.

Ostatně třeba připomenouti, že těmito z Rakouska vyšlými snahami byli povzbuzeni i katolíci bavorští a pruští k založení svého spolku pro svatou zemi.

3. **Křesťané v Orientě.** Po válce krímské byla i v Rakousku věnována pozornost ubohým křesťanům v zemích východních, i založen k jejich podpoře r. 1857 spolek **Neposkvrněného Početí**. První léta míval ročních příjmů na 60.000 K, v posledních letech 25.000—30.000 K; podpory bývají rozděleny křesťanům na Balkáně, v Syrii, Palestině, Mesopotamii a Persii. Arcibiskup vídeňský jest presidentem spolku.

Od míru požarevackého (r. 1718) jsou *katolíci v Albanii a Macedonii pod protektorátem Rakouska*, a dostalo se jim častěji, zejména štědrou pomocí císařovou, podpory peněžité. Ale ochrana diplomatická leckdy zklamala.

Po okupaci **Bosny** (r. 1878) založil hrabě Antonín Pergen, tehdejší předseda spolku **Neposkvrněného Početí**, pomocný spolek pro Bosnu, který však brzy opět v jedno splynul se spolkem mateřským. Po annexi roku 1908 uvedl horlivý apoštol Bosny P. Putingam z T. J. v život **pomocnou akci pro Bosnu**, ale zdá se, že se jí dostává málo porozumění a podpory.

Budiž při té příležitosti poukázáno k tomu, jak příznivé, ale zároveň jak zodpovědné jest postavení mocnářství rakousko-uherského vzhledem k missiím východním.

Kdyby rakouská diplomacie moudře, rázně a obětavě využítokovala dané situace a příznivé příležitosti, mohlo by v brzkou splněno býti dávné přání církve, totiž konečné spojení východních církví s Římem, které beztak pode jhem jednotlivých státních vlád úpí. Mocnářství rakousko uherské by tím dosáhlo na Balkáně důležitého vlivu a vážnosti. Jest však si třeba připomenouti Horákovské: »Carpe diem« — dřívě než bude pozdě.

Jak příznivá jest nynější doba, o tom svědčí nedávné původní zprávy lublaňského »Slovence« z Sofie, kdež byly o dvou za sebou následujících nedělních pořádných za ohromného účastenství jak intelligence tak i lidu schůze s programem: »Unie Bulharů s Římem«. Řečníky byli archaeolog, učitel, plukovník, školní inspektor, spisovatel atd. Na obou schůzích bylo zastoupeno i pravoslavné duchovenstvo. Výsledkem schůzí byly resoluce, v nichž vláda a duchovenstvo se vyzývá, aby účinně podporo-

vali ideu unie. Za příčinou další propagace této myšlenky připravuje se veliký tábor lidu.

Je-li teč o křesťanech východních a o unii, je třeba vzpomenouti apoštolátu sv. Cyrilla a Methoděje, který založen r. 1891 na Velehradě; protektorem jest arcibiskup olomoucký, neúnavným pracovníkem probošt msgr. dr. Ant. Stojan. Apoštolát pořádá každoročně sjezdy, snahy jeho roznesou účastníci nejen po všech zemích rakouských, ale i v cizině. Roční příjem obnáší asi 4000—5000 K. Tři časopisy, latinský, český a ruský, rozšiřují ideje apoštolátu, *Academia Velehradensis*, elitní spolek učenců, pracuje s důkladnou erudicí a velikou energií na dosažení vytknutého cíle.

4. Uhři mají spolek sv. Ladislava k podpoře vystěhovalých katolíků uherských v Rumunsku, Srbsku a Americe.

5. Afrika.

a) *Protektorát*. Když r. 1797 republika benátská byla přivtělena k Rakousku, přešla na Rakousko také práva a povinnosti z protektorátu benátského plynoucí. Odtud se datuje podpora, kterou Rakousko prokazovalo koptické missii v Egyptě a protektorát v střední Africe. Koptická missie byla r. 1846 přeměněna v apoštolský vikariát. Dr. Knoblicher z Krajiny působil tam jako superior a dosáhl r. 1851 toho, že Jeho Veličenstvo přejalo výslovně protektorát nad misijními pracemi mezi černochoy.

b) *Mariánský spolek pro střední Afriku* utvořil se rovněž r. 1851, ale r. 1894 byl kardinálem Gruschou pozměněn v Mariánský spolek pro Afriku (vůbec). Spolek jest podřízen veškerému rakouskému episkopátu, v prvních letech míval příjem roční 60.000 K, nyní asi 25 000—30.000 K. Hlavně podporuje missii v střední Africe, která byla 30. května 1913 rozdělena v apoštolský vikariát chartumský a v apoštolskou prefekturu Bar-el-Gasal. Působí tam kněží z mühlandského (Mühländ v Tyrolích, asi 2 km jihových. od Brixenu) misijního domu OO. nejsv. Srdce Páně; biskup Geyer, apoštolský vikář, je v čilém spojení s Rakouskem. Spolek má svůj list »Hvězda černochoy«.

c) *Protiotrokářské spolky* vznikly r. 1888 působením kardinála Lavigerie skoro v celé Evropě a byly zavedeny také v některých diecesích rakouských.

Do dneška trvají ve Vorarlbergu a v diecesi svatohipolytské a podporují africké missie.

d) *Družiny sv. Petra Klavera* vznikly r. 1894 též ze snah protiotrokářských. Jejich zakladatelkou jest bývalá dvorní dáma hraběnka Teresie Ledóchowská, dosavadní generální ředitelka, která od misijnářů v temné Africe jest nazvána čestným jménem »matky afrických missií«. Kdyby všechny díly světa měly tak pečlivé matky, zkvétaly by missie a Rakousko by stálo v řadě států missie podporujících na předním místě.

Ústředí družiny jest v Maria-Sorgu u Solnohradu, odbočky ve Vídni, v Praze, v Terstu, Krakově, Bozenu, v Lublani a Tri-

dentu. Orgány spolku jsou: »Afrika-Korrespondenz«, »Das Negerkind« a »Echo z Afriky«, jež vychází každý měsíc v 9 řečech.

Příjmy Družiny v r. 1912 obnášely 334.700 K, z čehož jistě polovice sebrána v Rakousku.

e) *Trappistská missie v Marianhillu* v jižní Africe založena byla P. Františkem z kláštera Maria-Stern v Bosně, jest dílem rakouským a má u nás svoji prokuraturu.

6. Indie.

Pro Indii pracuje ve Vídni od r. 1908 »*dílo (neb nakladatelství) kalolických přátel missie v Indii*« s velikou horlivostí; má svůj orgán (»Licht und Liebe«), roční příjmy v prvních třech čtvrtletích r. 1913 obnášely 12.700 K, od svého založení věnovalo dílo již 25.000 K. Indie čítá na 300 millionů obyvatelů, žeň tedy veliká, třeba také velikých obětí a vyškolených ženců.

Z toho vidno, že *Rakousko ročně věnuje na missie okrouhle asi 285.000 K*, že tedy výtky mu činěné nejsou oprávněny.

Liturgické paběrky.

(Kasule. — Římská rozhodnutí. — Konsekráční slova.) — Podává Alóthés.

Na vídeňském eucharistickém sjezdu přednášel v sekci »Eucharistické umění« dv. r. prelát dr. Jindřich Swoboda, univ. professor ve Vídni, o *obětním rouchu kněze*. Dokázal, že naše kasule se vyvinula z římské paenuly (u Řeků phenelonion), jež byla jaksi rouchem cestovním. Již sv. Pavel píše z jedné ze svých cest, aby mu poslali jeho paenulu, kterou si zapomněl vzít s sebou. Paenula měla asi tu podobu jako dnešní lodenové pláště k přehození do nečasu, jenom že se napřed nezapínala ani nespojovala jako naše pláště, nýbrž byla i napřed úplně celistvá; v prostředřed svrchu byl otvor na prostrčení hlavy, vzadu pak někdy při léhala kapuce (cucullus); celé roucho bylo řasnaté a splývalo ke kolenům.

Že se paenula (plášť na cesty, do deště) stala liturgickým rouchem církevním, vykládá dr. Swoboda takto: Liturgie mešní opírá se o velikonoční (phase = transitus) ritus židovský; kalich mešní upomíná na kalich, z něhož požíváno při poslední večeři, oltář na stůl, svícny (při biskupské mši 7, »candelabrum septimum« = svaté číslo židovské) na světla při požívání beránka velikonočního; důsledně tedy zaveden v církvi i zvyk užívati v liturgii mešní roucha cestovního (»Renes vestros accingetis, et calcea habebitis in pedibus, tenentes baculus in manibus...«), který se tím spíše ujal, poněvadž za doby císařské vyvinula se paenula v drahocenný šat, jenž byl tudíž nejlepším a vzhledem k účtě k nejsv. tajemství i pro mši sv. nejvhodnějším rouchem liturgickým.

Na starých obrazech (na př. z III. století — v katakombách) vidíme již paenulu jako liturgický oděv biskupský, který má podobu zvonovitou. Z této zvonovité formy původní během

věků po stranách ubíráno, ne ku kráse roucha samého. Že církev spíše si přeje starých forem, plyne nejen z předpisů liturgických, ale i z výslovného přání nynějšího sv. Otce Pia X. Svätý Otec tázal se preláta Swobody, zda zná mešní roucho z Campo santo; když odpověď zněla kladně, řekl sv. Otec: »Taková krásná mešní roucha dle starých vzorů měla by býti opět zhotovována.«*) Co pak se liturgických předpisů týká, víme, že při incensaci oltáře »Diaconus et subdiaconus . . . stantes aliquantulum post celebrantem, *casulam elevant* diaconus cum sinistra et subdiaconus cum dextra, altera super pectus posita«. (De Herdt, Sacrae liturgiae praxis, Lovanii, 1888, tom I., Nro. 308.) Tento nyní čistě ceremoniální předpis nemá žádného smyslu a jest úplně bezúčelným u moderních kasul, ovšem ale měl význam a bylo ho třeba u kasul staršího stříhu, kdy řasné roucho vadilo celebrantovi u volném pohybu rukou při okuřování oltáře. Rovněž do dneška mechanicky — druh od druhu se tomu učíce — pozdvihují zadní část planety ministranti ad elevationem S. Hostiae et Calicis — čehož dnes není třeba, druhdy však bylo nutno.

Důsledně také zavrhuje prof. Swoboda kříž jako ozdabu kasule, právě, že se kříž na kasuli dostal v dobách, kdy liturgický kříž na oltáři byl zanedbáván. Kříž na kasuli prý nepatří, nýbrž na oltář. (S učeností prof. Swobody, známého v Evropě odborníka, ovšem ani z daleka nelze konkurrovati; přece však si dovolujeme upozorniti, že již Tomáš Kempenský, který, jak se za to má, zemřel 25. července 1471, ve své zlaté knížce o následování Krista [Kniha IV., hl. V., 3] o kříži na kasule mluví a mysticky jej vykládá; má tedy kříž na kasule přece jakési historické právo. Tomáš Kempenský praví: »Habet ante se et retro dominicae crucis signum, ad memorandum jugiter Christi passionem. — Ante se *crucem in casula portat*, ut Christi vestigia diligenter inspiciat et sequi ferventer studeat. — *Post se cruce signatus est*, ut adversa quaelibet ab aliis illata clementer pro Deo toleret. — *Ante se crucem gerit*, ut propria peccata lugeat, *post se*, ut aliorum etiam commissa per compassionem defleat et se medium inter Deum et peccatorem constitutum esse sciat.«)

* * *

Němečtí biskupové vymohli pro staré, na oči slabé kněze svých diecesí od sv. Otce Pia X. dovolení, že zadostučiní své povinnosti, budou-li se modliti brevíf dle starého způsobu, jak byli vyučeni a zvyklí. Nyní nastala časem otázka, zda jest volno starým kněžím brevíf hned dle starého, hned zase dle nového řádu recitovati?

S. Congregatio Concilii rozhodla 13. března 1913, že libovolná změna ve způsobu recitace brevífe není dovolena. Kdo dispense sv. Otce přídržeti se hodlá, jest povinen naskrze starého způsobu se přídržovati, avšak jest vázán recitovati officium

*) Proto posláno z Vídně jedno v starém stříhu zhotovené roucho mešní darem sv. Otcí. — U nás lze roucha toho stříhu viděti v Emauzích v Praze.

denní; votivní officia (dle indultu papeže Lva XIII. z 5. července 1883) jsou naprosto zrušena.

Vedle toho připomenuto, že jest každému knězi volno zřici se výhody indultem zprvu připomenutým propůjčené, ale pak jest již vázán k modlitbě brevife dle bully Pia X. z 1. listopadu r. 1911.

* * *

Arcibiskup vídeňský prosil v Římě, aby starý zvyk, klásti otázky při křtu pouze v řeči mateřské či lidové, zachován býti mohl; k tomu došla 28. června 1910 odpověď z kongregace S. Officia: »Attentis expositis tolerari posse in Austria, ut in administratione baptismatis, ubi inveterata consuetudo viget, interrogationes fiant tantummodo lingua vulgari seu vernacula.«

* * *

S. Congregatio de disciplina sacramentorum učinila 23. prosince 1912 tři důležitá rozhodnutí:

1. Biskupové mohou z důležitých příčin dovoliti v jednotlivých případech, aby mše sv. byla sloužena v soukromém domě, avšak nikoli v ložnici.

2. Biskupové mohou z důležitých příčin v jednotlivých případech dovoliti, aby dítě bylo v domě rodičů pokřtěno, a to i tehdy, nehrozí-li mu nebezpečnost smrti, aneb není-li velice slabo.

3. Konečně se propůjčuje biskupům pravomoc dovoliti, aby nemocným a slabým osobám sv. přijímání doma soukromým způsobem uděleno bylo — jedná se o přijímání ze zbožnosti, ne modo viatici. Kněz Tělo Páně nesoucí má pod svrchním šatem míti aspoň štolu a má jej aspoň jedna osoba (kostelník, ministrant) provázeti.

* * *

Velice důležitou otázku »*Quomodo verba consecrationis proferenda sunt*« třeba si občas zodpověděti. De Herdt (op. cit. tom. I., Nro. 249) praví: Juxta rubricas: attente, continue, distincte, reverenter et secreto. Tedy:

1. *Attente*: Nejsvětější slova zajisté vyžadují nad jiné větší pozornosti.

2. *Continue*: Souvislost však jest dvojná:

a) Co se týče slov konsekračních samotných; slova ta jest pronášeti jedním dechem a ne pouštávati po každém slově; není tedy správně říkati Hoc a za chvílenku est atd.

b) Co se týká slov předchozích: Manducate ex hoc omnes a Bibite ex hoc omnes. K těmto slovům jest ihned připojiti slova konsekrační, aby souvislost nebyla přerušena.

3. *Distincte*: přesně, bez vypouštění a komolení.

4. *Reverenter*: uctivě, se zbožností vnitřní i vnější; tedy

a) Bez přilísného vydechování a bez úzkostlivosti. Nesprávná a směšná jest praxe těch, kteří plíce a ústa naplní hojným vzduchem a pak formulí konsekrační pronášejíce, nápadně a prudce vyrážejí ze sebe jednotlivá slova.

b) Kněz měž se na pozor, aby hlavou nehýbal a nekroutil.

c) Rovněž přihlížej k tomu, aby přímo nad hostií neb ka-

lichem nedýchal a ústa pŕlíš nepŕbližoval (*ne os proxime admoveat, ut halitum quasi inspiret*); mezi ústy a hostíí neb kalichem nechť jest volná prostora asi na půl stopy.

5. *Secreto*: totiž tak po tichu, aby kněz sám sebe slyšel (per auditum exteriorem), ale od kolem stojících slyšen nebyl.

6. Konečně jest slova konsekrační proněsti *nejen narrative*, způsobem vypravovacím, ale i *assertive*, protože kněz nevypravuje pouze, že Kristus těmi slovy konsekroval, ale i sám jakožto minister secundarius těmi slovy způsobu chleba a vína proměňuje. »Unde non tantum narrative seu recitative, historice aut materialiter, prout prae se fert narrationis series, sed et assertive seu significative proferenda sunt (verba consecrationis); scilicet sacerdos induendo personam Christi, applicando verborum significationem ad materiam praesentem, de ea afirmando dicere debet: *Hoc est* etc.« Sluší však připomenouti, že kněz nemá býti pŕlíš úzkostlivým, aby slova ve smyslu naznačeném (*assertive*) pronesl; v úmyslu proměňovati, konsekrovati, jest již s dostatek a implicite zahrnuta vůle pronášeti slova konsekrační ve smyslu potvrzovacím. Také jest se třeba varovati knězi dvou nedostatků, pokud se týče formy konsekrační, totiž buď pŕlíš nepatrné neb pŕlíš úzkostlivé pozornosti. Prvá jest sice horší, nicméně i druhé jest stŕfci, poněvadž jest matkou mnohých vrtochů. Proto může ve svědomí zcela klidným býti, kdo slova pronáší tím způsobem, jakým se obyčejně jiné modlitby modlíváme; nic jiného se nepředpisuje a nežádá. Tolik de Herdt.

Několik zajímavých judikátů pruských z oboru církevního.

V Prusku dle vzoru císařova šetŕí a hájí náboženství proti nevěrcům a sociálním demokratům, a soudy berou i katolíky v ochranu; dva pŕíklady nám to dokáží.

V Můlheimu nad Rýnem jest bratrstvo sv. Josefa, které v určitých případech poskytuje i nemocenské podpory. R. 1908 byl větší počet členů z bratrstva vyloučen proto, že hlasovali při obecních volbách pro sociálně-demokratického kandidáta. V stanovách bratrstva bylo výslovně řečeno, že mohou býti vyloučeni členové, kteří jednají proti zájmům spolkovým. Jeden z vyloučených členů podal u soudu v Kolíně n. R. žalobu a dovozoval, že katolík může býti současně sociálním demokratem, aniž by se při tom prohřešoval proti zájmům církve. Soud však žalobu a odůvodnění její zamítl s tím, že program a cíle sociální demokracie nelze srovnati s pŕíslušností k církvi katolické; volba kandidáta sociálně-demokratického jest namířena proti zájmům církve.

Odvolací soud potvrdil tento názor.

V obci M. byl zvolen sociální demokrat do školního výboru (školní rady). Vláda však nařídila jeho vyloučení a odůvodňovala toto jednání tím, že úkolem pruské obecné školy jest vychovávati bohabojné a monarchicky smýšlející občany; členové

školského výboru jsou povinni spolupůsobiti k dosažení vytčeného cíle. Spolupůsobení však lze očekávati jen od těch osob, které na půdě ústavy stojí a významu náboženství nepodceňují, ale náboženství si váží. Vyloučený podal stížnost u okresního výboru, ale byl odmítnut; v odvolacím řízení byla stížnost opět zamítnuta, až konečně v poslední stoličce vrchního správního dvůru ve smyslu nižších instancí rovněž zamítavě rozhodl.

Jako u nás v Rakousku jest i v Prusku stanoveno, že zemřelý jinověrec, příslušník kteréhokoliv státně uznaného náboženství, musí býti na konfessionálním hřbitově pohřben, není-li v místě neb v nejbližším okolí hřbitova toho kterého vyznání. Kdyby se farář vzpíral vykázati hrob jinověrci, má (dle rozhodnutí vrchního správního soudu) vládní prezident z vlastní moci příhodné místo na hřbitově vykázati a pohřbení mocí provésti.

Při smíšených sňatcích lze vyžadovati náboženskou daň jen tak, že katolická strana přispívá na kult katolický, protestantská na kult protestantský. Je-li paní evangeličkou, platí jen polovici té daně, která jejím katolickému manželu předepsána jest.

Výlohy spojené s pozváním a pohoštěním slavnostního kazatele aneb cizích zpovědníků lze jako výlohy čistě služební položit do položky vydání tehdy, jestliže se pozvání děje dle starého zvyku a nelze ho pominouti. Tak rozhodl pruský vrchní správní dvůr 17. dub. 1912. (O to by se měli zasaditi katoličtí poslanci i v Rakousku!)

Daň z převodu majetkového neplatí se, jestliže mateřský kostel přenechává pozemky nově zřízené fary; v tom případě nejedná se o dobrovolný prodej, nýbrž o splnění biskupem stanovené a státem schválené podmínky, kterou erekcí listina nové fary obsahuje.

Velice charakteristický jest následující případ. Jednatel katolického svazu »Caritas« zdráhal se přivoliti k adopci svého nezletilého, katolického nemanželského poručence evangelickými manžely. Proto byl svého úřadu jako poručník zbaven. Stížnost jeho byla zemským soudem zamítnuta, ale komorní soud dal odvolání místo a nařídil znovuvedení rekurenta v úřad poručnický.

Komorní soud se opíral o znění zákona, jenž stanoví, že při volbě poručníka nutno přiblížeti k náboženskému vyznání poručence. Učiní-li poručník téhož vyznání rozhodnutí, při němž jeho stanovisko, pokud se týče náboženského vyznání, podstatně na váhu padá, nemůže v tom jednání spatřováno býti všeobecné poškozování zájmů, třeba by rozhodnutí jeho pro dítě nebylo příznivým a mělo za následek nějaké jeho poškozování. Poručenský úřad neměl tedy práva poručníka, jenž dle zásad svého vyznání jednal, zbaviti poručenství.

Divoká manželství nelze trestně stíhati. V Kasselu bylo několik osob na základě starých kurhessenských zákonů obžalováno, poněvadž žili v divokém manželství. Soud první instance obžalované osvobodil, protože staré předpisy byly novým říšským trestním zákoníkem zrušeny. Státní zástupce se odvolal, ale komorní soud jeho odvolání zamítl. Trestní stíhání divokých manželství není sice přípustno, avšak policejné mohou býti zakázána. Policii náleží pečovati o veřejný klid, bezpečnost a pořádek. R. S.

LISTY HOMILETICKÉ.

Zvěstování Panny Marie.

Požehnání z úcty mariánské.

»Tedy přikázal a řekl ke mně Stvořitel všech věcí. »V Jakobu přebývej a v Izraeli můj dědictví a ve vyvolených vpust kořeny . . . A v přibytku svatém před ním posluhovala jsem a v Jerusalemě jest moc má.«

(Sir. 24, 12.)

Ve Švýcarsku v kantonu švýčském leží slavné poutní místo Einsiedeln. Čítá na 9000 obyvatelův. Ročně přichází sem poutníků na 50.000 z blízka i z dále, aby v zázračné kapli P. Marie potřebných milostí si vyprosili. Velkolepý chrám zbudován jest na místě, kde po 25 let žil a zemřel sv. poustevník Meinrad. R. 861 hyl tu násilně dvěma zločinci usmrčen. R. 934 byl zde založen řád sv. Beňedikta, vystavěn staroslavný klášter »Maria na poustevně« (Einsiedeln). R. 948 dne 14. září na den Povýšení sv. kříže měl býti posvěcen klášterní kostel. Vypravuje se, že Pán Ježíš sám za noci v průvodu andělů posvětil tuto svatyni ku počtě P. Marie, což bylo biskupu kostnickému Konradovi nebeským viděním oznámeno. Podivuhodné to posvěcení vyšší učinilo svatyni místem milostným, poutnickým, náležitějším mezi nej přednější místa milostná na světě. Pán Ježíš, který zázračným zastíněním Ducha sv. zasvětil blahoslavený život P. Marie za svůj stánek, posvětil i tuto svatyni ku důstojné počtě milované své Matky, Marie Panny. Ve své nevýslovné lásce světlí dosud srdce každého křesťana svým příchodem a rozněcuje ku něžné úctě své nejblahoslavenější Matky.

Ukáží dnes na radostnou pravdu pro věrného ctitele mariánského, a sice: Kdekoli v duši křesťana učinil si Kristus svůj příbytek, tam posvěcuje duši tu za svatyni i Matce své; a kde má Matka boží svou svatyni, tam zasvěcuje tu duši svému božskému Synu. — »V Jakobu přebývej a v Izraeli můj dědictví a ve vyvolených vpust kořeny . . .« — »A v přibytku svatém před ním posluhovala jsem a v Jerusalemě jest moc má . . .«

Rádce duchovní.

Pojednání.

1. Sv. Pavel, apoštol národů, aby ukázal cenu duše naší, pravil: »Nevíte, že chrám boží jste a Duch sv. přebývá ve vás?« (1. Kor 3, 16.) Duše naše jest skutečným chrámem božím, který byl na křtu sv. a ve sv. biřmování vystavěn a posvěcen. Zde se konají modlitby a přinášejí oběti, zde přebývá Bůh, Spasitel tu má svůj oltář a svatostánek. V tomto chrámu neschází však ani kaple mariánská s oltářem a milostným obrazem P. Marie. Spasitel sám posvětil tuto kapli. Proto současně s jménem Ježíšovým učila nás matka vyslovovati také sladké jméno Marie, Matky boží a matky naší. A jméno Ježíš a jméno Maria přinesly nám světlo s vyššího světa do zatmělého vědomí našeho, naplnily radostí, že máme na nebi druhou, přemocnou matku a že musíme býti jejími hodnými dětmi.

Pak přišla léta školy, učení, studií, pak léta dospělosti, samostatnosti a vážné práce. Čím více modlitbou, poučováním a životem křesťanským osoba Ježíšova nám svým božstvím a člověčenstvím zářila, tím jasněji a určitěji vystupoval také před námi obraz jeho Matky a matky naší, Marie Panny, tím milostivější zdály se nám tahy její tváře, tím srdečnější stalo se naše s ní obcování.

A jakž by jinak také býti mohlo? Jestliže jsme poněkud dle vůle a návodu církve sv. během roku církevního prožili život Ježíšův, zdali jsme se v každém kroku nepotkávali s nejsvětější jeho Matkou? O Vánocích viděli jsme božské dítě na klíně přesvaté Matky, brzy utíká Maria s dítětem božským do Egypta něžně tisknouc je k srdci svému; po smrti Heroda vracejí se do Nazareta, kde byl Ježíš poddán svým životelům do 30. roku, kde také P. Maria ukládala všechna jeho slova ve svém srdci. A když jsme provázeli Krista cestou křížovou v době postní a v duchu klaněli se skrytému jeho božství, nemohli jsme odepřítí také úcty jeho bolestné Matce, která kalich utrpení chtěla s ním vyprázdniti. Když pak doprovodili jsme Pána Ježíše v duchu do nebeské slávy, nemohli jsme zapomenouti nejsvětější Matky jeho do nebe zázračně vzaté a slávou největší korunované.

A tak klanění se P. Ježíši bylo vždy u nás spojeno s něžnou úctou k Bohorodičce. K nejlepší modlitbě Páně připojovali jsme dle zvyku prvňáčků nejkrásnější pozdravení andělské. Hle, jak do chrámu Spasitelova vbudovala se kaple P. Marie způsobem zcela přirozeným Kaple ta stala se naším pravým útočištěm v těžkých dobách, sem jsme spěchali pokaždé, mluvili s nebeskou Matkou jak každé dítě s matkou mluví. Úcta naše k P. Marii nedá se ničím oddělití od klanění se božskému Synu; bylo by to pro nás něčím protipřirozeným.

Neptátelé Kristovi chtějíce připravití samého Ježíše o poctu povinnou vyčítají katolíkům, že uctíváním P. Marie strhují Krista do nízkých příbuzenských poměrů lidských; ne že by se báli o znesvěcení pocty Kristovy, ale aby odcizíce nás P. Marii od-

cizili nás samému Ježíši. Pán Ježíš sám se snížil k bídě lidské, sám si vyvolil Matku z dcer lidských nejdůstojnější; stal se jejím Synem, aby se stala Matkou boží a matkou křesťanů. P. Maria dobře cítila své povýšení, když zvolala: »Shlédl Bůh na ponížení dívky své; ať, od této chvíle blahoslaviti mne budou všichni národové.« (Luk. 1, 48)

Pán Ježíš sám žádá od nás, abychom Matku jeho zvláště uctívali. Sám volá slovy Písma sv.: »V Jakubu přebývej a v Izraeli měj dědictví své a mezi vyvolenými zapuť kořeny.« Chce, aby měla účast v jeho slávě. Proto nedá se mysliti křesťanství bez úcty k Matce boží. Úcta k P. Marii není hlavní věcí, ale ne také vedlejší ve vyznávání víry. Hlavní věcí jest víra v Boha a Bohočlověka, Ježíše Krista, bez něhož není spasení. Úcta P. Marie pak jest nerozlučně spojena s úctou Ježíše samého. Kde schází jedno, schází i druhé. Klanění se Ježíši vyžaduje uctívání P. Marie; uctívání P. Marie vyžaduje nutně klanění se jejímu božskému Synu.

2. Jiným zase se zdá, že uctíváním P. Marie odnímá se pravá pocta Synu božímu, jako by byl o to zkrácen. Námitka opět bezdůvodná a malicherná. Čest nebo nečest, jakou prokazují naší vlastní matce, jest také cti neb necti naší; cítíme smatkou. Kristus jest dle člověčenství člověkem jako my. Jako jeho sláva odráží se na jeho Matku, tak čest Matky vrací se na samého Syna. Řekl-li Kristus: »V Jakubu přebývej, v Izraeli měj své dědictví a ve vyvolených svých vpuť kořeny.« volá zase Matka boží: »V příbytku svatém, který mi vykázal, posluhovala jsem před ním, a v Jerusalemě jest moc má.« Ano, jemu sloužití jest u P. Marie panovati; jemu se klaněti jest její sláva; jemu srdce svých ctitelů zasvěcovati jest její vděčností.

Mateřskou láskou táhne srdce věřících k svému Synu — Syn boží táhne zase svým příkladem věřící k uctívání své Matky přesvaté!

Kéž by ná n bylo možno duchovně spatřiti zástupy svatých, jež Maria ke Kristu přivedla; sečisti všechny ctitele její, jež svou přímluvou oblažila, před hříchem zachránila, ze hřichu vyvedla, z otroctví ďábla vysvobodila, ke stolu Páně přivedla, kde kaťník znovu byl spojen s jejím božským Synem, který chrám svůj v jeho srdci znovu posvětil. Co neštěstí pokáním oželeno a napraveno, co nepřátelství usmířeno, co škody nahrazeno, co bídy lidské ulehčeno, co dobrých skutků vykonáno z lásky k P. Ježíši přímluvou nebeské jeho Matky!

Proto nepodceňujme cenu úcty mariánské. Kde se tato nalézá, tam jest spása zajištěna; kde jí není, tam jest spása ohrožena.

Proto sv. Bernard, sv. Anselm, sv. Jan Damascenský a jiní světci a ctitelé mariánské povzbuzují nás ku něžné úctě P. M. a praví, že není možno, aby kdo zahynul, uctíval-li Rodičku boží.

Dějiny dokazují, že ti, kdo nectili P. Marii, brzy odcizili se P. Ježíši samému. Slyšíme li dnes rouhání a útoky proti Kristu, vycházejí vždy od těch, kteří se odcizili Matce boží.

Dokázáno jest zkušeností: čím srdečnější, dětinnější a upřímnější jest úcta k P. Marii, tím živější bývá víra v Ježíše Krista, tím něžnější obcování s ním, tím pevnější ctnost každá. Kde však láska a úcta k P. Marii ochabla, tam jest něco nemocného, tu srdce není v pořádku, není tu pravé radosti ani spokojenosti.

Proto — zdá-li se mnohému Spasitel býti vzdáleným, jakoby mrakem zastřeným, požádej nebeskou Matku, přiblíží ho k tobě; necítíš-li se býti hodným dítkem mariánským, popros Ježíše o milost pravé lásky k jeho Matce, a poznáš, že's neprosil nadarmo.

A poněvadž klanění se P. Jižší a úcta P. Marie jsou tak úzce spojeny, a každého nanejvýš oblažují, vštěpujme obojí do útlých srdcí dítek. Staří lidé žasnou nad spoustou nynější mládeže, poněvadž byli vychováni v jiném ovzduší a zakusili ve víře nejsladších radostí. Ztrácí-li mládež pevnou víru v Ježíše a božskou Matku, co bude z nich, až budou slyšeti rouhání na ulicích, ve schůzích, v dílnách a továrnách? Běda tomu, skrze něhož pohoršení vychází! Ubohé děti! Oč vše tu připraveny, jaké duchovní radosti zůstanou před nimi skryty; co bídy čeká na ně, nespokojenosti a zkázy! Předcházejme sami příkladem, klanějme se božskému Synu v nejsvětější Svátosti oltářní, uctívejme něžně jeho nejsvětější Matku.

Spojme srdce dětská s božským srdcem Ježíšovým a mateřským srdcem P. Marie, volejme často: »Ejhle, matka tvá!« k dítkám a k nebeské Matce: »Ejhle, dítko tvé!« Volejme k Ježíši: »Zachovej nás a dítky všechny v ochraně své přesvaté Matky«; volejme k P. Marii: »Zachovej nás a dítky naše v ochraně svého božského Syna!«

Prosme Ježíše, Spasitele, prosme P. Marii, matku naši, abychom stále více sebe posvěcovali a ku posvěcení národa, rodin a srdcí svých všichni společně pracovali.

(Dle Pavla VII. z Keplerů.) *V. M. Váchal.*

Zvěstování Panny Marie.

Pros za nás hříšné nyní i v hodinu smrti naší Amen.

V březnu r. 1893 zemřel muž, nenávislník církve i Boha ve Francii, jménem Ferry,*) a poslední slova jeho byla: »zachraňte mne«. Býval mocný pán, vládl celou Francií, používal moci své, aby pronásledoval církev boží ve Francii, zavíral kostely, jakmile se zprotivil někdo z kněžstva jeho vůli. Zemřel právě před osmou hodinou večer, když se zvonilo v sousední kapliče velikonoční pozdravení královny nebes, Anděl Páně, a třikráte katolík modlil

*) 17. III. 1881 zákon proti feholím. 17. III. 1893 zemřel Ferry nezapomenutelně vedle kaple Barnabítů, od níž byl oddělen jen zdí domu svého.

se ku svaté Panně: Pros za nás hříšné nyní i v hodinu smrti naší. O mrtvých netřeba souditi, patří soudu božímu, ale vzítí si poučení z mrtvých jest nám dovoleno. »Zachraňte mne« bude volati jednou také nám, až přijde den důležitého rozdělení a zde budeme hledati nějakého zastánce, který by byl dosti dobrý, aby nám pomoci chtěl a který by byl dosti silný, aby nám pomoc jeho něco vydala. Církev sv. nám ukazuje pomocnici v Marii Panně, kterou bychom prosili za pomoc nyní i v hodinu smrti naší. Prosme ji, jak ona toho zaslужuje a pomůže nám, jak zaslужujeme my.

P o j e d n á n í.

1. Strom jednou ranou nepadá, ale naposled stačí jedna rána, aby padl. Tak náš život není jedním dnem proměněn, ale každý den ho proměňuje. Život jest složen ze samých »nyní« a dle množství různých nyní v našem životě bude se ukazovati také barva celého života.

Smícháme-li dohromady oves a brách, pak jest to směs a není to ani oves ani brách. Je-li více ovsa než hrachu, říkáme, že jest to spíše oves, je-li hrachu více — řekneme, že jest to chrást.

Podobně jest to s naším životem! Jsou-li chvíle naše — ta krátká nyní jednou zbožná, po druhé bezbožná, pak jest to směs — nedůstojná křesťana. Je-li však dobrých více, pak jest ráz našeho života dobrý, je-li špatných většina, pak celý život již bude míti ten ráz špatnosti na sobě.

Stálá změna jest v těle a stálá změna v duši. Krev, která koluje v našem těle, pořád nové a nové věci tvoří na našem těle a staré mizí. Když dlouho a dlouho léčíš zkaženou krev, pak konečně se počne lepší, a když dlouho a dlouho kazíš nezdravým nápojem krev, pak se počne pomalu kazit — až se dostavuje poslední ráno — smrt předčasná.

2. Na hodinách jedněch jest nápis: Každá raní, poslední usmrcuje. Každá hodina raní blíží nás ku věčnosti a poslední nás na věčnost dodá. Tak i duše naše stále se mění buď ku dobrému aneb zlému, také zde si již připravujeme věčnost pomalu. A proto se modleme: pros za nás *nyní*. Modlíme se všichni jeden za druhého společně, kteří jsme v jednotě víry a lásky v duchovním spojení. Modlíme se *nyní*, poněvadž každé to nyní není sice věčnost, *ale předchůdcem věčnosti!* Ano více než předchůdcem, nebo každé to nyní jest již podkladem pro celou věčnost.

A náš život se podobá chůzi *po provaze*, jak sv. Jan Zl. dí, kde každý musí dávat dobrý *pozor*, aby nespadol dolů. Život podobá se *chůzi opilého v mrazu*, kde všeho ho láká odpočinouti si a zatím jest to veliké nebezpečí pro jeho život. Každý člověk přichází na svět již napolo opilý různými vášněmi a jde světem, kde je tma i zima veliká ohledně Boha, a tu se stává mnohým, že v této tmě zabloudí a v mrazu hříchů zahynou; my však

se modlíme často za sebe i za všechny Kristu věrné: pros za nás hříšné nyní . . .

3. Tak modleme se i dnes v den Matky boží, aby za nás se přimlouvala nyní. Neb nyní jest den spasení, nyní den pokání, abychom se dali pohnouti ku lepšímu životu bohabojnému. Nebo nyní v životě máme čas, abychom se změnili ku dobrému neb k zlému, a proto jest čas tak drahý, proto to nyní tak důležité. Jediný okamžik nyní jest cennější než million let na věčnosti, nebo teď se můžeme změnit, ale na věčnosti pak jsme již nezměnitelní.

Každé to nyní jest důležitým okamžikem pro věčnost. Některé pak doby jsou zejména důležité pro naše spasení. Na př. den sv. přijímání, zejména prvního sv. přijímání, o němž budu odpoledne mluvit. Každé sv. přijímání a zpověď jest důležitým pro věčnost, nebo jest to lék, který užívajícím dobře a hodně jest potravou pro věčnost, nehodně požívajícím jest prudším než nejprudší jed. Zajisté důležité, aby Matka boží přimlouvala se za nás, abychom přijímali vždy hodně. Takovým důležitým nyní jest vstoupení do služby, kde snad hrozí nebezpečí, a nebo kde můžeš v mnohém dobrém prospěti. Důležitým »nyní« jest, když chceš změnit svůj stav, když upadneš v těžkou nemoc, tu jest důležité nyní, kdy snad Bůh nás volá ku polepšení opravdovému a nebo když Bůh tě volá, aby jsi vykonal sv. zpověď, tu jest velmi důležité nyní, nebo snad již po druhé ani tak silného volání ku pokání se ti nedostane.

Kéž bychom užívali dobře těch nyní, nebo ta nyní jsou jako drobné peníze, z nichž větší se dělají, nebo z těch nyní jest složen život, který končí smrtí, a smrt se řídí dle života a dle smrti pak se řídí i věčnost. Proto voláme: pros za nás nyní.

»Zachraňte mne,« volal ministr Ferry, ala všichni dohromady mohli jej právě tak málo zachrániti, jako mohou všichni lidé dohromady změnit vůli boží. Zachraň ty duši svou, a pak budeš moci volati o pomoc. Největším nepřítelem duše své jest člověk sám. Zdá se to být proti mysli, ale jest tomu tak. Člověk sám neméně přemýšlí, co mu prospívá a co škodí.

4. Pohlíží jen na okamžik na to kratinké nyní a ne na budoucnost a věčnost budoucí. Nebo až přijde ono poslední »nyní«, po němž nastane loučení duše s tělem, pak nás opouští všechno i naši přátelé k nimž marně voláme, zachraňte nás. Mravenec do nebe nedosáhne. Ale právě proto jest dobře pojistiti si přímmluvu mocné Paní pro nyní a zvláště v hodinu smrti naší. Síla ochabne, zrak ochabne, sluch se ztratí, dech zkrátí, srdce slaběji bude tlouci, pot vyvstane a nyní přichází důležité »nyní«.

Co myslíte, že nadarmo volal zbožný křesťan denně ve své modlitbě pros za nás nyní i v hodinu smrti naší?

Když kámen jest pod okapem, poznáte dle vyhloubeniny kam voda padala. Kámen podlehl stálému kapání vody. Což Matka boží by byla tvrdší kamene, když k ní opravdu jsme volali pros za nás nyní . . .?

Avšak ten pouhý zdrávas by mohl býti bluchým, když není řádným zdrávas. Jistá jest pomoc Matky boží nyní i v hodinu smrti naší, když byla opravdu ctěna. Ale teď kdyžby ti někdo dal políček a pak tě pozdravil zdrav buď — a tak to činil denně několikrát, pak by jeho úcta byla velmi chatrná a vlastně jen pokoušením. Nebo krásný jest zdrávas a mocná přímůva Marie Panny, ale obé jest marné, jsi-li ty ničemný. Zdrávas jest mocná modlitba, ale není pojištěním na nebe, jestli skutky nejsou přiměřené pozdravení andělskému.

Kdyby někdo toulikami hřešil a domníval se, že to zdrávasy napraví, zle by se klamal. Nebo zdrávas není prominutí od zachovávaní božích přikázání, toť by byla zvrhlá úcta, ale úcta Marie Panny nás musí vést ku Ježíši blíž — a ona nás vede k dokonalějšímu životu, když dobře ji uctíváme.

Bůh dává nám milosti k dobrému životu a tím také jest nám dána milost ku spasení. Kdo milosti ku křesťanskému životu zanedbává, ovšem zanedbává i milosti spasení. Tak jest to i s přímůvou Marie Panny. Když přímůva Marie Panny stačí v poslední hodině ku spasení, pak stačí i ku křesťanskému životu »nyní«, t. j. kdo ctí ji opravdu, *je křesťanem, žije skutečně*. A pakli na svém vlastním životě pozoruješ, že tvé zdrávasy ti nepomáhají ku lepšímu životu, ale že zůstáváš při staré špatnosti stále, pak — věz: že buď ji nectíš, a nebo z její přímůvy nepracuješ. A pak jest její přímůva malomocná, nebo člověk nepůsobí s ní. A pak ani v hodině smrti nevyžádá nám milost, když jsme si nevyžádali milost křesťanského života.

Pros za nás nyní i v hodinu smrti naší, abychom hodni učinění byli zaslíbení Kristových Amen. *Fr. Vaněček.*

Neděle V. v postě.

Dnešní neděle sluje Smrtelnou, poněvadž se v dnešním evangelium vypravuje, že židé chtěli Pána Ježíše usmrtiti ukamenováním. Neděle Smrtelná v době svatopostní jest nám upomínkou, abychom o přebolestné smrti Páně s tím větší horlivostí rozjímali, a se tak tím usilovněji i ku vlastnímu zmrtvýchvstání, čili ku povstání ze hříchů skrze upřímné pokání připravovali.

Jak bychom to dobře konati mohli, o tom dočítáme se pěkného poučení v kapitole 10. Zjevení sv. Jana. Tam čteme, že se svatému miláčku Páně zjevil anděl v plné slávě nebeské, s knihou otevřenou v ruce, a řekl jemu: Vezmi tu knihu a pozři ji! A ona učiní hořkost v břiše tvém, ale v ústech bude ti sladko, jako med. Jan uposlechl, a stalo se skutečně, jak byl anděl předpověděl. Kniha ta jest obrazem utrpení Páně; a jak ono působí na nás. Toho snadno pochopíme, když s pozorností uvážíme věci následující:

1. *Co jest kniha?* Kniha jest spojení mnoha popsanych nebo potištěných listů v jeden celek. A podobně i celý život Páně

na světě tvoří pospolu jediný celek, a sice celek utrpení jeho; jednotlivá pak utrpení toho celku jsou jako jednotlivé listy v knize.

Kniha utrpení Páně byla otevřena, když on se narodil z chudé Panny v jeslích betlemských. A na rozličných listech knihy života jeho jest pak vyznamenáno utrpení jeho při obřezání; při útěku do Egypta; při strádání v dílně pěstouna sv. Josefa; když za všecka dobrá naučení chtěli ho ukamenovati nebo se skály shoditi; když proléval pot krvavý v zahradě Getsemanské; když byl bičován, trním korunován.

Když Pána Ježíše na kříž přibili, ruce jeho jemu rozpjave, byla kniha utrpení jeho navždy otevřena. Kristus Pán na kříži rozpjatý volá jako do všech úhlů světa: Pojdte ke mně všichni národové i jednotlivci, učené i neučené, bohatí i chudí, zdraví i nemocní, a učte se čísti z knihy utrpení mého; učte se znáti tajemství boží; přijímejte tu i občerstvení, jakoukoli obtíž a námahou stížení jste!

Kniha ta i před námi jest otevřena, a pozvání Syna božího i nás se týká, zejména v této době posvátné. Rozpomeňme se, kterak jsme posud v knize té čítali; a čemu že jsme se z ní již opravdu přiučili?

2. Povšimněme si dále, co Zjevení sv. Jana vypravuje o otevřené knize anděla božího. Anděl jemu dí: *Vezmi a pozři tu knihu!*

Málo by pokrm tělesný prospěl tělu našemu, kdybychom ho jen před sebou na stole měli a se naň dívali. Má-li nám pokrm tělesný prospěti, musíme ho do žaludku přijmouti, odkud pak se zdravé šťávy do těla rozvádějí. A podobně neprospělo by na knihu jen hleděti; ale člověk musí ji i pozřít, čili do sebe vpraviti, tak že v ní čítá a pilně uvažuje o tom, čeho se v knize byl dočetl.

Sv. Jan z knihy andělovy měl sladko v ústech, jako od medu, a v břiše hořkost. A podobně se to má s každým, kdo o utrpení Páně věrně rozjímá: nabývá chutí rozličných.

Kdo jest zbožným křesťanem, toho rozjímání o utrpení Páně naplňuje sladkostí! On se rozhorluje pro to, aby Pánu svému sám tím horlivěji sloužil; a i bližních svých, zejména nejbližších svých, ku horlivému milování Boha nadchnul.

Zbožný křesťan při rozjímání o utrpení Páně pocituje sladké útechy v protivensvích, bez nichž nikdo na světě není; on se naplňuje přesladkou nadějí v osudné hodině smrti, ježto ví, že pro milující Boha smrt není ničím jiným, leč tmavým průchodem z tohoto slzavého údolí do radosti věčné.

Rozjímá-li ale o utrpení Páně člověk hříšný, tu chutná ono jemu hořce, podobně jako Spasiteli ocet se žlučí, kterých jemu umírajícímu na kříž podali. Hříšník při rozjímání o utrpení Páně naplňuje se hrůzou i úzkostí, když si připomíná, že on sám skrze hříchy své Pána svého křížuje. Srdce hříšníka naplňuje se žalem a lítostí, že Pána nejnevinějšího takto zarmoutil. A k lítosti jeho

pojí se dobré předsevzetí, že hříchů svých napraví; a tedy i Pánem předepsané pokání za ně učiní. A učinil-li tak skutečně, pak i hořkost jeho promění se v sladkost, jakou působí svatý mír v srdci. Když jsme upřímného pokání dokonali.

3. Povšimněme si konečně, že zázračnou onu *knihu sv. Janu podal — anděl*. Kdo chce tedy v tomto čase velikonočním v knize utrpení Páně v pravdě s užitkem čísti, musí ji přijímati z rukou anděla božského. To znamená: Nesmí v knize utrpení Páně čísti jen pro nějakou zábavu, jako činí lidé, kteří svévolně času svého ubíjejí; také nesmí čísti chladně, jako všelící rozumáři, kteří jako nožkem každé slůvko rozřezávají: ale musí čísti se svatým, nebeským zánícením; musí s celou duší, s celým srdcem o utrpení Páně uvažovati; s Kristem trpícím rozmlouvat; jej jako onen anděl v zahradě Getsemanské potěšovati; a sice tak, že při rozjímání o utrpení Páně sice s Pánem Ježíšem bolesti spolu cítí, ale zároveň vzbuzuje i v srdci svém lítost nad hříchy, jež ukrutného umučení Páně příčinou byly.

4. I jest kniha utrpení Páně psána *trojím písmem*: černým, červeným i zlatým.

Černé písmo knihy utrpení Páně vypravuje ohavnou a černou zradu nešťastného Jidáše, jenž v noci Pána svého zradil, pak ale v temnostech rozumu svého si zoufal a se zabil. Spasitel sám tvrdí, že propadl soudcům spravedlnosti boží, a proto že by jemu lépe bylo, kdyby se ani nebyl narodil.

Černé Písmo v knize utrpení Páně vypravuje také, kterak při hrozné smrti Páně nastala děsná tma od hodiny denní šesté, až do deváté; a že tu chvíli volal Spasitel, jakožto obraz hříšníka, od Boha opuštěného: »Bože můj, Bože můj! Proč jsi mne opustil?«

Černé písmo knihy utrpení Páně uvádí nám na oči spravedlnost boží, abychom jí zastrašení, právě pokání činili.

Písmo červené psáno jest ale krví Spasitele na předrahem pergamenu, totiž na přesvatém těle jeho, když byl pro nás krví polit, když byl bičován, trnám korunován, na kříž přibit.

Písmo to krvavě hlásá nám nevystihlé milosrdenství i lásku boží, aby nás k opravdovému milování Boha rozhorlilo.

Písmo zlaté v knize utrpení Pána hlásá nám ale nevystihlé ctnosti Páně, abychom jich v životě bohulibém následovali. V zahradě Getsemanské modlí se Pán před ukrutným umučením, jež mu dopodrobna známo bylo: »Otče, vezmi ten kalich ode mne — ale ne jak já chci, ale — jak ty chceš!« učí tedy, abychom i my v křížích svých do vůle boží se odevzdávali.

A pod učí, abychom ho následovali, když při potupě zůstává tichým, mírným; při bičování trpělivým; při žízni zdrželivým; a když za své hrozné škůdce na kříži se modlí, ano hříchu jich i omlouvá, řka: »Odpusť jim, Otče, neboť — nevědí co činí!«

Tak tedy v knize utrpení Páně čtejte, z ní rozjímejte, hříchů oplakávejte, z nich se zkroušeně vyznejte, Tělem Páně se posilněme, aby i na nás vyplnilo se zaslíbení Páně: »Kde já jsem, tam bude i věrný následovník můj.« Amen. *K. L. Řehák.*

Neděle V. postní.

Co jest to zachovati řeč mou.

Amen, amen pravím vám, bude-li kdo zachovávat řeč mou, neužijí smrti na věky.

Stouali jste všichni kdysi a všichni jste se snažili nabýti zdraví opět. Tak jako o zdraví těla pečujete, prosím vás pečujte o zdraví duše své. Lékařem duševním jest Ježíš Kristus, který o sobě praví: Amen . . . Jeho řeč zachovávat a věčnost míti zabezpečenu jedno jest. Kdo ji zachovává? Kdo ji slyší! Kdo neslyší, z Boha není. Z koho jsi ty můj osadníku? Z Boha či z Belzebuba? Ten, kdo věčně žíti chce, musí zachovávat řeč Páně. A kdy a jak ji zachovávat máš? Hned a úplně. Hned, nebo nezná dlouhých okolků milost Ducha sv. Jestli tě dnes volá vnitřní hlas ku sv. zpovědi a k přijímání, snad ti již ani zítra tato sv. myšlenka nepřijde. Proto hned — a úplně, t. j. nejen jedno neb dvě slova Páně, ale celou jeho řeč, celé učení, celou pravdu, všechna přikázání. Co záleží na tom, kdyby někdo v zlém úmyslu udeřil krále buď do plecí, buď do prsou, buď do tváře, vždy bude vinen uražení královského Veličenstva. Bůh dává nám vůli svou poznati, abychom ji zachovávali. Či vůli zachovááš, toho jsi! Buď boží, buď nepřítel, a dle toho odměněn budeš. A tento život jest nám dán jako doba k rozmyšlení, či vůli zachovávat chceš. Přičiňuj se ze všech sil býti boží posluchač a plnitel slova Páně: býti z Boha, nebo to vede k Bohu.

Pojednání.

1. Sv. Cyprián stál se svým přítelem na vršku a díval se na město pod horou ležící. Promluvil sv. Otec k příteli a dí: »Pohleď na toto město a dědiny před sebou a odkryj v duchu střechy a nahlédni v obydlí, co uvidíš? Viděl bys lidi, žijící v hříchích a bez starosti o svou věčnost, bez vzpomínání na smrt.« A já bych dodal, kdybychom měli zrak boží a viděli jako vidí Bůh — a pohlédli pod roucho, kterým se duše kryje, viděli bychom mnoho hříšných žádostí volně se procházeti duší a ovládati člověkem. Jest takováto duše z Boha? Po žádosti přichází skutek, po skutku návyk, po návyku neřest. Kdy začneš zachovávat řeč Páně, kteráž dí, že Bůh zpytuje ledví i srdce tvé? Kdy tedy začneš upřímně zachovávat řeč Páně, abys byl živ jako křesťan pravý a také abys věčně žil? Kdy máš začítí?

2. Poslyš poučení, které dal stařícký poustevník, muž bohabojný, mládenci, který ho přišel navštívit, aby se od něho učil bohabojnosti! »Otče,« praví mládenec, toužící Bohu sloužiti a zachovávat řeč Páně, »dej mi poučení nějaké.« Dobrý stařec světec uchopil mládence za ruku a vedl ho ku své zahrádce, kde byl v potu tváře a modlitbě Bohu sloužil do šedin svých. Když přišli

k háji palmovému, dí stařec: »Vytrhni tuto roční sazenici.« Mládenec se shýbl a hravě vzal sazenici a podal ji starci poustevníku. Tu praví stařec dále: »Vytrhni tuto dvouletou«, a mládenec i tuto vytrhl, ač s větším namáháním. Na to poručil poustevník vytrhnouti tříletou sazenici, která velmi těžko šla — a stála mnoho sil. Čtyřletou však již vytrhnouti nemohl. Tak poučil poustevník mládence řka: »Viz, tak se i ze srdce vytrhá hřích s počátku lehce, jakmile se však zakofení, pak těžko se dá vyrvat.« Tak poučil moudrý stařec mládence, a to poučení buď i nám výstrahou i povzbuzením. Výstrahou, abychom snad nenechali v srdci růsti hřích po léta — nebo jak jej vykácíš? Povzbuzením, abychom začali hned než zastárne. Nebo nač přišel Kristus Pán na svět, než aby nás učil pravdě, hlásal pokání a obět smíření za naše hříchy vykonal? Přišel hlásat pokání — a kdo pokání nečiní, z Boha není — nebude míti života věčného, ale okusí té smrti, kterou Bůh dává těm, kdož z Boha nejsou.

Kolikletý návyk ty máš — duše křesťanská? Snad více než čtyřletý a snad tedy zoufáš? Mládenec chtěl poučení také od otce duchovního, co činiti třeba, když se hřích zakofenil? »Poď za mnou,« pravil stařec k mládenci a vedl ho k místu zarostlému hustým trním. »Zde to místo udělej půdou úrodnou!« Mládenec odpověděl: »Otče, to nemožné!« »Ne — i toto místo jest možno proměnit, vykopej aspoň jeden keř denně — dej se do práce.« Mládenec se pustil do práce; vykopal jeden keř a druhý a po čase namáhavé práce byla půda polem. Tot druhé poučení pro nás.

Půdou jest duše naše, hřích trnitý keř — bez přemáhání roznůže se trnitý keř v nás a zdivočí v bujný les, v němž šelmy a hadi budou míti útočiště. Čím déle kdo otálí, tím těžší práce, tím horší výsledek. Denně se zakofěňuje hřích v nás. Kdy začneme? Kdo nezačne hned, když se duše jeho dotkne milost boží, nezačne obyčejně nikdy.

3. Vizte příklady ze života Spasitelova. Na Petra pohlédl Pán, a Petr vyšel a plakal hořce *hned!* Ne po odkladech Magdaleny doteklo se Slovo boží, hned činila pokání, neodkládala. Šavlovi řekl Pán: »Proč se mi protivíš?« a Šavel volá: »Co chceš, Pane, abych činil? Davidovi vytýká prorok Náthan hřích a David vrhá se na zem a pláče bolestí nad hříchem svým. A tak se tážu i těch, kteří ještě pokání nečinili: *Kdy začneš ty? Kdy!* Tot důležitá věc! Na stará kolena to jest nemožno, nebo 50 let nedočká se mnoho lidí a 70 ještě méně. Chceš tedy spolébat na to, co nemáš? Aneb chceš snad *kvasnice* svého života, kdy zrak kalný, sluch slabý, paměť nedostatečná, teprve začítí to *nejdůležitější* z celého života? Bohu sloužit, milovat, přikázání jeho zachovávat chceš až budeš stařec? Poslechni o jednom člověku, co učinil hloupého. Měl čtyři koně: jednoho mladoučkého, jednoho mladého, jednoho silného a jednoho starého. Práce měl pro všechny čtyři. Ale on prodal ty nejmladší a na nejstaršího všecko složil, kterýž také posel a práce vykonána nebyla. Našeho věku doby se podobají

čtyřem koním: mládí, mládenectví, mužství a stáří, chceš tu nejdůležitější práci nechati na konec a těšiti se, že jsi se polepšil, kdežto vlastně hřích tě opustil a ne ty hřích? Proto pravím vám, že řeč Páně zachovávat musíme, chceme-li spasení dojíti. Nezačneme-li hned, později tím méně. Nezatvrzujte srdcí svých. Neodkládejte se sv. zpověď. Dobře pozorujte, jak *Kristus Pán* slavně potvrzuje řeč svou a proto dí dvakráté *Amen, amen . . .*, abychom do hlubin srdce přesvědčení byli o pravdě a důležitosti jeho slov. Proto volám k vám, vyplňte si vzorně povinnosti k Bohu, abyste nezahynuli na věky. Z Boha jste-li poslechněte hlasu mého.

Již jsem jindy mluvil, že v poslední chvíli schází síla, čas, paměť; zde dobře dí sv. Jeroným: Ze 100.000 těch, kteří činí pokání teprve na loži smrtelném, dojde spásy ^ř*sotva* jediný! Nebo to jest jen smyslu mámení, že v poslední chvíli Boha miluje, když celý život přikázáním božím pobrdal. Kdo může býti tak pošetilým, aby se domníval, že v poslední chvíli přetvoří sebe v člověka nového, když sv. Augustin a jiní svatí a svaté mnoho let pracovali o svém posvěcení.

4. Zde v poslední chvíli na člověka snad působí *strach*, že činí dobrá předsevzetí; ale otázka jest, zdali jsou opravdová. Neznaboh francouzský Voltaire dvakráté v nemoci vykonal správu boží, odvolal všechnu svou špatnost, ale vždy po uzdravení vrátil se ke svému dřívějšímu životu, jako se vrací pes ku svému vývratku. Bylo tedy jeho pokání v nemoci upřímné, když po uzdravení páchal tytéž neřesti? A kolik jest křesťanů, kteří na oko činí pokání a brzy se vrací zpět? *Hříšný návyk* nedá se jen tak zlehka vykořeniti. Víte kolik let pracoval sv. Augustin na vykořenění hříšného návyku? On sám dí: »Dvanáct let jsem bojoval, než jsem přemohl hříšné návyky«, a byl to horlivý bojovník Krista Pána, a ty myslíš je vykořeniti na smrtelné posteli? Sv. Norbert od svého obrácení celý život bojoval, aby slova Páně věrně zachoval a ty bys myslel být hotov v půl hodině? Práce kvapná málo platná a jakou asi má *cenu* takové pokání? *Velice pochybnou*. Hřichy již člověka opustí, ale ne člověk takový hřích.

V pátek se četlo evangelium o vzkříšení Lazara z mrtvých, které dí, že zavzdychl Pán Ježíš, když ho přivedli k hrobu Lazara. Sv. Otcové to obrací na vzkříšení člověka ve hřichu zastaralého a praví, že větším zázrakem jest obrácení zastaralého hříšníka než vzkříšení Lazara. Proto jest vždy třeba posvěcovati duši a pracovati tak o spasení, nebo později — ano každým dnem jest obrácení těžší a řídkší.

Uvážte-li, že zachovávat řeč Páně jediné nám života dává jak vezdejšího tak věčného — jest někdy brzy započato zachovávat řeč Páně? Starého muže se ptali kdysi, kolik je mu let, načež on odpověděl dvacet, což všechny překvapovalo, nebo byl stařeček stříbroslý, který měl již nejméně osm křížkův. Avšak poustevník jim to vyložil. Teprve 20 let sloužím Bohu a tedy vlastně žiji a 60 let byl jsem pro Boha mrtev. Dobrá to odpověď, zcela dle naší sv. víry, nebo i dobré skutky, které v hřichu, t. j.

bez milosti boží konáme, neprospívají nám ku životu věčnému. Kolik dle tohoto počtu let jsi ty živ, který dnes jsi přítomen službám božím? Kolik let jest tomu, co se upřímně snažíš zachovávatí přikázání boží? Snad jsi se ani pro Boha dosud nenarodil, nebo jsi třeba milost sv. křtu hned v mládí svém ztratil a od té doby Boha nikdy nemiloval, t. j. nikdy přikázání jeho věrně nezachovával, aneb ane aspoň všecky, nýbrž jen ty, které se ti líbily.

Čas prchá tak rychle, že jest on nejrychlejší. Tak se aspoň pohanského mudrce Hippokrata tázali, co jest nejrychlejšího. Jeden ze žáků praví: holubice! Nikoliv, dí mudřec; ostříž, také ne, zněla odpověď, blesk, soudil jiný a jiný konečně dí, myšlenka; aby mudřec učinil hádání konec, dí: čas jest nejrychlejší, nebo jest rychlejší než myšlenka, on tě dopraví na věčnost dříve než ty si pomyslíš! Tak mluvil mudřec pohanský. A co činí křesťan?

Kristus Pán dí: Dokud čas jest, pracujte. Práci zde rozuměj pokání, nebo přijde čas, kdy nebudete moci pracovati. Ale, přátelé, pozorujte, že jako za času Páně brali židé kamení, aby Pána kamenovali, tak jest lidem světského smýšlení protivno a odporno, upamatovat je na tu rozhodnou pravdu, kterou se nerozhodne snad pouhý proces aneb život, ale celé spasení, proto kladu vám na srdce slova Páně, která dvojím »Amen« potvrdil, abychom zachovávali řeč jeho a byli živi na věky. »Amen.«

Na neděli Smrtnou.

Pojďte k Pánu Ježíši! (Kázání dětské.)

Tehdy chápali kamení, aby házeli na něho. (Jan 8, 59.)

I. Událost broznou vypravuje dnešní evangelium. Co tam líčeno, událo se o slavnosti stánku ve chrámě jerusalemském. Svátky ty slavili židé každého roku na podzim po vinobraní od 15.—23. října. Sluly »slavnosti stánků nebo pod zeleným«, protože židé v ty dny bývali ve stáncích ze zelených ratolestí na plochých střeších domů, na náměstích a kolem Jerusalema. To bylo na památku, že jejich předkové, když bloudili 40 let pouští, přebývali ve stanech pod širým nebem.

Kristus Pán také přišel na tu slavnost do Jerusalema. Byla to poslední slavnost stánků, poslední podzim v jeho pozemském životě; na Velikonoce potom byl ukřižován. Učil v ty svátky ve chrámě a hleděl zvláště nevěřící farisee a zákoníky přesvědčiti, že jest Syn boží a zaslíbený Vykupitel. Na konci těch řečí pravil: »Amen, amen pravím vám, prve než Abraham byl, jáť jsem.« Abraham už byl mnoho set let mrtev, ale Ježíš byl už před Abrahamem, byl od věčnosti, onť jest Bůh věčný. Boha v podobě lidské měli židé před sebou. Co tu měli činiti? K nohám mu

měli padnouti, pokorně se mu klaněti. A co učinili? Chápali kamení a chtěli ho zabiti jako rouhače. Ale hodina smrti Páně ještě nepřišla. Unikl židům, zmizel v zástupech lidu, které tu stály poslouchající, a provázen učedníky vyšel z chrámu.

Od židů zavržen opustil Ježíš brzo Jerusalem a odešel za Jordán do krajiny Peree a tam kázal evangelium. Tenkrát o slavnosti stánků v Jerusalemě začalo již umučení Páně, vždyť se židé pevně rozhodli zabiti jej. O le dnešní neděle, páté v postě, zabývá se církev sv. více ještě posud utrpením a smrtí Páně a nazývá tuto neděli »Smrtnou«. Evangelium vypravuje počátek utrpení Páně a ten byl tenkrát o slavnosti stánků, když chtěli židé Krista Pána kamenovati.

Ježíš se skryl a odešel z chrámu a opustil Jerusalem. Na památku toho jsou dnes obrazy Ukřižovaného v kostele zřehaleny smutnou rouškou falovou. Zůstanou zahaeny až do Velikého pátku, potom teprv se objeví Pán Ježíš před očima našima jako náš ukřižovaný Spasitel.

II. Ukrutně se zachovali židé k Spasiteli, nechťeli ho uznati za krále a Messiáše, a on musil utíkat před nimi, aby ho nezabili. A přece jakživ nikomu neublížil: neúnavně kázal lidem o Bohu a nebi, tisícce hladových nasytíl na poušti, bezčetné nemocné uzdravil, mrtvé křísil, všechny tolik miloval, zvláště dítky nevinné.

Děti, kdyby takhle Kristus Pán najednou stál před vámi: jistě byste ho nekamenovaly, jako chtěli židé. A kdyby na vás na všechny mile hleděl a laskavě k vám mluvil, a jedno po druhém mile hladil a vám řekl: »Milé dítě, já tě tak neskonale miluji, máš-li pak i ty mě rádo?« — to byste jistě uctivě pohlížely naň, i nejveselejší by byly jistě ticho jako pěna, kdyby věděly: »Pán Ježíš je tu«, — a tak milá by vám byla přítomnost a láska Páně a u srdce by vám bylo tak radosně a milo a jistě byste si myslyly: »Pane Ježíši, jak jsme šťastny, že tě jednou vidíme a slyšíme, ach, jak tě máme, Spasiteli, rády, a budeme tě míti vždycky rády.«

Ale Spasitel už se teď zřídka zjevuje na zemi, jen málo zvláště svatých lidí měli to veliké štěstí, na př. sv. Stanislav, sv. Antonín Pad. sv. Terezie. Mně už je přes 40 let a posud jsem ho neviděl, a vy ho také asi jakživi nevidíte.

A přece jest v pravdě a živý mezi námi, zde v tom krásném svatém domečku, ve svatostánku na oltáři; tak opravdový a živý, jako tenkrát ve chrámě o slavnosti stánků. Nevidíte ho, a přece je zde ve sv. hostii, a vidí každého z vás, a vidí každý váš pohyb a slyší každou modlitbu, kterou tu říkáte, a dobře ví, které dítě ho miluje, a které ne, je-li zbožné či nehodné.

Pamatujte na to děti, kdykoli jste v kostele. Jste tu Kristu Pánu nejbliže, máte se zde ze všech lidí v kostele chovati nejslušněji a nejzbožněji. Hned jak do kostela vstoupíte a tam dole se kropíte svčcenou vodou, pohlédte sem k oltáři a řekněte v duchu: »Ztiš se duše má, nebo zde přebývá Kristus Pán!«

A případnou-li vám roztržité myšlenky nebo vám druží nedají pokoje, pohleďte na svatostánek a rcete: »Pane Ježíši, uč mne zbožně se modlití.«

A choďte rády za Kristem Pánem! Vždyť on dítky tak miluje, i ony ho mají milovati. Choďte denně na mši sv. Zvláště ty, které mají letos jíti k prvnímu sv. přijímání, přicházejte denně na mši sv., abyste se hodně připravily na veliký ten den. A když cestou ze školy jdete vedle kostela, tu stojí dveře otevřeny, a Spasitel ze svatostánku hledí za vámi a myslí si: »Kdyby jen ty děti přišly sem, abych jim mohl požeňnati!« Nuže, splňte touhu božského svého přítele a pojďte sem a pokloňte se mu, ukažte mu, jak ho milujete.

A doma a ve škole a všude venku dokazujte mu lásku svou tím, že ho nebudete hříchů urážeti, kamenovati, křičovati: rády a horlivě se modlete, pilně se učte a pracujte, buďte poslušny rodičův a představených, buďte v pravdě dítkami božími! A přijde-li pokušení k nějakému hříchu, vzpomeňte si hned na Krista Pána a řekněte mu: »Pane Ježíši, ne hřešiti, nýbrž tebe milovati.«

Spasitel račiž vám uděliti k tomu své milosti a svého požeňnání. Ano jistě vám nyní žehná ve svatostánku svatou rukou svou a s ním tak čínm viditelně já, zástupce a sluha jeho, ve jménu Ježíše, vašeho božského přítele a Spasitele, pravím: »Žehnej vás, milé dítky, všemohoucí Bůh, Otec a Syn, Duch svatý! Amen.

J. Ocetk.

Veliký pátek.

Triumf Spasitelův v smrti.

»A nesa sobě kříž vyšel na místo, které slove lebcí, hebrejsky Golgotha. Tam ukřižovali jej a s ním dva jiné po obou stranách, uprostřed pak Ježíše.«
Jan 19, 17.—18.

Několik málo jenom slov, nejmilejší, jsem k vám pronesl, ale jak mnoho slova ta obsahují! „Ukřižovali jej!“ Přibili jej na kříž, jehož dřevo bylo pro pravověřícího žida největší potupou; na kříž, který odsouzeníci působil největší muka, jaká jen ukrutnost lidská vymysleti mohla. Stojí podle kříže a *raduje se* ze svého vítězství.

Raduje se *smrtí*, která jej vidí umřati. Jestliže má archanděl Michael na lesklém štítě svém napsáno: »Kdo jako Bůh?«, ozývá se dnes smrt, a za slovem Bůh píše svým hnátem »Já jsem« a chechtá se při tom vtipu svému; neboť dnes vidí umřati Syna božského.

Raduje se *dábel* a vyčítá trpíteli na kříži: »Před třemi roky zanesl jsem tebe na horu vysokou a ukázal ti království mocná, slávu všeho světa a vše ti slíbil, jestliže padna mně klaněti se

budeš. Tys odmítl; nuž, co máš z toho. kam jsi dospěl? Tvůj mladý život bídně končí tady v potupné muce; kdo z nás mocnější?«

Raduje se *Kaifáš*, že uposlechnuto jeho slov, která pronesl v sezení velerady po vzkříšení Lazarově: »Jest vám prospěšno, aby jeden člověk zemřel za lid« (Jan 11, 50) a že slova ta nyní již vtělena jsou v skutek.

Radují se *zákoníci, fariseové a velekněží*, že zbavili se muže, který jim pro svou oblíbenost u lidu byl nebezpečným, že odklizen byl s cesty prorok, který jim překážel.

Raduje se *i ten ubohý, svedený lid*, který nechápe, že za něj na kříži umírá jeho Vykupitel. Když Syn boží začal konati veřejně svůj úřad vykupitelský, své dílo messiánské, s bolestí a s nádechem trpké výtky řekl sv. Jan Kř.: »Uprostřed vás stojí, jehož vy neznáte!« (Jan 1, 26.) A když Kristus umíral, mohlo se říci témuž lidu: »Uprostřed vás visí, jehož vy neznáte!«

Nepřátelé jásají, a zdá se, že mají příčinu k tomu jásotu; vždyť dosáhli toho, po čem toužili. Před jejich očima visí Spasitel v bezejmenné bídě, počten se zločinci, nah, opuštěn skoro od všech, vydán posměchu nepřátel. A přece, pozorujeme-li tu velikou tragedii Kalvarskou okem křesťana, poznáváme Spasitele v jeho největším triumfu, v *triumfu jeho lásky k lidstvu*.

Nuže pozorujme tu obětavou lásku jeho dnes, ve výroční den jeho smrti, a všimněme si též, kterak lidé jeho lásku splácejí.

P o j e d n á n í.

Co obětuje Spasitel na kříži?

1. Především svoji *svobodu*. Svoboda jest velikým darem člověka, tak velikým, že Bůh toho daru ani tehdy člověku nebéře, jestliže člověk ho zle používá proti Bohu samému. Za svobodu bili se lidé od věkův, a vidíme-li člověka spoutaného řetězy, cítíme s ním soustrast. Jenom kousavého psa, divokého býka, nezkraceného koně, šelmu uvazujeme a poutáme. člověka však pouze tehdy, je-li šíleným aneb společnosti lidské jako zločinec nebezpečným; v obou případech však zasluhuje našeho politování. A vizte Spasitele! Na kříži obětuje veškerou svoji svobodu. Již v zabraadě Getsemanské se dal zajmouti a spoutati, dovolil, aby v poutech jako nebezpečný zločinec byl voděn po městě k Annášovi, ke Kaifášovi; k Pilátovi a k Herodovi; dal se přivázati k sloupu a bičovati, dovolil, aby s ním provozovali nedůstojnou hru a jako před králem na posměch před ním klekali, dovolil, by jej na horu vyvedli a na kříž přibíli.

Tak obětoval Spasitel svoji svobodu, aby nám dobyl svobody dítek božích, aby nás vyprostil z okovů hříchův a pekla, aby nikdo nemohl říci: »Nemohu přemoci svoji vášeň, jsem příliš slab; nemohu zpřetrhati řetězy příležitosti ke hříchu, nemám k tomu síly!« Nikoliv; Bohu buďtež za to tisícové díky, že

Spasitel svoji svobodu na kříži obětoval, aby nás od hříchu a smrti věčné vykoupil. Tak triumfuje Spasitel nad hříšnými srdci lidskými!

2. Obětuje nejen svobodu, ale druhý veliký statek člověka: *čest*. Za válek tureckých byl zajat křesťanský vojn a uvržen do okovů. Ale on se v bitvě statečně bil a proto mohl říci: »Z toho si nic nedělám, že ty okovy nosím, jen když mám svou vojenskou čest zachovánu. Spasiteli však běhou i čest. Jak žasli druhdy nad jeho rozumností a odpověďmi, když jako dvanáctiletý pacholík zůstal v chrámě a seděl mezi učiteli poslouchaje a otazuje se jich! Jaká hrůza je jíkala, když viděli, že přikazuje větrům i moři, jak divili se a volali: »Kdo jest tento, že větrové i moře ho poslouchají?« Jak umlkali, když se jich tázal: »Kdo z vás bude mne viniti z hříchu?« (Jan 8, 46.) I Pilát i Herodes uznali jeho nevinu. A nyní? Co všechno neučinili, aby jeho čest potupili a jej snížili! V rouchu blázna posílají jej po městě k veřejnému obveselení luzy; Barabáše, zlosyna, staví vedle něj, nejvýš svatého! Kdyby kohokoli z nás někdo přirovnával k známým lupičům a vrahům Šlosárkovi, Šenkovi nebo Bočkovi, právem bychom se obražovali a za velikou urážku to vážili. Ale Spasitele nekladou vedle Barabáše, ale pod Barabáše; lupiče a vraha propouštějí, nad Kristem Pánem pronášejí ortel smrti: »Ukřizuj ho!« —

Patřme na ten průvod, který se na Golgotu ubíral. Uprostřed dvou lotrů, jako by z nich byl nejhorší, vedou nejsvětějšího; s lotry jej křizují; lotrům dají umřítí v pokoji, jemu však nikoli, i v smrti se mu posmívají a jej tupí. »Ti pak, kteří tudy chodili, rouhali se mu potřásajíce hlavou svou a říkajíce: Ha, jenž božší chrám boží a ve třech dnech jej zase vystavuješ, pomoz sám sobě! Jsi-li Syn boží, sestup s kříže! Podobně i *velekněží* posmívajíce se jemu *se zákoníky a staršími* říkali: Jiným pomáhal, sám sobě pomoci nemůže; je-li králem israelským, ať nyní sestoupí s kříže, a uvěříme v něho. Doufal v Boha, ať ho nyní vysvobodí, miluje-li ho; neboť pravil: Syn boží jsem. Taktéž rouhali se mu i *lotři*, kteří s ním byli ukřizováni.« (Matouš 27, 39.—44.) Při pohledu na umírajícího umlká každé srdce, jež má jen trochu citu — ale Spasiteli se rouhají i ve smrti. Tak obětoval Kristus svou čest, aby nás ke cti synů božích přivedl, tak triumfuje obětavá láska jeho nad hříšnými srdci lidskými.

3. Ještě něco má — *svou vlastní krev*, i tu chce dáti, abychom my mohli se v krvi jeho smýti. Krev cedí již na hofe Olivetské. Smrtná úzkost vyráží mu krvavý pot, vědomí, že za mnohé bude marně trpěti. Pak tryská jeho sv. krev při hrozném bičování. A jak rděla se sv. hlava jeho, jak tekly rudé proužky po sv. čele, když trnovou korunou byl ověnčen! Nedosti na tom: ani kapky krve nemá zbyti ve sv. srdci jeho, a proto bere jeden z vojnů kopí a bodl jej v bok, a hned vyšla krev a voda. (Jan 19, 34) Věru pravdu dí krásná píseň naše:

Nezbyla v těle raněném
ti krůpěj krve žádná,
by vycezena nebyla;
ó ukrutnosti zrádná!
I svatý bok tvůj proklán byl —
tu krve proud a vody
se vyřinul, by lidstvo smyl
a zbavil věčné škody.

Ó pozdravena budiž, předrahá krvi Ježíše Krista, která za nás na kříži vylita byla; v nejoblíbenější pokoře klaníme se tobě! Kterak bychom neřekli se sv. Janem Miláčkem Páně: »Hoden jsi, Pane Bože náš, přijmouti slávu a čest i moc« (Zjev. 4, 11), »nebo jsi byl zabit, a vykoupils nás svou krví Bohu ze všelikého pokolení a jazyku i lidu i národu.« (Zjev 5, 9.) »Ne porušitelnými věcmi, zlatem nebo stříbrem vykoupení jsme . . ., ale drahou krví Krista, jakožto beránka nevinného a neposkvrněného.« (Petr 1, 18. — 19.) Vykoupil nás krví, ne však pro nás, ne pro svět, ale *pro Boha*. Vykoupil nás svou krví, a nikdo není vyloučen, nikdo není vyňat, *jemu mají všichni náležeti*, všechna pokolení, všichni národové, všichni lidé!

II.

1. Než, nejmilejší, je tomu skutečně tak? Považují se všichni lidé za majetek Kristův, za části a údy jeho těla, splácejí mu jeho sv. lásku? Není třeba, bychom šli daleko; popatřme jen na ty lidi, kteří jsou přítomni hroznému divadlu na ítemeni tvrdé skály Kalvarské, a všimněme si, jak se chovají. Jako tehdy se dalo, tak se děje do dneška.

Jsou tam především *vojáci*. Co činí? Sedí a dělají se o poslední majetek Kristův, metají los o jeho sukni. Vykonalí svou vojenskou povinnost a co jest jim více po odsouzení! Odcházejí s hory Kalvarské držíce v ruce roucho Spasitelovo; z milostí však, jež z jeho ran vytryskly, z požehnání, jež na stromě kříže vyrostlo, neodnášejí si ničeho.

Vojáci ti jsou představitelé ducha světa, jak do dneška mezi námi žije. Jak mnozí chodí podle kostelův a křížů, zajdou i na sv. pole, slyší zvony zvoucí je k pobožnosti, k téže oběti, která byla vykonána krvavě a viditelně na Kalvarii, ale jejich srdce utává k tomu všemu chladno. Mají sice doma obraz Ukřižovaného, ale o toho, jenž na něm je znázorněn, právě tak málo se starají, jako vojín pod křížem. Věru, možno říci s básníkem (Vrchlický, Flagellanti):

Kdo rozvažuje dnes, na Olivetě
co vytrpěl jsi úzkostí a muk?
Kdo za tebou jde cestou kříže v světě,
kdo na něm čítá srdce tvého tluk?

Převážně většině lidstva po tom všem nic není; touha po penězích, touha po požitku odcizuje celé miliony Spasiteli, vyzrádnuje jeho chrámy, zatím co divadla, taneční a koncertní sál, kinematografy a zábavní místnosti jsou přeplněny, a ti, kdož je navštěvují, ničeho nechtějí vědět o pokladech milostí, které jim Ukřížovaný nabízí. Chcete, nejmilejší, i vy náležeti k těm, kdož pozemsky smýšlí?

2. Pod křížem stál i *setník*. Nebylo to po prvé, že provázal zločince na místo popravné; viděl již mnoho odsouzenců umírat, avšak dosud neviděl nikoho umírat tak, jako umíral ten, jenž uprostřed dvou lotrů visel. Jestliže byl opravdu hoden smrti, proč mu nedopřejí aspoň v smrti pokoje? Muky kříže jsou zajisté samy o sobě dosti velikými. Jestliže byl hoden smrti, kterak lze vysvětliti jeho nebeský klid, modlitbu za nepřátele, rozmluvu s nebeským Otcem? Proč slibuje lotru na pravici ráj? Proč se stará tak láskyplně o svou matku? To byly otázky, které na setníka doléhaly. A když se srdce země zachvělo, když bolem pukla skála Kalvarská, pohnulo se i srdce setníkovo: spíná ruce, bije se v prsa a volá: »Jistě tento člověk byl spravedlivý, jistě byl Syn boží!« — Jak se vše obrátilo! Před několika hodinami musil se Spasitel na jeho rozkaz na kříž položit, na jeho povel byl na dřevo kříže přibit, ale nyní jde setník do sebe a ze srdce naplněného pokorou a pevnou vírou volá: »Jistě Syn boží byl tento!«

Vizte, nejmilejší, setník byl jeden z povážlivých lidí, kteří si nedovolují pohrdavé řeči a úsměšky z náboženství, kteří přes věci tak vážné jako jsou hřích, soud a věčnost nepřecházejí s chladným úsměvem. Ó připodobněme se dnes jemu a klekněme i my pod křížem a zvolme: »Ty jsi Syn boží, ty jsi spravedlivý — pomoz nám, smiluj se nad námi!«

3. Stojí podle kříže i *nábožné ženy, sv. Jan Miláček Páně a několik málo věrných učedníků Ježíšových*. Čekají tam, aby Spasiteli mohli prokázat poslední skutek lásky. Chtějí jeho tělo sejmouti s kříže, pomazati vonnými mastmi a položit do hrobu, aby po životní pouti tam sobě odpočinul.

Ó jak krásná to příležitost pro vás, abyste se k nim připojili a z lásky k Spasiteli nějakou obět přinesli. V té náladě, jakou máte, když na Veliký pátek u kříže klečíte, dobře poznáváte, jak špatný jest katolík, jenž z lásky k Spasiteli nepřináší oběti nedělního a svátečního účastenství na inší sv.; jak ubohý jest křestan, jenž nemá tolik síly, aby z lásky k Ukřížovanému v pátek se zdržel požívání masitých pokrmů; jak politování hodný jest, jestliže svým pohoršlivým životem se stává vražedníkem duší, které Spasitele stály tolik námahy a bolestí, které svou předrahou krví vykoupil; že nemůže se zváti jeho učedníkem, jestli svým nepřátelům odpustiti nechce . . .

* * *

*

Tři kříže byly zaraženy do země na Kalvarii, tři odsouzení na nich viseli, ale svět se staral tehdy pouze o jednoho, ostatním dvěma popřál pokoje a nevěšil si jich. Jako se stalo tehdy, stejně se děje i dnes. Ani dnes nemůže nikdo lhotejně jíti podle kříže. Jako na Kalvarii i dnes dělí kříž Kristův lidstvo ve dva tábory. Když židé, velekněží a zákoníci, fariseové a vojáci viděli, že země se třese, skály pukají, — zda neodplížili se s úzkostí, zda nezmizel úsklebek s jejich tváří? Ano, dokud jsou ruce silné, nohy zdravé, jazyk řeči schopný — leckdo se nestará o Boha a věčnost. Ale nečekejte, až se země bude pod vámi chvěti, až nebudete moci rukou sepnouti, až bude smrt ledovou rukou svou po vás vztahovati, ale již dnes obětujte se zcela Spasiteli a pomodlete se zvolna a vážně se mnou:

»Přijmi, Pane, veškerou svobodu mou! Přijmi pamět, rozum a vůli všecku! Cokoli mám neb čímkoli vládnou, tys mi dal; vše to ti úplně vracím a odevzdávám zcela vůli tvé k spravování. Jenom lásku k tobě s milostí svou mi daruj i bohat jsem pak dosti a jiného nad to nežádám.« Amen. (Od sv. Ignáce; odp. 300 dní jednou za den.)*) R. S.

Spasitel v hrobě.

Večerní adorace na Veliký pátek.

Cestou ke hrobu.

Sňali Pána s kříže a do hrobu položili. Padesát krokův od místa ukřižování, v zahradě člena velerady Josefa z Arimathie leží ten hrob Kristův, první Boží hrob. Je to hrobní kobka, ve skále vytesaná, uzavřená velkým, kulatým kamenem. V pozadí této hrobní drahými vonnými věcmi z aloe a myrrhy posypána, v plátna kmentová zavinita leží zsinalá, ztuhlá mrtvola Vykupitele světa. Putujme nyní do svatého města Jerusalema, v duchu zaletme o 1880 let zpět do uplynulých věků, vejďme do zahrady Josefovy i do ponuré komůrky hrobní a v tom hrobě skalním učinme návštěvu mrtvému Spasiteli.

I. Hlava Spasitelova.

Popatřme na hlavu mrtvého Krista. Dle zprávy jednoho římského místodržitele v Asii z doby Kristovy byl Ježíš nejkrásnější ze synů lidských. Obzvláště okouzloval každého jeho ušlechtilý, vznešený obličej a jeho modré, hluboké, milé oči. Dnes o těch hodinách odpoledne zesinal ve smrti tento obličej a pohasly ty božské oči. A dvě hodiny už leží v hrobě ta drahá hlava. Na dlouhém vlase lpí dosud krev, nemohli ji smýti, protože jim

*) Cf. Frohe Botschaft in der Dorfkirche von Dr. Karl Rieder pg. 107.

bylo s pohřbem spěchati. A hlava a čelo rozbodány jsou nesčetnými ranami, rozbodány ostrými ostny koruny trnové. Vyňali z vlasů hrozný ten věnec, ale rány krvavé zůstaly, rány, jimiž svatou hlavu zbodly hřfchy naše.

Stávali jste už u lůžka svých nemocných milých, snad po měsíce, po léta. Co trpěli ti ubožáci, to jste mohli čísti v tazích jejich tváře, bolesti vnitřní znetvořily nemilosrdně jejich obličej. A když konečně vydechli duši, přestaly také bolesti, a jako tvrdý mramor zbledl a zchladl a ztuhl jejich obličej, ale stopy přestálých bolestí bylo viděti i v obličejí mrtvém, a při veliké lásce své k nim oddechli jste sobě a řekli jste: »Díky Bohu, že už je konečně vysvobozen!«

Žádný člověk jakživ netrpěl tolik, jako Ježíš poslední tři hodiny na kříži a stopy těch přestálých muk viděti i na jeho tváři mrtvé v hrobě.

A zavřeny jsou oči, které kdys tak laskavě hledívaly na všecky lidi, sevřena jsou zamodralá ústa, která nikdy nepromluvila slova křivého, která vždy mluvívala jen útěchu, požeňání a spásu. — Na jezefe Genesaretském pohleděl Ježíš na tuhé, osmahlé rybáče a pravil k nim: »Pojďte za mnou« — a opustili všecko, šli za ním a stali se jeho apoštolý. — V Kafarnaum seděl na celnici celník Levi, veřejný hříšník; Ježíš naň pohleděl a pravil k němu: »Následuj mne«, a Levi opustil celnici a šel za Ježíšem a stal se z něho apoštol a evangelista Matouš. — Maria Magdalena byla veřejnou hříšnicí, jak samo Pismo sv. praví, posedlá sedmi dábly. A slyšela jednou kázati Ježíše a pohled jeho božských očí padl na ni a stala se z ní kajčnice Magdalena; dnes na Golgotě objímala kříž, na němž umřel Ježíš. — Kde se objevil Ježíš, tisícové opouštěli pole a domy a valili se za ním, i na kamenitou poušť; když Ježíš kázal, volávaly zástupy: »Tento mluví jako kdo moc má.«

A nyní — oněměla ta božská ústa, zavřeny jsou oči, dvě veliké slzy perlí se v nich, smrt ještě je vynutila těm božským očím, aby ukázala tvrdým lidem, jak Ježíš je miloval, studený a ztuhlý lež tu zohavený obličej a hlava zmučená, zmučená a zabítá našimi hřfchy.

A dnes, na Veliký pátek, máme tu v našem kostele také zahradu Josefovou, máme tu hrob Páně. Tam v kapli Božího hrobu jest oltář, květm ozdobený, prvotinami jara, ozáfen světly a na oltáři odpočívá Spasitel ve zlaté monstranci, zahalen závojem, ale ne mrtvý, nýbrž živý a oslavený. A jeho svatá hlava už není mrtva, jest oslavena, nebesky krásna, a jízvy po trnech zdobí ji jak drahokamy, a na nás hledí svatýma očima, jako na lidi Země svaté před 19 věky.

Ano, Spasiteli, Ty's tu. V první Veliký pátek o této hodině večerní byl's opuštěn v hrobě. Živé duše nebylo v zahradě, jen palmy, olivy a smavé cypřiše šeptaly Ti smutné píseň hrobovou; Tvá Matka a Tvoji věrní plakali o Tebe v hoři bezměrném ve večeradle na Sionu ve hradbách městských. — Dnes nejsi sám:

mnoho věřících přišlo k Tobě, jsou to Tvoji přátelé. Tvými přáteli stali se ve zpovědi velkonoční. Jsme tu, plni lásky a vděčnosti, a pozdravujeme svatou hlavu Tvou, která za nás tolik trpěla, která za nás zbodena byla korunou trnovou. Klaníme se svatě hlavě té, hlavě umučeného Vykupitele, hlavě nejmilejší a nejdražší, kterou kdy země nosila.

II. Ruce Spasitelovy.

A vedle sv. těla leží ztuhlé a studené, pruhy plátna ovinuté, mrtvé ruce Spasitelovy. Dvě krvavé, otevřené rány řezy v nich. A co zavinily ruce ty, že zasloužily, aby železnými hřeby byly přibity na kříž? Ach, ruce ty nikdy se nevtáhly k činu zlému, ony jen požeňnání a dobrodiní udílely. — Ony tak často spočívaly na hlavinkách nevinných dítek a žehnaly je. — Ony denně se pozvedaly k nebi u vroucí modlitbě za lidi hříšné — Ty ruce dotýkaly se očí vyhaslých a vracely jim zrak, uší hluchých a vracely jim sluch, ochromlého jazyka němých a vracely jim řeč. — Ony se dotýkaly nemocných, chromých, mrzáků a vracely jim zdraví.

Nejhroznější a nejnakažlivější nemocí bylo malomocenství. Měl-li malomocný potkati zdravého, musil se zdaleka zastavit a volati: »Jsem nečistý!« Pouhé dotknutí nakazilo. Ale Ježíš se těm chudákům nevyhýbal, dával jim k sobě přijíti, milou svojí rukou dotýkal se jejich ošklivých vředův a bouli a ftkával: »Chci, buď čist!« a byli čisti a zdraví.

Ty ruce chápávaly se ztuhlých, studených rukou mrtvých a Ježíš říkával: »Tobě pravím: vstaň!« a v tom okamžiku nový život se vracel do chladného, zsinalého těla.

Zda ruce Ježíšovy těmi skutky dobrými a záznaky zasloužily si těchto hlubokých ran? Nezasloužily, a přece musily tak hrozně proklány býti: naše hříchy ty rány zavinily, naše hříchy nemohly jinak býti shlazeny, nežli ukrutnou smrtí Ježíšovou na kříži. — Ó Ježíši, litujeme hříchů svých, jež zbodly nevinné ruce Tvé!

Tyto ruce božské kdysi na poušti dvakráte několik chlebů rozmnožily zázračně a nasytily jimi tisíce. A nejskvostnější chléb a nejdražší dar, jemuž na zemi ani na nebi nic rovno není, ruce tyto daly světu včera v tuto hodinu večerní. Tyto ruce ve večeradle na Sionu chléb a víno proměnily v tělo a krev Ježíšovu a daly je lidem v dar lásky na všechny časy až do skonání dnů. Státisíce katolických chrámů stojí roztroušeno po všem okrsku země a v těch svatyních leží miliony sv. hostií: toť tělo Ježíšovo, chléb života, jež milliardy duší lidských k životu věčnému živí už 19 věků.

Ó Ježíši, dnes u hrobu Tvého děkujeme Tobě zvláště za největší dobrodiní rukou Tvých, za největší dar lásky Tvé, za vel. Svátost oltářní. Děkujeme Tobě za všechna sv. přijímání, kde's Ty v srdce naše tak laskavě přicházel. Ó Spasiteli, rač nám vlti

horoucí lásku k tajemství oltáře, rač nám dáti posvátný hlad po chlebě života! Už se budoucně nebudeme vyhýbati oltáři Tvému, s radostí choditi budeme k Tobě, protože Ty's chlebem života.

III. Srdce Spasitelovo.

Bok Ježíšův jest otevřen: zeje v něm hluboká rána zšíří římského kopí. Rána ta vede celou brudí až k srdci, i srdce je rozříznuto ostrým hrotem oštěpu. Spasitel miloval nás až na konec. Z rukou a nohou, čtyřmi proudy řinula na kříži jeho krev. Málo jen jí ještě zbylo v srdci mrtvém. A po smrti i to srdce uchladě nechal sobě probodnouti Spasitel, aby poslední kapky krve za nás vydal a nám ukázal, jak bezměrně nás miloval.

R. 1824 ležel na smrt nemocen papež Lev XII. Zbožný biskup z Tolentina, Vincenc Maria Strambi, nabídl život svůj Bohu v obět za život papeže a Bůh tu obět přijal: Papež se uzdravil a biskup zemřel náhle mrtvicí. (Müller, Theolog. mor., II., 98.)

Hrdinná to láska! Jak šlechetné jest, život svůj dáti za život náměstka Kristova! Nekonečně hrdinnější a šlechetnější byla láska srdce Ježíšova: umřelo, zbodeno bylo nejen za přátele, nýbrž i za největší nepřátele: i za nevěrce, popírače Boha, rouhače, vrahy a lupiče, za smilníky a cizoložníky, i za divé lidojedy . . .

Umřelo i za nás. Každý těžký hřích, jež jsme spáchali, byl vinen smrtí Ježíšovou a ranou jeho srdce; a kdo znova hřeší, posmívá se a vraždí Syna božního znova.

Ó Ježíši, už dosti budiž hříchů našich, už dosti budiž muk, která Jsí: za nás vytrpěl na Veliký pátek na Golgotě: ode dneška jako smrti se báti a varovati budeme hříchů. Obmyj krví srdce Svěho naše dosavadní hříchů: dejž nám milost, abychom Tebe nade všechno milovali, pro Tebe žili, s Tebou konečně umřeli!

IV. Nohy Spasitelovy.

Hrozný, děsivý jest pohled na ztuhlé, zmodralé nohy umrlce. Před lety jednou večer byl jsem volán k nemocné. Přišel jsem pozdě, už byla mrtva. Z postele tu Nemohl jsem pro chuděru už nic jiného učiniti nežli se za ni s příbuznými pomodliti; ale tu ztrnulou, mrtvou nohu dlouho jsem měl před očima.

A pochovával jsem jednou muže; mladá vdova a hromádka dětí stály kolem hrobu. Bylo mlhavé, sychravé počasí. Když spouštěli rakev do hrobu, vysmekla se s vlhkých, hladkých provazů, padla po hlavě do hrobu, víko se uvolnilo, sesunulo a z rakve vzhůru trčely ztuhlé nohy umrlcovy. Křik a nářek vdovy a dětí srdce rozrýval.

V zahradě Josefa Arimathijského leží v hrobě mrtvý Ježíš. Jeho nohy jsou ztuhlé a studené, proklány dvěma hlubokými, krvavými ranami. Pohled na mrtvolu vždy je smutný, přesmutný

jest pohled na zavražděného nevinně. Také Ježíš byl nevinně zabit, rány smrtelné mu zasazeny na dřevě hanby.

A jak si zasloužily ty svaté nohy těch hrozných ran? Tyto nohy nosily Spasitele, když neúnavně po tři léta putoval po sv. Zemi, aby hledal a spasil, co bylo zahynulo. — Na těchto nohou klečival Spasitel celé noci na horách a ve skalních slujích palestinských a modlil se za lidi, které přišel spasit. — Tyto nohy byly už dnes sláby, když Spasitel nesl těžký kříž na Golgotu, třikrát pod ním padl a zranil do krve kolena svá na tvrdém a ostrém kamení ulic jerusalemských. Na kříži proklály nohy Ježíšovy dva železné hřeby, potůčky stékala krev ze dvou velikých ran a řinula po kříži dolů a vpljela se do země, hříchem prokleté...

Teď už mají pokoj ty zmučené nohy Ježíšovy, pokoj v tmavém hrobě na chladné půdě skalní. A že tak hrozně zraněny byly, toho vinu nesou — hříchy naše. Odprosme pokorně Krista Pána dnes na kolenou u zbodených, krvavých nohou jeho v hrobě!

Když dnes dopoledne kněz odhalil sv. kříž, na zem jej položil a jemu se třikrát klaněl, když líbal rány nohou Ukřížovaného: zpíval sbor t. zv. improperia — výčitky, píseň, v níž Spasitel vypočítává dobrodiní, jež od věků prokazoval lidu vyvolenému, a jemu vytýká hříchy a nevděk, jimiž lid ten ona dobrodiní splácel. Nevděčný jako Israel jest každý hříšník a hříšničky jsme všichni. Poslyšte výčitky Spasitelovy v mluvě mateřské, poslyšte žalujícího Krista Pána a srdcem i ústy těchto dětí volejte k Ježíši o milosrdenství.

Improperia.

(R. 1912 konána u nás tato adorace. Pro změnu po jednotlivých úkonech vsunuty případné písně, zpívané sborem as 40 dětí před hlavním oltářem. Jednotlivé verše improperií modlí se kněz a sbor po každém pěje: »Svatý Bože, Svatý Silný, Svatý Nesmrtelný, smiluj se nad námi!« Církevní hymnus dojmá do duše.)

Jos. Oetlek.

Hod boží velikonoční.

Radostné pravdy velikonoční: Ježíš žije a slibuje život věčný.

„Proč hledáte živého mezi mrtvými?“
Luk. 24, 5.

Mnoho velikých skutků, které všemohoucnost boží ku blahu lidstva vykonala, jest zahalena ve tmě a ticho noci. Když Bůh svět stvořil, »tma byla nad propastí« (Genes. 1, 2.) Když národ israelský ze země egyptské vysvobodil, byla noc, a na památku té veliké, svaté noci slavili židé každoročně svátky velikonoční. Když

Syn boží se narodil, byla noc. a ta svatá »noc tmavá se proměnilo v světlo denní«. Když Spasitel se chystal k svému utrpení, když nám chtěl zanechat *důkaz své lásky* na věčné časy a ustanovil nejsv. Svátost velikáň, byla noc. A když z *mrtvých vstal*, byla noc, ta první veliká noc křesťanská, a žádné oko lidské nevidělo hodiny a okamžiku toho největšího zázraku. Proto zpívá církev sv. na Bílou sobotu: »O vere beata nox!« — »*Ó v pravdě požehnaná noci, jedině tobě byl znám čas a hodina, v kterou Kristus z hrobu vstal!*«

1. Ano, nejmilejší, ze zavřeného a zapečetěného hrobu vyšel zajatec smrti opět k životu, právě tak, jako *Josef Egyptský* vyšel ze žaláře, jako *Daniel* vyvázl z jámy lvové, jako *Fonáš* byl vyvržen z břicha velké ryby a jako *Samson* vyšel z města Filištinských Gazy, kdež bránu městskou vyvrátil a dveře na ramenou svých na blízkou horu odnesl. Jako *druhý Šalomoun* opět vystavěl chrám těla svého, jenž byl rukama bezbožných zbořen.

V tu chvíli, kdy z hrobu vstal, splnil svůj slib a své proctví: »Zrušte chrám tento, a ve třech dnech jej vzdělám.« (Jan 2, 19.) Vchází tedy po druhé do světa a to jako *kníže a pán života*, a ta slova, která pronesl nad hrobem Lazarovým: »Já jsem vzkříšení a život, kdo věří ve mne, byť i umřel, živ bude!« (Jan 11, 25), ta slova jeho nabývají jeho zmrtvýchvstáním svého pravého a celého významu, své veliké váhy a skví se jako slunce velikonoční. Kámen hrobový nemohl tento život na vždy pohřbiti

A proto tak duchaplně, tak moudře táže se anđěl nábožných žen: »Proč hledáte živého mezi mrtvými?« Živ stojí Ježíš Kristus na odvaleném kameni hrobovém, v probodené ruce třímá vítěznou korouhev, a jeho slovo o *životě věčném*, o životě bez konce rozléhá se jako radostná velikonoční zvěst pokaždé o svátcích velikonočních celým světem: »Já jsem cesta, pravda a život.« (Jan 14, 6.) Proto rozléhá se o svátcích velikonočních radostně »Alleluja« celým světem, protože *život zvítězil nad smrtí* a nad ďáblem, a kámen hrobový stal se základním kamenem naší víry v božství Ježíše Krista, a naděje v naše vlastní zmrtvýchvstání.

»*Alleluja*« rozléhá se v celém světě křesťanském, protože *Ježíš žije*, a všichni, kdož v něj věří a jej následují, všichni budou živi na věky, jak slíbil: »Bude-li kdo zachovávatí slovo mé, neužijí smrti na věky.« (Jan 8, 51.) »*Alleluja, Ježíš žije!*« blaholí zvony se všech věží, »*Alleluja, Ježíš žije!*« pěj písne velikonoční celého křesťanstva ve všech řečích. »*Alleluja, Ježíš žije!*« šumí prapory velikonoční, »*Alleluja, Ježíš žije!*« plešají milliony věrných křesťanů! »Vstalt jest, není ho tuto, hle místo, kdež jej byli položili.« (Mar. 16, 6.)

2. Než, nejmilejší, *nevěrci za naší doby hádajíce se o to, zda Ježíš Kristus skutečně žil?* Jako bacilly nebo miasmy pronikají vzduchem a přinášejí mnohým lidem zhoubu, nemoc ano i smrt, podobně i novodobá nevěra proniká listy, novinami, řečmi do rodin a do srdcí lidských. Nemůžeme se tedy vyhýbatí otázce

té; co na ni odpovíme? Právem můžeme odpovědět na otázku tu otázkou: »*Proč hledáte živého mezi mrtvými?*« Kterak je možno, aby Ježíš Kristus nebyl býval skutečně živ? Vždyť *do dneška žije; žije ve víře a lásce* mnohých millionů; *žije v celé naší společnosti, v naší kultuře a civilisaci; žije v našem počítání času* — vždyť nepočítáme ani jako židé od stvoření světa, ani jako počítali Římané od založení města Říma, ani jako buddhisté od smrti Buddhovy, ani jako mohamedáni od útěku Mohamedova, ale počítáme od Krista Pána. *Ježíš žije ve všem, co je opravdu dobré a veliké, vznešené a krásné. Ježíš žije v umění* stavitelském, sochařském i malířském. *Ježíš žije v literatuře, v básnictví i v hudbě. Ježíš žije, a úmysly vymýtiti křesťanství ze světa* jsou právě takovým šílenstvím, jako kdyby někdo se pokoušel odstraniti slunce s báně nebeské. Víra v Ježíše Krista nemůže zaniknouti; zapálený snop slámy vydá sice hodně kouře, a kouř může na chvíli zastřít, zahaliti, zalconiti i hvězdy nebes, ale hvězdy zůstávají přece stále na svém místě, a když kouř pominul, v dřívějším lesku objeví se lidskému zraku. Podobně se může státi v životě jednotlivce aneb celých národů, že víra v Ježíše Krista hyne, upadá — ale jenom na čas; vyhynouti navždy nemůže. Zárukou toho je právě slavné zmrtvýchvstání Páně, které přimělo milliony, že uvěřily v odsouzenec na kříži zemřelého jako v Boha.

3. Ježíš však netoliko sám živ jest, ale jako *Pán života slibuje život věčný.*

Které slovo asi nejvíce zaujímá mysl lidskou? Zajisté slovo žiti. »*Žiti, dlouho žiti, šťastně žiti, neumřiti!*« — co přeje si i největší chudás. »*Věčně žiti!*« to je touha skrytá v duši každého člověka. A přece hned na počátku nejstarší knihy lidstva čteme slovo: »*Smrtí umřeš!*« (Genes. 2, 17.) a »*Prach jsi a v prach se navrátíš!*« (Genes. 3, 19.) A na všech listech dějin člověčenstva čteme slovo: »*umřel, umřeli.*« *Adam živ byl devět set třicet let, i umřel,*« (Gen. 5, 5.) Nejstarší člověk na světě byl *Methusalem;* »*i bylo všech dnů Methusalemových devět set šedesáta a devět let, i umřel.*« (Genes. 5, 27.) A do té veliké a vážné řeči o smrti všeho, co žije, zaznívá ze Svaté země hlas mocný, hlas jako hromů mnohých: »*Já jsem cesta, pravda a život.*« Než ten, kdo tak mluví, na Veliký pátek obtížen křížem vystupuje na téměř hory Kalvarské a na kříži umírá potupnou smrtí odsouzenec. U večer Velikého pátku nesou jej do hrobu, který mu přichystala láska Josefa z Arimathie. Ke dveřím hrobovým přivalili veliký kámen a odešli — těmi končí pašije, zpráva o umučení Páně, jak se čte na Květnou neděli. I táží se vás: Jest to život? A Veliký pátek, Bílá sobota nám odpovídají: »*Nikoliv, to jest smrt!*«

A přece *na tom kameni hrobovém, který jest vzdálen asi 60—70 krokův od místa popravního, závisí tak mnoho: víra a naděje millionů. Druhdy »chápali se nepřátelé Spasitelovi kamení, aby házeli na něj«* (Jan 8, 59.) a jej ukamenovali: nyní by

rádi viděli, aby pod tím hrobovým kamenem na vždy zmizel, zanikl, na vždy zahynul. Na stráží u tobo kamene hrobového stála nejen hlídka vojenská, ale i naděje celého světa. Zůstane zajatec smrtí v hrobě? Vyjde třetího dne z hrobu dle slibu svého? Bude mu kámen hrobový tak těžkým, že nebude moci jej odvaliti?

Tyto tak tísnivé a přece tak *důležité otázky klepaly na kámen* hrobový Nepřátelé doufali, že kámen ten bude mezníkem života Spasitelova a že brzy zvětrá, a potom že obraz Kristův vymizí ze srdcí lidských, vzpomínka naň z myslí lidských. Vždyt bázliví učedníci jeho jsou již rozptýleni! Co se asi stane? Zvítězí smrt aneb život?

4. Ale církev krásně pje v dnešní sekvenci při mši sv.:

Smrt a život stáli polem
podivný boj vedouc' spolem;
života pak umřev vůdce
vládne živý po té půtce.

Jitro třetího dne se probouzí, země se zachvívá, anděl Hospodinu sestupuje s nebe jako blesk. *Zajatec, ježž smrt věznila, vychází ze žaláře hrobového na svobodu, vítězí nad smrtí.* Za života svého vzkřísil mládence Naimského, dceru Jairovu, Lazara — nyní vlastní svojí mocí spojuje duši svou s tělem svým, křísí sám sebe, drtí okovy smrti, trhá její pouta a ze zavřeného hrobu vy chází slavný a nesmrtelný! *Život vítězí:* »Života pak umřev vůdce — vládne živý po té půtce!« Při svém vjezdu do Jerusalema řekl fariseům žádajícím, aby pokáral učedníky své proto, že mu provolávali »Hosanna«. »Budou-li tito mlčeti, kamení bude volati.« (Luk. 19, 40.). A hle! *V tichu nočním divotvornou mocí odvalený kámen počíná mluvití a kázati!* Vojáci opouštějí stráž a prchají — vždyť by hlídali hrob prázdný!

Nyní přicházejí po řadě, přátelé i nepřátelé, přesvědčit se o tom, co se stalo, a všichni jsou nuceni zvolati: »Alleluja, Ježíš žije, vstal z mrtvých!« Z úst andělských slyší první velikonoční kázání: »Vstal jest, není ho tuto, hle místo, kdež jej byli položili.«

Tak se stal *kámen hrobový základním kamenem naší víry v Ježíše* Krista narozeného, ukřižovaného a oslaveného, pána nad životem i smrtí, vítěze nad nocí a temností, krále života věčného.

»Ježíš Kristus žije!« -- volá anděl; »Ježíš Kristus žije!« — volá *Maří Magdalena*; »Ježíš Kristus žije!« -- volají *nábožné ženy*; »Ježíš Kristus žije!« — volají *Petr a Jan Miláček Páně*; »Ježíš Kristus žije!« — volají *dva učedníci do Emaus* jdoucí; »Ježíš Kristus žije!« — volá i ten nevěřící *Tomáš*; »Ježíš Kristus žije!« — volají i *vojáci strážní*; »Ježíš Kristus žije!« — jsou nuceni zvolati i sami *nepřátelé Páně*, neboť právě tím, že upláceli vojáky a naváděli je ke lži, ke křivé výpovědi, dosvědčují zmrtvýchvstání

Páně. Pán naplnil slovo své: »*Já jsem vzkříšení a život*«; a toto jeho slovo zní slavně celým světem jako hymnus vítěze. Kristus vstal z mrtvých, žije — Kristus jest základním kamenem víry naší; »*tot jest ten kámen, který zavržen jest [od vás stavitelů] od židů, který učiněn jest v hlavu úhelní*« (Skut. 4, 11.), — a žádný nemůže jiného základu položit.

5. Stal se tedy z mrtvých vstalý Spasitel člověčenstvu *opravdu vůdcem k životu*. »*Já žiji věčně — i vy věčně živi budete!*« Nade broby třímá svoji vítěznou korouhev. Jak *obrovská, do nebe sahající babylonská věž* by to byla, kdybychom lebky všech zemřelých od Adama až na naše časy na sebe narovnali! Ale nahoře na špičce té pyramidy stojí Spasitel a volá všem těm millionům a millionům mrtvých: »*Kdo věří ve mne, byl i umřel, živ bude!*« (Jan 11, 25.) Hrob za mrtvým se nezavírá na věky. Jako zrno padá v zem a když odumře, vydává úrodu, podobně i tělo člověka bývá v zem uloženo, bývá pochováno v zem posvátnou, do sv. pole. Avšak i tělo lidské vzkřísí k věčnému životu při těla vzkříšení. Proto jsou svátky velikonoční tak útěchoplňné, radostné, protože nám živě na mysl uvádějí druhý díl našeho života. »*Věřím v těla vzkříšení a v život věčný!*« jest ohlasem zvonů velikonočních. Vzejde i nám jednou jitro, věčné jitro velikonoc v nebi, jitro vítězství a života, kdy ukáže se před celým světem, že smrt nemá posledního slova. Život pozemský s denními boji, záhadami, utrpením a bolestmi pomine, jasný den věčnosti nastane.

Nuže, odejdi, drahý křesťane, dnes z toho domu božského utvrzen ve víře a potěšen těmi dvěma pravdami :

Věřím v těla vzkříšení!
Věřím v život věčný! Amen.*)

R. S.

Hod boží velikonoční.

Zmrtvýchvstání Kristovo jest nadějí církve.**)

»*Oloupil knížectva a mocnosti a vedl je vítězně na odiv.*« (Kolos. 2, 15.)

Slavíme dnes nejradostnější svátky a připomínáme si vítězství Ježíše Krista, Spasitele světa, nad smrtí a peklem, a tím i vítězství naše vlastní, kteří jsme údy církve Kristovy. Tisíce »*alleluja*« ozývá se světem, chvála božského Syna, že nám vymohl svou smrtí pokoj a spásu. Radost ze zmrtvýchvstání Páně byla ovšem za časů dřevních, kdy lid nebyl tak nepřáteli a nevěrci zmaten a zkažen, mnohem nadšenější; a mnohý vida smutný

*) Cf. Bonifatius-Korrespondenz, VI, 102 : Dr. Donders: Er ist auf-
erstanden ! Alleluja ! (Ostergedanken.)

**) Srv. : Matthias Eberhard.

stav nynější, útisky církve a věrných křestanů, rozháranost a úpadek života společenského, řekne snad v duchu, že místo slavnostního vyzvánění a nadšeného zpěvu »alleluja«, mělo by se spíše zpívat »miserere« smuteční, jako za dnů pašijových, kdy vítězný pokřik nevěry a nenávisťi přehlušuje radostné zpěvy a slavnostní vyzvánění. To by byl úsudek křestana malomyslného ale nikoli církve. Znamé jest lidové přísloví: »Léta jdou za sebou, ale nejsou stejná.« Radost a sláva Velikonoc zůstane při vši změně srdcí lidských vždy tatáž, nejvyšší, nejčistší, nejradostnější. Proto vybízí dnes církve sv. každého k radosti slovy žalmisty Páně: »Hlas plesání a vítězoslávy ozývá se v příbytcích spravedlivých.« (Ž. 117, 15.) Dokud církve sv. trvá, nikdy ještě ne-skrývala radost velikonoční, nikdy ještě ne-utichlo radostné »alleluja«.

Čtěte jen listy sv. apoštolů a poznáte, jak za všech soužení pouhá vzpomínka na zmrtvýchvstání Páně zaplašila všecken bol, a duše naplněna hned radostnými nadějemi, důvěrou blaživou a největší jistotou na vítězství. Aby milovaný Timotheus nelekal se téžkých protivenství nepřátel, povzbuzoval ho sv. Pavel, sám v okovech, ze žaláře, aby stále myslel na to, co jemu samému duši radostí naplňuje: že Ježíš vstá z mrtvých. (2. Tim. 2, 8.) On sám, maje stále na mysli veliký zázrak velikonoční, hleděl směle do tváře smrti a všem hrůzám jejím. Jásal nad těmi hrůzami, ba posmíval se smrti, řka: »Kde jest, ó smrti, vítězství tvé? Kde jest osten tvůj?« (1. Kor. 15, 55.) Smrt mohla nad opovržlivostí tou zvolati: »Kdekoli jsou lidé, tam jsou čerstvé broby, tam jest osten můj, tam vítězství mé.« Ale sv. Pavel dobře to věděl, že všichni padneme za obět neúprosné smrti, a přece napsal: »Díky Bohu, který nám dal vítězství skrze Pána našeho, Ježíše Krista.« (1. Kor. 15, 57.)

O Velikonocích zapomínali první křestané ukrytí před pronásledováním v katakombách, jeskyních a samotách na všechna protivenství a zalétali myslí do říší naděje, tam útisky světa nedosahují.

Proto sv. otcové nazývali velikonoční den knížetem dní všech, dnem, který přemáhá temnosti všechny, denním sluncem, svátkem všech svátků. »Toť jest den, který učinil Pán, radujme se a veselme se v něm.« (Ž. 117.)

První Velikonoce byly jediným a nejslavnějším vítězstvím, a jsou začátkem nepřehledných vítězství říše Kristovy, církve sv., a zárukou, že církve sv. ze všech bojů vyjde vítězně; neboť má příslibení božské, že po každém ponížení slavně povstane, a po utrpení jako její božský zakladatel bude oslavena. — O tom chci dnes pojednati.

P o j e d n á n í.

I. První Velikonoce, den zmrtvýchvstání P. Ježíše Kr., přinesly církvi sv. slávu a vítězství, jediné veliké, jakého čas i věčnost neznají. Proto vybízí chvalo zpěv velikonoční (Exultet) církve

sv. k nadšení slovy : »Zavzni též jásoť matky naší církve, paprsky posvátného jasna okrášlené!«

Sláva a vítězství náležel sice Spasiteli samému, ale náležel i jeho církvi. Jednotliví členové sice nedobyli toho vítězství, ani Petr ani Jan ani všichni apoštolé a věřící dohromady; ba oni neměli o vítězství ani potuchy; zarmoucení byli ještě, když vítězství dosaženo. Přišli ke hrobu, stáli u hrobu, věřili do hrobu a nevěděli, že stojí na místě nejpodivuhodnějšího vítězství, jakého svět ještě neviděl. A přece to vítězství jest slávou a ozdobou církve svaté.

Neboť Ježíš Kristus, který vítězství dobyl, jest s církvi co nejúžeji spojen; jest hlavou církve, zakladatel dynastie papežů a knížat církevních, otec rodiny věřících všech časů. Proto Isaiáš prorok nazývá Krista otcem budoucího věku a církve velikým potomstvem jeho. Dosáhne-li otec slávy a vítězství, jest každý člen rodiny účasten té slávy a vavřínový věnec, který zdobí hlavu otce, jest chloubou a ozdobou celé rodiny. Kdyby byl Adam praotec v ráji nad ďáblem zvítězil, bylo by vítězství slávou veškerého lidstva; a přece tak úzce nebyl Adam spojen s pokolením lidským jako Kristus se svou církvi. Církve vyšla zázračně, z otevřeného srdce Ježíšova, z jeho krve; ona je tělem Kristovým, druhé já Kristovo. Proto má právo jásat nad vítězstvím Kristovým a radovati se z vítězství jeho vlastního. Vítězstvím korunovaná hlava jest slávou a ozdobou celého těla, celé církve sv., a to tím větší, čím slavnější je vítězství.

1. Velikost slávy vítězství pochopíme, uvážíme-li, že Kristus sám byl cílem všech útoků a nepřátelství, a boj ten sám vzal na sebe. Nepřátelé dobře věděli, že Kristus jest duší celého hnutí, hlasatelem nového učení, že s ním stojí vše a padá. Kdyby se podařilo zničit ho, bylo zničeno všecko. Byl Kristus zaslíben už v ráji po pádu prvňích lidí; prarodiče naši hleděli naň v duchu jako na budoucího zachránce a spasitele. »Jediný jest toliko prostředník mezi Bohem a lidmi, Ježíš Kristus.« (1. Tim. 2, 5.) »Jenom jedno jméno jest, v němž můžeme býti spaseni.« (Skut. ap. 4, 12) Kdokoliv od času prvotního hřichu na světě byl s Bohem smířen a spojen, stalo se to jedině skrze Ježíše Krista.

Není tedy divu, že proti tomuto jednomu zuřila všechna nenávist pekla, že nepřátelé toho jediného chtěli zničiti. Učedníky nechali na pokoji, ženy na cestě křížové nechali plakati, sv. Jana a Matku Ježíšovu nechali státi pod křížem, jen jediný jest cílem jejich zloby a nenávisti. »Užitečno jest, aby jeden člověk umřel,« řekl nejvyšší kněz Kaifáš ve veleradě židovské! (Jan 11, 50.) Jemu jedinému předpověděl prorok Isaiáš nenávist nepřátel a ortel smrti: »Vyhladíme jej ze země živých a jméno jeho nebude připomínáno více.« (Jerem. 11, 19.)

»Jeden člověk«, »on«, volají nepřátelé, jména jeho ani nevyslovují, což jest vlastností lidí, kteří někoho z celé duše nenávidějí, a jím ve své zlobě stále se obírají. »Co učiníme, neboť člověk ten činí mnohé divy?« (Jan 11, 47.) »Co mi dáte, a já

vám ho zradím,« volá Jidáš, ani jména nevyslovuje, a každý ví, koho myslí; neboť jen jediný jest, koho oni nade vše nenávidějí. On jediný jest cílem jejich útoků, nenávisti a zloby.

A Kristus také jediný přijímá na sebe všechny boj. Králové mají vojska, jejich vítězství jest dílem mnohých, vavřínové věnce kolem hlavy jejich pletlo tisíce rukou. Vefejně to vyznal slavný král Pyrrhus z Epiru před svým vojskem Když po mnoha slavných činech válečných dobyl nového velkého vítězství, a vojáci nazývali za to krále svého orlem, odpověděl: »Ne neprávem nazýváte mne orlem; ale jsem-li orlem, jste vy křídly, kterými orl vykonal svůj vítězný let.« Čím jest nejmocnější orl, nemá-li křídla? — Jak zcela jinak zvítězil Kristus! Neměl pomocníků, sám se pustil v boj brozný a nebezpečný. Isaiáš předpověděl to slovy: »Hleděl jsem vůkol, a nebylo spomocníka; hledal jsem a nebyl, kdoby spomohl; a způsobilo mi vysvobození rámě mé.« (Ž. 63, 5.)

Ale muselo tak býti, Kristus zastupoval všechny lidi, hříchů všech chtěl nésti a vnésti na dřevo kříže. Osamocen na Olivetské hoře vidí již hrůzy smrti, vidí hříchů lidské a nevděk lidský, vidí, jak pro mnohé nadarmo bude vylita krev jeho; apoštolé ho opustí, lid oněmí a tupě hleděti bude na jeho potupu; jen andělů 12 legií čeká, aby přispělo ku pomoci, ale Kristus toho nedovoluje. Ani vlastního hlasu nepoužívá ku své obraně, mlčí jako beránek k zabiti vedený. Snad božství ulehčí jeho člověčenství? ale i tu opuštěn volá: »Bože můj, proč jsi mne opustil? Chtěl, aby opuštěnost byla úplná, nejvyšší, a nejtrpčí, jak nikdy žádný člověk opuštěn nebyl. Chtěl podniknouti boj sám, aby vítězství bylo pro nás tím větší.

2. Velikost slávy a vítězství pochopíme, pohlédneme-li na množství nepřátel jeho a jejich zlobu. »Přichází kníže tohoto světa.« (Jan 14. 30) Svět a peklo spojilo se proti Kristu. Hříchů všech časů, pýcha, smilstvo, lakota, závist, nenávist, nestřídmost, hněv, lež, všecka zloba, nevěra, bludařstvo, mocnosti světa i pekla, spojily se proti jednomu, bezbrannému. Kristus již vydán do rukou nepřátel, pozdvížen na kříž, a nyní přichází ještě nepřítel poslední, smrt. Naklonil hlavu, pokynul smrti, aby se přiblížila. Tak skončil zápas před očima lidí. Vojín kopím probodl ještě srdce, aby vítězství nepřátel bylo viditelné. Kristus uložen do hrobu, přivalen těžký kámen, přiložena úřední pečeť velerady, žoldníci postavili se na stráž, aby ubohý svět chránili před — Spasitelem, jehož tolik potřebuje. Tak byl Kristus zdánlivě — přemožen a zničen.

3. Ale právě v posledním okamžiku před smrtí vytkl Spasitel z úst vítězné slovo: »Dokonáno jest«, zvolal tak hlasem velikým. Bylo to slovo vítězství. Opuštěn ode všech, poněvadž všechny zastupoval. Smrt sňala hříchů světa a stala se pramenem věčné slávy Krista dle člověčenství. Sláva ta byla údělem nejprve duše jeho, když opustila umučené tělo a objevila se v říši duší odloučených, v předp klí, aby jim oznámila vysvobození. Byl tu první nekonečný velikonoční jásoť, alleluja!

A zatím na zemi domnívali se, že jest všemu konec; tělo ztěl v hrobě, dřevo kříže stane se znamením potupným, víra v Krista Boha zanikne, ovoce vykoupení nikdo neokusí. Skrytý poklad vykoupení uložen bude v zapomenutí. — Bylo třeba, aby se stal obrat neslýchaný; zničení smrti a zmrtvýchvstání. »Bylo nutno, aby Syn člověka vstal z mrtvých.« Kristus vstal z hrobu a závořky vězení rozmetány. Byl tak dlouho mrtev, dokud nebylo pochybnosti, že skutečně zemřel, vstal ihned, aby pokušení ubohým srdcím lidským nebylo příliš veliké. Dal se vložiti do hrobu, aby pohřeb křesťanský — posvětil. Z nejčistšího lůna božské Matky P. Marie zrodil se k životu strastiplnému a smrtelnému; z lůna čistého hrobu povstal k životu nesmrtelnému, plnému slávy a vítězství. Probudil se vlastní mocí, vyšel z hrobu jako vítěz. Byly úřední pečete na hrobu a vojenská stráž, ale Pán nad smrtí nepotřebuje svolení Piláta a velerady. Když se narodil, byla půlnoc; když zemřel, klonil se den k večeru, za soumraku byl pochován, vstal z mrtvých však před svítáním, aby dokázal, že jest světlem světa. Ženy byly první poselkyně radosti velikonoční, poněvadž celou duši lpěly na božském Mistru a s pláčem šly vážně z rána tělo jeho pomazat. A tak stál opět Kristus na zemi, když už zdálo se, že jest vše ztraceno, vstoupil odtud do věčné slávy, aniž by tuto zemi opustil: zůstává viditelně na oltáři.

Vítězstvím smazána potupa kříže; kříž stává se vítězným praporem, chloubou a slávou! Vykoupení lidstva, dosud poklad skrytý, postaveno lidem na světlo, aby z něho čerpali pokoj na zemi a slávu po smrti.

II. A nyní potáhne Kristus oslavený všecko k sobě. On jest nesmrtelný, všemohoucí, hlava církve sv. Církev nebude nikdy bez této hlavy, a také hlava tato nebude bez církve. Nebude moci na světě, jež by Krista od církve odloučila. Kristus jest ozářenou a oslavenou hlavou, a všechny údy, jež věrně budou vzdorovati bouřím světa a věrně státi při hlavě své, pozvedne jednou do slávy své věčné.

Vítězný Spasitel jest stále s námi až do skonání světa; sílí nás v bojích a strastech, sytí svým vlastním tělem.

V nesčetných bojích, jež křesťané ve Španělsku skoro 7 století vedli proti vetřelým Mohamedánům, Maurům, největších zásluh si získal křesťanský hrdina, rytíř Cid v XI. století. Po smrti pochován v klášteře u Burgosu. Nad hrobem jest nápis? »Cid vyhrál sedm bitev za života svého a jednu ještě po své smrti.« Maurové totiž po jeho smrti udefili na křesťany s velikým vojskem. Cida už se nebáli. Ale křesťané posadili mrtvolu na koně a vedli na bojiště. Nepřátelé se zděsili a volali: »Cid není mrtev, žije ještě a vede křesťany.« Dali se na útěk. Tak dobyl Cid vítězství i po smrti. Pán Ježíš největší nepřátele porazil na kříži svou smrtí, a nesčetná vítězství slaví ještě po smrti a slavném vzkříšení. Překonal smrt a nepřátele položil za podnož svých nohou. Vítězství dobyl bez nás, ale pro nás. V dalších vítězstvích volá však všechny křesťany, aby s ním bojovali, trpěli a vítězili. Na

křtu sv. a ve sv. biřmování byli jsme všichni k boji povoláni. V tom jest naše největší sláva a vyznamenání.

»Blahoslavení, kteří trpí protivensví pro Krista, neboť jejich jest království nebeské.« (Mat. 5.) Budeme-li s Kristem a církví bojovati a trpěti, budeme s Kristem na věky — kralovati.
V. Strk.

Pondělí velikonoční.

Vyvol si Pána Ježíše za průvodce v životě!

Úvod: Život lidský jest putování, obraz vidíme v poutnících do Emaus jdoucích. Důležito, na této cestě míti Pána Ježíše za průvodce, neboť

I. s ním jest cesta životem světlá. Jen u něho nalezneme správné poučení:

1. o původu našeho života,
2. o osudech našeho života,
3. o cíli našeho života.

II. S ním jest boj životní snadný. Boj naším úkolem.

1. Ježíš povzbuzuje nás v boji,
2. Ježíš posiluje nás v boji,
3. Ježíš nadchne nás v boji.

P. Ježíš osvětluje nám cestu životem, usnadňuje nám boj, když následujeme příkladu učedníků do Emaus jdoucích.

1. Poslouchej P. Ježíše, nech ho k sobě mluvit!
2. Pros hodně často a věle: Pane, zůstaň se mnou!
3. Účastni se lámání chleba při mši sv., při sv. přijímání!

»Stalo se, když rozmlouvali a sebe se dotazovali, že i Ježíš, přiblíživ se, šel s nimi.«
(Luk. 24. 15.)

Temný stín do zářící veselosti velikonoční vrhá zármutek učedníků do Emaus jdoucích, jak o něm dnešní evangelium vypravuje. Zviklali se ve víře v Pána a Spasitele našeho a to tak, že ani zpráva, kterou ženy přinesly, ani prázdný hrob víru a důvěru jejich nemohly oživit. Jak temně a smutně to vypadá v srdci těchto učedníků! Proto naděje jejich zmizela. »My jsme se nadáli, že by on měl vykoupiti lid israelský.« Nadáli se, doufali, než bohužel nyní již nedoufají. Jsou bez útěchy, nevědí si rady. Toť nevyšlovně smutný, ale bohužel jen až příliš pravdivý obraz těch, jejichž víra a naděje v Pána Ježíše jest zviklána. Než Ježíš Kristus přichází ve svém milosrdenství zarmouceným učedníkům vstříc. »Stalo se, když rozmlouvali a sebe se dotazovali, že i Ježíš, přiblíživ se, šel s nimi.« Přidruží se k nim, aniž se dává poznati I řekl k nim: Které jsou to řeči, o nichž rozmlouváte ve spolek jdoucí a jste smutni? Tato otázka pohne učedníky, že mu srdce své otvírají a příčinu svého zármutku odkrývají. Ježíš je počuče a konečně se dává poznati. Na smutný počátek následuje radostné zakončení

Milení! I my jsme poutníky, nikoli do Emaus, nýbrž na jiné místo, do vlasti nadhvězdné, do nebe, které nám P. Ježíš

smrtí svou otevřel a vzkříšením svým zajistil. Na této životní pouti se nám za průvodce sám P. Ježíš nabízí. Nevýslovně nešťastní bychom byli, kdybychom P. Ježíše ztratili, kdybychom odloučeně od něho tímto životem kráčeli, kdyby nás na této cestě nedoprovázel P. Ježíš. Minuli bychom se cíle, věčné ztracení by bylo našim údělem a naše časné neštěstí by bylo také zpečetěno. Bez víry v P. Ježíše, a bez lásky k P. Ježíši nemůže býti také na zemi pravého štěstí, pokoje, útěchy. Starejme se tedy pečlivě o to, aby na této životní cestě nás Pán Ježíš provázel. Spíše všeho jiného se vzdejme. K němu vždy vřeleji se přidružíme, neboť:

I. s P. Ježíšem jest cesta životem světlá,

II. s P. Ježíšem jest boj životní snadný.

P. Ježíši, slavně vzkříšený Spasiteli, který jsi zarmouceně učedníky provázel, osvětil, potěšil a radostí naplnil, osvět také ducha našeho, abychom tě vždy lépe poznávali, vždy vřeleji milovali a nikdy se od tebe neodloučili!

I.

Je-li P. Ježíš našim průvodcem, pak jest cesta životem světlá.

Kdysi potkal moudrý Sokrates, když už byl stařec, v ulicích athenských mladíka, jehož pěkná postava a milé tahy v obličejí živě na něho působily a k němu ho vábily. Slavný mudrc postavil se před něho a tázal se ho: »Mladý příteli, víš-li, kde lze v tomto městě chléb a zeleninu koupiti jako pokrm pro tělesný život?« Mladík ukázal na místa, těmito věcmi opatřená. Na další otázku: »Kde lze dostati sukno na šaty?« ukázal oslovený na jiné místo. »Kde pak lze koupiti životní moudrost?« tázal se vážně, důrazně stařec. Na tuto otázku neznal mladík odpovědi, rozpačitě sklopil oči. I pohanský mudrc nedovedl na ni při nejlepší vůli odpověděti. A jest tomu dnes jinak tam, kde se kráčí cestou vzdálenou od Krista Pána? Ovšem na tisíce učitelů vystupuje, kteří s vychloubavostí tvrdí, že moudrost mají, že nosí pochodeň k osvětlení celého světa, že pozdvihli roušku s tajemství a že jsou schopni vésti lidi k netušené výši. Mnoho podniků se stalo, mnoho cest bylo podniknuto, knihovny byly prozkoumány, knihy sepsány, všemi prostředky, které geniové vymyslili, hrnou se tito mudrci do tajemných dílen přírody, aby ji v životních zjevech pozorovali a poslouchali. A přece, jaké poučení nám podávají o vzniku života, o osudech života, o cíli života?

Zdaž nevidíme, jak se uplatňuje opět slovo apoštola národů (Řím. 1, 22.): »Právce se býti moudřími, učinění jsou blázny.« Či není tomu tak? Světlo nalezneme jen u toho, který sám sebe nazval světlem světa: »Já jsem světlo světa.« Kdo se ho drží, je v pravdě moudrý.

I. Zná počátek své životní cesty, vznik svého života. Zeptej se křesťanského dítěte! Řekne ti, že je člověk stvořen od Boha,

stvořen z lásky, stvořen dle obrazu božského. Ti, kdo se od Krista oddělili, zdaž dnes našli, že tomu tak není? Tvrdili to sice, ale nedokázali. Vynašli něco lepšího, něco více povznášejícího než učení: Jsem od Boha, on jest původcem mého života? I když jsem dle těla z prachu, přece jsem mistrovským dílem z boží ruky. Duši mou stvořil, vtiskl v ní šlechtictví, že jest jemu podobná. A důvod mého života jest věčná láska boží. Co ti místo toho dává dnes nevěra mudrců světských? Náš praotec jest kal, bahno, náš bratr je orang-utang a gorilla. Naše šlechtictví a naše moudrost záleží v tom, abychom si byli tohoto praotce a tohoto příbuzenstva vědomi.

2. Kdo se drží Pána Ježíše, dostává poučení *o osudech svého života*. Jest přesvědčen, že Pán Bůh řídí osudy jednotlivce i celého světa, všech národů. Ví: nic se neděje náhodou, vše se děje, poněvadž to Bůh chce, nebo poněvadž to Bůh dopouští. Vševědoucí oko jeho dívá se na naše potřeby, a jeho všemohoucí ruka vede vše k dobrému, jen když chceme nahlédnouti v jeho svaté úmysly. Jen otecká péče jeho vztahuje se na všechno on to jest, který šatí květiny luční, který ví o vrabci na střeše, který má vlasy naší hlavy spočítány. Přinášejí ti, kteří se od Krista vzdalují, něco rozumnějšího, něco lepšího v náhradu za to? Co je jim svět? Výrobek, který se stal sám sebou, stroj, který povstal sám od sebe, který jest složený a jsa v pohybu sám ze sebe životní bytosti zplodil. Osudy naše? Nejsou seslány Bohem, nýbrž jsou výsledkem nezměnitelné, železné, slepé nutnosti nebo vrtochy právě tak slepé náhody. My sami nejsme nic jiného než výrobky tohoto světového stroje, který nějaký čas námi pohybuje a konečně zuby svými nás usmrtí. Může takový názor v hodinách bolesti, kde věřící křestan s důvěrou k nebi hledí, docílit jiných výsledků, než jaké dnes pozorujeme: tupost, zoufalství nebo šibeniční humor?

3. U Pána Ježíše nalezeš konečně poučení *o cíli života svého*. Praví ti: to jest věčná blaženost, věčné spočinutí v Bohu. Život pozemský jest doba setby pro žně nekonečné. Život zde jest škola, zkouška se končí posledním vzdechem, dle výsledku zkoušky následuje klasifikace a rozdělování cen. Dávají ti dnešní mudrci něco jistějšího, více povznášejícího za náhradu za poučení, které u Pána Ježíše nalézáš? Co ti mohou poskytnouti? Nic jiného než toto: Cíl tvůj je mrtvolou svou hroby naplniti a ve stálé změně látek hledati a naléztí štěstí nesmrtelnosti. Smrtí uhádná jiskra, kterou duši nazýváme. Není zodpovědnosti před věčným soudcem, není soudu, není věčné odplaty. Kde jsou důkazy pro to? Dosud jsou je dlužni. Proč však si dávají tolik práce, aby sami sobě toto učení namluvili a jiné jemu přiučili? Nalézají při tom zájem svůj. Není-li soudu, není-li pekla, nemusím se bát, Bázeň však jest špatným rádcem, a popírání není důkazem.

Drž se proto P. Ježíše a volej s Petrem: »Pane, ke komu máme jíti? Ty máš slova věčného života. Poznali a uvěřili jsme, že jsi Kristus, Syn boží.« (Jan 6, 69. 70.) Viz, praví ti: Od Boha

jsi, kráčíš veden rukou boží, jdeš k Bohu. Starej se proto, aby P. Ježíš byl stále průvodčím tvým, pak jest světlá cesta života tvého a i u tebe bude pravdou slovo: »Kdo mne následuje, nechodí ve tmě, ale bude mít světlo života.« (Jan 8, 12.)

II.

S P. Ježíšem není jen cesta životem světlá, nýbrž i boj životní snadný.

Úkolem našeho života jest boj a zápas. Starý Job nás ujišťuje: »Bojování jest život člověka.« (J. 1.) Totéž nám praví sám P. Ježíš a slibuje nám nebe jenom jako vítěznou cenu za statečný boj: »Království nebeské trpí násilí a ti, kteří násilí činí, uchvacují je.« (Mat. 11, 12.) Boj o království nebeské jest tedy dle slov P. Ježíše horký, násilný boj, neboť na naši záhubu pomýšlejí nepřátelé mnozí, chytří, rozhořčení. *Mnoho nepřátel* máš v boji, jsou nejen mimo nás, nýbrž i v nás. Obojí společně k naší záhubě pracují. Jsou to *chytří nepřátelé*. Hledí nás oklamati, nezřídká pokojné zámysly na odiv nosí, berou na sebe šat společníka, oblékají se za anděly světla, vyslídí naše slabé stránky, číhají na nestřežený okamžik, aby nás náhle přepadli a tím jistěji cíle svého došli. Jsou to *rozhořčení nepřátelé*. I když je sebe častěji zaženeme a sobě podrobíme, povstávají opět na novo. Tak není v celém životě pokoje, stále musíme býti připraveni k boji až do smrti, teprve se smrtí můžeme zbraně složit. Jak nám bude možno oproti tolika tak chytrým a rozhořčeným nepřátelům dobytí vítězství? Když P. Ježíš je nám po boku, když s námi P. Ježíš táhne do boje.

1. *Blížkost jeho nás v boji povzbuzuje*. Před očima vojévůdce je i zbabělec udatný a smělý. Budeme udatně bojovati, když si vzpomeneme, že bojujeme před očima P. Ježíše, že na nás hledí, on, Pán náš, který jednou vítěznou korunu rozdávati bude. Tato myšlenka na přítomnost boží, na Boha vševědouceho vedla čistotného Josefa k vítězství v tuhém boji. »Kterak mohu zlé činiti a hřešiti proti Bohu svému?« (1. Mojš. 39, 9.)

2. P. Ježíš nejen nás v boji povzbuzuje, nýbrž nás i *v boji posiluje*, když bojujeme jemu po boku. Nenechá nás samy bojovati, nýbrž bojuje v nás a s námi. Neboť jeho se věc také dotýká. Čeho se má proto báti ten, jehož Bůh posiluje? V důvěře v tuto pomoc volal sv. Pavel: »Vše zmožu v tom, jenž mne posiluje.« Nepraví apoštol, zmožu něco, zmožu málo, nikoli, věří a jest přesvědčen, že zmůže všechno, když mu Bůh pomáhá a ho posiluje.

3. *P. Ježíš nás konečně nadchne v boji*. Či nepocituje vojín radostné nadšení, když vidí, že jeho vůdce napřed v boj se dává, když vidí, jak podstupuje nejtěžší a nejzúřivější boj, když vidí, jak krev svou prolévá a ranami jest pokryt, poněvadž chce své lidi z bídy a smrti vysvoboditi! Tak vídíme Spasitele o Veli-

konocích. Na svém oslaveném těle má pět ran jako znamení slavného vítězství. Praví nám, co Pán pro nás vytrpěl, ale také nám ukazují, jak slavné vítězství nás očekává, když statečně jemu po boku vytrváme.

Zdaž není tedy boj životní snadný před očima takého Pána, s pomocí takového vojevůdce a za vedení takového vítěze? S ním apoštolé statečně bojovali, slavně zvítězili a nyní mají s ním podíl na věčné blaženosti. Milliony lidí následovali apoštolů, právě tak šlechetně bitvy Páně sváděli a jsou rovněž ozdobeni nevnoucími korunami.

Jak dostojí životnímu boji ten, který není v ležení P. Ježíše, kdo se emancipuje od víry v Krista, od naděje v něho? I zde se slaví vítězství, vítězství zbabělosti, vášni, nešlechetnosti, vítězství nad spravedlností, kterou potlačuje, nad ctností, kterou znásilňuje, nad nevinností, kterou ku pádu přivádí.

Jest tedy pravda: S P. Ježíšem jest cesta životem světlá. Pán nám dává jisté, povznášející a potěšující poučení o původu, o osudech a cíli našeho života. S P. Ježíšem jest boj životní snadný. Povzbuzuje nás, posiluje nás, nadchne nás.

Zbývá nám ještě zodpovědět otázku: **Jak se budeme moci po boku P. Ježíše držeti?** Kdy můžeme doufat, že nám na naší pozemské pouti světlo udělí? Že nás v boji životním bude podporovati, posilovati a k vítězství napomáhati? Odpověď nalezněš v dnešním evangeliu.

1. *Zdaliž srdce naše nehořelo v nás, když mluvil na cestě a otvíral nám písma?* ptali se učedníci vzájemně. P. Ježíš jim počínal otvírati písma, tu se rozednívalo v mysli jejich, bylo jim, jako by jim šupiny padaly s očí, a teplo bylo jim u srdce. Má-li také u tebe býti světlo v mysli a teplo v srdci, musíš se ke Spasiteli přiblížovati a k sobě ho mluvití nechati. Jak ale můžeš k tobě mluvití, když před ním utíkáš, místo abys ho slyšel, po dlouhá léta žádnou poučnou náboženskou knihu nečteš, kázání se vyhýbáš jako dlužník svému věřiteli? Jdi Spasiteli vstříc tím, že častěji v náboženských knihách čísti, pilně kázání navštěvovati chceš a k němu s upřímným srdcem mluvití budeš: »Pane, mluv, služebník tvůj poslouchá.« I u tebe bude světlo v duši a teplo u srdce.

2. Když se učedníci přiblížili k městečku Emausům, a P. Ježíš dělal, jako by chtěl dále jíti, *přinutili ho říkouce: »Pane, zůstaň s námi, neb se připozdívá, a den se již nachýlil.* Následuj tohoto krásného příkladu, volej i ty s upřímným srdcem: Zůstaň s námi, již jest večer, a den se již nachýlil. *Pro koho není večer dalek? Večer života.* Jak často umírají lidé neočekávaně, náhle? *Večer štěstí.* Vždyť štěstí tvoje stojí na hliněných nohách, které skrovný náraz zničí. *Večer ctnosti,* kterou bouře pokušení, zkyplnění vášně v nebezpečí přivádí. *Večer víry.* Bohužel u mnohých to večer, který již velmi velký stín dává, a jehož temná noc nevěry následovati brozí. Ale nejen se modli jednoduše. Čiň Spasiteli násilí,

přinut ho dle příkladu apoštolův. Jak velice se mu líbí takové nucení! nic mu nemůže odporovati.

3. Ještě jiný prostředek ti udává dnešní evangelium, jak můžeš P. Spasitele u sebe držeti. »*A stalo se, když seděl s nimi za stolem, že vzal chléb, dobrořečil lámal a podával jim.* Ještě stále láme Spasitel chléb a podává jej svým učedníkům. »*Láme jej při mši sv., podává jej ve sv. přijímání.* Proč se zahrnuje v mnohých duších tma? Proč jsou tak mnohá srdce chladná, ledová? Nejsou při tom, když Pán chléb láme a podává. Mše sv. není magnetem srdcí jejich, sv. přijímání není častým pokrmem duší jejich. Kdyby křesťané těchto tří prostředků řádně používali, jistě by nebyl Spasitel cizincem u tak mnohých, jsou-li s ním vírou nadějí a láskou úzce spojeni, bude P. Ježíš průvodcem jejich života, jich světlo, jich síla, jich útěcha.

Vezmi si tedy, milý křesťane, z této úvahy domů poučení a pevně předsevzetí, že budeš duši svou živiti pilným posloucháním kázání a nábožnou četbou, že se budeš vytrvale modliti, pilně mši sv. navštěvovati a často, ochotně ke stolu Páně přistupovati. V pravdě, světlá bude cesta tvého života, snadný ti bude boj životní.

Za pronásledování křesťanů za císaře Maximiniana objevil se mladý voják, Viktor, před místodržitelem v Marseilli. Byl veden k obětnímu oltáři Jupiterově, a byl mu dán přísný rozkaz obětovati, jinak že ho nejtěžší tresty očekávají.

Mladičkový voják, rozhořčen nad takovouto žádostí, místo aby poslechl, nohou oltář rozbil a pravil: »Jenom jedinému Bohu se klaním, a ten jest Ježíš Kristus.« To mu připravilo nejhroznější útrapy. Konečně rozemlen mlýnským kamenem, vypustil ducha. Ale v okamžiku smrti zazněl hlas: »Viktore zvíťazil jsi.« Příteli! Zůstaň jako tento voják věrný Pánu Ježíši u víře, naději a lásce. Pak tě světlem svým osvítí, abys nezabloudil, nýbrž jako v jasný den chodil. Povzbudí, posílí, nadchne tě, abys v boji spasitelném slavně zvíťazil a účastným byl zaslíbení: »Kdo zvíťazí, dám jemu seděti s sebou na trůnu mém, jako jsem i já zvíťazil, a sedím s otcem svým na trůnu jeho.« (Apok. 3, 21.) Amen.

Dle Hamrle *Jan Nep. Jos. Holý*, O. Praem., farář v Holišově.

Na pondělí velikonoční.

O cestě do Emaus.

1. Smutně kráčeli dva učedníci Páně od Jerusalema k Emausům. Byli celí poděšeni i zmateni strašlivými výjevy při umučení i smrti Páně, a pak i vypravováním žen, že tělo božského Mistra jejich v hrobu nenalezly, ale spatřily zjevení anděla, jenž jim ohlašoval, že vstal z mrtvých. Když tak celí rozrušení cestou dále se ubírali, připojil se k nim pocestný, jehož nepoznali. I jsouce v dojmy své pohřženi, rozmlouvali i po příchodu jeho dále o tom,

co celou mysl jejich zajímalo. Tak ale poskytli Pánu Ježíši vhodnou příležitost, aby se jich otázel, proč mysl jejich jest tolik zkourmoucená; a pak aby jim mohl vytknouti nevěru jejich, dokazuje z výroků proroků, že Kristus za spásu duší musel to vytrpěti, co vytrpěl, a tak vejíti do slávy své.

Když se za hovoru přiblížili ku městečku Emausům, dělal se Pán Ježíš, jako by chtěl dále jíti, žádaje si, aby oni sami ho k sobě pozvali, a v odměnu za to pak poznati ho mohli. I prosili ho, ano donucovali ho prosbou svou, řkouce: »Pane, zůstaň s námi, neb se připozdívá a den se již nachýlil.« I byl jim po vůli, a dal se jim pak poznati při lámání chleba, načež zmizel s očí jejich.

2. Mnohý uvažuje o této události, povzdechne sobě: Ó kéž bych i já mohl v těchto dnech kráčet po boku vzkříšeného Spasitele, přijímati poučení i utěšení od něho, a poznávati milostnou tvář jeho!

Ale vzdálená jest Svatá země, kde se toto všecko stalo. Z Jerusalema vychází se k Emausům branou Damaškovou, na severozápadu města, a cesta do Emaus trvá asi tři hodiny. V Emausích ovšem také nejsou více učedníci Páně; ale jest tam památka na jednoho z nich, totiž Kleofáše, kostel památce jeho zasvěcený. Kleofáš byl zajisté později jako věrný učedník Páně od židů pro horlivé vyznávání víry v něho zavražděn, a tu i pohřben. Dále jest v Emausích nyní proslulý klášter Františkánů s krásným chrámem; a konečně jsou tu i zříceniny kostela, který tu byli ve středověku vystavěli rytíři řádu maltánského.

Poněvadž nelze nám do Svaté země putovati, a tam mimo jiné posvátné památky i Emausy navštívit, postaral se sám otec vlasti Karel IV. před sty lety o náhradu za ně v Praze. Vystavěl totiž r. 1347 a bohatě nadal klášter na Novém městě před Vyšehradem, a uvedl do něho mnichy obřadu slovanského; pročež i ústav ten »*Na Slovanech*« nazván byl. A ku klášteru tomu vystavěl Karel i nádhernou svatyni, která dnešního dne L. P. 1372 slavně posvěcena byla. Poněvadž ale dnešního dne čtá se sv. evangelium o učednících do Emaus jdoucích, nazván kostel ten i s klášterem také *Emausy*. Dnešní tamní slavnost pout jest výroční památkou na posvěcení kostela toho.

Kdo nemůže do Emaus ve Svaté zemi, snad může aspoň do Emaus v Praze; a kdo nemůže ani toho ani onoho, má zůstatí bez útěchy? Ó nikoli! I pro takového máme vzácnou památku na slavnost dnešní. A jakou?

Uložena jest ve slovích prosících učedníků Páně: »Pane, zůstaň s námi, neb se připozdívá!«

3. Ano tak naučme se se vši vroucností volati ku svrchovnému Pánu svému: Pane, zůstaň s námi! Ochraňuj nás, provázej nás bezpečně po cestách pozemské pouti naší, a bychom na ní nezbloudili! Pane zůstavej s námi i *a) ve štěstí i b) v neštěstí!*

a) Třeba jest věru, aby Pán zůstával při nás *ve štěstí*. Nebo, jestliže se komu na světě ve všem dobře vede, takový nejspíše

zapomíná na Dárce všech statků, a pohrdá příkázáními jeho, na místě aby jich z vděčnosti co nejhorlivěji plnil. Komu se na světě dobře vede, podobává se lodi plynoucí po vodě bez nákladu, jež v čas bouře vlnami zmítána nejsnáze utone. Lidé ve štěstí jdou po radovánkách, divadlech, lázních, výletech i jiných zábavách a zapomínají při nich se modlit, neděle a svátky po křesťanskou světit. I v čas velikonoční zdá se jim příliš mnoho, aby se měli u nohou kněze na místě božím pokofiti, a řádnou sv. zpověď duší svou očistiti. Kněz káže jim příliš prostě, knihy náboženské jsou jim nechutné, vzpomínky na smrt i soud nudné a předčasné!

Jak štěstí svádí, vidíme na králi *Davidovi*. Dopřál si dobrých hodů, po nich pak lehkomyšlně po sousedstvu zevloval, spatřil ženu Uriášovu, jež se mu zalíbila, a stal se posléze cizoložníkem i vrahem!

Syn jeho *Šalomoun* slynul moudrostí, jako nikdo jiný před ním ani po něm. Když měl velikou chválu u všech vůkolních národů, a zahrnován byl dary ze všech končin: k vůli pohanickým ženám, jimiž se obklopil, stal se posléze i sám modloslužebníkem! Kdo by se neměl tedy pozemského štěstí lekat? Kdo by se měl Spasiteli diviti, když prohlásil, že spíše velbloud projde uchem jehelním, nežli aby bohatec, jenž ovšem bohatství svého zneužívá, vešel do nebe?

A proto, vede-li se nám dobře, volejme jen se vši vroucností: »Pane zůstaň s námi abychom na tě ve svém štěstí pozemském nezapomněli a nezahynuli!«

b) Ale *v neštěstí* sluší se rovněž volati: »Pane, zůstaň s námi, abychom snad ve své bídě tobě nezlořečili, se ti nerouhali, na mysli neklesali, na tebe nezapomněli a nezahynuli!«

Hlad zajisté bolí, svádí ku reptání, zvláště ty, kdo snad od mládí v blahobytu žili. Bolí i nepřítel lidí, potupa od bližních, podezřívání i nejlepších úmyslů, a snad od lidí, od kterých nejméně jsme si toho zasloužili a se nadáli. Ale vezme! že bez dopuštění božího nic se na světě neděje; ba že ani jediný vlas s hlavy naší nepadá. Někdy dopouští na nás Bůh utrpení, abychom v něm jako zlato v ohni od svých nedokonalostí očištění byli zde na zemi, aby nás nemusel kárati jednou na věčnosti. Jindy dopouští Bůh kříže na nás, aby nás pokofil a dal nám příležitost, bychom si zásluhy pro nebe rozmnožili. Ale cokoli Bůh činí nebo dopouští, vše děje se pro čest jména jeho a pro pravé, věčné blaho naše. A zkouší-li nás, vždy nabízí sám pokorné prosícím i milost, abychom vše bez úrazu vytrpěli. —

A proto tedy ve štěstí i neštěstí se vši vroucností volejme vždy ku Spasiteli svému: »Pane, zůstaň s námi!« Naučení toto bude nejužitečnější památkou naší z pouti do Emaus; nebo za pomoci boží v pokušeních zvítězíme, hříchů se uvarujeme, zásluhy své rozmnožíme, abychom naposled obdrželi korunu věčné slávy, slíbenou věrným služebníkům božím. Amen.

Dr. K. L. Řehák.

Cyklus kázání o mši sv. *)

Prohledal jsem řadu ročníků rozličných časopisů homiletických a dal jsem za pravdu P. Augustinu Galenovi O. S. B., který tvrdí, že se mnoho moralisuje na škodu církve. O mši sv. jsem našel málo kázání. Upravil jsem cyklus, ovšem nedokonalý, protože thema o mši sv. by žádalo více duchovních řečí. Než, aby posluchači touže látkou nebyli snad unaveni, jest kázání jen šest. Dá-li Pán Bůh, v příštím ročníku více o čtverém úmyslu, na který se mše sv. koná a o užitečných mše sv. Kázání liturgická ještě později. Komu by se řeči zdály dlouhé, může přiměřeně zkrátiti — k tomu přihlíženo.

- I. Nekrvavá obět ustanovena.
- II. Obět mše sv., obět ustavičná.
- III. Obět na kříži a obět mše sv.
- IV. Mše sv. se koná na čtverý úmysl.
- V. Tři hlavní částky mše sv.
- VI. Mše sv. školou ctností

I.

Nekrvavá obět ustanovena.

»To číňte na mou památku!«

Luk. 22, 19.

Jedním z nejdůležitějších a nejsvětějších výroků božského Mistra našeho jest rozkaz při poslední večeři apoštolům daný: »To číňte na mou památku!« Tato slova přijala církev jako drahocenný odkaz svého chotě a plní tuto poslední jeho vůli od jeho nanebevstoupení až na naše časy. S láskou, ba s žárlivostí hájila odevždy tohoto rozkazu proti bludařům jinak učícím, dobře vědouc, že mše sv. je středem veškerého církevního života, sluncem, z jehož paprsků hojně milosti do srdce našeho plyne. Mše sv. naplňovala *apostoly* horlivostí, aby království boží na zemi po všech končinách země šířili a upevňovali.

Mše sv. dodávala *mučedníkům* síly, aby za Krista i krev i životy své dali.

Mše sv. propůjčovala *biskupům a vyznavačům* nadšení, aby na vinici Kristově obětavě pracovali.

Mše sv. byla *kněžím a jáhnům* pramenem, z něhož čerpali novou trpělivost v těžkém svém povolání.

Mše sv. zdobila *svaté panny a vdovy* čistotou těla, neposkrvněností srdce, tak že již zde na zemi vedly život andělův.

Mše sv. je nepřeborným pramenem všech milostí.

Vezměte katolíkům mši sv., vzali jste jim všecko; beze mše sv. církev zanikne.

Proto velic bludaři, kteří od církve odpadli, zavrhovali a potírali obět mše sv., dobře vědouce: přestanou-li katolíci navštěvovati obět mše sv., veta, konec je jejich spravedlnosti, konec křesťansky spořádanému životu.

*) Lze jich užiti na neděle po Velikonoci.

Popatřte na osady, kde se mše sv. zanedbává, a přesvědčíte se, že tam hyne zbožnost, vzájemná láska, dobrý mrav a že se tam zahniždují všemožné neřesti.

Pohleďte do osad, kde návštěva služeb božích je hojná — přesvědčíte se, že tam zkvétají všechny křesťanské ctnosti.

Ó kéž by jen katoličtí křesťané navštěvovali mši sv. hojně, pokud možno denně! Jak mnoho milostí jim nabízí a slibuje Spasitel v oběti nejsvětější!

A proto, draží křesťané, jsem si umínil, že o tomto nejvzácnějším pokladu, který církev sv. chová, v několika přednáškách v této sv. době velikonoční k vám promluví. Budete-li dobře znáti podstatu mše sv., zamilujete si tím více tu vznešenou obět Kristovu a s tím větší horlivostí budete spěchati do domu božío, abyste oběti mše sv. zbožně přítomni býti mohli.

Nuže, předmětem dnešního prvního rozjímání našeho budiž:

1. *U všech národů shledáváme oběti;*
2. *nekravou obět přinesl Spasitel při poslední večeři a*
3. *ustanovil při ní obět mše sv.*

Ó nejsvětější! Pane, nejdraží oběti naše, řidiž moje ústa, aby co nejvíce posluchačů nadchla k návštěvě mše sv.

I.

U všech národů světa nacházíme víru v Boha a jako projev a výraz víry té úkon obětní, obět. Již ve 4. kapitole první knihy Mojžíšovy vypravuje nám Písmo sv. o obětech synův Adamových — a starověký dějepisec Plutarch dosvědčuje: »Viděl jsem mnoho měst bez hradeb, bez zákonů, bez mincí, bez písma — ale žádného města jsem neviděl *bez oběti a modlitby.*« Tento všeobecný úkaz vyplynul z přirozené potřeby lidského srdce. Člověk cítil potřebu pánu vesmíra nějakým zevnějším úkonem projevit svou úctu a případl na myšlenku přinésti Bohu nějaký dar buď z bohaté úrody zemské (plodiny, víno, kadidlo, olej) aneb z rozmnoženého stáda, a zničením (spálením, vylitím) aneb změněním daru toho uznati jej za svého nejvyššího pána. Tímto úkonem chtěl člověk vzdáti Bohu svou největší *chválu* pro jeho moc, projevit mu *dík* za přijatá dobrodíní, *prositi* ho za nové dary, za pomoc a ochranu a u něho *vyžádati si odpuštění* spáchaných přestupkův, u něho hledati spojení, které následkem veliké viny přerušeno bylo. Proto *všichni národové přinášejí náboženské oběti* s tím čtvrtým úmyslem: aby nejvyšší božstvo chválili a jemu děkovali, prosili za různé dary a za odpuštění.

Ani nejdokonalejší náboženství nemohlo tedy zůstati bez oběti, a dostalo se mu oběti nad všechny jiné oběti tak vynikající, jak pravé náboženství vyniká nad náboženství nepravá.

Během časů uchýlilo se lidstvo od víry v pravého Boha a začalo uctívati mnoho bohů; tím zároveň i čistá bohoslužba prvních lidí se zvrátila, tak že lidé se domnívali, že ku počtě božstev

svých i vraždy, zabít dítěte dopustiti se mohou, a přinášeli i lidské oběti.

Jediný národ israelský zachoval čistou víru v jednoho Boha, jediné u toho národa přinášeny byly oběti pravému Bohu, jak Mojžíš nařídil. Ale oběti starozákonní, jako celý Starý zákon sám, byly jen úvodem, stínem a předobrazem té nejdokonalejší oběti nejčistšího Beránka božího, který svou smrtí na kříži snal hříchy celého světa.

Krev býků a kozlů neměla té moci, aby hříchy shlazovala, nemohla usmířiti Boha rozhněvaného. K tomu bylo třeba velekněze, který by všechny lidi svou vznešeností předčil, a tím byl Ježíš Kristus, Syn boží. Tím, že se stal člověkem, že hříchy všeho lidstva na se vzal a potupnou smrtí na kříži zemřel, obnovil opět přerušené spojení Boha s lidmi a otevřel pramen, z kterého by mohli čerpati pro hříšné a Bohu odcizené duše své, on jest tedy sám obětí novozákonnou!

Než smrtí Spasitelovou neměla přestati obět novozákonní; obět ta dle starozákonního proroctví Malachiášova měla se konati po všem světě a Spasitel měl býti veleknězem na věky. Nad to přálo si nejvšejší srdce jeho, aby všichni lidé mohli přítomni býti té oběti novozákonní. Proto z veliké lásky své postaral se o to, aby ta obět, kterou přinesl na Kalvarii, ustavičně se obnovovala. Kterak to učinil?

Poslyšte!

II.

V den před svou smrtí zasedl se svými apoštoly k poslední večeři, a jakoby se ani nemohl dočkatí toho svatého a památného okamžiku, jež na věky blahoslaviti budou všichni křesťanští národové, pronesl ta památná slova (Luk. 22, 15.): »S toužebností žádal jsem jisti tohoto beránka s vámi, prve nežli bych trpěl.« Věděl, že po požití beránka nadejde chvíle, v níž ukáže světu, že »když miloval své, kteří byli na světě, až do konce (všech časů, všech věků) je miloval« (Jan 13, 1.)

V tu chvíli zaplesalo v předpekli srdce Melchisedechovo, který před věky obětoval chléb a víno, neboť viděl, že již nadešel čas, kdy pravý, novozákonný Melchisedech, přinesl v předvečer své krvavé oběti obět nekrvavou.

V tu chvíli zaplesal David, neboť mělo se naplniti jeho proroctví: »Ty jsi velekněz na věky dle řádu Melchisedechova.« (Žalm 109, 4)

V tu chvíli obracely se v předpekli oči všech k Malachiášovi, neboť od toho okamžiku uskutečňovati se měla jeho bohonaděná věštba: »Nemám zalíbení ve vás (kněží starozákonní) a daru nepřijmu z ruky vaší, neboť od východu slunce až na západ veliké jest jméno mé mezi národy a na každém místě obětována bude jménu mému obět čistá!« (Malach. 1, 10. — 11.)

Kristus Pán vzal do svatých a velebných rukou svých velikonocní, nekvašený chléb, jež požívatí v ten den zákon naří-

zoval, požehnal jej a pravil nad ním: „**Vezměte a jezte, totoť jest tělo mé.**“

Podobně vzal i kalich s vínem, požehnal jej a pravil nad ním: **»Pijte z toho všichni, tatoť jest krev má nového zákona.«**

Na počátku věků řekl všemohoucí Bůh: Budiž — a stalo se, poručil, a všechny věci povstaly z ničeho; »neboť on řekl, a všechny věci učiněny jsou, on rozkázal, a stvořeny jsou« (Žalm 32, 9.); on dal zákony přírodě, a zákony ty nezměnitelně jsou zachovávány. Když pak přišla plnost času, řekl všemohoucí Syn boží nad chlebem: **»Totoť jest tělo mé!«** a nad vínem: **»Tatoť jest krev má!«** a proměnil těmi slovy chléb a víno ve své tělo a ve svou krev. Neřekl: **»Tento chléb obsahuje tělo mé,«** »toto víno obsahuje mou krev.« Nepravil: **»V tomto či pod tímto chlebem jest mé tělo,«** »v tomto či pod tímto vínem jest má krev,« nikoliv. Jeho slova jsou jasná a přesná: **»Totoť jest tělo mé,«** »*tatoť jest krev má!*« Těmi všemohoucími slovy svými proměnil Spasitel podstatu chleba v podstatu svého těla a podstatu vína v podstatu krve své právě tak, jako v Káni Galilejské proměnil vodu ve víno. A když držel ve svatých a velebných rukách svých své tělo a v kalichu svou krev, *sebe samá pod způsoby chleba a vína svému nebeskému Otci obětoval.* Ničeho jiného neučiní zítra, na Veliký pátek. Na oltáři, jenž slove kříž, vydá své tělo v obět, a vylije krev svou na skálu Kalvarskou na usmíření lidstva s Bohem. Než pro tu *hroznou a krvavou* obět našel *milou a nekrvavou* clonu, tajemnou roušku, totiž způsobu chleba a vína, a v tom okamžiku se stává skutečně veleknězem podle řádu Melchisedechova.

III.

Ale Spasitel má býti veleknězem *na věky* a jeho obět má býti přinášena *na každém místě*, od východu slunce až na západ. Proto Spasitel, který o sobě řekl: *»Dána jest mi všeliká moc na nebi i na zemi,«* udílí z této moci při poslední večeři svým apoštolům pravě: **»To činite na mou památku!«** Činite tak, jako já; proměňujte chléb v mé tělo, víno v mou krev. Obětujte u všech národů a na všech místech mé tělo a mou krev pod způsoby chleba a vína! **»A kolikrátkoli budete chléb tento (nebeský) jísti a kalich pítí, smrt moji zvěstovati budete, dokavadž nepřijdu (k soudu poslednímu).«** (I. Kor. 11, 26.)

Těmi slovy posvětil Spasitel apoštoly na služebníky své a rozdačce tajemství božích (I. Kor. 4, 1.), na kněze nového a věčného zákona, a učinil novozákonní obět středem bohoslužby křesťanské. Ó jak slavné to plnomocenství pro hříšné ruce lidské! Jaké to vyznamenání člověku prokázáno! **»Co andělům nebylo popřáno«** — volá sv. Augustin, »to lidem bylo dáno. Nad tímto plnomocenstvím trne nebe, žasne země, třese se peklo!«

Než, *budou apoštolové moci* proměňovati chléb v tělo a víno v krev Páně?

Co Bůh člověku přikazuje, to může člověk učiniti. Na rozkaz boží činil Mojžíš strašlivé zázraky v Egyptě, Eliáš »člověk nám podobný, utrpením poddaný« (Jak. 5, 17.), rozmnožil vdově Sareptské mouku v nádobě a olej v lahvi, že obého neubývalo. Petr krácel po hladině vodní, apoštolové činili mnohé zázraky, jak jim božský Mistr předpověděl: »Ve jménu mém budou zlé duchy vymítati, novými jazyky mluvíti, hady bráti, a jestliže by co jedovatého pili, neuškodí jim; na nemocné budou ruce vzkládati, a ti se uzdraví.« (Mar. 16, 16.—17.) A kniha skutků apoštolských vypravuje nám, jak se to vše vyplnilo.

Nuže, apoštolům a jich nástupcům poroučí Spasitel: »To číňte na mou památku!« a jeho slova neměla by míti tutéž moc, jako slova, která pronesl Bůh k Mojžíšovi, když mu poroučel, aby v jeho jméne činil zázraky v Egyptě, neměla by míti tolik moci jako slova pronesená k Eliášovi, aby rozmnožil vdově Sareptské mouku v nádobě a olej v lahvi? Slova Spasitele při poslední večeři pronesená neměla by míti tolik moci, jako ta nesčetná slova, jimiž nemocné uzdravoval a mrtvé křtsil, jimiž tonoucímu Petrovi po hladině vodní kráčet nařizoval? Slova: »To číňte na mou památku« neměla by míti tutéž moc jako ta slova, kterými apoštolům odevzdával moc zázraky činiti? Ta slova: »To číňte na mou památku!« vyšla z týchž svatých úst jako slova: »Kterým odpustíte hříchy, odpouštějí se jim! — mají tedy zajisté i touž účinnou a divotvornou moc. Apoštolové tu moc přijali a na své nástupce vzkládáním rukou a modlitbou ji přenesli. Proto biskupové a kněží skutečně a podstatně při každé mši sv. obětují nebeskému Otci tutéž obět, kterou Kristus Pán sám přinesl v předvečer svého umučení ve večeřadle jerusalemském.

* * *

Nejmilejší! Heřman Cohen pocházel ze židovské rodiny hamburské (* 1821, † 1871 ve Špandavě), byl hudebně velice nadán a slavným pianistou. V kostele sv. Valeria v Paříži řídil jedenkrát při mši sv. sbor zpěváků. Milost boží se ho dotkla v té chvíli, kdy kněz mši sv. pozdvíhoval, tak že až slzy vytryskly z jeho očí. Dal se pokřtiti, stal se horlivým katolíkem a zavedl v Paříži noční uctívání nejsvětější Svátosti oltářní. Avšak hledal ještě větší štěstí — a to ve stavu řeholním. Stav se karmelitánem byl na kněze vysvěcen a působil blahodárně zejména v jižní Francii, kde mnoho svých bývalých souvěrců obrátil. Jaké světlo vzešlo mu ve mši sv., jakým světlem stal se sám jiným!

Dr. Jindřich Eisenbach, professor na universitě v Tubinkách, byl protestantem. Náhodou navštívil ve Štuttgartě katolický chrám a byl přítomen mši sv. Zvláštní pocity se ho zmocnily; neukojitelná touha hnala jej opět a opět na mši sv., až se stal katolíkem a ve sv. přijímání spojil se se Spasitelem co nejužěji. Co to bylo, který to byl magnet, jenž jej k sobě poutal?

Jiný konvertita, Bernard Giese, druhdy protestantský duchovní, píše sám o sobě: »Ze zvědavosti navštívil jsem katolický chrám v Hamburku. Právě byla konána slavná mše sv. a tak na mne účinkovala, že jsem se nezdržel pláče, ač jsem rozuměl pouze slovům očenáše.

Draží posluchači, to jsou události, které zajisté zasluhují naši pozornosti. Tážeme se: Odkud vychází při mši sv. ta tajná moc, která si duše tak podmaňuje? A víra nám odpovídá: Od nikoho jiného, než od velekněze na věky, od Ježíše Krista, slunce spravedlnosti, který posílá paprsky milosti své do srdcí lidských nejvíce, nejraději a nejčastěji v ten okamžik, když jako beránek obětí na oltáři leží.

Snad se ti, příteli, bude zdáti, že události uvedené jsou přehnané. Nuže, slyš odpověď: Když Nathanael nechtěl uvěřiti, že by Messias mohl vzejíti z Nazareta, řekl jemu Filip: »Poď a viz!« (Jan 1, 40.) a v Starém Zákoně v žalmech (33, 9.) čteme: »Okuste a vizte, jak libý jest Hospodin; blahoslavený člověk, který doufá v něj!«

Poď tedy i ty, pochybující křesťane, okus a viz, jak libý, sladký jest Hospodin! Nepůjdeš na tu předrahou obět mše sv. marně, neodejdeš s prázdnem, ale přesvědčíš se, že při mši sv. rozdává velekněz na věky hojné milosti. Ze sv. hostie vidí Spasitel do tvého srdce, slyší tvoje prosby, tvoje modlitby. Přijď jen a viz; poď a okus! Budeš-li zbožně přítomen mši sv., neodejdeš z domu božího bez hojného požehnání, bez posily, bez potěchy.

Nuže, kdykoliv uslyšíš hlas zvonů mile tě zvoucích na tu sv. obět, kdykoliv ti bude jen trochu možno, uposlechni rád melodického jejich hlasu a řekni si s Davidem: »Vejdu k oltáři Hospodinovu!« Amen.

R.—S.

Cyklus řečí o modlitbě.

Podává Jan Nep. Jos. Holý O. Praem., farář v Holišově.

První neděle po Velikonoci.

Pojem o rozdělení modlitby.

Odpověděl Tomáš a řekl jemu: Pán můj a Bůh můj!
Jan 20, 28.

V bitvě u Solferina r. 1859 byli dva Francouzi těžce zraněni. Jeden z nich byl trpělivý, druhý zlořečil, nadával a ze zlosti pravil k prvému: Což ty nemáš bolesti? — Mám hrozné bolesti. — Ale nestěžuješ si, neříkáš nic. — Nikoli, odvětil, modlím se. Druhý byl tím zaražen a sám o sobě vypravuje: Soudruh můj se modlil a čerpal z víry v Boha sílu, které jsem neměl, odvahy, která mi scházela. Byl jsem tím tak dojat, že od toho dne také já věřím a modlím se.

Vidíme na tomto příkladě očividně blahodárnou působnost víry a zvláště modlitby. Kdo řádně v Boha věří, také se modlí. Jakmile Tomáš uvěřil, ihned vzdal Pánu Ježíši čest a chválu, volaje: Pán můj a Bůh můj! Když Bobu čest a chválu vzdáváme, tím se právě modlíme, jest to modlitba chvály, nejlepší způsob to modlitby.

Právě za našich dnů však se modlitba zanedbává, a proto také sbledáváme tolik nespokojenosti ve světě. A nebude lépe, dokud se svět nevrátí k Bobu upřímnou a řádnou modlitbou. Proto chci v několika řečích mluvit o modlitbě. A právě tato doba v církevním roce je k tomu velice příhodná. Neboť z hrobu povstalý Spasitel dlí jaksi námi, proto k němu církev svatá pozdvihuje oči a srdce věřících, a jakoby nebyla spokojena jen s modlitbou doma a v chrámě, vystupuje z kostela a kráčí o sv. Marku a o prosebných dnech do polí, aby modlitby své rozmnožovala, by je Kristus takofka přednesl Otcí svému, když vstoupí na nebesa. Věnujeme proto několik neděl úvaze o modlitbě a zajisté z těchto úvah mnohý užitek mítí budeme. Pro dnešek si zodpovíme jen dvě otázky:

I. Co jest modlitba.

II. Proč se modlíme.

P o j e d n á n í.

I.

Pán Ježíš v zármutku svém na hoře Olivetské odešel od svých učedníků, poklekl na kolena a modlil se. Uč se, co máš činiti, ke komu se máš utéci, když zármutek svírá srdce tvé, a není člověka, jenž by tě pochopil. K Bohu se utec, vzdálen hluku světského, jemu vypravuj žalost svou, modli se, žádej ho o pomoc. Tvé volání a tvá modlitba jest důkazem víry a naděje tvé v Boha, a již proto se mu bude líbiti.

Pán Ježíš pozdvihl nábožně mysl svou k Bohu, Otcí svému, a pravil: »Otče . . .« Tak *jest modlitba nábožně pozdvížení mysli k Bohu*. Co rozumíme myslí? Nebylo by správné, kdybychom tím jen rozum rozuměli, neboť myšlenka na Boha nemůže býti ještě modlitbou. Můžeš se dlouhý čas Bohem a božskými věcmi zabývat, o vlastnostech božích, o tajemstvích víry přemýšleti, a přece toto přemýšlení nezaslужuje jména modlitby. Jestliže k rozumu nepřichází srdce a jestliže srdce patřičně city nevzbudí, může se říci, že se učíš, studuješ, ale nemůže se říci, že se modlíš. Rozum a srdce náleží dohromady, aby modlitbu konal, rozum takofka působí na vůli, na srdce, aby jiskru modlitby v něm vzbudilo.

Pozdvihuji se na př. rozumem k božskému milosrdenství a hledím pochopiti bohatství jeho, zkoumám důvody, které Pán pro své milosrdenství dal, přemýšlím o slovech, která Bůh o tom pronesl. Jestliže si jen takto počínám, učil jsem se, studoval jsem.

Jestliže však toto přemýšlení působí také na srdce a vzbuzuje v něm příslušné city, pravím-li si při tom: Jak veliké jest, Bože, milosrdenství tvé, jak jsi je dokázal, že jsi nám svého jedno-rozeného Syna seslal, kolikráté jsi mne ve svém milosrdenství ušetřil a pod. — pak jsem se modlil.

Ale třeba mysl, rozum a vůli k Bohu pozdvihnouti. Dokud na zemi lpí, časnými a pomíjejícími věcmi se zabývá, přednáší jen pozemská přání, ale nemodlí se. Bůh nám duši vdechl, jest tedy duch náš božského původu, ale nechává se bohužel často tělem upoutati příliš k této zemi a k potřebám tělesným. Tu se může každý sám zpytovat; ale když blíže budeš zkoumati myšlenky a city své, snad shledáš, jak duch od rána do večera od jedné pozemské záležitosti obrací se ke druhé, jak jako červ po zemi se plazí, jako by byl ochromen a vzletu k Bohu nebyl schopen. Sotva se ráno probudíš, jest již mysl tvá obrácena k denním pracím tvým, k hospodářství, k dětem, k tvým bolestem a starostem nebo k radostem a zábavám, které tě ten den očekávají. Pravím, mysl tvá jest obrácena, neboť rozum tvůj přemýšlí, jak by sis své postavení polepšil, práci si zkrátil, starosti se zbavil, a srdce tvé jest při tom také zúčastněno, neboť provází myšlenky tvé patřičnými city, vzbuzuje ošklivost, naději, radost, touhu, bázeň nebo zármutek. Tak si vedeš celý den, až usneš. Ode všech těchto věcí musí se mysl tvá odtrhnouti, musí se nad zem pozdvihnouti, má-li se modliti. A ke komu se má obrátiti? Ovšem k Bohu, nejvyššímu dobru, který jest hoden, abys k němu celou svou mysl pozdvíhal. V modlitbě vrací se tedy mysl člověka tam, odkud vyšla, hledá takofka pramen, z něhož vyšla, modlitba jest takofka touha po domově, která duši naši stále k Otci vábí, by mohla s ním rozmlouvat. Ano, modlitbu lze nazvati *rozmlouvou s Bohem*, neboť proto pozdvíhujeme mysl k Bohu, bychom s ním rozmlouvali. Sv. Augustin praví: Modlitba jest rozmluva s Bohem. Když čteš (Písma sv), mluví Bůh k tobě; když se modlíš, mluvíš ty k Bohu.

Sv. František Sal. vykládal jednou dítkám blahost prvních rodičů v ráji. Jedna, pravil, z nejsladších radostí jejich v ráji záležela v tom, že mohli se samým Bohem obcovati a s ním jakožto Otcem rozmlouvat. »Ach škoda,« pravil jeden pacholík, »že už tak není více. Jak bych rád s Bohem rozmlouval . . .« I pousmál se biskup přítvívě a pravil: »Utěš se, milé dítě! byt bychom v pravdě i byli hříchem ztratili ráj prvních rodičů, Boha samého však jsme neztratili. On jest nám všude na blízku a na každém místě můžeme s ním rozmlouvat. Ano od té doby, co jest nám ráj zavřen, nemáme jiného prostředku k rozmlouvání s Bohem leč modlitbu.«

Víš, co jest se modliti? S Bohem v duchu mluvit.

Z toho vyplývá: Abychom se modlili, nemusíme užívati právě určitých *formulářů*, jaké nalézáme v modlitebních knihách. Kdo pokládá za modlitbu jen to, co za pomoci těchto formulářů koná, má ovšem obmezený pojem o modlitbě. Jsou sice tyto for-

muláře velice dobré, neboť obsahují nejlepší a nejpotřebnější věci, jsou to modlitby, které nelze snadno lepšími nahraditi, ale přece se můžeme modliti, i když jich neužíváme, neboť každé jiné nábožné pozdvižení myslí k Bohu jest také modlitbou, zvláště když od srdce jde a to lepší modlitbou, než když někdo se modlí z modlitební knihy nejkrásnější modlitby, ale myšlenky jeho nejsou u Boha. Často jest vychází jen z úst, a proto nemá ceny před Bohem, není to řádná modlitba, neboť k té náleží pozdvižení myslí k Bohu.

Dále z toho následuje, že *k modlitbě není třeba určitého místa a určité doby*, že se tedy můžeme modliti všude a vždycky. Právě jako můžeš v každém koutku a v každé době vzpomínati na domov, na vzdálené přátele, jako se můžeš zabývati vždy a všude svými zamilovanými myšlenkami, tak také můžeš vždy a všude mysl svou nábožně k Bohu pozdvihovati, a jako při své práci nalézáš čas a příležitost promluvití se svým okolím, nalezeš zajisté také čas, abys právě tak často s Bohem rozmlouval, aby ses tedy modlil. Pravíš-li tedy: Nemám čas, mé zaměstnání nedovoluje mi modlitbu, odpovídám: Nevíš, co jest modliti se.

Dále následuje z toho, že *k modlitbě není třeba určitého trvání*, že již jediná myšlenka často dostačí. Ovšem jsou doby, určité předepsané trvání při modlitbě na př. čas při mši sv., při veřejné bohoslužbě, ale není třeba, abys vždy určitou dobu věnoval modlitbě, když to nemůže býti: pozdvihni mysl svou k Bohu, vzbud nějaký cit, čiň to častěji, povznášej rychle myšlenky a srdce své k Bohu, a modlil jsi se mnoho. Modlitba jest tedy vždy v moci člověka, může se modliti, kdy, kde chce a jak dlouho chce, a jako žádná mez, žádná síla nemůže svobodnou vůli zničiti, právě tak nemůže ani čas ani prostor zabrániti pozdvižení myslí k Bohu.

Konečně z toho vyplývá, že jest modlitba pro nás lidí *nejvyšší ctí a zároveň měřítkem lásky k Bohu*. Sv. Jan Zlatoústý praví: «Jest nejvyšší důstojností a ctí člověka, že může se svým Stvořitelem mluvití a s ním důvěrně obcovati.» Jestliže si vážíme, když můžeme s vysokopostaveným pánem, knížetem, králem, císařem mluvití, pokládáme-li za veliké vyznamenání, když jsme dostali dovolení, kdykoli chceme ho oslaviti, tázati se ho, o něco ho prositi: jak veliká jest čest, kterou nám Bůh prokázal, že s ním rozmlouvati, tedy modliti se smíme. Právě tak jest modlitba také měřítkem naší lásky k Bohu; neboť čím více ho milujeme, tím častěji bude naše mysl k němu zalétati, tím raději u něho budeme prodlévati.

II.

Než tážeme se dále: V čem záleží naše rozmluva s Bohem? Proč se modlíme? Z odpovědi na tuto otázku dostaneme rozdělení modlitby.

Jsou zvláště tři vztahy, v nichž se k Bohu nalézáme a proto jsou také tři druhy modlitby. Bůh se nám totiž jeví buď ve své

dokonalosti vůbec nebo ve své dobrotě nebo ve své všemohoucnosti. Rozum náš ho může pojímati jako nejvyššího Pána nebo našeho dobrodince nebo jako všemohoucího Pána. Dle toho neb onoho pojímání vzbudí i srdce naše rozličné city. Uvažuje-li rozum o Bohu a jeho dokonalosti, srdce se tím povzbuzuje k chvále boží; při uvažování o dobrotě boží, která nám tolik dobrodiní prokázala, srdce samo nás k díkům vybízí, a když uvažuje o jeho všemohoucnosti, bude bráti k němu útočiště s prosbami svými. Proto dělíme modlitbu v *modlitbu chvály, díků, prosebnou.*

Nejvyšší stupeň modlitby zaujímá *modlitba chvály*, jak jsem již na počátku poznamenal, když jsem mluvil o sv. Tomáši. Nebot modlitba tato prýští z milujícího srdce a člověk nepomýšlí při ní na vlastní zisk. Jako andělé a svatí při patření na Boha pocítují takovou blaženost, že stále Svatý, svatý, svatý propěvují, tak dovede i člověk při uvažování a nekonečné dokonalosti Boha takový plamen lásky v sobě vznítiti, že jest takofka ponoukán pěti nejvyšší chválu svému Stvořiteli. A jak často se nám k tomu naskytuje příležitost! Když pohlíš ráno na východ slunce, na duhu, když oko tvé pozoruje smělou stavbu květiny, její pestré barvy a krásu, když vůně její tě oblažuje, když uvažuješ, jak Bůh nesčíslné bytosti zachovává, od nejmenšího zvířete až k člověku, když pozorně uvažuješ o moudrosti boží, která se v řízení světa ukazuje, když při bouři pomýšlíš na velebnost Boha, který všechnyblesky řídí, když za večera pohlíš na hvězdy a si řekneš: všechny tyto hvězdy jedním slovem Báh stvořil a všem jejich dráhy určil: když to vše slyšíš, uvážíš, vidíš — zdaž se srdce tvé nerozšiřuje k chvále nekonečné velebného Boha tak, že podobně jako mládenci v peci ohnivé všechny živly, všechny bytosti vyzýváš k oslavě Boha? Vzor takové modlitby chvály dala nám Panna Maria v krásném chvalo zpěvu Magnificat, Velebí duše má Hospodina, který se zpívá při nešporách, rovněž krásný chvalo zpěv Zachariášův Benedictus zpívá se při chválách. Jak krásné chvalo zpěvy jsou dále Gloria in excelsis: Sláva na výsostech Bohu a Bože, chválíme tebe. Také »Sanctus« při mši sv., známé Chvála Otcí i Synu . . . a křesťanské pozdravení obsahují chválu Boha.

Chvála boží jest hlavním zaměstnáním nebeštanů. Modlitbou chvály počínáme již zde na zemi zaměstnání nebeštanů, kteří Boha na věky chválí.

Čím odplatím Hospodinu za všechno, co učinil mi? táže se žalmista Páně? *Vzpomínka na nesčetná dobrodiní boží nás povzbuzuje k modlitbě díků.* Mám vám vypočítati důkazy lásky boží, která nám dal, že nás stvořil, vykoupil a posvětil? Mám vám říci, kdy a kde jsme díky Bohu zavázáni, když ani okamžik nepřejde, který by nebyl některým dobrodiním božím korunován? Raději poukáží na dva žalmy 102. a 135. jako na vzory modlitby díků. Jak děkovali Bohu Noe po potopě, Mojžíš po přejití moře.

David za vysvobození z rukou nepřátel, Simeon, vzav dítě na lokte, díky činil Bohu, kolikrát vybízí sv. Pavel v listech svých: Na modlitbách trvejte, bdíce v ní s díkyčiněním. Jak si Pán Ježíš stěžoval, když uzdravil deset malomocných a jen jeden přišel se poděkovat. Vděčnost jest nejlepší prostředkem, abychom nová dobrodíná od Boha obdrželi. Mnohé dary odprá nám Bůh, poněvadž je lidi nedovedou oceniti a za ně neděkují; na nevděčné lidi posílá Bůh neúrodu, hlad, krupobití a j. Jak máme díky činiti, ukazuje nám církev sv. svými předzpěvy čili praefacemi při mši sv.: Díky činíme Pánu Bohu svému! Jestliť (to) hodné a spravedlivé. V pravdě jest hodno a spravedливо, slušno a spasitelno, abychom tobě vždy a všude díky vzdávali. Jakožto modlitby chválí používá církev sv. také chvalozpěvu: Bože, chválíme tebe a slavnostně jej zpívá při radostných, šťastných událostech, po překonaném nebezpečí, při ukončení školního a občanského roku, po ukončení žní. Následujeme církev sv. v díkyčinění, pak bude mít i naše modlitba prosebná větší sílu.

K prosebné modlitbě nás povzbuzuje naše slabost a chudoba, kterým všemohoucnost boží snadno pomoci může. »Vzývej mne v den soužení a vytrhnu tě a ty mne budeš oslavovati.« Žalm 49. Sám Pán Ježíš v úzkosti své vzal útočiště k modlitbě prosobné. A tak lidé také v neštěstí v úzkosti utíkají se k prosbě, zvláště se pravi, že nebezpečí na moři naučí člověka modliti se, prositi. Ale častěji nutno kárati při tom dvě věci: malou důvěru a pozemskou mysl. Modlíme se jen o časné věci, o zdar svých podniků, o odstranění utrpení, o zdraví a to se děje s malou důvěrou tak, že Bůh nemůže mítí zalíbení ani na obsahu ani na formě našich modliteb. Jaká důvěra vznášá se za to v modlitbách svatých duší! Jak nebeský smysl ukazuje církev sv. ve svých modlitbách, jak se modlí za duchovní statky o milost při mši sv., při udělování sv. svátostí a při jiných úkonech. S církví sv. volám i k vám: *Orate fratres! Modlete se hratí! Pozdvihněte duše z prachu, zalette k rajským končinám! Bůh chce, abychom ho o vše prosili: »Kdo neprosí, nedostane nic«* (sv. Teresie). Bůh zná ovšem naše potřeby, ale přece chce, bychom ho prosili, abychom dary jeho nepokládali za povinnost, nýbrž za dobrodíná a svou závislost na Bohu ještě lépe poznali.

Když prosíme za odpuštění hříchů, nazývá se tato *modlitba smírná*. Takovou modlitbu konal David a Ninivité. David složil několik kajicných žalmů, z nichž je nejznámější 50. žalm: *M serere*, který se zpívá při pohřbech. Prosíme-li Boha v mnohých potřebách svých, vytýká nám svědomí, že pro poklesky a hříchy své nejsme jeho dobrodíná hodni; proto se zkormouceným srdcem k nebi se obracíme a modlíme se k Bohu, aby nám milostivě odpustiti ráčil a slibujeme upřímně polepsiti se.

Takové modlitby konati máme po spáchaném hřichu, při mši sv. a před sv. zpovědí.

Nuže, když jsme poznali, co jest modlitba a za jakým úmyslem se modliti máme, ještě s větší horlivostí konejme své

modlitby, bychom s Bohem rozmlouvali, ho chválili, mu děkovali, ho prosili, zvláště také za odpuštění hříchů. Spojte tyto druhy modlitby mezi sebou, povznášejte se od proseb k díkům, od díků k chvále. A když takto se modliti budete, bude Bůh se zaslíbením na vás pohlížeti a poznáte, jak užitečná jest modlitba. Bůh vás bude slíti v tomto slzavém údolí, abyste jednou s ním na věky se spojili, Amen.

LISTY VĚDECKÉ.

Apoštolát mužů.

Volání po získání mužů životu nábožensky-praktickému roste úměrně s odcizováním se jich církvi a projevům církevního života. Ve větší míře než u nás jeví se úpadek ten v protestantismu.

Hledáme cesty trvalé k získání a posílení mužského katolického světa. A hledají je všude, kde katolická církev má své sluby a své oltáře.

Dnes přinášíme ukázkou formy německého kleru v říši pro utvrzení katolického života v řadách mužů.

Při veliké lidové missii ve větším německém městě bylo o zmíněném thematicu jednáno důkladně mezi missionáři a farním klerem duchovní správy. Zkušenost duchovní správy ihned přenesla otázku tu na pole praktické: Jak dají se za silné vlády Pia X. získati mužové pro měsíční svatě přijímání, když světem jde tak silná eucharistická vlna?

S vděkem třeba i u nás ještě doznati, že máme mnoho katolických mužů, kteří pro svůj katolicismus mají živý zájem, a že tisícové a statisícové naslouchají neděli co neděli slovu božímu pod našimi kazatelnami. A až dosti často čteme v novinách o velkolepých projevech mužů na katolickém poli charity, a řady mužů ještě přicházejí pozvány k projednání náboženských otázek. Všude ještě máme katolické muže.

O ty nám nejprve jde, abychom je získali pro častější svatě přijímání a tím regenerovali vnitřní svatyni jejich. Až mužský svět bude obrozen, budou také rozřešeny veliká otázky dnešní rodiny, problémy moderní doby a státu; čím hlouběji zakořeněny duše mužů v živné půdě katolicismu, tím krásněji jeví se náboženský život osady na venek. A jsme jisti, že veliká část naší morální, sociální a politické bídy by zmizela, kdyby větší část mužů byla získána častějšímu přistupování ke sv. svátostem.

A právě zde stojíme před tvrdým oříškem; náboženskému životu našich mužů schází koruna, nejušlechtlejší květ.

Známý konvertita Ruville ve své knize »Zpět ke sv. církvi« píše o Františku Pizarrovi, dobyvateli Peru, že na své cestě do

země zlata dostal se do obtížných míst, kde vše s ním volalo po návratu do domova. Pizarro vystoupil před reptající mužstvo, mečem nakreslil linii od východu k západu a řekl tónem slavnostním: »Severně od této linie kyne vám pohodlný, nebezpečí prázdný život, ale také chudoba a ponížení, jižně odtud čekají vás nejtěžší práce, veliké boje a obtíže, ale po zdaru také bohatství, sláva a moc. Volte si své místo.« — Vše se těsnilo k severní straně linie, jen dvanácte mužů stanulo po straně Pizarrově. A těchto třinácte synů slávy dosáhlo svého cíle a odhalilo zemi zlata.

Podobně nakreslil Kristus svou linii a tou jest *nejsvětější Svátost*.

Muže, kteří by přestoupili eucharistickou čáru, kde je nalezneme, kterak je vyvoláme v život?

To byla ona vážná otázka, která lpěla na rtech a hořela v duši kleru při zmíněné missii.

Musilo se hledati něco, co by mužům *imponovalo*, co by je zachytilo a vzbudilo celý jejich zájem. A toto něco nesmělo však za žádnou cenu státí se přítěží již nad míru zatížené pastorače. Také nesměly stávající spolky býti novým podnikem poškozeny a oslabeny; nově zamýšlená organisace má je vniterně posílití. Konečně, když se dnes stalo okřídleným heslem »agitate«, musí se hledati cesty nejen muže pro dobro získati, ale také pro dobro je nadchnouti k další agitaci. A určití jen jednu neděli v měsíci za den společného svatého přijímání mužů, nezdálo se býti příliš přitažlivým, ježto věci té scházela každá forma organisace. A na podkladě těchto úvah došlo k založení *apoštolátu mužů*.

Je jisto, že dnes osoba Bohočlověka stojí ve středu všech úvah a zájmů duchových. Každý musí ke Kristu zaujmouti určité stanovisko. To také cítí naši muži, a kdo jim mluví o Kristu, je jist jejich pozorností. Život Ježíšův však soustředěn v jeho Srdci. Úcta božského Srdce Páně je tedy zvláštní forma, již se dnes vyjadřuje klanění se Ježíši Kristu. »Něco: časovějšího, vděčnějšího a působivějšího s těží nalezne kněz jako duchovní správce, než nadchnouti muže pro Ježíše Krista,« píše o předměte tom dr. H. Straeter.

Zvláště je to myšlenka usmíření, která s pobožností k Srdci Páně je spojena a sblízuje tak věřící, zvláště muže s posvátnou osobou Spasitele. Mužové za dnešní doby vržení do proudu časových a povolání, aby spolupůsobili na utváření a vyvíjení se veřejného života, slyší a dovídají se více než kdy jindy o utrpení říše Kristovy nu zemi, jeho církve. A myšlenka smíru schvátí srdce mužů, v nichž všecka víra ještě neumřela. Musí jim však řádným způsobem a formou býti podána. Smírná svatá přijímání vykonávají zvláštní přitažlivou sílu na ducha věřících. A na tomto základě vystavěn apoštolát mužů. A má jen tři pravidla, řekněme s dr. Straetrem, tři vůdčí myšlenky:

1. Mužné vystoupení pro věc Kristovu a svatou církev.

2. Obětování denních prací, utrpení a modliteb božskému Srdci Páně.

3. Horlivá účast mužů na měsíčních společných přijímáních o nedělích Srdce Páně.

Málo řečí, krátké stanovy. Vždyt naši mužové nechtou rádi dlouhá pravidla. Stanovy napsány na druhé stránce přijímacího lístku, který velmi vkusně vypraven. Na konci stanov modlitba: »Nejsvětější Srdce, v Tebe důvěřuji.« První strana přijímacího lístku nese nápis: »Apoštolát mužů . . . farnosti.« Na třetí a čtvrté stránce lístku udána obsahově krásna, mužům přiměřená záslibná modlitba.

Taková je tedy konstrukce Apoštolátu. A nyní praktické výsledky.

Apoštolát v místě svého vzniku našel v řadách mužů veliké obliby. Sta mužů se přihlásilo a za dobu několika měsíců přistupuje každý měsíc několik set mužů ke společnému sv. přijímání. Co se zdálo snem a zbožným přáním, stalo se skutečností. Mnínění, že měsíční přijímání je jen pro ženy, dokázáno za mylné. Semknuti v řadách, mužové mají více odvahy, povzbudí váhavé a vzbudí liknavé.

Ostatní katolické spolky nemusí se nijak báti konkurence Apoštolátu, ježto jich nijak nepoškozují, ale jim prospívá. Vždyt jen povzbuzuje muže činiti to, k čemu jako členové katolických spolků jsou již vázání. Kongregace mariánské, sodality, spolky a pod. musí býti vděčny, že Apoštolát měsíčně shromáždí muže jejich u stolu Páně.

Ostatně Apoštolát není žádným spolkem ve vlastním slova smyslu, jeť jen volnou organizací se třemi zásadami. Apoštolát nevystupuje jinak, než u stolu Páně a je to ostatních spolků ctí, když by své společné sv. přijímání přeložily na neděli Apoštolátu. Aby Apoštolát vystupoval také mimo kostel, bylo by pochybeno, nanejvýš může pořádati pro mužský svět exercicie, přednášky a pod.

Důvod pro zdržlivost od veřejných vystupování je ohled, aby »lepší kruhy« mužů, které se účastní společného přijímání, nebyly mimochrámovou činností odstrašeni. Apoštolát chce všechny shromáždit, všechny spojit, všechny stavy jednou nechati sejíti na nej povolanejší půdě a zvláště ony stavy, mezi nimiž stává, abychom mluvili s Nietzsche »pathos distance«. Není to velikolepá sociální myšlenka, která se spíše všech ostatních a účinněji všech ostatních nechá realizovati?

Vystoupení Apoštolátu každý měsíc je stálou missií ve farnosti. Bylo by jen žádoucí, aby všechny fary Apoštolát, instituci to farní, zavedly a z něho těžily: Nezapomínejme, že společné sv. přijímání mužů vyváží celou řadu nejlepších kázání!

Vždy musí však Apoštolát zůstati harmonicky spojen s organismem náboženského života, zvláště spolkové činnosti farnosti; všechny korporace katolické ve farnosti musí se o Apoštolát zají-

mati — ne v poslední řadě spolek katolických matek; konference kleru ať se co nejčastěji otázkou apoštolátu obírají, a všechen klerus ať solidárně v této záležitosti vystupuje a postupuje.

Není ovšem vyloučeno, že vedení Apoštolátu může a má spočívat v jedné ruce. Kdo z místních duchovních má být vůdcem instituce, určují poměry. Jsou však vážné důvody a to stability a ustálené tradice, která je reprezentována vůdcem instituce, přimlouvají se za vůdce — faráře. Nepodléháť jeho osoba tak veliké pravděpodobnosti přeložení a pod. Vůdce musí chápati duši mužů a musí nalézt pravý tón a udržeti nadšení v řadách členů Apoštolátu. Idee sebe vznešenější postupují jen za osobní oběti lidí je šifřících a za ně bojujících.

Finanční otázka není zde složitá, ježto mnoho peněz není třeba, pokud Apoštolát se omezuje na svůj nejvlastnější a původní cíl. Tiskopisy a pod. nechají se pořídit dobrovolnými příspěvky členů.

Důležitá je otázka času zavedení Apoštolátu. Počet přihlášek mužů bude jen tehdy veliký a tím imponující, když světem mužským půjde náboženské hnutí. A takovou příležitost skýtá missie ve farnosti.

V ten čas mohou se na kostelních dveřích vyvěsiti oznámení, do domů rozšířiti vhodné letáky. Ale pastorační opatrnost při tom! Nezačínati ničeho, dokud duše ještě v obyčejném svém náboženském rozpoložení. V tom případě vystoupí obvyklé výmluvy a námitky, jejichž matkou je vlažnost anebo duchovní lenost, a nastane smýšlení Apoštolátu a snad celým missiím škodlivé. Nejdříve pole zorati, pak teprve síti. Když již započal očistný proces duší, pak možno vystoupiti a korunou missie stane se zařízení Apoštolátu.

U nás, snad všeobecně mluveno, nedá se Apoštolát bez předchozích příprav zavésti. Jen nedati se však zmásti prvním zdánlivým nezdarem, aby se duše naší zmocnil pessimismus, největší nepřítel praktické duchovní správy.

Přihlášení k Apoštolátu musí býti mužům značně ulehčeno. U dveří kostelních, v sakristii, vyložme archy, kde každému muži v libovolný čas možno se před kázáním nebo po něm zapsati. Nezapomeňme založenou knihu členů často revidovati a »mrtvé« členy škrtnuti. Od hodiny započeti s Apoštolátem nesmí se nikdy zapomenouti udržovati oheň, který vzplanul v duši muže a využiti každé dané příležitosti k jeho zvětšení a udržení.

Neděli před prvním pátkem v měsíci oznámí se ve všech kázáních »Neděle Apoštolátu«, která připadá vždy po prvním měsíčním pátku, který, jak známo, zasvěcen božskému Srdci Páně. Nebude nijak na škodu vždy před onou nedělí použití povzbuzení v kázání. Vždyť věc dá se s tolika hledisek pozorovati, že nebude nikdy o vhodnou látku nouze. Nezapomínejme, že i největší horlivost za čas ochabne a že tedy bude stálého povzbuzování třeba. A toto může se účelně státi také písemným pozváním měsíčním ke společnému sv. přijímání. Rozeslání děje se buď

poštou neb důvěrníkem Apoštolátu. Pozvání musí býti krátká a obsažná. Pozvánky poslejte vždy v uzavřené obálce. Co dnes dochází poštou v otevřené obálce, necení se mnoho. A jsou mužové, kteří neradi, aby druzí byli zasvěceni do jejich náboženských úkonů. *Pozvání* však nebudiž nikdy opomenuto! A kdyby první minulo se cílem, čehož by bylo litovati, pomůže snad druhé a třetí. Proto: vždy členy zváti!

Trvalou silou k udržení horlivosti členů Apoštolátu je slavení prvních pátků v měsíci jako pátků Srdce Páně. Ve čtvrtek před prvním pátkem nezapomenouti na zpovědnici. V pátek ozdobme oltář a bohoslužba, pokud možno, buď konána slavnostněji než v jiný všední den. Ze zkušenosti známo, že slavení prvních pátků přináší zdatné ovoce!

V sobotu před nedělí Apoštolátu možno snad ob čas se postarati o cizího zpovědníka, což pro muže má zvláště svou důležitost.

V neděli na to určí duchovní správce jednu mši sv. pro společně sv. přijímání mužů, při níž zůstanou mužům rezervována vhodná místa. Oltář upraven, větší počet svící a ministrantů, ministrují-li mužové sami, dají na jevo zvláštní význam dne. Zda mají modlitby ke sv. přijímání býti hlasitě někým předříkávány, postaveno rozhodnutí poměrů známému duchovnímu správci. Chor přednese snad také nějakou vybranější píseň, která by zvýšila slavnostní náladu duše. Tot vše maličkosti! Před sv. přijímáním doporučí se kratičká, ale srdečná promluva, která nejvýše osm minut trvá — a to je jediné zatížení na tuto neděli, které Apoštolát kleru ukládá. K promluvě vyvolme jednu myšlenku, která muže zajímá, provedme ji krátkými, ale vřelými slovy. Themata dají se tak snadno najíti. Poslední však myšlenkou musí býti osvětlení, proč právě *dnes* chceme smírné svaté přijímání obětovati. Cílem při tom všem zůstane nám udržení a nadšení mužů pro Krista, eucharistického Krále církve a připraviti je na zbožné sv. přijímání, které by se stalo jim spásou, jiným kázáním.

Po promluvě přistupují mužové, kteří dnes mají přede všemi přednost, ke sv. přijímání. Po skončení sv. přijímání předmodlívá se někdo hlasitě zasnětnou modlitbu Apoštolátu. A tento jednoduchý akt bude se líbiti mužům a imponovati přítomným věřícím.

P. Duhr, jesuita, vypravuje: »Před lety tázal jsem se muže, který celá léta zanedbával sv. přijímání, proč náhle, po tolika letech se opět rozhodl ke sv. svátostem přistoupiti.« — »Před málo týdnů byl jsem v neděli v kostele, kde šli ke sv. přijímání celé řady mužů. A tu mi přišla myšlenka, že když tolik mužů společně plní svou povinnost, že bych také opět jednou já mohl tak učiniti.«

Jednou v roce může se určiti slavnost jako základní, třeba neděle po svátku nejsv. Srdce Páně, na níž se členové připravují třídními pobožnostmi, duchovními cvičeními a pod: Quotidiana

valescunt platí i zde. Musí se tedy vedle řádných a nezbytných prostředků pastorače užítí i mimořádných.

Přehlédneme-li vše, dosud řečené, namítne se nám, že pro jednotlivosti ztrácí se veliká původní idea. Poněvadž se však jedná o něco nového, jen na málo místech ještě prakticky vyzkoušeného, proto všechny ty jednotlivosti, které ovšem nečiní nijakých nároků na neomylnost! Malé prostředky pomáhají k dosažení velikých věcí, i malé chyby ničí svým časem krásné dílo.

A Apoštolát vychová nám svým časem nadšené muže, kteří uchopí se plnění celého dekretu Pia X. o častém, denním svatém přijímání. Najednou však jich pro tento veliký projev katolického života nezískáme. Je tedy Apoštolát školou a přípravou k tomu. Konečně navyknou si i muži vyjítí již z mylného názoru, poučení o tom, že ke každému sv. přijímání třeba předchozí sv. zpovědi. Jisto pak, že kde Apoštolát se vkoření, tam brzy řady mužů budou přistupovati k častému, ne-li dennímu sv. přijímání.

Jen z naší strany žádnou pochybnost, že dílo se nám mezi muži nezdaří. V duši našich dnešních mužů leží skryty poklady a nutno jen je odkryti. Ani tam netřeba zoufati, kde velkoměsta již položila svou zkázu, ani tam, kde zapřísahli nepřátelé všeho katolického položili své bašty odboje a vlažnost se zdánlivě rozhostila ve všech srdcích a rodinách. I tam ještě jsou a najdou se mužové mající pochopení pro naše ideály.

Naším ideálem musí se státi *instaurare in Christo náš mužský svět.*

Dle dra. *Straetra* vzdělal P. *Voňavka.*

Podíl Rakouska na missiích.

(Dle řeči rektora P. H. Hausena.)

II.

V druhém čísle tohoto ročníku podali jsme přehled spolkův a družin, které se zabývají vydržováním missií; dnes si chceme všimnouti ústavů, v nichž jsou missionáři vychováváni. Můžeme konstatovati, že v Rakousku jest neméně než 18 různých duchovních řádův a kongregací mužských a 7 ženských, které mají buď výhradním aneb podružným účelem poslati své členy do missionářských území.

Především sluší připomenouti, že *veliký pařížský seminář*, v němž byli missionáři vychováváni, měl po revoluci dle přání kongregace Propagandy do Rakouska býti přenesen, avšak nepřítivá církevně politická konstellace tomu zabránila. Jistě by byl v čele missionářského hnutí.

V Rakousku mají své domy následující v missionářských krajinách pracující řady a kongregace:

A. Mužské.

1. **Missionáři nejsv. Srdce**; mateřinec v Hiltrugu ve Westfálsku. Roku 1887 založili první missijní ústav v Rakousku v Lieferingu u Solnohradu; později zřídili si doplňovací ústav v Höttingu (předměstí Innomostí).

Území, v němž působí: Nové Pomofansko a Marschallový ostrovy v Oceanii.

Orgány: »Die Monatshefte Unserer Lieben Frau« a »Das kleine Liebeswerk Heranbildung von Missionären.«

2. **Kongregace božského Slova**: mateřinec ve Steylu (v Holandsku). Roku 1889 založili druhý missijní ústav v Rakousku, »sv. Gabriel« v Mödlingu u Vídně, kde bývá každý rok 40—50 kněží missionářů vysvěceno; r. 1904 zřídili si druhý dům »Sv. Rupert« u Bischofshofenu (v Solnohradsku) a zamýšlejí zahájit svou činnost u nás v Čechách a postaviti si třetí dům v Blatně (Pladen, fara Alberitz [Malměřice], litoměřická diecese, hejtmantství Podbořany).

Území, v němž pracují: Japan, Čína, Oceanie, Filipiny ostrovy Sundajské, v Africe západní i východní, v Americe severní i jižní a to mezi katolickými kolonisty, černochoy a Indiány.

Orgán: »Steyley Missionsbote«; vedle toho mnoho brožur a jiných tiskovin, z jichž výtěžku se ústavy a missie podporují. Rozšiřování tiskopisů jest úkolem »spolku sv. Gabriele«.

3. **Missijní společnost Sv. Josefa**; mateřinec v Mill-Hillu u Londýna, založen od kardinála Vaughana. Od r. 1891 má missijní dům v Brixenu.

Území, v němž pracuje: Uganda v Africe a na ostrově Borneo.

Orgán: »St. Josefs-Bote.«

4. **OO. nejsv. Srdce Páně**; mateřinec ve Veroně. V Rakousku mají dva domy: Mühlandu u Brixenu (zal. roku 1895) a v Messendorfu u Št. Hradce (1903).

Území, v němž pracují: střední Afrika.

Orgán: »Der Stern der Neger«.

Missie jejich podporuje Mariánský spolek pro Afriku (viz str. 123) a Spolek pro podporu ubohých černošských dítek (sídlo v Kolině n. R., kde [u Bachema] vychází též výroční zpráva).

5. **Kongregace oblátů sv. Františka Saleského** (krátce též Salesiáni; viz též násl. číslo 6.); mateřinec v Troyesu ve Francii. Roku 1898 založili ve Vídni (Döbling svů) missijní dům. Vedle toho jsou pověřeni duchovní správou při kostele sv. Anny ve Vídni-1, kde též sídlí jejich provinciál. — Roku 1902 zřídili ve Schmiedingu u Welsu (Horní Rakousy) missijní dům a při tom nižší gymnasium; na vyšší gymnasium jsou studenti posíláni do Kremsmünstru, kde je pro ně konvikt. — Vedle toho jest kongregace též ve Skaletě v Polsku usazena.

R. 1911 zřízen v Liticích v Čechách noviciát pro bratry laiky a v Arstetten u Sv. Hippolytu zřízena fara a při ní ústav

pro ty, kdož o přijetí do kongregace žádají. Osvědčí-li se, jsou posláni do noviciátu.

Území, v němž obláti pracují: Jihozápadní Afrika, Řecko, Amerika severní i jižní.

Orgán: »Licht«.

6. Od Salesiánů francouzských nutno rozlišovati italské **Salesiany Dona Bosco**. Centrála v Turině. Již r. 1894 založili v Penango u Turina ústav pro německé a rakouské kandidáty a r. 1908 v Čavalgliaia pro uherské. Od r. 1912 mají dům ve Wernsee v Štýrsku.

Vedle toho mají menší domy v Haliči a to v Osvětimě (1898), v Daszawě (1903) a Přemyslu (1908). R. 1912 otevřeli noviciát v Rückensteinu v Krajině.

Území, v němž pracují: v indiánských krajinách v jižní Americe, v jižní Indii, v Moçambique (v jihovýchodní Africe), na Filipínách, v Belgickém Kongu a v Číně.

Orgány: »Die salesianischen Nachrichten.« Pomoc skytá spolek spolupracovníků salesiánských.

7. **Salvatoriáni**. Mateřinec v Řítmě. Rakousko-uherská provincie má studijní domy v Ober-Mais u Meranu, v Lochau a Bregeuce, v Hamberku (u Passova) v Hor. Rakouských a v Trzinia v Haliči.

Území missionářské: v Indii a v sev. Americe.

Orgán: »Salvatorionischen Mitteilungen«.

8. **Pallotini** mají od r. 1909 dům v Škaře v Haliči.

Území missionářské: v Kamerunu v záp. Africe.

Orgán vydávají v polské řeči.

10. **Obláti neposkvrněného početi**: mateřinec v Hünfeldu u Fuldy. Od r. 1912 pracují na založení domu své kongregace na Moravě.

Území missionářské: Jižní Afrika a sev. Amerika.

Orgán: »Maria Immakulata«.

10. **Kongregace kněží nejsv. Srdce** má od r. 1906 missijní dům v Eichwaldě u Teplic v Čechách.

Území missionářské: v Kongu v srdci Afriky (vodopády Stanleyovy) a v Kameruně.

Orgán: »Das Reich des heiligsten Herzens«.

Dosud uvedené kongregace jsou vesměs z *novějších dob*; vedle těch však na missiích pracují rozličné v Rakousku usídlené *starší řády*, jichž výhradním účelem není práce v missiích. Jsou to především:

11. **Kapucíni**. Členové severotyrolské provincie velice horlivě pracují v apoštolské prefektuře Bettiah v západní Indii a v neodvislém státě Nepalu. Každým rokem vydávají zprávu; pomocným spolkem jest »Der Seraphische Messbund für die tirolische Kapuzinermission«.

12. **Jesuiti**. Především jest se zmíniti o mnohých rakouských i uherských missionářích jesuitských, kteří až do té doby, kdy byli vyhnáni republikánskou vládou portugalskou, úspěšně a smrtí

pohrdajíce působili v misích v poříčí Zambesi; jejich místo na zvláštní přání sv. Otce nastoupili pod německo-rakouským protektorátem misijními ze sv. Gabriele.

Velký počet jezuitů, příslušníků různých rakouských národů, nejvíce však Poláků, pracuje v anglickém misijním území na horním toku Zambesi v Rhodesii. Rovněž třeba připomenouti záslužnou misijní činnost jezuitů v Bosně, Hercegovině a v Albanii, jakož i nemalou zásluhu, kterou si řád T. J. o všechny podniky misijní v Rakousku získal tím, že r. 1912 otevřel na Freinbergu v Linci Aloisianum. Účelem toho velice důležitého ústavu jest gymnasiální příprava jinochů, kteří se hodlají věnovati misijnímu a řeholnímu životu.

13. **Trinitáři** mají od r. 1900 dům ve Vídni-Gersthofu a spravují misijní území v apoštolské prefektuře Benadirské ve východní Africe.

14. **Františkáni** posílají své členy jako misijnáře do Egypta do sv. Země; vedle toho mají nemalé zásluhy o Bosnu (kde též zdárně působí trappisti z kláštera Maria Stern), Hercegovinu a Albanii. Rakouští františkáni působí též v Cařihradě a na ostrově Prinkipo v moři marmorském.

15. **Polští Resurrekcionisti** pracují ve vikariátě v Thracii a v Bulharsku.

16. **Karmelitáni bosáci** z rakouské provincie pracují na různých misijních stanicích tohoto řádu.

17. Rakouští členové misijní kongregace **Lazaristů** rovněž působí v rozličných zemích, tak zejména v Číně a na Balkáně.

18. Konečně nelze pominouti **Marianistů** (Marienbrüder, bratři společnosti Panny Marie), kteří mají domy ve Freisinghofu, Freistadtě a v Štyrském Hradci. Mnozí členové působí jako učitelé v misích a řídí zejména zkvétající školy v Japanu, kdež jsou u veliké vážnosti.

Orgán: »Der Marienbote«.

B. Ž e n s k é.

1. Na prvním místě sluší jmenovati **Františkánky-misijnářky Mariiny** z mateřince les Châtelets (departement Côtes du Nord). Mají noviciát v Eichgrabenu na záp. dráze u Sv. Hippolytu.

Působí v Japanu, Číně, Indii a v Africe.

Orgán: »Annalen der Franziskanerinnen-Missionärinnen Mariens«.

2. **Oblátky sv. Františka Saleského.** Pomáhají na misijních pracích mužského odvětví kongregace (viz č. 5 shora) ve dvou jihozápadních misijních územích v Africe. Noviciát v Urfahu u Lince.

3. **Služebnice sv. Ducha** pracují v těchže zemích, v nichž působí členové kongregace božského Slova (viz č. 2 shora). Noviciát v klášteře sv. Kolomey v Štokravě u Vídně.

4. **Sestry sv. Kříže** působí v indické kapucínské missii v Battiah.

5. **Vincentinky** v různých diecesích balkánských.

6. **Sestry drahocenné Krve** v Bosně a

7. **Dámy z kongregace Sacré-Coeur** v Japanu.

Působení řeholnic je proto tak důležité, že vykonávají vliv na pohanské ženy, tak že bez jejich apoštolské námahy by mnohdy namáhání misijnářů nedošlo žádoucího výsledku.

Z uvedeného výpočtu je vidno, že Rakousko za posledních 25 let (první ústav založen před 26 lety) učinilo veliký pokrok v příčině výchovy dorostu misijnářského, a že snahy zejména tiskem projevované přinášejí hojný užitek. R. S.

Nové směry v katechetice.

(Nová učebnice Viléma Pichlera. — Podávají R. S. a Jos. Hronek.)

Jméno Viléma Pichlera je známo zejména od té doby, kdy vydal: „*Unser Religionsunterricht*“, o němž svého času v těchto listech obšírně referováno bylo.*) Bratři Pichlerové jsou neúnavní pracovníci na reformě a povznesení náboženského vyučování, a mnoho již dokázali. Tak nové osnovy náboženské jsou vlastně jen ovocem jejich snah. Nejnověji vydal *Vilém Pichler* srdečnou knížku: *Katholisches Religionsbüchlein für die unteren Klassen der Volksschule* (Vídeň, 1913, cena v celoplátěné vazbě 1 K nákladem katol. Schulvereinu pro Rakousko). Knižka jest plodem dlouhé práce a jest upravena v zásadách, jež Pichlerové hlásají: Kniha budiž příručkou pro katechetu a učebnicí pro děti; obsahujž jen to nejnutnější, ale jasně. Co Pichler podal, odpovídá jeho snahám. Knižka velikosti asi naší malé biblické dějepavy má pouze 118 stran a obsahuje 64 obrázky, z nichž několik celostranných, jest určena pro první tři školní roky. Učení biblické a katechismové se doplňuje (dle zásad Gruberových a Meyových), případně ilustrace představují nejen události biblické, ale osvětlují i rčení katechismu. Při tom hledí k stále přípravě na sv. svátosti; již při článku o hříchu prvotním jest vzbuzení lítosti, při 10 božích přikázáních zpytování svědomí atd. Různým tiskem a znaménky (* †) naznačeno, co je minimum pro tu kterou třídu.

Pokrok v knize Pichlerově vyniká, srovnáme-li tytéž partie v dosavadním katechismu s podáním Pichlerovým. Jak system tak i text jest jiný, vše řečeno stručněji, lehčeji, jasněji, při tom však dle možnosti texty Písma sv. zůstávají beze změny. Těžké vypočítávání vůbec pominuto. Za to však je již v knižce řeč na př. o odpustcích, a odpustkových modlitbách, o církevním roku, jsou tam církevní písně, celá pobožnost k sv. přijímání a pod. Velikou její předností jest, že *soustavně navádí k modlitbě.*

*) Viz Rádce duchovní XV. ročník, pg. 131 a seq.

Kniha obsahuje též verše ; jenom ty »Korrespondenzblatt« nepochválil, jinak je s knížkou velice spokojen.

Že se knížce dostalo schválení ordinariátního. lze považovati za důkaz, že na povolaných místech se pomýšlí na to, zavést časem jiné učebnice.

Pokud se týká umělecké výpravy učebnice Pichlerovy — píše dp. Josef Hronek — třeba vzdáti zaslouženou chválu. Umělec podal pomocnou ruku mistru v oboru katechetickém, odkud výsledek, který překvapuje. K mluvě, která dýše dětinnou naivností v nejlepším slova smyslu, jsou obrazy F. Schummachera více než pouhou ilustrací. Umělec vystihl, čeho třeba podati dítěti. Něžnost kresby, kterými kniha a měkký kolorit na oněch 64 obrázcích ozdobena, zaujme vřímavou mysl dětskou. Oko rádo spočine na obraze, zatím co srdce získáno pravdou znázorněnou. Ať kreslí Schumacher prosté dítě, kterak něžně spíná ručky k modlitbě nebo velebnost boží, kterou nám předvádí na mnohých obrazech z Nového Zákona, vždy činí tak se zřetelem na dítě, jen nejnutnější podává, scén vedlejších, které by odváděly a rozptylovaly, neuvádí. Tím se stalo, že paralelně postupují umělec i katecheta ; umělec pérem a štětcem katecheta slovem probírají účelnou látku takovým způsobem, že každý rád sáhne po takové knize.

Vkusná výprava knížky Pichlerovy zvýšena i vzornou úpravou typografickou, tak že podána veřejnosti práce, která splňuje toužebná přání. Dosud po stránce umělecké nebyla věnována náboženským učebnicím taková péče, jak by toho předmět nad jiné důležitý plnou měrou zasluhoval, tentokráte možno směle před veřejností se ukázati.

Vivant sequentes!

Ku konci podotýkáme, že knížka jest majetkem katechetské sekce Lvovy společnosti, a že nejbližší biskupské konference rozhodnou o tom, má-li býti zavedena obecně na školách.

Illustrace k otázce „věda a víra“.

Arnošt Haeckel založil dne 11. ledna 1906 v Jeně »Německý spolek monistů« (*Deutscher Monistenbund*) na potírání veškerého pozitivního náboženství. Roku následujícího učinil Monistenbund s ústředním spolkem německých volnomyslitelů a s německou společností pro ethickou kulturu *výmarský kartel*. Spolek monistů nevykazuje veřejně své členy, není znám ani jejich počet, ani jejich vědecká kvalita, nanejvýš v oboru přírodovědeckém, což jest jistě podezřelé. Kdyby buď počtem nebo vynikajícími kapacitami vynikal, jistě by to do světa rozhlásil — ale mlčí, a to mlčení je nápadným.

Zejména na popud botanika Eberharda Dennerta, přírodopisce směru pozitivně křesťanského, založen v Frankfurtě nad Mohanem o rok později »Keplerbund«. »Keplerbund« je spo-

lečnost interkonfesionální (Dennert sám je protestant, nyní ředitelem »Keplerbundu«), a jejím účelem jest rozšiřování *čistých* přírodovědeckých poznatků bez ohledu na snahy vtisknouti přírodovědeckému badání pečet určitého světového názoru. Po půldruhém roce trvání čítal spolek Keplerův na 5000 členů — členská listina se uveřejňuje — mezi nimi mnoho přírodovědců. Na prvním svolání spolkovém bylo podepsáno 80 znamenitých přírodovědců; do orgánu spolkového (»Unsere Welt.«) přispívá přes 60 přírodovědců, z větš části universitních profesorů.

R. S.

Literatura.

1 Nákładem spolku sv. Bonifáce a tiskem jeho knihtiskárny vyšla v posledních dnech listopadu 1913 velice zajímavá kniha »*Der Kampf um Gott*« (VIII°, 328 str., K 2 60)* od pseudonyma Kurta Udeise (P. Augustin Galen?). Na práce benediktinské jsme zvyklí bráti přísnější měřítko, ale tato kniha snese i nejpřísnější soud nepřátelský. Jest pro učence dosti učená, pro prostého muže z lidu dosti pochopitelná. Rozumové důkazy o existenci boží nejsou nikde tak úplny, tak jasny a přesvědčivý jako v této knize. Důkazy jsou vedeny se stanoviska přírodovědeckého, theologického i filosofického s neobyčejnou vervou a bystrostí, tak že čtenář, ač-li není naprosto předpojat, nemůže jinak než přisvědčiti vývodům autorovým. Zejména na moderního člověka působiti budou důkazy z oboru přírodovědeckého na základě nejnovějších výzkumů, jimž nelze odolati. Po každém důkazu následují námitky; nepamatujeme se. že bychom je někde v té úplnosti shledali jako v knize Udeisově. Jejich vyvrácení jest dokonalé a obsáhlé. Řeč je živá, forma hlavně dialogická, čímž se stává četba zajímavější.

V oboru apologetiky bylo novější doby mnoho napsáno a právě z toho je viděti, že náboženství není čímsi odbytým; oč se bojuje s takovou vehemencí, jest jistě ještě zde, a sice v massách lidu. Že apologetická kázání jsou nutna i časová, není třeba dlouho dokazovati. Budiž jen upozorněno na př. na to, že Dr. Antonín Leinz, z jehož kázání leckteré bylo v tomto listě v překladu otištěno, vydal letos (1913) u Herdera nová apologetická kázání na celý rok — ale již po krátké době byl prvý náklad úplně rozebrán. *Knih Udeisova stačí však na celou řadu zajímavých, důkladných kázání apologetických* a hodí se též jako materiál pro přednášky spolkové. *Lze ji tedy co nejvřeleji doporučiti.*

Úprava je velice pěkná, papír uhlazený, čímž četba příjemnější.

R. S.

*) Na skladě též v knihkupectví V. Kotrba, Praha II. Pštrossová 198.

LISTY HOMILETICKÉ.

Cyklus řeči o modlitbě.

Podává Jan Nep. Jos. Holý O. Praem., farář v Holišově.

Neděle druhá po Velikonoci.

Modlitba za svěřence.

»Já jsem pastýř dobrý.« Jan 10, 11.

Pán Ježíš představuje se v dnešním evangeliu jakožto pastýř dobrý, který svěřené sobě ovečky co nejvšeleji miluje a v této lásce za ně i svůj život dává. Jak máme tuto nesmírnou lásku zase láskou spláceti!

Místo sebe ustanovil Pán Ježíš za pastýře svěřených sobě oveček biskupy a kněze, kteří také láskou lnou ke stádu svěřených svých duší.

Ale nejen kněží, nýbrž představení vůbec, zvláště však rodiče jsou také pastýři ve svém oboru, pastýři svých poddaných, pastýři svých dítek. Bůh sám, od něhož všechna moc pochází, svěřil jim pastýřský úřad. Zdaliž jsem i já dobrý pastýř? měl by se tázati sebe každý představený, každý otec, každá matka, když slyší dnešní evangelium.

Jestliže se představení, zvláště rodiče podobají Pánu Ježíši, jsou dobrými pastýři, jestliže se mu nepodobají, jsou špatnými pastýři, nájemci. Chtějí-li tedy rodiče tuto otázku dobře zodpověděti, mohou jen pozor dáti na vlastnosti, které u Pána Ježíše, nejlepšího pastýře, nejlepšího vychovatele lidí shledávají, a ne-stranně samy sebe pozorovati, zdali se tomuto vzoru podobají. Jaké jsou to však vlastnosti, které u Pána Ježíše, u nejlepšího pastýře a vychovatele shledáváme? Pomíjím dnes mnohé z těchto vlastností mlčením na př. horlivost, se kterou své svěřence vyučoval, bdělost, se kterou na ně dával pozor, lásku a zároveň vážnost, s jakou s nimi jednal, dobrý příklad, který jim neustále dával a mnohé jiné vlastnosti. Poukáži dnes, když jsme předešlou neděli uvažovali o modlitbě, co jest a proč se modlíme, jak *Pán Ježíš se za své svěřence modlil*, abychom se od něho učili modliti se za své svěřence.

Pojednání.

I.

Pán Ježíš, pastýř dobrý, modlil se často a vřele za své svěřence, aby Otec nebeský jeho dílu požehnal. Nežli počal učitelství svůj úřad, modlil se čtyřicet dní na poušti, přerušuje svou činnost, aby se modlil, modlí se po celou noc, nežli si vyvolil apoštoly, modlil se na cestě do Caesarea Filipi, prve nežli praví k Petrovi: Ty jsi Petr t. j. skála A k Petrovi praví: »Simone, Simone, aj satan žádal o vás, aby vás směl tříbiti jako pšenici, ale já jsem prosil za tebe, aby nezhylnula víra tvá, a ty někdy obrátě se, potvrzuj bratří svých.« A jak dojemná jest velekněžská modlitba, kterou v posledních hodinách svého pozemského života konal za své učedníky a za věřící všech století! »Já nyní za ně prosím, abys je zachoval od zlého. Posvětiž je . . . Neprosím pak toliko za ně, ale i za ty, kteří skrze slovo jejich uvěřili ve mne, aby všichni jedno byli, jako my jedno jsme. O.če, chci, aby, kde jsem já, i oni se mnou byli, kteréz jsi mi dal, aby viděli slávu mou . . .«

Tak se ještě v posledních hodinách před svým utrpením modlil za své svěřence — nic důležitějšího neznal v těchto posvátných hodinách, modlil se, aby je Otec zachoval v lásce, aby je zachoval od zlého; od hřichu, aby je jednou do slávy nebeské vzal. A jak často se asi za to modlil, když tolik hodin, celé noci modlitbě věnoval! Kolikrát se asi modlil o to, o co nás učil se modliti: *Přijď království tvé! Přijď lidem království tvé, království víry, naděje, lásky, konečně nebeské království!* Vidíme tuto vlastnost ještě na kříži: Otče, odpust jim! Ano, ještě stále sedě na pravici u Boha Otce modlil se za nás, jak nás sv. Pavel (Řím. 8, 34. Žid. 7, 25.) ujišťuje.

A jak působivá byla jeho modlitba! Jak byla kdysi slabá víra Petrova, jak byl Petr posílen na přímělu svého dobrého pastýře! Petr se stal nepřemožitelnou skalou, na které Ježíš církev svou zbudoval, tak že ani brány pekelné ji přemoci nemohou. Hynula kdysi při utrpení Páně víra Petrova, ale modlitbou Páně obrátil se Petr a byl tak silný ve víře, že mohl potom i svých bratří ve víře upevňovati a že je stále ve víře upevňuje skrze své nástupce.

A jak působivá byla modlitba Páně za své svěřence, kterou konal před svým utrpením! Jak se učedníci jeho vyznamenávali vzájemnou láskou, jak se chránili zlého hřichu, jak se radují nyní na nebesích — samé to milosti, o které Pán Ježíš prosil.

A jak působivá byla také modlitba Páně na kříži! Sotva zemřel, probudila se víra a lítost v srdci pohanského setníka a mnohých přítomných. »Tento byl Syn boží,« volá setník, a »kteří při tom byli, bili se v prsa« (Mar. 15. Luk. 23, 48.). A když po všechna křesťanská století a ještě podnes tolik lidí s milostí boží svatě žilo a žije, byla a jest modlitba Páně z veliké části zajisté pramenem této milosti.

Nejlepší pastýř Pán Ježíš modlil se za své svěťence a tato modlitba nebyla bez účinku, byla velmi působivá.

II.

Po příkladu svého vzoru *modlí se i duchovní pastýři*, správcové za své svěťence — a zajisté i jejich modlitba není bez účinku.

Činil tak již *sv. Pavel*, jak píše v 1. listě k Thessalonickým (1, 2.): »Připomínám si vás na modlitbách svých bez přestání.« Jakou láskou planul k stádcí věřících v tomto městě! Přinucen jsa od nich odejti, byl sice tělem vzdálen od nich, ale duchem byl u nich, a nemoha jinak jim prospěti, připomínal si je na modlitbách svých bez přestání. Tak modlitbou dokonával, co v nich slovy a skutky započal: obrácení a utvrzení jich u víře, Zcela dle příkladu Mistra svého, kterýž noci strávil na modlitbách milosti a lásky Otce svého poroučuje věrné své svěťence. Ne vždy může dliti pastýř duchovní u oveček svých, uče, napomínaje a svátostmi jim přisluhuje. Však i tu, kde není u nich tělem, je u nich duchem, v srdci je chovaje, na paměti je máje při modlitbách svých. Modlitbou může mnoho prospěti duchovní pastýř ovečkám svým. Modlitbou může vyprositi neumělým potřebného světla, slabým a mdlým u víře posily, bloudícím a hříšným napravení a obrácení, všem pak požehnání a milost boží, která při nich doplní a dokoná, seč slabost lidská není, a práci jeho zjedná potřebného vzrůstu a žádoucího zdaru. Neboť týž *sv. apoštol* na jiném místě dokládá: »Ani ten, kdo sází, jest něco, ani ten, kdo zalévá: ale Bůh, jenž dává vzrůst.« (I. Kor. 3, 7.)

Tak také biskup pražský, *sv. Vojtěch*, jehož památku v tomto měsíci konáme, modlil se za své svěťence. Když se vracel z Říma do vlasti, stanul v Plzeňsku na Zelené Hoře, vztáhl ruce k modlitbě, požehnal rodné zemi, stížené suchem a neúrodou. Modlitba jeho byla vyslyšena, a nebe dalo hojný déšť. Rozmnožil také píseň: Hospodine, pomiluj ny« verši obsahujícími prosbu o mír v zemi, tehdejší vnitřními spory rozkvašené. Tuto píseň snažil se horlivě v lidu českém udomácniti. Odtud zpěv ten sluje písní svatovojtěšskou.

Ale aby modlitba, kterou duchovní správce koná za své svěťené, ovečkám prospěla, třeba, by i tito spolupůsobili, bez kteréhož spolupůsobení sebe horlivější a vroucnější modlitba pastýře zůstává bez účinku. Patrný a makavý důkaz toho podává následující událost. K horlivému služebníkovi Kristovu Matěji Baschi přistoupil kdysi tupič náboženství, děláje, jako by byl hluboce dojat a pohnut, poroučel se modlitbě jeho, aby přišel k pravému poznání a bohumilému životu. Hned potom šel k druhům svým s posměchem jim vypravuje, jak kněze si dobral. Po několika dnech opět ho vyhledal a pravil: Nevím, čím to jest, ač jsem se poručil modlitbám vašim, přece se nechce ani jiskřička víry nebo nábožnosti v srdci mém zakmitnouti. — Máš pravdu, odvece

kněz, a mohl bych příčinu toho říci; než nyní mám zaneprázdnění a k tomu potřebuji tvé pomoci. I vyvedl jej na břeh moře, tam byla připravena loďka a nedaleko ní stál pytel s obilím; Tento pytel, pravil kněz, musím na tuto loďku naložit, bych jej domů dovezl; pomoz mi jej několik kroků nésti. I propůjčil se k tomu pokrytec ochotně a chopil pytel na jednom konci, kněz na druhém, když však ho chtěl pozdvihnouti, pustil jej kněz na zem a učinil tak několikrát po sobě; až pak, pozbyv trpělivosti, zvolal hněvivě: I vy musíte svou částkou přispěti, neboť byť bych byl sebe silnější, přece sám nepostačím. Tu pohlédl kněz na něho s úsměvem a pravil: Jen nech pytel ležeti a poslyš, co ti pravím: Žádal jsi mne, abych se za tebe modlil, a já vyplnil, co jsem přislíbil, ty však jsi ani mně ani sobě slovu nedostál. Spoj modlitbu svou s modlitbou mou v upřímnosti srdce, a brzy shledáš, že milosrdenství boží sestoupí v tebe.

Příklad ten nás poučuje, že i my máme s duchovním pastýřem se v modlitbách spojit, s ním spolupůsobiti. A jako se modlí duchovní pastýř za své světence, *mají se i ovečky modlití za své duchovní pastýře*, za kněze, jak to činí církev sv. o suchých dnech vůbec za duchovní vrchnost a za nejvyššího viditelného pastýře věřících, za sv. Otce zvláště. Tak vzájemně si budeme modlitbou pomáhati. K tomu nás napomíná sv. Jakub (5, 16.) slovy: »Modleme se za sebe vespolek, abychom všichni spasení byli.« Když více lidí jde přes ledovec, kráčí sice v jisté vzdálenosti od sebe ku předu, ale jsou provazem svázáni, aby, kdyby snad jeden do propasti spadl, ostatní ho vytáhnouti mohli. Na cestě přes ledovec tohoto pozemského života k výšině nebeské jest tímto provazem vzájemná modlitba jednoho za druhého. Dokud tímto provazem jsme pevně svázáni, jsme jisti před záhubou: můžeme uklouznouti, do propasti přijíti, sobě uškoditi, ale druzí nám opět pomohou.

III.

Jako Pán Ježíš se modlil za své světence a po příkladu jeho činil sv. Pavel a činí dosud duchovní pastýř, tak se má *každý představený* modlití za své světence, *zvláště rodiče za své děti*. Na božím požehnání všechno záleží. To platí ve všech věcech, zvláště také při výchově. Apoštol Pavel a jeho spolupracovníci obrátili na víru Korintské, ale odmítá od sebe a od svých spolupracovníků čest toho obrácení a vzdává ji Bohu samému: »Já jsem sázal, Apollo zaléval, ale Bůh dal vzrůst.« Tak jest tomu i při výchově, bez požehnání božského výchova neprospívá. Přese všechnu bdělost nemohou vždy rodiče u dětí zlému zabrániti: »Když Pán neostřihá města, marně bdí, kdo ho ostřihá«, praví žalmista Páně. Modlete se proto, rodičové, modlete se za své dítky! Modlete se za ně, dokud jsou ještě nevinné, aby si zachovaly vzácný poklad nevinnosti. Následujte nábožného krále Davida, který se k Bohu všele modlil: »Dej synu mému Šalo-

mounovi srdce dokonalé, aby zachovával příkázání tvá!• Modlete se za ně, když snad nevinnost ztratily, v prostopášnost upadly. Následujte nábožného Joba, který denně k synům posla posílal a je posvěcoval, záhy vstával a za každého z nich obět přinášel, říká: Snad synové moji hřešili. Následujte sv. vdovu Moniku, syn její sedmáct let hrozně bloudil, prostopášnostem hověl. Neustále se starostlivá matka za něho modlila a plakala, a této modlitbě přisouval později Augustin ponejvíce konečné, dokonalé obrácení své. Zbožný biskup dal již dlouho před tím zarmoucené matce, když viděl její modlitby a slzy, ujištění: Jako že žiješ — nemožno, aby syn, pro kterého jsi tolik slz prolila, zahynul. A skutečně dožila se ještě radosti, že viděla ve svém synu nastávajícího světce. Modlete se tedy za své děti a následujte sv. Pavla, který za své děti pokládal ty, které na víru obrátil, a za svou otcovskou povinnost pokládal za ně se modliti.

Následujte tyto svaté příklady a modlete se každodenně za své dítky, a k vlastní radosti poznáte, jaké ovoce modlitba vaše přinese, jak naopak bez modlitby bylo by vše marné. Jedna paní stěžovala si arcibiskupu Fenelonovi ve Francii, že její syn není nábožný, ačkoli k němu často o Bohu mluví. Zbožný arcibiskup dal jí pamětihodnou odpověď: »Měla byste více s Pánem Bohem o svém synu mluvit než k synu o Bohu«, t. j. měla by se více modliti a pak by poučení a napomínání mělo větší požehnaní, výchova by se lépe dařila.

A jako jsem řekl, že se mají věřící modliti za duchovní pastýře, tak pravím i nyní, *děti mají se také každodenně modliti se za své rodiče*, kteří mají tak těžké povinnosti a tak těžkou zodpovědnost. Modlete se tedy, děti, vroucně každý den za své rodiče a hleďte jim poslušností a dobrým chováním povinnosti a zodpovědnost ulehčiti. Ctěte rodiče své, i kdyby měli chyby na sobě! Použijte štěstí, máte-li hodné a zbožné rodiče! Když přítel sv. Františku Sal. vyslovovali soustrast nad úmrtím matky jeho, řekl jim: »Nemohu dosti poděkovati Bohu za to, že mně tak nábožnou matku dal a tak dlouho mně ji ponechal. Bůh si ji nyní vzal, poněvadž ona náležela více jemu nežli mně.« Ano pro každého člověka jest velikým štěstím, když má nábožnou matku, nábožného otce. Važte si svých rodičů, modlete se za ně, a modleme se všichni za sebe vespolek, abychom všichni spaseni byli. Amen.

Jan Nep. Jos. Holý O. Praem., farář v Holišově.

Cyklus kázání o mši sv.

Neděle druhá po Velikonoci.

Obět mše svaté, obět — ustavičná.

»Na každém místě obětována bude jménu mému obět čistá.«

Malach. 1, 11.

Když po druhém návratu lidu israelského ze zajetí babylonského znovu zbudováno bylo město Jerusalems, nad jehož rozvalinami druhdy Jeremiáš hořce plakal, vzbudil Bůh národu vyvolenému posledního proroka, Malachiáše. Malachiáš předpověděl, že před Kristem Pánem předcházeti bude muž, jenž bude lid připravovati na příchod jeho; že Spasitel vstoupí do nového chrámu a že přestanou oběti starozákonné a po celém světě konána bude obět nová.

»Nemám zalíbení ve vás — tak prorokoval — nemám zalíbení ve vás, praví Hospodin zástupů: a darů nepřijmu z ruky vaší. Neboť od východu slunce až na západ veliké jest jméno mé mezi národy: a na každém místě obětována bude jménu mému obět čistá.«

Nemám zalíbení ve vás; opětovně prokázal jsem vám lásku svou, ale přes to nejste vděční. Vstupujete v manželství s ženami pohanskými, nesvětíte soboty, obětujete slepé a chromé beránky místo obětí neposkvrněných, lichvaříte, a proto nemám zalíbení ve vás *a darů nepřijmám z ruky vaší*. Ustanou vaše oběti, oběti starozákonné, a zaveden bude nový řád bohoslužebný. Kdežto v Starém Zákoně bylo jenom jedno město vyvoleno za místo chrámu, bude *nová obět přinášena na všech místech celého světa*, od východu slunce až na západ. A ta obět bude vynikati svojí vnitřní hodnotou, vnitřní cenou, nebude to obět poskvrněná, ale *obět čistá*.

Toto nad jiné důležité proroctví bylo proneseno ústy osvětleného Malachiáše asi na 400 let před Kristem Pánem, a hle, při poslední večeři nastalo jeho splňování. Tehdy, jak jsme v posledním kázání rozjímali, přinesl Spasitel sám nekrvavou obět novozákonní a zároveň přikázal apoštolům, aby i oni a jejich nástupci přinášeli tuto obět. »To číňte na mou památku!« Ta slova zahlaholila ve večeřadle jerusalemském a ta slova dala apoštolům a jejich nástupcům moc, uskutečnovati předpovědění Malachiáše proroka na věky.

Dnes, drazí posluchači moji, budiž tedy naším úkolem dokázati, že skutečně se tak dále od prvních počátků, či jinými slovy budeme rozjímati, že *mše sv. jest ustavičná obět Nového Zákona*.

Pojednání.

1. [Doby apoštolské.] Když sv. Petr a Jan byli pohnáni před veleradu proto, že kázali o Pánu Ježíši, odpověděli statečně: »Nemůžeme nemluvití toho, co jsme viděli a slyšeli« (Skutk.

4, 20). Podobně bylo nemožno, aby apoštolové nečinili toho, co jim Kristus Pán při poslední večeři přikázal. Proto nacházíme v knize skutkův apoštolských hned při zprávě o první obci křesťanské v Jerusalemě doklad, že obět nekrvavá slavena: «(Věřící) trvali v učení apoštolském a ve sdílnosti *lámání chleba*: a na modlitbách.» (Skutk. 2, 42.) Lámáním chleba zvána obět novozákonní v nejstarších dobách, že po příkladu Spasitele z jednoho chleba proměněného všichni požívali. — Pavel a Barnabáš vyvolení tehdy, když křesťané *sloužili Pánu* (Skutk. 13, 2.), a sv. Pavel shromáždil v Troadě první den po sobotě (v neděli) *ke lámání chleba* mnoho věřících v jakémsi domě v třetím poschodí v síni, v níž bylo mnoho světél. (Skutk. 20, 7. 8.)

Sv. Pavel honosí se v listě svém k Židům (13, 10.): «Máme oltář, z něhož nemají moci jísti, kteří stánku slouží (totiž Židé).» Kde však jest oltář, tam jistě jest i obět. Z oltáře, o němž mluví sv. Pavel, křesťané i jedli, to jest tělo Páně při mši svaté požívali.

Sv. Petr zavítal do Říma a byl přijat v domě Pudenta, senátora; v domě tom shromažďovali se křesťané k sv. oběti, a na místě tom postaven později chrám ke cti sv. Pudentiány, mučednice, dcery Pudentovy. Dřevěný oltář, na němž sv. Petr a papežové prvních tří století až do času sv. Silvestra mši sv. sloužili. uchovává se v papežském kostele sv. Jana v Lateráně právě tak, jako část cedrového stolu, na němž Spasitel mši sv. slavil.

Když kat vybízel *sv. Ondřeje*, aby bohum pohanským obětoval a tak svůj život zachránil, odpověděl sv. Ondřej: «Já obětuji každý den všemohoucímu Bohu obět živou. Denně obětuji Bohu na oltáři, jenž kříž nám představuje, beránka neposkvrněného. Když pak věřící lid požil tělo beránka toho neposkvrněného a jeho kůže, zůstává beránek přece celý a živý.» Zdaž je možno, drazí posluchači, aby lépe a jasněji bylo pověděno učení církve o mši sv., než jak to učinil sv. Ondřej před 18 věky?

2. [Doby mučedníkův.] Od apoštolův vyučení přinášeli *i jejich nástupci* obět nejčistší a neustali ani za dob nejkřutějšího pronásledování.

Dionysius, představený školy a později biskup alexandrinský, píše: «I když jsme byli pronásledováni a utlačováni, ani tehdy jsme neustali slaviti večeři Páně. Kterékoli místo, kde jsme snášeli rozličné nesnáze, pole, pustina, loď, chlév, vězení — to vše nám sloužilo za chrám.»

Sv. Cyprián, biskup a mučedník v Karthagině, vybízí vyznavače, kteří byli v žalářích, aby i v žalářích ke mši sv. se scházeli, ale tajně, aby nebyli přistiženi. A že toho napomenutí bylo dbáno, dosvědčují mučednické spisy, které nám na př. dojemně líčí, že *sv. Lucian*, aby splnil zbožnou a vroucí touhu křesťanů v nečistém vězení, spoután řetězy na rukou i na nohou, leže na zemi, na vlastních prsou, poněvadž nebylo stolu ani jiného vhodného místa, sv. obět přinesl. Věru, bylo to divadlo pro anděle i lidi! O *Sv. Štěpánu*, papeži, jehož památka

se slaví 2. srpna († 257) vypravuje se nám, že právě když sloužil mši sv., od přišedších vojínů na svém biskupském stolci byl štat. *Sv. Vavřinec* dojemně se loučí s papežem Sixtem na smrt se ubírajícím: »Kam se ubíráš, otče, beze syna? Kam, kněže svatý, bez jáhna pospícháš? Vždyť ty jsi nikdy nepřinášel oběti bez služebníka!« Když za císaře Diokleciána (284—305) vypuklo desáté a poslední strašné pronásledování křesťanů, bydlil císař sám v Nikodemii v Malé Asii. Ale křesťané v Nikodemii báli se více Boha než císaře — a v den narození Páně sešli se k oběti mešní v chrámě. Císař dal celý chrám hořlavinami obklopiti a poručiti. aby, kdo chce se spasiti, obětoval kadidlo bohům pohanským — než nikdo nevyšel, a všichni, několik tisíc jich bylo, podstoupili právě při mši sv. mučednickou smrt.

A co z dějin církve známe, to potvrzují nám i spisy církevních spisovatelů té doby: *Sv. Ireneus*, který své učení přijal od jednoho z žáků sv. Jana Miláčka Páně, píše: »Kristus vzal chléb, dobrořečil a pravil: Totoť jest tělo mé. A právě tak řekl o kalichu, že jest v něm krev jeho. Hle, tak naučil oběti Nového Zákona, kterou církev od apoštolů přijala a po celém světě Bohu přináší.« A ještě jasněji mluví *sv. Cyprián*: »Jest jeden toliko Bůh, jeden Kristus, jedna církev, jedna učitelská (papežská) stolice, kterou vzdělal hlas Páně na skále. Avšak v této církvi jest jenom jedna bohoslužba, jedna obět. jeden oltář, jedno kněžství. Cokoliv smělost lidská podniká, aby toto zřízení boží zničila, jest nepravé, bezbožné, svatokrádežné!

Tak mluví ten veliký biskup a mučedník!

3. [Thyestovy hody. — Katakomy.] A kterak si, dráží v Kristu, vysvětlíme tu křivou domněnku, která mezi pohany (ve spisech Celsa a jiných) rozšířena byla, že prý křesťané požívají při tajných schůzkách svých masa zabitého dítěte a pijí jeho krev? Zdaž tato převrácená domněnka není jen zkomoleným učencem církve o oběti mše sv. a o sv. přijímání?

A komu uvedené důkazy z doby poapoštolské ještě nestačí, necht sestoupí se ninou do *katakomb*, podzemních chodeb, kde křesťané ke službám božím se shromažďovali. Tot jsou, ač němí, přece výmluvní svědkové, kteří nám dokazují, že mše sv. jest opravdu obětí ustavičnou. I tam, v tu tmou podzemní sestoupil Syn boží, aby se obětoval. Třetí papež římský, *sv. Kliment*, pravil svým ovečkám: »Pojďte, shromažďujte se v podzemních jamách, které za hřbitovů slouží, čtete sv. Písma, prozpěvujte hymny ke cti mučedníkův a všech svatých, přinášejte Bohu přijemnou obět děkův a chvály!«

A že křesťané hlasů svých pastýřů poslušni byli, dosvědčují ty do dneška v katakombách uchované *oltáře* nad hroby mučedníkův, dosvědčují *malby*, představující zejména takové výjevy ze Starého Zákona, které mají vztah ke mši sv., jako na př. obět Abrahamova, Mojžíšova, manna na poušti. V katakombách shledáváme často *obraz tajemné ryby*, která plove ve vodě Spasení, shledáváme *obraz kalicha a obětní misky*, patěny, na níž

jsou chleby neb hostie. Ryba jest prastarý znak neb symbol Syna božského, Spasitele. V katakombě sv. Kallista v nejbližší blízkosti oltáře jest vymalován trojnohý stůl, na němž je chléb a ryba. Před stolem stojí muž, který svou pravici žehná ty dary, s druhé strany stojí osoba ženská spínající ruce. I tím je znázorněna oběť mše sv. Muž, který jest oblečen v tehdejší kněžské roucho a žehná chléb a rybu, jest zřejmě kněz, který chléb proměňuje v tělo Páně; postava ženská předobrazuje buď církev, v jejímž jménu kněz na oltáři obětuje, aneb věřící, kteří mši svatě jsou přítomni.

V *katakombách sv. Anežky* jest kaple zvaná »*kapli Angličanů*«. Jmenuje se tak proto, že 22 Angličani v ní druhdy po prvé tělo Páně přijali. Byli dříve protestanti a navštívili Řím. Prohlíželi si památnosti věčného města, ale zavítali též do katakomb a z nápisů, obrazů, které tam viděli, seznali, že mše sv. a víra v nejsv. Svátost oltářní byla od nejstarších dob v církvi domovem a že protestanti se od původního učení církevního uchýlili. Studovali staré církevní spisy, modlili se za osvícení — a výsledek byl, že všichni se stali katolíky. I zajeli do Říma a prosili papeže, aby jim v té kapli v katakombách, kde právě víry dosáhli, dovolil přistoupiti k stolu Páně. Papež ochotně svolil; v katakombách sloužena pro ně mše sv., při níž po prvé přijali sv. přijímání.

Kdo z vás, nejmilejší, mohl by tedy ještě pochybovati, že oběť mše sv. již v nejdávnějším starověku křesťanském tvořila střed bohoslužby?

4. [Doba svobody církve.] Ale jako Spasitel tři dny v hrobě ležel a pak slavně z hrobu povstal, podobně i církev slavně po dlouhém pronásledování vystoupila z lůna země a konala svoji bohoslužbu slavně a veřejně. Již *první sněm církevní r. 325 v Niceji slavený* se o mši sv. zmiňuje, a není snad jediného spisovatele církevního té doby, který by o mši sv. nemluvil. Místo mnohých a dlouhých dokladů, poslyšte rozmilý v Kristu, aspoň o *sv. Augustinovi*. Víte, že jeho matkou byla sv. Monika, a že umírajíc, prosila jen za to, »aby u oltáře na ni pamatováno bylo«. A sv. Augustin vypravuje, že po její smrti se za ni pomodlili a »oběť našeho vykoupení« sloužili. Týž sv. Augustin praví: »Místo všech obětí« Starého Zákona obětuje se nyní tělo Páně a rozdává se těm, kdož na mši sv. účastenství berou.«

Toto jeho učení bylo učněním a přesvědčením veškeré církve. Teď ještě více než v dobách předcházejících uskutečňovati se mělo proctví Malachiášovo: »Na každém místě obětována bude jménu mému oběť čistá.« Triumfující církev nastupuje vítěznou cestu do vesnic i měst celého světa a přináší drahocennou oběť mše sv. ne již v podzemních chodbách, ne v žalářích, chlévech, na poli, ale v nádherných mramorových basilikách, v katedrálách a dómech. Všechna umění takřka závodí, aby oslavila oběť nejsvětější! Umění stavitelské vymyslilo skvělé mramorové chrámy a do nebe se pnoucí kupole, sochařství umělecké oltáře, malířství

krásné obrazy, hudba skvostné zpěvy k mešní oběti. Teď teprve slouží církev mši sv. s tou důstojností a nádherou, jak úkonu bohoslužebnému přísluší. Dříve konána mše sv. tajně, za tmy noční, teď za jasného dne, veřejně. A světové poslání své plně roznesla církev drahocenné dědictví Spasitelovo po všech zemích světa. U oltářů shromáždila národy, podávala jim tělo Páně a tak plnila rozkaz Spasitelův: *»To čiňte na mou památku!«*

5. [Brojení proti mši nic nespomohlo.] Než s tímto rozmachem úcty k Svátosti nejsvětější a stále dokonalejším splňováním proctví Malachiášova nebyl hlavně spokojen *odvěký odpůrce* (= *satan*) *boží, zlý duch*. Jako navedl Židy, že reptali tehdy, když Spasiteli bylo připraveno velikolepé uvítání při jeho vjezdů do Jerusalema v neděli před jeho utrpením, podobně vyhledal si i nástroje, skrze které by brojil proti oslavě Spasitele ve mši sv. Peklo zaslepilo některé lidi tak, že všim úsilím brojili proti mši sv. — ale ptece marně. Již ve 12. století vyskytli se někteří bludaři, již popírali obětní ráz nejsv. Svátosti; v 16. století *Luther*, jak sám přiznává, zavrhl mši sv. na radu ďábla, *Zwingli* co nejuživěji zakazovali účastenství na mši sv. Zwingliáni bořili katolické kostely, rozbíjeli oltáře, znesvěcovali kalichy. Zúčastnil-li se některý katolík ptece mše sv. v cizím kantonu (okresu), stížen přísnou peněžitou pokutou.

Ve Skotsku zakázal protestantský sněm účastenství při mši sv. pod trestem konfiskace (zabrání) jmění, vypovězení z vlasti, ba dokonce i pod trestem smrti. Královna Marie byla katolička a dala si ve své domácí kapli mši sv. sloužiti. Kacířský kazatel Knox zuřil proti tomu, hrozil tresty nebes a prohlašoval, že je mu milejší 10.000 nepřátel než jedna mše svatá v zemi sloužená.

V Anglii byla mše sv. prohlášena za rouhavý vynález, a kdo chtěl se státi státním úředníkem, musil přsežně stvrditi, že nevěří v proměňování ve mši sv. Ale láska k Pánu Bohu byla silnější než zákony. Na půdách, v sýpkách a podkrovních světničkách shromažďovali se katolíci ke mši sv. a nedali se o takový poklad oloupiti.

V Holandsku (9. července 1572) v městě Gorkumu byl farář a 18 řeholníků do vězení uvrženo a to proto, že nechťeli popřítí proměňování ve mši sv. Proto po dvou k sobě svázání, strašně zmučení a na šibenici pověšení — jsou to slavní mučedníci gorkumští (r. 1867 za svatě prohlášení).

Ve francouzské revoluci zapovězeno sloužiti mši sv. — ale katolíci v provincii bretagnské statečně odpírali; ja když nebylo lze jinak, tajně v noci na břehu moře se scházeli, kněz dal na své loďce zvonkem znamení, loď od břehu odrazila a tak mše sv. sloužena ve velebném chrámě božím, na mofí, přes všechno úsilí nepřátel.

Tak, nejmilejší, poznáváte z toho, že peklo se marně námáhalo; katolíci dobře věděli, že *»když kněz mši sv. slouží, oslavuje Boha, obveseluje anděle, vzdělává církev, pomáhá živým,*

vyprošuje zemřelým pokoje a sebe činí účastným všech milostí.*) — a proto neustoupili, ale vytrvali v slavení mše sv. přes všechny obtíže a tak přispívali k dokonalému a ustavičnému splňování proroctví Malachiášova : »Na každém místě obětována bude jménu inému obět čistá.«

6 [Závěrek; co tedy vy učiníte?] A dnes, nejmilejší? Vizte, jak úchvatným způsobem jest splňováno proroctví Malachiášovo : od východu slunce až na západ, od jedné točny k druhé přinášena jest denně obět čistá. Kde zarazí missionář kříž, tam si postaví též oltář; na 360.000 kněží denně obětuje tuto obět ustavičnou! Kde uajdete zjev podobný, divadlo andělům i lidem?

Co tedy vy učiníte? Ke komu půjdete? Navštěvejte co nejhorlivěji mši sv., snažte se, abyste s největší pobožností se jí zúčastňovali. Přinášejte sem srdce plné víry v Ježíše Krista a plné lásky k němu! Najdete jej zde, svého prostředníka a přímlyvce u Otce! Vaše modlitby budou zde účinnější, vaše chvály a díky Bohu milejší; vždyť je konáte ve spojení s Kristem, v němž si Bůh Otec dobře zalbil. Kdo mši sv. zanedbává, nechť pomní, že papsek, oddělil-li se od slunce, odumírá. Katolík jistě ztrácí víru a stává se mrtvým údem církve, ztíká-li se účastenství na mši sv., vždyť opouští živý pramen milosti a požehnání.

Nuže, nejmilejší, přicházejte často, přicházejte rádi, říkejte si: »Pane, v domě tvém při mši sv. dobře jest nám býti!«, přicházejte s pýchou, vždyť štěstí je to, že jste se v pravé církvi katolické narodili, a budete-li častým účastenstvím na mši sv. poznávat svou víru v Ježíše Krista na světě před lidmi, vyzná i on vás před Otcem svým, jenž jest v nebesích, a řekne vám: »Pojďte, požehnaní Otce mého, a vládněte královstvím vám připraveným od počátku světa!« Amen. R S.

Neděle třetí po Velikonoci.

Střelné modlitby.

»Maličko, a již neuzfíte mne!«

Sedmkrát opakuje dnešní evangelium slovo Páně: maličko a připojuje, neb jdu k Otci. I naše žití je putování, maličko tu pobudeme, maličko a již naši známí nás neuzfí. A na této pozemské pouti máme k Otci, k němuž jdeme, často srdce, zraky, mysl pozdvihovati, modliti se, bychom cestou nezbloudili, nýbrž skutečně k Otci nebeskému došli. A není třeba právě příliš dlouhých modliteb, nýbrž stačí maličko se modliti a opět maličko a opět se modliti. *Slovo maličko ukazuje nám na krátké modlitby, které se jmenují také střelné* Jsou to snadné, výborné a velmi prospěšné modlitby. Proto chci dnes promluvit o těchto střelných modlitbách.

*) Následování Krista, IV. kniha, VI. kap., 3.

P o j e d n á n í.

I.

Lodička na moři příkrývala se vlnami a Pán Ježíš spal. Učedníci vzbudili ho, řkouce: »Pane, zachovej nás, hyneme.« Vidíme tu nebezpečí a strach učedníků, vidíme u nich přesvědčení, že jest Pán Ježíš Bůh a může jim pomoci, vidíme u nich naději v Pána Ježíše, *vidíme tu původ stříelných* modliteb, které církev svatá věfícím tolik doporučuje.

»Pane, zachovej nás, hyneme« — to byla první stříelná modlitba křesťanská — jak rychlý, blahodárný měla účinek.

Ale Písmo sv. nám ukazuje několik takových krátkých, stříelných modliteb. »Ježíši, Synu Davidův, smiluj se nade mnou« — volá slepý od narození — a Pán Ježíš mu zrak uděluje. »Pane, nejsem hoden, abys vešel . . .« praví pohanský setník a jeho služebník jest uzdraven. »Pane, vzpomeň si na mne, když přijdeš do svého ráje« — volá lotr na pravici a Kristus mu slibuje: »Ještě dnes budeš se mnou v ráji«. »Pán můj a Bůh můj,« volá krátce Tomáš, jak jsme pŕec čtrnácti dny slyšeli, a poznává vzkříšeného Pána.

Již z těchto příkladů poznáváte, *co jsou stříelné modlitby*. Jsou to krátká, srdečná vzdychání o pomoc boží, s přímlovou svatých v nebezpečí, v utrpení, v potřebách, při denním zaměstnání, při práci, při pokušení. Jmenují se stříelné modlitby, poněvadž jako sířela ze srdce láskou naplněného k Bohu zalétají. Jsou to obyčejně krátké modlitby, krátce sice trvají, ale city jako oheň plápolají a k Bohu rychle se povznášejí.

II.

Čeho jest k stříelným modlitbám třeba? Stříelné modlitby mohou všichni lidé konati, poněvadž nevyžadují ani velikých vloh, ani hlubokých vědomostí, ani velikého tělesného nebo duševního namáhání, nýbrž jen milující a o svou spásu starostlivé srdce, kající mysl, čisté srdce. A proto mohou stříelné modlitby k nebi vysílati učení i neučení, muži i ženy, starci i děti. Čím větší lásku k Bohu kdo má, tím více bude v této modlitbě pokračovati. *A jak snadné jsou tyto modlitby!* Můžeš je konati ve dne i v noci, doma i venku, když jsi sám nebo když jsi ve společnosti, když máš chvílku oddechu nebo když jsi pracemi zatížen, když stojíš, jdeš, ležíš, můžeš vždy srdce a vůli svou k Bohu pozdvihovati. Tyto modlitby povzbuzují mysl, dobré předsevzetí, jako střely zalétají k božskému Srdci Páně, aby od něho milosti obdržely, odnášejí nás takofka od pozemských věcí a zanášejí nás k nadzemským věcem.

III.

Jak je máme konati? Tyto modlitby jsou velice rozmanité, tak že duše Boha milující má jich dostatek všude, vždy a v každé potřebě.

Potřebuje-li duše *odpuštění hříchů*, očistění od vášní, může se žalmistou volati: »Smiluj se nade mnou, Bože, podle velikého milosrdenství svého!« (50. 1.) »Zbodniž bázní svou tělo mé, nebo soudů tvých bál jsem se« (118, 120.). »Více od nepravosti mé obmej mne, a od hříchů mého očist mne« (50, 3.). »Obět Bohu milá je duch zkormoucený: srdcem zkroušeným a pokorným, Bože, nepohrdneš« (50, 18.). Nebo může volati se sv. Pavlem: »Nešťastný já člověk! Kdož mne vysvobodí z těla smrti této?« (Řím. 7, 24.) nebo se sv. Ignácem: »Jak se mi protiví země, když k nebi pohlížím!«

Potřebujeme-li *posily v pokněšení*, k dosažení té neb oné ctnosti, zmužilosti, abychom všechny práce podnikali ke cti a chvále boží, k našemu spasení a k užitku bližních, můžeme s Davidem volati: »Spomocníkem mým buď, neopouštěj mne Bože, Spasiteli můj« (26, 9) nebo »Uveď mne na stezku přímou« (26, 11.) nebo se sv. Pavlem: »Všechno zmohu v tom, který mne sílí« (Filip 4, 13.).

Přejeme-li si *větší lásku k Bohu*, máme-li touhu po spojení s ním, můžeme volati s Pánem Ježišem: »Ne má, nýbrž tvá vůle se staň!« nebo s nevěstou v písni Šalomounově (2, 16.): »Můj milý jest můj, a já jsem jeho«, nebo se sv. Pavlem: »Žádost moje rozdělen býti a býti s Kristem« (Filip 1, 23.).

Sv. Terezie měla ve své světnici obraz, který představoval Pána Ježíše u studnice Jakubovy, častěji k němu pohlížela a říkala: »Pane, dej mi vody živé!« *Středná modlitba sv. Ignáce byla:* »Všechno k větší chvále boží.« *Sv. František z Assisi* volával: »Ó Bože můj a mé všechno!«

Jistý poustevník ptal se *sv. Maria*, jak se modliti má; tento odpověděl: »Milý bratře, nečti mnoho slov; jsi-li dobré myslí, často rci: »Buď jméno Páně pochváleno!« V úzkosti vzdychej: »Pane, staniž se vůle tvá!« V pokušení volej: »Pane, ku pomoci mé vzeři!« Klesl-li jsi, rci: »Bože, smiluj se nade mnou.«

Sv. Basil doporučuje, abychom při všech věcech, při každém případu, při každé náladě přiměřeně střelné modlitby konali. Když jsme obdrželi dobrodiní od Boha, jsou to díky, stane-li se nám něco nepřijemného, nehoda, neštěstí, prosíme o pomoc nebo odevzdáváme se do vůle boží, když pracujeme, obětujeme mu své práce, když máme chvílku oddechu, vzbuzujeme city pokoje a radosti v Pánu, když pozorujeme velebnost přírody, jsou to city obdivu a chvály boží. Tak *sv. Řehoř Naz.* na břehu mořském pozoroval mušle, které vlny sem a tam házely, a pevné skály: k prvním přirovnával lidi, kteří se nedovedou opanovati, a ke skalám lidi, kteří žádným pokušením zmásti se nedají. Potom prosil Boha o sílu. *Sv. Fulgentius* viděl vítězný příchod

krále Theodoricha, z toho uzavíral, jak krásný je teprv vstup vítězné církve do nebe. *Sv. František z Assisi* vzpomínal při pohledu na ovečku na tichost Pána Ježíše; *sv. Basil* při pohledu na růži na trní, které každá pozemská radost má. *Sv. František Sales*. říkal si při pohledu na chrám: »I my jsme chrámové Ducha sv.«, při pohledu na pole: »I my jsme pole, zdělané Bohem«. Tak nás všechny zjevy v přírodě mohou pamatovati na všemohoucnost, dobrotu boží a mohou nás k modlitbě, zvláště stělné povzbuzovati. »Náš celý život má býti nepřerušená modlitba.« (Sv. Hilar.)

Jak si váží *církev sv. stělných modliteb*, můžeme viděti z toho, že je nadala mnohými *odpustky*. Jak v katechismu tak v modlitebních knihách naleznete mnoho takých nábožných vzdechů, stělných modliteb, při nichž také naznačeny jsou odpustky s nimi spojené, s mnohými těmito stělnými modlitbami můžeme také odpustků získati ve prospěch věrných zemřelých dušiček.

IV.

Z těchto odpustků můžeme již seznati *užitek* stělných modliteb.

Prospívají mrtvým i živým. Velmi prospěšné jsou stělné modlitby, neboť nejen práci nepřekážejí, nýbrž ještě k lepšímu vyřízení pomáhají. Když se rychlý posel v hostinci pozastavil, aby se posilnil, ničeho nezamešká, nýbrž větší síly nabývá k snadnějšímu přeběhnutí ostatní cesty. (Sv. Frant. Sales. Filothea.) Bez stělné modlitby jest náš odpočinek zahálkou a činnost naše jen roztržitostí a zmatkem (Týž). Kdo stělnými modlitbami čas od času k Bohu pohlíží, snadno se vyzná ve všech bouřkách a zmatcích životních, jako se v Praze snadno orientuje, kdo pohlíží vzhůru k Hradčanům. Stělné modlitby mají velikou sílu a moc, neboť člověk neupadá tak snadno do roztržitosti, proto se konají také s větší vřelostí a zbožností.

Poněvadž stělné modlitby ze srdce vycházejí, jsou výbornou modlitbou. Neboť ústní modlitba má vycházeti ze srdce, proto jest stělná modlitba pramenem a obsahem ústní modlitby.

Tento způsob modlitby jest dále tak snadný a milý, že jej konati může každý, i nemocný. Rozjímání na př. vyžaduje námahu rozumu, obrazotvornosti, paměti, vůle. I delší ústní modlitby namáhají, stělné modlitby však trvají jen krátce, nevyžadují přílišné námahy a neunavují. Při delší modlitbě pozornost ochahuje, při stělné modlitbě jest stále napjatá.

Prospěšné jest konati krátké, ale časté modlitby, časté, abychom s Bohem spojeni byli, krátké, bychom pozornější byli. Stělné modlitby jsou stálé oběti ducha našeho.

Konečně jsou stělné modlitby *výborným prostředkem*, bychom ctností dosáhli, v dokonalosti pokračovali a svatosti došli.

Neboť jimi se hřichy a poklesky naše jako ohněm stravují a ničí, pokušení se snáze přemáhají, jimi si získáváme všech ctností, neboť tyto vzdechy jsou projevy lásky, která všechny ctnosti v sobě zahrnuje. Duch se jimi k nebeským věcem povznáší, osvětluje, očisťuje, rozohňuje. A k tomu jsme právě obdrželi mohutnosti duše, nikoli abychom je do prachu pozemských věcí snižovali, nýbrž abychom je v nábožných modlitbách k Bohu povznášeli, pro něhož jsme stvořeni.

Když jsme poznali drahocenný poklad, který máme ve stfelných modlitbách, když jsme poznali, jak snadný a milý jest tento způsob modlitby, zajisté často budeme ho užívatí, když nám záleží na spasení duše naší, na obcování a spojení s Bohem. Jsou to maličkosti, krátké modlitby, ale výborný prostředek jest to na cestě pozemské, kde jdeme k Otci. Amen.

Fan Nep. Fos. Holý O. Praem., farář v Holišově.

Obět na kříži a obět mše sv.

»Kolikrátkoli budete chléb tento jísti a kalich pítí, smrt Páně budete zvěstovati.«
I. Kor. 11, 26.

Jde-li kdo ve Vídni okružní třídou po části zvané Franzensring, je zaujat velikou, nádhernou budovou. Táže-li se, jaká je to budova, obdrží odpověď, že jest to vídeňská radnice. Za ní jest socha muže, který ji postavil, byl to Bedřich baron Schmidt. Muž ten byl též stavitelem dómu sv. Štěpána ve Vídni, zbudoval ve Vídni dva jiné krásné chrámy, vedle toho ještě mnoho jiných kostelů jinde. Muž ten byl do 33. roku svého života protestantem, byl synem lutheránského kazatele. Kterak se stal katolíkem, kterak to, že tak krásné stánky bohoslužby katolické vytvořil?

Schmidt studoval staré památné chrámy starověku křesťanského a seznal, že v každém z nich jest místo nad loď chrámovou povýšené, *na tom povýšeném místě oltář, na oltáři vždy kříž*. Seznal, že kostely jsou tak stavěny, aby pokud možno všichni lidé na oltář viděli. Srovnával starověk křesťanský s tím, co má nyní církev protestantská, a shledal, že u protestantů jest hlavní věc v kostele kazatelna, ne však oltář. Shledal, že protestanté vůbec nemají oběti; jejich bohoslužba hlavně záleží v kázání. Došel posléze k přesvědčení, že katolická víra jest původní, pravá; studoval, vzdělával se v katolickém náboženství a stal se údem a chloubou, ozdobou církve katolické.

Nejmilejší, tak je tomu: studium, snaha po pravdě, vede jinověrce do lůna naší sv. církve. Schmidt zejména to poznal na oltářích. Oltáře starokřesťanské byly ozdobeny a označeny křížem právě tak, jako vidíte, že i naše oltáře jsou ozdobeny křížem.

Není však kříž pouze ozdobou oltáře, nikoliv. *Kříž na oltáři má hluboký význam a hlásá nám, že ta obět, která se na oltáři*

koná, jest touž obětí, jež byla vykonána na kříži. Dnešní naše rozjímání nechť vysvětlí nám ty dvě pravdy:

1. *na kříži přinesl Kristus Pán obět krvavou,*

2. *a ve mši sv. se obět na kříži vykonaná obnovuje. Proto praví sv. apoštol Pavel: »Kolikrátkoli budete chléb tento jísti a kalich píti, smrt Páně budete zvěstovati.«*

Pojednání.

I.

Zvláštní to byl pozdrav, který zahlaholil na břehu Jordánu, když vtělené Slovo boží přišlo k sv. Janu, aby od něho pokřtěno bylo. Tehdy nadšeně provolal Předchůdce Páně: *»Ejhle, Beránek boží, ejhle, který snímá hříchy světa!«* (Jan 1, 29.)

Sv. Jan viděl do minulosti a seznal, že tento Kristus jest tím Beránkem, po němž toužil Isaiáš prorok: *»Pošli, Pane, Beránka«* (Is 16 1.) a o němž předpovídal: *»Obětován jest, protože sám chtěl, a neotevřel úst svých, a jako beránek před tím, který ho stříže, oněmí, a neotevře úst svých.«* (Is. 53, 7.)

Ale sv. Jan byl i *prorokem*; Spasitel o něm řekl, že jest více než prorok. Sv. Jan vida před sebou Syna božního, pozdravuje jej slovy: *»Ejhle, Beránek boží, ejhle, který snímá hříchy světa«*; proniká všeteckým duchem třemi lety veřejné činnosti Spasitelovy a pozdravuje v Ježíši Kristu tu přesvatou smírnou obět, která na kříži přinesena býti má.

A Spasitel neodmítl toho zvláštního pozdravu. Vždyť dle svědectví sv. Pavla (Žid. 10, 5.—7.) byla první jeho myšlenka, když vkročil na tento svět, na obět, již na kříži vykonati měl, vždyť on sám o sobě řekl: »Syn člověka nepřišel, aby mu bylo slouženo, nýbrž aby sloužil a dal život svůj na vykoupení za mnohé.«* (Mat. 20, 28.) Proto celý jeho život byl obětí; proto, když se narodil, si vyvolil tvrdé jesle za své lůžko, proto se modlil a postil, proto snášelo božské srdce jeho tolik nevděku a urážek, a proto také když mu byl podáván *kříž, objal jej jako svůj oltář* a dohrovolně se na něj položil.

Dobrovolně chtěl přinést i obět na kříži. Když v zahradě Getsemanské sv. Petr vytasil meč na obranu Spasitelovu, přikázal mu božský Mistr, aby meč schoval do pochvy, a pravil: »Či myslíš, že nemohu prositi Otce svého a dá mi více než dvanáct plukův andělů?« (Mat. 16, 53.) Nic by tedy nezmohla zloba židovská, nic násilí vojenské, kdyby byl nechtěl. Ale on chtěl přinést obět, státi se Beránkem, který snímá hříchy světa.

A přinesl na kříži nejdokonalejší obět, obět chvály a díků. Čím větší pán, tím více se před ním sklání služebník, a čím více se služebník sklání, tím větší chvála pánova. Vizte ale Spasitele: v prach se sklání, »červ jest a ne člověk, pohanění lidí a vy-

*) Text uvedený by potřeboval dlouhého výkladu, proto ho neuvádím.

vrhel obce.« (Žalm 21, 7.) Mezi lotry počten jest — a tak svým ponížením chválí božskou velebnost. Že tak strašné bolesti na těle i na duši snáší — tím chválí jen boží spravedlnost, která na vlastním Synu trestá hříchy světa. Že ramena rozpíná, jako by celý svět obejmouti chtěl, že za nepřátele se modlí, že srdce zbodnouti si dává — tím chválí boží dobrotu a milosrdenství.

Přináší velikou obět prosby. Veliká byla ta modlitba, když před věky Mojžíš s rozpiatýma rukama se modlil za potření nepřátel. A když ruce umdlévaly, přispřívili Josue a Kaleb a podporovali Mojžíšovi ruce tak dlouho, až Amalekitští přemoženi. Ale větší, mocnější byly ty »ponížené modlitby a prosby, které s velikým křikem« (Žid. 5, 7.) z umírajících úst Spasitelových vycházely tehdy, když zbodené ruce jeho visely na dou hřebích na kříži.

Přináší velikou obět smíření. Na svém vlastním těle napsal si náš dlužní úpis a splácí náš dluh královsky. Teď se ukazuje »Beránkem, jenž snímá hříchy světa«. Potupou a hanbou svojí splácí naši *pýchu*. — Největší chudobou — vždyť jest i o své roucho oloupen a nemá, kam by hlavy sklonil — splácí naši *lakotu*. — Očima krví zalitýma, zbičovaným, obnaženým tělem splácí nečisté naše pohledy a tělesné hříchy. — Rozpíná své ruce, jakoby celý svět chtěl obejmouti, šťastným a bohatým učiniti, a tak splácí naši závist. — Jest trápen žízň a tak splácí lidem *nestřídmost*. — Příkladem trpělivostí platí za náš *hněv*, horlivostí, která jej na kříž povýšila, platí za naši *lenost*. Kde najdete, nejmilejší, takového velekněze? »Nebylo nalezeno podobného jemu«. (Sir. 44, 20.)

Nikdy před tím, co svět stál, nebylo takové krásy, jako když první velekněz židovský Aron byl od svého bratra oblečen v roucha velekněžská. Dal mu Mojžíš pás cti a oblékl jej v roucho slávy a korunoval ho odznakem moci jeho. (Cf. Sir. 45, 15; 45, 9.) Pásem cti našeho Spasitele jest jeho chudoba, roucho slávy jest utkáno z ran a purpuru jeho krve, koruna moci jeho jest trnová. A přece nebylo, co svět stojí, takové krásy!

Tak se obětoval na svém oltáři, na sv. kříži. Každý oltář však jest dříve posvěcen, olejem pomazán; Kristus Pán musil svůj oltář sám si posvětit, sám jej svatou krví svojí pomazal, sám na oltář ten Beránka obětního vložil, a sám seslal i oheň, který by ho strávil, oheň sv. lásky. Z jeho srdce vyrazil ten plamen, plápolal kolem probodených rukou a nohou, ovíjel se kolem svaté hlavy a vyšlehoval ze všech ran. Tak krásného nebylo nic od počátku světa, jako když Ježíš Kristus, věčný kněz náš, sám sebe na kříži obětoval.

II.

Ale, nejmilejší, *mělo toto úchvatné divadlo pro nebe i zemi, pro anděly i lidi minouti a ukončeno býti ve třech hodinách?* Mělo zajíti jako oblouk míru, duha, která se klenula nad obětí

Noemovu? Měl blas krve Kristovy zaniknouti jako zaniká hukot větru? Nikoliv, tato obět má býti *obětí věčnou*, má se konati od východu slunce až na západ a to na každém místě, celý svět má z ní čerpati hojnost milosti a požeňání. A proto, co Kristus na kříži vykonal, *ustavičně se objevuje* ve mši sv., mše sv. je právě táž obět, jako obět na kříži. Proto také apoštol praví: »Kolikrát-koli budete chléb tento jísti a kalich píti, smrt Páně budete zvěstovati.« Mše sv. jest památkou, upomínkou na smrt Páně.

Kdyby Spasitel nám byl odevzdal jenom jediný *hřeb* aneb jen jediný *zkrvavělý trn* ze své koruny, nebyla by to dojemná památka? Ve mši sv. však máme obě z bodené ruce jeho, trním korunovanou hlavu jeho. Kdyby nám Spasitel byl odkázal krví zbrocené *kopí* Longinovo, jež otevřelo jeho sv. srdce, jak bychom si ho vážili! Pláče bychom se nezdrželi, kdybychom je mohli spatřiti. Než ve mši sv. nám zanechal, odkázal a daroval celé srdce svoje. Kdyby nám byl svůj *kříž* dal a řekl: »Vezměte ten kříž, mějte jej v uctivosti, líbejte jej!« s radostí bychom vztáhli své ruce po tak drabocenné památce. Ale ve mši sv. nám dal nekonečně více. Z té malé sv. hostie, kterou kněz při mši sv. pozdvihuje, volá k nám věčná Pravda: »Totof jest tělo mé!« Ó křesťané, zde máte jeho trním ovinutou hlavu, jeho z bodené ruce a nohy, jeho otevřené srdce, jeho celé tělo, které za nás na kříži obětováno bylo. Toť je ten Beránek boží, který snímá hříchy světa! A když pozdvihuje kněz kalich při mši sv., volá k nám opět věčná Pravda: »Tentof jest kalich krve mé!«, opravdové, svaté krve, kterou jsem shladil hříchy světa!

Než *neleží tento obětní Beránek na oltáři zabitý, mrtvý* jako nějaká reliquie. Tato památka jeho smrti je živá; v jeho těle jest jeho krev a duše, v jeho krvi jest jeho tělo a jeho duše, ta duše, která byla až k smrti smutná, nevděkem zarmoucená, potupami nasycená, v bolesti od těla oddělená. *Živý, obětující velekněz Ježíš Kristus obětuje sebe samého*; opět jako na kříži rozpíná ruce své k modlitbě, opět platí náš dluh, avšak netrpí, neumírá. Kněz pak, který mši sv. sloužil, jest jenom zástupcem věčného velekněze, Ježíše Krista. Proto po celou mši sv. modlí se kněz jménem církve, jménem shromážděného lidu, *»když však přichází k tomu, aby proměnil chléb v tělo Páně, již neužívá svých slov, ale slov Kristových.«* *) Krásně o tom praví sv. Jan Zlatoústý: *»My jen služebníkú zaujímáme místo; kdo však posvěcuje a proměňuje (obětní dary), jest (Kristus) sám.«* **) A napomíná: *»Když tedy vidíš, že posvěcený sluha Páně pozdvihuje k nebi svatý dar, nedomnívej se, že on jest vlastně knězem, nýbrž pozoruj neviditelnou ruku Kristovu!«*

A co činí velekněz náš Ježíš Kristus ve mši sv? Totéž, co činil na kříži. Představuje (Repraesentatio, Trident.) Otcí svému

*) Ubi venitur, ut conficiatur venerabile Sacramentum, jam non suis sermonibus sacerdos, sed utitur sermonibus Christi. (Sv. Ambrož, 4. lekce feria IV. infra Octavam Corporis Christi.)

**) Srovnej IV. a V. lekcí feriae II. infra Octavam Corporis Christi.

vše, co na kříži vykonal. V Neapoli mají ostatek sv. Januaria, jeho hlavu a v křišťálové nádobě jeho uschlou, zčernalou krev. O svátku sv. Januaria arcibiskup neapolský po vykonaných modlitbách položí křišťálovou nádobu s krví mnědníkovou na jeho hlavu, a hle, suchá krev ožije, zčervená a vše. Co si podobného, ale mnohem dokonaleji děje se ve mši sv. Každá krůpěj krve, na kříži prolitá, dostává řeč, každá slza hlas, každá rána a bolest výmluvná ústa, a to vše zpívá velepíseň chvály a díky jako na kříži, to vše za nás prosí a smiřuje nás s Otcem. Vždyť jest *týž velekněz a týž obětní dar na oltáři, jako na kříži*. Proto právem řekl apoštol: »Kolikrátkoli budete chléb tento jísti a kalich pítí, smrt Páně budete zvěstovati.«

Opět je tedy táz, jenom *způsob obětování je rozdílný*. Na kříži se krev Páně skutečně od těla oddělila, prolévala, Kristus se obětoval krvavě, ve mši sv. se však krev neprolévá, krev se obětuje jenom mysticky. Kristus Pán je nyní ve stavu oslaveném: nemůže žízni, nemůže trpěti, nemůže krve prolévati, nemůže umírati; proto ve mši sv. neumírá, ale smrt jeho se jenom naznačuje a to tím, že se mše sv. slouží pod způsobou chleba zvláště a pod způsobou vína také zvláště. Na kříži se obětoval Spasitel viditelně ve vlastní podobě a pouze jednou, při mši sv. se obětuje pod způsobami chleba a vína a nescetněkráté.

* * *

Ó nejmilejší! Otevřete jen oči víry, a v každé mši sv. uzříte totéž, co jeden světec při mši sv. spatřil. Viděl totiž, kterak u oltáře vypučel strom kříže, na němž převzácné bylo ovoce. I vy vidíte na oltáři kříž, který vám připomíná, že mše sv. je táz obět, jako na kříži. Když Kristus na kříži umíral, celá příroda lkala nad jeho smrtí. Země jakoby ze soucitu se třásla, hroby se otevřely, a hromový praskot skal zastupoval hrany. Slunce tmou zármutku se zastřelo. To se stalo ve chrámě přírody. Avšak ve chrámě božím při mši sv. *jest na vás, abyste smrt Páně si připomínali*. Či jsou srdce vaše tvrdší než skála? Jest možno, abyste byli necitelnější než země, abyste zůstali bez dojmu, bez pohnutí, uvažujete-li o smrti Spasitele? Vzpomeňte jen na jeho smrt, na spravedlnost boží a zachvějete se, otřesete se jako země v densmrti Spasitelovy. Vy jste hroby, které se musí otevřítí a mrtví v nich, vaše hříchy, musí z nich býti vyvrženi. Slunce vašich světských žádostí necht se zastře, závoj lítosti necht zahali vaši tvář! Strom kříže sklání své větve, plod tohoto stromu jest již zralý a žádá si, aby byl s kříže sňat a položen do hrobu, a to ne do jiného, než do srdce lidského. Josef z Arimathie svůj vlastní hrob daroval Spasiteli — chcete, ba co dím, můžete snad odepřítí mu své srdce? Muži, kteří druhdy se neodvážili veřejně se zaúti k Spasiteli, sňali jeho mrtvé tělo s kříže. Nechcete vy učiniti cosi podobného při mši sv., nechcete s Pannou Marií a nábožnými ženami svoji zbožností a svou modlitbou jej znova obmýti od potupy a pohany, kterými jej svět zahrnuje?

*

Ó nejmilejší, pojďte, slavte památku smrti Páně! Na stromě kříže vyrostlo ovoce drahé — vaše modlitby oťesou stromem tím a drahocenné poklady milosti spadnou ne ve váš klín, ale ve vaši duši! Přijde podzim vašeho života, smrt zahrozí svou kosou, ale vy nebudete se báti, nýbrž s bohatým užítkem vejdete do přebytků věčných, jestliže jste porozuměli těm slovům a plnili je: »Kolikrátkoli budete chléb tento jísti a kalich pítí, smrt Páně zvěstovatí budete.« Amen.*) R. S.

Neděle IV. po Velikonoci.

Utrpení jest branou vykoupení.

»Jdu k tomu, kterýž mne poslal, a nikdo z vás se mne netáže, kam jdeš?«
Jan 16, 5.

Obsah svatých evangelíj na neděle po Velikonocích jest povětšíně vzat z oněch bohatých rozmluv, které Kristus Pán ke svým apoštolům a učedníkům mluvil bolestnou cestou k hoře Olivetské! Byly to rozmluvy velice poučné. Po poslední večeři, jak s dostatek známo, opustil Spasitel společnou jídelnu a odebral se v šeru nočním s apoštoly přes potok Cedron do zahrady Getsemanské, kteráž na úpatí hory Olivetské půvabně se rozkládala. Těchto posledních, klidných okamžiků, kdy s miláčky svými naposledy důvěrně mohl rozmlouvat, kdy zrádce Jidáš své bídné úmysly již prováděl, s nepřáteli Mistrovými se smlouval a snad již na cestě byl, posledních chvil, když stíny smrti již kolem se plížily, použil Spasitel, aby apoštoly své na vše připravil, pro brozné okamžiky vyzbrojil a víru jejich, která otřásati a kolísati se počala, upevnil. Tak často srdce své lidu otvíral, tolik a tak často těšil a poučoval, ale nikdy tak důvěrně neučil, nikdy tak dojemně netěšil, nikdy s takovou něhou se lidu nepřiblížil jako v této chvíli. Tak vznešená velikost, podivuhodná vážnost, zároveň ale něžnost a laskavost v té rozhodné chvíli poslední nás musí hluboce dojímati. Jako závět znějí nám slova, která Spasitel apoštolům svým takofka do duše psal, aby je v srdci zachovali a v životě osvědčovali.

Především musil Spasitel ukázati na nutnost svého utrpení, své smrti. Tomu nemohli apoštolové porozuměti, že musí Pán jejich na kříži potupně zemřítí a krví svou svět vykoupiti. Tak často k nim mluvil, tak často na smrt svou je připravoval, pozvolna, tajemnými obrazy, ale apoštolové ve své prostotě nerozuměli jeho narážkám a nedočkavě se ptávali, kdy založí kříž svou, rozumějice tím říši pozemského lesku a slávy. Co dříve poskrovnou a tajemně naznačoval, to praví nyní otevřeně, bez ohledu: »Ještě malou chvíli a nebudete mne viděti. Vy budete plakati a naří-

*) Částečně použito: Nagel u. Nist: »Ein Sträußlein Myrrhe, mein Geliebter.«

kati, ale svět se bude radovati.« Těší je nadějí na velikou radost »které nikdo nevezme od nich«, která jich čeká, ale je daleko ne na této zemi. Dříve však musí snášeti pronásledování, strádání a útrapy i druhu nejhoršího. Tak se jim povede jako Mistru samému. »Ze synagog vás vyženou, ano, přijde hodina, kdy každý, kdo vás zabije, domnívati se bude, že službu Bohu prokázal. Není služebník nad svého Pána a učedník není nad mistra. Pronásledovali mne, budou také pronásledovati vás a učiní tak, poněvadž neznají Otce ani mne.«

Jak smutná to vyhlídka pro bojácné apoštoly, jak bolestné zklamání. Jak pestře zářily jim obrazy budoucnosti. S dychtivostí čekali okamžik, kdy divotvorný Mistr ve vši své slávě vystoupí, nepřátele zničí (kouzlem), bravě svět opanuje, ale zatím mluví jen o svém odchodu s tohoto světa, o svém utrpení, pronásledování, smrti, o pláči a nářku svých apoštolů. Toto zklamání, překvapení, rozpaky a nesnáze prozrazují slova dnešního sv. evangelia : »Co jest, co praví, ještě malou chvíli, nevíme, co mluví?« Totéž zklamání slyšíme pak po smrti Páně z úst učedníků do Emaus jdoucích : »My jsme ale doufali, že vykoupí Israel.«

Dlouho, velmi dlouho trvalo, než apoštolové pochopili, že utrpení jest branou vykoupení, že jen krví Syna člověka, dobrovolnou smrtí na kříži svět mohl býti vykoupen, dlouho trvalo, než poznali, že také každý jednotlivec touto královskou cestou kříže a ponížení jíti musí, aby se očistil, vytříbil, věčné odplaty hodným stal. Nejdříve boj, pak možné vítězství; kde setba, tam žeň, kde neúmorná práce, tam koruna odplaty. Takový jest řád spravedlnosti věčné. Spasitel sám zasloužil si slávy utrpením, cestou trnitou, totéž žádá na svých apoštolech. I oni musili býti pronásledováni, mučeni, musili nésti kříž a následovati Krista; pak teprve — a to až na konec, ne na tomto světě — určena jim koruna spravedlnosti: »Blahoslavený muž, který protivensství trpí, neboť až se osvědčí, obdrží korunu života!«

Jakou cenu mělo by štěstí, kdyby bolestí a příkořím nebylo vybojováno? Daruj závodčímu cenu vítězství, aniž vítězství dobyl; nepřijme jí, vždyť by cti pozbyl v očích soupeřů. Krásná jest koruna, ale nejkrásnějším drahokamem v ní jest železná píle, jakou byla vykoupěna a získána. S tohoto hlediska pochopíme, proč Kateřina Sienská, které jednou ve vidění nabízena byla koruna zlatá a trnová, po trnové koruně sáhla. Není jiné cesty do nebe, než cesta kříže, kterou i Syn Boží kráčetí musil. »Království boží trpí násilí, a jen kdo násilí použije, budou kralovati na věky.«

Proto musil Spasitel učedníky své opustiti, samých zůstaviti. »Jest dobře pro vás, když odejdu.« Jakási paedagogická moudrost spočívá v tomto osamocení, v tomto vystavení nepřátelskému světu. Dokud jest dítě ještě malé, slabé, zůstává na klíně matčině v domě otcovském. Když dospívá v jinocha, musí do světa, musí se spolehnouti na vlastní schopnosti a sílu a v nebezpečí své síly užiti. Jen tak sesílí a vypěstuje si sílu povahy. Tak také apoštolové. Neměli zůstatí dětmi doma u svých krbů,

měli seslíti v muže duchem i tělem. Až posavad vedl je, poučoval a posiloval Kristus, nyní měl je voditi Duch sv. neviditelně, pevně. Ale v člověku dřímá nezkrocená touha po viditelné, přesvědčivé přítomnosti. Snad jsme už kolikrát záviděli apoštolům tak důvěrných styků s pánem nebe i země a proto pochopujeme i bolest jejich, jakou utrpěli a pociťovali, když jim najednou tak neočekávaně odchází. Jejich tužba šla však dále. Chtěli viděti i Otce: »Ukaž nám Otce«, pravil jednou sv. apoštol Filip, »a dostač nám.« A Spasitel odpovídá: »Tak dlouho jsem již mezi vámi a neznáte mne. Filipe, kdo vidí mne, vidí i Otce!«

A jak se o ně Spasitel postaral! Měl je opustiti. Kdo jim ho nahradí? Marně by náhrady hledali. Postaral se o ně sám, slíbil jim Ducha sv., který je všemu naučí, ve vši práci posilní. Odešel, Vyschly prameny milostí viditelných, ale vyvěraly nové prameny milostí neviditelných a občerstvovaly apoštoly mohutným proudem víry, lásky, ctnosti, svatosti. A když tak v zbožném zancení uvažujeme o vznešenosti první církve, když se tak obdivujeme zástupům světců a prvosvědků prvních století, sv. Štěpánu, Vavřinci, Fabianu, Šebestianu, sv. Anežce, Cecilii a nesčíslným jiným, kteří jen v církvi svaté, v duchu a ovzduší pravé víry vyrostli, pak teprve pochopíme, jak veliká moc Ducha svatého, kterou Spasitel apoštolům svým přislíbil a skutečně poslal: »Jest dobře pro vás, že odejdu, jinak by těšitel, Duch svatý, nemohl přijíti.« To jest ten Duch svatý, o němž Spasitel mluví: »On mne oslaví, vezme z mého a dá vám.« A svatí apoštolové, kteří ještě dnes tolik váhají (v evangeliu), tolik nedůvěřují, za krátký čas posilnění rozcházejí se do celého světa, hlásají nauky tak velebné a celý svět moudrých a mocných hravě ke Kristu přivádějí. Jaká změna! Kdo by v nich hledal chudých rybářů z Gallileje!

Ano bolest, utrpení, opuštěnost vychovávají naši pevnost, sílu, nezlomnost. Tyto taje lidské povahy nám dnešní svaté evangelium odhaluje. Tyto přednosti poznali jsme dnes na sv. apoštolech. S počátku nesmělí, úzkostliví, poznenáhlu porozuměli svému vznešenému poslání, jejich důvěra v Boha rostla a Duchem svatým jsouce posilování hrdinně si vedli.

Jak pak my se chováme v podobných okolnostech života?

Poznali jsme již s dostatek onu vychovávací sílu utrpení na svatých apoštolech. Pochopili jsme však svoje vlastní boje životní, poznáváme, že nás vedou na cestu lepší — k Bohu? Sešle-li Bůh na člověka utrpení, posílá mu zároveň světlo do duše, oheň, který by žádosti jeho zřítal. Bolest jest světem. Jsou věci na světě, které bychom těžko pochopili, kdybychom je nikdy těžce nemusili nésti. Duše, která trpí, blíží se víře. V radosti a zdraví zapomíná člověk své duše a své úlohy životní. A dále! Bolest rozlévá hojivou sílu, trpký sice, ale nutný lék proti naruživostem a vášním, zvláštní posilu a vzpruhu k probuzení schopností a vloh, které v bezstarostném srdci lidském dřímají. Ne nadarmo zve se nouze matkou vynalézavosti. Žádná síla nevyvine

se bez námahy, žádný vynález nebyl učiněn hravě, bez nesnáze. Nejsou nejšťastnějšími národy národové bohatí, zhytí, nýbrž bojovní, strádání zvyklí a zápasu chtiví. Kdo chce z půdy hojně těžiti, musí ji časem pluhem, prací a ošetřováním vzdělávati, kdo chce růži zušlechtili, musí ji častěji a v pravý čas očkovati. I duši musíme pěstovati. Má-li se duše květem ctnosti honositi, od trní žádostivosti očistiti, svatou pokorou prodchnouti, musí ji bolest třešnit a šlechtiti.

Nereptejme tedy nikdy nad (ranami a) osudem, který nás pronásleduje, nad ranami, které nám život, naše okolí zasazuje. Hledme raději poznávati v útrapách svých vyšší úmysl ruky boží. Obvyčejný, prostý člověk zmráá a slábné pod ranami osudu, ale člověk vírou odchovaný roste a sílí. Dobré rozpoznání úmyslů božích a moudré pochopení a použití všech béd a útrap mění je v hojný pramen požeňání božího. »Láska, která z utrpení nevychází, jest slabá,« praví sv. František Saleský. »Blahoslavení chudí duchem, blahoslavení trpící,« praví Kristus Pán. Jak mocně a hojivě zní toto evangelium, jak chladně ono, které hlásá nyní svět. Pochop toto evangelium a poznal jsi nejtajnější jádro křesťanství. Montesquieu, učenec předešlého století, praví: »Křesťanství přineslo a ukázalo nám, co klassický starověk vynalézti nemohl, totiž účel bolu.« Jediné křesťanství vysvětlilo, proč Bůh protivenství a bolest sesílá a kterak bolem své vyvolené třešnit. »Poněvadž jsi byl Bohu příjemný, bylo potřebí, aby zkouška a pokušení tě navštívilo.« Kristus sám se takořka ponořil do hlubiny bolu, aby jej posvětil, a od té doby jest kříž znamením spásy, kdežto dříve byl znamením bolu. Jenom v kříži jest spasení. Utrpením k vítězství. Není jiného jména pod nebem, v kterém bychom spaseni byli, než jméno Kristus; není jiné cesty do nebe, než kříž, který si Kristus sám vyvolil, který na Kalvarii vytyčen byl a tutéž cestu i věřícím ukazuje.

Utrpení a kříže jsou školou nutnou, nezbytnou. Proto také všichni věrní vyznavači Kristovi vyhledávali utrpení, volili kříž s láskou, v utrpení a kříži potěchy hledali a našli. A tak mohli ještě i v bolu o štěstí mluvit!

Dostí pro dnešek. Co prorokoval Spasitel v dnešním svatém evangeliu svým apoštolům, toho dostalo se i nám. Opuštěnost, pronásledování, utrpení všeho druhu jest údělem nás všech, a snad mnohý z vás ho již v životě značně pocítil. I v palácích boháčů nalezneme starosti, i na hedvábné podušky kanou slzy bolu. Tak šťasten není nikdo — čtete v staroslavné saské básni »Spasitel« — aby se mu obého dostalo: Na tomto světě v přepychu a přebytku žiti a přece Bohu až do konce věrně sloužiti. Vždy musí jednoho se zřici: buď radostí života, neb věčné spásy. Není jiné cesty do nebe, než kterou nám Spasitel ukázal a po které nás předešel. Kdyby byla cesta lepší, pohodlnější, jistě by jí věčná láska před námi netajila. »Já jsem cesta, pravda a život,« praví Spasitel. Poslechněme hlasu tohoto dobrého vůdce a ne hlasu a vábení svědčů nesvědomitých, kteří nespokojenost naši jenom

rozpalují a bídu naši zvětšují. Přijměte z rukou Kristových kříž, který jste snad zasloužili, který vám v lásce své podává, a pocíťte útěchu, která se ve slovech dnešního svatého evangelia tají: »Máte sice nyní smutek, ale já vás brzy uvidím a srdce vaše bude se radovati a radosti té nikdo neodejme od vás na věky.« Amen.

Dr. Josef Müller. Upravil *Petr Teplý*.

Mše sv. koná se na čtverý úmysl.*)

»Pojďte, klanějme se a padejme před
Hospodinem a plačme před Pánem,
který učinil nás.« Žalm 94, 6.

Ctihodný Tomáš Kempenský ve své (IV.) knize o »Následování Krista« (kap. 1, 13) takto si naříká: »Kdyby nejsvětější Svátost toliko na jednom místě se konala a toliko od jednoho kněze na celém světě se tělo Páně posvěcovalo, s jakou věrou dychtivostí by se lidé k tomuto místu a k takovému knězi božímuh hrnuli, aby jen svatou obět konati viděli! Nyní pak mnoho je kněží, a na mnohých místech obětuje se Kristus, aby milost a láska boží k lidem tím hojněji se jevila« (Kap 1, 12.): »I jest velice želeťi, že mnozí lidé tak málo si všímají toho spásonosného tajemství. Ach, té slepoty a zatvrzelosti srdce lidského, že daru tak nevýslovného více nedbá a pro každodenní jeho požívání až v nevážnost k němu upadá!«

S těmi slovy zajisté každý z nás upřímně souhlasí. Právě tím, že láska boží tak nesmírná jest a Kristus tolikráte ve mši sv. za nás se obětuje, stává se, že mnozí neváží si toho velkolepého a ustavičného projevu božího milosrdenství a lásky, mše sv. stává se jim čímsi všedním a obyčejným a oni o ni nedbají. Vy však, nejmilejší, zamilujte si tuto novozákonní obět co nejvíce! Poslouchejte rádi a často vyzváni žalmisty Páně: »Pojďme, klanějme se a padejme před Hospodinem a plačme před Pánem, který stvořil nás.« (Žalm 94, 6.) Věru nikde a nikdy nemůžeme Pána Boha tak uctíti a chváliti, jemu tak děkovati, od něho tak mnoho si vyprositi, jej tak dokonale usmířiti, jako ve mši sv. Vždyť mše sv. jest nejdokonalejší obětí chvály a díků, prosby a smíření. Mše sv. se koná na ten úmysl

1. bychom Boha náležitě ctili a chválili,
2. bychom Bohu za všechna dobrodíní děkovali,
3. bychom všechno dobré pro tělo i pro duši sobě i jiným vyprosili a konečně
4. bychom spravedlnost boží usmířili.

Zde máte, nejmilejší, předmět a rozvrh dnešního našeho rozjímání.

*) Poznámka. Komu by se zdálo kázání toto dlouhým, může dobře rozdělití na dvakrát. Případný úvod druhé části (bod 3. a 4.) bude rekapitulace části první (bod 1. a 2.).

Pojednání.

1.

Všechny stvořené bytosti mají především ten účel, aby hlásaly slávu, moc a velebnost boží, aby *Boha ctily a chválily*. *Andělé* po věky nečiní ničeho jiného než to, že Pána Boha ustavičně chválí: »Svatý, svatý, svatý Hospodin, Bůh zástupův« a David nadšeně volá: »*Nebesa* vypravují *chválu* boží a dílo rukou jeho zvěstuje obloha.« (Žalm 18, 2.) O rozumných pak bytostech dí Duch boží ústy Isaiáše proroka: »Každého, který vyzývá jméno mé, k slávě své stvořil jsem, způsobil jsem a učinil jsem.« (Is. 47, 3.)

Jest tedy i naší povinností Boha ctít a chváliti. Každý však má býti ctěn a veleben dle výše důstojnosti své. Představte si krále, který by panoval nad celým světem, od moře k moři: jak veliký a vzácný musil by býti ten dar, který by jej mohl důstojně uctít? Avšak moc, velebnost a vznešenost boží jest nekonečná, náležel tedy Bohu čest a chvála neskonalá. Uvažuje to, volá král David: »*Chvalte Hospodina podle množství velikosti jeho!*« (Žalm 150, 2.)

Než, nejmilejší, my jsme *lidé koneční, poskvrnění a hříšní*, a proto nemůžeme prokázati Bohu poctu a chválu jeho velebnosti přiměřenou; k tomu nestačí ani všichni andělé, ani ten nepřehlédný zástup svatých, jehož spočísti žádný nemůže. Tu věru platí: »Kdyby nebe, země tě chválily, ještě by tě hodně neuctily!«

Aby Bůh přiměřeně své nekonečné velebnosti ctěn a chválen byl, bylo by třeba, aby zůstal na trůně slávy a moci své a současně sestoupil k našim oltářům jako obětující velekněz, a tento obětující velekněz aby přinesl obět ceny neskonalé. Protože celý svět jest konečný, Bůh však bytost nekonečně dokonalá, nemohl by ani celý svět, ani ohromný vesmír býti obětí velebnosti boží přiměřenou, bylo by třeba, aby Bůh sebe sama za obět přinesl. A to se, nejmilejší, skutečně děje ve mši sv.

Ve mši sv. jest *obětujícím veleknězem Ježíš Kristus*, úplně rovný svému nebeskému Otci velebností, mocí, moudrostí a svatostí. Jest to týž Syn boží, o němž druhdy Otec řekl: »Tento jest Syn můj milý, v němž jsem sobě zalíbil.« (Mat. 3, 17.) A tento Syn boží se stává *zároveň obětí*, jaká to tedy radost pro Boha Otce, přijímá-li od svého Syna za obět jeho vlastní tělo a jeho vlastní krev!

Jak velikou úctu a chválu někomu vzdání chceme, naznačujeme již i *zvnějším způsobem, různým stupněm ponižení svého*. Za starých dob císařové drživali papežům třmeny aneb vědli oře jejich; děti sklánějí se a líbají rodičům ruce, věřící sv. Otci nohu; Turci padají před sultánem a dotýkají se čelem země. Dle velikosti a stupně pokoření měli se tedy i velikost pocty a chvály. Patřte však, draží posluchači moji, patřte jen na katolický oltář,

a rozjímejte, zda jest někde pokoření větší, než *pokoření Syna božího při mši sv.* Na několik slov hříšného člověka sestupuje na oltář a klade se v ruce kněze a to i tehdy, je-li knězem nejhorším. Jaké to ponížení! Skrývá se v způsobu chleba a vína a při tom ze svého božství a člověčenství ničeho neztrácí! Jaká to pokora! V každé i té nejmenší částičce přebývá a dává se k nejubožejšímu nemocnému donést. Denně tisíckrát připomíná se jeho smrt mší svatou — vidíte velikost ponížení Spasitelova ve mši sv.?

Proto jest tato oběť jediný čin na zemi konaný, jenž se Bohu úplně líbí, jest oslavou jeho zcela hodnou. A že se tato oběť koná *po všem světě*, na každém místě a *ustavičně*, od té chvíle, kdy byla ustanovena, jest oběť mše sv. **nejvznešenější a nejdokonalejší obětí chvály.** Avšak mše sv. jest též nejdokonalejší obětí díků.

II.

Z ruky boží přijímáme nesčetné milosti. Není zde času k tomu, abych vypočítával, jaká dobrodiní a jaké almužny bífeme denně »od Otce světel«. Jsou to dary udílené tělu i duši; síla a zdraví, ba každý úder srdce našeho, schopnost k práci, veselá mysl, denní pokrm a nápoj; — ale jest to i milostné a nezasloužené povolání do lůna církve, četné milosti udílené ve mši sv., při sv. svátostech, ochrana anděla strážného, vnitřní potěcha, svatá vnuknutí — a mnoho jiného. Zkrátka můžeme říci s apoštolem: »Co máš, čeho jsi nepřijal? Jestliže jsi přijal, proč se chlubíš, jako bys byl nepřijal?« (I. Kor. 4, 7.) a s církví: »Bože, milosrdenství tvého není počtu a dobroty tvé nekonečný jest poklad.«

Ale přijímáme-li dobrodiní, *jest naší povinností za ně děkovati a vděčnost svoji projevovati.* Tak jenom stáváme se hodnými dalších milostí ze štědré ruky boží. Kterak však můžeme za všechny dary a milosti boží se odvděčiti? My ovšem se modlíme, slovy děkujeme, nadšeně zpíváme — ale jak *nepatrný jest náš dík, přirovnáme-li jej k milostem obdržným!* Vždyť i nejmenší dar z ruky boží přijatý jest tím veliký a vzácný, že »sestupuje od Otce světel«. (Jak. 1, 17.) A to-li uvážíme, věru máme dosti příčin tázati se s nábožným Tobiášem: »Jakou odměnu dáme jemu? Aneb co hodné může býti za jeho dobrodiní?« (Tob. 12, 2.) a s žalmistou Páně: »Čím odplatím se Hospodinu za všechno, co učinil mi?« (Žalm 115, 12.) — Vždyť vše, co máme, jest majetkem božím a kdybychom dle slov Isaiáše proroka (40, 16.) celý nebetyčný les cedrový na hoře Libanonu zantili a v obět zápalnou položili všechna zvířata, ještě by tato obět díků za dobrodiní od Boha přijatá nebyla v nijakém poměru ani k vznešenosti toho, kdo nám dobrodiní uděluje, ani ku počtu a velikosti dobrodiní přijatých.

Přece však nejsme tak ubozí a chudí, abychom ničeho Pánu Bohu jako projev díků podati nemohli. Naopak: »*Bohatí učiněni*

jste v Kristu Ježíši!« praví sv. Pavel. (I. Kor. 1, 15.) Syn boží znal naši chudobu a nedostatečnost, proto nám pomohl a nás obohatil. Svěřil církvi poklad, který jest nebeskému Otci nanejvýš milý a vzácný. Poklad ten má větší cenu, než všechno zlato a stříbro, perly a drahokamy veškerého světa. Poklad ten může vyvážit všechna dobrodíní již přijatá — avšak též dary přítomné i budoucí. Poklad ten jest cennější nade všechny dary, které všemohoucnost a štědrost boží člověku kdy udělila. Pokladem tím jest nejsvětější tělo a krev Pána a Spasitele našeho, Ježíše Krista. Denně klade církev sv. drahocenný poklad ten do rukou služebníků svých, aby jej předložili Bohu jako dar příjemný, *aby obětovali velebnosti boží nejvzácnější obětí díků.*

Jestliže tedy za jakékoliv dobrodíní, za jakoukoliv milost Bohu náležitě díky vzdáti chcete, učíte tak skrze ruce kněze při mši sv., který se před pozdvihováním modlí: *»V pravdě hodno a spravedливо jest, slušno a spasitelno, abychom tobě vždycky a všude díky vzdávali, Hospodine svatý, Otče všemohoucí, věčný Bože, skrze Krista Pána našeho.«* — Dík ten bude Pánu Bohu nejmilejší a nakloní vám srdce boží k prokázání nových milostí. Děkujte tedy, ale též:

III.

Proste! Život váš jest složen ze samé práce a starosti, z mnohých bojův a obtíží a mnohdy, ba denně jest vám třeba pomoci a přispění. A ke komu půjdete, ke komu se obrátíte s prosbou o pomoc? Zajisté k Bohu, který tak dobrotivě každému z nás slibuje: *»Budu strážce tvůj na všech cestách tvých.«* (I. Mojž. 28, 15) a který praví: *»Volati bude (člověk) ke mně a já vyslyším jej: s ním budu v souzení, vytrhnu jej a oslavím jej.«* (Žalm 90, 15.)

Avšak ty, drahá duše křesťanská, se domníváš — a to právem — že modlitba z tvých poskvrněných úst nedojde vyslyšení. Nuže, obětuj, *obětuj obětí prosby* a Bůh vyslyší tě pro krev Syna svého.

O králi Davidovi vypravuje Písmo sv. (II. král. 24, 25.), že koupil celou horu Moria a vzdělal oltář Hospodinu a obětoval oběti zápalné: a Hospodin slitoval se nad zemí a odvrátil od ní ránu morovou, kterou země pro hřích Davidův stížena byla. Jestliže pro oběti zvířat, pro krev obětní vyslyšel Hospodin Davida, co myslíš, drahý křesťane, *nevyslyší i prosby tvoje při oběti nejsvětější, když krev Syna jeho za tebe prosí?*

Alfons Albuquerque, znamenitý admirál a státník portugalský, ocitl se kdysi s veškerým loďstvem svým za hrozné bouře mořské v nebezpečném, ba zoufalém postavení. Když nebezpečí bylo nejvyšší, když rozružené moře hrozilo pohltiti veškeré loďstvo jako nepatrnou kořist v nenasytném jícnu svém, uchopil Albuquerque *nevinné dítě, pozdvihl je k nebi* a zvolal: *»Jestliže nás, kteří jsme v hříších, spravedlivě trestáš a proseb našich vysly-*

šeti nemůžeš, pohleď, dobrotivý Bože, na toto nevinné dítě! K vůli tomu dítěti vysvoboď nás, ušetři nás, vytrhni nás z tohoto brozného nebezpečí! — A hle, zdálo se, jako by Bůh pohledem na tvář nevinného dítěte byl usmířen a vyslyšel prosebné volání Albuquerqueovo. Bouře ustala, vlny ztichly, loďstvo bylo zachráněno.

A co myslíš, nábožný posluchači, co asi učiní věčný, nebeský Otec, když kněží novozákonní *pozdvihují k nebi posvěcenou hostii a jeho nejsvětějšího, nejčistšího Syna mu ukazují?* Zda i nás nevyslyší ve všech sebe hrůznějších bouřích životních, ve všech řízních a potřebách? Zda odepře nám toho, zač jej ve mši sv. prosíme? Spasitel slavně přislíbil: »Amen, amen pravím vám: Budete-li zač prositi Otce *ve jménu mém*, dát vám« (Jan 16, 23.); čím spíše tedy bude vyslyšena prosba a modlitba, která nikoliv pouze v jeho svatém jménu přednášena jest, ale která zároveň s jeho nejsv. tělem a krví, s jeho svatými ranami, s jeho utrpením a smrtí, s jeho nesmírnými zásluhami při mši sv. k nebi jest vysílána?

Sv. Alfons tak byl přesvědčen, že Bůh Otec pro tělo a krev Syna svého všechny prosby vyslyší, že říkával: »*Když mám Pána v ruce (při mši sv.), dosáhnu všeho co chci!*« Ano, všechno si můžeme vyprositi při mši sv.: daru vytrvalosti v dobrém, trpělivosti v křížích, posily v pokušeních, odvrácení zasloužených trestův a pokut, potěchy v zármutku; zkrátka není milosti, které bychom si touto nejsv. obětí vyžádati nemohli. Tu věru platí: »*Co chceš, ať se stane? Byť pak bys polovici království mého žádala (duše křesťanská), obdržíš.*« (Esther 7, 2.) A proto právem pravíme, že mše sv. jest **nejdokonalejší obětí prosby.**

IV.

Ale ještě něčeho si můžeme vyžádati a to milosti nad jiné vzácné. Víme dobře, že každý hřích jest jako obrovský balvan, který nám cestu do nebe zatarasuje. Naše síly jsou však tak slabé, že jím ani hnouti nemůžeme. Opuštění hříchů člověk svými silami dojíti nemůže, ba *bez milosti boží není mu ani možno, aby hříchů svých litoval.* Avšak když Syn boží nejsvětější Svátost ustanovoval, řekl: »*Toto jest krev má Nového Zákona, která se vylévá za mnohé na odpuštění hříchů.*« (Mat. 26, 28) Těmi slovy sám již naznačil, že obět mše sv., při níž jeho svatá krev se prolévá bude *obětí smíření*, která hněv boží krotí a mírní, srdce boží k milosrdenství a shovívavosti přivádí.

A není jinak ani možno. Vzpomeňte, *co se dalo při smrti Páně na kříži*, Kristus za nepřátele, za hříšníky se modlí — a hle! Lotr na pravici, setník, zástupy lidu jsou přivedeny k sebezpoznaní, uznávají svůj hřích, zkroušeně bijí se v prsa, *litují zlého*, jehož se dopustili, ba jeden z nejhorších, lotr po pravici, zaslouží uslyšeti slova: »*Ještě dnes budeš se mnou v ráji!*« (Luk. 23, 43.)

Avšak mše sv. je táž obět, jako obět na kříži. A jako na kříži Syn boží o milost pro hříšníky prosil a za ně se modlil, tak činí i ve mši sv. A pro předrahou do nebe při mši sv. volající krev svého Syna dává nebeský Otec hříšníkům *milost sebepoznání, upřímné kajcnosti a lítosti* a konečně i sílu, aby ze hříchů svých vyznati se nestyděli, ale zmužile k zpovědnici přiklekli a z rukou kněžských přijali rozhrěšení ode všech hříchů ve jménu Otce i Syna i Ducha sv.

Než ještě v jiném smyslu jest mše sv. obětí smíření.

Ve svátostném rozhrěšení ve zpovědnici odpouštějí se naše hříchy a věčné tresty, nikoli však *tresty časné*, které i po dosaženém rozhrěšení musíme si odpykati buď zde na zemi neb v očištcí. Měli bychom tedy za odvrácení těchto časných trestů Pána Boha všemožně prositi a tuze se káti. Kolik však jest lidí, kteří tuhé pokání za hříchy své činí, žněným rouchem se odívají, dlouhé modlitby konají, přísně se postí, spánku si ubírají, vzdálená poutní místa navštěvují, veliké almužny dávají, své tělo bičují a to jen proto, aby od sebe odvrátili zasloužený trest boží? —

A nyní považte, nejmilejší, jaké to štěstí býti dítkem svatě církve! *Církev má prostředek, kterým zasloužené tresty od nás odvráceny bývají, a to jest obět mše sv.* Pro deset spravedlivých chtěl Pán Bůh odpustiti zasloužený trest zhýralým a prostopášným obyvatelům měst Sodomy a Gomorrhy, zda pro krev Syna svého neodpustí i nám trest zasloužený? Zajisté že tak ustavičně činí.

Pozorujte jen, *jak přísně trestal v Starém Zákoně!* Pro jedno cizoložství (Kniha Soudců kap. 19. a 20.) vyhladil tisíce mužů z pokolení Benjaminova. Kdo by dnes obstál, kdyby krev Syna jeho z oltářů katolických ustavičně do nebe o smilování nevolala? Proto praví zbožný Leonard a Portu Mauritio: *»Domnívám se, že kdyby nebylo mše sv, celý svět by zahynul pod tíhou tolika smrtelných hříchů.«* Ano, mše sv. jest nebeským sloupem, který zadržuje prudkost a spravedlnost božího hněvu.

Ale nejen pouze nám, dle toho, s jak velikou sebraností, zbožností a pokorou mši sv. obcujeme, odpouští Bůh časné tresty, jež bychom si buď zde na zemi neb v očištcí odpykati musili; *láska boží sahá dále, i za hrob, i k našim zesnulým, a my můžeme mši sv. nejúčinněji a nejvíce jim pomáhati z očištcí.* Proto jest mše sv. **nejdokonalejší obětí smíření.**

* * *

Poznali jste tedy dnes, nejmilejší, že mše sv. jest nejvznešenější, nikdy neustávající obětí chvály a díky, nejúčinnější obětí prosby a smíření.

Jest tedy litovati toho, že někteří křesťané jsou ke mši sv. lhostejni a ji zanedbávají. Jak smutno, že *církev jest nucena pod těžkým hříchem nařizovati účastenství na mši sv. aspoň v neděli*

a ve svátek, a že církevní zákon ten mnozí přestupují! Slyšeli jste kdy, aby žebrák byl nucen těžkým trestem vyprošovati si almužnu z přebohaté pokladnice? A nejsme-liž i my žebráky, almužníky, kteří sami ze sebe ničeho nemohou? Ó jak pošetile tedy jedná, kdo o mši sv. nedbá, Boha v ní nechválí, jemu neděkuje, sobě dobrodiní božích nezískává. Svou lhůstevnost nepřipravuje se jenom o veliké milosti, ale svolává na sebe i trest boží. Onen služebník evangelický, který zakopal hřivnu svěřenou a z ní netěžil, byl přísně potrestán; stejného však trestu zasluhují, kdož lhůstevně o mši sv. smýšlí, a z pohodlí, vlažnosti, netečnosti a nedbalosti ji zanedbávají.

Ó nejmilejší! *Zamilujte si poklad drahocenný, vaňte si odkazu Spasitelova, památky smrti jeho, čerpejte z toho nevysychajícího pramene!*

Zvláště nyní, v ten radostný čas velikonoční, poslouchajte hlasu žalmisty Páně: *»Pojďme, klanějme se a padějme před Hospodínem — vzdávejme mu obět chvály a díkův — a plačme před Pánem, který stvořil nás«* — prosme ho za dobrodiní a milosti a za smíření. Nejřednější a nejvznešenější povinností vaší jest Boha chváliti a jemu děkovati — ve mši sv. však to nejdokonaleji učiniti můžete. Ve mši sv. si můžete všechno vyprostiti, zvláště milost pravé lítosti a kajícínosti, jakož i odpuštění trestů za své hříchy. Nuže, navštěvujte zvláště v tento svatý čas velikonoční mši sv., proste při ní Pána Boha za ty milosti, abyste, pokud jste snad tak již neučinili, mohli vykonati dobrou, upřímnou sv. zpověď a ve mši sv. při sv. přijímání se svým Spasitelem se spojili co nejžejší. Amen.

R. S.

Svátek sv. Jana Nep.

Patro hvězd Janových.

Co jste vyšli viděti? Ev.

Když přijde člověk z domova do ciziny, bývá mu úzko u srdce. Vidí-li něhoho známého, zaraduje se, že vidí zase známou tvář, slyší mateřskou řeč, že vidí krajana. Čím vzdálenější jest kdo od domova, tím vítanější jest shledání. To z vás zažil snad každý. Podobně se vede člověku, když jest hodně daleko na cestách a tu v cizině mezi cizojazyčnými lidmi vidí známou věc, upomínající ho na domov jeho. Tak jest rovněž milé člověku, když v cizině shledá sochu neb obraz sv. Jana. Kdybyste šli daleko za hranice naší vlasti, všude se potkáte se sochou neb obrazem svatého Jana s jeho pěti hvězdami.

Stojí na mostě, stojí pod lipami, stojí na rozcestí a všude tam hlásá kolemjdoucím o vlasti naší české, o rodišti svém Nepomuku, o svém vítězném boji s králem Václavem IV., protože ctností vynikal. Nám zaznamenáno o něm, že světla ozařovala mrtvé tělo světčovo. Náš umělecký zvyk představuje sv. Jana s pěti hvěz-

dami, které patero ctností života jeho připomínají. Jak kolem jeho hlavy patero hvězd září, tak patero ctností zvláště na něm můžeme viděti, jimiž září nám zde příkladem, v cizině slávou, v nebi přímlovou, a o nich budeme rozjímati.

P o j e d n á n í.

»Čím asi toto dítě bude?« pravili obyvatelé hebronští, když Jaa Křt. spatřil světlo světa. Tak asi pravili obyvatelé nepomuční, když ve čtrnáctém století rozléta se zpráva, že rodině Welflinů, starým to již rodičům, Bůh prosbu vyplnil a potomka jim dal. Jablko od stromu daleko nepadlo. Proslul jako hrdina, který uměl včas mlčeti i mluvit. Obraz tohoto mravního hrdiny ozdobovali umělci pěti hvězdami, jež nám připomínají ctnosti jeho.

První hvězda, kterou duše jeho svítila, jest *pokora*. Pyšný bažil po cti a slávě. Pokorný Jan se slávě vyhýbá. Král Václav mu nabízel litomyšlské biskupství, ale Jan nepřijal důstojnosti jemu nabízené. Věděl, že cesta pokory a úkrytu jest snadnější a pro život věčný bezpečnější než cesta slávy a vysokých úřadů. Před světem se vysoký úřad ukazuje jen s hezké strany, ale před Bohem, kde také povinnosti s úřadem se běhou na váhu, platí zásada: čím větší důstojnost, tím větší zodpovědnost; čím větší zodpovědnost, tím menší naděje, že úlohu s úřadem přijatou dobře vykonávám. Sv. Klement Alex. v první době církve vydal spis nadepsaný: »Který boháč spasen bude?« a líčí zde podmínky, které musí vyplniti člověk bohatý a vysoko postavený, když chce dojíti spásy věčné. Spis pohnul přemnohé, že opustili cestu slávy a volili cestu bezpečné pokory. Sv. Jan obdržel mnoho úřadů, jež současně zastával.

Václav mu nabízel proboštsví vyšehradské, kterýž úřad byl proto velmi vzácný, že probošt vyšehradský byl zároveň kancléřem královským. Jan se i z tohoto úřadu poděkoval, buď znaje prchlivost královu, buď touže v úkrytu pro Boha působit. Jan kázal v kostele týnském, Jan zpovídal, Jan na Vyšehradě zvolen kanovníkem a ku výslovnému rozkazu arcibiskupa, přísného Jana z Jenštejna, musil přijmouti místo náměstka arcibiskupského čili gen. vikáře. Právě že přísný Jan z Jenštejna, jenž žil život kartusiána, zvolil jej svým náměstkem, ukazuje, že nehledal Jan důstojnosti, ale že arcibiskup hledal sv. Jana pro důstojnost.

Nejsmeť více v důstojném úřadě — před Bohem více cenění, než kolik v nás sv. milosti boží. Tak jako hospodář necení podle květu a barvy, ale podle úrody a váhy, tak Otec nebeský. Jak mnohý člověk v důstojnosti postavený jest lehký na váze před Bohem! Že nám kronika benátská (Palackým nalezená) vypráví, jak oblíben byl sv. Jan u Čechů i Němců, ukazuje, že sv. Jan svou pokorou neučinil si nepřátel, leč mezi zlými. Tři věci nenávidí mudřec v Písmě sv.: pyšného chudáka, lhavého boháče a bláznivého starce. O sv. Janu se nám zachovaly zprávy, jak žil v srdcích lidu pro svou výmluvnost na obranu práva, pro svou

štedrost na úlevu bídy, pro svou prostotu ve vznešených úřadech. Zdá se skutečně, že ta láska a úcta sv. Jana u obou národností jest výsledek jeho křesťanské pokory, která se vpíše všem do srdce. Ten jediný výrok staré současné kroniky jest dostatečný doklad svatě pokory!

Druhou hvězdou jest pobožnost. Pobožnost jest rosa, která bylinu na slunci uchovává před uvadnutím. Pilně zalévej, kdo chceš, aby ctnost tvá neuvadla. Tak i Jan svatou pobožností silil sebe v dobrých úmyslech, jako mládenec ministruje v klášteře nepomuckém; jako student pilně studoval, tak že vyznamenán prominutím tax při zkouškách; jako hodnostář svou zbožnost ukazuje dary kostelu sv. Víta, kdež v inventáři zaznamenány jako důkaz zbožnosti jeho. Jsou to: darovaný kalich a roucha obřadní, při nichž poznamenáno v inventáři kostelním takřka rukou souvěkovce našeho patrona: »Beati Joannis de Pomuk.« V památce blahoslavence žil náš zbožný krajan. Zbožností hledal radu ve věcech spletitých, ano, zbožností svou se silil k poslednímu boji života. Před nastávajícím pronásledováním silil se zbožnou poutí do Staré Boleslavi.

Zbožností si každý dle svého nitra něco jiného představuje. Jak si mnohý myslí, že odříkání modliteb aneb návštěva kostela již ku pobožnosti dostačí, kdežto zbožností třeba rozuměti onen duševní stav, v němž Boha na paměti máme a při všem svém jednání jeho svatou vůlí se spravovati míníme. To není pobožnost teď říkati »otčenáš« a po chvíli plnými ústy klíti, teď zpívati píseň k sv. Janu a pak hověti smilstvu, to není pobožnost dáti obětíčku v kostele a pak dáti obět opilství. Zbožnost všechny věci proniká a k Bohu vede. Zbožnost učila Jana psíli ve studiích, věrnosti v úřadě, trpělivosti v pronásledování. Ve všem, aby veleben byl Bůh.

Třetí hvězdou Janovou jest svatá horlivost ve svém stavu. Horlivost jest břitká zbraň, s kterou neumí každý šťastně zápolit. Jan však ostré zbraně používal v pravý čas, bez ohledu na osobu, ale s ohledem na božský zákon Páně

Jako kazatel horlil. Horliti bude vždy potřeba, protože nikdy nezmizí lidé, kteří budou kráčet cestami svými a ne po cestách božích. Proto se vždy káže a kázati bude slovo boží, aby ukázalo cestu těm, kteří dbáti chtějí o spasení své. Plnil slovo svatého Pavla: »Kaž slovo Boží včas i v nečas, tresci, pros, zehřej ve vši trpělivosti a učení.« Sv. Jan kázal bez okázalosti, bez hluku, zcela dle evangelia, v němž se nám vypráví o kvasu a o zrně hořčičném, které nenápadně sice, ale bezpečně působí. Působnost neleží v okázalosti, ale v tichém, důsledném působení. Předpokládají lidé domnívají se, že doba sv. Jana Nep. byla zvláště zkažená a nemravná. Nikoliv. Nebyla nemravnější než naše, ta má vlastních špatností dosti. My nejméně máme právo házetí kamením po věku čtrnáctém. Bylo mnoho zlého tehdy, jako jest i dnes, neboť hřích není snad podílem toliko jedněch věků aneb některého národa, ale lidí všech. Účel horlivosti jest obmezovati hřích v sobě a okolí.

Kdyby každý chtěl opraviti sebe, opravovati svět bylo by zbytečné. Aby pak se jednotliví opravovati mohli, káže sv. evangelium, dle něhož se máme řídit.

Tak i Jan kázal nehledě na osobu, ale na věc, nehledě ani na svou osobu, ale na zákon Páně. Tak horliti musí každý věrný křesťan pro zákon Páně ve svém domově a tak přispívati ku šíření království božtího na zemi. Horlivost netupí, neuráží, nesnižuje, ale trpělivě učí, obvazuje rány, dělá dobrého pastýře. Horlivost jest oheň užitečný, jenž zahřívá pomalu, osvěcuje a proměňuje. Vášeň však ta pustoší, tupí a ničí na místo aby stavěla. Buďte horliví, ale nepalte, nýbrž zahřívajte trpělivou láskou.

Čtvrtým světlem slávy jest Janova dobročinnost. Bylť almužníkem královským. V té době, kdy sv. Jan Nep. žil, byla v dobré paměti dobročinnost otce vlasti, blahoslaveného Karla IV. Tuto dobročinnost také Jan Nep. na dvoře krále Václava zachovati hleděl, při čemž mu nápomocna byla šlechtná královna, kteráž zpovědníkem byl a kterou těšivati musil pro mnohý skutek králův, pro něž se rmoutila. Vůbec byla to zvláštní doba, v níž sv. Jan žil. Královna pro různé přestupky královny volila raději bydleti v domě o samotě a hleděti získati si útěchy v modlitbě a dobročinnosti. Skutečně pak není větší blaženosti nad tu, učiníme-li někomu dobře. To více blaží než mnohé vyrazení za drahý peněz získané. Hledají lidé mnoho zábav, ale radost, která jde z dobrého skutku, té ani neznají, a proto tolik zármutku a nespokojenosti. Zkus to, a číš dobře; mluv útěchu, pomoz dle síly své a budeš viděti, že Bůh v srdci tvém způsobí radost větší, než kvas, než společnost veselých, než pochlebování podlých lidí prodávajících. Dobročinností zjednáme radost sobě i jiným.

Vrchol dokonalosti Janovy záležl právě v jeho *vytrvalosti v dobrém až do konce.*

Jest mnoho sice lidí, kteří začnou dobrý běh, ale schází jim vytrvalost jako onomu zrnu zasetému na skále, které vzrostlo, ale uschlo nemajíc vláhy.

Vrchol ctnosti křesťanské *jest vytrvalost* dle slov Páně: kdo vytrvá až do konce, spasen bude.

Ano, mnohý vytrvává dlouho a dlouho, ale konečně přece zapadá zpět. Jiný má velikou vytrvalost, ale ne v dobrém, nýbrž ve zlém.

Kdyby tak každý člověk přemáhal obtíže spojené s dobrým životem jako přemáhá obtíže spojené s leckterým zvykem špatným, jak bychom pokročili! Na příklad: Jak mnohému jest obtížno s počátku čeliti neřesti, která tělo hubí, ale vůle ta všecko přemáhá jako mučedník. A má-li člověk něco poněkud nepřijemného k vůli Pánu Bohu vykonati, již se dá první obtíž přemoci. Na příklad obtíž spojená s modlitbou, pokoření se zpovědi, zapření se postem a poslušností k církvi sv. Aneb jak lehce se dá přemoci člověk nestřídmostí i s jejími špatnými následky, a jak těžko přemáhá obtíž spojenou se střídmostí. Kdo dobře začal, ale špatně skončil, celou věc pokazil. Proto na př. ctíme toho kajícího, který dobře skončil, byť by dříve špatně začal, nectíme ale

Jidáše, že dobře začal, ale špatně skončil. Tak ani na našem počátečním ctnostném životě mnoho nebude, jestli nezachováme jej až do smrti. V setrvalosti jest vrchol ctnosti. Jan setrval a sice až do trapné mučednické smrti své; ani meč, ani oheň, ani vlny Vltavy nemohly ho odloučiti od lásky Kristovy. Mnozí lidé trpí mnoho a vytrvale, že by mohli býti mučedníky, a přece nejsou. »Příčina činí mučedníka, ne smrt.« »Causa facit martyrem non mors.« Trpěti pro Boha, pro ctnost, pro duši — trpěti bez viny v pokorě a poslušnosti k Bohu učinilo sv. Jana mučedníkem »Bohu i lidem milým«.

Což o tobě platí, křesťane? Jaká jest tvoje ctnost tvá, jak dlouho trvá, co tebe odloučí?

Snad první větvík, který zafouká, zlomí tě. Nebo? Snad posměch špatných tě zdrží od povinnosti? Jan nebyl třetíno větrem se klátící.

Pokor se před Bohem ve sv. zpovědi, pokloň se často ve sv. modlitbě, horlivě konej povinnost svou denní a dobře číň všem, zejména domácím víry a vytrvej. Po takovém boji odpocíneš v pokoji a slávě věčné. Amen.

F. V.

Sv. Jana Nep., patrona českého, mučedníka.

Naše povinnosti k svatým mučedníkům.

»Bude-li mi kdo sloužiti, počtí ho Otec můj.«
Jan 12, 26.

Není světce, jehož památka a úcta tak rychle byla rozšířena po celém světě, jako se stalo našemu krajanu, sv. Janu Nepomuckému.

Tázeme-li se po příčině, proč Bůh tomu chtěl, aby jméno světce našeho a s ním sláva českého národa došly takového obdivu a úcty v nejzazších krajinách světa, odpovídá nám Spasitel náš sám slovy: »Bude-li mi kdo sloužiti, počtí ho Otec můj.«

Že sv. Jan Nep. věrně sloužil Bohu a Kristu Ježíši, že se nezpronevěřil ve svých povinnostech, že raději trpěl muka nejobleštnější, nežli by porušil mlčelivost ve svátosti nejdůležitější, proti níž celé peklo po všechny věky brojí a o vliv její připraviti se snaží, aby tak mařilo se vykoupení lidstva; že neohroženě postavil se proti vladaři světskému a pohrdnul výhodami, jež se mu nabízely, bude-li králi po vůli; že tedy věrně sloužil Bohu a Ježíši Kristu, počtí ho Bůh, vykázal mu místo mezi nejpřednějšími světci na nebi, oslavil ho i na zemi, že na jeho přímliuvu konal mnohé zázraky, oslavil zvláště mlčelivý jeho jazyk, že po staletí nalezen neporušený, aby byl stálým svědectvím pro božský původ zpovědi, jež přináší pokoj a štěstí lidem dobré vůle. Úplné pocty a slávy dostane se sv. Janu až v soudný den, kdy těla v hrobu zetlelá vstanou k novému životu a budou účastna slávy a blaženosti duše. Proto uctíváme ostatky svatých, zvláště mučedníků, kteří život vydali za Krista, zvláště pak ostatky svých

vlastních krajanů, jež Bůh oslavil a ustanovil za vzory, ochránce, přímlovčí jednotlivcům a celému národu. Ale i my máme povinnosti ku světcům, kteří nás příkladem předešli a již odměny věčné dosáhli. Ukázali nám nejbezpečnější cestu ke šťastné věčnosti, a proto máme jich následovati; zanechali nám tu těla svá tolikráte nejsvětějším Tělem Páně posvěcená, v dobrých skutcích, sebezapírání a odříkání osvědčená, a proto máme jejich těla míti v úctě; nabyli u Boha slávy a moci, mohou nám svou přímlovou mnoho prospěti, proto máme je za přímlovu prositi. —

P o j e d n á n í.

1. Mučednictví slouží především k oslavení všemohoucnosti a moudrosti boží, ke svědectví pro víru a církev, ku osvědčení se a odměně mučedníků, připodobnění se samému Ježíši Kristu.

»Jako povýšena jsou nebesa od země,« praví Bůh, »tak povýšeny jsou cesty mé od cest vašich a myšlení mé od myšlení vašich.« (Isai. 55, 9.) Jestliže Bůh něco dopouští, má to vždy svůj účel. V nevystihlých úradcích dopouští zlo, nebrání svobodné vůli lidské, ale zlo může obrátiti v dobro a pramen požehnaní. Dopouští, aby srdce vládařů a mocných osob hněvem se rozpálila, dobro pronásledovala, ale pod dozorem božím i největší neštěstí může byti něčím dobrým; krev mučedníků stane se semenem nových vyznavačů, zásluhy jejich požehnaním pro ctitele jejich. Církev sv. v bouřích světa zmítána bývá, a když se zdá, že jest blízka zkázy, sláva její jest ještě větší, vyznavačů přibýlo a tisíce světců odchováno pro nebe, spravedliví v dobrou utvrzeni.

Pán Ježíš povzbuzuje každého k mučednictví v boji o statky duše, sám předešel příkladem, stal se vzorem trpících, vypil kalich až na dno a zbytek jen ponechává svým učedníkům. »Vy-dají vás v soužení a budou vás zabíjeti a budete v nenávisti u všech národů pro jméno mé.« (Mat. 24, 9.) »Nebojte se však těch, kteří zabíjejí tělo, ale duše zabíjeti nemohou.« (Mat. 10, 28.) Zloba lidská může zničiti jenom tělo naše, jež beztak určeno je ke hnilobě. Za krátko klesne i tělo nepřátel, rozpadne se v prach a popel. Duše naše zničiti nemohou, ta jest v rukou božích, kam zloba lidská více nedosáhne. Nebojte se tedy těch, kteří sami vezmou porušení; ale bojte se toho, který i tělo i duši může na věky zavrhnouti do ohně věčného. Bázeň boží udusí v nás všechnu bázeň lidskou, Bůh položil mučednictví za základ církvi sv. Pronásledování odkrývá slabost moci lidské, utvrzuje věřící v pravdě, otužuje ve ctnostech, odděluje plevy od zrní, ukazuje moc i slávu boží, zvětšuje slávu věrných učedníků Kristových, neohrožených dítek církve sv.

Představme si jen život prvňích křesťanů, který byl neustálým mučednictvím, očekáváním smrti každé chvíle. Slídili po nich, chytali a uváděli před soud a odtud na popraviště. Nebyli jisti ani před domácími a příbuznými. Otec udával syna, syn otce, muž ženu, bratr sestru. Často vypuklo pronásledování najednou,

kdy křesťané v zástupech chytáni a popravení. Nešetřilo se ani starců, ani dítek, ani panen kvetoucích, ani žen těhotných. A stačilo jediné slovo, že zřikají se Krista, stačil pouhý pohyb ruky a vhození zrnka kadidla na oltář modly, a byli zachráněni a ušetřeni muk nejobořnějších. Málo bylo těch, kteří zradili svou víru; raději obětovali život za Krista. Co by se stalo dnes, kdyby pronásledování nastalo a vyhrožování mukami a smrtí ohavnou? Jak málo bylo by těch, kteří by věrně stáli ve víře při Kristu; k jakým zchytralostem odhodlali by se mnozí, aby víru zapřeli, Krista potupili a život zachránili? Co je toho příčinou? Nemají lásky k Bohu, nemilují Krista, nemilují křesťansky ani sebe. Co by činili mnozí dnes, kdyby se jim nabízel nesčíslné výhody za zradu Krista a odpadnutí od víry: bohatství, sláva, život plný radovánek. A věrní křesťané pohrdli vším, považovali vše za smetl světa a raději dali život za víru a snášeli bolesti nevýslovné; věděli a věřili pevně, že Bůh je oslaví a poctí veřejně, že slavně vstanou z mrtvých a slávu jim žádný neodejme. Mučednictví jest souhrn všech ctností, božských i mravních, živé víry, pevné naděje, nezměrné lásky, nevýslovné pokory, horlivosti a ostatních ctností. Kdo jmenuje některého mučedníka, říká tím všecko; celý život jejich byl ustavičnou obětí zápalnou, jejíž vůně vznášela se k nebesům. Jak krásný příklad dal nám světec náš sv. Jan Nep. Miloval Boha nade vše a v Bohu každého bližního i nepřátele své; život jeho byl pln odříkání, horlivosti, pokory a v mučednictví ukázal se světec pravým rekem. Proto Bůh odměnil ho a oslavil, že dnes památka jeho uctívá se po celém světě!

Obdivujeme se mučedníkům, že tak neohroženě stáli ve víře a nelekali se největších bolestí a smrti nejpotupnější.

To nebylo však náladou chvilkovou; oni se učili umírat denně odříkáním a umrtvováním sebe, zřikáním se dovolených radostí, naučili se odumřít světu. Tělem byli na zemi, ale duch jejich směřoval stále k výšinám nebeským, ku pravému domovu, kam nás předešel Spasitel náš a tisíce svatých. »Kdo by se mohl diviti, že byli každé chvíle hotoví opustiti tento svět,« praví Tertullian, »když už dávno všecka pouta k zemi vířící zpřetrhali?«

Nepřineseme-li za obět Pánu Ježíši nějakou chvilkovou hříšnou radost, hříšný zisk, prchavou slávu, nebudeme mít nikdy tolik síly, abychom obětovali za svůj život. Od zbabělých a změkčilých křesťanů nelze ničeho čekatí ve prospěch víry a církve Kristovy. Jalový vtíp, posměch, narážka nepřátel stačí, aby se od Krista odvrátili; což až by nastalo vyhrožování mukami a potupnou smrtí! A slabost a zbabělost jednoho svádí ke slabosti a zbabělosti tisíce jiných! —

Jsme tedy povinni následovati sv. mučedníky v jejich životě sebezapíráním, umrtvováním zlých žádostí, posvěcováním sebe a v případě nejrozhodějším i obětováním života.

2. Poněvadž Bůh ctitele své odměňuje velikou slávou a mocí, jsme povinni uctívati ostatky svatých jakožto miláčků a přátel božích a prositi za přímluvu ve všech potřebách.

Uctívání svatých jest tak staré jako mučednictví samo. Kdykoli některý křesťan byl pro Krista umučen nebo usmrčen, hned první starostí křesťanů bylo, aby ostatky tělesné zachránili a uchovali. A Bůh oslavoval i tyto památky světců, aby nás k jejich úctě ještě více povzbudil. Na hrobech sv. mučedníků konal Bůh zázraky, aby ukázal, že jest mu naše úcta k svatým milou a vítanou. Proto uctíváme ostatky svatých, poněvadž to činili již první křesťané, poněvadž Bůh ostatky jejich zvláště oslavuje a ctitele jejich hojně odměňuje. Smrtí vydali svědectví pro Boha svou krví a životem, Bůh vydává svědectví pro ně mnohými zázraky. Proto byli světci voleni za patrony, ochránce měst a obcí, zemí a říší, aby je Bůh na příměluv jejich chránil od nehad a neštěstí. »Ó Říme, vznešené město,« volá sv. Jan Zlat., »přítomnost Pavlova jest to, která tě mně tolik milým činí! Jaký to dar přineseš svému Spasiteli, až jednou v den soudný vstane apoštol z posvěceného hrobu a vyjde vstříc božskému soudci!«

»Ó Praho, město vznešené,« můžeme zvolati všichni synové vlasti naší, »přítomnost sv. Jana Nep. jest to, která tě nám tolik milou činí! Jaký to dar přineseš svému Spasiteli, až jednou v den soudný vstane světec náš z posvěceného hrobu a vyjde vstříc božskému Spasiteli!« Nemůžeme-li se nad hrobem svého otce neb matky udržeti od pláče a slz a neubráníme-li se při tom vzpomínkám na život svých drahých, na jejich zbožná napomenutí a výstrahy, jejich dobré rady a vzácné pokyny: neubráníme se slzám a vzpomínkám také u hrobu sv. mučedníků, zvláště pak patronů naší drahé vlasti!

Plakati musíme nad chladností krajanů svých, kteří zapomenají na povinnosti své k Bohu, vlasti, církvi sv. a bližnímu; nad nejistým osudem drahého národa, nad tolika nepřáteli sv. církve! Svatí mučedníci příkladem svým chtěli nás povzbuditi, abychom věrně setrvali ve svých povinnostech až do posledního dechu života. Ukázali nám úzkou cestu k životu věčnému, ku pravé radosti ustavičným obětováním sebe a odříkáním. Není jiné cesty k nebi a spáse věčné, leč cesta kříže, následování Krista a jeho učedníků.

Všichni tito světci, jichž ostatky na zemi uctíváme, vstanou s těly svými z mrtvých ku slávě věčné. Život jejich trval na krátko, ale život blažený bude trvati na věky. Proč bychom se měli lekati horlivého následování svatých, čeká li nás tatáž odměna po životě tak krátkém! Bez odříkání, bez boje proti hříchu nebude koruny věčné!

U hrobu svatých mučedníků čerpali křesťané nadšení pro sv. víru, posilovali se ke konání všech svých povinností a odcházelí plni odhodlanosti, hotovi dáti život svůj za Krista.

Ke hrobu největšího světce českého zaleťme dnes všichni duchem, čerpejme tu nadšení pro sv. víru, zvláště v době všeobecné hrozné chladnosti a lhostejnosti nynější.

Bůh dal nám oslavou sv. Jana také výstrahu! Oslavil jeho jazyk pro jeho neohroženost a mučednickou smrt. Když nepřátelé

těšili se již, že nám drahý jazyk matefský bude brzy vyrván a národ český zahyne, postavil Bůh sv. Jana Čechům na oči, aby u hrobu jeho se sbromažďovali, o přímlovu prosili, vzájemně se zde posilovali a v boji proti nepřítelům šťastně se ubránili. Svatá víra, dědictví otců, víra svatováclavská, dědictví po sv. apoštolech Cyrillu a Methoději, souvisí těsně s národností. Bude-li nám vyrvána víra pravá, bude brzy vyrván i jazyk matefský. Největším nepřitelem národa jest, kdo tupí sv. víru. Chceme-li zachrániti národ svůj, chraňme zároveň i dědictví otců svých, víru, náboženství křesťanské, víru katolickou, neporušenou, kterou nám církev sv. hlásá. Budeme-li veřejně vyznávati Krista a jeho učení, budeme li mu sloužiti věrně a svědomitě, poctí nás Otec nebeský, zachrání národ náš, zachrání nás ve své církvi a poctí zvláště a odmění na věčnosti slávou, jakou připravuje všem, kdo jej milují a život mu zasvěcují.

V. M. Váchal.

Neděle pátá po Velikonoci.

V těchto dnech jest modlitba snadná a mocná.

»Proste, a vezmete.« Jan 16, 24.

Za našich dnů lze vidati ve větších městech veliké průvody mužů a žen. Brzy se domáhají rozšíření volebního práva, brzy protestují proti drahotě a válce, přicházejí před sněmovnu a říšskou radu, aby jim otevřeny byly brány jejich.

Jestliže se konají takové průvody, kdo může zazlívati křesťanům, že i oni konají rozličné průvody? Kdo může zazlívati nám, že v průvodech prosíme nejvlivuplnější osobnost Boha, aby nám dal, čeho potřebujeme?

Tak i v těchto dnech budeme konati průvody, bychom si vyprosili požehnání boží pro úrodu zemskou. Neboť jsme předsvědčeni, že na božím požehnání všechno záleží.

Právě v těchto dnech nejvíce řídíme se slovem Páně: »Proste!« Jak mnohé modlitby vystupují v nich k nebi! Nejen my, nýbrž křesťané na celém okrsku zemském vystupují z kostela a konají průvod prosebný. Ale Pán nejen řekl: »Proste«, nýbrž doložil též: »a vezmete, aby radost vaše byla dokonalá.« S jakou důvěrou můžeme se vrátiti z průvodu domů! Neboť když jsme vykonali, co Pán Ježíš přikázal, můžeme jistě doufati, že také učiní, co přislíbil, že vezmeme, aby radost naše dokonalá byla. Ale snad si myslíte: »Mnoho se modlíme, ale kéž bychom se řádně modlili, kéž by nám modlitba prospěla!« a máte pravdu. »Špatná modlitba nám prospěchu nepřináší. Ale právě proto, že špatná modlitba jest bez užitku, máme se přičiniti, abychom právě v těchto třech dnech řádně a pilně se modlili. A proč právě v těchto dnech? Odpověď na tuto otázku budiž předmětem dnešní řeči. Pravím tedy: »Právě v těchto dnech máme se pilně a řádně modliti.«

I. Poněvadě je v těchto dnech řádná modlitba velmi snadná a

II. velmi mocná.

P o j e d n á n í.

I.

V těchto dnech jest řádná modlitba velmi snadná.

Nejsnáze můžeme se zajisté řádně modlit v těch dnech, které samy sebou nás přivádějí v náladu, jakou při modlitbě míti máme.

A jak náladu máme míti při modlitbě?

1. *Máme se modlit ve jménu Pána Ježíše* — a jak jest snadno v těchto dnech modlit se ve jménu Ježíše? Proč jsou tyto tři prosebné dny? Právě protože předcházejí svátek Nanebevstoupení Páně. Ve čtvrtek vrací se z tohoto slavného údolí k Otci svému do nebe a my se v těchto dnech kolem něho shromažďujeme, abychom mu prosby své přednesli, bychom mu řekli, co má u Otce v nebesích od nás vyříditi. Jest již sice dlouho v nebi, ale pro nás, kteří jsme při jeho nanebevstoupení přítomni nebyli, jest svátek čtvrtelní to, co pro apoštoly a učedníky byl den, v němž na nebe vstoupil. Jako dobrý člověk, který daleko cestuje do země, kde jeho přítel příbuzný a známý má, k příteli praví: »Odjedu do země, do města, kde uvidím tvé příbuzné a známé, nemáš pro ně nic? Jen maň vše řekni, já jim to věrně vyřídím«, tak i Pán Ježíš, nežli se vrátil k Otci, řekl apoštolům a praví i nám skrze svou sv. církev v dnešním evangeliu: »Vyšel jsem od Otce a přišel jsem na svět: opět opouštím svět a jdu k Otci. Nemáte nic, co bych mu měl vyříditi? Jen to řekněte, obstarám vše: Proste, a vezmete, aby radost vaše byla dokonána.« — A proto se modlíme, a mnoho se modlíme v těchto dnech.

Ke komu vysíláme modlitby své, zdaž ne k Pánu Ježíši? Jako apoštolé ho provázeli k hoře Olivetské, kde vstupoval do nebe, tak i my ho duchovněm způsobem v těchto dnech doprovázíme, a přednášíme mu své prosby, aby je vyřídil Otci svému a Otci našemu. Proto tedy koná církev slavné průvody do polí, vylévající hojné společné modlitby. Při tom má také na zřeteli nastávající odchod Vykupitele do nebes, kde žije jakožto věčný Prostředník náš a skrze něho doufá vyslyšení tím bezpečněji dojíti. Tu kde takoruka Spasitele do nebes se beroucího doprovázíme, pozdvihujeme v společné modlitbě k nebi srdce svá, a naše city a naše touhy proměňují se ve vroucí a srdečné modlitby. Vidíte, jak snadno jest se modlit v těchto dnech ve jménu Pána Ježíše, že modlitba již sama má tu vlastnost, že se děje ve jménu Pána Ježíše.

2. Dále kdo se řádně modlí, má se *modlit pokorně*. Modlíce se, máme uznávati hříšnost svou a tudíž i nehodnost býti vyslyšenu, jak dí sv. Řehoř Veliký: »Ten přináší Bohu pravou

modlitbu, kdo sebe samého zná, pokorně nahlíží, že prach jest, sobě žádné zásluhy nepřičítá a uznává, že vše dobré, co koná, z milosrdenství Stvořitelova pochází.« Tak se modlil onen publikán, který stoje zdaleka v chrámu bil se v prsa svá řka: »Bože, buď milostiv mně hříšnému.« A písmo sv. praví: »Modlitba pokorného oblaka proniká«.

A jak jest snadno míti pokoru a ošklivost nad hříchý v těchto třech dnech. Viz, Pán Ježíš odchází v těchto dnech od nás k Otci svému, a podívej se ještě jednou na něho, co vidíš na jeho rukou, nohou, na jeho boku? Znáš ty rány? Znáš je, víš, kdo mu je zasadil? Kdybys bratra svého, kterého otec s tebou do ciziny poslal, poranil tak, že by i po ozdravení měl stopy tvých ran v obličejí, a kdyby poselství najednou přišlo, že se má tento bratr domů navrátiti, neměl bys strach, až otec syna uvidí a zeptá se, kdo mu to udělal? S ranami na rukou a nohou, že lze do nich prsty vložit, s ránou v boku, do níž lze ruku vložit, s těmito ranami, které jsme mu hříchý svými způsobili, vrací se Pán Ježíš, milovaný Syn boží a bratr náš, k Otci svému a k Otci našemu. Jak způsobilé jsou tyto dni, kdy v průvodech duchovním způsobem se s ním loučíme, když jen se na jeho rány díváme, vzbuditi v nás náladu, v níž se publikán modlil: »Bože, buď milostiv mně hříšnému!«

3. Máme se též modliti *v duchu a pravdě*, máme srdce svá v pravdě povznášeti a hledati, co nahoře jest, máme se modliti s *jakousi touhou po nebi*. A jak snadno jest modliti se v těchto dnech s touhou po nebi! Podobáme se v těchto dnech apoštoloům, jak doprovázeli Pána na horu Olivetskou, raději byli by s ním do nebe vstupovali než se do Jerusalema vraceli. Kdo by tu nepocítoval také touhu, touhu po nebeské vlasti, že by nevolal: »Chtěl bych s Pánem Ježíšem také do nebe se dostatí.« Komu nepřipadá, jako by i k nám Pán Ježíš pravil, jako k apoštoloům: »Maličko budu ještě jen s vámi, jdu k Otci, abych vám tam přibytky připravil.« Kdo by v těchto dnech, kdy Spasitel k Otci se vrací, vroucně nevolal: »Přijď království tvé!« A když při průvodech s křížem a prapory kráčíme, zdaž nepřipadá nám myšlenka na blaženou budoucnost, kdy, až dobojujeme, s vítěznými prapory kráčeti budeme v nebeský Jerusalema, jak nám nebešťané půjdou vstříc a kdy se s nimi jako vítězové pozdravíme? Je-li tedy kdy možno snadno se modliti s touhou po nebi, v duchu a pravdě, je to právě v těchto dnech.

4. Než i důvěrně máme se modliti, pevně očekávající, že Bůh vyslyší modlitbu naši, bude-li to nám ku prospěchu. Svatoý Bernard píše: »Dle důvěry náš řídí se míra milostí, kterých od Boha dosahujeme. Veliká-li důvěra naše, dosáhneme i velikých milostí.« Jak snadno můžeme se důvěrně modliti v těchto dnech! Jakou důvěru vzbuzují v nás zvláště poslední hodiny jeho života zde na zemi! Neviděl jsi za života jeho, jak byl soucitný, milosrdný, jak volal k sobě všechny, kteří pracují a obtíženi jsou, jak přijímal i hříšníky a jedl s nimi, jak za nás poslední kapku

krve prolil? Jak důvěrně můžeš v těchto dnech k němu ruce své zvedati! Ten, který s nebe sestoupil pro nás, nezapomene nás, když jest u Otce! Ten, který pro nás tolik trpěl a za nás umřel, nepřestane se za nás přimlouvati. A což rány, když je Otec uvidí?

Ty také v kajícím hříšníkovi vzbuzují důvěru. Hříchem jsme mu je způsobili, jsme-li kající, snášel je pro nás. Když se Otec Syna zeptá, kdo mu je způsobil, odpoví Syn za kajícího hříšníka: »Neptej se, Otče, kdo mně to udělal, viz toho, pro kterého z lásky jsem je snášel.« Tak může kající hříšník, když se v těchto dnech dívá na rány Páně, s církví mluvit: »Jak září tyto rány, které jsi pro mne obdržel!« Ano, nikdy nezáří skvěleji tyto rány nežli v těchto dnech před Nanebevstoupením Páně, nikdy nevzbuzují tolik naděje a důvěry jako v těchto dnech.

5. Ale i způsob, jakým se pobožnost křížových dnů koná, jest způsobilý srdce i ducha k pobožnosti vzbuzovati. Průvod koná se pod širým nebem, kde skřivánek prospěvuje Bohu píseň svou, jakož i modlitby, kteréž se při něm konají, přivádějí věřící do chrámu, odtud berou se v slavném průvodu do polí, kračejí zelenajícími se poli, lučinami. Při průvodu modlíme se litanie ke všem svatým, aby tito prosby své s našimi spojili. Pějí se též nábožné, příhodné písně. Koná se tak čtvero zastavení. Tu se čte počátek každého sv. evangelia, na význam, že se evangelium do čtyř uhlů světa hlásalo. Po přečtení každého evangelia modlí se kněz, aby Bůh, který nás skrze sv. evangelisty víte vyučil, na jejich přimluvu nás vyslyšel. Potom se modlí, by nás Bůh vysvobodil od bromu, války a jiných metel. Na to následují vždy dvě modlitby, v nichž prosí, aby Bůh úrodu zemskou ode všech úhon chrániti a zdar a požehnání všeho dáti ráčil. Posléze žehná kněz lidu i osení. Po skončeném průvodu pěje se v chrámu žalm a konají se modlitby k litanii příslušící. Celá pobožnost se koná chvalozpěvem: »Bože, chválime Tebe« a sv. požehnáním.

Tak vidíte, jak snadno jest řádně se modliti v těchto dnech, poněvadž v nás vzbuzují náladu, kterou při modlitbě mítí máme.

II.

Ale nejen snadná, nýbrž i mocná jest modlitba v těchto dnech.

Když člověka o něco prosíme, záleží mnoho na tom, zdali jsme snad jen sami, kdo s námi jde, a zdali jsme volili příhodnou dobu. A smíme-li totéž říci o Bohu, jsou skutečně tyto dni pro nás prosící příjemný čas spasení.

1. Neboť v těchto dnech *nejdeme sami*, abychom se modlili. Podívej se zítra, zdali budeš sám, zdali nepůjdou jiní s tebou? A jako u nás, tak ve všech farnostech celého katolického světa konají se průvody. Všichni, malí i velcí, mladí i staří, hříšníci i spravedliví vydávají se na cestu do polí, a i když nás od

nich hory, doly, řeky i moře dělí, jsme přece v duchu s nimi všichni shromážděni před jedním Otcem, a jedním hlasem a z jednoho srdce voláme všichni: »Otče náš, jenž jsi na nebesích!« A i kdybys byl hříšníkem, myslíš, že jsou všichni jako ty? Kolik nevinných, spravedlivých bude v průvodu! Podívej se na nesčetný zástup nevinných dětí, Bohu zasvěcených panen, zástup kajíčků v celém katolickém světě, kteří všichni s námi k Bohu ruce spínají! S těmi všemi spínáme i my ruce své; tolik ruk jest k jednomu Otci nebeskému spínáme, a co slíbil, když jsou dva nebo tři shromážděni v jeho jménu? Kdyby byl Bůh deset spravedlivých v Sodomě a Gomofe našel, byl by k vůli nim ušetřil měst těch. Když k vůli desíti, kteří se za to nemodlili, ale jen pro jejich spravedlnost ušetřiti chtěl zkažených měst, co se stane, když hříšníci skutečně se modlí a modlitby své s modlitbami nesčetných spravedlivých spojují? Když opouští spravedlivé, aby ztracenou ovečku vyhledal, jak opustí hříšníka, když ho vidí ve společnosti spravedlivých?

Vespolek se modlíce, vineme se tedy jako dítky k jednomu Otci, spojení svazkem jedné víry, naděje a lásky, a tím spíše stáváme se hodni milosti boží. Obyvatelé města Gazy v zemi zaslíbené byli zatvrzelí pohané. Když roku 308 bylo veliké sucho a hlad hrozil, přičítali to sv. biskupu Porfyriovi. Když sucho mnoho neděl trvalo shromáždili se pohané v chrámu svém a obětovali Jupiterovi deštivému četné oběti po sedm dní, a když nic nepořídili, mrzutě se vraceli k pracím svým. Na to se shromáždilo asi 300 křesťanů a putovali s biskupem svým k sousedním chrámům, k hrobům mučedníků, prosíce o déšť. Když se do města vraceli, zavřeli jim pohané brány. Dvě hodiny zde stáli a čekali, až by Bůh odměnil jejich trpělivost. A hle, strhla se veliká bouře a déšť přišel ve velikých proudech. Pohané vidouce to, otevřeli jim brány a připojili se k nim volajíce: »Kristus jest Pán, on sám zvítězil.« Mnozí šli s nimi do chrámu a stali se také křesťany.

Jak mocná jest tedy modlitba v těchto dnech, když uvážíme, kolik tisíc se s námi modlí a my s nimi!

2. Než i proto jest naše modlitba mocná v těchto dnech, *protože ji konáme se svou matkou, církví svatou.* Nikoli my, nýbrž církev sv. ustanovila tyto dni. Ona nás vede za ruku, když jdeme do polí, v její duchu se modlíme, jejími ústy voláme. Ano, v těchto dnech jest církev sv. jako matka, která stojí se svými dítkami před loučícím se otcem, ruce jim zvedá, dítky a sebe otci doporučí a za ním jde, až ho již nevidí. Zdaž srdce otcovské při takovém pohledu může zůstatí bez pohnutí?

Jak jest tedy modlitba naše mocná v těchto dnech, když uvážíme, že nás naše matka, církev sv., k této modlitbě vede!

3. Ale také proto jest naše modlitba v těchto dnech mocná, *poněvadž jest to velmi vhodný okamžik k modlitbě.* Neboť tyto tři dni předcházejí svátek, kdy Ježíš Kristus jakožto král nebe a země vstupuje na trůn. »Vstoupil na nebesa, sedí na pravici

Boha Otce, t. j. jak vstoupil Pán Ježíš na nebesa, dal mu Otec všelikou moc na nebi i na zemi, a tu podržel Syn boží až ku poslednímu soudu.

Ve čtvrtek tedy vstoupí nejvyšší král nebe a země na svůj trůn. Co se obyčejně stává, když pozemský král nastupuje na trůn? Ty dni udílí nový král obyčejně mimořádné milosti, čestná místa, povyšuje do šlechtického stavu, odpouští tresty neb část jich, zajatcům otvírá brány a p. Když to dělá pozemský král, co teprve bude činiti nebeský král? — Ano, že mimořádné milosti uděluje, ukázal Spasitel, když nastoupil na trůn kříže. Tu odevzdal apoštola Jana mateři své za syna, tu se modlil za své mučitele, tu slíbil ráj lotru na pravici, tu nás smřil s Otcem svým a zajatcům v předpekli oznámil brzké jich vysvobození. Když své nastoupení na potupné dřevo kříže tolika milostmi vyznamenal, jak milostiplný bude budoucí čtvrtek, nastoupení trůnu na pravici Boha Otce, když mu v těchto dnech modlitbami svými prosby naše skrze matku svou, církev sv., přednášíme? Jak vhodný jest tedy nyní okamžik pro nevinnost, aby v milosti rostla, pro spravedlivé, aby ve spravedlnosti povýšení byli, pro hříšníky, aby jim odpuštěno bylo? Skutečně ať uvážíme, kdo se s námi modlí, jak nás matka naše, církev sv., k modlitbě vede, ať uvážíme, jak vhodnou dobu nyní volíme, vždy nahlédneme, jak mocná jest modlitba naše v těchto dnech; jest to skutečně příjemná doba, jsou to dni spasení.

Poněvadž jest tedy v těchto dnech modlitba tak snadná a mocná, modlete se pilně a použijte řádně těchto dní. Poněvadž se pak v těchto dnech podobáme apoštolům, kteří Pána Ježíše na horu Olivetskou doprovázeli; chceme se jim také podobati vytrvalou modlitbou a zbožným životem, abychom se jim hodnými stali milosti boží. Potom také, když s nimi truchlíme nad odchodem Páně, srdce naše potěšeno bude, když i my vzati budeme do slávy nebeské. Amen.

Jan Nep. Jos. Holý O. Praem., farář v Holišově.

Tři hlavní částky mše sv.

»Vy jste rod vyvolený, královské kněžstvo, národ svatý.« I. Petr 2, 9.

V poslední promluvě o mši sv. jsme uvažovali o tom na jaký účel se mše sv. koná, a přesvědčili jsme se, že jest nejdokonalejší obětí chvály a díků, prosby a smíření. Tu ovšem leckdo by mohl záviděti knězi, že před mnohými jinými lidmi, před vladaři a králi a mocnými tohoto světa má štěstí, jehož ani andělům dopřáno není, že totiž může tu přesvatou obět přinášeti, Boha nejdokonaleji chváliti a jemu děkovati, jej nejlépe a nejúčinněji prositi a usmiřovati. A věru pravda: je-li co na světě závidění hodno, je to veliká důstojnost kněží, kterým dáno jest tělo Páně do rukou bráti, je pozdvihovati a denně přijímati.

Než, nejmilejší, ne dosti správně jsem se vyjádřil.

O králi anglickém Eduardu I. se vypravuje, že jedenkrátě při mši sv. sestoupil se svého trůnu, a když kněz tělo a krev Páně pozdvihoval, podpíral svýma rukama ruce kněze, aby naznačil, že zároveň s ním obětuje. Tak můžete a máte i vy činiti. Není ovšem možno, abyste všichni svá místa opouštěli, k oltáři se hrnuli a rukou kněžských se dotýkali, ale duchovně tak učiniti můžete, můžete vzbuditi úmysl, že s knězem zároveň mši sv. sloužiti, Bohu přináseti chcete. V tom smyslu také dí svatý Petr: »*Vy jste rod vyvolený, královské kněžstvo, národ svatý*!«

Abyste tak činili, přeje si církev sv. ; z modliteb, které kněz při mši sv. ve jménu shromážděné obce křesťanské koná, vysvítá, že tak skutečně činiti máte. Při obětování kalicha modlí se kněz: »*Obětuje tobě, Hospodine, kalich spasení*«, po umývání rukou: »*Přijmiž, sv. Trojice, tu obět, kterou tobě přinášíme*«, obráceje se k lidu, dí: »*Modlete se, bratři, aby má i vaše obět příjemnou se stala u Boha Otce všemohoucího*«, před proměňováním: »*Rozpomeň se, Hospodine, na služebníky a služebnice své . . . kteří tobě přinášejí tuto obět chvály*«, po pozdvihování: »*Pročež také, Hospodine, my služebníci tvoji, ale i lid tvůj svatý přinášíme přiasné velebnosti tvé . . . obět čistou*«.

Z toho plyne zcela jasně, že všichni, kdož mši sv. pobožně obcují, jako údové s hlavou svou Ježíšem Kristem spojeni jsou a zároveň s ním a s knězem obět mše sv. Bohu přinášejí. Abyste tedy s tím větším porozuměním tak činili, uvažujme pro krátkost času jenom o třech hlavních částkách mše sv.:

1. o obětování,
2. o proměňování,
3. o přijímání.

Pojednání.

1.

Při obětování podáváme věčnému Bohu své dary. Jaké však dary podati můžeme tomu, před nímž vše pozemské jest praprotřepné? Vite z předešlého rozjímání našeho, co pravil Isaiáš 40, 16.): Kdyby všechny nebetyčné cedry na horách libanonských byly poraženy, z nich byla upravena obrovská hranice a na té Bohu v obět přinesena všechna zvířata v celém tom velikém pohorí a lese se skrývající — ještě by ta obět nestačila, aby byla přiměřenou velebností a moci boží.

A co my přinášíme za obět? Při obětování odhaluje kněz kalich, běže s něho zlatou miskou, patěnu, na níž leží prostičký, tenounký, kulatý, bílý, pšeničný chleb; patěnu běže tedy kněz do svých rukou a drže ji před prsami svýma, prosí, aby Bůh milostivě přijal tuto obět. Pak nalévá do kalicha víno, přimísí k němu trochu vody a obětuje je Bohu, prose při tom, aby tato obět s líbeznou vůní vstoupila před obličej velebnosti božské. Tedy

chléb a víno, a sice nepatrný chlebiček a několik kapek vína obětujeme Bohu nekonečnému? Přijme tuto obět? Poslyšte, proč tyto dary jsou vzácné, proč jsou Bohu obětí milou!

Vzácné jsou již samy sebou. Chléb a víno jsou nejušlechtlejší plodiny země, ovoce lidské píle. Zrno obilné, jež uzrálo v tuku země, a bobule vinná, zplozená v slunečním žáru, jsou takřka morkem země, jsou masem a krví její. Co jest proti chlebu a vínu mrtvé zlato, co jsou drahokamy sebe více se blyštící? Třeba by chléb a víno byly dary prostičké, přece jsou nejuzácnější, jež můžeme podati.

Vzácné jsou ty dary též tím, co zároveň s nimi se přináší. Vy všichni — at v jakémkoli povolání — pracujete a namáháte se po celý rok, abyste si zasloužili chleba, jak mnoho tisíců právě na poli a ve vinici snášeli břímě dne i horka! Na chlebě a víně tedy jaksi leží pot vaší práce. Jestliže tedy chléb a víno obětujeme, obětujeme zároveň i své práce, namáhání, hořké krůpěje utrpení a všechny slzy své.

Vzácné jsou ty dary proto, že jsou hlavní potravou pro život tělesný. Mouka pšeničná obsahuje v sobě součástky lidské krve; člověk snáze se užívá samotným chlebem než samotným masem. »Chléb posilňuje srdce člověka.« (Žalm 103, 15.) Víno pak nejlépe působí na naše dýchání i na oběh krve, tak že již žalmista Páně dí: »Vino obveseluje srdce člověka.« (Žalm 103, 15.) Jestliže tedy chléb a víno obětujeme, chceme tím naznačiti, že i vlastní tělo a vlastní krev, svůj život zároveň v obět přinášíme.

Vzácné jsou ty dary proto, veš brzy proměněny budou. O několik minut později není již na patěné mrtvý chléb, ale ten, jenž sám řekl: »Já jsem chléb živý, jenž jsem s nebe sestoupil.« (Jan 6, 51.) Ta bílá clona ukrývá více, než morek země: tobo, proti němuž všichni tvorové jsou jako krůpěj u přirovnání k nekonečnému moři. Kalich pak neobsahuje po několika minutách vína, ale krev pravého vinného kefe, Ježíše Krista, tu krev, která svět obmyla, duše svým purpurem okrášlila, mučedníkům statečnost, pannám čistotu dala. A záblesk té budoucí slávy ozařuje již při obětování chléb a víno.

Do kalicha vlévá kněz několik kapek vody, která s vínem se smísí, s ním jest obětována, s ním proměněna. Víno pro svou ušlechtilost a léčivou a posilující moc znamená Syna božního, voda ustavičně plynoucí a mizící, znamená pomšjejí lidstvo. Vy tedy, nejmilejší, sami máte býti zároveň obětování, krví Kristovou proniknutí a s Kristem co nejužší spojení. Víno krve Kristovy má vás všechny proniknouti, očistiti a přetvořiti; máte býti proměněni v lidi šlechetné, trpělivé, laskavé, tiché, čisté! Ó ponořte tedy hřšnost svoji do toho vzácného kalicha jako krůpěj vody!

Vše tedy jest připraveno: chléb, víno, vy sami! Kněz se obrací k lidu, jakoby hledal někoho, kdo by mu pomohl, roz-píná své ruce a volá: »*Orate fratres!* Modlete se, bratři, aby má i vaše obět příjemnou se stala u Boha Otce všemohoucího!« Slyšíte kněze? O vaší oběti mluví; na vás jest, abyste ji s ním při-

nášeli. S ním se modlete, s ním chléb a víno Pánu Bohu obětujte, s ním za přijetí proste! Pozorujete, že v tom okamžiku se stáváte *»královským kněžstvem«*. Tak připraveni, uvítejte rána, jenž

2.

při proměňování do vašeho středu zavítá.

Před pozdvihováním modlí se kněz *prefaci*, nejslavnější, nejvznešenější a nejúchvatnější díkůčinění a chvalořečení, jež končí slovy: *»Svatý, svatý, svatý, Pán Bůh zástupčí! . . . Hosanna na výsostech!«* Proč ta modlitba? Isaiáš u vytržení patřil jednou do nebe a slyšel, kterak andělé před tváří boží prozpěvovali: *»Svatý, svatý, svatý . . .«* Brzy stane se i dům boží nebem, Pán přijde, nuže, naší povinností jest zaujmouti místo andělův a *»Svatý«* provolávat. Jako král tichý, kníže pokoje vjel Pán Ježíš na oslátku do Jerusalema, a lid tehdy provolával *»Hosanna!«* A i k nám přichází jako kníže pokoje, ne na válečném oři neb voze, ne v purpuru a s mečem, ne ve tmě, za svitu bleskův a rachotu hromu, ale zahalen v tichoučkou způsobu chleba. My jsme jeho lidem, volejme mu tedy nadšeně: *»Hosanna na výsostech!«*

Ale před pozdvihováním vše umlká, varhany ustanou ve hře, lid ve zpěvu, jen od oltáře stříbrný hlas zvonku kostelem se nese. Jaké to velebné ticho! To ticho upomíná nás na ticho té noci, v níž věčný Bůh a věčný Otec Syn z Marie Panny se narodil. To ticho připomíná nám mrtvé ticho Velikého pátku, kdy tma rozestřela se světem a jen Syn boží s kříže mluvil. Nikdo nemůže pochopiti, co se státi má, proto to velebné ticho.

Kněz sám v tiché modlitbě vypravuje, co Ježíš Kristus při poslední večeři učinil, a běže do svých rukou chléb. Druhdy biskup pomazal ty ruce, jež nyní představují svaté a ctihodné ruce Spasitelovy, které tak často při práci umdlávaly, často žehnaly, často k modlitbě se spínaly, k utrpení spoutány a na kříž přibity byly.

Kněz pozdvihuje svých očí k nebi, vždyť má vykonati cosi velikého a neobyčejného. Děkuje, žehná, sklání se nad chlebem; Kristus jeho ústy mluví: *»Totož jest tělo mé!«* Řekl — a stalo se! Jeho tělo jest to, jež kněz v ruce držl, před nímž v pokoře kleká a jež k nebi pozdvihuje. Hlas zvonku vybízí: *»Klaň se mu, klaň!«* Nepřipomíná nám bělostná způsob chleba bílé plénky betlemské? Neupomíná nás na bílé roucho, do něhož jeho mrtvé tělo bylo vinuto? Na ten oblak světlý, jež jej zakryl při jeho nanebevstoupení?

Sotva že jsme svého krále mezi nás pod způsobou chleba sestoupivšího pozdravili, běže již kněz do svých rukou kalich, žehná jej, děkuje a nad ním na místě Kristově, Kristus Pán pak jeho ústy pronáší slova: *»Totož jest kalich krve mé, nového a věčného Zákona, tajemství víry, která za vás a za mnohé vy-lita bude na odpuštění hříchů.«* V témž okamžiku teče v ka-

lichu krev Beránka božšho, kalich jest naplněn krví jeho srdce, jeho ran.

Kněz opět v pokoře sklání své koleno před krví Páně, pozdvihuje kalich k nebi a zvonek hlasitě vybízí: »Klaň se krvi Páně, klaň!« *Oltář stal se sídlem velebnosti boží, soudnou jeho stolicí — ale též trůnem milosti.* Jako tehdy, když Kristus Pán na kříži byl pozdvižen, díval se okem láskyplným s toho vznešeného trůnu po celém zástupu u svých nohou shromážděného, jako tehdy viděl každému účastníku své popravu až do srdce, s díkem přijal každý projev soucitu a úcty: — podobně s oltáře shlíží do chrámu, dívá se po všech shromážděných, vidí i prosebníka, jenž nesměle a pokorně kdesi za pilířem se ukrývá, vidí do každého srdce, vidí každá ústa. S radostí přijímá hold víry a úcty, trpělivě vyslýchá každou prosbu, pro každého má laskavý pohled, potěchu, vyslyšení, požeňání. Ó duše křesťanská, holduj svému králi! Padni před ním na kolena, pozdrav jej, pros za smilování, přednes své prosby a žádosti! K vůli tobě, zcela k vůli tobě sestupuje na náš oltář, hledí na tebe a čeká, až k němu promluvíš!

A zatím co ty s miláčkem a s ženichem duše své rozmlouváš, nadešla třetí hlavní částka mše sv., totiž

3.

přijímání. Při sv. přijímání snižuje se Spasitel ke každému. Za knížete, krále, panovníka, který svému lidu jest dobrotivým otcem a ke každému se snižuje i do chudičkových chat sestupuje a tam těší a pomáhá, lid by šel, jak přísloví dí, i do ohně.

A takovým jest náš král, Ježíš Kristus. Nestačí mu, že mezi námi přebývá, chce se ke každému snížiti, i do chudičkových chat — do našich srdcí — sestoupiti.

Ó pojďte tedy a klanějte se mu! Nikoho *nezapuzuje* od sebe, i *hříšník* dochází milosti! Nejbohatší král chce každého obohatiti, chce sebe samého dáti za pokrm ve sv. přijímání. *Tělo* jeho si žádá do srdcí našich sestoupiti, živý *pramen krve* jeho v kalichu jest neklidný a nepokojný a přeje si duše naše sčropiti.

Když synové Jakubovi přišli k Josefovi, správci a pánu země egyptské, byli pšsně a nevlídně přijati. Josef své bratry těžce zkoušel a skoro tvrdě s nimi jednal. Když však přišli po druhé a přivedli s sebou Benjamina, přijal je laskavě, pozval je ke stolu, zahrnoval je milostí a přízni. Kdybychom my sami chtěli objeviti se před obličejem nebeského krále našeho, stejně by se nám vedlo, jako bratřím bez Benjamina. My však přicházíme k Otcu se Synem jeho, který jest mu daleko milejším, než byl Josefovi Benjamin. Přinášíme mu Ježíše Krista, jenž při proměňování na oltář sestupuje a při sv. přijímání s námi co nejúžeji se spojuje, tak že Otec, chce-li svého Syna obejmouti, nás musí obejmouti. Syn boží sestupuje do chudičké chaty těla našeho!

Svatá hrůza nás jímá při tom pomyšlení. Zkroušeně bijeme se třikráte v prsa a voláme: »*Fane, nejsem hoden, abys vešel pod střechu mou, ale toliko rci slovem a uzdravena bude duše má!*« *Nejsem hoden*, volá člověk, ale Pán přece chce vejíti. Neodstraňuje jej ani největší chudoba a bída, ani nejdopornější nemoc: ke všem chce vejíti!

Modlíte se: »*Toliko rci slovem a uzdravena bude duše má*«, a Pán odpovídá: »*Já přijdu a uzdravím tě!*«

Synové lidští, uvažte, co to znamená, Bůh přichází pod střechu ubohé duše vaší, Syn věčného Otce do chudičké, hliněné chaty těla vašeho! Dnes a kdykoliv mši sv. zbožně přítomni jste, stává se spasení duši vaší, která jest proměněna v trůnní sál boží. Dostane-li se domu vašemu vzácné návštěvy, všichni obyvatelé domu vyjdou návštěvě vstříc, pozdraví příchozího, uvedou jej s radostí do domu. I v duši vaší tak státi se má Nechť vyjde *víra* vaše s jasným plamenem, nechť poklekne, vloží ruku v ránu boku jeho a řekne: »Pán můj a Bůh můj!« Nechť vyjde *naděje* vaše; pohled na něj je posilní, povzbudí. Nechť vyjde vaše *láska* a oheň lásky jeho nechť se znovu roznlítí! Nechť vyjdou vaše *starosti, prosby a přání* — nechť otevrou svá ústa, dnes dojdou vyslyšení!

Než sv. obět chýlí se ke konci. Kněz obrací se a žehná vás; jeho rukama žehná vás Kristus sám. Jeho požehnání provází vás ku práci, zůstává s vámi celý den. Není lepšího pomocníka při práci, není lepšího přítele v zármutku nad požehnání Spasitelovo. Jeť závdavkem slavného z mrtvých vstání a věčné blaženosti. Zda by mohl soudce spravedlivý jinými slovy v poslední den osloviti ty, kdož často mši sv. obcovali, než slovy: »*Pojďte, požehnaní Otce mého!*«?

* * *

Zda tedy odejdete s prázdnem, jestliže mši sv. zbožně obcovati budete? Zajisté nikoliv! O navštěvujte tedy často a rádi, pokud možno denně obět mše sv. S knězem obětujte, s knězem se Pánu Ježíši klaňte, s knězem — nemůžete-li skutečně — aspoň duchovně přijímejte!

Avšak někdo z vás snad řekne: »*Mám mnoho práce, málo času.*« — *Tim více potřebuješ, milý příteli, pomoci boží a požehnání Kristova!* Bude-li zbožně mši sv. přítomen, jistě se tvá práce a podniky lépe dařiti budou, jistě tvé snažení bude dobrým výsledkem korunováno. Čas, který sám sobě takřka uzmeš, abys jej Bohu obětoval, bohatý přinese užitek, a Bůh sám hojuě tě odškodní jak časnými tak věčnými statky. »Kdo mši sv. přítomen byl, bude toho dne míti více milosti při své práci, při svém řemesle, při svém obchodě a též i na cestě. Kříže a utrpení, jež na něj doléhají, budou mu mši sv. ulehčeny. Pán jej posilní na těle i na duši, andělé budou jej raději provázeti a pečlivěji ostříhati. A kdyby téhož dne, kdy mši sv. přítomen byl, nenadále zemřel, Kristus Pán sám bude při něm v posledním tažení jako

on byl při Pánu Ježíši ve mši sv. Tak praví jeden zbožný muž. Spoléhej tedy jen na Boha, jistě tě jeho požehnání bude provázeti, budeš-li mši sv. často a zbožně navštěvovati a to i tehdy, když se ti času nedostává: *Ta půl hodina, již Pánu Bohu budeš obětovati, přinese hojně požehnání pro čas i věčnost. Amen.* *)

R. S.

Nanebevstoupení Páně.

Sursum corda.

»A zajisté Pán Ježíš, když jim odmluvil, vzat jest do nebe a sedí na pravici boží.«
Marek 16, 19.

Byla veliká válka, Řím a Karthago válčily spolu. Byla to válka na život a na smrt. Jedna z těchto říší musila podlehnouti. Dlouho válka trvala. Konečně se nalezl v Římě muž, Scipio africký, který nepřátelskou říši přemohl. V Římě byla proto radost k nepopsání, a význačné počty očekávaly vítěze. Byl mu uspořádán vítězný průvod. Slavnostně ozdobenou branou vtáhl hrdina na skvostném vítězném voze za radostného volání velikého množství lidu do města. Před vozem šli nejvznešenější přemožení nepřátelé pouty spoutáni a vydobytá kořist následovala vůz. Senát a vznešení mužové Říma pozdravili ho jako zachránce vlasti, ozdobili ho vítěznou korunou a udělili mu čestný název »imperator« t. j. vládce.

I na zemi byl boj a to od dávna. Od prvního hříchu bylo nepřátelství mezi nebem a zemí. Nebe, pro lidi od počátku určené, bylo zavřeno, a smrt jako následek hříchu nad lidmi panovala. Mocnými nepřáteli byli lidé obklíčení. Hleděli si sice pomáhati, toužili po osvoboditeli, bojovali proti hříchu a peklu, ale nechtěla se jim práce dařiti. Nepřátelé byli mocní, lidé, hříchem poranění, byli slabí. Chyběla jim pomoc z nebe, jen ta je mohla zachrániti. Tu konečně přišel hrdina, lidem slíbený a od nich toužebně očekávaný, který měl opět smrti a ďáblu panství odejmouti a lidi do nebe přivésti. Tímto hrdinou byl Ježíš Kristus, který z lásky k lidem člověkem se stal a lidi svou krví na kříži vykoupil a spasil.

Lidstvo bylo tak od hříchu vysvobozeno a mohlo opět nabýti posily z nebe, milosti, která jest mocnější než moc pekla. Tak byla moc pekla zlomena. Vzkříšením odňal vítěz nad peklém i smrti její panství tak, že má jen krátký čas moc nad tělem, ale v poslední den musí svou kořist vydati. Ještě scházel dílu vykupitelskému poslední kámen. Bylo třeba ještě, aby lidstvu bylo nebe otevřeno, aby tam přijato býti mohlo. Scházelo ještě seslání Ducha sv., který v díle vykupitelském dále pokračuje. Ale i hrdina, vítěz nad smrtí a peklém, měl býti ještě odměněn, jednak k vůli

*) Užito : Nagel und Nist: Ein Sträußlein Myrrhe, mein Geliebter.

sobě, jednak k vůli učedníkům, aby je ve víře a v sebe, v naději v sebe a v lásce k sobě posilnil. To se stalo vše nanebevstoupením Páně.

Čtyřicátého dne po vzkříšení byl mu uspořádán velikolepý vítězný průvod, a tento byl velikým svátkem v nebi. Z vlastní síly pozdvihl se Bůh a spolu člověk k nebi. Oblaka byla jeho vítězným vozem, a zástupy nebeských duchů, kteří mu přišli vstříc, doprovázely ho. V nebi byla velká touha po jeho příchodu. Tu volal hlas: »Pozdvihněte, knížata, bran svých, a vyzdvihněte se brány věčné: a vejdeť král slávy« (Žalm 23, 7.). Při této zprávě zmocnilo se nebe radostné vzrušení. Nebešťané pozdvihli se a chvátali mu vstříc, aby ho přijali. Brány nebeské se otvírají, a král slávy, Ježíš Kristus, Bůh a spolu člověk, vítěz nad smrtí a ďáblem, vchází. Otec chvátá mu v ústrety, pozdravuje ho jakožto milovaného Syna a dává mu místo na své pravici, dává mu všelikou moc na nebi a na zemi, ustanovuje ho soudcem živých i mrtvých. Jako kořist dobytá následují ho spravedliví z předpekli, kteří před ním zesnuli, kteří dříve do nebe nemohli přijíti, kteří proto tento den toužebně očekávali. A přišli andělé, aby holdovali vítězi a jemu se klaněli, a po prvé bylo slyšeti z lidských úst novou píseň: »Hoden jest beránek, kterýž byl zabit, vzíti moc a božství, i moudrost i sílu i čest i slávu i dobrořečení.« (Apok. 5, 12.) Andělé a lidé se radovali, že brány nebeské jsou otevřeny a že království boží může se rozmnožovati.

Tak dnešní svátek pozdvihuje sám sebou mysl, srdce naše k nebi, volá k nám: Sursum corda, vzhůru srdce, vybízí nás k modlitbě.

Kardinál Hugo dří: »V modlitbě se představuje nanebevstoupení Páně, nebo co jest modliti se než myslí na nebevstoupování«. K modlitbě za příčinou dnešního svátku vybízí nás básník slovy:

Kristus vstoupil k Otci svému,
sedí na pravici jemu.
Tam, kam Ježíš vstupuje,
nechť tvá mysl směřuje.

Proto dnes chceme uvažovati, jak nás dnešní svátek k modlitbě vybízí, jak k nám volá: »Sursum corda!«

P o j e d n á n í.

Pán Ježíš vzat je do nebe. Tam předešel své věrné, tam máme také my ho následovati, abychom, kdež on jest, i my byli. Až vyprší lhůta našeho života, povolá nás a my se odebětíme za ním, a budeme účastni slávy a blaženosti, budeme-li toho hodni. A když ještě nemůžeme tam nyní přijíti, máme se na perutích modlitby a zbožnosti vyšínovati se k požehnaným oněm krajinám. K tomu nás vybízí *dnešní modlitba církve*: »Popřej nám, prosíme Bože, abychom, jakož věříme, že jednorozený Syn

tvůj a Vykupitel náš dnešního dne na nebe vstoupil, abychom i my duchem nyní již s ním přebývali v nebesích.»

Modlitba jest *nábožné pozdvižení mysli k Bohu*. Právě dnešní svátek samoděk naši mysl nábožně k Bohu, k nebi povznáší a pozdvihuje. Sv. Augustin dí: »Na nebesa vstoupil Spasitel náš, my však proto na zemi se neruťme. Tam buď mysl naše, a zde bude pokoj. Povznesme se s Kristem, prozatím srdcem, až pak přijde den jím zaslíbený, budeme následovati též tělem. Proto Kristus jest na pravici Otce přijat, abychom i my vzhůru povýšení byli.« Proto také církev sv. nás denně při mši sv. vyzývá, abychom k nebi srdce pozdvihovali, volajíc: »Sursum corda«. Vzhůru srdce. Ano vzhůru — k nebi, kdež Pán sídlí, musíme míti pozdvižené srdce své, v nebi musíme srdcem a myslí nyní za živa meškati, chceme-li jednou k slávě nebeské se povznésti.

Kristus povznáší se dnes k slávě nebeské. Přijímá korunu slávy, kterouž si neskončenými zásluhami vydobyl. Nuže, oslavujeme ho dnes také, *modlitbou chvály*.

Božský Spasitel otevřel nám dnes brány nebes, kteréž hříchem prvních rodičů zavřeny byly, a připravil tam věrným svým příbytky, jakž jim přislíbil.

Jak mu nemáme za takové obohacení všele děkovati *modlitbou díků*.

Apoštolé hleděli za Pánem, do nebe se ubírajícím. A kdo nepatří rád k nebi? Kdo nepozdvihuje rád mysl tam k blaženým krajinám, kdež sedí Kristus na pravici Otce? Jsou pak v životě lidském zvláště doby strasti, utrpení, pokušení, kteréž nás vyzývají, abychom k nebesům zraky pozdvihovali a tam útěchy, pomoci a posily hledali, jako květina neustále se kloní k slunci, od něhož světla a tepla nabývá. Tak nás dnešní den vybízí *k modlitbě prosebné*.

Sv. Jan píše: »Synáčkové moji, toto vám plši, abyste nehfšili. Pakli by kdo i zhřešil, přímiluvce máme u Otce, Ježíše Krista spravedlivého . . .« Kdož by se z toho netěšil, že máme u Otce spravedlivého přímiluvce, který nás s Otcem smiřuje, ukazuje mu svaté rány své a ustavičnou obět za nás přináší? Nuže, prosme ho, aby nás s Otcem smiřil, hřichy nám odpustil — ko nejme rádi *modlitbu smírnou!*

Pán Ježíš vstoupil na nebesa s *hory Olivetské*, tam, kde počal trpěti, tam kde se třikrát vroucně k Bohu modlil. Modlil se tam o samotě, vzdálen od lidí — poučuje tě, že i ty máš rád o samotě se modlití. A nyní na témž místě před očima apoštolů do nebe vstupuje — tak i ty pohltžej k nebi společně s jinými, modli se nejen o samotě, ale také ve společnosti jiných, společná modlitba ještě více zmůže než modlitba soukromá.

Dnešní svátek má *oktávu*, která nám připomíná, jak apoštolé s Matkou boží společně se modlili, aby nás Duch sv. obnovil, neboť bez milosti Ducha sv. nemůžeme nebe dojíti.

Dříve nežli se Pán k nebi vznášel, ujistil apoštoly, že jest mu dána všeliká moc na nebi i na zemi a potěšil je slovy: *»Aj, já jsem s vámi po všechny dny až do skonání světa.«* Kristus jest tedy i po svém nanebevstoupení neviditelně mezi námi. Jím jest nebe se zemí podivuhodně spojeno. Pán Ježíš jest stále s námi jako náš přítel. Miluje nás stále jako své bratry, své přátele, své učedníky.

Pán Ježíš jest náš přímlovce u Boha. Proto také vstoupil na nebesa, aby byl stále *naším prostředníkem*.

Sv. Pavel dí (Heb. 7, 24.): *»On jest věčný kněz, který stále žije, aby za nás prosil.«*

A sám Kristus důrazně ujišťoval, že bude za nás v nebi prositi. Ve všech potřebách našich můžeme se důvěrně obracet k tomuto prostředníku, ať se jedná o tělesné nebo duševní blaho. Kdybychom o tom častěji uvažovali, kdybychom si moc tohoto přímlovce a prostředníka před oči stavěli, častěji a důvěrněji bychom k němu útočiště brali, následovali bychom s větší horlivostí příklad církve sv., která všechny modlitby Spasiteli jako prostředníku přednáší a proto pravidelně je končí slovy: *»Skrze Krista Pána našeho.«* Radujme se proto, že Spasitel na nebe vstoupil, aby nás stále u Otce zastupoval a za nás se modlil.

Kristus jest náš prostředník v nebi, který neustále nám požehnání dává.

Poslední jeho čin na zemi byl, že vstupuje na nebesa, svým učedníkům a celé zemi *ještě jednou žehnal*. Přišel na svět, aby mu požehnání přinesl; žehnaje loučí se se světem. Požehnání od něho z nebe proudí stále na nás. Požehnání to osvětlení, posilnění, útěchy, požehnání sedmi prameny sv. svátostí, požehnání skrze hlásání jeho božského slova, požehnání neustálou přítomností svou v nejsvětější Svátosti oltářní. Co činil, když do nebe vstupoval, v tom pokračuje po všechny věky, povýšen jsa na pravici Boha Otce. Tak nám stále dává požehnání své, ale třeba, abychom jej také denně o to požehnání prosili, bychom k tomu prostředníku svému nábožně modlitby vysílali.

Apoštolé vrátili se, jak sv. Lukáš vypravuje s velikou radostí do Jerusalema, *chválili a velebili Boha*. Dali nám tím příklad, abychom dnes při živé vzpomínce nanebevstoupení Páně s velikou radostí chválili a velebili Boha, abychom s obnovenou důvěrou v našeho přítele, bratra a prostředníka, s horlivostí se modlili, ale také ho slovem i skutkem vyznávali.

Sv. Štěpán byl první ze všech, který viděl Krista Pána ve slávě na pravici Boha Otce všemohoucího. Jak ho tento pohled povzbudil a nadchl! S veselou tvář! usnul v Pánu, když ho nepřítelé kamenovali. Jaká sláva to jest, která tak podivuhodně mocně působí, tak podivuhodně povzbuzuje, nadchne, sílí! *»Pohleděv do nebe, uťel slávu boží a Ježíše, stojícího na pravici boží. I řekl: Aj, vidím nebesa otevřená a Syna člověka stojícího na pravici boží.«* (Skutky ap. 7, 55.) *»I kamenovali Štěpána, modlíciho se«* (ib. 58.). Pohled na Spasitele ve slávě Boha Otce

v boji, utrpení nadchl, posilnil sv. Štěpána, ale sám si také pomáhal modlitbou.

Nuže, i my pozdvihujme rádi mysl svou nábožně k Pánu Ježíši ve všech bojích a utrpeních života svého, pomáhejme sobě ve všech pracích a strastech modlitbou, jak nás k tomu dnešní svátek nanebevstoupení Páně vybízí, hlasitě volaje: »Vzhůru srdce.« Amen. *Jan Nep. Jos. Holý O. Praem., farář v Holišově.*

Slavnost Nanebevstoupení Páně.

O nutnosti křtu k spasení.

»Kdo uvěří a pokřtěn bude, spasen bude; kdo pak neuvěří, bude zatracen.«
Mar. 16, 16.

Dílo lidského vykoupení bylo *dokonáno* a Spasitel odchází do království nebeského. Než i posledních chvil pobytu na zemi k tomu užívá, by učedníky ještě napomínal, těšil a poučoval. O minulých nedělních slyšeli jsme láskyplná slova ta ve sv. evangeliích.

I nyní ubíraje se již do nebe a louče se s apoštoly, vkládá svým učedníkům na srdce, by se rozešli do veškerého světa, slovo boží národům zvěstovali a hlásali, ty, kteří jim uvěřili, pokřtili, slibuje, že bude s nimi, že jim dá i moc divy činiti, aby jim lidé tím spíše uvěřili. Dokládá pak: »*Kdo uvěří a pokřtěn bude, spasen bude; kdo pak neuvěří, bude zatracen.*«

Jak důležitý jest tedy křest, když na něm dle slov Vykupitelových spasení naše spočívá! Kdo chce jednou překročiti bránu nebes, musí býti pokřtěn. A Vykupitel ještě před odchodem na věčnost nauku tu opakuje a dotvrzuje. Než odkud poznáme tak velikou důležitost křtu sv. ? Z toho, *co se od křtěnců vyžaduje a co jim křest sv. přináší*, ze slibu a úmluvy křestní. To bude předmětem dnešní úvahy naší a dokážeme *nutnost křtu k spasení* 1. z požadavků a 2. ze zastíbení jeho, o čemž v jednotlivých dílech.

Díl I.

Nutnost křtu ke spasení vyplývá z požadavků, jež se křtěncům činí.

Na křtu sv. činí člověk s Bohem křestní úmluvu a spolu zavazuje se slibem, který mu jest pak v životě splniti. Kmotři slibují jménem nedospělého dítěte a dospělí sami na sebe běhou jisté závazky.

1. Křest sv. vyžaduje, by křtěnec odřekl se *dávla*, pýchy jeho a skutků jeho.

Již rozum lidský tomu nasvědčuje, že člověk, který přilnul jenom k světu a jeho radostem, který hříchů se dopouští, pýše hoví a tak svědomí své obtěžuje, víc a více se stává nehodným

věčné blaženosti a království božského se hned na zemi zbavuje. »Zdaliž nevíte, že nespravedliví nebudou královstvím božským vládnouti?« I. Kor. 6, 9. »Snáze jest velbloudu jehlou projíti, nežli bohatému vejíti do království nebeského.« Mat. 19, 24.

Proto vyžaduje církev sv. od lidí, chtějí-li do království božského jednou vejíti, by na křtu sv. dábla a všeho, co s ním souvisí se odřekli a zbavili pro život časný a za tou pouze podmínkou jim věčnou radost přislubuje a dává.

2. Křesťan musí na křtu sv. též přijmouti nauku Kristovu, bez které by ani křesťanem nebyl, musí věřiti v Boha trojjediného a víru tuto skutky svými vyznávat. Naukou Kristovou, vírou sv. cesta k nebesům se lidem otevírá. Kdo nevěří, kdo víru svou od sebe odmítá, zbavuje se už napřed věčné slávy, svého spasení a připraveného místa v království nebeském.

»Kdo uvěří a pokřtěn bude, spasen bude. Kdož pak neuvěří, bude zatracen.« Mar. 16, 16. »Bez víry pak nemožno Bohu se líbiti. Nebo kdo k Bohu přistupuje, musí věřiti, že Bůh jest, a že těm, kteří ho hledají, odplatitelem jest,« píše sv. Pavel Židům. (16, 6.)

Proto vyznávají kmotři, že křtěnec chce věřiti všemu tomu, co církev sv. předkládá, všem pravdám božského učení a křesťan jest povinen dle toho se řídit a spravovati.

3. Na srdce se též křtěnci ukládá, by zachovával *přikázání boží a církevní*.

Pouhá víra bez skutků by k životu věčnému nedostačovala; na skutcích a řádném životě, ctnostech a zásluhách mnoho ano všechno záleží. »Co prospěje, bratři moji, praví-li kdo o sobě, že má víru, nemá-li skutků? Zdaliž jej bude moci pouze víra spasiti?« Jak. 2, 14.

Než cesta k spasení vede *církvi* sv., již dal Kristus moc, aby věřící spravovala; tedy pravému křesťanu jest poslouchati církve, čemu nás učí, k čemu napomíná a před čím varuje. Její přikázání se druží úzce k přikázáním božím. »Kdo vás slyší, mne slyší a kdo vámi pohrdá, mnou pohrdá; kdo pak mnou pohrdá, pohrdá tím, jenž mne poslal.« Luk. 10, 16.

To jsou požadavky, jež činí Bůh na křtěncích: odřeknutí se dábla, víra a zachovávání přikázání; na těch požadavcích spočívá blaženost věčná a dle nich se řídí i *zaslibení*, jež nám Bůh činí.

Díl II.

Převeliké jsou účinky křtu sv.; proto svátost tato na prvním místě postavena a *nejpotřebnější a nejprvnější* se nazývá. Mnoho uděluje a zaslibuje Bůh křtěncům a na účincích a zaslibeních těch spočívá lidské spasení.

1. *Odpuštění hříchu* dědičného a hříchů před křtem spáchaných jest účinek této svátosti. Každému člověku odpouští se hřích dědičný a dospělým i všechny hříchy, před křtem sv. spáchané. Toto odpuštění jest podmínkou k dosažení věčné blaženosti, neboť

se hříchem nikdo do nebe nemůže vejíti. Hřích dědičný jest těžký a tedy ani v očistci nelze jej odčiniti.

»Byli jsme dle přirození synové hněvu jako i jiní,« (trestu hodni jako pohané), vyznává sv. Pavel. Spasitel pak dí: »Nenarodil-li se kdo znova z vody a Ducha sv. (skrze křest a přijetí víry), nemůže vejíti do království božho«. Jan, 3, 5.

2. Kdo přijal křest, obdržel i právo k přijetí *ostatních svátostí*. I po křtu sv. člověk zůstává slabým a často upadá do hříchů. Tu pak potřebuje obrození, by povstal ze hříchů svých a obmyl duši svou. A kdyby i hned nehřešil, nedostává se mu mnohdy síly a odvahy, by vždycky dobré konal v rozličných okolnostech života, v ctnostech se udržoval a tak cestou k spasení kráčel. Potřebuje posily a pomoci k životu právě křesťanskému a k dosažení jednou cíle nejvyššího, to jest království nebeského.

Abychom dosáhli nebeské blaženosti, musíme k tomu užívatí náležitých prostředků. To jsou sv. svátosti a jako branou k nim jest křest, bez něhož nikdo nemůže přijímati svátosti jiné.

3. Křtem sv. stává se člověk *synem božím a dědicem království nebeského*. Hříchem prvotním toto synovství ztratil, v nemilost boží upadnuv, ale na křtu sv. Bůh jej opět přijímá za dítě své a spolu mu všechna práva příslušná uděluje. Kristus zanechal lidem dědictví smrti svojí, blaženost věčnou, a kdo chce dědictví toho dojíti, kdo se chce synem božím a dědicem nebes státi, musí především přijmouti křest.

»Ten zajisté Duch svědectví vydává duchu našemu, že jsme synové boží, a jestliže synové, tedy i dědicové, dědicové zajisté boží a spolu dědicové Kristovi; jestliže však spolu s ním trpíme, abychom i spolu oslavení byli.« Řím, 8, 17.

Tak vznešené jsou účinky svátosti křtu! Tak působí tato svátost ve prospěch spasení našeho! Podává nám odpuštění hříchů, bránu k ostatním svátostem a synovství boží.

Čím větší jsou tedy užítky křtu sv. a důležitost a užitečnost jeho, tím více nás blaží štěstí, že se nám křtu sv. dostalo, že jsme se stali katolickými křesťany. Děkujeme za to Bohu, nebes Pánu a církvi sv., v jejíž lůno jsme se křtem dostali, která nás přijala a synovstvím Páně obdarila pro čas i věčnost.

Spolu však musíme cítiti neštěstí těch, kteří křtu sv. nedosáhli. Prosme Boha, by seslal paprsek milosti jim, aby učení Kristovo poznali a přijali, by jim byl věčný Soudce milosrdným a dobrotivým.

My pak byli jsme všichni pokřtěni a všem nám Spasitel, který dnešního dne na nebe vstoupil, připravil místa; než na nás záleží, bychom se stali milosti té hodnými a sídlo v nebesích si zasloužili. A stane se tak, vyplníme-li, co jsme při křtu sv. sľbili, budeme-li ctnostně žítí, pevnou vírou míti, tuto skutky dokazovati, přikázání boží plniti a tak dojdeme cíle svého. Amen.

Alois Dostál.

Neděle šestá po Velikonoci.

Modlitba — sestoupení k zemi.

»Buďte opatrní a bděte na modlitbách!
I. Petri 4, 7.

V kalendáři najdete název dnešní neděle : Exaudi ! Neboť tak začíná dnešní mše sv. : »Vyslyš, Pane, blas můj, kterým jsem k tobě volal !« Proto má dnešní neděle název : Exaudi. »Vyslyš, Pane, vyslyš nás !« Toužebně všichni si přejeme, by nás Bůh vyslyšel. Sv. apoštolové vrátili se s hory Olivetské, kde před očima jejich Kristus na nebe vstoupil, do Jerusalema a zůstali tam deset dní na modlitbách. Sestoupili takofka s nebe opět na tuto zemi. Ukázali nám, že řádná modlitba není jen nábožné pozdvižení mysli k Bohu, nýbrž i pokorné sestupování člověka k zemi, k světu — jest to modlitba s prací, modlitba ustavičná, jak nás k ní v dnešní epištole sv. Petr vyzývá slovy : »Buďte opatrní a bděte na modlitbách !«

Znáte malého, veselého posla jara, skřivánka, milého zpěváka na našich nivách ? Jak vysoko se vznáší ve vzduchu, jak často první pozdravuje ráno, jak hlasitě a slavně zaznívá k nám jeho zpěv ; a když Pánu, Stvořiteli svému zazpíval ranní píseň a splnil, co o něm psáno jest : *Benedicite omnes volucres coeli Domino* — chvalte všichni ptáci nebeští Pána — když dle svého způsobu se pomodlil, pak chvátá rychlým letem k zemi, hledá potravu, staví hnízdo pro svou rodinu a podává pečlivě potravu svým mláďatům. Jest to jen obraz, ale ukazuje nám, jak i my, rozumní tvorové, tím více křesťané, práci s modlitbou spojovati máme.

Řádná modlitba jest nejen vystupování duše k nebi, jak jsem vám již ukázal, nýbrž i sestupování člověka k zemi, k světu, a o tom chci k vám dnes mluvit.

P o j e d n á n í.

Bůh nám dal tělo a duši — a obě máme posvěcovati. Prosme proto Boha, aby nás naučil této dvojí a neustálé modlitbě skrze Syna svého Ježíše Krista.

Ať jsme se dlouho nebo krátce modlili, vždy musíme s této výše sestupovati do hloubky, v povinnosti stavu svého, které máme v povolání, které jsme si vyvolili. Když duch v modlitbě okřál, chce i tělo a vše, co s ním souvisí, také svou péči, a když jsme v modlitbě společnému Otci všech lidí city srdce svého projevíli, mají také jiní zvědět, že jsme s Bohem rozmlouvali, krátce : Když jsme se řádně modlili, máme také ukázati ovoce modlitby. A když to činíme, modlíme se ještě dále, modlí se naše ruce, modlí se všichni údové našeho těla, které buď ve službě vlastní nebo ve službě svých bližních zaměstnáváme — jest to modlitba bez přestání. Jako jest modlitba vystupování duše

k nebi, tak jest také sestupování člověka k zemi. *A člověk sestupuje opět k zemi po třech stupních:*

*Na prvním stupni nalézá sebe sama,
na druhém stupni nalézá svého bližního, zvláště přítele,
na třetím stupni nalézá svého nepřitele.*

I.

Na prvním stupni nalézá sama sebe, neboť každý jest sobě nejbližší bližní. Nezapomínejte při modlitbě na sebe samy a prostě zvláště o duševní statky, o pravé pokání, o vyplnění zlých návyků, o věrné vykonávání povinností svého povolání, o milost vytrvalosti v dobrém a o šťastnou hodinku smrti.

A když jste se modlili za sebe samy, máte nejdříve pečovatí opět o sebe samy, o svou osobu, o svou rodinu, o svůj dům, o tělesné a duševní potřeby svých světců. V tomto smyslu možno též rozuměti slovům sv. evangelia: »Kdo z nás bude prositi otce za chléb: zdali kámen dá jemu?« Neboť jako na jedné straně chlebem, jehož výroba od počátku až ke konci tolik námahy působí a tolik potu stojí, ale nejsilnější a nejzdravější potravina jest, jak se chlebem činný a pracovitý život, mrtvým, nehybným kamenem nečinný, zahálčivý, lenivý život rozumí, tak se na druhé straně vyjadřuje, že prosící duši své, prosícímu tělu svému nemáme podávati kámen, žádné dary totiž, které je obtěžují, jim škodí, nýbrž chléb, dary totiž, které jsou jim užitečny a potřebny pro čas a věčnost. To je první ovoce modlitby naší, dobrý, chutný chléb, kterým nemusíme šetřiti, z kterého štědře svým rozdávati můžeme — ano, první ovoce je to, neboť sv. Bonaventura dí (Sermo 5. de uno conf.): »Kdo rozumí umění řádně se modliti, rozumí také umění řádně žíti.« Řádně žíti — zdaž to neznamená pracovati stále o spásu duše své, o své posvěcení, poctivě a svědomitě živobyti vyhledávati, domácnost v pořádku udržovati, denní své povinnosti plniti, v malém i ve velkém věrným býti, o své se starati, slovem — býti spravedlivým správcem, který jest každou hodinu připraven skládati účty ze své správy. Když jsi se tedy, příteli, řádně modlil, ukaž také ovoce modlitby, ukaž, že jsi hoden, by vyslyšel Bůh modlitby tvé, když k němu s počátkem dnešní mše sv. voláš: Exaudi, vyslyš mne, Pane! — a když jsi žádal od Boha, by ti byl po vůli, ukaž také, že i ty jsi ochoten vůli jeho plniti. Či chceš, aby Bůh tvé modlitby vyslyšel, když ty sám jeho přikázání neposloucháš? (Sv. Řehoř: In psalm. 6. poen.) Proto buď věrný ve stavu, který ti Bůh dal, který jsi si po vůli boží vyvolil, buď záhy a pozdě na místě, kam tě zaměstnání tvé volá, nešetři námahy, a cítíš-li únavu, hledej v prosícím a pokorném pohledu k Bohu novou sílu; nezapomínej nikdy na ty, kteří jsou tvé péči svěřeni — ať jsou to dítky, ať jsou to služebníci, ať je to kdokoli v domě tvém — tvoří s tebou jednu osobu a nemůžeš je zanedbávati, aniž bys sebe sama zanedbával, a soud jejich nemůže býti od tvého od-

loučen; připomínej si vždy slova sv. apoštola: »Kdo se o své nestará, ztratil víru a jest horší než pohan.«

II.

Když člověk v modlitbě k zemi sestupuje, nalézá na druhém stupni své bližní. Jest to zvláštní zjev lidské přirozenosti, staratí se o to, co je mu na blízku, a nemůže jinak, chce-li se řádně modlití, musí se také modlití za své bližní. Sv. Jan Zlatoústý dí (de symbol. apostol.): »Za sebe se modlití nutí potřeba, za jiné se modlití, k tomu nás vybízí bratrská láska.« A má za něho také jednati, jako se za něho modlil. Tak můžeme také rozuměti slovům sv. evangelia: »Prosil-li by (kdo otce svého) za vejce, zdali podá jemu štíra?« Neboť jako se vejcem může rozuměti milosrdenství pro jeho mírnící a psilující vlastnost, štírem pak pro jeho jedlostivost vyčkávací, potají napadající a zraňující — tak se tím také vyjadřuje, že svým strádajícím, trpícím a prosícím bližním nemáme předkládati štíra, že je nemáme lsti, na cti utrhaním, pomluvou zraniti, nýbrž jim máme podávati vejce — to jest milosrdenství. To je druhé ovoce modlitby, a tu možno říci: Kdo se modlí, miluje, a kdo se nemodlí, nemiluje také, a jak dí svatý Cyprian: »Milosrdenství jest korunou a dokonáním modlitby.« Když jsi se tedy řádně modlil, příteli, ukaž také ovoce modlitby, a když jsi žádal, aby Bůh tobě byl milostivý, konej také milosrdenství na svém bližním, a když tě Bůh obdaroval a tobě požeňnal, necht také jiní zvědí, že tvůj a jejich Otec ti požeňnal. Nepohrdej nikým, kdo trpí; nenech nemocného, kterého znáš, bez útěchy a pomoci, nezapuzuj hladového od svých dveří a ukaž, že v každém ubožáku ctíš svého bratra a dítě svého otce. »Když chudému něco dáš,« dí sv. Jeroným (In psalm. 133.), »dostáváš od něho více, nežli mu dáváš. Dáváš mu snad kousek chleba, a on ti dá království nebeské.« Nepodávej mu štíra, nepočínej si jako štír, který pokoutně přichází a v temnotě bolestně zraňuje, haj jeho cti a dobrého jména a zakrývej pláštěm milosrdenství a lásky chyby jeho, pomýšleje na své chyby a na svou slabost, pro kterou i ty sám můžeš klesnouti a snad hlouběji nežli bližní tvůj.

Toto ovoce modlitby pocítoval na sobě blahosl. Petr Faber, kněz z Tov. Ježíšova. Byl mužem modlitby. Již v dětském věku modlíval se rád a zůstal po celý život věren modlitbě. Modlitbou rozmáhala se v něm horoucí touha po spáse duší lidských, na modlitbách dostával od Boha osvětlení, a proto uměl si povždy vésti tak; že s pomocí boží dodělával se kýzených úspěchů ve své snaze po spasení duší lidských. Jednou ubíraje se z Florencie do Sienny, vstoupil do lesní hospůdky, kde přenocoval. Brzy po něm přihrnul se do jizby dav pustých tuláků, kteří se začali baviti necudnými řečmi. Po chvíli jeden z nich zpozorovav kněze v koutě sedícího, zvolal k němu: »Co soudíš o naší zábavě?« Faber odpověděl vlídně: »Právě jsem myslii na hrozný soud boží,

jemuž žádný člověk neujde, i na tresty, které na onom světě stihnou nekající hříšníky, a proto jsem měl soustrast s ubohými dušemi vašimi. Prostá slova ta zarazila zpustlé muže ty, že se odmlčeli, a Faber mluvil k nim dále o ohavnosti hříchů, o hrůzách pekelných, o nejistotě hodiny smrti tak vlídně a důrazně, že nazejtří ráno vykonali všichni doživotní zpověď.

Proto na druhém stupni, když k zemi sestupuješ, nezapomínej na své bližní při modlitbě. Tato modlitba jest i pro nás velice užitečná, neboť nikdy nemodlíme se vřeleji za sebe, nežli když se modlíme za jiné. Snad někdy modlíme se vlažně a jiní za nás modlí se horlivě a vroucně. Modlitba ta prospívá také jiným, neboť často na naši přímlovu dává Bůh jiným milosti, za které ho prosíme. Sám Spasitel zařídil Otčenáš tak, že všechny prosby pronášíme v množném čísle, tedy že se nejen za sebe, nýbrž i za jiné modlíme. Modleme se tedy rádi za jiné, zvláště při mši sv., při tiché modlitbě před pozdvihováním. Modlete se za sv. církev katolickou, aby ji Pán v pokoji zachováti, chrániti a řídití ráčil; modlete se za sv. Otce, biskupy a kněze, aby Bůh byl s nimi a jim pomáhal při práci jejich pro čest a chválu boží a spasení věřících. Modlete se za své rodiče, aby jim Bůh odplatil všechnu námahu a péči, kterou o vás měli; modlete se za své sourozence, aby kráčeli po cestě, která k nebi vede. Pamatujte na trpící a nemocné, na umírající toho dne, té hodiny. Takové modlitby jsou Bohu příjemné a Maria Panna bude je svou přímlovou podporovati.

III.

Činíte-li to, tím snadněji sestoupíte na třetí stupeň, kde vám v ústrety přichází nepřítel. Nezapomínej, jak jsi se modlil. Viz, modlíš se se sepiatýma rukama a levá ruka tvá spočívá klidně v pravici; ty, které jsou jinak od sebe a v opačném pořádku jsou proti sobě, jsou nyní sepiaté a spočívají v sobě souladně a smířené. Co dělá tvá pravice levici, čím i svému nepříteli. Tak možno též rozuměti slovům sv. evangelia: »Kdo z nás bude otce prositi za ryby: zdali místo ryby dá jemu hada?« Neboť jako se hadem rozumí nepřátelství a nesmířlivost, poněvadž had rozsil nepřátelství mezi Bohem a člověkem, poněvadž had byl od počátku nepřitelem Boha a lidí — a jako lze rybou vyrozumívati Krista — již v katakombách byla ryba obrazem Krista, vítěze nad hadem — a smířlivost a lásku k nepřítelům, protože Kristus lidi, své nepřátele, až k smrti kříže miloval, tak se právě tím také naznačuje, že s Kristem máme také své nepřátele milovati, žehnati těm, kteří nás nenávidí, a modliti se za ty, kteří nám protiventství činí a utrhují nám — nikoli však, abychom zlé zlým spláceli, abychom po způsobu hada jed nenávisti a pomsty proti těm vystřikovali, které za své nepřátele pokládáme ať správně, ať bez přičiny. To je třetí ovoce modlitby a jestliže nás s Bohem láska spojuje, máme se dle slov sv. Basila s Bohem, který slunce své nechává svítiti na spravedlivé i nespravedlivé, i v tom spojovati,

abychom paprsek lásky boží, kterou v sobě chováme, všem sdělovali — i našim nepřátelům, všem v stejné míře. Jestliže jsi se rádně modlil, příteli, ukaž též ovoce své modlitby, že jsi se vážně modlil: »Odpust nám naše viny, jakož i my odpouštíme našim vinníkům!«

Jak krásně se modlil sv. apoštol Jakub ml. za své nepřátele! Byl prvním biskupem v Jerusalemě. Postil se hodně, prodléval často v chrámě a modlil se za lid na kolenou, tak že kolena jeho klečením zmozolovatěla a jako kůže velbloudova ztvrdla. Pro své ctnosti nazývali ho lidé »Spravedlivým« a ctili ho tak velice, že kdekoli šel, hrnuli se k němu, aby se dotkli roucha jeho. Když byl již 29 let svůj apoštolský úřad v Jerusalemě zastával, byl u vysoké rady obžalován, že prý ruší mír a svádí lid. Vysoká rada vyzvala ho, aby o Velikonocích vystoupil na pavlán chrámu jerusalemského a aby blud svůj odvolal. Jakub stoje na cimbuří chrámu zvolal: »Co se mne ptáte o Ježíšovi? Onť sedí na pravici veliké moci boží a přijde opět jednou v oblacích nebeských.« Statečná slova ta měla znamenitý účinek. Mnozí uvěřili v Krista. Zatvrdlel nepřátelé vidouce to vstoupili rychle na cimbuří chrámu a svrhli Jakuba zuřivě střemhlav dolů, kde ho kamenovali. Apoštol pokleknuv modlil se: »Prosím, Pane Bože, odpusť jim, neboť nevědí, co činí.« Jeden z přítomných kněží vykřikl: »Přestaňte! Co děláte? Aj spravedlivý ten modlí se za vás k Bohu!« Tu uchytil jistý valchář sochor, jímž se sukno ve vodě tlačí, a udeřil jím apoštola do hlavy, tak že ho tím usmrtil (r. 62.). Modlil se tedy 96letý apoštol umíraje za své nepřátele po příkladě Pána Ježíše a prvomučedníka sv. Štěpana.

O nepřátelích mluví Kristus Pán i v dnešním evangeliu: »Ven ze škol vyženou vás . . . A to vám učiní, protože nepoznali Otce ani mne.« Udává zde důvod a příčinu, proč je nepřátelé budou nenáviděti a pronásledovati, protože nepoznali Otce ani Pána Ježíše. Neznají Pána Ježíše! A přece má jméno Ježíš důstojnost, která jest nade všechny důstojnosti. Ve jménu Ježíše mají všichni kolena skláněti. Ale jak se chová svět? Co máme říci o těch, kteří svou zlobou svým bližním život ztrpčují? Neznají ani Otce, ani Ježíše Krista, nemají pravého ducha křesťanství, křivdí jiným, začez jim buď Bůh milostiv. Jest totiž v pravdě křesťanské šetrně souditi o nepřátelích, láskyplně o nich mluvit i pozhnání nebeské na ně svolávati. »Velice příjemnou jest Stvořiteli modlitba za nepřátele.« (Sv. Řehoř Vel.) Upřímná modlitba: »Otče, odpusť jim, neboť nevědí, co činí!« činí nás pravými učedníky Ježíše Krista a sprostředkuje nám vyslyšení modliteb a odpuštění hříchů. Naproti tomu nevyslyší Bůh modlitby zlomyslných, neboť modlitba jedovatého jazyka není voláním modlícího se, nýbrž syčení hada, které nemůže býti Bohu příjemné.« (Bonav.) Vezměme si to velice k srdci a třešme se při myšlence na pomstu boží na všechny hněvivé a nesmířitelné! Odpouštějme bratřím a sestřám, když nám ublížili. Odpouštějme upřímně a z celého srdce, nenechávejme v srdci svém místa hněvu. Odpouštějme

všem a bez výjimky! Odpouštějme ihned, aby nás nezastihla hodinka smrti, kdy nebudeme moci odpouštět. Odpouštějme a důvěrně budeme moci se modliti slovy začátku dnešní mše sv.: Exaudi, vyslyš nás, Pane!

Vfelo modlitbou: »Vyslyš nás, Pane« chceme zakončiti dnešní rozjímání, uvažujce, že všechny věci přicházejí od vůle boží, který nejlépe ví, co jest nám užitečné a prospěšné. »On jest Pán, ať činí, co jest dobrého v očích jeho!« (I král. 3, 18.) Při odevzdanosti do vůle boží bude život náš sladkým pokojem duše korunován, i tehdy, když přijdou dnové, kteří se nám nelíbí. Buďme jen naplnění dětinnou důvěrou v Boha a Duch boží, duch pravdy a útěchy vždy nám bude na blízku. Aby tomu tak bylo, voláme: Duchu boží, prosíme tě, buď nám vždy na blízku se svou milostí. Přijď na nás o Letnicích v bohaté míře. Ó přijď, Duše svatý, přijď, osvět, posilň a potěš nás, »aby ve všech věcech veleben byl Bůh skrze Krista, Pána našeho«. Amen.

Jan Nep. Jos. Holý O. Praem., farář v Holišově.

Mše sv. — školou ctností.

»Ježíši, příklade ctností, smiluj se nad námi!« Litanie k nejsv. Jménu Ježíš.

Asi čtyři tisíce let bloudilo lidstvo ve tmách nevědomosti a hříchův a toužilo po božském učiteli, jenž by je poučil o povinnostech k Bohu a k bližnímu a navedl k ctnostnému životu. A tu vroucně želaný učitel sestoupil »v plnosti času« na svět, a jeho budoucí činnost naznačoval již ten úkaz při jeho narození: »noc tmavá se proměnila v světlo denní«. Víte, že jest jím Ježíš Kristus, k němuž v litanii k nejsvětějšímu jeho jménu se modlíme: »Ježíši, příklade ctností, smiluj se nad námi!«

Ale jako lidstvo před příchodem Krista Pána na tento svět toužebně si žádalo božského učitele, podobně nemohlo lidstvo *po narození Spasitelově* bez něho zůstat. Proto nestačilo Synu božímu, že v lidském těle po 33 roky mezi lidmi bydlil a je poučoval; v nesmírné lásce své chtěl stále býti v našem středu, *stále svým příkladem nás učiti.*

A tu již blízká jest otázka: *Kde jest škola Ježíšova, abychom se dali do ní zapsati? Kde jest ta vysoká škola moudrosti a ctností, již může každý, i sebe prostší a neučený, navštěvovati, v níž bude s radostí přijat a uvítán? Kde jest učitelská kathedra Syna božího, abychom i my u ní se shromáždili, kde jest jeho kazatelna?*

Na oltáři katolickém, ve mši sv. S oltáře učí nás denně Syn boží, oltář jeho jest štěpníci všech křesťanských ctností. Na oltáři vidíme vzor největší lásky k Bohu; u oltáře se učíme milovati bližní tak, jak je miloval Pán; tam se učíme víře — vždyt mše sv. jest význačně »tajemstvím víry«; tam ožívujeme svoji na-

ději — vždyť nejsv. Svátost je příčinou a zárukou věčné blaženosti; tam učíme se přemáhati a zapírati, tam je nejlepší škola pokory a poslušnosti; tam rostou lilie panenství, tam srdce čerpá odvahu připodobniti se chudému Ježíškovi v jesličkách. Proto také ti, kdož do té školy často a rádi chodili, ctnostným, svatým životem vynikali.

Není nám, nejmilejší, možno, abychom probrali po řadě všechny ctnosti, kterým ve mši sv. od Ježíše Krista učiti se můžeme. Ale na sklonku rozjímání o mši sv. chci vás upozorniti na to, jak *důležitým sociálním činitelem jest mše sv.*, a chci vám ukázati, že zejména *čtyřem hlavním ctnostem, jichž je společností lidské a zvláště době naší tak velice třeba, nejlépe právě při mši sv. od svého milého mistra a učitele, Pána našeho, Ježíše Krista, učiti se můžeme.* Jsou to :

1. sebezapírání a obětavost,
2. pokora,
3. poslušnost a
4. chudoba.

O tom budiž dnešní závěrečné naše pojednání!
Ježíši, příklade ctností, smiluj se nad námi!

P o j e d n á n í.

1.

Rakovinou doby naší, zachvacující všechny vrstvy národa, jest *bezmezná požívavost*, shon po radovánkách a zábavách. Zdá se, jakoby heslo pohanské školy epikurejské: *»Jez, pij, po smrti není žádné radosti!«* vracelo se do společnosti křesťanské. Počítejte ty četné zábavné podniky, drahé lahůdky ze zámoří k nám dovážené, považte rok od roku stoupající spotřebu různých alkoholických nápojů, vzpomeňte na ty prokouřené milliony: to všechno žaluje na dobu naši a viní ji z veliké požívavosti.

A do toho víru světa ozývá se denně s oltáře při mši sv. hlas Spasitelův: *»Učte se ode mne!«*

Pozorujme jen, kterak se sám ve mši sv. umrtvuje, zapírá, všeho dobra hmotného se zřiká, sám sebe maří. Druhdy *»raněn jest pro nepravosti naše, pohřben jest pro hříchy naše«* (Is. 53, 5.); *»přijav způsobu služebníka ku podobenství lidí učiněn, sebe samého zmařil.«* (Ef. 2, 7.) A rovněž tak činí denně v oběti mše sv. *Hlavní známkou oběti jest zničení, zmaření daru obětního.* A vizte, drazí posluchači moji, kterak Spasitel váš při nejsvětější oběti se maří! Když kněz nad chlebem říká: *»Totoť jest tělo mé!«,* proměňuje chléb v tělo Páně; a když kněz nad vínem pronáší slova: *»Totoť jest kalich krve mé!«,* proměňuje víno v krev Páně. Slova knězova jsou tedy jako duchovní meč, který zabijí, maří beránka novozákonného, Ježíše Krista, tajemným způsobem. Tím, že mše sv. pod dvěma oddělenými způsobami chleba a vína se koná, naznačuje se smrt Páně, neboť jeho tělo

a jeho krev právě tak jsou od sebe odděleny, jako na kříži, kdež krev četnými ranami z těla vyšla. Však nedosti na tom: Před sv. přijímáním láme kněz sv. hostii po pravé straně, aby naznačil probodnutí boku Páně. Při sv. přijímání požívá tělo a krev Pána Ježíše, a tak viditelné způsoby nadobro maří.

Řekli bychom: *»Jest to velikomyslná obětavost!* — ale ta slova obsahují málo; věru nutno přiznati: nemáme slov, abychom vystihli nesmírnost oběti, sebezáporu Ježíše Krista, jak se nám ve mši sv. jeví.

A tato obětavost, to Kristovo tisíckrát denně opěťované zapírání a maření sebe sama jest *nejlepší školou sebezáporu našeho*. Cesta do nebe jest cestou odříkání, sebezapírání a mrtvení. Spasitel otevřeně pravil: *»Chce-li kdo za mnou přijíti, zapři sebe sám, vezmi kříž svůj a následuj mne!«* (Mat. 16, 24.) a jindy řekl: *»Vcházejte (nepohodlnou) těsnou branou — těsná jest brána a úzká (obtížná) cesta, která vede k životu.«* (Mat. 7, 13.—14.) V nás všech se ozývají tělesné žádosti druhu různého; již svatý Pavel si stěžuje: *»Libuji sobě v zákoně božím — ale vidím jiný zákon v údech svých, který odporuje zákonu v mysli mé.«* (Řím. 7, 22.—23)

Ve mši sv. však učí se křesťan kráčetí královskou cestou kříže a sebezáporu, zřikati se tělesných, smyslných požitků, přemáhati sebe sama, vítěziti nad hříšnými žádostmi, nésti kříž svůj. Ve mši sv. volá k němu Spasitel: *»Prosím vás, abyste vydávali těla svá v obět živou, svatou, Bohu libou!«* (Řím. 12, 1.) Ve mši sv. učí se křesťan i svůj celý život službě boží zasvěcovati a lásce k bližnímu obětovati. Oltář novozákonný nadchnul tisíce, ba miliony křesťanů k odříkání a velikomyslné obětavosti, již nenalzáme tam, kde není mešní oběti. Malý příklad: I protestanti mají své řeholní sestry, diakonisky, jež posluhují nemocným. Ale jaký je rozdíl mezi našimi jeptýškami a jimi. Kde bétou naše ctihodné sestry tu obětavost, trpělivost, sílu, ten sebezápor? V denním účastenství na mši sv. a v častém přijímání. Tam je ta vysoká škola, kde učí sama Moudrost věčná. U oltáře se učili mučedníci pro Krista dávatí životy, u oltáře se učili křesťanství Jobové trpělivosti, u oltáře zasvěcují panici a panny Bohu ustavičnou čistotu.

Vizte, nejmilejší, jak mnoho příčin máte i vy, abyste tu to školu často navštěvovali a k Pánu Ježíši při mši sv. volali: *»Ježíši, příklade ctností, smiluj se nad námi!*

2.

Druhá charakteristická známka naší doby jest hřích satanův, pýcha. Nahlédněte jen trochu do denního života — co v něm pýchy! Drahým oděvem, na dluh koupenými skvosty, přepychem v domácnosti hledí lidé ukázati svoji povýšenost. Nezřízená touha po přednosti, chlubivost, domýšlivost, pohrdání jinými zachvacuje celé vrstvy národa. Kdo byl dříve mistrem, má dnes *»velkovýrobu«*. K tomu přistupuje u tak zvaných lepších tříd honba za

tituly a řády, z pýchy pocházející pohrdání náboženstvím a bohoslužbou a mnoho jiného. Nelze krátce vypovědět, v kolikeré způsobě se ten jediný hřích objevuje a jak úžasné jsou jeho následky.

A k tomu pyšnému světu zase volá Spasitel při mši svaté: „Učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorný srdcem!“ (Matouš 11, 29.)

Veliké bylo ponížení jeho v jeslích, větší bylo na kříži, avšak největší jest ve mši sv. V jeslích a na kříži ukryto bylo pouze jeho božství, ve mši sv. pod nepatrnými způsoby chleba a vína jest ukryto také oslavené jeho člověčenství. Pod rouškou prostídkého chleba a několika krůpějí vína zahaluje celou bytost svou, podobaje se pouhému nic. Jako na kříži, tak i zde nemá „ani podoby, ani krásy“. Neboť kdo by mohl věditi, kdo chápati, že se Bůh tak hluboce ponízuje, kdyby nás o tom nepřesvědčilo neklamné slovo jeho! Tak se ponízuje, že ač Spasitel, přece tvorů do rukou se klade, že i od hříšných kněží a neuctivě a svatokrádežně sebou zacházeti dopouští!

V jeslích byl sice Syn boží odkázán na pomoc Panny Marie, ale ve mši sv. jest ještě nepatrnější a ubožejší, než to nejslabší novorozenátko. Sv. Josef jako pěstoun jen jedenkrát utekl s Ježíškem do Egypta před Herodem, ale mše sv., jak jsme jindy obšírněji slyšeli, od křesťanských vládačův, od křesťanských národů byla častokrát pod přísnými tresty zakazována a Spasitel nucen utíkat se svých oltářů. I v naší vlasti Čeští bratři mši sv. potupovali, bylat jim čarováním (Winter: Život církv., 42), a na Jičínsku byl v srpnu r. 1629 umučen P. Burnatý a jeho ministrant Jan Rokyta, protože šel sloužiti mši sv. do Rovenska. Na kříži se posmívali Spasiteli pouze Židé a pohané, ve mši sv. svou neuctivostí jej urážejí křesťané. K jeslím přišli z daleka mudrci a klaněti se jemu, avšak tisíce, ba *milliony vlašných, netěčných a špatných křesťanů chodí lhostejně podle dveří chrámových* — a ačkoliv církev pod těžkým hříchem ukládá povinnost účastenství na mši sv., přece přemnoží toho za nic neváží. Za živa činil Pán Ježíš zázraky, aby svou moc ukázal a své božské poslání potvrdil, ve mši sv. činí nesmírný zázrak, aby svou božskou velebnost ukryl.

Jak tedy ty, drahý křesťane, jenž jsi prach a popel, chodíš-li do té školy pokory Spasitelovy a uvažuješ-li to vše, jak bys mohl svoji šíji povznášeti a se pyšniti? Při mši sv. uč sebe samého poznávati, uvažuj svoji slabost, své zlé náklonnosti, svoji nedostatečnost, svoji hříšnost — a nebudeš o sobě více smýšleti, než sluší. (Řím. 12, 3.) Máš tedy dosti příčin volati při mši sv. k Spasiteli: *„Feziši, příklade ctností, smiluj se nad námi!“*

3.

Po celém světě jest nářek na nedostatek poslušnosti a úcty podřízených k představeným, pohrdání autoritou. Vždyť již i školní děti a studenti stávkují, své učitele a professory zabíjejí. Na říšské

radě se chlubil kterýsi řečník: »My jsme proti každé nebeské i světské vrchnosti!« V Praze vycházející list napsal vážná slova: »Všechna autorita jest zničena, lid jest zdivočen, nikdo nechce poslouchati!« Tisícové jedí chléb svého pána — ale přece na tom zhusta velmi dobrém pánu zradu páchají, jemu nevěrní jsou. Dřívě se říkalo: »Či chléb jíš, toho píseň zpívej!« Ale dnes?!

Zase do toho moderního zmatku *s oltáře ozývá se hlas*: »*Pojďte sem, ke mně, ode mne se učte!*« Druhdy Spasitel »ponížil sebe samého učiněn jsa poslušným až k smrti a to smrti kříže« (Filip 2, 8.), a ve mši sv. *na oltáři denně osvědčuje svou poslušnost*. Jest vypočteno, že denně na světě jest obětováno asi 350 000 mší sv. — a sotva každý z 350.000 kněží mši sv. sloužících vyřkne slova posvátná a Krista Pána takřka jménem zavolá, Syn boží, ač mu »dána všeliká moc na nebi i na zemi« (Mat. 28, 18.), úplně a bezvýmínečně jest poslušen. Neposlouchá však ani nejsvětější Matky své, ani panického pěstouna, »jímž byl poddán« (Luk. 2, 51.), ale podrobuje se vůli svého tvora, svého sluhy, a kdyby to byl ten nejposlednější, nejubožejší a nejhlšnější v celé církvi. Jemu dal moc nad sebou, jemu přikázal, aby tuto moc denně vykonával — a proto na jeho slovo sestupuje na oltář a tam se klade za obět. Kněz svatou hostií do rukou běže, ji vyzdvihuje, láme -- a Bůh k tomu všemu mlčí.

Křesťanští rodičové! *Chcete, aby vaše děti podobaly se božskému Dítěti v poslušnosti*, aby dbaly vašich napomenutí, rozkazův a výstrah? *Posílejte a vodte je do vysoké školy poslušnosti, na mši sv.* Tam Syn boží vlije do srdce jejich ducha pravé poslušnosti a vypudí z nich všelikého ducha odboje a vzpury! A jestliže snad vaše děti, vaši podřízení proti IV. božtému přikázání hřeší, vás poslušni nejsou, vás nectí, nemilují, uráží — tažte se sami u sebe: Nejsou snad já sám tím vinen? Posílám je aspoň v neděli k oltáři Kristovu, kde se povinností IV. božtého přikázání nejlépe naučiti mohou? Nezdržuji je od návštěvy mše sv., nedávám jim v té příčině špatný příklad, neukládám jim snad dokonce v neděli a ve svátek bez potřeby práce služební? A postihnete-li se sami jako vinníci, učíte předsevzetí, že ode dneška má jinak býti. Pozorujete přece, že máte dosti příčin u oltáře Kristova při mši sv. volati: »*Ježíši, přiklade etnosti, smiluj se nad námi!*«

4.

Shon po penězích a bohatství je neposlední známkou hamižné naší doby. Malý příklad: V Rakousku byla před nedávnem zavedena třídní loterie; vydáno 100 000 losů, ale záznam byl mnohem větší; proto má býti vydáno dalších 40.000 losů. Málo kdo je spokojen se svým stavem; tisíce lidí chtějí zbohatnouti, a nejde-li to poctivě, tedy třeba nepoctivě. Smutné ukázky z veřejného našeho života podávají denní listy. Doby naše jsou doby defraudací, zpronevěr, národních zrady.

A zase s oltáře katolického zaznívá hlas: »Pojďte ke mně, a učte se ode mne!« Chudíčký Ježíš při mši sv. tak volá. Po celý život opovrhoval zlatem; v chudobě se narodil, chudý žil, chudý umřel — a nyní *chudý ustavičně se obětuje*, chudé při mši sv. těší a sílí. Svět staví si nádherné paláce, avšak jak ubohý jest tak mnohý dům boží u nás, což teprve v krajinách missionářských! Chata dřevěná, z několika prken sbitá, a ta jest trůnem božského Spasitele! V lísteček chlebový, v několik kapek vína, v tyto chudíčké způsoby halí nesmírnou velebnost svou ten, jehož nebesa obsáhnouti nemohou! Chléb zvolil pro mši sv., pokrm nejobyčejnější, pokrm chudáca, jež všude lze opatřiti bez obtíží, aby i v té nejzapadlejší a nejchudší vesničce obětovati se mohl. Jak chatrná jsou leckde mešní roucha, prádlo kostelní, prádlo kněze ke mši sv. — a přece Spasitel v největší chudobě i s tím se spokojil.

Ó s toho katolického oltáře nadmíru vážně zní výstraha: »Běda vám bohatým, nebo již máte potěšení své!« (Luk. 6, 24) U oltáře se učí člověk milovati svoji chudobu — vždyť jí se stává podobným Spasiteli; u oltáře rozumíme lépe slovu Spasitelovu: »Neskládejte sobě pokladů na zemi, kde rez a mol kazí a kde zloději vykopávají a kradou, ale skládejte sobě poklady v nebi, kdežto ani rez ani mol nekazí a kde zloději nevykopávají aniž kradou!« (Mat. 6, 19.—20.) Jenom u oltáře chápeme, jak hluboká moudrost jest obsažena v učení Písma sv.: »Jest pak zisk veliký pobožnost s dostatečností (s myslí na mále přestávající). Nic jsme zajisté nepřinesli na tento svět: bezpochyby že také nic odnésti nemůžeme. Ale majíce pokrm a čím bychom se odvali, dosti na tom máme. Neboť kteří chtějí zbohatnouti, upadají v pokušení a v osidlo ďáblovo a v žádosti mnohé neužitečné a škodlivé, kteréž pohřbížují lidi v zahynutí a zatracení.« (I. Tim. 6, 6.—9.)

Zpytujme se, nejmilejší, zkoumejme srdce svá a ťažme se, zda i my nejsme nespokojeni se svým stavem, zda nereptáme a neproklínáme chudobu, zda nezávidíme jiným, zda si nepřejeme bohatství, abychom mohli vésti život pyšný, zahálčivý, hříšný. A až nám svědomí naše odpoví, řekněme si, zda není nám třeba často choditi do té školy chudoby, kterou na oltáři při mši svaté Ježíš Kristus otvírá, zda nemáme přičiny volati k němu, když za ha'en v chudíčké způsoby chleba a vína na oltáři se obětuje: »*Ježíši, přiklade ctností, smiluj se nad námi!*«

* * *

Jak důležitým sociálním činitelem jest tedy mše sv.! Jest lékem naší doby, největší vředy naší doby mohou jí býti zhojeny; jest protijedem požívavosti a pýchy, pohrdání autoritou a honby za bohatstvím. Jaké štěstí tedy pro společnost lidskou, jaké významění pro nás, že máme mši sv.! Žádný lidský jazyk nemůže vypověděti, jak bohaté milosti z ní plynou a jak mnoho by lidská společnost získala, kdyby jen všichni katolíci dle vůle boží hojně a často mši sv. navštěvovali! A trpí li doba naše vadami

a neduhy vylíčenými, bují li v ní požívavost a pýcha, rozmáhá-li se neúcta a nevážnost k autoritě a honba za statky časnými, jistě jest na snadě myšlenka: *Není nějaké spojitosti mezi těmi smutnými zjevy — a poloprázdnými chrámy?* Není to snad právě tím, že mše sv. tak mnoho jest zanedbávána?

Co tedy učiníte?

Učiňte dnes na sklonku našich rozjímání o mši sv. to *svaté předsevzetí*, že *bez důležité příčiny v neděli a ve svátek nikdy ji neopominete*; slibte dobrotivému Spasiteli, že chcete, *pokud jen možno, i ve všední dny té vzácné oběti se zúčastňovati!*

A budete-li v slově státi, pak až ne zvony všech kostelů celého světa, ale zvuk trub andělských zvátí vás bude k věčné mši sv., k věčnému patření na Pána v nebi, až ne kněží u oltářův, ale andělé sami volati budou: *»Svatý, svatý, svatý Pán Bůh zástupů!«* — pak vás bude provázeti před trůn spravedlivého, ale též milosrdného soudce vědomí, že jste se Spasitelem už zde na světě se scházeli, do jeho školy na mši sv. chodili, od něho se učili — a pak splní se na vás prorocké slovo sv. Jana: *»Blahoslavení, kteří k večeri svatby Beránkovy povoláni jsou!«* (Zjev. 19, 9.) Amen.*

R. S.

Na svátek sv. Josefa, ochránce církve.

(Neděle třetí po Velikonoci.)

Sv. Josef a nejsv. Eucharistie.

Jděte k Josefovi: a cokoli on vám řekne, učiňte. (I. Mojš. 41, 55.)

V Kristu shromáždění! Církev sv. oslavuje dnes sv. Josefa jakožto ochránce celé církve svaté. A zajisté právem. Jestť sv. Josef velikým svatým a mocným přimlvcem u Boha. Vímeť z evangelia, že sv. Josef byl před zákonem otcem Ježíše Krista a komu jinému ještě kromě sv. Josefa řekl Pán: *Otec můj jsi ty, já dnes zplodil jsem tebe?* Kdežto ostatní svatí měli co činiti jen s dílem vykupitelským, byl sv. Josef v úzkém vztahu s Vykupitelem samým. Tyto vztahy byly úzké, tak vnitřné, důvěrné, ale i důležité, že vyjímajíce jedinou Matku boží nesekáváme se s nimi nikde. A proto též vedle Matky boží není svatého, který by stykem s vtěleným Slovem tak posvěcen byl, jako světec náš. — Téhož cíle jako sv. Josef máme dojíti i my. *»Tot jest zajisté vůle boží, posvěcení vaše«* (1 Thess. 4. 3.). Prostředků posvěcovacích zná katolický křesťan mnoho; než myšlenka na sv. Josefa vede nás přímo k prostředku nejúčinnějšímu, k Bohu samému, přítomnému v nejsv. Svátosti oltářní jako dlel božský Spasitel uprostřed sv. rodiny, tak dlel též uprostřed nás. Jest záhodno, v Kristu shromáždění, abychom v době velikonoční, kd y připomínáme si ustanovení nejsv. Svátosti oltářní a kdy církev sv. pod

*) Hlavně použito: Dr. Kupka, »O mši sv.«.

těžkým hříchem zavazuje nás ku sv. přijímání, abychom v této době častěji na nejsv. Svátost myslili a k větší pobožnosti k ní se povzbudili. Příležitost k tomu máme i dnes, kdy slavíme v církevním roce druhý svátek sv. Josefa. Proto uvažujme o tom, čemu učíme se od pěstouna Páně vzhledem k nejsv. Svátosti oltářní, a cokoli nám řekne, učíme.

P o j e d n á n í.

I.

Bylo to brzy po zasnoubení sv. Josefa s Pannou Marií, když ukázal se anděl Páně sv. Josefovi ve snách, řka: »Josefe, synu Davidův, neboj se přijmouti Marii, manželku svou: neboť co v ní jest zplodeno, z Ducha sv. jest. Porodí pak syna a nazveš jméno jeho Ježíš, neboť on spasí lid svůj od hříchů jejich« (Mat. 1, 20.—21). — Tak poučil anděl sv. Josefa, že nevěsta jeho jest bez úhony, že dílo, jež v ní uskutečněno, jest dílem božím, a účinkem Ducha sv., že dítě, kterého se Marii Panně dostane, není nikdo jiný než sám Syn boží, zaslíbený Messias. — A jak přijal slova tato sv. Josef? Písmo sv. nám nic jiného nepraví než: »Povstav pak Josef ze sna, učinil, jakož mu byl přikázal anděl. I přijal manželku svou« (Mat. 1, 24.). Sv. Josef *věří* a proto též anděla tak ochotně a bez váhání poslouchá.

Jak toužebně pak asi očekáván v domku nazaretském zaslíbený Messias! Ale zde neměl se zaslíbený Vykupitel naroditi. Označilt prorok Micheáš jiné místo jakožto jeho rodiště. Tam bylo se Marii Panně odebrati. — Tichá, svatá noc snesla se nad Betlemem, kde »Slovo tělem učiněno jest a přebývalo mezi námi«. V chudém stáji klaní se Maria Panna svému prvorozenému a jednorozenému, ovinuje ho plénkami a klade do chudých jeslí. Na to probouzí sv. Josefa a vede ho k dítěti. Sv. Josef přistupuje k jeslím a vidí po prve tvář toho, jež tak mnozí králové chtěli viděti a neviděli. Patří na malé, slabé dítě, ale osvětlen nadpřirozeným světlem poznává celou jeho velikost a velebu. Proto vrhá se s Matkou boží na kolena a kloní se mu s věrou, úctou a láskou, již jen svaté srdce jeho schopno bylo. Jeho duše se tu takřka rozplývá láskou, radostí a vděčností k Bohu. Jen jedna věc dotkla se bolestně dobrého srdce sv. Josefa. Bylo to ono okolí, v němž Bůh jeho prožiti musil první okamžiky svého pobytu na zemi: pustý, opuštěný chlív. Jen svou lásku, své srdce mohl mu sv. Josef v tomto okamžiku dáti. A božské dítě hlubokým a moudrým okem svým porozumělo těmto myšlenkám a zahrnulo sv. Josefa již nyní hojnými milostmi.

Tak stal se nám sv. Josef vzorem a učitelem víry, pevné a neochvějné víry v přítomnost Syna božího mezi námi. Jak nás však myšlenka ta zároveň zahanbuje! Vždyť víra sv. Josefa zakládala se pouze na zjevení andělském, a byla tak ochotná, silná a neochvějná, kdežto víra naše, ač kotví ve slově věčné Pravdy

samé, když řekla: Toto jest tělo mé, toto jest krev má, jest mnohdy tak slabá. Oč více tu máme přičiny říci se sv. Tomášem Aquinským: »Věřím všemu, cokoliv Syn boží řekl.« — Proto kdyby snažil se zlý duch tuto víru v nás zviklati, ať již pochybnostmi nebo rouhavými řečmi jiných, rceme jen vždy se sv. Pavlem: »Vím, komu jsem uvěřil.« Sv. Josefa nezmátla ani nepřízeň obyvatelů betlemských, ani nedůstojný přibytěk zrozeného dítěta, ani bezbranné, zimou se chvějící dítě samo. Věděl, komu uvěřil.

A když dostane se nám toho štěstí, že můžeme se klaněti svému Bohu, pokleknouti před svatostánkem, ó, pak učiňme tak v duchu sv. Josefa. Vzbudme víru v jeho přítomnost, lásku a vděčnost k tomuto tajemství lásky a obětujme Spasiteli svému všechny své práce, celý svůj život. A čiňme tak častěji. Jak často podobá se i ten nejkrásnější chrám opuštěné a studené jeskyni v Betlemě. Kostel prázdný a chladný! Nemyslím ani tak chlad, který pocituje tělo naše, jako chlad, který doléhá na duši naši a ještě více na duši božského Spasitele ve svatostánku, když nikde v celém chrámě nebohí k němu plamen lásky v srdci lidském. Ó, proto pojďte, třeba jen na chvílku, sem často duše, které Spasitele svého milujete, a nahraďte mu svou planoucí láskou urážky a chlad srdcí ho nemilujících. S jakou láskou shlédne pak na vás boží Syn, s jakým zálibem shlédne na vás i sv. pěstoun jeho, když příkladu jeho následujete a jakoby na místě jeho Bohu svému se klaníte.

II.

I chodívali rodiče jeho (totiž rodiče Pána Ježíše, jak vypravuje dále sv. Lukáš) každého roku do Jerusalema na slavnost *velikonoční*. A když byl ve dvanácti letech, a oni podle obyčeje svátkového šli do Jerusalema a dokonavše dny sváteční se vrátili, pacholík Ježíš zůstal v Jerusalemě, aniž to zpozorovali rodiče jeho. Domnívajíce se pak, že jest v průvodu, ušli den cesty a hledali ho mezi příbuznými a známými, a nenalezše navrátili se do Jerusalema, hledajíce ho (2, 41. 45.). — Jak veliká byla tu bolest pěstouna Páně! Jak mučila jej nejistota a strach o božské dítěto! Proč je opustil? Snad byla to jejich nehodnost, jež božské dítěto od nich odpudila? A bolest nad ztraceným štěstím pudí je k tomu, by s božským dítětkem co nejdříve se shledali. Vizme, jak všemi cestami procházejí a jak zevrubně poutnická procesí si prohlížejí. »I stalo se, po třech dnech nalezli ho v chrámě« (Luk. 2, 46).

V Kristu shromáždění! I my někdy jakobychom ztráceli Boha, kdy se nám aspoň tak zdá, že nás Bůh opustil. Jsou to především ony chvíle časného zla: bolestí, nemocí, pronásledování, neštěstí, kdy duše naše pod břemenem bolu klesající tak tak že nevyrazí v povzdech: »Bože můj, proč jsi mě opustil?« V takových chvílích musíme i my hledati Boha, a to především hledat Pravdu jeho; neboť Bůh jest Pravda. Musíme okem víry

posuzovat své utrpení a prosit Boha o sílu a spasitelná vnuknutí, abychom utrpení trpělivě nesli a šťastně přestáli.

Sv. Josef schodil mnoho cest, ale jen po jedné dostal se k božskému dítěti, a to byla cesta do chrámu. Táž cesta jest nejjistější i pro nás, hledáme-li Boha v neštěstí, cesta do chrámu před svatostánkem, kde »přimluvce máme u Otce, Ježíše Krista spravedlivého« (1. Jan 2, 1.). »Až dosavad,« volá k nám Spasitel náš ze svatostánku, »neprosili jste za nic ve jménu mém; prostě a vezmete, aby radost vaše byla úplná.« (Jan 16, 34.)

Veliká bolest sv. Josefa skončila pro něho velikou radostí a ctí, když odváděl božského Syna svého opět s sebou domů. A podobně můžeme i my svou radost před svatostánkem vyvrcholiti tím, když od oltáře z chrámu vycházíme s Bohem svým, ne snad jen vedouce jej za ruku, ale s Bohem v srdci svém, po *sv. přijímání*. Jakou radostí a silou teprve tu pro život vyzbrojeni budeme, když přijmeme do srdce svého »chléb života«, »chléb silných« a »víno panny rodící«. Ó, proto pojďte k němu všichni, kteří obtíženi jste, a on vás občerství!

Sv. Josef v pokoře své domníval se, že snad nehodnost jeho božské dítěto od něho zapudila. Nebylo tomu tak. Božský jinoch zůstal v chrámě zvláštním řízením božím.

Ale pohledme, v Kristu shromáždění, na sebe. My často snad ztrácíme Boha vlastní vinou, to jest hříchem, když ztrácíme hříchem milost boží. Tu nám nastává přísná povinnost Boha, milost boží hledati, a to s bolestí. Jest to bolest nad hříchy, lítost, která jediné nám ztraceného Boha vrací. Ale i tu zbývá nám ještě radost naši nad vrácením Boha, nad milostí odpuštění hříchů vyvrcholiti přijetím Boha do srdce našeho, tohoto druhého domku nazaretského, domu to Ducha sv., aby Bůh náš zůstal s námi a chránil nás příště od každého neštěstí těla i duše. Hledejme takto Boha svého zvláště ve sv. době *velikonoční*; přistupme v této době všichni k svátosti pokání a přijmeme nejvyšší Svátost oltářní!

III.

Po památném případě jerusalemském nastává pro sv. Josefa doba tichého a útulného štěstí. Jest to jeho život v Nazaretě. Sv. Lukáš praví o božském dítěti: »I odebral se s nimi a přišel do Nazareta a byl jim poddán. A Ježíš prospíval moudrostí a věkem a milostí u Boha i u lidí« (2, 51—52.). — Ze slov těchto můžeme poznati i účinky, jaké měly na srdce sv. Josefa ustavičná přítomnost a styk jeho s božským Synem. Pán Ježíš prospíval moudrostí, t. i. dával čím dále, tím více na jevo svou moudrost; z toho však plyne, že lidé, s nimiž obcoval — a mezi těmi byl vedle Matky boží na prvním místě sv. Josef — od něho na poučení víc a více získávali, víc a více Boha poznávali a vnikali do tajemství vykoupení. A toto stále dokonalejší poznávání Syna božského mělo za následek stále větší lásku k němu. Jako andělé pohledu na Boha nemohou se nasytiti a celým svým srdcem na

Bohu jakožto svém největším dobru Ipí, tak shromáždil a soustředil i sv. Josef v tomto zrcadle vši krásy, ve světlém zjevu božského Syna všechny své myšlenky a city. Vše vztahovalo se na Ježíše Krista, tento živý, viditelný a jediný střed jeho života. A čím větší byla láska sv. Josefa k božskému dítěti, tím duše jeho stávala se Bohu podobnější a světlejší, protože Bůh jest i Láska.

Chceme li, v Kristu shromáždění, dojíti téhož dokonalého poznání Boha a dojíti oné veliké lásky sv. Josefa k božskému Synu jeho, pak pěstujeme též *častý* a pokud možno i *denní* styk s božím Synem. Stává sa netoliko v modlitbě, v návštěvách nejsv. Svátosti, ale též a především *častým i denním sv. přijímáním*.

Častým sv. přijímáním vnikneme víc a více do pravd sv. náboženství, pochopíme též víc a více nejsv. Svátost oltářní, a srdce naše rozhoří se mocnější láskou k Pánu Bohu. Časté sv. přijímání nás též uschopní, abychom se Synem božím v srdci lehce a radostně prošli pouští a nástrahami tohoto světa. Když prchal sv. Josef před Herodem, bylo mu mnoho vytrpěti: musil projíti nehostinou pouští, bydliti v cizí zemi, kde mluvili lidé zcela jinou řečí a uctívali modly; ale božské dítě bylo s nimi a naplňovalo je útechou a radostí. Tak bude i nám božský Spasitel v častém sv. přijímání jedinou radostí a silou, když se nám ubíráti bude pouští tohoto světa, kde tak pořídku setkáváme se s pramenky pravdy a kvítky ctnosti, kde mluví lidé zcela jinou řečí než jest řeč hodného katolického křesťana, a kde místo Boha a Syna jeho uctívá se tolik model. Proto pojďte a vizte, jak sladký jest Pán!

IV.

Tiché štěstí skrytého života v Nazaretě bylo přerušeno smrtí sv. Josefa. O době, kdy sv. Josef zemřel, nevíme nic určitého. Máme však za to, že se sv. Josef rozloučil s tímto světem v době, kdy Spasitel dosáhl již věku mužného a mohl matku svou vydatně se starati. Smrt sv. Josefa nastala snad následkem nemoci, ale více ještě strávením tělesných sil jeho mocnou a hlubokou láskou, jakou choval k svému Synu a Bohu. Láska sv. Josefa k Synu božímu během času se stupňovala. Tak nahromadilo se v srdci sv. Josefa tolik lásky, že příboji její vln nemohlo jemné tkanivo těla a života jeho trvale vzdorovati. Ano, plamen lásky k božskému Synu vyssával a stravoval stále víc a více životní sílu sv. Josefa, až konečně životní síla došla a bezvládné tělo kleslo. Jistě že v tomto okamžiku, okamžiku to pro člověka nejrozhodnějším a nejvážnějším, plně se zjevila láska a vděčnost božského Syna a Marie Panny, tak že sv. Josef umírá smrtí nejkrásnější a nejblaženější: Pán života a matka jeho dlí po boku umírajícího otce a snoubence, těší ho a v milujících rukou svých drží klesající již tělo. Duše jeho, sladkými milostmi občerstvená a od Ducha sv. útechou a radostí naplněná, čeká již na rozkaz boží, kdy jí bude z těla vyjíti. A tu sklání se již božský Syn

k hlavě svého sv. pěstouna o rámě jeho opřená a na rozloučnou vtiskuje mu na čelo políbení jakožto viditelný důkaz své vděčnosti a lásky k němu. V témž okamžiku odlétá čistá duše sv. Josefa v lepší svět. Krásná, vznešená a velebná byla smrt sv. Josefa, jako když veliké, zlaté, naposledy na zem usmívající se slunce tiše za hory zapadá s uspokojením patříc na svou celodenní práci. Ó, jak drahocenná jest před Pánem smrt svatých jeho!

Zajisté, že takováto drahocenná, šťastná smrt jest i naším přáním. Nuže, starejme se o to a včas a modleme se za to, abychom jako sv. Josef zemřeli takřka v náručí božského Syna, s milostí a láskou k Bohu v srdci, *posilněni na cestu do věčnosti nejsv. tělem a krví Páně*. Pak ztratí pro nás smrt své hrůzy, poněvadž pak bude smrt pro nás jistě jen přechodem do života lepšího, jak nám slíbil Pán: »Kdo jí mé tělo a pije mou krev, má život věčný«; pak bude se nám též nadíti, že i tělo naše, jemuž zde právě pro život věčný často ukládati musíme oběti, povstane k věčné oslavě, až Pán ho — jak slíbil — vzkřísí v den poslední.

V Kristu shromáždění! Mohli bychom říci, že sv. Josef jest svatý pro naši moderní dobu. Každá doba má své zvláštní nebezpečí a potřeby, a Pán Bůh ve své nevyzpytatelné moudrosti a dobrotě stará se o patřičné prostředky, by potřebám světa zadost učinil. Tak učinil i vzhledem k naší době, kdy náměstek jeho na zemi, nynější sv. Otec, ku zabojení ran, z nichž krvácí jak jednotlivci tak společnost, jakožto nejjistější a neúčinnější prostředek doporučil časté, i denní sv. přijímání. A my poznali jsme dnes, že ze života sv. Josefa mnoho též získati můžeme pro svou víru v nejsv. Svatost oltářní a život podle této víry. Ó, prosme vždy, ale zvláště dnes sv. Josefa, aby nám vyprosil pevné víry v přítomnost Syna božského v nejsv. Svátosti oltářní, aby *chránil* nás při této víře, by pudil nás milostí, jíž nám na Pánu Bohu vyprosí, k častému i dennímu svatému přijímání a zejména aby jako ochránce nás a přímlyvce za šťastnou hodinku smrti vyprosil nám blažené smrti a té milosti, abychom spojeni s božským Synem jeho uslyšeli od Soudce svého táž slova, která i jej do blažené věčnosti přivítala: »Dobře, služebníku dobrý a věrný — vejdi v radost Pána svého.« Amen.

Jan Ertl.

LISTY VĚDECKE.

Zasílání mešních stipendií.

Farář A. obdržel dopis z jižní Itálie: odesílatel — jistý kanovník — prosil o mešní stipendia. Faráři B. zaslána byla z jisté severní diecese prosba tamního kněze o mešní intence! K dopisu přiložen byl řádně vyhotovený doporučující list biskupův.

Smějí těmto petentům býti zaslány mešní intence?

V novějším zákonodárství církve o persolvování a další předávání objednaných mší (srovn. dekrety S. C. C. »Ut debita« z 11. května 1904 a Recenti z 22. května 1907) potírá se s celou přísností a pod trestní pohružkou jakákoliv forma obchodu a výtěžku, nemírné shánění a bromažení a konečně lehkomyšlné další předávání mešních stipendií. Tyto nepříslušnosti musí býti z kořene vymýceny. Vzhledem k poslednější chybě praví se v dekretu »Recenti«: »Sunt reperti, qui a lege discedentes expressa num. 5. Decreti (»Ut debita«) missas celebrandas commiserint, non modo copiosius quam liceret largiri privatis, sed etiam inconsideratius; quum ignotis sibi presbyteris easdem crediderint, nominis titulive alicuius specie decepti vel aliorum commandationibus permoti, qui nec eos plane nossent nec assumpti oneris gravitatem satis perspectam haberent.«

Kongregace koncilová obrací se na biskupy a ostatní ordináry (regulární praeláty a představené řádů), aby v této důležité věci byli náležitě bdělí a upozornili klerus na nebezpečí hrozící z nedbání církevních nařízení, jakož i na přísnou povinnost svědomí. Nikdo nemá odporovat nařízením církve, která vydána byla na základě hořké zkušenosti.

Kterých předpisů musí býti dbáno při předávání mešních stipendií? Chce-li někdo dle intencí dárce stipendií nebo dle nařízení církve mešní stipendia předati, může tak učiniti jen předáním na jiného kněze nebo na svého ordinara. V prvním případě jest předepsáno (srv. dekr. »Ut debita« 5. 6.) 1. že přijímatel jest osobně znám, 2. že jest nade vši pochybnost důvěry hodným, svědomitým knězem, 3. že o persolvování převzatých mší dá prostředníku ústní nebo písemné potvrzení. Za přesné dodržení těchto předpisů ručí kněz, který stipendia předal, svým svědomím a svým jměním. Tím jest vlastně zasílání stipendií valně omezeno. Absolutně jest vyloučeno, aby na cestách na př. v Itálii bylo vyhověno žádosti některého tamního kněze o stipendia: rovněž jest

zakázáno předati stipendium cestujícímu knězi, který nemůže se vykázati řádnými průkazy. Chce-li regulární nebo sekulární kněz zaslati mešní stipendium mimo vlastní diecesi, musí tak učiniti jak dekret »Recenti« I. předpisuje: (»per eorum Ordinarium, aut ipso saltem audito atque annuente«). A kdo — biskup nebo kněz — zaslati chce stipendium biskupu nebo knězi na východě, musí tak učiniti prostřednictvím kongregace propagandae fidei (II.), nebo apoštolského delegáta. (Odpověď S. C. C. z 9. září 1907.) Jen představení řádů a náboženských ústavů smějí — dle téže odpovědi — příslušníkům svého řádu na východě se nalézajícím bezprostředně zaslati mešní stipendia. Kdo zašle stipendium obyčejnému knězi, ručí za persolvování až do té doby, než dojde potvrzení, že mše byla čtena; kdo předal mši biskupu nebo představenému řádu (event. Svaté Stolici, kongregaci propag. nebo apoštolskému delegátu), jest před Bohem a církví prost veškeré povinnosti (S. C. C. 27. února 1905). Proto také kněz, zaslál-li stipendium někomu mimo svou diecesi, učiní tak prostřednictvím ordinara příjemcova; pak stačí inu pouhé potvrzení příjmu (S. C. C. 27. února 1909).

Nejjednodušší jest, musí-li někdo stipendium předati, zaslati je svému biskupovi nebo představenému řádu. V takových případech přestává všechna další povinnost a zodpovědnost, kterou přijímá úplně a zcela ordinar.

Biskup nebo představený řádu musí vésti dvě knihy: jednu, v níž zaznamenávají se zasláné mešní intence s příslušným obnosem stipendia (Ut debita 7), a druhou, v které zapsáni jsou kněží, kteří intence obdrželi a počet předaných stipendií (»Recenti« II.). Ordinarovi náleží pečovati dle možnosti o brzké persolvování mší, a to: především mají býti čteny vlastní manuální mše a pak ony nadační, které — poněvadž v domácím kostele čteny býti nemohou — správně a s dovolením sv. Stolice smějí býti předány jinému knězi. Stipendia mají býti rozdělena buď mezi domácí klerus, mohou však také býti zaslána jiným biskupům resp. představeným řádů, ano i kněžím mimo diecesi, dummodo sibi noti sint, omnique exceptione majores. Od obyčejných kněží musí ordinar žádati potvrzení o persolvování: zaslál-li se jinému ordinarovi, není potvrzení potřebí.

Co týká se doby, v níž musí býti mše přečteny, počíná tato dnem, kdy mešní intence ordinarem byla přijata.

Z uvedených zde předpisů lze snadno usouditi, směli-li faráři A. a B. žádaná stipendia dotyčným petentům zaslati.

A. nesměl zaslati stipendium neznámému, v cizí diecesi bydlícímu kanovníkovi, kdežto B. svému spolubratru intenci zaslati směl, neboť z přiloženého biskupova vysvědčení vysvítá, že petent jest svědomitým knězem, a jestliže biskup k žádosti za stipendium dal svůj souhlas, jest farář B. biskupem žadatelovým kryt. Nesmí však B. zapomenouti vyžádati si potvrzení o persolvování mší a toto potvrzení přiložiti k mešnímu žurnálu.

Sto krátkých odpovědí na sto volno- myslitelských otázek.

Jak známo, vydali mnichovští volnomyslitelé před časem leták, který hromadně rozdáván větším školním dětem, v němž náboženské učivo bylo ve stu otázkách zlehčeno a dětem dílem pochybnosti, dílem však přímo nevěra tímto opravdu ďábelským způsobem vočkována. Protože z tohoto letáku čerpají různé české církvi nepřátelské časopisy a tu a tam podobné otázky ve škole z nenadání se vyskytují, domnívá se redakce, že jest časové této otázce i v tomto listě náležitou pozornost věnovati, a proto přináší odpovědi na volnomyslitelské námítky, jak je v »Kath. Kirchenzeitung« (Solnohrad) uveřejnil prof. Dr. Josef Vordermayer. Odpovědi jsou upraveny se stanoviska katechetského a jsou zejména krátkou apologií bible. Třeba by čtenáři sami dovedli na námítky ve způsobě otázek přednesené odpověděti, přece výstižnost a pohotovost odpovědí přijde jim vhod a zaslouží reprodukce.

1. Kdo stvořil Boha, má-li vše svůj počátek?

Bůh nemá počátku, jest od věčnosti sám od sebe; jenom bytosti *mimo* Boha mají svůj začátek a byly stvořeny.

2. Co činil Bůh před stvořením světa?

O tom nám ničeho nezjevil a proto ničeho nevíme. Jistě však byl Bůh nejvyš blažen pro svrchovanou dokonalost svou a jeho nekonečná moudrost neměla nedostatku myšlenek.

3. Proč stvořil Bůh svět? Chybělo mu něco, pokud byl sám v ničem?

Bohu před stvořením světa nic nechybělo. Jenom z lásky stvořil rozumné, svobodné bytosti a pro ně svět, aby mohly na jeho blaženosti podíl bráti.

4. Co znamenají slova: »Na počátku stvořil Bůh nebe

ož jsou nebe a země dvě hlavní částky světa asi tak jako podlaha a střecha?

5. Nebylo stvořeno nebe (obloha) opětně a teprve druhého dne a země jako souš teprve třetího dne?

Slovy: »Nebe a země« jest krátce všecko rozuměti, co vůbec Bůh stvořil, tedy celý vesmír, a sice tak, jak to vše s počátku bylo ještě beztvárné a bez určitého pořádku. Další zprávy o stvoření světa líčí pak zvláště, kterak a v jakém pořádku Bůh ednotlivé části všehomíra stvořil aneb uspořádal. Proto v bibli čteme, že Bůh stvořil druhého dne oblohu a třetího dne na zeměkouli vodu od souše oddělil a trávě, keřům a stromům ze země vyrůstí kázal.

Při té příležitosti budiž vytčeno stanovisko věřícího katolíka ke zprávě o stvoření světa. Církve popřává v té příčině volnosti různým výkladům. Věřoučné články, které ze stvoření světa vyplývají, a jež církve k věření předkládá, jsou: »Jest jeden Bůh a to mino svět. Vesmír ve všech svých částech pochází od Boha, byv z ničeho stvořen. Svět není věčný, samojediný Bůh jest

věčný.« V jiných otázkách mohou se katolíci přikloniti k tomu mínění, jež za více odůvodněné považují.

6. Byla země skutečně dřívě nežli její matka, slunce a nežli milliony stálic?

Dosud ani jeden učenec nedokázal, že slunce je matkou země, proto můžeme klidně věřiti zprávám biblickým. — Ostatně však dle theorie Kant-Laplaceovy, jež tvrdí, že naše sluneční soustava se vyvinula z pralátky, z obrovské plynné koule, tvoří právě slunce poslední bod tohoto vývoje, poněvadž i teď ještě — alespoň z části — sestává z ohnivých plynů, kdežto na př. naše země a měsíc již jsou ztuhly.

7. Jaké světlo bylo před sluncem a hvězdami stvořeno? A kterak mohlo se toto světlo (jako den) s tmou (jako nocí) pravidelně střídati, když ještě slunce nebylo?

Někteří vykladači Písma sv. se domnívají, že toto světlo bylo již skutečným sluncem, jehož stvoření se později ještě jedenkrát a důkladněji líčí.

Dle výše zmíněné theorie lze však i jinak a to zcela jednoduše ten zjev vyložit: Různá nebeská tělesa, která povstala z původní první obrovské plynné koule, byla ještě ve stavu ohnivém a proto zářila, zatím co země již ztuhla a byla tmavá. Střídání dne s nocí lze vyložití různou polohou země k hlavním světelným tělesům.

8. Trval jeden »den« ve stvoření 24 hodiny a měl jitro a večer?

Slovem »den« jest rozuměti jistý oddíl časový. Největší část vykladačů kloní se k názoru, že to byla doba nesmírně dlouhá.

9. Mohly růsti stromy dřívě, než bylo slunce?

Protože světelná tělesa v prostoru nebeském vyzařovala světlo (a zajisté i teplo), byly by mohly stromy růsti i dřívě, než slunce bylo stvořeno. Avšak v Písmě sv. nevypravuje se o rostlinách a stromech již dne prvního, a také nikde nenalézáme zprávy, že by flora hned s počátku a v krátkém čase svého plného rozvoje dosáhla.

10. Byli »zeměplazové« naposled stvořeni? Což nežili již dřívě než ryby a ptáci a než stromy »nesoucí ovoce«, jak přírodověda učí?

Přírodověda, najmě t. zv. palaeontologie učí, že vůbec byla květena dřívě než zvířena; tvrzení, že zeměplazové žili dřívě než ptáci a ryby, není ničím odůvodněno.

11. Nevyvinuly se během millionů let rostliny a zvířata samy ze sebe, vyšší druhy z nižších?

Katolické náboženství nikomu nebrání přidržeti se názoru, že dnešní druhy rostlin — ano i zvířat — v dlouhých dobách samy ze sebe se vyvinuly, totiž buď z jedné neb z několika základních forem. Není však nikterak dokázáno, že by se všechny dnes existující druhy tak vyvinuly, a tvrzení, že by tento vývoj trval milliony let není prokázáno.

12. Proč zakázal Bůh člověku požívati ovoce se stromu vědění dobrého a zlého? Neměl je spíše k tomu pobízeti, aby s toho stromu jedli a naučili se znáti dobré a zlé?

Strom, o němž Písmo sv. mluví, nenazývá se »stromem vědění« proto, že Adam a Eva požíváním ovoce s toho stromu různých užitečných vědomostí měli nabýti a také poznati, co je dobré a zlé. Nikoliv. Na tomto stromě mělo se zjevití a také se zjevilo, zda Adam a Eva ve zkoušce obstojí či nic. Ovšem pojedše ovoce s toho stromu, nabyli oba poznání, avšak jen toho, že již nejsou v tom stavu, v kterém je Bůh stvořil, a že si na těle i na duši uškodili.

13. Proč trestal Bůh první lidi za to, že přestoupili jeho přikázání? Když se zapověděného stromu jedli, nevěděli vůbec ještě, co jest *zlé*, že tedy učinili něco zlého, že neposlušnost, trest, smrt jsou zlem. Neměl Bůh posečkati s přísným trestem, až by první lidé své skutky konali po rozumném uvážení a vědomě, jako rodiče mají shovívavou trpělivost s malými dětmi? Vždyť ani zákon netrestá nevědomých dětí!

Právem potrestal Bůh první lidi za to, že přestoupili jeho přikázání, neboť věděli zcela dobře, že přestoupení božského přikázání jest čímsi zlým a trestu zasluhuje. Bůh jim výslovně zakázal požívati s toho stromu a pohrozil smrtí, kdyby přece jedli. Proto trest byl zcela spravedlivý, vždyť Adam a Eva nebyli nevědomými dětmi.

14. Když Bůh pozoroval vše, *co stvořil*, a viděl, že by *velmi dobré* bylo, jistě se mýlil, protože i zlo ve stvořených věcech vzešlo.

Bůh se nikterak nemýlil, když o stvořených věcech prohlásil, že jsou velmi dobré. Bůh nechtěl stvořiti svět, nad nějž lepšího by si nebylo lze pomysleti; stvořený svět však úplně byl dle plánu, jež Bůh o světě měl, a v tomto smyslu shledal Bůh vše velmi dobrým.

15. Odkud přišel had? Kdo vlastně stvořil zlo?

16. Aneb snad zlo bylo bez vůle boží mimo Boha? Byl by pak ještě samojediným a všemocným?

Had byl ovšem v ráji jako jiná zvířata. Zlo, které ve světě jest, jest jen z dopuštění božského; nebylo třeba je stvořiti.

Zlo nebylo zvláště stvořeno, také zlo neexistuje samo o sobě, nýbrž vždy na něčem, co jest samo o sobě dobrým. Zlý skutek na př. shledáváme jenom u člověka, který jest stvořen jako bytost dobrá, který však svých schopností nedobře užívá. Nemoci, bolest shledáváme na lidském těle, které samo o sobě jest zajiště čímsi dobrým a užitečným. Zlo Bůh jen dopouští, ale ani Bůh sám ani kdo jiný dříve než Bůh zla nestvořil.

17. Mohl had mluvit? Jakou řečí? Není to bajkou, co Písmo sv. vypravuje?

Had ovšem ze své vlastní moci nemluvil, ale nic neodporuje tomu, že zlý duch skrze hada mluvil a to tou řečí, kterou první

lidé mluvili. Bajkou by ta událost byla pouze tehdy, kdyby zvíře jako zvíře mluvilo.

18. Svedla skutečně žena muže? Jest proto k poslušnosti mužovu a k bolestem při porodu dětí odsouzena?

Bible nás o tom zpravuje slovy zcela jasnými; věda nemůže nijak opaku dokázati, a proto můžeme bez rozpaků zprávě biblické věřiti.

19. Byla země dříve úrodná od Boha jen k vůli člověku prokleta?

Země byla podrobena kletbě boží v tom smyslu, že člověku nedává svých plodů bez jeho těžké práce, a že člověk nezřídka přes veškeru namáhání své neúrodou, krupobitím a pod. bývá připraven o užitek své práce. A že tato kletba byla nad zemí vyřknuta jediné k vůli prvotnímu hříchu, o tom zcela jasně vypravuje Písmo sv.

20. Bylo muži uloženo vzdělávati půdu zemskou a konati práce v potu tváře své jako trest za hřích? Nemá býti práce radostí a ctí, spásou a požehnáním lidstva?

Ačkoliv namáhavé a obtížné vzdělávání půdy zemské člověku v ráji uloženo jako trest za hřích, přece práce dle úradku božského člověku poskytuje radost i čest, spásu i požehnání. Práce udržuje a utužuje síly a zdraví tělesné, a výsledky práce jsou příčinou radosti a spokojenosti.

21. Přišla smrt na svět následkem hříchu prvního? Neumírala zvířata a nepožírala se vzájemně již dříve, než člověk byl na světě?

Bible učí pouze tomu, že smrt *člověka* přišla na svět jako trest hříchu. Kdyby první lidé nebyli se dopustili hříchu, nebyli by dle vůle boží zemřeli.

22. Nebyli lidé na světě mnohem dříve než před 6000 roky, již v době ledové? Nepovznegli se lidé během času ze stavu zvířecí divokosti k mravnosti a kultuře? Právě opak praví bible!

Církev katolická jest povoláním vykladatelkou sv. Písma a nikterak nás nezavazuje, abychom věřili, že od Adama až na naše časy uplynulo 6000 let. Protože nejnověji věda s jakousi jistotou dokázati se snaží, že první objevení se člověka připadá již asi 10.000—15.000 let před narozením Krista Pána, můžeme to muto výsledku badání přisvědčiti.

Co se týče vývoje lidstva ze stavu zvířecí divokosti k mravnosti a kultuře, sluší připomenouti, že moderní nevědecká věda ovšem ráda ten vývoj — v odporu s biblickými zprávami — za jistý považuje. Avšak lze pouze to dokázati, že jenom kultura hmotná se od počátku vzráhala, kdežto čistota nábožensko-mravních idejí právě opačnou cestou se brala.

23. Jestliže Bůh osobně s prvními lidmi mluvil, jistě pevně v něj věřili; proč přes to nezůstali dobrými? Tedy víra v Boha, slovo boží a dokonce i boží přítomnost u lidí nic neprospěla?

Víra v Boha a slovo boží jest pro člověka neocenitelná pro čas i věčnost, zvláště žije li člověk dle této víry. Avšak člověk

není ani k víře, ani k životu dle víry nucen, a proto mohli i Adam a Eva zhešiti, ačkoli Bůh byl s nimi v ráji přítomen. Přítomnost boží v ráji nepozůstávala v patření božské bytosti, nýbrž Bůh se zjevil tak, že člověk mohl smysly svými toho postihnouti.

24. Není nápadno, že právě při službě boží, při oběti se stala první bratrovražda? Nebyl tento způsob bohopocty příčinou, že lidé — bratři — hned od počátku nevraživostí rozdvojeni byli?

Obětování nebylo příčinou, nýbrž pouze příležitostí, při které se první bratrovražda stala. Proto vina nepadá ani na Boha ani na náboženství, právě tak, jako nelze vinit rodiče neb jejich výchovu, jestliže zlé dítě proto, že jest trestáno, z nenávisti se začne se svým dobrým, pochváleným bratrem vaditi aneb s ním zle nakládá.

25. Proč učinil Bůh Kainovi znamení, aby ho nikdo nezabil? Kdo pak by jej mohl zabiti, vždyť mimo jeho rodiče nebylo lidí na světě?

Jestliže bible vypravuje, že Bůh učinil Kainovi znamení, aby ho nikdo nezabil, jest rozumnému člověku jasno, že bible tím chce říci, že mimo Kainovy rodiče ještě jiní lidé byli již tehdy na světě. Adam a Eva měli mimo Kaina a Abela zřejmě ještě jiné děti mužského i ženského pohlaví. Protože Bůh chtěl, aby se lidé rozmnožili a jiného prostředku nebylo, vcházely děti Adamovy vzájemně v sňatek manželský, jejich potomci rovněž vzájemně v manželství vstupovali, tak že po smrti Abelově zcela jistě již četné potomstvo Adamovo a Evino na zemi žilo. Tím jest již četná otázka následující (26.), odkud Kain měl svoji manželku.

27. Nemohl Bůh neposlušné lidstvo jinak ztrestati leč potopou světa?

Nejedná se o to, zda *mohl* Bůh neposlušné lidstvo jinak ztrestati, nýbrž zde běží o to, co *chtěl* Bůh učiniti, aby prostopášnost lidskou ztrestal.

28. Když se Bůh rozhodl lidi usmrtiti, nemohl tak učiniti rázem místo toho, aby zhynuli po týdny trvajícím, denně rostoucím nebezpečí neodvratné a hrozné smrti? Což neusmrcujeme i všechna škodlivá zvířata krátce a rychle?

Zajisté mohl Bůh lidi náhlou smrtí ztrestati. Dlouhá smrtelná úzkost, kterou někteří lidé při potopě zakusili, byla ovšem těžkým trestem. Avšak nehledě k tomu, že trest Bohem stanovený jistě byl spravedlivý, mohla právě ta dlouhá, smrtelná úzkost leč kterého hříšníka přivésti k upřímné lítosti nad dosavadním hříšným životem a tak mu pomoci k záchraně duše. — Zvířata zabíjíme proto krátce a rychle, že u nich nelze lítosti a polepšení očekávati.

29. Odkud vzal Noe od každého druhu zvířat párek do archy; vždyť zvířata žijí v různých zemích a z největší části jsou divoká a nebezpečná?

30. Měla všechna zvířata v arše dosti místa a dosti potravy na jeden rok? Jest to možné?

Katolická víra nenutí nás k přijetí domněnky, že všechny země byly postiženy potopou. Nebylo tedy třeba, aby Noe vzal do archy po páru všech zvířat, jež se na zemi tehdy vyskytovala. Také, pokud se týče těch pásem zemských, z nichž Noe zvířata do archy vzal, sotva lze biblický výraz »ze všech živočichů« bráti v nejpřísnějším jeho významu. Proto jest starost o místo a potravu pro zvířata v arše zbytečná.

31. Nebyly již před stavbou věže babylonské na světě různé řeči a různí národové? (Na př. Egypťané a Babylonští, kteří dávno před potopou, začátkem třetího tisíciletí před Kristem žili?)

Určení času potopy jest velice nejisté, nelze tedy ani s jakousi pravděpodobností tvrditi, že by Egypťané a Babylonští žili již před potopou, a že tedy již dříve byly různé řeči na světě, než stavěna babylonská věž.

32. Jakou řečí mluvil tehdy Bůh?

Zajisté tou, kterou mluvil oslovený.*)

(Pokračov

„K Římu“! v protestantských zemích vyjádřeno v číslech.

Ve Velké Británii a Irsku napočteno roku 1908 5,499,000 katolíků. Roku 1911 přestoupilo ve třech církevních provinciích Westminsteru, Birminghamu a Liverpoolu ke katolicismu 7400 osob. Připočteme-li k tomu přestupy v Irsku jakož i ty konverse, které z různých příčin jsou zatajovány, jistě dojdeme číslíce 8000 ročních návratů do katolické církve v Anglii.

V Německu r. 1800 bylo asi 10 millionů katolíků, nyní (dle sčítání r. 1907) jest tam 22,109,644 katolíků.

V Holandsku bylo r. 1800 asi 300 000 katolíků, nyní skoro 2,000,000.

V Dánsku, Švédsku a Norvěžsku nebylo r. 1800 skoro žádných katolíků.

V Dánsku napočteno r. 1909 na 8050 katolíků,

ve Švédsku jest nyní asi 3000 kat.,

v Norvěžsku 2800 katolíků. Každým rokem přibází se nejméně 50 až 100 konversí ke katolicismu v těch zemích. R. S.

*) Upozorňujeme ovšem, že snáze jest se ptáti než odpovídati. Proto často se doporučuje mluvkou otázkami přivést ad absurdum.

LISTY HOMILETICKÉ.

Hod boží svatodušní.

(Působení milosti boží.)

»Utěšitel pak Duch sv. . . . ten vás naučí všem věcem«.

Jan 14, 26.

Ježíš Kristus před svým odchodem z tohoto světa dal apoštolům rozkaz, aby šli do celého světa a učili všechny národy. Jak však měli učit, když sami ještě vše nevěděli, všemu nerozuměli? Proto, aby mohli svět k poznání Boha přivést, zvláštní milosti jim bylo potřebí, a tu jim Ježíš slíbil: »Utěšitel, Duch svatý, kterého pošle Otec ve jménu mém, ten vás naučí všem věcem a připomene vám všecko, cožkoli jsem mluvil vám« (Jan 14, 26.) a opět pravil: »Když pak přijde ten Duch pravdy, naučí vás všelike pravdě.« (Jan 16., 13.) »Když vás voditi budou do škol a k vladařům, nepečujte, co byste odpovídali, neb co byste mluvili; Duch sv. naučí vás v tu hodinu, co byste měli mluvit.« (Luk. 12, 11.) Co Ježíš slíbil, stalo se. Duch sv. na apoštoly sestoupil, poučil je, osvětil je, že porozuměli. Bez seslání Ducha sv., bez jeho milosti nebyli by schopni bývali sv. apoštolové kázati světu sv. evangelium, bez pomoci Ducha sv. by církev sv. nebyla mohla povstati a zmobutněti, bez pomoci Ducha sv. a jeho milosti není ani nám možno dojíti věčné spásy.

»Milost boží působí, bychom nejen poznali to, co konati máme, ale bychom poznané i vykonávali,« praví sv. Augustin. Tohoto dvojího působení milosti boží má člověk zapotřebí. Hříchem prvotním nebyl jenom rozum zaslepen, ale i vůle k zlému nakloněna. Jestliže tedy Bůh člověku pomoci chtěl, nestačilo, aby rozum člověka osvětil, nutno bylo vůli jeho chorou vyléčiti a posilniti. Bůh nadpřirozeným způsobem rozum náš osvěcuje, vůli k činnosti probouzí a povzbuzuje, aby poznané dobré chtěla a vykonávala.

Čím slunce zemi, tím milost boží duši. S'unce milosti boží vrhá do temnosti rozumu našeho jasného světla, zapuzuje tmu bludů a předsudků, zahřívá půdu srdce, činíc je schopným k milování zákona božího. Milost boží přitahuje člověka k nebi, k Bohu vede, s Bohem spojuje. Ozvěnou tužeb všech srdcí lidských jest a bude vždy slovo sv. Augustina: »Nepokojné jest srdce naše, dokud nespočine sobě v Bohu.«

Proč působí Bůh milostí svou na srdce naše? Má na zřeteli naši spásu, napomáhá nám k poznání své nejsvětější vůle, usnadňuje nám plnění svých přikázání a tím cestu do království nebeského. Z pouhé lásky a dobroty uděluje nám Bůh svou milost — pomoc k životu blaženému.

Kdo milost boží má, ten může se sv. Pavlem zvolati: »Všecko mohu v tom, který mne posilňuje! (Fil. 4, 13.) Milost boží je to, která dovede udělati z hříšníků veliké světce, z nepřátel božích přátele, ze synů zavržení syny boží.

Spasitel jde městem Kafarnaum. U celní budky zřít člověka clo vybírajícího a praví mu: »Pojď za mnou.« A hle, Levi či Matouš vše opouští, jde za Kristem, od té chvíle přestává býti celníkem, stává se apoštolem. Ten, který před nedávnem dychtil po statcích pozemských, stává se chudobným učedníkem chudobného M'stra.

U studnice Jabubovy sedí Spasitel. Žena Samaritánka přichází vážit vody. Setkává se se Spasitelem, rozmlouvá s ním — a ta, která přišla jako hříšnice, odchází osvícena milostí boží, konec činí bohaprázdnému, cizoložnému životu.

Maria Magdalena se dovídá, že Pán sedí v domě bohatého farisea a zpráva ta stává se počátkem jejího obrácení.

Pyšný fariseus Šavel stává se horlivým křesťanem, rouhač jména Ježíšova horlivým apoštolem, pronásledovatel víry Kristovy nejhorlivějším jejím hlasatelem, že obdivem unesen praví sv. Jan Zlatoústý: »Viděl-li kdo větší zázraku nad onen, jenž se stal se Šavlem? Byl to větší div vůli Šavlovou překonati, než mrtvého k životu vzkřísiti. Nebo při vzkříšení mrtvých příroda bez odporu toho poslouchala, jenž jí rozkazoval, ale zde na svobodné vůli to záleželo, chtěla-li se poddati či svolení odepřítí.«

Sv. Augustin dlí u svého přítele Alipia. Starý hřích a náruživost probouzí se opět v srdci jeho. Vrhá se na zem a lká. V tom však myšlenka vzniká v srdci jeho: »Vezmi a čti.« Jako by ze sna procitnul, vstává Augustin, vrací se ku svému příteli, u něhož nechal ležeti Písmo sv., otevře a čte: »Ne v hodování a opilství, ne v smilství a nestydatostech, ne ve sváru a závisti chodíte, ale oblecte se v Ježíše Krista.« V duši Augustinově zasvitlo, milost boží přetrhla vazby, které jej vázaly k hřichu, Augustin proměněn u udivení se táže: »Jaká se stala změna v srdci mém? Nyní nalézám svou největší blaženost a odříkání se toho, bez čeho, jak se mi zdálo, nemohl jsem dříve živ býti.« Sám na sobě zkusil Augustin, co milost boží může a proto jindy volá:

»Milost boží je nejtajemnější, vnitřní, podivnou a nevýslovnou mocí, jež z nechtících chtíčí činí.«

»Jako ratolest nemůže nésti ovoce sama od sebe, nezůstane-li při kmenu, tak i vy, leč zůstanete ve mně; nebo beze mne nemůžete ničeho učiniti.« (Jan 15, 4.) Jako štáva z vínného keře do jednotlivých ratolestí prýštíti musí, aby ovoce vydávala, tak i z Krista vlévati se musí milost boží do srdcí našich, bychom mohli ovoce pro život věčný vydávati.

Jest zvykem v mnohých krajinách v květnu stavěti máje. Uříznou v lese vysoký strom a ověsí ho proužky zlatého a stříbrného papíru a všelikými cetkami. Mládež pak tančí kolem stromu a plesá. Když však strom po několik dní stojí na parném slunci, ztrácí krásu svou přes pověšené na něm pozlátkové titěrky. Když přišel syn jednoho učitele domů a pravil otcí: »Otcé, odkud to, že strom ten vypadá tak šeredný?« Otec řekl: »To je tím, že strom je oddělen od kořene. Nyní nemůže více vláhu z půdy přijímati. Paprsky sluneční, dřívě naň tak blahodárně působící, účinkují na něho nyní zhoubně. Právě tak je to s námi lidmi: Jakmile je člověk těžkým hříchem od Boha odloučen, kráčí vstříc věčné záhubě, nechť ozdoben je neví jak zlatem a stříbrem.« Bez milosti boží posvěcující nelze dojiti spasení. (Spirago: Příklady.)

Celý život náš je cesta za Kristem, králem slávy. Svými silami však nedovedeme se udržeti na této cestě a za Kristem se dostati. »Bůh zajisté jest, který působí ve vás i chtění i vykonání podle dobré vůle své.« (Fil. 2, 13.) Bez milosti boží nemůže člověk nic pro sebe záslužného mysliti, chtíci, činiti. Bez milosti boží může člověk býti živ pro tento život časný, ale pro život věčný zůstává mrtvým.

Na nádherném náhrobku jistého hřbitova byl následující nápis: »Zde odpočívá N. N. Zemfel stár jsa 90 let, ale žil pouze tři léta.« Jistý cestující, jenž nemohl si rozluštit tento podivuhodný nápis pomníkovej, žádal hrobníka o vysvětlení. Tento odvětil: »Onen muž žil totiž 87 let špatně, teprve 3 léta před svou smrtí zbožně. Proto prosil před svou smrtí, aby mu dali udělati tento nápis. Cestující odešel zamyšlen. — Jsou lidé, kteří (tělesně) žijí a přece (duchovně) jsou mrtvi; toť následkem toho, že jsou bez posvěcující milosti boží. Teprve touto bývá duše znovuzrozena k novému životu. (Spirago: Příklady.)

Za parného dne letního cestovalo několik lidí společně a unaveni ulehli pod stromem do stínu; brzy usnuli. Za nějaký čas změnil se směr paprsků slunečních tak, že jim do obličejů padaly a tudíž je probudily. Někteří z cestujících vstali, vydali se na další cestu a šťastně dostali se na nocleh; ostatní, kteří se paprsky slunečními probudili, zůstali ležet, obrátili se, zakryli si oči šátkem a spali celý den. Když se opět probudili, vstali a spěchali za předchozími spoucestovateli. Avšak tmavá noc zastihla je, oni v hustém lese pobloudili a dravou zvěř roztrhání byli.

Zda bylo tu slunce vinno záhuby jejich? Zda paprsky svými nebudilo jich jako ostatní cestovatele, kteří vstavše, vydali se na cestu a šťastně přišli k cíli? Tito uposlechlí slunce je budícího, onino nevšimli si ho, líně zůstali ležet, až jim zapadlo a proto vlastní vinou upadli v záhubu.

Co značí podobenství toto? My všichni jsme pocestnými, poutníky v životě vezdejší a bohužel usnuli jsme ve hříchů. Bůh, věčné slunce spravedlnosti, nejednou sesílá na nás paprsky milosti své, nejednou zahřívá srdce naše láskou svou, nejednou dobrým vnutnutím, moudrým slovem dobrých přátel a povzbuzujícím příkladem horlivých křesťanů probouzí nás ze spánku hříšného k životu ctnostnému.

Odkud však to, že navzdor tomu přece jen nemnoho je těch, již by sobě opravdově protřeli zrak rozumu svého a zmužile povstavše ze spánku hříchů, pokud čas jest, pokud slunce života pozemského jim svítí, kráčeli cestou do vlasti nebeské vedoucí? Odkud? Oni nechtějí hlasu božského uposlechnouti, oni nechtějí s milostí boží spolupůsobiti — nýbrž svévolně zůstávají ležet v obvyklých nepravostech svých a proto jdou v ústřety záhubě věčné, ač jim milost Duchů sv. právě tak jasně a hojně svítí, jako těm, kteří hlasu božského uposlechnuvše odhodlaně povstali, na pravou cestu se dali a proto šťastně přešli do věčného domova svého. Jako pozemské slunce všem stejně svítí, avšak jenom těm prospívá, kteří jasněho světla slunečního k činnosti své užívají: tak též věčné slunce všemohoucí milosti boží Duchem svatým poskytuje se každému člověku bez rozdílu, avšak prospívá jen tomu, kdo s ní věrně spolupůsobí a neprotivuje se jí svévolně a zatvrzele. Kdokoli tedy zhyne, zhyne vlastní vinou svou a všechnu příčinu záhuby své musí hledati toliko v sobě. (B. M. Kulda.)

Nejmilejší! Milostí Duchů sv. stáváme se hodnými a schopnými věčné spásy. Děkujte dnes za všechny dary a milosti Duchu sv., jichž nám udělití ráčil, prosme znovu, aby i na dále nás osvěcoval, ospravedlňoval, posiloval k plnění vůle boží. Dnes volejme z hloubi srdce svého: Pfijď, Duše svatý. Amen.

František Čech, farář v Růžané, p. Třešť, Morava.

Hod boží svatodušní.

Pobožnost k Duchu sv.

»Věřím v Ducha sv..., jenž s Otcem
i Synem zároveň se ctí a velebí«.

Credo. Symbol. Nicean. Constant.

Dnes jest podivuhodný den, kdy Duch sv. s nebe přišel a své milosti lidstvu přinesl. Splnilo se, co bylo předpověděno:
»Vypustíš Ducha svého, a (opět) stvoření budou: a obnovíš tvář

země.« (Žalm 103., 30.) Jak podivuhodně působil Duch sv. v těch, na které sestoupil! Apoštolé již nebyli k poznání, tak proměnění byli v myšlenkách, slovech a skutcích; dříve nevědomí, jsou nyní moudří a rozumní; dříve bojácní, jsou nyní stateční a neobrození; dříve ctižádostiví a svárliví, jsou nyní pokorní a pokojní, dříve nevěděli, proč přišel Spasitel na svět, proč musel trpět a zemřít, nyní to poznali vše v jasném světle, vše jim bylo jasné, i jejich povolání, vše, co činiti mají, jest jasné před očima jejich. Právě tak tomu bylo také s ostními, kteří v Ježíše uvěřili, pokřtí se dali a Ducha sv. přijali — svět znenáhla obnovil tvář svou — byl duchovním způsobem přeměněn, a kde dříve pohanství panovalo se všemi neřestmi a hrůzami, se vši temnotou nevěry, tu panuje křesťanství se všemi ctnostmi, se vši krásou a s celým světlem víry — kde dříve nesvatý, nečistý, zlý duch panoval v srdcích lidských a zlé skutky v nich konal, panuje nyní čistý, božský sv. Duch a koná v lidech dobré skutky. A tak jest tomu dodnes. Kde Duch sv. v lidské duši panuje, jest duše dobrá a koná dobré skutky; kdo však zlé činí, od toho Duch sv. odstoupil, a zlý duch, který při křtu sv. z něho vypuzen byl, vstoupil na místo Ducha sv.

Abychom Ducha sv. přijali, v sobě zachovali, musíme se modliti, neboť Pán Ježíš dí sám: »Otec váš nebeský dá ducha dobrého těm, kteří ho prosí.« Jak mnoho přičin máme prositi o Ducha sv.! Na apoštoly samy sestoupil Duch sv., když po deset dní dleli na modlitbách.

Když vzpomínáme na Ducha sv., mimovolně

»Ret se modlí, duch se koří,
srdce nové písně tvoří,
hrady staví předsevzetí,
jak v ně Ducha síla letí«,

pěje básník (Fr. Chrám : Duchovní písně 29.). Dobře tu vystihl básník naši pobožnost k Duchu sv. slovy: »Ret se modlí, duch se koří.« Ano, koříme se Duchu sv. jako Bohu Otcí a Synu, jak vyznáváme při Credo při mši sv.: »Věřím v Ducha sv. . . ., jenž s Otcem i Synem zároveň se ctí (adoratur) a velebí.« Abychom v pobožnosti k Duchu sv. vždy lépe prospívali, uvažujme:

I. Proč a

II. jak máme Ducha sv. ctíti a velebiti?

Pojednání.

1.

Proč máme Ducha sv. ctíti a velebiti?

K této otázce nám nejlépe odpovídá samé Credo při mši sv., jak při mešní pobožnosti v každé modlitební knize najdete.

Praví se tu: Věřím v Ducha sv. Tím nás toto vyznání víry (Nic. Const.) poučuje, že je Duch sv. Bůh jako Otec a Syn, to jest první důvod, proč ho máme ctít a velebiti. Právě víra jest první a nejlepší způsob koření se Duchu sv. Při tom se výslovně podotýká, že se Duch sv. stejně ctí a velebí jako Otec a Syn.

Proč však máme Ducha sv. právě tak ctít a velebiti? Protože z Otce a Syna vychází, jak dříve Credo.

Třetí důvod naznačuje Credo tím, že ho nazývá Pánem. Tím se vyznačuje jeho působnost. Jest jaksi Pán v nejsvětější Trojici, jako Pán má a rozděluje moc a bohatství božství. V Písmě sv. často naznačuje jeho panství, rozkazování, řízení. »Duch, kde chce, věje« (Jan 3., 8.). »Rozliční jsou darové, ale tentýž Duch... kterýž působí všechno ve všech... vše to působí jeden a týž Duch, kterýž rozděluje jednomu každému, jak chce« (I. Kor. 12, 4., 5., 11.). Proto praví sv. Bernard, že Duch sv. jest »štědlost Boha, Bůh sám a Pán v srdci Otce«. Duch sv. jest skutečně ve své lásce a dobrotě pokladníkem, almužníkem božím, otcem chudých. Jak ho proto máme ctít, velebiti, vzývati!

Dalším důvodem, proč Ducha sv. máme ctít, jest okolnost, že jest obživitelem (vivificantem), jak ho Credo nazývá. Tím jest krátce vyjádřena působivost Ducha sv. Tím jest řečeno vše, tím jest naznačena nejkrásnější vlastnost Ducha sv. Duch sv. jest obživitelem ve stvoření. Opouští jaksi božství, sestupuje ke tvorům, zvláště k člověku a vlévá jim život, vyšší život, svůj vlastní život. Všude ve stvoření vystupuje Duch sv., jak oživuje, řídí a k cíli vede přirozenost, milost a slávu, všude zprostředkuje vyšší, dokonalejší život. »Duch boží vznášel se nad vodami« již při stvoření světa a způsobil tím oddělení, pořádek, krásu a plodnost všeho stvoření (Genesis 1., 2., Žalm 10., 8.). Člověku propůjčil rozum, vůli svobodnou, srdce, ale také dokonalejší život ve společnosti, ve společenském životě, jehož základy, vážnost (autorita) a láska, jsou výrony Ducha sv. Jmenovitě jest Duch sv. obživitelem pro člověka tím, že mu propůjčuje nadpřirozený život milosti. Počátek, vývoj a dokonání tohoto nadpřirozeného života milosti od první spasitelné myšlenky až k dokonalé svatosti a k slávě nebeské jest výsledek činnosti Ducha sv. Všechno to působí Duch sv. a proto se právem tento nadpřirozený život milosti nazývá »duchovním« životem. »Jako voda«, dříve sv. Cyrill Jerus., »ve všem jest a všemu život a plodnost uděluje, jako v révě hoří, v říži se tmí, v lilii září, tak jest Duch sv. vše ve všem: »Čistota v pannách, síla v mučednicích, moudrost ve vyznavačích«. Tak jest Duch sv. obživovatel všeho stvoření, zvláště člověka, svatých. Všechna tato ohromá činnost Ducha sv. vyjádřena jest v Credo slovy: »Věřím v Ducha sv., Pána a obživovatele«.

Ale vše to působí Duch sv. nikoli nahodile a příležitostně, nýbrž dle určitého plánu a řádu, pravou, dokonalou společností, totiž sv. církví obecnou, která jest společenskou formou křesťanského života. A tato církev jest v pravdě vlastně dílem Ducha

sv. Proto ihned ve vyznání víry v Ducha sv. následují slova: »Věřím v jednu svatou katolickou a apoštolskou církev.« Dějiny církve sv. jsou pravým evangeliem Ducha sv., vždyť skoro na každé stránce skutků apoštolských, první dějepisné knihy církve sv., nalézáme jméno Ducha sv. výslovně jmenované. Duchu sv. se vše připisuje. Již příprava církve sv. ve Starém Zákoně se zákonodárstvím, bohoslužbou, s proroky a jejich božskými zázračnými skutky jest dílem Ducha sv., jak dí vyznání víry: »Jenž mluvil skrze proroky«. Sama církev, zařizena Spasitelem, byla v život uvedena Duchem sv. o letnicích. Vše při naší církvi sv., vlastnosti její, moc její, její úřad učitelský, kněžský a královský, sv. svátosti a milosti, božská síla, která v nich působí, udržování, řízení, hájení a rozvoj církve — vše to působí Duch sv., který jest jí dán, který v ní zůstává a vždy zůstane, který ji stále řídí, skrze ni své milosti a dary rozdává, který v ní působí od začátku až do konce. Církev jest království, dům Ducha sv. Skutečně nemůžeme se dotýkati budovy církve sv., mystického těla Kristova, aniž bychom nepozorovali činnost Ducha sv., který jest její duch, jako byl duch Pána Ježíše. Abychom se o tom přesvědčili, vstupme jenom do chrámu Páně a rozhlédněme se tu trochu. Vše, na co zde patříme, připomíná nám Ducha sv. Či co nám praví křtitelnice, kazatelna, zpovědnice, svatostánek a stůl Páně? Nepůsobí-li zde Duch sv. a nepropůjčuje zde nám nesčetných dobrodiní? Přemýšlejme, co v chrámě máme, čím nám chrámy jsou. Všim tím jest nám chrám skrze Ducha sv., v jehož domě bydlíme, jehož dobrodiní dostáváme — jako šťastné dítky péče boží. Na mocných křídlech Prozřetelnosti a lásky Ducha sv. nesení jsme jako orlové přese všechny bouře pozemské do věčné vlasti k Srdci božímu, kde právě duch sv. bude věčným pokojem srdcí našich. Kolik tedy příčin máme, bychom Ducha sv. ctili, velebili, jemu se kořili a klaněli!

II.

Jak máme Ducha sv. ctíti a velibiti? I o tom nás poučuje vyznání víry, když praví: »Věřím v Ducha sv. . . . , jenž s Otcem i Synem zároveň se ctí a velebí.« Tedy tatáž úcta náleží Duchu sv. jako Bohu Otcí i Synu. To jest řádná úcta Ducha sv., i můžeme jen jednotlivosti objasniti.

Především máme použiti Svatodušních svátků, bychom se v úctě a v pobožnosti k Duchu sv. obnovili. Duch sv. jest Bůh, náš Bůh, právě jako Otec a Syn. Vše, co pro nás jsou a zač jim děkujeme, to je nám Duch sv. a za totéž máme mu děkovati. Tato úcta a pobožnost k Duchu sv. náleží k podstatě křesťanského života, bez ní nemůže dojíti spasení. Musíme tedy v Ducha sv. věřiti, v něho doufati, jeho milovati a jemu se klaněti. Této povinnosti činíme zadost obyčejným křesťanským životem. A kdyby i celý náš život byl určen k zvláštní jeho úctě, nebylo by to přes přlíš, nýbrž zcela ospravedlněno. On jest Bůh, naše nejvyšší dobro,

a přikázání lásky: »Milovati budeš Boha svého z celého srdce svého . . .« zvláště k němu směřuje, poněvadž on jest osoba dobroty a lásky. Jiný důvod k zvláštní jeho úctě jest ten, že skutečně věřící málo na Ducha sv. vzpomínají, často ho přehlížejí, ačkoli on stále na nás myslí, nás dobrodiními obohacuje a v našem srdci bydlí.

Při úctě Ducha sv. máme se dále něčeho varovati a něco činiti. Varovati se máme dle slov Písma sv. dvou věcí: Nemáme Ducha sv. v sobě uhasinati (I. Thess. 5., 19.) a nemáme ho zarmucovati. »Nezarmucujte Ducha sv. božního, kterýmž znamenání jste ke dni vykoupení«. (Eph. 4., 30.). Úplně ubasínáme Ducha sv. v sobě každým těžkým hříchem, zvláště hříchy proti Duchu sv., jichž je šest a jež všechny znáte; zarmucujeme ho každým všedním hříchem. Urážka, která ve hřichu vezí, směřuje vlastně proti každé božské osobě; ale dostává se mu zvláštního významu ošklivosti proti Duchu sv., protože Duch sv. zvláštním způsobem bydlí v duši milostí boží naplněné, tím jsme zvláštním způsobem chrámy Ducha sv. On pak je náš milý host, náš učitel a vůdce.

Při úctě Ducha sv. máme se tedy varovati dvou věcí: nemáme Ducha sv. v sobě uhasinati těžkým hříchem a nemáme ho zarmucovati všedním hříchem.

A co máme činiti? Máme konati rozličné pobožnosti, které nemusíme daleko hledati. Uctíváme Ducha sv., když děláme kříž, kdykoli se modlíme: »Sláva Bohu Otci . . .«, kdykoli se modlíme »Věřím v Boha«, apoštolské vyznání víry. Můžeme jen mysliti na slova, která pronášíme, vyslovujeme, a skutečně uctíváme Ducha sv. často za den. Jsou i zvláštní modlitby a chvalozpěvy k Duchu sv. jako Veni Sancte Spiritus, o němž se slavný německý básník Göthe vyjádřil, že jest to modlitba genia. Jak dojemné jest v klášterech uvádění noviců do kostela! Když jsou uvedeni do lavic, zavzní tento chvalozpěv, kde se Duch sv. vzývá, by naplnil svou milostí, svými dary tyto novice (nováčky). Také se tento chvalozpěv (hymnus) zpívá při vzývání Ducha sv. před začátkem školního roku, před počátkem missí, před zasedáním zákonodárných sborů atd. Jiný chvalozpěv je Veni Creator Spiritus, oba tyto chvalozpěvy naleznete v modlitebních knihách. I katechismus obsahuje modlitbu před vyučováním, kde se též Duch sv. vzývá: »Přiď, Duše sv., naplň srdce svých věřících . . .« Také zvláště před zpytováním svědomí vzýváme Ducha sv.: »Přiď, Duše sv., osvět rozum můj, abych hříchy své náležitě poznal. Poňi vůli mou, bych jich srdečně litoval, upřímně se z nich vyzpovídá, za ně dosti učinil a opravdově se polepšil«. Ve svátosti břimování pak pokřtěný člověk bývá od Ducha sv. posilněn, aby víru svou statečně vyznával a podle ní žil. Proto se také tato svátost v biskupských sídlech uděluje o Svatodušních svátcích. Příležitost Ducha sv. uctívati poskytuje nám každá svátost, kterou přijati chceme, každé pokušení, které na nás doléhá, každý významný skutek, který podniknouti hodláme, každé vykonávání

povinností našeho stavu a povolání; neboť Duch sv. proniká celý duchovní život, a každý úfad, každá povinnost uvádí nás ve vztah k Duchu sv.

Uvykejme si také dbáti vnuknutí Ducha sv. a podle nich se dle sil svých řídit. To je nejlepší, nejužitečnější a nejčestnější uctívání Ducha sv. Proto byl nám dán, proto bydlí v nás, aby nás svým vnukáním a řízením do zaslíbené země, do nebe uvedl.

Uctívejme a milujme Ducha sv., jak to činí církev sv. Každý den ho ctí, vzývá a velebí. Nepodniká nic důležitého, aby se k němu neobracela. Vše musí Duch sv. žehnat, dáti, bez něho neděje se nic. Následuje v tom příkladu svého zakladatele, Ježíše Krista. V žádném srdci nebyl Duch sv. bez přetržení uctíván a milován, jako v božském Srdci Páně. Připisuje Duchu sv. vše, co na podivuhodných milostech ve své lidské přirozenosti obdržel — Luk. 4., 18.: »Duch Páně nade mnou — dává se od něho vésti — Duch sv. sestoupil v tělesné způsobě jako holubice na něho (Luk. 3., 22.). — Tehdy veden jest Ježíš na poušť od ducha (Mat. 4., 1.); koná divy a zázraky sv. Duchem sv.: »Pakli já Duchem božím zlé duchy vymítám, tedy přišlo mezi vás království boží (Mat. 12., 28.), ano i veliké dílo vykoupení koná v Duchu sv. Nikdo tak slavně nehlásal božství a božskou působnost Ducha sv. jako Pán Ježíš (Jan 14., 16. a 17.), žádnému hříchu nepředpovídá tak jistou záhubu jako hříchu proti Duchu sv. (Mat. 12., 32.). Celou církev svou, všechny zásluhy svého vykoupení klade v ruce Ducha sv. Řízení církve své světuje Duchu sv., vše koná v Duchu sv. Ano v posledním okamžiku svého pozemského života, v krásné řeči na rozloučenou se svými apoštoly a se všemi námi, kde dává tolik rozkazů, kde zjevuje tolik tajemství, kde tolik útěchy nám poskytuje, v poslední modlitbě za církev svou, všude jest poslední slovo Páně Duch sv. Co chce tím jiného říci, než jak důležitý jest Duch sv. pro nás, jak důležitá jest pobožnost k němu, a jak pobožností k Duchu sv. jeho poslednímu přání vyhovujeme.

Kde konečně na nebi a na zemi mohli bychom býti, abychom nebyli poukazováni na Ducha sv.? Ve světě? Celý svět jest jeho království, vše naplňuje, vše proniká a žehná, vše vede k cíli.

V církvi? On řídí církev, nejhlubším tajemstvím; základem její jednoty, svatosti a veškeré její působnosti jest Duch sv. Církev jest jeho dílem od základu až k jejímu dokonání, proto jest nám v stánku církve sv. tak dobře býti, proto máme v ní takové bohatství. Co bychom byli bez církve? A jakou naději bychom měli bez církve a bez Ducha sv.? Konečně nebe! Duch sv. nás k nebi vede, ano v objetí Ducha sv. nalezneme pokoj a radost. Duch sv. jest Bůh. Jemu budiž úcta, chvála a láska na každém místě jeho království po všechny věky. (Žalm 102., 22.). Amen.

Jan Nep. Jos. Holý O. Praem., farář v Holišově.

Ponděli svatodušní.

Zač máme prositi Ducha sv. ?

»Přijď, Stvořiteli, Duše svatý«. Hymnus
z kancionálu.

Včera jsme uvažovali o pobožnosti k Duchu sv. na základě vyznání víry »Credo« při mši sv. Viděli jsme, proč a jak máme Ducha sv. ctíti a velebiti.

Zmínil jsem se při tom o chvalozpěvu »Přijď, Stvořiteli, Duše sv.«, jak Göthe o něm se vyjádřil, že jest to modlitba genia. V tomto chvalozpěvu sama církev sv. nás navádí, zač máme Ducha sv. prositi. Naleznete tento chvalozpěv v modlitebních knihách o svatodušních svátcích. Modlíte se jej v těchto dnech, a s větší zbožností se jej budete modliti, když vám smysl tohoto krásného chvalozpěvu trochu vyložím.

Prosíme Ducha sv. na počátku tohoto chvalozpěvu: »Přijď, a věrných svých navštívíš myslí!«. Prosíme tedy nejprve Ducha sv., aby přišel. Duch sv. naplňuje s Otcem a Synem nebe a zemi, jest na všech místech, jest všudypřítomný. Jest proto nemožno, aby chodil z místa na místo. To víme dobře a proto právě užíváme výrazu »přijď« nikoli ve vlastním, nýbrž v přeneseném, obrazném smyslu. Prosíme ho, aby svou působnost v duši naší zvláštním způsobem ukazoval.

»Věrných svých navštívíš myslí«. — Duch sv. navštěvuje mysl, duši, přichází do ní, když v ní milost posvěcující vlévá nebo ji rozmnožuje a zdokonaluje. V tomto chvalozpěvu míníme jen druhou činnost, prosíme, aby Duch sv. v nás milost svou rozmnožoval a zdokonaloval, neboť jest tu řeč o jeho věrných, t. j. o křesťanech, kteří již ospravedlněni byli, milost posvěcující již mají, tedy Duchu sv. již náležel: »Věrných svých navštívíš myslí!«

Další prosba naznačuje jasněji, co má navštívením svým v myslech svých věrných Duch sv. způsobiti: »Naplní je nebeskou milostí!«. Prosíme ho, aby srdce naše, duše naše, které svou božskou všemohoucností stvořil a svou milostí přetvořil, milostí naplnil, aby totiž milost posvěcující a všechny jiné dary rozmnožil a povznesl, jak to o prvních letnicích učinil v duších apoštoľů a učedníků. Potřebujeme toho zajisté u veliké míře. Proto z hlubokosti srdce svého chceme v těchto dnech Ducha sv. prositi, aby v těchto dnech milostných naší chudobě přispěl ku pomoci, aby slabost naší posílil, naši nedokonalost zdokonalil.

Druhá strofa neobsahuje žádné prosby, nýbrž jen názvy, jména Ducha sv. Následují za prosbami takofka jako pohnutky, aby nás vyslyšel. Ale i tyto názvy naznačují působnost Ducha sv. a praví nám, zač ho prositi máme. Nazývá se »Těšitel nejblazší«, i prosíme ho, aby vléval útěchu do srdcí našich, aby nám utrpení a příkoříi vezdejšího života oslazoval a nám pomáhal, abychom všechny obtíže a překážky překonati mohli.

Dále se nazývá: »Dar nejvyššího nejdražší«. Duch sv. nejen dary a milosti nám dává, nýbrž sám jest dar nejdražší, který nám dává Otec a Syn jako znamení, že náležíme Bohu, jako rukojemství našeho zmrtvýchvstání. Prosíme tím Ducha sv., aby tento »dar nejvyššího nejdražší« stále v nás bydlel a působil. Nazývá se též *studnicí* a vodou živou, poněvadž jest původcem milosti, neboť milost jest ona živá voda, o níž Pán Ježíš k Samaritánce mluvil, která pomáhá k životu věčnému. I prosíme Ducha sv., aby nám z této studnice milosti potřebné udělal.

Jiný název jest »oheň«. Duch sv. sestoupil na apoštoly v podobě ohnivých jazyků, aby tak naznačil, že působí podobně jako oheň. Při tomto názvu prosíme Ducha sv., aby duši naši ode všech nedostatků očistil a posvětil, jako oheň čistí kovy, aby nás ohnivou láskou k Bohu, k sobě a bližnímu naplnil.

»Pomazání vnitřní« nazývá se Duch sv., poněvadž v duši působí podobně jako pomazání na těle; prosíme tu Ducha sv., aby duši naši posiloval k boji proti nepřítelům spasení.

»Světlo« jest Duch sv., poněvadž rozum náš osvěcuje, jak osvětil sv. Pavla na cestě do Damašku. Prosíme tu Ducha sv., aby rozum náš osvěcoval, abychom učení jeho vždy lépe chápali a dle něho se řídili.

»Láska« se nazývá Duch sv., poněvadž od věčnosti vychází z lásky Otce a Syna, jest osobní láska, jest původce ctnosti lásky, kterou Boha jako Otce svého milujeme.

Kdo by si nepřál býti stále spojen s Duchem sv., jemuž tak vznešené názvy se udělují? Prosme ho vřele, aby byl stále naším těшитelem, aby jako nejvyšší dar nikdy z našeho srdce neodcházel, aby nám stále a v plné míře dával živou vodu milosti, aby srdce naše ohněm čisté lásky své rozohnil, aby nás každý den, každou hodinu posiloval v boji proti vášním srdce našeho a proti útokům nepřítel našich.

I ve třetí strofě velebí se Duch sv. rozličnými názvy. »Sedmero máš darů v svojí moci«, poněvadž uděluje 7 svých darů, dar moudrosti, dar rozumu, dar rady, dar síly, dar umění, dar pobožnosti a dar bázně boží.

»I prstem jsi ty Bohu Otcí«. I tento výraz jest obrazný, neboť Bůh Otec je pouhý duch. Bůh Syn se nazývá rámeč, pravice Otce. Když se praví, že Duch sv. je prstem Bohu Otcí, ukazuje se, že z Boha Otce i Syna vychází.

Také nám tento výraz připomíná, že nebeský Otec nám skrze Ducha sv. pravou cestu k nebeské vlasti ukazuje, jako cestujícímu prstem cestu naznačujeme.

»Ty jsi Otcovo zaslíbení«, protože Otec nebeský jak skrze proroky, tak skrze jednorozeného Syna svého častěji a slavnostně Ducha sv. přislíbil.

»A všechněch tebou obdařených přejasně osvětil«. Slova ta nám praví, jak Duch sv. všechny své věrné osvětil, aby učení Páně dobře chápali.

Prosme proto Ducha sv., aby nám 7 svých drahocenných darů uděliti a je rozmnožiti ráčil, aby nám byl vůdcem na cestě svatosti, aby nám pravou cestu k nebeské vlasti ukazoval, aby nás osvětlil, bychom pravdy našeho sv. náboženství vždy lépe chápali a dle nich život svůj zařídili.

Čtvrtá strofa obsahuje samé prosby. »Rozsvět světlo temným smyslům našim, a vlej štědrá milost svou srdcím; těl našich zemdlených posiluj, též u víře pravé Kristově svou mocí nás upevňuj!« Prosíme Ducha sv. o nebeské světlo víry a o osvětlení jeho milostí, abychom v tomto světle pravé poznali a konali, prosíme dále o jeho štědrá milost, která tak podivuhodně v duších působí, též prosíme, aby naše zemdlená těla posiloval. Tělo má býti dle úmyslu božského nástrojem duše, aby mohla rozličné ctnosti konati, ale následkem hříchu dědičného jest sídlem zlé žádostivosti. Proto prosíme Ducha sv., aby oheň této zlé žádostivosti v nás uhasil a tělo učinil povolným nástrojem duše naší.

I pátá strofa obsahuje samé prosby. »Nepřítele, ďábla, pryč zažena, v srdce naše svůj pokoj daďa, abychom mu božskou mocí mohli v pravdě vždy státi a všecko zlé přemoci.« Nejprve prosíme Ducha sv., aby nepřítele přirozenosti lidské, ďábla, od nás vždy dále zaháněl, aby nám ani na duši ani na těle nemohl škoditi. Dále prosíme o pokoj, který Spasitel na svět přinesl, který jest ovocem milosti posvěcující, pravý, nadpřirozený pokoj s Bohem, s námi samými a s bližním. Třetí prosba jest, aby byl naším vůdcem, abychom se všeho varovali, co by nám škoditi mohlo, především bychom se varovali těžkého, ale i lehkého hříchu a abychom v dobrém, v ctnosti prospívali.

Šestá strofa zní: »Skrze sebe dejž Otce právě znát, jeho Syna milého poznat, i tebe, těšitele Ducha, všejediného a pravého, všemohoucího Boha«. O kterém poznání se zde mluví? O poznání, o němž božský Spasitel pravil: »To jest život věčný, aby poznali tebe, jediného, pravého Boha, a toho, jehož jsi poslal, Ježíše Krista,« (Jan 17, 3.), tedy mluví se zde o poznání, které vede k životu věčnému, tudíž o poznání skrze víru, které se láskou osvědčuje. Toto poznání může býti vždy dokonalejší; proto může o toto poznání prositi sv. Pavel, který ve víře vysoké dokonalosti dosáhl, jakož i člověk, který se právě na víru obrátil, který právě ze tmy nevěry nebo bludu k světlu pravé víry došel. S touto prosbou o pokrok v poznávání Otce a Syna spojujeme prosbu, abychom vždy pevně se drželi pravé víry, že jest Duch sv. Duch Otce a Syna, že z Otce a Syna zároveň vychází.

Tak jsme viděli dnes, zač Ducha sv. dle slov církve, dle starého chvalozpěvu svatodušního prositi máme. Porozuměli jsme slovům tohoto chvalozpěvu a tak budeme moci dle modlitebních knih s větší vroucností a vřelostí Ducha sv. o všechny potřebné milosti prositi.

Jak nutno jest zvláště za našich časů Ducha sv. o potřebné milosti prositi! Neboť je mnoho lidí, kteří nepoznávají svůj cíl,

k němuž zde na světě jsou, aby byli dítkami božími, aby na tomto světě tak žili, aby se stali hodnými radostí budoucího života; tento cíl neznají, neradují se z něho, nepokládají jej za dobrodiní, nýbrž za břímě, a celý způsob života jejich sotva je hoden způsobu života člověka, což teprve křesťana. Jsou sice vykoupeni krví Kristovou, ale vykoupení našlo v nich tvrdé, bezcitné kameny; jsou sice pokřtěni, ale milost křtu sv. v nich vyschla, jako dešť uschne v pískovité půdě; mají zaslíbení nebe, ale neznají jiného nebe než radosti, příjemnosti a bohatství této země. Jistě jest špatný kupec, lehkomyšlný otec rodiny, nesvědomitý správce, který častěji za rok sebe sama se neptá, co již vykonal, co má ještě konati, jaké povinnosti má, jaký má příjem, jaké dluhy má spláceti, zdali pokračuje či upadá. Zasloužil si jméno křesťana ten, který nenalézá času, aby sebe sama vážně se ptal: »Jak to stojí s tebou? Proč jsi na světě? Co jednou z tebe bude? Když tento život pomine, co bude potom? Jsi jen stvořen pro tento svět? Není nic lepšího než peníze, nic krásnějšího než krásná postava tělesná, nic toužebnějšího než jísti a pít, nic stálejšího než tato země?« Když tak pohlížíte na život mnohých, shledáte, že jsou jako blázni bez rozumu; neboť ne dbají na svůj vlastní cíl, zapomínají na nebe, pro které jsou stvoření a vykoupeni, a žijí tak, jakoby smrtí všechno končilo.

Ale lidé neznají také pravých prostředků, aby tohoto cíle dosáhli, čili spíše nenávidějí tyto prostředky. Jak zvláště prostředky milosti, sv. svátosti jsou jim solí v oku! (Viz Volná myšlenka: Útok na sv. svátosti: Josef Kousal zde: Rádce duchovní XX. str. 35.) Jak veliké jest poblouzení v této příčině za našich dnů! Lidé jsou zcela odvráceni od cest Páně, nevidí, co je jim k spasení, bloudí v temnotách. Nepoznávají, jak dobře Bůh s nimi smýšlí, neděkují mu za dobrodiní a milosti, hledají své štěstí nikoli na cestách Páně, nýbrž na cestách hříchu, nepoužívají prostředků, které vedou k jejich spasení, raději užívají prostředků, které je vedou do záhuby.

Chytří jsou dle svého způsobu, to je pravda, neboť jsou dítkami světa, a ty jsou opatrnější, chytřejší nežli dítky boží, nežli nábožní, spravedliví a ctnostní lidé. Vykonávají práci svou s velikou dovedností, rozumějí obchodu, jsou mistry ve svém oboru, vzdělávají role a luka svá s dobrým výsledkem, vědí, jakých prostředků užítí mají, aby jistého výtěžku se dodělali, znají všechna umění podvodu a nepoctivosti, jsou jedním slovem tak rozumní, že jeden druhému nedůvěřuje. Ale jak nevědomí, nešikovní, poblouzení jsou v náboženství, ve víře, v záležitosti svého spasení tak, že je malý školáček a věřící babička velice zahanbují! Jaká mínění pronášejí! Jakých názorů hájí! Jakými zásadami dávají se vésti! Jakým okem pohlížejí na církve a na všechno, co s Bohem ve spojení jest! Nepoznávají statky tohoto světa v jejich pomíjivosti, výše staví pozemský užitek nežli ctnost a pokrok v ctnosti, o časné zaopatření starají se více nežli o milost Boží, nevěří, že nemožno jest dvěma pánům sloužiti že

Boha zanedbává, kdo chce světu sloužiti; nevěří, že, kdo chce k Bohu přijíti, musí sebe přemáhati, zlé žádostivosti potlačovati a všeliké pýchy se odříci; nevěří, že, kdo chce býti řádným křesťanem a věčného spasení dojíti, musí sv. svátosti přijímati, služby boží v chrámě navštěvovati, svátky svěťiti, posty zachovávat, vše činiti, co Bůh a církev sv. poroučí. Mají zcela jiné evangelium, a dle jejich evangelia není třeba, chce-li kdo do nebe přijíti, sebezáporu, pokory, spravedlnosti, dle jejich evangelia jest Bůh milostivý Pán, který bránu nebeskou otevře všem, kteří na ni zaklépají; dle jejich evangelia nezáleží na tom, co kdo věří, jaké kdo má náboženství; dle jejich evangelia není očistec, není peklo, dle jejich evangelia nemá církev co poroučeti a předpisovati, nýbrž co sami ve svém duchu vymyslí, co smyslům jejich lahodí, co vášněm jejich pochlebuje, co se jim příjemným a snadným zdá, to je pravé, oni mají pravdu, a celá církev katolická nemá pravdu.

Jak daleko přišli ve svém poblouzení! Neboť není třeba hlubokého přemýšlení, abychom se přesvědčili, že na této cestě nemožno dojíti spasení. Ale kdyby jen zůstalo při falešných zásadách; ale to jest nejsmutnější, že tací lidé nemají ani zdání, v jak politováníhodném stavu se nalézají, že nemají touhy, z něho se vymaniti, že se jich hřích zmocní, že bázeň před hříchem a ošklivost hřichu znenáhla ztrácejí. Jak tomu může býti jinaké? Člověk bez sebezáporu, bez modlitby, bez myšlenky na Boha, bez svátostí, bez víry, bez poslušnosti vůči církvi — taký člověk musí se státí ohavným hříšníkem vůči Bohu, svému největšímu dobrodinci.

Je tomu tak skutečně ve světě? A je-li tomu tak, vidíme z toho patrně, jak zvláště za dnešních dnů máme Ducha sv. prositi, aby nás a lidi tohoto věku osvětlil pravým světlem, abychom pravdu a dobré poznali, aby nás posilnil, abychom tu pravdu neohroženě vyznávali, podle ní živi byli, poznané dobré konali a v dobrém až do smrti setrvali, aby nás potěšil ve všech strastech a utrpeních tohoto života, aby bydlil stále v nás svou milostí a utěšující, aby nás očistil, abychom v dobrém a milosti vždy lépe prospívali a pokračovali. Krátce, třeba jest zvláště naší době Ducha sv. Modlitbou, horlivou a vytrvalou modlitbou obdržít i nynější svět opět Ducha sv., kterého ztratil, zaslepené, vychladlé duše opět se jím naplní, jako o letnicích byli jím naplněni sv. apoštolé, kteří na modlitbách trvali, když Duch sv. na ně sestoupil, Duch sv. bude opět panovati v srdcích našich a tím dojdeme také ovoce Ducha sv., jak píše sv. Pavel (Gal. 5, 22, 23.): »Ovoce Ducha sv. jest: láska, radost, pokoj, trpělivost, dobrotivost, dobrotá, dlouhočekání, tichost, víra, mírnost, zdrželivost, čistota.«

Proto i my se vši horlivostí budeme o Ducha sv. prositi, za vše, k čemu nás církev sv. chvalozpěvem »Přijď Duše sv.«, vybízí, za jeho dary, za jeho osvětlení, za jeho útěchu, za jeho milost. Tak i my budeme účastni ovoce Ducha sv. Amen.

Jan Nep. Jos. Holý, O Praem farář v Holišově

Ponděli svatodušní.

Duch svatý svědčí o pravdě víry katolické.

Napsal Dr. Karel L. Řehák.

1. Dnešní sv. evangelium jest zakončením poučné rozmluvy, kterou měl Pán Ježíš se závažným mužem, židem Nikodemem, jenž byl dlouho na rozpacích, má-li Pána Ježíše, jehož skutky viděl, uznati za Messiáse čili nic. Zvědavost ho pudila, aby se s ním blíže seznámil; ale bázeň lidí ho zdržovala, aby se mu přiblížil. Konečně rozhodl se navštívit ho v noci, aby od svých známých pozorován nebyl.

Pán Ježíš přijal Nikodema se vší láskou a poučil ho o nejdůležitějších částích víry, vedoucí ku spasení v Bohu. Jakožto základ všeho bohulibého života naznačil však mu *víru* v Boha, z které rodí se *naděje* na jeho zaslíbení, a pak z obou i neobmezená *láska* k Bohu a pro něho i láska k bližnímu.

A tuto víru pokládá Spasitel za tolik potřebnou, že odsuzuje každého, kdo by byl bez ní. Dí: »Kdo uvěří a pokřtěn bude, spasen bude; kdo pak neuvěří, bude zatracen« (Mark. 16, 16.); »kdo nevěří, již (tím) jest odsouzen, že nevěří ve jméno jednorozeného Syna Božího« (Jan 3, 18.).

2. A věru, že *můžeme snadno víře v Ježíše Krista, Syna Božího, zcela bezpečně se oddati*; neboť jest tolika důkazy stvrzená, že od Boha pochází, že toliko rozum, zlou vůlí oslepený, může jí odporovati, a jen vůle v hříších zatvrzelá, může jí pohrdati. Nebo jen na Pánu Ježíši naplnila se *všecka prorocství* počínaje od onoho, jež Bůh učinil již naším prvorodičům, prvé nežli je pro jich neposlušnost z ráje vyhnal; i pak promluvená po všechna staletí následující o narození jeho z panny, v Betlemě; o jeho utrpení i vzkříšení i seslání Ducha svatého.

Pán Ježíš také *žil život nejsvětější*, tak že mohl svým úhlavním nepřátelům položit otázku: »Kdo z vás může mne trestati ze hříchu?« (Jan 8, 4, 6.).

Pán Ježíš učinil také nesmírný počet *zázraků*, an nemocné pouhým slovem uzdravil, mrtvé křísil, bouřím poroučel, a všude ukázal se svrchovaným Pánem. Ku zázrakům těm sám se také odvolával jakožto ku svědectvím o svém božském poslání, řka: »Nečiním-li skutků Otce svého, nevěřte mi! Pakli činím, skutkům (mým) věřte, abyste poznali a věřili, že Otec ve mně jest, a já v Otci.« (Jan 10, 37, 38.)

Zázraky Páně, ale i zázraky jeho učedníků, jsou v pravdě nejvíce způsobilými, aby nás v naši víře katolické utvrdily i upevnily. Jen uvažme!

3. Po smrti Pána Ježíše vystupuje na veřejnost v Jerusalemě *dvadce mužů, učedníků jeho*, a ti hlásají: Ten Ježíš, jehož vy jste jako nějakého zločince ukřižovali, jest od Boha ústy proroků

hlásaný *Messiáš*; jest *Syn boží*; jest *pravý Bůh*; a není dáno jiné jméno na nebi ani na zemi, skrze něž bychom mohli spasení věčného dojíti.

Kazatele ty počali od prvopočátku *pronásledovati židé*, kteří v zášti své byli právě *Ježíše Nazaretského* ukřižovali, a jimž byl »pohoršením«; ale pronásledovali je i pohané, jimž víra v ukřižovaného Boha platila »za bláznovství«. (I. Kor. 1, 23.) Ale vyznavači Krista ukřižovaného, jsouce krvavě pronásledováni, opouštěli místa, kde se jim křivdy děly, a dle rozkazu Páně utíkali na místa jiná (Mat. 10, 23.) zároveň rozsévajíce símě slova božího, kamkoli přišli, do všech zemí vůkol až do nejvzdálenějších krajin světa, jako dědicové jich činí až na nynější den.

Zejména kruté byli pronásledováni vyznavači Kristovi v *prvých třech stoletích*, tak že čítá se z doby té na miliony svatých mučedníků pro víru svatou; ale ani *nejhroznější nátlaky, křesťanům činěné, nebyly s to, víru Páně vyvrátiti. Jest možno, že by ona byla pouhým dilem lidí?*

4. Uvažme dále, *jakého druhu byli ti pohané*, kteří víru Kristovu přijímali, a pak za ní největší oběti přinášeli!

Byli to lidé v bludy a pověry nejhorší ponoření a v nich zašli. Ba všechny veřejné pořádky byly na pohanských pošetilostech založeny, tak že ten, kdo pohanství se odříkal, aby vyznavačem Kristovým se stal, považován byl za nepřitele státu i vlasti a musel se zřici všech veřejných úřadů. Kolik tu musel každý přinést obětí na cti, zdraví, majetku i životě! A stávali-li se pohané při všem tom křesťany, zdaliž dělo se tak a díti se mohlo bez patrného působení Ducha svatého, jenž na věřící sestupoval?

Bohoslužba pohanů lichotila všem smyslům lidským a byla tedy lidem velice milá. Na svých domnělých bozích viděli pohané zobrazené všechny nepravosti lidské. Měli zajisté bohy za smilníky, cizoložníky, zloděje, zlojce; a bohoslužba jim prokazovaná byla druhu takového, že se právem stávala školou všeliké neřesti. A proto pohané si své bohy bránili!

Když příkladně prorok *Daniel* se svolením krále usmrtil jim velikého hada, jehož oni jako boha různými prostopánsnostmi uctívali, povstala z toho taková bouře v lidu, že král, aby sám smrti ušel, musel jim vydati Daniela, jehož oni pak vhodili do jámy lvové, z které ho pak ovšem Bůh zázrakem vysvobodil.

A když *sv. Pavel* v *Efesu* toho dokazoval, že domnělá bohyně *Diana* není bohyně, ale pouhým útvarem rukou lidských, stalo se tam veliké i nebezpečné vzbouření všeho lidu panského.

5. A *co nabízeli apoštolové Páně pohanům*, takto veskrz v neřesti mravní pohřbeným?

Kázali jim tajemství boží, jež pokořují pýchu ducha lidského. Hlásali rozkazy Páně: Zapřij sebe sám! Vezmi kříž svůj

za sebe! Potřej nezřízených žádostí svých! Klaň se člověku ukřiv-
žovanému, an jest i Bůh!

Ó jak se vzpouzela pýcha pohanů proti naukám takovýmto! Císařové jich napjali všechny páky veliké moci své, aby víru Kri-
stovu zničili. I pronásledovali křestany mukami nejbroznějšími; ale postupu jich nezastavili, až posléze i sami sladké jho Páně pokorně na se vzali! Jest možno mysliti, že by víra Kristova byla pouhým dílem lidí?

6. *Svatí apoštolové byli muži neučení, prostí*; nebyli řečníky, kteří by velikou výmluvností davů uchvacovali, a přece překonali všechny učence, mudrce i umělce, jakými se honosili pohanští Řekové i Římané! Avšak Spasitel si právě takové muže k rozšiřování učení svého vyvolil, aby nikdo nemohl tvrditi, že učedníci jeho lidskými prostředky obrátili svět!

Také *apoštolové nečinili vstup do církve snadným*, ježto nové členy do církve přijímali toliko po pečlivé přípravě, a když se ukazovala při nich naděje, že v učení křestanském přese všechna protivenství věrně vytrvají. Poklesl-li pak přece někdo z křestanů, toho toliko cestou přísného pokání zpět přijímali.

Nikoho do církve lživými sliby nelákali, ni žádných rozkoší pozemských nikomu neslibovali, nikomu volnosti od plnění příkázání, nikomu peněz a jiných dáreků nedávali, jako to činili Turci a čini nepraví křestané těm, koho do svých sborů přivíteliti chtějí.

Také nikdy na moc panujících lidí nespolehali, ale toliko na pomoc božského Mistra, jenž jim byl slíbil: »Aj, já s vámi jsem po všechny dny až do skonání světa.« (Mat. 28, 20); »a já prositi budu Otce, a jiného Utěšitele dá vám, aby s vámi zůstával na věky, Ducha pravdy« (Jan 14, 16, 17); a na tobě, Petře, jako na skále »vzdělám církev svou, a (ani) brány (čili mocnosti) pekelné jí nepřemohou« (Mat. 16, 18.).

Apoštolové Páně podnikli úkol nejtěžší, k němuž, po lidsku řečeno, *neměli způsobilosti*; podnikli boj proti smýšlení i žádání celého světa židovského i pohanského, *užívající prostředků*, po lidsku řečeno, zcela nevhodných. Kdo nevidí tedy v díle jich prstu božího, duchovně slepým jest!

My však velebíme z díla apoštolů samého všemohoucího Mistra. A tomu chceme žíti i umřítí, abychom našli jednou na něm soudce plného milosrdenství. Amen.

Nejsvětější Trojice.

Výklad doxologie: Sláva Otcí.

Kostra: Úvod.

I. *Sláva:* 1. *Oslava Boha hlavní úlohou naší.*

2. *Co znamená ctít, oslavovati?*

3. *Jak oslavujeme Boha?*

a) *Uznáváním jeho dokonalostí.*

b) *Modlitbou.*

c) *Božskými ctnostmi.*

d) *Plněním vůle jeho.*

4. *Co pravíme tedy doxologií?*

5. *Kdy Boha zneuctíváme?*

II. *Otcí i Synu i Duchu sv.* } *Nejsvětější Trojici celkem, každé osobě ještě zvláště,*

III. 1. *jakož bylo na počátku: oslavovali Boha a) andělé, b) všechno stvoření*

2. *i nyní: podívej se nyní na anděle a svaté, na bludaře a hříšníky*

3. *i vždycky: až do smrti*

a na věky věkův: když Boha oslavovati budeš zde na zemi; vždycky až do smrti, také po smrti na věčnosti ho oslavovati budeš na věky věkův.

Závěr:

Sláva Otcí i Synu i Duchu svatému, jakož bylo na počátku, i nyní i vždycky a na věky věkův. Amen. Modlitba církevní.

Po celý rok, ale zvláště o dnešním svátku nejsvětější Trojice boží, vybízí nás církev sv., abychom ctili, chválili, oslavovali Otce i Syna i Ducha sv., trojjediného Boha. Není však chvalozpěvu o Bohu trojjediném, který církev častěji klade v ústa věřících, který kratěji a mocněji slávu nejsvětější Trojice boží hlásá, než chvalozpěv vám všem známý: Sláva Otcí... Proto jest zajisté zcela na místě, když o dnešním svátku tento chvalozpěv si za předmět naší úvahy zvolím a vám blíže vyložím. Nechci při tom uváděti, že takofka v jádře základní pravdy naší sv. víry obsahuje neb nám je připomíná. Neboť co jest hlavním obsahem naší víry? Že jest Bůh ve třech osobách; že Bůh Otec svět stvořil, zachovává a řídí; že Syn boží se stal člověkem a svou smrtí na kříži nás vykoupil; že církev, od něho založená, seslal Ducha sv., aby lidem všech věků ovoce vykoupění přivlastňovala, že Duch svatý nás posvěcuje a milostí svou nám pomáhá, abychom si nebe zasloužili, kde ti, kteří v trojjediného Boha věřili a věrně mu sloužili, věčně na něho patřiti a jeho slávy účastni budou.

Vše to nám připomíná církevní modlitba ke cti a chvále nejsvětější Trojice boží. Než o tom dnes nechci mluvit, *chci vám raději slova této modlitby vyložit a vám ukázat, že modlitba ta nám připomíná naši hlavní úlohu životní a zároveň důvody, abychom tuto úlohu svědomitě konali.*

P o j e d n á n í.

I.

1. Mistr posílá učedníka do města a dává mu peníze, aby tam potřebné věci nakoupil; zároveň známí učedníka žádají, aby při té příležitosti jim tam to neb ono obstaral; sám by také rád při tom známého vojáka navštívil a město důkladněji si prohlédl. Co jest nejdůležitější, co má v městě dělati? Která jest jeho *hlavní úloha*? Patrně co mu pán poručil, proč ho do města poslal — ostatní, co tam chce ještě činiti neb obstarati, jsou *věci vedlejší*, pro něž na žádný způsob nesmí hlavní svůj úkol opomenouti.

Kdyby však učeň právě rozkaz pánův neobstaral, nýbrž celý čas jen věcem vedlejším a zábavám svým věnoval a peněz od pána k rozkoši své vynaložil, zameškal by hlavní svou úlohu, byl by zlodějem na svém pánu, a přísný trest by ho očekával.

Tak nás Bůh poslal na tento svět a dal nám rozkaz, dal nám cíl, abychom ho poznávali a ctili, jej milovali a jemu sloužili a tak na věky spaseni byli. Peníze, které nám Bůh s sebou dal, abychom jeho rozkaz vyplnili, jsou všechny síly našeho těla a naší duše, zvláště rozum nás a svobodná vůle, jakož i všechny milosti, které nám Bůh v tak hojně míře uděluje. Máme všeho toho užívati, bychom Boha ctili a jemu sloužili. Vše ostatní, co ještě na světě můžeme činiti, jsou věci vedlejší, kterým můžeme čas věnovati jen, když k hlavnímu rozkazu přináležejí, když jich Bůh od nás požaduje. nebo alespoň když nám v hlavním úkolu nepřekážejí. Když však hlavní úlohu svou zanedbáváme, když sil svých, času a milostí, které nám Bůh uděluje, k tomu používáme, abychom ukájeli své žádosti, peníze vydělávali, se bavili — pak jsme zloději na Pánu Bohu, a když se domů vrátíme, t. j. když smrt nás před jeho soudnou stolicí povolá, budeme museti vydati přísný počet, a očekává nás nejtěžší trest.

Naši hlavní úlohou jest tedy Boha ctíti, jeho čest a chválu rozmnožovati, ke cti a chvále boží vše konati a trpěti. Uvažujme o tom zevrubněji.

2. Koná se někde výstava; dovedný truhlář posílá do ní skvostnou skříň, znamenitý umělec krásný obraz. Soudci oběma přiřknou jako cenu zlatou medaili, a král jim ji uděluje. Král a soudci tím truhláře a malíře poctili — proč? Jest to právě, jako by jim řekli: »Jsi dovedný řemeslník, znamenitý malíř; chválíme tě pro tvou dovednost, píli a vlohly. Uznali tedy dobré vlastnosti, přednosti obou mistrů a toto uznání také vyslovili.

Ctím tedy někoho, když jeho dobré vlastnosti a přednosti uznávám, proto ho chválím, svou úctu mu prokazuji — naopak zneuctívám někoho, když zlé o něm smýšlím nebo mluvím nebo mu své pohrdání na jevo dávám.

Mohu-li někoho ctít pro jeho osobní dobré vlastnosti, které má, na př. pro jeho učenost, dovednost, ctnost, dobrotu atd., tak ho také mohu ctít pro jeho hodnost, pro jeho postavení.

Když na př. zeměpánu neb jeho zástupci úctu prokazují, jeho rozkazů ochotně poslouchám, uznávám tím, že stojí nade mnou, že mně může poroučeti, a že já jsem povinen ho poslouchati.

3. Kdy ctím a oslavuji Boha ?

a) Když jeho nekonečně dokonalé vlastnosti, přednosti poznávám a uznávám, proto ho chválím a velebím a jemu holduji, když uznávám, že jest můj nejvyšší Pán, jemuž s tělem i duší náležím, jemuž jsem úplně podrobený a když ho proto ochotně poslouchám.

b) *Tak ho ctím a oslavuji každou modlitbou.* Neboť když se k Bohu modlím, co pravím? Ty jsi můj Bůh a Pán, nekonečně znešený a všemohoucí Bůh — já jsem ubohé stvoření, které k tobě volá. Děkuješ na př. za šťastně dokonané žně — co pravíš tou modlitbou díky? Ty, o Bože, jsi dárce všeho dobra; ve své všemohoucnosti a dobrotě jsi se postaral, abych dostal bohatou žně; proto ti děkuji a uznávám za svou povinnost užívati tohoto dobrodiní dle vůle tvé. Když prosíš o zdraví, co pravíš? Od tebe, Pane, pochází vše dobré; jedině Ty mně můžeš zdraví dáti, neboť jsi Pán nad životem a smrtí, nade mnou a nade všemi tvory; a doufám, že mi zdraví dáš, neboť jsi nejlepší a nejlaskavější Otec.

c) Když vzbuzuješ víru, naději a lásku, co tím pravíš?

Bože můj, všechno pevně mám za pravdu, co jsi zjevil a skrze církev katolickou k věření předkládáš, protože jsi pravda sama a nemůžeš se tedy ani mýliti ani klamati. Všechno pevně a důvěrně očekávám, co jsi nám pro zásluhy Ježíše Krista slíbil, protože jsi všemohoucí, nejvyšší dobrotivý a věrný a proto splniti můžeš a chceš, co jsi nám slíbil. Miluji tě nade všechno, protože jsi pro svrchnou dokonalost svou veškeré naší lásky hoden. Vizte, uznáváme tím nekonečné dokonalosti a přednosti boží, prokazujeme mu tím úctu a oddanost, ctíme a oslavujeme ho.

d) Zcela zvláště však ctíme a oslavujeme Boha, když jeho svatou vůli věrně konáme, hříchu se varujeme, přikázání zachováváme, z lásky k němu práce své konáme a ochotně snášíme kříž, který na nás sesílá. Neboť co tím Bohu pravíme?

Když jsi ke hříchu pokoušen a z lásky k Bohu pokoušení zapuzuješ, jest to právě tak, jako bys Bohu řekl: Bože, zapověděl jsi to, jsi můj nejvyšší Pán, poslechnu tě, jsi nejsvětější a nejvyšší spravedlivý, nenávidíš a trestáš hřích, proto chci raději

umřít než hřešit. Když některé přikázání zachováš, práci svou z lásky k němu konáš, pravíš mu: Bože, jsi můj nejvyšší Pán, jemuž zcela náležím; konám to, abych ti poslušnost svou dokázal, abych ti, svému největšímu dobrodinci, radost způsobil a jednou k tobě do nebe se dostal. Tak Boha ctíme a oslavujeme, když ho posloucháme, vůli jeho věrně plníme.

4. Co pravíme tedy, když se modlíme: »Sláva Otci . . . ?« Přeji si z celého srdce, aby Bůh ode všech, všude a vždy byl ctěn a oslavován, chci ho sám ctít a oslavovati, jak dovedu nejlepší, a také se chci ze všech sil vynasnažiti, aby mu i jiní patřičnou chválu, slávu, čest prokazovali. Pravíš: Chci ho sám oslavovati. Ale jak oslavujeme Boha? Když jeho nekonečnou velebnost, jeho dokonalé vlastnosti uznáváme, k němu se modlíme, v něho věříme, doufáme, ho milujeme a zvláště když jeho svatou vůli věrně plníme, hříchů se varujeme, vše z lásky k němu konáme a trpíme. Když tedy od srdce se modlíš: »Sláva Otci«, jest to, jako bys Bohu řekl: Trojjediný Bože! Věřím pevně, že jsi jeden Bůh ve třech osobách, protože jsi pravda sama. Doufám v tebe, protože jsi všemohoucí, nejvyšší dobrotivý a věrný, miluji tě nadě všecko, protože jsi svrchovaně dokonalý. Děkuji ti srdečně a uznávám, že všechno mám od tebe. Uznávám, že jsi můj nejvyšší Pán, proto se ti chci ve všem ochotně podrobiti, hříchů se varovati, přikázání tvá svědomitě zachovávat, vše z lásky k tobě konati a trpěti, tebe chváliti a velebiti, co budu živ a na věky. Také se chci dle sil svých vynasnažiti, aby i jiní lidé, zvláště moji domácí v tebe věřili, vždy více tě milovali, hříchem tě neuráželi, věrně ti sloužili a jednou na nebesích tě věčně oslavovali.

Je-li, jak jsem vám ukázal, naší hlavní úlohou na zemi Boha ctít a oslavovati, nahlédnete nyní sami, že nás krásná církevní modlitba: »Sláva Otci . . .« na naši hlavní povinnost pamatuje, ale také že tuto povinnost konáme, když tato slova v duchu a v pravdě se modlíme, t. j., nejen když je ústy vyslovujeme, nýbrž i když v srdci posvátnou vážnost k tomu máme, co ústy pravíme.

5. Ale ovšem — *tu právě schází mnoho*. Neboť řekni sám, máš-li zvyk jméno boží při klení a zbytečné přísaze vyslovovati, jak můžeš se v pravdě modliti »Sláva Otci«, t. j. přeji si od srdce, tebe, trojjediného Boha, ctít a oslavovati? Kdyby to bylo tvé srdečné přání, zdali bys jméno boží tak lehkomyšlně a lhovějně vyslovoval? Nebo když v těžkých hříších ze zvyku žiješ, ohavné řeči vedeš, hříšné známosti udržuješ, opilství se oddáváš a tím Boha těžce urážíš, jak se můžeš v pravdě modliti: »Sláva Otci . . .« t. j. upřímně si žádám, oslavovati trojjediného Boha jako nejvyššího svého Pána a jeho svatou vůli věrně plniti?

Nebo když modlitby své zanedbáváš nebo příliš nedbale vykonáváš, mši sv. zřídka navštěvuješ a ji nábožně neslyšíš, jak se můžeš vážně modliti: »Sláva Otci . . .« t. j. chci tě ctít, oslavo-

vati? Myslíš-li to vážně, proč se nemodlíš? Proč se nenamáháš pobožně mši sv., zvláště v neděli a ve svátek, slyšeti, aby bylo viděti, že máš úctu před velebností boží a že jsi proniknut myšlenkou o jeho velikosti a o své ubohosti? A ty, hospodáři, mistře, když se modlíš: »Sláva Otci...«, tedy tím pravíš: Nejvšelejší mé přání je, aby všichni lidé věřili v Boha, jemu sloužili, neuráželi ho — myslíš-li to vážně, proč dítky a chasu tak málo přidržuješ k modlitbě a návštěvě služeb božích, sám jim v tom špatný příklad dáváš, v domě svém zneuctivání jména božího, prostopášný život trpíš?

Ach, všichni máme příčinu naříkati, že modlitbu »Sláva Otci...« ještě tak nedokonale v duchu a pravdě se modlíme, že srdce naše ještě tak často na pozemských, nicotných věcech lpí, že ještě tak často vlastní svou čest a chválu vyhledáváme, ještě tak vlažní a roztržití jsme při modlitbě, že ještě tak málo pro slávu boží rozničení jsme. Kdybychom modlitbu: »Sláva Otci...« často a dokonale se modlili, byl by celý život náš neustálé »Sláva Otci...«, a my bychom hlavní úloze života svého nejkrásněji dostáli.

II.

1. V některých krajinách se modlí: »Sláva Bohu Otci...« Kde se však slovo Bůh nepřidává — dle původního latinského znění — je smysl tentýž. Oslavujeme Otce i Syna i Ducha sv., protože jsou tyto tři osoby jeden Bůh. Když se tedy modlíš: »Sláva Otci...«, myslíš nejprve: »Sláva Bohu trojedinému« — a to jest důvod, který tě pobádá, abys vyslovoval tuto modlitbu s nehlubší úctou, vůbec abys se vynasnažoval oslavovati Boha dle sil svých.

Kdyby někdo byl, kdo by v sobě spojoval všechny přednosti a dobré vlastnosti, které kdy člověk měl, který by byl krásnější než všichni ostatní, silnější než největší obrové, rozumnější, dovednější a učenější než největší duchové, mnohem ctnostnější a světější, než všichni svatí, při tom vládce nad širokými zeměmi: s jakou úctou by k němu lidé pohlíželi, jak by ho oslavovali! Jakou úctou měl bys i ty, kdybys k němu se přiblížiti a s ním mluvití mohl! A přece by tak vznešeného, mocného člověka předčil poslední anděl. Neboť ten ví a dovede více než nejchytřejší a nejsilnější lidé dohromady. Kdybys však mohl nejvyššího anděla v celé jeho kráse viděti, jak bys z úcty padl na kolena, jak bys ho slavil! Nuže viz: nejvyšší andělé jsou proti boží velebnosti ještě menší než trochu písku proti vysoké hoře. Podívej se na oblohu, na milióny hvězd, jak září — uvaž, že jediná z nich jest mnohem větší než celá naše země — uvaž, že Bůh vše to jediným slovem stvořil, že vše svou přítomností proniká a vše svou moudrostí a všemohoucností řídí. Jak mocný, vznešený, velebný to Bůh! A s tímto velebným Bohem mluvíš, když se modlíš. Když to uvážíš, mohl bys modlitbu: »Sláva

Otci« a jiné své modlitby tak lhostejně vykonávati? Zdaž by hluboká úcta a zbožnost nepronikala srdce tvé? A když uvážíš dále, že jest to tvůj Bůh a Pán, všemohoucí Soudce tvůj, že v jeho službě žiješ a pracuješ a že jeho vševědoucí oko neustále na tebe hledí: vykonával bys potom své povinnosti také tak ledabyle, chtěl bys potom proti vůli jeho se zpěčovatí, hřešiti, ho urážeti? Uvažuj proto, když se modlíš vůbec a zvláště: »Sláva Otci...«, s kým mluvíš, kdo jest Bůh, a hled' tím v srdci svém rozntítí úctu, nábožnost a horlivost.

2. Modlíš se: »Sláva Otci i Synu i Duchu sv...«. Má ti to připomínati nejen hluboké tajemství, že se klaníme jednomu Bohu ve třech osobách, nýbrž má tě také pamatovati na milosti a dobrodiní, za které *každé z těchto tří božských osob děkuješ*, a to tě má povzbuditi vděčně trojjediného Boha oslavovati.

a) Pomysli, že bys oslepl, a svatý muž modlitbou by ti zrak opět dal; nebo že ležíš na smrtelné posteli, bolestmi mučen, a že by tě modlitbou najednou a úplně uzdravil; jak bys mu z plna srdce děkoval, jakou úctou po celý život bys mu zachoval, jak by ses vynasnažil vyplniti každé přání jeho? Nuže rci: jest menší dobrodiní, za které *Bohu Otci* děkuješ, který tě stvořil, život a všechny síly tělesné a duševní dal, který tě při životě udržuje a tím každý den, ano každý okamžik zrak, zdraví nanovo ti uštěďuje?

b) Kdybys ležel ve vězení, hladový, nemocný, a věděl bys: musím zde po celý život zůstati — a kdyby potom citlivý člověk místo tebe chtěl ten trest trpěti a ty bys byl zase na svobodě, zdravý, bohatý a šťastný: s jakou úctou, láskou a vděčností vzpomínal bys na svého vysvoboditele! Zdaž *Bůh Syn* pro tebe neučinil mnohem více? Hřichy tvé i tresty za ně na sebe vzal a tak tě vysvobodil z otroctví ďáblova, z hrozného vězení pekla, do něhož bys jistě byl přišel.

c) Kdyby žebravé dítě zimou zkřehlé, hladové, nemocné ode všech opuštěné, na ulici leželo, a mocný král je k sobě vzal, je očistil, uzdravil, jemu nejvybranější jídla, nejkrásnější šaty dal, bohatstvím obdařil: s jakou úctou, láskou a vděčností lnulo by dítě to k svému dobrodinci, jak by hledělo plniti vůli jeho a radost mu působiti! Neučinil *Duch sv.* na tobě mnohem více? Očistil tě na křtu sv. a potom častěji ve svátosti pokání od malomocnosti hřichu a štěďfe tě poklady v nebeské milosti své obdaroval.

Uvaž ještě jednou, za co dobrotě trojjediného Boha děkuješ, a rci sám: s jakou láskou, úctou a vděčností měl bys k němu hleděti, k němu se modliti, ho oslavovati, jeho vůli plniti, jemu radost působiti! Když při modlitbě »Sláva Otci« na to pomyslíš, budeš ji ještě tak vlažně, lhostejně, nenábožně odřikávati?

III.

Po slovech: »Sláva Otci i Synu i Duchu sv.« říkáme dále: »*Jakož byla na počátku...*« Chceme tím říci: »Chtěl bych troj-

jediného Boha oslavovati, chtěl bych, aby ho i jiní oslavovali, jako ho od počátku světa oslavovali andělé a všichni tvorové, jak nyní ho oslavují všichni svatí na nebi a zbožné duše na zemi: rád bych ho tak oslavoval nyní i vždycky, pokud žítí budu, a jednou na nebesích na věky věkův.

1. Pravíme tedy: *na počátku*. Na počátku stvořil Bůh nebe a zemi, anděly a celý svět s jeho obyvateli.

a) Co činili *andělé* od počátku až do nynější doby? Neustále zpívají u trůnu božského: »Svatý, svatý, svatý Pán Bůh zástupů«, oslavují jeho velebnost, moc a vznešenost, při tom co nejpřesněji konají vůli boží, vyřizují lidem poselství a jako strážní andělé bdí nad lidmi. Oslavují tedy Boha tím, že jeho slávu hlásají a velebí a vůli jeho poslušně plní. Tutéž úlohu máš i ty! Uvaž jen, jak tyto vznešené duchové uctivě Boha chválí, s jakou přesností rozkazy jeho plní. A ty, slabý tvor, chtěl bys Bohu svému patřičnou slávu odpírat, modlitbu, oslavu boží zanedbávati nebo jen tak ledabylo odbývati? Když nebesští duchové poslušně vůli boží plní, chtěl bys ty, pozemský červ, se odvážiti protiviti se jeho vůli, ho urážeti?

b) Pozoruj dále *viditelné tvory*. Královský pěvec píše (Žalm 148., 3. d.): »Chvalte Hospodina slunce i měsíc, chvalte jej všechny hvězdy i světlo...« Jak mohou tyto nerozumní tvorové Hospodina chváliti? Tím, že nám boží velebnost a dokonalost zjevují, dále že vůli jeho plní, přesně vykázanou cestou chodí, přivozují účinky, které jim Bůh předepsal. Pohleď jen na nebe, nesčetné hvězdy — nehlásá-liž boží nezměrnost a velebnost? Poslouchej silný vítr, jak se strachem lidé choulí při hromobití — neslyšíš tu hrozný chvalo zpěv, který příroda zpívá na boží spravedlnost? A když vidíš všechnu krásu na poli, v lese, v zahradách — nehlásá-liž to chvála jeho krásy a dobroty?

Když nemá příroda Pána a Stvořitele svého tak oslavuje, nechť bys ty, jehož Bůh mnohem výše pozdvihl, jemuž dal rozum, aby četl v knize přírody, aby Boha poznal, jemuž dal řeč, aby mohl Boha oslavovati, chtěl bys ty jediný ve velikém koncertě všech tvorů němý zůstatí a tím se pod nerozumné tvory ponížiti? Když ohromná nebeská tělesa, mocné moře, blesk, když všechny brozné síly přírodní přesně vůli boží plní, pak bys chtěl ty, který nejsi než malý zoubek v ohromném vesmíru, jinak se pohybovati, než On chce, jeho pořádku se protiviti a svobodně vůle, kterou ti dal, zneužiti, bys ho urážel?

Nikoli! Nýbrž když se modlíš: »Sláva Otci...«, uvažuj tu a tam, jak andělé, jak nerozumní tvorové, jak celý vesmír od počátku světa Boha trojjediného oslavuje a ho poslouchá; zastyď se a od srdce lituj, že jsi tak často zanedbával chváliti všemohoucího Boha, že jsi ho spíše zneuctíval a urážel, a rozněť srdce své k touze a předsevzetí, že se k veliké chvále boží, kterou nebe a země hlásá, připojiti chceš z plna srdce *nyní i vždycky*, co živ budeš.

2. *Nyní*, pravím. Když se připravuješ k modlitbě, pohlédni kolem sebe! Vidíš *millions* nevěrců, bludařů a hřšíníků, kteří Boha hrozně urážejí — chceš k nim náležeti? Co činí dobré dítě, když vidí, že někdo otce uráží? Když to nemůže zameziti, alespoň hledí ho potěšiti a dvojnásobnou radost působiti. Tak i ty, jsi-li dobrým dítětem božím, budeš se rmoutiti nad urážkami Boha a vynasnažíš se dvojnásobnou horlivostí a poslušností radost mu působiti a hněv jeho usmířiti.

Pohled však také na *millions* svatých v nebi, na tisíce zbožných lidí na zemi, kteří s tebou před trůnem božím se objevují, aby s tebou obět modlitby přinesli. Neměla by jejich nábožnost a horlivost v tobě jiskru lásky a pobožnosti rozlítiti? Když dítka otci k svátku blahopřání pronášejí, všichni přicházejí s radostí, každé by chtělo lásku svou nejlépe mu dokázati. Když s tolika tisíci bratří a sester před trůn boží předstupuješ, chceš býti z nich poslední, nejlenivější? Měl by na tobě míti nejméně radosti?

3. Nikoli, vzuž se, vynasnaž se Otci nebeskému radost působiti co nejlépe nyní *i vždycky*, až ku poslednímu okamžiku života svého. Pak můžeš také jistě doufati, že budeš Boha trojediného oslavovati v nebeské blaženosti *na věky věkův*. Neboť když Boha nyní oslavuješ, oslavíš ho také věčným Alleluja na nebi; když nyní se nemodlíš, Boha spíše klení a jinými hříchky zneuctíváš, přijdeš také po smrti na místo, kde jest slyšeti jen samou kletbu a proklínání, do pekla, a u věčném trápení budeš oslavovati jeho spravedlnost, protože jsi v životě nechtěl oslavovati jeho spravedlnost, protože jsi v životě nechtěl oslavovati jeho dobrotu. Viz, v nebi, abych tak řekl, provozují blažení věčný, milý koncert, slaví oblažující hudební a zpěvný slavnost, při níž každý spoluzpívá neb na svůj nástroj hraje. Na tomto světě jest jaksi doba učení a cvičení, hudební a pěvecká zkouška, každý musí hlas svůj v oslavě boží cvičiti, svými silami a mohutnostmi Boha oslavovati. Kdo pak to z lenivosti zanedbává, nebo i smrtelnými hříchky dle noty satanovy hraje, toho nemohou při nebeském koncertě potřebovati — ten přijde k hudebnímu sboru, jehož zpěvem jest pláč a skřípění zubů, a při němž satan takt dává.

Při kterém sboru chceš jednou býti? Kterého sboru jsi se dosud držel? Ke kterému sboru bys přišel, kdybys nyní měl umříti? Byl jsi dosud horlivý v oslavě Boha, na modlitbách, službách božích? Bylo tvé myšlení, žádosti, slova, skutky, utrpení stále »Sláva Otci . . .«? Vynasnažil jsi se plniti vůli boží věrně, konal jsi svědomitě povinnosti stavu svého, dobré skutky, činil jsi dobrý úmysl Boha prací a utrpením oslavovati? Či jsi modlitbu, služby boží zanedbával, vlažný a lhostejný při tom byl? Snad jsi klení, proklínáním, jinými hříchky velebnost boží zneuctíval? Podle toho, jak si na tyto otázky odpovíš, učiníš dobré předsevzetí.

Závěr. Aby vám pak tato předsevzetí snáze v paměti zůstala, modlete se tu a tam »Sláva Otci . . .« zvláště pomalu a pobožně,

uvažujte při tom, co jsem vám dnes o této oslavě nejsvětější Trojice vyložil. Řekněte Bohu asi takto: »Trojjediný Bože! Věřím v tebe, neomylná pravdo! Doufám v tebe, všemohoucí dobrotivý, věrný Bože! Miluji tě, svrchovaně dokonalý, vši lásky hodný Bože, nejlepší dobrodinče můj! Velebím a oslavuji tebe, věčný Otče, jenž jsi mne stvořil, Synu Boží, jenž jsi mne vykoupil, Duše svatý, jenž jsi mne posvětil. Ke své cti, slávě a chvále jsi mne stvořil, proto tě chci rád ctíti, oslavovati co nejlépe, radost ti působiti modlitbou a konáním svaté vůle tvé. Chtěl bych tě tak oslavovati, jak tomu bylo na počátku, jak tě andělé na nebi oslavovali, jak tě celý svět nadšeně oslavuje a pokorně poslouchá. Chci tě oslavovati nyní se všemi svatými na nebi a se všemi zbožnými na zemi a rád bych se modlil tak pobožně, jako oni. Chci tě oslavovati horlivostí v modlitbě, věrnou poslušností, chci i chválu, slávu tvou u jiných buditi, vždycky, po celý svůj život. Dej mi k tomu milost svou, abych tě oslavovati směl také na věky věkův v blaženosti nebeské, kde stále velebně vyvoleni zpívají chvalozpěv: »Sláva Otci i Synu i Duchu svatému, jakož byla na počátku i nyní i vždycky a na věky věkův. Amen.«

Dle Jak. Schmitta *Fan N. Jos. Holý* O. Praem., farář v Holišově.

Slavnost nejsv. Trojice boží.

Co znamená býti dítětem božím?

Napsal Dr. Karel L. Řehák.

1. Dočítáme se o sv. *Ludvíkovi*, že když se mu dítěto narodilo, dal je co nejdříve pokřtiti. Pokřtěné pak bral do svého náručí, vroucně je poceloval a potom řekl: »Milé dítě! Dříve bylo jsi dítětem jen mým; nyní jsi ale dítětem božím! Chvála z toho Bohu na věky!«

A zbožný tento král mluvil věru pravdu. Jakmile dotkne se voda křestní těla člověka, stává on se dítětem božím, a nabývá takové důstojnosti, že ona převyšuje důstojnosti králů. i důstojnost jakoukoli jinou; a drahocennější jest nežli všechno, co svět nazývá velikým i vzácným. Nebo skrze křest svatý stává se člověk zvláště milým Bohu Otci; stává se bratrem samého Ježíše Krista, a obzvláštním chráněncem Ducha svatého.

Také my všichni byli jsme pokřtěni dle rozkazu Páně apoštolům daného, ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého, čili ve jménu nejsv. Trojice boží, jejíž slavnost právě dne dnešního konáme; i nám se tedy dostalo té nevýslovné důstojnosti býti dětmi božími a spoludědici Kristovými. A proto zamlouvá se dnes, abychom a) o této důstojnosti své více uvažovali; a b) i sobě připamatovali, jaké ona povinnosti s sebou přináší?

2. Leží to již v povaze člověka, že nezůstává při tom lhostejným, jestliže mu jiní lidé pozornost věnují, jej uctívají i vy-

znamenávají. Lichotí to tak jeho vrozené samolásce, jež podněcována bývá ještě žádostivostí, kterou miláček Páně nazývá *»pýchou života«*.

Rozliční lidé zakládají si však na *různých přednostech*, a potěšují se jimi.

Jedni pyšní se svým vznešeným rodem z rodiny knížecí, panovnické anebo vůbec urozené, nepamatujíce na to, že si nikdo svých rodičů nevyvolil; a že urozenost beze vší své zásluhy pouze z dobrodiní božího obdrželi.

Jiní nadýmají se proto, že mají bohaté rodiče i přibuzné, aniž by po tom pátrali, pokud ti jejich přibuzní způsobem úplně poctivým bohatství svého sdělali.

Jiní vychloubají se krásou tělesnou, zapomínajíce, že krása tělesná jest jako polní květina, jež rychle odumírá a také není zásluhou jejich.

Jiní nadýmají se domýšlivostí pro své schopnosti duševní, jakoby si je byli sami dali; anebo pro své vědomosti, ku kterým přece toliko Bůh vloh, příležitostí ku vzdělání a bystrosti rozumu udělil.

Jiní chlubí se svým úborem, svými klenoty, svými statky, a domnívají se, že jim patří všeliké vysoké tituly i hodnosti, jež je mají šťastnými učiniti. Ale uvážíme-li chladným rozumem o všech těchto přednostech pozemských, jakou že ony mají v pravdě cenu?

I nejzdravější a nejkrásnější i nejučenější lidé sklesli dříve nebo později do hrobu, a nezbylo po nich leč něco prachu, z kterého tělo lidské bylo utvořeno. Zdaliž nestane se tak i každému z nás? Kdo by mohl o tom pochybovati?

A zač stojí v pravdě pozemská oslava i nejvyšší? Jest to pouhý dým, který na chvílku snad svou vůní omamuje, a pak beze stopy mizí. Jak často se stává, že komu dnes volají hošana! za málo dnů provolávají mu hanba! a ukřižuj!

A co jiného po sobě zanechávají požitky pozemské, vůbec leč bolnou vzpomínku, ba snad i trpké bryzení svědomí, jestliže si člověk dovolil věcí hříšných!

3. *Jak jinak se to má s vyznamenáním, jakého se nám dostalo na křtu svatém!* Jak převzácnou jesti důstojnost dítko božího! Čeho vyššího mohl by si tvor pozemský ještě přát, než když líbiti se může Pánu nebes i země, jenž mu byl život dal?

Když sv. Jan pokřtil Pána Ježíše v řece Jordánu, hlas s nebe stal se nad ním řkoucí: *»Tento jest Syn můj milý, v němž se mi dobře zalíbilo!«* A podobně když leje kněz vodu křestní na hlavu křtěncovu, přijímá ho Bůh Otec za dítko své, jak svědčí o tom sv. apoštol národů slovy epištoly své ku Galatským (3, 26.) řka: *»Všichni jste synové skrze víru, kteráž jest v Krista Ježíše.«*

V Zákonu Starém miloval lid vyvolený Hospodina Boha svého, a přece nesměli ho židé oslovovati jménem *»Otče!«* nýbrž

volali k němu jakožto ku »Pánu zástupů«, jakožto ku »králi králů a Stvořiteli všech věcí«. Chtějí-li se židé chlubit, chlubívali se jen jakožto synové arcioťce svého Abrahama. Sladké jméno »Otče náš!« Bohu dávati naučil nás, vyznavače své, teprve Pán Ježíš! Kdyby nebyl on nás na dítky boží povýšil, nikdo nebyl by se směl opovážovati, volati k Bohu jakožto k Otci svému. A my všichni nyní víme, že kdo křest svatý přijali a víru v Ježíše Krista zachovávají, že všichni jsou dítkami božími, ať jsou již na světě bohatí nebo chudí, zdraví nebo nemocní, učené nebo neučené, páni nebo siuhové, muži nebo ženy, mladí nebo staří!

4. Jsme-li ale dítkami božími a proto i spoludědici s Pánem Ježíšem v nebi: jaké že z té vysoké důstojnosti *plynou nám i povinnosti?*

Kdo jest král či kníže, na toho se sluší, aby smýšlel, mluvil, jednal ve všem důstojně, právě jako král či kníže. Bylo by dle toho hanbou, kdyby syn krále pásl vepře; nehodilo by se tak pro něho! Kdyby se kněžna postavila sama k neckám, aby prala anebo jiné hrubé práce konala, ač poctivá práce každá jest cti-hodná, řeklo by se přece: pro kněžnu se to nehodí. A tak ani pro dítko boží se nehodí, oddávati se hříchům, znečišťovati svou duši a činiti se otrokem svého těla, ba i ďábla!

Ale jak mnoho jest, žel Bohu! těch křesťanů, dítek božích, kteří na svou důstojnost ku své hanbě zapomínají!

Pýchou se nadouvají, jako činil padlý anděl, jenž prohlásil: Nebudu sloužiti Bohu, ale sám sobě, učiním trůn nad hvězdami.

Jak mnoho jich zapomíná na Boha pro mamon, jakoby tu věčně žíti anebo něco z něho na věčnost si odnésti mohli!

Jak mnoho oddává se jich smilstvu, cizoložstvu, opilství a jiným nefestem, jimiž duši v otroctví uvádějí a sebe často pod něnou tvář zahazují!

Jak mnoho křesťanů oddává se nepřátelství, hněvům, pomstám, nedbalosti a žije úplně dle převrácených žádostí svých!

5. Když se *jednou fariseové chlubil* slovy: »Abraham, otec náš,« řekl jim Spasitel (Jan 8, 39.): »Jste-li synové Abrahamovi, tedy i skutky Abrahamovy činite!« čili věnujte Bohu svou plnou víru; důvěřujte v něho, i když naděje lidská marnou se zdá; osvědčujte mu poslušnost i lásku jako Abraham, jenž byl ochoten z poslušnosti k Bohu v obět přinést i jediného milovaného syna svého!

A toto napomenutí Spasitelovo platí i ovšem nám, zejména ale všem farizejským, pokryteckým křesťanům. Pán napomíná: Jste-li dítkami božími, užívejte tedy rozumu svého, aby Boha Otce svého i Syna jeho i Ducha svatého vždy lépe v dílech jejich poznával; užívejte svobody vůle své, abyste Bohu vždy dokonaleji sloužili a dle vzoru, jež jsem vám byl životem svým zanechal, všude se chovali, smýšleli, mluvili a jednali. A tak jsouce jakožto dítkami božími pro nebe povolányi, abyste také i spoludědici mými v nebesích stáli se si zasloužili. Amen.

Neděle druhá po sv. Duchu.

Ježíš Kristus naším hostitelem.

»Já jsem cesta, pravda a život.«
(Jan 14, 6.)

O Alexandru Velikém, který si chtěl podmanit celý svět, se vypravuje, že pokaždé plakával, kdykoli za tiché noci k hvězdám se zadíval. Co bylo příčinou pláče u muže železného srdce, otužilého a zkušeného? Vydobyl již mnoho zemí a říší. Za dne zdály se mu tyto dosti velikými, naplňovaly jej pýchou; ale za noci když se rozhlédl do nekonečných světů hvězd na obloze, plakal, že všechny země a říše, jichž vydobyl, jsou příliš nepatrnými proti světům nad námi, plakal litostí, že jich také dobýti nemůže.

Touha po slávě byla příčinou nenasytosti a nespokojenosti. V nejlepším mládí u města Babylonu na cestě za štěstím a slávou světskou, v okamžiku, když vyslanci nejvzdálenějších národů, ba i Kartaginští a Římané ho pozdravili a s nimi se radil, jakby nejnázve Arabie a celého západu se zmocnil, přepadla jej zimnice a vyrvala z počtu živých. Ztratil vše, co těžce vydobyl, co bylo jeho chloubou, ztratil i život.

Syn boží, Spasitel náš, ukázal nám jiné světy, mnohem krásnější, nepomíjející, jichž možno každému vydobýti bez namáhání, beze zbraní válečných, světy, které upokojí mysl naši nejdokonaleji a naplní chloubou a slávou nehynoucí. Sám ukázal cestu, sám jich v lidském těle vydobyl a pro všechny připravil místa, aby všichni mohli tam kralovati a dojíti blaha nejvyššího. »Pojďte, požehnaní Otce mého, a vládněte královstvím, jež vám připraveno od věčnosti.« Nebe jest tím královstvím, jehož možno každému dosáhnouti, kdo kráčí věrně ve stopách za Pánem Ježíšem. »Já jsem pravda, cesta a život.« Pán Ježíš naším hostitelem. Volá nás k duchovní hostině, ku své pravdě, ku svému příkladu, k sobě samému v nejsvětější Svátosti oltářní.

P o j e d n á n í.

1. Kristus jest naší pravdou. »Proto jsem přišel na svět,« řekl k Pilátovi, »abych svědectví vydal pravdě.« Kristus, pravda sama, poučil nás o Bohu, o našem určení, o prostředcích, jak nejnázve možno dojíti spokojenosti na světě a pravého štěstí po smrti. Pravdu tu světil své církvi, dal jí dar neomylnosti, aby učení neporušené chránila a kázala po všechny věky až do skonání světa. Pravda ta jest skutečně božská, dokonalá, nezměnitelná, nebť vyšla z úst božských; jest všeobecná, protože uspokojuje všechny potřeby lidí prostých i vznešených, neučených i nejučenějších; věčná, poněvadž »nebe i země pomínou,« řekl sám Spasitel, »ale slova má nepominou.« (Mar. 13, 31.)

Šťasten, kdo ty pravdy zná, třeba by kromě těchto ničeho neznal; nešťasten, kdo jich nezná, třeba by kromě nich znal všechno

ině. Běda tomu, kdo pravdy ztratil a nalézá se v bludu, třeba by byl nejbohatším a nejmocnějším. Královně Marii Stuartové ukradli za její nepřítomnosti různé cenné papíry, drahokamy a peníze. »Dvě jsou věci, jichž mi nikdo nemůže odciziti,« pravila chladnokrevně královna, »jest to moje královská krev a láska, jakou má moje srdce pro náboženství mých otců.« Tak každý věřící křesťan může říci: »Kdybych neměl ničeho, leč krev křesťanskou, jež ze srdce Spasitele ve sv. přijímání v srdci mém koluje, a pravdy, jež mi Syn boží oznámil, jsem přece jen nejšťastnějším a nejbohatším tvorem na světě.« Slavný přírodopysce italský Volta, věřící katolík, považoval učení Kristovo, sv. náboženství, za nejvzácnější poklad. Účastnil se všech pobožností s obecným lidem, vyučoval veřejně o nedělích opuštěné dítky katechismu, aby i tyto našly pokoje a štěstí v pravdách božských.

Jak šťasten jest každý křesťan, že se nenarodil jako pohan aneb bludař, ale v srdci svém nosí pravdu, jež oblažuje a slíbá a ukazuje pravou cestu ku království nebeskému.

2. Ježíš Kristus jest naše cesta. Smrtí svou zadost učinil spravedlnosti božské, otevřel nebe hříchem zavřené, upravil cestu spásy, neboť toliko skrze něho máme přístupu k Otci nebeskému. »Nikdo nepřijde k Otci, leč skrze mne.«

Ukázal nám cestu vedoucí do života čili k spojení s Bohem, dal nám přikázání a rady evangelické, ukázal svým životem, jak žítí máme; jest naším vůdcem na cestě ctnosti a dokonalosti, posiluje nás svými milostmi, církví svou, matkou naší, těší nás v bolestech, nehodách, neštěstí, kráčí s křížem svým před námi volaje: »Chce-li kdo za mnou přijíti, vezmi kříž svůj, následuj mne.« »Jho mé je sladké, břímě lehké.« Bez Pána Ježíše jest život na světě údolím slzavým, s Pánem Ježíšem jest rájem. Zvěčnělý slavný biskup Dr. Jan Zwerger ze Sekavy vypravuje o sobě, že byl jednou od představených svých r. 1845 poslán do jednoho ústavu, aby tam konal exercicie a připravil všechny ku sv. svátostem. Byla to káznice, v níž 160 odsouzcenců úpělo v okovech, ve stáří od 16 do 70 let. Všichni už dávno zapoměli na pravdy sv. náboženství, zbloudili s cesty, po níž Kristus kráčel. Když pak se jim pravdy ty opět uvedly na mysl, byli všichni nevýslovně šťastni, když vykonali sv. zpověď a posilnili se nejsvětějším tělem Páně, jásali, že se jim zdá, jakoby se znovu narodili. Všecko nepohodlí, žalář, těžké práce, okovy netísnily už tolik, konali vše s ochotou, snášeli vše trpělivě, věduce, že je to zaslouženým trestem za různé přechyby, že si odpykávají časné tresty už zde na světě za hříchy a poblouzení. Jeden z trestanců, muž 40letý, radostí pláče pravil k duchovnímu: »Jsem nevýslovně šťasten v těchto okovech, a až vyprší doba trestu, poprosím ředitele žaláře, aby mi okovy daroval neb prodal, abych je mohl do své smrti nositi za trest za všechny poklesky, jen abych Boha dostatečně usmířil.« Po letech našel duchovní Zwerger téhož muže

v žaláři na smrtelném lůžku Nedal si vzíti okovů, ležel s nimi až do své smrti, stále nadšen radostí, že aspoň částečně Boha usmíří na světě a vyhne se trestům věčným. — Kdo miluje Boha, kdo miluje sebe, nelekne se sebe větších překážek, nehod a křížků, kráčí vesele za vůdcem, za Kristem, cestou trnitou, úzkou ale bezpečnou ku blaženosti věčné!

Jak jest křesťan šťasten, že Pán Ježíš provází cestou toho života, na ní udržuje a v nehodách posiluje!

3. Ježíš Kristus jest náš život. Umřel za nás, abychom život měli a hojněji měli (Jan 10, 10.), a tento nadpřirozený život dává nám svou milostí posvěcující v sedmi pramenech, sv. svátostech, do duše se vlévajících Touto milostí řídí celý život náš; cokoli dobrého činíme, činí to sám Pán Ježíš. »Já jsem vinný kmen, vy jste ratolesti. Kdo zůstává ve mně a já v něm, ten nese ovoce mnohé, neboť beze mne nemůžete ničeho učiniti.« (Jan 15, 5.) Touto milostí stali jsme se všichni syny božími, bratry Kristovými.

Avšak to nestačilo ještě lásce Kristově. Dává nám své vlastní tělo za pokrm, svou vlastní krev za nápoj, sebe sama, svůj život, abychom v něm žili a on žil v nás.

Za revoluce francouzské usnesl se konvent, aby si získal lásku lidu, že se bude v Paříži péci chléb pro každého stejný, pro bohaté, pro chudé, a bude se jmenovati »chléb rovnosti«. Nevyšlo to z lásky k lidu, ale k oklamání, aby předákům revoluce lid nepřekážel a za přátele je považoval.

Pán Ježíš nechal nám zde pravý chléb rovnosti. Volá ke stolu svému každého, bohaté i chudé, vznešené i prosté, zdravé i nemocné, volá nejpouštěnější, opovržené u světa, všem nabízí tělo své, život svůj božský, aby všichni měli jednoho, společného Otce na nebi, všichni došli spokojenosti na zemi a blaženosti věčné v království nebeském po smrti.

Francouzský přítel mládeže, slavný Msgr. de Ségur, napsal: »Poznal jsem v Paříži tolik mladých lidí, kteří obklopeni příklady nečistoty a nestoudnosti, žili přece v andělské čistotě. A co je zachránilo? Každý týden přistupovali k stolu Páně.

Protestanté nejraději brali si za služebné katolíky, říkali o nich, že jsou nejvěrnější, nejpoctivější ti, kteří častěji přijímají sv. svátosti. Sv. Filip Nerejský, nejoblíbenější zpovědník a rádce římské mládeže, řekl jako 70letý stařec: »Častější sv. přijímání spojené s upřímnou a něžnou láskou k Rodičce boží, Panně Marii, jest nejen nejlepším ale i jediným prostředkem, jenž je s to v mladých lidech udržeti čistotu mravů a život víry, a klesne-li kdo, ihned pozvednouti, slabost vyhoviti a proti novému pádu — ozbrojiti.«

Jak šťastni jsme, my křesťané, že už jako děti na křtu sv. obdrželi jsme život milosti, a když jsme jej nerozvážně ztratili hříchem těžkým, znovu zase nabyli ve svátosti pokání; jak šťastni, že můžeme tak často přijmouti život sám božský, tělo Páně, aby

Kristus byl naším hostem, naším životem, řídil naše myšlenky, řeči, žádosti a skutky! Dostalo se nám nevýslovného štěstí, že jsme byli povoláni ku veliké večeři nebeské, ku pramenům milosti božských, kež není jednoho mezi námi, který by bledal výmluvy a zřikal se hostiny nebeské. Spasitel náš řekl výstražná slova: »Mnoho jest povolaných, ale málo vyvolených.« Kéž se nalézáme všichni mezi vyvolenými!

Prosme denně za milost, abychom v pravdě učení Kristova stále kráčeli, s pravé cesty nikdy se neuchýlili, pravdou a tělem Páně posilováni, svatý život vedli a jednou v životě věčném s Ježíšem na věky spojeni byli.

V. M. Váchal.

Po druhé neděli po sv. Duchu.

Na slavnost božského Srdce Páně.

(Dle Ondřeje Hamerle C. ss. R.)

»U mne jest bohatství a sláva, přehojné statky a spravedlnost.« (Přisl. 8, 18.)

Nejkrásnějším a nejušlechtlejším výronem zbožnosti a života křesťanského jest slavnost božského srdce Ježíšova. Abychom se v pobožnosti a lásce k božskému srdci Páně rozohnili a upevnili, uvažujme, kolik milostí a dobrodiní v dnešní truchlivé době tomuto božskému srdci děkujeme a od něho dostíci můžeme, jak veliká plnost požehnání nám v tomto srdci uschována jest, jakož to Písmo svaté dokládá, když o tomto srdci dí: »U mne jest bohatství a sláva, přehojné statky a spravedlnost.« *Ó božské srdce Ježíšovo, nauč nás dnes své poklady znáti a po nich ohnivě toužiti.*

Pojednání.

1. K papeži Piovi IX., když svá jubilea jako papež, biskup a kněz slavil, přicházeli ze všech končin světa tisíce a tisíce poutníků, aby jemu svou dětinnou úctu prokázali a přinesli mu své a svých spoluobčanů dary lásky. Tu přinesli mnozí velmi krásné a významné dary, bohatí páni a knížata nabízeli bohaté dary, ale též chudí lidé, dělníci a čeledi přinášeli svůj groš.

Jednou objevili se též poutníci z jedné málo zámožné krajiny a přinesli svoje dary. Svatý Otče, řekli, rádi bychom ti více přinesli, nebo daleko větší jest naše láska, než naše dary. Ale nepovrhuj jimi. Víš zajisté, že jsme obyvatelé chudé jedné krajiny. — Ó nikoliv, odpověděl pohnut papež, nejste chudí, vy jste zámožní; neboť zachovali jste si katolickou víru a jste sjednoceni u víře. Za největší štěstí země považoval svatý Otec zachování katolické víry a jednoty v ní.

Papež měl pravdu. Nejchudší člověk jest, dokavad katolickou víru neporušenu věrně zachovává, bohat, vládne statkem, oproti němuž veškery statky světa titěrností jsou. Tato víra povznáší nás z prachu a bídý světa, ukazuje nám ušlechtilost našeho důstojenství, vznešenost našeho povolání, poukazuje nás na jednoho Otce v nebesích a zove nás jeho ditkami, a ujišťuje nás věčnou blažeností. Bohužel, že se za nynější doby celé tábory mobilisují, aby katolíkům tento drahocenný poklad vyrvaly.

I na nás doléhají nesčetní nepřátelé naší víry a namáhají se všemožně, aby nám ji vyrvali a bohužel že u mnohých s nemalým výsledkem. Či jest to veliká řídkost, že křesťanská manželka nařikati nucena jest: Můj muž ztratil víru, od mnoha let neplní už křesťanských povinností, ano činí ještě zbožnost a náboženství před dětmi směšným a tupí je. Anebo jsou slzy křesťanských matek řídké, jež nad nevěrou toho anebo onoho ze svých dítek pláčou a s povzdechy dí: Vychovala jsem si tohoto syna přece tak křesťansky, dala jsem si tolik starostí, abych ctnost a bázeň boží do srdce jeho vstúpila, a nyní se stal tupilem náboženství. Uštěpačná slova jsou odpovědí na moje láskyplná napominání. Jak mnohý duchovní správce musí se žalem doznati, že křesťanský smysl a nábožnost v jeho obci mizí. Smutným, ale výmluvným toho svědectvím jsou mu prázdny kostel, zřídka navštěvované zpovědnice a špatné knihy a spisy, jež všady rozšiřovány a čteny bývají. Ano, nejmilejší daleko široko se toto zlo rozšířilo a peklo ve spojení se svými společníky na zemi jest neustále při práci, aby svět vždy více v jeho náboženském přesvědčení ohromilo a jemu jed nevěry vstúpilo.

Jak jest to možno, tu pevným zůstatí, a svatou víru v srdcích jednotlivců, v rodinách, v obci zachovati? Tím, že i my se k srdci Ježíše obrátíme. Ono jest to srdce, jež Spasitele za jeho pozemského putování pudilo, aby všady temnoty nevěry rozehnal a světlo víry rozšířil, jež ho pohnulo, aby nepřetržitě zástupy k víře napomínal, aby ji co nejdůrazněji vyžadoval, a ji divy odměnil. Od časného rána až do pozdního večera vyučoval lid, neúnavně vyvracel námitky protivníků, se vši trpělivostí snášel malou chápavost učedníků, pln lásky snižoval se k slabé chápavosti dítek, a s nevyčísitelnou radostí chválil ony, u nichž ochotnou a rozhodnou víru nalezl. Většina zázraků, jež konal, byla odměnou za zásluhy víry. Tolik pracovati, snášeti, obětovati, aby světlo víry rozšířil, nutilo Vykupitele jeho láskyplné srdce. Myslíte, že toto srdce nyní méně miluje? Ano, že nyní méně mu na tom záleží, aby nám světlo víry zachovalo? Zjevil přece Spasitel blahoslovené Margaretě, že k této pobožnosti vybízí, aby tíši satanovu zničil, aby mnoha chudým, nevědčným, nevěreckým srdcím, jež by jinak zahynula, své milosrdenství osvědčil. Jest tudíž pobožnost k srdci Ježíšovu proti bezbožství naší doby pevnou hrází. Když tedy i na nás vlny nevěry se hrnou a hrozí naše srdce ohroziti, když slova svůdníkova naše srážení víře věrné napadají, když se nám do rukou víře nepřátelské spisy vrhají, když bohaprázným

životem docela i těch, kdož nám neohroženým vyznáním víry předcházeti mají, pohoršováni býváme, utíkejme se k nejsvětějšímu srdci Ježíše a budeme u víře své pevní a vytrvalí. Křesťanská manželko, když choť tvůj víře se odcizil, doporučeť ho to-muto převatému srdci. Tam, křesťanství rodičové, hleďte svůj útulek, aby vaše dítky předražený poklad křesťanského smýšlení v bouřích života neporušený zachovaly, a Spasitel nenechá vašich proseb a vašich modliteb nevyslyšených.

2. Když Spasitel o posledních dobách světa mluví, dí, že tehda »nespravedlnost zavládne a láska u mnohých vyhasne«. (Mat. 24, 12.) Tato slova se naplňují i v našich dobách přesmuto-ným způsobem. Jak netečnými jsou dnes lidé oproti Bohu a věčnosti! Sotva kdy nalezla slova, jež zbožný Tomáš Kempenský Spasiteli do úst klade, tak všeobecného potvrzení: »Jáť až dosud neustávám mluvit ke všem; avšak mnozí jsou hluší a zatvrzelí ke slovům mým. Svět přislubuje jen chvilkové a malicherné vý-hody, a přece se mu slouží velice dychtivě; já přislubuji milosti svrchované a věčné, a přec jak lhostejna zůstávají lidská srdce! Pro sebe skrovnější úřad konají lidé cesty daleké; pro život věčný mnohý ani nohou nehne. Za nepatrným ziskem shánějí se lidé překotně; o jeden jedinký peníz vedou se mnohdy urputné spory; pro malichernost a ledajakou přípověď nebývá jim za těžko namáhati se ve dne v noci — avšak hanba! pro dobro nezmění-telné, pro odměnu neocenitelnou, pro čest svrchovanou a slávu nehyneoucí jest mnohdy líno podstoupiti obtíž sebe menší.« (3. Kniha 3.)

Jaký tudíž div, že srdce vždy více Bohu se odcizuje, že děti dorůstají bez kázně, že mládež žije bez cudnosti a úcty, že rodiny bez lásky a jednoty smutný příklad úpadku poskytují. Nezdá se, jakoby jiná krev v našich žilách proudila jako u našich předků? Tito stavěli naše chrámy, které my tak často prázdné spatřujeme. Tito pracovali v postní dny lační bez oddechu, nyní však sotva se v takové dny zdržujeme masitých pokrmů. Staré ženy za každého povětrí, i z dalekého přibytku též ve všední dny s námahou vlekly se do kostela, a nyní nejdeme často docela i v neděli pro nepatrný důvod a z nejbližšího okolí na mši svatou. Druhdy šli lidé modlitce se do práce, modlili se i na cestě růženec, dnes nemáme se ani ku krátké ranní modlitbě. Ve velikých bolestech, ve velikých ztrátách nalézali druhdy lidé v náboženství sílu a útěchu, vzpružovali se myšlenkou: Bůh trpěl více pro mne. Nyní při nejmenších nehodách ztrácíme ducha, reptáme proti Hospodinu anebo i zoufáme. Mužové utrhlí si druhdy často i nejnůtnější od úst, jen aby děti a ženu nenechali hladu trpěti; jak mnozí však v dnešní době své jmění a svou službu v hodováních a radovánkách promrhají a svoje do nouze uvrhují a hladem a nouzí se trásti nechávají!

Druhdy podporováni byli chudí jako bratří s obětavostí; dnes nanejvýše, když při tom vyhlídku máme na čest, zábavu a

požitek. Pláčeme nad časným neštěstím dítěte, ale když se ve hříchů nalézám, neroníme nad ním ani slzy, ano schvalujeme to dokonce, když synovi anebo dceři neřest k dobré partii dopomůže. Skutečně u mnohých láska vyhasla. Nemusíme se obávat, že se na nás pohrůžka Páně splní: »Vytň ho — strom neužitečný! — Nač tu má ještě místo zaujímat?« (Luk. 13. 7.) Jak lze nám příštímu soudu uniknouti? Jak k lásce a horlivosti se vrátiti? Skrze pobožnost k božskému srdci Ježíšovu. K tomuto srdci odkazuje tě Spasitel jako jednou blahoslavenou Marii Margaretu a dí: »Pohleď na toto srdce, jež lidi tak velice milovalo, jež vše učinilo, sebe samo vyčerpalo a strávilo, aby jim lásku dokázalo.« Nemožno jest, aby při pravé pobožnosti k srdci Ježíšovu světský duch, nedbalost ve službě boží anebo dokonce ohavnost smrtelného hříchů panovala. Kolik vlažných bylo touto pobožností horlivých, kolik slabých posleno, kolik pobloudilých obráceno, kolik hluboce kleslých a blízkých záhuby na věky zachráněno! Tisíce a miliony šťastných duší tvoří triumf nejsvětějšího srdce Ježíšova v nebi.

3. Pobožnost k božskému srdci Ježíšovu jest konečně pevnou oporou v utrpeních přítomné doby. Mluv s kým chceš, vše naříká. Naříká rolník jak občan, fomeslník i úředník, představení i poddaní, dělník a zaměstnavatel. Všady setkáváme se s bídou, odevšad výkřiky žalu. Všady to jitření a nespokojenost. Jeden nedůvěřuje druhému; podvod, krádež, vražda, sebevražda jsou na denním pořádku. A jaká se připravuje budoucnost?

Nezdá se jako by Bůh celému světu jasně ukázati chtěl, že veškeren důvtip lidské zpozditosti jest a veškerá moc lidská slabostí, když bez Bcha a proti Bohu blahobyť lidský se založiti chce? Která doba chvástala se více svými sliby? Veškerá bída prý ze světa zmizí, ráj se zas na zem vrátí, a toho prý lidé bez náboženství, bez Boha dosáhnou. Bůh a náboženství prý bylo až dosud překážkou blahobytu lidstva. A co ukazuje přítomnost? Že práce lidská a námaha bez božího požehnání marna. Kde jest tu v přítomné nouzi, kde před hroznou budoucností pomoc a záchrana? U srdce Ježíšova. Toto božské srdce Ježíšovo volá k nám: »Pojďte ke mně všichni, kdož obtíženi jste a pracujete, a já vás občerstvím.« Pán sdělil blahoslavené Margaretě: »Lidé ve světě naleznou v této milené pobožnosti veškeru pro svůj stav potřebnou pomoc, posilu a útěchu ve svých pracích a souženích, požehnání a milost pro veškeru své podniky a úlevu v protiventství.« Kéž bychom hodně horlivě uctivali božské srdce Ježíšovo! Kolik jich nalezlo v bouřích života u tohoto srdce Ježíšova klid, ve svých utrpeních útěchu, ve svých bolestech zmužilost a odevzdanost do vůle boží!

Kéž bychom přec i my hodně velikou pobožnost k nejsvětějšímu srdci pěstovali a vytrvale v životě vykonávali. Neohroženě bychom v životě ve víře stáli. Z této pobožnosti bychom sílu a nadšenost čerpali, abychom opravdu křesťanský, ctnostný

život vedli. I naše srdce bylo by poznenáhlu obnštěm božské lásky. V životě i ve smrti bychom pravdu slov žalmisty Páně zkusili: »Okuste a vězte, jak sladký jest Hospodin.«

Neděle třetí po sv. Duchu.

Co probodává, co rozšiřuje a co zaceluje ránu božského Srdce Páně.

»Srdce mé milovalo nekonečně všechny lidi, a za to mi splácejí nevděkem.«

(Pán Ježíš k sv. Marketě Alacoque.)

R. 1865 22. června konala se zvláštní slavnost v městečku francouzském Paray, kde se před 200 lety zjevil Pán Ježíš světici Marketě Alacoque, ukázal probodené Srdce ohněm plápolající, ovínuté trnovou korunou a vyzval, aby věřící byli nabádáni k úctě tohoto pramene lásky a požehnání, začaž se jim dostane nevýslovných milostí. »Mé srdce je tak naplněno láskou k lidem,« řekl božský Spasitel, »že nemůže ohně lásky v sobě utajiti.« »Ejhle srdce, které lidi tolik milovalo, a lidé splácejí mu nevděkem.«

Úcta k nejsvětějšímu Srdci Pána Ježíše rozšířila se od té doby po celém světě, milliony ctitelů přihlásilo se do arcibratrstva, jež si vzalo za úkol uctívati božské Srdce Páně a úctu k němu všemožně rozšiřovati, aby požehnání slíbeného dostalo se celému světu. -- Marketa z Alacoque narodila se r. 1647 v Burgundsku a již jako dítě vynikala neobyčejnou zbožností. V osmi letech ztratila otce a byla dána na vychování do kláštera Salesiánek, kde po prvé přistoupila k sv. přijímání. Od té doby zbožnost její stále rostla, až v 24. roce vstoupila do řádu a zasvětila celý život toliko Bohu a spáse bližních. Vynikala svatostí a vyznamenána zvláštními zjeveními. Pán Ježíš častěji rozmlouval s ní a úctu božského Srdce co nejvíce doporučil. Roku 1864 18. září začala v Římě slavnost blahořečení a rok na to v Paray sešlo se 22. června na 100.000 poutníků ze všech končin světa, mezi nimiž bylo 400 kněží, 8 opatů, 9 kardinálů, arcibiskupů a biskupů, plno vznešených poutníků každého stavu. Od té doby přicházejí do Paray ročně mnohé tisíce poutníků, aby poděkovali božskému Srdci Páně za zjevení nesmírné lásky a doporučili se do jeho ochrany.

»Největší lásku mi prokážeš, rozšíříš-li úctu mého Srdce v církvi mé.« pravil Pán Ježíš Marketě. »Srdce mé milovalo nekonečně všechny lidi, a za to splácejí mnozí mu nevděkem. Budiž ustanovena zvláštní slavnost k uctění mého srdce v náhradu za všecku neuctivost, jíž se mi dostává na oltářích.« Nežádá Pán Ježíš úcty pro sebe, ale v náš prospěch vlastní. Kdo uvažuje o lásce Kristově, musí býti naplněn ošklivostí nad hříchem, od-

řci se vlažnosti a rozeřtí se láskou a vděčností k Bohu. Probodené Srdce Ježíšovo hlásá nám zlobu hříchu, jež ránu otevřel, vlažnost lidskou, jež ránu stále více otevírá, a nutnost lásky naší k Bohu, jež ránu léčí a uzavírá.

Pojednání.

1. Po zmrtvýchvstání ukázal se Pán Ježíš apoštolům, ne však, aby jim ukázal svou moc a slávu aneb krásu oslaveného těla, neporušitelnost jeho, ale toliko rány své: »Vizte ruce mé, vizte bok můj, vložte ruku svou v rány a bok můj.« V den svého vítězství nad smrtí nezapomíná na rány své a chce, aby byly předmětem naší vděčnosti a lásky.

Kdo probodl Srdce nejsvětější? Prorok starozákonní odpovídá: »Raněn pro nepravosti naše« Hřích náš smrtelný přinesl smrt božskému Srdci.

Anglický král Jindřich II. vedl válku s Filipem Augustem králem francouzským, a byl velice těsně sevřen. Jeho vlastní synové byli s nepřítelem ve spolku. Když mír byl vyjednáván, povolil Jindřich vše, co si nepřítel žádal; jedinou podmínku si však vyžádal, aby totiž Filip August vydal mu seznam předáků anglických, kteří se proti němu s nepřítelem spojili. Když seznam obdržel, spatřil i jméno svého miláčka, vlastního syna. To bylo více, než ubohé srdce otcovské mohlo snést. Nečetl dále jmen ostatních, seznam vypadl mu z rukou; krále zmocnila se těžkomyslnost a zimnice, srdce jeho lítostí nad nevděkem zdrceno, za sedm dní byl král mrtvolou.

Nevděk jest velice bolestným. Sami ze zkušenosti poznali jste jeho hořkost, a nyní si představte, jak zarmoucenou musí býti božské Srdce Ježíšovo nad nevděkem naším!

Každý hřích jest hřebem do srdce Páně, posměchem a rouháním; sv. Magdalena z Pazzis ve vidění spatřila ránu božského Srdce otevřenou a krvácející. »Kdo ti to způsobil.« tázala se plna úžasu; a Pán Ježíš odpověděl: »Ti, které jsem nejvíce miloval.« Představte si, draží v Kristu, člověka, který vás ze všech lidí nejvíce miluje; někdo by vás ponoukal, abyste srdce jeho probodli. Učinili byste to? A přece tak činí každý z vás nejlepšimu příteli, svému Spasiteli a budoucímu soudci, kdykoli se dopouštíte hříchu jakéhokoliv. Dábel ponouká, aby vykoupení jednotlivců překazil, k největším urážkám a nevděku; a má plno ochotných služebníků, kteří za největší dobrodiní hřeby hříchů vrážejí do božského Srdce Ježíšova.

Sv. František Serafinský, byv jednou laskavě přijat od jednoho kupce, když odcházel, na poděkování za pohostinství dal mu tuto radu: »Často pohlédni na kříž a říkej: »Kristus a já.« Kupce dlouho nevěděl, co to má za účel, až jednou při jakémsi hříchu pohlédl na kříž, a zvolal: »Kristus a já« — zastyděl se, vyšel ven, plakal hořce a od té chvíle vedl život vzorný, kře-

stánský! Pohlédme častěji na božské Srdce Páně a poznáme, že hřích je nejhroznější zlo, a nezhrěšíme více těžce.

2. Těžký hřích otevírá ránu božského Srdce a vlažnost v konání povinností ránu stále více rozevřává. Vlažný křesťan slouží Bohu i ďáblu a světu. Modlí se, ale myšlenky odvráceny od Boha těkají po věcech světa; navštěvuje služby boží, ale bez lásky, z ohledů lidských; koná dobré skutky, ale z omrzelosti, zpovídá se, ale hned vpadá do téchže hříchů; přijímá tělo Páně, ale bez úcty, ze zvyku, že jiní tak činí. Sv. Egid praví, že takovým jest nábožnost pouhým pláštěm, který rychle vezmou, když zvoní do kostela, odhodí, jakmile z kostela vyjdou, zůstávají bez lásky k bližnímu, jsou tvrdí k chudým, zlí v posuzování bližních, hněviví, závistiví a podvodní. O takových praví Kristus: »Pc-něvadž nejste ani studení ani teplí, ale vlažní, vyvrhnu vás z úst svých.«

Malé děvčátko dostalo křížek. Jednou spadlo s křížku tělo Pána Ježíše. Žádnou mocí nesvolilo, aby tělo Páně hřebíčkem ke křížku bylo připevněno, aby tím netrpělo. Byl to náhled naivní, na pohled směšný, ale počínání vlažných křesťanů jest hrozné, vidí-li ránu Srdce Páně stále otevřenu, svou vlažností a lehkomyslností ještě více ji rozevřávají, ač by mohli tak lehce ránu zacelití a zahojiti.

A příčinou vlažnosti jest nezřízená náklonnost k věcem pozemským. Proč se mnohý nemodlí ráno? Nemá času pro přílišnou starost a práci. Proč je roztržit při modlitbě? Myslí jen na své zaměstnání, na výdělek, na pošetilosti i hříšné věci. Proč znesvěcuje o nedělích a svátcích den Páně prací služebnou, hříšnou zábavou? Bojí se, aby nepřišel o zisk časný, ubíjí čas posvátný, hledá jen výhody vlastní.

Proč zanedbává služby boží, a zřídka přistupuje ke stolu Páně? Odcizil se Bohu a má na mysli jen službu světu. Prachové peří lehce se vznese vzhůru a stoupá stále více do výše, nechá se zmítati větrem; navlhčí-li se vodou, nezvedne se více. Duše křesťana lehce a ráda se vznášá k nebesům, ale náklonnost k věcem pozemským tlačí ji k zemi. Před nedávnem našel anglický učenec na vítězné bráně ve Fatepur Sikri v Indii tento nápis v arabské řeči: »Ježíš, pokoj budiž s ním, řekl: Svět jest jenom mostem, kráčeť po něm, ale nestav na něm své obydlí. Život trvá jen hodinu, věnuj tu hodinu zbožnosti.«

Pohlédme na kříž, popatřme na probodené Srdce Páně a zvolíme každý:

»Spasiteli můj, neodnesu si na věčnost leč dobré skutky a — hříchy; vše ostatní zůstane zde a ničím nemůže mi přispěti. Dej mi milost, abych se rozohnil v lásce k tobě a svatém životě, abych se srdcem čistým, spojeným se Srdcem tvým božským, dostavil se jednou k soudu věčnému.«

3. Nerozšiřujme tedy ránu božského Srdce vlažností a lhostejností, ale hleďme ji co nejdříve zacelití a zahojiti láskou.

Za války Šlesvik-holštýnské doprovázela dcera rakouského majora, jemuž zemřela žena, otce svého do války, aby s otcem svým sdílela všechny obtíže a nebezpečnosti. V bitvě u Koldingu byl major těžce raněn. Láska dcery jeho ukázala se v plném světle. Ani na okamžik nevzdálila se od lůžka otcova, probděla celé noci, obnovovala obvazy, těšila v bolestech, tak že lékař jednoho dne zvolal k majorovi: »Vás neuzdravily mé léky, ale láska vaší dcery.«

Dcera nasadila vše, aby láskou svou lásku otcovu aspoň částečně nahradila. Co činíš, drahý křesťane ty, abys nekonečnou lásku Ježíšovu k sobě dle svých sil nahradil? Malé děvčátko tázalo se jednou své babičky, kterými bylinkami hojí se rány. Když slyšelo několik bylinek vyjmenovat, spěchalo, natrhlo, a vymačkalo šťávu z nich, a touto natíralo rány Kristovy na kříži. Ve své něžné lásce k Pánu Ježíši cítilo i jeho bolesti a chtělo je zmírniti i zahojiti. Jak zahanben stojí tu křesťan, který chladně pohlíží na kříž, a nemá trochu lásky a soucitu s božským Spasitelem, aby mu bolest zmírnil a zahojil! A čím možno zahojiti raněné Srdce Páně? Ono je pramenem lásky a jen láskou může býti zahojeno.

»Miluj Boha nade všechno a bližního jako sebe sama« — volá k nám Ježíš s kříže. Milovati Boha nade vše znamená mítí jedině v Bohu zalíbení a varovati se hříchu jako největšího neštěstí. Milovati bližního znamená milovati jej v Bohu a pro Boha, neboť i on je vykoupen předrahou krví Páně, za ním stojí Pán Ježíš, čeká na skutky lásky, a cokoli jsme učinili dobrého bližnímu, učinili jsme Pánu Ježíši samému. A tak konáním skutků milosrdenství, dokonalou láskou k Bohu plníme vůli Pána Ježíše, a tím hojíme rány jeho, jež mu zloba lidská byla způsobila.

Svaté paměti zbožností proslavený řeholník Tauber potkal chudého pastýře a za rozmluvy tázal se ho, čím jest. Pastýř odpověděl: »Jsem králem.« »A kde jest tvé království?« táže se řeholník. »Království nosím ve svém srdci,« odpověděl pastýř. »A kdo jsou tvoji poddaní?« ptá se dále řeholník. »Poddaní — to jsou mé žádosti, náklonnosti a vášně; nad těmi jsem se naučil panovat,« odpověděl pastýř. Ano, my křesťané, jsme opravdovými králi. Na křtu sv. pomazáni za krále, kralovati máme nad zlými žádostmi, nad hříchem. Buďme tedy králi, nerozdírejme pševaté rány Spasitelovy hříchem; hříchem spadá koruna s hlavy naší, ale zaceľujme a hojme rány Spasitelovy skutky krále hodnými, zbožností, bezúhonností, spravedlností, horlivostí pro čest a slávu boží, pro spásu svou a bližního, by se plnila stále více vůle Spasitele našeho: »Sláva na výsostech Bohu a pokoj lidem dobré vůle«, a nebyli jsme jednou mezi nešťastnými, nad nimiž si stěžoval Pán Ježíš: »Srdce mé milovalo všechny lidi nekonečně a za to mi splácejí nevděkem.«

V. M. Váchal.

Neděle třetí po sv. Duchu.

Nový život vnitřní.

(Příprava k pobožnosti nedělní sv. Aloisia.)

»Obnovte se duchem myslí své a oblecťe člověka nového podle Boha stvořeného v spravedlnosti a svatosti pravdy.« (Efes. 4 23.)

Přirozenost lidská ráda se spokojuje zevnějškem a nedbá ducha křesťanství, života vnitřního. Křesťanství znamená vykoupení, ale toto vykoupení není ukončeno smrtí Kristovou na kříži, nýbrž každý je musí osobně v Kristu a skrze Krista sám dokouvat.

Musí se vybavit ze své smyslnosti a navázati spojení s Bohem, odřící se skutků temnosti, obléci se v oděni světla, v samého Ježíše Krista. »Žádný, kdo se narodil z Boha, nečiní hříchu, neboť smě jeho zůstává v něm a nemůže hřešiti, protože z Boha zrozen jest.« (1. Jan 3, 9.) Bůh jest to, z něhož život vychází, který se ukazuje ve skutečích člověka. Obnova vnitřního člověka jest naší životní úlohou, podstatou našeho křesťanství. Sv. Alois vykonal ji na sobě energií v pravdě rekovnou; stal se naskrze člověkem novým, »dokonalým člověkem božím a způsobilým ke všelikému skutku božímu«. (2. Tim. 3, 17.) My máme dosáhnouti téhož cíle. Stojí nám v cestě tři překážky, ale také tři prostředky k jich odstranění.

P o j e d n á n í.

1. Když Bůh na křtu sv. vložil do duše naší nový život, nezničil tím život starý. Jako kvas proniká těstem, musí milost boží proniknouti naší přirozenosti a ji přetvořiti. Člověk však musí tu spolupůsobiti a den ke dni se přičiněti, aby Kristus v něm stále více byl utvářen. (Gal. 4, 19.) Stojí tu sice v cestě mnoho nezřizených náklonností a zvrácených žádostí, avšak síla nového života, jenž od Boha přichází, může a smí je všechny řídit, zúšlechtiti, do služeb za vyšším cílem postavit a tím uklidniti. »Nedej se přemoci zlému,« praví sv. Pavel, »ale přemáhej zlé dobrým« (Řím. 12, 21.), a tak ukáže se na nás ono nestihlé bohatství Kristovo (Efes. 3, 8.) staneme se lidmi novými, podle Boha stvořenými v spravedlnosti a svatosti pravdy. (4, 24) Ve sv. Aloisi vidíme takového člověka. Všecko jeho myšlení a úvahy vycházejí z víry, všechny skutky a žádosti směřovaly k Bohu.

Celý život byl napodobením života Kristova a proto byl tak šťastný a blažený. My, křesťané, kteří »nejme z tohoto světa« (Jan 17, 14), máme tentýž cíl, a kdykoliv jsme se ve svatosti života s Kristem sblížili, cítili jsme nevýslovnou blaženost. Ale stalo se mnohdy, že »zahnána jest od pokoje duše tvá, zapomněl jsi na dobré věci«. (Pláč Jer. 3, 17.) Kde toho přičína?

a) Byla to především *slabost a nestálost*. Člověk se dá ovládati často okamžitou náladou, zapomíná na dobrá předsevzetí, jež před chvílí učinil. Povrchnost lidská nedá pravdě boží dosti hluboko vniknouti do srdce, brzy dostaví se stará slabost a lenivost, kráčet v dobrém zdá se obtížným. Ničeho nepožádá řemeslník, ani umělec, ani učenec, ani obchodník ve svém oboru, činí-li vše bez cíle a pracuje jen tehdy, když jest k tomu naložen. Tím méně potědí křesťan v práci nejtěžší, v obnově života, následování Krista, posvěcování sebe, nekoná-li to opatrně, promyšleně a důsledně krok za krokem. Jsme sice vykoupeni smrtí Kristovou, že mohl zavolati: »Dokonáno jest«, ale každý jednotlivec musí svými skutky, celým životem se přičinit, aby vykoupení nebylo marným. Nebe otevřeno, ďábel spoután. Bůh usmířen, ale třeba použití všech spasitelných prostředků, abychom cestou úzkou a trnitou, cestou kříže a sebezapření s Kristem vešli do života věčného.

b) K této nestálosti přistupuje druhý nepřítel vnitřního pokroku, *všední život* se všemi starostmi, radostmi i zármutkem a zklamáním. Člověk si nedopřeje času ku sebepoznání, pustí se do proudu světa a dává se jím unášeti. »Pečování toho světa a klamně zboží udušuje slovo boží i bývá bez užitku.« (Mat. 13, 22.) Mnohý zabohá se do svého zaměstnání a na věci vyšší, záležitosti duše a spásy ani nepomyslí. Upí pod tíhou práce, jež duši v něm život vnitřní, ač by měl státi nad prací, vnitřním životem dáti jí pravý směr, zušlechtiti a slávě boží zasvětiti. Bez tohoto křesťanského úmyslu podobá se člověk tažnému zvlřeti, jež koná práci z donucení, nerado, s trpkostí. Proto napomíná sv. apoštol Pavel: »Oblecťe se v Pána Ježíše Krista a nemějte péče o tělo podle žádosti« (Řím. 13, 14.)

c) Nestálostí a všedním životem upravuje se cesta třetímu nepříteli vnitřního života, duši vraždicímu, *hříchu*. Světem uštvaná a Boha prázdňá duše nemá již dostatečného odporu proti zlu; za malou nevěrností kráčí vždy větší, začaté dobro mizí, vnitřní nepokoj vzrůstá a chuť k další snaze pro dobro zachází. Přijede-li pokušení, podléhá člověk snadno, čistota svědomí se zakaluje, snaha po dobrém, křesťanském životě hasne. »Majíce zatemnělý rozum temností, jsou odcizeni životu božimu nevědomostí, která jest v nich, a slepostí srdce.« (Efes. 4, 18.)

Kristus však s námi takto nezamýšlel. Dle jeho vůle království boží, jež jest v nás (Luk. 17, 21.), má se rozvíjeti jako zrno hořčičné, jež z malých počátků stalo se největším ze všech. (Mat. 13, 32.) Svůj nový život nedal nám, abychom v něm lenivěli, ale dle propůjčených k tomu sil náležitě využítkovali. Byl to dar, ale i úkol náš. »Dílo jeho jsme, stvořeni jsouce v Kristu Ježíši ke skutkům dobrým, kteréž připravil Bůh, abychom v nich chodili« (Efes. 2, 10.) A jsme-li jeho dílem, nechce zajisté, aby jeho dílo stálo nehybně. Máme býti dle jeho vůle lidmi celými, rostoucími, k nebesům tihnoucími, pevnými charakterem, »abychom jž nebyli jako maličká pacholata, sem tam se zmítající a netočili se každým

větrém učení pro nešlechtnost lidskou, ale pravdu činíce rostli v lásce a Kristu, který jest hlava naše. (Efes. 4, 14.)

Pohledme duchem v den prvního sv. přijímání. Tehdy jsme přisahal, že za Kristem a s Kristem budeme kráčet stále výše ku vrcholi dokonalosti. Učinili jsme to? Ach, mnohý se brzo zastavil a neučinil kroku ku předu, jiný opět kráčet chvíli, ale brzy spadl zase zpět do starých zvyků všedního života. »Mám proti tobě, volá Spasitel, žes první lásku svou opustil; pomni, odkud jsi vypadl, čiň pokání a první skutky konej.« (Zjev. 2, 4.)

2. Výtečný prostředek — nalézt zase ztracenou horlivost, máme v pobožnostech aloisiánských. Zde ožíví se zase první láska k Bohu, zde nalezneme prostředky proti vlažnosti, nestálosti a hříchu a spojíme se zase s pramenem všeho nadpřirozeného života, Ježíšem Kristem, v nejsv. Svátosti oltářní. Pobožnosti ty dají nám prostředky proti těm překážkám, o nichž jsme mluvili, a jež podlamují život náš duchovní.

a) Přemohou naši *slabost a nestálost*. Budeme nuceni každý týden vážně se zkouseti, denně večer prohlížeti celé své jednání denní; budeme míti stále na mysli opravdový úmysl poslední zpovědi, stále zdokonalovati sebe nahlážením na pravzor, Ježíše Krista a světce Aloisia, jehož jsme si k pobožnostem vyvolili. Budeme tak činiti celých šest neděl a brániti se každé překážce na cestě k dobrému.

Nežli uplyne šest neděl, vpravíme se znovu do svatého zápasu, naše vůle sesílí, zmužilost naše vzroste, pocítíme radost ze zápasu a vítězství. Stali jsme se pevnějšími, ale také bohatšími a volnějšími. Nejsme více tak odvislí od četných okolností; máme všeho více v sobě a můžeme všeho kolem sebe daleko lépe postrádati, aniž bychom se stali nespokojenými. Cítíme opět, že jho Ježíšovo jest sladké a břímě lehké (Mat. 11, 30), a můžeme zvolati s Davidem: »Běžel jsem cestou tvých přikázání, neboť rozšířil jsi srdce mé.« (Ž. 118, 32.) Vráťme se s radostí ku Spasiteli svému, horlivěji budeme přijímati sv. svátosti, poněvadž sami se přespědčíme, že darem Pána Ježíše jest duch a život (Jan 6. 64.), že pčináš vnitřní pokrok a prospěch mravní.

b) Mocně přispějí také neděle ty proti škodnému vlivu *všedního života*. I v těch dnech zůstaneme při svých obyčejných pracích a budeme míti příležitost vykonati, co jsme si o nedělích předsevzali, překonávati se Spasitelem v srdci obtíže života, pokušení a příležitosti a každé polovičatosti se zhostiti. Budeme státi nad všedními záležitostmi denními, neboť budeme konati vše pro věčnost, pro svásu své duše. »Větší jest ten, který jest ve vás, Bůh, nežli který jest na světě (duch zlý).« (1. Jan 4, 4.) Setkáme se také v těchto nedělích s lidmi, »kteří jen svět milují a to, co na světě jest« (2, 15.), jimž slovo křtíže jest bláznovstvím (1. Kor. 1, 18.), kteří jsou smyslní a nechápou věcí, jež jsou ducha božího. (2, 14.) Ale kdyby jich bylo sebe více a kdyby jejich zásady sebe více lichořily našim smyslům, zůstaneme pevnými; neboť znovu

jsme se proměnili na ducha a poznali, že vše, co svět má a nabízí, jest bezcenným a nicotným. Před zrakem naším stojí sv. Alois, jinoch nadšený, který uprostřed nádhery knížecího dvora přemohl svět. Krok za krokem poznáme jeho život, obraz jeho budeme nositi ve svém srdci, jeho statečnost nás povzbudí, jeho modlitba přispěje. Vždyť stojí vysoko v nebesích nad těmi, jichž konec je zahynutí, jichž Bohem břicho jest, kteří jen věci pozemských hledají. (Fil. 3, 19.)

Co vliv jejich pokazí, napraví příklad sv. Aloisa, neboť budeme se obdivovati jeho ctnostem a přednostem, čím více budeme jich poznávati.

c) Příklad sv. Aloisa bude tím více v nás působiti, čím častěji budeme přijímati svátosti a *hříchu* čím dále tím více odumírati a pro dobro se rozohňovati. Cítíme-li se již po jedné svaté zpovědi nově zrozenými, čím více přispěje častější přijímání svátostí! Všecka ta nová síla, kterou získáme, bude nás stále více přibližovati ku vnitřnímu spojení a obcování s Bohem. »Přiblížte se k Bohu a přiblíží se k vám,« volá sv. apoštol Jakub. (4, 8.) Neděle tyto budou pro nemocné a zmalátnělé duše, pro vlažné a unavené křesťany pravou občerstvující a uzdravující léčbou. Duše bude dýchati nový vzduch čerstvý, vystoupí na horu Hospodinovu (Ž. 23, 3.), kde slunce milosti jasněji svítí; více než jindy bude jísti z chleba silných, seděti bude u stolu nejvyššího krále. Pozná, že nemá čiověk v údolí všedního života, v boji o život ani tušení, jaký pokoj naplňuje duši člověka, jak šťastným jest tak blízko Boha.

Je-li tedy v Kristu štěstí a pokoj, síla a svoboda, poskytuje-li našemu životu vnitřnímu náplň všeho dobra, vysvobozuje-li nás od naší ubohosti a sobectví, proč zůstávají tak mnozí ještě od něho vzdáleni? Proč hledají ukojit žízeň v cisternách, jež vody udržeti nemohou? (Jer. 2, 13.) Hynou ve své slabosti a polovičatosti a blízko nich nalézá se zřídlo síly a studnice praveho života!

S chutí tedy k svatému boji! Jedná se o věc nejdůležitější, upevnění celé přirozenosti, zocelení vůle, zdokonalení charakteru, posvěcení duše. »Zapomeň každý na věci předešlé, na hříchy a nedokonalosti, a úsilně hledej těch, jež před tebou jsou, posvěcení, obnova celého života, spěchej k uloženému cíli, k odplatě povolání božího skrze Krista Ježíše.« (Fil. 3, 13.)

(Dle Jos. Könnä.) *V. Strk.*

Neděle čtvrtá po sv. Duchu.

Hojný rybolov.

»Vez na hlubinu, a rozestřete síť své k lovení.« (Luk. 5, 4.)

Nejraději zdržoval se Spasitel náš v okolí jezera Genezaretského. Byli tu chudí rybáři, lid hodný, toužící po slově božím.

Zde utišil Pán Ježíš bouři, zde na jeho slovo stal se dvakráte hojný rybolov. Jako dvakráte na poušti zázračně nasýtil tisíce hladovícího lidu, tak dvakráte stalo se zázračně hojné zahrnutí ryb na téžze jezere. Po prvé to bylo na počátku vešejného působení, když svolával učedníky kolem sebe, po druhé pak po zmrtvýchvstání, když se shromážděným učedníkům po třetí ukázal a pastýřský úřad Petrovi odevzдал. Obě události jsou velice významné.

Dnešního dne promluvíme o rybolovu prvém a jeho významu.

Pojednání.

1. Nejprve obrátíme pozornost svou ku *lodi*, na níž Spasitel náš se nalézal. Tehdy bylo u běhu jezera Genezaretského na 400 lodiček rybářských.

Jezero bylo plno ryb, krajina kolem přelidněna; prózřetelnost boží postarala se o chudý lid, že si tu živobyti vyhledával. Když jednou Pán Ježíš byl provázen jak obyčejně velikým zástupem lidu, sesto pil na lodičku Petrovu; a to nikoli bez zvláštní příčiny. Lodička Petrova byla předobrazem církve Kristovy. Na ní nalézá se Kristus, rybář lidstva, který laskavým hlasem volá k sobě ryby, nešťastné a ušřvané duše, a zatahuje do sítě svého království božského, loďku řídí kormidelníkem, svým zástupcem, Petrem a jeho nástupci, papeži. Proto vlny a bouře nikdy nemohou ponořiti loďku — církve sv., neboť ji řídí Kristus sám a utišuje každou bouři.

Loďka tu jest také archou, jež pluje tiše nad vodami potopy světa, v níž nalézá se lidstvo zachráněné před zkázou. — Je to v pravdě velkolepá, královská, nebeská, božská lodička, volá jeden z nejstarších učenců církevních; její stožár, který až k nebi vystupuje, jest přesvaté dřevo kříže, s něhož lana a plachtoví evangelického učení splývají a hnány jsou dechem Ducha sv. Kormidlem jest víra, majitelem Kristus sám, kormidelníkem Petr a apošřtolé, veslaři jsou andělé, cestujícími zástupy věřících a světců; jízda její běže se rozbouřeným mořem všech časů, přřřstavem jest ráj, cílem věčná blaženost.

Kdo se nalézájí na lodičce Kristově, jsou zachráněni; žádná, sebe nebezpečnější bouře jich nezničí. Všecky ostatní, nádherně vystrojené, ať za zábavou, ať čimkoli se plaví, zahynou v bouřích, poněvadž je neřřdí Kristus.

2. Pohledme nyní na *rybáře*. Jsou tu čtyři, o nichž se evangelium zmiňuje: Šimon (Petr), jeho bratr Ondřej, Jan a jeho bratr Jakub. Byli už dávno rybáři a byli už dřřve učedníky Jana Křřtitele, který je odkázal na Vykupitele. Chodili za ním, v noci však lovili ryby pro sebe a svého mistra. Jednou sestoupil Ježíš do ločky Petrovy, učil z ní zástup lidu na běhu sedící a poručil Petrovi, aby znovu rozestřřli síť k lovení.

Máme tu zase prorocký obraz vyššího povolání, pro něž Bohočlověk je kolem sebe shromáždil. Sám, hlava církve, veliký rybář spásy lidí, jedny vyvolil za apoštoly, jiné za evangelisty, jiné za pastýře a učitele, aby do sítě pravdy lovili duše a shromáždžovali je na jeho lodičce, církvi sv., a pracovali na jejich spáse. »Pozorujte jen,« praví sv. Augustin, »jakou moudrostí Bůh ku svému podivuhodnému dílu, jež mělo změnití tvářnost světa, rybáře vyvolil. Neboť rybář nejde k dílu násilím, nýbrž vrhá síť do vody a zatahuje ryby, které dobrovolně vešly. Bůh si vyvolil rybáře lidí, aby lovili, obraceli ku pravdě, a jednali, jak rybáři činí s rybami — bez násilí.«

I my jsme byli zaloveni, a proto náležíme Kristu, dle jeho vůle máme žiti a jednati, a jiné pro říši Kristovu svým příkladem, povzbuzováním, poučováním lovití, aby přibývalo vyznavačů pravé víry, aby Bůh stále více byl oslavován.

3. Pozorujme dále *práce* rybářů. Nejpříhodnější doba ku lovení jest noční. Té použili rybáři galilejští, celou noc pracovali, namáhali se až do rána, a ničeho nezalovili. Jak smutný to obraz. Tak pracují dodnes kazatelé a duchovní správcové, pracují až do úpadu, používají doby nejpříhodnější, napomínají, varují, ve škole, v kostele, na hřbitově, zapřísahají, modlí se, a — často nadarmo. Více se hrnou lidé za svůdnými hesly světa, vrhají se stěmhlav a slepě do vlastní záhuby! Odkud to, že tak málo duší bývá zaloveno? Apoštolé-rybáři lovili okolo břehu. Pán Ježíš rozkázal Petrovi: »Vez na hlubinu a rozestfete síť.« U samého břehu lovili ryby nepatrné a v malém počtu; čím dále od břehu, od světa a starostí světských, jež jsou překážkou spásy, tím lépe se lov daří. Do hlubiny srdcí lidských musí se zapustiti síť slova božího, aby přineslo ovoce; do hlubiny srdcí musí se vepsati vznešený význam obřadů církevních, aby byli jimi uchvázeni a získáni; do hlubiny srdcí lidských musí vniknouti milosti božské, aby celého člověka osvětily, rozebrály a posvětily. Nejlepší semeno, jež na povrchu zůstane, bývá pošlapáno, ptáci je sezobají, slunce je spálí, trní zadusí; aby spása do hlubiny vnikla, třeba jest přičinění obou, kazatele i posluchače. Kazatel rozšívá símě, posluchač musí ochotně přijímati a modlitbou prositi za vláhu přispění božího.

»K slovu tvému rozestru síť,« zvolal pak Petr. Jak veliký význam mají tato slova. Dokud byli rybáři sami a spoléhali se na vlastní dovednost, nepolapili ničeho; jakmile však přijali do lodky Pána Ježíše a k jeho slovu rozestřeli síť, nebyla práce marnou, ale pozeňnanou.

Jak by se vedlo každému, kdyby ve jménu Ježíše vše podnikal, kdyby každý za přispění boží prosil! Mnoho se loví stále, vrhají se síť ustavičně, a jak smutný bývá výsledek! Nežehná-li Bůh sám, nekonáme-li vše ve jménu božím a pro Boha, marna je všechna práce!

4. Pohledme dále *na odměnu*, již se dostalo rybářům. Co se jim samým nepodařilo, dosáhli ve spojení se svým bož-

ským mistrem. Kde nestačí naše síly, dosahujeme ve jménu Ježíše Krista. Zalovili plnou síť ryb, a naplnili obě loďky. To byla odměna, ale jen zevnější a pomíjející; vyšší a trvalejší je ještě očekávala, že dílo počali ve jménu Ježíšově. Petr pln úžasu zvolal: »Odejdi, Pane, ode mne, neboť jsem člověk hříšný, — stydím se za to, že jsem spoléhal na své síly a nechtěl hned poslechnouti.« A Pán Ježíš praví: »Neboj se, již od tohoto času lidi budeš lovit.« Poněvadž v mále byl věrný, bude mu veliké svěčeno; že se v nižším povolání osvědčil jako dělník Páně, bude ustanoven za apoštola Vykupitele světa; že na Galilejském jezeře lodku dle vůle boží řídil, bude nyní řídit ohromnou loď církve Kristovy na nesmírném moři světa. To je ta vyšší odměna. A jak se to vše vyplnilo, vidíme brzy po nanebevstoupení Páně, při seslání Ducha sv., apoštolé rozestřají síť a zalovují tisíce duší pro království Kristovo; řídí lodku v největších bouřích, loví stále více, ba i jejich mučednická smrt jest hojným rybolovem; a jednou budou apoštolé rybáři — soudci dvanáctera pokolení israelského.

Podnikajme všechno dle vůle Kristovy, číňme vše jeho jménem ku slávě boží a spáse duší lidských, a odměna nevýslovná čeká nás, ne-li už na zemi, jistě na věčnosti.

Dosud řídí Petr lodičku mořem tohoto světa. Je to církev svatá. Bouře zloby lidské chce ji zničití. Marná je práce nepřátel. Kristus stojí ve svém zástupci, papeži římském, na stráži. Mimo církev není spásy. Děkujme za tu milost, že jsme v bezpečí, a pracujme dle svých sil, aby i jiní byli zachráněni. Pán Ježíš požehná za to a odmění na věčnosti.

(Dle Jindřicha Förstra.) *V. Strh.*

Neděle čtvrtá po sv. Duchu.

Pravý učedník Páně:

1. Slovo Páně toužebně slyší,
2. Zbožně důvěřuje,
3. Pokorně vyznává hříšnost,
4. Cele se Pánu odevzdává.

„A následovali jej.“ (Sv. Luk. 5, 11.)

Děj evangelia, po němž první učedníky získal Pán, ukazuje nám, kdo smí se učedníkem jeho zvatí. Když vás oslovím: draží křesťané, co jsem učinil jiného, než že jsem vás nazval učedníky Páně. Kéž jste všichni jeho opravdoví učedníci.

V krajině genesaretské, zvané tak podle bohaté úrodné půdy »knížecí zahradou«, tam v Betsajdě, (což znamená »domy rybářské«), bydlí Šimon rybář a bratr jeho Ondřej, a Jakub a Jan.

Zde na tom krásném jezeře, které Plinius nazývá »jezero, ověnčené příjemnými městy«, které vystřídaly úrodné dvorce, zde zvolil Pán první učedníky, když podali důkaz zvláštních vlastností. Zde zvolil si svého prvního náměstka, zde důvěrníka lidu Ondřeje, staršího Jakuba a miláčka Jana. Jistě znali Pána a slychali jej často. Dnes přišel Pán po pracné noci a bezvýsledné. Byli lovem sklamáni. Zástup se valí na mistra, chce slyšeti slovo. Pán sestupuje na lodičku, která jest Petrova, což významně podotýká evangelium, učí a pak volí své nejvěrnější učedníky. Vizte, které zvolil, a uvažujte, zda jste i vy mezi nimi. Zvolil ty :

1. Kdož toužebně jej slyšeli i s obtíží ;
2. kdož zbožně důvěřovali i když zkušenost se zdála od-
přrati ;
3. kdož pokorně svou hříšnost vyznávali ;
4. kdož se mu cele odevzdali. Prosme za dar Ducha sv.
abychom poznali, zda jsme učedníky jeho, a nejsme-li, budme
učedníky jeho a následujme jej.

P o j e d n á n í.

1. Kdyby rozum náš nebyl zatemněn hříchem, toužil by sám po pravdě, tak jako zdravý člověk po potravě. Duše naše ale stůně, ona nestojí o pravdu. Proto Pán sestupuje s nebe a začíná spásu tím, že učí pravdy, které máme věřiti, a ctnosti, které máme konati. Kdo slyší a následuje jej, stává se učedníkem jeho. Klame se mnohý touhou: kéž bych Pána slyšel z lodičky mluvíti. On mluví k vám z lodičky Petrovy stále. Kostel nazývali křesťané lodí a loď, v níž je kazatelna, nazývali hlavní lodí. Ne z každé lodi mluvil Pán, nýbrž z Petrovy. Lidé učinili církví mnoho; blud, hřích a politika utvořily církev ruskou, anglickou, protestantskou, ale Kristovou církví jest Petrova, z ní zaznívá učení Páně a jde milost jeho. Však i když slovo Páně padá do sluchu, nepůsobí vždy na učedníka Páně, není-li srdce jeho plné touhy po boží pravdě. Jistě celá pracná noc rybolovu unavila rybáře a dostavila se mdloba, ale vizte, jak rádi přijímají jej po probdělé, namáhavé noci na svou lodičku a jak jej poslouchají zase rádi, ač jej slyšeli. Zapomínají na vše : na nezdar lovu, únavu a spánek a běhou svaté slovo boží do srdce. Slyšeti máme ne slovo člověka, ale slovo boží, učení ne lidské, ale pravdu božskou, již se chceme podrobit i když nám běže oblíbený hřích, zakázanou příležitost. Kdo slyší slovo boží, ten může býti učedníkem Páně, ten půjde za ním.

Kdo chce si nalézati pravdu sám, kdo z lidské moudrosti chce nasytiti hlad po pravdě, který působí Bůh v nás, ten člověk nebude slyšeti slovo boží — i kdyby na kázání byl. Komu jest list psaný lidmi hříšnými a vadnými nad výrok z úst Páně, nebude učedníkem jeho, komu zprávy o vojně a míru a řeči ve schůzích a pod širým nebem jsou nad pouhou úvahu o slově božím, nemůže býti učedníkem Páně.

Člověk musí vědět, že »slova života« jsou v ústech Páně, jest to poselství z věčnosti, jest to cesta k Bohu, jest to radost jdoucí z vědomí, že jsme dítkami božími, že z Boha jsme.

V Německu nedávno professor universitní Ruville, rozený protestant, vrátil se do církve, ježto v ní poznal lodičku z níž mluví Pán i teď. Všechny posměch nemohl ho zdržeti, aby se nechopil pravého prstenu, který nám zanechal Pán. Znal všechny pomlavy o církvi, znal i všechny vady osob v církvi, ale viděl v ní lodičku Petrovu a tedy i Kristovu.

Kdo hledá jenom pravdu boží, ten ji najde v lodičce Petrově a za nic ji neopustí, byť přikazovala: zapít se v životě, žalovat na sebe ve zpovědi a mnoho opustiti i krásný Genesaret.

2. Vizte tu *důvěrnou poslušnost* Petrovu, kterou vyjadřuje sv. evangelium slovy: »Když přestal mluvit, řekl k Simonovi: »vez na hlubinu a rozestřete síť k lovení«. Jistě nezarázelo by, když by Petr šíře omlouval svou neochotu tím, že umí dobře ryby lovit, ví, kdy se loví nejlépe a kde jsou, vždyť to bylo jeho živobytí. Však vizte učedníka Páně, jakého ducha má. Pán pravil: »vez na hlubinu« a on poslouchá, jeho rozum a vůle jdou za jeho slovem, nebo boží slovo to jest.

Takovou důvěru žádá od svých učedníků: když vše by se jim zdálo marné, neztrácti důvěru a znovu dle slova Páně pracovati.

Když Pán vstoupil na nebe a opustil učedníky své, dal jim rozkaz: jíti do celého světa, lovit lidi pro království boží. Vše bylo proti tomu: Pán ukřižován, nepřátelé jásali, apoštolové se báli, na tu hlubinu musil Petr vyplouti se svými apoštoly, a — Pán jim žehnal.

Tak zdá se, že u mnohého veškerá námaha spásy jest ztracena, on trvá v hlubině hříchu. Pouhé slovo nespasí, nýbrž důvěrné pojetí slova do srdce, jako slova božího. Kdo jen lidské slovo slyší a nevnímá božskou pravdu, ten nebude učedníkem Páně.

Tenkrát jsme učedníky Páně, když přes všechna sklamaní a výsměch, přes všechnu vlastní vůli a zkušenost, srdce své podřídíme vůli boží v slově božím obsažené. Kdo chce býti učedníkem jeho, musí vzít kříž svůj denně na se a následovati jej, a pak zkusí, že z Boha jest. Kdo slovo boží neplní, nezkusí, že z Boha jest.

3. K tomu však jest třeba pokory, bez níž nemůže býti nikdo učedníkem jeho. Když k slovu jeho rozestřel síť — krátce na to vyznává pokorně: »Odejdi ode mne, Pane, neboť jsem člověk hříšný.« Petr si uvědomuje, před kým stojí, k slovu koho zalovil a první dojem jest pokora: »jsem člověk hříšný«, žádnou přednost nevidí na sobě, jen hříšnost svou. Jiný by viděl v hojném rybolovu šťastnou náhodu, odměnu za dlouhou námahu noci. Petr však vidí více, nekonečně více, vidí toho, jehož tvorstvo po-

slouchá, vidí, co vícekráté vyznal: Krista, Syna božího. I jiní viděli a nepoznali tolik, poněvadž neměli pokory Petrovy.

Když svou *hříšnost vyznává*, tenkrát jest Srdci Páně nejbližší. Slyšte odměnu za jeho ponížení: *»Nebojž se, od toho času lidi budeš loviti.«*

Vizte, kdo z vás, milí posluchači, bude učedníkem Páně. Kdo nevyzná, že Ježíš jest Syn Boha živého, nebude učedníkem jeho opravdovým. Koho to nepudí vyznávat s Petrem: Jsi Syn Boha živého, a s Petrem kleknouti k nohám náměstka jeho a říci: jsem člověk hříšný — nebude učedníkem jeho. Zde jsme u bodu, dle něhož nejsnáze poznáme, zda jsme učedníci Páně, či nejsme, podle vyznání našich hříchů. Kdo patře na velebnost, moc Páně a jeho svatost, není si vědom své nehodnosti a hříšnosti, ten nebude učedníkem jeho. Kdo nemá touhu vyznati hříchy své a tím sobě uleviti kajícím vyznáním, ten nebude učedníkem jeho — neopustí ničeho, ani hříšné příležitosti, ani nestěti a nepůjde za Pánem svým.

Nic není na závalu býti učedníkem Páně více, jako sebe-důvěra a víra ve vlastní dostatečnost. V tom nám jest Petr příkladem. Když Petr se měl za nehodného a hříšného, slyšel: *»budeš loviti lidi.«* Když pravil: *»Kdyby se všichni pohoršili, já se nepohorším«* — tenkrát slyšel výstrahu: *»Než kohout dvakrát zazpívá, tříkráté mne zapřeš.«* Když myslíme, že jsme slabí, tenkrát jsme silní, když vidíme své chyby a hříchy, tenkrát jsme na cestě k ospravedlnění.

4. Z těchto pokorných duší béře Pán své vyvolence, ti jsou schopni přivázati lodě k zemi a jíti za ním. Každý, kdo užívá darů božích k jeho cti a slávě a obětuje své zapření v pokoře a důvěře, jde za Pánem Ježíšem. Šťastný, kdo tak činí denně a jeho domácnost, dílna, kancelář a pole, zkrátka celodenní jeho povolání jest oltářem, na kterém obětuje svou práci, sebezapření z lásky k Bohu pro svou duši a jde za ním.

Drazí posluchači! Přijde jednou chvíle, kdy opustíme vše a — půjdeme za Pánem. Zda však v tomto okamžiku budeme stoupati za ním výš a výše, či zda budeme sestupovati v hlubině propasti věčné, závisí na tom, jakými jsme byli učedníky.

Každý má vykázaný a zvolený svůj stav a povolání a v něm své povinnosti a kříže. Každý má kolem sebe své, které má spasit, aneb bližní, kteréž má milovat. Plnění povinnosti z lásky k Bohu, přičiňovati se i jiné k Bohu přiváděti, toť známkou učedníka Páně. Podporovati vše, co k boží cti a slávě se děje, toť následovati Pána. Jak to jest v tvé rodině, v duši tvé? Nebudeme konati povinnosti lidské řádně, nebudeme-li konati i boží. I vy musíte býti rybáři lidí: především ve své rodině, abyste ty rybičky naše, jak se nazývali křesťané v starověku, a jak i vaše děti nazvati můžeme, uvedli k Pánu. Pak jsou zde všechny ty duše, které neslyšely o Pánu, tu jsou ty sv. missie za mořem a

podpora jich, a konečně jsou zde ty ústavy, kteréž rybičky Kristovy odchovávají a z milodarů nahrazují tam, kde smrt rodičů, aneb hřfch jejich zbabel je požehnání křesfanské výchovy. Buďte rybáři Kristovými opravdu, budete učedníky jeho na vždy. Amen.

Bible česká.

Monumentálního tohoto díla vyšel právě sešit druhý. V něm dokončena jest prvá kniha Mojžíšova a započata kniha druhá, z níž podána značná část, jdoucí až ke kapitole 13. Také v tomto sešitě jak text překladu, tak i důkladný výklad zasluhují plně chvály. Papír, jenž od některých pokládán byl za méně dobrý, jest dle úsudku nestranných odborných znalců trvanlivý, lehký, dřeva prostý. Byl zvláště pro toto dílo vyroben. Dobrá jeho jakost a vhodnost ukáže se zvláště po vazbě jednotlivých svazků »Bible«: budou to svazky úhledné, lehké, opravdu příručné.

O »České bibli« čtete v posledním sešitě »Kazatele« tato pozoruhodná slova: »Konečně má se nám dostati díla, o něž kněžstvo přes 15 let téměř sepiatýma rukama prosilo -- totiž Písmo sv. formou uhlazenou, duchu nynějšího jazyka českého odpovídající. Nejlepší lidé se k této práci spojili. A na nás jest, abychom hojným odbíráním splnili jejich naději, že kněžstvo českomoravské dovede udržeti svým pravidelným předplácením tak veliké a nákladné dílo, jakým bude »Písmo sv.« Bylo by věru hanbou pro kněžstvo, kdyby nemělo smyslu pro tento podnik tak na výsost důležitý a svou liknavostí nebo svou »hyperkritikou« nechalo padnouti vydávání díla tak slibně započatého. Nebudíž ani jediného českého kněze, který by díla toho neodbíral. Všecko může ustoupiti, na jiném se můžeme uskrovniti, ale tam, kde se jedná o »Písmo sv.«, slovo boží — tam šetřiti bylo by hanbou pro kněze . . . Písmo sv. patří na psací stůl kněze a čtení jeho budíž denním chleběčkem jeho. Zvykněme si každého dne pročítati aspoň jednu jeho kapitolu s příslušnými poznámkami, jak nám je podává výtečné dílo »Bible česká«, vydávané Dědictvím sv. Jana Nepomuckého.« Kéž pravdivá tato slova naleznou ohlasu mezi naším klerem!

Kdo dosud za odběratele se nepřihlásil, učin tak co nejdříve, a doporučuj také důležité dílo to svým známým a svěfencům!

Přihlášky a předplatné buďtež zaslány pod adressou:

Administrace České Bible v Praze-IV., 35
(Hradčany).

LISTY VĚDECKÉ.

Ruský jesuita Ivan Michailovič Martynov.

Mezi vynikajícími ruskými konvertity XIX. století velice čestné místo zaujímá učený archaeolog a publicista *Ivan Michailovič Martynov*. Narodil se r. 1821 v Kazani, jeho otec byl šlechtic a vojenský důstojník. Počátečního vzdělání nabyt Martynov v gatčinském sirotčím ústavu, načež vstoupil na historicko-filologickou fakultu petrohradské university, již skončil jako kandidát se zlatou medailí. Potom byl domácím učitelem u hraběte Grigorije Petroviče Šuvalova, který se stal později katolíkem a barnabitou. V letech padesátých vystěhoval se Martynov do Francie, přestoupil ku katolicismu, byl vysvěcen na kněze a stal se členem řádu jezuitského. Kdy a jak se v něm tento duševní přerod stal, nevěděli ani jeho nejbližší přátelé, on sám pak o tom a vůbec o sobě nikdy nemluvil. Usadiv se ve Versaillesu, začal nejprve psáti polemické články na obranu katolicismu proti útokům a předsudkům pravoslavní, přeložil do ruštiny spisy jesuity knížete Ivana Sergijeviče Gagarina »Trésor du Chretien« (Paříž 1855) a »La Russie sera-t-elle catholique« (Paříž, 1858), jakož i papeže Řehoře XIII. »Professio fidei«. Osobně sepsal za týmž účelem knížku »De la langue russe dans le catholique« (Paříž 1874). Byl druhem bollandisty Victora de Buka a moravského historiografa Bedy Dudíka. Později věnoval se hlavně studiu ruské archaeologie a historie a jejímu vztahu ku katolicismu. První velmi cennou práci v tomto oboru byl spis »Les manuscrits slaves de la bibliothéque Imperiale de Paris avec un catholique« (Paříž 1856, 111 str.). Pro »Acta Sanctorum« Octobris zpracoval »Vita et commemoratio Joannis Rylensis« (Paříž 1858, IX + 687 str.), »De S. Hilarione Maglenensi« (tamže str. 402), »De Aretha monacho cryptensi« (1861, X + 563 str.). Vedle toho uveřejnil mnoho článků v »Etudes litteraires, critiques, historiques«, v »Russ. Revue«, v »Athenaeum« a j. Mezi nimi zvláštní pozornost zasluhuje »Iconographie de S. Jean Evangeliste«. Jeho nejlepší prací jest »Annus ecclesiasticus Graeco-Slavicus« (1865), kterýžto spis byl před vydáním »Pravoslavnago měsíjceslova« archimandrita Sergije (1875—76) nejlepším a nejuplnějším dílem co do pravoslavné hagiologie, neboť obsahoval nejen kriticky zpracovanou biografii svatých, ctěných netoliko ve východní církvi vůbec,

*

nýbrž jednotlivě i v Gruzii, Řecku, Bulharsku a Černé Hoře a též v pruzkých krajích a městech Ruska. Touto kapitální prací Martynov značně rozšířil a doplnil práce bollandistů Papabroka a Stilinga, vytknuv přesně dle vzoru západních martyrologií a na základě kalendária Ostromirova památku svatých na každý den církevního roku.

K tisícileté slavnosti sv. slovanských blahověstů Cyrilla a Methoda vydal Martynov pod záhlavím »Trifolium Serbicum« životopis srbských světců Sabby, Simeona a Seména. Neméně cenná jsou jeho vydání starších, téměř docela neznámých spisů, jako sestavený biskupem Ivanem Sušou životopis Meletije Smotrického (Paříž 1861, Brusel 1864) a ruskými fanatiky v Polocku zavražděného unitského arcibiskupa sv. Josafata Kunzeviče (Paříž 1864), dále znamenitá »Lituanicarum Historiarum Societatis Jesu, libri decem« Stan. Rostovského S. J. (Paříž a Brusel 1868), z níž byli životy sv. Stanislava Kostky a Mikuláše Lenčického vydány zvláště.

Při všech svých vědeckých a ovšem též kněžských pracích nacházel P. Martynov ještě času uveřejňovati četné publikace v celé řadě časopisů a revu. V *L'art chrétien*, *Cabinet historique*, *Civilté*, *Contemporain*, *Études*, *Polybiblion*, *Précis historiques*, *Revue des sciences ecclésiastiques*, umístěny jeho velice zajímavé články o hagiografii, liturgice a písemnictví Slovanů. Se svojí vlastní udržoval P. Martynov stálé styky a dopisoval si s různými ruskými učiteli, zejména s vynikajícím slavistou prof. Srezněvským a s prof. filosofie Grottem, ačkoli v této korespondenci není žádných zmínek o něm samém.

Zvláštní pozornost vzbudil jeho obsažný dopis, zasláný r. 1864 známému slavjanofilu Ivanu Sergijeviči Aksakovu za příčinou článku v jeho tehdejšímu týdeníku »Den« (č. 12.), v němž následkem tenkrát vzniklých, ale jak se později ukázalo nesprávných pověstí, že jesuitům dovoleno usídliti se opět v Rusku, byl jejich řád nízce hanoben a tupen. Obranný list Martynova byl však uveřejněn teprv r. 1865 v 75. čísle »Dne«, a sice, jak jeho redaktor dovodil, proto, že tehdejší censurní poměry byly tomu dříve na závadu, ale zároveň teprv potom, když P. Martynov vydal onen dopis v Paříži ve zvláštní brožůvě nákladem tamního Cyrillo-Methodějského družstva, k jehož založení též spolupůsobil.

K vůli bližšímu seznámení uvádíme zde výtah z toho zajímavého dopisu.

»Vážený Ivane Sergijeviči!

V 12. čísle vydávaného vámi časopisu »Den« vytištěn na prvním místě článek »O jesuitech«. Mám čest náležeti k jejich tovaryšstvu a jako jeho člen, jako Rus, zvláště ale jako kněz nemohu tuto stať nechati bez odpovědi. Mínění tam vyjádřená jsou tak nepravděpodobná, obvinění proti nám uváděná jsou tak hrozná,

že mlčení s naší strany rovnalo by se jejich potvrzení a vzbudilo by pohoršení u katolíků v Rusku žijících. Vy porovnáváte naše tovaryšstvo, nesoucí jméno Ježíšovo, se smečkou falešných hráčů, zlodějů a zlosynů — ano vy stavíte nás stokráté níže a považujete za horší posledního pohana. Já odebíráám váš časopis z času, jak začal vycházeti a čtu ho se zvláštní pozorností. Dlužno vám přiznati — vy nás nešetříte. Co vás k takové bezohlednosti nabádá: horlivost-li o domu božím, nadbytek-li křesťanské lásky nebo prostě záliba v literárním útočení — nevím... Nepouštějte se v dlouhá uvažování, omezím se jedinou prostou otázkou. Jsme li my skutečně horší zlodějů a zlosynů, vysvětlíte nám pro Bůh, kterak takovým šejdířům je vůbec dovoleno nejen existovat a růsti, nýbrž i vyučovat, kázat, posluhovat svátostmi atd. Jest tomu málem dvacet let, co jsem se z kandidáta petrohradské university stal jesuitou. Navštívil jsem domy našeho řádu v Ha-liči, Německu, Belgii, Francii, Itálii, Sicilii; jiní moji rodáci, jichž jméno chlubí se ruská šlechta, bývali i na Východě; my všichni známe na sta bratří ze všech dílů světa. Jakým to divem neslyšeli jsme od žádného z nich ničeho podobného tomu, co vy s takovou naivnou emphasí připisujete celému řádu, který se na polovici skládá z kněží, konajících každého dne u oltáře nejsvětější obět? . . .

Účelem jesuitstva — píšete vy — jest neustálá propaganda latinstva; ale pod latinstvím vy rozumíte nejen hlásání jisté věrouky, nýbrž »verbování do duchovního poddanství pro duchovního panovníka papeže«. V tom jest mnoho nesprávného. Předně není pravda, že šíříme latinstvo (s nímž jest sloučen pojem latinského obřadu). My nehlásáme latinstvo, nýbrž katolickou víru. Víím, že vám často připisujete úmysl obraceti k latinskému obřadu; ale to jest liché tvrzení, které sotva se vám podaří dokázati a jež jsem již vícekráté tiskem vyvracel. Přečtete si můj úvod k Apologii Smotrického; vzpomeňte známé vám brožury Otce Gagarina, kterou jsem vydal též ruským jazykem; nahlédněte do papežských listin — všude naleznete opětování významného pravidla, že si římská církev pouze přeje, aby všichni jinak věřící byli nikoli latinsky, nýbrž katolíky: »ut omnes catholici sint, non ut omnes latini fiant«. (Bulla Benedikta XIV. Allatae sunt, § 18.)

Přijímají-li nyní Rusové, stávající se katolíky, též latinský obřad, jest toho velice prostá příčina. V Rusku není unitských kostelů, ani svobody vyznávatí katolickou víru pro toho, kdo zůstává při slovanském obřadu. Jakmile bude tato svoboda dána, ustanou přechody k latinskému obřadu samy sebou. Ostatně ne obřad činí člověka spasena, nýbrž víra — co vy nezřídka zapomínáte, směšující víru s obřadem — podstatně s druhořadým.

Jinou nesprávností jest, že rozlišujete »verbování pro duchovní poddanství papeži« od hlásání katolické věrouky. Ve skutečnosti však takového rozdílu není. My všude učíme dogmatu o prvenství římského velekněze a odtud vyplývající povin-

nosti býti mu poslušna jako nejvyššímu představiteli jediného duchovního krále — Krista; tím se omezuje všechno naše »verbování do duchovního poddanství papeži«. Totéž hlásali sv. Cyrill a Method, jichž vy ctíte a kterých římská církev vyhlásila za svaté; také oni *verbovali* Slovany do duchovního poddanství papeži, také oni považovali toto verbování za jednu z podstatných částí křesťanské věrouky, za co vy jich zajisté nebudete odsuzovati.

Vy se patrně bojíte a strach má velké oči . . . Ano, jenom velikým strachem lze vysvětliti vaše, s dovolením řečeno, časem zábavné projevy o jezuitských příšerách, které vaše rozničená obraznost všude spatřuje. Ale nikdy nejevil se tento strach v takové míře jako ve článku, o němž je řeč. Zde se vám již naprosto zdá, že se na ruskou církev chystají nesčíslné, nepřehledné nepřátelské voje — a vy tudíž spěcháte se přesvědčiti, na kolik její výzbroj v pořádku, je-li ona připravena k boji; vy se naivně přiznáváte, že není s to se hájiti, že se jí nedostává svobody slova, že jest *svázána*. K vůli úplnějšímu odůvodnění svých obav vy s úžasem poukazujete na její žalostný stav, vylíčený umělou a zkušenou rukou O. Belljustina . . . Z tohoto článku, nadepsaného »Slovanstvo a Pravoslavl« patrně, že v Rusku panující církev jest malomocna, že její pravoslavl jest odznakem rozporu, že nemá *sjednocující síly*, že rány její jsou hluboké a sotva vyléčitelné. Věru smutné přiznání. K ucelenosti obrazu nedostává se jen stále rostoucí postavy staroobřadnictví, které, jak všem známo, jest živým důkazem chabosti panující církve a jestli by, jak někteří jeho zastánci jistí, mělo svoji neodvislou hierarchii, odtrhlo by za 10 let od pravoslavlí všechny selský lid, všechno měšťanstvo (t. j. maloživnostníky, řemeslníky, dělnictvo) ano i část obchodnictva (Mosk. Vědom. č. 65, článek V. K.), což je úplně pravda.

Jako souhrn všech těchto přiznání a obvinění, výpovědí a nedořčení jeví se: s jedné strany neobyčejná síla slova, obrovský úspěch, neuvěřitelný vliv na všechny třídy společnosti a při tom propaganda lži, zločinný směr, nemravné prostředky; naopak s druhé strany — skutečná pravověrnost, svatost účelu, křesťanský způsob propagandy a přes to vše — vnitřní malátnost, nedostatek svobodného hlásání slova božího, nicotnost výsledků, strach. Tam rota mravních vyvrhelů — a činy v pravdě apoštolické, zde církve jmenující se jedinou, svatou, obecnou a apoštolickou — a nepřinášející ovoce duchovního života. Tam moc Belzebuba — a divy živé milosti; zde moc boží — a pouhá mrtvá obřadnost. Jaká to zvrácenost zákonů mravního a duchovního života! Jak vám libo — ale zdravý rozum odmítá možnost takových přeludů.

Nezbývá než předpokládat, že ona neviditelná, nevystižitelná a vám neznámá síla naší duchovní činnosti není leč působení nebeské milosti. Připusťte to — a hned mizí všechny odpory, zdravý smysl jest uspokojen, evangelium přestává býti prázdným slovem, vše se vysvětluje zcela prostě. Připusťte, že jsme hlasateli právě

církve Kristovy, ačkoli neužiteční, a pochopíte přesvědčující moc našeho kázání, plodnost Bohu milých skutků, náš vliv na společenstvo, neutuchající horlivost v získávání duší Kristu a neoblomnou vytrvalost ve snaze k vytknutému cíli. Tehdy se dočtete prstem oně rány, na kterou stůně pravoslavné církve, poznáte, proč se jí nedostává *sjednocující síly*, kdežto u nás jest jí tak hojně — slovem proč se vaše a naše propaganda tak různí. Pak bude pochopitelná i ta slepá nenávisť, kterou k nám chovají nepřátelé katolictví, to pronásledování, kterým náš řád byl a bude stále vystaven, dokud zůstane věrným svému vznešenému povolání. Ne nadarmo nosí on přesvaté jméno Ježíšovo.

Konečně stane se vám zřejmou i nesrovnalost následujících slov, které uvádíte na důkaz, že jsme lidmi společenskému blaho-bytu nebezpečnými: »Jesuité byli vyháněni z mnohých zemí Evropy.« Důvod zvláště podivný z pera *pravoslavného*. Jako by pronásledování nebylo vezdejším chlebem právě církve a důkazem její moci! Jako by nebyla vzrostla uprostřed krvavých pronásledování a neskládala všecku svou slávu, všecku blaženost v kříži, v utrpeních a smrti mučednické! Což nestál svět apoštoly jako vyvrhede lidstva? Zdali mohou býti učedníci nad svého božského mistra? Co dokazuje pouhý fakt vyhánění, když nepravíte ani kým a jakými to lidmi byli jsme my vyháněni, ani za jakých časů a poměrů. Neslušelo se pomíjeti mlčením též tu významnou okolnost, že když byl náš řád v celé ostatní Evropě zrušen, trval v Rusku pod záštitou Kateřiny II., přijímám Moudré. Pravda, byli jsme vyháněni i z Ruska, ale vzpomeňte *proč a z čeho* návodu. Přečtěte si ukaz o našem vypovězení a uvidíte, že zločinem, z něhož nás vinili, nebylo leč *obrácení* pravoslavných ku katolické víře . . .

Jako odpověď na tento dopis O. Martynova bylo jich v »Dni« uveřejněno celých pět od spisovatele a jak sám sebe nazýval »nepolepšitelného slavjanofila« Jurije Fedoroviče Samarina, v nichž nanejvýš hrubě, s netajeným opovržením a v posměšně-sarkastické formě usiluje různými citáty z osobních mínění a pojednání jednotlivých členů tovaryšstva Ježíšova a rovněž jiných, jednostranně a předpojatě sestavených spisů odůvodniti zlé úsudky o jesuitěch a jejich činnosti. Neslušný způsob takové polemiky ovšem vylučoval možnost dalšího klidného uvažování, co bylo protivnou stranou samolibě vyloženo jako vítězné usvědčení jesuitismu. »Když Samarin zdvihl rukavici, jesuité měli za lepší zdržeti se další polemiky,« poznamenal o tom životopisec Samarina.

Takový způsob boje nebyl v soběstačitém slavjanofilském orgánu ojedinělým. V číslech 50. a 51. téhož »Dne« ve stati Vlad. Lamanského o znamenité básni Mickiewiczově »Konrad Wallenrod« na př. stojí: po stránce mravní jest Vallenrodismus totéž strašné jesuitské učení: »Dobry účel posvěcuje prostředky«. Polemisovat s takými umíněnými lidmi rovnalo by se

házení hrachu na zeď. »Hrbatého rovná jenom hrob,« — jak dří jedno ruské přísloví.)*

P. Martynov byl též jedním ze zakladatelů »Spolku sv. Cyrilla a Methoda« v Paříži, zrušeného později atheistickou vládou Combesa spolu s jinými ústavy jesuitů, a vydával »Cyrillo-Methodějský Sborník« (I. díl roku 1863, II. díl roku 1867, Lipsko a Paříž). Účastnil se jako vynikající theolog vatikánského sněmu, načež jmenován konsultorem propagandy pro východní záležitosti.

Asi r. 1857 navštívil P. Martynov též Prahu, kde bydlel u tehdejšího redaktora »Blahověsta« a katechety na staroměstském akademickém gymnasiu Václava Štulce, v dosud nezměněném domě pod křižovnickým klášteřem. Tam setkal se s ním též pisatel tohoto článku.

Svůj neúnavně činný, službě církvi a Slovanstvu cele zasvěcený život skončil P. Martynov roku 1894 ve ctihodném stáří 73 let.

Podrobnější zprávy o tomto výtečném ruském knězi budou snad umístěny ve velikém díle o ruských konvertitech, které se chystal vydati Ernest Daudet.

Kněz v boji proti liberalismu.

Městys V. chlubí se býti »svobodomyšlnou« obcí. Farář R., který teprve nedávno nastoupil zde duchovní správu, poznává, že obyvatelstvo jest skutečně stíženo nákazou »svobodomyšlnosti« a že jest jeho povinností tomuto zlu učiniti přítrž.

Vyhledává proto u zkušených spolubratrů dobré rady o vhodných prostředcích, jak by svůj úmysl mohl úspěšně prováděti.

Jaké účinné a praktické pokyny mohou mu býti uděleny?

Náboženská svobodomyšlnost jeví se v rozmanitých formách a pod různými jmény. Jednou jmenuje se »pokrok«, jindy »moderní kultura« nebo zase »osvěta« atd. — obyčejně všechny ty různé formy svobodomyšlnosti naznačují se společným pojmenováním »liberalismus«.

Mnohotvárně a vždy nově se jevící duševní proudy v oboru náboženském, sociálním a politickém, které od dob francouzské revoluce rozkladně na církev katolickou působí a proti ní se zřejmou zaujatostí stále vystupují — toť liberalismus.

Zásadní liberalismus prohlašuje svobodu člověka, nezávislost na každé, mimo člověka jsoucí autoritě, a právem označuje se proto jako hlavní blud naší doby, jako vlastní podnět všech nárazů, které církev a společnost ohrožují. — V užším smyslu zna-

*) Jakých konců dočkaly se illuse samých slavjanofilů, spatřujících ve »shnilém Západě« všude jen samou lež, vyličil podrobně publicista a člen říšské dumy Petr Miljukov ve svém spisu »Rozklad slavjanofilstva«.

mená liberalismus učení o neodvislosti státu od církve, jest tedy falešným politicko náboženským systemem, který má však více odstínů. Villada (»Casus conscientiae« I. p. 12.) zmínjuje se o třech: Především názor, že stát jest výše postaven než církev, a že následkem nadřazenosti musí mu býti přiznáno právo býti poručníkem církve, zkracovati ji na právech božským jejím zakladatelem jí propůjčených a činiti výkon těchto práv závislým na jeho libosti. Dalším odstínem tohoto systemu jest učení, že stát a církev mají býti odloučeny, tak že stát vykonává své zákonodárné oprávnění nemusí bráti zřetele na církev a její učení na př. v záležitostech školních, manželských atd. Konečně jest zde názor oněch, kteří sice uznávají superioritu církve nad státem, avšak přikládají církvi, aby obmezila svoji činnost výhradně na záležitosti církevní a mlčela proto, když stát ve vykonávání vládní moci přichází v rozpor s božským a církevním právem: církev nemá klásti žádných překážek vývoji moderní kultury. K této poslední odrůdě liberálů přináležejí nezřídka také tací katolíci, kteří v soukromém svém životě povinnosti náboženské vážně vykonávají, a těžce by to nesli, kdyby někdo pochyboval o jejich katolickém smýšlení.

Farář R. nastupuje svůj nový úřad duchovní správy shledal, že do jeho obce vplížil se liberalismus v různých svých formách, že nalezl přívržence ve všech vrstvách obyvatelstva, a že jest jeho povinností proti němu bojovati všemi po ruce jsoucími, použitelnými prostředky. Jsa přesvědčen, že také v tomto boji dobrý výsledek jest závislým na dobře promyšleném plánu, snaží se za pomoci zkušených spolubratrů stanoviti normy, dle nichž by mohl tento boj v duchovní správě — zejména ve zповědnici — s úspěchem vybojovati.

Nejmoudřejší rada, která mu v této záležitosti může býti udělena jest ta, aby R. především důkladně studoval všechny toho se týkající pokyny apoštolské Stolice a v pastorači věrně je zachovával. Vnitřní přimknutí na nejvyšší učící autoritu skýtá nejjistější záruku úspěšné působnosti duchovní správy.

Papežové opětně a důtklivě napomínali biskupy a kněze, aby bojovali proti liberalismu. Tak zejména Lev XIII. ve svém okružníku »Humanum genus« ze dne 20. dubna 1884. Mluví v něm sice o sektě svobodných zednářů, avšak prohlašuje: »Všechny tyto různé sekty byť i jménem, zvyky, formami a původem se lišily, souvisí vzájemně jistou společností účelu a podobností svých názorů a jsou proto věcně se zednářstvím za jedno. Tito (zednáři) tvoří středisko, z něhož všechny liberální snahy vycházejí a k němuž se zase navracejí.« — V tomto listu svatý Otec stanoví zároveň pravidla, dle nichž má duchovní správce osvědčovati svoji horlivost v boji proti liberalismu. — Především žádá zmužilost a rozhodnost. »Jde o čest boží a spásu duše bližního! Kdo to má na mysli, tomu nebude se nedostávat v boji zmužilosti a neohroženosti.«

Svobodomyšlnost má býti lidu ukázána v pravé její podstatě: Lid má býti poučen o umělých tazích, jimiž snaží se svobodomyšlnost lid lákati a klamati. Dále doporučuje sv. Otec úplnou jednotu všech katolíků ve smýšlení a jednání nejužším přimknutím se k biskupům, zejména k apoštolské Stoli. Poněvadž dle zkušenosti hlavní snaha svobodomyšlnosti směřuje uvolniti a možno-li roztrhnouti pásku oddané poslušnosti, která spojuje věřící lid s arcipastýřem, musí duchovní správce tím větší vynaložiti námahu, aby tuto svatou pásku pevněji utužil a upřímnou poslušnost lidu k apoštolské Stoli stále nově oživoval. Nepřáteli církve často opakované heslo »Pryč od Říma« má býti přehlušeno voláním: »K Římu, náměstku Ježíše Krista, k Otcí křesťanství.« Také dobře smýšlející vzdělaní laici mají býti dle mínění sv. Otce přibráni. »Tak veliká věc vyžaduje také součinnost laiků, v nichž s láskou k náboženství a k vlasti spojuje se mravní charakter a věda. Když takto z obou stavů budou spolupůsobiti nejlepší síly, pečujte o to, aby církev byla lidmi ve své podstatě vždy více poznávána a vážena; neboť čím více lidí církev poznají a čím více budou ji milovati, tím více budou se odvraceti od tajných společností.«

Dále vyzývá sv. Otec k zmužilému, veřejnému a společnému vyznání víry a doporučuje k tomu cíli katolické sjezdy. Zejména zdůrazňuje Lev XIII. péči o křesťanský život rodinný a výchovu mládeže dle předpisů sv. církve. Děti, které vycházejí z opravdu křesťanských rodin, nepodlehnu tak snadno nebezpečím moderního života, anebo aspoň snadněji naleznou opět cestu k pravdě a ctnosti. Dále mají býti věřící napomenuti, aby svědomitě používali svých občanských práv k součinnosti při řešení velikých otázek naší doby ve smyslu křesťanském. Kázání a katechese skýtají stále příležitosti poučovati lid o jeho povinnostech. Poněvadž však — jak zkušenost učí — vyznavači liberalismu kázání obyčejně se vzdalují, musí duchovní správce raziti si jiným způsobem cestu k jejich srdci a rozumu — zakládáním katolických spolků a šířením dobrého tisku. Naléhavě doporučuje proto sv. Otec, aby zejména dělníci dle příkladu dob dřívějších spojovali se ve spolky, »aby neupadli ve spolky záhubné, neboť dělníci jsou nejvíce vysazeni lsti a sváděni k svobodomyšlnosti«.

Také mládež má býti pečlivě chráněna před morovou nákazou liberalismu »neboť ona jest nadějí našeho pokolení«.

Poněvadž však intensivní pěstování křesťanského života jest hlavním prostředkem, aby srdce uzavřela se nákaze moderní doby, doporučuje sv. Otec péči o třetí řád, jehož úlohou jest čeliti duchu světskému, jakož i péči o spolky sv. Vincence, které pak blahodárně působí k tělesnému a duševnímu blahu chudých. Svatý Otec končí své pokyny výzvou k modlitbě. »Pán vinných hor musí dáti svého požehnání,« má-li snaha a námaha duchovního správce býti provázena úspěchem. Toto požehnání jest však ovocem důvěřivé a vytrvalé modlitby.

Bude-li farář R. tyto pokyny sv. Otce míti stále na zřeteli a snažiti se prováděti je dle svých sil a dle místních poměrů, nebude jeho boj proti svobodomyšlnosti zajisté bez potěšitelných výsledků. Lidu poskytované poučení a vysvětlení jakož i znovu oživený náboženský život postaví mocnou hráz postupu zla, a zbloudilce, kteří jsou ještě dobré vůle, přivede na cesty pravdy a spásy. Haec est victoria, quae vincit mundum, fides nostra. I. Jo. V. 4.

Farář R. musí si však dále ujasniti, jak jest mu zaříditi jednání vůči oněm farníkům, kteří jsou více či méně prodchnuti svobodomyšlnými ideami, ale přes to tu a tam objeví se ve zpovědnici. Nechce ani příliš velikou přísností ubahiti stále ještě doutnající knot, ani velikou mírností hověti svobodomyšlnosti. Jakými zásadami má se řídit?

Všeobecné zásady, dle nichž jest jednati s různými třídami poenitentů farář R. zná, jen upotřebením jich v našem případě činí mu mnohé obtíže. Mnozí z oněch svobodomyšlníků kloní se k názorům, které přímo odporují božským pravdám a jsou proto haeretické. Tačí lidé jsou obyčejně ve vědomé protivě ke Kristu a jeho církvi a vzdalují se také zpovědnice. Jiní zase — a to bývá ve venkovských obcích většinou — přiznávají se k mírnější formě liberalismu, která, jak se domnívají, dobře se srovnává s katolickým smýšlením a životem. Tito lidé, zejména ze stavu živnostenského a dělnického, nemají obyčejně o zásadách a snahách svobodomyšlnosti žádného jasného pojmu a jsou ho poslušni jenom proto, že jsou na něm hospodářsky závislí. — Poněvadž, jak se zdá, v obci V. dosud málo se pracovalo v tomto způsobu na uvědomění lidu, jsou mnozí tito poenitenti dobré víry, že dosavadní jejich jednání jest zcela korrektní. Na tuto okolnost musí R. při počátku své duchovní správy vzíti zvláštní ohled. Jest sice zpovědník povinen poučiti poenitenty o jejich povinnosti a vyzvati je, aby ji svědomitě plnili, avšak pastorální obezřetost vyžaduje mnohdy, aby za jistých okolností toto poučení bylo odloženo na dobu pozdější, někdy pak aby bylo vůbec od něho upuštěno. Důvod toho pronáší sv. Alfons slovy: *Unum peccatum formale omnibus praeponderat peccatis materialibus* (VI. 610 obj. 4.); a o oddálení poučení praví též s Busenbaumem: *»Si etiam poenitens teneretur (licet sub peccato mortali) ad aliquid adeo difficile, ut non crederetur tunc aequo animo accepturus et alia vice melius suscepturus; posset prudens confessor tunc illum relinquere in bona fide excusante a peccato, et monitionem differe in tempus opportunius: ne territus a confessione abstineat, graviusque detrimentum incurrat.*« (VI. 609, 9.)

Poněvadž však liberalismus v rozšiřování svých ideí jest příliš čilý, a právě v této jeho čilosti a pohotovosti spočívá nebezpečí v prodlení, musí duchovní správce neprodleně začíti s vhodným poučováním jak v kázáních, tak i účelnými přednáškami ve spolku a vůbec při všech četných příležitostech, které se mu v duchovní správě naskytují, zejména však šířením dobrého

tisku. Bude-li se snažiti, aby lid naučil se znáti liberalismus v pravé jeho podstatě, špatné jeho úmysly a zavržitelné prostředky, bude-li odkrývati plochost jeho frází a hesel, bude-li zejména poukazovati na zhoubné jeho plody na poli politickém, sociálním a náboženském, nastane brzy v osadě třídění duchů. Ti, kdož dosud jsou dobré vůle, byvše o lepším poučení, ochotně rozváží pásky, jež je s liberalismem vázali. Ti pak, kdož srdce své každému poučení uzavírají — poněvadž jedem falešné osvěty jsou již zkažení, anebo nechťejí zřít se přízně liberální intelligence — budou vždy více duchovního správce se vzdalovati a jeho vlivu se vyhýbati. Oproti takovým bude se moci jeho pastýřská láska osvědčovati jen modlitbou.

Obtížnou jest pastorace oněch, kteří sice jsou vědomi zavržitelnosti liberalismu ve všech jeho formách a ve svém srdci také ho zavrhují, nemají však zmužilosti odřít se ho, poněvadž vyžaduje to velikých obětí, mnohdy i obětí existence. Liberalismus nedá svojí kořisti lehce ujíti a zejména odchovanec liberalismu, sociální demokracie, využívá všeho terrorismu, který s proslavenou jeho volností, rovností a bratrstvím jest naprosto na štiřu. Vůči těmto nepřátelským mocím jíti neohroženě jen za hlasem svého svědomí — vyžaduje heroickou ctnost. Zejména u dělníků. Nedostává-li se tohoto heroismu, tonou v ustavičném nebezpečí různých hříchů. Toto nebezpečí jest trojí. Jako členové svobodomyšlných organisací jsou dělníci, živnostníci atd. často nuceni vyslechnouti náboženství a víře nepřátelské řeči a ještě jim také applaudovati. Byť i se to dalo jen z bázně před lidmi, jest to přece jako cooptatio formalis k nevěře a jako zevnější zapránil víry těžkým hříchem. Dále. Časté naslouchání liberálním řečem, jakož i čtení špatných spisů, které v liberálních organisacích členům se vnucují, otfásá poznenáhlu náboženským přesvědčením a vede k pochybnosti u víře a konečně k nevěře. Nezřídká jsou nuceni odebráti špatné časopisy a ve volbách hlasovati pro liberální kandidáty.

Aby se vyhnul prvnímu a druhému nebezpečství, musel by poenitent bezpodmínečně se zavázati, že nebude navštěvovati schůze s takovými přednáškami, poněvadž nelze v nich oddělit hřích od nebezpečství. Ohledně třetího nebezpečství může býti postup mírnější. Odebrání a čtení špatných časopisů a knih jest sice zákonem přirozeným i zákonem církevním zakázáno, leč — děje-li se z přinucení — může býti trpěno, když zdržuje se poenitent četby náboženství nepřátelských a nemravných statí a když za daných poměrů nepovstává pro bližního pohoršení a děje-li se tak z důvodů velmi vážných, hrozí-li na př. ztráta existence.

Právě tak může býti omluven z hřichu, když z týchž závažných příčin a pod těmitěž klausulemi dá ve volbách svůj hlas liberálnímu kandidátovi. Lehmkuhl (Causus conscientiae I. n. 486.) učí: Dá-li kdo hlas svůj svobodomyšlnému kandidátovi nedobrovolně, totiž z přinucení, aby neutrpěl veliké škody, může býti

omluven z těžkého hříchu, když jsou tu dvě podmínky: 1. že tím neprojevuje schvalování špatného kandidáta a jeho snah; 2. že se tím napomáhá zlu: — když totiž kandidát byl by jistě zvolen i bez tohoto hlasu, anebo když i s tímto hlasem nedocílí většiny. — Poněvadž však tací poenitenti nezřídka přehánějí nebezpečí veliké škody a přes všechnu prozřavost tonou v nebezpečí utrpěti škodu na duši, musí býti na ně působeno, aby aspoň poznenáhlu těmto nebezpečstvím se vyhýbali, byť i to vyžadovalo obětí, a to stane se účinně, budou-li jim připomínána slova Páně: »Hleďte nejprve království nebeského a jeho spravedlnost, a vše ostatní bude vám přidáno.« (Mat. 6, 33.)

P. Fr. Leitner C. Ss. R.

Sto krátkých odpovědí na sto volno- myslitelských otázek.

(Pokračování.)

33. Když Bůh navštívil Abrahama, učinil s ním a s jeho potomky »věčnou« úmluvu. Nebyl to omyl? Vždyť víme, že nová úmluva, skrze Krista učiněná, nahradila starou úmluvu s Abrahamem.

Když Bůh uzavíral s Abrahamem »věčnou úmluvu«, nebylo při tom ani omylu ani klamu. Stará úmluva (Starý Zákon) byla jak Židé velmi dobře věděli, pouze přípravou na novou úmluvu, na úmluvu messiánskou, k níž přistoupiti byli především Židé povoláni.*) Proto oznámil Bůh již Abrahamovi příchod Messáše (Genes. 22, 18), a že Messáš z jeho potomstva vzejde.

34 Bůh v Starém Zákoně mluvil s četnými lidmi a zjevil se jim; kterak může Nový Zákon tvrditi: »Boha nikdo neviděl?«

Zjevoání se Boha ve Starém Zákoně nelze si tak představovati, jako by Bůh dotyčným lidem dal patřiti na své božství. A v tom smyslu dť sv. Jan ve svém prvním listě 4, 12., že Boha nikdo neviděl. (Srovnej otázku 23.)

35 Proč zkoušel Bůh Abrahama, bude-li obětovati svého syna Isáka, když, jsa vševědoucím, musil předvídati, že Abraham tak učiní?

Ovšem předvídal Bůh, že Abraham bude ochoten přinést oběť poslušnosti. Ale přece její zkoušel — nikoliv pokoušel — a sice proto, aby lidstvo mělo na všechny časy zářící příklad poslušné víry a oddanosti k Bohu, a zároveň aby bylo zjevno, že si lidských obětí nepřeje.

*) Mat. 10, 6: »Jděte raději k zahynulým ovcím domu israelského.«
Mat. 15, 24: »Nejsem poslán, leč k zahynulým ovcím domu israelského.«

36. Nezpůsobilo přikázání boží Abrahamovi dané, aby vlastní rukou zabil Isáka, veliké duševní bolesti jak Abrahamovi, tak Isákovi?

Ovšem, zkouška Abrahamovi uložená byla velice těžká; ale Abraham byl za to, jak bible nám vypravuje, od Boha nadměru štědře odměněn; vždyť Bůh jej právě za to, že v té zkoušce obstál, vyvolil arcioctcem velikého národa a zároveň tělesným praotcem Messiaše.

37. Proč dával Bůh přednost Jakubovi, který svého bratra a za pomoci matčiny i vlastního, starého, slepého otce podvedl, před poctivým Esauem?

Pán Bůh nám neoznámil příčiny toho svého jednání, proto nemůžeme o tom ničeho říci. Jest však jisto, že Jakubovi se nedostalo přednosti pro jeho podvod, za který mu bylo trpce pykati dlouhou službou v cizině a zejména později dlouhým a těžkým zármutkem nad uloupeným synem Josefem. Ale i přes podvod, o kterém se zde zmínka děje, mohl Jakub celkem býti lepším Esaua.

38. Jest pravda, že Josef ze snů prorokoval důležité a veliké události? Má člověk věřiti výkladům snů?

Josef vykládal sny, o nichž nás Písmo sv. zpravuje, jistě jenom z vnuknutí božeho, jak podivuhodné vyplnění jeho předpovědí dlouhou službou v cizině a zejména později dlouhým a těžkým zármutkem nad uloupeným synem Josefem. Ale i přes podvod, o kterém se zde zmínka děje, mohl Jakub celkem býti lepším Esaua.

39. Neměli Egypťané a jiní národové zákonů již před zákonadáním na hoře Sinai? Nenaučil se tomu Mojžiš od nich?

Zajisté měli různí národové zákony před zákonadáním na hoře Sinai.

Pokud Mojžiš jako vůdce národa israelského sám zákony dával, mohl zcela dobře moudrých zákonů, na př. jemu známých zákonů v egyptských použití. Pokud však lidu ohlašoval zákony Bohem bezprostředně dané, bylo použití znalosti cizích zákonů zcela nepotřebné.

40. Bylo správné, že Bůh několikrátě Israelitům poručil, aby obyvatelé země kananejské mečem pobili? Což jim i země i města právem nepřináležela?

Jako nejvyšší pán všeho, co jest a žije, mohl Bůh zajisté nařízení ta vydati, aniž by se byl nějakého bezpráví dopustil. Nad to byli Israelité nástrojem v ruce spravedlivého Boha, jenž tímto způsobem trestal národy ty pro jejich nepravosti. Není však nikterak dokázáno, že obyvatelé země kananejské drželi zem tu právem.

41. Mohl Eliáš jiti v ohnivém voze do nebe?

42. Mohl Jonáš od ryby za živa spolknut a po třech dnech živý vyvržen býti? Není to báchorka jako o červené karkulce?

Ovšem jsou takové skutky člověku z vlastní moci nemožny. Ale události zde zmíněné staly se z moci všemohoucího Boha, u něhož není nic nemožného.

43. Mohla hvězda mudrců z východu zrovna nad nějakým domem stanouti? Hvězdy jsou příliš vysoko, a něco podobného nelze tvrdit!

Většina vykladačů bible drží se názoru, že hvězda mudrců nebyla obyčejnou hvězdou, nýbrž zvláštním světelným úkazem, který Bůh k tomu cíli zvláště stvořil; tento světelný zjev se pohyboval v mírné výšce a tak »hvězda předcházela je, až přišedši stanula nad místem, kde bylo dítě«. Mat. 2, 9.

44. Neprchli rodiče Ježíšovi z Betlema do Egypta? Jak mohli tedy dítě po šesti týdnech v chrámě jerusalemském představit?

Útěk do Egypta se udál zajisté teprve za dobrý rok po narození Ježíšově, mohli tedy Maria a Josef božské dítě čtyřicátého dne po porodu bez nebezpečí do Jerusalema přinésti. Herodes dověděl se teprve od mudrcův o narození Ježíšově, tito však, protože se jim hvězda zjevila buď při narození Ježíšově aneb po něm, sotva přišli před uplynutím jednoho roku do Jerusalema; bylot jim vykonati dalekou cestu.

45. Nebyl dvanáctiletý Ježíš neposlušen svých rodičů, když v Jerusalemě od nich utekl a o ně se nestaral?

Ježíš nebyl neposlušen, když v Jerusalemě zůstal, neboť tehdy měl zvláštní příkaz od svého nebeského Otce, a toho musil více poslouchati než svých rodičů. Též chtěl ukázati svým rodičům, že jsa bohočlověkem jen dobrovolně jich jest poslušen.

46. Když Ježíš po křtu z vody vyšel, Duch sv. v podobě holubice nad ním se vznášel a Bůh Otec vydal s nebe hlas, mohly tyto tři zjevně rozdílné božské osoby býti jednou osobou?

Nikdo netvrdí, že tři božské osoby jsou jednou osobou; víra nás učí, že tři božské osoby jsou jeden Bůh.

47. Mluvil ďábel s Ježíšem, aby jej pokoušel?

Písmo sv. nás o tom zcela jasnými slovy zpravuje, není tedy příčiny o tom pochybovati.

48. Jest ďábel? Jsou pluky andělův?

Pán Ježíš mluví často o ďáblu, rovněž mluví (Mat. 26, 53.) o plucích andělů, není tedy o jejich existenci prázdnné pochybnosti.

49. Nebyli zbožní velekněží a zákoníci příčinou smrti Ježíšovy na kříži? Pak ovšem zemřel jako nepřítel kněží, nikoli však pro naše hříchy.

Velekněží, zákoníci a fariseové ovšem přivodili nespravedlivými obžalobami smrt Kristovu. To však byl jen zevnější podnět jeho smrti; když Pán Ježíš připustil, aby nespravedlivý rozsudek smrti na něm byl vykonán, měl úmysl, usmířiti naše hříchy svou smrtí. Ježíš jistě nebyl nenáviděn ode všech kněží. Proti některým však byl nucen hájiti svých práv a své důstojnosti; jestliže tito za to jej na smrt vydali, jest to malým doporučením jejich »zbožnosti«.

50. Mohl Syn boží tak si zoufati, že na kříži zvolal: »Bože můj, Bože můj, proč jsi mne opustil?«

Tento výkřik bolesti Ježíšovy na kříži nebyl výrazem zoufalství. Ježíš tímto výkřikem chtěl, abychom poznali, že, ačkoliv jest bohočlověkem, přece podle své lidské přirozenosti v okamžiku své smrti jakéhokoliv pomocného, utěšujícího vlivu se strany svého božství úplně byl zbaven a to jen pro naše hříchy. Také chtěl těmi slovy upomenouti na žalm 21., jenž jest celý messiánský a týmiž slovy začíná, a ukázati, že jest zaslíbeným Vykupitelem.

51. Mohl Ježíš sestoupiti do pekel? Kde jest peklo?

Ježíš mluvil častěji o pekle; proto jistě jest peklo; kde však jest, nezjevil nám Bůh.

Peklo, do něhož duše Ježíšova, když se od těla oddělila, sestoupila, není však skutečné peklo, nýbrž předpekli, totiž místo, kde duše spravedlivých, před Kristem zemřelých, pokojně a bez bolesti očekávaly Vykupitele, který jim oznámil, že jsou vykoupeny, a uvedl je do nebe.

52. Mohl Ježíš na oblace do nebe vstoupiti?

Protože Ježíš byl pravým Bohem, mohl vlastní mocí i se svým tělem do nebe vstoupiti. O oblaci jest v Písmě sv. jen potud řeč, že oblak náhle s očí učedníků jej vzal. (Pokračování.)

Pokladničky chrámové.

Ve spise dlouholetého duchovního správce Krause (*Lebensbilder aus der Verbrecherwelt*, Paderborn, Schöning) jest dán z vypravování zločinců pokyn pro duchovní správce, aby více dbali pokladniček a nenechávali je dlouho na pospas zločincům, které vítaná příležitost utvrzuje v neřesti. Z uvedených obrázků z vypravování zločinců jde, že často dlouho nevybraná pokladnička byla pokusem k zločinu novému.

Na stránce 136. vytýká kající zločinec, že jsou pokladničky příliš lehce přístupny, že dveře při vchodu nebývají zevnitř závorou uzavřeny, že se týdně, zejména na poutních místech, nevybírají, že duchovní páni jsou příliš důvěřiví a dají se lehce přelstíti. Str. 137. Na str. 140. vypráví se zajímavý příběh, kde v kapli hřbitovní vykradli pokladničku, v níž našli též mince zabalené v papíru. Při prohlídce viděli, že jsou to marky vhozené od protestantů na mši sv. Dáváme rádi místa pro slova výstrahy. Sumy odcizené, pokud lze z obrázků sledovati, jsou právě častým opakáním krádeže značné. Obětina liknavostí strážce — přechází do rukou zloděje.

LISTY HOMILETICKÉ.

Sv. Petra a Pavla.

Jak Boha milovati máme.

Petře. miluješ mne více nežli tito?

Vám všem jest dobře známo, že Kristus Pán učinil Petra hlavou všech věřících čili církve. Pozorujme však, proč Kristus Pán právě Petra vyvolil, aby byl hlavou, aby měl nejvyšší duchovní moc klíčů království nebeského. Proč nevyvolil ani nejstaršího Jakuba, ani nejprvnějšího učedníka svého, sv. Ondřeje, ani nejmilejšího apoštola svého, panického sv. Jana, nýbrž Petra z Betsaidy. Odpověď k otázce dává nám příběh po zmrtvýchvstání Páně. Když apoštolové byli na jezeře Genesaretském v Galilei — ukázal se jim Pán na břehu a požeňnal lovu jejich, že 153 velikých ryb ku jeho slovu nalovili. Petr s ostatními apoštoly stál na břehu vedle Pána a tu předložil Kristus Pán Petrovi otázku, kterou pro sebe nemínil předkládati, ale pro apoštoly ostatní a dí: »Šimone Janův, miluješ-li mne více nežli tito?« Dí jemu: »Ovšem, Pane, ty víš, že tě miluji.« — Řekl jemu: »Pasiž beránky mé.« Řekl jemu po druhé: »Šimone Janův, miluješ-li mne?« — Dí jemu: »Ovšem, Pane, ty víš, že tě miluji.« — »Pasiž beránky mé.« Však na tom nebylo dosti, nýbrž po třetí se táže Petra: »Šimone Janův, miluješ-li mne?« Zarmoutil se Petr, protože mu po třetí řekl: »Miluješ-li mne?« i řekl jemu: »Pane, ty víš všecko, ty víš, že tě miluji.« Řekl jemu: »Pasiž ovečky mé« a pak mu předpověděl smrt, jakou by pro něho zemřít měl a řekl: »Když jsi byl mladší, opasoval jsi se a chodíval jsi, kam jsi chtěl, ale když se sestaráš, vztáhneš ruce své a jiný tě opáše a povede tě kam ty nechceš.«

Třikráte se ptal Pán Ježíš Petra, miluje-li ho více než ostatní. To byl požadavek k tomu nejtěžšímu úřadu, který mu Pán Ježíš světil. Žádal od něho lásku, protože láska k Bohu *přemáhá* vše, jak budeme dnes ku cti sv. knížat apoštolských rozjímati a zároveň sebe zpytovati, kolik lásky máme a jak my apoštolujeme pro Pána.

P o j e d n á n í.

1. Otázkou: miluješ-li mne více než tito, Kristus Pán jakoby sv. Petru řekl, před nedávnem jsi mne ještě docela nemiloval a proto jsi při otázce pouhé děvečky mne třikráte zapřel, však nyní mne miluješ, nyní tě učiním skalou, na které má církev spočívati bude a nepřemůže tě ani svět, ani peklo, abys opět mne zapřel a jinak učil než jsem učil já vás.

Tak pevným učinila Petra po milosti boží láska k Ježíši Kristu, kterého miloval nade všechno a miloval jej účinnivě.

2. Co jest to: milovati Boha nade všechno, ukazuje každého světce život, tedy i život prvního papeže, sv. Petra. On si více zakládal na Bohu, nežli na všem, co nám vzácné a milé jest aneb býti může. Nebo ku slovu Páně co opustil svatý Petr? Opustil domov, přátele i zaměstnání své, aby se vydal do ciziny mezi neznámé, a žil od podpor věřících, aby byl živ a kázal učení Páně. Co mu bylo drahé a milé ku rozkazu Páně opustil. Nežli by byl neposlechl, raději zanechal všechno, protože miloval více Mistra svého než všechno ostatní a proto pravíme, že *jej miloval nade všechno*. Jinými slovy řečeno, znamenají slova nade všechno milovati Boha toto: Kdybychom měli voliti mezi dvěma věcmi a sice mezi něčím nám drahým, vzácným a milým neb mezi Bohem a nemohli obě míti, že volíme raději Boha míti, než všechno drahé a vzácné s hříchem. Proto pravil Kristus Pán ona slova, která na první pohled zarážejí a docela pravdivá a spravedlivá jsou: Miluje-li kdo otce aneb matku svou více nežli mne, není mne hoden (Mat. 10, 37.), t. j. když bys kvůli otci neb matce se dopustil hříchu, tedy nejsi Boha hoden, neboť miluješ více otce neb matku a raději spíšeš hřích, než bys Boha poslechl.

Jest snad příkaz Páně tuhý? Ne, ale moudrý, neboť lidé milují po lidsku a po světsku, dívají se na vše dle okamžitého prospěchu, Bůh pak nám poroučí jen to, co nám vždy jen může konečně prospěti, byť by nám napřed se zdálo, že nám škodí a třeba velmi škodí. Činí-li lék s počátku ošklivost v ústech, ale konečně působí uzdravení, váží si nemocný takového léku. A takových lidí, kteří si více zakládali na lásce boží, než na všem, co nám vzácné a milé jest — má naše svatá církev zástupy, mužů i žen, kteří se rovnají zástupům hvězd na boží obloze.

Ti zástupové svatých a světic božích, kteří Boha milovali v trudných a nešťastných dobách pro církev Páně, budou jednou našimi soudci, dle slov Páně, kterak my jsme Boha milovali a proč. Jest štěstím pro nás, že budou právě svatí našimi soudci, ale také jest uvážení hodno, že oni Bohu a svatým jeho příkázáním věrni zůstali ve všech okolnostech, kdežto my se omlouváme při každé menší příležitosti, proč nám nelze boží vůli plniti. Omluv je plno. Také podle lásky naší se bude říditi i odměna. Protože Petr více miloval než ostatní apoštolové, byl povýšen na náměstka Páně — čili vrchního pastýře věřících -- papeže, hlavu církve.

Ty jsi snad hlavou rodiny! Jak tam vykonáváš svůj úřad náměstka božeho dle IV. přikázání. Jest život tvůj také obrazem lásky k Bohu, pro kterou opouštíš něco i dovoleného a vždy opouštíš všechno, co hříšné? Jsi prvním pastýřem v rodině své? Paseš ovečky a beránky tobě svěšené? Hledáš jejich spásu jako dobrý pastýř? Jdeš za nimi a neseš je na svých ramenou zpět? Jsi-li milovník Páně, musíš s láskou tuto povinnost činiti, jest obsažena v IV. přikázání božím.

3. Dále, naše láska musí být účinnivá, t. j. máme svatou vůli boží *ochotně, dokonale a vědycky* plniti. Protože my jsme ku Pánu Bohu v soudu nespravedliví — dám příklad na hospodáři. Hospodář má dva oráče. Jeden pracuje od rána do večera a dělá všechno dle svého toliko uznání. Druhý pracuje také od rána do večera, ale dělá vše tak, jak hospodář nařídí. Kterého z obou oráčů více miluje? Takový jest poměr i mezi Pánem Bohem a námi. My máme jeho svatou vůli, která jest daleko lepší než naše vůle chybující — tuto svatou vůli máme ochotně, dokonale a vždy plniti. *Ochotně*: Kristus Pán kráčí kolem moře Galilejského a vidí Ondřeje a Šimona Petra, ani pouštějí síť do moře a dí jim: Pojdte za mnou a učiním z vás rybáře lidí (Mat. 4, 19.), a oni *hněd* opustivše síť šli za ním. Vidíme zde ochotu! Slyšeli o Pánu, že jest on Beránek boží, který snímá hříchy světa, a ku jeho slovu jdou za ním — plní poslušnosti. A pooděšed odtud uzřel jiné dva bratry, Jakoba (syna Zebedeova) a Jana, bratra jeho, na lodi se Zebedeem otcem jejich ani spravují síť své a povolal jich a oni *hněd* opustivše *síť a otce* šli za ním. Vidíme ochotu v plnění vůle Krista Pána! Také nás *volává* Pán Ježíš milostí svou — sv. vnuknutími, které vám dí tu nezvratnou pravdu o stavu duše vaší; posloucháte ji také tak ochotně jako Šimon, Jakub, Jan? — Také tebe třeba vyzývá hlas boží, abys opustil místo, kde tvé duši úklady se strojí, abys opustil společnost, kde se poskvřňuje duše tvá, zdaliž je opouštíš tak ochotně, jako Jakub a Jan Zebedeus opustili nejen síť, ale i otce svého? Ach! mnohý a mnohá vyhledává si službu, kde se jí ve hříchu a špatnosti nebrání a kde jí ani jednou neřeknou: modli se, jdi do kostela, jdi k stolu Páně, a tak zajisté dává sama o sobě důkaz nejlepší, že ochotně vůli boží plniti nechce.

S jakou ochotou plníš své povinnosti k Bohu, k stavu svému k sobě a bližnímu? Zde musíš býti apoštolem Páně a získávati pro boží čest nejprve sebe, pak své v dílně, rodině, sousedstvu. Každý z vás musí býti spoluapoštol, kdo chce sloužit křesťanstvu.

Za jakých obtíží pracoval sv. Petr a sv. Pavel? Za blázny je měli a v opovržení, právě tak jak mají za blázna duši Bohu sloužící a snažící se jiné získati. Miluj Boha více než ostatní, konej pro blaho bližního více než ostatní.

Kristus Pán zanechal náměstka svého zde na zemi, který v osobě papežově jest viditelnou hlavou církve, abychom ve všem, vždy a věrně k němu lnuli, s ním cítili, jeho učení víry a mravů přijímali jako poslední rozhodné slovo. Jak to stojí s touto úctou

a láskou u tebe? Cítíš všechny osudy s ním? Raduješ se z výsledku jeho prací a rmoutíš se nad urážkami, které se mu dějí jako Petrovi, ano jako samému Pánu? Miluješ jej více než vlažní katolíci? Cítiti s Petrem jest dobrá a zřejmá známka ovečky Páně.

Dokonale máme vůli Páně plniti, chceme-li právem o sobě říci, že Pána Boha milujeme. Říkával bl. Jindřich Suso: Chtěl bych raději býti nepatrným červem dle vůle boží — nežli serafímem svou vlastní vůlí. Toť zajisté dokonalost v plnění vůle boží. Dnes jest památka též druhého knížete apoštolského sv. Pavla. Na něm máme příklad, co jest to činiti vůli boží dokonale. Osvícen na cestě do Damašku volá: Pane! co chceš, abych učinil? a Pán chce od něho, aby byl nádobou vyvolenou a apoštolem pohanů, aby trpěl pro jméno jeho. Tedy vůle jeho dokonalá, která chtěla činiti co Bůh chce, učinila ho nádobou vyvolenou. Kdo dává Bohu vůli svou, dává všecko. Nebo ten člověk, který dává majetek almužnou, činí dobrý skutek zajisté, ale jen částečně, kdo se postí a mrtví, dává část své potravy a krve, ale nedává ještě vše; ale kdo dává vůli svou Bohu, ten dává vše. Proto také praví Přísloví kniha XXIII, 26.: *Synů, dej mi srdce tvé!* O Davidu pak se praví. Nalezl jsem služebníka *podle srdce svého*, který bude činiti všechnu vůli mou. Tedy co jest největší oblibou Pánu Bohu, plniti všechnu vůli jeho. Proto se praví o Saulovi, když neposlechl slova boží, praví mu Samuel: Nežádá Bůh zápalu a oběti, ale aby hlas boží byl slyšen. A proto také nás naučil Pán Ježíš modliti se: Buď vůle tvá jako v nebi tak i na zemi; kdo plní lépe vůli boží, ten více Boha miluje.

Zde právě se zpytujeme, jak se naše vůle s vůlí boží srovnává. Co ty Pane chceš, já také chci, do tvé vůle se celý odevzdávám.

A konečně se nám praví, že ten miluje Boha, kdo *vždy* vůli boží plní. Špatný to platitel, který říká, že dá až bude mít a až bude chtít. Špatný křesťan, který chce vůli boží plniti kdy chce a jak se mu líbí. Ten plní vůli svou a ne vůli boží. V ničem není svatost tak spojená jako v oddanosti vůle naší ve vůli boží vždy. Jan Thauler, muž zbožný, vypráví sám o sobě, že se modlíval, aby ho Pán Bůh přivedl s takovým člověkem dobromady, který by ho naučil pravé cestě duchovního života. Jednou slyší hlas: jdi k onomu kostelu a shleď se s osobou, po níž jsi toužil. Šel ku kostelu a viděl u vchodu ubohého žebráka, bosého a otrhaného a pozdravil ho řka: Dobrý den, příteli. Chudý muž odpověděl: Nikdy se nepamatuji, že bych měl den nedobrá. Thauler odpověděl: Dej vám tedy Bůh šťastný život, k čemuž starý chudák odpověděl: Nikdy jsem nebyl nešťastný a doložil: Nebylo to náhodou, jak jsem řekl, že neměl jsem zlého dne, protože když lačním, chválím Boha, když deští a sníh padá, žehnám mu, pohrdá-li kdo mnou aneb mne odhání, vždy vzdávám slávu Bohu, řekl jsem, že jsem nikdy nebyl nešťastným a to také jest pravdivo, protože jsem uvykl chtít co Bůh chce bez výjimky. Přihodí-li se mi něco

buď sladkého buď trpkého, s radostí oboje přijímám jako pro mne užitečné a to mne činí šťastným.

Tu však Thauler chtěl zkoušeti žebrákovu upřímnost a řekl: Což kdyby Bůh vás zatratil — co byste potom říkal? Kdyby to bylo vůlí boží — řekl žebrák — objal bych Pána s pokorou a láskou a tak bych se ho pevně držel, že by, kdyby mne do propasti věčné uvrći chtěl, se mnou musil jíti, a pak bych byl s ním šťastným i v pekle a těšil bych se tam více, než kdybych měl nebeskou radost bez Boha.

»Kdy jste našel Boha?« ptal se Thauler. »Když jsem opustil stvoření,« odpověděl žebrák. »A kdo jste vy?« zněla další otázka. »Já jsem král,« byla překvapující odpověď. »A kde máte své království?« »V duši mé, kde všechno držím v pořádku; mé vášně poslouchají rozumu a můj rozum poslouchá Boha.« Konečně se ho Thauler tázal, co mu dopomohlo k tak veliké dokonalosti. Odpověděl: »Mlčení. Mlčel jsem s lidmi a rozmlouval s Bohem.« A tak onen chudý muž byl šťastnější než král ve svém království bez Boha a spokojenější v soužení než on v radovánkách. »Jak veliké jest bláznovství vůli boží odpírat,« volá sv. Alfons, který celou tu rozmluvu udává ve svém spisku »Shoda vůle s Bohem«.

Tak Bůh dá mř duši dle toho, jak ho kdo miluje. »Miluješ mne více nežli tito?« kdyby se tázal Pán Ježíš nás, jakou bychom as dáti mohli odpověď? Miluji tě, když mně žehnáš, klnu, když se mne dotýkáš, když jde po mé vůli, tu jsem spokojen, jak jde po tvé vůli, reptám. Tak bychom musili mnozí říci. A přece štěstí člověka všechno uloženo jest v milování Boha.

Dejme srdce své Bohu a on je naplní radostí i milostí.
Amen.

F. Vaněček.

Na sv. Petra a Pavla.

Svatý Otec.

Nejmilejší, víte-li, čím je za našich dob Řím? Umělcům jest Řím místem nejznamenitějších stavitelských památek. Učencům je Řím velikým hrobem, ve kterém je pochován národ nejslavnější, z něhož vyšli výteční básníci a státníci. Nevěřcům je Řím ode dávna, ale zvláště v našich dobách, předmětem záští, neboť neustále volají slovem i tiskem: »Pryč od Říma!« Ale hodným katolíkům je Řím svatým polem, kde odpočívá popel nespočetných mučedníků; jest Řím městem svatým, protože v něm vycedili svou krev knížata apoštolská sv. Petr a Pavel. Hodným katolíkům jest Řím městem drabým, poněvadž tam sídlí hlava církve, náměstek Kristův, nástupce sv. Petra, téhož sv. Petra. jemuž dle svědectví dnešního evangelia řekl Kristus: »Ty jsi Petr, to je skála, a na té skále vzdělám církev svou, a brány pekelné ji nepřemohou.«

Snad Ondřej, jenž nejprvnější byl zvolen apoštolem? Snad Jan, kterého tolik miloval, který mu byl nejbliže při večerí a pod křížem? Ani ten, ani onen, ale sv. Petr, jemuž řekl velepamátná ona slova: »Ty jsi Petr, to je skála, a na té skále vzdělám církev svou a brány pekelné ji nepřemohou. A tobě . . .« (Mat. 16, 18—19.)

Už tedy chápete, přátelé, proč asi Kristus proměnil jeho jméno? Rodičové nazvali ho totiž Šimonem, ale Mistr »Petrem«, t. j. skalou, na níž svou církev jako nějaký dům vystavěti si umínil.

Hle, za nejvyššího správce všech věřících byl zvolen a ustanoven sv. Petr, a to proto, aby církev nebyla roztržena na dílů dvanáct, nýbrž aby byla sjednocena, aby byla jednou rodinou a jedním tělem.

Ostatní apoštolové vždycky pokládali Petra za svého vůdce. Za jeho předsednictví konala se volba sv. Matěje; v den seslání Ducha sv. první kázal sv. Petr, první přijímal pohany do církve. Sv. Pavel prve než počal kázati evangelium, k Petrovi šel si pro požehnání, hoře touhou jej užíti . . .

Sv. Petr odebral se do Říma, kdež jako nějaký kormidelník 25 let řídil loď vzkvétající církve. Za císaře Nerona byl však jat a uvržen do strašlivých žalářů mamertinských. Jeho vězení skládalo se ze dvou komůrek nad sebou položených. Vrchní komůrka byla jako předsň, jejíž otvorem v podlaze spuštěn byl do spodní místnosti. Obvyčně z tohoto vězení vyneseno býval ubožák jako mrtvola, ale sv. Petr z něho vyšel živ, aby vykonal cestu nejpolebnější — ku popravišti.

Nejprve byl podle zvyku římského, podobně jako Kristus, zbičován a pak byl veden v průvodu vojáků po mostě přes řeku Tiberu na velikou rovinu pod vršky vatikánskými. Tam přichystán byl pro něj kříž a podle kříže vykopán hrob. Když tam sv. Petr došel, prosil svých katanů, aby kříž postavili hlavou dolů a skromně dodal: »Není služebník hoden zemřít tak, jak Pán jeho umřel.« Přání jeho bylo vyhověno a on ukřižován hlavou dolů.

Mezi tím co mu bylo vytrpěti celou stupnici nejhroznějších bolestí, modlil se za město Řím, jež ho k smrti vyštvalo; modlil se za svou církev, již byl prvním papežem; modlil se za celý svět i za katany, kteří jej ukřižovali — až konečně smrt zmocnila se jeho »stánku«, jak své tělo nazýval. Tak zemřel první svatý Otec . . .

III.

Po něm ustanoven byl od apoštolů Linus, pak Anaklét; »na třetím místě po apoštolech papežství obdržel Klement, kterýž viděl blahoslavené apoštolů a obcoval s nimi, a kázání apoštolů ještě v uších a podání jejich před očima měl . . . Po tomto Klementovi pak následoval Evarist a po Evaristovi Alexander, a potom šestý po apoštolech ustanoven byl Xystus a po něm Telesfor, jenž i slavně smrtí svou víru osvědčil . . . Tím řádem a tou po-

sloupností dostoupilo v církvi apoštolské podání a hlásání pravdy až k nám.« (Ireneus, Hammerstein II., 72.)

Mezi 260 papeži, kteří seděli dosud na stolci svatého Petra v Římě, počítá se 80 svatých, a z nich 35 mučedníků. Působení jejich po většině bylo blahodárné a jen lidé nevěrou a nenávisť zaslepení mohou upíratí římským papežům veliké zásluby. Herder napsal: »Bez papežů stala by se Evropa kořistí despotů, divadlem věčných různic, mongolskou stepí.« »Bez papežství byla by evropská civilizace snad již dávno propadla mrtvé ztuhlosti.« (Hammerstein, Ned. čtení II., 73.)

Brány pekelné pokoušely se sice za všech dob vyvrátiti stolec papežský, ale po smrti jednoho uštvaného papeže vyvstal vždy zase papež nový.

Roku 1792 stafičský papež *Pius VI.* byl vyvlečen z Říma a zemřel v zajetí francouzské republiky. Roku 1811 zneuctil papeže *Pia VII.* mocný Napoleon; tenkrát zdálo se všecko ztraceno, a přece nebylo ztraceno nic. Řízením božím zrovna v té době, kdy nepřátelé církve a papeže jásalí nad svým vítězstvím, stála v Sini-gaglii, malém městečku italském, kolébka a v ní dřímalo dítě, které se později stalo papežem *Piém IX.* Co vše proti tomuto statečnému a svatému muži bylo podniknuto! Najatý vrah namířil proti němu dýku, ale on ani na krok neopustil cestu spravedlnosti a z učení sv. evangelia neslevil ani slabiky.

Po něm zasedl na trůn slavné paměti *Lev XIII.*, už vetchý stařeček těla slabého jako stín. A přece, hle, přes 25 let moudře spravoval církev svou vnitř i zevně. V noci z 5. na 6. července r. 1903 napsal on, stařec 93letý, když tušil svůj blízký skon, poslední báseň, z níž vyznívá celá velikost doufající jeho duše. »Lve, osudná hodina se blíží. Jest na čase rozloučiti se a po skončené práci odejti na věčnou cestu. Ach, co tě tam čeká? Práví se sice, že na nebi přivítá tě Bůh nejdobrotivější, který tě bohatě obdařil. Avšak příliš dlouho nesl jsi tíhu svatých klíčů a břemeno let, a proto plno tesknoty chvěje se tvé srdce. Nebude k tomu, kdo nad ostatní tolik vynikal ctí, věčný osud krutějším, horším, než k těm ostatním?«

Mrtev jest už skoro 10 let *Lev XIII.* a na stolci jeho sedí *Pius X.*, svatý Otec náš. Vy jste mi svědky, jak se rozzulil boj proti němu po všem světě. Ale on neohroženě hledí šťastnější budoucnosti vstříc. Těší se nadějí, že nejen Kristus církev neopustí, ale že připojí se jednou k nám katolíkům církev východní a zvláště ruská. V okružním listě z 26. prosince 1910 jsme četli jeho zlatá slova: »V nemalé míře chováme přání, aby ten den od mnohých svatých mužů toužebně očekávaný brzy nadešel, tak aby zeď dva národy oddělující od základu byla pobořena a oběma dávno očekávaný mír opět vzketl a jeden ovčinec nastal a jeden pastýř...«

František Malý.

Neděle pátá po sv. Duchu.

(Sv. Prokopa — v Sázavě.)

»Ale Pána Krista posvěcujte v srdcích svých.« I. List sv. Petra 13, 15.

Přišli jsme na pahorky sázavské s chvátáním jako Maria Panna na hory judské, aby pozdravila Alžbětu, jako my v chrámě Matky boží chceme pozdravit sv. Prokopa, patrona české země, jenž posvěcoval Krista Pána v srdci svém. Veškeré tvorstvo nese na sobě stopy moudrosti boží. Mezi vším tvorstvem vyniká nade vše člověk, obraz boží, a mezi lidmi nade vše duše sv., nádoba Ducha sv. Jestli nazývají vědci každou květinu ztělesněním myšlenky boží, jest každá duše svatá ovocem milosti Ducha sv. a vůle svobodné, která se dala věsti, že dospěla v dítě boží, neboť ti, kdož Duchem sv. vedeni bývají, toť jsou synové boží a pak posvěcují srdce své. Jsou také ti, které nevede Duch sv. a nejsou syny božími a neposvěcují se.

My jsme přišli sem do svatyně mariánské, stavby rukou jeho a jeho bratří, uctít prach šlepečí jeho, jenž byl národa našeho vzácný květ, Ducha sv. ovoce zralé, kteréž požehnání boží neslo po celém českém kraji. Tři dary Ducha sv. bětu za předmět sv. rozjímání, které vyzrály na duši světcově: dar pobožnosti, dar síly a dar umění, a proto vás uvedu do školy sv. Prokopa 1. práce, 2. umění, 3. modlitby, abychom i my posvětili srdce své.

P o j e d n á n í.

1. Má svět své hrdiny a má též svatá církev. Hrdinové světa trvají hodinu a marnivost vryta jest na jejich díle. S jejich kostmi pochová se i jejich sláva. Ještě dobu žijí a se hřmotem zacházejí i památka jejich. Odešli tam, kam ani jejich sláva, ani pochlebování nejde.

Hrdinové sv. církve zemřeli tiše a nepoznání a jejich skutky žijí ve svaté církvi a jejich památka jest v požehnání a mezi svatými jejich přebývání. Každý z nich byl žákem Ducha sv., jenž působil v ně a oni s ním a vydali ovoce, dle něhož poznán bývá strom. Jakými dary vidíme obdařeného sv. Prokopa, dívající se na dílo jeho? Pravá to škola *síly*, a sice síly jak v práci tak v utrpení.

Sv. Prokopa lid představuje si jako muže, jenž v levici třímá pluh, v pravici kříž, jímž dábla nutí ke plodné práci. Kdo jest tento oráč? Jest to vladycký syn český z Chotouně, jenž zaměnil život za samotu a meč za pluh. Tento vladycký syn s pluhem z lásky k Ježíši Kristu byl tou nejkrásnější školou rolnickou, jakou česká země mohla míti. Jeho vznešený příklad, jímž všechny vášně krotil svatou prací, byl názorné vyučování, jaké se vrylo v paměť národa. *Svatý Prokop jest skutečný muž pokroku* a jest velikán pro svou mravní sílu, kterou z Ducha sv. měl. Přirozený zákon lenivosti, jenž vládne člověkem, tvoří

stále pokušení k zlému a musí býti přemáhán. *Běda národu, jenž zanedbává práci a uchopí se neplodného meče.*

Nic se nedivíme, že mnohé kostely mezi drahé ostatky zavěsily pluh světců, kteří je učili orati půdu po otcích zděděnou. Toť základ vlastenectví, celý život jeho byl školou práce, přemáhání, obtížl a křížů, pravá škola daru síly.

Čteme-li o synu krále Chlotara Ermefriedovi, že v neděli při službách božích rozdával lidu, mezi nímž apoštoloval v horách iurských, požehnaný chléb (Eulogie) a že jej kladl na ruce svých osadníků. Kdykoliv viděl, že ruka jest mozolná od práce, políbil ji, aby tak k pracovitosti pobízel. Zde na sv. Prokopu máme obdobný obraz: on syn vладыky orá, aby práci učil. Duch sv. v Písmě sv. praví v přísl. 10. v. 6: »Nouzi způsobila ruka lenivá, ruka pak silných obohacuje.« Po příkladě Spasitelově posvěcoval sv. Prokop srdce své prací. Dějiny naše nám vyprávějí i o Prokopu vojevůdci, jenž bohaté kořisti vozil do Čech z ciziny; ale touž dobou následkem války nebylo lze ani osíti a proto byl hladomor, že kůru se stromů jedli v Čechách. Pluh přednost má před mečem. *Sv. Prokop milující práci i pracovníky, jest požehnaním národa a zůstane vždy.* Jeho osoba a dům byl školou silné práce, kteráž krotí veškeru neplodnou vášeň lidskou. Sv. Prokop jest zákem Ducha sv., jehož ovocem jest dle výčtu sv. Pavla (ku Galat. 22.): *láska, radost, pokoj.* Kde není tohoto ovoce, není ani vstřípení z Ducha sv.

Prosme Ducha sv., abychom byli žáky jeho a přičiňovali se i o ovoce jeho, jako sv. Prokop. Bez práce není vzdělanosti, ani blahobytu, ani sv. pokoje.

2. Vedle školy práce, v níž se dar síly cvičil, byla zde i *škola umění*, v níž se pěstoval dar umění, t. j. všelikým svým počínáním Boha velebiti a duši svou posvěcovati. *Vše pro boží čest a vše pro spásu duše*, ať veliké věci, ať malé. Z té svatě snahy povstala zde i ta mohutná stavba umělecká a krásná i ve svých zříceninách uprostřed kopřiv, sotva k poznání dle té původní krásy své. Tato snaha, oslavovati Tvůrce všeho též vším jedním, vedla k rozkvětu umění a řemesel, byla základem umění výtvarných, jichž školu krásnou nalézáme zde na ladné Sá-zavě v požehnané době sv. Prokopa. Jak veliká práce, umění a náklad skryt byl zde pro boží čest a spásu duše! Ta sv. snaha po boží cti vedla k tomu, že vše, co službě boží bylo posvěceno, mělo býti nejkrásnější. Proto každá kniha mešní měla býti nejlepší a tak vznikla zde škola malířská XI. věku, která vydala plody také krásy, že se jimi — dokud bouře husitské je zachovaly — chlubí musea světová jako poklady umění, jako kodex vyšehradský, jenž prohlášen znalci za nejpřednější dílo umělecké v XI. věku. Zde kdes stály ty síně, v nichž se zrodilo z daru umění Ducha sv. též umění výtvarné. Pravý to pokrok a sv. Prokop zde skutečně byl, jak jméno jeho naznačuje: člověkem v práci pokrok činícím. Zde vidíme ovoce Ducha sv., které, v lásce, radosti a pokoji tvoří tak mnohé a vše pro boží čest a

spásu duše, a z toho vidíme, že hlava, jež to vše vedla, sama vedena byla Duchem sv. Patří sv. Prokopu proto nejen náš obdiv, ale úcta a láska jako žáku Ducha sv., pravému dítěti božímu.

Však tu nastává nám ctitelům též povinnost přičiňovati se také svým životem za svatý dar umění Ducha sv., t. j. vším svým skutkem Boha velebiti, duši posvěcovati. Kdyby to i byla sebe menší knížka, kterou kupujeme, aneb list, který čteme, neb obraz, jež zavěšujeme, neb píseň, kterou zpíváme, aby bylo to vždy pro boží čest a spásu duše vlastní. Tenkrát jsme syny božími a Duch sv. svou milostí v nás, když hledáme boží čest a spásu v lásce, radosti a pokoji.

3. Sv. Prokop jest *školou daru pobožnosti, jímž milujeme služby boží a modlitbu* a tak posvěcujeme Krista Pána v srdcích svých. Zdejší velebné síně svědky byly zbožných zpěvů zdejších a krásných služeb božích, které s největší nádherou sv. Prokop konával, tak že z daleka přicházeli lidé, aby velebnému zpěvu služeb božích byli přítomni. Služby boží jsou školou dobrého života. Z velikých mužů svaté církve sv. Řehoř říkával: »Ten umí dobře žítí, kdo umí se dobře modlití.«

Dar zbožnosti vztahuje se především na službu boží, jako první výkon rozumu lidského ohledně Tvůrce. Proto pro službu boží posvěcuje sv. Prokop místo, oltář a vše k službě boží potřebné. Proto ve veliké účtě má sv. *Písmo*, slovo boží a je věrně opisuje do posledního puntíčku, neboť slovo boží jest. Slovo boží tak dlouho jest drahocenné, dokud mu smysl slova božského dodáváme, a proto nám Kristus Pán církev zachoval, v níž pravil, že ji máme poslouchati. Proto ctil sv. Prokop vše, co značku církevního ducha mělo, a nenáviděl vše, co se odlišovalo. Pravidlem nezvratným mu byla církev se všemi údy svými na zemi, se všemi pracemi a utrpeními, se všemi svatými na nebi, jež ctil a následoval, se všemi dušemi v očistci, za něž se modlil, se všemi věrnými dušemi na zemi, pro něž vše konal.

Vidíte ducha katolického i ve jméně, jemuž zasvětil chrám tento: Spasiteli, Matce boží, sv. Janu Křtiteli; Bohu, rodiče boží, svatému dvoru nebeskému. Však tento zbožný duch nečinil ho necitelným pro bratry své, pro tu půdu oteckou a dědičnou. Po tom dvoru nebeském miluje dle sv. víry naší též celou brať pozemskou a zemi samu. Zúmyslně zůstávám děle při této myšlence, že katolík miluje i svou zemi a že jest k tomu veden vírou svou, která nám poroučí otce a matku milovati, a proto podle otce nazývá i zemi »otčinou« a podle rodiny nazývá to přátelstvo celé i s půdou oteckou »dědinou« a nejdražším místem nazývá ten »dům otcovský« — domov — domovina.

My všichni v jedné zemi bydlící jsme jako cestující na jedné lodi. Mají též zájem, totéž nebezpečí, a největším nebezpečím jsou: mylné bludné zásady, které od pravdy boží se odchyľují. Kdo Duchem svatým vedeni jsou a dají se vésti, tito žijí jako synové boží: ku cti boží, ku blahu bližních, ku prospěchu vlasti, po-

něvadž jejich vlastenectví jest posvěceno dvojí láskou: k Bohu a k bližnímu.

Sv. Prokop vychovával otce naše k pravé ctnosti a pravdě a tím je společensky zachránil. Odtud vedl český lid k Bohu, aby Krista Pána posvěcovali v srdcích svých. Neděje-li se tak, jest zle. Kosmas v kronice líčí zdivočilý život v Čechách v bouřlivé době: »Bylíť živi jako nerozumná zvířata«, Kosm. I. kap. 36. Tak zase zbožná činnost sv. Prokopa povznesla lid v širém okolí a ukázala se na něm pravda slov Ducha sv.: »zbožnost jest ku všem věcem dobrá, majíc zaslíbení nynějšího života i budoucího«, Tim. 4, v. 8, a jak dále: »Jestíť pak zisk veliký zbožnost s dostatečností.« Proto když kladli v hrob tělo sv. Prokopa, truchlilo nejen okolí sázavské, ale celé Čechy. Kladl ho do hrobu biskup Šebíř, jenž přišel pochovati sv. opata Kladli do hrobu znamenitého umělce své doby, dobrodince chudiny, zakladatele školy rolnické, lesnické, vinařské, technické, pěstitele řemesel, stavitele chrámu a hlavně posvětitel chrámů lidských.

Jsou lidé, kteří myslí, že lze lidem moudře žíti bez modlitby pravé a vroucí. Jsou v bludu. Každý blud vede k špatným koncům. Zde v těch ssutinách vidíme toho skutečnost. Dle ovoce poznává se strom. Byl i tento chrám se vším, co s ním spojeno bylo, ovocem ducha; jsou i ssutiny jeho ovocem ducha. Dle ovoce poznává se strom. Ti, kdož Duchem sv. vedeni bývají, toť jsou synové boží. Ovocem Ducha sv. jest: láska, radost, pokoj, není však ovocem Ducha sv. zášť, smutek, rozbroj. Sv. Cyprian píše: jsme vojáci Boha živého. Tak končím též já: jsme i my bojovníci Ducha sv., ale musíme se učiti přemáhati sebe, posvěcovati každý skutek láskou boží a milovati vše dobré, abychom byli syny božími jako náš svatý patron, jenž svou školou práce, umění, modlitby naučil otce naše znáti ovoce Ducha sv.: lásku, radost a pokoj. Ty necht nám všem vyprosí. Amen. *F. Vaněček.*

Neděle pátá po sv. Duchu. — Navštívení Panny Marie.

Blahoslavená Panna Maria — matka naše.

»Aj, od této chvíle blahoslaviti mne budou všichni národové.« (Luk. 1, 48.)

Když nebeský posel oznámil Marii Panně, že Bůh ji vyvolil za matku svého Syna, přijala to poselství v největší pokoře slovy: »Aj, já dívka Páně, staniž se mi dle slova tvého«, a hned spěchala navštívit stářičkou tetu svou Alžbětu. Svatý Lukáš praví o tom: »Povstavši pak Maria odešla s chvátáním na hory do města Judova.« Zapomíná na vznešenou svou důstojnost, a místo aby přijímala blahopřání všech žen celého světa, sama se vydává

na cestu, neleká se překážek, nebojí se nebezpečství, ale s chvátáním spěchá do hor Judských, do domu Zachariášova, aby tu posloužila Alžbětě v jejich starostech a zároveň svěčila se jí s tajemstvím podivuhodným.

Vede ji láska k Bohu a bližnímu. Láska k Bohu, aby životem svým oslavila tu Boha, a příchodem, majíc vtěleného Boha ve svém životě, posvětila dům Zachariášův; a láska k bližnímu, by služby své nabídla Alžbětě v nastávajících starostech při narození Janově. Příchodem Marie Panny staly se hned v domě Zachariášově veliké divy; neboť sotva pozdravila Alžbětu, zaplesalo nemluvnátko, sv. Jan, v životě Alžběty, příští předchůdce Kristův, který měl volati k lidu: »ejhle, Beránek boží, který snímá hříchy světa«, poznal toho Beránka, ač ještě oči neotevřel, a posvěcen jest jeho milostí; Alžběta pak naplněna jest Duchem sv. Co ještě darů obdržela celá rodina příchodem Panny Marie, toho žádný jazyk lidský nevypoví. Dům Zachariášův byl po tu dobu tři měsíců svatyní nejspanilejší a Bohu nejmilejší, v níž přebýval Syn boží s božstvím a člověčenstvím, ač ukryt ještě v lůně panenské matky a Maria konala tam tichý apoštolát udílení milostí a něžné lásky.

Nejvyšší důstojností obdařil Bůh Pannu Marii, důstojností matky boží a dal jí moc matky boží důstojnou, nešmírnou; aby jsouc milostí plná rozdávala milosti všem, kdo se k ní jako ku své matce utíkají.

»Aj, od této chvíle blahoslaviti mne budou všichni národové,« zvolala Panna Maria ve chvalozpěvu sv. Alžběty. Blahoslavíme Pannu Marii, neboť jest nám matkou *nejmocnější, nejsladší a nejněžnější*.

P o j e d n á n í.

1. Panna Maria jest matkou *nejmocnější*, neboť může nám vymoci u Boha všech milostí. Sv. Method, mučedník, volá pln nadšením: »Raduj se a vesel se, blahoslavená Panno Maria! neboť ten, jenž jest věžitelem všech, učinil sebe tvým dlužníkem; my všichni jsme zavázáni Bohu, on sám zavázal se tobě!« Matka boží jest správkyň pokladů božských milostí, rozdatelkou božských dobrodiní a milosrdenství, *nejmocnější* prostřednicí mezi Bohem a lidmi. Maria jest všemohoucí svojí přímlovou; Bůh nemůže jí odřici, jako něžný syn nemůže odřici ničeho své matce. Celé dějiny křesťanství vydávají svědectví o veliké moci přímlovy Panny Marie. Sv. Bonaventura praví: »Blahoslavený jest, kdo jméno tvé, svatá boží rodičko, miluje a vzývá. Tvé jméno jest tak vznešené, tak podivuhodné, tak mocné, že všichni, kteří je vzývají, nemusí se báti útoků ďábelských.« — Bez přímlovy Panny Marie celý svět křesťanský byl by se stal kofistí sveřepých Turků a Mongolů, nevěry a zkázy.

Brzy po bitvě u Sebastopolu klečel na nejproslulejším poutním místě ve Francii před oltářem Panny Marie stařec Bertrande se svým synem. Modlili se a plakali. Poutníci hleděli na ně a

jeden z nich se ptal po příčině jejich pláče a dlouhotrvající modlitby. Stařec pravil: »Tento jinoch jest můj syn, jest vojínem 10. pěšího pluku, vrací se právě z východu, kde prožil všechny hrůzy bitvy. Když odcházel z domova, modlili jsme se právě na tomto místě k nebeské matce, aby ho chránila od neštěstí a smrti; já zavěsil synovi na krk medajlku Panny Marie a zde se synem se rozloučil. Provázel jsem ho stále v myšlenkách a prosil denně Pannu Marii, aby mi ho vrátila zdravého a uchránila ode všeho neštěstí. A Panna Maria mne vyslyšela. Syn se vrátil, ač měl tolikrát smrt před očima.

Jednoho dne stál jeho prapor pod hradbami Sebastopolu. V největší seči válečné vzýval syn Pannu Marii a v okamžiku, kdy sklonil hlavu, aby políbil medajlku na krku zavěšenou, přiletěla koule a srazila mu přílbu s hlavy; kdyby se byl nesklonil, byl synem smrti. Brzy na to došlo k boji na bajonety, muž proti muži. Půda byla již pokryta mrtvolami. Všichni druhové synovi padli již k zemi, jen on stál pevně, až rána bajonetem narazila na medajlku a způsobila pouze lehké poranění. Boj ukončen a syn zachráněn. Dnes přišli jsme poděkovati nebeské matce za její mocnou přímluvu; pláč jest výrazem nevýslovné naší radosti.

Kdybychom mohli pročísti všechny letopisy a záznamy, všechna poděkování na poutních místech, všechny ty modlitby díky a radosti, jež byly proneseny na poděkování za přímluvu tak mocnou, žasli bychom a pochopili, proč Marii Pannu blahoslaví všichni národové.

2. Panna Maria jest matkou nejsladší. Od dítěte žvatlajícího první slabiky až k umírajícímu starci volá vše: Maria, matko naše! Tímto nejsladším jménem vzývali ji vroucně největší světci všech věků, aby ji poctili, lidé nejopuštěnější a nejnešťastnější, aby se u ní pomoci dovolali. Jako matka dobrá nikdy své dítě neopustí, nebyl dosud nikdo opuštěn, kdo se o pomoc ucházel u nebeské matky.

Roku 1200 narodil se v Portellu v Katalonii hošík Raymund, kterému dali příjmení Nonnatus, t. j. nenarozený, poněvadž matka při porodu předčasném zemřela a dítě pomocí lékařskou ze života matky bylo vyňato. Otec jeho byl šlechticem. Raymund od mládí liboval si nejvíce v modlitbách, zvláště uctíval Marii Pannu, kterou nazýval svou nejmilejší maticí. Když prosil jednou otce za svolení, by mohl stát se duchovním a život zasvětit Bohu a bližnímu, nedostal svolení, neboť otec měl se synem jiný úmysl, aby totiž byl slavným mužem a zastával jednou vysoký úřad při dvoře královském. Aby syna od úmyslu odvrátil, zavezl jej na nejvzdálenější svůj statek, kde musil pásti ovce. Ale syn s radostí pokračující službu vykonával; byla tu kaple po blízku, kde každodenně klečoval před obrazem Panny Marie a prosil, aby jeho úmysl byl vyplněn. Nazýval stále Pannu Marii svou nejmilejší maticí. Jednou zaslechl hlas nebeské matky: »Neboj se, přijímám tě za svého syna a ujišťuji tě svou

ochranou.« Když dospěl, měl přijmouti službu u dvora krále aragonského, ale Raymund vymohl si s pláčem a úpěnlivou prosbou svolení otce a zasvětil celý život Bohu a bližnímu. Vstoupil do řádu na vykupování otroků v Barceloně. Třikráte byl poslán do Afriky, kde ubožáky penězi vykupoval a do Evropy posílal k jejich rodinám.

Když neměl peněz, sám sebe dal v zástavu za ty, jimž nejhůře se vedlo a kteří již byli v pokušení, že zaprou věru svou. Těšil tu nebohé křesťany a hlásal evangelium nevěřícím Mohamedánům, z nichž mnozí se dali pokřtiti. Za to upadl v nenávisť u vlády Mohamedánů, často byl holemi nemilosrdně zbit a konečně rty jeho žhavým železem propáleny, a ústa zámekem uzamčena, by o Bohu křesťanském více mluvíti nemohl. Osm měsíců byl v žaláři a okovech, až od svých bratří řeholních byl vykoupen, vrátil se do Španěl, kde brzy svatě skončil. Do smrti své byl vděčným synem nebeské matičky, která ho slíbila v apoštolské práci na zemi a vyprosila nevýslovnou slávu na věčnosti.

3. Panna Maria jest matkou nejněžnější, ujímá se, kdo od Boha už jest opuštěn, a přivádí podivnými cestami zase k Bohu. Největší neštěstí člověka jest nevěra, zaslepenost rozumu a zkažené srdce. V městečku Lavauru ve Francii žil mladý truhlář, František Maccary, který byl známým nevěrcem a rouhačem. Četl špatné knihy a noviny protináboženské, věřil všemu, poněvadž to lichotilo jeho nezřízeným choutkám. Měl zbožnou manželku Virginii, která napomínala často s pláčem muže, aby se nerouhal, ale nadarmo.

Jednou ochromnul truhlář na nohy, musil zanechat práce a místo aby se vrátil k Bohu, rouhal se nyní ještě více a proklínal celý svět. Nemoc se horšila stále více, v největších bolestech trápil se ubohý po třicet let a stále se rouhal a trval v nevěře. Jednou mezi jinými knihami dostala se mu do rukou právě vydaná kniha advokáta pařížského, Lassera, který také žil v nevěře, oslepl a vodou lurdskou byl uzdraven, z vděčnosti pak napsal knihu a v ní uvedl množství zázračných uzdravení. Nešťastný truhlář byl velice dojat a prosil opata Couxe, který právě do Lurd putoval, aby mu odtamtud vodu přivezl. Když vodu obdržel, klekl si a zoufale volal o pomoc nebeskou matku a slíbil, že po hrozném životě nevěry a rouhání začne život opravdu křesťanský a vzorný, bude-li uzdraven. Pak odložil obvazy na nohou, potřel se zázračnou vodou a uložil se na lůžko. O půl noci se probudil a volal na manželku: »Virginie, já jsem uzdraven!« Nechtěla ubohá věřiti, domnívajíc se, že se rouhá, ale muž vstal a procházel se úplně zdrav. Druhého dne zavolání tří lékařů, kteří ho dříve léčili, a ti všichni pravili, že uzdravení stalo se cestou nadpřirozenou čili zázračnou.

Ale nejen tělo bylo uzdraveno, nýbrž i duše. Truhlář vykonal z vděčnosti pout do Lurd, vykonal tam životní zpověď a po dlouhých letech přistoupil ke stolu Páně, odfekl se veřejně

nevěry a žil ještě několik let jako vzorný a svědomitý křesťan! Až do konce života modlival se denně růženec a často bylo ho vídati u stolu Páně.

Panna Maria, matka nejněžnější, zachránila pobloudilého a ztraceného syna, jakmile se k ní o pomoc obrátil.

Kéž bychom znali počet pobloudilých, ztracených, nešťastných a opuštěných duší, které našly u nebeské matky pomoci, ochrany a vysvobození! Miliony zachráněných velebí dnes nejněžnější, nejsladší a nejmocnější matku svou v nebesích! — Miliony blahoslaví ji na zemi a blahoslaviti budou až do skonání světa. —

Uctvejme denně nebeskou matku, každé zdrávas jest zazvoněním u nebeské brány a za každé zdrávas dostane se nám ulehčení, pomoci a vysvobození. Uctvejme Pannu Marii ráno a večer, volejme k ní při klekání ranním, v poledne a večer, uctvejme ji každou sobotu zvláštní pobožností, uctvejme ji celý měsíc květen, oslavujme zvláště jí zasvěcené svátky a poznáme brzy, jak mocná jest její přímluva, jak sladká a něžná její péče ve všech okolnostech.

Abychom přímluvy a pomoci její spíše dosáhli, milujme Boha a Ježíše Krista nade všechno a bližního a sebe pro Boha; konejme skutky milosrdenství; co jsme vykonali bližnímu, učinili jsme samému Spasiteli, Synu Panny Marie a tím i Marii P. samé. Pán Ježíš pak, který sklenici vody podané prosícím odplácí stonásobně, odplatí mnohem více jakýkoli skutek šlechetný z lásky k Bohu a nebeské matce vykonaný, abychom ještě více blahoslavili a velebili Marii Pannu jako svou matku nejmocnější, nejsladší a nejněžnější, kterou nám s kříže odkázal. *V. M. Vdchař.*

Neděle šestá po sv. Duchu.

Kterak třeba odevzdávati se vedení prozřetelnosti boží.

Napsal Dr. Karel L. Řehák.

1. Zbožní křesťané snažívali se, pokud jim možno, aby své denní práce začínali se mší svatou i dne všedního, a mají za pořekadlo, že „pro kostel ještě nikdo nezchudl“, čili, že kdo Bohu horlivě slouží, nabývá od něho i zvláštních milostí a požehnání i ve věcech časných.

Toho dokladem jest i vypravování dnešního evangelia. Milovníci slova božího přišli za Pánem Ježíšem až i z daleka, a nemohli se ani nasytití nebeským učením jeho. Zapomněli až i na jídlo, pití i odpočinutí, a vytrvali věrně při něm po celé tři dny. Tím ale zasloužili si od Pána Ježíše netoliko pokrmu duchovního, nýbrž i zázračného nasycení tělesného.

Pán Ježíš řekl o těch horlivcích svým učedníkům: »Lito (jest) mi (toho) zástupu . . . Rozpustím-li je lačné do domů jejich, zhynou na cestě.« A pak, jakoby rady u svých učedníků byl hledal, odpověděli oni jemu: »Odkud bude je moci kdo nakrmiti zde na poušti?« Bylo to doznání, že v případě tomto lidská pomoc jest nemožná; tu že by tedy jen Bůh pomoci mohl zázkem.

Když tedy doznáno, že hladovějícím zástupům pomoci nemohou lidé, ukázal Spasitel, že on jest všemohoucí, slitovný a láskyplný; a že svým věrným pomoci chce i může. I požehnal tedy sedm chlebů a maličko rybiček, jež byly tu na poušti shledány, a dokonale nasýtil zástupy svých posluchačů, jichž bylo okolo čtyř tisíců, tak že ještě daleko více pokrmů zbylo, nežli původně bylo, totiž sedm košů drobtů!

I patrně z toho, *jak dobrotivý jest Bůh k těm, kteříž jemu věrně sloužiti se snaží!*

2. Ó ano, *předobrotivým i přelaskavým jest Bůh ku všem tvorům svým!* On pokrm dává orlu k nebesům se vznášejícímu, jako bezcennému vrabčičkovi; on otcovsky pečuje o zvířata největší, jako o červíka v prachu; on dává šťávy i jasna slunečného, aby vyrůstaly stromy i tráva polní, aby vydávaly vůni svými květy a ovoce ku obživení našemu. »Otvíráš ruku svou a naplňuješ všelikého živočicha požehnaním,« pje žalmista Páně o Hospodinu (144, 16).

Proto také *učí Spasitel*: »Nepečujtež, říkajíce, co budeme jísti, anebo co budeme píti, anebo čím se budeme odívati? Však toho pohané hledají. Víť zajisté Otec váš, že toho všeho potřebujete. Hleďte tedy nejprve království božského a spravedlnosti jeho: a toto všecko bude vám *přidáno!*« (Mat. 6, 31.—33.) A proto také i *Petr napomíná* věřících: »Všelikou péčí svou uvrhněte na Boha; nebo on má péči o vás!« (I. Petr 5, 7.)

3. »Dobře mluvíš o prozřetelnosti boží,« řekne snad někdo; »ale dlouho bych se asi načekal, až by mi padal chléb do *příbytku*, obchodník dal potřebné věci, úřad odpustil daně a věřitel dluhy, když bych nepracoval!« A nějaký pošetilec docela dodá: »Náš bůh, to je *práce*, jež nás živí!«

Nu, práce jest dílo a ne osoba, a tedy neživí, zvláště když Bůh k ní sil tělesných i duševních neudílí a jí nežehná. »Práce jest naším bohem,« jest pouhý hloupý žvást a ne nějaké moudré proslovení.

Ale i to jest na pravdě, že »bez práce nejsou ani koláče«, jak dí přísloví a také ne chléb! Nebeský hospodář neslíbil pomoci a požehnaní lenochům, ale lidem přičiňlívým. Údělem naším na zemi není zahálka, ale abychom pokud nás Bůh z tohoto světa neodvolá, »v potu tváře« chléb svůj si vydělávali, jeden každý právě v tom stavu a povolání, do kterého ho byla uvedla prozřetelnost božská, bez jejíhož vědomí i svolení ani jediný vlas

s hlavy nám nespadne, ježto Bůh je má dle výpovědi Spasitele všecky sečteny! (Mat. 10, 30.)

Na domích přísných řeholníků bývá napsáno jich heslo: *»Ora et labora!«* to jest *»Modli se a pracuj!«* Modliti se, Bohu sloužiti, musí býti prvním naším úkolem, aby Bůh pracím naším žehnal! Ale i pracovati musíme, aby měl Bůh, čemu by žehnal! Ba učitelé církevní nabádají: *»Modli se vroucně i vytrvale, tak jako bys všecko od pomoci boží očekával, a ničeho od svého namábání; ale i pracuj ve svém povolání svědomitě, věrně a vytrvale, tak jako bys tu měl věčně žíti, a pro sebe všecko sám si opatřiti! Modli se — a pracuj!«*

4. Před třemi sty lety žili pošetilí lidé, kteří se o to pokoušeli, aby z olova, železa a jiných sprostých kovů vyrobili zlato, což se jim ovšem nepodařilo. Dodnes ukazují leckdes v starých budovách dílny jich. Říkali si *alchymisté*. Čeho ale alchymisté nedokázali, aby ze sprostých kovů drahocenného zlata nadělali, toho může snadno dokázati jeden každý věrný křesťan ve smyslu duchovním. Jestliže třeba i své nejbrubší a nejsprostší práce z poslušnosti k Bohu, jenž ho do nich uvedl, koná věrně, svědomitě i vytrvale a provází je vroucími modlitbami: stávají se ony Bohu milými, vzácnými, požehnanými jeho hodnými a jsou pro věčnost nad drahocenné zlato i diamanty!

Tedy jen opravdově: *»Modli se a pracuj!«* a pracuj i modli se z lásky, poslušnosti i úcty ku předobrotivému Hospodáři nebeskému, abys mohl pěti jako žalmista Páně: *»Mlád jsem byl a sestaral jsem se; ale neviděl jsem spravedlivého, aby byl opuštěn; ani semene (potomstva) jeho, že by hledalo chleba.«* (Žalm 36, 25.)

Bůh dopustí sice někdy i na spravedlivé, aby jich spasitelně pokofil, anebo jim příležitosti ku získání hojnějších zásluh poskytl; ale on jich neopustí, tak že posléze pěti budou s korunovaným prorokem: »V tebe jsem doufal; zahanben nejsem a nebudu na věky.« (Žalm 30, 2.)

5. *I řídí Bůh pomoc někdy přirozeným chodem věcí, skrze lidi; někdy i způsobem zázračným.*

Když služka Hagar musela se svým synem Ismaelem opustiti dům Abrahamův a pak na poušti bloudit hladem a žízní zmořená i se svým synem zmírala, obrátila zraky své s pláčem k nebesům v pokorné modlitbě. A hle! Bůh poslal jí anděla, jenž ji potěšil a blízký pramen zdravé vody ukázal.

Bůh zázračně vyprostil z jámy lvové proroka *Daniela*, kamž byl uvržen pro věrné vzývání jména jeho.

A Daniel, shůry osvícen, vysvobodil ctnostnou ženu *Susannu* od smrti ukamenováním, ku které byla křivě odsouzena, jakoby se byla cizoložství dopustila.

Ba pohlédněte nejmilejší jeden každý do vlastního života svého a pozorujte události v něm! I přesvědčíte se z vlastního běhu života, jak podivuhodně mnohdy Bůh ve své prozřetelnosti

řídil poměry vaše k vašemu dobrému, když jste se k němu s dětinou odevzdaností utíkali.

6. Pečuje-li ale o nás Bůh otcovsky, *proč bychom měli sahati ku prostředkům nedovoleným*, abychom si v tísních pomohli? A jak mnoho těch, kteří pomoci si chtějí podvody, lichvou, zlodějstvím, lžemi, nactiutrhaním, pomluvami?

Ó, nechťejme následovati nešlechetských takových; ale v každé tísní obracejme zraky své k milému Otci nebeskému a jemu soužení své žalujme. A budeme-li mítí vždy na zřeteli, abychom jemu věrně sloužili, vyplní se i na nás neklamné slovo Páně: »Hleďte nejprve království boží, a spravedlnosti jeho«, a všechno ostatní pro čas i věčnost potřebné bude vám přidáno. Amen.

Neděle šestá po sv. Duchu. — Svatých apoštolů slovanských Cyrilla a Methoděje.

O pravém pokroku a kde ho hledati.

»Přiblížilo se k vám království boží.«
(Luk. 10, 9.)

Slavíme dnes památku největších dobrodinců českého národa, svatých apoštolů slovanských Cyrilla a Methoděje, jimž jsme zavázáni díky, že vůbec jsme Slovany a neutonuli v moři německém a zvláště že jsme členy pravé církve Kristovy a kráčíme cestou pokroku ku cíli věčnému. Shodují se všichni znatelé dějin českých, že by byl národ český stihl žalostný osud Slovanů polabských, že by byl zmizel z počtu národů, kdyby nebyl ochotně přijal od Boha k tomu osvícen víru křesťanskou z rukou svatých apoštolů Cyrilla a Methoděje. Svatí apoštolé položili základ řeči, literatury a vzdělanosti slovanské tím, že vynalezli příhodná písmena pro jazyk našich dávných předků a že pořídili překlad Písma svatého a knih bohoslužebných, odkudž čerpali předkové naši sílu a život duchovní.

Největší zásluhu mají svatí apoštolé naši o církev slovanskou, že přišli v duchu apoštolském, aby národ náš posvětili a jazyk náš učinili kulturním a svatým. Neboť jejich zásluhou schválil papež užívání jazyka slovanského při bohoslužbě; jazyku slovanskému dostalo se cti, jaké nedošel jazyk francouzský ani německý ani anglický, ani jakýkoliv jazyk živý jiného národa. Jazyk slovanský došel té cti, že při nejsvětější oběti mše svaté děje se jím proměnění Těla Páně a udějí se sv. svátosti.

Roku 1880 vydal sv. Otec Lev XIII. okružní list, v němž ocenil veliké zásluhy apoštolů těchto o národy slovanské a vybízel k společné úctě těchto světců a ku spojení všech Slovanů pod ochranou sv. apoštolů. Kdyby byli již tehdy poslechli náro-

dové slovanští otcovského hlasu hlavy církve, nebyli by rozdrobeni a zeslabeni a mohli společně kráčet v čele osvěty a vzdělanosti. Nesjednotí-li se Slované, stanou se kořistí nepřátel mocnějších a k tomu již se připravujících, aby nás pokořili a vyhladili. Nepřátelé vydržíjí si tisíce falešných proroků, agentů, kteří národy slovanské oloupují o víru, připravují o dobrý mrav a životní sílu, aby národ znemravnělý, o vyšší ideály oloupený tím spíše dorazili. »Znemravněte lid, a církev vezme za své,« vydal heslo jeden z nepřátel Kristových, zednář Piccolo. O dědictví otců našich, o perlu víry, chtějí nás připravit a proto očerňují církev Kristovu, jež tuto perlu střeží, že nepřeje pokroku, že jest nepřítelkyní lidu, že dohrála svou úlohu, domnívajíce se, že lid svedený pohrdne vírou, pohrdne-li církví. Proto dnes na oslavu svatých apoštolů našich chci ukázati, že církev naše katolická nebrání pokroku, ale že jest právě *nejlepší pravého pokroku podporovatelkou, že stála vždy v čele pravé vzdělanosti.*

P o j e d n á n í.

1.

Slyšíme stále mluviti o pokroku; jedni chlubí se býti pokrokovými a pohrdají jinými, jež posměšně jmenují zpátečníky. Co je pokrok? Pokračovat znamená — vyjíti od určitého bodu a směřovati k určitému cíli a sice cestou nejkratší a nejjistější. Třeba tedy věděti, odkud přišel člověk na svět a jaký jest jeho cíl. Na to nejlepší odpověď dá nám Písmo svaté, jež praví: »Bůh stvořil člověka ze země a vdechl mu duši nesmrtelnou.«

Počátkem naším jest Bůh; my jsme obrazem božím a podobnostivím. A jaký jest cíl náš? Opět Písmo sv. dává odpověď nejjistější: »Navrátí se duch k Bohu, kterýž jej dal.« (Kaz. 12, 7.) »Bůh učinil z jednoho člověka všecko pokolení lidské, aby přebývalo na vsi tváři země, vyměřiv v uložené časy a meze přebývání jejich, aby hledali Boha.« (Sk. ap. 17, 26.) »Člověče,« volá proto sv. Řehoř Naz., »tys povolán, abys jednou patřil na Boha, jemu se klaněl, a ne abys duši snížil k žádostem pozemským; nebeský život má býti tvým podílem a ne nízké požitky zvířete.« Počátek tedy náš jest Bůh a konečný cíl jedině Bůh; od něho a pro něho jsme stvořeni, od něho vyšla duše naše a k němu má se opět vrátiti.

Která jest však cesta, jež spojuje počátek náš s cílem naším a kterou má člověk, chce-li býti šťastným, kráčet? Na to odpovídá Pán Ježíš sám: »Já jsem cesta, pravda a život. Nikdo nepřichází k Otci, leč skrze mne.« (Jan 14, 6.) »Já jsem světlo světa; kdo mne následuje, nechodí v temnotách, ale má světlo života.« (Jan 8, 12.) Toť jest tedy cesta od Boha k Bohu co nejurčitěji naznačena a tou cestou jest Ježíš Kristus, božský Spasitel. Jen kdo kráčí touto cestou, činí pokrok, jest pokrokařem; kdo jde jinudy, jest zpátečníkem, zbloudilcem. Kráčet cestou za Spasitelem není nic jiného, leč býti pokřtěn v jeho jménu, věřiti v něho,

zachovávati jeho přikázání, užívati prostředky milostné, sv. svátosti ku posvěcování sebe, Bohu Spasiteli stále více se připodobňovati a v jeho jménu zemřítí. »Žádný nepřijde k Otci nebeskému, leč skrze mne.« Křtem svatým nastoupili jsme pravou cestu pokroku, zbožným životem kráčíme cestou pokroku a blaženou smrtí dosahujeme cíle věčného, vrchol pokroku.

Pravý pokrok hledati třeba u Spasitele Ježíše Krista a v jeho *církví katolické*, které světil své učení, své svátosti, které přikázal, aby nás na cestu pravého pokroku křtem sv. uvedla, na cestě pokroku a svatosti udržovala a jednou šťastně ku věčnému pokroku doprovodila.

»Já s vámi jsem až do skonání světa.« »Kdo vás slyší, mne slyší, kdo pohrdá vámi, mnou pohrdá.« Kdo jde za hlasem matky církve, kráčí cestou bezpečnou, cestou pravého pokroku. Pravá osvěta záleží v pevné a nezdolné víře; pravé vzdělání v poslušnosti a zachovávání přikázání božích; pravý pokrok v prospívání v dokonalosti, přibližování se vzoru Ježíši Kristu; vrchol pokroku — šťastná smrt a blaženost věčná.

Učení Ježíše Krista převyšuje všechna učení světa. Největší moudrost jest pokořiti se před Bohem, Boha nade vše milovati, jemu sloužiti a hříchů se varovati a životem stále více Bohu se připodobňovati. Co by prospělo, kdybych znal nejskrytější tajemství přírody, věděl celý obsah učení božského, znal všechny vědy světa, kdybych nebyl bedliv potřebných ctností a nelíbil se Bohu? »Lepší jest pokorný venkovan, který Bohu slouží, praví bl. Tomáš Kemp. »než pyšný mudfec, který zanedbává sebe samého, zpytuje běh hvězd nebeských.« (I. 2.) »Kdybych věděl všechny věci, které na světě jsou,« praví týž, »lásky pak kdybych neměl, což by mně to prospělo před Bohem, kterýž mne podle skutků souditi bude?«

Proti takovému pokroku brojí ovšem falešní proroci naší doby a to zcela pochopitelně. Prázdní víry v Boha a věčnost, neznají a nehledají ničeho, leč co hoví materialismu, hmotafství. Zde dosíci vrcholu, jest u nich pravým pokrokem.

Ve hříchích a vášních zamotáni, ženouce se jen za vlastními prospěchem a svými choutkami jsou nevědomě i vědomě nástroji a pomahači bran pekelných. Křestanství, pravý pokrok, mající původ s nebe, chrání věřící lid před znemravněním, staví se v cestu všem ďábelským snahám, a proto odtud ta nenávist a hněv, potupy a pomluvy, chápání se nejbídnějších zbraní a prostředků, aby pravda potlačena a pravý pokrok byl zadržén.

A v čem záleží moderní pokrok? Dělník poštván proti prácedárci, čeledín proti hospodáři, dítko proti otci, žák proti učiteli, jeden stav proti druhému a všichni v tomto zmatku vlečení za heslem »pokroku« proti církvi, duchovenstvu, náboženství. Ve zmatku tom loví pro sebe nepřátelé kříže, židozедnáři, nevěrci, znemravňují lid, odcizují církvi a tak domnívají se, že církve a náboženství budou zničeny, a oni budou vládnouti ztročenému,

znemravnělému lidu. Pohanství moderní má vyhladiti křesťanství, ďábel chce býti vítězem nad Kristem!

Jiné však jsou výpočty lidské a jiné jsou božské. Ve zmatku ovšem tisíce neopatrných hyne časné i věčně, Kristus však zůstane vítězem a svedený lid až zhrozí se pokroku moderního, zatouží zase po pokroku pravém, po pravdách svatého náboženství.

Mnohý však řekne: »My lidé žijeme na světě v státech a rodinách, musíme za pokrokem, ducha svého zdokonalovati ve vědách, hlouběji zasahovati v přírodu a její tajemství, rozmnožovati obchod a průmysl, kochati se v umění a vymoženostech moderních; a proti takovému pokroku brání nám církev, která chce míti lid hloupý, aby mu mohla vládnouti, která nepřeje pokroku a vzdělanosti; slibuje nebe po smrti těm, kteří ji otrocky poslouchají, a o blaho lidí na světě se nestará.« Tak slýcháte mluviti na schůzích, tak čtete i v listech protináboženských; takovými frásami mámen jest lid, aby proti církvi a náboženství zanevřel.

Bylo to vždy zvykem nepřátel církve, že ji nejdříve blátem pomluvy potřísnili, různé tretky na ni zavěsili, ji zesměšnili a pak křičeli: »Ejhle, to je ta církev vychalovaná, není-li to spíše obluda v našem moderním pokrokovém století? Co máme s ní dělat?« A poštvaný dav musí křičet: »Ukřižujme ji, pryč s ní, překáží nám.« A ostatní lid má býti takto — uměle proti církvi pobouřen, aby nepřekážel při její popravě.

A zatím kdo trochu se probíral v dějinách církve, musel poznati, že církev nebyla nikdy proti pokroku, proti osvětě a vzdělanosti, ba že vždycky jej podporovala, ba že stála sama v čele pokroku! »Hleďte nejprve království božího a spravedlnosti jeho, ostatní vše bude vám přidáno,« pravil Kristus. Nejprve musela církev vésti mysl lidskou k původci a dárci všeho dobra, aby zmírnila pýchu lidskou a učila, že jen pokorným dává se Bůh poznati a pokorným žehná. Církev vítá každý pokrok ať politický, ať vědecký, ať společenský, ať umělecký, ať národohospodářský. Jen tolik si přeje, aby měla svobody, jaké si dopřává kdokoli jiný; aby nebyla omezována v božském poslání. Církev založila školy, učila nejchudší, aby se dostali k úřadům nejvyšším; učila zdarma.

Protestant státník anglický *Gladstone* praví: »Od prvních tří století pronásledování kráčela církev římsko-katolická stále v čele vzdělanosti lidské; její velikost, sláva a vznešenost byly jedinou chloubou celého vzdělaného světa.«

Protestant státník francouzský *Guisot* napsal: »Veškerý rozumový a mravní vývoj Evropy spočívá na náboženství křesťanském, jež ovládá duchy a řídí. Všecka století křesťanství byla stoletím cest, podniků, objevů, nálezů všeho druhu. Kdyby nebylo církve katolické, celý svět byl by podlehl moci hmotné. Ona jediná prokázala vliv uslechťující a vzdělavací; ona vyslovila zásadu a při ní také setrvala, že všichni lidé ať původu jakéhokolí, mají přístup ke všem úřadům a důstojnostem. Protestantství

přineslo spíše porobu než svobodu občanskou.« (Cours d'hist.)
Dr. Kadefávek: Obrana II. 2. 167.)

Protestant *Herder* praví: »Právem může papež k nám všem volati: Beze mne nebyli byste, čím jste se stali. Kdyby nebylo církve, jež založila tolik ústavů věd a umění, žebraly by nyní všesky musy v Evropě anebo by jich ani nebylo.« (Ideen zur Phil.) —

Sacy píše: »S křesťanstvím souvisí všechna naše vzdělanost«. A tak kdyby bylo času, mohl bych vám vyčísti nepřehlednou řadu jinověrců, kteří dali svědectví pravdě, že církev katolická vždy stála v čele vši vzdělanosti a pokroku. — Hle, jak se křivdí církvi, která má největší zásluhy o společnost lidskou!

Dnes ve svátek sv. apoštolů Cyrilla a Methoděje připomenul jsem vám toto vše, abyste poznali, v čem záleží pravý pokrok, kde ho jediné hledati třeba; a pak jsme tedy díky zavázání svět-cům slovanským, že oni jsou příčinou naší slávy a spokojenosti. Děkujme Bohu, že poslal k nám světce tyto, že jsme křesťany katolíky a prosme Boha, aby na přimluvu těchto světců osvěco-val rozum náš, bychom víc a více vznešenost křesťanské nauky poznávali; aby sílil u nás, bychom za pravým pokrokem ve více věcech kráčeli, v ní až do smrti vytrvali a dosáhli vrchole pokroku — slávy věčné.

V. M. Vdchal

Homilie na evangelium sedmé neděle po svatém Duchu.

Biskup Keppler. Přeložil P. Voňavka.

Naše dnešní evangelium je varovným sloupem, který Pán již ve svém prvním kázání na hoře blahoslavenství vztyčil a na nějž ročně církev zraky naše obrací. Dvě varování stojí na něm: Varujte se falešných proroků, nebuďte sami sobě falešní proroci! Nenechte se klamati jinými, neklamejte sami sebe! Mějte se na pozoru před podvodníky, nebuďte však sami sobě jimi. Neklamejte sami sebe a nesnažte se podvésti Boha voláním »Pane, Pane!« zanedbávajce jeho vůle!

Může býti ještě něco jasněji a důrazněji řečeno, než tyto věty plné životní zkušenosti a životní moudrosti? A přece snad není evangelia, které by, nesrozuměno, bylo hůře vykládáno nad toto. Těžko uvěřitelná a přece pravdivá: toto evangelium o stromu a jeho ovoci, které směřuje proti falešným prorokům, bývá těmito proroky k jejich cílům zneužíváno; právě z něho sňují si svou ovčí roušku, aby zakryli svou vlčí přirozenost.

Chraňte se falešných proroků, mějte oči otevřené, abyste jejich podvody prohlédli a hledejte se mnou dnes správné porozumění onoho podobenství.

P o j e d n á n í.

Strom se svými mohutnými kořeny ve hlubinách země, svým přímým pnem, svou korunou, která se pne do výše ke slunci, strom se svými větvemi, listy, květy a ovocem, se svými výhonky, vzrůstem a zacházením je starobylým obrazem člověka. Také Spasitel používá tohoto obrazu a rozeznává ve veliké zahradě lidstva stromy dobré a zlé, s dobrým a zlým ovocem. Každý strom dobrý nese ovoce dobré, zlý musí nésti zlé. Toť věta zaručená zkušeností, kterou Spasitel z půdy země na půdu člověčenstva přenáší. Ihned však zdůvodňuje tuto zkušenost nezměnitelným zákonem přírody: Není to náhoda, je to vnitřní nutnost, že dobrý strom dobré a špatný zlé ovoce nese. Dobrý strom nemůže nésti špatného ovoce, špatný dobrého, poněvadž ovoce jeho není na stromě jen něco pouze vnějšího, nýbrž produkt jeho nejvlastnější bytosti, jeho nejvnitřnější přirozenosti a jeho síly. Proto může strom potud, pokud zůstává dobrým, jen dobré a pokud zůstane špatným, jen špatné ovoce nésti. Nyní je otázka: Který strom je dobrý ve smyslu Kristově? Ihned se přihlašují falešní proroci a v rozporu se vši zkušeností a celým křesťanským učením prohlašují: »Každý strom je od přirozenosti dobrý, jeho kořeny jsou zcela zdravé, jeho přirozený základ jest dobrý a ovoce dobré. Od přirozenosti je člověk dobrý a nezkažený. Není ničeho třeba, než jej jeho přirozenému vývinu ponechati, nanejvýš ještě vzděláním a osvětou jej poněkud zušlechtili a divoké výhonky zničiti a pak nechati volně vyvinouti se dřímající ušechtilé lidskosti a dobré ovoce dostaví se samo od sebe, jemu a lidstvu k užtku a ke cti.« »Nechte strom, jak jest,« volají nám, »a nečiňte žádných zbytečných pokusů o jeho zlepšení, nepřesazujte ho z přirozené půdy do zdánlivě nadpřirozené půdy náboženství a nežádejte na něm nadpřirozeného ovoce. Přirozená morálka, přirozená mravnost, přirozená snaha po mravnosti s čistě přirozenými prostředky a cílem, přirozená humanita — to jest nové evangelium, které se dnes káže a pro které již vlastní společnosti a spolky horlivě provádějí propagandu . . .«

Nevěťte jim! Jsou to falešní proroci a jejich vlastní ovoce je prozrazuje. Není pravda, že člověk, sám sobě a svému přirozenému vývinu ostaven, stane se stromem dobrým a dobré že nese ovoce Není pravda, že přirozeností svou je nezkažen, že je ctnostný a že jim může přirozenými prostředky zůstatí. Čistě přirozená mravnost bez víry, bez milosti, bez Boha vede, jak zkušenost svědčí, k nanejvýš nepřirozené nemravnosti. »Zdravá morálka,« kterou oni tolik vynášejí a ji brání, není při důkladnějším pozorování zdravou, a ovoce její jest vřed a hnis . . .

Proroci lži! Chtějí sbíratí hrozny na trní a tíky na hloží. A jak to činí? Velice jednoduše: Jmenují dobrým, co je zlé, dovoleným, co zakázané, ctností, co je nectností; prohlašují šípky trní za hrozny a nejedlé hlohovčiny za tíky. Podle ovoce jejich poznáte je. Jaké jest jejich a jejich učení konečné ovoce? Snad ně-

kolik přirozených dobrých skutků; nemají však na sobě té známky, která platí před Bohem a má cenu věčnosti. A z pravidla i těchto přirozených dobrých skutků je u nich málo; snadno je můžete spočítati. »Dvě nebo tři olivy v koruně, čtyři nebo pět ve větvích« (Is. 17. 6.); a vedle těch divoké plody, zděvnatělé ovoce, které červy nezřízených úmyslů, hamižné samolásky, bídné pýchy je prohlodáno a vedle něho sodomská jablka skutků těla.

Který strom je dobrý ve smyslu Kristově? Ne člověk dle své přirozenosti, jak opouští lůno matčino a rodí se na svět; ten je ve svém kořeni nemocen a jeho životní šťávy jsou otráveny dědičným hříchem. Nikoli, člověk není již od svého narození dobrý, on musí se teprve dobrým státi svým znovuzrozením. Křesťan na křtu znovuzrozený a ospravedlněný a posvěcený Duchem božím, to je ten nový člověk, který podle Boha stvořen ve spravedlnosti a svatosti pravdy. To je ten dobrý strom, ratallest zušlechtěné révy, kterou v půdu lidstva zasadil Ježíš Kristus, pravý vinný kmen. Křesťan je z říše hříchu, z otrávené půdy nevykoupěného světa přesazen do říše boží, v živnou půdu spravedlnosti boží; z této půdy ssaje šťávy životní z pramenů milosti a houpá svou košatou korunu ve světle a teple nebe. Křesťan je zušlechtěným člověkem a jeho přirozenost milostí očištěná a zúrodněná může přinášeti dobré ovoce.

Ovoce — to je nejdůležitější věc. Podle ovoce poznává se strom, ne ale podle listů a květů. Dobré ovoce, dobrý strom; špatné ovoce, strom špatný. I tuto zásadu Pánem postavenou přivlastňují si špatní proroci: zdánlivě přisvědčující, ve skutečnosti však falšující. Domnívají se, že právě tuto větu mohou vésti za důkaz proti nám a naší církvi. »Ovoce žádáme,« volají, »činy a skutky chceme, které společnosti přinášejí užítku; vy však máte čas a sílu přinášením listů a květů v nekonečných výkonech bohoslužby a pobožností, ve zbytečných projevech víry a vnitřní nábožnosti, v otázkách o víře a v boji o víru. Ovoce, ne listy a květy. Ovoce účinné lásky bliženské uznáváme, ušetřete nás však vašimi listy a květem vašich modliteb, ceremonií, vyznání víry — to vše bezcenné a zbytečné.« Tot zdánlivě řeč ve smyslu Kristově; ve skutečnosti je to však zneužití slova Kristova k zakrytí nekřesťanského ducha a smyslu; je to roucho beránčí k zakrytí roucha vlka. Tato řeč zdá se býti řečí moudrou. Jistě je tak moudrou a správnou, jako kdyby někdo přistoupil ke stromu obalenému květy a zelení a zvolal: »Jak neužitečný strom, samé květy a listy, které nemá žádné praktické ceny; setřete přece ty květy, strhejte to listy, aby se strom ten stal užitečným a nesl jen ovoce.«

Tot moudrost, kterou by každý člověk venkova nazval pošetilostí. Jestli ovoce jest směrodatné při posouzení ceny stromu, následuje z toho již, že listy a květy jsou zcela bezúčelné? Jestli mnohý z těch, který volá: »Pane, Pane«, nevejde do království nebeského, následuje z toho, že nikdo již nesmí volati: »Pane, Pane?« Vy všichni, kteří tak lehce a nevázně soudíte víru a pro-

vy víry, vy, kteří vyléváte plný roh svého posměchu na zbožné a »modlivé ženy« a kteří považujete výkony pobožnosti a účasti na boboslužbě za zbytečné a žádáte jen skutky a činy, vy jste pošetilci a falešnými proroky a prozrazujete velice ztatečně nedostatečnou známost člověka a tolik málo rozhledu po oněch vnitřních dílnách, v nichž se rodí tyto činy a skutky!

Již podobenství o stromu samo by mohlo vyvésti tyto proroky z jejich poblouzení. Kde se rodí stromy, které nesou jen ovoce, ne však listů a květů? Jestli na jaře strom zůstane bez listů a květů, není to neklamnou známkou, že v létě zůstane bez ovoce? Listy a květy jsou předpokladem každého ovoce. Zdravý strom ukazuje svou vnitřní neporušenost především tím, že životní šťávy z kořenů do pně stoupající a ve větvích cirkulující mu vinou bohatou zelenou korunu listů. To není jen ozdoba stromu, to je i nutnost životní u stromu, vždyť listy jsou jako plíce, jimiž vzduch a světlo dýchá. A na jaře dostaví se ozdoba květů, která je ještě méně jen ozdobou; kalich květu kryje na svém dnu jádro ovoce.

Podobně i u člověka. Je-li mravně zdrav, vykvete jeho zdraví v **dobrych** úmyslech a pocitech a slovech, a ty nejsou zbytečné, vždyť z nich klíčí dobré skutky. Zdravá duše člověka vykvete v život modlitby, a ta není zbytečná, ani neužitečná: jí dýchá duše síly jiného světa; vykvete v pevné úmysly a předsevzetí a to jsou zárodky dobrých skutků.

Nenechte se tedy, křesťané, zmásti falešnými proroky. Volejte: »Pane, Pane« ke Spasiteli, přiznejte se k němu ústy i srdcem, modlete se denně, pečujte o květ dobrých myšlenek a pocitů. Vše to je k plodnosti potřebné a nevyhnutelné.

To však není ještě dosti; nesmíte zůstatí pouze při listech a květech. Nevyhnutelně musí u vás dojítí k vytvoření a uzrání ovoce. Denní skutky musí býtí dobrým ovocem pomocí dobrého úmyslu; nesmějí scházeti plody ducha, které apoštol vypočítává: Lásky, radost, trpělivost, mírnost, milosrdenství, umírněnost, čistota; náš život nesmí se podobati vinici Israele, která sice olistněna, nenese však hroznů, ale jen nedospělé padavky.

Kéž bychom se všichni stali dobrými stromy s dobrým ovocem! Pohleď, před zrakem mým celý les lidských stromů. Kdyby tak všichni byli stromem s dobrým ovocem. . . Zdá se mi, jakoby Pán šel svou zahradou a měřil okem znalce své stromy a znamenal je jeden za druhým. »Tento i onen — praví — »jest dobrý strom, mám radost z bohatství jeho ovoce. Pošlu brzo sluhu svého Smrti a přesadím strom ten ze školky časného života do ráje věčnosti. Opravdu toho hoden. Zde i tam jsou také dobré stromy, úrodné stromy, ale zarostlé výhonky pyšných náklonností a tužeb, mnoho hluchých květů samolásky a záliby světa, mnoho listů, mnoho květů, ale ještě málo ovoce; musím přijít s ostrým nožem křížů a zkoušek, aby více vzešlo plodů. Co však zde s tímto stromem? Již třetí rok hledám na něm

ovoce a nenalézám dosud žádného — pryč s ním, aby nezabíral místa druhým.«

Pane, dovol, abych směl se zaň ještě přimluvit; zadrž, nespouštěj sekery na jeho kořeny; měj strpení ještě tento rok, zda snad se neukáže ovoce. Pane, měj strpení a milosrdenství s námi všemi; obrať se k nám, navštiv vinici svou a chraň ji, kterou jsi pěstil pravici svou. Věčný Bože, od něhož běhou vznik svůj všechny zbožné žádosti, dobrá rozhodnutí a spravedliví skutkové, žehnej nás a neodepři nám své milosti, abychom nepropadli kletbě neplodného stromu, ale abychom v tobě a z tebe rostli, kvetli a plody přinesli v život věčný. Amen.

Neděle sedmá po svatém Duchu:

Falešní proroci.

Pilně se varujte falešných proroků, kteří přicházejí k vám v rouše ovčím, uvnitř pak jsou vlci hitaví.

(Mat. 7, 15.)

I. Falešní proroci v Izraeli.

Spasitel varuje v dnešním evangeliu před falešnými proroky. Třeba především vědět, kdo byli proroci, kdo *praví*, kdo *falešní*.

a) Proroci praví byli mužové od Boha samého povoláni a posláni, aby zvěstovali lidu israelskému vůli boží. Ve Starém Zákoně používal Bůh za prostředníky nejen kněží, nýbrž v případech mimořádných také proroků. Hlavním povoláním byli *kázatelé pokání*: vytýkali a kárali hříchy a nepravosti lidu, ale také velmožů, knížat a králův israelských a napomínali k návratu k Bohu pokáním. Při tom ohlašovali tresty boží, které stihnou tvrdošijné, ale také odměnu boží, které se dostane věrným Páně. Předpovídali tedy také budoucí věci.

Lid israelský byl odjakživa lidem tvrdé šje, přísných kázání proroků nepřijímal vždy ochotně a pokorně, malí i velcí bouřili se proti nim a mnohý z pravých proroků byl ukamenován nebo jiným způsobem se světa ukrutně shlazen, tak poslanec boží Zachariáš, syn Barachiášův, dokonce ukamenován v posvátných prostorách chrámových. V čele rebellů proti pravým prorokům stávalo obyčejně hlavní město Jerusalema. Proto také Spasitel právě tomuto městu jednou vmetl ve tvář veřejně trpkou výčitku: »Jerusaleme, Jerusaleme, který zabíjíš proroky a kameňuješ ty, kteříž k tobě posláni jsou!« (Mat. 23, 37.)

b) Mnohem ochotněji popřával Jerusalema i ostatní Izrael sluchu prorokům falešným, kteří jim lichotili, jich hříchův neká-

rali, kteří učili a předpovídali, čeho hříšní si přáli a jim příjemno bylo.

Odjakživa bývali v Izraeli vedle pravých proroků i falešní, byli v něm i za doby Kristovy.

Místem nejobavějším v srdci každého sebevědomého žida za časů Kristových byla smutná skutečnost, že národ vyvolený neměl vlastního krále, že jeho nejvyšším vládcem byl pohan, římský císař. Ve větších městech sv. země ležely římské posádky v Jerusalemě samém, u samého chrámu, na hradě Antonii, ubytování římských žoldnérů pod pohanským velením, aby střežili a krotili nepokojné židovské hlavní město. A byli tenkrát mezi židy mužové zámožní a vzdělaní, kteří potají vštěpovali lidu zášť proti Římanům, a kolikrát v prvním století Kristově povstal lid v bouřlivé revoluci proti Římanům, ale povstání končovalo porážkou židů. Oni štváči přicházeli k lidu ve jménu náboženství a lásky k vlasti a slibovali, že Bůh v zápase o svobodu jistě jim přispěje ku pomoci; přicházeli k lidu v rouše ovčím, ale uvnitř byli vlci hltaví, štváním svým přivedili znenáhla jen záhubu národa židovského, jak dokázala konečná zkáza Jerusalema. Špatné ovoce přinášely takové štvance, špatný, revolucionářský byl jejich kořen, jejich strom, a jenom špatné mohlo býti i ovoce.

Ale i jiní falešní proroci a učitelé byli tenkrát v Izraeli. Intelligence, vůdcové duchovní Israele rozštěpení byli tehda na dvě sekty: na *farisee a saducee*.

Fariseové žádali neúprosně zevnějšího zachovávání zákona Mojžíšova, obtěžovali a soužili lid nesčetnými předpisy náboženskými zevními, a kdo jich nedbal, tím pohrdali jako nečistým, jako hříšníkem od Boha zavrženým; ale vnitřní, pravé svatosti a spravedlnosti, jaké Bůh žádá, nedbali. A byli to proroci falešní byl to strom špatný, neboť nesl špatné ovoce: lid viděl na nich bezměrnou pýchu a nadutost a viděl na nich četné chyby mravní. Spasitel sám nazval je jednou před lidem »pokolením zlým a cizoložným«. (Mat. 12, 39.)

Saduceové byli tehda stranou velmi mocnou, byli u vesla vlády duchovní; z nich tehda bráni byli velekněží. Známý Anáš a Kaifáš, velekněží, byli přívrženci sekty saducejské. Také oni byli lidu stromy špatnými, vlky hltavými, proroky falešnými: popírali nesmrtelnost duše, boží prozřetelnost, vši blaženosti hledali jen v požitcích pozemského života. Také před těmito falešnými proroky varuje Spasitel: na ovoci jejich, na jejich hříších viděl lid patrně, že nauka jejich zhoubna jest. Byl svrchovaný čas a jediná záchrana pro ubohé židovstvo, že přišel Ježíš, prorok pravý, který mu hlásal pravou nauku spásy.

II. Falešní proroci moderní.

Ale je potřeba dnes, ve XX. století čísti toto evangelium a varovati před falešnými proroky? Ano, jest, vždyť i dnes vy-

stupují falešní proroci, ovšem v jiné podobě, ale nauka jejich jest téměř zrovna taková, jako nauka falešných proroků židovských.

Takovým falešným prorokem jest dnes *lišť* Kristu a církvi nepřátelský, jeho bezčetné noviny, spisy a knihy. Štve proti církvi a státu, přinášá věci, které smyslnému člověku lahodí, zkaženému jeho srdci příjemny jsou, s jeho žádostmi a chti se shodují. — Než po ovoci jeho poznáte jej: rve ze srdce víru a vštěpuje tam nevěru, a nemá-li člověk víry, přechasto se mění v pravé zvíře, prostopášníka, šelmu pekelnou. Podvody, krádeže, vraždy, sebevraždy, přeplněné kriminály, bezmezná nemravnost mezi lidem mladým, nevěrnost mezi manžely, hádky, sváry, zášť všech proti všem, pouliční srážky s kamením a revolvery, všeobecné revoluce v moderních státech, celá armáda obavných nestvůr: toť ovoce falešného proroka, protináboženského tisku.

A kam se tento falešný prorok ještě nevedral, tam pracují pilně jiní jeho druhové. Sotva opustilo dítě školní lavice, už je vábí starší do víru světa: ctnostný, v pravdě mravný a křesťanský život mu zošklivují, jej tupí, svět a jeho radosti chválí a velebí, a mnoho je těch, kdož jdou za vábivým tím hlasem, je to hlas proroků falešných. Po ovoci jejich poznáte je; a to ovoce je tak strašlivě patrné: odkřestanění, znemravělost, hříchy a nepravosti v letech mladých, bída a zoufalost v pozdějších.

Dnes se toliko naříká na *ochuzování* lidu. Kde je vina? Vinu jeho nesou z největší části falešní proroci. Ti volají: »Vždyť jsme jen jednou na světě, třeba ho užít!« A mnozí jdou za hlasem tím.

Chudoba sama sebou není hanbou: vždyť Syn boží životem svým pozemským, do krajnosti chudobným, chudobu pocítil, posvětil, řekl bych do stavu šlechtického povýšil. Pravá chudoba má dvě ušlechtilé sestry, které jí rovněž ctí dodávají: pracovitost a spofivost. Ale moderní chudoba si těchto sester začasto pramálo váží: práci pokládá za obtížné břemeno a s odporem ji koná, a mzdu za ni často hned utrácí v šatech přepychových, v jídle a pití nemírném a v jiných věcech, kteréž jsou nad stav chudoby a skromnosti. — A mnohý, který ještě dosti má, všemi silami se stará, by co možná brzo zchudl: nemírnost a marnotratnost požírá domy a lány a když na konec přijde chudoba v cářech a s žebráckou holí, potom už ovšem není čestnou družkou života. — Ano, falešní proroci káží: »Užívej!« A mnozí užívají, až se dojedí a dopijí hladu a bídy. Po ovoci jejich poznáte je: falešní proroci jsou.

I jiných falešných proroků obchází ve světě hejno veliké: varujte se pilně! A držte se proroka jedině pravého, Ježíše Krista, který vám káže jasně a zřetelně: »Čiňte vůli Otce mého nebeského!« Zijte věrně dle nauky Kristovy, kterou vám káže církev, to jest cesta, která vede k životu! Amen.

Josef Ocetek.

Na neděli osmou po svatém Duchu.

Kterak člověka blaží dobré svědomí a dobrá pověst.

Napsal Dr. Karel L. Řehák.

1. Vladař, o němž dnešní sv. evangelium vypravuje, byl asi člověkem lehkomyšlným, rozmařilým, nad svůj stav žijícím; a proto roznášela se o něm pověst, že rozmrhal statek pána svého. *I ztratil v pravdě dvě vzácné věci*: dobré jméno, ale i dobré svědomí.

Že ztratil *dobré jméno*, o tom svědčí, že byl obžalován; a že ztratil i *dobré svědomí*, o tom svědčí jeho vlastní doznání, že si netroufal z vladaření svého ospravedlniti se pánu svému. Nebo když uslyšel slova jeho: »Vydej počet z vladařství svého!« hleděl si novými podvody zabezpečiti živobytí, až nebude moci vládnouti, jak najisto pro své nesprávnosti očekával.

Pán jeho, dovědív se o tom, ovšem ho za počínání jeho pochválil; avšak nikoliv pro nové podvody jeho, ale pro *opatrnost jeho*, kterou hleděl si i na dále pomoci. A Spasitel ke chvále té se přidává s poučením, abychom i my se statky pozemskými tak vládnouti se snažili, bychom při tom života blaženého na věčnosti sobě zajistili.

Z případu nespravedlivého vladaře tohoto vezměme si příčinu, uvážiti o těch dvou vzácných darech, jež on lehkomyšlností svou zmrhal a sice:

a) o *dobré svědomí*; a b) o *dobřem jménu*.

2. Není vyšší radosti pro člověka na zemi, než jaké poskytuje *dobré svědomí*; a není horšího trapiče pro člověka, nežli jsou hryzavé výčitky svědomí zlého.

Korunovaný mudrc Šalomoun dí (Přisl. 28, 1.): »Utíká bezbožný, an ho žádný nehoní; ale spravedlivý jako lev smělý beze strachu bude.« A v pravdě! *Dobré svědomí*, jež má člověk spravedlivý, naplňuje útechou, kterou nemůže otřásti žádná strast, žádné nebezpečí. Nebo čeho by se měl člověk opravdu spravedlivý báti?

Vzpomene-li na Boha a soudy jeho, tuť si s radostí připomíná připovědi jeho, kterak on odplatí spravedlivému, ne-li na světě, tedy najisto po smrti a měrou nejměkkější! I hledí tedy bez bázně vstříc jakémukoli neštěstí, ztrátě jmění, rodiny, přízně u lidí, ba i samé smrti. Vždyť ví, že jest všude v rukou Boha, Otce nejhlavnějšího i všemohoucího; a že pravdu píše korunovaný pěvec (Žalm 115, 15.): »Drahát jest před očima Hospodiny má smrt svatých jeho.«

Doklad na to, jak člověk dobrého svědomí ničeho se neleká, ale i při nejhrošším utrpení klidným zůstává, jest nám kníže apoštolů *sv. Petr*. (Skut. apošt. 12.) Byl ostřihán v žaláři od strážníků čtyřech mužích, maje na druhý den vyveden býti na smrt;

ale on spal klidně! Když ho v noci anděl udeřil v bok a oslovil: »Vstaň rychle!« Vstal. Když mu anděl velel: »Přiděj se!« Učinil tak. A teprve když vyveden byl ze žalaře na místo bezpečné, vzpomatoval se ze svého rozespání!

Ne bez příčiny povstalo také naše přísloví: »Čiň právě; a neboj se ni císaře ni krále!« Kdo se spravedlivě chová k Bohu i k lidem, v pravdě jako lev smělý nemusí se ničeho báti; nebo když sám Bůh s námi: co kdo může proti vůli jeho svěsti proti nám? Čím kdo v pravdě může ublížiti nám?

3. Zcela jinak má se ale člověk nespravedlivý, mající *svědomí zlé*. Ten nemá nikde pokoje, kamkoli v úzkostech svých zraky své obrací.

Vzpomene-li na Boha, zachvěje se; nebo jest si vědom, že ho hříchy svými urazil a trestů od něho si zasloužil.

Hříšník nemůže také bez hrůzy pomýšleti *na smrt*, poněvadž ví, že po ní následuje neúprosný soud, na němž pro nespravedlnosti své obstáti nemůže.

Člověk se svědomím zlým nepohlíží beze strachu ani *na lidi*, poněvadž se mu zdá, že jeden každý člověk provinění jeho čte mu v obličej, a po případě i na soud světský vydati ho může. Ó v pravdě: »Utíká bezbožný, an ho žádný nehoní!«

Dokladem toho jest nám bratrovrah *Kain*. Sám Bůh slíbil mu, že ho nikdo nezabije; ba položil i znamení na něho, aby ho žádný nezabil, kdož by ho našel (I. Mojš. 4, 15.), ale přes to Kain byl tulákem i poběhlkem po celý život svůj. A kdo že ho honil a pokoje mu nedopřál? Byly to výčitky jeho svědomí, že prolil nevinnou krev zbožného bratra svého Abela!

Kráľ *Nabuchodonosor* oplýval vším, čeho srdce i hrdlo přáti sobě mohlo; a přece po celé noci zmiřán jest na lůžku svém hroznými představami. Kdo že ho hrůzami naplňoval a odpočinutí mu nedopřál? Byly to výčitky jeho zlého svědomí, že mnohých ukrutností i nespravedlností se byl dopustil.

4. Ba, *proč zabíhati na zkušenosti cizí?* Řekni mi, rozmilý v Kristu, jak se tobě dařilo, když jsi se dopustil po prvé hříchu těžkého, smrtelného? Zdali i tebe nepronásledovaly zlé myšlenky, jak obstojíš na soudu božím? Kdyby tak Bůh smrtí náhlou života tvého ukončil? Jaký že by byl pak osud tvůj na věčnosti?

A jak dlouho trvala tato trýzeň duše tvé? Zajisté potud, pokud jsi se řádnou svátostní zpovědí s Bohem neusmířil! Svědomí jest právě hlas boží v nás, jenž k dobrému nabádá a dobře vykonané dílo chválí; ale od díla zlého odvrací a po vykonaném zlém skutku hříšníka výčitkami svými šlehá, trýzní, aby se vzpomatoval pokud jest čas a Boha uraženého opět usmířiti se snažil.

Jestliže pak Bůh toho pro bromadění hříchů skrze svědomí jeho napomínati i kárati přestal: jest to *zlé znamení* jeho zavržení!

Tedy ne peníze, ne hodnosti, ne počitky, ale svědectví dobrého svědomí jest pokladem nejvyšším; a takovým opatřiti

se může a má i člověk nejchudší, nejopuštěnější, když jen věrně plní vůli boží.

5. Jiným převzácným statkem, jehož se vladař nespravedlivý lehkomyšlně zbavil, jestiť *dobré jméno*. Král Šalomoun dí (Přísł. 22, 1.): »Lepší jest jméno dobré, nežli bohatství veliké; a přizeň (zasloužená) lepšř, nežli stříbro a zlato.«

Bohatství získati jest nesnadno, leč jen s velikým namáháním a se ztrátou času. Jen nemnozí ho nabývají i při všech námáhách svých. Ale *dobré jméno následuje dobrý život jako stín poutníka*.

Bohatství mívají lidé dobří, ale i také zlí; ale dobré jméno mívá jedině člověk dobrý, poněvadž ono získáno býti může toliko ctnostným životem. Člověku bohatému ale nemravnému kořř se ovšem také lidé dle zevnějšku, ze ziskuchtivosti; ale člověku ctnostnému nemohou pravé vnitřné úcty odepřřti ani jeho nepřátelé! Zlata, stříbra i všech pokladů pozemských odnímá člověku smrt; ale dobré jméno člověka ctnostného následuje i za hrob! Proto také jest v pravdě »*dobré jméno lepšř, nežli bohatství veliké*«. Toho i pohané uznávali.

Pro dobré jméno *svatí i svěťice boží* i nejhoršř muky podstupovali; raději dali se umučit i usmrcovat způsobem nejbroznějším, nežli aby se o nich řci mohlo, že se Bohu zpronevěřili, nemravnými stali, víru svou zapřeli.

A proto máme si i my dobrého jména na výsost vážit, po případě, když by nám zneuctění v působení našem spravedlivém vadilo, i způsobem právním nápravy se domáhati, jako učinil *sv. Pavel*. Když se svým společníkem Silasem byli ve Filipi nespravedlivě zmrskáni i do žaláře uvrženi (Act. ap. 16.), musily vrchnosti pak přijřti a jich odprositi, a tak pohanění s nich snřti!

Dbejmež toho i my, abychom měli vždy svědeckv dobrého svědomí pro sebe a dobrou pověst k vůli svým bližním, konajřce vždy a všude, co a jak Bůh velř. A Bůh odplatř nám vnitřním mírem i štěstřm na zemi a blažeností i oslavou po smrti v nebesch. Amen.

Neděle osmá po sv. Duchu.

Moudrost svěťská a křestanská.

»Synové toho svěťa opatrnějšř jsou než synové svěťla.« (Luk. 16, 8.)

Tento výrok božského Spasitele bývá velice často, ale různě i nesprávně vykládán. Mnozí se zastavují nad tím, jakoby byl Syn boží schválil podvodné jednání vladaře, který rozmrhal statek svého pána a hřřšně si pomáhal ku své záchraně. Úmysl

Pána Ježíše však byl, aby ukázal, jak chytře a opatrně počínají si lidé v potřebách časných, a chtěl tím povzbuditi, abychom tím pečlivěji starali se o věci, jež se týkají duše a spásy věčné. Pravá moudrost záleží v konání dobra a vyhýbání se hříchu; hledati ve všem nejprve království božího a spravedlnosti jeho; ostatní pak přidá nám nebeský Otec, pokud to bude ku blahu našemu. Mladý král Šalomoun měl si na Bohu vyprositi, čehokoliv si přeje. Moudrý a opatrný král pravil: »Jsem mladý a nezkušený, a učiněn jsem králem lidu vyvoleného, jehož žádný sčísti nemůže. Proším o moudrost, abych lid mohl souditi a rozeznati mezi dobrým a zlým.« (3. král. 3.)

Netoužil po slávě ani bohatství ani dlouhém životě, prosil o moudrost, aby se nikdy v povolání nezpronevěřil Bohu svému a neublížil lidu svěšenému. — Bůh za to odměnil jej, dal mu moudrost žádanou a přidal slávu, bohatství a ještě slíbil dlouhý život, bude-li kráčet i v přikázáních božích.

O dvojí moudrosti budu dnes mluvit, o světské, jež jest bláznovstvím u Boha, a o křesťanské, jež jest bláznovstvím u světa; jaký jest účel obou, jakých prostředků užívají a jakého konce docházejí.

Pojednání.

1. Účel moudrosti světské jest hrubé sobectví; světák hledá ve všem sebe: chce býti ode všech vážen, milován, chválen, za moudrého, hezkého, učeného považován; hledá přátele a radosti. Nemůže-li naléztí přátel, spokojuje se pochlebníky, a aby užil hodně radosti, jest mu vítáno vše, co lichotí jeho samoláscu a smyslovým choutkám. Touží po penězích, myslí, že jimi dojde vážnosti a připraví si život veselý a bezstarostný. Za peníze je schopen všeho, prodá i duši, zradí národ, zradí víru. Všecky snahy směřují k tomu, aby měl život příjemný, aby byl oslavován a co nejdéle živ. Světák posmívá se zásadám křesťanským, nemá lásky k Bohu ani bližnímu, a proto tapá v temnotách. Pohrdá modlitbou, štítí se kostela, nepřijímá svátostí — to vše jest mu — bláznovstvím; on se klaní jen sobě; vyvyšuje se nad jiné, všemu nejlépe rozumí, pobožnost nazývá pobožnístkářstvím, pokoru podlézavostí, lásku k bližnímu hloupostí, konání povinností křesťanských otroctvím; nenávidí církev, on jedině jest chytrým a pokrokovým.

Jiná jest moudrost křesťana věřícího. Nehledá sebe, ale ve všem — Boha, v Bohu žije, koná vše ke cti a slávě boží, spásu duše a blahu bližního. Neleká se kříže a utrpení, ale vítá je jako prostředek ku získání zásluh a odměny věčné. Kráčí neobroženě za Kristem, bojí se hříchu jako největšího neštěstí, nebledá chvály světa, neshání se po pošetilých zábavách ani penězích, věda, že dvěma pánům nemůže zároveň sloužiti; pomáhá dle možnosti bližnímu, věda, že to činí samému Spasiteli. Svět se sice posmívá,

ale křestan jest pamětliv slov sv. Pavla, nebroženého apoštola národů: »Bláznem býti pro Krista jest pro mne největší cti a slávou.«

2. Jakých prostředků užívá světák, aby cíle svého dosáhl?

Každý prostředek, sebe horší, jest vítaným, aby došel vážnosti a slávy, peněz a hříšných radostí; lže, přetvařuje se, lichotí, podvádí, křivě přísahá, mlčí k neřestem jiných, má-li z toho zisk, sám svádí a pomáhá, vidí-li v tom prospěch svůj; dopouští se násilí a tvrdosti, protíví-li se kdo jeho záměrům. Přemrštěná sebeláska a sobectví dopouští se zrady, vraždy, krádeží, jen aby došla cíle a ukojila své chťiče. Jest to moderní nemoc, všeobecná nákaza; čím více se lidé odcizují Bohu, tím hlouběji padají do prohlubně sobectví.

Jakých prostředků užívá pravý křestan, aby cíle svého, Boha, dosáhl?

Miluje Boha nade vše, bližního jako sebe pro Boha; nelichotí, nelže, nepomáhá ke hříchu, neokrádá nikoho, jde rovnou cestou i když hrozí nebezpečí, kráčí jako beránek mezi vlky, koná své povinnosti, umí trpěti, mlčeti, milovati i nepřátele, odpouštěti, miluje pokoru ale také neohroženost. U světa jest považován za hloupého, ale u Boha nalézá zalíbení. Pamětliv jest slov Kristových: »Buďte prosti jako holubice a opatrní jako hadové!« Libuje si v prostotě a pokoře a při tom opatrně si počíná, kde se jedná o duši a věčnost. »Hadu možno ztratiti tělo po částech,« praví sv. Jan Zlat., »zůstává živ, jen když zachráněna jest hlava.« Moudrý křestan neleká se ztráty peněz, slávy, zdraví i života, jen když neztratí nebe.

»Bohu sloužiti jest — panovati,« říkával biskup sv. Antonín. Kateřina, manželka krále anglického, Jindřicha VIII., byla chlupným manželem zapuzena a uvězněna. Byla velice zbožnou a proto trpělivě nesla ponížení a potupu. Když ji litovaly její přítelkyně, pravila: »Nehledám u světa ani velikého blaha ani velikého utrpení, ježto obě mohou býti nebezpečné; štěstí otupuje, neštěstí často zatvrzuje a žene k zoufalství. Kdybych však měla voliti mezi oběma, raději bych zvolila život sebe nešťastnější než život nejšťastnější; neboť duše zarmoucená nemá žádných potřeb, příliš šťastná však se omamuje a zaslepuje, zapomíná na Boha.«

3. Jaký je konec lidí sobeckých? Krátce to naznačeno v Písmě svatém: »Konec jejich jest zahanbení.« Poněvadž jen o sebe se starají, o výhody těla, bývají za života každou sebe menší nehoudu duševně shrouceni. Věřící křestan, který hledá Boha, podobá se železu, jež čím více jest kladivem tlučeno, tím stává se tvrdším; křestan však sebe hledající, víře a Bohu odcizený, podobá se sklu, jež se sice leskne, ale malým nárazem bývá rozbito. Malé neštěstí, malá nehoda, nepatrné zklamání dohání světáka k zoufalství; běže si zbaběle život, a domnívá se, že neštěstí a bolesti šťastně unikl, zatím však upadá do rukou Boha největš

spravedlivého, zaměnil bolest chvilkovou a nepatrnou za bolest věčnou nevýslovnou. — Největším zbabělcem jest sobec na smrtelném lůžku. Musí opustiti vše, k čemu celý život tolik lnul, opustiti svět a odebrati se do neznámé věčnosti. Strašné myšlenky vynořují se jedna po druhé. Komu teď má věřiti, Bohu či světu, který mu více pomoci nemůže. Vše, co konal dobrého, nemá u Boha ceny, poněvadž to konal pro svou chválu a ne z lásky k Bohu. Konal vše z vypočítavosti, aby byl viděn a chválen a proto vzal na světě za to už — odplatu svou. Všecka jeho chytrost a opatrnost světská jest u Boha — bláznovstvím.

Hrozné zklamání očekává každého, kdo na světě hledal sebe a pošetilosti světa. Zahanbení budou jednou zoufale volati, až spatří slávu a odměnu křesťansky moudrých: »Hle, to jsou ti, kteří nám byli ku posměchu a za příslovi potupy. My měli život jejich za bláznovství a konec jejich za bezectný. Oni jsou nyní mezi syny božími a mezi svatými jest los jejich. My bláhoví, zbloudili jsme s cesty pravdy a zaběhli na cestu hříchů a cestu Páně nepoznali. Co nám prospěla pýcha, co chloubba s bohatstvím? Vše to pomínulo jako stín, a my nemůžeme se žádnou ctností vykázati!«

Budou tlouci na bránu nebeskou, majíce lampy vyhaslé, bez oleje dobrých skutků, a zaslechnou strašná slova nebeského ženicha: »Neznám vás, odejděte, zlořečení, do ohně věčného.«

Všecka chytrost jejich zmizela jako kouř a zahanbení bude věčné. Podobají se duze, jež chvíli okrášlena byla pestřými barvami, ale najednou se ztratila. Sobec opustí svět, zapomene se na jeho vychloubavost a hříšný život; Bůh, který nebývá posmíván, připravil mu zaslouženou odplatu.

Jaký jest konec křesťana věřícího, který ve všem hledal Boha? Doufal v Hospodina a nebude zahanben. Dobrý syn vrací se k svému otci. Blahoslaven jest, že z lásky k Bohu snášel svězele toho života, trpěl, nenáviděn a pohrdán u světa.

Svatý Bernard praví: »Nikdo nehledí s radostí smrti do očí, leč kdo se k ní připravil na světě — dobrými skutky a šlechetným životem.«

Bezbožný leká se smrti, ctnostný přemáhá smrt — smrtí.

»Krásné jest ze světa zapadnutí k Bohu jako slunce,« praví sv. Ignác, »a opět na věčnosti v Bohu vzejíti.« Sv. Bonifác když jednou uděloval Frísům sv. biřmování, byl přepaden od pohanů ozbrojených. Křesťané chtěli světce zachrániti; ale světec obávaje se o život jejich, zvolal: »Den, po němž jsem tolik toužil, již nadešel, hodina osvobození se blíží. Buďte silni v Bohu, složte všecku naději na něho a Bůh zachrání duše vaše!« Za několik minut klesl probodán kopím. Šťastně umírá, kdo celý život hledal Boha a v povinnostech bývá smrtí překvapen. Nejslavnější podmanitel východu, sultán Saladin, rozkázal, aby po jeho smrti, plátno, v něž bude mrtvola zaobalena, nesli na tyči a volali: »To

je všecko, co vítěz největší ze všech bojů odnáší s sebou.◄ Totéž možno zvolati při smrti každého, který jen sebe a radosti světské hledal; odejde s prázdnýma rukama a věčně bude volati zoufale: »Všecko jsem ztratil, ztratil jsem Boha.« Moudrý křesťan, který opatrně povinnosti své konal, všech prostředků ku slávě boží a spáse duše použil, zanechá na světě blahou památku a u Boha dosáhne odměny nehynoucí. Kdo v Boha doufal, nebude na věky zahanben.

V. Strk.

LISTY VĚDECKE.

Sebevražda národů.

Hrozný zločin, o němž vypráví Genesis 28, 9., zachvátil kulturní národy a sice národy propadlé haeresi více než církvi věrné a zase v církvi větve odumírající více než větve věrně s kmenem vinným spojené.

Nesmíme zavíratí oči ku zjevu krajně smutnému, který lze právem nazvati »veliká smrt XX. věku« v Evropě. Faktum, o němž budou historikové psáti jako o »černé smrti«, o ohni sv. Antonína a moru, který se vyskytal v Evropě. Tímto mravním morem postižena v první řadě Francie, druhdy nejstarší dcera církve. Rozsudek čísel pronáší následovní tabulka o Francii: jednající.

Rok sčítání	Obyvatelů v millionech	Porody v tisících	Úmrtí v tisících	Přebytek porodů
1801	27·4	903	761	142
1810	29·6	931	730	201
1821	30·4	965	741	224
1831	32·5	986	800	186
1841	34·2	976	794	181
1851	35·7	971	799	172
1861	37·3	1005	866	138
1872	36·1	966	793	172
1881	37·5	937	828	108
1891	38·3	866	877	—11
<hr/>				
1901	38·9	857	784	72
1902	»	845	761	83
1903	»	826	753	73
1904	»	818	761	57
1905	»	807	770	37
1906	39·2	806	780	26
1907	»	773	793	—20
1908	»	791	745	46
1909	»	769	756	13
1910	»	774	703	71
1911	39·6	742	776	—34

Francie r. 1861 měla o 2 miliony obyvatelů méně než v r. 1911 a čítala přes million porodů, kdežto v roce 1911 toliko 742.114.

V roce 1800 měla rodina francouzská průměrem 5 dětí, v roce 1860 jen 3 děti, v roce 1905 jen 2 děti!

Tento mor jeví se i jinde, byť ne v tom rozsahu. Na 1000 vdaných žen ve věku 15—55 let přichází manželských porodů:

	1876—1885	1885—1895	1895—1905
V Německu	268	258	243
V Rakousku	246	250	—
V Anglii	250	229	203
V Itálii	248	249	232
Ve Francii	167	150	134

Jeví se proto přírůstek obyvatelstva dle porodů ve jmenovaných státech takto:

	1871	1881	1891	1901	1911	
Německo	41·1	45·2	49·4	56·9	64·9	millionů
Rakousko	35·7	39·0	42·7	49·9	51·4	„
Anglie	31·8	35·2	38·1	42·0	45·6	„
Itálie	26·8	28·5	—	32·5	34·6	„
Francie	36·1	37·7	38·3	38·9	39·6	„

Za 20 let budou 2 Němci proti 1 Francouzovi.

S Francií jest nejspřízněnější Belgie.

Rok	Počet obyvatelů	Porody	Úmrtí	Zisk
1870	5·0 mill.	164.572	118.329	46.213
1880	5·5 „	171.864	123.323	48.541
1885	5·8 „	175.043	117.775	57.268
1890	6·0 „	176.595	126.545	50.050
1895	6·4 „	183.015	125.148	57.867
1896	6·4 „	188.533	113.748	74.785
1897	6·5 „	190.987	113.586	77.401
1898	6·6 „	190.921	117.457	73.464
1899	6·6 „	194.268	126.963	67.305
1900	6·7 „	193.789	129.046	64.743
1901	6·7 mill.	200.077	116.077	84.000
1902	6·8 „	195.871	119.330	76.541
1903	6·9 „	192.301	118.675	73.626
1904	7·0 „	191.721	119.506	72.215
1905	7·1 „	187.437	118.343	69.094
1906	7·2 „	186.271	118.684	67.387
1907	7·3 „	185.138	115.347	69.791
1908	7·3 „	183.834	121.964	61.870
1909	7·4 „	176.431	117.571	58.860
1910	7·4 „	176.413	112.826	63.587

Od roku 1901 číslice porodů ubývá až do roku 1909, kdy se zlepšil. V Belgii jest rozdíl v procentu porodů obyvatelstva flámského, kde na 1000 žen od roku 15. do 50. připadá 267 porodů, kdežto vallonské kraje vykazují jen 161 porodů. Jednotlivá města neuvádím, ježto nám stačí konečný výsledek číselný.

Města i v tomto ohledu jsou zkaženější než venkov, kraje katolické zachovalejší než nekatolické.

Podrobné číslice belgické statistiky ukazují, jak mravní nákaza se šíří stykem literárním.

Francouzská nemoc zasahuje hlavně francouzské kraje v Belgii, při čemž ovšem padá na váhu literární strava z Francie, kteráž zaplavuje svou prasečkáfskou literaturou Luttich a zde působí hůře než tyfus, který s ostatními nemocemi v roce 1911 vyžádal si v Luttichu 2475 obětí.

Ano na Belgii podán číselný důkaz, že kraje a města, která mají více a důvěrných styků s Francií a její bídnou literaturou, jsou v tom ohledu nejhůře na tom, tak na př. v Tournay jest průměrné číslo porodů 18 na 1000 obyvatelů, v Luttichu jen 15·5, což jest ještě nižší číslice než ve Francii, kde jest 19 porodů na 1000 obyvatelů. *Pozor na literaturu.*

Za Belgií kráčí nyní

Německo.

Uvádíme suché číslice za delší dobu. Na sklonu XIX. století bylo v Německu:

Doba	Porody	Úmrtí	Sňatky
1876—80	39·2	26·1	7·8
1881—85	37·0	25·7	7·7
1886—90	36·5	24·4	7·9
1891—95	36·3	23·3	8·0
1895—1900	36·0	21·2	8·4

Na začátku XX. století

1901	35·7	20·6	8·2
1902	35·1	21·1	7·9
1903	33·9	20·7	7·9
1904	34·1	20·8	8·0
1905	33·0	19·2	8·1
1906	33·1	19·0	8·2
1907	32·2	19·0	8·1
1908	32·0	18·1	7·9
1909	31·9	17·1	7·7
1910	29·8	16·2	7·7

Z toho jdou tři pravdy: předně že číslo sňatků jest skoro stále, za druhé, že úmrtnost následkem lepší životosprávy klesá a za třetí, že klesá číslo porodů a nelze tuto pravdu zatajovati ani upírati. Tato národní sebevražda jest dítkem francouzským, ale

zdomácňuje všude, jak ukazuje přehledná tabulka porodů za 40 posledních let :

	1871—80	1881—90	1891—1900	1901—10	1910
Bavorsko	40·3	36·8	36·5	34·6	31·5
Belgie	32·3	30·2	29·0	26·1	23·7
Dánsko	31·4	32·0	30·2	28·6	27·5
Německo	39·1	36·8	36·1	32·9	29·8
Anglie	35·4	32·5	29·9	27·2	25·1
Francie	25·4	23·9	22·2	20·5	19·6
Hollandsko	36·2	34·2	32·5	30·5	28·6
Irsko	36·5	23·4	23·0	23·2	23·3
Italie	36·9	37·8	34·9	32·4	32·9
Rakousko	39·0	37·9	37·1	34·7	33·4
Prusko	39·0	37·4	36·7	33·5	30·5
Uhry	44·3	44·0	40·6	37·0	35·6

Zde ovšem lze konstatovati s radostí, že kraje slovanské jsou zachovalé a že právě tato vlastnost naplňuje nepřátele slovanské básni.

Z tohoto důvodu lze vysvětliti mnohé drakonické ustanovení, které připomíná surovost Faraonů egyptských.

Co se konfesce týče, jest uznaným a zjištěným faktem, že katolické obyvatelstvo méně jest morem zkaženo než protestantské. Zvláštním zjevem jest, že židé, pověstní svým počtem dítek, které za požehnání pokládali, dle statistiky propadli »morové ráně«.

V Německu židé svou plodnost klesli pod průměr francouzský, který obnáší 19·7 na 1000 obyvatelů, kdežto židé v roce 1908 vykazovali plodnost 17·0 na 1000 obyvatelů.

Židovské rodiny mají dle Theilhabera jen 2 až 3 děti. V Bavorsku počet porodů od r. 1873 ze 33·4 na 1000 obyv. klesl o polovici! V Prusku narodilo se v r. 1900 o 4000 židů méně než v r. 1876, kdy číslo porodů židovských bylo: 11.214. Ve »Frankfurter Zeitung« ze dne 20. července 1911 předpovídá Wassermann židům jistou zkázu, ježto židé nebudou chtít se zřítci výhod blahobytu. Ukáže se zase přílišný luxus jako nejhorší nepřítel lidstva. Mravní úpadek předchází úpadku národu a tedy větou nespornou zůstává, že kdo chce národu prospěti, musí jej mravně povznášet, či že každá sociální reforma musí s duší začít a ne s »královstvím«. Nejprve království boží a spravedlnost jeho a to ostatní bude přidáno. K tomu ovšem se naše hmotářská doba povznésti nemůže. Sportem přílišným budou nahrazovati mravní sílu. —

Poměr porodů mezi katolíky a protestanty podávají výkazy z říše německé takto:

V roce 1875—1886 na

1 evangelické manželství	4·4 dítek,
1 katolické manželství	5·2 „

V době 1876—1900 průměrně na

1 evangelické manželství 4 dítky,

1 katolické manželství 5 dítek.

Dle toho by bylo katolíků musilo přibýti o 1 million.

Číslice katolíků nedostoupila té výše, nýbrž toliko 311.643. Zde vystěhovalství a smíšená manželství zase decimují katolíky. Vědecky dokázáno číslly, že katolíci o 20 procent větší plodnost nad protestanty vykazují, ale nejsou tohoto mravního moru proti Vysoce zajímavo jest pro pastorační čísta úsudek lékaře dra. Bergera o výsledku misíí v tomto směru. Dávám mu místo v originále, jenž otištěn v »Aerztlichen Zentral-Anzeiger«, Hamburg 1911:

»Bei meinen Studien über den Rückgang der Geburten ist mir aufgefallen, dass das gleichmässige Dunkel des Geburtenrückganges ab und zu in dieser oder jener Gemeinde, so sogar in diesem oder jenem Stadtteil durch eine plötzliche Geburtenzunahme unterbrochen wird. Ermittlungen ergaben, dass im Jahre vorher in dem betreffenden Ort die katholischen Missionen ihren segensreichen Einfluss ausgeübt hatten. Es kann gar keinem Zweifel unterliegen, dass das die alleinige Ursache war; meine Beobachtung wurde mir von erfahrenen Männern bestätigt. Die Hebammen erzählten mir auf Befragen, dass sie die gleiche Beobachtung schon seit langer Zeit gemacht hätten. Diesen segensreichen Einfluss der katholischen Religion kann nur der in Zweifel ziehen, der die Tätigkeit der Missionen nicht kennt. Alle sonstigen Mittel, um das soziologische Minimum von drei Kindern zu überschreiten in den Ehen, von denen in Frankreich z. B. zwei Drittel nicht an dieses soziologische Minimum herankommen, treten zurück gegen den Gesichtspunkt der Moral. In diesem Sinne ist die Frage des Geburtenrückganges überhaupt keine medizinische, wie das vielfach angenommen wird.« In den Schlüssausführungen verlangt der Autor, dass der Gegenstand vor allen Dingen auch in den Zeitungen, in Kalendern und Hausschriften behandelt werden müsse; daran fehle es gänzlich. Das wichtigste aber sei die sachgemässe Behandlung der Frage durch die Religion. Über diesen Punkt spricht Dr. Berger weiter noch folgendes dankeswerte offene Wort aus: »Die ausschlaggebende Wichtigkeit der Religion habe ich oben hervorgehoben; die segensreiche Tätigkeit der katholischen Kirche in dieser Richtung wäre noch mehr auszubauen und müsste systematisch geschehen; in der evangelischen Kirche wäre etwas Entsprechendes zu schaffen.«

Patrnó z toho, že opět mravní povznesení předchází hmotnému. Zde též viděti požehnání panictví. Racionalismus viní celibát, že jím mnoho rodin přichází nazmar. Věda vyvrací sama tuto výtku, ježto katolické kraje i se svým celibátem jsou na postupu, ale protestantské manželství nezachovává se tak čistě jako katolické.

Tuto výtku vyvrátil již sv. Ambrož (»De virginitate«) slovy:

»Si quis igitur putat consecratione virginum minui genus humanum, consideret, quia ubi paucae virgines, ibi etiam pauciores homines; ubi virginitatis studia crebriora, ibi numerum quoque hominum esse

majorem . . . Ex ipsius igitur terrarum usu non inutilis virginitas existimatur, praesertim cum per virginem salus venerit orbem fecundatura Romanum.*

Ve Francii okresy víše zachovalé zachovávají též pozhennání ctnosti křestanské. Číslna tuto pravdu dokazují jasně. Okresy: Le Nord a le Pas-de-Calais mají 28·8 porodů na 1000 obyvn. v r. 1909. Le Finistère 28·5, le Morbihan 26·4, Cotes du Nord 25·2. Za to však Seine s Paříží a jiné okresy odpadlých měst klesly pod průměr.

Spravedlnost povyšuje národ!

Venkov vyniká nad města, což též z číslic jde na jevo.

Prusko v r. 1876—1880 na 1000 žen ve věku 15—50 let vykazovalo plodnost průměrnou 171·8 porodů, a sice

ve městech 160·6,
na venkově 183·0.

Však již v době 1901—1905 vyazuje průměr 153·9 porodů a sice

129·0 ve městech,
178·8 na venku.

Měl pravdu William Booth, zakladatel Armády Spásy, že: »Bůh stvořil venkov a čert veliká města.«

Vícekráte psalo se v listech katolických o příčinách sebevraždy národů hříchem onanismu.

Všeobecně se uvádí na prvním místě chudoba. Přiznati se musí, že ve velikých městech s drahými byty četná rodina jen s velikou obtíží nalézá byt, protože domácí páni výslovně dávají přednost nečetným rodinám.

Toto zlo dalo by se zákonem odstranit, aby domy, v nichž přebývají rodiny dítkami pozhennané, měly své výhody. Jiná věc však vyvrací větu: chudoba odlidňuje zemi. Jednoduché sčítání dítek v rodinách vyvrací větu, že by chudoba byla příčinou odlidnění.

Pravý opak dokazuje sčítání, které provedeno r. 1897. Na 1000 žen ve věku plodnosti přišlo dítek:

	v Berlíně	ve Vídni	v Paříži	v Londýně
ve velmi chudých okresích	157	200	108	147
v chudých okresích	129	164	95	140
v bohatých okresích	63	107	53	87
ve velmi bohatých okresích	47	71	34	63

Číslna mluví sama. V době největšího hospodářského rozkvětu upadá číslice porodů.

Jiní hledají příčinu právě v blahobytu. Herbert Spencer a dle něho gynaekolog Hegar tvrdí, že u člověka v blahobytu žijícího mozek jiným pochodům podléhá při mnohém rozptýlení a zábahvě. Činnost mozku jest jemnější a ta má neblahý vliv na životní energii. Pokud tvrzení jejich jest s pravdou, nelze rozhod-

nouti. Ze zámožné vrstvy vstupují později v manželství, jest jisto. Spíše lze hledati příčinu ve vůli, která chce zmenšeným počtem dětí pojistit vyšší stupeň blahobytu. Francouz F. Leroy-Beaulieu hledá právem příčinu »v oslabené myšlence náboženské«.

Touha pojistiti sobě i dětem všechny možné požitky, odchovává zvláštní kastu lidí požílavých. O sebezáporu nechť slyšeti a proto dostavuje se rafinový zločin v různých svých formách.

Výchova zhyčkaná nevychovává muže. Jsou to právě četné rodiny, z nichž pocházejí silné charaktery, kdežto jedináčkové jsou zhyralci a měkkýši. Dr. Bertillou zjišťoval způsoby tohoto zločinu ve Francii a dokládá, že jeho dopisovatelé zjistili, že *v skutečně zbožných rodinách tento zločin není.*

Velikou vinu dávají znalci lékařům, kteří lehkomyšlně radí v této tak závažné věci. Po lékařích přichází nízký způsob obchodu, který se neštítí zločinů k vůli výdělku. Časopisy dávají si platiti podobné inserty zlatem. Celé zákonodárství bude bez výsledku, nevzkřís-li se svědomí zodpovědné před Bohem.

Dle prof. Aug. Kocha v Luttichu.

Sociální působnost katolického kněze.

Napsal Dr. A. Scheiwiler, ústřední praeses spolků katolických dělníků a dělnic ve Švýcarsku.*)

I.

Každý krok v pastorálním životě nám ukazuje, jak veliký počet našich současníků — jedni z nadbytku, druzí z nedostatku — tone v největším nebezpečí ztráty nesmrtelné duše a jak proto jest nutno, aby katolická pastorační činnost zabývala se otázkou sociální.

Křesťanství nejlépe nás poučuje o tom, který hospodářský a společenský řád jest nejideálnější a nejžádoucnější pro spásu lidstva. Křesťanství učí nás modliti: před nadbytkem a chudobou chraň mne, Bože, poskytni mi však, co potřebuji pro život! Shrnuje materiální potřeby lidí v prosbě Otčenáše: »Chléb náš vezdejší dej nám dnes!«

Leč jak daleko odchytila se naše doba od této zlaté střední cesty hospodářského života! Jak mnozí faktorové jsou dnes činní, aby armáda vyděděných byla vždy větší a nekřesťanské slovo vykořisťovatelů ve společnosti vždy pravdivější!

Celý moderní hospodářský život vyrůstá téměř úplně z kolísavé půdy třídního boje, tohoto smutného plodu liberalismu.

Proto musí dnešní duchovní správa míti silný sociální ráz. I na protestantské straně se to uznává. Jenže tam sociálně smýšlející faráři nejasně sem tam kolísají, až po krátké činnosti na

*) Přepracováno a doplněno z několika článků, které autor uveřejnil v časopise »Schweizerische Kirchenzeitung«.

sociálním poli obyčejně přistanou na písčíně socialismu. Jiní ovšem, a to jest většina, vyhýbají se této choulostivé otázce a spokojují se pohodlným blahodějným krasořečením. Protestantismus jest neschopný utkati se se socialismem v úspěšném boji. Musí před mocnějším nepřitelem — v jehož žilách koluje vlastně jeho vlastní krev — ustupovati a bývá jím stráven.

Zcela jinak církev katolická! Jest ve své nejvnitřnější podstatě sociální a proto nejsprávnější pro naši sociální dobu. Má všechny prostředky, příklady a pohnutky, aby Kristu získala i děti dvacátého století. Škoda jen, že mnohý kněz a duchovní správce má velmi málo porozumění, aby ze skály, kterou jest Kristus, dovedl vyběti vodu plně sociálně léčivé sly.

Podaří-li se v dnešní době duchovní správě přimknouti k sobě dělnictvo, rozřešila nejkrásnější, nejdůležitější, ale také nejtěžší úlohu.

Sociální práce má dvojitou stránku: jest to činnost jednak *osobní*, jednak *organizační*. Osobní působení knězovo může býti pravým požehnáním. Jeho vystupování a jeho celá osobnost, jeho slova na kazatelně, ve zpovědnici, ve škole a při návštěvách domácností, toť sémě, z něhož by mohlo vyrůst v pravdě nová plémě a nová společnost. A katolický klerus měl by ještě dnes v rukou, přes všechny socialistické a volnomyšlenkářské nápory, získati moderní společnost Kristu a luštění sociální otázky ve smyslu kříže, kdyby jen všeobecně stál na výši svého ustanovení a dovedl neporovnatelné síly spásy křesťanství učiniti v pravdě a správně užitečnými. Síla osobnosti jest heslo naší doby. S ohledem na kněze zní: moderní kněz má více než jindy býti knězem apoštolským, jinak zůstane jeho sociální působení jen kusým dílem. Mnohé, čeho doba dřívější si nepovšimla, může býti dnes „petra scandali“. Vidíme to nejlépe na dělnických schůzích, kde socialističtí agitátoři mluví o farských instalacích, prelaturách atd. a o intimních záležitostech katolické církve celou spoustu špatností rozhláší. Největší jednoduchost a v pravdě demokratický smysl měly by takovým útokům odejmouti půdu.

Mnozí kněží jsou dnes činní v různých sociálních spolcích. V čele spolků mládeže, tovaryšských spolků, tělocvičných, spolků služek atd. stojí zpravidla kněz. Jak krásné, rozsáhlé a úspěch slibující pole rozkládá se zde v katolické duchovní správě. *Qualis rex, talis grex!* Nezapomeňme nikdy tohoto tak pravdivého přísloví ve své sociální práci spolkové.

Čtyřmi slovy dá se naznačiti výzbroj, která má kráseliti každého pravého činovníka, zejména sociálně působícího kněze; znějí: vědění, láska, charakter, modlitba.

Nejprve *vědění*. Vedle svých odborných, theologických vědomostí musí kněz míti určitou míru znalostí národohospodářských a sociálních.

Kdo přichází jako katolický spolkový agitátor do schůzí, nabývá zkušeností jako leckterý kramář. Nedůvěřují jeho zboží.

Ano, odbývají ho často dosti příkrými slovy. I zdatní a zkušené mužové neslyší mnohdy rádi nové tyto melodie, které mluví o velikém požitkářství dělníků, o jejich nesolidnosti, nehospodárnosti, že mají více šetřiti, býti spokojeni, vyhýbati se hostincům, modliti se, do kostela choditi atd.

Všechno správně a dobře! Ale nenapomíná Lev XIII. ve své encyklice »De conditione opificum« důtklivými slovy, abychom ujali se dělnictva a je k duchovnímu i tělesnému blahu dle sil svých organisovali? A nepozvedají v podobném smyslu své pastýřské hlasy biskupové po celém katolickém světě? Proč tedy stále to úzkostlivé váhání a odpudivé odsuzování dělnického hnutí a sociálních snah všeobecně se strany tak mnohých duchovních správců?

Zajisté že hlavní důvod tohoto smutného zjevu spočívá v nedostatku vědění, nedostatku hlubšího nahlédnutí do souvislosti mezi hospodářskými poměry a pastoračí. Jak mnohonásobně souvisí dnes duševní blaho člověka se sociálními faktory. Vezměme na př. sedmé přikázání dekalogu; v mnohém městě, ba často i na vesnici jsou bytové poměry takové, že jsou stálým dráždidlem, ano occasio proxima necessaria k tomuto hříchu. — Dekalog praví: nepokradeš; náš dnešní hospodářský system spočívá však ve svém mnohonásobném složení na nespravedlnosti, lži a podvodu. — Káže se: svět neděli; jsou však přemnozí, kteří nemají ani šatů, aby mohli jíti do kostela.

Čím více jest obeznamen duchovní správce s národohospodářstvím, čím jasněji poznává mnohonásobné utlačování nižších tříd lidu, tím silněji pocituje nutnost organisací zjednatí odpomoc nebo ulehčení. Kněz má se naučiti znáti řádění kapitalismu v celé jeho brutalitě, ale také poznati útrapy v chatrčích a slzy chudoby. Pak má — jak Förster krásně praví — nabyv zkušeností, z dílen, z dělnických shromáždění a z příbytků chudoby — a smíme zajisté připojiti — i z nádherných salonů vrchních desítek tisíců vrátiti se k oltáři Páně a s novou zkušeností modliti se prastaré Kyrie eleison.

Nebylo by zajisté prozřetelné v průmyslovém městě s ka-
zatelny prohlašovati, že s denní mzdou 4 fr. může již dělník »vyjítí«, je-li šetrný. Takové projevy svědčí jednak o veliké neznalosti hospodářských poměrů, jednak i o neznalosti dělnické duše a nic nemění na zhoubném jejich účinku výmluva, že byly dobře míněny. Řádná znalost národní ekonomie a sociálních problémů jest dnes duchovnímu správci nepostradatelnou, chce-li v kázání, katechesi a soukromé duchovní správě udefiti jak nahoru, tak dolů na pravý tón a jíti zlatou střední cestou sociální činnosti ve smyslu křesťanském. Žel, že tyto vědomosti na mnohých místech nejsou na výši doby.

Katolická morálka měla by ke všem problémům sociální otázky zaujmouti jasné stanovisko a jasným svým světlem tmavá odvětví moderního života prozářiti. Sezná-li duchovní správce hluboké rány doby, bude prodchnut vnitřní soustrastí. A touto soustrastí

rozní se horlivost. U všech horlivých kněží dob minulých spaťujeme v popředí jejich sociální činnost. Tím více této činnosti potřebuje doba naše.

Dnes skýtá se všude příležitost na universitách jako v seminářích orientovati se o sociální otázce. Theologové neměli by této příležitosti zanedbávati. Ale i soukromé studium může mnoho prospěti. Máme celou literaturu, která bezděčnému čtenáři otvírá oči a učí ho znáti široké, bojem zpustošené a často temné pole sociální bídy a sociální otázky.

Tedy především hluboké, důkladné a stále důkladnější vědění a porozumění naší doby v obledu hospodářském a sociálním, jaká jest a jak raziti cestu k jejímu ozdravění a zlepšení.

Druhá vlastnost sociálně působícího kněze jest *láska*. Universitní profesor dr. Beck ve svých listech »Über Arbeiterseelsorge« (str. 70) krásně píše: »S celou tou učeností z knih, sociologií, národní ekonomii a psychologií nedocílí se zdárné a blahodárné duchovní správy, bude li jí scházeti vroucí, vnitřní láska k pracujícímu lidu. Láska jest ona síla, která z kusého díla vědecké a tvorby činí jeden veliký celek, která tento celek zdokonaluje a korunuje a propůjčuje mu jeho pravou cenu, trvanlivost a vítěznou sílu. Všechny veliké, monumentální výtvořy apoštolského ducha, o nichž mluví dějiny církve a národů od založení kněžství Spasitelem, od uspořádání péče o chudé apoštoly až k založení kongregací sv. Vincencem z Pauli, Janem Křtitelem de la Salle, Theodoriem Florentinem a Don Boskem byly celou svou podstatou díla kněžské lásky.

Tak i moderní pastorece dělníků jedině a výhradně na úrodné a věčně žité půdě křesťanské lásky mladistvě vzklíčí, rozkvetou a plody ponese. Ani věda, tím méně pak státnická chytrost nerozluští hospodářský problem, nýbrž v poslední instanci může jedině obětavá láska k bližnímu nalézt cesty a kráčet cestami, které vedou k myslí lidu a činí duši dělníkovu přístupnou k úvahám společenského blaha.

Jsa veden vřelou a upřímnou láskou, nalezne kněz nejjistěji cestu k srdci svých svěřenců. Bude pracovati mnohem promyšleněji a bezpečněji: nebude šetřiti námah a ceniti nevděku, bude požívati velikou vnitřní radost, která ho povznese nad všechny obtíže a hořkosti: budou mu kynouti krásné výsledky tam, kde jiní trní a hloží vidí.

Mělo by býti knězi obtížno naplniti svoji duši touto pravou apoštolskou láskou k pracujícímu lidu? Pohled na Krista a pohled na lidskou bídu dnešní doby vlije mu tuto lásku v srdce. Pohled na Krista! Jak tento božský pastýř prostý lid miloval! Žádná cesta nebyla mu dalekou, žádné místo pustým, žádná námaha velikou, měl-li hojiti rány chudých lidí. Jak volal z apoštolského srdce: Misereor super turbam! Jak za pilně své nezničitelné církve vyvolil prosté práce!

Ano, všecek duch křesťanství a jeho božského Zakladatele volá dnes k duchovnímu: Smiluj se nad lidem, jdi k dělníkovi,

sestup do hlubin lidské společnosti, kde miliony blížci jsou duševnímu i tělesnému vyhladovění: konej veliké dílo milosrdného Samaritána na moderním lidstvu, konej je, jak to dvacáté století vyžaduje.

Pozorujme hluboce a široce nádherný obraz Kristův, jak nám ho evangelia staví před oči. Nulla dies sine linea. Pak naplní srdce naše pravá láska k pracujícímu lidu.

A bída tohoto lidu! Vše zvedá dnes hlas k žalobě o nedostatku radosti a štěstí. Vše volá: Více radosti! Jak veliký jest tento nedostatek radosti v dělnictvu: vzpomeňme jen na žalostné poměry bytové, na řádění alkoholismu, na skrovné mzdy v jistých odvětvích průmyslu na Damoklův meč krisí visící nad hlavami proletariátu. Vzpomeňme pak na duševní bídu pracujícího lidu, na pohoršení, jež ze všech stran ho obklopují, na terrorismus sociální demokracie, na mravní a náboženské nebezpečnosti, jež tisíci nástrahami ličí na duši dělníka a dělnice. Ano, celý hospodářský řád jest obrovské nebezpečí pro tělo a duši nižších vrstev — ovšem že i vyšších.

Jak neměl by i při zběžném jen pohledu na všechno toto zlo z nejnivnější duše ozvati se hlas slitovné lásky: Misereor super turbam, oné lásky, která neláme hůl, ale sama se obětuje, vše věří, vše doufá, vše přemáhá, oné lásky, které ještě dnes — a snad více než kdy jindy — kynou nejkrásnější vítězství . . .

Třetí vlastnost sociálního kněze naznačil bych slovem *charakter*. Tento pojem zavírá v sobě řadu předností, které v obraze duchovního ředitele spolku musí spojití se v harmonii, předností, kterých měl by si osvojiti každý kněz — předseda spolků mládeže, tovaryšských, dělnických atd. Cílem všech těchto spolků jest vypěstování křesťanského charakteru a proto jest základní podmínkou tohoto cíle, aby pěstitel sám byl celým charakterem. Paprsky, které ze slova charakter vyzařují, nazývají se přesnost a dochvilnost, sebeovládání, prozíravost a rozšafnost, modlitba.

První klíč k úspěchu jmenuje se *presnost a dochvilnost*. Buď na minutu dochvilný ve schůzích, shromážděních a jiných umluvených schůzkách. Jak smutné, když předseda sám nedodrží čas a slovo. Po léta zachovávaná přesnost jest školou, jest tichý, ale mocně působící prostředek výchovný pro celý spolek a ponese bohaté plody. Pryč tedy s každým šlendriánem!

Druhým jest *sebeovládání*. Jako otec v kruhu rodioném a učitel ve škole, tak předseda ve spolku — zejména kněz — předseda — jest jako vzor. Sta očí jest k němu obráceno s důvěrou, ale také kriticky. Přihlížejí důkladně, dovede-li se ovládati v řečnění, v jednání, v obcování s lidmi, v řízení schůzí, v pití, v úsudcích a j. Forma gregis facti ex animo — hluboké toto slovo sv. Petra nechť vstíplí si v pamět. Celá jeho osoba a jeho jednání mají hlásati: uchte se ode mne pokornými a mírnými býti v srdci a uchte se ode mne jen jednu horlivost, jen jednu náruživost znáti, horlivost a náruživost pro Boha, pro jeho svatou

církev, pro blaho duší. Potřebuje-li člověk důkladné, ryzí askese, pak jest to kněz, předseda sociálního spolku. A zajisté jest jednou z příčin neplodnosti socialistických programů a snah okolnost, že v onom táboře nevěnuje se pozornost této srdce přeměňující askesi.

I totální abstinence může knězi sociálně působícímu prokazovati velikých neocenitelných služeb. Nikdy nezapomeň na svém krásném, význačném místě vždy účinného apoštolátu dobrého příkladu. Exempla trahunt. Tvůj příklad může zachrániti mnohé duše, které by jinak zahynuly ve zkáze.

Třetí vlastnost *prozíravost* cvičí se *láskou k malému*. Ze samých malých věcí skládá se naše křesťansko-sociální působení. Tato láska k nejmenšímu jest jedním z nejmocnějších faktorů.

Uvedu zde výmluvný příklad spolkového života křesťansko-sociálních organizací dělníků a dělnic ve Švýcarsku. Tyto organizace mají svou vlastní družstevní banku. První křesťansko-sociální spolek, který byl r. 1899 ve Švýcarsku povstal, založil z lásky k malému — spořitelnu pro dělníky a dělnice aby svedl úspory malých lidí do společného reservoaru a zřídil školu k výchově charakterů uvnitř spolku. Ze skrovné a společné pokladnice vzrostla banka, která r. 1911 pracovala již vlastním kapitálem přes 12 milionů, měla obrát přes 120 milionů a vynesla organizacím čistého zisku přes 100.000. Velkolepý to triumf lásky k malému. Kolem této nádherné instituce družstevní banky vine se jako krásný věnec řada podpůrných a výpomocných pokladen pro nemoce, stáří, invalidu, nezaměstnanost a různé útluky pro dělníky a dělnice; všechna ta díla vznikla prozřetelností, narodila se z lásky k malému.

Jest potřebí charakteru, aby všechny tyto maličkosti proniknuty byly jednotlivi velkou myšlenkou, a prozřavosti jest potřebí, aby všechny ty pokladny, kursy, instituce vyšinuly se do výše a na výši se udržely, prozřavosti jest potřebí, aby všude vycítil, co na kterém místě a kterému spolku nejlépe prospívá, co nejvíce jest třeba pěstovati a k čemu největší zřetel obracet. Tato prozřavost spojená s pokornou, tiše působící láskou k malému, jest krásným plodem charakteru a současně sadem pravého charakteru.

K charakteru také náleží *rozšafnost*. Předseda, duchovní rádce — kněz má státi nad spolkem. Má suverenní silou ducha a srdce řídit spolek klidně, ale rozhodně tam, kam ukazuje kompas křesťanské sociální reformy. Nesmí klesnouti na stranníky, nýbrž musí státi nad stranami, konflikty hned v klíčení odstraniti, musí na svůj lid působiti, zde káraje, tu varuje, zde posiluje, tu povzbuzuje, zde utiňuje, tu pobádá. Zejména v sociálních spolecích vynořují se často stíny demagogie a terrorismu. Rozšafný praeses nedá se jimi ovládati, nýbrž ovládá je sám. Tato rozšafnost předpokládá ovšem nutně dva faktory: bezpečné, stále pokračující theoretickým i praktickým studiem výši doby odpovídající vědění a vážnou askesi zocelenou vůli.

Budiž ještě vzpomenuo čtvrté vlastnosti, která má zdobiti sociálně činného kněze, kterou jest *modlitba*. Všechno naše působení v dělnických a jiných spolcích jest venkoncem pastorače. Pastorače pro průmyslový svět dvacátého století. Všechna křesťansko-sociální činnost a práce jest ve svém kořenu a ve svém cíli záchrana nesmrtelných duší. Ptoto hraje modlitba při tom tak důležitou úlohu. Mnozí v povrchním svém smýšlení se domnívají: co pak jest odborovým sdružením, družstvům, pokladnám atd. do náboženství, co mají s náboženstvím činiti? Zapomínají, že v pozadí za těmito věcmi stojí časné i věčné blaho statisíců, ano millionů lidí, že veliké otázky světového názoru splývají s těmito malými věcmi, že s nimi spojen jest podstatný kus křesťanství a vítězství nebo porážka náboženství kříže. Ano křesťansko-sociální hnutí našich dnů představuje jakési křížácké tažení. Křížácké tažení proti nekřesťanským ideám, které snaží se do svého zajetí dostati hospodářský a sociální život a již také dostaly; křížácké tažení také k záchraně oněch lidí, již jsou v nebezpečí padnouti v obět těmto ideám. Křížácká válka potřebuje však mnoho a vroucích modliteb. Jak mnohá starost tíží horlivého kněze předsedu a duchovního rádce: materiální a duševní bída četných jeho svěřenců. Tuť má jako Mojžíš na hoře zvednouti své ruce k nebi a prositi za vítězství svého lidu. Veliký apoštol města Vídně sv. Klement Maria Hofbauer na svých pastoračních pochůzkách po vídeňských ulicích modlil se růženec a zřídka jen nezdařilo se jeho poslání. Bezpočetné obětní modlitby vyslány byly od dob založení našich organisací.

Proto také boží požehnání. Z modliteb vznikla obětavost a přemíra dobra.

II.

Dosud měli jsme na zřeteli *osobní* vlastnosti, které jsou knězi nepostradatelné, chce-li na sociálním poli blahodárně a úspěšně působiti.

Leč i *pastorální jeho činnost* sama má býti prodchnuta sociálními motivy. Jak se to v jednotlivostech může díti, o tom několik myšlenek.

Kázání nesmí nechati nepovšimnuty mnohé ony otěsy našeho sociálního života. A byt i nesestoupilo do nebezpečné arény sociální politiky, musí přece věřící jasně a věrně v sociálním ohledu orientovati. Kazatel nechť nezapomíná, že tisíci kanály moderního života vtékají do duší jeho posluchačů zmatené, konfusní a nebezpečné idee. Zde musí objasňovati, rozlišovati a oproti bludům stavěti sluneční jasnost křesťanského nazírání na svět, život, práci a společnost, ano jako ceterum censeo stále a znovu rozvinouti celou krásu, velikost a nepřemožitelnost křesťansko-sociálních zásad.

Právě ten hrozný zmatek ve všech oborech života, jehož jsme dnes svědky a contrario přispívá, aby duše knězova roz-

plamenila se k virtuálnímu pathosu. Bude také s prospěchem — dnes více než kdy jindy — velká hlediska křesťanské lásky k bližnímu a spravedlnosti vždy z nových stran nechati záfíti, neboť zde spočívají hluboké rány naší doby. A také mají křesťanského života, křesťanská rodina, musí býti předmětem neustálé péče. V té neb oné formě musí peochvějně býti zdůrazňována zásada: bez sebereformy žádná křesťanská sociální reforma. Učme se od velikých homiletů srozumitelnému výkladu všech problémů doby a jejich naléhavých otázek. Kázání dnešní více než jindy mají obracet pozornost poslůchačů k zlatým hvězdám velikých pravd o boží bytosti a velikosti, o jeho spravedlnosti a milosrdenství, o boží vše řídící prozřetelnosti a věděním člověka. Tak v mnohých duších rozníti se a věčně potrvá světlo, jež ne-zhasne žádná bouřka Volné Myšlenky a internacionály.

Co platí o kázání, platí i o *křesťanském cvičení*. Toto mělo by tu i tam zabíhati v detaily více ještě než kázání a poukazovati na různé stavovské organisace.

Vyučování a škola mohou rovněž velmi mnoho působiti. Na mnohých místech utvořily se spolky sociálně-demokratických a tak zv. pokrokových učitelů. Jakým způsobem tyto vychovatelé mládeže působí na své svěťence, lze snadno uhodnouti. Leč i jinde jest veliká otázka, zdali škola dostatečně vyzbrojí dítě pro životní boj. Bezpodmínečně však musí tak učiniti vyučování náboženství. Jak nádherná přfležitost skýtá se zde katechetům vyložiti ono velké učení v druhém díle »dělnické encykliky« o důstojnosti křesťanské práce, o vážnosti lidského života, o pravém lidském štěstí a vyvrátiti tak hlavní bludy socialistických nauk. A může také děti upozorniti na spolky, do nichž mají později vstupovati a na ty, jichž se mají vystřhati.

Důležitý a výborný prostředek pastorální privátní činnosti jest *návštěva domácnosti*. Tu dá se mnoho vykonati v křesťansko-sociálním smyslu. Návštěvou domácnosti naučíme se lépe než z množství knih poznávati názory a materiální a duševní bídu našeho lidu. Naskytá se přfležitost mimoděk v rozhovoru, v jakési sociálně-apologetické diskusi krátce a výstižně vyvrátiti nejhrubší bludy atheismu a materialismu, zabraňování porodů a jiné smutné obrazy dnešní skutečnosti.

Návštěvou domácnosti získáme důvěry zejména u chudších lidí a razíme jim cestu ke kostelu a k dobré zpovědi. Sypejme perle křesťanské životní moudrosti do bezútěšné a rmutné všednosti těchto usouzených lidí. Poučme je o tisku, o spolcích, o výchově dětí atd.

Jest nesporno, že dnes — zejména ve městech — jsou četní katolíci, kteří jen návštěvou kněze dají se pro církev zachrániti a udržeti. Oni k nám nepřijdou, proto jděme my k nim.

Všechny tyto pastorální námahy dnes však více nestačí. Musí k nim přistoupiti organisovaná činnost. *Organisace* jest veliké heslo naší doby ve všech oborech života. Musíme proto i my

postaviti organisaci do služeb duchovní správy. Obdivuhodné věci se dají vytvořiti dobře promyšlenou, energickou organizací. Žel, že právě v tomto směru lidská slabost působí nám značných potíží. Výstředky spolkového života jsou mnohému knězi pramenem mnohých starostí a mnohých porážek. Avšak jako ve všech jiných věcech, jest také ve spolkovém životě ideál, jehož pevnou a dobrou vůlí lze dosáti.

K sociálně působícím spolkům musíme především počítati spolky mládeže, spolky tovaryšské, spolky dělníků a dělnic, pak Raiffeisenky, zemědělská družstva, dále křesťanská odborová sdružení dělnická, v širším smyslu také různé spolky dobročinné, jakož i spolky abstinentsí. Všechny tyto organizace jsou hodny horlivé péče a vřelých sympatií. Měly by však, aby byly pravými nástroji pastorace, svoji činnost veskrze vykonávati sub specie aeternitatis. Záleží na knězi, aby tímto duchem byly proniknuty.

Tu platí především slova: *Qualis rex talis grex*. Duchovní ředitel spolku má býti především *knězem*, jak v jednání s jednotlivci, tak ve schůzích a poradách. Také hra a žert mají dýchat duchem velikého ideálu. Jest k tomu potřebí ovšem značné míry sebeovládání a askese, aby zachoval si ve všech fázích spolkového života neposkvrěnou ctnost. Mnohému staly se již spolky osudnými, mnohý stal se osudným spolkem.

Musí řídit se heslem: chceš-li posvětit jině, posvět se sám, chceš-li cizí duše zachrániti, zachraň napřed duši svoji. Chceš-li socialismem a Volnou Myšlenkou ohrožený a mnohokrát již zamořený lid z tohoto bahna vysvoboditi, musíš očistiti své vlastní nitro od miasmů tohoto moderního moru a především: modliti se, mnoho se modliti za spolkové své svěřence.

Mnoho dá se říci o *methodách* a prostředcích, jichž má kněz používat k pastorální činnosti v sociálních spolkách.

Především spolková *přednáška* může býti vhodným pastorálním prostředkem, koná-li se dle promyšleného plánu s příslušným s ohledem na to, co posluchače musí zajímati a vychází-li ze zásady: *iustus ex fide vivit*.

Spolek jest také často prostředníkem, který může zbloudilé ovce uvést na pravou cestu, urovnáváti rozladěné poměry rodinné a zachrániti duše, jimž hrozí nebezpečí. Spolky přispívají k rozkvětu *laického apoštolátu*, tohoto veledůležitého a blahodárného díla. Jak nekonečně mnoho pro zdárnou pastoraci mohli by a mohou vykonati *důvěrníci* spolků. Ve větších farnostech měl by býti zaveden system důvěrníků jako vyzkoušený a osvědčený prostředek pastorace. Blaze duchovnímu správci, blaze knězi předsedovi a duchovnímu rádcí spolku, který prostřednictvím tohoto systemu může vykonávati pastoraci.

Rozpravy ve spolcích, debatní večírky a konference poskytují zase příležitost, aby chápatí členové spolku vzdělali se apologeticky a sociálně a stali se neohroženými pionýry křesťanské myšlenky v atheisticky zamořeném moderním hospodářském a spo-

lečenském životě. Kolem silnějších seskupí se slabší a tvoří tak společně oněch 7000, kteří neklekli před Baalem. Mnohou skvělou příležitostí dává nám spolkový život, abychom zavržitelné teorie stran sociálního převratu mohli srovnávat s věčně pravdivými a jedině obšťastňujícími principy křesťanství, jednak ve veřejných přednáškách, jednak v soukromých rozhovorech. Musíme otevřenými očima viděti škody doby a nebezpečí duší.

Jak mnoho dobrého může uzpůsobiti apologeticko-sociální *večerní škola* (kurs), kde jednou týdně shromažďují se miadří zdatní členové, kteří pod řádným vedením nabývají správného porozumění o nejpálčivějších časových otázkách. Vizme jen, co v tomto směru koná sociální demokracie!

Nesmí se také podceňovati paedagogický úspěch, jaký docílují sociální spolky různými *pomocnými pokladnami*. Takové pokladny fedrují cit solidarity, který jest plodem křesťanství. Potlačují egoismus, tiše a nepozorovatelně vychovávají členy k sebeovládání, střídmosti a moudré péči o opatření pro stáří. Posilují život rodinný.

Generální svaté přijímání, exercicie, apologetické přednášky jsou další vhodné prostředky, abychom se přiblížili k poslednímu a nejvyššímu účelu spolků.

Jest však také potřeba, aby každý spolek stále si byl vědom svého úkolu, že není sám o sobě účelem, nýbrž jen prostředkem k účelu, stupněm k druhému spolku nebo prostředkem duchovní správy. Tak na př. spolky mládeže mají své starší členy dodávati dotyčným spolkům mužů a hledati svou čest v tom, aby mladí lidé šťastně propluli bouřnými vlnami mládí do klidných vod dospělosti.

Mnohostranný, niterný a blahodárný může býti styk spolků sociálních se spolky více *charitativními*. Ruku v ruce pracovati — tak zní pravidlo.

Hlavní — panující — myšlenkou veškeré katolické spolkové činnosti musí býti: *státi se cenným nástrojem pastorace, dobrým a časovým prostředkem k záchraně duší v bezpočetných nebezpečnostech moderní doby.*

Dílo veliké, nádherné a nezměnitelné můžeme vykonati, nebude-li mysl naše nikdy klesati, budeme-li všech těchto prostředků a prostředků věrně, horlivě a co možno dokonale užívati, budeme-li poslední a nejsilnější pevnost v sociálním boji — *křesťanskou rodinu* — stále více chrániti a opevňovati.

Naše doba není dobou církví přátelskou a ještě méně kněžím přátelskou. Ze všech institucí přítomnosti jest klerus katolické církve nejnenáviděnější, proti němu zavilou záští útočí mužové převratu a užívají jedovatých zbraní. *A bas la culotte!* Toť heslo pronášené tiše i hlasitě od země k zemi, od národu k národu, od místa k místu. Kdo nevidí za těmito bataillonny této záštitelné armády převratu neutuchajícího generalissima — knížete temnoty — *satanam aliosque spiritus malignos qui pervagantur in mundo?*

Vyrazíme nepřátelům našeho náboženství a jejich přísluho-
vačům z rukou nejostřejší a nejmocnější zbraň, budeme-li s ne-
ochvějnou horlivostí a neutuchajícím nadšením pěstovati sociální
činnost. vztyčíme-li ve válečných táborech naší doby zářící ko-
rouhev kříže. In hoc signo vinces ! x.

Sto krátkých odpovědí na sto volno- myslitelských otázek.

(Dokončení.)

53. Kde jest nebe, v němž se Ježíš posadil na pravici Boha Otce? Vždyť zeměkouli obklopuje nesmírný prostor světový !

Kde je nebe, Bůh člověku neoznámil. Nesmírný prostor svě-
tový, který naši zeměkouli obklopuje, ještě není překážkou, pro
niž by nebe býti nemohlo a to ani tehdy, rozumíme-li nebem
místo jaksi ohraničené. Vždyť i miliony hvězd jsou v nekonečném
vesmíru. (»Sedí na pravici« řečeno obrazně a znamená nevýslov-
nou oslavu lidské přirozenosti Pána Ježíše.)

54. Odkud sestoupil Duch sv. v podobě ohnivých jazyků
na apoštoly? S nekonečného prostoru světového?

Duchu svatému nebylo třeba na apoštoly s nebe sestupo-
vati, protože jako Bůh jest všudypřítomný. Ohnivé jazyky, které
byly *známkou* vnitřního osvětlení apoštolů Duchem svatým, po-
vstaly zázračným působením božím patrně tam, kde bylo lze
je viděti.

55. Ježíš přece nezaložil ani církve, ani neustanovil kněž-
ství, ba nezaložil vůbec nijaké společnosti; nepovstalo to vše proti
jeho vůli?

Zajisté založil Ježíš církve a ustanovil úřad kněžský; dva-
kráte mluví výslovně o církvi (Mat 16, 18; 18, 17); apoštoly po-
volal za první kněze a služebníky této církve a rozeslal je, aby
všechny lidi do společenství této církve přijali (Mat. 28, 19—20;
Mar. 16, 15).

56. Ježíš blahoslaví tiché a pokojné; jsou křesťané tišší než
jiní lidé?

Ježíš blahoslaví sice tiché a pokojné a přeje si, aby jeho
vynavači takovými byli. Nejsou-li takovými, neodpovídají vůli
Kristově.

57. Ježíš poručí svým přívržencům, aby křivdu snášeli,
ránu v tvář trpělivě přijali a sukni i plášť vzíti si dali; proč se
tedy křesťané vzájemně proto žalují?

Těmi slovy nezamýšlel Pán Ježíš prohlásiti, že máme *každé*
bezpráví mlčky snést; vždyť sám pokáral služebníka knížete kněž-
ského, který mu před soudem dal políček. Proti skutečnému

bezprávi smí tedy také křesťan hledati právo u soudu, ba v případech, v nichž by tím bezprávním i jiní trpěli, jest zavázán tak činiti. Pán Ježíš žádá však od nás, abychom i při sebeobraně zachovali důstojný klid a odložili všechnu mstivost.

58. Ježíš zakazuje, aby jeho učedníci skládali si poklady a sloužili mamonu; proč přes to shromažďuje církev a většina křesťanů poklady?

Ježíš varuje pouze před *přilišnou* starostí o pozemský majetek, která působí, že bychom pro ni zapomněli na duši a stali se otroky peněz. Církev jenom proto má jmění, aby chrámové potřeby mohly býti opatřeny a skutky milosrdné konány.

59. Ježíš praví: Boháč stěží přijde do nebe. Proč se nebojí bohatí křesťané, že přijdou do pekla?

Bohatec proto tře se dostane do nebe, že jest v stálém nebezpečí, že se dá svěsti bohatstvím k bujnému, hříšnému životu. Ctnostnému bohatci netřeba se báti více než komukoliv jinému, že přijde do pekla. Obávají-li se bohatí křesťané, že se dostanou do pekla čili nic, jest asi pouze jim známo, ne však tazateli.

60. Ježíš zakazuje přísahati; proč přísahají křesťané a proč dokonce nutí každého u soudu k zapověděné přísaze?

Ovšem slova Spasitelova u Mat. 5, 34—37 slovně zní tak, že nemáme vůbec přísahati. Spasitel však chce jimi říci, že by bylo nejlépe, kdyby všichni lidé byli tak upřímnými a pravdomluvnými, aby přísahy *vůbec nebylo* třeba; proto máme jen v *důležitých* případech, kdy je to naprosto nutné, svoji výpověď přísahou stvrditi. Takový důležitý případ pro nás nastává u soudu, poněvadž tam běží o právní výrok co možná jistý. — Katolíky učí i církev, že přísahati v důležitých případech jest dovoleno.

61. Kristus praví: »Milujte nepřátele své!« Proč se křesťané bratrovražděně pronásledovali, na př. katolíci a evangeliści?

62. Již při narození Kristově zpívali andělé: »Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem!« Proč křesťané vzájemně mezi sebou svedli tolik bitev a proč velebí do dneška válku jako cosi krásného?

Nenávidí-li se křesťané, nejsou poslušni příkázání Ježíšova, nýbrž dávají se strhnouti svými vášněmi.

Žádný křesťan nenazývá válku čímsi krásným; mluví-li se o válce, lze jen to krásným nazvati, je-li vojna hotov obětovati svůj život k obhájení své vlasti.

63. Kristus káže: Neproklínejte, nesuďte a neztracujte, proč křesťané tak mnoho hrozí kletbou, soudem a zatracením?

Křesťané jistě nehrozí kletbou, soudem a zatracením více, než jiní lidé. Jestliže však církev neb kazatel poukazuje na kletbu, soud a zatracení a tak před hříchem varují, pak hrozí zatvzrzelým hříšníkům jenom těmi tresty, které Kristus sám předpověděl.

64. Kristus vypravuje v líčení posledního soudu, že sám řekne těm, kteří budou na lavici postaveni: »Odejděte ode mne,

zatracenci, do ohně věčného! Což se bude moci k tomu odhodlati on, dobrý pastýř, který o jednu zbloudilou ovečku více péče má než o 99 jiných?

Ježíš chtěl ovšem a též při posledním soudě bude si toho přát, aby všichni lidé mohli dojíti spasení. Avšak jeho dobrota nemůže se státi slabostí a obdařiti věčným štěstím také ty, kteří je od sebe odmítli.

65. Práví-li Ježíš, že »mnoho je těch, kteří vcházejí širokou branou a prostrannou cestou, která vede k zahynutí« a »málo jest těch, kteří nalézají těsnou bránu a úzkou cestu, která vede k životu« — pak ovšem umřel pro spasení *všech* lidí marně?

66. Přejde-li většina lidí do pekla, nejvíce se z toho zarduje ďábel; nebude mít největší užitek a kořist ze stvoření světa?

Byť i vykupitelská smrt Kristova pro některé lidi byla nadarmo, přece jest pro velikou část lidstva s užítkem. Že by většina lidí věčně zahynula, jest naprosto nedokázané tvrzení. Ze slov Kristových u Mat. 7, 14 a Luk. 13, 24 lze nanejvýš usuzovati, že ne pouze několik málo lidí, ale poměrně veliký počet lidí zahyne. — Ďábel není schopen oblažující radosti, nýbrž naopak, jest nejnešťastnějším tvorem, a to jak pro muka vlastní, tak i pro věčné trápení svého nešťastného okolí, ač mohl v nebi požívatí plného štěstí.

67. Neteskní Bůh proto, že, ač všemohoucí a vševědoucí, přece stvořil svět ponejvíce ke zlu a pro triumf ďáblův?

Není pro Boha příčiny k zármutku nebo k lítosti; vždyť ve své vševědoucesti již *předvídal*, že vykoupení bude vzhledem k některým lidem marno, ale přece se rozhodl lidstvo vykoupiti. Zármutek neb lítost máti jest Bobu *nemožno*, poněvadž požívá největší a nezměnitelné blaženosti. Konečně také vítězství, triumf, není triumfem ďábla, nýbrž triumfem Boha; vždyť i ďábel a jeho přívrženci musí uznati spravedlnost a (byť i nepoužitou) dobrotu boží a jsou schopni pouze malomocného záští a závisti.

68. Je-li Bůh »lásky« a dobrotivým Otcem všech lidí, kterak může přihlížeti k věčnému utrpení a mukám převážné části svých dítek, aby zároveň s nimi netrpěl? Mohl by nějaký otec neb matka na zemi cosi podobného klidně snést?

69. Mohl by Ježíš, milosrdný Spasitel, dívati se na věčné tresty, které většina lidí v pekle snáší, aby neplakal, jak to učinil nad ztraceným Jeruselem?

Nelze přirovnávati Boha k člověku a posuzovati jej měřítkem *našich vlastních citů*. Dokud člověk na zemi žije, jest Bůh ochoten prokázati mu kdykoliv svoji lásku a milosrdenství; když však doba zkoušky uplynula, rozhoduje pouze spravedlnost boží. Co však před Bohem spravedlivo jest, s tím může býti i člověk srozuměn.

70. Mohli by svatí v nebi býti blaženi, kdyby jejich příbuzní byli v pekle?

71. Jestliže svatí druhdy na zemi zvláště milosrdnými byli k lačným, nemocným, uvězněným, zda nebudou v nebi teprve naříkati nad vězni v pekle a nebudou jim vysvobození přát? Anebo jsou snad svatí nyní tak tvrdého srdce, že se o zatracené bratry své již ani nestarají? Jsou tak sobečtí, že jen na svou ochranu pamatují?

Ani svaté v nebi nesmíme posuzovati vlastním měřítkem! Jejich vůle může se řídit pouze *vůli boží*, a proto jim to, čeho spravedlnost boží žádá, nepůsobí žádné bolesti a to ani tehdy, kdyby Bůh i vlastní jejich příbuzné odsoudil. Proto nelze říci, že by měli necitelné, tvrdé srdce, nýbrž jsou pouze spravedliví.

72. Mohli bychom si přát, abychom jednou k těmto svatým náleželi?

Jestliže tazatel si nepřeje náležeti k svatým v nebi, jest to jeho věc; většina katolíků si přeje, aby byla k svatým připočtena.

73. Mohou se svatí v nebi věčně radovati? Nenudí se při tom?

74. Nebyl by věčný život bez práce a snahy věčnou smrtí?

Věčný život nespočívá ve věčné nečinnosti, nýbrž naopak v úplné a zároveň oblažující činnosti našeho poznání a chtění, jež požívají nevyčerpatelné krásy a dobroty boží. (Námítky tyto mají svůj původ v tom, že dle poměrů života pozemského se soudí na život nebeský.)

75. Proč se netěší křesťané na smrt, jestliže doufají, že z tohoto slzavého údolí budou přeneseni do nebeských radostí? K čemu je jim třeba útěchy v hodině smrti? Neměli by spíše přijímati blahopřání k odchodu k Bohu?

Všichni opravdu zbožní křesťané se těší na smrt jako na odchod k Otci, k Bohu. Přece však hledají — a to zejména ti, kteří v životě často zbřešili — v hodině smrti útěchy v přijetí sv. svátostí, aby po předchozím svátostném očištění od hříchů na nastávajícím spravedlivém soudě lépe obstáli. — I »volnomyslitelé« hledali zhusta v hodině smrti útěchu před hrůzami blízkého soudu.

76. Kde jsou duše zemřelých až do vzkříšení z mrtvých v poslední den?

Duše zemřelých jsou před vzkříšením buď v nebi, neb v pekle, neb v očišti.

77. Odkud přišli Mojžíš a Eliáš, když se před Ježíšem a jeho učedníky ukázali?

Duše obou proroků přišly pravděpodobně z předpekla a zjevíly se zázračným způsobem třem učedníkům. Možná však též, že tři učedníci při proměnění Páně viděli a slyšeli Mojžíše a Eliáše jenom v zázračném *vidění (zjevení)* bez skutečné přítomnosti obou prorokův

78. Proč věří katolíci v očištěc, evangelíci ne?

79. Proč vůbec učí katolíci, evangelíci a mnohé jiné křesťanské sekty rozličným článkům věroučným, proč mají tak odlišné instituce; vždyť všichni přece chtějí věřit v téhož Boha, Spasitele, sv. Ducha a v totéž slovo boží?

Rozličné společnosti náboženské čerpají své náboženské pravdy hlavně z knih Nového Zákona, a snaží se z něho dokázati, že jejich názory jsou jediné správnými. Protože v těchto knihách, jako vůbec v každé knize, dletem jsou některá místa, jež nemusí býti právě s naprostou nutností *v určitém smyslu* vykládána, s druhé strany pak pravost těch knih neb jednotlivých míst nelze s naprostou, všechnu pochybnost vylučující jistotou dokázati, stalo se během časů, že někteří přidrželi se *bludných výkladův*, a na tom základě založeny jsou rozličné společnosti náboženské, které ve svém učení se od sebe liší a si odporují, ačkoliv všechny celkem k témuž Bohu a k témuž Kristu se přiznávají. Z toho je patrné, jak důležitým a nutným jest *neomylný* učitelský úřad v církvi, který věřící před bludnými výklady chrání.

80. Nemá člověk sám o tom přemýšleti, která církev má nejvíce pravdy? Může se slepě spolehnouti na to, že náhodou zrovna v pravé víře byl pokřtěn?

81. Mohou vůbec katolíci, evangelíci, ale také Indové, Mohamedáni atd. odpovídati za to, že v té neb oné víře se zrodili a ji přijali?

82. Což netvrdí každé náboženství, že právě ono jest pravým a nejlepší? Všechna náboženství nemohou míti pravdy!

83. Mohou lidé proto do pekla na věky odsouzeni býti, že svými rodiči a prostředím, v němž žili, byli vyučeni ve víře nepravé? Byl by trest ten spravedlivým?

Ovšem, pravé náboženství může býti pouze *jedno* a rovněž pravá církev může býti pouze *jedna*, a sice to náboženství resp. ta církev, jichž pravost solidními důvody lze *dokázati*. — Co se týče povinnosti přemýšlení, zda kdo *v pravé víře* žije, mají platnost asi tyto zásady: Pokud jednotlivec nemá nijakých pochybností v příčině pravosti víry, k níž se přiznává, nemá také povinnosti k zvláštnímu přemýšlení; přece však jest vázán ve svém náboženství dostatečně se dáti vyučiti. Vzniknou-li však v něm pochybnosti o pravosti náboženského vyznání, k němuž se přiznává, nastává mu vážná povinnost, přemýšlením a studiem jak jen možno odstraniti tyto pochybnosti. Pozná-li pak, že některé *jiné* náboženské vyznání jest pravým, jest zavázán, svého se zřítci a k tomu, jež pravým seznal, se přihlásiti. Nemůže-li však dojíti bezpečného poznání, nemá jiné povinnosti leč tu, aby byl *hotov* přijmouti pravdu bezpečně poznanou. — Jediné proto, že někdo zdědil po rodičích nepravé náboženství, nebude nikdo odsouzen; jenom vlastní těžkou vinou může býti člověk zatracen.

84. Nebyli a nejsou někteří pohané a nevěřící dobrými lidmi a nezaslouží si, aby přišli do nebe spíše, než některý vě-

hřící zločinec, jenž před smrtí pokání činí a odpuštění hříchů dojde?

I pohané i nevěřící — ovšem bez vlastní viny — mohou býti dobrými lidmi. Konají-li, pokud na nich jest, všechno, aby v každém ohledu dobrými lidmi byli, mohou i oni dojíti věčné blaženosti (na př. křtem žádosti) způsobem mimořádným. Bůh dává každému člověku milost ke spasení potřebnou.

85. Proč nezní desatero božích příkázání v katechismu do slova tak, jako v bibli? Mohou lidé libovolně měniti nejdůležitější slovo boží?

Katolický katechismus uvádí takové znění desatera božích příkázání, které úplně vystihuje smysl textu biblického, a také nikde nevrzdí, že by jeho (katechismové) znění bylo slovným textem biblickým. Katolická církev ovšem vysvětlila to neb ono příkázání boží a volila k tomu vhodné výrazy; k tomu jest oprávněna jako povolána a Bohem samým pověřena vykladatelka Písma sv !

86. Může člověk opravdu milovati Boha, jehož nikdy neviděl?

Zcela jistě můžeme Boha milovati, byť bychom ho neviděli, právě tak, jako můžeme milovati lidi, kterých jsme nikdy neviděli, o nichž však víme, že nám dobré prokázali. Dokonaleji budeme milovati Boha tehdy, až ho jednou budeme moci viděti.

87. Může člověk milovati Boha, jehož se má báti? Bojíme se rodičů, jež milujeme? Nejsou ústa a bázeň něčím docela rozdílným?

Zajisté můžeme Boha milovati a zároveň se ho báti. I děti mohou své rodiče milovati a jich se báti, vždyť vědí, že rodiče přes lásku k dětem budou je trestati, dopustí-li se něčeho zlého. (Bázeň dětinnou lze dobře spojití s láskou.)

88. Má dítě rodiče proto ctíti, aby mu dobře bylo a aby dlouho živo bylo na zemi? Toť je přece vypočítavost a prospěchářství! Naopak i churavé dítě, byť i záhy (dříve než rodiče) zemřelo, jest povinno dvojnásobnou láskou lnouti k rodičům, kteří o ně s tak velikou námahou a starostí pečují!

Nikde se neporoučí, aby děti milovaly rodiče jen proto, aby byly dlouho živý a aby jim dobře bylo na zemi. Proto i dítě slabší, které nemůže očekávati, že bude dlouho živo, má rodiče vděčně milovati. Bohu tak mnoho záležel na tom, aby toto příkázání zvláště bylo plněno, že vedle věčné odměny slibuje i časnou, totiž dlouhý život a blahobyť.

89. Nebylo by lépe, aby vůbec lež byla zakázána než *•křivé svědectví•*?

Osmému příkázání božímu dle výkladu církve jest tak rozuměti, že nejen křivé svědectví, ale především i lež a přetvářka jest zakázána.

90. Jest manželka, služebník a děvečka bližního právě tak jeho majetkem jako jeho dům a dobytek? A jest dům nejdůležitějším, protože v 10. příkázání jest na prvním místě jmenován?

Manželka, služebník a děvečka nejsou a ani u Zidů nebyly nikdy majetkem hospodáře tou měrou, jako dům a dobytek. V jakémsi smyslu jsou však jeho majetkem, a to potud, pokud o jejich službě a práci rozhoduje. Slovo »dům« má zde týž význam, jako souhrn všeho majetku hospodářova.

91. Většinou lidé nedali Bůh ani domu, ani pole, dobytka a jiných statků — jak Luther v 1. článku vykládá!

Luther tak nesprávně tvrdil. Církev katolická tomu neučí.

92. Není povinností rodičů starati se o šaty, boty, jídlo a nápoje pro děti? Nezahynuly by děti hladem, kdyby jim rodiče neb jiní lidé ničeho nedali?

93. Chrání Bůh děti přede vším nebezpečím? Přece však mnoho dětí přijde k úrazu neb neštěstí, nedozírá-li nikdo k nim!

94. Nebylo by příčinou mnohých neštěstí, kdyby lidé o příští den nepečovali a jako pachtivo a lilie ani neseli, ani nepracovali, ani se nestarali?

Jak četná místa Písma sv. nás zpravují,*^{*)} slíbil Bůh ovšem člověku svou pomoc a také k ochraně lidí ustanovil anděly; též Kristus Pán v překrásných obrazech péči boží o člověka nastínil.*^{**)} Než při tom všem jest jasno, že Bůh, čině ta zaslíbení, nezprostil člověka té součinnosti, které *rozumná* přirozenost člověka vyžaduje. Proto jest povinností každého člověka, aby sám o sebe a své blaho pečoval, a povinností rodičů, aby o blaho dítek svěřených v každém ohledu se starali.

95. Dosvědčuje zkušenost životní, že zaslíbení: »Proste, a bude vám dáno«, ujišťující nás, že naše modlitby budou vyslyšeny, jest pravdivé a správné?

Ovšem nebývá každá modlitba a v žádané míře vyslyšena, některé modlitby nebývají buď zdánlivě aneb vůbec docela vyslyšeny. *Okamžitě* vyslyšení kterékoliv modlitby Bůh však nepřislíbil. Nad to boží zaslíbení, jak přirozeno, předpokládá, že člověk bude prositi o takové věci, které uzná Bůh pro prosebníka za *spasitelné* a nikoliv škodlivé, a že člověk bude se modliti *náležitě*. Některé modlitby nebývají *zdánlivě* vyslyšeny, protože Bůh neuděluje toho, zač člověk prosí, avšak místo toho dává prosícím jiné, mnohdy užitečnější a cennější dary, třeba by prosebník o tom ničeho nevěděl. Avšak jest zcela jisto, že žádná *náležitě* konaná modlitba nezůstane bez výsledku.

96. Není to cosi hrozného, má-li se již dítě nazývati bídovým hříšníkem? A při tom jest prý křesťanské náboženství tak krásné a oblažující?

97. Což jsem tak zlý a ubohý, že vlastním rozumem a vlastní silou nemohu uchopiti se záchranné ruky Spasitelovy? Což jest život člověka špatným a zlým již od maličkosti? Jsou všichni lidé hříšníky od přirozenosti?

^{)} Žid. 1, 14; Žalm. 33, 8; Mat. 18, 10.

**^{*)} Mat. 6, 25 a násl.; Luk. 12, 22 a násl.

98. Neprokazují mi rodiče, kteří jsou mi přece ze všech lidí nejbližší, četná dobrodíná, za něž ničeho nemají a při nichž na Boha a nebe nemyslí?

99. Což se neradují já sám často z něčeho dobrého, což nemám dobrých myšlenek a pocitů, což nekonám rád něco dobrého?

100. Neříkají moji rodiče často: Tys dobré, hodné dítě? Nemilují a necelují mne, což mi nejvíce prospívá, abych dobrým byl? Nejsou tedy moji rodiče ke mně lepšími nežli katechismus?

Posledních pět otázek týká se lutherského katechismu; katolík na ně odpovídá takto: *Víra křesťanská jest věru krásná a utěšující*; vždyť nám hlásá evangelium blahou zvěstí o Ježíšovi, našem *Spasiteli a Vykupiteli*. Ovšem přichází člověk na svět s hříchem dědičným a jest proto již od přirozenosti synem hněvu (Efes. 2, 3). Rovněž jest správně, že člověk i po shlázení hříchu dědičného nese *následky* jeho, které záležejí hlavně v tom, že vůle člověka jest spíše nakloněna ke zlému než k dobrému. Proto jest nutno, aby dítě k dobrému bylo *vedeno* a také dospělý člověk musí po celý život svůj s náklonností k zlému *bojovati*, chce-li cestou ctnosti vytrvale kráčet. Víra však hlásá nám tu potěšující pravdu, že pro vykupitelskou smrt Kristovu byli jsme ve křtu svatém od hříchu dědičného očištěni a *syny božími**) učiněni, že milost boží nás životem provází, nám proti zlému pomáhá, nás posiluje, klesneme-li, nás opět pozdvihuje a konečně, setrváme-li statečně v boji až do konce, k věčnému vítězství a věčné odměně do nebe nás uvede. — Jest sice jisto, že jednotlivý člověk i *bez* milosti a *bez* ohledu na Boha a nebe může činiti leccos, co v přirozeném smyslu jest *dobrym*, avšak přece jenom *víra a milost* dodávají člověku v nejdokonalejším smyslu ceny a důstojnosti, totiž ceny a důstojnosti nadpřirozené.

Pastýřský list kardinála Desideráta Merciera¹⁾ z roku 1914.

Jsem křesťanem.

Nejmilejší bratři, jakmile byla církev uvolněna, aby své náboženství upravila, ustanovila, aby téhodny, velikonoční svátky

*) I. Jan 1, 3.

¹⁾ Autor tohoto pastýřského listu jest muž věhlasu světového, jenž jest i mezi jmény pro budoucí konklave jmenován.

Výtečná díla filosofická jsou v katolickém světě známa. Méně známo bude, že kardinál Mercier chopil se péra, když liberární »Etoile Belge« napsal nauku katolickou a napsal listu apologetickou stať tak přesvědčivou, že redakce nejen list otiskla, ale prohlásila, že si bude klásti za čest stať jeho přinést a opravila svůj nesprávný článek.

Myšlenky kardinálovy jsou vzácné a dají se lehce užiti, proto je uvádíme důstojnému duchovenstvu. List se má čísti ročně. P. r.

předcházející, sloužily ku přípravě přijetí svatého křtu, což se dělo posty, křesťanským vyučováním a modlitbou učedníků víry. Noc Bílé soboty byla strávena v Římě nadobyčejnou slavností. Papež sám konal bohoslužbu v basilice lateránské. Odevšad hrnul se lid v zástupech onu »svatou velikou noc« slavit a až do rána trvaly náboženské slavnosti. Jedni, Latínští aneb Řekové, Gothové, Lombardové, Frankové aneb Anglo-Sasové, ucházeli se o milost, aby ke Kristu byli přivtěleni, co možno nejbliže u hrobu apoštolů stojíce; druzí, krevní aneb přátelé křtěnců, hleděli k tomu, by při té příležitosti své zrození ve víře si připamatovali a v obcování s novorozеныmi církvě svoji vděčnost vzbudili a svoji horlivost rozohnili. Vítězné alleluja Bílé soboty a Božího hodu velikonočního bylo zároveň upomínkou zmrtvýchvstání Spasitele a znovuzrození křesťanského lidu. Každého roku, rozmilí bratři, na Bílou sobotu ponouje církev ještě do křticí vody svčenu svíce, kteráž jest, osvěčujíc temnosti noci pohanství obrazem »Toho, jenž vás vaším příchodem na tento svět svými paprsky osvítil«, ještě stále zpívá církev její skvostný *Exultet*; avšak, jak mnoho z vás dá se vznešenými myšlenkami onoho starožitého zpěvu uchvátiti a jeho dojemnou mocí nadchnouti? Ó bezcitnosti lidského srdce! Ó zdouhavé liknavosti našich myšlenek! My teprve oceníme dobrodiní, když je pozbudeme, my si vážíme cenu zdraví teprve když nemocní ležíme, my chápeme cenu svých očí teprve, když oslepeme. Tím více měli bychom se starati, abychom získali božího dobrodiní, vzácnou perlu, jež sama má větší cenu než veškeré bohatství světa, dostáváme dar víry, v této víře rosteme pod ochranou křesťanského křbu a pod dobročinným a vzdělávacím vlivem svého farního kostela. A kdo vzdor tomu myslí na to, aby výroční den svého křtu oslavil, byť to byla jen vnitřní radost jeho duše? Nestrpěli byste, by jedno z vašich maličkých pomlázku aneb důkaz lásky od vás obdrželo a vám nepoděkovalo. A právě tak vy, kteříž nejvýtečnějšími přízněmi božího milosrdenství jste zahrnuti, beze všech výčitek svědomí myslíte, že máte právo býti nevděčnými!

Nejmilejší bratři, využítujte tyto téhodny ku prospěchu, ku sebezapírání a pokání, musí vás připraviti ku svátkům velikonočním, tažte se často sami sebe: »*Jsem skutečně křesťanem?*« Vy mi bezpochyby odpovíte: »*Zajisté!*« Vykonávám každého roku svoji velikonoční povinnost (zповěď a přijímání), v neděli chodím na mši svatou, zachovávám posty a zdržuji se masitých pokrmů. Velmi dobře, přejí vám štěstí za to.

Avšak my jsme si dobře nerozuměli; vy míníte jisté určité výkony křesťanského života, já však chci spíše mluvit o stavu býti křesťanem. A abych se ještě jasněji vyjádřil, rozvinuji svoji otázku a zdokonaluji ji následovně:

I. Jsem křesťanem. Po jakém znaku lze poznati, že jsem křesťanem?

II. *Jsem křesťanem? Vydává život můj skutečně svědectví o Kristu?*

III. *Fakými prostředky dokáží svoji věrnost ke Kristu?*

Pojednání.

I.

Jsem křesťanem. Dle jakého znaku možno seznati, že jsem křesťanem? Nejmilejší bratři, viděli jste kdy něco dojemnějšího nad starostlivost matčinu, kteráž útlou ručinku svého dítěte ve své ruce tiskne a ji uctivě vede od čela k prsům a od prsou na levou a na pravou stranu a při tom před jeho maličkými rty, jež začínají žvatlati, posvátná slova předříkává: Ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého? Znáte něco slavnějšího nad výraz otce, jenž nad schýleným čelem svého syna ochraňující znak božského Ukřižovaného tiskne v okamžiku, když syn opouští dům otcovský, aby jej zaměnil na život plný nebezpečí na universitě, v kasárnách, na dráze života při vojsku aneb v kněžském stavě? Můžete snad bez hlubokého dojmu na našich náboženských shromážděních býti přítomni, když biskup vyzvedne ruce celé své stáde v téměř citu otcovské náklonnosti objímá a vám a vašim drahým požehnání nebes na všechny strany posílá? Odkud se dostává znamení kříže jeho působící moci? Odkud berte svůj náboženský význam? Slova, kteráž při děláni kříže vyslovujeme, dávají výklad o tom Neříkáme pak: *Ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého?* To jest tolik, jako bychom teklí: *Za příčinou sv. Trojice*, aneb též: *Všemohoucím působením tří božských osob* znamenám tě, neb znamenám se, znamenám kříže. Posílá-li král zplnomocněnce k cizímu národu, odebrá se poslanec ten ve jménu svého panovníka a jest zplnomocněn, aby ve jménu svého panovníka mluvil a jednal, tak že vláda, jež jej přijímá, jemu tutěž vážnost a důležitost jako králi jeho připisuje. Něco podobného děje se též ve věci náboženství. Činíte-li s věrou znamení kříže, vyznáváte, že tři božské osoby tímtež projevením vůle odhodlaly se milostivě svět spasiti křížem, a znamenáte-li se sami znamením kříže, dosvědčujete, že v jeho moc věříte, že Pána našeho Ježíše Krista za svého božského Spasitele uznáváte a že s vděčností a láskou lnouce ku kříži jakožto nástroji jeho vykoupení, chcete v životě i smrti s ním býti sjednoceni, přijavše slovo velikého apoštola za své vlastní: *»Christo confixus sum cruci«* (ad Galatas II, 19), *»Jsem s Kristem na kříži přibitý a držím se na něm pevně.«* Váš katechismus vás učil, že znamení kříže jest znamením křesťana. A vskutku je tomu tak v tom totiž smyslu, že svatá Trojice při křtu to neviditelné znamení Kristovo ve vaši duši vtiskla a vás za učedníky jeho školy zapsala, že biřmování vás za vojny pod jeho prapor zařadilo a že po celou věčnost křesťané — buďte ku jejich zahanbení v pekle aneb ku jejich slávě v nebi — toto nesmazatelné svědectví zachovají (podrží) o jejich nevěrnosti aneb

jejich věrnosti ku zákonu jejich původu. Kříž jest však též znakem, dle něhož se křesťan před lidmi poznávati dává a jímžto slavnostně prohlašuje, že se odlišuje od nevěrců aneb odpadlíků a se zavazuje žítí a zemřítí v souhlasu s evangeliem.

A to jest právě příčina, nejmilejší bratři, proč vás kříž všude musí sledovati a vás všude se svým symbolickým znakem musí znamenati (od jiných lišiti). Nechať kříž zdobí váš domácí krb a nechať tam zaujme čestné místo, nechať visí ve vaší dílně, nad kolébkou vašich dětí a proti vašemu manželskému loži. Znamenajte se křížem před a po jídle, při odchodu z domu a při příchodu z cesty; tiskněte jej ráno a večer na čelo svých dětí, znamenajte se jím vždy s větší úctou ve spojení s knězem, jenž vám evangelium předčítá, kladte jej na své čelo, abyste Bohu Otcí působení na váš rozum posvětili, na vaše ústa, abyste své slovo Bohočlověku v zástavu dali, na vaše prsa, abyste v lásce svatého Ducha veškeré náchylnosti srdce posvětili. Nezpítvorujte toto náboženské vyznání, jež znamenati musí, co Kristus pro vás jest a co vy sami jste pro něho, směšným posunkem aneb nesouvislým znamením. Lépe by bylo nedělati žádné znamení kříže než je dělati neuctivě. Avšak vy si to budete počítati za čest, dělati znamení kříže s uctivostí.

Víte, že církev uděluje 50 dní odpustků na poznamenání se znamením sv. kříže a 100 dní, učiní-li se svěcenou vodou a to pokaždé. Neopovrhujte tímto tak snadným prostředkem, apomáhejte jím svým drahým zemřelým v očisti, snad sami prosí v tomto okamžiku o přispění a umírnění v jich utrpení.

Vzpomínám si ne bez dojmu případu, jež jsem si ze své mladosti zapamatoval. Montalembert, statečný obránce pronásledovaných Poláků a Irů, pravil jednou: »Kdyby mi bývalo po-přáno žítí v době našeho milého Pána, nebyl bych žádal býti přítomen při jeho proměnění na hoře Tábor, ani při jeho slavném vjezdu na Květnou neděli, a'e nejráději bych jej byl sledoval na Kalvarii v tom v okamžiku, když můj Ježíš uprostřed spustlých žoldnéřů, pod tíží svého kříže na zem upadl a ráčil čekati, až Šimon Cyrenejský mu přijde pomoci, (Charles Montalembert, publicista a politik francouzský, narodil se v Londýně, týž byl jedním z nejslavnějších ochraňovatelů katolicismu, žil od roku 1810 až 1870, poznámka překladatelova.) Nejmilejší bratři, Kristus nastupuje ještě pořád cestu na Kalvarii. Tak to určila boží Prozřetelnost ve svých neproniknutelných rozumem naším úradcích. Ten den zajisté jednou přijde, v němž všichni jeho nepřátelé, nataženi v smrti, jemu za podnoží sloužití budou v jeho vítězství, avšak zatím jest život církve na zemi bojem, každý křesťan musí po celý svůj život jméno Ježíšovo neohroženě vyznávati, chce-li aby Ježíš o něm vydal svědectví před svým věčným Otcem. Nepřátelé Kristovi mají pohotově dvoji armádu: jedna utočí v předu, druhá se strany; první jest prudkou v útocích, druhá jest nebezpečnější, jest lstivější a schovává se pod maskou nestrannosti,

kteřou teď v pravém barbarismu zovou »sešvětštěním« aneb »laicitou«. Býti nestranným, jest býti slabým, nehlásiti se ani k tomu ani k onomu, ani ano ani ne hlasovati, to jest, zdržeti se a potom si umývati ruce jako Pontský Pilát činil, aneb nechat činiti jako ti židovští zbabělci, kteří Krista na Kalvarii sledovali a nebylo jich asi málo v tom zástupu, kteří z podivné všemohoucnosti Spasitelovy měli prospěch, kteří od něho zpět nabyli: jedni zraku, druzí sluchu, jiní opět chůze, jiní docela i život, ale kteří v tomto okamžiku se třásli před povykující a hulákající drzostí nestydatých pronásledovatelů a tajně odcházel, anebo se svých projevů zdržovali, zkrátka byli nestrannými. »Domníváte se snad,« praví Bossuet, »že Lucifer, poněvadž je odvážným, vás ve veřejném poli napadne. Ó ne! Tak on nejedná. Jeho nepřátelství je spojeno s nepřiznání a nepřiznání jest chladná, skrytá náruživost, jež ke svému cíli dospívá tajnými, chytrými nástrahami. A proto jest se nekonečně mnoho míti na pozoru před satanem, jest jeho lest více k obávání než jeho násilí. Právě jako nakažlivý výpar se uprostřed vzduchu rozšiřuje a třeba by smysly nechápaly svým jedem do srdce nepozorovaně vniká, taktéž zkazil pekelný duch čistotu duší tajnou a necitelnou nákazou. (Bossuet. Sermon sur les démons. Oeuvres oratoires de Bossuet, par l'abbé Lebarq, tome I. p. 353.) Svatý Ignác, statečný španělský voják, po svém ke Kristu navracení píše ve své knize, *Duchovní cvičení*, že společnost je rozdělena na dva tábory, každý z nich stojí pod svým vlastním praporem seřáden: prapor satanův stojí pohotově kol Babylona, města vzpoury a spustošení, prapor Kristův skví se ve svatém městě Jerusalemě, jsa obrazem pokoje v pokoje a lásce. Zvolte si tedy svůj prapor, ozbrojte se svým znakem a krácejte v řadě vpřed ve svém oddělení. Kristus poznává své dle znamení kříže. Novit Christus qui sunt ejus. Kéž toto znamení vás chrání na cestě života, vaše údy svatým olejem pomáže ve vašem posledním zápasu, kéž spočívá ve vašich ztuhlých rukou na smrtelné posteli a váš hmotný pozůstatek opatruje ve vašem posledním přibytku! Není mi možno, nejmilejší bratři, vám nesčetné případy uváděti, v nichž jste povinni sami ukázati se křesťany. O dvou však se zmíním, kteréž za dnešních dnů věrnost ku praporu aneb bohužel zbabělost přeběhlíka zvláštním způsobem ukazují. Každému z vás se přihodí, že se vydá na cestu, přijde do hotelu, hostince aneb hospody a jest to podivný případ, že ti, kteří naši země cestují, nezdídka nabývají dojem, že Belgové ve veřejnosti neopravňují ku pojmování, které vzdor tomu velice zasluhují, že jsou katolickým národem. Proč? Inu protože velmi často Belgové mimo dům neukazují se tak, jak jsou skutečně ve svém domácím životě.

(Pokračování.)

LISTY HOMILETICKÉ.

Neděle devátá po sv. Duchu.

Pláč a smích.

»Ježíš . . . vida město, plakal nad ním.«
Luk. 19, 41.

Veleben svými učedníky blížil se Pán Ježíš posledně k velikonočním svátkům do Jerusalema. A když přišel blíže a viděl město, plakal nad ním, řka: »Ó kdybys bylo i ty poznalo, co tobě jest k pokoji, ale nyní jest to skryto před očima tvýma.« Potom předpověděl zkázu města Jerusalema, toto proroctví splnilo se několik let po odchodu Pána Ježíše z tohoto světa.

Co Spasitele tak hluboce dojalo, že plakal? Předně zaslepení obyvatelů města Jerusalema, ke kterým přichází, aby byl od nich, jak sám krátce před tím svým učedníkům předpověděl, pohánům vydán, bičován, uplván, ukřižován.

»Jerusaleme, Jerusaleme,« pravil, »který zabíjíš proroky a kamenuješ ty, kteří k tobě posláni jsou! Jak často jsem chtěl dítky tvé shromáždit, jako kvočna shromažďuje kuřátka pod křídly, ale nechtěl jsi. Viz, dům váš má vám opuštěn zůsta-ven býti.«

Než Pán Ježíš plakal také ze soustrasti, soustrast to byla s navštívením, které nad město přijde při zkáze, která spojena byla se spustošením, jakého svět ještě nezažil.

Kristus Pán dle zpráv sv. evangelia plakal dvakrát, u hrobu Lazarova a při vjezdu do Jerusalema, ale sv. evangelium nám nevypravuje, že se Pán Ježíš smál.

Nám lidem není pláč jistě žádnou rozkoší, ačkoli jsou také slzy radostné; naproti tomu milujeme smích jako znamení veselosti.

Život náš nám dává více podnětu k pláči než ke smíchu, a tato země se proto právem a krásně nazývá »slzavým údolím«. Proto jest první životní znamení člověka, když přichází na tento svět, pláč.

Aby potěšil plačící a truchlící, stal se Syn boží člověkem a učil nás, že naše životní cesta jest cesta utrpení a kříže, a že trvalé radosti teprve na onom světě účastni budeme.

»Budete kvílet i a plakati, ale svět se bude radovati, vy pak se budete rmoutiti, ale zármutek váš obrátí se v radost,« dí Kristus Pán. (Jan 16, 20.)

Kdo zde na zemi kvílí a pláče, má se držeti Ducha svatého Utěšitele, kterého nám Bůh Otec seslal, a jeho zármutek tak obrátí se jednou v radost.

Ti pak, kteří na zemi náleželi mezi smějící se, kterým svět poskytuje, co srdce jejich obveseluje, kteří jen hledají, co působí radost a rozkoš, obyčejně nic nechtí vědět o tom, který plačící, truchlící nám blahoslavi a nám radí, abychom ho na cestě kříže a utrpení následovali. Jich smích však se proto jednou obrátí v pláč, neboť dle výroku Páně čeká na ně místo, kde jest pláč a skřípění zubů na věky.

Nemáme, nesmíme se tedy smáti? Obdařil Bůh nás jedině před ostatními tvory schopností smáti se a plakati, abychom se smíchu vůbec vzdali?

Zajisté nikoli. Co jest mi'ejšího než úsměv malého dítěte? A kdo nám bude brániti vyjadřovati radost a veselost srdce smíchem? Ale jako přemrštěný pláč a náfek není hezký, právě tak příliš hlasitý smích člověka hyzdí.

Moudrý Sirach praví ve Starém zákoně: »Blázen pozvedá při smíchu svůj hlas, moudrý muž tiše smáti se bude.«

Že Pán Bůh smích nezapovídá, čteme rovněž v Písmě sv. Když Sára, žena Abrahamova, porodila Isáka, řekla: »Smích mi učinil Bůh, kdožkoli uslyší, bude se smáti se mnou.« (I. Mojš. 21, 6.) A slovo Isák neznamena nic jiného než smích. Isák pak jest jeden z praotců Krista Pána. A v knize Job (8, 20.) čteme, že jeden z přátel Jobových (Baldad Susský) k němu praví: »Bůh nezavrže prostného, aniž podá ruky zlostným, až i naplní se smíchem ústa tvá a rtové tvoji plesáním.«

Způsobný smích tedy nemáme nikomu zabraňovati a jiným jej přáteli; neboť jak řečeno, život nám poskytuje více příležitosti k pláči než k smíchu. Proto chceme také obšírněji mluvit o pláči.

Slzy jsou potěšitelným darem božím pro nás ubohé, obtížené lidi. Jsou často první a nejbližší útěchou a nastupují na místo bolesti. Proto také nařikají často lidé, kterým dar slz odepřen jest, že nemohou plakati a tak svůj bol uvnitř dále trpěti musí.

Nejvíce slz, které vyléváme, jsou slzy zármutku a bolesti, slzy starosti při rozličných navštíveních, slzy lásky při ztrátě milých osob.

Tak plakala v městečku Naimu vdova nad smrtí svého jediného syna; tak plakala Maria, matka bolesti, pod křížem Krista Pána; tak plakal sám Pán u hrobu Lazarova; tak pláčou nesčíslná lidé denně u smrtelných postelí a hrobů svých rodičů neb

dítěk; tak pláčou mnozí, kterým těžká navštívení, nemoc, pronásledování, nezaviněná chudoba život znepríjemňují; tak pláčou rodiče nad lehkomyšlností a nevděkem svých dětí.

Všechny tyto slzy jsou ospravedlněny, posvěceny příkladem Páně a jeho Matky a od přirozenosti dány, aby zjednaly srdci ulehčení.

Ale běda těm, kteří na těchto slzách vinni jsou, kteří svým bližním příkoří, bolesti, nouzi a chudobu způsobili! Běda dětem, které místo aby rodičům radost působily, jsou vinny na jich slzách a bolu srdce! Neboť slzy potlačovaných a slzy rodičů nad dětmi volají do nebe.

Jak krásně praví moudrý Sirach (35, 18. 19.): »Zdaliž slzy vdovy nesestupují na líce? A křik její na toho, kterýž je vyvádí? S líce zajisté vstupují až do nebe, a Pán, jenž slyší, nebude se v nich těšiti.«

Jsou-li všechny slzy, které ve vlastní bolesti proléváme, ospravedlněny a v očích božích milé, jsou slzy, které vyléváme nad utrpením jiných, Bohu dvakrát tak milé, poněvadž vycházejí z lásky k bližnímu, která v očích jeho výše stojí než láska k sobě.

Takové slzy proléval Pán Ježíš, který před svým vševidoucím okem viděl hrozný soud, který na svaté město a na vyvolený národ přikvačí; také slzy proléváme i my, když nás dojíká soustrast nad navštívením našich bližních, když jejich bolesti, ztráty, náfek a nouze tak nám jdou k srdci, že s nimi pláče.

Jiný druh slz jsou radostné slzy, které sami proléváme nebo jiným způsobiti můžeme. Jsou výronem vděčné lásky a radosti a proto nebi příjemné. Takové slzy prolévají děti po těžké nemoci rodičů, když smrti vyrvání a opět uzdravení jsou, rodiče nad štěstím svých dětí; takové slzy prolévají nevinní, jichž nevinnost po dlouhé době se zjeví; takové slzy prolévají vděční chudáci, jimž jsme z veliké bídy pomohli.

Nejslechetnější, nejzácnější a Bohu nejmilejší jsou však slzy lítosti nad naším pochybením a nad našimi hříchy. Takové slzy proléval David nad svými hříchy; tak hořce plakal Petr, když Pána zapřel; tak hořce plakala hříšnice Maria z Magdaly a těmito slzami stala se z hříšnice světice. Již ve Starém zákoně praví Hospodin skrze proroka Joela: »Obratť se ke mně ve svém srdci postem, pláčem a náfkem.«

Nejmilejší! Smějeme se na zemi, ale ještě více pláče. Slzy, které denně tekou, jsou tak četné, že je nemůžeme spočítati jako kapky rosy, která ráno v létě louky a pole pokrývá.

Na mnohých slzách, které proléváme, jsme sami vinni, poněvadž lehkomyšlností, zapomněním na Boha sami sobě svízele připravujeme; ale mnohé slzy nám posílá také sám Pán, abychom, jak se praví v dnešním evangeliu, poznali, co jest nám k pokoji.

Pán nám posílá často uprostřed nejlepší životní práce, uprostřed štěstí, cti, majetku, rozkoší — nemoci a úmrtí, které nám slzy

vynucují, které však nám také ukazují, jak ubohý, pomíjející tento pozemský život jest, abychom více než dosud srdce svá k nebeským věcem obraceli a k tomu, co jest nám ku pokoji.

Kde jest pravý pokoj, který jediný potěšuje, ano i oblažuje v navštíveních tohoto života? Pravý pokoj jest u toho, jenž řekl: »Pokoj svůj dávám vám, ne jako svět dává, dávám jej vám.«

Nejvíce lidí hledá pokoj, štěstí ve světě, v jeho majetku, cti a rozkoších; ale svět nedává těm, kteří po jeho statcích baží, pokoje, nýbrž nepokoj. Vizte, jak běhají a se namáhají lidé tohoto světa a této doby po jeho statcích a rozkoších, a jak jsou při tom nepokojni, nespokojeni, protože jedni nenalézají, co hledají, a druzí nemohou dosti dostat. Neznají, jak dří prorok Isaiáš, cesty pokoje.

Jaký jest to pokoj, který nám chce Pán dáti a ke kterému životní navštívení vedou?

Jeho pokoj jest ve slovích jeho: »Kdo chce přijíti za mnou, zapře sebe sám, vezmi kříž svůj a následuj mne!«

V zapírání sebe jest pokoj. Kdo žádostivost očí, žádostivost smyslů a pýchu života v sobě přemoci dovede, ten požívá pokoje, kterého svět se svými rozkošemi, lakomstvím a pýchou dáti nemůže.

A kdo utrpení tohoto života snáší jako kříž, který ho činí podobným Ježíši Kristu, který největší kříž před námi nesl, dostane trpělivost, o které Kristus Pán dí, že v ní máme svou duši a pokoj duše své.

Ale to právě jest za dnešní doby před očima tak mnohých lidí skryto, co jest jim k pokoji. Hledají jej tam, kde jej naléztí nelze. a nevidí ho zde, kde lze jej naléztí.

Duch času je oslepuje, duch času, který před nimi vykládá všecky »kulturní pokroky«, který jim všechny zvýšené životní rozkoše nabízí a k nim dí: »Všecko toto patří vám, když mne budete následovati a na této zemi hledati budete štěstí v tom, co vám poskytuje; nebe přece není.« V tomto zaslepení lidé nevidí již, co jest jim k pokoji. Lidé naší doby mní, že jsou bohatí, velcí, vzdělaní, osvícení; jsou však chudí, ubozí, nazí před Bohem, protože duch času je zaslepil.

Čím více však tento duch tisícům a tisícům lidí zrak, srdce, smysly zaslepuje, aby neviděli, co jest jim ke spasení a pokoji, tím horlivěji budeme se starati o spasení a pokoj toho, který v dnešním evangeliu pláče nad zaslepením svého lidu.

A i když my jako všickni, kteří následují Ježíše Krista uctívaného, zde na zemi máme více příčiny k pláči než ke smíchu, když máme více utrpení než radostí, budeme se těšiti slovy žalmisty Páně (125, 5. 6): »Ti, kteříž se slzami rozstávají, s plesáním žítí budou. Jdonce šli a plakali, mecíce semena svá. Přijdouce pak přijdou s plesáním, nesouce snopy své.« Amen.

Dle Hansjakoba *Jan Nep. Jos. Hořý*, O. Praem. farář v Holišově.

Na neděli devátou po sv. Duchu.

Co přimělo Pána Ježíše k slzám? A co k přisnosti?

Napsal Dr. Karel L. Řehák.

Dnešní svaté evangelium vypravuje o dvou podivuhodných událostech a sice:

a) *Že Pán Ježíš plakal nad zkázou Jerusalema.*

b) *Že přisně nastoupil proti těm, kdo domu božího zneuctivali.*

A o obou těchto událostech třeba bedlivě uvažovati.

Pojednání.

I. Dotud nedostalo se Spasiteli za pozemské pouti jeho větší pocty nad onu, kterou mu prokázal lid, ve velikých zástupech shromážděný, při jeho vjezdu do Jerusalema, před slavností velikonoční. Učedníci jeho, přivedše oslátka, vhodili roucha svá na ně a vsadili Pána Ježíše na ně. Jiní stlali roucha svá na cestu, kudy on měl jíti. Jiní sekali ratolesti se stromů a metali je na cestu; a zástupové volali řkouce: »Hosanna synu Davidovu! Požehnaný, jenž se béře ve jménu Páně! Hosanna na výsostech!« A hle! Když takto veškeren lid Pána Ježíše oslavuje, tvář jeho smutkem se zastírá, a on na město svaté pohlížeje, pláče nad ním! *Proč pláče nad ním?*

Pán Ježíš sám příčinu svého pláče udává, řka: »Ó bys poznalo i ty, a to v tento den tvůj, co tobě jest ku pokoji! Přijdou na tebe dnové zlí; obklíčí tě nepřátelé tvoji náspem; oblehnou tě a zoužl se všech stran; a na zemi rozmetou tebe i syny tvé; a neostaví v tobě kamene na kameni, poněvadž jsi nechtělo poznati i plniti vůle Boha svého, i když ti poslal proroky a konečně i Syna svého!«

Spasitel připomínal si tehdy hrozné tresty, jež Otec nebeský na zlovolné město seslati se chystal; a proto jakožto *vzor lidumila i vlastence*, z národa židovského vyšlého, nad těmi hrůzami, jež jeho lid stihnouti měly, nad mřou se trdil i plakal.

II. *O králi Davidovi* vypravuje Písmo svaté, že ztratil tři syny smrtí. Jeho prvorozeného syna Ammona dal zavraždit bratr jeho Absolon pro zneuctění sestry své; Absolonovi, jenž se byl proti otci svému rukou brannou postavil, probodl vojevůdce Joab jeho srdce zrádné oštěpy; a třetí syn, jež byl David zplodil s Bethsabe, zemřel v útlém mládí. Po smrti prvních dvou synů truchlil David nade vši mřou a nechtěl se ani potěšiti dáti; ale po smrti nejmladšího vzpamatoval se brzo ze zármutku, přestal plakati, umyl obličej svůj a dal tělo své namazati vonnými mastmi. Proč tak?

Protože věděl, že oba starší synové zemřeli bez pokání ve velikých hříších svých; a domníval se tudíž, že propadli trestům věčným v pekle. Ale třetí syn umřel v nevinnosti své; a proto nadál se pro něho David života věčného. A podobně asi syn Davidův Kristus Pán plakal nad zkázou Jerusalema, poněvadž obyvatelé jeho byli v nevěře i nemravnosti zatvrzeli; a proto se ztrátou pozemských statků i životů svých měli propadnouti i trestům věčným v pekle!

III. Ó kéž bychom brali si *naučení ze zármutku i slz Pána Ježíše, Syna božího!*

Často se zarmucujeme, že jsme utrpěli škody na svém majetku, na cti, na zdraví; ale nermoutiváme se, když jsme se dopustili hříchu smrtelného a ztratili tak naděje na blaženost věčnou!

Mnozí bědují, přišli-li o pěkné místo, větší výdělek; ale smějí se ještě, když ztratili nevinnost i věřící, zbožnou mysl a stali se hodnými trestů v pekle!

A hle! I nad takovými plakal Spasitel, jako nad zpronevěřilým Jerusalemem; i těm platí nářek Páně, jenž duše naše krví svou vykoupil; i nad takovými běduje! Ó kdybyste poznali i vy a sice v tento den váš, čili v té době, pokud můj Otec nebeský vám ještě času ku pokání popřává a pokud vás různými kříži navštěvuje, by mysl vaši od věcí pomíjejících odvrátil a ku nápravě života pohnul! Nebo neučiníte-li pokání včas, přijdou nepřátelé spasení vašeho, dostanete se i v moc ďáblů, kteří vás nesčetnými i věčně trvajícíchmi bédami zahrnou!

A což, rozmilý v Kristu! Netýkají se tyto nářky, slzy i výstrahy Páně *i nás?* Ó tažme se jen svého svědomí, zdali a pokud jsme příkázání boží i církevní věrně plnili? A pamatujice se na hrozný osud nekajících se obyvatelů jerusalemských, plačme sami nad hříchy svými a vraťme se kajícím zpět k Otci svému nebeskému; a on přijme zpět s radostí syny marnotratné i dcery kající a dle neskonalého milosrdenství svého odpustí nám!

IV. Druhá podivuhodná událost, o které vypravuje dnešní svaté evangelium, jest ta, že Spasitel všed do chrámu, *s velikou přisností počal odtamtud vyháněti prodavače i kupce*, vyčítaje jim: *•Dům boží, dům modlitby jest; vy pak učinili jste ho peleš lovrovskou!•*

O Pánu Ježíši se dočítáme častěji, že *plakal*. Plakal již jako dítě v Betlemě, plakal na klíně Matky své; plakal u hrobu zemřelého Lazara; plakal nad zkázou nevěrného Jerusalema. Avšak nikde o něm nečteme, že by se byl smál; nikde také se o něm nedočítáme, že by se byl rozhorlil a rozhněval, až když přišel do chrámu, jehož byli lidé bohaprázdní svou ziskuchtivostí i lehomyslností zneuctili. Tu sebral provazce, od prodaných zvířat

tu a tam se povalující, spletl z nich dŭtky, jimiž vybil prznitele chrámů ven, a i stoly penězoměnců zpfevracel.

Není-liž to věc divná, táže se sv. *Jan Zlatoušlý*, že Pán Ježíš, jindy tolik mírný a tichý, jenž nejhorší potupy od židů s myslí klidnou snášel, nyní tolik se rozhorlil? A dodává, že Pán Ježíš učinil tak, aby naznačil, jak velikou urážku činí člověk Bohu, přichází-li až do domu jeho, aby, na přítomnost jeho zapomínaje, tu ho zneuctil! Byl proto jindy byl Bůh až nad míru shovívavý, zle trestá zvláště urážky, jež se mu dějí ve vlastním jeho domě.

V. A i toto naučení týká se nás, *jak bychom měli: dŭm boží v uctivosti míti!*

Ó kéž bychom toho také vždy pamětlivi byli; a pak nepřicházel by nikdo z nás před trůn Nejvyššího do chrámu, leč s modlitbou v ústech. Pak nikdo nepřišel by sem jen zevlovat, se chlubně ukazovat, anebo docela nahlas se tu bavit, jako kdes v hospodě při oddavkách tu gratulovat a se líbat! A jak mnoho jest těch, kteří praví, že jsou křesťané a přece chovají se v domě modlitby jako — pohané!

Pravím: »Věříš, milý příteli, že tu Spasitel v nejsvětější Svátosti ve svatostánku na oltáři kraluje, anebo nevěříš? Nevěříš li, proč tedy do kostela vůbec chodíš? A věříš-li, proč, kde cherubíni i serafíni králi svému se klaní, se tu jako neznaboh chováš? Nebojíš se trestů, jaké sluší se pro tupitele domu božího?«

Vrchní kněz v Zákonu starém *Heli* netrestal synů svých pro zneuctivání bohoslužby starozákonné; a Bůh ztrestal smrtí i otce i syny!

K Pánu Ježíši přicházeli smilníci i cizoložníci, celní i jiní hříšníci; on nabádal je toliko ku pokání; nikdy nespletl provazů, aby je jimi ztrestal, jako učinil hanobitelům chrámu!

Neříkej, »*vždyť tam a tam takové neplechy v kostele bez námitek trpí*«. Běda jim, trpí-li, poněvadž pak oni sami stávají se spoluvinnými i trestu Páně hodnými.

Milujme tedy Boha z celého srdce, jako i on miluje nás! Uctvejme ho ochotně všude, ale zvláště v jeho chrámech, aby nebylo třeba slz ani pokárání Páně; ale abychom stali se hodnými zaslíbení Kristových. Amen.

Neděle desátá po sv. Duchu.

O modlitbě pokorně.

»Bože, buď milostiv mně hříšnému.«
(Luk. 18, 13.)

(Příhoda sv. Ignáce) Svatý Ignác vydal se jednoho času na pout do Jerusalema. Když byl navštívil místa svatá a u nich požnost svou vykonal, navrátil se do přístavu, aby nastoupil cestu zpáteční a tu nalezl dva koráby, které právě chystaly se s rozestřenými plachtami plouti do Itálie. Jeden z korábů těch patřil bohatému kupci benátskému — byl mohutný, pevný a drahým zbožím obtížený — a druhý byl nepatrný, napolo zpuchřelý a majetníkem jeho byl chudý lodník. Ignácius zvolil si ovšem koráb kupecký, který byl mnohem jistější ku plavbě po moři a snadněji vzdorovati mohl vlnobití a bouři rozzuřeného moře nežli vetchá loď chudého námořníka — ale kapitán onoho kupeckého korábu nepřijal ho a náš světec chtě nechtě musel vstoupiti na vetchou a křehkou loď, na níž ovšem nesliboval si mnoho jistoty a bezpečnosti. Ale nastojte — tato bídná, chatrná loď přistála bez úrazu na břehu italském, kdežto onen benátský koráb ztroskotal se na úskalí ostrova Cypru a se všemi lidmi, se vším zbožím utonul v moři.

(Fariseus a publikán.) A něco podobného vypravuje v dnešním sv. evangeliu Kristus Pán. I zde jsou dva korábové, dva lidé, jeden obtížený pýchou — a to je fariseus — a druhý publikán, slabý, malomocný hříšník, cítící svou bídu, a proto zkroušený v srdci svém. Oba vstupují do chrámu — oba mají tůž úmysl: chtějí se modlit. Fariseus kráčí s pevnou důvěrou na místo svaté, až k oltáři. Všecky jeho posunky jeví vroucnost — jeho tvář se leskne zbožností, zrakové zdvihají se vzhůru a v samolibé výmluvnosti chlubí se před tváří Všemoudčeho: »Bože, děkuji tobě, že nejsem jako jiní lidé — oni jsou vrahové a lupičové, nespravedliví a cizoložníci a k nim patřil také tam ten publikán — veřejný hříšník, který se opovažuje vstupovati před tvář tvou — k těmto vyvrhelům nepatřím já — mohu se chlubit, že netoliko plním zákon Mojžíšův, nýbrž ještě více, než přikázáno jest. — Život můj je přísný, postím se často a almužnu dávám — srdce mé je dobré a spravedlivé — nemám žádného hříchu na svědomí — a proto díky tobě, ó Bože, za to, že jsem ctnostný.« Tak se modlil fariseus. Byl to těžký koráb — obtížený pýchou a hrdoostí — a proto utonul — modlitba tato vyslyšána nebyla a fariseus odešel neospravedlněn z chrámu, poněvadž se vypínal nad svého bližního a domníval se býti lepším než jiní, slovem, poněvadž zapomněl, že před Bohem i on jest — hříšníkem.

Ale publikán počíná si zcela jinak. Sbázní a nesměle kráčí do chrámu — daleko od oltáře stojí, má se nehodným postoupiti až ku svatyni a pozdvihnouti zraků svých vzhůru — smutně kloní

se hlava jeho k zemi — srdce jeho se chvěje tísní, neboť on myslí na svoje hříchy, on vidí ty tresty, jež nepravostmi svými zasloužil — on cítí lítost a volá zkroušeně: »Bože, buď milostiv mně hříšnému!« A aj — Bůh slyší toto upřímné vzdechnutí — on přijímá publikána na milost, odpouští mu hříchy jeho a ten opovržený hříšník, který byl jako vetchá slabá loďice — byl zachráněn — on vyšel ospravedlněn z chrámu.

Čemu se z příběhu toho učíme? Že jenom modlitba zkroušená, vycházející ze srdce kajícího příjemná jest Bohu, že není modlitby lepší nežli té, již modlil se publikán: »Bože, buď milostiv mně hříšnému!« Ano, N.1 modlitba publikána má i naš modlitbou býti — neboť nejdokonaleji modlíme se tehdáž, když hříchů svých poznáme, z nich se vyznáme, jich litujeme a za ně pokání činíme.

»Bože, buď milostiv mně hříšnému.«

I. (Pokornou modlitbou ctíme Boha.) To je modlitba, kteráž nebesa proráží a kterouž my ubozí, hříšní lidé Boha nejlip ctíti a vyzváti můžeme. V ní uznáváme svou bídu, svou nicotu, slabost a nehodnost před Bohem, ponížujeme se před tváří boží a díme: Pane a Bože náš, my to ctíme a víme, že jsme před tebou hříšníci — slabí a křehcí tvorové — při každém kroku klopýtáme a klesáme — ó smiluj se nad námi a nezavrhuj nás, Pane náš — často a často jsme klesli, ty jsi nás opět pozdvihl, ale my jsme opět klesli do hříchu — často jsi nás očistil, ale my jsme se znovu poskvrnili — smiluj se nad námi!

Takto-li se modlíme se srdcem poníženým a kajícím, zajisté příjemna jest modlitba naše Bohu. Když před trůnem jeho všickni andělé — všichni blahoslavení duchové pozdvihují hlasů svých a celá nebesa chvalozpěvy zaznívají a když všichni spravedliví na zemi jednohlasně velebí Pána — není mu modlitba tato tak příjemna, jako když slabý hříšník se srdcem kajícím volá: »Bože, buď milostiv mně hříšnému! smiluj se nade mnou!« Větší je radost v nebesích nad jedním hříšníkem pokání činícím, nežli nad devadesátidevíti spravedlivými, kteříž pokání nepotřebují.

David běfe harfu — opěvuje skutky všemohoucnosti boží, divy jeho rukou, tajemství — moudrosti jeho — vytrzen stojí před archou — zajisté že slavně velebí zde král pozemský Krále nebeského — ale mnohem slavněji ctí Nejvyššího, když zkroušeně vzpomíná si na své hříchy, skládá žezlo i korunu, odvrhuje od sebe šarlat a v šatě kajícím sestupuje s trůnu, vrhá se na tvář a slzami smáčí lížko své volaje: »Pane, milostiv buď pro jméno své hříchům mým — neboť jest jich množství veliké!« A kdo ctíl a velebil Boha více a důstojněji nežli Ježíš Kristus, Spasitel náš? A kdy asi povýšil velebnost Otce svého nejvíce? Či to nebylo tehdáž, když ponížil se pro hříchy naše a ve jméno našem a za nás volal: »Otče, odpust jim — buď jim milostiv?« A tak i my, N.1 chtíce Boha poctíti, nejvíce volejme s duchem kajícím: »Bože, buď milostiv nám hříšným!«

II. (Modlitba pokorná povzbuzuje ku pokání a k horlivosti.)
A tato modlitba udržuje v nás i horlivost a ducha kajícího. Kterak neměli bychom, N.! horlivými býti v modlitbě zkroušené, když si vzpomeneme na to, že před Bohem jsme hříšníci? Kterak mohli bychom býti vlažnými, když vidíme a cítíme, že denně napadá nás nepřítel náš a doráží na nás hřích — když slyšíme, kterak příroda a celé tvorstvo žaluje na nás, když svědomí naše činí nám výčitky, když takofka slyšíme hřímání trestající spravedlnosti boží nad sebou — když známe soudce spravedlivého a nejsme jisti, kdy bude nám předstoupiti před tvář jeho? Ó kdo by se tu nechvěl a nezvolal z hloubi srdce: »Bože, buď milostiv mně hříšnému!« Patřme na publikána v evangeliu — jak horlivá byla jeho modlitba, jak zkroušené jeho srdce, jak ponížená jeho duše! On myslil jenom na Boha a své hřích, on nezádal ničeho než milost a odpuštění — on bije se v prsa — on myslí na neskončenou dobrotu boží a své hřích — on jich lituje a dří: »Bože, buď milostiv mně hříšnému!«

A rcete sami, N.! kdy jste byli v modlitbě vroucnější a vřelejší nežli když jste kráčeli do chrámu a pocítili hřímě svých hříchů, když jste se srdcem zkroušeným přistupovali k svátosti sv. pokání, abyste svalili s duše své tu tíži, která tlačila srdce vaše, kdy modlilo se srdce vaše upřímněji, než když bili jste se v svoje prsa a volali: Má vina, má vina, má největší vina! Ó zajisté, N.! poznání a vyznání hříšnosti naší, to je modlitba, která jako dým libovonný vstupuje vzhůru.

III (Bude vyslyšena.) Modlitbu pokornou Bůh jistě vyslyší. Necht prosíme Boha začkoliv, nikdy nemáme jistoty, že modlitba naše vyslyšána bude, Bůh slyší sice modlitbu naši, ale nemáme jistoty, že ji vyslyší, poněvadž neznáme cesty Prozřetelnosti boží, která jenom k našemu dobrému odpírání nám často, čeho si přejeme. Ale vroucí modlitbu, kterouž s kajícím publikánem vzdychá srdce naše: »Bože, buď milostiv mně hříšnému!« — tu jistojistě Bůh vždycky vyslyší. — Tuto modlitbu nikdy nezavrhne, vždyť on sám to pravil u proroka Ezechiela an dří: »Jestliže obrátí se hříšník od svých cest zlých, nebudu všech jeho nepravostí pamětliv, živ bude«, vždyť on dal nám v krvi jednorozeného Syna svého rukojemství, že modlitba vycházející ze srdce kajícího vyslyšána bude, nebo »krev Ježíše Krista Syna božího očišťuje nás od všelikého hřichu«, napsal sv. Jan evangelista.

IV. (Máme ji konati všichni.) A poněvadž modlitbu tuto Bůh vždycky vyslyší, měla by býti modlitbou všech křestanů. Ano, tak měli by se modliti všickni lidé, na všech místech a po všechny časy. Kdož medle mohl by se chlubit, že není hříšníkem? Ó takový člověk podoban by byl onomu pyšnému fariseovi a hřešil by právě jako tento oním hříchem, kterýž byl odjakživa základem všech ostatních — totiž pošetilou pýchou. Jsou lidé, kteří před Bohem kráčeji v ctnosti a spravedlnosti, a právě tyto duše spravedlivé a zbožné považují se za hříšníky. David věděl, že mu

odpustil Bůh hřích jeho, vždyť mu to ve jménu Páně zvěstoval prorok a přece kál se bez ustání — bez ustání tanul mu hřích jeho na mysli, krev Uriášova trápila ho dnem i nocí a nepřestával modliti se: »Smiluj se nade mnou, ó Bože, podle velikého milosrdenství svého, obmyj mne od nepravosti mé a očist mne od hříchů mého.« Svatý apoštol Pavel obdařen byl od Boha zvláštními milostmi a přece považoval se za největšího hříšníka a nehodným slouiti apoštolem Páně, a sv. Jan píše: »Díme-li, že hříchů nemáme, sami sebe klameme a pravdy v nás není.« A tak se má i každý modliti: »Bože, buď milostiv mně, neboť jsem hříšník!«

Jsi li tedy, křestane, skutečně v stavu hříchů smrtelného, modli se slova tato zkroušeně. Opustil-li jsi ale cesty zlé a kráčíš-li po cestě milosti boží, i tu rci slova ta, nebo dí Písmo, že i spravedlivý mnohdy klesne. Tak máme každý čas před Bohem vyznávatí hříšnost svou a prositi ho, aby nam byl milostiv. Když ráno procitneme ze sna, tu v pokoře a důvěře pozdvihneme své srdce vzhůru křkouce: »Jsem hříšníkem, ó Bože — a ty mně opět dáváš jeden den k pokání — budiž mně milostiv, nedopouštěj abych dnes urazil tebe.« Když hodiny bijí, tu si máme vzpomenouti, mnoho-li hodin strávili jsme v hříchích a že čas života našeho ubíhá jako šíp do věčnosti a každá hodina přivádí nás blíže ke smrti, a když u večer hledáme odpočinku, což lepšího můžeme se tu modliti, než když klademe Bohu účty ze všeho, což konali jsme po celý den a vyznávající, že jsme zhrěšili, díce se srdcem zkroušeným: »Bože, buď milostiv mně hříšnému!«

Ve všech poměrech života má nás tato myšlenka provázeti. A proto jdeš-li, křestane, ku práci, počtáš-li dílo své vzpomeň sobě, že jsi hříšník a práce tvá, vykonáš-li ji se srdcem kajícím, dopomůže ti k odpuštění hříchů. Přistupuješ-li k jídlu, pomni, že prvním hříchem byla žádost po pokrmu zakázaném, rozpomeň se, kolikrát jsi zhrěšil nestřídmostí — pomni, že bys s oním hýřivým bohatcem za to na věky trpěti žízeň a hlad a děkuj Bohu, že tě přece sytí. Stihne-li tě nějaké neštěstí, tíží-li tě nějaký kříž, trápí-li tě nějaká strast i tu rci: »Zasloužil jsem hříchů svými mnohem přísnějších trestů nežli jsou tyto — a proto přijímám je odhodlaně a rád. Jdeš-li do chrámu, aby ses klaněl Bobu svému, počni modlitbu svou uvážením svých hříchů a s vroucím povzdechem: »Bože, buď milostiv mně hříšnému!« Chceš-li v svátosti sv. pokání obmýti srdce své a z hříchů svých se vyznati — začni toto dílo své spásy modlitbou: »Bože, buď milostiv mně hříšnému!« Blížíš-li se ke stolu Páně — budiž proniknut tou myšlenkou, že této převeliké milosti nehodným jsi, bij se v prsa svá s publikánem a rci: »Očist mne, ó Pane, dej mně milost svou, buď milostiv mně hříšnému!«

A tak, N. I měla by ta modlitba, kterouž podle dnešního sv. evangelia modlil se kající publikán v chrámu, vždycky i naší myšlenkou, naším voláním, naší zbožností býti.

(Závěr.) Modleme se ji vždycky: vstávající, léhající, jdouce ku práci aneb do chrámu, modleme se ji se srdcem zkroušeným

obzvláště tenkrát, až přiblíží se k nám poslední hodina naše, až duše naše octne se na rozhraní dvou světů — až ukáže se nám jako v obraze hříšný život náš a blížiti se bude k nám soudce nás. Pak obzvláště s pokorou a lítostí, s důvěrou a láskou zvolme naposled: »Ó můj Bože — můj Pane — můj Soudce — můj Spasiteli — můj Ježíši — buď milostiv mně hříšnému!« To budiž naším posledním vzdechem, abychom vešli ospravedlněni do domu blaženosti věčné. Amen.

† František Ekert.

Na neděli desátou po sv. Duchu.

O spasení třeba se přičiňovati s bázni a třesením.

Napsal Dr. Karel L. Řehák.

1. Historie vypravuje o slavném králi macedonském Alexandru Velikém, že všechny jeho podniky byly štěstím provázeny a že zejména v každém boji, jichž veliký počet podstoupil, byl vítězem. Ale tento veliký muž nikterak nespolehal na stálost ve štěstí, ani na věrnost svých bojovníků, jež si byl přece přeštedřými dary k věrnosti zavázal. A proto uléhaje k odpočinku na lože, brával stříbrnou kuličku do ruky, jež jemu při nejmenším pohybu vypadla do mosazné misky, kterou si byl při loži uchytil a šramotem tak vzniklým probouzel se ze spánku. Čnil tak nikoliv z bázně, ale z opatrnosti, aby nebyl přepaden a života nebo svobody zbaven; věda, že mnohdy i těm nejudatnějším hrdinům se tak stalo, a sice právě tehdy, když se domnívali v nejlepší bezpečí býti.

Ano, vypravují posvátné dějiny, že když hrozný Holofernes přibyl s nesmírným vojskem krále assyrského k Betulii, stačila k tomu sličná vdova židovská Juditha, že když se lživě do ložnice jeho dostala, jemu pak po hojném pití splácnu hlavu usekla.

Na takovéto věci měl také pomýšleti pyšný fariseus, o němž vypravuje dnešní sv. evangelium. Chlubil se Bohu vševědoucímu svou domnělou spravedlností a vyvyšoval se nad jiné lidi, odsuzuje i publikána, jehož snad ani neznal. A přece i v té své domnělé vysoké spravedlnosti mohl hluboce klesnouti a pro vypínavost svou skutečně i klesl.

Svatý papež Lev o pyšném jednání farisea uvažuje dít: »Nikdo nestojí ve ctnosti tolik bezpečně, že by byl nepřemožitelným a klesnouti nemohl«, a proto radí: »Chceš-li se uchovati pádu, pamatuj vždy na křehkost svou!« A slova tato týkají se věru i jednoho každého z nás. Připomínejme si tedy rádi to, co by nás učinilo bdělými a opatrnými, abychom života věčného neztratili!

2. Krásný obraz lidské slabosti představil onen malíř, jenž vy maloval lva, spícího s otevřenýma očima a pod

obraz ten učinil nápis: »Pro svou statečnost není ještě bezpečen.« Králem zvířat nazýván bývá lev pro svou sílu, statečnost i jakousi majestátnost, kterýmižto vlastnostmi nad ostatní zvířata vyniká. Ale i při nich může přece býti chycen i žalařován i usmrčen. A proto spí s očima otevřenýma, aby se nástrah snadněji uchránil. A podobně může i člověk, tento král nade všemi živočichy i nade lvem, přiveden býti ku pádu, byť sebe více vynikal životem spravedlivým, ctnostným, ba svatým, nebdl-li nad sebou a nevzývá-li Boha všemohoucího za sílu v pokušeních!

A proto jen pravdu děl sv. František Serafiaský, když řekl: »Mně se zdá, že jsem největším hříšníkem na světě.« Když pak mu učedníci jeho připomínali, že jsou na světě mnozí rouhači, neznabozi, smilníci, podvodníci, loupežníci a jiní vyvrhelové; a že on tedy neprávem největším hříšníkem se nazývá, ježto nižádných takových zločinů se nedopouští, řekl světec: »Jest sice na pravdě, že jsem takovýchto zločinů prost, ale jen proto, že mne od nich chrání nejvyšší milosrdný Bůh. Kdyby milosti jeho nebylo, byl bych zajisté i já těch nejhorších zločinů se dopustil, ke kterým přirozenost má jest nakloněna.«

3. Ba v pravdě! Křehkost lidská jest nade všechno pomyslení veliká, a náklonnost ke zlému pro hřích dědičný nade vši míru mocná. Toho dokladem jest nám muž známý ze Starého Zákona. Byl to David, jenž když viděl jiné hřešit, velice se tomu podivoval, že lidé u přítomnosti všudypřítomného Boha mohou tak lehkomyšlně zákony jeho přestupovati, a tak málo hrozných trestů jeho vážiti. A na svou statečnost spoléhaje, mnil, že žádné pokušení, žádné nebezpečí ke hřichu s cesty Páně ho nesvede. Ale jak dlouho že byl věren Hospodinu? Pokud ho Bůh milostí svou před hříchem chránil; když pak Bůh mocnou ruku svou od něho vztáhl, aby ho v domýšlivosti jeho pokotil: David pomátl se v žádostech svých, požádal sličné ženy Uriášovy i cizoložil s ní; a aby ji za manželku pojmouti mohl, muže jejího kázal v boji opustiti, aby od nepřátel zabit byl. A v zaslepenosti své toto všechno jednání své měl za správné potud, až Bůh poslal k němu proroka svého Nathana, aby mu jeho cizoložství i vraždu představil, a ku pokornému konání pokání ho přiměl!

A kdo že to byl ten David, vrah, cizoložník? táže se sv. Jan Zlatoústý. A odpovídá: Byl to prorok Páně; veliký služebník boží, jenž modlival se denně sedmkrát, ba i v noci vstával, aby Boha chválil. Týž postlval se tolik, že pro slabost nemohl pak na nohou stát; jídal chléb s popelem a mísil nápoj svůj se slzami; nosil roucho kající pod hávem královským a smáčilval lože své slzami. Tak sám o sobě píše ve svých žalmech (6, 34, 101, 104 atd.). A hle! takovýto muž klesl a tolik hluboce! Kdo tedy z nás, méně ctnostně žijících, může se domnívati, že jistě v pokušení neklesne a že může důvěřovati statečnosti své?

4. Připomeňme si jiný příklad ze Starého Zákona. Po poslední večeri pravil Spasitel apoštolům svým: Této noci pohoršíte

se vy všichni nade mnou, jak psáno jest: »Blti budu pastýře a rozprchnou se ovce stáda« (Mat. 28, 31); to jest: Utečete ode mne. I považoval to Petr za věc nemožnou, ač božský Mistr sám byl ji řekl, a proto ohnivě prohlásil: »Pane, hotov jsem s tebou i do žaláře i na smrt jíti.« (Luk. 22, 33) A známo je, jak Petr slovu svému dostál! Šel za božským Mistrem až do domu Kaifášova, aby zvěděl, co se s ním stane. A tam prostá služka stačila k tomu, že přiměla Petra k tomu, by z bázně před smrtí Mistra svého zapřel do třetice, nežli téže noci kohout dvakrát zazpíval; ba že přísahal, že toho člověka — s pohrdáním tak mluvil — ani nezná! Kdo se může domnívati tedy, že má pevnější víru, nežli Petr a v pokušení tedy snáze obstojí než-li on?

5. Konečně, proč hledati důkazů na křehkost lidskou teprve jinde v historii? Vzpomeňme jed:n každý na vlastní zkušenost! Když jsme se těžce kdy provinili, kdy se tak stalo? Když snad jsme se nejméně pádu svého nadáli, na Boha zapomněli, a na svou statečnost spoléhali!

Pamatujme tedy na svou nesmírnou křehkost, abychom »s bázní i třesením« pracovali na spasení svém! »Kdo se domnívá že stojí, hlediž, aby nepadl.« (Kor. 10, 12.) Kdo nebezpečí miluje, zahyne v něm! Již starý mudrc Sokrates říkal: »Pověz mi s kým obcuješ, a já ti povím, kým ty sám jsi?« Varujme se lidí nevěreckých, smilníků, podvodníků, zvláště ale i samoty s osobami druhého pohlaví. Nikdo neříkej, vím, co mám činiti; nepokazím se! Ne-li ihned, něco špatného ze špatného čtení a nebezpečného obcování vždy uvázne a pak následuje i těžký pád!

Buďmež tedy svrchovanou měrou ostražiti i nad žádostmi svými bdělými; a prosme horlivě i co nejpokorněji Boha za pomoc při všem pokušení, aby se i na nás vyplnilo slovo Páně: »Kdo sám sebe ponízuje, bude povýšen.« Amen.

Nanebevzetí Panny Marie.

(Královna nebes.)

Který tě, Panno, na nebe vzíti ráčil.

Po vykonané práci jak milý odpočinek! Rolník obdělává pole, zahradník zahradu po léto v potu tváře, s radostí pozoruje požehnaní boží a výsledek své práce, těší se na žeň, aby odměnu vzal za námahu svou.

Nejmilejší! Nejlepší zahradnicí byla Panna Maria. Ona to pole, tu krásnou zahradu srdce svého překrásnými květinami ctností a dobrých skutků osázela a ozdobila, tak že nyní v radosti nebeské sladké ovoce svého snažení požívá a i k nám, dítkám svým, volá: »Pojďte ke mně, kteří mne žádostivi jste, a plody mými se nasyťte.« (Eccl. 24, 26.)

Když sv. Fulgenc krále Theodoricha ve slavném, v pravdě královském průvodě do věčného města Říma nádherně vyzdobeného vcházeti viděl, zvolal ke svým průvodcům: »Jak stkví se asi nebeský Jerusalem, když již pozemský Řím tak nádherný jest! S jakou slávou uvítá Ježíš věrného vyznavače svého v nebesích, když zde svět svému sluhovi takovou připravuje slávu!«

Maria na nebe vzata. Maria na nebi korunována. Královnou jest Maria. Plesají andělé, patřice na Pannu nejblahoslavenější a pozdravují plni radosti: »Požehnána buď, královno naše!« Ctihodní patriarchové hluboko se klanějíce volají: »Buď pozdravena, královno naše!« »Která je to, jež kráčí jako dennice vycházející, krásná jako měsíc, výborná jako slunce, hrozná jako vojenský šik spořádaný?« táží se plni údivu proroci a vzdávají jí hold svůj volajíce: »Královno naše, budiž pozdravena!«

»Hle, Matka Páně, jež pod křížem stála a nyní stkví se nad hlavou její koruna dvanácti hvězd,« tak v radosti nevýslovné volají sv. apoštolové a pozdravují: »Královno naše, budiž pozdravena!«

»Hle, silná ona žena, jejíž statečnost v utrpení dodávala nám síly, bychom vytrvali u víře až k smrti,« tak velebí ji mučedníci a volají: »Královno naše, budiž pozdravena!«

»Ta jest to, jež nejlepší stránku vyvolila,« volají vyznavači a z úst jejich line se: »Královno naše, budiž pozdravena!«

»Hle, Panna neposkvrněná, jež ukázala nám cestu ctnosti a čistoty, obětujme jí věnec z růží a lilí,« tak volají svaté panny a z úst jejich ozývá se v lbezném sboru: »Královno naše, budiž pozdravena!«

Velebí ji všecko pokolení jako královnou nebes a ze všech úst ozývá se: »Královno naše, budiž pozdravena!«

Jaká sláva při korunovaci krále pozemského. Jaká radost v celé říši. Jakou vznešeností teprve vyzdobil Bůh Matku svou, když ji korunoval za královnou nebes! »Žádné oko nevidělo, žádné ucho neslyšelo, ani do srdce lidského nevstoupilo, co připravil Bůh těm, kteří jej milují.« Co připravil Bůh teprve oné, jež ho nejvíce mezi všemi milovala, nejvroucnější láskou srdce mateřského.

Maria královnou, Maria tudíž všemohoucí svou přímluvou. Když císařovna rakouská Marie Terezie ze všech stran nepřáteli tísněna byla a Uhři jí pomoci odpírali, vzala syna svého, korunovního prince, odejela do Uher a tam na sněmu magnátů, žádajíc o pomoc, pozdvihla syna svého, volajíc: »Vizte svého krále!« A hle, pohnuti a nadšení volají přítomní šlechticové: »Moriamur pro rege nostro! Budeme bojovati a zemřeme pro svého krále.« Nejmilejší! Větší, vznešenější než Marie Terezie, jest Maria, královna nebes. I říše její ohrožena — tolik má veřejných i tajných nepřátel a odpůrců sv. víry naše. Kam máme se utéci, abychom si zachránili převzácný poklad víry svaté? Kam pak utíká se ohrožené dítě? Kam jinam, nežli k matičce A kam budeme my pospíchat, bychom se uchovali před nepřáteli své víry? K matce

své nebeské. »Moriatur pro rege nostro Jesu Christo,« volejme i my. Chceme bojovati, chceme zemřítí pro krále našeho nebeského, chceme bojovati pod praporem nebeské královny.

Sv. Dominik obdržel od papeže Innocence III. nařízení, aby kázal albigenkým bludařům v jižní Francii, aby je získal zase do církve katolické. Po 10 roků sv. Dominik se namáhal a nebylo mu možno docílití nějakých úspěchů. Konečně vzal útočiště k Rodičce boží. Tato se mu pak zjevila ve vidění a pravila: »Můj milý synu. Pozoruj prostředky, kterých Bůh používal, aby pokolení lidské vykoupil. Nejprve byl tu pozdrav, jež mi anděl přinesl. Pak následovalo narození Kristovo a jeho život, pak jeho umučení a smrt a konečně jeho slavné zmrtvýchvstání a nanebevstoupení. Tato tajemství života, utrpení a oslavení Kristova spoj s pozdravením andělským. Tuto modlitbu rozšiřuj mezi bludaři; bude mít účinek, že se všichni obrátí a vrátí do církve.« Sv. Dominik rozšiřoval růženec a záhy se mu podařilo, že přivedl na 100.000 bludařů do lůna církve. Růženec, toť prapor nebeské královny. Tyrolsko pro svou pevnou věru bývá nazýváno svatou zemí. Když pořádali tam roku 1903 okázalou slavnost ku počtě božského Srdce Páně, tu jistý svobodný zednář pravil: »Bojovali jsme po celé století nadarmo.« Jakými zbraněmi uhájili stateční Tyrolané věry své? Nalezli mocnou obranu, postavivše se pod přemocný štít božského Srdce Páně. A jakou třímali zbraň, aby o štít ten nebyli oloupeni? Modlili se růženec. Nejkrásnější hudbou zde na světě, které milý Bůh a blahoslavená královna nebeská rádi naslouchají, jest modlitba sv. růžence, nesoucí se k nebesům jako společná modlitba z úst rodičů i dítek, představených i poddaných, plynoucí hlasem něžným ze rtů dětských, ale zároveň mocně i z úst mužných i z úst vetchého starce. Má-li znovu se oživití křesťanský život v rodinách a v celé společnosti lidské, pak musíme sáhnouti ne po smrtonosné zbraní, po smrtonosném jedu, ale po sv. růženci.

Vzpomínám si tu na slova sv. Bernarda, velikého ctitele Marie Panny, který v nadšení volá: »Rozptýlena jest nebes královna ve svém povýšení; neboť jedním okem dívá se na blaženost nebeskou a druhým okem na naši bídu hleděti nepřestává; jedním uchem naslouchá líbezným harmoniím nebeským a druhým uchem našim nářkům slzami doprovázeným; jednou rukou odebrá poklady nebeské a druhou rukou nám je rozdává; i srdce má rozděleno; jednou polovicí oblažuje nebešťany a druhou polovicí nás pozemšťany; ona jako matka dobrotivá nás nikdy nepouští!« A proto dokládá na konec sv. Bernard: »Ctitel mariánský nezahyne.«

»Nejšťastnějším je Bůh,« pravil slavný básník Torquato Tasso králi francouzskému Karlu IX., »a po něm nejšťastnější ten, kdo mu nejpodobnějším.« A to jest Maria a všichni ti, kteří se snaží Marii podobnými býti. Když sv. poustevník Arsenius umíral, prosili ho jeho bratři, aby jim na rozloučenou dal nějaké poučení.

Světce vyřkl jen dvě slova: Tam... kde... a zemřel. Bratři prosili starého kněze o vysvětlení temných pro ně slov a on jim pravil: »Slova ta neznačí nic jiného než: tam, kde nejčistší radosti nás čekají, má již nyní naše srdce býti. Naše cesta budiž k nebi.« Nejmilejší! Tam kde Maria jest, chci i já jednou býti. Tam, kde Maria jest, budiž již nyní srdce mé. Budu-li žít jako ona, budu na věky šťasten jako ona. Krásná slova napsal kolínský arcibiskup Klemens August svému příteli do památníku: »Dobrymi skutky a ctnostmi budeš zde i tam nesmrtelným.«

Nejmilejší. Po Bohu trojjediném očekávejme vše od královny nebeské, Marie. Odevzdejme se jí s celou vroucností a odaností dětinou, zvolme ji za královnu srdce svého. Sladší potěchy nad ni ve světě nenalezneme, mocnější ochrany se nám nedostane, věrnějšího anděla strážného si nevyžádáme. Pod ochranným pláštěm jejím bez úrazu kráčetí budeme v celém svém životě pozemském. Mile vždy záfati bude nám hvězda naše — Maria. Lodička života našeho klidně plouti bude pod ochranou královny nebes k věčnému přístavu, konečnému to cíli našeho žití. Nuže, Marii se svěťme a z hloubi srdce k ní volejme: »Maria, ty můžeš mi pomoci, vždyť jsi mocnou královnou nebes. Maria, ty chceš mi pomoci, vždyť jsi mojí matkou přemilou. Maria, ty musíš mi pomoci, neustanu tě prositi, až mi pomůžeš.« Amen.

Frant. Cech.

Nanebevzetí Panny Marie.

»... a ve shromáždění svatých
zdržování mé.« (Sirach 24, 16.)

Drazí přátelé! Slyšeli jste zajisté nebo četli o tak zv. egyptských pyramidách. Jsou to ohromné hroby mající podobu čtyřbokého jehlance. Svým stářím, svou ohromnou výškou a prostorou, svým uměním stavitelským budí oddiv celého světa. Tak na př. známá pyramida Cheopova byla původně 145 m vysoká — nyní je o něco nižší. Obměr základu této pyramidy činí 920 m! A nyní si představte tu spoustu staviva, tu obrovskou práci a dlouhou dobu, které bylo třeba ke zbudování takové stavby, při níž však nebylo použito malty, stavby, která neporušeně přetrvala již dobu 5000 let! Všim právem tedy počítají se egyptské pyramidy k sedmi divům světa. Nápadné zajisté jest, proč lidé právě hrobu takovou péčí věnovali, tak že zcela správně mohl říci Chateaubriand, že největší pomník, který vyšel z ruky lidské, jest — hrob! Avšak, známe-li názory starých Egyptanů, rozumíme těmto hrobům. Staří Egyptané totiž myslii, že hroby jsou přibytky věčné, z nichž se již nevychází, a proto dbali více o své hroby, než o své paláce, ano mnozí králové pro nákladnou stavbu hrobů zchudli!

Než, drazí přátelé, mám dnes na mysli jiný hrob, který sice nevyčníká ohromnou stavbou, ani tak velikým stářím, hrob, který v sobě choval tělo ne krále egyptského, ale Královny nebes! Myslím totiž hrob Panny Marie v Jerusalemě. Kdo navštívil Jerusalema, jistě neopominul navštívit též chrám, v němž nalézá se hrob Panny Marie. Bohužel, chrám ten patří ne katolíkům, nýbrž Arménům a Řekům.

Po mnoha schodech schází se dolů ke hrobu samému, jenž má podobu skalní jeskyně a může pojmuti jen pět osob. V této jeskyni je mramorový oltář na hrobě, v němž toliko tři dny uloženo bylo tělo Matky Páně. Sem k tomuto hrobu přišli po třetím dni sv. apoštolové, aby ještě popatřili na tvář Matky boží; avšak té zde více nenašli. Bílá roucha, v něž bylo tělo Rodičky boží zabaleno, ležela tu svinuta, a líbezná vůně z hrobu vycházela. Ano, jako tělo Kristovo třetího dne opět s duší jeho spojeno hrob opustilo, podobně tělo Matky jeho uchráněno bylo porušení. A to vším právem. Neboť to tělo, jež uchráněno bylo každého i dědičného hříchu, tělo, jež bylo stánkem Boha nejvyššího, to tělo musilo býti uchráněno hniloby, červů a porušení! Proto Syn boží vzal Matku svou k sobě do slávy věčné, do společnosti andělů a svatých, jak o Panně Marii dnešní epistola praví: »— a ve shromáždění svatých zdržování mé!«

My pak dnes vzpomínáme si na ten vznešený okamžik, kdy Marii Pannu slavně vítají všickni nebešťané jako svou Královnu, a spolu radujeme se i my s nimi volajíce: Ty jsi po Bohu ta nejprvnější, tobě čest a chválu nejřednější andělé a svatí vzdávají, Královnou tebe nazývají!« Ano, Panna Maria byla Královnou vznešenou, proto i její příchod do nebe byl v pravdě královský, a ta koruna královská zdobla a bude zdobiti její čistou skrán na věky. A, drazí přátelé, ptáme li se, proč Bůh tak vyznamenal Pannu Marii po smrti, tu odpověď nám dává ten svatý, bolesti plný život její. Bůh nejvyšší spravedlivý nemohl jinak jednati, než že utrpení Panny Marie odměnil věčnou radostí. Avšak zároveň ukázal nám jasně, jakáže cesta vede k blaženosti. Hleďme si tedy dnes, drazí přátelé, vstřípiti v paměť tu nezvratnou pravdu, že cesta k nebi je trnitá, kamenitá, plná vzdechů a odřkání, a že chceme-li i my blaženosti dosíci, že musíme i my

1. dle vzoru Panny Marie na světě z ruky boží korunu trnovou trpělivě a bez reptání přijmouti a
2. že musíme pevně věřiti, že Bůh tu korunu trnovou v korunu slávy promění!

P o j e d n á n í.

1. Musíme dle vzoru Panny Marie na světě z ruky boží korunu trnovou trpělivě a bez reptání přijmouti!

Drazí přátelé! Jaký byl život Panny Marie? Měla snad ona život pohodlný, plný radostí a slasti? Ó nikoliv! Vždyť vším právem vzýváme ji jako »Královnou mučedníků, Matku nejbolestnější.«

Ač pocházela z rodu královského, z rodu Davidova, přece sama chudá byla, po celý však život chudobu svou trpělivě snášela, proti Bohu nikdy nereptala, statků pozemských jiným nezáviděla, radujíc se z pokladů nehynoucích, kterých ani rez ani mol nekazí, aniž zloději kradou, radujíc se totiž ze svých ctností!

Přehlédněme krátce život Marie Panny. Vizme v duchu Matku boží v oné noci, kdy s pěstounem Páně hledala příbytku v Betlemě. Jak asi dívala se Matka boží k tomu hvězdnatému nebi, nad nímž sídlí ten, jemuž patří nebesa i země, a přece ona, Matka téhož velikého Boha, nemá, kam by hlavu sklonila! A hle, přece tiše snáší únavu a lidskou k ní nevšímavost a konečně spokojuje se s chudou jeskyní betlemskou, kde později do prostých jeslí na slámu klade Syna božského! Sledujme dále Pannu Marii jdoucí do chrámu, obětující Syna svého, slyšme hroznou budoucnost věštčího Simeona: »Tvou vlastní duši pronikne meč« (Luk. 2, 35.). Brzy na to vidíme Marii Pannu prchatí za noci do Egypta před úklady Herodesovými. Tedy opět tiše, s důvěrou obrací Matka boží oči své k hvězdám, nad nimiž vládne ten, bez jehož vůle ani vlas s hlavy nepadá! A což, jakou bolest pocítila Maria Panna když Krista — dítě — ve chrámě ztratila! Sama to výslovně praví, když konečně třetího dne opět se s ním shledala: »S bolestí jsme hledali tebe!« (Luk. 2, 48.) Avšak řada utrpení nebyla ještě dokonána, koruna trnová nebyla ještě spletena! Nastaly svátky velikonoční, poslední to na světě pro Marii Pannu a jejího Syna! Co tehdy srdce její mateřské vytrpělo! Viděla Syna svého nevině k nejpotupnější smrti odsouzeného, jako zločince zbičovaného, pod křížem v ulicích jerusalemských klesajícího a konečně mezi dvěma lotry visícího!

Drazí přátelé! Kdo sečte ty trny koruny bolestné, již Maria Panna korunována byla? »Ó vy všickni« — volá svaté Písmo o Marii Panně, »kteří jdete cestou, pozorujte a vizte, jestli bolest jako bolest má.« (Pláč Jerem. 1, 12.) Vskutku, drazí přátelé, kdo by mohl říci, že trpěl více než Maria Panna ve svém životě? A přece z úst Matky Páně nevyšlo jediného slova rouhavého, nespokojeného, netrpělivého!

A v tom právě, drazí přátelé, spočívá umění života, v tom je všechna zásluha pro nebe — přijmouti totiž trnovou korunu z ruky boží trpělivě, bez reptání. V tom hledme Marii Pannu následovati v životě pozemském, neboť všechna utrpení, která člověk s reptáním, proklínáním přijímá, jsou úplně bez ceny pro nebe, ano utrpení větší po smrti připravují! Drazí přátelé, utrpení na světě se nevyhneme! To je pravda jasná! Vždyť člověk s pláčem již na svět přichází a opět v bolestech opouští svět. Od té chvíle, co první rodičové v ráji zhřešili, je tento pozemský ráj navždy zavřen a tím trvalá blaženost na světě přestala. Naopak, od této chvíle utrpení a strasti všeho druhu jsou našimi společníky od kolébky až do hrobu. Tak stal se svět údolím slzavým! A je to tedy hrozný klam, věří-li někdo, že toto údolí slz dovede někdo obrátiti opět v ráj, nebo v nebe na zemi. Pravím — je to klam

brozný, poněvadž Bůh sám řekl zcela jasně: »V potu tváře své jísti budeš chléb, dokavad se nenavrátiš do země, z kteréž vzat jsi.« (1. Mojž. 3, 19.)

A jak jsme viděli, ani Maria Panna nebyla ušetřena útrap! A jsou lidé, kteří sami přece zříditi si chtějí ráj, tedy proti Bohu a bez Boha?! Než jaké to může býti nebe, jaký to může býti ráj bez Boha?! To, co ráj, nebe činí místem blaženosti, jest přece právě Bůh a jeho odměna! Bez Boha je nebe, štěstí trvalé, pravé, nemožné. A skutečně vidíme, jak vypadá to nebe bez Boha na zemi! Denně čteme zprávy o vraždách, sebevraždách, podvodech a jiných nepravostech. Ty radovánky světské, zábavy a plesy i v dobách, v nichž pořádati křesťanu zakázány, jsou jen klamné, nepravé, jen nějaký čas trvajících, které se brzy bídou, nespokojeností, nenávistí, válkami a jinými útrapami vystřídají. Hle, to je to nebe na zemi! Zdá se, jakoby lidé neměli dosti na těch strastech, které musíme všickni na světě trpěti, ještě si svévolně, nerozvázně a nerozumně život ztrpčují a věčnost broznou připravují. Taci lidé, jak patrně, pravé nebe na zemi nemají, a po smrti ho nezaslouží! — Nuže, chceme-li se vyhnouti věčné záhubě, nutno nám, bychom si život svůj zařídili dle vzoru Matky boží, bychom tedy utrpení z ruky boží přijímali trpělivě a záslužně snášeli.

Avšak, řekne snad někdo: kterak mohu trpělivě, bez reptání snášeti neštěstí, soužení, bez viny zlé osočování a pomluvy atd.? Hle, opět je nám Maria Panna vzorem. I my

2. musíme jako Maria Panna pevně věřiti, že Bůh tu korunu trnovou v korunu slávy promění!

Ano, drazí přátelé, víra ulehčí utrpení a v blaženost promění. Maria Panna dobře věděla, jak trpký život ji čeká! Věděla, že od té chvíle, kdy, jsouc poslušna vůle Nejvyššího, od té chvíle totiž, co andělu jí zvěstujícímu vyřkla slova: »Aj já dívka Páně, staniž mi se podle slova tvého« (Luk. 1, 38), že od této chvíle počíná splétati sobě korunu trnovou, ale pevně též věřila, že odměna věčná jí připravena. A tato pevná víra byla jí vůdčí hvězdou bolesti plnou cestou životem pozemským. Výsledek pevné víry v Boha to byl, že Maria Panna neklesala na mysli, když ona, Královna nebes, v největší chudobě stlala tvrdé lůžko Králi všech králů v prosté jeskyni betlemské. Pevná víra v Boha to byla, že Maria Panna nereptala proti Bohu, když za noci dalekou cestu do krajin neznámých před hříšným Herodesem nastoupiti musila! Víra to byla, že Maria Panna nepřestala hledati v ulicích jerusalemských, dokud ztraceného Syna třetího dne nenašla! Skalopevná víra to byla, že Maria Panna nepílala nepřátelům Kristovým, kteří přednost dali Barabási-lotrovi před nejnevinějším z lidí, jehož jako největšího zločince mezi lotry na kříž přibíli! Ano víra to byla, že Maria nezoufala, když Syn její s kříže hlasem silným volal: »Dokonáno jest!« neboť věřila, že této chvíle dokonána i její bolest, a nyní že nastává odměna! A skutečně, po hrozném pátku brzy ozývá se: Alleluja, vstal jest! — a 40 dní na to od-

cházi Kristus na nebe, aby tam Matce své připravil místo mezi anděly a svatými nejčestnější! — Hle, tak Bůh odměnil pevnou víru Matky své. Od této chvíle může říci Maria Panna, co o ní praví Písmo sv.: »... a ve shromáždění svatých zdržování mé!«

Avšak, drazí přátelé, co platno, kdybychom slavili dnešní svátek pouze vzpomínkou na slávu Panny Marie, co by nám prospělo, kdybychom odešli z tohoto chrámu bez pevného úmyslu následovati Pannu Marii v její pevné víře. Zajisté že musíme i my, chceme-li šťastně opustiti tento svět, s pevnou vírou v odměnu boží každé utrpení snášeti. Tak trpěla i ta nesčetná řada sv. mučedníků, kteří i líbali mučednické nástroje, pevně věříce, že — jak sv. Pavel praví: »Utrpení tohoto času nejsou rovna budoucí slávě, kteráž se zjeví na nás« (k Řím. 8, 18.). Když čteme dnes, kterak první křesťané byli pro víru mučeni, dravým šelmám předhazováni, pronásledováni, když čteme, že pohrdali dary a důstojnostmi, jež jim pohané nabízeli, zřeknou-li se víry sv., poznáme, jak pevná byla jejich víra v odměnu věčnou, v odměnu, kterou dáti může jen Bůh! S radostí umírali sv. mučedníci s modlitbou na rtech k Matce boží, k té Královně mučedníků. — Ovšem od té doby uplynulo již mnoho let, a za tu dobu mnoho se změnilo. Dnes víra mizí! Tehdy křesťané umírali za víru, dnes však mnohý křesťan za tu víru se stydí a ji tupí i se jí zřídá. A jaký toho následek? Jsou snad lidé šťastnější, spokojenější, ctnostnější? Ty vraždy, sebevraždy, kterých denně plné jsou noviny, jsou důkazem, že tací lidé nejsou šťastni, ale zoufalí. Nemajíce pevné víry v Boha, nedovedou nešťastí snášeti, sahají po zbrani smrtící. Kde není víry, tam nemůže býti spokojenosti. V domě, v němž není Bůh řádně ctěn, tam místo modlitby ozývá se klení, hádky a rozepře, které mívají někdy dohru před soudem! A což ty stále se plnící káznice, věznice a jiné podobné budovy, zdaž nejsou ony důkazem, že víry v lidu ubývá? A čím více budou se prázdniti chrámy, tím více bude třeba stavěti káznice a polepšovny a podobné budovy. Běda však těm, kteří rvou ať slovem neb tiskem víru ze srdcí lidí, běda těm, kteří nechají se svěsti na cestu nevěry, běda rodičům, kteří, majíce povinnost slovem i příkladem svěřené duše k Bohu vésti, ještě jejich záhubu připravují!

Drazí přátelé! Byly doby, kdy národ náš od cizinců nazýván byl národem svatým, národem mariánským! Tehdy byl národ náš šťastný a slavný. Předkové naši v úctě měli nejen Boha, ale i jeho Matku, o čemž svědčí ty nesčetné kaple, chrámy, sochy a obrazy Matky boží. Bohužel zapomíná národ náš na Matku boží, na tu Matku, kterou nám umírající Kristus doporučil. A nebude lépe, dokud národ náš opět nevrátí se k Bohu a Matce jeho, dokud neprohlédne ten klam, ve kterém se nalézá. Pravda, mluví a píše se stále o pokroku, avšak pokrok k bezbožnosti, ke hříchu není žádný pokrok. Malá ukázka! Pokrok, vzdělání jeví se zajisté nejlépe na školství. Nuže, r. 1912 byla v Rakousku zaplácena na školy vysoká summa, ale na kriminály poměrně vyšší. Zde patrně, kde že je ten pokrok! I nemoc má pokrok, ale ten pokrok je

nezdravý a končí — smrtí! A podobně pokrok v bezbožnosti v nevěře končí — smrtí věčnou!

Drazí přátelé! Mějme před očima často obraz zdejšího chrámu, obraz oslavené Rodičky boží, jděme cestou, kterou ona na zemi kráčela, cestou trpělivosti a pevné víry a vezme, že dle dnešní epištoly bude jednou ve shromáždění svatých zdržování naše! Amen.

Jan Hudek, katecheta.

Na neděli jedenáctou po sv. Duchu.

»Kdy třeba hlavně mluvit; a mluvit právě?«

Napsal Dr. Karel L. Řehák.

1. Staré přísloví dří: »Mluvit jest stříbro, mlčeti jest zlato«, a to znamená, že v životě mnohem častěji lépe jest mlčeti, nežli mluvit, ježto »mnohomluvení nebývá bez hříchů; kdož pak zdržuje rty své (v mlčení), opatrný jest« (Přísł. 10, 19.) a vyvaruje se tedy mnohých nepřijemných příhod a zlých následků.

Ač tedy zpravidla zdrželivost v řeči velikou cenu má, tož přece více umění má ten, kdo dovede mluvit v pravý čas, nežli ten, kdo dovede jen mlčeti. Má se to s námi jako s hudebníky. Hudebník musí také někdy mlčet, když druhové jeho hudbu provozují, anebo zpívají; a toto mlčení, anebo jak hudebníci říkají zachování pausy v pravý čas, jest také uměním; avšak daleko vyšším uměním jest to v pravý čas a správně zpívat nebo na nějaký nástroj hrát, nežli mlčeti!

Umění ale, mluvit právě, naučil Pán Ježíš, dle vyprávění dnešního evangelia, člověka, který dotud, jsa hluchoněmý, neuměl leč mlčeti. Prosme i my Spasitele, aby nás všechny naučil mluvit právě, t. j. dle ustanovení božího, pro čest boží i ke vzdělání bližních. Nebo věru přemnoho jest křesťanů, kteří jsou i hluší ku poslouchání slova božího, i němí, když povinni jsou mluvit, a hřeší tak způsobem mnohonásobným.

Pro dnes připomeneme si zvláště dva způsoby, kdy jsme povinni mluvit právě a kdy mlčeti jest veliký hřích a trestuhodná lehkomyšlnost.

2. Pravý způsob, kdy povinni jsme mluvit právě, jest svátostní zpověď.

V té proviňují se mnozí, že hříchů své zamlčují nebo zmenšují, z bázně, aby prý zpovědník o nich zle nemyslí; a z ostýchavosti, aby se nemusili zabanbiti.

Ku provinění svému řádně i kajčně se přiznati nechtěli již první rodiče v ráji. Adam schoval se před Hospodinem; pak se omlouval svou nahotou; a když již zamlčeti nemohl, že požil ovoce zapovězeného, jal se provinění své sváděti na družku svou,

jež mu ovoce zapovězeného nabídl; a ta sváděla provinění své zase rychle na hada!

A podobně jednávali mnozí hříšníci. Zamlčují provinění svá, kdežto přece jinak řádně odpuštění dojíti nemohou; a i když jim zpovědník otázkami svými přiznání se usnadniti se snaží, nepřiznávají se přece docela, hříchy své omlouvají, zmenšují, anebo i přímo jich popírají. Co jim je ale taková zpověď bez zkroušeného vyznání platná? Zdaliž jednání hříšníků neupřímných ve sv. zpovědi nepodobá se jednání člověka umazaného, jenž se chce umýti vodou — špinavou?

Kdo ve sv. zpovědi jinak vypovídá, nežli jak se před Bohem zná, a jak mu svědomí jeho před oči staví, jedná svrchovanou měrou poštilo! A netoliko to. On se dopouští nové, hrozné urážky Boha, a svolává nové tresty od spravedlnosti jeho na sebe! Neboť ukládá nám Spasitel za podmínku k odpuštění kající doznání před náměstkem svým a pevnou příповěď, že hříchu svého budeme hleděti všemožně napravit. Kdo pak těmto podmínkám se nepodrobí, rozhrěšení kněžského hoden není. A jestliže by kněz neupřímnosti kajícího nepoznal, a rozhrěšení, t. j. věc svatou jemu udělil, jest rozhrěšení to neplatné, podvodem uloupené, a nazývá se proto i — svatokrádež!

Proto, kdo jsi se nestyděl před Bohem všudypřítomným a vševědoucím hřešiti, nestyď se také za odpuštění prositi, zejména, že zpovědník, sám jsa člověkem křehkým, má útrpnost s jiným člověkem, jenž v křehkosti klesl. Kdo by ale rány své duchovní nechtěl zjeviti duchovnímu lékaři, od Boha určenému, jenž za žádnou cenu nikdy ničeho ze zpovědi vyjeviti nesmí, byť by i jako sv. Jan Nepomucký anebo sv. Jan Sarkander musil muka i přebolestnou smrt podstoupiti, ten bude v den soudný zahanben před světem celým, a hanba jeho nepomine po celou věčnost!

3. Jiný způsob, kdy povinni jsme pod těžkým hříchem mluviti právě, naskytuje se jednomu každému v úřadě jeho, když totiž péči jeho svěřeny jsou duše jiné.

Povinnost mluviti právě mají tedy rodiče k dětem svým, zaměstnavatelé k dělníkům i služebným svým, vrchnosti ku podřízeným svým. Jestliže mlčí tito, když mluviti mají, stávají se spoluvinnými na hříších těch, jež od hříchů odvrátiti, v nevědomosti jich použití a k dobrému vésti měli.

Ukáží to v podobnoství. Vysype se někde u večer ohnivá jiskra, které mohl někdo snadno prstem umačkat. Nikdo si jí ale nevšiml, vtrr jí v noci rozfoukal, učinil se z ní oheň, a pak, že nikdo lidi nevbudil a o pomoc nevolal, z ohně malého stal se veliký požár, jenž zachvátil snad celou dědinu nebo i celé město. A podobně se děje, když rodiče a jiní představení nevšímají si toho, kterak jejich děti a podřízenci dělají si potají nedovolené známosti, mluví nestoudné věci, rouhají se věcem svatým. Z takových, zprvu snad jen malých věcí, povstávají požáry smilstva a kletby do celých rodin i do celého kraje. Kdo nebráníl ale počátkům těchto věcí zlých, jest spoluodpovědným za ně!

Kdybyste spatřili, že když světenec váš prohlíží si někde ve výkladní skřini nějaké novinky, někdo zatím tahá mu peněženku nebo hodinky z kapsy, kdo z vás by toho klidně snesl? kdo neokřikne zloděle a nepůjde o jeho zločinu vydati svědectví i u soudu?

A hle! Když jedná se ne o několik snad jen korun, ale o čistotu srdce, spokojenost mnohých, ctnost i nejbližších a jich život věčný: mnoho-li jest těch, kteří nevinného varují a zlotřilce kárají, kdežto přece povinni jsou mluvití právě?

Tu přemnozí zcela klidně k tomu přihlížejí, když rozliční výrostkové po hospodách utrácejí, Bohu se rouhají, sluhy Páně co nejhanebněji napadají, ustanovení cíkve Páně tupí a v posměch uvádějí! Ba mnozí i sami polénka do žáru přikládají, do schůzí zřejmých neznabohů chodí, jich noviny i hanopisy nejen čtají, ale i rozšiřují, i svými haléři podporují! Ó jak budou jednou bédovati takoví: »Běda mi, že jsem mlčel!«

Není ovšem jeden každý způsobilým, aby na urážky Boha a sluhů jeho i ustanovení jeho mohl vydatně odpovídati; ale každý může i má společnost takovou opustiti, a aspoň několika slovy opovržení bohopustému jednání vyjádřiti.

Nemůže ovšem každý na obhájení cti boží i svých bližních články do novin sepisovati, anebo i celé knihy vydávati; ale jeden každý může bohaprázdnému tisku opovržení na jevo dáti; doma, při svých lidech špatných listů netrpeti, a ani v nejmenším penězi svými jich nepodporovati. —

Prosme tedy Spasitele, aby naše jazyky rozvázal, bychom mluvili pravě; zejména abychom vždy zkroušeně i úplně se zpovídali, čest boží i dobré jméno svých bližních náležitě hájili, by se i na nás vyplnila jednou slova Páně: »Kdo mne vyzná před lidmi, toho i já vyznám před svým Otcem v nebesích.« Amen.

Neděle jedenáctá po sv. Duchu.

»Připomínám pak vám, bratři, evangelium, kteréž jsem vám kázal, kteréž jste i přijali, v němž i stojíte, skrze něž i spasení bēfete, ač držíte-li, jak jsem vám kázal, leč byste byli nadarmo uvěřili.«
(I. Kor. 15, 1.—2.)

Dnešní epištola, z níž jsme několik veršů slyšeli, psána byla od apoštola sv. Pavla pro křesťany v městě Korintu žijící. Korint bylo hlavním městem krajiny Acháje v zemi řecké. Mělo dva přístavy, v nichž panoval čilý obchodní ruch, čímž město samo na bohatství velmi získalo. Avšak s bohatstvím šířil se zároveň v Korintu život prostopášný. A hle, do tohoto města přišel asi kolem roku 52 po Kr. sv. Pavel kázati víru Kristovu. Svou horlivostí a výmluvností získal tu během roku mnoho duší

Kristu Pánu, tak že i zde obec křesťanskou (církev) založil. Dokud sv. Pavel v Korintu byl, víra Kristova se utěšeně šířila, ale jinak tomu bylo, když tento horlivý apoštol odejti musil z nově založené obce křesťanské do Asie. Za jeho nepřítomnosti totiž povstaly v Korintu rozmlísky a nesrovnalosti ve víře, ano mnozí i vraceli se ku pohanství. O tomto smutném stavu církve dostal sv. Pavel zprávu, která přiměla jej k bezodkladnému zaslání listu čili epištoly u víře nestálým Korintanům. V tomto listě, jak jsme dnes slyšeli, připomíná jim evangelium, kteréž on jim kázal, kteréž přece již přijali, a skrze něž jen spasení dojíti možno. Výslovně však jim píše, že jen pod tou podmínkou spasení budou, jestliže se přidrží toho, co jim kázal, jinak že by byli marně uvěřili, čili jinými slovy, že ke spasení nutno jim nejen víru znáti, ale i podle ní žíti. A tato pravda platí zajisté i všem nám. Proto připomeňme si i my tuto pravdu a ku poučení svému uvažujme o tom, že:

1. víru Kristovu máme dobře znáti, a
2. dle této víry máme též žíti.

P o j e d n á n í.

1. Víru Kristovu máme dobře znáti. Proč, k čemu? — Ke spasení! Vždyť Bůh člověka proto stvořil, aby ho člověk poznával, ctil, miloval, jemu sloužil a tak na věky spasen byl. Tuto pravdu, drazí přátelé, třeba mítí stále před očima za nynějšího hříšného, zvráceného nazírání na život lidský. Nejsme tedy na světě jen proto, bychom světa všemožně užili, na věčnost však nemyslili. Nikoliv! Zde na světě jsme jen jako příchozí, kteří za krátko opět odejti musíme, bychom kladli účty z krátkého pobytu zde na světě. Proto třeba přípravy na tento odchod do věčnosti, a to přípravy, která počítí má již v nejuťlejším mládí. Svědomitá matka, která si je vědoma svých povinností a zodpovědnosti před Bohem za výchovu svých dítek, záhy učí dítky své znáti Boha. Tak toho žádal slavný biskup Ketteler, když pravil, že prvním základům víry sv. učí se dítě na klíně mateřském. A Bohu díky, ještě nevymfely úplně matky a otcové v naší vlasti, o nichž platí slova staré písně: »český otec, česká máti, učili mě Boha znáti«. Ano, rodičové jsou první, a před Bohem zodpovědní učitelé dítek svých. A běda rodičům, kteří svým špatným příkladem, svou nevšímavostí a lhostejností u víře nižší v srdcích dítek, poněvadž v první řadě od nich bude Bůh požadovati duše jim svěšené. Co by platna byla všechna péče rodičů o hmotné zaopatření dítek jejich, o jejich štěstí pozemské, když o duši jejich by nedbali! »Co platno člověku, kdyby celý svět získal, ale duše své škodu trpěl?« — Německý básník Grillparzer vypravuje o sobě, že v útlém mládí byl zbožný. Jednoho dne uslyšel však z úst pochybovače tato slova: »Kdo ví, je-li po tomto životě jaký život!« A hle, sám přiznává se jmenovaný básník, že od této chvíle byla otrávena jeho duše, tak že od tohoto okamžiku po-

čala nejsmutnější léta jeho života. Tak zhoubně působí několik nerozumných, hříšných slov! Bohužel, že jsou i někteří rodiče, kteří podobně jednají s duší vlastních dětí!

Sledujme dále dítě do školy vstupující. Zde se učí čím dále tím důkladněji Boha a povinnosti k němu znáti. A hle, stává se mnohdy, že to, co kněz ve škole při náboženských hodinách vystavěl, to nesevědomití rodiče doma svým špatným příkladem, slovem nebo posměchem zboří! A tak práce kněze byla marna. Dítě si myslí, že náboženství není potřebí, poněvadž doma denně vidí, jak se proti náboženství jedná. Dítě uvažuje takto: Kdyby náboženství a znalost víry byla potřebna, tu by se rodiče moji přece denně modlili, do chrámu Páně by šli, ke stolu Páně by přiklekali a mě k témuž nabádali! Než, místo toho vidí snad doma pravý opak toho, a proto o víru a její znalost se nestará, náboženství se mu protiví, a když ze školy vystoupí, tu to, co ještě z náboženství snad znal, nyní rychle zapomíná, o poučení nedbá, rodiče si ho nevšímou a ostatní zkázu již dokoná podobná k víře lhostejná společnost a špatná nevěrecká četba. Drazí přátelé! Na koho jednou po smrti bude naříkati takto zničená duše? Na koho pak padne celou tíhou trestající ruka boží? Mnozí rodiče si myslí, že vykonali svou povinnost k dětem, když jim zaopatřili slušné postavení; avšak pouhé slušné postavení, učenost, bohatství, sláva světská — to vše bez náboženství člověka nespasí! — Přírodopysce Darwin byv kdysi tázán, kterak smýšlí o Kristu Pánu, odpověděl: »Padesát let jsem se obíral zkoumáním červů a neměl jsem času přemýšleti o Kristu!« Drazí přátelé! Co mu tedy celá jeho věda bez náboženství byla platná? — Roku 1853 umřel francouzský přírodopysce Arago. Přátelé ho připravovali na cestu do života věčného. Těmto se nemocný přiznal, že po celý život svůj na smrt nemyslel! Ano, lidé pro samé starosti časné nevěšmají si toho, čeho pro věčnost třeba. A tak, jak tomu je dnes, tak bylo již tehdy v Korintu. Proto sv. Pavel psal Korintánům: »Připomínám vám evangelium, kteréž jsem vám kázal.« Chtěl, aby stále na mysli měli učení pravé, učení to Kristovo, aby znajíce pravou víru, nedali se od ní ničím odvrátiti. A podobně i nám třeba, abychom si učení Kristovo často připomínali, to učení, jež nám již jako dětem bylo hlášáno, bychom učení to tedy stále milovali, rádi poslouchali i četli, ale učení falešných proroků, řečí, spisů a novin nevěreckých, neb takových, které víru a vše, co s ní souvisí, uráží i ničí, ve svém okolí netrpěli!

2. Avšak netoliko víru Kristovu dobře znáti máme, ale i dle ní žíti.

Jako rodiče žádají od svých dětí, aby je netoliko za své skutečné rodiče považovaly, ale žádají od nich také, aby se k nim jako k rodičům chovaly, t. j. aby je ctily, poslouchaly, milovaly, krátce, aby též povinnosti k nim konaly. Podobně žádá od nás Bůh, abychom netoliko uznávali za pravdu, že Bůh jest, abychom

tedy nejen věřili, ale abychom se k němu jako k nejvyššímu svému Otci chovali, abychom ho nade vše ctili, milovali, jeho přikázání ochotně plnili, o jeho čest horlili, jej nikdy a v ničem a před nikým nezapírali. Kdo říká, že je křesťan, že v Boha věří, a při tom nežije však jak křesťan žiti má, je dodoben tomu, kdo říká o sobě, že je Čech, ale česky neumí, nebo se česky mluví stydí, nebo česky necítí. A o takovém, který, ačkoliv Čechem je, česky mluví se stydí, platí známý verš: »Kdo se za svůj jazyk stydí, hoden potupy všech lidí.« Podobně možno říci: »Kdo se za svou víru stydí, hoden potupy všech lidí.« Bůh žádá od nás život dle víry, jímž se veřejně jako křesťané vždy a všude prohlašujeme. Vždyť sám výslovně řekl: »Kdo mne vyzná před lidmi, toho vyzná i já před Otcem svým, jenž jest v nebesích.« (Mt. 10, 33.) A svatý Jakub praví, že, »jako tělo bez duše mrtvé jest, tak že i víra bez skutků jest mrtva«. Ano, víra bez skutků, víra, dle níž člověk nežije, jest marná. Vždyť i ďábel věří, že Bůh jest; nuže, co mu ta víra je platná?

Mnozí lidé sice věří, avšak víru veřejně se stydí vyznati. Taci ovšem nemohou očekávati odměny slíbené jen těm, kteří veřejně, bez bázně víru vyznávají. Za víru stydí se zkažený, pyšný, polovzdělaný člověk. Praví, světoví učenci byli velikou většinou dobrými křesťany, jako na př. Ampère, Alexandr Volta, Kepler Jan, Koperník, Newton atd. Známo, že hudební skladatelé Mozart a Haydn byli ctitelé Panny Marie. Mozart na příklad denně se modlil růženec. Totéž činil slavný vojevůdce Radecký. A tak bychom mohli sledovati celou řadu slavných mužů, kterým život dle víry nebyl žádnou hanbou, ano kteří ochotně raději život dali, než by víru svou zapřeli. — Známy je příklad tento: Tomáš Morus, kancléř anglického krále Jindřicha VIII, byl zbaven svého úřadu a uvězněn proto, že byl rozhodným křesťanem. Jeho manželka navštívila jej v žaláři a s pláčem ho prosila, aby šetřil svého života, aby se dle přání králova zřekl církve svaté, aby takto zachránil sebe a svou rodinu. Avšak Tomáš Morus otázal se pláčící manželky, jak že asi dlouho dle jejího úsudku by mohl ještě býti živ? Načež ona odvětila: »Myslím, že aspoň ještě dvacet let.« — »A já bych měl.« — řekl on — »pro tak krátký čas obětovati život věčný? Nikoliv, toho neučiním, raději umru, než bych odstoupil od víry katolické!« — Drazí přátelé! Když se tento muž neleká ani smrti, tím méně musíme se báti posměchu, urážek a pohany od lidí, kterým je víra trnem v očích. Vždyť oněmi ta ústa posměváčků, sklesne náhle jejich odvaha, až při posledním soudu spatří na pravici právě ty, jímž se zde na světě pro jejich hrdinné vyznávání víry posmívali a jež proto i tupili. Proto vždy a všude hlasme se ke Kristu, jeho svatou víru neohroženě před celým světem vyznávejme a pak vezme, že i Kristus v té rozhodné chvíli na soudě k nám se hlásiti bude. Amen.

Jan Hudek.

Na neděli dvanáctou po sv. Duchu.

Výklad

Dnešní evangelium nadmíru jest bohaté krásnými myšlenkami, tak že k vůli bohatosti myšlenek chceme celý obsah vykládati, aby tím více, možná-li, vynikla krása celého příběhu.

Kde a před kým mluvil Pán Ježíš toto evangelium?

Když již učitelský úřad Páně se končiti měl, poslal 72 učedníků svých po dvou do měst a městeček judských, aby kázali, že již království boží se přiblížilo. I vedlo se učedníkům Kristovým na první apoštolské cestě velmi dobře, tak že se k jejich slovu nemocní uzdravovali a zlí duchové se jim poddávali, a velmi mnozí slovům jejich uvěřili. I zaradoval se Ježíš Kristus nad učedníky svými, když mu tak radostnou zprávu přinášeli, neboť jednoduší neučení učedníci jeho poznávali sv. pravdu jeho spíše, než dle svého mínění učení fariseové. Proto se obrátil k učedníkům svým a pravil: Blahoslavené oči . . . Nad proroky a krále se blahoslavil, protože vidí a slyší, což oni neslyšeli, ač si toužebně přáli. Vidí očima: jej vtěleného Syna božského, vidí jeho skutky, jeho divy, slyší sv. jeho učení, a netoliko ušima slyší, ale i srdcem, a tak pochopili pravé blahoslavenství. Neboť si přáli králové viděti a slyšeti učení Vykupitele a přání jejich splněno nebylo, a vám se milosti té dostalo, že mne vidíte, mne slyšíte, proto jste a budete blahoslavení. To když slyšel jeden, jenž sebe za učeného v zákoně božím měl, a pozoroval, že Kristus Pán učí, že jen ti blahoslavení jsou a budou, kdož po něm toužili a jeho slovo slyší a zachovávají, chtěl ho pokouseti, aby mu obtíže způsobil, řka: Mistře, co čině život věčný obdržím? Jako by řekl, což mám tedy já činiti, abych došel také blahoslavenství? Nebylť učedníkem jeho, ale domníval se, že jest pravým učedníkem Mojžíšovým, ač nebyl ani učedníkem Mojžíšovým dle skutku, ale toliko dle jména. Neptal se, aby poučil sebe, ale aby měl příležitost zlehčiti řeč Ježíšovu. Ostatně takto činí také mnozí i dnes, že mluví o věcech sv. a božích ne proto, aby sebe a jiné poučili, ale aby v posměch je uváděli a jiné odvraceli. Ale se špatnou se pokušitel onen potáhal.

Mínil totiž: řekne-li Pán Ježíš, aby zachovával zákon Mojžíšův, tedy nadarmo káže království boží a ničemu novému neučí — a řekne-li, že nemá se zachovávat zákon Mojžíšův, tedy bude jako rouhač a falešný prorok odsouzen. A jak často člověk si usmyslí něco provésti a myslí, že zcela jistě provede a Pán Bůh mu vše překazí ku jeho hanbě největší, tak se stalo i tomuto člověku. Co jest nejdůležitějším přikázáním, o tom se velmi mnoho hádali a se pronásledovali učení v zákoně. Kristus Pán nechtěl však na jejich hádkách podíl bráti, proto se jej otázel: Jak čteš v zákoně? Co myslíš ty, že v zákoně jest nejdůležitější a co jest prvním přikázáním? A pokušitel odpovídaje, řekl: Milovati budeš . . .

Tak také opravdu v Písmě svatém na velmi mnohých místech psáno.

Doporučoval přikázání Mojžíš před smrtí svou, aby ze všech sil milovali Pána Boha a zachovávali přikázání boží, až do té doby, kdy přijde Vykupitel, prorok nový, podobný jemu, kterého pošle jim Bůh. A plnění přikázání božích že bude jim příčinou blaženosti v životě, spokojenosti a štěstí, a že jim bude příčinou i věčného pokoje. To Mojžíš tolikrát mluvil, že i když cítil na sobě konec života, ještě jednou všecken národ zavola, aby mu přikázání boží na srdce vložil, a v Písmě sv. nařídil jim, aby nikterak nezapoměli na přikázání boží, že si je mají často připomínati, jako by je měli stále před očima. V. 6. 7. pravil Mojžíš: »a budou slova ta, která prikazuji tobě dnes v srdci tvém: a budeš je vypravovati synům tvým a je rozjímati sobě v domě svém i jda cestou, léhaje i vstávaje, a uvážeš je jako znamení na ruce své a budou mezi očima tvýma hýbati se a napíšeš je na prahu a dveřích domu svého.« Tím chtěl Mojžíš jim důtklivě na srdce vložit milovati Boha i bližního a tak nezapomínati na své nebeské povolání. Ale přikázání Mojžíšovo brali zákonci doslova a špatně vykládali a učili. Každý nosil přikázání napsaná na rukou na pergamenových řeménkách a zavěsili je na přikryvku hlavy, aby opravdu se jim míhalo mezi očima, napsali je na dveře i práh, ale učili, že bližními jejich jsou jen rodáci jejich, ne pak každý člověk, ostatní mohou nenáviděti, čímž obrátili zákon hlavou dolů. Co nemusili brátí do slova — na písmenu — do slova brali, ale ducha zákona zabili tím, že není každý člověk naším bližním, a proto že není třeba každého milovati. Ostatně nesmíme se tomu smát, neboť mezi křesťany jest podobný nemrav, že má sice ve světnici krucifix a obrazy sv. a kropenku a růženec a při všem tom volá krucifix jen při klení, a sám jest obrazem ďábla, a jest nečistý v řeči a myšlenkách, že by bylo mu třeba nejen svěcenou vodou se pokropiti, ale celou duši svou pokáním vyčistiti, aby aspoň drobet byl křesťan podobným.

Jak my zapomínáme na příkaz lásky!

Co na příklad mezi námi nezpůsobila strannickost politická? Kolik nesváru, žalob, křivých přísah, ano i vražd, jakoby nebyl nám znám největší zákon boží: Miluj Boha a bližního. Bližním jest tvůj souseď, ať jest jakýkoliv, bližním jest člověk, ať mluví jakoukoliv řeč, bližním jest člověk, ať má jakoukoliv plet. Bližním jest i stoupenec kterékoliv strany, jej musím milovati, blud jeho nenáviděti a jej se vystříhati. Jak jsme daleci ducha Páně! Mnozí domnívají se, že jim příslušnost k jedné straně velí býti nespravedlivým a nemilosrdným k příslušníku druhé strany. Ani přísaha a svědectví pravdivé je neváže a domnívají se, že smí vše činiti v zájmu strany aneb národa. Pius IX. ve svém Syllabu musil odsouditi větu, že »v zájmu národa lze použití každého i nedovoleného prostředku k dosažení cíle. I zrušení přísahy, jakož i zločiny zákonu věčnému odporující nemají se tupiti, ale chváliti, když se z lásky k vlasti dějí«. (Proposice 64.) Co jest to ji-

ného, než starý blud v době nové. Kde zůstává spravedlnost a láska?

Když tedy pokušitel odpověděl co za největší přikázání v zákoně má, zahanbil jej Pán Ježíš řka: »dobře jsi odpověděl«, jako by řekl: »ptal jsi se mne a sám dobře víš, nač se mne tážeš, jen plň to, co víš, že dobré jest, a život věčný obdržíš«. Když tedy viděl se zahanbena, že zbytečně se ptal, chtěl sebe dále omlouvati, jako by nerozuměl přikázání docela. Toť jest ovšem způsob všech špatných lidí, kteří by rádi škodili, kdyby mohli a když nemohou, omlouvají se, že nechtěli a nevěděli — tak také pokoušející zákoník řekl k Pánu Ježíši: »Kdo jest můj bližní? Kolik lidí mám milovati?«. Aby tedy mu věc objasnil, Kristus Pán zase příklad ze života vzal a vyprávěl o kupci, cestujícím z Jerusalema do Jericha. Bylať a do dnes jest cesta z Jerusalema do Jericha velmi nebezpečná, neb kolem ní byla a jest pustina plná doupat loupežnických, kteří tam pocestné vraždili, tak že se cestě z Jerusalema do Jericha vedoucí říkalo cesta krvavá. Pravi tedy Kristus Pán příklad o kupci oloupeném a zraněném, aby o pomoc volati nemohl. Jdou jeden po druhém: od služeb božích kněz, a pak levita a žid a nechávají zraněného ležeti, aby neměli obtíže s úřady a práci a tak ubohého v zoufalství by uvedli. Za nimi šel cestou Samaritán. Kdo byl Samaritán židu? Samaritán byl každému židu solí v očích. Žid se vyhnul Samařt a šel oklikou do Jerusalema. Samaritán nepřijal pod střechem muže, jehož tvář obrácena byla k Jerusalemu. Největší náboženská a národní nevraživost rozdělovala tyto dva kmény v jedné zemi bydlící. Kristus Pán použil toho příběhu, aby ukázal, co může pojití ze vzájemné lásky a co může pojití ze zástě. Chtěl tím ukázati najiho, jak převrácená byla nábožnost kolemjdoucích, kteří se měli za učedníky Mojžíšovi a plnitele zákona, a jak byl opravdu milosrdný Samaritán, jehož měli za pohana horšího. Proto chtěl přinutit Kristus Pán pokoušejícího zákoníka, aby vyznal, že jest Samaritán bližním zraněnému kupci více než ostatní kolemjdoucí, a tím mu dal napomenutí, aby konal právě tak, jak konal Samaritán, právě za týchž okolností, jako tento konal. Ty jdi a učiň též. Teď víš, co jest v zákoně největší přikázání, víš, kdo jest tvůj bližní, jdi a učiň taktéž. Ale byl-li tím napomenutím pokoušející zákoník obrácen a napraven, evangelium zmínky nečiní. Jestliť zajisté těžko něco za pravdu uznati, a věděti, že něco jest lepší než jiné, ale konati jest daleko těžší.

Také můžeme pozorovati v evangeliu dnešním, že právě pokoušející zákoník velmi dobře zákon znal, ale zcela špatně rozuměl — a dokonce špatně plnil. Rovněž tak jest s křesťany, kteří sice velmi mnoho znají z učení Páně a slovo boží často slyší, při tom však jen pokušiteli jsou, kteří nechtějí sebe poučiti, ale chtějí posuzovati. Učme se pilně plniti zákon.

Sami však ze sebe nic nemůžeme, ale dostatečnost naše z Boha jest, který v nás musí působiti právě poznání i chtění a o to musíme žádati, jak nám i dnešní modlitba v missále před-

pisuje: Bože, jehož darem jest, že ti věřící tvoji věrně a chvalně slouží, dejž nám, prosíme, ať po tom, co jsi nám slíbiti ráčil, bez závady se přiřičujeme — skrze Pána našeho Ježíše Krista. Amen.

V.

Neděle dvanáctá po sv. Duchu.

Církev katolická jest milosrdným Samaritánem.

»Měj o něj péči; cožkoli nad to vynaložíš, zaplatím tobě.« (Luk. 10, 35.)

Samaritán v dnešním evangeliu jest obrazem naší sv. katolické církve. Jako Samaritán ujal se nešťastného, tak církev svatá ujímala se vždy a stále ujímá nestastných všeho druhu. Samaritáné byli smíšenci z Israele a pohanů; jejich náboženství bylo také smíšeninou pohanství a zákona Mojžíšova. Když totiž assyrský král Salmanasar vyvrátil království israelské, utekli domácí obyvatelé z veliké části do hor a po válce pak splynuli s Assyrskými, kteří tam byli usazeni po vyvedení Israele do zajetí. Tito smíšenci, Samaritáné, byli u židů, kteří se vydávali za pravé členy národa vyvoleného, v největší nenávisti. Proto užil Pán Ježíš při podobenství dnešním právě Samaritána, který se slitoval nad zraněným židem, ač nejbližší z národa židovského, kněz a levita, nedbali nátku a volání o pomoc zraněného. Chtěl tím božský Spasitel naznačiti, že v čas neštěstí každý člověk má býti bližním druhému, poněvadž všichni jsme dítkami jednoho Otce nebeského.

Církev katolická, jež do lůna svého přijímá každého, židy i pohany, jest milosrdným Samaritánem a prokazuje milosrdenství tělesné i duševní pro blaho časné a věčné každému, kdo se pomoci dovolává, ba sama vyhledává nejpouštěnější, aby jim ulehčila, jak to činil zakladatel, Ježíš Kristus.

Dnes ukáží jen přehledně, jak veliké skutky tělesného milosrdenství prokazovala stále církev všem bez rozdílu v chudobě, nemoci, otroctví a v žaláři.

P o j e d n á n í.

1. »Chudé vždycky máte mezi sebou,« pravil božský Spasitel. Většina lidí jest chudých, kteří těžkou prací musejí si chleba dobývati, a mnoho těch, kteří jsou odkázáni na pomoc svých bližních. »Co jednomu z nejmenších jste učinili,« pravil Pán Ježíš, »mně jste učinili.« Proto církev starala se od nejprvnějších počátků o nejnešťastnější a nejpouštěnější.

Hned za dob apoštolských nebylo chudých mezi křesťany. Čteme ve skutcích apoštolských: »Aniž pak byl mezi nimi k do nuzný. Neboť kolikkoli bylo těch, kteří měli pole neb domy, pro-

dávající, přinášeli peníze za ty věci, kteréž prodávali a kladli je k nohám apoštolů. I rozdělovalo se jednomu každému, jakž komu potřebí bylo.« (4, 35.) Toto společné užívání statků nemohlo ovšem dlouho trvati, poněvadž křesťanů stále více přibývalo. Proto církev ustanovila otce chudých, kteří jednotlivcům pomáhali. Jménem církve bylo jménem chudých. Každý dle možnosti měl přispívat, aby se chudším ulevilo. Proto biskupové už v prvních stoletích konali sami ruční práce, povzbuzovali své kněze, aby především chudé měli na zřeteli. Proto píše sv. Ambrož: »Církev nemá pro sebe ničeho, leč víru. Všechnen majetek církve jest na vydržování chudých.« (40, 31.) Sv. Possidius vypravuje o sv. Augustinu: »Chudých byl stále pamětliv jak z přímů církevních statků, tak z obětí věřících. A sv. Ambrož praví o něm: »Dával i zlaté nádoby posvátné rozlítí na peníze pro zajaté a chudé.« Tak pomáhala církev v prvních pěti stoletích.

Od té doby pak nabyla péče o chudé jiné tvářnosti. Také stát měšťanský věnoval svou péči chudým; zařizoval veřejné podpory, nadace a sbírky, staral se, aby každý mohl přiměřenou prací vydělat si chleba. Biskup v diecesi byl vrchním otcem chudých, který měl ku pomoci své duchovenstvo a plno obětavých křesťanů a úřady světské a státní.

Od XVI. století nastala změna, a to k horšímu. Církev byla o majetek svůj olupována, nadace chudých byly jí odňaty a svěřeny správě státní, která peněz užívala ku potřebám jiným a o chudinu se více nestarala.

Za našich dob hledí stát i církev uleviti bídě chudiny. V církvi katolické povstaly řády a společnosti, jež se výhradně věnují chudým. Každému znám jest zvláště spolek sv. Vincence z Pauly, jehož členové vyhledávají chudé a nešťastné, aby jim dle možnosti přispěli a v bídě a neštěstí ulehčili.

Církev stále vybízí všechny křesťany, aby dle možnosti chudých se ujímali. Biskupové denně dostávají plno prosebných listů, aby různým osobám v neštěstí a bídě se nalézajícím přispěli ku pomoci. Až v soudný den žasnouti bude svět, co dobrého vykonala církev katolická pro nejchudší a nejopuštěnější.

2. Církev starala se vždy také o nemocné.

Za časů apoštolských byl dům každého bohatšího křesťana nemocnicí. Bohatí radovali se, že mohou Pána Ježíše v nemocném obsloužiti. Sv. Pavel napomínal všechny k této svaté službě, řka: »Prosíme vás, bratři, potěšujte malomyslných, přijímejte nemocné, trpělivě se mějte ke všem!« (Thes. 5, 14.)

Když však církev nabyla svobody a rozšiřovala se po všech zemích, a domy bohatých nemohly přijmouti tolik nemocných, jichž tím také více přibývalo, začala církev stavěti nemocnice, kde našli nemocní výživy i ošetření. V každém biskupském sídle byla zřízena nemocnice. Tak na př. sv. Basíl, když se stal arcibiskupem v Caesarei, věnoval nejprve zvláštní péči nemocným. Vystavil velikou budovu, v ní pokoje pro nemocné, pro ošetřo-

vatele, pro lékaře, řemeslníky a dělníky. Sv. Rehoř Naz. praví že se ústav ten podobal novému městu. A jako pro hlavní město Caesareo stavěl sv. Basil nemocnice i v menších obcích, jak stvrzuje sv. Jan Zlat.

Abyste nemocnice byly zabezpečeny pro všechny časy, starala se církev o to, aby u věřících nalezla podpory, by odkazy, nadacemi pamatovali na tyto dobročinné ústavy. Nemocnic stále přibývalo, a nemocní nalézali v nich něžného ošetření.

K tomu zakládaly se řády a společnosti náboženské, aby nemocní byli obsluhováni od lidí k službě té zasvěcených, kteří by nejen ošetřovali, ale i o léky a všechny potřeby se starali. Sami králové, knížata, dámy z nejpřednějších rodin věnovali se službě nemocných. Sv. Jan z Boha založil řád milosrdných bratří, který se rozšířil brzy po všech zemích v Evropě a jiných dílech světa. Sv. Frant. Sales. založil řád salesiánek, sv. Vincenc z Pauly řád milosrdných sester, kteréž řády předstihují se v obětavé lásce k nemocným, vědouce, že v každém nejpouštěnějších obsluhují samého Spasitele.

3. Avšak ještě těžší jeho tížilo lidstvo zvláště v dobách dřívějších; bylo to otroctví. Otroci byli ze všech nejnešťastnější. Nikdo se o ně nestaral kromě církve katolické. Učila, že není rozdílu mezi lidmi, všichni máme společného Otce, a povzbuzovala všechny, aby se ubohých ujímali. Sv. Jan Zlat., Ambrož, Augustin, Petr Chrysolog a j. vykonali velice mnoho ve prospěch otroků.

Mnozí biskupové obětovali všechny příjmy, ba i posvátné nádoby kostelní na vykoupení z otroctví. Zakládaly se řády, jako na př. učinil 1199 sv. Jan z Mathy, Felix z Valois, řády trinitářů, sv. Petr z Nolasky, Rajmund založili kongregace na vykupování otroků.

Církev nepřestala napomínati vladařů světských, až otroctví všady bylo zrušeno.

Církev ujímala se dále křesťanů pro vřru od pohanů a židů porobených, zvláště za dob pronásledování.

Státní vězení bývala plna ubohých křesťanů. Saraceni odváděli tisíce křesťanů do otroctví, kde jim bylo snášeti největších protivenství. Církev skrze své neohrožené členy starala se všemožně, aby osud jejich zmírnila a z otroctví vysvobodila.

Církev ujímala se vždy i vězňů, kteří sami trest si zavínili, dítek neposlušných, nevzděčných, kteří nedbali hlasu církve, nedbali přikázání božibo, honili se za svými choutkami, až ve zlu přistižení byli a uvěznění.

Církev vymohla si přístup do žalářů k těmto, bděla nad tím, aby se s nimi lidsky zacházelo. Už císař Justinian (529) vydal zákon, že biskupové mohou každou středu a pátek navštěvovati žaláře, což se dělo po celý středověk a v mnohých zemích děje se do dnešního dne.

Zakládaly se k tomu i společnosti náboženské, mužské i ženské, aby trestance těšily, chránily, ke kajícím nabádaly, aby tito po odbytém trestu začali život nový a lepší.

Krátce naznačil jsem péči katolické církve o chudé, nemocné, otroky a vězně. Církev stále prokazuje milosrdenství všeho druhu, nečeká vděku světa, svět toho nedovede oceniti. Kromě toho koná církve sv. milosrdenství duchovní, vyučuje pravdám nebeským, napomíná hřešící, těší zarmoucené, odpouští ubližujícím, modlí se za všechny přátele i nepřátele. Svět hledí v mnohém napodobiti církve, ale láska jest strojená, chladná, vypočítavá a sobecká. Láska církve sv. jest nejněžnější, vroucí, neohrožená, z čisté lásky k bližnímu a Pánu Ježíši vycházející.

Církev není nepřítelkyní lidu a pokroku, církve jest láskyplnou a něžnou matkou ke všem bez rozdílu, věřícím, jinověrcům i nevěřícím; vědoma božských slov Spasitelových: »Co jste vykonali jednomu z nejmenších, mně jste vykonali.« *V. Strk.*

Neděle třináctá po sv. Duchu.

O vděčnosti.

»Jeden pak z nich padl na tvář díky čině.«
Luk. 17, 16.

Za doby, kdy Pán Ježíš konal úřad vykupitelský na zemi bylo malomocenství ve svaté zemi nemocí velice častou. Byla to nemoc bolestná, nakažlivá a často nezhojitelná. Nemocní byli odděleni od zdravých, zůstávali na zvláštních místech; proto osud jejich byl smutný a zoufalý. Když Pán Ježíš naposledy ubíral se do Jerusalema, volalo naň deset malomocných ze zdáli, aby se nad nimi smíloval. Ježíš slitoval se nad nimi a okamžitě je uzdravil. Jediný z nich poděkoval, devět zmizelo, aniž by vzdali povinné díky.

Jeden z nich navrátil se, hlasem velikým velebě Boba, a padl na tvář svou před nohy Ježíšovy díky čině. Pán Ježíš, chtěje ukázati na nevděk ostatních, pravil: »Zdali jich není deset očištěno? Kdež jest jich devět? Není nalezen, jenž by se navrátil a vzdal Bohu chválu leč tento cizozemec.« Vděčnost jest velmi řídkou ctností, svět splácívá nevděkem.

Abychom se naučili této krásné a tak vzácné ctnosti, ukáži dnes, co nás ke vděčnosti vybízí a jak ji máme a komu prokazovati.

Pojednání.

1. Vděčnost za obdržení dobrodiní jest jednou z nejkrásnějších ctností, k níž nás pobádá hlas přirozenosti a hlas svatého náboženství. Srdce dobrého a rozšafného člověka jest stále nakloněno a připraveno ku vděčnosti za vše, co nám dobrého bylo prokázáno.

Vděčný člověk ctí své dobrodince, dobrodiní nikdy nepominá a dle možnosti zase dobrým splácí. Ba vděčnost shledáváme i u nerozumných tvorů. Jak často slyšeli jsme, že zvíře, jemuž dobrodiní se prokázalo, zůstalo za to vždy vděčným. Otroek Androklos vytáhl lvu trn z nohy. Když jednou byl dravé zvíře předhozen, vděčný lev ho zachránil. Androklu trest prominut a od té doby provázel ho lev po všech cestách. Heřman z Bubna, statečný rytíř český, zachránil lva před tygrem, a vděčný lev provázel pána svého až ku jeho hrobu, kde zcepeněl. Psi hlídají rakev svých živitelů, nechtějí ani pokrmu a zmrárají hladem. Vděčnost nalézáme ve vážnosti u všech národů starověkých, u Řeků, Římanů, Persanů, u Číňanů atd., a nevďek považován byl vždy za něco potupy a trestu hodného, jak dějiny dosvědčují.

Ku vděčnosti kromě hlasu přirozenosti volá nás hlas náboženství, nejdokonalejšího učení Kristova.

Vděčnost prokazoval Pán Ježíš nebeskému Otci jménem všeho lidstva, ku vděčnosti stále nabádal své přívržence.

Vděčnost vynikali všichni svatí a světice. Tak na př. sv. mučednice Tekla, když byla železnými hroty co nejbolestněji rozdrásána, zvolala: »Díky Bohu za to.« Sv. Klára stonala těžce 25 let a nikdo nezaslechl ani slova nevěle, ale neustálé výkřiky radosti: »Díky Bohu za všechny bolesti!« Tím více ještě děkovali svatí za všechny milosti a dary boží, zvláště za stvoření, vykoupení a posvěcení; spojovali s vděčností k Bohu i vděčnost k lidem, vzpomínali svých dobrodinců denně u oltáře a ve všech modlitbách a spláceli skutky tělesného milosrdenství, jichž přijímali od jiných, skutky milosrdenství duchovního.

Ku vděčnosti vybízí nás důtklivě Písmo sv. »Dobrořeč, duše má, Hospodinu, volá žalmista Páně, a nezapomínej na všechna dobrodiní jeho « (102, 2.)

A sv. Pavel píše: »Bez přestání se modlete, ze všeho díky činíte; nebo to je vůle boží v Kristu Ježíši.« (1. Thess. 5, 17.)

»Cokoli činíte, činíte ve jménu Pána našeho Ježíše Krista a buďte vděční Bohu Otci v Ježíši Kristu.« (Kol. 3, 15.)

Sv. Jan Zlatoústý nadšen slovy Kristovými praví: »Nejlepší ochránkyní a pěstounkou dobrodiní jest vzpomínka na ně, věrné uznání jejich a zbožné použití.«

Sv. Augustin píše: »Bůh nežádá od nás vděčnosti, jakoby potřeboval našich díků, ale k našemu prospěchu, abychom se tím stali hodnými dalších milostí.« —

2. Vděčnost máme prokazovati Bohu a lidem.

Vše, co máme dobrého, pochází od Boha. Bohu máme být stále za vše vděční. K tomu vybízí nás denně při mši sv. církev sv. ústy kněze při prae-faci: »V pravdě hodno a spravedlivó jest a spasitelnó vždy a všude vzdávati díky tobě, Pane svatý, všemocný Otče a věčný Bože!«

Zvláště máme děkovati Bohu denně ráno a večer, při probuzení a před spaním, před a po jídle, při zvonění k modlitbě,

při klekání a v poledne. Každou neděli a svátek při mši sv. za naše stvoření, vykoupení a posvěcení; ročně pak v den narození a jmenin, po žních, ke konci roku, za vše, čeho se nám od Boha dostalo.

Nejllepší příležitost prokazovati vděčnost Bohu jest při mši svaté, kde každodenně vybízejí se věřící ku vděčnosti při praefaci: Gratias agamus Domino, Deo nostro. »Díky vzdáváme Pánu Bohu svému!«

Aischines, žák Sokratův, vida, že spolužáci přinášejí mistru z vděčnosti rozličné dary, on pak pro chudobu ničeho dáti nemůže, šel k Sokratu a řekl: »Pro chudobu nemohu ti darů na důkaz vděčnosti dáti, avšak přináším ti, co mám, sebe samého.« »V pravdě,« zvolal Sokrates, »tys mi dal dar, který předčí všechny ostatní.« Takovým darem nejlépe se odměníme Bohu za prokázaná dobrodíní; Bůh chce míti srdce naše celé; chce, abychom ho milovali z celého srdce svého.

Poněvadž dobrotivost boží jest nekonečná, má i naše vděčnost býti bez konce. Čím jsme vděčnější, tím si Boha více nakloníme. Alfons, král aragonský, byl naplněn velikým vděkem k Bohu a často říkával: »Velikými díky jsem Bohu zavázán zvláště z trojí příčiny: že jsem člověkem, že jsem křesťanem a konečně že jsem králem křesťanů!« Po vítězné bitvě u Abukiru bylo z rána ve vojsku anglickém zvláštní ticho. Nelson totiž poručil, aby se konaly modlitby k Nejvyššímu za šťastné vítězství. Francouzi žasli, že námořníci místo jásotu rozpustilého oddali se modlitbám. Vděčnost šlechtí křesťana, vynucuje úctu u každého a svolává nové požehnání boží.

Vděční máme býti také k lidem, zvláště k rodičům, učitelům, dobrodincům a ukazovati ji při různých příležitostech, narozeninách, jmeninách, k Novému roku a různých dnech památných.

Franc. generál Marcean žil v největší chudobě, aby matka jeho ve stáří měla všeho dostatek.

Švédský král Christján IV. měl za učitele Němce, jménem Ramela. Říšská rada však pro jeho národnost zbavila učitele toho místa. Vděčný král zaslzel a jmenoval z vděčnosti svého učitele kancléřem svých knížectví.

Když franc. abbé Fenelon byl od konventu za dob revoluce bezprávně ze spiknutí obviněn, ozvali se proti tomu komitaci pařížští, jimž šlechtivý Fenelon mnoho dobrodíní prokázal, a žádali za propuštění nevinného. Konvent byl nakloněn k tomu, ale výbor bezpečnostní toho neschválil a rozsudek smrti potvrdil. Vděční savojské občané provázeli Fenelona hlasitým pláčem až na popraviště, ač jim hrozilo veliké nebezpečí, že budou také z velezrády obviněni.

Syn nešťastného krále franc. Ludvíka XVI. byl dán od zvrhlých komunardů na vychování surovému obuvníku židu Simonovi, kde se s ním ukrutně nakládalo. Když jednou Simon chtěl malého Ludvíka týrati, vyrval mu lékař Naudin ubohé dítě.

Druhého dne dal malý hoch lékaři dvě hrušky, jež si odepřel, řka: »Měl jste včera se mnou útrpnost, vezměte si obě tyto hrušky, jako nepatrný důkaz vděčnosti. Uděláte mi tím velikou radost.« Lékaři vstoupily slzy do očí, přijal od malého Ludvíka vděčně znamení jeho vděčnosti.

Jak šeredný jest nevděk! Když v Miláně vypukl mor, utekl z města kdo jen mohl. Zůstala tam chudina, jíž se ujal s největší svědomitostí a nasazením života sv. biskup Karel Boromejský. Sám nemocné obsluhoval, vše rozdál a prodal, aby neměli nedostatku. Když mu radili, aby se v noci spánkem posilnil, říkával, že si odpočine dosti až — v hrobě. A po roce horlivý biskup byl pro horlivost ve svém úřadě od mnohých nenáviděn, u papeže žalováno naň, aby prý byl z Milána odstraněn.

Albrecht z Valdštýna, nejvyšší velitel vojsk císařských, po mnohých vítězstvích chystal se v Chebu k odpočinku nočnímu v jednom domě chebském. Chtělo se k deváté hodině večerní. V předsíni rozlehl se náhle hluk a hádka. Valdštýn polosvěcen stál u okna a najednou vrazil do světnice setník Devreux a svého velitele zavraždil. Pomáhal i velitel chebský Gordon. Byli to lidé, které Valdštýn z prachu země pozdvihl k vysokým vojenským důstojnostem, kterým nejvíce důvěřoval a byl jich nejlepším přítelem. Jestliže se zachvějeme nad nevděkem vůči lidem, jak mnohem hroznější jest nevděk k Bohu, který nás z prachu země povýšil k důstojnosti synů božích a budoucích vladařů v království nebeském, který nás zahrnuje ustavičným dobrodiním a jest naším Otcem nejlaskavějším! Budme vděční za vše, oslavujme Boha modlitbou, obětí mše sv., bezúhonným životem, přijímáním sv. svátostí, nezištnou láskou k bližnímu, neboť Bůh jest dobrý a na věky trvá milosrdenství jeho.

V. Strh.

Neděle třináctá po sv. Duchu.

»Zdaliž nebylo jich deset uzdraveno?
A kde jest jich devět?« (Luk. 17, 17.)

Drazí přátelé! Není snad horší nemoci na světě nad malomocenství; neboť malomocný člověk je vlastně živá mrtvola. Kdo navštívil již někdy východní krajiny, jistě setkal se s těmito ubožáky. Dodnes spatřiti je lze v okolí Jerusalema, kde poutníci mají příležitost poznati, jak hroznou nemocí jest malomocenství. Tam viděti lze ten jejich znetvořený obličej, jejich obvázané ruce, aby snad dotekem nákazy nepřenesli, tam slyšeti lze slabé sténání, jež vychází ze stále uhnívajících úst jejich. Poněvadž tato nevyčísitelná nemoc je nakažlivá, musí tito ubožáci, jako tehdy v dobách Kristových, bydleti odloučení od ostatních obyvatelů za městem. A tam jedinými společníky jsou jim milosrdné sestry, jež je ošetřují, a kněz, jenž útěchu náboženskou jim poskytuje.

Jiný každý se jim z dálky vyhne. — Podobný obraz líčí nám dnešní sv. evangelium. Deset malomocných, kteří dobře věděli, že k lidem se přiblížití nesmí a že jim také ani pomoci nemohou, spatřivše Krista Pána, »stáli z daleka a pozdvihše hlasu svého, řekli: Ježíši, mistře, smiluj se nad námi.« (Luk. 17, 12.—13.)

A hle, jejich prosba, s důvěrou v Krista spojená, byla splněna. »Jděte, ukažte se kněžím« — řekl Kristus, a to proto, aby od kněží byvše za uzdravené prohlášeni, mohli zase do společnosti lidské přijati býti. »I stalo se« — dodává Písmo sv. — »když šli, že očištění jsou.« (Luk. 17, 14.) — Představme si, drazí přátelé, tu radost ubožáků, když zpozorovali, že rázem jsou uzdraveni, že mohou nyní oni, kteří dosud byli vyvrhelové lidské společnosti, přijíti s plnou nadějí do života mezi ostatní lidi! Ano, chápeme zajisté jejich radost; avšak co nás jistě zaráží, jest to, že pouze jediný přišel zpět ku Kristu, aby mu poděkoval! A jak Písmo sv. poznamenává výslovně, byl to Samaritán, tedy člověk od židů nenáviděný, protože Samaritáné nebyli čistokrevní židé, nýbrž smíšená židů s pohany. A tento méněcenný u židů Samaritán vděčně přichází Kristu poděkovat! Kristus Pán marně táže se po ostatních devíti uzdravených: »Zdaliž nebylo jich deset uzdraveno? A kde jest jich devět?« — Těch tu nebylo! Přijali sice od Krista dobrodiní, ale vděčnost svou ani slůvkem na jevo nedali! A tento nevděk, tato skvrna lidské povahy, se vleče až do dnů našich! A to nevděk nejen k Bohu, ale i k lidem. — »Kde jest jich devět?« — tato otázka Kristova vybízí nás, abychom dnes rozjímali o vděčnosti a to:

1. k Bohu a
2. k lidem.

P o j e d n á n í.

1. Máme býti vděční k Bohu!

Drazí přátelé! Vzpomeňme jen tak letmo na dobrodiní boží nám prokázaná! Kdo to byl, jenž z otroků ďábla za dítky své nás na křtu sv. přijal? — Byl to Bůh! Kdo dal za nás i život svůj, kdo odpustil již tolikrát, odpouští dosud a odpustí vždy nám hříchy naše? — Bůh to je! Kdo ve sv. přijímání k duši naší s nejmistší láskou se sklání, kdo útěchou nám je v dobách zlých a zvláště v hodině poslední, kdy nás všickni snad opustí? — jest to opět Bůh! Ano, Bůh to je, jenž ochoten jest dáti nám po smrti blaženost, o níž dí Písmo sv., že »ani oko lidské nevidělo, ani ucho neslychalo, ani na srdce lidské nevstoupilo, co připravil Bůh těm, kteří jej milují.«! (I. ke Kor. 2, 9.) Nuže, u koho, kde naléztí lze ještě více lásky než u Boha? Ó jistě vystihl sv. Jan pojem Boha, když krátce, ale významně řekl: »Bůh je láska.« (I., 4, 8.) Avšak kde jest vděk za tu lásku? Ó bohužel málo vděčnosti je k Bohu! Na vděčnost je svět velmi chudý. Jen se pohlédneme kolem: sebe a kolik najdeme vděčnosti k Bohu? Kolik je těch, kteří za ta nesčetná dobrodiní často vděčně na Boha vzpomínají? Kolik přichází jich sem do chrámu Bohu povinný

dík vzdáti? Zdaž nezdá se vám, draží přátelé, že táže se Kristus Pán zde na oltáři přítomný nás zde shromážděných, jako tázal se onoho vděčného Samaritána: »Kde jsou ostatní?« Zдалиž nebyli všickni křtem sv. a sv. zpovědí očištěni; zdaž z ruky mé nepřijímají denně dobrodiní? Kde jsou ti, kteří na všecko možné mají času i peněz dosti, ale mají-li týdně půl hodiny Bohu svému a své ubohé duši věnovati, na sta výmluv mají?! Kde jsou dále ty, které Pán Ježíš zvláště miloval — dítky — a o nichž pravil: »Nechte dítek a nebraňte jim přijíti ke mně.« (Mt. 19, 14.) Bohužel, nepřicházejí všickni křesťané, aby Kristu Pánu aspoň jednou vzdali zasloužené díky za všechna přijatá dobrodiní! Ano, nevděk ku Kristu Pánu viděti všude, ano, ten nevděk klíčí již v útlých srdcích dětských! Avšak táží se: čím vinou? Zдалиž ne spíše vinou těch, kteří povinni jsou je vésti ku vděčnosti k Bohu — tedy v první řadě vinou rodičů? Nevděk se rychle v srdci dítek ujme, ale ještě rychleji roste a mění se v nenávisť proti církvi a Bohu a proti všemu, co s vírou v Boha souvisí. A tento nevděk šíří se dál a mohutně špatným slovem i tiskem. Vždyť i Palacký, ač protestant, zakřiknouti musil ty, kteří proti církvi katolické nevděčně mluví a píší, a říci jim musil, že nemají příčiny proti církvi katolické psáti, neboť, praví sám Palacký: »... veškeren pokrok vzdělanosti a osvěty po mnohá a mnohá století závisel jedině na církevních ústavech . . . , na školách duchovenských« (Spisy drobné, díl I., str. 380). — Ovšem člověk nevděčný dobrodiní neuzná nikdy! Tak tomu bylo i za dob Krista Pana. Kristus sám často vytýkal židům jejich nevděk. Za dobrodiní, která jim Bůh vždy prokazoval jakožto národu vyvolenému, odpláceli Kristu nevděkem, odplatili nejpotupnější smrtí — křížem! — Dojemné jsou t. zv. stesky Spasitelovy, jež se ve chrámu Páně zpívají na Veliký pátek po odhalování, při uctívání kříže. Vytýká tu Kristus židům jejich nevděk slovy: »Lide můj, lide můj, co jsem ti učinil, neb v čem jsem tě zarmoutil, odpověz mi! Já jsem tě vyvedl ze země egyptské, a ty's mne vedl na dřevo kříže! Já jsem ti dal žezlo královské, a ty's vsadil na hlavu mou korunu trnovou! Já jsem tě napájel vodou spásy ze skály, a ty's mne napájel žlučí a octem! — Lide můj, lide můj, co jsem ti učinil, aneb v čem jsem tě zarmoutil? Odpověz mi!«

A tak dosud musí Kristus mnohým nevděčným křesťanům vytýkati jejich jednání.

V jedné odlehlé uličce jerusalemské shromažďují se židé jerusalemští vždy na večer před sobotou, a tam stojíce neb klečíce u staré vysoké zdi hlasitě pláčí nad zkázou města Jerusalema. Oplakávají zde osud svůj a svých předků, kteří před Pilátem volali: »Nemáme krále, leč jen císaře« (Jan 19, 15.) a »... krev jeho na nás a na naše syny« (Mt. 27, 25.). Ten trest, jež na sebe předkové jejich svolávali, zle se vyplnil. Ani ne za 40 let po smrti Kristově — to jest r. 70 — byl Jerusalema i chrám od Tita zničen. Židé jednak hladem zemřeli, jednak pobiti a na kříž přibiti neb do otroctví odvedeni byli. Titus slavně vjížděl do Říma, a

před ním v průvodu potupném kráčeli spoutaní židovští zajatci. Dnes pak židé nemají krále svého, nemají své vlasti, nýbrž jsou rozptýleni po celém světě. — Hle, tak ztrestán nevďečný národ, jenž nedal se pohnouti ani slzami Kristovými, který vlastního svého Boha ukřižoval. Tak hlásá nám národ židovský, jak trestá Bůh nevďeč, trest národa židovského vybízí nás ku vděčnosti k Bohu.

2. Máme však býti vděčnými i k lidem!

Ačkoliv je člověk korunou všech tvorů pozemských, ač králem jest přírody, přece ze všech tvorů nejvíce odkázán je na podporu, pomoc svých bližních. Co by si počalo na př. dítě bez dlouholeté péče rodičů? Mnohé zvíře, sotva že na svět přišlo, již se samostatně živí, již nutné péče svých zivitelů nepotřebuje. Nikoli však člověk! Tomu třeba dlouholetého ošetřování, péče nemalé! Zdaž může kdo z nás spočísti vše to, co rodiče naň vynaložili, zda spočte tu řadu námah, sebezapření, trpělivosti, odříkání, zármutku, probdělých nocí a jiných strastí, jež rodiče v útlém věku jeho pro výchovu jeho podstoupili? A hle, to vše konali a snad dosud konají rodiče z pouhé lásky ku svým dětem. Nuže, taková láska zaslouží zajisté odměny. Tu však nelze toliko penězi nebo vůbec hmotnou toliko podporou dáti na jevo, nýbrž třeba vděčnost jim prokazovati v každém ohledu a způsobu zde na zemi a upřímnou modlitbou ještě po jich smrti. Sv. Písmo na mnoha místech poukazuje k této povinnosti. »Skutkem i slovem i se vši trpělivostí cti otce svého« — tak praví zbožný Sirach (3, 9) a opět na jiném místě týž volá: »Synu, ujmi se stáří otce svého a nezarmučuj ho v životě jeho; a zemdlí-li na rozumu, odpusť a nepohrdej jím v síle své.« (Sir. 3, 14. 15.) Tedy vděčnosti žádá od nás Bůh k těm, kteří po Bohu jsou našimi největšími dobrodinci.

Bohužel, nejednává každý dle výslovného přání božského. Známe vám snad tento příklad: Starý jeden hospodář byl již na výměnku ve statku svého syna. Ačkoliv však syn zdědil po otci pěkný statek, nebyl za to otci svému pranic vděčným. Naopak, staříčkový otec byl mu na obtíž. Syn netajil se svou neláskou k otci, neboť zřetelně dával denně mu na jevo svým nelaskavým jednáním, že by nejraději byl, kdyby se ho mohl zbaviti. Starý otec měl ovšem trpký život, ale přece doufal, že syn pozná snad jednou svou chybu. Kdykoliv ho syn urazil buď slovem, urputným pohledem neb nelaskavým jednáním, vždy ve svém bytu vtloukl do dveří hřebík. Kolik urážek mu syn způsobil, tolik hřebů mlčky vtloukl do dveří. Za nějaký čas byly dveře celé hřeby pobity. Nemaje místa pro nové hřeby, vzkázal otec synovi, že potřebuje ve svém bytě nových dveří. Syn rozlíčen touto žádostí, s hněvem vkročil zase jednou po dlouhé době do přibytku otcova, aby se přesvědčil, zda opravdu třeba nových dveří. Překvapen díval se na dveře hřeby pokryté a hněvivě tázal se, co by to vše mělo znamenati. A tu staříčkový otec chvějícím se hlasem pravil: »Milý synu, tento každý hřeb jest buď tvé nešetřné slovo, neb pohled nelaskavý, nebo tvé necitelné počínání vůči

mně. Jak vidíš, nemám již místa, kam bych hřeby vtloukal, proto chci nové dveře. Nežli však odejdeš, spočti si tyto hřeby ve dveřích — můžeš-li — abys věděl, kolikrát jsi svého starého otce zarmoutil, kolik hřebů vrazil jsi do srdce vlastního otce. A kdybys i vytrhal z těchto dveří všechny hřeby, přece po nich zbudou rány ve dveřích, a tak i rány srdce mého těžko zacelíš! — Hle, drazí přátelé, tak bolí nevděk, a zvláště nevděk dětí. Buďme tedy vždy vděčnými, a to nejen k rodičům, ale ke každému, kdo dobrodiní nám prokáže, ať již slovem, radou nebo skutkem.

Drazí přátelé! Nevděk bolí. Tu pravdu dosvědčí každý; neboť není snad na světě člověka, jenž by mohl říci, že nikdy ještě od nikoho nevděku se nedočkal. Nevděk ovšem může býti jen tomu způsoben, kdo dobrodiní koná; kdo dobrodiní neprokuje, ten se nevděku nedožije. Kdyby tedy ve světě láska vymřela, vymřel by i nevděk. A tu by snad někdo mohl říci, že by bylo lépe nikdy nebo málokdy dobrodiní lidem prokazovati. Avšak to by bylo jednání proti duchu Kristovu, který vybízí nás k lásce i vůči nepřítelům, který poukazuje nám na odměnu mnohonásobnou po smrti za každý dobrý skutek. A sám Kristus bez ohledu na odměnu konal celý život svůj jen a jen dobrodinně. Proto dle příkladu Kristova prokazujme, bez ohledu na odměnu pozemskou, lidem dobrodiní; sami pak buďme za daleko větší nám dobrodiní Bohem prokázaná vděční po celý život.

Amen.

Jan Křt. Hudek, katecheta v Šárce.

LISTY VĚDECKÉ.

Pastýřský list kardinála Desideráta Merciera z roku 1914.

Jsem křesťanem.

(Dokončení.)

Doma zachovávají půst od masa, ale na cestách nikoli. Doma se modlí se svými domácími před i po jídle, avšak sedí-li v hotelu aneb hostinci, vynechávají poznamenati se znamením svatého kříže. Doma jsou předplaceni na katolický týdeník aneb denník a na cestě vytahují před očima všech list beznáboženský. Nuže dnešního dne je nepopíratelným skutkem, že veškeré veliké orgány našeho tisku jsou ve dva druhy rozděleny: Jedny, buď veřejně, buď méně neb více svatoušsky napadají katolickou církev, její ustanovení a její správu, její učení a její mravouku. Před čtyřiceti lety nejevila se tato náboženská aneb protináboženská snaha tolik zjevně v našich časopisech a můj ctihodný předchůdce kardinál Dechamps uznal nutným vyjmenovati jménem ty časopisy, které věřícím byly nebezpečnými ohledně víry aneb mravů. Dnes není toho potřeby. Každý list důležitý počítá se sám a bude každým bez zdráhání počítán ku přátelům aneb nepřátelům Kristovým a jeho církve. Proto jest to pro vás všechny, kteří máte čest znak vašeho křtu na čele nositi, naléhává povinnost, nikde, ni ve veřejném, ni ve zvláštním životě se stydětí za našeho Pána Ježíše Krista a já mám to právo se vás tázati, odvolává se na poctivost, na vaše slovo a přísahu, abyste nikdy nedali podnět ku zdání, že jste uprchli z našeho tábora. Pomyslete si na Šimona Cyrenejského.

Nezapomeňte slov Kristových: »Kdo mě vyzná před lidmi, toho vyznám i já před svým Otcem a kdo mě zapře před lidmi, toho i já zapřu před obličejem svého Otce, jenž jest v nebesích.« (Mark. XI. 32, 33)

II.

Jsem křesťanem? Dává život můj svědectví o Kristu?

Následník Kristův jest *svědkem* (ὁ μάρτυρος). Mistr to sám řekl: »Vy pak jste moji svědkové.« Vos autem testes estis ho-

rum. (Luk. XXIV. 48.) Když po Kristově nanebevstoupení apoštolové, první učedníci, Nejsvětější Panna a některé bohobožné ženy v coenaculum se shromáždili, aby příchod sv. Ducha očekávali, bylo prvním činem jejich vrchní hlavy sv. Petra, aby počet apoštolů byl úplný, tak jak to jejich Mistr chtěl, ze *dvanácti* měli být, aby *svědectví* (*τὸ μαρτύριον*) vydali o zmrtvýchvstání a tudíž o božství poslání o učení Pána našeho Ježíše Krista. (Act. Ap. I. 22.) První řeči knížete apoštolského, jimižto 5000 duší nastávající církvi získal, nevyvinuly žádného jiného všeobecného smyslu než tohoto: »My vydáváme *svědectví* o zmrtvýchvstání Ježíše Krista.« (Acta Apostolorum I. 22.)

Sv. apoštol Jan začíná svůj první list těmito slovy: »Toho, jenž ode všech věků jest, Slovo života jsme my slyšeli, svými očima viděli a bylo nám popřáno na něho patřiti a do rukou tisknouti a on to jest, jehož vám *zvěstujeme*, abyste se k nám přidali a námi účastnými byli v jednom společném životě s Otcem a jeho Synem Ježíšem Kristem.« (Joannes I. 4.) Skoro na každé straně knihy zjevení byli jako synové boží představitelé ti, kteří *svědectví* Kristova požívali, a ti, jižto *svědectví* vydávají o Bohu a Beránkovi. (Apoc. XIII. 14.—18., XIV. 9) Kristovy nepřátelé jsou poznamenáni znamením potvory (monstri), poněvadž Beránek zmrtvýchvstalý stojí na hoře Sion, obklíčen stočtyřicetými tisíci vítězců bojovníků, kteří všichni jméno Beránka a jméno jeho Otce na svých čelech vytlačené nosí. (Apoc. XIV. 1.) Když za času velikých pronásledování římských gubernátorů Kristovy učedníky chtěli nutiti, aby čsáři Augustu Tiberiu aneb Domitiánovi se klaněli, sice že budou divoké zvěři v amfiteatru za kořist vhozeni, odpovídali zajatci: »Já jsem křesťan!« to bylo jejich *svědectví*, byliť *svědkové*, řecké slovo téhož významu »*martyroi*«. Neboť, milení bratři, řecké slovo »*martyrion*« znamená *svědectví* a pouze odvozujícím způsobem se dostalo slovu tomu vysokého významu svědectví krví potvrzenému, jež se dávalo svědkům mučeným na smrt pro jejich víru, tedy mučedníci, mučednictví. Kristus sám jest první mučedník (martyr) t. j. první *svědek* proti světu o božství jeho poslání. Dvanáct apoštolů a první učedníci, jichž bylo asi 120, společně shromáždění v coenaculu ve dnech po Kristu nanebevstoupení, jsou prvními, jižto Kristovo svědectví podávali, oni byli prvními *ústními podavateli* Kristova učení a od pokolení do pokolení až na naše dny trvalo toto podání božského svědectví ustavičně pod autoritou následníků apoštolských vsjednocení následníka Petrova. Pochybují, nejmilejší bratři, zda katolíci za našich dnů dostatečně skutečnou tu roli uvažují, kterou v církvi a ve světě vyplňovati mají. »Vy jste sůl země,« děl náš Pán k lidu, »zkazili se sůl, neboti se k ničemu, než aby byla vyhozena a nohama poslápaná.« »Vy jste světlo světa,« pokračoval Mistr dále. »Vidíte tam město, vystavěné na vysoké hoře? Nemůžete si představit, že by zraku vašemu zmizelo. A lucernu, jež rozsvítíte, nepostavíte dolů pod lavici, ale vzhůru, aby celý dům osvětlovala. Tak i vy musíte

u lidí se ukázati jako světlá lampa, aby viděli výbornost vašeho života a byli povzbuzeni ku velebení vašeho nebeského Otce. (Math. V. 13.—16) Nejmilejší bratři, jest zvykem tato slova našeho Spasitele obraceti na kněze a zvláště na biskupy a církevní učitele a to ne nesprávně, neboť oni především hlásají světu jeho veřejné mravnosti a víry. Avšak zůstává nicméně pravdou, že Kristus péči pro čistotu mravů a pro evangelické učení všem svým následovníkům bez rozdílu stavu a stáří a pohlaví na srdce kladl. Vy všichni jste tedy povinni býti apoštoly. A právě proto připamatovali jsme vám nedávno v poučení o slušnosti v oděvu a v zábavě slova sv. Iva Velikého: »Nedostačuje býti ctnostným samu pro sebe, ale člověk musí býti ctnostným pro každého.« Moudrost, nevztahující se až k duším našich bratří, nedostačuje. Právě ctnosti mají ovšem za výsledek, množství z temnosti bludů vyvésti tím, že světlo pravdy nechávají zářiti. Výmluvností dá se snadno uprositi, rozumem jistě přesvědčiti, avšak příklady jsou mocnější než slova a skutkem učiti jest lépe než hlasem. (Nul-lus bonus sibi solus et bonus, nec cujusquam sapientis sibi tantum sapientia est amica — et hoc verarum natura virtutum est, ut multos a tenebrosa abducatur errore, qui eorum clarus est lumine . . . Eloquentia sit facilis ad exorandum, sit ratio effcax ad suadendum; validiora tamen sunt exempla, quam verba et plus est opere docere, quam voci. In Natali Scti Laurentii Martyris.) Hlavní látka křesťanské nauky může tedy takto se vyjádřiti. Lidské pokolení jest dědičným hříchem do záhuby uvrženo. Sama ze sebe není přirozenost lidská s to, aby ze svého pádu povstala. Její vysvobození musí tedy s výše přijíti. Proto tedy puzen nekonečným milosrdenstvím přišel Kristus mezi nás, aby přirozenost tu obrodil, to jest, aby ji posvěcující milostí obdařil a zároveň lék a zárodek vyššího nadpřirozeného života vložil.

Jest to křest, jenž duši k novému životu obrozuje; usmrcuje »starého člověka« a dává »novému člověku« život; zaměňuje přirozený život těla životem nadpřirozeným, duchovním. Tím není řečeno, že milost ta jaksi přirozenost úplně zničila. Naopak; vše, co v bytosti Bohem stvořeno, jest zlepšení schopno, ctí, ušlechťuje ve všem náš ideál. »Chcete věděti,« tak psal sv. Pavel k Filippen-ským, »nač své myšlenky musíte obraceti? Vše, co je pravdivé, vše, co je čisté, vše, co je spravedlivé, vše, co je cudné, vše, co lásky hodno jest, vše, co má dobrou pověst, ctnost a pořádek (disciplina), to vše zasluhuje vaší pozornosti.« (Philipp. IV. 8.—9.) Avšak ačkoli jest naše přirozenost očištěna, není přece na výši našeho skutečného určení, neboť božský život to jest, jenž naším pravým životem býti musí. Nosíme jméno dítek božích a jsme jimi skutečně. Křesťan náleží k božskému řádu. Vírou, nadějí a láskou jest přímo s Bohem spojen a pracuje-li vytrvale a věrně s milostí svého křtu, bude život věčný pro něho uskutečněn v patření na Boha. Bůh bude jeho, tedy majetek Boha a celá jeho bytost se vyvine v lásce boží. Hle, bratři moji, bytost nadpřirozeného čili duchovního řádu, k němuž my mocí svého křtu

náležíme. A poněvadž naše přirozenost, jsouc v potomství Adamově zkažena, vyjma nejsvětější Pannu Marii, netoliko není schopnou, aby vysoké temeno dosáhla, ale ve skutečnosti neschopnou, aby v pouhé přirozené pravdě a spravedlnosti vytrvala, proto má každý, kdo výsadou křtu nabyt tu čest a povinnost mezi lidmi ideál ten udržovati, ideál čistoty, mravů a náboženství. To se snadno pochopí výpovědí francouzského spisovatele, jenž přes to nenáleží k našemu smýšlení, ale jenž dosti hluboko vidí, aby pod povrchností až ku skutečnosti pronikl a jest tolik upřímným, že bez obalu řekne, co vidí: »Zajisté jsou veřejní nepřátelé křesťanského náboženství, u nichžto vzdor tomu ctnosti obětování se a čest ve veliké míře jsou viditelné. Chce někdo to popřítí?« táže se Maurice Barrès. (Maurice Barrès, slavný literát francouzský, narozen 1862 v Charmes, Vosges. Pozn. překladatelova.) »Avšak,« podotýká k tomu, »nenáviděči náboženství zirácejí s očí, že žijí ve společnosti úplně a docela utvořené katolicismem, to jest katolické spoluzití, jež jejich myšlenky přijímá a je vysvětluje, toto spoluzití má na ně vliv i na jejich mravní šlechtnost, kterouz povrchní pozorovatelé mohou považovati za přirozenou dobrotu a šlechtnost, avšak nenáviděči náboženství ji přijali od církve samé.« (»Revue de deux mondes.« 1. février 1914. La grande pitié des églises de France, strana 504.) Svatý Jan Zlatoústý při vysvětlování slov našeho božského Spasitele, jež jsme výše uvedli: »Vy jste sůl země,« děl: »Netoliko za svůj vlastní život budete zodpovědnými, na vás spočívá zodpovědnost celého lidstva.« »Non enim de vestra tantum modo vita, sed universo orbe vobis ratio reddenda est.« (S. Joan. Chrysostomus in Matth. 15.) Předložili jsme vám tedy, milení bratři, hlavní zásadu, nezbyvá nám nic jiného, než vyvoditi z toho důsledky. Vaší první povinností jest poctivě, upřímně a počestně žíti. Poněvadž máte za přlíš s milostí boží vznéstí se nad hranici přirozenosti, vizte, abyste neklesli aspoň pod úroveň přirozených ctností. Státník, jehož nezištnost, zmužilost a zbožnost veškerá dobře smýšlející Belgie velebí, děl nedávno k těm mladším:« Buďte ve všem prvními a nejlepšími. Buďtež prvními ve svém mládí čistým a pracovitým životem. Hleďte, abyste byli prvními na své životní dráze... Připravujte se též, abyste byli prvními ve skutcích...« (List p. Karla Woeste členům studijních kruhů v Belgii.) Nuže, křesťan jest vždycky mlád. Pro něho není hrob konečným cílem, ale novým východním bodem. Jest jedno, v jakém stáří, všichni musíme jako za svatou čest považovati státi v popředí pokroku, podporující vyučování a vědu veškerého stupně pomocí svého haléře, svojí osobní pracovitostí, v popředí pokroku na poli literárním a umění, v pokroku lékařské vědy, v práci odborných řemesel, ve společenském zlepšení pro dělníka a středního stavu, v popředí lásky k vlasti, v obětavosti ve vykonávání povinností, jež blahobytu vlasti prospívají, v podporování našich afrických misíí a průmyslu. Veškeré ony ctnosti, ať osobní, ať společenské, náleží k našemu křesťanskému ideálu a byl by to opačný pojem o milosti, pova-

žovati je jako povstalé z přirozené dokonalosti. Též jest vaší povinností evangelickou mravouku položiti jako hráz proti zhoubným proudům, kteréž naše vzdělání kazí. Slovo předchůdce Jana Křtitele a napominání, kteréž Petr pronesl k zástupům, jež lačněly po křesťanské nauce, znělo: »Čiňte pokání!« To znamená dle hlubokého smyslu řeckého slova: »Obraťte se, změňte své činy a smýšlení.« Nečiňte si modlu ze zlata. Shánění se po bohatství, po světské cti, bylo by návratem ku pohanství, jehož jste se při svém křtu zřekli, když jste pravili: »Odfkám se satanáše i všech skutků jeho i vši pýchy jeho.« Bohatství neslouží křesťanu, aby se povyšoval, neslouží k požitkům pouze, nýbrž jest prostředkem k zapravení domácích potřeb a k podporování všeobecných potřeb společenského života. Vše, co nás nad jiné povyšuje, není než prostředkem, abychom více podporovali níže postaveného člověka. Postavte tedy, pravil jsem, hráz evangelické mravouky proti zlům naší doby, jež jsou: přemrštěné shánění se po bohatství, náruživost ke hře, ke smyslnosti, ku pijáctví. Avšak to není ještě všechno dostatečné. Nejsme na světě, abychom se vystříhali zla, ale proto především, abychom konali dobré a je rozvíjovali. Křesťanský zákon jest především obsažen *v lásce*, t. j. ve skutečné, jak vnitřní tak zevnější lásce k Bohu a k našim bratřím. »Podle toho se pozná, že jste moji učedníci, budete-li se vespolek milovati, jako jsem já miloval vás,« děl Spasitel. (Joan. XIII. 34.—35.) »Bez lásky nejsem ničím,« dí sv. Pavel. (I. Kor. XIII. 2.) »Kdo nemiluje bratra, zůstává ve smrti,« dí sv. Jan. (I. Joan. III. 14.) Rozumějte dobře, nejmilejší bratři: Lásku musíte prokazovati každému.

Poštvané politické strany, naši bratři kol nás se honící, považují nás pouze za politickou stranu a proto chřejí naše přesvědčení u stejně s nimi smýšlejících vyhlásiti za jináče politicky smýšlející. To však odporuje evangeliu. Vy musíte svého bližního milovati i když je jiného mínění a to milovati nejen slovy aneb posunky, chovajce se k němu dle světské zdvořilosti, nýbrž v pravdě, a máte-li k tomu příležitost a prostředky, jej milovati též skutky. Ohledně křesťanské nauky buďte však nepoddajní a nesmluvitelní. Chovejte se však k takovým osobám zdvořile a uctivě, a můžete-li zlé dobrým odměniti těm, kteří vás nenávidí, pak budete jednati dle slov Toho, jenž nejšlechternější ideál křesťana až do krajnosti provedl. »Slyšeli jste,« pravil Mistr, »že bylo řečeno: milovati budeš bližního svého, a nenáviděti budeš nepřítel svého. Avšak já pravím vám: Milujte své nepřátele a modlete se za ty, kteříž vás pronásledují, abyste byli synové svého nebeského Otce, jenž sluncem i zlé zahřívá a svůj blahodárný déšť nechává pršeti na všechny spravedlivé i nespravedlivé. Milujete-li pouze ty, kteříž vás milují, jakou odplatu zasluhujete? Zdaž i publikáni toho nečiní? A pozdravujete-li své bratry, co tím zvláštního činíte? Zdaž i pohané toho nečiní? Nuže, já chci, abyste byli dokonalými, jako i můj Otec nebeský dokonalý jest.« (Matth. V. 43.—48.)

III.

Fakými prostředky potvrdím svoji věrnost Kristu ?

Jak se, nejmilejší bratři, povznesete k nadpřirozeným výšinám? Jak to v nich vydržíte?

Hledám radu ve *Skutcích apoštolských*, kdež dějiny prvního křesťanského pokolení z časů apoštolských jsou zaznamenány. Zajisté nadpřirozený život, jenž z Krista jako ze svého kořene vyrůstá, zůstává vždycky až po nejvyšší větve stromem křesťanství. Avšak kmen ten se svojí houževnatostí jest tak starým jako apoštolové, vyrostl ze země ještě krví Spasitelovou teplé, přivádí si stále potravu do mladších výběžků, a čím vroucněji věřící naší doby zůstanou s ním spolčeni, tím více života a svěžesti v jich duších přibude. (Myšlenka tato jest vzata z nábožného a krásného spisu *„L'idéal monastique, hlava V. Maredsous, r. 1912.*) Nuž, slyšte, co praví svatý Lukáš v úchvatném popsání nejstaršího křesťanství: *„Trvali pak v učení apoštolském a v sdílnosti lámání chleba a na modlitbách.“* (Act. Ap. I. 42.) Křtění, dříve než byli přijati do lůna církve, pravil jsem vám, musili býti opětovně zkoumání a vyptávání a shromáždění věřících mělo právo se vysloviti, zdaž mohou nebo nemohou ku slavnému vyznání křesťanské víry hýti připuštění. Poněvadž na tom záleží, dáti odpověď na to, zdaž váš život svědčí, že jste křesťané, dovoltež mi, abych vám trojí otázku předložil: *„Plníte učení apoštolské? Jste přesní (accuratim) v podílu braní, v lámání chleba a při náboženských výkonech, chci říci, při tajemstvích nejsvět. Svátosti oltářní? Jste konečně vytrvalými v modlitbě?“* 1. *Učení apoštolské.* Sv. Jan Zlatoústý pravil kdysi ku svému lidu v Antiochii: *„Trpím a srdce mi krvácí, poněvadž studie listů sv. Pavla mě rozradostňují spokojeností a mou mysl zahřívají a povznášejí. Chtěl bych pocity ty vzbuditi v jiných a pozoruji ve svém okolí lidi, kteří ještě ani nevědí, kolik listů ten veliký apoštol napsal.“* (Výklad listu k Římanům. Skutky. Vydání Barcilleovo, díl 15., str. 347.) Nejsou po 1800 letech, co se křesťanství hlásá v naší zemi, jež se považuje za nekatoličtější na světě mezi věřícími, zbožné a horlivé duše, kteréž na tak jednoduchou otázku Jana Zlatoústého, kolik epistol (listů) nám zanechal sv. Pavel, by zůstali odpověď dlužni? A přece sv. Pavel jest velikým v obrácení a vzdělanosti západu. Jemu jste po Kristu díkem povinni, že jste se stali křesťany. Jeho nauka to jest, jež národy evropské takřka obrátila a dnes ještě není žádného kazatele, jenž Krista zná a dovede jej duším darovati, jenž by nemusil jíti k Pavlovi do školy a se ustavičně živiti chlebem jeho nauky. Nauka Kristova, vyložena apoštoly Pavlem, Petrem, Janem, Jakubem, Judou, dějiny prvních třiceti let církve Kristovy, vypravované sv. Lukášem ve *Skutcích apoštolských*, život, poslání, smrt, vzkříšení a nanebevstoupení Kristovo ve čtyřech evangeliích sepsané, činí dohromady obsah v malé knížce, jež Bohem samým byla inspirována, jest to testament nové smlouvy, jest to *Nový zákon*, jenž musí býti oblíben

nou knihou každého křesťana, jenž čísti umí. A hle, já mohu opětovati slova slavného arcibiskupa cařibradského: »Jsem velice zarmoucen, poněvadž mnozí křesťané mého stádece ten poklad s nebes, Nový zákon, nikdy nečetli, v jejich knihovně uschovávají různé letáky a bezcenné škváry, ale Nový zákon byste tam marně hledali.« Odvažuji se, nejmilejší bratři, s vámi tento první pokus učiniti, ve jmenu vás všech říci: »*Dříve než velikonoční zvony zazvoní, chci mítí Nový zákon.*«

2. *Lámání chleba.* Budete zároveň k tomu hleděti, abyste nabyli mešní knížku a učili se ji ku prospěchu používat. Vaše místo jest v neděli ve vašem farním kostele. Musíte tam býti přítomni s ostatní křesťanskou obcí. Farní osada jest křesťanská rodina. Oběť mše svaté, jež se za vás duchovním pastýřem obětuje, otcem rodiny, jenž boží milostí obdržel úřad stádece pástí, t. j. krmiti a napájeti, mše sv. pravím jest hold, jež společnost duchovním způsobem s Kristem spojena Hospodinu vzdává a mocí zákona božího jakož i církevního povinna jest Bohu prokazovati. Mše sv. bez přijímání nečiní žádný celek. Přijímání jest »lámání chleba«, kteréž společně vykonáno, sbratřuje naše duše v jednotě sv. církve, tajemně podává Boha a člověka Pána našeho Ježíše Krista pod způsobami chleba a vína. »O sacramentum pietatis! o signum unitatis!« volá sv. Augustin, dívaje se, jak věřící společně sv. přijímání přijímají v církvi: »Ó svátosti zbožnosti! ó znamení jednoty!« (In Joan. XXVI, 4.—13.)

Mešní kniha za vedení duchovenstva odvrátí každého křesťana od bezchutných cvičení, krátký čas trvajících, a naučí jej svoji víru a náboženské životní síly u studnice zdravé a silné katolické zbožnosti čerpati. »Dvě věci,« tak praví *Následování Krista*, »nechtěl bych postrádati, aniž bych život se svými bídami nesnesitelným nalezl — dvě věci: posvátné knihy a Svátost oltářní.« (Následování Krista, 4. kniha, 11. kapitola.) Věřící, jenž ve své mešní knize liturgii mše sv. sleduje a jenž s ostatními údy domácimi — myslím tím farní osadu — ke sv. přijímání poklekne, dostává tuto dvě zaručení, kteráž obtíž pozemských béd činí nesitelnými, má při tom ujištění, že na onom světě bude účasten nebeské slávy. Ó svatá hostino, v níž nás Pán Ježíš Kristus jest pokrmem a památka jeho hořkého umučení se obnovuje, v nížto duše naše milostí se naplňují a nám rukojmí (pignus) věčné slávy se dává! »O sacrum convivium, in quo Christus samitur, recolitur memoria passionis ejus, mens impletur gratia et futurae gloriae nobis pignus datur!« Vaši duchovní a my sami máme snad v tom vinu, nejmilejší bratři, že vám užívání posvátných knih a mešní knihy dosti vřele nedoporučujeme. Musíme to zanedbání vynahraditi. Poskytneme vám příležitost, abychom vám a to za mírných podmínek snadno tyto dva nevyhnutelné poklady opatřili. Štědré duše mohly by své halěře výtečně vynaložiti ku prospěchu oněch, kteří jinak vydaje na knihy ty krýti nemohou.

3. *Modlitba.* Nejlepším způsobem k modlení se jest zajisté mše sv. farní osady, zvláště se doporučuje přítomnost při velké

mši svatě s podílem na zpívaných modlitbách, pak zpěvem Credo a krátkých odpovědí na vyzvání kněze. Buďte též přítomni nešporám a odpoledním (večerním) pobožnostem. »Zkušenost učí,« děl nedávno ještě náš svatý Otec Pius X., »že od počátku církve žalmy, božským nadchnutím psané, zbožným věřícím mocně pomáhaly, aby Hospodinu, skrze Velekněze Ježíše, hold jich chvalo- zpěvů vzdávali.« (Bulla *D. vino affiatu*, kal. nov. 1911.) Máte-li k tomu příležitost, sledujte každodenně s mešní knihou v ruce mši svatou, jakož i slavné obřady velikého téhodne. Ale mimo to musíte v sobě a mezi svými ducha modlitby udržovati. A jest něco, co by ducha tak dobře udržovalo jako pobožnost k naší Matce, svatě Panně Marii?

První učedníci, jichž způsob života jsem vám uvedl, byli v osobním styku s Matkou boží a pod její mateřskou ochranou očekávali ve večeradle (*coenaculum*) příchod sv. Ducha. Dítěti, nemajícím matku, zůstane vždy něco neznámého v životě. Protestantismus vypudil Matku od křesťanského krbu, jest chladným. »Nebudete-li jako maličké (dítky),« děl náš milý Spasitel, »nevejdete do království nebeského.« Poctivé srdce zůstane po celý život dítětem pro svoji matku. Mladíci, staří lidé, učená a mocní tohoto světa neponížíte se, ale mnohem spíše zušlechtíte, pakli jednoduše a pokorně svoji zbožnost ke sv. Panně budete najevo dávatí. Noste její znamení cti, škapulř, medajli, růženec a dejte si ve svém smrtelném zápasu, když duše vaše ke svému Stvořiteli půjde, svůj růženec i kříž vložití do rukou. Pobožnost k Panně Marii nesmí býti přirovnávána ke mnohým měnitvým a ze svobodné vůle konaným pobožnostem křesťanů, nýbrž patří k bytosti křesťanství samého. Nelíbilo se Bohu, dáti nám Spasitele v dorostlém stavu, tak jak se to dalo při našich prv- ních rodičích. Maria nosila Ježíše ve svém životě, jej v jesle polo- žila a jemu se klaněla, jej v chrámě představila, jej jakožto dobrovolnou obět na oltáři kříže obětovala a v nebesích jest po- vznesena nad svatě a kůry andělské blízko u něho, jenž jest nesmrtelným králem věků a vzdor tomu jejím Synem zůstává. Ona jest všeobecnou prostřednicí duší a pokolení, veliká proslá- moc za nás všechny bídné hříšníky nyní i v hodině smrti naší.

Rozhodnutí.

Rozhodněte se, nejmilejší bratři. Vy jste křesťané. Znamení kříže budiž proto vždy znamením, dle něhož vás poznati možno, budiž ochranou vaší domácnosti. Nechť život váš zevnějšímu vyzvání vaší katolické víry odpovídá. Mějte pak též nejvíce ze všech přirozenou ctnost v uctivosti. Usilujte nejmužněji ze všech dosíci pokroku jak pro své vlastní záležitosti, tak i pro všeobecné. V evangeliu stojí všechny ideály zastoupeny. Postavte hráz proti zhou- bám, jež nové pohanství na náš dnešní společenský život vychrluje.

Nade vše přičiňujte se, byste prospívali v lásce k Bohu a bližnímu. Věrně a pilně čtení posvátných knih, sv. přijímání,

jednoduchá a dětinná pobožnost k naší dobré Matce Panně Marii získají vám nadpřirozenou smlouvu, abyste tyto vznešené pojmy života skutkem prováděli. Buďte zmužilí, moji bratři! Čas nynější jest příznivý k vývoji apoštolského úřadu. Denně slyšíte ve svém okolí říkati, že u národů, jmenovitě u šlechtného národa francouzského, návrat ke Kristu se pozoruje. Toto pozorování jest opodstatněno. Avšak nenechámevme si lichotiti tím, že na vše jen pouze s dobré stránky nazíráme. Bylo by případněji spíše říci, že ti, kteří nevěří, zmateni vězí v pochybnostech a bludu a že poctivé duše, žijící mimo křesťanství, po jakémisi vysvoboditeli touží. Blud skončil odpadem. Národové cítí touhu po životě a v temnotách hledají světlo a podporu. Ukažme jim na čele svém, v domácím a veřejném životě Toho, jenž jest *cesta, pravda a život*.

† D. J. kard. *Mercier*, arcibiskup mechlinský.
(Přeložil J. Š., V.)

Bulharský mnich Panteleimon

jako zvláštní ctitel nejsvětější Eucharistie a jeho význam
v díle sjednocení církví.*)

Nejsvětější Eucharistie, tato největší Svátost Nového zákona soustřeďuje kol sebe věřící, jako slunce k sobě přitahuje planety a kupí je kolem sebe. Tak děje se v církvi římsko-katolické, ale jinak jest tomu v církvi východní. Řekové sice také věří, že po předopodstatnění přítomen jest pod způsobou chleba a vína celý, nedílný Kristus, a v učení tom se neliší od učení církve římské, čerpajíce svou nauku ze spisů apoštolských a církevních otců. V praktickém životě však jsou daleko za katolickou církví ve všem, co se týče úcty nejsv. Eucharistie. Oni pohlíží na tuto nejsv. Svátost asi jako na ostatky některého světce, jako na drahocenný poklad nebo jako na starobylý, ve skříni chovaný kodex. Vedle toho převládá u východních křesťanů bázeň a úcta k nejsv. Eucharistii nad láskou k ní. Věří sice a uctívají v nejsv. Eucharistii přítomného Krista, ale on jest pro ně jakoby skrytý pod rouškou dvojí způsoby a zahalený pohřebními prostěradly. Proto snad i větší část modliteb před přijímáním i po něm obrácena jest k Bohu Otci nebo ke Kristu sídlícímu v nebi, a vyjímaje chvíle kdy se při liturgii obnovuje památka poslední večeře, jest přístup k nejsv. Svátosti nesusnadný a k svátostnému Spasiteli nekonají se žádné zvláštní pobožnosti. Takovému názoru sluší též přičísti, proč se u východních křesťanů tak pěstuje úcta svatých

*) Výňatek z referátu O. Pavla Christova, bulharského assumpcionisty v Mostratli, předneseného na třetím velehradském sjezdě unionistů a podaný zde u volném překladu z ruštiny.

obrazů, kříže a evangelia a tak jest zanedbána pocta nejsvětější Eucharistie, omezující se jen slavným sloužením liturgie.

Nelze pochybovati, že jako dítě přiměřeným požíváním pokrmu a nápoje vzrůstá a nabývá sly, tak i duše věřících vospěly ve svatě katolické církvi jen působením tohoto nebeského chleba do »plnosti víry« a »rozhojnění lásky«, kdežto východní církve, oddělená od kmene, uschla a nemohla přinésti hojných plodů zbožnosti. Víra v Eucharistii se zachovala, ale vroucí láska k ní docela zanikla. Věřící přistupují sice čtyřikrát v roce ke stolu Páně, ale málo dbají slov kněze, pronášených před přijmáním: »Svaté svatým!« a přijímají většinou bez předchozí zpovědi, jedí a pijí sobě odsouzení. Kněží zdržují se častějšího sloužení liturgie, hlavně z pohnutek manželských, mnichům pak dovoleno přijímati každých čtyřicet dnů po přísném postu, jako jiným věřícím. Půst zaměňuje jim zpověď a většina věřících soudí, že postem vyhověno všem jiným podmínkám, třeba že svědomí obtíženo jest hříchy. Při tom nutno uvážiti ještě velikou nevědomost nevzdělaných tříd; mnozí myslí, že pod způsobou chleba a vína jest Panna Maria nebo některý svatý a jestli vůbec vzbuzuje v nich nejsp. Eucharistie někdy pocit bázně, té lásky k ní naprosto neznají. Ale Bůh a Otec milosrdenství, který řekl: »Nad kým chci, nad tím se smiluji« (Řím. IX, 15.), má své vyvolence i mezi těmi, kteří jsou vně jeho církve, a dovede různými cestami přitáhnouti k sobě věrné duše, uče je a osvěcuje svou milostí.

Příkladem toho jest mnich jménem Panteleimon, který v polovici XIX. stol. žil v Adrianopolu. Panteleimon čili Panteleon (řecky všemilostný) narodil se r. 1793 z chudých rodičů v městě Sudžaku, v jižní části nynějšího Bulharska, nedaleko tureckých hranic. Veliká chudoba byla příčinou, že jeho otec Helion vypravil syna do Adrianopolu k cukráři, v jehož krámku strávil hošík první léta a vlastní píší, bez cizího přispění vzdělal se tolik, že dovedl čísti evangelium. Byl velmi hodný, povahy lahodné a zbožné a Bůh patrně poznamenal jeho duši pečeti vyvolence. Řeční kněží, kteří téměř nikdy nekázali a nepoučují, ničemu ho nenaučili.

V kraji tom vypukl náhle mor a začal tak strašně řádit, že každý den umíralo a pohřbíváno na sta lidí. Na Panteleimona, který právě tehdyž uvažoval o podobenství o marnotratném synu, působilo hrozné to divadlo tak, že v úžasu před smrtí utekl z města a bloudě po Thracii, dotazoval se ve své prostotě každého, koho potkával, kde lze nalézt takové místo, kde by lidé neumírali. K nemalému podivení však slyšel stále stejnou odpověď: »všude lidé umírají a není na světě místa, kde by nevládla smrt«. Konečně potkal kdysi starou poutnici, která mu řekla, že na hoře Athosu meškají starci mniši, kteří neumírají. Panteleimon pospíší ihned na posvátnou horu a prosil mnichy, aby ho přijali mezi sebe. Ujal se ho tam poustevník Damaskin a zařadil do počtu svých učedníků. Jako pravý israelita, v němž není lsti a

jehož prostému oku dáno zřítí Boha, prospíval horlivý jinoch velice na cestě k dokonalosti a v brzce předčil svého chabého a omezeného učitele. Pobožnosti byl tak oddán, že mysl jeho stále i mimo bohoslužby obracela se k Bohu. I když byl zaměstnán v cellách, nebo na poli, pohřížil se v rozjímání a dle vlastní výpovědi zářila mu stálá přítomnost Boha jako tajemná lampa, osvěcující jeho nitro, a jestli někdy nějaký všední hřích mu toto světlo ztlumil, ihned velikou zkroušeností a kajícínou slzou opět je rozčeoval.

Avšak v tomto svém mnišském životě pocítoval jeden veliký nedostatek, a sice častého požívání nejsv. Eucharistie, kterou brat přijímala pouze jedenkrát po čtyřiceti dnech. Když Panteleimon četl v evangelium sv. Jana slova: »Kdo jí chléb tento, nezemře« a »kdo jí chléb tento, živ bude na věky« (VI. 50, 51.), připomenul si onen strach před smrtí, který ho přiměl prchnouti z Adriano-polu, i tázal se svého učitele, pravda-li to, co povědíno těmito slovy a o jakém chlebě jest tu řeč? Jako většina východních křesťanů, kteří sice přijímají ale neznají podstatu učení o této Svátosti, neměl ani Panteleimon náležitěho pochopení o dogmatech. Když tedy zvěděl, že pod způsobou chleba a vína jest skutečně sám Spasitel, udílející nesmrtnost lidskému pokolení, zvolal Panteleimon jako kdysi Archimedes radostně »Heureka!«, neboť objevil právě zřídlo nesmrtnosti, našel konečně onen toužebně hledaný prostředek proti smrti. V jeho čistém srdci vznítíl se pramen božské lásky i začal často přijímati svátostného Spasitele, aby unikl smrti. Kněžstvo hlavní lavry, vidouc tuto jeho neobyčejnou horlivost, jalo se mu vytýkati, že dává ostatní brati pohoršení, a začalo jej konečně vyháněti z klášterního chrámu.

Na athoské hoře nachází se množství skitů, t. j. zvláštních poustevn opodál větších klášterů, obývaných velikým počtem mnichů, kteří k vůli horlivějšímu konání pobožnosti a přísnějšímu cvičení volí přebývati o samotě. Nemoha dle touhy svého srdce přijímati častěji v jednom chrámě, začal Panteleimon hledati přístup k prameni nesmrtnosti v rozličných kláštorech a střídavě přijímati v nich nejsv. Svátost. Byl však i zde vypátrán a rozhořčenými mnichy jako »kalivada« nejprve vězněn a posléze docela z Athosu vypovězen.

Ocitnuv se opět ve světě, cestoval Panteleimon v mnišském rouchu od města k městu. V Rodošti a Adrianopolu vyučoval dítky, zpíval v kostelech, obstarával řeckým kněžím jejich písemnosti a vyprošoval si od nich za to dovolení, že mohl častěji přistupovati k stolu Páně, a poněvadž to na jednom místě dlouho nešlo, měnil je. Jeho zbožný, bohumilý život získal mu učedníky, kteří si později na ostrově Thassu v Egejském moři vystavěli klášter. Na svých cestách nosili s sebou po příkladu prvních křesťanů nádobku s nejsv. Svátostí, začínajíce každý den ke své duševní posile požíváním Chleba andělského.

Život vedli velmi chudobný, nasycovali se jen jednou denně chlebem, pili pouze vodu, nosili chatrný oděv, peníze měli spo-

lečné a jen tolik, co vyžadovali skrovné potřeby jejich kláštera. Panteleimon zabýval se pilně čtením a rozjímáním sv. Písma a spisů sv. Otců, z nichž si zvolil za hlavního učitele cařihradského bohoslovce sv. Šimona mladšího, z jehož knihy každodenně předčítával. Když se zvěst o svatém životě Panteleimona roznesla po celé Thracii a Macedonii, začali se odevšad k němu hrnouti věřící, aby slyšeli od něho slovo boží a našli útěchu ve svízelech života. Tento nával lidu vzbudil však závist řeckých kněží a biskupů, dbajících hlavně o to, aby nepustnuly jejich kostely a neztenčily se tím jejich příjmy. Zbožný mnich byl na rozkaz adrianopolského biskupa Cyrilla zatčen a jako zločinec v průvodu stráže dopraven do Cařihradu, kde však tureckou vládou uznán ze nevinna a propuštěn. Brzy po tom byl zase poslán do vazby na Athos.

Bylo by příliš obšírným popisovati všechny útrapy, které bylo snášeti. vřelému cititeli nejsv. Eucharistie se strany řecké hierarchie. Větší část jeho života byla nepřetržitou řadou obviňování, pronásledování, pohánění před církevní a světské soudy, vyhnanství a věznění.*)

Uvedeme zde jen některé ukázky z jeho rozmluv a sporů s představenými řecké církve v Cařihradě, v Adrianopoli a v Athénách. Když se náměstek athenské církve obořil na Panteleimona za to, že jej žádal za dovolení přijímati nejsv. Svátost mimo ustanovený čas, řekl mu tento: »Dovolím si otázati se vás, velebný Otče, proč kněz vlastně slouží před křesťanským lidem? Jestli se nemýlím, zastupuje samého Krista, který při poslední večeři rozkázal: »to činite na mou památku«. Kněz tedy koná totéž, co Kristus, který ne sobě, nýbrž svým učedníkům a své církvi podal tuto Svátost, fka: »Vezměte a jezte — pijte z toho všichni.« Jako tedy Kristus sloužil apoštolům, tak slouží kněz věřícím a podává jim nejsv. Eucharistii — sic jinak by nekonal správně to, co ustanovil Kristus.«

Poté tázal se ho náměstek: »Kolikrát do roka žádáš si přijímati?«

Panteleimon: »Tolikrát, kolikrát jsem přítomen svaté oběti.«

Náměstek: »Jak často obcuješ božské liturgii?«

Panteleimon: »Častěji, než jednou za den nemohu se účastniti.«

Náměstek (udiven): »Ty si tedy přeješ přijímati každodenně?«

Panteleimon: »Tak jest.«

Náměstek (velice pobouřen): »Toť hrozné! Jaká to nešlechtnost přirovnávati nejsv. Eucharistii všednímu pokrmu, kterým si nacpáváš břicho!«

Panteleimon: »Zde, velebný otče, nebude toto přirovnání na místě. Přes to jest však nejsv. Eucharistie ke každodennímu

*) Vinili jej, že prý učí, že každý křesťan může nejsv. Svátost přijímati každodenně beze zvláštní přípravy modlitbou, postem, pokáním; že všechny církevní úkony, nevyjímaje mši sv., mohou býti konány v soukromých domech, že každý pravý křesťan, je-li ženat, jest povinen se rozvésti a t. p.

požívání neméně potřebna, nežli jiný pokrm, neboť mysi ji u nebeského Otce vyprošujeme jako náš vezdejší chléb a kromě toho pravil Kristus: »Nebudete-li jísti těla Syna člověka a píti jeho krve, nebudete mítí života v sobě.« (Jan VI., 53.) Kterak nejísti každodenně, chceme-li, aby duše naše byla živa.^r«

Náměstek: »Nelze abychom my, nejsouce mnichy, nýbrž lidmi ženatými, sloužili každodenně, rovněž jako nemohou laikové častěji přistupovati k sv. přijímání. Toho Spasitel nikdy nevy-máhal.«

Panteleimon: »Komu tedy zůstavil Spasitel tuto závět? Či soudíte snad, velebný otče, že kázal poustevníkům neb lesním obyvatelům? Nikolí! — lidem ženatým, takovým, jakým jste vy a jakými jsou lidé světští. Jestli se nemýlím, tenkrát ještě nebylo mnichů. Naši otcové, první křesťané, smýšleli tak jako já a velmi často se živili nejsv. Eucharistií.«

Náměstek: »Co bylo v minulých časech vhodným, může býti nyní docela nepřiměřeným. Naše doba má své obyčeje.«

Panteleimon: »Co jest čas? Co obyčej? »Kristus včera, dnes i na věky«, dí sv. apoštol Pavel.«

Náměstek: »Moudrý uvádí své jednání v souhlas s časem a sv. máti církev neváhala změnití starodávný obyčej ke prospěchu svých nových synů.«

Panteleimon: »Nebylo-li to, velebný otče, právě příčinou, že jste se ráno hněval na kněze při liturgii? Čím se provinil?«

Náměstek: »Dopustil se veliké chyby, vynechav ektenii o katechumenech a výzev jáhna aby vyšli z chrámu.«

Panteleimon: »Mně se tento výzev zdá nyní zcela zbytečným, poněvadž za našich časů již není katechumenů (ohlášených).«

Náměstek: »To nevadí. Nám sluší pilně zachovávatí obyčeje dřevní církve.«

Panteleimon: »Zcela správně; ale divím se, velebný otče, že tak starostlivě dbáte o zachování starého obyčeje strany ohlášených, kterých již není, a nedbáte obyčejů týkajících se nejsv. Eucharistie, která trvá dodnes! Než nechme toho: jsem i tak přesvědčen, že v tom se mnou souhlasíte a schvalujete církevní obyčej častého přijímání.«

Náměstek: »Pošetilý! Co značí tvá slova? Kdy jsi ode mne slyšel cosi podobného?«

Panteleimon: »Nu, třeba dnes ráno při liturgii — kněz vykřikl: »píjte z něho všichni« a vy jste hlasitě odpověděl »Amen«, což znamená »staň se.« A stejně kněz ukazoval kalich Páně a zvolal k shromážděným »s bázní boží, s vírou a láskou přistupte!« zdali jste neodpověděl s ostatními: »Amen, amen, požehnaný jenž se běře ve jménu Páně!« Nesvědčí-li to, že jste schvaloval toto pozvání k sv. přijímání? A to se děje pokaždé, když se koná nejsv. obět, poněvadž kněz po každém pozdvihování zve věřící k přijetí sv. Svátosti.«

Náměstek: »Církevní modlitby nejsou pravidly a předpisy

víry a ty nemůžeš mi uvést ani jediného kánonu, který by odůvodňoval tvé smýšlení.«

Panteleimon: »Naopak. Mohu uvést mnohá apoštolská pravidla, zvláště osmé a deváté z knihy »Pedalion«, kde stojí: »Jestli někdo z přísluhujících v chrámě při konání nejsv. oběti nepřistoupí k stolu Páně a odepře udání přičinu, proč nepřijímal, takový budiž z církve vyobcován a vyvržen« a druhé: »Všickni věřící, kteří jsou přítomni »Utreni« (ranní mše sv.) a nevyčkají jejího ukončení, aby přijímali, nýbrž odcházejí dříve, podlébají církevnímu trestu.«

Těmito a četnými jinými důvody ze sv. Otců hájil Panteleimon správnost svého smýšlení před řeckými biskupy i před patriarchou v cafihradském synodu. Jistý biskup zvolal kdysi za takového sporu: »Ano, je tomu skutečně tak, ale nelze toho uvádět v život, neboť celý svět užasne, začneme-li hlásati takové přísné učení«, na což Panteleimon odušil: »Jestli vy, svatý vладыko, neosmélujete se žádati od věřících takové vroucí zbožnosti, tedy aspoň nebraňte těm, kteří dobrovolně, z vlastního popudu chtějí kráčet cestou k vyšší dokonalosti — oni žijí v lásce boží a pro tuto lásku často přistupují k sv. přijímání, aby stále trvali ve spojení s Bohem.«

Biskupu, tvrdícímu, že Panteleimon svým jednáním pohoršuje athoské mnichy, tento odpověděl: »Ti, kteří se horší z častého přijímání, měli by se spíše vinit z vlastní nedbalosti a nevytýkati horlivost hledajícím Boha. Myslím, že se nesluší haniti horlivé k vůli lenivým. My jsme hned na začátku našeho monáškého života uvykli skládati naději naší spásy a hledati síly ducha ve spasitelném požívání božské Svátosti a nemůžeme nyní jinak jednat. Prosm vás, vладыko svatý, neodlučujte nás od nejsladšího Ježíše, neboť v častém sv. přijímání čerpáme výlučně síly k odřeknutí se marností tohoto světa. Tato láska Kristova živí naše srdce.« Když konečně biskup rozkázal Panteleimonu, aby ve svém klášteře zastavil časté sv. přijímání, tento se slzami pravil: »Neubašujte, svatý vладыko, oheň lásky v srdcích tolika nešťastných, kteří se oddali Bohu a pečují pouze o jedno: aby jemu sloužili a nikdy se od něho neodloučili.«

Tak smýšlel Panteleimon o nejsv. Eucharistii a tak učil své četné učedníky. Založil mnoho mužských i ženských klášterů: na ostrově Psari, na Patmosu, Samosu a Thasisu, a kromě toho celý rok spravoval klášter sinajský. Po mnohých a dlouhých svízelech, stále a všude stíhaný řeckým patriarchou, našel konečně na nějaký čas klidu ve svém domově v Sudžaku, blíže Adrianopolu, kde založil ženský klášter a později odebral se do Mostratli, kde kolem roku 1864 zřídil klášter mužský

Právě tehdy nastalo v Bulharsku hnutí ve prospěch sjednocení církvi a vyjednáváno za tou přičinou o unii s Římem. Igu-men Panteleimon, k němuž se tenkrát hrnuly zástupy na ostrov Thasis, zvěděl od některých návštěvníků o těchto církevních no-

voťách a choval se s počátku velmi nepřátelsky k těmto snahám. Neměť dosud přesných názorů o katolících a pod vlivem řeckých pomluv považoval je za hrozné haeretiky.

Meškaje později v Adrianopolu, setkal se náhodou s tehdejší přednostou s Římem sjednocené bulharské církve Rafaelem Popovem, s nímž o věci té pojednával. Přesvědčiv se o pravosti katolické církve přilnul k ní celou horoucností své pravdymilovné duše a připojil se k ní se všemi svými mnichy a mniškami, celkem asi 400 členů. Tímto aktem zabezpečil zároveň sebe a všechnu brat před pronásledováním mstivých řeckých hierarchů a zhostil se dosavadního těžkého jha řecké církve. Avšak nejdůležitějším ovšem bylo, že jeho srdcem ovládla cele katolická pravda, neboť od té chvíle neustával na základě apoštolského učení a spisů svatých Otců hájiti neohroženě čistotu a přesnost katolické nauky. »Byl jsem ztracen, ale opět nalezen« — svědčil on — »našel jsem konečně pravou nevěstu Kristovu, neznající hlízy simonie a krmící mateřsky své děti eucharistickým chlebem«.

Vyznání víry složil igumen Panteleimon v prosinci r. 1863, jsa již starcem sedmdesátiletým a žil pak ještě čtyři roky, trpělivě snášeje příkoří od schismaticů a horlivě hlásaje a propaguje sjednocení s římskou církví.

Sv. Otec Pius IX. poctil Panteleimona následujícím listem

Milovanému Panteleimonu, řeholnímu knězi,
Pius, papež IX.

Milovanému Synu pozdravení a požehnání apoštolské. Blahopřejce ti k tvému vysvobození z pout, velice se smoutíme nad tvými a tvých společníků nehodami, tak žalostně tebou vylíčenými. Tyto nehody pohnuly Nás naříditi Naši kongregaci pro šíření víry, aby těžké postavení tvé umírnila. Avšak slova Našeho Spasitele : »... a budete nenáviděni všemi pro jméno mé« budou ti účinnější útěchou. Víš zajisté, že takový byl vždycky úděl vyvolených a že od samého vzniku církve ti, jichž svět nebyl hoden, bloudili v rounech ovčích a kozelcích, v sužování a trápení v horách a jeskyních a že všichni, kteří se nejvíce zalíbili Bohu, mnohým prošli utrpením. Jinak ani nemůže býti, neboť které Bůh předzvěděl, ty i předurčil, aby byli připodobněni Synu jeho, a jestli náleželo trpěti Kristu a tak vejíti do slávy své, sluší zajisté i nám, abychom mnohým utrpením stali se hodnými dosíci království božího.

Proto v neštěstích a útlacích, tebe a tvé bratry stíhajících, snadno spatříte znamení božské lásky a naděje věčné odměny, když přes všeliké příkoří budete kráčet po stopách Krista, s nímž si odplatu chystá, kdo s ním spolutrpí. Proto trpte pokorně. Ty pak, obdařený důstojností kněžstva, utvrzuj bratrů svých příslušným poučením, shromažďuj vojsko a buď jeho vůdcem na cestách Páně slovem i příkladem. My pak tobě i bratřím tvým vyprošujeme u Pána Boha milosti, bēfeme jej za svědka Naši otcovské blahovůle a s láskou udělíme vám Naše apoštolské požehnání.

Dáno v Římě u sv. Petra 14. října 1865, Pontifikátu Našeho léta XX.
Pius papež IX.

Ze všech Panteleimonem založených katolických klášterů zachoval se do nynějšího času jediný mostratský, nacházející se dvě hodiny cesty od Sudžakova, kde Panteleimon zřídil ženský klášter.*) Při stavbě kláštera v Mostratli odcházela bratř daleko do hor kácet stromy, brala s sebou nejsv. Eucharistii a nemajíc při sobě kněze, klaněla se uprostřed lesů svému Spasiteli a nasycovala se každodenně Chlebem nebeským. Panteleimon skonal 25. února 1868 v Adrianopolu, kde i pochován za veliké účasti ctícího jej lidu. Později přeneseno jeho tělo do kláštera v Sudžaku, kde dosud odpočívá.

Příklad tohoto Bulhařina, muže svatého života, přivedeného k poznání pravé víry vroucí úctou nejsv. Eucharistie dle slov žalmisty: »Spravedlivého vede Pán cestami přímými«, ukáže snad i nám cestu, kterou máme kráčet v další práci k sjednocení církvi. A věru nejlepším symbolem sjednocení jest nám sv. přijímání (communio = spojení). A Ježíš Kristus, v nejsv. Svátosti přítomný, sám připojí k sobě ztracené ovce, jak předpověděl: »I ty musím přivésti, a hlas můj slyšeti budou, a bude jeden ovčinec a jeden pastýř.« (Jan X. 16.)

Ovce, které nejdou za hlasem apoštolů a sv. Petra, zajisté uposlechnou hlasu Božského pastýře. Přesvědčili jsme se mnohokráte, že vysoké zámysly lidské moudrosti v díle sjednocení neměli žádného zdaru. V dalším bude snad milejším Bohu, abychom vzali prostou zbraň pastýře Davida, s jakou vyšel proti Goliáši — s holí v rukou a pastýřskou mošnou na plecích, s pěti oblázky z potoka. Víte sami, že oněch pět kaménků znamená pět ran Krista, který se nyní nekrvavým způsobem obětuje na oltáři jako smírná žertva svému Otci. Proto se budeme usilovně zasazovati o časté sv. přijímání mezi východními křesťany, kázáním nebo knihou, konáním eucharistických slavností nebo sjezdů, stavbou a ozdobou chrámů s velkolepostí, příslušící božské velebnosti. Tímto způsobem bude ono žádané sjednocení jeho mystického těla — církve — obnoveno, ovšem ne námi, nýbrž samým Ježíšem Kristem, a v pravdě splní se slova sv. Pavla: »Jeden jest chléb, a my mnozí jsme jedno tělo, neboť všichni zajisté z jediného chleba přijímáme.«

*) Protojerej K. Dobronravín ve svém spise »Očerk (nástin) istorii slavjanskich cerkvej« Petrohrad 1873, píše: »Z Cařihradu vrátil se Panteleimon do svého domova a usadil se v Sudžaku (Sudžakově) blíže Adrianopolu, kde žili unité. Zde vystavěl klášter a shromáždil kol sebe asi šedesát bulharských rodin. Roku 1868 (tedy po smrti Panteleimonové) obrátil (!) adrianopolský metropolita Kyrill ku pravoslaví mnoho bulharských unitů, žijících v Sudžaku. Po smrti Panteleimona naplnil se jeho klášter katolíky, ale r. 1869 všichni obyvatelé kláštera (kolem 200) přešli z unie ku pravoslaví.« — Jakými drakonickými prostředky »návrat« ten uskutečněn, autor neudává. (Pozn. překl.)

Praedicate Evangelium.

Pod uvedeným názvem vyšla již v druhém vydání v 8° úhledná knížka *) (váz. 2·10 K, nákladem Fried. Pusteta, Řezno, 1912, stran theorie 101, předavku 112), která jest praktickým návodem, kterak konati důležitý úřad kazatelský. Nemáme v theologické literatuře nedostatku děl theoretických, zabývajících se duchovním řečnictvím. Avšak knihy ty málo jsou čteny a to pro jejich buď velikou objemnost neb suchopárnou dikci a professorské doktrinářství. Lze o nich říci to, co řekl David o brnění Saulově: »Non valeo incidere sic, non enimsum assuetus.« Knížka Kurta Udeise (kdo se za pseudonymem skrývá, netřeba naznačovati, rozhoduje věc ne jméno), přihlíží k praktické potřebě duchovenstva, opomíjí všechn učený aparát a dlouhé dissertace a blásá důsledně zásadu: I při duchovním řečnictví třeba řídit se vlastní povahou. Proto hlavním pravidlem každému homiletovi budiž: »Sequere naturam — naturam tuam — sed castigatam!« Tím ovšem autor vykazuje duchovnímu řečnictví nový směr a staví se do oposice proti tomu systému, který řečnictví prohlašuje za umění sterými předpisy sešňerované. Autor žádá pro kázání hlavně dvě věci: jednoduchost a přirozenost. Vše strojené, nepřirozené budí odpor, neodpovídá duchu křesťanství a tím se stává, že posluchačů ubývá k veliké škodě církve katolické.

Lapidárními tahy, význačnými texty narýsována důležitost řečnictví duchovního hned s počátku. O předměť vlastním autor s čtenářem hovoří, disputuje, jej přesvědčuje, způsobem vážným do duše mu mluví, satiricky a žertovně chyby kazatelské šlehá, neúprošně přísně kárá, k sebepoznání, zpytování a polepšení pobádá. Úchvatně působí v závěru analogie slov Spasitelových u sv. Jana 8, 47: »Qui ex Deo est Sacerdos, Verbum Dei magna cura praedicat; propterea vos non magna cura praedicatis, quia Sacerdotes ex Deo non estis.« — Závěr pak sám končí — jako by při exerciciích — otázkou: »Quid sum miser tunc dicturus?«

Kdo vážně o duchovní řečnictví se zajímá, najde v knize velmi dobrého přítele; četba nezůstává pouze hlubokého dojmu, který ovšem pomíjí, ale bude silnou vzpruhou k dalšímu působení na kazatelně, vybídka k sebezdokonalení, podnětem četných dobrých úmyslův a právě tím koná kniha Udeisova důležité poslání, jež zasahuje do celých osad, do srdcí statisíců věřících. Proto ji lze co nejvšeleji doporučiti, a bylo by si přátí, aby přeložena byla do naší mateřštiny. Snad by spolek sv. Bonifáce mohl překlád tak pěkně jako originál vypravený svým nákladem vydati.

Protože v posledním čísle minulého ročníku na str. 784. jsme slíbili, že se ku věcem homiletickým vrátíme, budiž použito této příležitosti; uvedeme stručný obsah části theoretické, jež

*) Na skladě v Kotrbově knihkupectví v Praze, v Pštrossově ul. č. 198.

obsahuje pět kapitol: 1. Látka kázání. 2. Vypracování kázání. 3. Forma. 4. Přednes. 5. Prostředky k dosažení cíle a překážky v cestu se stavící.

I. V první kapitole mluví autor o pravdách, jež kazatel hodlá v kázáních zpracovati. Obsahem kázání má především býti dogma; »*appropinquavit regnum coelorum*«, »*Christum praedicamus et hunc crucifixum*«; kázání má býti opravdu »*euangelion*«, radostnou zvěstí, a tou bude, bude-li míti řádný dogmatický podklad. Skoro z 90% se moralisuje, dogmatická kázání s morální aplikací jsou řídká. Velikou chybou za dob Lutherových byl právě nedostatek kázání věroučných, jak z homiletických spisů té doby lze dobře dokázati. Racionalistický směr doby, nevěrecké ovzduší, četné námitky, u vzdělanců naprosto pochybená, za zastaralém a nedostatečném způsobu vyučovacím založená náboženská výchova středoškolská, touha po odpovědi na četné skoro denně v tisku se objevující výpady proti náboženství najmě po stránce přírodovědecké — to vše volá po solidních dogmaticko-racionelních kázáních. P. Roh z Tovaryšstva Ježíšova kázal skoro výhradně o themech dogmatických a jaké množství posluchačů se kupilo pod jeho kazatelnu, kostely nestačily. Sv. Otec Pius X. ve své první encyklice si bolestně stěžuje do toho, že se chystá veliký odpad od Boha a na otázku, o čem by mělo býti kázáno, sám odpovídá: Poučujte, kažte o Bohu, o Kristu, o církvi, o jejím učení.

Tedy dogma — ne ustavičné moralisování.*)

Autor vyvrací některé námitky proti tomuto druhu kázání činěné a ukazuje k tomu, že dá-li kázání toho druhu více práce, nezůstane bez odměny. Největší prospěch bude míti kněz sám, bude žítí v ustavičné duchovní náladě, která bude nadmíru posvěcovati a podporovati jeho veškerou kněžskou činnost. »*Sis lux mundi et eris lux tibi*« Ukazuje též na úmysly a předsevzetí, která jsme měli v den ordinace a táže se, zda jsme proto hřivny přijali, abychom uslyšeli »*Serve male et piger*«?

II. V druhé kapitole mluví autor o tom, jak kázání vypracovati. Kázání není vlastně ničím jiným, než řadou myšlenek k tomu cíli se nesoucích, aby vůle lidská k nějakému rozhodnutí pohnuta byla. Z toho tedy plyne, že přípravná práce kazatelova bude: myšlenky shledati — je uspořádati — a opatřiti vhodným úvodem a závěrem.

Hledati »*rozdělení*« autor navrhuje, nazývá je »*dies alte Erbstückmöbel aus dem Mittelalter*«. Jsou-li myšlenky řádně uspořádány, dají samy již rozdělení přirozené. Nejdůležitější tedy jest, míti hodně myšlenek; to však předpokládá studium dogmatiky aneb nějakého dobrého populárního spisu apologetického. Myšlenky si píše na levou stranu archu přeloženého. Máme-li

*) Tento náhled zastával již před více než dvaceti lety msgre. dr. Jos. Pachta, professor dogmatiky na universitě v Praze, v přednáškách k svým posluchačům.

dostatečnou zásobu myšlenek o thematě, jež hodláme zpracovati, uspořádáme je, očíslováme je, aby postup byl logický aneb psychologický; při tom postupu snad leccos vyloučíme, co nám právě napadlo, ač přesně k věci nepatří. Tímto seřazením myšlenek vlastně již provádíme rozdělení, jež bude čímsi nad míru snadným, bude-li myšlenek dostatečná zásoba. Pak přepíšeme vše na pravou stranu archu v tom pořadu, jak logika žádá. Nyní přikročme k závěrku. Ten budiž krátký; je-li rozum přesvědčen, není třeba vůli dlouho přemlouvati; budiž srdečný a rázný a co možná přesně k určitému předsevzetí směřující, praktický. Závěry novějších kazatelských prací jsou všeobecné, rozvleklé, neúčinné. Závěr má býti jako ostrý hrot, co možná jasný a přesný. Dlouhé shánění konce (»království nebeské, Amen«) stalo se pověstným, rozptyluje pozornost posluchačovu, a bylo-li kázání dobrým, maří jeho účinnost.

Naposled jest připraviti úvod. Ten budiž krátký, jednoduchý, střízlivý. Zhusta se již v úvodě mluví o thematě kázání, přeskakuje se s jednoho pole na druhé, což ovšem není správné a pro posluchače je nezajímavé.

K vůli přehledu užijvej barevných tužek. Budeš-li mítí dobře zpracovanou kostru a jsi-li jen trochu od přirozenosti nadán, nebude se ti nedostávatí slov. Honba po slovíčkářském vypravení kázání, snaha po zevnější, abychom řekli, úpravě, jest vadou našich kázání; nikde jinde snad tak neplatí jako zde: »Pectus est, quod facit dissertun;« »Rem tene, verba haud invita sequentur.« K tomu však je třeba bohatých vědomostí, zejména dogmatických, a pak přesné vtisknutí upraveného schematu kázání v paměť. V 99 případech ze 100, v nichž se domníváme, že nám schází slovo (sloh, forma), nedostává se nám myšlenek aneb jejich jasného, precisního pojetí. Nejprve tedy myšlenky (stavební materiál), pak kázání; (stavební místo a plán [= rozdělení!]) samy nestačí; třeba malty a cihel).

III. Třetí kapitola pojednává o formě. Mnoho tištěných kázání podobá se na vlas pojednáním; kdyby se vynechalo tu a tam »Drazí v Kristu!«, nikdo by netušil v tom kázání. Kázání měž:

1. živý konverzační ráz.

Na příkladech z bible a to jak z evangelí, tak i ze Skutkův apoštolských dokazuje autor, že i Spasitel i apoštolové nejčastěji této formy užívali. Tato forma vyžaduje:

a) častých otázek,

b) oslovení jednotlivcov; ne tedy stále plurál »vy«, nýbrž též tu a tam »ty«, »drahý bratře« atd., a konečně

c) formu disputace, hádání, ne však ostrého, nýbrž jak v životě mezi lidmi zvykem: »Ty pravíš tak, Písmo sv., Kristus, církev tak, nuže, zkoušejme, kdo má pravdu...« — a pod. (Tak mluvil Kristus Pán s farisey.)

2. *Věty buďtež jasně a krátké*; k dlouhým periodám svádí středoškolská výchova; dobří katecheté bývají dobří kazatelé, mluví krátkými jasnými periodami. O Spasiteli: »Numquam taliter locutus est homo!« Jeho paraboly tak průhledné, že i nejzarytější hříšníci cítili se jimi dotčeni.

3. Kázání buďtež *prosta všeho zbytečného rhetorického balastu*, který jenom smysl zatemňuje. Zde má svůj význam: »Nisi efficiamini sicut parvuli!« Podobenství a obrazů je ovšem třeba, ale buďtež krátká, přirozená a výstižná. Přechny: nejlepší přechod jest logická souvislost. Krásné přechody, velice jemně vypilovaný sloh, uhlazenost, elegance dodává řeči ráz nepřirozenosti. Posluchači řeknou: »Bylo to hezké«, — ale zůstanou nepohnuti. Proto nekážeme. Jest tudíž starou pravdou: myšlenky se rodí ve studovně. slovo na kazatelně.

4. Kázání budiž *individuální* a to tak, že jiný kazatel by totéž a právě tak jako my skoro ani říci nemohl. Zapíratí svou individualitu na kazatelně je nepřirozeno.

5. Kažme *populárně*; »parádní řečníci« = aes sonans et cymbalum tinniens!

6. Kažme *srděčně*, totiž tak, aby rozum byl pohnut pravdu přijmouti a vůle přinucena důsledky z ní vyvozenými se fídití.

Vše, co zde pověděno, lze krátce vyjádřiti heslem již svrchu uvedeným: »Sequere naturam, naturam tuam, sed castigatam!«

IV. **Přednes (předmět čtvrté kapitoly)** vyžaduje předchozí sebranost, modlitbu; nemluv v sakristii, modli se za požehnání boží pro svou práci. Kříž na kazatelně řádně dělej! Mnohého katolíka uráží podivné šermování rukou na kazatelně při děláních kříže zrovna tak, jako ledabylé, nesrozumitelné předčítání nedělních (svátečních) perikopy. Slovu božímu přísluší úcta, vážnost — především od čtoucího kněze. Nedává-li však kněz úctu k slovu božímu na jevo, dává na kazatelně pohoršení a kterak může žádati, by k jeho slovu měli posluchači úctu, nemá-li jí sám k slovu božímu?

1. Prvním požadavkem na přednes činěným jest: *přednes budiž přirozený*; ne tedy affektovaně (pokrytecky) zbožný, ne stále slavnostní a nad obyčejnost povznesený, ne deklamace, nic theatrálního. Vzorem opět Spasitel.

2. Přednes *nebudiž monotonní*; to odpuzuje. Mluv jako v obyčejném životě mluvíš. V denních rozhovorech projevujeme jinak strach, jinak hrůzu, jinak hněv, jinak zděšení, jinak rozhořčení, jinak lítost, jinak líčíme klidnou událost. Právě tak mluv v kázání. Monotonní kázání má svou příčinu mnohdy v tom, že ho kazatel v bolesti a v potu nezpracoval, tudíž nezažil, neprožil; pak je ovšem nedovede též přednésti jako řeč, ale odříkává pojednání.

3. *Sílu hlasu třeba stupňovati jako při zpěvu*. Mohutné affekty žádají crescendo; hlavně závěr má být mocný, nadšený,

ale krátký (kurzschluss!). Jestliže však řečník, sotva že na kazatelnu vystoupil, spustí fortissimo a celé kázání tak přednáší, stává se směšným a nedosahuje svého cíle. Obvyčně nejvíce křičí ti, kdož nedostatek obsahu chtějí nahraditi stentorským hlasem. V úvodu co možná nejméně pathosu, ovšem veliké svátky, řídké slavnosti připouštějí výjimku.

Není dobrým zvykem po ukončeném kázání čísti ohlášky a celou řadu jmen (suffragia); tím dojem kázání trpí. Na mnohých místech čtou se prohlášky a suffragia po evangeliu, pak následuje kázání. Tento způsob jest lepší.

4. Mluv *zřetelně, vokalisuj řádně!* První povinnost řečníka a zpěváka jest řádně artikulovati. Veliké kostely trpí ozvěnou; tu zvláště je nutno konečné slabiky hodně jasně vyslovovati a nespěchat. Za kazatelnou má býti resonanční deska (kde jsou dřívka, uzavří je); draperie u vchodu ke kazatelně nejsou praktické, tluší hlas. V Americe bývá na kazatelně nejen za zády, ale i po straně kazatele dřevěná zástěna z dobře resonujícího (borového, smrkového, jedlového) dřeva. Řečí od oltáře nelze schvalovati, hlas se rozptyluje. Spasiteli nebylo obtížno vystoupiti na horu, aby posluchači jej dobře slyšeli, nebudiž tedy ani knězi obtížno vystoupiti na kazatelnu.

Zmínku zasluhuje též *akcent*; akcentuj správně jednotlivá slova, ale také dej pozor na správný větný přízvuk.

5. Důležitým doprovodem řeči jsou *akce*. Nic není tak odporného jako nepřirozené akce. Akce čiň jen tehdy a jen tam, kde by je rozumný člověk v obyčejné konversaci činil. V úvodu, který má býti klidným, zpravidla žádných akcí netřeba. Akce střídej, ne stále jenom jeden druh. Akce buďtež slušné, ne prudké, ne naučené, affektované. Dobrý prostředek k sebezdokonalení: mluv před zrcadlem, pozoruj sebe sama.

I *postavení* budiž přirozené! Neklať sebou jako kyvadlo, nenahýbej se nápadně ku předu, nedrž se křečovitě parapetu, nestůj v prostřed kazatelny jako bezduchý. Polož někdy jednu i obě ruce na prsa — ohlížej se po celém kostele, kaž všemu lidu, ne jedné osobě.

V. V *páté kapitole* mluví autor o *prostředcích*, jež *dopomáhají k dosažení cíle*. Jsou to především studium filosofie a dogmatiky (jež zvláště pěstují jesuité, proto bývají dobří a výteční řečníci), spravedlivá kritika (právě ta vychovává řádové kazatele nejvíce) a to jak věci, obsahu, tak provedení a přednesu. V seminářích jest málo kritiky, v duchovní správě žádná aneb skoro žádná; a přece je jí tak třeba každému kazateli; »nemo sibi sapiens«.

Důležitou pomůckou, by se vytrýbila forma, jest četba znamenitých profánních vzorů (Demosthenes, Shakespeare). Při čtení měj po ruce notes, znamenej, excerptuj, založ si »Promptuarium«, leccos se ti hodí i z denních listů.

Největší a universální překážkou v dosažení cíle jest heslo: »Eh, já nechám vše běžet!« V semináři nedostatečná příprava, žádné nadšení, neveliký fond potřebných vědomostí. Po semináři se nestuduje skoro nikdy dogmatika, ani filosofie, nejčastěji morálka. Příprava, která by měla začít v pondělí, odkládá se na pátek aneb až na sobotu, a záleží v prohlížení starých kazatelských děl. Zvykl-li kdo tomu šlendriánu, neodloží jej po celý život dle principu: »Sicut erat in principio . . .«

A uváží-li se, že někdo káže dejme tomu sedmdesátkrát za rok a má pokaždé jen 500 posluchačů — ($70 \times 500 = 35.000$), co dobrého mohl vykonati za 40, 50 let kněžských — ale co zlého zavínil nedostatečnou přípravou, špatným přednesem!

Může-li očekávati kněz, jenž celý kněžský život svůj tak důležitou činnost kazatelskou zanedbával a odbýval, že při svém vstupu na věčnost bude pozdraven chóry andělův: »Ecce sacerdos magnus, qui in diebus suis placuit Deo?« Může se nadíti, že bude přijat »in alium sacerdotum chorum«, a že mu Spasitel řekne: »Euge Sacerdos bone et fidelis! Quia super magna fuisti fidelis, super Majora te constituam?« Jak brozně se vtírá do svědomí otázka:

»Quid sum miser tunc dicturus?«

* * *

Přídavek obsahuje sedmnáct nástinů cyklických kázání o misích a apologetický cyklus o božství Ježíše Krista, jež lze ke čtyřem kázáním upotřebiti. Všecky skizzy jsou hezky rozčleněny, přehledně a hlavně na podkladě dogmaticko-rozumovém zpracovány. Cyklus o božství Ježíše Krista jest založen na zprávách čtyř evangelí, k nimž však se přiblíží jako k dokumentům pouze lidským; skizzy tohoto cyklu vynikají skvělostí myšlenek a přísnou logikou, tak že posluchač nepředpojatý a dobré vůle musí býti přímo donucen k přijetí pravd z nich vyplývajících.

Dítku přejeme třetí a další vydání ku prospěchu jak kazatelů — tak i věřícího lidu!

R. S.

O čem svědčí nově objevené křesťanské hřbitovy u Tripolis v Sev. Africe?

V dnešním Tripolsku byla druhdy tři biskupská města na pobřeží velké Syry: Sabrata (dnes Misurata), Septis Magua (Homs), Oea (Tripolis). Jiná dvě sídla biskupská Tacape (Gabes) a ostrov Girba (Džejab), která náležela k církevní provincii tripolské, jsou v dnešním Tunisu. Z jmenovaných biskupských měst

byly čtyry známy již za času sv. Cypriána, který zemřel r. 258. Bylo tedy křesťanství v Sev. Africe záhy rozšířeno.

Tím, že Itálie se zmocnila Tripolska a Cyrenaiky, stalo se, že archaeologickému výzkoumání těchto krajů věnuje se veliká pozornost. Vojenskými pracemi byly náhodou objeveny dva křesťanské hřbitovy, u Gargareše a u Ain Zara. Ain Zara jest asi 10 km od Tripole vzdálena, při silnici, po které se ubírají karavany do území tarhunského. Na veliké ploše jest množství hrobů, jejichž rovy jen málo vyčnívají, jsouce z největší části pískem z pouště navátým zasypaný. Je to »area«, křesťanský hřbitov, o nichž víme od Tertulliana, že byly trnem v očích pohanům, kteří v círku své nenávisli křikem »areae non sint« dávali průchod.

Hroby jsou jednoduché, z neotesaných kamenů a vápna. Půdorys jednotlivých hrobů tvoří obdélník, vrchní části jejich mají podobu našich hrobů, totiž víka rakve. Vnější část hrobu jest opatřena tlustou vrstvou vápna, do něhož, pokud ještě měkké bylo, různé symboly neb nápisy, červenou barvou učiněné, byly vepsány. Obvyčně jest nápis na jižní podélné straně hrobu, jen v jediném případě na severní straně; hroby směřují podélnou svou stranou od východu k západu.

Nápisy jsou velice zajímavé a to proto, že dosvědčují ctihodnou starobylost modliteb našich, zejména Ordo Commendationis Animae, neboť některé věty tohoto textu vyskytují se slovně na tamních hrobech. Objeveno trisagion: »Sanctus Deus, Sanctus Fortis, Sanctus immortalis, miserere mei.« Aneb: »Suscipiat te Christus, qui vocavit te, in sinum Abrahae angeli deducant te.« Jinde: »Requiem aeternam det tibi Dominus et lux perpetua luceat tibi.« Někdy ovšem jsou též nápisy svědčící o klassické vzdělanosti a znalosti pohanské literatury. Kříž, který lze na přemnohých hrobech spatřiti, má podobu t. zv. kříže maltánského (osm špicí) a je zpravidla v kruhu (symbol věčnosti).

Bohužel, že datování hrobů nám nepodává dostatečně přesných zpráv. Jest vedeno v indikcích, z čehož lze souditi, že hroby pocházejí asi z první polovice století VI., protože v západní církvi v tu dobu označování času indikcemi na církevním sněmu nicejském (325) stanovené hned se neujalo, nýbrž teprve asi koncem V. a začátkem VI. století.

R. S.

LISTY HOMILETICKÉ.

Neděle čtrnáctá po sv. Duchu.

Bohu samému sloužiti máme.

»Nemůžete Bohu sloužiti i mamoně.«
(Mat. 6, 24.)

Nejdůležitější otázky: proč jsem na světě, odkud jsem a kam kráčím, jaký jest můj cíl na zemi? musí míti každý moudrý křesťan řádně a správně zodpověděny, aby mohl pokojně žíti. Otázky ty člověk sám zodpověděti nikdy nemohl a ze sebe nikdy nezodpoví. A je-li v těchto otázkách v nejistotě, podobá se slepému cestujícímu, který každé chvíle může do záhuby upadnouti.

Otázky mohl nám zodpověděti jedině Bůh, který nás na svět povolal, a zase odtud na věčnost odvolá. Kdyby byl člověk sebe učenější, sebe vznešenější, sebe bohatší, nezná-li správné odpovědi na tyto otázky, jest ubožákem největším. Zná-li správnou odpověď, pak ví to nejdůležitější, co věděti má, zná cestu ku svému štěstí časnému a věčnému. Odpověď na tyto otázky dal nám Bůh sám svým zjevením; odpověď zní: »Človče, jsi stvořen, abys Boha poznal, miloval, jemu sloužil a s Bohem na věčnosti blaženosti požíval.

Život na zemi jest dobou přípravou a zkoušky. Bůh jest jediným pánem, jemu samému sloužiti budeš. Čím lépe a ochotněji budeš sloužiti, tím větší bude tvá sláva na věčnosti.«

Pán Ježíš, božský náš učitel, praví v dnešním evangeliu: »Žádný nemůže dvěma pánům sloužiti; neboť jednoho zajisté bude nenáviděti a druhého milovati, aneb jednoho strpí a druhým pohrdne. Nemůžete Bohu sloužiti i mamoně.« Mluví tu Syn boží o službě boží, a proto ukáži dnes, v čem ta služba záleží.

P o j e d n á n í.

1. My lidé žijeme zde všichni na zemi, a proto máme k sobě jisté povinnosti, abychom si život zpřijemnali a jeden druhému

neškodili, máme si navzájem sloužiti. Sloužíme svému vladafi, poněvadž jsme mu dle práva božského a lidského povinni úctou a oddaností.

Sloužíme ostatním lidem buď že jim vzájemnou službu prokazujeme, buď že jim lásku, vděčnost na jevo chceme dáti aneb za službu odměnu očekáváme. — Uvážíme-li však, kdo jest Bůh, čím jsme proti Bohu — kolik tu důvodů vybízí nás, abychom Bohu zvláště sloužili.

Bůh jest naším nejvyšším Pánem, naším stvořitelem, zachovatelem; nezasluhuje proto naší největší úcty a oddanosti? Bůh jest naším největším dobrodincem, nejlaskavějším otcem, který se ustavičně o nás stará, bez jehož vůle ani vlas s hlavy naší ne padá; nezasluhuje naší největší vděčnosti a vzájemné lásky a poslušnosti? Bůh jest souhrnem vši krásy a milosti; nezasluhuje naší největší lásky a služby nejochotnější? Z těchto přičin poroučí se nám v Starém i Novém zákoně, abychom Bohu sloužili. »S plesáním služte Hospodinu svému,« volá žalmista Páně (99), a Syn boží sám volá: »Pánu Bohu samému budeš se klaněti a jemu sloužiti.« (Mat. 4.) »Jste na světě,« praví sv. Augustin, »abychom Boha, dobro nejvyšší, poznali, znajíce jej milovali, milující mu s.oužili a sloužice mu věčně s ním byli ve spojení.«

Slo žiti máme Bohu, ne že by Bůh služeb našich potřeboval, že by měl ze služby naší nějakých výhod neb rozmnožení své slávy. Tak smýšleli pohané, kteří přikládali svým bohům všechny slabosti lidské.

»Bůh nepotřebuje od nás ničeho,« praví sv. Pavel apoštol, »on dává nám všem život i dýchání a všechno.« (Sk. ap. 17, 25.) Panovník světský potřebuje naší služby, bez níž by nebylo možno vésti pořádek pro blaho jednotlivců a celku. Bůh jest nekonečně blažený sám sebou bez nás, nepotřebuje nás nikoho, my však musíme mu sloužiti, abychom byli hodni jeho darů a milostí.

Bůh ve své nevyzpytatelné dobrotivosti sklání se k naší slabosti, přijímá naše služby, ukládá nám jisté povinnosti k němu, ale jediné proto, abychom tím větších milostí a darů si zasloužili. Jako matka přijímá malé služby a pozornosti od svého dítěte, ač jich nepotřebuje, aby mělo dítě příležitost cvičiti své síly a dáti na jevo uznání a vděčnost, by si tím větší lásky matčiny ještě zasloužilo; tak činí s námi Bůh.

Musíme tedy dávati na jevo svou lásku a vděčnost neustále, a dětinnou poslušnost, abychom byli hodni nových milostí, zvláště pak nejbližší blízkosti u Boha na věčnosti. Kdo by ještě váhal odpočítávati kroky ve službě boží? Proto volá žalmista Páně: »S plesáním služte Bohu svému.« Pošetile jedná, kdo lidem více slouží než Bohu; ještě pošetileji, kdo lidem slouží za bídný peníz a pohrdá věčnou odměnou, kterou slibuje Bůh za věrné služby.

Znám jest příklad o služebníku císaře Karla V. Celý život věrně sloužil svému pánu a na povinnosti k Bohu zapomínal úplně. Když umíral, zapřísahal císaře, aby mu udělil jedinou milost, aby mu život o několik dní prodloužil. Když císař pravil, že to není

v jeho moci, zvolal sluha zoufale: »Já pošetilec, celý život věnoval jsem pánu, který ani o minutu nemůže život můj prodloužit. Kéž bych byl horlivě sloužil nejvyššímu Pánu, Bohu svému, který nejen život prodloužit může, ale za věrnou službu i život věčný a blažený zaručiti.« I zavrženci po smrti nelitují ničeho více, nežli že Bohu nesloužili; to jsou výčitky svědomí, červ, který nikdy neumírá, toť pravé peklo! Proto moudrý Sirach v Starém zákoně napomíná, abychom času dobře používali. Pán Ježíš pravil Martě, když o věci časné se starala, že Maria, sestra její, jež u nobou seděla, by jí ani jediné slovo učení božského neušlo, nejlepší stránku vyvolila, jednoho toliko že jest potřebí, péče o spásu duše. —

Jak pošetile jedná, kdo se stará jen o tělo a časné věci, o poklady, jež zloději berou, rez kazí, oheň ničí, a při tom lehkomyslně nedbají nahromaditi si pokladů pro věčnost, jež jsou ceny nehynoucí a nikdo nemůže vzíti ani zničiti, poklady věrné služby boží a dobrých skutků! (Luk. 10.)

2. Abychom Bohu, Pánu svému nejvyššímu a Otci nejdobrotivějšímu náležitou službu prokázali, jest třeba především, abychom v určitých dobách náboženské povinnosti vnitřní i zevně svědomitě plnili.

Denně máme Boha o milost prositi a za všechny dary děkovati; o nedělních a svátcích býti přítomni nejsvětější oběti mše sv., kde se nám rozdává ovoce vykoupení a nejsnáze býváme vyslyšeni, poněvadž prosí za nás sám Syn boží, a my veřejným vyznáním vláry dobrý příklad dávájce, nejvíce si Boha nakloňujeme; při tom máme slyšeti slovo boží, abychom stále ve světle pravdy kráčeli; přijímati sv. svátosti, abychom proti všem překážkám byli ozbrojeni; ve víře, naději a lásce a na cestě ctnosti se udrželi; Bohu sloužiti znamená — plniti vůli boží, přikázání jeho a povinnosti svého stavu věrně a svědomitě zachovávat.

Vůle boží jest dále, abychom i bližního milovali a skutky lásky křesťanské prokazovali. »Co jednomu z nejmenších jste učinili,« pravil božský Spasitel, »mně jste učinili.« »Lačněl jsem, dali jste mi jísti; byl jsem nahý, přiděli jste mne; byl jsem nemocen, navštívili jste mne.«

Vůle boží jest, abychom utrpení a kříže, jež Bůh na nás klade, trpělivě a zmužile nesli, za Kristem neohroženě kráčeli, proti žádostem nezřízeným bojovali, sebe posvěcovali. »To je vůle boží, posvěcení vaše.« (1. Thes. 4.)

Slouží Bohu, kdo přemáhá zvrácené vášně a žádosti tělesné, kdo svléká se sebe člověka starého a obléká se v nového, který dle Boha jest stvořen ve svatosti a spravedlnosti. Slouží Bohu, kdo kráčí za příkladem Pána Ježíše v pokoře, tichosti, poslušnosti a odevzdanosti do vůle boží.

»Odvrmež skutky temnosti a oblecme se v odění světla. Jako ve dne poctivě choďme; ne v hodování a opilství, ne ve smilstvích a nestydatostech, ne ve sváru a závisti: ale oblect se v Pána Ježíše Krista.« (Rím. 13.)

V tom záleží služba boží, v přemáhání a posvěcování sebe, abychom byli schopni blízkosti a blaženosti Boha nejsvětějšího.

Před smrtí poznáme, co bylo promeškáno pro spásu duše a slávu boží. Král Jan Kastilský volal zklamán: »Kéž bych se byl narodil jako obyčejný řemeslník, anebo žil jako chudý mnich, a nikoli jako král kastilský!« Císař Josef II zvolal: »Všecka sláva připadá mi jako sen, jako kouř rychle mizící.«

Bez služby boží není žádného štěstí, není spokojenosti. Diderot, nevěrec francouzský, při vši slávě, jakou mu prokazovali, nebyl nikdy šťasten. Sám to vyznává, říká: »Naroditi se v bolestech, býti hříčkou nevědomosti, nouze, nemoci, zloby, vášni, krok za krokem vpadati do dětinství, obcovati s padouchy a blázný všeho druhu, a neviděti při tom, odkud jsem, kam jdu — to se nazývá životem.«

Jak snadno možno Bohu sloužiti! Možno tak na každém místě, doma i venku, ve společnosti, na samotě, za dne i za noci, žijeme-li v Bohu a pro Boha; milujeme-li Boha nade vše a bližního pro Boha jako sebe!

Nosíme nebe v srdci a naději na nebe po smrti. Anglický filosof Locke psal blízko před svou smrtí svému příteli Collinsovi: »Jediné dvě věci uspokojují člověka na světě: dobré svědomí a naděje v jiný a lepší život.« Dobré svědomí má každý, kdo věrně slouží Bohu a nevýslovná odměna očekává ho na věčnosti.

V. Strh.

Neděle čtrnáctá po sv. Duchu.

Jak šťasten jest, kdo Bohu upřímně slouží a dle jeho sv. přikázání živ jest! Takový křesťan jest klidný, srdce pokojného, svědomí radostného. A Bůh ve své dobrotě zvlášt' o něho pečuje. Čeho by se měl člověk takový obávati? Slouží Pánu, který jest bohatý, štědrý, všemohoucí a dobrotivý. Může proto od něho s jistotou očekávati zde časné opatření, po smrti pak slávu věčnou.

Jak ubohý jest naproti tomu kdo hříchu slouží. Rozkoše i štěstí, kterých hříchem nabude, užívá se strachem a s ustavičným hryzením svědomí. Pokoje neokusí ani zde, ani na věčnosti. Pán, kterému slouží, ďábel jest, a ten mu prvého ani druhého dáti nemůže, ba dáti ani nechce. Pilát se kdysi divil, když židé přednost dali vrahu a lotru Barabášovi před Kristem. Jak podiví se jedenkrát svět při soudu posledním, až uvidí, že tisícové přednost dávali ďáblu před Kristem, raději onomu, než tomuto sloužili. Dnešní svaté evangelium nás poučuje, že těmto dvěma pánům nemůžeme najednou sloužiti. Chceme-li tedy býti účastni užitek sladké služby Kristovy, nutno jest, abychom se služby ďábelské zcela vystříhali a jenom Kristu sloužili. Pravíť jinde Syn boží. »Kdo není se mnou, proti mně jest.« (Luk. 11, 23.) Abychom

do služby ďáblov se nezapletli, vystřihá nás božský Spasitel především před lakotou, to jest před nemírnou touhou po bohatství, a ujišťuje nás, že nás jako dobrý otec i časnými potřebami opatří, pokud království božho především hledati budeme, t. j., budeme li se především o duši a spásu její starati. Před lakomstvím nás především Kristus varuje, poněvadž této vášni sloužící člověk snadno každé vášni slouží, snadno tedy službě ďábově propadá. Sv. Pavel učí: Kdo chtějí zbohatnouti, upadají v pokušení a osidlo ďáblov, v žádosti mnohé neužitečné a škodlivé, kteréž pohřžují lidi v zahynutí a zatracení. Kořen zajisté všech zlých věcí jest žádost peněz. (I. Tim. 6, 9. 10.) A že tomu skutečně tak jest, dokazuje zkušenost. Tak mnohá dívka i čistoty se zřiká, aby se bohatě provdala. Řemeslníci a obchodníci svátků a neděl nesvětlí, bohoslužeb zanedbávají, jen aby trochu toho mamonu sebrali. Ano, mnozí i křivé přísahy se dopouštějí, aby k majetku nespravedlivě si pomohli, 'aneb ztrátu majetku od sebe odvrátili. Aby pak nemusili nespravedlivý majetek vrátiti, vyhýbají se po celý život svůj sv. zповědi. Z jedné nepravosti upadají do druhé. Ubožáci! Zapomínají, že nic neprospějí pokladové bezbožnosti. (Přís. 10, 2.)

V tom právě záleží poštilost lakomců, že chtějí nabýti zboží časného, spouštějí se Boha, z něhož všechno dobré plyne, a hřichy svými jej k pomstě vybízejí. Bůh jest to, který nás živí a šatí, v něm jest studnice života, od něho máme majetek, sílu a všecko, co tělu i duši prospěšno jest. Kdo nemírně lakotí, hřichem statek rozmnožuje, zrovna tak málo svede, jako kdyby do děravého sítká vodu chytal, neboť jmění nespravedlivých, dle svědectví Písma, jako řeka vyschne. (Sir. 40, 13.) Proto dí žalmista Páně: Lepší jest málo spravedlivému, než bohatství hříšníků mnohá. Neboť ramena hříšníků sevřena budou, spravedlivé pak potvrzuje Pán. Znáť Pán dny neposkvrněných a dědictví jejich na věky bude. Nebudouť zahanbeni v čase zlém a ve dnech hladu nasyceni budou, ale hříšníci zahynou. (Žalm. 36, 16 atd.)

Co prospělo Annaniášovi a Safíře, že z lakomství celou cenu prodaného pole sv. Petru neudali? Oba náhle zemřeli. Co bylo platno Jeroboamovi, že pro zachování království modlám sloužil a lid k takové počtě sváděl? Celý jeho rod byl povražděn. (3. Král. 12, 13. 14.) Podvodným způsobem pomohl si Giezi k penězům i šatstvu. Ale co mu to prospělo. Přešlo za to na něj malomocenství Namanovo, které se přidrželo i celého rodu jeho. (4. Král. 5, 27.)

Z toho ze všeho patrné, jak nerozumně jedná lakomec. Časný statek získá, nic z něho nemá a duši ztrácí. Krásně mluví tu kniha Jobova: Bohatý když umře, nic s sebou neodnese, otevře oči svých a nic nenalezne, byť by sobě nahnul jako země stříbra, a jako bláto roucha mnohá zaopatřil. (Job 27, 19. 16.) Podobně žalmista Páně: Zesnuli snem svým; a nic nenalezli všichni muži bohatství v rukou svých. (Žalm. 75, 6) Lidi bohobojné a v Boha doufající však dobrotivý Pán prozřetelností svou obla-

žuje a obšťastňuje. Nebudeť sužovati Pán hledem duše spravedlivých. (Přisl. 10, 3.)

Sv. Theodosius, opat antiochenský, rozkázal, aby na Zelený čtvrtek každoročně každý sirotek a žebrák dostal z kláštera určitý počet pšenice, pokrmů a žejdlík vína. Jednoho roku mniši vymlouvajíce se na drahotu, žádali na opatovi, aby pšenice toho roku se nedávala. Po dlouhém odporu svolil opat s těžkým srdcem. A hle, po nějaké době pšenice jim vzrostla, tak že ji musili naházeti do moře. Opat svolal mnichy a pravil jim: »Měli jsme pět set korců pšenice rozdati chudým, nyní pak skoro pět tisíc korců zahoditi musíme. To jsme, milí bratři, získali svým skrblictvím!« (Boll. 11. Jan fol. 679.)

Dobrořečíme tobě, ó božský učiteli náš, že nás od lakomství a služby dábelké odvracíš a k sobě voláš, že nás krásným podobenstvím o ptactvu a kvítí polním těšíš a k důvěře v tebe povzbuzuješ. Ó Bože, který jsi Eliáše na poušti a Daniela v jámě lvově obživil, ó Kriste, který jsi pět tisíc lidí několika chleby nasytil a neklamným slovem svým nás ujišťuješ, že těm, kdo přikázání tvá plní, zahynouti nedáš: tebe pokorně prosíme, odvrát srdce naše od nesmírné touhy po bohatství a obrať je k sobě, naplň je důvěrou v tebe. Nedopouštěj, abychom se přikázání tvých pro časné obživení spouštěli. A čímkoli jsme se v tomto směru v celém životě svém proti tobě prohřešili, toho upřímně želíme. Buď nám milostiv a podle velikého milosrdenství svého obživíš nás. Amen.

Jos. Staněk.

Sv. Andělů strážných.

»Viztež, abyste žádného z malíčkových těchto nepotupovali.«

Ev. sv. Mat. 18, 10.

Krásné toto sv. ev. tři evangelistové s nepatrnými změnami vyprávějí, sv. Matouš, sv. Marek, sv. Lukáš. Zajisté proto, že na něm velmi mnoho záleží, že v sobě něco důležitého chová. Právě byl Pán Ježíš se proměnil na hoře Tábor, mluvil o svém království a pravil, že Petr bude nad ostatní povýšen, a proto mezi sebou hovořili, jak to asi bude v onom království božím. Došli až do Kafarnaum do domu sv. Petra, když apoštolé přišli s otázkou, kdo jest větší v království božím. A tu sv. Marek (kap. 9. v. 34. a n.) praví více než ostatní evangelisté: »A vzav pacholátko, postavil je uprostřed nich, kteréžto když byl objal, řekl jim: Kdožkoliv jedno z takových pacholátek přijal ve jménu mém, mne přijímá; a kdožbykoli mne přijal, ne mne přijímá, ale toho, který mne poslal.« Zde vidíme Páně něžnou lásku, jakou má ku nevinným dětem, neboť je objímá před ostatními všemi. Dítě nevinné, poslušné, čistotné, všemu věřící, klade za příklad

apoštolům. Nejen za příklad, ale on se s nimi stotožňuje a praví, kdo by přijal jedno takové pachole ve jménu jeho, že přijal jej samého. Jaké vyznamenání pro dítě malé. A ještě více, kdo zachová poslušnost dětskou, čistotu a víru jejich — takových jest království boží, a proto řekl Kristus Pán, že se musíme vrátiti v dětský věk, v dětskou nevinnost, chceme-li vejíti do království. Znovu se zrodit v Duchu sv. ve sv. kajcnosti. Nevíme ve válečné době přítomné, co nám nejbližší budoucnost přinese, ale musíme v důvěře v boží Prozřetelnost, která nás, jako neviditelná ruka otcovská vede, býti odhodláni a odevzdáni do vůle boží. Rozhodně však bude povinnost velmi mnohých z věřících ujmáti se maličkých miláčků a jim prokazovati dobrodiní, buď že je přijmou sami ve jménu Páně do své rodiny, buď že s radostí přispějí našim katolickým ústavům (Asyl Jezulátka, Praba, Černá ulice 12, Útulek sv. Josefa, Král. Vinohrady, Serafinské dílo lásky a pod.), aby v době tísně mohly mnoho jich přijmouti ve jménu Páně. Láska věřících vždy byla největším a nejbezpečnějším pokladem církve svaté.

Hle, jaká odměna kyne těm, kdo dítě ve jménu Páně přijímá, učí, vzdělává, živí, posvěcuje. Ale hroznou věc hned připojil Pán o pohoršení. Malá pacholata jsou jeho miláčky a hrozí velkým trestem, kdož by je pohoršili. »Lépe by jemu bylo, aby zavěšen byl mu žernov osličí na hlavu jeho a hozen do hlubokosti mořské.« Pochovati člověka v zemi, bylo a jest obyčejem, proti němuž jednati málokdo se odvažuje. Pán mluví zde však o dávném pohřbu. Ten, kdo pohoršil jiných, jest na tom hůře, než kdo se žernovem osličím vezen jest na hlubokost mořskou. Jen nejspustlejší lidem býval vyměřen trest utopením. Kristus Pán praví, že tito nejspustlejší mají menší trest, než ti pohoršující. Vezměte věc, ze které stránky chcete a musíte uznat, že vším právem Pán Jež š tak hrozný trest uvádí.

Při naší náklonnosti ku špatnosti jest to přirozeným následkem, že pohoršení vzniká, ale běda tomu, skrze něhož pohoršení pochází, to jest, běda tomu člověku, který jest příčinou, že jiný horším se stává. Bude zajisté vždy ob čas oheň, ale běda tomu, kdo jej zlomyslaě zakládá. Tak i s pohoršením. Zde však zejména Kristus Pán běže v ochranu před pohoršením maličké své miláčky.

Missionáři od břehů austrálských vyprávěli lítostně, jak před příchodem jejich již domorodci znali nejhanebnější slova z řeči námořníků, kdežto ničeho neznali ještě o Ježíši Kristu. Totéž se přilíš často opakuje v jiných formách. Jak často slyšíme stížnost, že největší závadou pokřesťení pohanů jsou právě pohoršení křesťanů. Smiles vypráví příběh ve spise o Povinnosti v kap. XII. hroznou událost. »S jakou děsnou zřetelností pravda vyniká z nezapomenutné odpovědi jednoho indiánského náčelníka, na něhož missionář naléhal, aby se stal křesťanem. Opeřený a omalovaný divoch u vědomí své lepší bezúhonnosti se vztyčil a s pohrdavým záchvěvem na rtu a s jiskřivým zrakem odvětil: »Křesťan lže! Křesťan šidí! Křesťan krade, pije a vraždí! Křesťan oloupil

mne o mé území a pobíl můj kmen!« A pyšně se odvraceje dodal: »Dábel, křestan! Nechci býti křestanem!« — Kéž takové úvahy nás naučí opatrnosti ve vyznávání náboženství! A vyznání to učinivše, z milosti Boží za každou cenu budme živi podle svého vyznání a uveďtež je ve skutek.« Nemusíme jíti až na břehy austrálské a mezi Indiány, abychom se o témž přesvědčili. Prve než dítko přijde do I. třídy, již leckteré slyšelo a vidělo více, než by bylo žádoucno slyšeti a viděti po 30. roce. Srdce dítěte je jako vosk, do něž lze vtisknouti ten neb onen obraz. Ono jest jako neoseté pole, kam lze dáti semeno dobré i zlé. Co kdo seje, také bude sklízet. Sv. evangelium nám dává výstrahu, abychom v pravý čas síli a mohli v pravý čas sklízet. Mládí jest jaro, jaro jest doba setby, jen jednou člověk jest mladý, jen jednou seje a jen jednou máme žeň k očekávání!

Kdo seje plevel, plevel bude sklízet, kdo vítr, bouří. Ani jediné slovo nejde nazmar, ani jediné slovo nebylo docela bez účinku. Mýlíme se velice, myslíme-li, že některá věc nebude míti u člověka, zejména mladého člověka, následků. Každá příčina má také jakýsi výsledek. Mnohá slova a mnohý skutek vryl se mimoděk do duše člověka a přinesl svůj užitek. Jako házíme do komory všechny možné věci v rozličném nepořádku, tak že je někdy ani najíti nemůžeme a zdají se, že jsou ztraceny, ač jsou někde v koutě pohozeny, tak bývá s životem duševním. Mnohé slovo a mnohý pohled padl do duše naší — a my naň zapomněli, ale ono nezmizelo z naší duše, ono jest tam jen hluboko ukryto, kdyby nastaly nějaké veliké převraty, přišly by různé věci na povrch, jako když se vyklíží celý dům a dělá se správka důkladná. Protož záleží, abyste byli přesvědčeni, že vaše řeči a skutky nikdy u malých a nejmenších dětí nejsou bez následků, chci vám jeden prapodivný příběh pověděti, který dlouhou dobu zabíral myslí mudrců. Kdys ležel v nemoci člověk a trpěl hroznými přeludy myslí. Blouznil o přepodivných věcech o nichž slychal. Mezi jinými podivnostkami mluvil také podivná slova, jimž nerozuměli. Kněz, který ho zaopatřoval sv. pomazáním, poznal, že jsou to slova hebrejská a tolik si pamatoval, že jest to hebrejský otčenáš. Nemocný byl obyčejný člověk, který cizích řečí neznal, tím méně hebrejsky. Lékaři i kněze zajímal zjev a věnovali mu velikou pozornost. Odkud mohl znáti tento hebrejský otčenáš? Vždyť člověk zapomene často na věc velmi důležitou, kterou chtěl v paměti podržeti. Pátrali, kde by se byl mohl naučiti hebrejskému otčenáši. Konečně shledali, že býval druhdy sluhou mezi bohoslovci, kteří se učivali z hebrejštiny nazpaměť otčenáši. Ta nesrozumitelná jemu slova vryla se mu do paměti a při horečce dostala se mu na povrch vědomí a opakoval je ač nevolky a nevědomky. Co z toho poznati můžeme? Že nic, co člověk slyšel, se naprosto neztrácí v duši, ale že se tam i nevědomky ukládá a při velikých převrtech ve vědomí přichází. Když se má věc tak, seznáte, jak důležité jest pronesené slovo, jak důležitý pohled. Neztrácí se, ale ukládá, jako větrem zanesené semeno, které vzejde i tam, kde je

nikdo neočekával. Ve vídeňském městském museu mají břízu vyrostlou na špici věže svatoštěpánské. Proto půjde mnohé dítě již do školy a neumí ještě dobře vyslovovat otčenáš, ale zná již slova, bez nichž by se mohlo líbiti i Bohu, i lidem. Proto pozor na pohoršení. Viztež, abyste žádného z maličkých nepotupovali, nebo andělé jejich v nebesích vždy patří na tvář Otce mého, kterýž v nebesích jest. Zde jest vyjádřena příčina, proč pohoršení se máme báti. Andělé boží jsou od Boha dáni na stráž, jaký to jest poklad, milostná duše, když takovou dostává stráž!

Letos máme v roce nad pomyšlení bouflivém anděly strážné vzývati za ochranu našich drahých mladých mužů, kteří konají vznešenou povinnost obrany našich zájmů obchodních a průmyslových a leží v táboře válečném. Ochraňujte je andělové boží na těle, aby zachováni byli, ochraňujte je na duši, aby v milosti boží byli. Prosme sv. strážce duší, aby naše drahé zdravé a vítězné uvedli zpět k domovům a rodinám, jako uvedl archanděl Rafael Tobiaše.

Však i naše duše jest v boji duchovním proti mnohým nepřátelům a budme na stráži duší svých, abychom ji v milosti, to jest bez smrtelného hřichu uchovali.

Jak vzácný dar jest duše čistá, když Pán Ježíš za ni zemřel! Sv. apoštol (k Řím. 14. v. 15. a 16.) klade nám na srdce: nekaz toho, za nějž Kristus zemřel, ani jídlem, kterým se bližní pohoršuje. Omlouvají se lidé při jednání svém a říkají: vždyť jest už veliký, nezkazí se. — Kristus Pán však praví: běda tomu, skrze koho pohoršení pochází. Na toto běda lidé dávají málo pozor, ač s velikým důrazem třikrát o pohoršení tutéž věc mluví, aby ji jaksi vryl nám do paměti. Proto mluví o oku, o ruce, o noze a vždy týmiž slovy končí.

Poručte sebe i své andělům božím pod ochranu, nebo veliký statek jest duše a veliká za ni zodpovědnost. Proto dbej, ať nemusíš volat: »běda!« Amen.

F. Vaněček.

Na slavnost Narození Panny Marie.

Třeba nevinnost křestní i zachovati i množiti.

Napsal Dr. Karel L. Řehák.

1. Urození šlechticové rádi se chlubívají svým rodokmenem, a mají se za tím vzácnější, čím delší řadou svých znamenitých předků se vykázati mohou; a přece mnohdy sami ničím zvláštním nevynikají, skutky nad jiné šlechtnými vykázati se nemohou, a svého původu z rodiny proslavené přece sami ničím si nezasloužili! Jak nepatrné jest ale všechno urozenství proti rodokmenu Pána Ježíše jakožto člověka, syna až Davidova a Abrahamova! Kolik měl on znamenitých a proslavených předků jakožto člověk!

Ale i Matka jeho byla z uvedeného rodu krále Davida, jak dokazuje její zasnoubení s Josefem spravedlivým, jenž řídě se zákonitými předpisy lidu svého, zasnoubil se jen s dcerou rodu svého, s Marií z rodu Davidova, kterýžto rod tou dobou byl sice zchudl, avšak proto na své cti ničeho neztratil. Chudě žijící snoubenci Josef a Maria, ale svým šlechtným smýšlením i jednáním vznešený rod svůj docela osvědčovali.

Avšak v den dnešní, narození Bohorodičky, nejedná se nám tak o nahodilý rodokmen, nýbrž o vznešenost a naprostou svatost narozeného dítky, jež dorůstajíc, v pozdějším věku propůjčené jemu od Otce nebeského přednosti vlastní vůli až do odchodu z tohoto světa rozmnožovalo, a tak stalo se nám vzorem, jak bychom i my, skrze křest svatý omilostněni, svatost svou až do skonání svého zdokonalovati i množiti měli.

2. Narodí li se dítě v rodině urozené, považují je rodiče jeho za drahocenný dar s nebes, za nadějiplnou novou ratolest rodokmenu svého a budoucí ozdoby celé rodiny. Přátelé jich blahopřejí jim a radují se s nimi. Kterak teprve měli se dnes radovati svatí manželé Joachim a Anna, když se jim narodilo dítko, jemuž diví se korunovaný předešlý král Šalomoun, řka (Píseň Šalom. 6, 9.): »Kteráž jest to, jež kráčí jako dennice vycházející, krásná jako měsíc, výborná jako slunce, hrozná jako vojenský šik spořádaný?«

Ba v pravdě, takou jest Maria! Jest to dennice vycházející, opovírajíc, že již brzo po ní vyjde slunce Spravedlnosti, Syn její a Syn boží.

Jest jako měsíc, jenž zahání temnosti noční a kráší celou krajinu; tak ona skrze Syna svého naplní celý svět ušlechtilostí i požehnaním.

Jest jako vojenský šik spořádaný, ana potírá mocí svou všechny bludy i nástrahy pekla, aby lidé skrze Syna jejího spasení býti mohli.

Čím ale Maria Panna byla, tím stala se obzvláštní milostí boží; bez hříchu prvopočátečního ona samojediná z člověčenstva jest počatá, a nevýslovnými milostmi od svého počátku zahrnovaná pro budoucí důstojnost, kterou jí byl Bůh přisoudil, aby se totiž stala důstojným stánkem nejsvětějšího Syna jeho.

3. Avšak přeblahoslavená Panna nevyunikala toliko milostmi obzvláštními, od Boha uštědřenými, ale ona je i po celý pozemský život svůj svými zásluhami množila.

Život její jest nám jako otevřená kniha. Víme, že vyznačovala se andělskou čistotou, když jí sám archanděl Gabriel pozdraviti mohl: »Zdravas Maria, milostí plná!«

Proslavila se nejhlubší pokorou; neboť když jí posel boží oznámil, že se má státi matkou po tisíciletí toužebně ode všech očekávaného Messiaše, prohlásila: »Aj, já děvka«, jen nejposlednějším služebnice Páně!

V nezdolné poslušnosti, trpělivosti, statečnosti i důvěře v Boha spěchá do Betlema i do Egypta; v neobmezené oddanosti snáší

šťastné i žalostné příhody v životě; bez reptání i nářku trpí se svým Synem meč bolestí sedmerý; beze lkaní žije ještě po odchodu syna svého po patnácti letech na tomto světě, aby byla matkou mladé církve jeho, a rádkyní i pomocnicí apoštolů jeho!

Všechny příhody v životě s myslí klidnou snáší, ve všem vůli boží s ochotou se podrobuje, a tak svatost od Boha původně darovanou stále novým leskem množí. Každý nový výkon ctnosti stal se jí jako novým stupněm, po němž vystupovala výš a výše, až usazena byla na trůn nejvyšší, by se stala královnou všech svatých a platilo o ní slovo Šalomounovo (Píseň 1, 14; 4. 70): »Aj, ty krásná jsi, přítelkyně má.«; ano, krásná celá a nade všechny tvory krásná! »Všecka jsi krásná, a poskvrny není na tobě!«

4. Avšak svatosti nezasloužené, z pouhé milosti od Boha Boha uštědřené nedostalo se toliko přeblahoslavené Bohorodičce, ale i nám, a sice na křtu svatém.

Svatý apoštol národů Pavel věru píše (I. Kor. 6, 11): »Obmytí jste (skrze křest svatý), posvěceni jste, ospravedlnění jste ve jménu Pána našeho Ježíše Krista a v Duchu Boha našeho.« A tak (Tit. 3, 3): ne snad »ze skutků (vlastní) spravedlnosti, ale podle milosrdenství svého spaseny nás učinil (Bůh), skrze obmytí druhého narození (křest svatý) a obnovením Ducha svatého.«

A tento »Duch svatý vydává našemu duchu svědectví, že skrze křest svatý jsme synové boží; a jestliže synové, (tedy) i dědicové, dědicové zajisté boží a spoludědicové Kristovi.« (Řim. 8, 16.) Od doby, kdy jsme přijali křest svatý, máme tedy i právo na království boží a věčnou blaženost v něm, jako každé dítě má právo na dědictví po otci svém!

Avšak jako přeblahoslavená Bohorodička nejenom milosti od Boha hned zprvu jí uštědřené zachovávala, ale i po celý život množila: tak máme i my nevinnost a svatost, jak jsme je na křtu svatém obdrželi, zachovávat, ale i vlastními ctnostnými úkony množiti, jak velí Spasitel (Mat. 5, 48), říká: »Buďte dokonalí, jako i Otec váš nebeský dokonalý jest.« A zdá-li se komu, že již snad mnoho vykonal, tomu platí slova apoštola a proroka Páně, Jana (Zjev. 22, 11): »Kdo jest spravedlivý, ospravedlniž se ještě; a svatý, posvětiž se ještě!«

K tomu také poukazuje hořící svíce, jež se dává křtenci nebo zástupci jeho po křtu svatém do ruky, vybízejíc ho, jako ona se stravuje ve službě boží, aby i on službě boží celý život zasvěcoval, a tak blaženosti věčné vždy hodnějším se ukazoval.

5. A tak může i má činiti jedenkaždý křesťan; příležitostí nescíslných má k tomu věru každý.

Každý zajisté může se modliti, na služby boží přicházeti, svátosti přijímati, různé kříže s odevzdaností do vůle boží snášeti, v mnohých věcech z lásky k Bohu se zapřít, bližním svým v různých potřebách pro Boha užitečným se učiniti, a v jakémkoli stavu Bohu k vůli povinnosti své věrně plniti. Vždyť Bůh to

jest, jenž osudy naše řídí, toho do úřadu, onoho do dílny povolal; toho mužem nebo ženou učinil; jednoho v mládí, jiného teprve v pozdějším věku do manželství povolal. Každá práce může nám býti užitečnou pro nebe, jen když ji svědomitě konáme, jak Bůh chce a protože Bůh chce! —

Dle zákonů světských může otec vyloučiti syna z dědictví, když on surově, nevděčně se k otci chová; a tak Bůh i těm, kteří se mu rouhají, poslušnosti mu odpírají, přikázání jeho v posměch uvádějí, prohlásí jednou (Mat. 25, 41): »Odejděte ode mne, zlořeční, do ohně věčného, který připraven jest ďáblu a andělům jeho.«

Aby se i nám tak jednou nestalo, milost křestní dobrými skutky rozmnožujeme, jako přeblahoslavená Bohorodička, abychom jednou jako ona obdrželi koruny slávy věčné. Amen.

Narození Panny Marie.

Blahoslavená Panna Maria příčina naší radosti.

»Narození tvé, blahosl. Panno Maria, přineslo radost celému světu.«
(Cirk. hod.)

Z vnuknutí Ducha sv. zaznamenal sv. evangelista Matouš celý rodokmen nejbl. Panny Marie, sestávající z osob všech stavů, patriarchů, proroků, kněží, králů, vojevůdců, vojnů, zbožných i bezbožných, spravedlivých i hříšných, ba i ženy, které neměly právě valné pověsti.

Proč to učinil, vysvětluje sv. Jan Damascenský těmito slovy: »Proto se děje zmínka osob ze všech stavů a různých vlastností, poněvadž všichni světci i hříšní, vznešení i prostí, bohatí i chudí s toužebností očekávali východ hvězdy Jakubovy, den narození matky Vykupitelovy.

A dnešní den nám připomíná nejradostnější den lidstva, kdy vzešla jitřenka, zvěstující brzký východ slunce spravedlnosti, Spasitele světa.

V den narození blahosl. Panny Marie plesali proroci, radovali se králové, jásali hříšní, že Bůh dal světu matku milosti, matku milosrdenství, příčinu veškeré radosti.

A v pravdě dnešní den jest den nejšťastnější, nejradostnější a nejpožehnanější pro veškero lidstvo, jak krátce chci dnes ukázati.

P o j e d n á n í.

1. Dnešní den jest nejšťastnější. Právě štěstí záleží v posvěcování sebe. Král francouzský tázal se kdysi básníka Torquata Tassa, kdo jest nejšťastnější. Básník řekl: »Bůh.« »A kdo po

Bohu?« tázal se král. Básník odpověděl: »Ten, kdo se Bohu nejvíce podobá.«

Kořenem pravého štěstí jest život. Slunce, měsíc a hvězdy, ač jejich krása jest velikolepá, nejsou schopny pravé radosti, poněvadž nemají života. Štěstí možno hledati jen u bytostí nejen živých, ale rozumných, a těmi jsou Bůh, lidé a andělé.

Poněvadž však život člověka na zemi podroben jest mnohým svízelm, utrpením a nedostatkům, jest ku šťastnému životu třeba, aby byl radostný. Radosti pak dosáhne tím větší, čím více prospívá v dobru a svatosti. Tyto tři požadavky pravého štěstí vztahují se nejen na život tělesný, ale zvláště na život duše, ušlechtilější těla, a štěstí to záleží v milosti, svatosti a lásce boží.

Je-li tedy život první podmínkou štěstí, zdali není dnešní den nejšťastnějším, poněvadž se narodila ta, která jest příčinou pravého života? Jako Eva byla příčinou smrti pro všechny potomky, matkou mrtvých, tak Maria, matka živých, jest příčinou života, radosti a štěstí.

Proto se máme radovati dnešního dne z narození blahosl. Panny Marie, poněvadž se nám narodila matka života a radosti, z níž vychází všecko naše štěstí, všecka blaženost, prospívání v dobru a svatosti.

Proto právem volá slovy Písma sv. církev sv. ku blahosl. Panně: »Která jest to, jež kráčí jako dennice vycházející, krásná jako měsíc, výborná jako slunce?« (Pís. Šal. 6, 9.) Slunce jest příčinou a počátkem všeho přirozeného života; Maria jest příčinou a počátkem milosti. Dennice, jitřenka, dle básníků jest matkou radosti, Maria jest příčinou pravé radosti duchovní. Měsíce přičítají zdar a vzrůst rostlinstva a vod; Maria jest příčinou zdaru a prospěchu v dobrém.

Přešťastný onen den, kdy po prvé vzešla vznešená ona dennice Panna Maria! Přešťastný den, kdy po prvé onen měsíc rozlil své něžné světlo a ono vyvolené slunce po prvé zasvitlo paprsky zlatými!

Když po strašlivé bouři, jež několik dní zuřila, rozdělují se mraky a k smrti ustrašeným námořníkům po prvé zase zasvitne třpyt hvězdy toužené, volají všichni plni radosti: »Buď nám vítáno, zlatá hvězdo, jež nám svítíš na nebezpečné cestě moře, abychom dospěli šťastně přístavu a záchrany!« — Když konečně po dlouhé noci, již nemocný v bolestech a nejistotě strávití musil, zasvitne den a vycházející slunce své paprsky oknem na lůžko nemocného posílá, zaraduje se ubohý a volá vděčně: »Buď mi vítáno, sladké světlo, neboť přinášíš mi úlevu a útěchu.« — Když vězeň dlouhá léta úpěl v temném žaláři, kam se paprsků světla nedostalo a najednou opouští železné brány žaláře, s jakým jásotem vítá světlo sluneční!

Lidstvo před Kristem podobalo se námořníkům za bouře noční a nebezpečné, nemocným, kteří za dlouhé noci touží po světle denním, vězňům, kteří dlouhá léta strádají v temnu žaláře

a touží po světle slunečním. Lidstvo sedělo ve stínu smrti, plavilo se na rozbouřeném moři života tohoto a toužilo po přístavu a záchraně; úpělo v žaláři a poutech pekla, čekalo, až zasvitne paprsek spásy. A toho světla, té záchranu, bezpečnosti a spásy dostalo se lidstvu narozením bl. Panny Marie, matky Vykupitele, který přinesl nám vykoupení, svobodu, život a štěstí; skrze bl. Pannu Marii rozdává nám nesčetné milosti pro tělo i pro duši. Proto právem nazýváme dnešní svátek dnem nejšťastnějším!

2. Dnešní den jest nejradostnější. Neboť, jak sv. Bernard praví, narodila se ta, jež oplývá nejdokonalejší radostí nebeskou; ta, která dle sv. Jana Damascenského stala se nevyčerpatelným mořem radosti. Moře to však vzrostlo a stalo se ještě větším narozením, z něhož se radují nebe a země, na zemi lidé, na nebi nejen andělé a svatí, ale i sama nejsv. Trojice.

Proč se radoval, táže se mnohý, z narození Panny Marie sám Stvořitel? Ukáži to na podobenství. Jeden malíř si umínil, že zobrazí věrně Juditu, jež národ israelský z moci Holoferna vysvobodila.

Když ve své obrazotvornosti utvořil si postavu, v níž spojeny byly statečnost, krása, cudnost a mužná odhodlanost, vzal štětec a barvy, aby obraz v mysli utvořený skutečně provedl. Když po dlouhých dnech, týdnech a měsících od rána do večera konečně obraz zhotovil, zářil radostí, že se mu obraz dle přání podařil.

Tímto malířem jest Bůh; od věčnosti měl v mysli své vznešený obraz Bohorodičky a dnes myšlenka věčného Otce vešla ve skutek; srdce jeho naplněno radostí, když spatřil dokonalosti své dcery.

Zaradoval se dnes Syn boží, když v novorozeném dítěti viděl budoucí svou přestatou matku; zaradoval se Duch sv. pohledem na budoucí choť svou. Je tedy dnešní svátek dnem největší radosti pro nebe, pro Boha samého. Když stavitel zbudoval veliký a nádherný palác, když všichni se stavbě obdivují, bývá srdce stavitele plno spokojenosti a radosti. Učiní-li zahradník z nepatrného kousku země překrásnou zahradu, plnou nádherných květin a stromů, vůně a zpěvu ptactva, raduje se z toho jeho oko i ucho, okřeje duše i tělo, těší se ze svého díla, radostí naplněn každým pohledem na své dílo.

Palácem, zahradou jest Maria, Otec nebeský stavitelem a zahradníkem.

Chceme-li se zúčastniti všeobecné radosti z narození blahosl. Panny Marie, vstupme v duchu ke kolébce nejvznešenější z dcer lidských, popatřme na palác od Boha samého zbudovaný, vejďme do zahrady, kterou Bůh sám vyzdobil jako druhý ráj, a pocíťme radost v srdci svém, jakou svět nikdy nepoznal. Pro nás se narodila Panna Maria, aby byla naší matkou a prostřednicí. A proto jest všecka sláva, všechna ozdoba, všechno bohatství, jimiž byla od nejsv. Trojice okrášlena, naší slávou, naší ozdobou

a naším bohatstvím právě proto, že jest naší matkou. A tak jest den narozenin Panny Marie pro nebe dnem nejradostnějším, ale také i pro zemi, pro všechny lidi.

3. Dnešní den však je také nejsvětější, neboť na svět přišla Maria, jak sv. Vavřinec Justiniáni praví, nejčistší zrcadlo svatosti a spravedlnosti, nejzácnější svatostánek, v němž skryt jest poklad veškeré svatosti, jak praví sv. Jan Zlat.

Hřích panoval až do dnešního dne. Cokoli se dosud narodilo, to bylo počato a zrozeno ve hřichu. Nebylo tvora na zemi, na nějž by oko Boha nejsvětějšího bylo se zalíbením patřilo. Kdo by byl hledal na světě dokonalou svatost, čistotu a nebeskou nevinnost, byl by marně hledal. Dnes přichází na svět dítě bez poskvrny hřichu počaté, svaté při narození, čisté a neposkvrněné od nejprvnějšího počátku. A dítětem tím jest Maria. Dnes teprve octnula se na světě bytost, na niž Bůh se zalíbením patřil, jediná duše, jediný člověk, který nestál pod zákonem hřichu, který byl svatý, čistý, dokonalý a bez poskvrny. A jestliže se dnes po prvé narodilo dítě tak svaté, právem můžeme nazvati dnešní de nejsvětějším.

Nazýváme svatými apoštoly, mučedníky, vyznavače, panny, jež se zcela oddali službě boží a zasvětili, byli svatými na zemi a nyní mezi svatými na nebi. Dnes však zrodilo se dítě, jež svatostí vyniká nade všemi, jako lesk a teplo slunce nad světlem a teplem měsíce a všech těles nebeských. Jakmile se objeví slunce na obloze, mizí světlo hvězd. Tak i svatost Marie zastíňuje lesk a čistotu všech ostatních dítek lidských. Svatými nazýváme památné dny svatých služebníků a služebnic božích; den však, kdy se narodila ta nejsvětější a nejčistší, jest ne pouze svatým, ale nade všechny svatým, nejsvětějším.

Když jednou v dnešní den po nešporách zpívalo se »Zdrávas Královno« a slova: »Orodovnice naše, obrať k nám své milosrdné oči«, spatřila zvláštní ctitelkyně Rodičky boží, sv. Gertruda, nejsvětější Pannu s dětátkem na klíně, jak ukazuje na své božské dítě a praví: »To jsou milosrdné oči, jichž mohu obrátiti na všechny, kteří mne zývají.« Jindy opět spatřila sv. Gertruda bl. Pannu Marii oděnou pláštěm skvostným, barvy oblohy nebeské; Maria roztáhla plášť svůj a nabízí pod ním všem lidem útočiště a pomoc.

Doby jsou zlé, budoucnost tak nejistá a záhadná, zloba lidská tak mocná a všeobecná, utecme se pod ochranu nebeské matky, prosme ji, aby obrátila k nám své milosrdné oči, naklonila nám božského Syna svého, aby utišil bouře válečné, bouře vášní lidských, a naplnil svět a srdce lidská pokojem nebeským.

V. Strh.

Neděle patnáctá po sv. Duchu.

»Když pak se přibližoval k bráně města, aj, mrtvý nesen byl ven, syn jediný matky své a ta byla vdova.«
(Luk. 7, 12)

Dojemný pohřeb předvádí nám dnešní svaté evangelium před oči naše. Mládenec a ještě k tomu jediný syn matky své vdovy jest nesen ke hrobu, v květu svého života, v plné síle, požívaje plně ještě svého zdraví, ještě beze všech starostí, šťasten v radovánkách svého mládí, pln nadšených plánů pro budoucnost. Najednou přibližuje se smrt a tento vznešený květ musí zvadnouti. Bylo to tím bolestnější, čím krásnější byl květ tento, a čím nadějnější jeho budoucnost asi býti mohla. Matka tohoto jediného syna byla vdova. Smrt jí tedy urvala poslední drahý statek na zemi a stála zde nyní sama jako prst ve světě. Byla prostá a z nízkého rodu, ztratila smrtí svého syna poslední oporu, poslední útěchu svého života; byla zámožná a vznešená, co mohla ještě znamenati pro ni její zámožnost a urozenost, když nemohla žádného dědice zanechat? Byla to tudíž pro vdovu nejbolestnější pohroma.

I za naší doby přibíhá se často a odehrává se před našima očima totéž divadlo, jak málo však je těch, kdož z něho pro svůj život naučení berou! Naopak, slyšíme za naší doby často holdovati zásadě: »Člověk žije jen jednou, proto ať užívá světa.« Zodpovídejme si tudíž v dnešním rozjímání, co třeba o tomto heslu, které se tak často ve světě hlásá, souditi.

Pojednání.

Především pravda jest, člověk žije jen jednou! A ještě k tomu nikdo neví, jak dlouho bude živ, jak nám to příběh dnešního sv. evangelia tak krásně líčí. Mnozí lidé umřeli, sotva že světlo světa spatřili; byliť jarním mrazem skloněná poupata. Někteří lidé musí zemřít v nejkrásnějším rozkvětu života a v květu svého těla a své duše. Sní o budoucích harmoniích, a hle, už se neprobouzejí ze svého snění. Nemálo jich bývá uchváčeno proudem onoho světa v plné síle svého působení. Oni jsou plní plánů, na sta jich uskutečnili a provedli, na tisíce jich mají před sebou, doufali a nadějí se kojili, že je provedou ještě, že velikými a vždy slavnějšími se stanou. — Někteří dosahují vysokého věku a míní, když už vysokého věku se dožili, že ani ještě nezačali žiti a pracovati.

Mnohému člověku se stane nehoda na silnici, na dráze, na ulici, při práci. Mnozí skonávají náhle; kdo by se toho byl nadál! Zhaslo-li světlo života, nemůže už více rozžato býti. Svíce, lampa, světlo zde na zemi zhasne též. Než přileje, dá se mu nová látka, rozžehne se, a zas hoří a svítí jasně a krásně jako dřívě. Domy vyhoří, ano lidé bourají je zúmyslně; povstávají krásnější jako dřív. Květiny vadnou, ale na jaře vyhání týž růžový kmen, a byt

by to byly i jiné květy, jež kvetou, je to přec týž keř, jež zdobí, z něhož pučí, jako v srdci lidském různá přání povstávají, zanikají a zas pocházejí. Jisto jest, člověk žije jen jednou.

Snad dosáhne mnohý osmdesát let. Léta jeho jsou sečtena! Anebo sedmdesát let! Sotva že dožije osmdesáti. Sedesát let. Zdali dosáhne sedmdesátky? Když jest nám padesát let, jest už dávno překročen zenit našeho života. Hroby a nápisy na nich, jež nám předčasnou smrt tak mnohého zvěstují, potvrzují to. — Zajisté, člověk žije jen jednou a neví ani, jak dlouho bude živ!

Ať užívá světa! Řekněme to chudákovi, jenž ráno vstává po zle strávené noci, poněvadž se nemůže zbaviti starostí a neví, odkud kousek chleba sebrati pro ženu a dítě a pro sebe. Neříkejme s posměchem: nechat pracuje, ať neutráčí, střídmě žije; on nemá žádné práce, poněvadž továrny jsou přeplněny, mnoho jich bylo propuštěno bez smilování, jelikož nezaměstnanost nastala. Maličkost, jakou si člověk ten jako živitel vydělá, nestačí ani pro tři osoby, jest jich však osm, kterým se chce jísti. Podpory? Ach tu se dlouho vyšetřuje, vyzvídá, a konečně sousto padne. Zatím však mohla jeho rodina hladem umřít. Pouze chléb a brambory jísti, pouze vodu píti, není přece proti střídmosti! Nuže, řekni tomuto člověku, aby užíval světa. Může větší potupy a většího posměchu býti?

Užívejme života! Řekněme to mládenci, jenž při těžké tělesné práci dostal se do stroje, jenž mu urazil obě nohy. Tehdy ty bolesti, potom amputace, a nyní žebrač a mrzák, jenž jest odkázán na smilování svých bližních! Čeho má užívatí?

Užívejme života! Řekněme to trpiteli v nemocnici, jenž opeřován byl už vícekrát na rakovinu — a vždy dělal lékař naději a nikdy se to nezlepšilo. Rakovina žere dále, bolest stává se nesnesitelnější. Řekněme to vdově, jež po smrti svého muže ani čtvrt hodinky už potěšení neměla, jejížto srdce u srdce muže dlelo, a nyní jest ono zdrceno. Může se zdrceným srdcem užívatí? Hesla taková dobře znějí — ale není v nich žádného jádra. Jeden je pronese, tisíce je opakují po něm a neuváží ani, jak málo obsahu mají, jak urážlivá jsou pro velikou polovici lidstva.

Ne, těmto do tisíců a tisíců čtalcím postiženým a navštíveným, těžce zkoušeným, třeba s něčím jiným přijíti, nikoli s banálními slovy: »Užívejte světa!«

Než jsou přece též šťastní na tomto světě! Jistě, tak mnohému jest vše ke slůbám, poněvadž vládne penězi — krásou — vážností. »Peníze vládnou světem.« Peníze urovnávají neschůdné cesty, peníze otevírají dveře a brány do chat a paláců. Krása platí jako předmět obdivu, závidi; příčinou jest krása, že člověk jest se všech stran dokola obsypáván blahosklonností. Zdraví jest nezbytným základem ku požívání světa a života. Váženost imponuje a oprávnjuje k jistému vystupování, což též mnoho, mnoho prospívá.

Nuže, tu nastává otázka, jak užívatí? Rychle, neobmezeně — anebo pomalu, s rozmyslem? Když rychle a neobmezeně, pak

se stravují veškery sly ducha a těla; duch otupuje, tělo propadá chorobě a neduhům! — Když pomalu, pak povstává boj s naruživostmi, jimž brzo vše velmi zdlouhavým bývá, jež, jak dokázáno, nenasytové jsou! Tím znechucují veškeren požitkem. Zadržá a ony tě sužovati budou, ukájej a ony tě srazí po horách a dolinách do propasti. Vím o jednom muži — a nebyl jen jedním z horních desíti tisíců, nýbrž král štěstí a rozkoše, jemuž tolik ke službám stálo, jako žádnému jinému po staletí. Užíval plným douškem, brzo zas ponenáhlu, brzo rychle; brzo jen srkal, brzo se opájel. On se domníval právě, že každé metody požitku musí zkusiti. Ničeho si neodřekl, nic mu nebylo odepřeno. Tu napsal on — Šalomoun jest jeho jméno — na konci své cesty pozemské veškery svoje zkušenosti, veškery svoje dojmy, v oné památné knize, jež titul »Kazatel« má a docela ve svazek vtělena jest Písma svatého. Konec knihy (12. hlava) začíná: »Pamatuj na Stvořitele svého ve dnech mladosti své, prve než přijde čas trápení; a přiblíží se léta, o nichž pravíš: Nelíbí se mi; prve nežli se zatmí slunce a světlo a měsíc i hvězdy (mohutnosti ducha a duše a smysly zhasnou) . . . a prve než navrátí se zas prach do země, odkud byl, a duch navrátí se k Bohu, kterýž dal jej . . . Konec mluvení všichni spolu slyšme: Boha se boj a přikázání jeho ostříhej; neboť to dělá člověka dokonalého, a všecko, co se děje, přivede Bůh na soud za všeliké poblouzení, buď že by to dobré bylo nebo zlé.«

Tak tomu jest. Člověk žije jen jednou: proto se boj Boha a zachovávej jeho přikázání. Kdo se Boha bojí a ostříhá jeho přikázání, tudíž v jeho milosti žije, nepotřebuje se ničeho jiného obávati. On jest každého okamžiku hotov umřítí, kdykoli a kdekoli by se mu to přihoditi mělo. Tak jest vždy a všude jist, vesel, dobré myslí, důvěrný. — Kdo se Boha bojí a přikázání jeho zachovává, drží vášně své na uzdě a v mezech. Nikoli on jest otrokem, nýbrž ony jsou poddanými. Cui servire regnare est. Bohu sloužiti (jeho se báti) znamená panovati. Nad čím? Nad pluky vášní. »Snáze jest,« dí Tomáš Kempenský, »nad celými krajinami panovati, než sebe sama opanovati.« Kdo Boha se bojí, požívá vnitřný klid, jenž pozemskou blažeností jest. Tento pokoj, jakožto souhrn pozemského štěstí, přeje sv. Pavel svým milým Filippenským: »A pokoj boží, jenž veškeren pojem přesahuje, naplní srdce vaše a smysl váš v Ježíši Kristu.« Nuže, tak přicházíme k výsledku, že když jen jednou žijeme, musíme dobře žítí. Dobře žítí neznamena upokojovati své vášně, nýbrž Boha se báti. Jeho přikázání zachovávatí jest pramenem pozemské a samozřejmě věčné blaženosti. Amen.

Antonín Ondroušek.

Neděle patnáctá po sv. Duchu.

Kdy smrt nemá hrůzy?

Za rozkošného jitra červenového ubíral se otec se dvěma synky z města do zelené boží přírody. Cesta je vedla kolem svatého pole, nad jehož vchodem vymalován byl kostlivec s kosou. Jeden z chlapců pohlédnuv na tento symbol smrti, tázal se: »Otče, vypadá smrt opravdu tak, jak se tuto vyobrazuje?« »Ó nikoli!« odpověděl otec. »Smrti nelze očima spatřiti, poněvadž nemá žádné podoby ani postavy. Smrtí nazývá se pouze rozdělení duše od těla.« »Proč se ale smrt kreslí v takové ošklivé podobě?« »Proč, synu můj? Protože smrt proměňuje tady v lůně půdy zemské každé tělo lidské v odporného kostlivece.«

Minuvše hřbitovní zeď, ocitli se mezi kvetoucími lučinami. Synek pokračoval ve svých otázkách: »Otče, proč dávají smrti do ruky kosu?« »Pohleď, synáčku,« odvece tázaný, »na ty pestré květiny, které se na této louce našemu zraku jeví! Hle, jak jsou krásné a milé! Ale brzo, brzičko padnou pod kosou sekáče a uschnou. A takový jest osud každého člověka. Neboť podle výroku Písma sv. (Ž. 102.) jest život lidský jako tráva a jako květina, která vzejde a zase uvadá. Proto nespolehejte se, miláčekové, na své mládí, ale pamatujte si, že i jinocha v plné síle poraziti může studená ruka smrti.« (Z podobenství Schwäblových.)

K této smutné zkušenosti přišla také ubohá vdova Najmská, když ztratila jediného syna, svou útěchu a podporu. Nedívím se proto, že usedavě plakala. Vždyť dobrého a citlivého člověka smutek jímá nad jediným utrženým květem! Vždyť s pláčem loučívají se na čas přátelé živí! A zde se rozloučiti musila na vždy matka se synem!

Není ta smrt nelitostná, když dítky vyrve rodičům, rodiče dítkám, přátele přátelům? Není ta smrt ukrutná, když olupuje o zlato, poklady a ozdoby a nenechá člověku nic než chudičkový oděv umřelí a šest prken? Není ta smrt hrozná, když odvádí do neznámé věčnosti a vzdálených krajin? Básník praví:

»Aj, nepřehledné zástupy
den ze dne do té země spějí...
Ten, že jít musí, zaúpí,
a onen touží vidět břehy její.« (J. Čišinskí, lužický básník.)

Ale ponejvíce volá každý: »Ještě nechci umřít!« Malíř Michelangelo litoval, že musí zemřít, »když zrovna začíná slabikovat první slova svého umění,« Básník Arnošt šlechtic Wildenbruch († r. 1909) před smrtí zaúpěl: »Milý Bože, nenech mne ještě umřít!«

Drazí křesťané, tu nepomůže protestovati, nepomůže bédovati, rukama lomiti, objímati a zapřísahati. Tu je třeba vážně se ohlédnouti po prostředcích, které zabánějí všechny strachy před

smrtí. Vy je dobře znáte, zrovna tak jako já, a myslím, že vám nic nového nepovím, když tvrdím, že tyto prostředky jsou:

1. život spravedlivý a obětavý,
2. občasně přijetí sv. svátostí.

P o j e d n á n í.

I.

a) Na onen svět vedou totiž dvě cesty: jedna je cesta spravedlnosti podle pravidel víry, druhá je cesta hřichu podle požadavků vášní. Která z nich jest úzká, nesnadná a proto méně ušlapaná? To víte ze zkušenosti. Těžko je kráčet po hrubém kamení, projít divokými stráněmi, zraňujícími houštinami a ostrými skalinami na vysoký vrchol, kdež očekává těsná, horská branka. A taková je ta cesta k nebi, kterou nám kromě toho zatarasují ještě dva mocní nepřátelé: ďábel a svět.

Kolik lidí putuje touto nesnadnou cestou spravedlnosti? Kolik jich projde úzkou nebes branou? Ať mnoho nebo málo. Ale vy, křesťané, můžete a máte být mezi nimi, nechcete-li mítí strach před smrtí a věčností.

b) Touto cestou putovala Rodička boží a nebála se smrti. Tou cestou se ubírali sv. apoštolové, mučedníci, všichni svatí a všichni hodní, poctiví křesťané před vámi. Zvláště jeden příklad z dějin církve mne dojmá. Je to život sv. Františka Regis.

Jeho srdce jako plamen hořelo láskou k Bohu a ku bližnímu. A proto vystupoval na vysoké kopce, brodil se bystřinami, mnohdy po ruku i nohou lezl, vnikal do hradů, nešťtil se vězení, nelekal se míst nejpoutnějších, náказы morové se nebál u nemocných. Nic mu nebylo těžké, nic hrozná, kde se jednalo o Boha a spásu duší lidských. A za to krásná byla jeho smrt. Když se blížila, uchopil za ruku bratra svého a zašeptal: »Milý bratře, jak jsem šťasten! Jak spokojeně umírám!«

c) Ó moji drazí, chcete i vy ujítí hrůze smrti? Chcete ji očekávatí bez bázně? Nuže, veďte život spravedlivý a obětavý! Nelekejte se toho výrazu »obětavý! Nikdo od vás nežádá nic nemožného. Stačí, když se budete řídití v celém životě těmito dvěma zásadami: Dávejte, co jest císařovo, císaři, co jest božího, Bohu, a co jest bližního, bližnímu! Co chcete, aby bližní činili vám, čiňtež i vy jim! Budete-li tento dvojitý zákon plnití, jistě se nebudete báti smrti, ale až se k vám jednou přiblíží, jako při západu v jasnost slunce hledětí je možno, popatíte beze strachu i v příchod její . . .

II.

a) Pak bych vám rád ještě jeden lék doporučil proti strachu před smrtí: je to občasně přijímání sv. svátostí. Kterých?

Některých svátostí můžeme přijmoutí než jednou nebo nejvýš v několika řídkých případech, protože vtiskují naší duši nezru-

žitelné znamení. Jsou však jiné svátosti, které jsou určeny k tomu, aby nás na této pouti do nebeské otčiny neustále slily a osvěžovaly. Tyto svátosti můžeme přijmouti často. Už tušíte, které to míním? Zpověď a přijímání, dva nejlepší prameny milosti v Novém Zákoně.

My ubozí lidé s tou svou celou hříšností, co bychom si počali bez sv. zpovědi? My ubozí lidé s veškerou tou slabostí, co bychom si počali bez sv. přijímání?

Věřte mi to jako zpovědníkovi, že žádná upřímná duše křesťanská, která častěji ke zpovědnici a stolu přikleká, neodchází z těchto posvátných míst s postrachem smrti, ale při vzpomínce na smrt cítí naprostý klid. Odkud tento zlatý klid? Odkud? To je přece jasné, že křestan často přijímajcí od pozemských věcí takofka víc a více se odtrhuje, s Kristem co nejužěji duševně spojuje a touží po skutečném shledání se s ním ve slávě nebes. A protože toto shledání se děje toliko branou smrti, nábožný křestan se jí nebojí a báti nesmí.

b) Vy z d r a v í nemáte ani tušení, jaký klid, jaká radost a útěcha zmocňuje se hodného křesťana, který aspoň v nemoci tyto svátosti vzorně přijal! Hle, sv. František Seraf., když mu lékař ohlásil, že konec se přiblížil, zvolal: »Nuže, vítána buď, sestro smrti!« Hle, sestrou, sestřičkou ji nazývá!

Mé duše křesťanské, prosím vás: neodkládejte ve zdraví se sv. zpovědí na dlouhá léta! Neřkejte, že nevíte, z čeho byste se zpovídali! Díte li, že hříchu nemáte, sami sebe svádíte a není ve vás pravdy. (I. Jan 1, 8.) I spravedlivý padne, padne sedmkrát, padne často, ale zase hned povstane. I na duši nejčistší zalétné každodenně nějaký prášek z virů pozemských. A což teprve u člověka tak v pravdě pozemského, u něhož následuje pád za pádem?

Pojišťujete-li se proti ohni a krupobití, před nouzí, ve starobě a na doživotní důchod, nehrejte odvážnou hru se smrtí, která se dostaví jistě, dříve než oheň, krupobití a staroba!

c) Naše Konference sv. Vincence podporovala zmrzačenou ženu, která se poctivě živila prodejem kaštanů na náměstí Svato-václavském. Obývala na témž náměstí ve starobylém domě několik let světničku malou jako píd, že se do ní druhý nebo třetí člověk už nevešel. Když jsem jí přinášel někdy podporu, musil jsem zůstat mezi dveřmi. Ona však byla se svým příbytkem velice spokojena. Loni byl dům prodán a určen ke zbourání. Chuděrka, stěžovala si mně zoufale, že se musí vystěhovat ze své komůrky. Těšil jsem ji, ale marně. Ani přibuzní, kteří si ji k sobě vzítí chtěli, nedovedli její stesk umlčniti. Za krátko ambulance odvezla ji šlenou do blázince, kde zemřela.

Takoví také někdy býváme. Pláče pro polozbožený dům, z něhož se máme stěhovati do lepšího. Neradi odkládáme šat, který jsme dlouho nosili, ač nám krejčí už nový přinesl. Říkáme, že země jest údolím slz a trápení, a přece jsme do ní zapustili

tak hluboké kořeny svého srdce, že nechceme o smrti ani slyšet. Život nazýváme bídou, jsme plni nemocí, stárnem. Nad námi se vznáší jas azurového nebe, kde Pán Bůh připravil nám ovoce, které zachovává při věčné mladosti a zdraví. — A přece se děsíme smrti, která jediná může nás tam přenéstí . . . Kdyby nás Bůh a smrt nehnali takofka násilím k našemu štěstí, chtěli bychom zde věčně žítí v dešti slz . . .

Tu opravdu pošetilost lidská nemá dna. Ne, nebudme takoví! Veďme zde na světě život spravedlivý a posilujme se občasným přijímáním svaté Svátosti! A nebudeme se báti smrti, neboť nám přinese jenom pokoj a radost.

Všem dobrým se tam spí a sní,
vždyť všechny rány se tam ztratí.
Zpět v bídu našich zemských dní
se nikdo nikdy nenavráťí.

(Cišinski.)

Proč? Protože po dobrém životě lze čekati dobrou věčnost, po boji odpočinek, po práci odměnu. Amen. *František Malý.*

Neděle šestnáctá po sv. Duchu.

Poslední místo, pravé místo.

»Posaď se na poslední místo . . . ,
tehdy budeš mítí slávu.«
(Luk. 14, 10.)

Sejdou-li se lidé u hostiny neb nějaké slavnosti, bývá zápas o přední místa, každý chce seděti výše mezi předními, na oko však staví se na místo poslední, čekaje, že bude na vyšší posazen. Nechají-li toho seděti na posledním, bývá pak tento uražen a závidí výše sedícím. »Po prvním místě touží všichni,« praví Tertullian, »s druhým se ještě spokojují, ale na posledních místech sedící hledí závistivě a hněvivě na přednější.«

Tato ctižádost jest jak nerozumná, tak i nekřesťanská; nerozumná, poněvadž sláva uniká tomu, kdo se po ní honí; nekřesťanská, poněvadž Pán Ježíš všem, kdo chtějí ho následovati, ukázal slovem i příkladem, že nesmějí toužiti po předních místech toho světa. »Posaď se na poslední místo, tehdy budeš mítí slávu.«

Poslední místo tedy jest místo čestné. To buď předmětem dnešní promluvy.

P o j e d n á n í.

1. První místo není místem čestným. Kdo se po něm pachtí, budou posledními. V dějinách lidstva nalézáme mnoho příkladů,

jež stvrzují tuto pravdu. Uvedu příklad krále babylonského, Nabuchodonosora. Bůh mu ukázal ve snách velikou sochu, jejíž hlava byla ze zlata, prsa a ramena ze stříbra, trup těla z mědi, hofejší část nohou ze železa, spodní z pálené hlíny.

Daniel, prorok, vysvětlil sen králi, že socha ta znamená čtyři veliké říše světové, jež po sobě budou následovati . . . »Ty však, králi, pravil, se svou říší jsi hlavou ze zlata.« Zajisté veliká to byla chvála, a to ještě z úst proroka. A Nabuchodonosor neměl přece nejmenší přičiny, aby z té chvály zpyšněl. Mohl pohlédnouti jen na hliněné nohy té sochy a byl napomenut k opatrnosti a pokoře. Avšak k nobám, t. j. na slabost svou, nedostačinnost a hříšnost svou člověk nerad hledí. Mnohý jest odzoben od Boha hlavou ze zlata, t. j. výtečnými schopnostmi, prsama a rameny ze stříbra, t. j. bohatstvím a časnými statky, tělem z mědi, t. j. tělesnou silou a krásou. Ale nohy tak krásné sochy jsou z hlíny, proto třeba jen pohlédnouti k těmto, a musíme v pokoře zvolati: »Pomni, člověče, že prach jsi a v prach se obrátíš.« Avšak lidé světšší nechtějí tak volati, neradi hledí na nohy, slabost svou, ale více na zlatou hlavu, chlubíce se svým rozumem, a vědomostmi, na prsa a ramena ze stříbra, chlubíce se svým jménem a majetkem, na měděné tělo, chlubíce se svou silou, zdravím a krásou, nádherou šatu, marnivostmi, věcmi, jichž člověk není pravým majetníkem, k nimž přišel, jak jistý spisovatel starý praví, jako osel k sametové pokrývce, kterou na hřbetě nosí.

Jeden spisovatel starověký vypravuje, že jednou Egyptané naložili sochu pohanské bohyně Isidy na hřbet osla, aby ji jinam převezli. Kudykoli jeli, padali lidé na kolena a klaněli se soše. Osel myslil, že pocta vzdává se jemu a proto zastavil se pokaždé před klečícími a přijímal hold jejich, nestaral se o vůdce svého, přál si jen, aby ostatní oslové viděli jeho slávu. Když poháněč pozoroval pýchu osla, nutil ho ranami, aby jel dále, a řekl mu: »Ta pocta neplatí tobě, osle, ale bohyni, kterou neseš.«

Tomuto nerozumnému zvířeti podobají se mnozí lidé, kteří jsou plni pýchy a domýšlivosti, vzdávají-li se jim pocta nějaká a vážnost, domnívajíce se, že pocty právem zasluhují, zatím však svět poctívá jejich úřad, stav, bohatství neb tělesnou krásu či nádheru oděvu. »Neplatí ti, ubohý pošetilče, ta pocta, kterou ti mnozí prokazují, nemáš pro ni žádné zásluhy; boj se jen Boha, jemuž budeš jednou klásti účty ze všeho, co ti světil, jak jsi darů použil.«

Velice těžko jest pyšného přivésti ku poznání sebe sama a ku pokoře. Setrvává se své domýšlivosti, dokud Bůh sám pýchu jeho nezlomí, jak se stalo s pyšným Nabuchodonosorem.

»Zdaliž to není ten Babylon veliký,« zvolal král hledě s pýchou na město, »kterýž jsem já vystavěl v dům království mocí síly své a v slávě krásy své?« Ale nedomluvil ještě a zaslechl hlas s nebe: »Království tvé, králi, bude ti odňato, a z lidí vyvrhnou tě, se zvířaty bude bydlení tvé; seno jako vůl jísti budeš, a sedm časů promění se nad tebou, dokavad nepoznáš, že panuje Nejvyšší nad

královstvím lidským, a komukoli chtítí bude, dá je.« (Dan. 4.) A hrozba stala se brzy skutkem. Král ztratil rozum, lezl jako zvíře rukama a nohama po zemi, vlas jeho rostl jako péra orlí, nehty jeho jako drápy ptačí, pojídal trávu jako zvíře. Král, který chtěl býti nejprvnější mezi všemi, který slávu a poctu božskou si přičítal, a sobě holdovati dal, stal se nyní posledním, nejobožejším, klesl až ke stupni zvířete. Podobně stávají se všichni, kteří po předních místech touží, řízením božím — posledními.

A zajisté, co jest spravedlivějšího, nežli aby pýcha a domýšlivost byly k zemi strženy? Pyšní Bohu pocty nevzdávají, darů božích zneužívají k urážkám a nevděku, sebe samy zbožňují a chtějí býti od jiných zbožňováni. Dosáhnou však svého cíle? Malý potůček více hučí a lomozí nežli veliké řeky. Kdo příliš po cti a slávě se žene, obyčejně nejméně zasluhuje býti ctěn a vážen. Proto lidé takovými pohrdají, jim se vyhýbají, poněvaďž nemožno žiti s nimi v lásce a pokoji.

Ani tedy u Boha ani u světa nedosáhnou pyšníci cíle, po němž tolik dychtí. Místo prvního místa dostává se jim posledního, místo cti a vážnosti — potupy a pohrdání.

Lazar požívá na nebi radostí věčných, bohatec trápí se a volá po pomoci a ulehčení v útrapách věčných. Jan Křtitel jest ve slávě, Herodes zavržen věčně; Nábót povýšen, hrdý Achab svržen. Nepřetržitou řadu příkladů mohl bych vypravovati z dějin lidstva, jež jsou důkazem pravdy, že první místo, není ještě místem čestným, že Bůh pyšné snižuje a pokorné vyvyšuje.

2. Poslední místo jest pravé čestné místo. Kdo se spokojuje s místem posledním, dostane se mu prvního.

Nabuchodonosor chtěl se rovnati bohům, a byl za to snižen ke zvířeti. Když se pak pokořil a poznal, že spravedlivě byl ztrestán, obdržel zase podobu lidskou a s ní i hodnost královskou.

Poslední místo jest tudíž pravým čestným místem.

Trojím způsobem pokořil se Nabuchodonosor ve svém ponížení, trojím způsobem byl od Boha pozdvižen a povýšen.

Když nejlepší mast oční pro pyšné, neštěstí totiž, otevřela králi sniženému oči, obrátil se k Bohu a vzdal mu chválu jako nejvyššímu Pánu. To byl první krok jeho polepšení a ospravedlnění.

Tak musíme se každý pokořiti před Bohem a volati se sv. Pavlem: »Milostí boží jsem, co jsem.« (1. Kor. 15.) A tak nebudeme více na bližního hleděti okem křivým a pohrdati jím, byť byl sebe horším, ale se sv. Pavlem říkati: »Čím se liším od toho neb onoho hříšníka? jedině milostí a milosrdenstvím božím.« —

Dále vyznal Nabuchodonosor v pokoře: »Všichni obyvatelé světa nejsou ničím před Bohem. Celý svět jest ničím před Bohem.« Čím je tedy člověk, nepatrná částka ve světě, před Bohem nekonečným? A ty se vynášíš, hledáš chválu lidskou, spoléháš na své síly?

Konečně velebil Nabuchodonosor spravedlnost úradků božských, a volal: »Všecky skutky boží jsou pravdivé a cesty jeho spravedlivé.« Tak musíme volati i my, byť přišly na nás nehody jakékoliv, chudoba, nemoc, pronásledování, hanba neb soudy nespravedlivé. V každém souzení volejme s králem: »Všecky cesty boží jsou spravedlivé«, a s lotrem kajícím: »Trpíme zajisté spravedlivě, neboť přijímáme jen, čeho jsme si zasloužili. Bůh jest ještě milostiv a shovívavý k nám, že nás místo trestů věčných otcovsky trestá zde na zemi.«

Takto mluvití znamená pokořiti se před Bohem a vyvoliti si místo poslední, ale pravé a čestné.

A nyní pohledme na trojí odměnu, kterou Bůh králi za trojí pokoření udělil. První odměna, první čest byla, že král ke zvržení snižený obdržel opět rozum. »Pozvedl jsem oči svých k nebi a dán jest mi opět rozum.« — A v pravdě, nikdo není ve svém počinání nerozumnější, pošetilejší nežli pyšný a domýšlivý.

Denní zkušenost ukazuje, že pýcha a domýšlivost naplňuje choromyslné ústavy. Proto klade Pán Ježíš bláznovství hned po pýše ve vypočítávání věcí, jež ze srdce lidského vycházejí, na znamení, jak úzce jsou pýcha a hloupost spojeny. Jediná pokora jest to, jež dává zaslepené mysli pravé poznání sebe a věcí mimo sebe, tak že může tici člověk s Nabuchodonosorem: »Rozum můj byl mi opět vrácen.«

Dále vyznává král: »Zase obdržel jsem dřívější postavu.« Nic neznešváří člověka tak velice jako pýcha. Pyšná duše vtlačí i na těle svůj odznak. Oči jsou vzdorovitě a vyzývavé, tahy tváře tvrdé a zamračené, chůze, posunky, řeč, šaty, vše prozrazuje pýchu člověka a odsuzuje každého. Jak jinak jest u pokorného! Vřidnost a láska, klid a tichost rozlily se po tváři jeho, řeči jeho nikoho neurážejí, oděv, chůze, posunky, vše ukazuje na skromnost, vše přitahuje a nakloňuje. Ten, kdo si volil místo poslední, že lepšího není hoden, jest od Boha a lidí ctěn a milován a z přítelů vyváděn na světlo. A tak místo poslední v pravdě jest prvním a čestným.

Konečně zvolal král: »Přišel jsem zase ke cti a okrase tvého království!« — Tak může zvolati i pokorný člověk každý. Neboť v srdci pokorného jest království boží s milostí božskou. »Království boží jest ve vás,« pravil Pán Ježíš. (Luk. 17, 21.)

Milosti božské jsou jako rosa; na vysokých kopcích se neudrží, ale do nízkých údolů sestupuje. Buďme takovým údolím, budme pokornými, a budeme se hned těšiti z božské milosti, doštane se nám cti u Boha a celého světa. Nikdo nejde snáze těsnou branou věčnosti leč malý a pokorný. Pán Ježíš sám proto sedí po pravici nebeského Otce, poněvadž dříve stal se mužem nejposlednějším. Tak bude každý, kdo se dobrovolně ponižil, povýšen, každý zaslechne hlas: »Příteli, poslední výše, sedni na prvé místo, jež pokorným jest přislíbeno.«

Přední místo není tedy místem cti, ale největšího nebezpečství. Poslední však místo, jež si pokora volí, jest pravé čestné

místo, jež bude jednou korunováno mocí a slávou. Proto vyhýbali se světci všem poctám světským, aby došli pocty a radostí nebeských.

Sv. František Borgiáš z lásky ke Kristu pokornému složil důstojnost vévodskou a žil v odříkání a pokoře, odřekl i důstojnost kardinálskou prose stále Boha, že by raději zemřel, než aby musel žít v poctách světských.

Haydn, znamenitý hudební skladatel, byl velice zbožný a pokorný. Kdykoli byl od lidí oslavován, říkával: »Nic ode mne, všecko shůry!« Slavný hudební skladatel český, dr. Dvořák, býval denně v kostele v Emauzích v Praze na mši sv. Když se ho kdosi tázal, proč tak pilně kostel navštěvuje, odpověděl: »Bůh mi dal veliké vlohy, musím za ně stále jen děkovati.«

Chceme-li býti opravdu moudrými, zamilujme si pokoru. Pyšným se Bůh protiví, odnímá jim milost svou a pozehnání. Jako blesk nejvíce do vysokých předmětů bije, tak stahuje na sebe pyšný trest boží. Za našich dob povstal odboj proti Bohu, pýcha lidská upírá Boha, rouhá se a spoléhá jen na své síly. Bůh odnímá své pozehnání. Lidstvo řítí se ku záhubě. Neň lásky, není svornosti, jeden druhému závidí, není spokojenosti. Pokořme se před Bohem, zvláště v tyto nejvyšší smutné doby, Bůh odvrátí trest od nás; v pokoře volejme o pomoc, Bůh nás neopustí. Často zpíváme slova: Když jest nejbůh, Bůh jest nejbliž, Bůh zná v bídě přispěti; u toho jest pomoc nejbliž, kdo se k němu přivěti.« Choďme před Bohem, jako bychom byli na místě nejoslednější. Bůh nás za to potěší a zvolá: »Příteli, posedni výše,« pozvedne nás k sobě, pozehná, potěší a naplní pokojem, jakého svět dáti nemůže.

V. Strh.

Kázání na neděli šestnácti po sv. Duchu.

Proč světíme neděli { opuštěním práce a
konáním dobrých skutků?

Sluší-li v neděli uzdravovati?

Sv. Luk. 14, 4.

Úvod.

Jak nazýváme neděli? Den Páně. Zjistěte každý den jest den boží, neboť vše jest boží. My však nazýváme neděli dnem Páně, poněvadž Bohem jest vyobrazena a sice od počátku stvoření, neboť když Mojžíš zákon přijímal, přijal rozkaz o neděli jako zákon starý, a proto dle třetí příkázání: pomni ty a vzpomeň si, že starý jest to rozkaz světití den sedmý. Neboť den sváteční u všech národů byl, a sice nejen u vzdělaných, ale i nevzdělaných. Důkaz to, že pochází z prazjevení a zůstal v srdci lidském jako přirozený zákon boží. Bůh dobrotivý zřídil člověka tak, že

odpočinek a práce se střídá, a sice v určitém období. Co jest noc jiného, než odpočinutí od práce? Noc obnovuje vyčerpané síly denní prací. Tak také jest sedmý den jako občerstvení sil týdenní prací strávených. Jest v tom blaho člověka tělesné obsaženo. Člověk má však i duši a i ta potřebuje občerstvení, jaké jí podává neděle, o kteréž dnes budeme rozjímati jako:

I. o dni pro člověka ustanoveném, a proto máme odpočívati od práce.

II. jako o dni Pánu zasvěceném, a proto máme dobré skutky konati.

Pojednání.

I.

Člověk není strojem, který by nepotřeboval odpočinku, ale jest tvorem božím, který sice ku práci jest stvořen, ale jest stvořen ku práci, která není jeho jediným cílem života, nýbrž toliko prostředkem k životu, a má i jiné povinnosti, které také nesmí opomíjeti, jakými jsou povinnosti o duši. Prací udržujeme život těla svého, prací duševní aneb tělesnou dobýváme chleba vezdejšího, kterého jest nám potřeba. Tento ale život, o který pracujeme, není naším životem jediným, protože máme k očekávání život vznešenější a ušlechtlejší tohoto života. I o tento budoucí život pečovati jest nám potřeba, nechceme-li budoucí život ztratiti. Proto Bůh dal nám přikázání, abychom šest dní pracovali pro tělo a sedmý den pro duši. Praví Písmo sv.: »Dokonal Bůh sedmého dne dílo své, kteréž byl učinil: a odpočinul ode všeho díla, kteréž byl dělal. I požehnal dni sedmému a potvrdil ho.« Bůh věděl, že hřích učiní člověku práci obtížnou a odpornou a proto že mu bude odpočinku zapotřebí den, ve kterém by přestal se lopotiti a v který by se mohl neheskými věcmi obírat, aby nezapomínal na budoucí život svůj. Proto sedmý den byl dnem Hospodinovým po všechny věky a u všech národů. Israelským dal Pán Bůh zvláště přísný zákon o svěcení soboty, tak že pod ztrátou hrdla bylo zapovězeno v sobotní den něco pracovati. Toť přirozený už zákon. Pohled na věci přirozené nás učí o odpočinku. Lu k stále natažený ztratí pružnost, a člověk stále pracující ztratí svou svěžest těla i duše. Bůh, jenž stvořil naše tělo všemohoucností svou z prachu země, dal tělu také zákon práce i odpočinku, a utvořil údy a síly lidské tak, že potřebují spánek během 24 hodin a jeden den v témdni, jenž byl nazýván krásně odpočinek boží. Ten zákon trvá dnes právě tak jako na počátku a potrvá až do konce. Zachovávatí jej prospívá duši i tělu, přestupovati jej ubližujeme oběma určitě. Mnozí nechť uznati platnost a znalost tohoto zákona, zejména ti, kdož duševně aneb tělesně nepracují, ale zeptejte se rolníka, zda se netěší na neděli, zeptejte se dělníka, zda mu není milý svátek, a řekněte úředníku, že má pracovati v neděli, a uslyšíte odpověď, že potřebuje i on odpočinek. Neděle jest dobrodiní člověka pracujícího, které si má vážiti,

chrániti a správně užívati už z pouhé sebelásky. Představte si opak tohoto přikázání.

Kdyby byl Hospodin řekl: pracujte bez ustání, bez odpočinku, jakého by to bylo reptání, že bez oddechu nám přikázáno den po dni pracovati, ale že velí Hospodin: sedmý den pak sobota Hospodinova jest, v ten den nebudeš dělati žádného díla, ani ty, ani syn tvůj, ani dcera tvá, ani služebník tvůj, ani děvka tvá, ani hovado tvé, ani přičozí, který je v branách tvých, že takto velí Hospodin, hledají mnozí výmluvu v nutnosti, že tak musí býti, že jest tak nevyhnutelno.

Jak se přestupuje zákon boží? Z lesa zaznívá v neděli tep sekery, kladivo buší u kováře, jehla se míhá u okna krejčího v městě i na vsi, na horách a v údolí.

Ale věru, nic není nutného z potřeb práce a odpočinku dokazují, jak nemohlo počkati 24 hodin — vyjma neštěstí jako: požár, povodeň a podobné rány. Nejlepší důkaz toho jest ten, srovnáme-li dřívější dobu s dneškem. Dříve nebylo dovoleno ani občanským zákonem pracovati v neděli, a bylo to možno, a nebylo dovoleno v neděli kupovati, a bylo to možno, i dnes by to bylo možno. Dříve nebylo tolik strojů jako jich je dnes. O stroji praví se, že prý má ušetřiti sil člověka a jemu práci usnadniti, a přece beze strojů dříve se vše pracovalo, a bylo kdy po křesťansku světiti sedmý den, a dnes, kdy jsou stroje, není možná ani v neděli od něho se odloučiti? Člověk jest jako otrok stroje, kterému v nedělní čas má sloužiti.

Vědecká pozorování poměru práce a odpočinku dokazují, jak blahodárné účinky má neděle na zdraví a sílu člověka. Kde není svčena neděle, krátí se život lidský a množí nemoci. Dokazuje to zjev doby nové, kdy zákonem zase obmezena jest aspoň částečně nedělní práce, zjev totiž, že doba života jest o něco delší než byla v době, kdy všeobecně znesvěcována byla neděle.

Tutéž pravdu dokazují úrazy po znesvěcené neděli a svátku. Neděle měla občerstviti tělo a duši, a znesvěcování neděle zavinilo pak četné úrazy po neděli a svátku.

Neděle jest dnem, který nám připomíná naše vyšší povolání, který nás nad všechna stvoření povyšuje. Poněvadž stvoření ostatní na světě rozumu nemají, proto také se ani nemodlí a nemají dne, ve který by o Bohu rozjímalo. Člověk rozumem nadaný ale tím nad všechno stvoření vyniká, že může se modliti. Modlí se, že k vyšším věcem stvořen jest, nežli všechno ostatní stvoření. Proto jest svčení neděle důkazem vyšší důstojnosti lidské nad všechny ostatní tvory, a kdo brání člověku světiti neděli, ten zároveň ho snižuje pod důstojnost člověka. Tím smutnějším úkazem jest, když člověk sám, moha den sedmý světiti a v něm ducha svého povznášeti, ušlechťovati a sebe posvěcovati, tak nečiní, neděli nesvětí, sebe snižuje, jako by bezduchý stroj byl, oči své k nebi neobrací a upírá je k zemi jako němá tvář. V ten slavný sváteční den mysl naše k Bohu má zalétat,

aby o Bohu rozjímala, má si vzpomínati na slavné vítězství Páně nad smrtí při jeho vzkříšení, má si připomínati skutky lásky boží, která nás určila pro nebe a dala nám život pozemský za zkoušku a chce, abychom tuto zkoušku dobře přestáli a pak za ni odměnění byli. »Neděle« — dí sv. Řehoř V. — »jest svátek andělů. Co prospívá slavnostem lidí obcovati a slavnosti andělů se vzdalovati. Svátek Páně jest stín budoucího svátku, protože konáme onen, abychom dospěli k tomuto, jenž se věčně slaviti bude. Častějším účastenstvím při radosti sváteční podnítl se duch náš k věčným radostem, aby v pravdě jednou ve věčné vlasti požíval, což jest zde toliko stínem radosti.«

Proto světili první křesťané s velikým sebezapřením den sváteční, světili ho s nebezpečenstvím života, když tajně se jim bylo scházeti ku oběti přesvaté, když musili voliti šero noční, aby nebyli vyrušováni ze sváteční srdečné modlitby. Pod větve lesních stromů a v úkrytu skal, na jednoduchém kameni zbudovali oltář, aby na něm přinášeli obět chleba a vína, kteráž se měla proměnit v nejsv. tělo a krev Páně. Tak zachovali svatí spisovatelé prvotních dob znamenité památky svatého svícení neděle, kdy každá neděle byla zároveň dnem, kdy všichni v počtu hojném zasedali ke společnému stolu Páně.

Tak i nám třeba slaviti den Hospodinův, neboť Kristus Pán přišel zákon naplniti, a ne zrušiti, a proto i my máme zachovávatí příkaz Hospodinův říkající: »Ostříhejte sobot (dní odpočinku) mých, a bojte se svatyně mé. Já Hospodin. Budete-li choditi v přikázáních mých, budete-li ostříhati a činiti je, dám vám děště časy svými a země vydá úrodu svou a stromové plni budou ovoce.« A podobně i Isaiáš ohlašuje rozkaz Páně: »Odvrátíš-li v sobotu nohu svou, tak abys nečinil vůli svou v den svatý můj a nazveš-li sobotu dnem rozkošným (Bohu) a svátek Hospodina dnem slavným a budeš-li ho slaviti tak, abys nečinil cest svých, ani aby se nalézala vůle tvá (dílo — hřích), tehdy kochati se budeš v Hospodinu a vyzdvihnu tě na výsosti země a nakrmím tě dědictvím Jakuba otce tvého.« Is. 58. Připomeňme si, jak kvěťají země světicí neděli. Tak i nám platí přikázání světiti den Páně, ale světiti ho máme nejen zdržením se práce, ale i konáním skutků dobrých, neboť má býti den boží.

II.

Nezáleží toliko na tom, kolik statku dobudeme, ale na tom záleží, jak statku užijeme. Proto i den sváteční prospívá i v tom ohledu, že nás učí, jak užívati statku dobytého. Poroučí Pán u proroka, tak užívati statku, abychom Boha neuráželi. Abychom používali statek k čemu jest a ne k hřichu.

Světme neděli, neboť mnoho blaha je s ní spojeno! Ulupovati člověku neděli vede člověka, aby také on ulupoval druhému. Měj úctu před majetkem, volají jedni, ale nemají úctu přede dnem božím. Když se naučí lidé nesevítit den Páně, pře-

stupovati přikázání třetí, oni pokročí dál a nebudou zachovávat ani IV. ani V. ani VI. a VII. přikázání. Vidíme tu větu stvrzenou zkušeností o těch zemích, kde znesvěcován byl den boží.

V nedělní den Bohu služ a tobě požeňnáno bude. Je-li potřebný odpočinek pro tělo, jest rovněž potřebná modlitba a povznesení ducha pro duši. Přítomnost na mši svaté, slyšení slova božího jest dobrodiním duši. Jestli přílišnou neúnavnou prací tělo slábně, i duch náš na Boha by zapomněl, kdyby se častěji na Boha nerozpomínal, a proto jest nám ustanovena neděle a svátek, abychom se Bohem obírali, ale ne k tomu snad, aby v tento den ukazoval nádheru bohatý chudému, a aby v tento den radovánkám hověl. Je-li neděle dnem radosti, jest dnem takových radostí, které nejsou hříšné a tomu jenom jsou dovoleny, kdo v ten den také vykonal povinnosti k duši své. Ale — smutné to bývá podívání, když v neděli jest celé okolí oblečeno jako královny v pohádkách, ale srdce jejich nemá ani dosti málo chuti velebiti Boha. Těch křesťanů jest celkem méně, kteří by neděli prací znesvěcovali, protože každý cítí na údech svých potřebu odpočinouti si, ale těch křesťanů jest velmi mnoho, kteří se převlékají v nový sváteční šat a okrasu, ale duši jejich navlekou cárem hříchu a vedou ji v osidla ďábla. A den Páně, den boží, který jim měl býti posvěcením, stává ze jim dnem kletby. Neboť jestli podle těla oslavili neděli, zabili ji podle ducha, protože zneužívali neděli ke hříchu. Svátý Bernard Senenský praví o tom: Divná pošetilst mnohých, celý den ano týden pracovati pro tělo a v neděli lopotiti se na zkáze duše. Strašná pošetilst, celý týden konati díla dovolená a neděli hyzditi hříšnou hrou, rozkoší, obžerstvím a jinými hříchy.

Neděle jest dnem duše. V neděli má člověk se povznésti ze své dílny, z úřadovny, z krámu výše k nebi, k Bohu a věčnosti. Slituj se nad duší svou, ona lehce zapomíná na věčnost. Toť dílo velikého milosrdenství. Posvěť ji modlitbou, přítomností při mši svaté a konáním dobrých jiných skutků: poučení nevědomých, povzbuzení k dobrému, návštěvy nemocných a zarmoucených, k čemuž je vždy příležitosti dosti.

Však den nedělní se neuzívá k tomu, klid nedělní, který zákonem zaveden, slouží často jen za příležitost ke hříchu.

Potřeba jest, aby řemeslník vyšel v neděli z dílny své a při mši svaté se zadíval na věčný cíl svůj a cestu k němu. Obchodník potřebuje zvednouti hlavu z knih svých a počítati čas svůj i věčnost. Neděle je potřebou každé rodiny, aby po celotýdenní práci všichni se viděli, povzbudili: otec, matka a děti, bratři a sestry. Neděle jest den Páně — blaho člověka. Však jak se neděle zvrhá ve zlo!

V ten den mnohý muž poslední halěť věnuje ze svého lopotného výdělku celotýdenního, a zapomíná doma na pláč svých dítek, na zármutek své manželky, na duši svou, na Boha i nebe a zná jen vášeň svou, které zasvětil celý boží den Páně. —

Jest jisto, že práce se nyní koná čím dále tím více, že se vydělávají peníze spíše nežli se dříve vydělaly a že jest bída, nouze,

bladu a svízele také více než bylo dříve. Odkud to? Bůh požehnal neděli a proto chce zachovávat ji. Bůh požehná ti, dá ti moudrost pravou a sílu, jak bys statek získal a se statkem moudře nakládal, jestli zachováš ustanovení Páně. Zaslepení přichází jako trest na znesvěcovatele neděle a oni celý týden pracovavše, ničeho nepolapí, ale co polapí, to v okamžiku utratí. —

Otče a matko, jak podporujete duchovní svou vážnost svěcením neděle! Dítě vás vidí světiti den Páně na mši sv., proto, že tak Bůh poroučí, a týž Bůh poroučí o vás: »cti otce a matku svou.« Jaká důstojnost vašeho slova.

Otče a matko, vy nesevětíte den Páně a dítě si učiní celý řetěz úsudků: otec a matka nepamatují, aby světili den Páně, oni je škrtli ze svých povinností, když jim jest nemilý. Dítě učiní závěr: a já taky nemusím zachovávat IV. přikázání, když mi je nemilé. Vizte, jaké požehnaní a kletba s dnem Páně souvisí. Jak zaslepeně jednají, kdož nesevětí den Páně, dobrodiní a radost křesťanské rodiny. Tak jest i pro celou společnost svěcení neděle dobrodiním. Neděle a její svěcení je školou: 1. úcty, 2. poslušnosti, 3. lásky. Představte si společnost bez úcty, poslušnosti a lásky. Kdo světí ten boží den, ten pak bude mít úctu k bratřím svým. Kdo nectí Boha, koho bude ctít? Odpovězte! Kdo pohrdne nedělí boží, co lidského mu bude v úctě? Pravím: Neděle je škola úcty v duši člověka silnější než paragraf, bezpečnější než bodák. Neděle je školou poslušnosti, bez níž si nemůžeme mysliti společnost lidí. Nedělní zvon shromažďuje lid kolem oltáře Páně, vzdání Bohu čest, obět a srdce své poslušné položití na oltář. Nectí-li lid neděle, udělá tentýž závěr, jako dítě, jež vidí znesvěcovati neděle: Když není svatá neděle, a nemusíme Boha poslouchat, není třeba poslouchat lidí. Kdo odstranil poslušnost k Bohu, naučil lidi neposlouchat lidské rozkazy. Tak jest neděle i školou lásky, vždyť všichni jdou do téhož kostela, na stejnou obět, k sv. přijímání Těla a Slova Páně. Jedna víra, jeden cíl, jeden zákon pro všechny. Rozcházejí se k různým povoláním, ale jako dítky jednoho otce.

Neděle nezkrátí ani blaho časné.

Důkaz, že svěcení neděle nijak není blahobytu na újmu, jsou časy minulé a jest i přítomnost toho důkazem a svědkem. Jsou země, v nichž neděle přisně se světí, ano přisněji se světí, nežli přikázáno jest, a přece všechno řemeslo, umění i blahobyt v ní květvá. Tak na příklad v Anglii a v Severní Americe tou měrou se světí neděle, že ani vlaky železniční nejedou jako ve všední dny, ano že ani noviny nevycházejí, ani pošty neúřadují, ale za to je Písmo svaté na stole a v něm se učí celá rodina moudrosti života, bázní boží, odříkání se hříchu a uvykání ctnostnému životu, zkrátka zbožností posvěcuje se tam celotýdenní práce.

Z á v ě r e k.

V našich rukou není, abychom zavedli svěcení neděle v celé zemi, ale aby se světila neděle v domě našem, to jest v moci

jednoho každého. A toto svěcení nebude bez účinku. Tvůj dům musí býti v neděli školou, kterak pečovati o duši i tělo, školou úcty, poslušnosti a lásky a tak školou blaha věčného i časného. Amen!

F. Vaněček.

Neděle sedmnáctá po sv. Duchu.

Dle J. Patisse dr. Antonín Ondroušek, katecheta v Mladé Boleslavi.

»Co se vám zdá o Kristu? Či jest Syn?«
(Mat. 22, 42.)

Jako často, tak i v dnešním sv. evangeliu se nám vypravuje, kterak Kristu Pánu od jeho nepřátel a protivníků předkládány byly pochybnosti u víře, jedna za druhou, a to pochybnosti, jež oni si dřívě zlomyslně vymyslili a uvážili, a pak jemu podobně zlomyslně ku zodpovídání předložili. Proto chtěl Kristus Pán přivésti je k první a nejnnutnější základní pravdě, k víře v jeho božství, a kdyby nepřátelé jeho dobré vůle byli bývali, byl by jim vlil milost víry a udělil. »Když se sešli fariseové,« vypráví sv. evangelium, »otázal se jich Ježíš řka: Co se vám zdá o Kristu? Či jest syn?« Chtěl, aby své mínění napřed podali, aby pak z jejich odpovědí nabyt příležitosti k poučení jich. »Řkou jemu: Davidův.« Oni považují tudíž Messiaše za syna, za potomka Davidova. Až k víře v jeho božství nemohli se povznésti. Nuž Spasitel navazuje na tuto odpověď nauku o svém božství, a dokázal jim ji z právě naznačeného místa Písma sv. řka: »Kterak tedy David v duchu nazývá ho Pánem vece: Řekl Pán Pánu mému: Sed na pravici mé, až položím nepřátele tvé za podnoží nohou tvých! Když tedy David Pánem ho nazývá, kterakž jest jeho syn?« To jest: David, Duchem svatým osvěcen, nazývá Messiaše svým Pánem, když též slavně prohlašuje, že Bůh a Hospodin, Messiaše, který Pánem Davidovým a Pánem všech králů a pokolení jest, posazuje na svou pravici a jemu panství předává nade všemi svými nepřáteli, nemůže tudíž pouze synem Davidovým býti, pouhým člověkem, musí též zároveň Synem božím, pravým Bohem býti. Tento důkaz, ze slova božího samého vedený, byl tak pádný, že sv. evangelium dosvědčuje: »A nikdo nemohl jemu slova odpověděti, aniž se kdo více osmělil od toho dne jeho se tázati.« (Mat. 22, 44.—46.) Tak mocně se vyjádřila pravda ústy božími. Než byla tím veškera pochybnost, všechna nevěra potlačena? Mnoho jich uvěřilo a mnozí setrvali v pochybnosti. Tak to bylo tehda, tak tomu bylo po ostatních devatenáct století, a tak jest tomu podnes ještě, ano za naší doby jest svět pochybováním u víře naplněn.

Poněvadž tedy věc tato takového jest dosahu, že od ní spása naše a naše blaženost závisí, uvažme dnes příčiny, z nichž pochybování u víře se prýští i mezi křesťany.

P o j e d n á n í.

Křesťanská víra jest nadpřirozené světlo, dar boží, od Boha vlitá ctnost, kterouž vše za pravdu máme, co Bůh zjevil a církev k věření předkládá. Toto nadpřirozené světlo jest každému křesťanu na křtu svatém vlitó do duše a při svatém biřmování od Ducha sv. upevněno a posíleno. Potom byla pěstěna svatá víra vyučováním a výchovou od rodičů, učitelů a vychovatelů, slovem božím z úst sv. matky církve, ztělesnila se pak stálým cvičením křesťanského života v praktickou ctnost, živena milostí sv. svátostí, modlitbou, dobrým příkladem zbožných věřících zdokonalena a vypěstována, jako vznešená květina v pečlivě obdělávané zahradce. Konečně jsou svědectví víry tak četná, tak starobylá, tak pevná, tak jasná, tak úchvatná, že jen nejobmezenější rozum jich chápat nemůže, anebo nejzarputilejší zlomyslnost je zavrhnouti může; šestitisciletá, nepřerušená, nikdy nezměněná a povždy věřená tradice; kniha, která po čtyři tisíce let ode všech národů světa považována byla za Písmo svaté a za božskou knihu učení, zákonů, proroků a náboženství přijata, a co taková knihou národů se stala, jako žádná jiná kniha; celý Kristus od svého vstoupení do světa až do jeho vystoupení v božských divcích a zázracích se leskna a záře; milliony mučedníků, kteří za víru krev a život obětovali; náhlé se rozšíření církve po celém světě; přepodivná svatost církve; božská a nebeská vznešenost její nauky; mravní obrození lidstva; milliony svatých ze všech pokolení, z každého věku a stavu; úplné uspokojení člověka, jenž z víry žije. Všecko důkazy, jež pečeť božských účinků na sobě nesou, a proto božskou mocí pravdu a božskost víry ukazují. Jak tu mají ještě možny býti pochybnosti u víře?

Nejmilejší! Co církev trvá, nebylo slýcháno, aby dítko církve se zdravým rozumem a nezkaženým srdcem bylo pochybovalo kdy u víře; teprv až když rozum špatnými zásadami anebo srdce hřichy zkaženo bylo, jsou pochybnosti u víře možny; a poněvadž za naší doby hlava a srdce zkaženy jsou namnoze v člověku, proto jest též náš svět přeplněn pochybováním o víře.

Co se týče rozumu, jest prvním zdrojem takovýchto pochybování u víře nevědomost. Kdo o nauce víry, o pravidlech víry, o kněžství, o církvi důkladně poučen není, ten může zcela přirozeně do pochybností upadnouti, jichž si rozluštití nedovede. Jsouť věci víry většinou nade vši schopnost přirozenou vznešeny a odporují kleslé přirozenosti. Musí však se to svrchovaně stupňovati, když k nevědomosti též ještě zevní překážky a nepřátelské útisky přistoupí, jako knihy, spisy, řeči, příklady, dočasné poměry a zájmy, jež se naproti staví nepřátelsky víře. To vše však slučuje se neobyčejným a mimořádným způsobem v naší době. Není to vyučování o věcech víry, jemuž se věnuje nejméně času, péče a námahy? U lidu jest to nanejvýš nejnütnější vyučování ve škole v mládí, u něhož se věc odbude, a při vzdělaných není věda o spáse v žádném poměru

k ostatnímu vzdělání. Kázání, křesťanské cvičení a čtení duchovních knih zanedbáváno bývá na obou stranách stejně. I to, čemu se člověk v mládí přiučil, zapomene se v pozdějších letech pod nesmírnou tíhou světského vzdělání a zaměstnání. Odtud pochází též, že člověk neumí často ani podstatných věcí o víře a náboženství, o mravech, ano dokonce nezná oněch zákonů a povinností, jež pod těžkým hříchem zavazují. Nad to žijeme v době, v níž křesťanský život z rodin a ze společnosti vymizel takřka beze stopy, kdy výchova či vzdělání často nejen úplně odkřesťaněna, nýbrž téměř víře nepřátelsky zařizena jest; kdy celá zátopa zaplavuje víře nepřátelskými knihami a spisy města a dědná, z nichž mladí i staří, vznešení a obecný lid, vsávají víru hubiči jed den za dnem, dříve a později. Kdo se bude diviti, že v naší době, která se honosí obzvláště vzděláním a osvíceností, ukazuje se nevědomost ve věcech víry, že mnozí ani zodpovídati nedovedou žádné už otázky katechismu? Proto kolísají tak mnozí z pochybnosti do pochybnosti, až konečně upadají do propasti nevěry a řítí se konečně do bezedných hlubin bezbožectví. Výchova, která odmítá ruku církve, vzdělání, jež Ducha sv. vylučuje, osvěta, jež ohrožuje svatou víru, jest výchovou, vzděláním a osvětou pro peklo. A tak musí lkáti svatá matka církev slovy proroka nad těmito syny lidskými: »Ty, které jsem vychoval a kojil, strávil můj nepřítel.« (Pláč 2, 22.)

Tito nepřátelé Boha a církve však jsou obyčejně též právě takoví nevědomí v věcech víry a náboženství, ač jinak lidé velikého vědění a vzdělání, autority a velikého vlivu, ano často takoví, kteří svým postavením zavázáni by byli, aby pečovali o víru svých bližních. Proto jest zneužívání autority dalším zdrojem pochybování u víře. Nebo když rodiče a představení nenechají spatřiti na sobě žádné známky víry, zanedbávají úkony náboženství, přestupují veřejně a drze příkázání boží a církve, a nutí sobě svěšené ke stejným přestupkům a též za různých příležitostí tupí, podezřívají a sesměšňují vše, co se týče víry, náboženství, církve a kněžství, tu jest přirozeno, že se matou též dítky a poddaní, a při takových odporech sami pochybovati začnou o víře samé. Když muži a ženy, kteří mají ve společnosti pověst vědy a vzdělanosti, zrovna této vědy a vzdělání použijí jako zbraně, aby hanili a tupili víru, tu je to přirozeno, že prostí a nevzdělaní lidé dovozují z toho: »Učení a vzdělání lidé musejí věci té rozuměti; bude tomu asi tak, jak praví«, a upadají pak sami do bludu a pochybování u víře, a bývají tak o nejsvětější statky připraveni.

Když staří nevěřícími jsou, ký div, že též mladí nevěřícími se stávají! Když veliký dav už nekřesťansky smýšlí, mluví, jedná a žije, jak lehko pak se stává, že též jednotlivci tímto velikým proudem uchvázeni bývají!

Co však se musí teprv díti, když tak vlivné hlavy vyhlásí se nad to ještě za nepřátelské oproti nosičům víry, oproti církvi a kněžství, a nepřestávají podezříváním, lží, pomluvou, hanopisy

a skutky útočiti, potírati a napadati? Nemusí ta pochybování u víře a nevěra, ano zášť proti víře všeobecnou býti? A takový as je stav za naší doby. Než jsou tito nevědomí u víře od Boha stanovení učitelé víry? Jsou tito nepřátelé víry onino, o nichž Kristus řekl: »Kdo vás slyší, mne slyší?« (Luk. 10, 16) A byt by se i sebe více vychloukali vědou a vzděláním, a osvojovali si soud o církvi a náboženství, o víře a mravech, smíme jich v tom poslouchati? Svati apoštolové nás poučili jinak; neboť sv. apoštol Jakub volá těmto lidem hrozná slova vstříc: »Nechlubte se a nelžete proti pravdě. Neboť to není moudrost, jak shůry pochází, nýbrž pozemská, zvířecí, pekelná.« (Jak. 3, 14. 15.) Sv. apoštol Pavel pak píše ke Galatským: »Divím se, že se tak brzo odvracetí dáváte od toho, jenž vás k milosti Kristově povolal, k jinému evangeliu, kdyžte přece není žádného jiného; jen několik lidí jest, kteří svádějí vás a hledí evangelium Kristovo zkomoliti. Než, kdybychom i my anebo anděl s nebe hlásal vám jiné evangelium, než my jsme vám zvěštovali; ten budiž proklet.« (Gal. 1, 6.—8.) A sv. apoštol Petr píše o nich: »Hanobí, čemu nerozumí, a zahynou ve své zlobě.« (Petr 2., 12.) Proto nás napomíná Kristus sám: »Vizte, aby vás nikdo nesvědil!« (Mat. 24, 4.)

Jiným zdrojem pochybování u víře jest pycha a ještě hroznějším pramenem, ano největším jest zkaženost srdce. Neboť nevinnost nepochybuje, ctnost nepochybuje též, ano i sama kajcnost a zkroušenost nepochybuje, poněvadž tito lidé nemají se čeho od víry obávati, za to však všeho se nadíti mohou pro čas a věčnost. Hříchu však, zlobě a nekajcnosti hrozí víra hrozným soudem, hroznou věčností, časnou a věčnou záhubou, nevyhasitelným peklem. Odtud hesla hřšníků: Smilstvo není žádný hřích, nýbrž jen slabost lidská; věrnost manželská jen zákon lidský, aby trochu pořádek byl zachováván; zpověď jest vynálezem kněží; peklo a čert jsou jen strašidla; po smrti jest po všem, a jak ono vše tupení víry znáti může. Tím chtějí svědomí své utlumiti.

Nejmilejší! Hle, to jsou prameny pochybování u víře. Chceme-li jich uchránění býti, zacpěme je anebo vyhýbejme se jim. A toto jsem dnes mluvil nikoli z huňvu nad spláním nevěřících, jimiž nás zasypávají, nýbrž ze soustrasti nad dušemi, jež tak ohavně klamány bývají; nikoli, abych bědoval nad lžemi, potupami a hanou, kterou vylévají stále nepřátelé víry na nás kněží, nýbrž abych želel svedené nevinnosti, zkažené ctnosti, záhuby nesmrtelných duší, děsného zpuštění království božího; z lásky k vám a k nim, abychom všichni spasení byli v neochvějně a živé víře v Krista, nejen Syna Davidova, nýbrž i jako Syna božého, »jehož Otec posadil po pravici, až by položil nepřátele jeho za podnoží nohou jeho (Žalm 90, 1.) a jemuž dal jméno, jež jest nade všeliké jméno, aby ve jménu Ježíše klekali, kdož jsou na nebi, na zemi a pod zemí, všichni vyznávali, že Ježíš Kristus jest ve slávě Boha Otce«. Amen. (K Filip. 2, 10. 11.)

Neděle sedmnáctá po sv. Duchu.

Druhé přikázání jest podobno prvnímu.

»Druhé pak podobné jest tomu: Milovati budeš bližního svého jako sebe samého.« (Mat. 22, 39.)

Chceme-li do života věčného, do věčné blaženosti vejíti, musíme zachovávatí přikázání. To praví Kristus Pán výslovně slovy: »Chceš-li do života vejíti, ostříhej přikázání.« (Mat. 19, 17.)

Všechna přikázání dají se však shrnouti ve dvou přikázáních, v přikázáních lásky k Bohu a k bližnímu. V dnešním evangeliu ptá se jeden učitel zákona: »Mistře, které jest největší přikázání v zákoně?« I řekl mu Ježíš: »Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého a z celé duše své a ze vši myslí své. Toť je to největší a první přikázání. Druhé pak jest podobno tomu: Milovati budeš bližního svého jako sebe samého. Na těch dvou přikázáních všechen zákon záleží i proroci.« A sv. Jan (I. 4, 21.) dí: »A toto přikázání máme od Boha: Aby kdo miluje Boha, miloval i bratra svého.«

Tedy přikázání druhé není jiné, nestojí níže, nýbrž je prvnímu podobno.

Tím se ovšem nepraví, že nezáleží na tom, koho nejdříve miluji, Boha či bližního, neboť Bůh má býti nám vším. Vůle boží ve všem, vůle boží přede vším, vůle boží nade všechno! I sebe máme více milovati nežli bližního. »Neboť to jest pravidlo lásky,« píše sv. Augustin, »aby člověk přál i bližnímu dobro, které si sám přeje a nepřál mu nic zlého, co si sám nepřeje.« Tak vykládá tuto lásku i božský Spasitel slovy: »Všecko, cožkoli chcete, aby vám lidé činili, i vy činite jim.« (Mar. 7, 21.) Jak dí přísloví: »Co nechceš, aby ti jiní činili, nečiň také jim.«

Obě přikázání jsou sobě podobná pro tutéž pohnutku: Když miluji Boha, miluji ho pro něho samého, a když miluji bližního, miluji ho pro Boha samého, jako i sebe miluji pro Boha. Proto jest láska k bližnímu láska k Bohu. »Jedna a táž láska jest, kterou Boha a bližního milujeme,« píše sv. Augustin, »ale Boha milujeme pro něho samého, sebe a bližního milujeme pro Boha.«

A tak dnes chceme blíže uvažovati o pravdě: Obě přikázání lásky jsou si podobná.

P o j e d n á n í.

I.

Obě přikázání lásky jsou si podobná, poněvadž obě mají tutéž pohnutku.

Každý člověk jest obraz boží. Bůh jest duch; člověk má duši, která jest nesmrtelný duch. Bůh jest věčný, duše lidská je nesmrtelná. Bůh jest pravda sama, jest nejvyšší svatý; člověk může

pravdu a dobro poznávati, milovati, voliti. Bůh jest všemohoucí, může vše, co chce, a člověk může činiti, co za pravdu a dobré uzná, zkrátka člověk je stvořen dle obrazu a podobnosti božího. Když však pozemského krále samého ctíme v jeho obrazu, máme i Boha ctíti v jeho obrazu.

Uctíváte i vy obrazy svatých, ano i vám jen milých osob. Nosíte je leckdy na krku, dáváte je i do zlata. Nehněvalo by vás, kdyby někdo chtěl zneuctíti tento vám drabý obraz? Proč by vás takové jednání rozhněvalo? Vždyť jsou tyto obrazy leckdy jen ze dřeva nebo špatného papíru. Ano, odpovídáte, i když jsou ty obrazy jen ze dřeva nebo papíru, pfece jsou to obrazy osob nám tak milých. Kdo je zneuctívá, zneuctívá osobu, kterou představují. Váš úsudek jest správný. Ale je-li tomu tak, proč zneuctíváte svého bližního? Není-liž i on živý obraz našeho velebného Boha? Třeba by byl jen ze dřeva, t. j. třeba by byl dřevěný, hrubý, neotesaný, nezpůsobný, svárlivý, pfece jest obraz boží. A proto máme i bližního jako obraz boží ctíti a milovati.

A nejsme-liž dále všichni dítkami božími, alespoň poněvaď máme všichni jednu lidskou přirozenost, kterou nám všem tentýž Bůh dal. Kdo však otce miluje, má také jeho dítky milovati; milujeme-li Boha, musíme i jeho dítky, lidi, milovati. Nemilovati je znamenalo by zarmoutiti otce. Proto nemůže nikdo milovati Boha, kdo nemiluje lidí; proto je druhé přikázání prvěmu podobno, láska k bližnímu jest láska k Bohu.

To je také příčina, proč Bůh vše, co prokazujeme nebo odpráme bližnímu, počítá nám jako bychom to jemu prokázali nebo odepřeli, jak to o soudném dni slavnostně prohlásí. Nejprve spravedlivým na pravici řekne: »Pojďte, požehnaní Otce mého, vládněte královstvím vám připraveným od ustanovení světa . . . Amen, pravím vám, cožkoli jste učinili jednomu z bratří mých nejmenších, mně jste učinili.« Těm na levici pak řekne: »Odejděte ode mne, zlořeční, do obně věčného, kterýž jest připraven dáblu a andělům jeho . . . Amen pravím vám, čehož jste nečinili jednomu z bratří mých nejmenších, ani mně jste nečinili.«

Proto také řekl božský Spasitel Šavlovi, který pronásledoval křesťany: »Šavle, Šavle, proč mne pronásleduješ?« a »Já jsem Ježíš, kterému se protivíš.« Naopak, co dobrého činíme bližnímu, počítá nám, jako bychom jemu činili, jak ukazuje příklad sv. Martina. Ten rozpůlil plášť a daroval polovici žebráku, Kristus se mu v noci ukázal a děl: »Tímto pláštěm Martiu mne přioděl.« Bůh sám jaksi staví se před našeho bližního, aby ho chránil; kdo uráží bližního, uráží Boha.

Nyní chápeme, co píše sv. Jan (1. ep. 4. 20 d.): »Řekl-li by kdo, že miluje Boha a nenáviděl by svého bratra, lháf jest. Neboť kdo nemiluje bratra svého, kteréhož vidí, Boha, kteréhož nevidí, kterak může milovati? A toto přikázání máme od Boha: Aby kdo miluje Boha, miloval i bratra svého.« Boha nyní ještě viděti nemůžeme, ale budeme na něho jednou tváf v tváf patřiti. Jak dojdeme této milosti? Tím, že nyní v bližním, kterého vidíme,

milujeme Boha, kterého nevidíme, jak smíme doufat, že Boha budeme jednou na věčnosti viděti?

Láska k bližnímu má býti láska k Bohu, poněvadž máme v bližním jako v obraze Boha viděti, ctíti a milovati. Obě přikázání mají tutěž pohnutku. Boha máme milovati pro Boha a bližního máme také pro Boha milovati. Proto jsou obě přikázání sobě podobná, poněvadž mají tutěž pohnutku. »Je to jedna a táž láska, kterou Boha a bližního milujeme; ale Boha milujeme pro Boha, sebe pak a bližního pro Boha.« (Aug.) A sv. Řehoř Veliký píše: »Když někdo míní, že někoho miluje, ale nemiluje ho pro Boha, nemá lásky, nýbrž míní jenom, že lásku má.« »Jako všechny větve stromu z jednoho kořene vycházejí, tak se rodí všechny ctnosti z jedné lásky k Bohu. A větev dobrých skutků neukazuje žádné zeleně, nezůstane-li v kořenu lásky. Přikázání božích je mnoho a přece jen jedno, mnoho je jich na základě rozdílností jednání, jedno je jen na základě jednoho kořene lásky.« Tak kreslí sv. Řehoř jednotu lásky k Bohu a lásky k bližnímu. »Bůh zapaluje v nás oheň lásky, abychom nemilovali toliko jeho, nýbrž též vše, co on miluje,« praví sv. Lev Veliký.

II.

Jaké důsledky z toho vyplývají?

1. Z toho následuje, že na těch dvou přikázáních celý zákon záleží i proroci; neboť láska jest vyplnění zákona. Když milujeme bližního pro Boha, plníme tím všechny povinnosti k bližnímu; když milujeme sebe samy pro Boha, plníme tím všechny povinnosti k sobě, a když milujeme Boha pro něho samého, plníme tím všechny povinnosti k Bohu. Tím jest jasno, že zachováváme všechna přikázání, celý zákon, když zachováváme obě přikázání lásky, lásky k Bohu a k bližnímu; neboť v Bohu se s bližním scházíme, v Bohu jsme s bližním spojeni. Láska k sobě a k bližnímu jest láska k Bohu. »Jen tím ukazuje člověk svou lásku k sobě samému, když miluje v sobě původce své přirozenosti a vedle sebe v bližních soudruhy své přirozenosti. Právem záleží na těchto přikázáních všecken zákon i proroci; právem jest celý, široký obsah všech požadavků v těchto krátkých, nemnohých slovech úplně a zevrubně vystižen.« (Lev Veliký.)

2. Láska k bližnímu jest láska k Bohu. Proto je s oběma spojena tatáž odměna a tentýž trest.

Kdo lásku k Bohu odpírá, má k očekávání život v nemilosti, odsouzení, věčné zatracení — kdo lásku k Bohu koná, tomu se zajišťuje milost boží, blažená smrt, milostivý soud, radostné nanebevstoupení.

»Miluje-li kdo svět, není lásky Otcovy v něm.« (I. Jan 2, 15.) »Kdybych jazyky lidskými mluvil i andělskými a neměl bych lásky, byl bych jako měď zvučící aneb zvonec znějící. A kdybych měl prorocství a znal všechna tajemství i všeliké umění, a kdybych

měl všecku vůru, tak že bych hory přenášel, a neměl bych lásky, nic nejsem. A kdybych rozdal na pokrmu chudých veškeren statek svůj, a kdybych vydal tělo své, tak že bych hořel, a neměl bych lásky, nic mi to neprospívá.« (I. Kor. 13, 1.—3.) »Kdo miluje otce neb matku více nežli mne, není mne hoden; a kdo miluje syna nebo dceru více nežli mne, není mne hoden.« (Mat. 10, 37.) »Nemiluje-li kdo Pána našeho Ježíše Krista, budiž proklet.« (I. Kor. 16, 22.) To jsou výroky Písma sv. Jasnými slovy ukazují nám smutné následky odírané lásky k Bohu.

Naopak zase čteme: »Bůh láska jest, a kdož v lásce zůstává, v Bohu zůstává a Bůh v něm.« (I. Jan 2, 16.) »Miluje-li kdo mne, řeč mou zachovávatí bude, a Otec můj bude ho milovati a k němu přijdeme a přibyték u něho učiníme.« (Jan 14, 23) »Ani oko nevidalo, ani ucho neslychalo, ani na srdce lidské nevstoupilo, co připravil Bůh těm, kteří jej milují.« (I. Kor. 2, 9.)

Jako lásce k Bohu, tak i lásce k bližnímu zajišťuje se milost boží, blažená smrt, milostivý soud, radostné nanebevstoupení — ale odírané lásce k bližnímu hrozí život v nemilosti, smrt v hříších, nemilosrdný soud a věčné zatracení.

Tak čteme v Písmě sv.: »Milujeme-li se vespolek, zůstává Bůh u nás a láska jeho v nás dokonalá jest.« (I. Jan 4, 12.) »Láska všecko provinění přikrývá.« (Přisl. 10, 12.) »Láska přikrývá množství hříchů.« (I. Petr 4, 8.) »Blahoslavený, kterýž nad nuzným a chudým rozpomíná se: v den zlý vysvobodí jej Hospodin.« (Žalm 40, 2.) »Nejmilejší! Milujme se vespolek, neboť láska jest z Boha. A každý, kdo miluje, z Boha se zrodil a zná Boha.« (I. Jan 4, 7.)

Jak veliká zaslíbení jsou lásce k bližnímu dána, tak veliké hrozby jsou pro zanedbávanou lásku. »Každý, kdo nenávidí bratra svého, vražedník jest, a víte, že žádný vražedník nemá života věčného v sobě zůstávajícího.« (I. Jan 3, 15.) »Kdo zacpává ucho své ke křiku chudého, i sám křičeti bude a nebude vyslyšán.« (Přisl. 21, 13.) »Soud bez milosrdenství tomu, kdož neučinil milosrdenství.« (Jak. 2, 13.) Také při posledním soudu řekne Spasitel k zavrženým, že důvod jejich soudu jest, že bližního nemilovali a dobré mu neprokazovali. Proto »hřích své almužnami vykupuj.«! (Daniel 4, 24.)

Tak jsou i co do důležitosti obě přikázání podobná a obě mají též zaslíbení a tytéž hrozby.

3. Láska k Bohu a k bližnímu je jedna láska, láska k Bohu: proto dostávají skutky obou touž láskou tutéž cenu.

Láska k Bohu dodává veškerému našemu jednání cenu, t. j. souhlas s jeho boží vůlí dle výslovných slov Páně: »Kdo má přikázání má a je zachovává, tenť jest, kterýž mne miluje.« (Jan 14, 21.) Bez lásky jest naše jednání i hříšné a trestuhodné. Čím více však naše jednání s vůlí boží souhlasí, tím cennější a záslužnější jest. »Váha má jest láska,« nechává sv. Augustin Boha mluvit.

Tatáž láska k Bohu musí i skutkům lásky k bližnímu cenu dodávati. Co má sbírky pro potřebné, v neštěstí upadlé pořá-

dati? Láska k Bohu. Co má nemocnice, sirotčince stavěti, aby Bůh zakladatelům požehnal? Láska k Bohu. Co má nahé odřívati, hladové krmiti, žíznivé napájeti, aby se to Bohu líbilo? Láska k Bohu. Co činí, že zdvořilost, ochotnost, trpělivost před Bohem cenu mají? Láska k Bohu.

V jednáni svém nehledati Boha znamená hledati sebe — netoužiti po záslužbě božím znamená svůj soucit ukojiti — nehledati slávu boží znamená hledati chválu lidskou, to nesouhlasí s vůlí boží, to není láska k Bohu, a proto také to není láska k bližnímu; jedna nedá se od druhé odloučiti.

4. Poněvadž má láska k bližnímu býti láskou k Bohu, musí se jako tato na všechny lidi vztahovati.

Mnohý se vymlouvá: »Ten člověk je mi cizí.« Může ti býti cizím i Bůh, kterého v každém člověku jako v jeho obraze milovati máš? »Ale ten člověk je mi protivný.« Může ti býti protivným i Bůh, kterého v každém člověku milovati máš? »Ale ten člověk nezasluhuje si mé lásky.« Nezasluhuje ji také Bůh? »Ale jest veliký hříšník.« Nuže, miluj v něm znetvořený, porušený obraz boží, který ještě vždy první krásu svou obdržeti může, dokud žije.

5. I mezi sebou spojuje nás láska k Bohu. Či proč dal Bůh jednomu bohatství, druhému chudobu — jednomu moc, druhému slabost — jednomu povýšenost, druhému poníženost — jednomu sílu duchem svým tvořiti, druhému sílu rukama pracovati — jednomu zdraví, druhému nemoc? Proč? Pro lásku k bližnímu, aby jedni v darování, druhí v přijímání, všichni však v lásce spojeni byli.

Proč Syn boží, když po zemi putoval, rozbořil stěnu, která oddělovala muže a ženu, rodiče a děti, svobodné a otroky, židy a pohany, vzdělané Řeky a nevzdělané barbary? Proč? Pro lásku k bližnímu.

Proč tak často a slavnostně prohlásil, že chce, aby všichni lidé dohromady tvořili »jedno království«, »jednu rodinu«, »jedno tělo«, ano, aby byli jedno, jako tři božské osoby jedno jsou? Pro lásku k bližnímu.

6. Samozřejmě musíme jak lásku k Bohu, tak i lásku k bližnímu skutky dokazovati.

»Synáckové moji, nemilujmež ani slovem, ani jazykem, ale skutkem a pravdou.« (I. Jan 3, 18.) A poněvadž láska k bližnímu jest vlastně láska k Bohu, je tak silná, že všecko dovede. »Silné jest milování jako smrt, tvrdé jako peklo horlení: lampy jeho jsou lampy ohně a plamenů. Vody mnohé nemohou udusiti lásky, aniž řeky zatopí ji: dával li by člověk všechny statek domu svého za milování, jako ničímž pohrdne jí.« (Píseň Šalom. 8, 6. 7.)

To dokázal sv. Pavel, který důvěrně volá: »Kdo nás odloučí od lásky Kristovy?« (Řím. 8, 35.) Proniknutí touto láskou jsou lidé s to přinášeti největší oběti pro bližního, mohou se sami

nejpotřebnějšího zřelci, vydávají kněží, milosrdní bratři a sestry s radostí zdraví i život v největší nebezpečí a největší nepřátelě podávají si ruce. Obě lásky jsou sobě silou a mocí podobny.

7. Jako láska k Bohu, jest konečně i láska k bližnímu věčná. Neboť láska nikdy nepřestává. (I. Kor. 13, 8.)

Obě lásky jsou jaksi bliženci, kteří se v touž hodinu rodí, a láska k Bohu se jmenuje potud první a láska k bližnímu potud druhá, poněvadž máme milovati bližního pro Boha, nikoli však Boha pro bližního; jinak jsou obě lásky stejné a nemohou se od sebe odloučiti. Nemůžeme v pravdě bližního milovati, když nemilujeme Boha, a Boha nemůžeme milovati, když nemilujeme bližního. Proto jest mezi oběma láskami ještě vřelejší poměr nežli mezi bliženci; neboť ti sice spolu se rodí, ale nemusí stále spolu žíti a umříti, kdežto obě lásky jsou takového druhu, že jedna bez druhé býti nemůže.

Právem se obě lásky přirovnávají též dvěma plamenům, které jsou jeden oheň — též lásce, která má dvě ramena, jedním obsahuje Boha, druhým bližního. »Láska má dvě křídla. Pravé křídlo jest láska k Bohu, levé láska k bližnímu.« (Sv. Bernard.) Amen.

Hlavně dle P. Václava Lercha S. J.
Jan Nep. Jos. Holý O. Praem. farář v Holišově.

Na sv. Václava.

Náboženství a práce zlaté dno národa.

Láska k moudrosti jest ostřihání jejích
příkázání. Kn. Moudr. 6. v. 19.

Když před třemi roky otevřen hrob sv. Václava, jak při podobných příležitostech bývá, dostavili se nejpřednější muži k slavnému výkonu jako svědci jeho. Nalezeno vše, jak bylo protokoly z let minulých zaznamenáno. Lebka sv. knížete odpovídá věku mladému, neboť nemá ani švů, které při starším muži se dostavují. Ta lebka světce uctívána a líbána citeli a jistě právem, neboť jest to lebka jednoho z nejmoudřejších, ne-li nejlepšího knížete, který v tomto království vládl, jest to ostatek muže, jenž pravým způsobem tuto zemi a lid její miloval. Jest to lebka pravého dědice či ochránce této země. Odkud ta moudrost v tak mladé hlavě? Jeho moudrost nebyla z něho, ale pocházela z té lásky, jakou choval k Moudrosti věčné, o níž dnešní čtení jedná, a z níž jsem vzal slova základní k dnešní řeči: láska k moudrosti jest ostřihání jejích příkázání. Miloval sv. Václav moudrost a proto věčně kraluje a proto byl nazván také hlavním ochráncem této země. Ta moudrost jest podmínkou trvalého požehnání. Chceme-li býti milovníky své země a lidu, musíme

rovněž milovati moudrost, kteréž kořenem a korunou jest bázeň boží. Proto náboženství jest onou věčnou Moudrostí, kterou musíme milovati, chceme-li duši svou, to boží království, zachovati. V den sv. Václava, chci poukázati ku pravdě, že sv. Václav jest naším ochráncem, že miloval náboženství a práci, které tvoří zlaté dno blahobytu národa. Kéž všichni se držíme té zásady.

P o j e d n á n í.

I.

Náš sv. Václav odchován ve velikého krále našeho právě sv. náboženstvím, které v srdci jeho šlechtetným zapustilo hluboko kořeny. Umřel mlád a záhy, ale vykonal dílo veliké osvětčné, které zachovalo náš národ. Bylo to pokřesťení národa, které bylo — dle Palackého — životní podmínkou, poněvadž národ méně vzdělaný podléhá vzdělanějšímu jako slabší. Tak sv. Václav svou zbožností stal se otcem vlasti, silným a slavným.

Největším statkem národa jsou zásady životní. Ty obsahuje právě sv. náboženství, čím božské pravdě bližší, tím působivější. Sv. kníže péči měl o křesťanskou vzdělanost svého lidu a proto stal se jeho dobrodincem v Čechách, jako nedlouho před tím sv. Cyrill a Methoděj na Moravě, dobrodinci čechoslovanského lidu, na něž s vděčností má býti pamatováno.

Tuto kulturu křesťanskou, která tvoří základ blahobytu národa, šfílil trojím prostředkem: 1. kostelem, 2. školou, 3. spravedlivým soudem. Jest jisto, že sv. Václav dbal o rozšíření sv. evangelia mezi svým národem a proto pečoval o zřízení kostelů a sice v každé župě, či v každém kraji. Pečoval o dostatečný počet kněží v Čechách, kteří by zde pracovali. Jak veliká to byla práce pochopíme, když si vzpomene, že to byly začátky křesťanství v Čechách. Jistě má zásluhu ten, kdo zoral znovu zky-přenou již půdu, ale kdo oral první brázdu na úboru nevzdělaném, ten měl větší práci a větší zásluhu. Sv. Václav táhl první brázdu na lánu křesťanské kultury v Čechách.

2. Druhý prostředek byla křesťanská škola, kterou chtěl šířiti moudrost boží a lásku k ní, aby z ní vyšlo zachování příkázání a z toho blaho národa. »Vychování, základ blaha,« jest nápis na škole mého rodiště. Pravdu povídá, jestli jest správné vychování. Pouhá učnost bez výchovy není základem štěstí. Vychování jest více než naučiti se jistým poučkám. Výchova znamená naučiti se správně žíti, dle moudrosti boží, která jest pravidlem života lidského. Mnozí lidé mýlí se a věnují největší péči naučení se jistým vědomostem bez ohledu na ušlechťení srdce. To není moudré. Slova sv. Pavla o milosti boží dají se také použiti o vzdělání hlavy bez vzdělání srdce. »Kdybych měl proctví a znal všechna tajemství i všeliké umění — a neměl bych lásky — nic nejsem.« (I. Kor. 13, 3.) Lásky k Bohu a bližnímu. Jeho život byl celý školou křesťanské ctnosti: lásky k Bohu a bližnímu. Co prospěje mnoho věděti a nic dobrého činiti? V tom

tedy byl dobrodinec lidu, že o křesťanskou moudrost a vzdělanost pečoval.

3. Však nezanedbával ani třetího prostředku: spravedlnosti v soudu. Bohužel vždy budou lidé, kteří při zvrhlé vůli své budou činiti zlé a obtěžovat bližního svého a musí býti ruka kárná a soud. Náš sv. kníže při vši své milé a ušlechtilé povaze nebyl slaboch, jak jej někteří neznalí dějin líčí, nýbrž byl muž rozhodný, statečný, který slabým a chudým nedává ubližovati od nikoho. Proto zřídil v župních hradech soudy, aby zde se mohli dovolati práva, kdo utrpěli bezpráví. Toť byl základní kámen třetí pro blaho národa našeho. Krásně o něm praví legenda, že nedával nikomu ubližovati od nikoho. To jest svědectví vznešené pro našeho sv. kněze. Tato duchovní trojice základních kamenů blahobytu národa: zbožnost upřímná, výchova křesťanská, spravedlivý soud, provázeny jsou i snahou o hmotné povznesení národa: prací a láskou k práci a moudrým užíváním užitek práce. O tom v dle.

II.

Práce své slávy a cti došla sv. evangeliem, jež hlásáno Spasitelem, kterýž i slul synem tesaře. Čest práce a posvěcení začíná křesťanstvím. Pohané pokud byli svobodní nosili zbraň, otroci konali práce a byli v opovržení a bez práv. Tak bylo i u našich slovanských předků.

Sv. náš kníže posvětil práci svým příkladem, který mnohým věci neznalým sloužil za záminku utrhačnosti. Oni z toho soudí, že byl příliš změkčilý a že zanedbával povinnosti vládařské. Nepravě soudí. Jestliže sv. Václav z lásky k svátostnému Spasiteli i pšenici osil i víno pěstoval, nesmíme z toho soudit, že to bylo hlavní jeho zaměstnání, nýbrž jeho volná zábava, kterou posvětil láskou k Bohu svátostnému. Ta přehoušel pšenice, které jest třeba na hostie, a ten krapet vína, jež přinesl k oltáři, to nevyžadovalo více práce než záhon růží, neb některý hon pro zábavu konaný bez újmy povinností velikých, které ukládá koruna vládařská, pod níž umdlévá hlava více než pod čepcem. Ale tato krásná zábava knížete prací, byla školou práce, jako byla u mnohých svatých a světic božích.

Jeho živá víra v přítomnost Pána Ježíše ve vel. Svátosti vedla jej, aby spolupůsobil jak jen mohl a svou víru na jevo dal. Jistě byl to příklad, jež mocně táhl a působil k ušlechtnění mysli a upevnění víry. A tato láska sv. Václava k Moudrosti boží, jistě vedla i ostatní k zachovávaní přikázání božích. Hrabě Montalembert vypráví v dějinách mnichů západních o sv. Ermefriedovi, synu krále Chlotara, že vstoupil do řehole a žil v horách jurských, kdež odchovával lid ku práci: Jako prostředek výchovný užíval v neděli posvěcených chlebů, které lidu kladl na ruce. Když viděl upracovanou ruku, políbil ji a dal na ni požehnaný chléb. Hrabě Montalembert praví, že nezná nic tak dojemného v dějinách jako

úctu tohoto královice ku práci. Na sv. Václavu máme ještě vznešenější příklad. On ctí práci — rukou vlastní a posvěcuje ji láskou k nejsv. Svátosti oltářní — bez zanedbávání každé jiné povinnosti.

Na počátku dějin naší křesťanské vzdělanosti, kde musely býti odstraněny mnohé předsudky, byl příklad sv. Václava drahocenný, jak pro úctu k práci tak pro víru v nejsv. Svátost oltářní.

Z té lásky a úcty sv. Václava k práci vzešla bohatá žeň následování jeho, a to bylo časným požehnáním této země. Lid jenž práci miluje a s výdělkem mravně nakládá, žije život blažený. Z úcty sv. Václava k Ježíši v nejsvět. Svátosti oltářní přitomnému vzešla úcta i k bližním všem. Ta úcta zabránila daleko více zlým skutkům než zákony sebe bystřejší. Však z toho si vezmi povzbuzení sám každý pro sebe.

Blahobyt rodiny i národa celého spočívá na těch dvou pilířích sv. Václava: na zbožnosti a lásce k práci. Jedna bez druhé vždy jest vadna. Zbožnost bez práce i práce bez zbožnosti. Přibyloby blahobytu v poslední době valně, ale není pokoje, ježto není ducha zbožného, který by rád a ochotně zachovával přikázání boží.

Kdo z vás by nechtěl viděti děti šťastné. Když chcete děti šťastné mít, vedte je v duchu sv. Václava: křesťanskou výchovou k spravedlnosti a příkladem vlastním ku práci a užívání rozumnému ovoce práce. Jest to věta pro spořádaný život nesmírně důležitá: že náboženství a práce jsou zlatým dnem blahobytu národa. Jest v nich životní moudrost, která vede k zachovávaní přikázání božích a ku neporušenému životu a životu věčnému. Amen.

Fr. Vaněček.

Na slavnost sv. Václava.

Svatý Václav jest vzorem křesťana i vlastence.

Napsal Dr. Karel L. Řehák.

1. Životy svatých jsou obrazy toho, jak bychom měli i my dle víry křesťanské žít. Kdo chce ale dle víry té žít, musí ovšem předem pravdy evangelia naučiti se znáti, a pak dle jich návodů život svůj pořádati. Tak to věru činili všichni praví křesťané.

Jestliže se ale někteří pak zvláště v některém národě dokonalým životem křesťanským vyznamenávali, takové Bůh ve své prozřetelnosti oslavil i zázraky, aby na ně krajany jich upozornil, a oni dokonalý život jich za vzor pro sebe si brali. Když pak církev Páně byla upozorněna na zázraky, jež Bůh na přímělu toho kterého dokonale žijícího křesťana učinil, zkoumá co nejpečlivěji, zdali skutečně zázraky ty se staly; a pak opět přísným šetřením zkoumá dlouho a velmi ohebně i život zá-

zračně od Boha oslavených, zdali oni skutečně konali způsobem hrdinným, obyčejnou míru daleko přesahujícím čtyři základní ctnosti. A teprve když i zázraky i vzorný hrdinný život křesťanský byly při některém křesťanu naprosto zjištěny, prohlašuje ho za světce, a staví ho za vzor ostatním věřícím k následování, zvláště ovšem z jichž středu byl vyšel; ano tímto ustanovuje ho i za zvláštního patrona či ochránce v nebesích.

Tak učiněn jest příkladně sv. Leopold patronem Rakous, král sv. Štěpán patronem v Uhrách a podobně kníže sv. Václav a kněz Jan Nepomucký předními patrony země české.

Základní ctnosti ale, jež při našem dnešním oslavenci se shledávají, že je způsobem hrdinným konal, a za to i od Boha skrze zázraky oslaven byl, jsou: a) opatrnost, b) spravedlnost, c) střídmost a d) statečnost.

2. První základní ctností jest tedy opatrnost.

Opatrný bedlivě uvažuje, co se v jednotlivých příhodách života jeho s vůlí boží srovnává, aby to i učinil a Bohu se zalibil. Opatrnost jest darem Ducha svatého a k Bohu zase vede.

Spasitel žádá, abychom v obcování s lidmi byli opatrní jako hadové (Mat. 10, 16.), kteří v nebezpečí života chrání hlavu svou ocasem, a raději ten obětují, nežli aby hlavu a tak i život ztratili. A tak máme býti opatrní i my, abychom raději vše svoje obětovali, nežli abychom Boha urazili a tak život věčný ztratili. Vždyť kdo by ztratil život svůj pozemský pro Boha, nalezne jej! (Mat. 16, 25.)

Celý život sv. Václava svědčí o takovéto opatrnosti jeho. Všechny své povinnosti konal věrně; jsa panovníkem, dokonalou péči měl o poddané své; a sice netoliko o jich blaho po smrti, ale i o blaho pozemské. Posvěcoval sebe, ale zakládal i po bradech kostely a školy, kde by se vzdělával milý lid jeho český. Že sousední Němci pod záminkou, aby prý pohanské ještě Čechy ku Kristu uvedli, činili nájezdy válečné do Čech: sv. Václav tím více na pokřesťanství Čech se přičíňoval, aby sousedům záminky k nájezdům odňal. Za tímž účelem i jiná česká knížata, jichž byl větší počet, pod svým žezlem spojil, aby spojenými silami tím spíše bojovným sousedům se ubránili. Sice od některých zrazen, nežli by dopustil zbytečného prolévání krve svého lidu, ku roční dávce do Němec se odhodlal. Ale císař Jindřich později poplatek mu opět odpustil, přeje si míti z knížete Václava, jehož svatý život byl seznal, raději přítele, nežli odpůrce.

Tak tedy svatý Václav, patron náš, o posvěcení své vlastní, i o časné i o věčné blaho lidu svého opatrně pečoval.

Každý stav má své těžkosti, svá pokušení; ale budeme-li se opatrně snažiti jako svatý dědic náš Václav, abychom vždy lépe vůli boží poznávali, a ji také dle okolností věrně plnili: tato pravá moudrost přivede posléze i nás do království věčného. (Moudr. 6, 21.)

Zel Bohu, že mnozí lidé žijí právě naopak! O vůli boží při svých snahách pranic se nestarají, Bohu sloužiti nedbají, ale jen o blaho pozemské pečují, tak jakoby tu na tom světě chtěl a mohli věčně býti. Vede-li pravá moudrost do království věčného, kam může přivésti naposled člověka nemoudrost hříšná?

3. Svatý Václav měl ale netoliko bohuľibou opatrnost, ale také dokonalou křesťanskou spravedlnost, druhou ctnost základní.

Spravedlivý dává a prokazuje, čím jest komu povinen, řídě se rozkazem Páně: »Dávejtež co jest císařovo císaři, a co jest Božího Bohu.« (Mat. 22, 21.) Křesťan spravedlivý plní tedy zevrubně povinnosti své k Bohu, ale prokazuje dle vůle boží i bližním, čím jest komu povinen, a spravedlivým jest i ku své duši i ku svému tělu.

Sv. Václav konal takovou spravedlnost proti každému Bohu v nehlubší pokoře věrně sloužil; ale jakožto kníže spravedlivě také bránil přehmatům velmožů, nedal ubližovati chudým, vdovám i sirotkům. Mírným byl i ku provinilcům, aby snad meze spravedlnosti nepřekročil. Spravedlnost konal i ku své vlastní matce. Když byla u něho nařknuta, že mu o život ukládá, vykázal jí hrad Budeč za přebývání, odkud nesměla se uchýliti. Když pak později seznal, že udání pomluvačů na pravdě se nezakládají, k matce odešel, ji odprosil a do předešlých hodností zpět uvedl. Spravedlivý právě dává každému, čím jest povinen; a komu by nevědomky ublížil, tomu dává zadostučinění.

Toť ovšem zcela jiná spravedlnost, než jakou hlásají mnozí vrstevníci naši, kteří zákona božího vůbec se zřeknuvše, chtějí zrušiti i zákaz »Nepokradeš!« a zabrati každému i nejpoctivěji nabytý majetek na — rozdělenou!

A kdo by měl dělit, aby sám jsa nespravedlivý, udělil všem spravedlivě?! A když by bylo po dělení, jeden by šel podíl svůj probit, a druhý by chtěl si svůj díl ušetřit. Zítra mohlo by býti tedy dělení znova. A kdo by pak chtěl ještě pracovati, když by viděl, že člověk přičinlivý nemá za své námahy ničeho více míti, nežli lenoch a dareba? Z dělení majetku povstaly by nekonečné hněvy, vády a nepřátelství, v kterých musila by celá lidská společnost vyhynouti! Jako toho nikdo z lidí nedokáže, aby byli všichni lidé stejně zdraví i stejně způsobilí ku práci: tak toho také do skonání světa nikdo nedokáže, aby všichni lidé měli stejně majetku! Odporuje to také vůli boží; a toliko člověk nemoudrý může se něčeho tolik nesmyslného domáhati.

4. Sv. Václav konal hrdinně i třetí základní ctnost — střídmost.

Kdo jest střídmý, užívá všeho s mírou dovolenou, a krotí náruživost své. Jako Spasitel i na svatbu v Káni Galilejské šel: tak i sv. Václav přijal pozvání u bratra svého na hody, a veselil se při nich po způsobu rytířském. Přes nutkání rozmařilých velmožů neúčastnil se ale nemírného hodování, nýbrž pamatoval

spíše z přebytku svého na dobrodiní chudým, a na počty Pánu Bohu, až i od nerozvážných hodovníků života zbaven byl, když byl právě si přivstal po kvasu na jitřní.

5. Sv. Václav konal konečně i ctnost statečnosti.

Pomluvili ho někteří spisovatelé, jako by byl pro své služby chudině a knězi při oltáři myslí nestatečné býval. Ale jeho boje s Němci, a souboj, k němuž vyzval zpupného knížete kouřimského, aby prolil krve lidu svého zamezil, svědčí o tom, že pro Boha, pro spravedlnost, pro blaho svých bližních uměl býti rekem. A proto i naši zbožní předkové s písní svatováclavskou chodili do bojů a vítězili.

Dal-li nám sv. patron náš tak krásný vzor své opatrnosti, spravedlnosti, střídmosti i statečnosti, snažme se ho co nejvěrněji napodobiti, aby se i na nás vyplnila slova Páně: »Milujte mou- drost, abyste na věky panovali.« Amen.

LISTY VĚDECKÉ.

Znalost zákona v době války.

Důležité znáti zákon občanu, ježto neznalost neomlouvá před soudem. V době války velikou roli hraje vyzvědačství, které velkou zkázu může způsobiti, a proto zákon o něm obšírně jedná a je také trestá. Jest každého občana povinnost státi na stráži, proto uvádíme důležitá sdělení a výklad zákona o vyzvědačství a velezrádě, jak je podává »Slovník právnícký«, aby duchovní sami znali pojem a dosah a byli na stráži a jiné povzbudili k plnění vlastenecké povinnosti.

I. Pojem.

Vyzvědačství jest vypátrání poměrů, úmyslů, rozhodnutí určitého státu neb opatření odnášejících se k válečné moci jistého státu, kteráž povahou věci v tajnosti chována jsou, v tom úmyslu, aby sdělena byla s některým cizím státem nebo v čas války s nepřitelem. Činí se rozdíl mezi vyzvědačstvím politickým a vojenským. Politické vyzvědačství možné jest jak v čas míru tak i v době války a zamýšlí se jím vyšetřiti vnitřní poměry cizího státu, opatření a rozhodnutí správních orgánů vládních v zájmu jiné moci a učiniti jí o tom sdělení. Vyzvědačství vojenské týká se však výhradně jen tajených záležitostí a opatření, která odnášejí se k válečným poměrům a k vojenským opatřením a operacím nějakého státu. Co do skutkového podkladu vyzvědačství jest nerozhodným moment, zda pachatel jednal v úmyslu ziskuchtivém či v nějakém jiném úmyslu.

II. Obecní trestní zákon.

Dle obecního zákona trestního spáchán jest vyzvědačstvím nebo slíděním :

1. zločin velezrády, namířeno-li slídění k odtržení některé části od jednotného státního svazku neb objemu zemí císařství rakouského, nebo k způsobení nebo zveličení nějakého nebezpečí pro stát zevně, nebo ku vzpouře nebo k válce občanské uvnitř státu (§ 58c. zák. trest.; srv. čl. »Velezráda«).

2. Slídění nebo vyzvědačství spácháno jest jakožto zločin zvláštní ve smyslu § 67. tr. z. v těchto případech :

a) v případě války, aby se vypátraly poměry a předměty, kteréž vztahují se k vojenskému obhájení státu nebo k operacím armády, v tom úmyslu, aby se o tom daly nepříteli jakýmkoli způsobem zprávy; rovněž i ten, kdo stejným způsobem pouští se do jinakého vyrozumívání s nepřítelím a do jinakých podniků v tom úmyslu, aby rakousko-uherské armádě nebo vojsku s ní spojenému zjednal nějakou újmu a nepříteli nějaký prospěch (§ 67. odst. 2. tr. z.);

b) v míru dopouští se zločinu slídění ten, kdo vypátrá taková opatření nebo takové předměty, kteréž vztahují se k válečné moci státu nebo k vojenské obraně jeho, kteréž státem veřejně provedeny nebyly nebo za veřejné pokládány nejsou, v tom úmyslu, aby některému cizímu státu o tom podal zprávu.

3. Spoluviny ve zločinu tomto dopouští se:

a) Opominutým zabráněním ten, kdo mohl zameziti zločinu lehce a neuváděje sebe, své rodiny ani těch v nebezpečí, kdož jsou v zákonné ochraně jeho (§ 212. a 213. tr. z.);

b) ukryváním, t. j. zatajením oznámení vedoucích k odhalení zločinu nebo pachatele ve smyslu § 214. tr. z. nebo ukryváním zločince, podporováním schůzek takovýchto zločinců nebo jinakým přechováváním jich (§§ 214. a 215. tr. z.).

4. Přečinu se dopouští, kdo uveřejňuje v tiskopisech sdělení o plánu a směru vojenských operací císařského vojska nebo císařského loďstva, o pohybu, síle a rozestavení trup a lodí, o stavu opevňovacích prací konečně o uschování aneb o dopravě potřeb válečných, jestliže z povahy onoho sdělení nebo za daných okolností dalo se poznati, že by tím ohroženy býti mohly zájmy státu, nebo byl-li vydán zvláštní zákaz nečiniti takovýchto sdělení, ačli v tom neshledá se nějaký čin přísněji trestaný (čl. IX. zák. ze dne 17. prosince 1862 č. 8 ř. z. pro rok 1863).

5. Tresty:

a) Zločin slídění kvalifikující se jakožto zločin velezrády trestá se těžkým žalátem od 10 do 20 let, po případě žalátem doživotním (§ 59. tr. z.). Vyšetřování zločinu slídění ve smyslu § 67. tr. z. přísluší co do osob podléhajících pravomoci civilní soudům civilním; trest jest těžký žalát od 1 do 5 let. Byla-li prohlášena nebo vypukla-li válka, podléhají i civilní osoby pro zločin tento pravomoci vojenské (§ 7. zák. ze dne 20. května 1869 č. 78 ř. z.).

b) Pro přečin označený citovaným nařízením (čl. IX. zák. ze dne 17. prosince 1862 č. 8 ř. z. z r. 1863) tresce se vinník peněžitou pokutou od 50 do 500 zl., v čas vypuknutí války však nebo v době přímo hrozící války nastupuje za trest vězení od 14 dnů do 3 měsíců.

III. Vojenský trestní zákon

Dle vojenského zákoníka trestního (§§ 321. - 331.) tvoří zločin slídění zločin proti válečné moci státu a spáchán jest:

1. Za války nebo v době vojenského zbrojení tím, že vypátrá někdo sílu nebo stav válečné moci na suchu nebo na moři (na vodě), její zařízení nebo plány, její postavení nebo pohyby, stav jejího opevnění nebo polního tábora, zásoby nebo skladiště, vůbec takové poměry nebo předměty, kteréž vztahují se k vojenskému obhajování státu nebo k podnikům (operacím) armády nebo válečného námořnictva, a to v tom úmyslu, aby se o tom jakýmkoli způsobem dostalo zprávy nepříteli nebo oné moci, s níž válka vypuknouti hrozí.

2. V míru dopouští se zločinu vyzvědačství ten, kdo vypátrá taková zařízení nebo takové předměty, jež vztahují se k válečné moci státu a správou státní veřejně konány nebyly, ani se správou státní za veřejné nepokládají, v tom úmyslu, aby dostalo se o tom zpráv některému cizímu státu nebo náčelníkům (vojevůdcům) jeho (§ 324. voj. z. tr.).

3. Spoluvina: Spoluviny ve zločinu vyzvědačství dopouští se:

a) kdo za války nebo v době zbrojení úmyslně radou nebo skutkem pomáhá slídiči při vypátrání, při vyzvození nepřítelů, cizí moci neb náčelníků (§ 322. odst. 2. voj. z. tr.);

b) kdo v některou jinou dobu stejným způsobem nápomocen jest k tomu, by vypátraly se ony věci nebo aby se vypátrané sdělilo s cizím státem nebo náčelníky jeho (§ 325. odst. 2. voj. z. tr.);

c) spoluvina v zločinu vyzvědačství spáchána jest poskytováním výhod vyzvědači v době války nebo v čas vojenského zbrojení, t. j. úmyslným opominutím překaziti výzvědy, nebo úmyslným opominutím oznámení (neboli úmyslným neoznámením § 323. voj. z. tr.).

4. Tresty:

a) Za války postrestati sluší zločin vyzvědačství smrtí provazem a jestliže zločinec dopaden byl při činu nebo v čas války, nakládá se s ním podle práva stanného (§ 322. voj. z. tr.). Tentýž trest postihuje hlavní vinníky a spoluvinníky, kteří dopustí se zločinu tohoto dle § 321. voj. z. tr.; nemají-li však povědomosti o tom, že se činí přípravy k válce, nastupuje za trest těžký žalář od 1 do 5 let, po případě do 10 let.

b) Spoluvinníci ve smyslu § 323., spáchavší spoluvinu poskytnutím výhod v čas války, trestají se těžkým žalářem od 5 do 10 let.

c) Na zločin slídění v čas míru uložen jest trest těžkého žaláře od 1 do 5, po případě do 10 let, na spoluvinu od 1 do 3, eventuelně do 5 let.

5. Delikty se slíděním příbuzné jsou dle § 327. voj. z. tr., jež nese nadpis „Jiné činy proti válečné moci státní“, tyto: Kdo v dobách válečných nebo v čase, kdy mu známo jest, že jsou vojenská opatření nebo zbrojení v proudu, ve srozumění s určitým nepřitelem, nebo bez takového srozumění kdo dopustí se jakéhokoli jednání neb opominutí proto, aby takovýmto dorozuměním, jednáním neb opominutím zjednána byla rakousko-uherské moci válečné nebo válečnému vojsku s ní spojenému nějaká újma nebo nepříteli nějaká výhoda. Takováto jednání jsou: rozvrácení železnic, telegrafů, založením ohně na předmětech vojenských a pod. Trestem jest smrt provazem, po případě těžký žalář od 10 do 20 let (§§ 328. a 329. voj. z. tr.). Spoluvinu ve zločinu tomto se dopouští ten, kdo jemu jakýmkoli způsobem nadřzuje (úmyslným nezabráněním zločinného podniku, opominutím oznámením). Trest: těžký žalář od 5 do 10, eventuelně do 20 let (§ 330. voj. z. tr.).

6. Prominutí trestu:

Prominutí trestu při zločinu tomto má místo, jestliže některý spoluvinník litostí pohnut jsa buďto sám zločinu zabránil, neb udá věc úřadu v době, kdy úřadu o tom ještě ničeho známo nebylo, a škoda může odvrácena býti (§ 331. voj. z. tr.).

8. Odměny na udání vyzvědačů:

Kdo udá vyzvědače vrchnosti, nebo zmocněním se a zadržením zločince nebo jiným způsobem čin zamezí, dostává odměnu 200 zl., jakmile vojenským soudním úřadem (soudem) konstatována byla pravda udání neb zamezení onoho (nař. min. války ze dne 25. července 1866 ad C. K. č. 4297).

Druhým zločinem jest **velezrada**, která může míti různý předmět, ale vždy zůstává ohavou občanskou.

I. Pojem.

Dle § 58. tr. z. dopouští se velezrady, kdo něco podnikne:

1. Čím se má osobě (panujícího) císaře ublížiti na těle, na zdraví nebo na svobodě neb osoba jeho uvésti v nebezpečí neb vykonávání práv jeho vladařských nějak překážeti; neb

2. co je k tomu nastrojeno, by se vládní forma neb říšská ústava (čl. I. zák. ze dne 17. prosince 1862 č. 8 ř. z. ex 1863) násilně změnila; neb

3. část nějaká od jednotného svazku státního neb obvodu zemí císařství rakouského (rakousko-uherské říše) odtrhla, neb by se státu způsobilo neb zvětšilo nějaké nebezpečí na venek, nebo nějaká vzpoura nebo válka občanská uvnitř; nechť se to stalo veřejně neb skrytě, od jednotlivců neb ve spolku, osnováním, vybízením, podněcováním, sváděním, slovy, písmem, tiskem neb vyobrazením, radou neb vlastním skutkem, se zbraněmi nebo bez nich, prozrazením tajemství neb úkladů, jež vedou k takovým účelům, pobuřováním, najímáním, vyzvídáním, podporováním neb

jakýmkoliv činem k tomu směřujícím, byť i zůstal bez účinků. Z toho plyne, že při velezrádě nerozeznává se mezi činem dokonaným a pokusem, ježto již jednání přípravné jest zločinem dokonaným. Nečiní se dále rozdílu mezi pachatelstvím, spoluvinou a účastenstvím, ježto každá účast na podniku velezrádném jest přímým pachatelstvím a to, co zákon označuje jako spoluvinu na velezrádě (viz níže), není spoluvinou ve smyslu § 5. tr. z., nýbrž zvláštním druhem podporování velezrády. Dlužno ještě podotknouti, že dle tr. z. byla předmětem velezrády též existence, integrita, bezpečnost neb ústava německého spolku. Ustanovení toto pozbylo však platnosti zrušením německého spolku roku 1866 (výnos ministerstva spravedlnosti ze dne 7. prosince 1870 č. 14.158).

II. Trest.

Velezráda tresce se smrtí, směřoval-li zločin proti osobě císařově. Jinak stihne trest smrti jen původce, návodce, náčelníky a osoby, jež při podniku velezrádném přímo spolupůsobily. Osoby, jež se podniku účastnily způsobem vzdálenějším, tresta se těžkým žalářem od 10 do 20 roků a byl-li podnik nebo pachatel zvláště nebezpečným, doživotním těžkým žalářem. Trest těžkého žaláře od 10 do 20 roků stanoví zákon pro případ, když někdo vybízí, podněcuje nebo svéstí hledí řečmi veřejně nebo před více lidmi pronesenými, díly tiskovými, rozšířenými vyobrazeními nebo spisy k nějakému povšechnému, individuálně neoznačenému činu velezrádnému, nebylo-li jednání to spojeno s nějakým jiným podnikem zločinným a zůstalo-li bez účinku. Za škodu, zločinem velezrády státu neb osobám soukromým způsobenou, práv je každý vinník celým svým jměním (§ 59. tr. z.).

III. Spolovina.¹

Jak již řečeno, nelze mluvit o spoluvině velezrády ve smyslu § 5. tr. z. Zákon prohlašuje však za spoluvinu, když se opomine zabrániti podniku velezrádnému neb oznámiti podnik velezrádný. Kdo totiž úmyslně opomine překaziti podnik velezrádný, je muž snadno a bez nebezpečí svého, svých příslušníků (§ 36. tr. z.) neb osob pod jeho zákonnou ochranou stojících, mohl další jeho postup překaziti, nebo kdo úmyslně opomine úřadu oznámiti podnik velezrádný neb osobu, o kteréž je mu známo, že něco takového podnikla, ač tak učiniti mohl, nevydávaje v nebezpečí ani sebe, ani své příslušníky (§ 216. tr. z.), ani osoby pod zákonnou jeho ochranou stojící a pokud z okolností na jevo nevychází, že, ačkoliv oznámení se nestalo, netřeba se již obávati škodlivého následku, potrestán buď pro spoluvinu na velezrádě těžkým žalářem od 5 do 10 roků (§§ 60. a 61. tr. z.). Třetí případ spoluviny na velezrádě (dnes však již nepraktický) uvádí min. nař. ze dne 27. dubna 1854 č. 107 ř. z. Spoluvinou na velezrádě je totiž dovoz, obchodování, nabývání a rozšiřování známek peněžních a úvěrních papírů revoluční propagandy (na př. losů Mazziniho).

IV. Zánik trestnosti.

Trestnost velezrády zaniká zvláštním způsobem. Z důvodů státopolicijních zajišťuje totiž zákon úplnou beztrestnost tomu, kdo se pustil do podniku velezrádného, avšak později lituje toho, oznámil členy podniku, jich pravidla, úmysly a předsevzetí vrchnosti v čas, kdy byly ještě tajnými a škodě se mohlo zabránit. Mimo to zachová se učiněné oznámení v tajnosti (§ 62. tr. z.).

V. Trestní zákon vojenský a trestní zákon pro Bosnu a Hercegovinu.

Táž ustanovení jako obecný tr. z. obsahuje též voj. tr. z. (§§ 334. až 338.) a tr. z. pro Bosnu a Hercegovinu (§§ 111. — 115.), tento však s úchytkou, že předmětem velezrády jest — nehledě k osobě »jeho apoštolského c. a k. Veličenstva« — v Bosně a Hercegovině platná forma výkonu vládní moci, postavení těchto zemí k rak. uherské říši, ústavy a státní základní zákony rak.-uherské říše, státní svazek stávající mezi obvody a zeměmi této říše a konečně teritoriální poměry Bosny a Hercegoviny neb obvodů a zemí rak. uherské říše.

VI. Osnova nového trestního zákona.

Osnova jeví pokrok oproti platnému právu. Rozeznává dle vzoru novějších zákonů velezrádu a zemězrádu. Předmětem velezrády jest císař, ústava neb území říšské a čin spočívá v pokusu císaře usmrtiti atd., neb ústavu násilně změnit, neb území násilně cizímu státu přivtléti neb část násilně odtrhnouti. Velezráda tresce se smrtí, když bylo císaři na těle neb na zdraví ublíženo, neb když byl zbaven své osobní svobody, aneb byl útok podniknut na jeho život; ve všech ostatních případech tresce se velezráda káznicí neb státním vězením. (§ 84.) Přípravy k podniku velezrádnému trestají se mírněji (§§ 85., 86.). Předmětem zrady státu (zemězrády) jest poměr státu k jiným státům a rozeznává se vojenská zemězráda (nošení zbraně proti bojovníkům tuzemského státu po dobu války, podporování nepřitele ve válce atd.) (§ 87.) a diplomatická zemězráda (prozrazení státních tajemství, zničení, falšování neb potlačení státních listin atd. (§ 88.)). Trestem jest káznice neb státní vězení.

Nastává povinnost znáti i ustanovení zákona o vdovách a sirotcích po vojinech.

I. Část všeobecná.

Stát jest povinen pečovati netoliko o všechny osoby, jež mu slouží, pro případ, že by se staly nezpůsobilými k výdělku, nýbrž má povinnost starati se o nejbližší příbuzné státních služebníků, o jich vdovy a sirotky a nahraditi jim živitele a zaopatřovatele, pokud ovšem stačí prostředky a majetek státní. Zásada tato platí tím spíše ohledně osob, jež pro čest a slávu státu uvnitř i zevnitř, jako příslušníci ozbrojené moci věnují své celé bytí státu a jeho hlavě a jež jsou každou chvílí ochotny obětovati život svůj za vlast, bez ohledu na osoby jim v životě milé a drabé — mau-

želky a děti — jichž jsou jedinou oporou a které by bez pomoci zde zanechaly, slavně samy padnuvše na poli cti. Tato míra nejvyššího sebezapírání ukládá státu závazek, bycestou zákonnou se o to postaral, aby vdovy a sirotci po vojnech neupadli v bídu a nouzi. A skutečně shledáváme, že vlády v obou polovicích říšských předkládají, zejména v posledním desetiletí, sborům zákonodárným osnovy zákonů směřujících jednak k trvalému zaopatření, jednak k vydatnějšímu podporování nejbližších nutných příslušníků osob, jež u výkonu služby vojenské staly se nezpůsobilými k výdělku nebo padly před nepřítelem. Opatření taková jsou tím nutnější, ježto povinnost branná jest rozšířena na široké vrstvy obyvatelstva. Státního zaopatření vdov a sirotek po vojnech bylo se domáháno ve více směrech.

II. Příslušné zvláštní předpisy obsahuje zákon ze dne 27. dubna 1887 č. 41 ř. z. o vojenském zaopatření vdov a sirotek po důstojnících a po mužstvu vojska, válečného loďstva, zeměbrany a domobrany.

Nárok na zaopatření mají:

a) Vdovy a sirotci po důstojnících a mužstvu, jichž manžel padl před nepřítelem neb

b) o život přišel na některé vystrojené válečné lodi následkem neštěstí námořského ;

c) manželky a děti po důstojnících a osobách mužstva před nepřítelem pohřešených neb ztracených, kteří v době, kdy byli ztraceni, požívali platů vojenských (gráže, platu, výslužného);

d) vdovy a sirotci po důstojnících a mužích vojska, válečného loďstva a zeměbrany při nejvyšším dvoře aktivně ustanovených, jakož i vdovy a sirotci po důstojnících a mužích, kteří vřadění jsou do počtu tělesných stráží, vojenských oddílů u hřebčinců, u sborů vojenské stráže policejní ve Lvově a Krakově a vojenského sboru strážního při celních soudech ve Vídni.

A. Pense vdovská:

1. Pense vdov po důstojnících (auditorech, duchovních správcích, lékařích, vojenských účetních):

a) Nárok na stálé roční výslužné mají vdovy, bylo-li manželství uzavřeno za aktivní služby (za dovolené s čekavým) manžela, nebo před jeho vstoupením do vojenské služby a když manžel buď:

α) padl před nepřítelem nebo zemřel bez vlastní viny u výkonu své služby (následkem poranění nebo poškození nebo následkem epidemické neb endemické nakažlivé nemoci panující v místě ke služebnímu pobytu vykázaném neb následkem námah válečných). neb

β) bez ohledu na počátečnou příčinu jeho smrti v době, kdy zemřel, dosáhl zákonného nároku na trvalé vojenské zaopatření, nebo — ač složil vojenskou důstojnost — již zaopatření

takového požíval, aneb oženil-li se za dovolené s čekavým, když po svém vřadění do stavu služebního ještě nejméně po 3 léta dále sloužil.

b) **V ý m ě r a v ý s l u ž n ě h o:** Vdovy po důstojnících mají nárok na výslužné: při XII. třídě důstojenské (námořní kadeti záložní) 200 zl., při XI. tř. d. 250 zl., při X. tř. d. 300 zl., při IX. tř. d. 350 zl., při VIII. tř. d. 400 zl., při VII. tř. d. 450 zl., při VI. tř. d. 600 zl., při V. tř. d. 800 zl., při IV. tř. d. 1200 zl., při III. tř. d. 1600 zl., při II. a I. tř. d. 2000 zl. ročně. Výslužné vdovino po důstojníkovi na odpočinku zemřelém nesmí však přesahovati míru výslužného, kterého zemřelý posledně požíval. (Pozn. Výška pense změněna zákonem.)

2. **V ý s l u ž n ě v d o v p o m u ž s t v u:** Nárok na stálé roční výslužné má

a) vdova po skutečném poddůstojníku, oženil-li se s ní za své aktivní služby zachovávaje předpisy platné pro sňatky vojenské a v době své smrti nastalé ve službě aktivní měl zákonný nárok na trvalé vojenské zaopatření, aneb v čas smrti nastalé mimo aktivní službu přijat byl mezi opatřence některé vojenské invalidovny, aneb jestliže místo tohoto zaopatření požíval invalidního výslužného kromě invalidovny, dále

b) vdova po muži, který zemřel za některé z okolností shora v odst. a) a β) vyčtených.

c) **V ý m ě r a v ý s l u ž n ě h o:** Tu sluší podotknouti, že přísluší vdově po pěším vojínu neb jemu rovném 24 zl., vdově po svobodníkovi neb jemu rovném 32 zl., vdově po desátníkovi neb jemu rovném 40 zl., vdově po závodčím neb jemu rovném 48 zl., vdově po šikovateli neb jemu rovném 60 zl., vdově po šikovateli neb jemu rovném, který měl plat denní převyšující 35 kr. 80 zl., vdově po vrchním lodníkovi neb jemu rovném 100 zl., vdově po kadetovi 100 zl. ročně. Vdovám po poddůstojnících a po ostatním mužstvu domobrany vyměřeno bude výslužné rovněž dle šarže, kterou zemřelý manžel skutečně měl ve sboru domobranném. Vdovy po osobách, jež — jak prokázáno — před nepřítelem padly nebo zemřely do roka následkem poranění před nepřítelem utrpeného nebo pro námahy válečné, obdrží k normálnímu ročnímu výslužnému 50procentní přídavek a jsou-li úplně neschopny k výdělku a nemajetny, na dobu tohoto stavu kromě toho roční přispěvek v obnosu 48 zl.

IV. **V y l o u č e n y** jsou vdovy, jejichž sňatek byl uzavřen bez zachování předpisů pro sňatky ve vojsku platných, nebo je-li zde některá z okolností v § 3. cit. z. uvedených. Vdovy, jež požívají výslužného z jich vlastní služby státní neb ze služby této na roveň postavené, požívají kromě toho též výslužného, jež jim přísluší ze služby jich manžela.

V. **Z á n i k v d o v s k ě h o v ý s l u ž n ě h o.**

Výslužné zaniká:

- a) Smrtí vdovinou,
- β) opětným provdáním,
- γ) vzdá-li se vdova dočasně neb trvale výslužného,
- δ) je-li zaopatřena od státu neb nějakého ústavu veřejného, neb vstoupí-li jako jeptiška do kláštera, který se neobírá vychováním neb ošetřováním nemocných,
- ε) vystěhuje-li se z rakousko-uherského mocnářství neb nabude-li příslušenství cizího státu, jakož i zdržuje-li se bez povolení a omluvy v cizině,
- ζ) byla-li odsouzena trestním soudem a s trestem spojena jest ztráta výslužného.

B. Vychovací příspěvek pro sirotky.

1. Sirotci po důstojnících: Tito sirotci mají až do dosažení normálního věku nebo dřívějšího zaopatření nárok na stálý příspěvek vychovací jen pod tou podmínkou, když pocházejí z manželství, jež poskytuje nárok na vdovské výslužné, neb byli-li legitimováni manželstvím rodičů za téže podmínky později uzavřeným.

- a) Nárok mají sirotci:
 - α) jichž otec padl před nepřitelem nebo zemřel následkem poranění před nepřitelem utrpěného neb námah válečných;
 - β) sirotci, kteří jsou bez rodičů neb
 - γ) sirotci, jichž matka (macecha) nepožívá po zemřelém manželé státního výslužného (§ 3. lit. b, c a i cit. z.), nebo výslužného pozbyla (§ 8. lit. f cit. z.).

V případech ad α přísluší každému sirotku příspěvek vychovací; v případech β a γ jen tehdy, když otec v čas své smrti měl zákonný nárok na trvalé vojenské zaopatření, neb, ač složil vojenskou důstojnost, již takového zaopatření požíval. V jiných případech, než pod lit. α—γ uvedených, přísluší toliko tehdy příspěvek vychovací každému ještě nezaopatřenému sirotku, když vdova v době, kdy její manžel zemřel, musí živiti nejméně 3 nezaopatřené sirotky od něho pocházející neb když má dva takové sirotky a ještě čeká pohrobka, ač měl-li otec v čas své smrti zákonný nárok na trvalé vojenské zaopatření aneb ho již požíval.

- b) Vyloučení jsou:
 - α) Sirotci pocházející z manželství, jež bylo uzavřeno bez (nutného) povolení úřadu vojenského;
 - β) sirotci po otcích, jichž vdovy jsou z některého zákonného důvodu (§ 3. lit. d, e, f, g, h cit. z.) vyloučeny z nároku na stálé roční výslužné;
 - γ) sirotci, kteří byli pro trestní čin za života otcova spáchaný odsouzeni trestním soudem, pokud s odsouzením jest spojena ztráta příspěvku vychovacího.
- c) Za normální věk ustanoven jest u mužských sirotek dokonáný rok dvacátý, u ženských pak dokonáný rok osmnáctý;

- d) po ž i t e k vychovacého příspěvku p o m í j í :
- a) dosáhne-li sirotek normálního věku ;
 - β) dosáhne-li dříve zaopatření na dobu tohoto zaopatření ;
 - γ) smrtí sirotkovou ;
 - δ) byl-li sirotek, jemuž jest nejméně 14 roků, odsouzen trestním soudem a je li s tímto odsouzením spojena ztráta výslužného ;
 - ε) vystěhuje-li se z rakousko-uherského mocnářství, neb nabude-li cizího státního občanství, neb zdržuje-li se bez omluvy a ospravedlnění v cizině.

2. Sirotci po poddůstojnících : Tito sirotci mají nárok, když pocházejí z manželství, jež poskytuje nárok na vdovské výslužné neb když byli pozdějším sňatkem svých rodičů za týchž podmínek uzavřeným legitimováni a jich otec v okamžiku své smrti nastalé ve službě aktivní měl zákonný nárok na přiznání trvalého vojenského zaopatření, neb v okamžiku smrti nastalé mimo službu aktivní byl přijat mezi chovance některé vojenské invalidovny neb když místo tohoto zaopatření požíval invalidního výslužného mimo invalidovnu. Za normální věk stanoven u mužských sirotků dokonany 16. rok, u ženských sirotků dokonany 14. rok.

VII. Zákonem ze dne 3. dubna 1891 č. 48 ř. z. bylo rozšířeno zaopatření vdov a sirotků v odst. A vylíčené též na vdovy a sirotky, ohledně jejichž nároků na zaopatření v platnosti zůstala pravidla dřívější, poněvadž jich manželé (pokud se týče otcové) před počátkem působnosti zák. ze dne 27. dubna 1887 nebyli již v aktivní službě neb již zemřeli.

Nařízení ministerstva zemské obrany ze dne 22. září 1887 č. 113 ř. z. obsahuje prováděcí nařízení k zákonu ze dne 27. dubna r. 1887 a nařízení ze dne 10. října 1887 č. 126 ř. z. ujednání s ministerstvy orby, spravedlnosti a financí ohledně vyplácení a účtování zaopatřovacích platů, jež dle zákona ze dne 27. dubna r. 1887 příslušejí vojenským vdovám a sirotkům.

VIII. Dle zákona ze dne 28. března 1896 č. 48 ř. z. vztahuje se zákon ze dne 27. dubna 1887 č. 41 ř. z. v celém svém rozsahu též na zaopatření vdov a sirotků vojenských, ohledně jejichž zaopatření v platnosti zůstaly předpisy dřívější, poněvadž jich manželé (otcové) již před 30. dubnem 1887 zemřeli, pokud tyto vdovy a sirotci úplně vyhověli podmínkám, jež jsou uvedeny v §§ 1.—20. (včetně) cit. zák. z r. 1887 pro nároky na vdovské a sirotčí zaopatření. Za týchž podmínek vztahuje se cit. zák. z r. 1887 na místo dosavadních předpisů též na zaopatření vdov a sirotků po všelikých vojenských úřednicích a vojenských gázistech do žádné důstojenské třídy vojska, válečného loďstva, zeměbrany a domobrany nezařaděných. Vdovy po vojenských gázistech do žádné důstojenské třídy nezařaděných obdrží jako běžné roční výslužné třetí díl aktivního služného, kterého zemřelý manžel posledně požíval. Jakožto roční příspěvek na vychování obdrží každý

takový sirotek 30 zl. pod podmínkami v § 10. cit. zák. z r. 1887 vytčenými.

Ustanovení §§ 1. a až včetně 21. cit. z. z r. 1887 vztahují se obdobně rovněž na vdovy a sirotky po důstojnících a mužstvu, kteří, třeba nebyvše raněni nebo vně poškozeni, zemřeli následkem námah, úrazů neb jiných škod zvláštní povahou vojenské služby způsobených, jež za činné služby v míru bez své viny a při bezprostředném výkonu služby vojenské utrpěli. Nárok tento však zaniká, když smrt nastane po 5 letech ode dne, kdy zemřelý vystoupil z poslední služby aktivní. V takových případech sňatek i u osob k mužstvu náležejících musí býti uzavřen před vystoupením z poslední činné služby.

Zákon nepůsobí zpět vzhledem ku vdovám a sirotkům po vojenských úřednících (gážistech), požívajícím již normálního zaopatření.

Větší vydání zákonem tímto vzniklá buďte uhrazena z úroků fondu taxy vojenské podle ustanovení čl. III. zák. ze dne 27. dubna r. 1887 č. 41 ř. z.

O ubytování vojska

psáno již v »Rádcí duchovním« v minulých letech. Teď nastává zvlášť důležitá doba, v níž třeba nejen znáti předpis zákonný, ale pracovati k tomu, aby s ochotou největší vycházelo obecnstvo a duchovenstvo vstříc, ježto se jedná o ubytování obránců říše, kteří po dlouhé práci a námaze přicházejí pod střechem a proto jest radno vejíti vstříc s největší ochotou i dále než zákon poroučí.

Z ubytování vyňaty jsou:

Prosty povinnosti ubytování vojska jsou dle § 10. zák. z r. 1879 budovy určené pro členy panovnické rodiny; budovy používané vyslancectvími; všechny místnosti používané státními úřady, jakož i úřední místnosti zastupitelstev říšských, zemských, okresních i obecních spolu i s úředními byty; kostely a nemocnice, ústavy dobročinné, učební, vychovatelské a léčebné, jichž účelem není zisk, veřejná musea a knihovny, trestnice, ženské kláštery, v klášterech mužských místnosti ke klauzuru určené, úřadovna duchovních správců, úřední místnosti poštovních a telegrafních úřadů, místnosti nutné ku provádění vozby elezniční a paroplavby, konečně pak míst-

nosti, jichž nevyhnutelně jest potřebí ku provozování živnosti.

Z toho vidno, že prováděcí nařízení vyjímají od ubytování vojska jen místnosti sloužící veřejným a společným zájmům a jest zajisté vlasteneckým dílem býti k obráncům pohostiným.

O spiritismu.

Spiritismus jest moderní pověra, která je sice původu prastarého, ale nyní od nevěrců podporována k tomu, aby lid byl maten, a církvi katolické odcizen. Tím stal se spiritismus haeresí, odpadem od katolické církve ano i křesťanské víry. Kdo se schůzí spiritistických zúčastňuje, hřeší těžce, propadá trestům církevním, vylučuje se sám z církve sv.

Spiritismus, obcování s duchy, je starý, jako pokolení lidské. Hříchem zatemněn je rozum lidský, vůle zvrácena; člověk zapomínal na pravého Boha, propadal modloslužbě.

Potřebné pravdy náboženské k upokojení duše vymizely, ale ozýval se stále mocnější pud po poznání věcí záhadných a buďoucích; utíkali se o radu k duchům. Chaldejští na př. vyvolávali prý zemřelé, odřikávali různé formule, země se zdvihala, vyšla ven duše zesnulého doprovázena větrem a dávala odpovědi, nač se kdo tázal. Podobně u Egypťanů a Kananejských. Když Israelité přišli do zaslíbené země, dávali se sváděti k podobným pošetilostem.

Za těch dob vidíme již úplnou schůzi spiritistickou. Král Saul měl jíti do boje s Filištinskými, a rád by byl věděl, jak to skončí. I řekl to sluhům: »Najděte mi ženu, která umí vyvolávatí mrtvé.« A přestrojen v noci spěchal k Endoru a poručil ženě, věštkyni: »Hádej mi a vzkřis mi, koho pravím tobě.« I řekla žena: »Ty víš, co učinil Saul, kterak vyhladil badače ze země; proč ukládáš o život, abych byla usmrcena?« Ale Saul zvolal: »Živť jest Hospodin, že se ti nepřihodí nic zlého pro tu věc.« »Koho mám vzkřísiti?« ptala se žena. »Samuele mi vzkřis,« prosil Saul. Žena spatřila Samuela a zvolala: »Muž starý vystupuje a je oděný pláštěm.« Saul se poklonil k zemi a Samuel řekl: »Proč jsi mne znepokojil, abych vzkříšen byl? A nyní mu oznámil, že ho Bůh opustí, že padne i se svými syny v boji. V Písmě sv. žena ta nazývá se slovem »oh«, hebrejsky, a řecky engastri-mothoi = břichomluvkyně. Žena totiž sama napodobila hlas Samuele.

U starých Řeků vyvolávali duchy, jak svědčí Plato, Pythagoras, Aristoteles a Demokritos, a to od nejstarších dob. Tak na př. vojevůdce Cimon cestoval do Herakleje Pontské, aby se tam pobavil se stínem své sestry. Periandr spěchal do věštiny, vy-

volává duše zesnulých, a dostává prý od nich odpovědi. Pausanias vyvolal duši Kleoniky, kterou zavraždil, a slyší slova: »Kvap trestu vstfíc, neboť chlípnost přivádí zkázu.« Řekové ukazovali i vchod do podsvětí, kde možno bylo tázati se duchů zemřelých.

Podobné nalezáme u starých Římanů. Aeneas vstupuje do podsvětí, aby se ptal duše Anchysovy. Tiberius usmrtil Libona Drusa, že ho vyrušil při volání duchů. Appius vypytał se ducha Homerova, aby seznal osudy své vlasti a svých rodičů. Tak čteme u Vergilia, Cicerona, Plinia, Suetonia a j.

U Druidů v Gallii byl spiritismus zcela obyčejným, právě tak jako u národů severních. O vyvolávání duchů v prvních dobách křesťanských mezi národy pohanskými vypravuje Lactantius, Eusebius, Tertullian, sv. Hilarius a j. Tertullian mluví o klepajících a mluvících židlich, stolech, stínech zesnulých. Ve IV. století zabývali se pohané ještě duchařením pomocí stolů, jak svědčí Lucian, Apulejus, Marobius a j.

Ve středověku stále ještě jsou zprávy o duchaření, jak svědčí Anselmus, Petrus Lombardus, Scotus, sv. Tomáš Aquin., Suarez a j. Spiritismus podporovaly rozličné bludy, tak na př. gnosticismus, manicheismus, protestantismus a různé jeho sekty: quakerů, methodistů, swedenborgiánů a j.

Spiritismus je pověrou nejen prastarou ale všeobecně rozšířenou. I za nynější doby nalézáme u národů pohanských duchaře, jak svědčí o tom zprávy misijnářů. V Asii dosud žijí šamanisté, kouzelníci, kteří spadají do zvláštního stavu a pronášejí různé slabiky, což se považuje za zjevení bohů. I u amerických národů nejnižších nalézáme kouzelníky: v lesích Jowy jsou klepající stoly, píšťáci a mluvící media. U Číňanů, Egyptanů, Indů vidíme podobné zjevy.

Spiritismus není tedy ničím novým a neznámým, nýbrž jest jen článkem ve starém řetěze prastaré a daleko rozšířené pověry, která přýští z vědomí obecného, že duše lidská jest nesmrtelná, a žije po smrti, z touhy po duši zesnulého a po její pomoci, z nedostatku pravého vědění o stavu duše naší po smrti a bytostech duchových, čili z nedostatku víry. Člověk opouští pravou víru a chytá se pověry. Spiritismus je naprosto zpátečnickým, poněvadž vrhá lid zpět do dob pohanských, kdy nebylo pravého vědomí o Bohu a osudu duší nesmrtelných.

Ale už Cicero, starý filosof římský, pravil, že lid nejraději a nejvíce věří nesmyslům největším. Filosof franc. Pascal pravil: »Kdo ničemu nevěří, jak říkají — věří všemu, i hloupé vykladačce karet.« Poněvadž však nepřátelé církve katolické chopili se spiritismu jakožto mocného prostředku ku odvrácení lidu od víry a úplnému znemrazení a odstranění, jest třeba, aby katolický křesťan znal původ moderního spiritismu, jeho cíl a hrozné následky. Hlavní zakladatel spiritismu Kardek pravil sebevědomě: »Pokolení lidské musí spiritismem vkročiti v nové období, období mravního pokroku; spiritismus musí učiniti lidi lepšími a

šťastnějšími.« A časopisy spiritistické vidí ve spiritismu pravého spasitele lidstva. Zatím však praví učenci, kteří dlouho se otázkou spiritismu obírali, přišli k jinému poznání. Německý filosof Hartmann píše: »Chce-li se kdo obrátit literaturou spiritistickou, musí se postaviti na stanovisko lékaře v bláznici, který od svých pacientů dá si líčiti nejpodrobněji stav jejich bláznivých představ.«

Moderní či novodobý spiritismus pochází z Ameriky. R. 1846 zůstával v Hydesville v republ. New-Yorské, Michael Weckmann, který slyšával ve svém bytu tlouci na dveře, a kdykoli otevřel — nespátřil nikoho. Tlukot se opakoval; a proto se Weckmann odstěhoval. Přistěhovala se protestantská rodina Foxova, vyznájí methodistického. Otec Jan měl 2 dcery, 15letou Leu a 12letou Katii. Klepání se opakovalo, a v místnosti, kde dcery spaly a dobře zavřené, bylo často vše do rána rozházeno, dcery cítily prý na těle doteky rukou a slyšely časté zvuky. Ale i tomu uvykly. Jednou Katie s matkou o tom mluvily, smály se tomu, a dcera malíkem udeřila o palec, což se ve vzduchu opakovalo. Zarazila se a udeřila několikrát prstem o stůl, a tolikrát ozval se i zvuk ve vzduchu. Ptaly se, není-li to nějaký duch. »Snad člověk?« žádná odpověď. »Snad duch!« a hned plno úderů bylo slyšeti. To se stalo 1848.

Brzy se poznalo, že prý duch nejraději odpovídá matce a Katii, že má zálibu asi jen v některých osobách, které pak si volil za prostředníky čili media. Události ty se roznesly hned po celém okolí. Začaly rozmluvy s duchem, 1 úder znamenal »ne«, 2 údery »snad«, 3 údery »ano«, pak psali abecedu dle úderů a skládali slova a věty. Pak se dověděli, že duch ten je jakéhosi obchodníka, který před 5 lety byl zavražděn. Duch udal prý místo, kde tělo odpočívá, a kostra skutečně nalezena.

Rodina Foxova byla brzy pronásledována a odstěhovala se do Rochestru, kde od r. 1849 začaly schůze spiristické. při nichž se stůl pohyboval, stoupal do výše, když se několikrát kolem stolu posadili a učinili fetěz z prstů na rukou; začalo klepání a duch dával na otázky odpovědi; stoly a nářadí prý skákalo v pokoji, ozývaly se hudební zvuky a zjevovaly se plaménky, ruka, noha, hlava duchova i celý duch. Pověst o tom šířila se do všech konců světa. Duch lidský materialismem či naukou o hmotatství, že není Boha, že je vše hmotou, není duše ani života po smrti, otrávený a unavený uchopil se nahodilého prostředku, spiritismu, volání duchů a vypytování na věci budoucí a posmrtné, aby ukojil zvědavost a dbal hlasu svědomí, jež v něm víru v život budoucí probouzelo. Místo aby se držel sv. náboženství od Boha zjeveného, jež nás úplně upokojuje, zabíhal lid dál na scesti pověry a haerese spiritualismu. Naskytlí se hned mužové, kteří spiritualismus vzali v ochranu, učeně o něm pojednávali, všemu věřili a z odpovědí duchů sestavovali zvláštní verš i mravouku.

Spiritualismus se rozšířil z Ameriky do Evropy, do všech zemí po celém světě; zakládaly se spolky, konali se schůze, vydávaly časopisy. Spiritualismus nalezl hned mnoho obhájců a vyznavačů, ale pro podvody, jež se při schůzích páchaly, nastalo brzy vystřízlivění, tak že nyní ho zneužívají nepřátelé církve jen k odkřesťanění a znemravnění lidu a záhubě církve katolické a křesťanství vůbec. A tak dosud jedni drží se houževnatě spiritismu a druzí vyhlašují jej za hloupost a výmysl lidský, za pouhý klam a podvod. Právě nejdovednější media a nejslavnější byla dopadena při podvodu.

R. 1884 zavítal proslavený spiritista, který byl zároveň mediem, Bastián Harry do Vídně. Pozván k arcivévodovi Janovi, kde se měla schůze konati. Přišlo více vynikajících osob, mezi nimi i korunní princ Rudolf. Poznali hned, že se děje veliký podvod a podařilo se jim při pozdější schůzi domnělé duchy polapiti. Korunní princ chytil ducha — Bastiána samého — do rukou a společnost propukla v nehorázný smích. Bastián boje se trestu zmizel druhého dne z Vídně. Podobně byl též Bastián usvědčen z podvodu už r. 1874 v Arnheimu Slavné medium Miss Woodová 1882 v Anglii, medium Egl. tona v Mnichově, Cadwellové v New Yorku, Firman v Amsterdamě a Paříži atd.

R. 1902 produkovala Anna Rothová z Chemnice, slavné medium, v Berlíně. Do schůze přišli i dva tajní policisté. Rothová seděla v lenošce, upadla v snění; najednou padaly mezi účastníky květiny z onoho světa. Policejní komisař vyskočil, chytil Rothovou za ruku, a vykonána prohlídka. V spodních šatech Rothové byly velké kapsy, a v těch složeno 153 čerstvých květin a několik citronů. Rothová zatčena a odsouzena do žaláře.

Co se týče zjevování duchů, třeba toto uvážiti. Duchové jsou buď dobří či andělé, duše zemřelých v očištění a svatí, duše zavržených a duchové zlí či ďáblové.

Andělé se mohou zjeviti jen z vůle a rozkazu božího, světci a duše v očištění jen se svolením Boha, tak i duše zavržených i ďáblové. U spiritistů andělé a svatí nemohou se zjevovati, Bůh by byl služebníkem různých potulných medií, kteří dle libovůle duchy vyvolávají ku nasycení zvědavosti lidské neb účelu protináboženskému.

Podobně ani duše v očištění nemůže se k tomu propůjčiti. Duch starce zešedivělého měl by běhati na zavolání kterékoli mediánské ženštiny nechvalné pověsti do schůzí, převraceti stoly, židle, tlouci na stoly, dělati pekelný hřmot, zvoniti lidem nad hlavami zvonky, ba dělati i ošklivé věci, o nichž spiritisté ze schůzí vypravují?

Písmo sv. nám udává, že jen ďábel může něco podobného činiti. Ďábel vchází do lidí, posedá je, na zem vrhá a různě trápí. Mohl by i vejíti do media a skrze něho prováděti různé věci. Ďábel je duch nečistý. Ve schůzích spiritistů slyšeti a pozorovati věci nestydaté a nemravné; osoby prý pociťují, jak se jich duchové dotýkají, zvláště ženských.

Ďábel je lhář od počátku, jak praví Pán Ježíš. Ve schůzích účastníci obelhávají výroky duchů či medií.

Zvláštní jest, že někdy duch prý neodpovídá, dokud je mezi účastníky někdo, kdo má kříž, růženec, svčenu vodu atd.

A proto o spiritismu možno říci: »Není-li vše podvodem, pak může býti vše lehce výsledkem sil přirozených a neznámých. Jsou-li však přece při schůzích nějakí duchové, pak to může býti jediné ďábel sám.

Proto citování duchů a účastenství při schůzích jest hřšným. Člověk se vydává v nebezpečí života. Spiritismus porušuje velice zdraví, jak lékaři dosvědčují; má za následek: bolení hlavy, trvalou migrénu, tlukot srdce, různé nemoci nervové, neurasthenii, závratí, tanec sv. Víta a předčasnou smrt. Co lidí přišlo již o rozum a zešlélo. Člověk se dále vydává v nebezpečí ztráty spásy duše. Na schůzích výroky duchů popírají se všechny základní články naší víry; proto spiritisté chrámů nenavštěvují, svátosti nepřijímají, od církve katol. odpadávají.

Proto církev sv. zakazuje schůze spiritistů a citování duchů. Kdo neposlouchá, vylučuje se sám z církve. »Kdo církve neposlechne, budiž tobě jako pohan a publikán.« »Nejmilejší, ne každému duchu věřte,« volá sv. Jan apoštol, »ale zkoušejte duchů, jsou-li z Boha; neboť mnozí falešní proroci vyšli na svět.« (I. 4. 1.) Bůh dopouští, že ďábel může pokoušeti a klamati člověka. Člověk má však rozum a zjevení boží, a proto dle zásluhy, jak uměl se pravdy držeti a bludu a hřichu se brániti, bude odměněn.

Věřící křesťan se nikdy nesníží, aby chodil do schůzí duchařů, věří Bohu a pravdám od Boha zjeveným. A co není z Boha, proti Bohu jest, a vede ku zkáze. Brány pekelné mají své apoštoly, aby ničili říši Kristovu, církev sv. Nazval-li Hartmann spiritismus blázcem, kde ztrácí člověk rozum a všechnu rozvahu, čím je pro křesťana, který tu ztrácí víru a připravuje si hroznou věčnost.

V. M. Váchal.

Eucharistické zvláštnosti španělské.

Dle německé přednášky jesuity Eustacha Ugarta de Ercilla na eucharistickém sjezdu v Madridě upravil R. S.

V některých farních chrámech toledských, jakož i v primaciálním kostele S. S. Corporis Christi v Toledě a v kapli zvané Talavere dómu v Salamance jest dle papežského privilegia dovoleno mši sv. sloužiti dle ritu mozarabského*) (el rito mozarabe). Ritem mozarabským rozumíme souhrn obřadů, které tvoří mši sv.

*) Mozarab od arabského města cr.b = arabisovaný, neplnokrevný Arab.

jak bylo zvykem ji sloužiti za časů nadvlády saracenské. Při mši sv. čte kněz ze dvou missálů; jednotlivé částky následují takto za sebou: stupňové modlitby, officium (= introit), Gloria, orace; troje čtení totiž: profecie, epištola a evangelium; obětováním končí přípravná částka mše sv. (missa catechumenorum). Missa fidelium počíná zvláštní modlitbou zvanou Missa, následuje přímluvná modlitba (za papeže, biskupa), commemoratio sanctorum, vivorum, mortuorum a políbení pokoje. Po inlatio (= praefatio) a trisagion krátký kanon s konsekrací a elevací. Kalich pozdvihuje kněz přikrytý purifikátorem. Po několika krátkých modlitbách drží kněz sv. hostii i nad kalichem a říká: »Vyznávejme víru, kterou v srdci máme, ústy!« a zatím co chór střídavě »Credo« zpívati začíná, pozdvihuje sv. hostii pravou rukou, aby od lidu spatřena býti mohla asi tak, jak u nás na Veliký pátek před sv. přijímáním jest zvykem.

Když kněz i chór ukončili kredo, dělí kněz sv. hostii na 9 částí a to tak, že napřed sv. hostii rozpůlí a položiv jednu polovici na patěnu, rozdělí druhou na 5 dílů, které po řadě na patěnu klade, načež podobně učiní s první půlkou, kterou na 4 díly rozláme. Každý díl značí jedno tajemství ze života Pána Ježíše a tajemství ta kněz označuje, když díly vedle sebe na patěnu klade: 1. Corporatio, 2. Nativitas, 3. Circumcisio, 4. Apparitio (= Epiphania), 5. Passio, 6. Mors, 7. Resurrectio, 8. Gloria, 9. Regnum. Osmý díl jest vždy větší než ostatní. Následuje Pater noster a to střídavě s ministrantem; při každé prosbě odpovídá ministrant Amen, kromě čtvrté prosby (Chléb náš vezdejší . . .), při níž místo Amen připojuje vyznání víry v božství, což jest ovšem jen jeanná narážka na to, že pod způsobem chleba v nejsv. Svátosti Pán Ježíš jako Bůh přebývá. Pak směšuje kněz jednu částku sv. hostie s krví Páně a přijímá Tělo Páně. Při sv. přijímání drží osmou (největší) částku sv. hostie a pozdravuje ji: »Ave in aevum sanctissima caro Christi — in perpetuum summa dulcedo.« Pak přijímá tu částčku (»Gloria«) a ostatní dle pořadu. Při požívání krve Páně modlí se: »Ave in aevum, coelestis potus, qui mihi ante omnia et super omnia dulcis est.«

Pak se modlí Mozarabové Salve Regina, kněz se obrací k lidu, aby jej požehnal a tak končí mši sv. Během mše sv. se kněz nikdy neobrací, ani aby pozdravil lid slovy Dominus vobiscum, ani k jinému úkonu.

(Dokončení příště.)

LISTY HOMILETICKÉ.

Neděle osmnáctá po sv. Duchu.

Dobré skutky a zásluhy v katol. církvi všem společné.

•Ve všem učiněni jste bohatí v Kristu.«
(1. Kor. 1, 5.)

Když Pán Ježíš v prvném roce působení svého utiřil bouři na jezeru Genezaretském a brzy na to v krajině Gerasenské z dvou posedlých zlého ducha vyhnal, přeplavil se do města Kafarnaum, které nejvíce miloval, kde se nejraději zdržoval. Sem přicházelo množství rybářů z okolí a všichni roznášeli pověst o velikých zázracích Páně do svých domovů. Když lidé slyšeli, že Pán Ježíš jest v Kafarnaum, přicházeli zdaleka, aby jej slyšeli. Dnešní sv. evangelium vypravuje, že právě sešlo se do domu, kde Pán Ježíš se zdržoval, veliké množství lidu. Přinesli i těžce nemocného, mrtvici raněného, na loži a se střechy spustili před Pána Ježíše, poněvadž se pro zástup lidu nemohli k němu dostat. Vida Ježíš viru jejich, důvěru, s jakou přinesli nemocného, potěšil je všecky a řekl k nemocnému: »Doufej, synu, odpouštějí se hříškové tvoji.« A když byla duše zdráva a očištěna, uzdravil i tělo, řka: »Vstaň, vezmi lože své, a jdi do domu svého.«

Nemocný vstal, byl zdrav. Vidouce pak to zástupové, žasli nad tím a velebili Boha. Pro víru všech slitoval se nad nemocným. Tak jedná Bůh dodnes s námi křestany. Pro zásluhy a dobré skutky všech lidí pomáhá jednotlivcům.

Církev katolická jest společnost všech pravověřících křesťanů. Všichni katolíci jsou jedním tělem, jehož hlavou jest sám Kristus; všichni jsme bratřími a sestrami navzájem samého Ježíše Krista, všichni dítkami jednoho a téhož Otce na nebesích. Každý člen katolické církve má podíl na zásluhách a dobrých skutcích všech katolíků. Všecky ctnosti, dobré skutky, zásluhy, oběti mše sv., sv. svátosti jsou společným pokladem, z něhož každý v milosti boží žijící, to jest bez smrtelného hříchu žijící, může čerpati. Po-

něvadž jest pravda tato tak důležitou a pro každého spasitelnou, promluvíím dnes blíže o božské této pravdě a o útěše, jež z té pravdy pro nás vyplývá.

P o j e d n á n í.

1. Katolická církev jest společnost od Ježíše Krista založená a Duchem sv. upevněná a řízená. Ku společnosti té náleží všichni pravověřící křesťané, kteří křtem sv. stali se dítkami božími a dědici nebe. Všichni jsou údy jednoho těla, ratolestmi jednoho kmene; všichni vzájemně spojeni, všichni členy jedné rodiny. Jako v každé rodině všechny dítky společně pracují ku blahu všech a každého jednotlivce zvláště, tak děje se i v rodině celého křesťanstva. Každý záslužný skutek, který katolický křesťan vykoná, jest záslužným nejen pro jednotlivce samého, ale i pro všechny společně. V katolické církvi pracuje jeden pro všechny a všichni pro jednoho. Velikolepá tato vzájemnost vysvětluje se láskou všechny pronikající. Každý člen církve Kristovy pracuje a koná vše dobré pro Ježíše Krista, jemuž jest oddán tělem i duší. Pán Ježíš však chce, abychom v každém svém bližním viděli a poznávali samého Ježíše, ujistil nás, že co jsme vykonali bližnímu, prokázali jsme jemu samému; proto pracuje každý jednotlivec katolické církve láskou k Ježíši Kristu nadšený nejen pro Krista, ale i pro každého jednotlivce spolukatolíka, zástupce samého Ježíše Krista; pracuje pro sebe a z lásky ke Kristu pro všechny, tak že pracuje jeden pro všechny a všichni pro jednoho.

Tato vznešená a pro nás všechny nanejvýš důležitá pravda, že v katolické církvi všechny dobré skutky jsou společným pokladem všech, dokázána jest Písmem sv. a učením sv. otců.

Božský náš Spasitel učil a napomínal, abychom, kdykoli se modlíme, za všechny se modlili, abychom nevolali k Bohu jednotlivě, ale jménem všech křesťanů. Proto nevoláme: »prosím Tě, Bože!«, nýbrž »prosíme Tě, Bože!«, nemodlíme se »chléb můj vezdejší, dej mi, Bože, dnes«, ale »chléb náš dej nám dnes«. Jako prosíme společně o chleba a potřeby tělesné, tak máme prositi i o potřeby duševní.

»Přijď k nám království tvé!« »Odpust nám naše viny, neuvod nás v pokušení, zbav nás od zlého« atd. A jako se dělíme všichni s modlitbou jednotlivců, tak rozdělují se všechny zásluhy a dobré skutky jednotlivců katolíkům vespolek.

V Písmě sv. naznačena jest tato společnost zásluh a dobrých skutků podobenstvím o těle lidském. Na těle jest více údů, všechny tvoří jedno tělo, ač každý úd má jiný úkol, ač každý není stejné ceny, důležitosti. Všecky údy jsou odvislé od sebe navzájem a mezi sebou spojeny, tak že trpí-li jeden úd, trpí ostatní, zdar údu jednoho přechází na všechny. Totéž jest v církvi katolické.

Nalézají se v ní různé národové, různé stavy lidské, bohatí a chudí, vznešení a prostí, a všichni křtem sv. spojeni jsou

s Kristem v jedno tělo, jehož hlavou jest Kristus sám. Každému členu jest na tomto těle vykázán zvláštní úkol. Jedni jsou apoštoly, jiní učители, jedni jsou v čele, druzí poddání, jak v každé jiné společnosti býti musí.

Krásně o této pravdě mluví sv. Řehoř: »Všemocný Bůh,« praví, »činí v srdcích lidských podobně jako v různých zemích. Mohl dáti každé krajině všecko ovoce; kdyby však každá krajina nepotřebovala plodin jiných zemí, neměla by s nimi žádného společenství. Proto dal Bůh jedné zemi hojnost vína, jiné oleje, jiné dobytka, jiné obilí. Všecky pak vyměňují své zásoby za to, čeho se jim nedostává. A tak děje se mezi věřícími křesťany. Čeho jednotlivec dosáhl, sděluje v lásce Kristově se všemi.« Za prvních dob křesťanských žil sv. Makarius, poustevník, který shromažďoval kolem sebe žáky, napomínal k modlitbě a práci: »Bratři,« říkával, »třeba všem modlitby a práce — kdo se modlí, modlí se za ty, kteří pracují; kdo pracují, pracují za ty, kteří se modlí; na pokladu, který jeden bratr nashromáždil, mají všichni ostatní podíl.«

2. A nyní ukáží, jaká útěcha plyne pro každého z této vznešené pravdy.

a) První útěchou jest, že všichni katolíci stále více vzájemně jsou spojováni poutem lásky. Clověk z přirozenosti své jest sobeckým. I kdyby miloval všecky lidi, bude přece více nakloněn tomu, od koho jest více milován a čeká uznání své lásky a oběti.

Pravý křesťan však nepovažuje pozemské dary a přátelské zdvořilosti za nejvyšší statky, nýbrž skutky a prokazování sv. lásky vycházející z modlitby, oběti mše sv. a přijímání Těla Páně.

Jsme-li naplněni pravdou, že všecky dobré skutky našich bližních také nám prospívají, že vše dobré a záslužné od bližních vykonané také pro nás jest dobré a záslužné, musíme ku bližním stále víc a více láskou se rozněcovati, kdykoli je vidíme něco dobrého konati. Vidíme-li koho modliti se, musíme říci: modlí se i za mne; vidíme-li, jak se postí, almužnu dává, odříká se i dovolených věcí, neb cokoli dobrého koná, musíme říci: postí se v můj prospěch, almužnu dává, zapírá sebe, koná dobré skutky pro mne. A za tu lásku bližního — musím spláceti vzájemnou láskou, těmitěž skutky.

Každý Zdravas jest zazvoněním u brány nebeské, odkud se nám dostává vyslyšení. Panna Maria modlí se s námi, prosí za nás. Chceme-li záslužně žíti, pro věčnost sobě a bližním zásluhy nashromážditi, žijme v milosti boží, varujíce se těžkého hříchu, konejme svědomitě své povinnosti, mějme zálibu v konání skutků milosrdenství. Ve všem učinění jsme bohati, tak že ne-náme žádného nedostatku v žádné milosti; máme tolik pomůcek ke konání dobra, tolik přležitosti k obohacování sebe a svých bližních zásluhami dobrých skutků. Modleme se, zvláště nyní v tak nebezpečné době, kdy Bůh ukázal nám svou metlu, od-

prošujme Boha, konejme skutky milosrdenství, pomáhejme nešťastným slovem i skutky, posvěcujme sebe ve zpovědnici a posilujme se chlebem nebeským u stolu Páně. Všecky tyto dobré skutky věnujme ku dobru a na zásluhu všech katolíků a lidí celého světa, aby všichni obohaceni milostmi božskými mohli také zvolati při smrti: »Ve všem učinění jsme bohatí v Kristu Ježíši, tak že nemáme žádného nedostatku v žádné milosti.« V. *Strh.*

Neděle osmnáctá po sv. Duchu. Slavnost růžencová Panny Marie.

Účinky modlitby sv. růžence.

»Aj, od této chvíle blahoslaviti mne budou všichni národové.« (Luk. 1, 48.)

V litaních uctíváme Marii Pannu jako královnu proroků, a sice nejen že vyniká svatostí a milostmi nade všecky svaté, tedy i proroky, jejichž jest královnou, ale že sama do budoucna viděla a prorokovala. Více než každý jiný svátek mariánský připomíná nám tuto pravdu svátek dnešní, slavnost sv. růžence. Když Alžběta Duchem sv. naplněna vítala blahosl. Pannu jako Matku Páně, zapěla tato nadšený chvalozpěv, v němž jsou ta památná slova: »Aj, od této chvíle blahoslaviti mne budou všichni národové.« Prorocká slova ta se do slova naplnila; blahoslavená Panna jest uctívána a velebena ode všech křesťanů všech století až na naše doby a uctívána bude po všecky věky na světě i na věčnosti. Nejčastější a nejpůsobivější prostředek oslavy P. Marie jest sv. růženec. Každý »Zdravas« této modlitby jest zazvoněním u brány nebeské, odkud se pokaždé uděluje plno milostí, říkával slavný universitní professor, lékař francouzský, Recamier. Sv. Ludvík Bertrand, missionář z řádu sv. Dominika, který modlitbou růžence tolik milostí si vyprosil, vsady po svých cestách modlitbu tu doporučoval, zaváděl a říkával: »Růženec sv. uzdravuje nemocné, obrací hříšníky a křísí mrtvé.«

Poznal to ze zkušenosti, vidíme to dosud, celý svět velebí nebeskou matku pro tyto mocné účinky nejkrásnější modlitby sv. růžence. To buď předmětem dnešní promluvy.

P o j e d n á n í.

1. Zalmista Páně volá: »Smiluj se nade mnou, Hospodine, neboť jsem nemocen; uzdrav mne, Pane, neboť zkormouceny jsou kosti mé.« (6. 3.) A dobře tak učinil; neboť my, křesťané, víme, že v nemoci především k božské dobrotivosti máme bráti útočiště, k Bohu, který je pánem života a smrti, o němž zalmista Páně praví: »Bůh jest naše útočiště a síla, spomocník v soužení, jež

nás postihlo.« (45. 1.) Známe trpká slova výčitky, jež pronesl prorok Eliáš ke králi Ochoziáši, který v nemoci vzýval pohan- ského boha o radu a pomoc: »Zdali není Boha v Israeli, že se jdeš dotazovati Belzebuba akkaronského? Protož toto praví tobě Hospodin: »S lože nesejdeš, až smrtí umřeš.« (4. král. 1.) K Bohu tedy nejprve máme se utíkat i o pomoc. Ale i světcům dal Bůh moc, aby jeho jménem uzdravovali ty, kdo jich za přímluvu požádá. Malomocný Naaman prosil Elisea za uzdravení, Sunamitha za vzkříšení mrtvého syna, král Farao prosil Mojžíše a Arona, Jeroboam proroky v nemoci. A že to bylo Bohu příjemné, do- stalo se těmto vyslyšení.

Že možno v nemoci vzývatí svaté na nebi, stvrzuje Písmo sv. a denní zkušenost; jsou miláčky božími, jimž nelze čeho ode- pítí. Tutéž moc, kterou dal Bůh světcům Starého zákona, dal také apoštolům a přemnohým světcům v zákoně Novém. Pán Ježíš rozesílaje apoštoly řekl: »Ve jménu mém budete duchy zlé vymítati, na nemocné ruce vzkládati a ti dobře se míti budou.« (Mar. 16.) Ve skutcích apoštolských čteme o divotvorné moci sv. apoštolů; nemocné vynášeli na ulici, aby stínem Petra byli uzdra- veni aneb dotekem roucha Pavlova.

Jestliže světcům dal Bůh takovou moc, čím větší dal bl. P. Marii, matce boží, královně všech svatých? A že jí dal Bůh ve- likou moc, máme nesčetné důkazy ze všech dob, a proto nazý- váme právem Marii Pannu uzdravením nemocných.

A ptáme-li se, kdy zvláště činí Maria Panna největší divy svou přímluvou, odpovídá sv. Dominik, že se tak děje, modlíme-li se sv. růženec. Růženec jest modlitební knihou nemocných, nej- lepší a nejlhčí, možno čísti v něm dnem i nocí, i v bolestech největších.

V Roveredo ležel na smrtelném lůžku setník Perilo, který byl ve válce nebezpečně raněn. Ctihodná Johana z Křtíže, řeho- lnice, když uslyšela o nebezpečí, jež mu hrozí, poslala mu růženec, aby si ho zavěsil na krk, a nemůže-li sám se modliti, aby aspoň v duchu tak učinil a tajemství sv. růžence rozjímal, že sama bude se modliti. Setník učinil dle rady, a ač byl od lékařů opu- štěn jako nevyléčitelný, byl ve 14 dnech přece uzdraven.

Kdo chce vlastníma očma viděti, jaké má účinky sv. rů- ženec na nemocných, nechť vykoná pout do Lurd; vrátí se jistě pln víry domů a růženec bude mu nejmilejším společníkem.

2. Uvažujeme-li o původu modlitby růžencové, o jeho roz- šíření, poznáme, že modlitba ta zvláště sloužila ku obrácení hříš- ných. Jenom ti ztrácejí víru a odpadají od ní, kteří dříve ztratili cestu ctnosti a oddali se hříchu, zvláště nečistotě.

Sv. Dominik obrátil tisíc takových zase na pravou cestu víry a ctnosti a uvedl do lůna církve sv.

»Sv. růženec,« praví Cartagena. »jest archou úmluvy, v níž jsou desky zákona božské moudrosti, Aronův prut božské vše- mohoucnosti a manna božské útěchy ukryty.«

Král Šalomoun řekl kdysi k Abiatharovi, který trest smrti zasloužil: »Jsi sice synem smrti, ale dnes nechci tě usmrtili, poněvadž jsi nesl archu úmluvy před otcem mým Davidem.«

Přemnozí byli by již propadli věčné smrti zavržení, kdyby nebyli nosili archu, kdyby v růženci nebyli vzali útočiště k Marii Panně, ba kdyby i jiní nebyli za ně tuto modlitbu konali. Tak velická jest moc sv. růžence, že když jiní za hříšníka se modlí, na přímlovu Panny Marie hříšník se probudí ze smrtelného spánku hříchu, kajícně se vrátí k Bohu, začne se modliti sv. růženec a s ním začne život nový. »Od toho okamžiku, když jsem přestal modliti se sv. růženec, který jsem se od nejtělejšího mládí tak rád modlival,« zvolal jeden zločinec k matce, jež ho na popravěště doprovázela, »od té doby upadal jsem z jednoho zločinu do druhého, a nyní musím za zločiny smrti pykati.« »Že mohu nyní klidně zemřítí,« zvolal jiný kajcník na smrtelném lůžku, »děkuji modlitbě sv. růžence, ten mi vymohl milost obrácení, ale také milost setrvání v dobrém.«

Když obyvatelé boloňští zajali syna císaře Bedřicha, nabízel jim císař za syna těžký zlatý řetěz takové délky, že celé město mohlo se jím obložití. Ti však odmítli nabídku a drželi syna císařova 20 let v zajetí, až v něm zahynul.

Jediný růženec, řetěz zlatých modliteb, pobožně vykonaný, působí u Marie Panny tolik, že nepřestane za hříšníka prositi u svého božského Syna, dokud ho nevyprostí ze zajetí satanova a nedá mu Bůh milost obrácení.

Sv. Vincenc Ferrerský byl volán k nemocnému, který o Bohu slyšeti nechtěl. Když mluvil k nemocnému o milosrdenství Pána Ježíše, zvolal nemocný: »Právě na vzdor Pánu Ježíši chci býti zatracen.«

Sv. Vincenc poznal hned, že jest ubohý velice zaslepen a nepravostmi otupen, neodešel ale pravil: »Právě na vzdor sobě budeš spasen.«

Odstoupil od lůžka nemocného, vyzval přítomné, aby se s ním modlili růženec za obrácení zatvrzelce. Nebyli ještě s modlitbou u konce, když nemocný prosil za sv. zpověď, přijetí Těla Páně a poslední pomazání. Odprosil, že se dopustil hrubosti a rouhání, přijal sv. svátosti a klidně skončil. — Takovou změnu působí P. Maria svou přímlovou!

3. Sv. Augustin považuje obrácení hříšníka za větší zázrak nežli vzkříšení mrtvého, a kdo hříšníka přivede ku pokání, toho má za většího divotvůrce, nežli kdyby mrtvého z hrobu vyvolal.

I tento divotvůrce, který křísí mrtvé, objevil se ve sv. růženci; a sice mrtvé, o nichž praví Písmo sv.: »Plač nad mrtvým, plač hořce nad tím, neboť jeho světlo uhaslo«, a jinde opět: »Osvět, Pane, ty, kteří sedí v temnotách a stínu smrti.«

Když sv. Ludvík Bertrand jako missionář působil v západní Indii, vzkřísil mnoho mrtvých pouhým dotknutím sv. růžence;

mnohem více však přivedl touto modlitbou duchovně mrtvých, kteří neznali Boha, ke světlu víry, že zanechali nízkého života, divokosti a surovosti, a byli ozdobou církve Kristovy.

Missionář slabé paměti P. Martin Dechamps, pracoval dlouhá léta na obrácení divokých národů království Peru v jižní Americe. R. 1619 byl na Veliký pátek ve městě Tuzio. Přišel k němu na smrt bledý, chvějící se a s pláčem vznešený muž a řekl: »Od 30 let svírá duši mou tajný hřích, z něhož jsem se styděl vyznati. Vyhýbal jsem se zpovědi, tupil kněze a o slově božím nechtěl ani slyšet. Předesešle noci měl jsem však podivný a hrozný sen. Spatřil jsem Ježíše, který dnešního dne za mne zemřel, seděti na stoličce soudní, a dábla, který na mne žaloval všecky nepravosti, jichž jsem se dopustil. Už se připravoval nebeský soudce odsouditi mne, když spatřil jsem vznešenou postavu P. Marie, padl před ní a prosil za přímluvu, odvolal se na šťastné chvíle, kdy jsem přece několikrát modlil se sv. růženec. Nebeská matka slitovala se, že mi vymůže milost, učiním-li pokání a úplně se polepším. — Probudil jsem se, a nyní přicházím, abych přání Panny Marie vyplnil a sebe zachránil.« Vykonal sv. zpověď, posílil se Tělem Páně, začal život nový. Růženec jej zachránil a vzkřísil k životu novému.

Modlitba růžence pomáhá nám ve všech tísňích a strastech. Když r. 1877 přišli do Říma poutníci francouzští, a stěžovali si na hrozné pronásledování, jakého musejí zakoušeti od nevěrců a nepřátel církve, řekl jim sv. Otec Pius IX.: »Učiňme dnes spravedlivou smlouvu. Vy se budete modliti za mne a já za vás sv. růženec; otec a matka, synové a dcery, modlete se denně jednoduchou a spolu krásnou tu modlitbu, která jest opatřena bohatými odpustky. Vzmuzte se, milé děti, zvu vás k boji proti zlu ve společnosti lidské, bojovati budeme nad mečem, ale sv. růžencem, modlitbou a dobrým příkladem.«

Růženec jest nejmocnější zbraní a nejjemnější — neublíží nikomu, nezraní a neusmrtí nikoho, a přece vede vždy k vítězství.

Tři účinky jsme poznali dnes modlitby sv. růžence, uzdravuje nemocné, obrací hříšníky a křísí lidi duševně ztracené a mrtvé. — Kromě toho pomáhá nám v strastech a souzeních, chrání před nepřáteli všeho druhu, jak z dějin naší vlasti a říše jest známo. Važme si sv. růžence. Ctihodný Jan Berchmans, jenž nosil stále růženec s sebou, říkával: »Tři poklady mám, s nimiž bych rád umřel: kříž, růženec a řeholní knihu.«

Eleonora rakouská, choť vévody mantovského Viléma, dávala plačící malé dceruše Andě na kolébce růženec do rukou. Dítě si s ním hrálo, pouštělo zrnko za zrnkem a pohybovalo rty, jako by se modlilo. Když dospěla Anna, byla provdána za velkovévodu Ferdinanda rakouského. Nedaleko Hallu dala vystavěti kostel, zasvěcený P. Marii, podél cesty ke kostelu dala rozestaviti 15 sloupů s obrazy 15 tajemství růžencových, aby

každý se mohl od jednoho k druhému pomodliti jeden desátek sv. růžence.

Přicházeli sem z daleka nejuvznešenější lidé a konali zde modlitbu. Po smrti manžela odložila Anna nádherné šaty a oblékla se v černé a jednoduché, odešla pak do samoty klášterní, aby zde život bohumilý dokončila. Říkávala: »Růženec byl stálým mým průvodčím. V dětství byl mi hračkou, v mládí pobožností, v manželství útěchou a ve vdovství nejlepší ozdobou.«

Vážme si sv. růžence, abychom podobně mohli zvolati: »Růženec byl mojí útěchou v životě a při smrti chloubou a ozdobou.«

V. Strh.

Slavnost posvátného růžence.

Růženec — modlitba časová.

»Pozdvihši hlasu jedna žena ze zástupu, řekla jemu: Blahoslavený život, který tebe nosil, a prsu, kterýchž jsi požíval.«
(Luk. 11, 27.)

Sv. Otec Lev XIII. skoro každý rok vyzýval věřící, aby se často, zvláště pak v měsíci říjnu dobře modlili posvátný růženec vzhledem k těžkým nynějším dobám, v nichž církve sv. tolik pomoci boží a přímlyvy nejblabosladenější Panny potřebuje. Že trefil do živého, dokazuje hněv nepřátel našich. Ti se snaží modlitbu tu tupiti. Než to nás nesmí odstrašiti, neboť růženec měl vždy mnoho nepřátel. Říkají, že růženec se hodil do dřívějších dob, do nynější doby osvěty a pokroku již se nehodí. Proto chci vám dnes ukázati, že

jest růženec modlitba časová,

abyste s tím větší horlivostí dle napomenutí sv. Otce modlitbu tu pěstovali.

P o j e d n á n í.

I.

Řekni mi, čeho potřebuje zvláště nynější doba? Zdaž nemám pravdu, když dím: Nynější doba potřebuje zvláště upevnění a rozmnožení víry — a k tomu v značné míře přispívá modlitba posvátného růžence, je to tedy modlitba úplně časová.

V nynější době vane duch protikřesťanský, bojuje i proti základním pravdám katolického náboženství a bohužel otrávil vírou v srdci mnohých a vzal jim radost na náboženském životě. Běda však, když tento protikřesťanský duch nalezne většího rozšíření, neboť potom i viklati se budou základní sloupy, na nichž pořádek a blaho společnosti spočívá.

Růžencem pak vyznáváme víru svou, jako žena, o které evangelium sv. Lukáše vypravuje. Bylo to v domě v Kafarnaum, kde božský Spasitel k velikému zástupu lidu mluvil; celý dům byl naplněn posluchači, tak že Panna Maria se k němu ani dostati nemohla. Když dokončil řeč svou a při východu z domu matku svou pozdravil, pozdvihla žena ze zástupu hlasu svého a řekla: »Blahoslavený život, který tebe nosil, a prsy, kterýchž jsi požíval.« To bylo krásné, zmužilé vyznání víry. Když byla pozorně učení Páně naslouchala a moudrost řeči jeho obdivovala, raduje se, že vidí i matku Páně a blahoslaví ji, že je matkou takového Syna.

Ctihodný učitel církevní, Beda, k tomu podotýká: »Těmito slovy vyznává vtělení Páně skrze panenskou matku svou Marii a poráží nejen přítomné zákoníky a farisee židovské, kteří se Pánu rouhají a za Syna božského uznati nechtějí, nýbrž i bludaře všech věků, kteří chtějí Marii odíratí její panenskou hodnost mateřskou a nechtějí věřiti, že Ježíše Krista působením Ducha sv. v životě svém počala a jakožto pravého člověka porodila.«

Tuto ženu s živou vírou uprostřed nevěrců následujeme, kdykoli růženec se modlíme, neboť růženec je nejlepším vyznáním víry naší ve vtělení Ježíše Krista, v jeho vykoupení a na milostné vyvolení vždy čisté Panny Marie za jeho matku, která se tím i naší matkou stala. Růženec jest krátké evangelium. Počínáme jej apoštolským vyznáním víry, v němž jest krátce obsaženo vše, co katolický křesťan věřiti má. Následuje Otčenáš, který po každém desátku opakujeme, a ten obsahuje nevznešenější tajemství naší víry a naděje; dále se modlíme třikrát pozdravení andělské, jakož i desetkrát při každém desátku, tím blahoslavíme Pannu Marii jako milosti plnou Pannu, Matku Páně, matku naši, pomocnici a útočiště naše v životě a smrti, prosíme o rozmnožení víry, vzdáváme čest a chválu nejsvětější Trojici, připomínáme si při tom, co jednotlivé osoby této Trojice k našemu stvoření, vykoupení a posvěcení vykonaly, a za tato dobrodíní chválíme je, jak jim tato chvála stále přísluší. V tajemstvích radostného, bolestného a slavného růžence vyznáváme, že Ježíš Kristus svým vtělením, narozením, dětstvím, hořkým utrpením a potupnou smrtí na kříži nás vykoupil, svým vzkříšením, nanebevstoupením, sesláním Ducha sv., přijetím a korunováním Panny Marie v nebi i nám nebe za vlast určil, slíbil a připravil.

To vše vyznáváme v růženci v době, kdy jsme jako ona žena v evangeliu obklopeni nevěrci, kteří se jako zákoníci Pánu Ježíši rouhají, kdy se Spasiteli a Rodičce boží zasloužená čest a chvála odnímá. Tak jest růženec v rukou našich slavných vyznání víry, znamením, kterým se od nevěrců nynější doby lišíme. Písmo sv. nepraví bez příčiny, že ona žena byla ze zástupu — a tak i my, lid křesťanský, s růžencem v ruce slavnostně se stavíme proti pyšným mudrcům naší doby, kteří nechtějí věřiti, a když se brzy soukromě společně růženec modlíme, prohlašujeme hlasitě, že u věrné víře v Ježíše Krista žítí a umřítí chceme.

Zdaž tedy růžencem neupevňujeme víru svou, zdaž víra naše se jím nerozmnožuje, zdaž není stále pevnější, živější a stálejší? A když naše doba trpí nedostatkem víry a my růžencem víru tu upevňujeme, zdaž to není modlitba v pravdě časová?

Baron Idus z Eckelsdorfu byl všeobecně váženým mužem a byl u arcivévody Leopolda, bratra Ferdinanda III., u veliké vážnosti. Dle obyčeje mladých šlechticů cestoval v mládí skoro po všech zemích Evropy a přišel také do Anglie a Skotska. Když prodléval v této zemi, byl tam roku 1615 v Glasgowě veden na mučednickou smrt P. Ogilvie z Tov. J. Baron, tehdy kalvín, vypravuje, že není s to, aby líčil vznešenou velikost duševní, se kterou tento kněz svému ukrutnému umučení vstříc šel. Když Ogilvie přišel na popravu a odtud dával s Bohem katolíkům, hodil jako poslední památku růženec svůj do shromážděného zástupu. Růženec padl právě na prsa baronova, ten jej docela snadno zachytil. Ale právě v tom okamžiku hnal se k němu takový proud katolíků, z nichž každý chtěl ten růženec dostat, že baron přišel do největších rozpaků. Aby se tomu vyhnul, odhodil baron růženec. Tehdy baron ani ve snu na své obrácení nepomýšlel. Ale vypravuje: »Od té doby bylo mi, jako bych byl dostal ránu do srdce. Svědomí mé bylo nepokojné a připadlo mi pochybovati o mé víře. Trapná myšlenka ta pronásledovala mne neustále, že nebyla prsa má nadarmo vyvolena, aby nesla růženec takového hrdiny víry.« Dlouhá léta nosil tuto myšlenku v hlavě a nemohl se jí zhostiti. Neustálým předhazováním, které mu svědomí činilo, byl konečně pohnut dáti se poučiti o naší víře. Konečně přijal naši víru a slavnostně prohlásil, že své obrácení děkuje jedině tomu růženci, a že má jen jednu bolest, že drahocennou památku tu odhodil a již jí nalézt nemohl. Rodička boží přivedla ho růžencem k poznání pravé víry, za kterou také mučednickou smrtí zemřel.

II.

Růženec můžeme se modliti, jak víte, v rozličném úmyslu. Každý z nás má nějakou potřebu — buď pro sebe, brzy pro jiné, buď živé nebo mrtvé, brzy opět můžeme obětovati růženec, abychom dosáhli pomoci v duševním boji nebo v časných záležitostech. Všechny tyto potřeby můžeme při růženci Rodičce boží doporučovati a v její pomoc doufati. Ale pro nás katolíky jest všeobecná potřeba právě v nynější době — jsou to potřeby naší matky, sv. církve obecné. Právě tyto potřeby pohnuly Lva XIII. k doporučování modlitby sv. růžence, jak to vidíme také z modlitby k sv. Josefu po růženci: Pokorně prosíme, abys na dědictví, kterého Ježíš Kristus krví svou dobyl, dobrotivě shlédl — tak i nyní braň církev svatou proti nepřátelským úkladům, proti všemu protivenství . . .

A právě v takových protivenstvích a úkladech proti církvi naší ukázala se Panna Maria ve všech dobách jakožto »pomocnice křesťanů«.

Veliká protivenství měla církev sv. v dobách sv. Dominika, zvláště v jižní Francii. Ale milosrdná Matka Páně podala sv. Dominiku také prostředek proti těmto ranám. Byl to sv. růženec. Za návodu sv. Dominika modlil se křesťanský lid růženec — a nepřátelé církve sv. byli poraženi. Tak se osvědčil také růženec v dobách, kdy jiní nepřátelé — Turci — chtěli církev sv. zabiti. Byla to snad slabá vojska, která tyto urputné nepřátele církve sv. v bitvách na zemi a na moři přemohla a Turky zabila? Nikoli, byla to společná modlitba růžence dle svědectví církve sv., která na památku těchto vítězných bojů slavnost růžencovou zavedla.

A v podobných potřebách nalézá se církev sv. i v nynější době. Nepřátelé její usilují o její záhuby, činí všemožné překážky její blahonosné činnosti mezi národy, pronásledují hlavu církve, biskupy a kněze, vyhánějí řeholníky ze země a ze škol, pronásledují kříž, skoro všude jest církev sv. nenáviděna, pronásledována.

Proto jest růženec modlitba časová v těchto potřebách církve sv. A jako růženec pomohl v bojích proti Albigenským a Turkům, tak i v nynější době nebudeme se jej nadarmo modliti, nýbrž modlitba ta pronikne k trůnu božímu. Maria takofka drží božské dítětko své při růženci a slibuje nám pomoc a vítězství nad nepřáteli církve sv., když se budeme modliti růženec nábožně, vytrvale a jednomyslně.

III.

Dále potřebuje nynější doba úcty před autoritou. Všude si stěžují do neváznosti autority. Často již děti nemají slušné úcty k rodičům, všude se jeví pyšný duch odporu, ano na některých místech i revoluční duch. Když se modlíme dobře a nábožně radostný růženec, bojujeme tím proti duchu naší doby, který pohrdá autoritou. Stále tu máme před očima božského Spasitele, který se tak při vtělení svém ponížil, že se stal členem lidské rodiny a v ní tak podivuhodnou poslušností se vyznamenával. Když si jeho poslušnost připomínáme, zdaž můžeme se protiviti představeným, samým Bohem ustanoveným? Tak i tu vidíme, jak časová jest modlitba růžence, abychom se upevnili v úctě před autoritou.

IV.

Dále potřebuje naše doba obmezení rozkošnictví a požitkářství, které se všude roztahuje. Radost a zotavení jest nám lidem zde na zemi potřebné. Zábava a zotavení, v pravý čas a mírně užívané, jest pravým dobrodiním pro duši a tělo. Ale nemírné a bezúzdné rozkošnictví jest pro nás a pro celou společnost velmi škodlivé. Seslabuje nás, podněcuje smyslnost a odstraňuje bráze kázně a dobrých mravů. Že nynější doba jen požitky, rozkoše a zábavy až příliš vyhledává, nepotřebují dokazovati; je to na bílé dni. Bojujeme proti tomuto duchu požitkářství,

když se modlíme růženec bolestný. Když následujeme Spasitele na jeho křížové cestě, když ho vidíme bičovaného, trním korunovaného, nesoucího těžký kříž a na kříži rozpiatého, zdaž tím nepotlačujeme náklonnost k nemírnému požitkářství? Zdaž nám nevyjde světlo, abychom dobře porozuměli slovu Páně: »Kdo chce za mnou přijít, zapí sebe sám, vezmi kříž svůj a následuj mne!«?

V.

Doba naše potřebuje konečně boje proti nezřízené žádosti po statečích pozemských. Jak se lidé namáhají, plahočí, aby získali pozemských statečků! Všechny síly tělesné i duševní namáhají, aby tohoto cíle dosáhli! Jak namnoze zapomínají nynější lidé na vážné slovo Páně: »Hleďte nejprve království božího a jeho spravedlnosti!« Právě při slavném růženci vystupujeme proti materialistickému, pozemskému, hmotářskému duchu. Při něm stále důtklivě jsme upozorňováni, že pro nás jest ještě jiná říše, nežli tato země, království, do kterého Kristus nás předešel, aby »v něm pro nás přibytky připravil«. Ano, křesťan, který často a dobře slavný růženec se modlí, nemůže zůstat jen na této zemi, mimovolně duch jeho se vznášá nad tuto zemi k výšinám nebeským, kam Kristus vstoupil, odkud nám Ducha sv. seslal, kam Rodičku svoji vzal, kde ji korunoval. Tak jest růženec vsuktu modlitba časová. A proto měl pravdu Lev XIII., že právě v nynější době tak často modlitbu tu doporučoval.

Závěr. Je-li růženec modlitba tak časová, jakou lásku máte k této modlitbě? Zajisté všichni chcete býti na výši doby. Nuže, ukažte mi růženec, řekněte mi, jak často se jej modlíte. Možná, že touto otázkou mnohého uvedu v rozpaky, proto nechť si každý sám mlčky dá na ni odpověď. Jestliže však někdo dosud nebyl přítelem růžence, doufám, že dnešní řeč má přiměla ho k opravdovému předsevzetí: Ode dneška budu se modlit každý den alespoň jedno tajemství, když ne celý růženec. Kéž opět také muži a jinoši vezmou růženec do ruky, velice jim to prospěje. Snažme se také o jednotlivých tajemstvích skutečně rozjímati a v srdci o nich uvažovati. Nuže, nechat jest nám všem tato krásná modlitba ku prospěchu a požehnání! Amen.

Jan Nep. Jos. Holý O. Praem. farář v Holišově.

Exhorta na neděli devatenáctou po sv. Duchu.

O Kristově hostině v církvi.

»Mnoho jest povolanych, ale málo vyvolených.« (Mat. 22, 14.)

(Dnešní evangelium.) Zvláštní to obraz, který líčí nám v evangeliu dnešním Kristus Pán. Představme si, nejmilejší, toho člověka, kterého onen král kázal spoutati na rukou i nohou a uvrci do žaláře. Byltě chudým, bídným a opovrženým, neměl ani přístřeší, ani oděvu slušného — snad právě ležel kdesi pod plotem hladový — a tu přišli k němu služebníci království a pravili k němu: »Vstaň a pojď, král slaví dnes body svatební synu svému, i tebe zve, abys stoloval u něho — vezmi toto skvostné roucho svatební, jež tobě přinášíme, přikryj nahotu svou, abys slušně přijíti mohl ke stolu královskému.« Ó jaké to štěstí pro bídáka toho, jaká to čest, jaké to vyznamenání!

Ale nastojte — ten bídný otrhanec béře skvostné roucho svatební a odhazuje je pryč, do bláta zašlapává je a poloobnažen, v oděvu rozedraném osměluje se jíti do večeřadla královského. I přichází král a uzřev jej, praví k němu: »Příteli, kterakž jsi sem vešel, nemaje roucha svatebního?« A on mlčí — on nemá žádné omluvy — on bledne, strachem se třese — vždyť zašlapal v bláto oděv svatební! A proto svázaného na rukou i nohou vrhají jej služebníci království do žaláře tmavého, kde jen nárek a bědování slyšeti jest, kde zima jím lomcuje, kde ve své bídě nemá ani paprsku naděje na vykoupení.

(Tím člověkem je hříšník.) A kdo jest to, co znamená podobenství toto? Tím bídákem, který šlape šat svatební v bláto a v oděvu rozedraném přichází do večeřadla, tím jest, nejmilejší, člověk, který odmítá od sebe milosti, které nabízí mu Bůh, a který pak v šatu hříchů předstupuje před soudnou stolicí boží. Tím nešťastníkem jest člověk lebkomyslný, vlažný, zaslepený, nekajicný, který nechce užívatí těch milostí, jež v míře hojné podává mu Bůh, který nohama šlape ty prostředky vedoucí ke spasení, jež nabízí mu církev svatá.

Jako onen zaslepenec, který raději v šatě rozedraném šel do večeřadla svatebního nežli v rouše slušném, tak i on odívá se raději v špinavý oděv hříchů a odhazuje od sebe roucho milosti boží, a proto i on jednou uvržen bude do temností zevnitřních, do trestu věčného, kde je pláč a skřípění zubů. Ó, jaké to výstražné podobenství pro nás, nejmilejší, abychom pokud ještě čas je, odvrhli od sebe roucho hříchů a přidělili se v šat milosti boží! Nyní ještě poskytuje nám Bůh dobrodiní své — ó, užíjme jich, pokud ještě čas jest!

(Milosti Stvořitele.) Jest pak dobrodiní a milost, kterou Bůh nám prokázal a posud prokazuje, trojího druhu: Naše stvoření,

vykoupení a posvěcení. Té svatbě, kterou onen král učinil synu svému, podobá se to vše, co Bůh prokázal člověčenstvu. Zajisté že při svatbě té všechno bylo vznešené — nádherné, obzvláště ale večeřadlo, t. j. síň, ve které hody se konati měly.

(Večeřadlo — svět.) A hle — Bůh, onen král věčný i nám zřídil večeřadlo pozemské — on pro člověka stvořil tento svět, ozdobil jej svou všemohoucností a když vše uchystáno bylo, učinil Bůh člověka a udělil mu roucho svatební, udělil mu tělo, které jest dílem mistrovským moudrosti věčné a vdechl do něho duši nesmrtelnou — obraz a podobenství své. Člověk měl býti netoliko hostem, ale vladařem, pánem země této — celé viditelné stvoření mělo mu podrobena býti a on měl ho užívati ke cti a chvále svého Tvůrce.

(Nevděčnost lidstva.) Ba, nejmilejší, když rozvažujeme tu důstojnost, ke které Bůh člověčenstvo hned s prvopočátku povolal, tu zvolati musíme se žalmistou Páně: »Co jest člověk, ó Pane, že jej tak vyvyšuješ? Málo menším učinils jej než anděly, slávou a ctí korunoval jsi jej.« Ale Bohu budiž žel! Jako onen bídák v evangelium zavrhl roucho svatební, tak učinil i člověk. Bůh ozdobil duši jeho prvotní svatostí a spravedlností již v ráji — čistý a dokonalý vyšel první člověk z rukou Tvůrcových a povolán byl k životu věčnému, k synovství a dědictví božímu. Ale ďábel svedl jej, přivedl ho ku pádu, přemluvil jej tak, že odvrhl to roucho svatosti, kterým skvěla se duše jeho a oděl se v roucho neposlušnosti k Bohu. On sám uvrhl se v otroctví hříchů a kdyby Bůh mu nebyl přispěl, byl by na věky v něm zahynul.

(Milosti Vykupitele.) Jednorozený Syn boží sám se obětoval za spásu ubohého člověčenstva a Otec nebeský nelitoval Syna svého, ale vydal jej, aby každý, kdož věří v něho, nezahynul, nýbrž měl život věčný. A Ježíš Kristus stal se člověkem, žil — trpěl — umřel za nás, vstal z mrtvých a vybudoval nám večeřadlo nové — mnohem krásnější, než bylo to staré, do něhož postaven byl praotec náš — on založil svou sv. církev.

(Večeřadlo — církev.) Ó, jaké to hody kynou nám ve večeřadle tom! Tam čeká nás Beránek nejčistší, který zabit byl za hříchů naše, který všechnu krev svou procedil za nás. A král, nebeský hospodář, ve večeřadle tom posílá sladké pozvání k hodům těm, sladké pozvání to je učení Ježíše Krista, sv. evangelium a poslové, kteří již po devatenáct století oznamují pozvání to všem národům, toť jsou služebníci církve sv., biskupové a kněží, kteří dle nařízení Ježíše Krista každého, bez rozdílu stavu, bez rozdílu řeči a stáří volají a povzbuzují, aby šel k hodům, které kynou ve večeřadle církve katolické.

(Svatební roucho — milost boží.) Oni přinášejí s sebou roucho svatební a odívají v něj každého, kdož hotov jest zúčastniti se hostiny té, v svátosti sv. pokání svlékají s něho člověka starého, člověka hříchů, a udělují mu svatební roucho milosti Kristovy. Ó, jak krásné, jak utěšené jest všechno ve večeřadle tom!

Jak velebná a povznášející jest boboslužba v naší sv. církvi, jak krásné, útěchy plné její učení, jak spasitelná její přikázání!

(Svátosti.) A jako ve večeřadle královském stěny nádherně ozdobeny, podlaha koberci postlána a stoly drahými pokrmy a nápoji opatřeny jsou — tak i ve večeřadle, jež vystavěl nám Ježíš Kristus v církvi katolické. Zde pramen nikdy nevysychající, zde studnice, z níž fine se voda, vyskakující do života věčného — zde stojí sedmero zlatých nádob, naplněných předrahyými mastmi — to je sedmero sv. svátostí, kterými Duch sv. v církvi sv. nás posvěcuje, kterými duše naše sytí se a napájí k životu věčnému, aby stala se milovanou dcerou Otce nebeského, nevěstou Ježíše Krista a důstojným stánkem Ducha sv.

(Špatní křesťané.) Ale ach — tu kalí se, nejmilejší, zrak náš, nebo ona slova, jež stojí na konci dnešního sv. evangelia, že »mnoho jest povolání, ale málo vyvolání« — ta platí i zde. Ba, křesťanem, katolíkem nazývá se tak mnohý, který dávno zavrhl a zaslápl roucho posvěcující milosti boží a který chodí v šatu rozedraném, v šatu hřfchu. Ó, jak mnohý by se zardítí musil, kdyby k němu promluvil Bůh: »Příteli, zdaž udělil jsem tobě takovou duši, kde máš to roucho svatební, které udělil jsem tobě na křtu sv.«

(Přistupme k sv. zpovědi.) A proto, nejmilejší, aby nestihl nás trest takový, jaký zasáhl onoho člověka v evangelium — odvrhněme od sebe roucho hřfchu a přiodějme se v šat posvěcující milosti Kristovy. V svátosti sv. pokání udílí se nám, když jsme zhřešili, roucho to, nuže užijevme, pokud ještě čas jest, příležitosti, nezabedňujme srdcí svých ku hlasům, jimiž církev sv. zve nás do večeřadla svého. A to-li učiníme, zajisté že až někdy učiní král nebeský hody svatební tam v království nebeském, až zazní trouba archandělská, pak se slávou povstaneme z hrobů a duše naše zaskvěje se v rouchu svatebním ve večeřadle novém — věčném, Amen.

† František Ekert.

Neděle devatenáctá po sv. Duchu.

Proč jest málo vyvolání.

»Mnoho jest povolání, ale málo vyvolání.« (Mat. 22, 14.)

Slova věčné pravdy, božského Spasitele: »Mnoho jest povolání, ale málo vyvolání«, musí každého, kdo se jen vážně zamyslí, naplniti bázní a nepokojem; neboť kdo může říci bezpečně: »já jsem jeden z těch málo vyvolání?« »Už myšlenka, co se s námi jednou stane,« praví sv. Bernard, »musí nás naplniti úzkostlivou bázní.« — Mnoho bude tedy lidí zavrženo, málo spa-

seno. Slova Kristova jsou pravdiva a platí pro všechny časy, zvláště pak pro časy nynější.

Dvě cesty vedou do blaženosti věčné, cesta nevinnosti a cesta pokání. Kdo chce být spasen, musí buď zachovati po kftu sv. naprostou bezúhonnost, aneb zhešil li, usmířiti Boha opravdovým pokáním.

Od obou těchto cest však lidé dnešní doby jsou daleko více vzdáleni, nežli kdykoli jindy za dob dřívějších. Nikdy lidé nehřešili tak lehkomyšlně a vyzývavě, jako za dnů našich, nikdy nepohrdali pokáním, jako nyní. Následek toho nemůže být jiný, leč že počet vyvolených bude nepatrný.

Pojednání.

1. Nikdy se tak lehkomyšlně a vyzývavě nehřešilo, jako za dnů našich. Ptáme-li se věčné pravdy a zjevení, Písma sv., co vede do záhuby věčné, odpovídá: »Běda vám, kteří připojujete dům k domu a pole s polem spojujete« (Isai, 5, 8), »kteří nemáte pro nic jiného smyslu, leč hromaditi jmění a se obohacovati.« A nyní pohleďme, jak si vede dnes veliká většina lidí? Daes jest všeobecný shon po penězích; za peníze jest vše na prodej, čest, tělo i duše. Pro peníze schopen dnes člověk nejhoršího zločinu, zrady, podvodu, lichvy, krádeže, loupeže, vraždy, a nejhorších neřestí. A k těm všem, kteří se honí za penězi, aby jich ke hřichu zneužili, volá Bůh: »běda vám!« a otvírá před nimi hroznou budoucnost, věčné zavržení. »Běda vám,« volá Bůh dále, »kteří ráno vstáváte, abyste chodili po opilství a pili až do večera!« (Is. 5. 11.) Opilství a nestřídmost v jídle jsou překážkami spásy a prameny všeho zla, zkázou těla i duše. A co pozorujeme za dnešní doby? Hospoda na hospodě, všechny jsou plné, hluku a křiku až do rána; kostely však prázdné. Nepije se, aby žízeň se ubasila, pije se o závod; čím kdo více vypil, tím větší chtěl ukázati hrdinství a pochlubiti se, že peněz má nazbyt k tomu. Nedbá, že propjív peníze rodiny, že okrádá domácí, že si kazí zdraví a kope si předčasný hrob, že klesá pod stupeň zvířete, že šlape po přikázání božím. »Běda vám!« volá Bůh, a otvírá propasti zavržení věčného. »Běda vám, kteří při hudbě tančíte, kteří v rozkoších trávíte dny života!« (Is. 5, 12.) Běda všem, kteří hledají jen zábavy hříšné a na Boha zapomínají! A rozhlédneme-li se kolem sebe dnešní doby, co vidíme zvláštního! Tančí se všední dny, tančí se v neděle a svátky, tančí se v postě a pátky, hýří se a hřeší drze a směle.

»Běda vám!« volá Bůh a otvírá propast trestů věčných.

»Běda vám, kteří jste moudří v očích svých a sami před sebou opatrní!« (Is. 5. 21.)

Pýcha, jež Boha uráží jako mamoni a nestřídmost a zbujnělost je zvláštní známkou naší doby. Přemnoho lidí ve své pýše popírají Boha, šlapou jeho přikázání, tupí náboženství, hanobí duchovenstvo, posmívá se, rouhá se všemu, co ke spásě naší od

Boha jest ustanoveno. Pýcha lidská zhasla světla na nebi a bohem učinila sebe; není lásky k Bohu, není lásky k bližnímu, všude jen sobectví, nenávisť, závist a nevraživost. »Běda vám!« volá Bůh, »pro vás není místa v království nebeském.«

Budou-li tedy všichni zavrženi, kteří lpějí na statcích toho světa, kteří se požívavosti a nestoudnostem oddávají, kteří v pýše a domýšlivosti Bohu se rouhají, kolik lidí přijde do věčné blaženosti? Poměrně k propůjčeným milostem málo — »neboť mnoho jest povolanych, ale málo vyvolených.«

A těchto málo možno poznati dle jistých známek, dle vlastností, jež Kristus doporučil a sám životem svým ukázal. U těch málo nalézáme dětinnou pokoru, stálou trpělivost, upřímný soucit s bídou bližního, pravou bázeň boží, vroucí zbožnost, čistotu srdce, zálibu na slově božím, něžnou úctu k velebné Svátosti oltářní a neposkvrněné Rodičce boží, lásku a poslušnost k církvi sv. — Avšak pravých křesťanů s těmito známkami nalezneme velice poskrovnou. Za to však mnohem více zloby. »Viděl jsem bezpráví a odpory,« stěžuje si David, žalmista, »dnem i nocí kráčí uprostřed nich zloba a nespravedlnost; a z ulic jejich nevyhynula lichva ani lest.« (54. 10.)

»Co jiného jest život těch,« volá Salvían, »kteří obchod vedou a živnosti, nežli řetěz podvodů a nepravých zvyšování cen? Co jiného jest život chudých a nízkých, nežli závist a nenávisť? Přemnohé obce křesťanské nejsou více domy ctností, ale útlukem vší nepravosti.« Sv. Jan Zlat. pln udivení praví: »Jak veliká zloba jest mezi mladými, jaká lenost a pohodlnost u starých!« Netřeba více svědků. Kdo má otevřené oči a zdravý rozum, řekne jistě, že velice málo jest těch, kteří zachovali si nevinnost, kterou na křtu sv. obdrželi.

Kdo však ztratil čistotu srdce, není jiného prostředku ku spáse leč — pokání. —

2. A tu zase pozorujeme, že nikdy tak málo kajčnicků nebylo, jako za dnů našich.

Jsou dvě doby, kdy možno činiti pokání, buď v mládí neb ve stáří. Dnes však nenaleznete ducha kajčického ani u mladých, ani u starých. Mladí s pokáním odkládají na stará léta, staří odkládají až na smrtelné lůžko.

Pozorujeme-li však život lidí, kteří jsou známi jako veřejní hříšníci, nalézáme v nich všecko jiné, jenom ne ducha kajčického a upřímnou vůli se polepsiti. Pohanský básník napsal: »První oddíl života věnují lidé hrám, druhý bujnosti, třetí mamonu, ve čtvrtém a to posledním nabývají teprve rozumu.« A kdyby aspoň v tomto posledním období nabyli všichni rozumu! Mnoho jest těch, kteří mají hlavu jako sněh, a jednou nohou již stojí v hrobě, a jsou stále lehkomyšlnými a pošetilými jako v letech dřívějších.

Ovšem, kdyby pokání záleželo v tom, že se mnozí ob čas zpovídají, našli bychom ještě něco kajčnicků. Hledíme-li však na výsledek pokání, na život jejich, který měl býti napraven,

poznáme, že se svátosti pokání mnoho zneužívá; odbývá se lehkomyslně, bez lítosti, bez upřímné vůle se polepšiti a škody i pohoršení napravit.

Celý život křesťana má býti ustavičným pokáním, jak nás učil božský Spasitel, to jest, denní život křesťana má býti tak upraven, že má stále v dobru kráčet, hřichu se báti, kající skutky konati i skutky milosrdenství. »Obcování naše jest v nebesích,« volá sv. apoštol; všechny myšlenky, žádosti, řeči a skutky mají se nésti k Bohu, nejvyššímu dobru, budoucímu soudci.

»Chce-li kdo za mnou přijíti, zapři sebe sám, vezmi kříž svůj a následuj mne.« Pán Ježíš činil pokání za veškeré lidstvo, aby mu vymohl milosrdenství boží; my musíme pokání činiti každý za sebe sama.

A rozhlédneme-li se kolem sebe, kde jest pokání, jež lidé konají? Přemnozí libují si v nádheře šatu, jiní v přepychu obydlí, jiní v drahých pokrmách a nápojích, jiní v nepravostech a rozkoších, jiní ve společnostech, zábavách, divadlech. Přemnozí jsou pyšní, domýšliví, nedůtkliví, závistiví, hněviví, mstiví, chtiví statků a slávy světské; kde je tu známky pokání?

Poněvadž tedy tak málo lidí uchová si nevinnost od křtu sv., poněvadž tak málo lidí činí pravé pokání za hřichy vlastní, není divu, že málo bude vyvolených.

Úzká a trnitá cesta vede ku spasení, široká a veselá ku zavržení věčnému. Proto světci činili celý život ustavičně pokání, aby si království boží zajistili. Sv. Augustin píše ve svých vyznáních, jak mnoho má příčin, aby hříchů svých oplakával. Na stěny přibytku dal napsati kající žalmy, aby byl stále na pokání pamatován; žil život plný odříkání a často plakával nad poblouzením za let mládí.

Sv. Bernard vedl tak čistý život, že se mohl andělu přirovnati, a přece stále byl pamětliv několika nepatrných poklesků z mládí, a říkával s pláčem: »Jak bych se mohl osměliti pozdvihnouti oči svých k tak dobrotivému Pánu, nebeskému Otci, já tak nezdárný syn?«

Sv. Jeronym v mládí dal se svěsti k různým pošetilostem od svých společníků; za to činil celý život také pokání, poslední léta strávil na poušti v největším odříkání a postu. »Denně pláči,« píše o sobě, »žaluji na své hřichy. A kdykoli si popláči a požaluji, zdá se mi, jakoby duch můj zalétal k zástupům duchů nebeských.«

Sv. Pavla, když ji upozornili, že samým postem a tuhou kázní má tváře bledé a vyhublé, pravila: »Když jsem ještě bydlela v Římě, líčila jsem tváře své, abych se světu líbila; nyní se chci líbiti Bohu, a proto ať tvář má pobledne postem a opadne. Tehdy jsem oblékala tělo své drahým marnivým oděvem, ať nyní pocítí ostrost oděvu žněného.«

Tak si počínali světci, aby unikli spravedlnosti boží po smrti, došli už na světě milosrdenství a odpuštění.

Jak budou překvapeni lidé světsky smýšlející, kteří jen ve hřtchu žijí, s pokáním stále odkládají, až zaslechnou poslední hlas spravedlnosti boží: »Mnoho jest povoláných, ale málo vyvolených! Byls také povolán, ale vlastní vinou vymazán jsi z počtu vyvolených. Odejdi, zlořečený, do temnoty, kde jest jen pláč a skřípění zubů, kde červ svědomí nikdy neumírá a oheň nevyhasne.«

Bez pokání a polepšení není spásy. Cesta za Ježíšem jest cestou odřekání, utrpení, svatosti a obětí. Zahleďme se denně na sv. kříž, a poznáme, co učinil pro nás Bůh, a čím jsme my jemu za to — dlužni.

Volejme denně před sv. křížem se sv. Ambrožem: »Ó Ježíši, nezhrdej dílem rukou svých; tys přišel, abys hledal, co bylo zabynulo; nedej mi zahynouti, kterého jsi předrahou krví svou vykoupil.« — »Srdce čisté stvoř ve mně, Bože,« volej se žalmistou Páně, »a ducha přímého obnov v útrobach mých. Nezamítej mne od tváře své a Ducha sv. neodnímej ode mne. Navrať mi radost spasení svého a duchem statečným utvrď mne« (Ž. 50.), abych, jebož jsi povolal, nalezen byl jednou mezi vyvolenými a blaženými.

V. Strž.

Posvěcení chrámu Páně.

Sociální význam chrámu Páně.

»Naplnění budeme (vším) dobrým domu
tvého: svatýť jest chrám tvůj.«

(Žalm. 64, 5.)

Za dnešní doby jsou lidé, kteří chrám Páně za zbytečný pokládají. Má-li se v některém městě stavěti kostel, vystupují proti tomu. Zase jiní nechodí do kostela, vymlouvají se: Nic tam nedostanu. K čemu kostely? Zavřete je, nebo ještě lépe, zbořte je, a na místě jich stavte školy a nemocnice. Z těch přece lid něco má, ale kostely jsou pro naši tak vzdělanou a osvícenou dobu zcela zbytečny. To a podobné můžeme nezděka slyšeti a čísti od lidí, kteří chtějí býti nejrozumnější, nejosvícenější a nejpokrokovější. Nikdo z nás nebude popírati, že školní budova jest velmi užitečná, ano i potřebná budova, a právě my, katoličtí kněží, nikdy to popírati nebudeme, vždyť první školy vůbec zakládali kněží. Právě tak nikomu nenapadne tvrditi, že nemocnice není užitečná nebo že jest zbytečná; naopak každý si přeje, aby v každém větším městě nemocnice zřízena byla. Papežové, biskupové, kněží založili mnoho nemocnic, nejen jinde, nýbrž i u nás v Čechách. Jak se kněží ujímají na př. slepých, hluchoněmých, nezhojitelně nemocných! Ale právě tak jako školy a nemocnice, ano ještě potřebnější jsou kostely. Proto dnes o posvěcení chrámu

Páně chceme uvažovati, jaký sociální význam chrámy Páně mají.

Pojednání.

1. Katolický chrám jest dům pokoje. Pokoj jest velmi vznešený statek pro nás lidi. Jak smutně vypadá země, z níž pokoj zmizel, válka zuřila a veliké zpuštění působila! Jak nešťastná jest rodina, když jí schází pokoj a láska; ani bohatství, ani důstojnosti nemohou jí tento statek nahraditi. Jak politování hodné jest teprve lidské srdce, když pokoj ztratilo, ať třeba člověk chodí v hedvábí a sametě, ať ho celý svět obdivuje. Poněvadž je tedy pro nás pokoj tak vznešený skutek, napomíná nás sv. Petr (I. 3, 10. 11.): »Kdo chce milovati život a viděti dobré dny . . ., hledej pokoje a stíhej jej!«

Veliký básník Dante chodil jednou večer v předsíni klášterního kostela ve Florencii sem a tam, úplně pohřížen ve své myšlenky. Za nějakou chvíli přistoupil k němu klášterní bratr a ptal se ho zdvořile, čeho si přeje, co zde hledá. Dante odpověděl krátce: »Hledám pokoj.« Ano, chrám Páně nám pomáhá nalézt pokoj.

V chrámu Páně trůní pravý král pokoje, bez něhož není pravého pokoje, jak ukazují dostatečně dějiny celých národů a jednotlivých lidí, Ježíš Kristus, kterého již proroci jakožto knížete pokoje ohlašovali a při jehož narození andělé zpívali: »Pokoj lidem dobré vůle!« Zde bydlí ve svatostánku a zve k sobě všechny lidi pokoje milovné: »Pojďte ke mně všichni, kteří pracujete a obtíženi jste, a já vás občerstvím!«

V chrámu Páně obětuje se obětí pokoje, která opět nebe se zemí, Boha s člověkem smířila, a při níž kněz před přijímáním právem se modlí: »Beránku boží, který snímáš hříchy světa, daruj nám pokoj!«

V chrámu Páně uděluje se svátost pokoje, svátost pokání. Dříve nežli Spasitel dal apoštolům moc hříchy odpouštěti, řekl významná slova: »Pokoj vám!« Kolik lidí našlo pokoj ve zpovědnici! Kolik lidí přistoupilo sem se srdcem plným nepokoje a výčitek svědomí — a opustilo to místo se srdcem plným nebeského pokoje! Jak člověk dostává tu zmužilost k nábožnému životu, jak se zde učíme v dobrém pokračovati a vzhůru hleděti — ke zdroji pokoje!

V chrámu Páně se nám také hlásá učení pokoje. Veškeré učení, které zde slyšíme, směřuje k tomu, abychom vedli pokojný život, jak se sluší na dítky boží. Hledí nás přiměti k tomu, abychom s posvátnou vážností přemáhali zlé náklonnosti naší pokazené přirozenosti. Bez toho boje není však žádného vnitřního pokoje.

Plným právem tedy pozdravujeme náš chrám jakožto dům pokoje.

2. Katolický chrám Páně jest dále dům pravé svobody. Tu snad pomyslí si někdo: Co má kostel se svobodou činiti? Svo-

body lze se domoci politickými boji neb zákony, které i svobody poddaných uznávají a zajišťují. Připouštím to, ale přes to jest pravda, že i z chrámu Páně velmi veliký vliv vychází ve prospěch pravé svobody.

Nejprve není pravé svobody bez Ježíše Krista. To dokazuje zjevně staré pohanství. Tu žila více než polovice lidstva v bídném otroctví. Tu bylo všude otroctví, otroctví v politickém životě, otroctví v sociálním životě, otroctví v rodině. A všude, kde křesťanství se zapuzuje, nastává časem otroctví a tyranství. Vizte na př. Afriku! Dříve tam s křesťanstvím vzkvétalo vzdělání a civilizace, když pak Afrika od Krista odpadla, zahnízdilo se tam opět hnusné otroctví. Pozorujte Francii na sklonku XVIII. století. Veřejně a slavnostně se země ta zřekla Krista, a jaký byl následek toho? Ukrutné tyranství a vraždění lidí, jaké Francie nikdy neviděla, a přece měli tyraní stále v ústech heslo: Svoboda, rovnost a bratrství! Naproti tomu všude, kde missionář u divochů vztýčuje kříž Kristův a oltář vybuduje, povstávají myšlenky pravé svobody a začíná svítiti světlo pravého vzdělání.

Ano, drazí, bez Krista není pravé svobody; Kristus však se nám hlavně hlásá v chrámech; v chrámě se k nám Kristus co nejvíce přibližuje; Kristus bydlí mezi námi a sám se nám podává v chrámu Páně.

V chrámu Páně dostává se nám vysokého šlechtictví, které propůjčuje člověku, i nejchudšímu i nejnižšímu, milost posvěcující, kdy se stáváme dítkami božími — jaká to důstojnost pro nás! Kdo však cítí se dítkem božím, kdo v živé víře denně se modlí: »Otče náš, jenž jsi na nebesích«, nemůže býti otrokem. Kde se tak děje, tam jest otroctví zásadně odstraněno.

Právě v chrámu Páně nejlépe pocítujeme rovnost lidí. Kdežto všude jinde nerovnost se uplatňuje, klečí v chrámě bohatý vedle chudého, totéž učení se hlásá knížeti jako jinému člověku. Kde křesťanské chrámy stojí, kde vysokí a nízcí rádi a pilně chrámy navštěvují, tam není otroctví možné, a ku blahu lidstva se propast mezi chudými a bohatými co možná nejvíce vyplňuje.

Tak jest chrám Páně vskutku dům pravé svobody.

3. Chrám Páně je však též dům pravdy.

Pravda jest životním živlem lidského ducha. »Po čem touží člověk více než po pravdě?« ptá se sv. Augustin. — Jen se podívej na květiny, stromy — jak všechny touží po slunci! Viz vlaštovky na podzim, jak od nás odlétají a hledají si zimní domovinu. Co jest vlaštovce jižní domovina, co jest pro květiny slunce, to jest pro lidského ducha pravda.

Po pravdě touží tedy duše má, když se táží: Odkud? Kam? K čemu jsem zde na světě? A když zapadne opona tohoto života, co potom? Jest na onom světě spravedlivá odplata? Šťastná věčnost pro jedny = nešťastná pro druhé? Duše má chce určitou odpověď na tyto otázky, chce rozluštění těchto záhad — žízni po pravdě.

Mohl-li svět, přátelé, zodpovědět tyto otázky před Kristem? Nikoliv. Jeden z největších mudrců starověku, Aristoteles, před smrtí prý volal: »V pochybnostech jsem žil, v úzkostech umírám; kam jdu, nevím; bytosti všech bytostí, smiluj se nad mnou!«

Zdaž dává odpověď na tyto otázky nynější svět bez Krista, dávají nevěreční učenci odpověď na nejdůležitější otázky, které myslí lidstva hýbají? Nikoli. Potfásají nevěrecky hlavou a praví: Ignoramus — nevíme to.

K žízni, toužící duši přistupuje tu vznešená, nadpozemská paní.^{*)} Podává jí zlatý pohár a dí: Pij jen, žízni duše, a duch tvůj se pozdraví — je to nebeský nápoj pravdy.

Neboť šel světem člověk, který mohl říci: »Já jsem pravda.« Ježíš Kristus přinesl nám pravdu z nebes, neboť byl Syn boží. »Nikdy nemluvil člověk tak jako on.« (Jan 7, 46.) A nežli odešel ze světa, založil církev a světil jí celý drahocenný poklad pravdy.

Nikoli státníkům, nikoli parlamentům, nikoli světským profesorům vysokých škol, nýbrž apoštolům a jejich nástupcům, biskupům a kněžím světil Kristus tento drahocenný poklad pravdy. V chrámu Páně hlásají se vznešené pravdy, které jsou tak důležité a blahodárné i pro sociální život lidstva, pravdy, které nás poučují, jaké máme povinnosti k Bohu, k sobě a k spolubližním, pravdy, které nás vybízejí dávat, co jest císařovo císaři a co jest božího Bohu, pravdy, které křesťanské národy vzhledem k mravnosti a kultuře vysoko povznášejí nad všechny nekřesťanské národy, jen když se jich dbá a když se zachovávají.

Tak jest chrám Páně vskutku dům pravdy.

4. Než chrám Páně je také dům lásky.

Dějiny svědčí, že o chudé bylo nejlépe postaráno za časů, kdy byla živá víra a kdy s převelikým nákladem byly stavěny velkolepé a nádherné chrámy Páně, jež podnes jsou chloubou katolických obcí; a zkušenost učí, že právě závistníci, kteří litují peněz na chrámy, pro chudé nejméně činí.

Že chrám Páně jest skutečně dům lásky, pravé lásky k Bohu a bližnímu, ukazuje vše, co v kostele vidíme, zvláště však kříž, který se na každém oltáři nachází, svatostánek, v němž dnem i nocí božský Spasitel jako poustevník lásky dlí, stůl Páně, kdež se Kristus každému z nás za pokrm a nápoj duše podává, především však oltář, na němž se každodenně obnovuje způsobem nekrvavým obět na kříži. Ano, právě nejsvětější Svátost oltářní jest zvláště bohatým zdrojem lásky, božským ohněm, kterým se často jednotlivá srdce k vznešené, obětavé lásce rozohňují.

Dcera protestantského pastora, (známá básníka Kordula Perigrina), která později pravou vírou a pravé štěstí nalezla, líčí

^{*)} Totiž církev sv.

nám zajímavě touhu zbožné duše po svatostánku. »Když jsem byla ještě protestantkou,« píše, »v mládí, když jsem žila v nejlepších pozemských okolnostech, jaké si člověk jen přát může, přece hluboko v mladém srdci byla prázdnota a mezera, touha a žízeň, které se ničím nedaly ukojiti neb odstraniti, ačkoli samo ještě vlastně nevědělo, po čem tak vroucně touží. Ale když jsem v šestnácti letech po prvé do katolického chrámu vstoupila, když po prvé se ke mně blížil lesk věčného světla, když jsem tajemný vánek od oltáře pocítila, náhle se mi rozjasnilo, po čem vlastně duše s horoucí vřelostí touží a žízní, jako jelen po čerstvé vodě, co jí dosud přes nejbohatší pozemské štěstí scházelo: osobní blízkost, skutečná přítomnost živého Boha, o níž, ach — protestanté nevědí a věděti nechťejí.«

Bohatě nadaná básnířka přijala v 25. roce věku svého katolickou víru, a její básnická mysl nalézá až dosud nejvznešenější látku, ale i útěchu, posilu a posvátný pokoj před věčným světlem.

Ale i v obyčejném životě ukazuje se často obětavá láska. Tu jest hodný otec a výborná matka, věrní rodiče, kteří se po celý rok o blaho svých dítek starají, dobře křesťansky je vychovávají a v každém ohledu dobrým příkladem je předcházejí. Ale i tento ctnostný život, tato obětavá láska má původ svůj v chrámu Páně. Zde, v chrámu Páně, přijali svátost stavu manželského, a milosti této svátosti působí u dobrých manželů dlouhá léta jejich života. V chrámu Páně dostávají slovem božím, modlitbou, sv. svátostmi vždy znovu povzbuzení a milost k věrnému plnění svých povinností, útěchu a posilu v kříži a utrpení, které žádné rodiny neušetří.

Tak jest chrám Páně dům pravé lásky k bližnímu.

Závěr. Tak má tedy chrám Páně veliký sociální význam pro lidstvo. Proto chceme chrám Páně míti vždy u veliké vážnosti, a to tím spíše, poněvadž nám zde prýští bohaté zdroje pro blaho našich nesmrtelných duší. Chrám Páně, dům boží, bude nám proto vždy místem posvátným, kde se budeme rádi shromažďovati i tehdy, když to není přísnou povinností. Především však budeme si vážit mše sv., která se zde každodenně za nás obětuje. Ale i tehdy, když máme důležitou záležitost nebo když těžký kříž nás tíží, spěchejme sem k Ježíši Kristu ve svatostánku přítomnému. Když tak budeme chrám svůj milovati a často a zbožně jej navštěvovati, můžeme doufati, že i pro nás bude v pravdě branou nebeskou. Amen.

Jan Nep. Jos. Holý, O. Praem. farář v Holišově.

Na neděli dvacátou po sv. Duchu.

Dle Patisse dr. Antonín Ondroušek, katecheta v Mladé Boleslavi.

»Sestoupil k němu a prosil ho, aby
přišel a uzdravil syna jeho.«

(Jan 4, 47.)

Zázračné uzdravení, o němž nám dnešní evangelium vypravuje, obsahuje velmi důležité a pro nás všechny velmi útěchyplné naučení. Neboť dokud tento zázračně uzdravený byl ještě zdrav. dokud nedoléhal žádný kříž na tuto rodinu, nedočítáme se ve svatém evangeliu, že by se byl staral i jen jediný úd této rodiny o Ježíše a jeho božskou nauku, o jeho božský život, o víru v Boha i člověka, o spásu své vlastní, jediné nesmrtelné duše. Ano i když syn už se roznemohl a v nebezpečí smrti se nalézal, nemyslí ani otec, ani matka, aniž kdo jiný na božského Vykupitele, nýbrž všichni se zajisté radili s jedním lékařem za druhým, zkoušeli jeden lék za druhým, peněz a námah nešetřili, aby tak zachránili život nemocného. Teprv když veškerá lidská naděje zmizela, veškerý pokusy vědy a umění selhaly, tak že evangelium výslovně podotýká: »Počínal umíratí«; nyní teprv nejvyšší nouze vzbudila v otci myšlenku na Krista, víru v jeho všemohoucnost a naději na jeho pomoc, a tak pospíchá on k Pánu nad životem a smrtí: »Odebral se k němu«.

Tento královský úředník nepocítil snad dosud nikdy potřeby srdce a ducha, ruce a oči k nebesům povznést a se modlití. Nyní však, když sužoval ho těžký bol srdce, když se zdál s životem jeho syna jeho vlastní život zhasínati a počal poslední paprsek naděje mizeti, stala se mu modlitba vším. »Prosil ho, aby sestoupil a syna jeho uzdravil.«

Ve štěstí bylo by to bývalo tomuto muži těžké, snad nemožné, uvěřiti v Krista a jeho slova, nyní však, když těžkým žalem navštíven, když ponížěn byl, staly se srdce jeho a duch jeho pro světlo a milost víry vnmavé, a sv. evangelium podotýká: »A člověk ten uvěřil slovu, jež řekl k němu Ježíš, a šel.« (Jan 4, 51.) Tato víra však měla za následek zázračné uzdravení jeho milovaného syna, a tento div přivodil ještě větší zázrak, že i jeho choť, jeho syn, jeho ostatní děti a celá jeho čeleď uvěřila; neboť svaté evangelium dosvědčuje: »I uvěřil on a dům jeho veškeren.«

Zdálnivě největší neštěstí bylo tedy příčinou největšího štěstí pro ně nejen v čase, nýbrž i na celé věčnosti. Takový poklad jest skryt v utrpení; avšak všichni lidé neumí ho naléztí. Proto uvažujme tuto pravdu dnes blíže a dím k tomu účelu:

Největší milostí pro padlé lidstvo jest utrpení.

P o j e d n á n í.

Kdyby člověk nebyl klesl, nebylo by proň též žádného utrpení. Země by byla zůstala proň rájem rozkoše, až by byl dokonale vešel do blažených slastí nebes.

Hřích zničil veškero toto štěstí jednou ranou. Hřích však pochází z vášní vnitřných a z dráždivel jejich skrze pět smyslů. Zevnitř dráždí pozemské statky a uvnitř rozplameňuje se lakota; zevnitř dráždí sláva světa a uvnitř rozplameňuje se ctižádostivost; zevnitř dráždí smyslné požítky a uvnitř zkypí rozkoš. Lakota, rozkoš a ctižádostivost však jsou hlavním trojím zdrojem všech zlých vášní, z nichž se veškero přivalá hříchů v člověku rozpoutává, a jako potopa pustoší veškero jeho štěstí dočasné a věčné.

Nuže, pozbudou-li tato dráždivla ke hřichu pro člověka svůj půvab, tož neroztrpí se tak snadno vášně, a člověk už tak snadno nezhrěší. Ztrácejí však svých vnaď utrpením, neboť když zničí nehody statky a bohatství, stane-li se člověk neschopen, aby získával a nabýval, a do utrpení chudoby je uveden, pak poznává snáze pomíjitelnost a nicotu statků pozemských a nezhrěší více k vůli nim. Bývá-li člověk svržen s výše slávy a vážnosti do hlubin zapomenutí, opovržení a potupy, a do utrpení ponížení uveden, pak pozná snáze pomíjecnost a prchavost veškeré pozemské slávy a nezhrěší k vůli ní více. Sténá-li člověk pod těžkou tíhou křečkého stáří anebo v bolestech těžké nemoci anebo nezhojitelného neduhu, anebo pod tíhou hladu a žízně, vedra a zimy a drsného zacházení, a bývá-li tak uveden do utrpení tělesných bolestí, pak poznává snáze pomíjecnost a prchavost veškeré smyslné rozkoše a nezhrěší k vůli ní více. Vidí-li člověk ve světě zevnější velikánskou zhoubu morem, hladem a válkou, neúrodou, drahotou, požárem, povodní a zemětřesením způsobenou, zhroutení se vznešených trůnů, zánik mocných říší, zpusťování kvetoucích měst, úpadek zámožných rodin, znetvořenou vědu, zneužití umění, potupenou moc, a bývá tak zasvěcen do společných a všeobecných utrpení člověčenstva v tomto slzavém údolí, pak nahlíží bez obtíží pomíjecnost a nicotu všeho pozemského, a nezhrěší už k vůli němu.

Tak dělá utrpení hřichu a s hřichem všemu zlu konec, a tisíce a tisíce hříšníků bylo ospravedlněno, poněvadž na ssutinách pozemských rozkoší a štěstí plakalo a pokání činilo.

Největší milostí pro kleslé lidstvo je tudíž utrpení, poněvadž hřichu přitřž činí, protože nás od hřichu osvobozuje.

Než utrpení smířuje též spáchané hřichy a to nejpříměřenějším způsobem. Hřichy duše smířeny bývají zkroušeností srdce, jakož sténá královský pěvec ku Hospodinu: »Více obmej mne od nepravosti mé a od hřichu mého očisť mne, neboť nepravost svou poznávám, a hřích můj proti mně jest vždycky. — Obět Bohu duch zkormoucený, srdcem zkroušeným a pokorným, Bože, nepohrdneš.« (Žalm 50, 3. 4. 18.) Hřichy těla smířeny bývají utrpením tělesným, nemocemi, tělesnými skutky pokání a sebeumrtvování, o nichž sv. apoštol Pavel píše: »Nepanujž tedy hřích ve vašem smrtelném těle, tak že byste poslouchali žádosti jeho; aniž také vydávejte údů svých hřichu za nástroj nepravosti, ale od dávejte se Bohu, jakožto z mrtvých oživlí, a údy své vydávejte za nástroj spravedlnosti Bohu.« (Řím. 8, 12. 13.) »Neboť budete-li

podle těla živi, zemřete: pakli duchem skutky těla mrtviti budete, živi budete.« (Řím. 8, 13.)

Hřichy spáchané zevními statky bývají smířeny zevními utrpeními na těchto státcích, chudobou, strádáním, almužny udělováním. Stojt psáno: »Almužna od smrti vysvobozuje, a onať jest, ježto čistí hřichy a činí, že nalézáme milosrdenství a život věčný.« (Tob. 12, 9.) Jsou-li dobré skutky pšenici pro nebeské stodoly, tož jest hřich plevou, utrpení však mlátičkou, jež pšenici od plev čistí. Tak jest utrpení pro padlé člověčenstvo největší milostí, poněvadž též vinu za hřich smířuje a člověka úplně očišťuje.

Je-li však člověk čist ode všeho hřichu a viny, buďto nevinností anebo pokáním, tož vede ho utrpení ke vši spravedlnosti a svatosti skrze ctnost a zásluhu. Píšet sv. apoštol Pavel: »Chlubíme se také souzením, vědouce, že souzení trpělivost působí: a trpělivost zkušení, zkušení pak naději, naděje nezahanbuje; neboť láska boží rozlita jest v srdcích našich skrze Ducha sv., kterýž dán jest nám.« (Řím. 5, 3. 5.)

Z těchto slov vidíme, že utrpení je též zdrojem všech ctností; ano utrpení nutká nás téměř ke cvičení ctností. Neboť když veškerá pomoc mizí odevšad, jak útěchyplnou jeví se nám víra ve všemohoucího, vševědoucího, nekonečně dobrotivého a milosrdného Boha! Když nás souží zášť a pronásledování, jak útěchyplnou jeví se tu víra ve věčnou a spravedlivou odměnu! Když jsme se stali osiřelými dítkami a ani otce ani matky více nemáme, jak přepodivně milou jeví se tu víra ve svatou církev, matku svatou, jež mírní s něžnou láskou bolesti svých dítek balsámem své nebeské útěchy! Když nemoc, smrt anebo jiná nehoda příčinou se stává, že čas, celý svět a život mizí, jak vznešenou jeví se tu víra ve vzkříšení těla a život věčný! Pomstou a zufiřností soptící, nevěřící Šavel, tázal se, na zem povalený, jako zcela věřící Pavel: »Pane, co chceš, abych činil?« (Skut. apošt. 9, 6.)

Utrpení činí pyšného pokorným, vlného prostopášníka mravným, marnotratníka střídmým, lakomce štědrým, zuřivce tichým, lenocha pilným, zbabělého zdatným, zpozdilce moudrým, moudrého svatým a dokonalým. A kdo pletl v nebi nejkrásnější koruny, koruny mučednické? Nebylo to utrpení? Ano, kdo otevřel samo nebe padlým lidem zas? Nebylo to utrpení toho člověka samého? Utrpení sledovalo veškery jeho kroky, utrpení veškera jeho slova, utrpení všechna jeho díla, utrpení všechny okamžiky jeho života, a vrchol jeho utrpení bylo dílo vykoupení. Jako takový král utrpení panuje on nyní ve své říši, a proto jest kříž jeho trůn, jeho žezlo a jeho meč; proto stojí kříž jako znamení vítězství v chatách chudých, jako na korunách králů; proto panuje kříž nad zemí a mořem až do končin země.

Kříž jest proto střediskem celého křesťanství dle slov Kristových: »Chce-li kdo za mnou přijíti, vezmi kříž svůj na sebe a následuj mne!« (Mat. 16, 24.) a »Kdo nebéře kříž svůj na sebe a nenásleduje mne, není mne hoden!« (Mat. 10, 38.) Proto volá svatý apoštol národů Pavel pln nadšení: »Daleko to budiž ode

mne, abych se chlubil v něčem jiném, leda v kříži našeho Pána Ježíše Krista.« (Gal. 6, 14.) A všichni svatí objímali jásařce kříž s heslem sv. Terezie: »Buď trpěti anebo zemřítí.«

Cesta utrpení, cesta kříže a žádná jiná, vede od hříchu ke ctnosti, vzhůru ke svatosti, do nebes, až ke spojení s Bohem, a cestou utrpení a kříže jde celá církev, a dnes bolestněji a krvavěji, ale též zdatněji a silněji než kdy jindy.

Nuže, nejmilejší, následujme jako hodné dívky matku církev, a uprostřed v souženích naší doby pomněme na výrok apoštola národů: »Slovo kříže jest bláznovstvím těm, kteří hynou; těm však, kdož spaseni budou, jest silou boží.« Amen. (I. Kor. 1, 18.)

Na neděli dvacátouprvou po sv. Duchu.

Jak škodlivými jsou i hříchy všední.

Napsal Dr. Karel L. Řehák.

1. Dnešního evangelia podobenství o králi, jenž chtěl počet klásti se služebníky svými, z nichž mnohým veliké poklady byl světil, označuje Pána králů, Boha samého, jenž různým lidem světil na čas pozemského jich života rozličné statky. I bude s nimi při smrti jich pak účtovat, kterak se statky těmi pro čest boží, své i svých bližních blaho hospodařili. Statky těmi vyzoumívají se ale různé milosti, jichž sám Bůh na světě popřává, a jichž máme dle vůle jeho užívati, a tak pro čest boží, blaho své i bližních svých působiti. I bude museti jeden každý v den smrti své Bohu zodpovídati se z toho, jak s milostmi svěřenými zápolil. Čím více komu bylo svěženo, tím více bude i od něho žádáno; avšak i komu málo bylo svěženo, ten i z toho mála bude muset odpovídati.

I zdá se mnohým, že jen málo odpovídání míti budou, poněvadž málo měli svěženo; ale i z toho mála bude při soudu rozhodnuto buď pro věčnou blaženost, anebo pro věčnou záhubu; a proto třeba i toho mála svěženého bedlivě si hleděti. Jinými slovy: I kdo nedopouští se hříchů těžkých, smrt věčnou s sebou přinášejících, musí býti věrným Bohu i u věcí nepatrných a všedních, ježto všem platí výstraha sv. Pavla (Filip. 2, 12.): »S bázní a s třesením spasení své konejte!« a na pravdě jest, co dí sv. Jakub (3, 2.): »Ve mnohém zajisté klesáme všickni.«

Také v očích našich mnohé věci zdají se býti snad pouhými maličkostmi a hříchy všedními, kdežto před Bohem jsou to provinění veliká. Proto pro spasitelnou bázeň třeba uvážiti, že i to, co se nám zdává maličkým, obsahuje mnohdy větší zlovůli, nežli si myslíme; a sice proto, že

- a) uráží Boha;
- b) počtem vzrůstá; a
- c) Boha ku pomstě vyzývá.

2. Není věru maličkostí provinění nižádné, když jedno každé uráží Boha, našeho svrchovaného Pána, Pána nebes i země. V životě obecném váží se každá urážka dle toho, čím výše postaveným jest uražený. Potupí-li kdo stavem sobě rovného, nebývá usmířením nesnadným. Potupí-li kdo rodiče nebo představené vrchnosti své, totéž potupné slovo padá daleko více na váhu, a přisněji bývá trestáno. Potupil-li by kdo tímtež slovem krále, snad dlouhým žalátem potupy té odpyká. Co pak jsou ale všichni císařové i králové celého světa proti králi všech králů, všemohoucímu Bohu? Proto co se nám zdá snad urážkou velebnosti božské jen nepatrnou, snad jest velikým a trestuhodným proviněním proti Bohu!

Rovněž jako i mnohé skutky, jež se zdají býti velikými před celým světem, mají mnohdy malou aneb docela nižádnou cenu před Bohem. Proto také napomíná Spasitel ku pokoře slovy (Luk. 17, 10.): »Když učiníte všecko, co vám přikázáno jest, rcete: Služebníci neužiteční jsme; co jsme povinni byli učiniti, učinili jsme.« Jestliže ale i ten, kdo všecko vykonal, co Bůh v přikázáních svých nařídil, za služebníka neužitečného považovati se má: co má o sobě souditi teprv ten, kdo Boha přímo uráží, byt se mu i zdálo, že urážky ty velikými nejsou?

Proto také všichni světci i veliké skutky své za nic nevážili před Bohem, a za provinění, mnohdy zcela nepatrná, tuhé pokání činili. Tak sv. Alois, jenž jako nerozumný ještě pacholík byl nějaká osklivá slova mluvil, jichž smyslu posud ani nechápal, jak byl právě od lehkomyšlných vojáků otce svého slyšel, a i vojákům jednou něco prachu uzmul, když ku poznání rozumu přišel, co nejtěžším pokáním, až do konce života svého konaným, tyto nerozvážné kousky na sobě trestal.

O Eleazarovi, jednom z předních zákoníků, muži starém, vypravuje 2. kniha Machabejských (6, 18.), že měl požití masa vepřového na znamení, že zřekl se zákona židovského; ale ani tolik málo neučinil, aby život svůj zachoval, ale prohlásil: »Nesluší se na náš věk, stavěti se tak, abych dal pohoršení mladším.« Načež s myslí veselou kráčel bolestné smrti vstříc na popravistiště.

Mnozí svatí mučedníci byli vyzváni, aby jen zrnka kadidla zapálili před modlami, anebo na znamení kříže šlápli, a tak života svého zachovali; ba mnohdy velikého bohatství a vysokých hodností nabyli; ale neučinili pohanům po vůli, ač se to věcí maličkou býti zdálo, nýbrž volili raději smrt v plamenech, ve vodě, na mučidlech, aby Bohu věrnost zachovali. Tolik vážili i dle domnění nepatrné urážky Boha.

3. Hříchý všední ale, jestli se jim kdo nebrání, vzrůstají ponáhlu na hříchý větší i největší.

Mrzutost, i když je malá, bývá přece časem k nesnesení, když se často opakuje; a podobně stává se nesnesitelným Bohu ten, kdo ho každodenně a bez všeho ostýchání uráží tím, že jest všetečným ve svých pohledech, zvědavým v poslouchání věcí ne-
náležitých, mlsným v jídle a pití, dobrovolně roztržitým při svých pobožnostech, neopatrným v řečích a nedbanlivým ve svých povinnostech.

Ale nejen že množství malých provinění, jsouc nabromaděno, Bohu protivným se stává, tak že člověka v konání vůle jeho vlažného již proto počíná vyvrhovati ze svých úst (Zjev. 3, 16.), avšak člověk takto žijící a hříchům menším navykající dopouští se pak snadno i hříchů smrtelných, jichž konec bývá zahynutí.

Před šedesáti lety popraven byl v Mladé Boleslavi loupežný vrah, rodem z Turnova. Proč přišel až tak daleko? Bylo zjištěno, že v mládí kradl tužky a péra; při řemesle zlatnickém kradl pánovi různé drobotiny, aby mohl mlstě své hověti; a na konec, že hříšných žádostí záhy v sobě nepotíral, loupil v noci v krámě tabáčníka; a když ten se probudil a se bránil, zabil jej!

A tak se to má i s jinými hříchy. Kdo některé hříšné žádostivosti záhy neodporuje, ten se toho dočká, že poněáhu stane se otrokem jejím. Proto také praví sv. Augustin: »Podej ďáblu jen vlásek; a on bude splétati vlásek ke vlásku, až splete z nich celý provaz, na němž tě jako otroka potáhne do pekla!«

4. Ale i kdyby se nestalo z malých, všedních hříchů to nejhorší, jsou ony přece vždy urážkami Pána Boha a trestány bývají od něho. Ovšem že jest Bůh nejvyšší milosrdný, dobrotivý, shovívavý, a neodnímá nám ihned přátelství svého, když ve své křehkosti a slabosti ve věci nepatrnější ho urážíme; avšak on jest i svrchovanou měrou spravedlivý, a proto také i všední hříchy neusmířené tresce, a sice buď na světě, anebo po smrti v očistci.

A trest v očistci jest tolik hrozný a bolestný jako v pekle, toliko s tím rozdílem, že nešťastníci v pekle trpí beze vší naděje na ulehčení po celou věčnost; kdežto duše v očistci vědí, až si zasloužený trest odbudou, a duši svou jako zlato v ohni v očistci očistí, vejdou v radost Pána svého. O mukách pekelných ale platí jako o blaženosti v nebi (I. Kor. 2, 9.), že oko lidské nevidělo, ucho lidské neslyšelo, srdce lidské nepocítilo, co Bůh připravil duším na věčnosti. Žena Lothova přes zákaz anděla vyvádějícího ji z hořící Sodomy obrátila se zpět k nešťastnému městu, a z trestu proměnila se v solný sloup! Taková jest přísnost boží. Jest to tedy pouhou maličkovostí, Boha lehkomyšlně urážeti hříchy všedními?

Proto litujme vždy před uložením se ke spaní všech i nejmenších provinění svých, a častou svátostní zpovědí se očisťujeme, abychom Bohu snáze věrnost zachovali, a při smrti uslyšeti zasloužili: »Pojď, služebníče věrný, že nad málem jsi byl věrným, nad mnohým tě ustanovím. Vejdí v radost Pána svého.« Amen.

Neděle dvacátáprvá po sv. Duchu.

Podobenstvím dnešního sv. evangelia chce Ježíš Kristus docílití toho, abychom nepřátelům svým rádi, ochotně a ze srdce odpouštěli, přesvědčivše se, jak ochotně a jaká bezpráví odpouští nám Bůh. V Adamovi všichni jsme zhřešili, všichni Boha těžce urazili. A nebylo jiné cesty ke spáse, než aby ten Pán, který byl uražen, odpustil těm, kteří jej urazili. Nemohl-li celý svět jinak býti spasen než odpuštěním, ani ty, příteli, jinak spasen nebudeš, než odpuštěním. Ale Pán ti neodpustí, kdybys ty neodpustil tomu, kdo ti ublížil, kdo tě urazil.

Bůh má mnoho protivníků. Jsou to všichni hříšníci. Kdyby se tebe Bůh otázal: »Co mám činiti se svými protivníky? Mám se nad nimi nade všemi pomstíti, je zahubiti, nebo mile jim odpustiti?« Jakou bys dal Bohu svému radu? Víš, že bys řekl: »Ó Bože, ačkoli jsou hříšní, smiluj se nad nimi, neodvracej tváře své od nich, přijmi je na milost a dobrotivě jim odpust.«

Hle, příteli, Bůh se má smilovati nad svými protivníky, má dle tvé rady odpustiti, ale ty se chceš nad svými protivníky mstíti, je pronásledovati a jich nenáviděti?

P o j e d n á n í.

V Mexiku byl kdysi setník jeden zákeřně těžce raněn. Když chystal se již ke smrti, přivedli mu jeho vojní toho zlosyna, který na něho střílel, a čekali, že těžký trest na něm bude vykonán. A co učinil umírající setník? Poručil, aby zajatce v pokoji propustili. Když se vojní tomu divili, pravil jim: »Strojím se na cestu do věčnosti a vroucně si toho žádám, aby mně Bůh provinění mé odpustil. Musím proto i já odpustiti nepříteli svému.« (Sachinus in hist. Soc. p. 5.)

A dobře jednal tento křesťanský hrdina. Bůh neodpustí tomu, kdo neodpouští bližnímu. Sv. Augustin dí: »Pravda věčná lháti nemůže.« (Euchar. ad Laur c. 74.) A slova Pravdy věčné jsou tato: »Tak i Otec můj nebeský učiní vám, jestliže neodpustíte jeden každý bratru svému ze srdcí svých.«

Snad řekneš, uražený člověče: »Já svému nepříteli odpouštím, ale nechci ho ani vidět, nechci s ním mluvit!« Milý příteli! Což kdyby také tak tobě Bůh hříchy tvé a viny odpustil a kdyby řekl: »Odpouštím tobě, ale na věky na tebe nechci laskavě pohlédnouti.« Radoval by ses z takového odpuštění? A pamatuj: Jakou měrou měříš jinému, takovou ti také bude naměřeno.

Pravíš, že jsi těžce uražen. Věz však, že bližní, když proti tobě těžce zhřešil, těžce i Boha urazil. A Bůh odpouští, zapomíná, ty však nechceš odpustiti, nechceš zapomenouti! Což jest čest tvá větší cti božské?

Snad čekáš, aby se nepřítel dříve před tebou pokoril a za důvod udáváš, že on jest původcem hněvu a nepřátelství. Pohleď, prosím, na svého Vykupitele! Petr ho zapřel, Jidáš ho zradil. On

však Jidáše k siolu svému pozval, sám k němu napřed v zadržadě Getsemanské laskavě promluvil. Na Petra laskavě pohlédl dříve, než se k němu tento odvážil očí svých obrátiti, nás všechny miluje, i když jeho nepřáteli jsme. Krásně praví tu Miláček Páně: »V tomť jest láska, ne že bychom my Boha milovali, ale že on prve miloval nás. Poněvadž Bůh tak miloval nás, i my máme jedni druhé milovati.« (I. Jan 4, 10. 11.)

Vymlouváš se snad, kdybys odpustil, že by nepřítel tvůj teprve zpyšněl a ještě odváznějším se stal. Ale Kristus praví, že uhlí řevavé na jeho hlavu shromažďuješ, t. j. že láskou tvou, tvým odpuštěním nepřítel k podobné lásce bude přiveden, třebaš ne hned. A či náhled tu více platí, Kristův nebo tvůj?

Namítáš, že tě škůdce a nepřítel tvůj ani za odpuštění neprosí, nežádá. Ale prosí tě za odpuštění jemu Kristus, když voíá: »Milujte nepřátele své, dobře činite těm, kteří vás nenávidí, a modlete se za ty, kteří vám protivensství činí a utrhnají vám, abyste byli synové Otce svého, jenž jest v nebesích.« A ty bys chtěl Krista oslyšeti?

Ať jsi tedy uražen od kohokoli a jakkoli, odpusť, ze srdce odpusť, smiř se. Podej ruku nepříteli svému a Pán Ježíš svou rukou, svou krví smaže všechny seznam hříchů tvých; touž předrahou krví zapíše jméno tvé do knihy života a jednou při skonání tvém pravici svou ti podá a do blaženosti věčné tě uvede.

Všemohoucí, věčný Bože! Já ubohý hříšník padám k nohám tvým a žalostně vyznávám: Já jsem ten nemilosrdný služebník, který jsem svému spoluslužebníkovi, svému bližnímu odpuštění nechtěl. Nenáviděl jsem toho, kterého jsi ty láskou věčnou miloval. Zkázu a neštěstí přál jsem tomu, kterému jsi ty krví svou štěstí věčné a všechno dobré vydobyl. Ach, Pane, lituji, upřímně lituji tohoto poblouzení svého. Slituj se nade mnou, Bože, Vykupiteli můj, a nenakládej se mnou podle zasloužení mého, ale podle nesmírného milosrdenství svého. Já od nynějška z lásky k tobě, dobrotivý Pane můj, chci vždy odpustiti i největším svým protivníkům a škůdcům. Odříkám se vši pomsty, ano místo ní chci jim, kde mi jen možno bude, dobře činiti. Dej mi, ó Ježíši, srdce nové, srdce ke všem, i k nepřátelům laskavé. Amen.

Josef Staněk.

Na slavnost Všech svatých.

Svatí pochází ze sv. rodin.

»Blahoslavení, kteří lační a žízní po
spravedlnosti.« (Evang.)

Povinnosti rodičů.

O Abrahamovi dí Písmo sv., že Hospodin děl k němu: »Vzhlédni k nebi a sečti hvězdy, můžeš-li.« A řekl mu: »Tak

bude símě tvé. Semenem Abrahamovým rozumíme všechny duše spravedlivé a svaté. Sečtěme hvězdy na nebi a seznáme, že to nemožno, neboť jen některé nám viditelné jsou. Sečtěme světce na nebi a není nám to také možno, protože jen o některých nám známa jest spravedlnost jejich a jen někteří zvláštní postavení jsou od církve na svícen, aby nám svítili ve zdejší tmě. Kterak se stali svatými? Lačnili po spravedlnosti a nasyceni byli, proto blahoslavení jsou. Žádný z lidí, který nechtěl býti spravedlivým, se jím nestal. Žádný, který toužil po spravedlnosti, nezůstal ničemným člověkem. Člověk musí napřed chtít a teprve potom se dostavuje výsledek. Proto blahoslaví Spasitel lačníci a žízňící po spravedlnosti, neboť on věděl, že milosti boží dostává se všem, kdož po ní touží.

Odkud brali svatí počátek spravedlnosti své? Z rodiny. Rodina jest původ spravedlnosti a proto má rodina vážné povinnosti ku dětkám, a o nich dnes budeme rozmlouvat. Bůh milostí svou osvětí nás, abychom všichni lačnili po spravedlnosti a také ku svatým připočtení byli.

P o j e d n á n í.

1. Srdcím rodičů jest Bohem dána láska k dítěti. Je to cosi přirozeného, neboť i všecko stvoření miluje svůj plod. Podívejme se jen do hnízda ptáčat nebo do úlu včel, jakou tam uvidíme lásku. Proto také i u lidí jest láska k dítěti samozřejmá. Těch několik krkavčích matek neb otců, které se zapomínají nad svým dítětem, můžeme přičísti k řídké výjimce. Ale jest důležité, aby láska nevybočila, nebyla přílišnou, což se dosti zhusta stává. Slychali jste někdy o »opičí lásce«? Co to slovo znamená, pochopíte hned, když vám povím nemrav opic. Opice lízají svá mláďata a a mačkají ve svých drápech tak náruživě, že je často samou láskou uskrtní. O uskrčení u lidí není řeč, ale o zkažení. Neboť »opičí láska« u rodičů působí, že na místě, co mají dětky prospívati v dobrém — pro samé mazlení a pro promíjení jim nejen chyb, ale i zlomyslností — zkaží se a nestanou se z nich žádné hvězdy pro nebe, neboť nelačnili po spravedlnosti. Z dětí hýčkaných nikdy nebylo mnoho. Opičí láska na nich neviděla žádných vad, ale samé přednosti, nelačnili po spravedlnosti a zůstali lační. Rodina odchovává světce: 1. kázní křesťanskou, 2. poučením, 3. modlitbou, 4. příkladem.

2. Slyšte příklady kázně. O sv. Blance, která chtěla viděti Ludvíka raději na marách než ve hřbchu, jsem se zmínil; to byla pravá láska mateřská. Matka makk., jak o ní Písmo sv. vypráví, viděla sedmero synů svých zmírati proto, že chtěli věrně zachovati zákon Páně, a sedmého, nejmladšího a nejslabšího, posilňovala k mučednictví, poukazujíc mu na nebe řkouc: »Synu můj, smiluj se nade mnou, kteráž jsem tě v životě po devět měsíců nosila a po tři léta mléko dávala a tě krmila, a k tomu věku přivedla, prosím tě, synu, abys pohleděl na nebe i na zem a na všechny věci, které v nich jsou, a poznal, že z ničeho učinil je Bůh

i lidské pokolení . . . nebudeš se báti toho kata, ale hoden bratří svých, podstup smrt, abych tě v onom smilování zase s bratřmi tvými přijala.*

Tak mluvila matka makk., aby dítě jediného břicha uchránila. Ta svatá matka měla svaté syny. Podobně jako o matce makk., vypráví Písmo sv., vypráví skutkové mučedníků o sv. Perpetue a Felicitě, mučednicích.

Vidíme na všech křesť. rodičích lásku, ale lásku spořádanou. Pečují o tělo, ale hlavně o duši. Neboť tím jim zabezpečí štěstí, když jim vtisknou do duší ctnost. Nejlepším dědictvím, které by rodiče dítkám mohli zanechat, by bylo, zanechat jim ctnost za dědictví. Ta se však odkázati nedá, nýbrž každý si ji musí osvojiti — lačněním po spravedlnosti, a touha po ctnosti v dětech se budí p o u č e n í m.

3. Slyšte příklady poučení. Čtete Písmo sv., jak starý sv. Tobiáš napomíná svého mladého Tobiáše, jak mu vtiskuje kázeň boží, jak ho napomíná, aby si z chudoby nic nedělal, ale šlechetným byl, napřed (kapitola 4.) mu doporučí matku mítí v u c t i v o s t i, pak hned mu připomíná bázeň boží, varuje se, abys nikdy nesvolil ke h ř í c h u, pak jej napomíná k a l m u ž n ě a k dobročinnosti, varuje před smilstvem, nebuď pyšným a podobnými řečmi učí sv. otec sv. syna. Ale příklad Tobiáše starého byl mocnější než jeho dobrá slova.

Starému Tobiáši nemohl syn jeho říci, jako řekl jeden syn otci svému, když jej napomínal, aby neklel, že to Bůh slyší, a malý chlapec zcela moudře se zeptal: »A vidí Pán Bůh také všecko?« »Ano,« dí otec. »Pak vás včera viděl také opilého!« A tak to malé robátko zahanbilo staršího svým jednoduchým otáčením se.

Zajisté nemůže se dařiti ctnost tam, kde není u všech opravdové touhy po ní. Co je strojené a co opravdové, hned se rozezná. Většina z nepřehledného zástupu svatých a světic božích učili se ctnosti z úst otců a matek svých a příkladem na jich vlastním životě viděli znázorněnou ctnost křesťanskou. Na klíně sv. Ludmily, báby své, učil se sv. Václav bázni boží, sv. Jan Nepomucký od starých, zbožných rodičů, učil se základům sv. života, a tak jest pravidlem, že v křesťanské rodině daří se křesťanské vychování. To jest pravidlem, ovšem může mítí také tu a tam výjimku. Kde má však dítě vzíti lásku ke ctnosti, když k ní není povzbuzeno, nevidí příklad dobrý před očima svýma a často otec zámožný ani se nepostará, aby dítě jeho mělo katechismus a bibliickou dějepravu. Kde by se vzala lačnost po spravedlnosti u takového dítěte?

Po čem vidí malinké toužit a bažit veliké, po tom také touží a baží. Tak jako malé dítě vidouc otce kouřít, sahá po jeho dýmce, protože tak vidí, tak to malinké dítě vidouc se starší modlit, také touží, aby se mohlo s nimi modliti, rozvíjí se v něm touha po tom, co vidí na velikých. Proto dílnou svatosti,

školou pro budoucí obyvatele nebes jsou vaše krby a vaše rodiny, jsou vaše řeči nejlepšími kázáními, jímž učíte je moudrosti, vaše skutky jsou nejlepším zrcadlem, v nichž mladí vzhlížejí; buďte si toho vědomi a nezapomínejte na velikou zodpovědnost, která proto na křesťanské rodině leží.

Překrásný příklad modlitby dává nám v době nejnovější rodina, z níž vyšel kardinál Vaughan, londýnský arcibiskup. Tato církevní vždy věrná rodina měla 13 dětí. Otec chtěl z osmi synů mít vojáky; matka dvacet let se modlila, aby Bůh dal všem dětem povolání k životu duchovnímu. Z pět dcer vstoupilo pět do kláštera a z osmi synů bylo šest kněžími, a to tři biskupové! Vidíte jasně, jak mocně působí touha po dokonalosti a jak se takřka na jiné přenáší. Proto vás tak snažně prosím, abyste v rodině to působili, co chcete dobrého na dětech viděti. Domov jest první školou ctnosti a povolání.

Přečetl jsem mnoho životů svatých a shledal jsem, že jen několik jich bylo, kteří měli chybnou rodinu a přece v ní se nepokazili, to jest jako bílá vrána, a tu obyčejně jiný muž nebo žena ctnostná působili na dítě, že lačnilo po spravedlnosti. A opět můžeme stopovati pravdu slov Páně: »Blahoslavení, kteří lační a žijí po spravedlnosti«, na samotném vězení státním. V anglickém městě Manchesteru jest veliké vězení pro spustlou mládež pod 17 let. Tam bylo shledáno, že na 100 uvězněných mladých káránců připadá jich 60, již měli rodiče právě též neřesti oddané, pro kterou zavřeni jsou, 30 že jich mělo rodiče lehkomyšlné — a jen 10 ze 100 že pocházelo z rodičů řádných. Blahoslavení, kteří lační po spravedlnosti.

Rozličné jsou rady, jaké se dávají lidem, kterak by se lépe světem protloukli, lepších výsledků se dodělali a pod. Jedni radí věci takové, že se až poněkud pořádný člověk musí rdít studem, že se takové věci mohou doporučovati. Pán Ježíš nám v dnešním evangeliu mluví také o blahoslavenstvích a uvádí jich osmero. Ta blahoslavenství Páně se valně liší od rad, které dávají jiní ku blahoslavenému životu. Kdo má pravdu?

Nesmírná je touha duše — ji může vyplniti než Bůh a spokojenost ona, která činí člověka šťastného, přece jen na vždy zůstává: čisté svědomí, život bezúhonný. Poslyšte dva příklady. Jeden ze života slavného pohana a jeden ze života nepatrného člověka. Perikles, slavný muž a státník řecký, který v devíti bojích vítězil a obdržel znaky vítězné — umíral a kolem něho stáli přátelé jeho a těšili jej, ale on poučil je a řekl: »Všecka ta vítězná znamení a všecka čest, které používám, nemohou vyvážit ani dost málo vědomí jediného dobrého skutku.« Tak slavný pohan. Muž druhý, o němž jsem slíbil dáti příklad, byl chudý, poctivý, křesťanský dělník, který sebe i své řádně živil a dobré jméno jim zachoval jako přičinlivý, vzorný muž. Také on umíral. Dětky stály kolem jeho lože v pláči, že ztrácí dobrého živitele svého. Rád by jim otec byl zanechal peníze nebo pole, aby se spíše protloukly životem, ale neměl ničeho podobného, jen jednu věc, a tu jim

odkázal fka: »Milé děti, já vám odkazuji svůj život.« A to slovo vtisklo se do srdcí dětí jeho, že snažily se býti tak poctivými a příčinlivými lidmi sobě a jich otci ke cti.

Hle, křesťanští rodiče, žijte tak, abyste také mohli právem odkázati dětem svým život svůj za vzor života dětem a sobě pro odměnu věčnou. Amen.

Fr. Vanůček.

Na Dušičky.

Dvoji smrt.

»Uloženo jest lidem jednou umříti a potom bude soud.« (Žid. 9, 27.)

Dušiček — den mrtvých — vše, v kostele, na hřbitově, zkalené nebe, o zeleň a květy oloupená země — vše dnes připomíná smrt. Dvoji smrt stojí dnes ve hrozné vážnosti před očima našima: ona smrt, kterou jsme na svých zemřelých už viděli, a smrt druhá, nejistá kdy, a přece nade vše na světě jistá: naše vlastní smrt, která nás všech jednou docela jistě čeká. Neradi slychají lidé o smrti mluvíti, mnozí jsou tak citliví, že před nimi člověk slova »smrt« ani vysloviti nesmí, aby jich nerozčilil. Nevyhýbejme se aspoň dnes, v den mrtvých, smrti, abychom se jednou nemusili hrůzou třásti a zoufati, až i s námi k smrti dojde.

I. Smrt cizí.

Mnozí z nás už častěji viděli smrt, ve vlastním domě, na vlastních příbuzných. Jest hrožno viděti člověka umříti. Když se zabíjí, umírá zvíře, neděsíme se, i dítě klidně na to hledí. Už to tak od Stvořitele zařizeno, aby svět zvířecí člověku za potravu sloužil. Ale jak je nám u srdce, když vidíme umříti člověka?

Úzkostí a bolestmi trápen leží nemocný na loži utrpení. Tak smutno, dusno, mrtvo je v jizbě, tiše skrápějí slzy po tvářích kolemstojících, slyšeti jen chrapot umírajícího. Najednou se tělo zachvěje, jakoby se nechtělo oddělit od duše, která už dávno k odchodu se chystala a teď konečně prchá z chorého těla, ještě jeden, dva chropotné vzdechy a potom je ticho navždy. Duše je oddělena od těla a hned na místě smrti koná se nad ní soud soukromý a v několika okamžicích je o ní rozhodnuto pro celou věčnost. A tělo bezduché leží ztuhlé a zsinálé, obličej mramorově bledý, nos zašpičatělý, rty promodralé, napolo otevřené, oči v sloup obrácené s matným, sklovitým leskem, hrozný pohled: toť smrt ve hrozném svém majestáte. Smrt jest pokuta za hřích: na mrtvole lidské viděti, co jest hřích, hřích, ježž lidé páchávají s úsměvem na rtech.

Dva pocity vzbuzuje pohled na mrtvolu v srdci živých: pocit lásky a pocit bázně.

Láska. Kdo někoho miloval za živa, dvojnásob pocituje lásku tu, když smrtí od něho na vždy pro tento svět bývá odloučen, tu teprve opravdu cítí, co v zemřelém ztratil, a slzy, jimiž skrání mrtvolu chladnou, polibky, jimiž celuje údy ztuhlé, dokazují lásku tu. Ale jestliže někdo někoho za živa nenáviděl, jeho se bál, nenávisť a bázeň mění se přede tváří smrti v soustrast, úctu a lásku. Už staří Římané říkali: »De mortuis nisi bene — o mrtvých jen dobře«, a tak činíváme i my křesťané. Byl-li nám někdo svými chybami, svou svárností na obtíž a břemeno, jak mile zhasl, neodvažujeme se zlým vzpomínati naň, nemluvíme, pokud možno, o jeho chybách, máme s ním soustrast, vzpomínáme raději jeho dobrých vlastností: smrt usmíruje všecko.

Bázeň. Ale při vši lásce ozývá se zároveň v srdci živých bázeň z mrtvých. Nehybně leží mrtvý, už nevstane, už nikomu neublíží: a přece se ho živí bojí. Nemají odvahy spáti s ním v jedné světnici při otevřené neb zakryté rakvi. Kde jen možná, nechávají ho v pokoji zvláštním samotného. A zajíždí jen do světnice, kde na lavici nebo v rakvi leží mrtvola, kde okna černě zastřena, kde olejová lampička chabě osvětluje temnou prostorou a matné paprsky vrhá na zsinilý obličej mrtvého, a zavře dveře a klekne si k mrtvole a pevně se zahledí do bledé tváře a — modlí se za zemřelého: tvá modlitba pro úzkost za mnoho nebude stát a dlouho nevydržíš v té ponuré jizbě. — A ani se nemohou dočkatí živi třetího dne, aby z domu a do země se dostal mrtvý, jde z něho strach.

To jest smrt ve své hrůze, to jest pokuta za hřích.

Ale nade vši bázeň a strachem musí zvítěziti láska naše k mrtvým, nesmíme na ně zapomínati, musíme je milovati, i když nás od nich dělí hrob. Vimet, že duše jejich trpí v očistci a že odtud k nám o pomoc úpějí. Pomáhejme jim modlitbou, almužnou, obětujeme za ně svoje práce, křífce, dávejme za ně sloužiti mše svaté, obětujeme za ně mše svaté, jimž obcujeme, obětujeme za ně často sv. přijímání.

II. Smrt vlastní.

A jako jsme viděli smrt na jiných, také ji zakusíme jednou i sami na sobě. Atsi jistí lidé stokrát říkají: »Po smrti není ničeho, žádné věčnosti«, atsi jisté listy tisíckrát píší: »Peklo vynašli kněží a nebe ponecháváme andělíčkům a vrabčům«: je tento křik jen prázdným křikem, klamem a mamem, a pevně nade všecko pravé zůstane slovo Písem: »Uloženo jest lidem jednou umřítí, a potom bude soud.« A my všichni, věřící i nevěřící, hned po smrti objevíme se před soudnou stolicí Krista Boha. Za několik okamžiků bude od Soudce rozsudek vynesen, nevěřící stihne slovo Kristovo: »Kdo neuvěří, bude odsouzen.« (Mk. 16, 16.) Jim a všem, kdož umřeli v těžkém hřichu, řekne Kristus: »Ode-

jděte ode mne, zlořečení, do ohně věčného.« (Mat. 25, 41.) A kdo v milosti boží umrou a tresty za chyby své na zemi odkáli, uslyší láskyplné slovo Boha svého: »Služebníče dobrý a věrný . . . vejdi v radost Pána svého!« (Mat. 25, 23.) Ale těchto šťastných bude přece jen málo. Převážná většina duší musí do očištcy, aby tam trpěla muka za hříchy, až poslední haléf dluhu zaplatí božské spravedlnosti, nežli vejdou v království věčného světla.

Drazí moji, žijme tak, aby duše naše aspoň do očištcy přišla. Smrt jest jista, a přece tak nejista, přijde, kde se jí nejméně nadáme. Hledme tedy žítí vždy v milosti boží, aby nás smrt našla připraveny. Koho smrtelné hříchy tíží, smíř se brzo s Bohem ve sv. zpovědi, nečekej až do velikonoc, neodkládej s pokáním až na lože smrtelné: mohlo by snad u něho býti jednou pozdě, pozdě na vždy, pozdě na věky.

Poslejte sobě také dobré skutky napřed, aby nám očištec nebyl příliš dlouhý a trpký. Nejvznešenějším dobrým skutkem pro spásu naši jest mše sv. Obětujte často mši sv., jíž obcujete, za sebe samy, za šťastnou hodinu smrti. Mnozí jsou klamného mínění, že se mše sv. obětuje jenom za zemřelé. Ona jest pro všechny, živé i mrtvé. Pamatujte nejen na mrtvé, nýbrž i na sebe, a dávejte, komu možno, i na mši sv. za sebe za živa, aby zásluha její už na vaši duši čekala, až se objeví na soudě, a vy nemusili dlouho čekati, až se jiní nad vámi smilují.

A každý hled se stříci hříchů, konati dobré a konati a trpěti vše z lásky k Bohu a tak si shromažďovati poklady pro nebe; lidé i příbuzní tak lehkou zapomínají. Viděti to jasně už při smrti. Když se duše od těla oddělila a na soudě božím stojí, hofekují, pláčí a nařikají příbuzní, zabývají se mrtvým tělem, ale na duši zapomínají. A přece by měli po posledním výdechu zesnulého kleknouti u lože smrtelného, kde právě duše souzena, a s nejvroucnější zbožností lkáti o milosrdenství pro duši. — A co bývá brzo po smrti? Sváňívají se příbuzní o majetek mrtvého, často před mrtvolou samou rozchvacují a odnášejí, co jen kdo může. A jak je mrtvý pod drnem, zapomínají často úplně.

Pamatujme, že snad i při naší smrti tak bude, nespolehejme na druhé, konejme sami spásu svou, žijme ve spravedlnosti synů božích, shromažďujme poklady pro nebe. A když konečně jednou smrt přijde, bude i nám trpká, ale jakmile pomine hrozný zápas smrtelný, probudí se duše ve světle dne věčného a vejde v radost svého Boha. Amen.

J. Ocetek.

O Dušičkách.

Procházka hřbitovem.

»I viděl jsem mrtvé, veliké i malé, stojící před obličejem trůnu, a otevřeny jsou knihy; a jiná kniha otevřena jest, která jest kniha života, i souzení jsou mrtví z těch věcí, kteréž byly psány v knihách, podle skutků jejich.«

(Zjevení sv. Jana kap. 20. v. 12.)

Byl jsem před nedávnem v Praze. Zašel jsem také na posvátný Vyšehrad, sídlo českých králů, a prošel jsem hřbitov kolem kostela ležící. Procházka hřbitovem jest velmi poučná. Hrob travou zarostlý a pak podle peněz veliký kříž neb kus kamene s nápisem. Jsou tu pěkné kříže nad hroby a pěkné pomníky a hrobky jak kaple krásné s obrazy umělými a pěknými verši z Písma sv. i odjinud. Nezáleží na tom, co jest nad hrobem, ale na tom, kdo v hrobě jest. Ten jest krásný hrob, kde leží dobrý člověk — špatný hrob, kde špatný člověk. Pojďte se mnou v duchu po hřbitově k několika hrobům a já vám přečtu nápisy nad nimi a povím, kdo leží v nich, byste poznali, ve kterém hrobě jest lepší přebývání. Není rozhodným, co napíše lidé a ctitelé aneb nepřátelé na hrob, ale co napsal Bůh do knihy života a smrti o každém z nás. Ba my můžeme říci, že se shledáme s životem svým tak, jak jsme jej sami psali skutky svými a jak jsme jej opravovali slzami lítosti, pokáním a polepšením hříchů.

P o j e d n á n í.

1. Zastavte se u hrobu v duchu, nad nímž stojí veliký pomník. Jest pěkně hlazený, že se v něm člověk vzhledne jako v zrcadle. Na pomníku nápis, kolik domů měl a jaké úřady a nahoře malý vyrytý křížek. Tak pomník sám jakoby ukazoval, že byl velikým zde na zemi, jako ten pomník mezi ostatními, ale byl maličký křesťan, jako vyrytý křížek na pomníku, jen tak pro jméno.

To jest viděti navrchu; ve spodu leží muž, který rozličným způsobem se obohacoval, ale že vždycky úřadu se vyhnul. Byl plný úcty k zámožným lidem, ale neměl úcty k Bohu. Jen pro podívanou byl v kostele. Chudého nerad viděl a málo kdy co dal, ač byl bohatý — a nerad slyšel mluvit o smrti. Půjčoval chudým a bral veliký úrok, jmění jeho rostlo i úcta před světem. Když zemřel, šel každý vznešenější na pohřeb. Teď zde odpočívá pod tím pomníkem.

Chťel bys býti na jeho místě? Byl veliký snad před světem a jméno jeho bylo v ústech mnohých, byl však malý před Bohem, pro nějž neučinil ničeho, žil přítomnosti, nedbal věčnosti: byl veliký ve světě, malý před Bohem, co psáno v knize života? Svědomí samo se ozývá a dí: to není cesta života.

2. Pojďme kousek dále, ku jinému hrobu. Jest na něm veliký kříž a jen jméno pouze, víc nic, a pod ním kdo jest? Muž, který přechovával u sebe lehkomyšlné synky a je podporoval ve špatnosti. Míval pro ně kázání sám, když kněz na kazatelně mluvil o božích zákonech, jen že bylo trochu jiné než kázání v kostele. Říkával mladým duším: což budeš pracovat na starého otce — proč bys dával něco matce — nic nedávej — užij sám. Od něho chodili synkové domů plni satanského záští a byli zármutkem rodičů. Rodiče pozvedali ruce v tu stranu, kde přebýval člověk tento za živa a Boha prosili o pomstu — proklínali ho v spravedlivém hněvu! Dával jim životní moudrost módní. Žij sobě, rodiče nechť se starají o sebe, měli k tomu času dosti. Šífil mezi mladými spisy, v nichž kázáno jim: vyžít se.

On kradené zboží od synků kupoval — jim příležitost ku bře a jiným špatnostem dával — zakrýval okna, aby žádný člověk nemohl vidět, co se u nich děje.

Všecko svaté mu bylo k posměchu, i chrám i kněz i svátosti i obřady — on měl ze všeho rozumu mnoho a každému jej dával. Byl dobrým náhončím špatnosti. Teď zde leží a na hrobě jeho stojí kříž od přátel. — Při smrti mu bylo úzko a smutno, že by měl jíti také k soudu toho, jemuž odlučoval duše po celý život svůj — kazil a pohoršoval, přechovával a podporoval. Pro něho nebyla slova Páně: »vítěz, abyste nižádného z těchto maličkých nepotupovali, neboť pravím vám, že andělé jejich v nebesích hledí na tvář Otce mého.« (Sv. Matouš 18. kap. v. 10.)

Byl velikým v tomto světě, teď je malým na soudu božím. Chtěl bys býti na jeho místě pod tím krásným leštěným kamenem?

3. A vedle něho leží pochován mladý člověk v mužném věku. Byl silný a sličný — jak podoba svědčí na obraze, ale duše jeho nebyla taková. Sličná tvář byla larvou ošklivé duše. Svůdcem byl, šat jeho byl bezvadný, život nikoliv. Zemřel svobodný, ale ne bez dítek. Při smrti jeho mnohé duše svedené se přesvědčily, že oklamává sličnost, a marná jest krása, žena, která se bojí Hospodina, ta chválena bude. Děti jeho nesou jméno matky, otce znají jen z pověsti a klnou mu. To jest jeho potomstvo, které když si vzpomene na svého hříšného otce — zvolá: otče náš, proklat buď.

Chtěl bys se položit na jeho místo? Snad ale mnohý tak žije, proto nad jeho hrobem by nesmělo se nic lepšího o něm povídat, než: »Povstaň duše — dej čest Bohu.«

Vedle něho snad leží křesťanka, kteráž na křtu sv. přisabala odřici se ďábla i všech skutků jeho, věřiti v Boha trojediného a zachovávatí přikázání boží — ale svého těla užívala ku špatnostem, o nichž mezi křesťany nemá býti řeči. Klid mnohé rodiny zničila — a naposled zničila i sebe. Také nad jejím hrobem skončil obřad pohřební kněz a řekl: Odpočinutí věčné dejž jí,

ó Pane. Před Pánem otevřeny jsou knihy, kde sečteny slzy hodných žen a matek, kde sečtena všechna zkáza těla a duše zatvrzelé a nekající. Proto pojd' od toho hrobu dále — k jinému. Zde snad leží jen nějaký sprostáček, má jen jednoduchý dřevěný kříž bez nápisu! Kdo to jest? Tu leží skromný, tichý, pracovitý muž. Neměl nikdy hádky v sousedstvu ani v domácnosti a děti své učil bázni boží a pořádku a pracovitosti od malinka. Žebrákům přede dveřmi dal málo, on sám málo měl — ale když viděl, že tam a onde skrývají svou bídu, rád podpořil a pomohl, aby ani lidé nevěděli. Mnoho o něm slyšet nebylo, byl malý před světem, a když někdy v hospodě v řeči přišla řada na něho, pijani se usmáli a řekli — je pobožňůstkář. Když umřel a zvonili mu hodinku, všichni tekli: byl řádný muž, a mnozí chudí plakali, že jim Bůh povolal dobrodince. Zde odpočívá nyní pod tím dřevěným křížem bez nápisu. Na hrobě vidíte bílou růži, kterou vsadila schovanka nebožtíková. Byl jí kmotrem při křtu sv. a chtěl ji vytrhnouti ze špatnosti, protože otec její byl hýřil a spustlec. Vzal ji do domu svého a vychoval ji na zdvořilou, poctivou služku, kterou každý rád do služby vezme. Ta sem z rána přišla, když pršelo, a vsadila růži a slzami ji zalila a udělala mu vděčný zbožný kříž!

Chtěl bys ležet v takovém hrobě?

Ach, všichni si steleme hrob, jaký jest tvůj? Máš v něm mnoho kamení či růží bílých a červených a jiných skutků dobrých malých i velikých, které jsou psány v knize tvého života. — Ale ne každý může dělati dobře. Pojdme na jeden hrob — leží stranou a je bez kříže a znamení, protože tam leží poledníček který mnoho trpěl a dotrpěl.

4. Vdova tam leží a prožila smutnou historii. Muž zemřel a zanechal děti — a malou zadluženou chaloupku. Nejstarší syn byl na vojně, nikdo se jí nezastal. Domeček prodali, žena oemocněla a přišla na obec, kde jedla trpký chléb. Syn umřel na hlavničku a pozbyla naděje na lepší časy. Po mnohá léta nevěděla, co jest to radost. Jak jí ubožátku bylo, když se jí blížila hodina poslední — a měla se rozloučiti s tělem, které ji vázalo k zemi této. Nebála se jí, protože při všech ústrcích, které trpěla, říkala: »Pane, ne jak já, ale jak ty chceš se staň«, »Jak se Bohu líbilo, tak se stalo«, bývalo v ústech jejích.

Duše její letěla jako holubička, kterou měli zavřenou v cizině. Letěla, spěchala k domovu lepšímu. Ach, jaká to byla pro ni radost, když byla u posledního čtrnáctého zastavení své životní křížové cesty — a v knize života bylo napsáno písmem božím, zvláštním : »Zapírala se celý život, nesla kříž svůj a následovala Pána svého tiše, statečně a odevzdaně«.

Chtěl bys mít tento malý hrob, pod shnilým křížem, ale vždy čitelným písmem zapsaný v knize života?

Teď bys mohl jíti ještě ku velmi mnohým hrobům a ptát se jich, kdo leží v nich, který jest lepší a pohodlnější, ale nechme

toho a obraťme se sami k sobě. Zůstaň stát u kříže na prostřed hřbitova a přemýšlej u sebe. Svědomí tvé ti bude dělat lepší kázání než jest toto moje. Svědomí jest hlas boží — moje řeč jest lidská a vykládá jen slovo boží. Poslechni pozorně celé kázání, které ti svědomí udělá, a dobré předsevzetí si učiň, v čem chceš zvláště na sebe býti pozorným. Ale kdybys snad sám sobě neuměl si zakázat, tedy ti pomohu, a sice přemýšlej o tom, co jest napsáno v Písmě svatém u sv. Jana a co jsem na počátku řeči své za základ položil, a jež zní (Ap. 20. 12.): »I viděl jsem mrtvé, veliké i malé, stojící před obličejem trůnu, a otevřeny jsou knihy; a jiná kniha otevřena jest, kniha života, i souzeni jsou mrtví z těch věcí, kteréž byly psány v knihách podle skutků jejich.« Teď se ptej sám sebe, co jest o tobě v oné knize napsáno a co hodláš ještě do té knihy připsati, aneb co se vynasnažíš smazati. Svědomí nebude ti mlčeti, ale bude hřmít a připomene ti skutky a události, na které bys sám velmi rád zapomněl a nevzpomínal, kdyby se tak dalo, ale jen nech, ať svědomí bouří a mrská. Když duše jest výčitkami svědomí jako zorána, tam se dobře ujmá slovo boží a pučí, aby vzešel z něho dobrý křesťanský život, dobrá sv. zpověď, svatý pokoj a radost.

Také my píšeme si každý život svůj skutky, které zaznamenány jsou písmem zvláštním, nám neznámým, v knize života. Zde můžeme opravovati a doplňovati v životě sami, po smrti opravuje a soudí Bůh sám.

Slavný Franklin, president Spojených Států amerických a tiskař, za života svého si učinil nápis, jímž chce končiti rozjímání dušičkové. Nápis zní:

Tělo Benjaminu Franklina,
tiskaře,

(jako desky staré knihy, jejíž obsah vytržen a setřeny litery i pozlátka) jest potravou červů: dílo ale samo neztratí se, ale znovu, jak věří, vyjde v novém, opraveném a zlepšeném vydání od Původce!

Trefné podobenství Franklinovo. Život náš jest kniha. Ten viditelný život jest jako krásné desky a zlatá ořízka knihy, ale vlastní obsah jsou skutky života, vykonané pro Boha neb proti Bohu. Teď jest doba oprav, a zlepšení, přijde též doba božího úsudku pro malé i veliké, kdy budou souzeni podle toho, což napsali do knihy svého života nesmazatelným písmem vlastním.

Posluchači milý — teď jsi živ — ale nebude tak pořád, přijde den, kdy i ty budeš v hrobě ležeti. Proto dím se Sirachem k. 4., v. 23.: »Synu, šetři času a vystříhej se zlého«, neboť i před časem dobře užitá jest dosti veliká, abys napsal a zapsal život Bohu a získal ráj i nebe. Ustel si lože křesťanského pokoje, dokud den spasení ti svítí, den milosti, pokání a odpuštění i odpustků. Amen.

Fr. Vaněček.

O Prozřetelnosti boží.

Není vaše věc znáti časy a chvíle,
kteréž Otec položil v moci své.
Skutk. ap. hl. I. v. 7.

V době, kdy svět takřka celý stojí ve zbraních, kdy království proti království a zahalena budoucnost neproniknutelnou tmou, třeba vzpomenouti si na neviditelnou ruku, která činí a řídí časy i chvíle, kterouž nazýváme boží Prozřetelností, kteráž řídí nejen tvory neživé a nerozumné svými zákony, které uložila, ale i člověka s jeho vůlí svobodnou a celé národy s jejich sebeurčením svobodným. Jako nevidíme hranice nebes a propast mořskou, tak není ani naší věcí znáti časy a chvíle, kteréž Otec položil v moci své. Dvojný názor srdci lidskému se předkládá. Jeden neví sobě rady, jak vysvětliti mnohé svízele a neštěstí, a dí: Vše je náhoda, není spravedlnosti a není odměny. Jest osud slepý. Však druhá věta jest z úst Páně, »že ani vrabec bez dopuštění božího nespadne se střechy, ani vlas s hlavy«. Že Bůh dopouští hrozná neštěstí, ale že i to zlé řídí k věčným cílům podle největší moudrosti, spravedlnosti a lásky. My to učení nazýváme Prozřetelnost boží.

Však Prozřetelnost božská jest prohlubeň, již na dno nikdo se nepodívá. Jako Kristus Pán praví učedníkům před nanebevstoupením svým, tak praví i nám: Není vaše znáti časy neb chvíle, které položil Otec v moci své. Tak nechápeme doby a časy jednotlivce a národů a zůstávají nám často nepochopitelné. My nedovedeme si srovnat hned a jasně, proč Bůh spravedlivého navštěvuje křížem a proč hříšníkům dává často štěstí. Sv. Jan Nepomucký proč ve Vltavě dokonává, kdežto Václav IV. ve svém hradě hodoval. Sv. Jan roubík v ústech a Václav cizoložný pohár vína má. Proč Prozřetelnost boží takové věci připouští? Vždyť stejno jest Bohu a jeho Prozřetelnosti ztrestati spravedlivě opilého Václava, jako bylo lehko Václavu nespravedlivě ztrestati Jana, ježž nenáviděl. Posilnění věrou, rozjímajme dnes s myslí oddanou v Prozřetelnost boží, a sice, že řídí a zachovává svět, a proč Bůh často zbožnému posílá neštěstí, kdežto hříšník štěstím oplývá. — Ovšem, pravím opět, že můžeme objasniti ale nelze zcela vyložiti, poněvadž jsme na cestě k životu věčnému, nejsme však ještě v životě věčném, kde budeme viděti i moudrost, i spravedlnost i dobrotu boží.

Pojednání.

I.

Málo pravd jest tolikráte opakováno v Písmě, jako že Bůh řídí a spravuje svět, a tuto boží péči nazýváme slovem »Prozřetelnost«. Co řídí Bůh? Svět t. j. všechny tvory udržuje tak dlouho, jak on chce. Uvážete li na nitku kuličku, spadne hned, když nitku přetnete. Tak celý svět nebeských koulí by sřítíl se, kdyby vůle

boží je nezachovávala. Zákonem daným dává Bůh vše každému tvoru, aby se zachoval, jak Bůh chce. Proto každým rokem opakuje se podivuhodné rozmnožení chlebbů na našich polích. Ze zrna vychází 30 a více zrn. Bůh dává každému tak dlouho, dokud chce, aby trval. Dokud slunce osvětluje měsíc, dotud měsíc svítí, jakmile přestane slunce jej osvětlovati, přestává také měsíc svítiti. Tak s člověkem a Bohem. Nebe pomine — t. j. promění se v lepší pro nás až jeho sv. vůle bude onu proměnu chtíti. Bůh zachovává svět, ale Bůh nejen zachovává svět, ale i řídí.

1. Bůh řídí hvězdy nebeské svými zákony, které jim dal — a nejen hvězdy nebes ale i národy, jak nám ukazují dějiny biblické. Vzpomeňme si na Josefa a jeho bratry, jak vidíme v nich řízení boží. Vzpomeňme si na Mojžíše a jeho osudy. Ovšem pochopiti ihned běh života jest nám tak těžko, jako neumělému člověku pochopiti běh rafijí na hodinách.

2. Není ani jeden člověk na světě, o něž by Bůh nepečoval a o němž by Bůh nevěděl. V tom jest veliká potěcha pro každou opuštěnou duši. Tuto péči srovnává Písmo sv. (Jeremiáš) s láskou matefskou. Zapomene-li matka na děti své? Nezapomene. »Ale i kdyby matka zapomněla, já nezapomenu.« Tato péče jest tak věrná, že Bůh nejen o člověka se stará, ale jak Kristus Pán nás ujišťoval, pečuje i o zvířata, ano i bezživé bytosti. Všem nám jsou zajisté známa slova Páně: »Patřte na ptactvo nebeské; patřte na květiny polní.« Není tedy tvora, o něž by péče boží se nestarala.

3. Bůh stará se zvlášt o nízké toho světa a opovržené. Tot nová útěcha. Čím svět pohrdá, to Bůh si vyvoluje.

To nám potvrzuje zase sv. Písmo. Josefa opovrženého vyvolil za prvního po králi. Mojžíše pohozeného za vůdce lidu, Davida pastuchu za krále, Daniela zajatce válečného za proroka. Bůh nepatrné vyvoluje, aby zahanbil veliké! Pastýřům oznámil narození Páně, nepatrné rybáře zvolil za apoštoly, pokornou Marii za matku Spasitele. »Z bláta povyšuje chudého, aby ho postavil s knížaty lidu svého.«

4. Bůh tedy řídí náš život. Řídí jej a dopouští v něm až i nejmenší drobnosti. Co je tak nepatrného jako naše vlasy? A přece o nich praví Pán, že jsou na hlavě sečteny, a že nepadne jediný s hlavy naší. Nic se neděje na světě náhodou. Ovšem my často nevíme, co se proč stalo, poněvadž nepronikáme věci, však Bůh, jenž zná vše, též dovede použití všecko pro své vznešené a dobré úmysly. Nic se neděje náhodou, ale vše má příčinu a též svůj následek, byť to bylo sebenepatrnější. Josef Egyptský byl prodán ne náhodou, ale z dopuštění božího, a to má též účel svůj. Bůh totiž dovede toho všeho použití ku dobru. Jako Josefa prodání bylo zlé, souzení nad souzením, ale Bůh to obrátil k dobrému když přišel čas a nastala chvíle. Pronásledování křestanů bylo zlé, ale Bůh to obrátil, aby šířila se čest jeho.

5. Bůh dovedl i hřích Jidášův obrátiti ve spásu pro nás. Válka jest zlo, ale i to zlé dovede obracet k dobrému. Tak dovede i to zlé, které tolik tisíc duší páše, obrátiti k dobrému. Ovšem jest to často skryto před našima očima, jako před apoštolý, když Kristus Pán se s nimi loučil, jako před pronásledovanými křesťany, když bylo jim život pro víru sv. obětovati. Z tohoto učení o Prozřetelnosti boží, která vše řídí, prýští důvěra naše, jak ji sv. Petr doporučuje: »Všechnu starost svou vrhněte na Pána, nebo on pečuje o vás«.

S tohoto stanoviska třeba nám hleděti na všechny naše příhody, náhody a nehody. Jsou to dary z rukou božích, jichž smysl nepoznáváme hned, ale až pozdě, jako Josef, až po řadě let, jako apoštolé až po zeslání Ducha svatého. Mnozí následují Pána toliko když chléb rozdává, ale opouštějí jej, když kráčí na horu Olivetskou. Víme, že Bůh nás miluje a že nás vede, ale přece nechceme se ruce jeho světiti, když začíná cesta křížová, cesta ohně, očištěm.

Jestli nelze nám ani u tvorů neživých hned vždy viděti boží úradky, tím méně duch náš může zvážiti dobré a zlé, které Bůh dobrým a zlým posílá, což jest předmětem dílu

II.

1. Nejprve opakují slova Páně: Není vaše znáti . . . To nás nesmí másti, že na první pohled spravedlivý mnohdy trpí neštěstím, kdežto nespravedlivý nosí purpur. Marnivost někdy v kočáře, a pěšky rozšafnost chodí.

Tu třeba si připomenouti, že celé to nošení purpuru nečiní ani o špetku šťastnějším. Už starý Seneka, který byl učitelem Neronovým smutné paměti, píše, že královský purpur, žezlo a velitelský klobouk jest často pouhou hračkou. Hřích opakovaný přivádí člověka tak daleko, že vlastně hříšník ani žádného požitku nemá. A tak ani onu hříšnou radost nemívá.

Třeba nám uvážiti, že nevede se žádnému hříšníkovi skutečně dobře, a spravedlivému skutečně zle, protože štěstí jest spokojenost, ale právě tato spokojenost jest podílem jen zbožných. Svědomí čisté — hody ustavičné. A tyto hody scházejí hříšnému; proto čteme o tolika lidech před světem »velikých«, jimž scházelo právě toto štěstí proto, že jim scházela milost. Modlíme se po litaních ke všem sv.: »Dej nám Pane pokoj, kterého svět dáti nemůže, aby srdce naše k plnění přikázání tvých byla oddána.« Kdo tento pokoj má, ten jest jedině šťastný. Z toho poznáváte, že to skutečné štěstí jest spolčeno vždy jen se životem ctnostným a tak nikdy ve hříchu smrtelném nemá tohoto skutečného pokladu, ježž Prozřetelnost boží ukrývá v srdci čistém.

2. Krátké jest štěstí koupené za hřích. Štěstí hříšníka rovná se houbě, která v jedné noci vyroste a druhou noc zmizí. Podobá se boudě z písku, kterou si dítě postavilo. Udělalo ji a když nohu vytáhlo, též bouda se zbořila. Sv. žalmista dává jiný

příklad a sice s cedrem libanonským, který jest největší strom východních krajín (Ž. 36, 36.): »Viděl jsem bezbožníka velmi vyvýšeného a pozdvíženého jako cedry na Libanu a šel jsem tudý a hle, již nebylo ho — a hledal jsem ho a není více nalezeno místo jeho.« Napoleon! jako polobůh se vznesl a jako opuštený dokonal. Jako cedr se vynášel a záviděli mu, jako cedr padl a byl politování hodný. V době slávy nemyslel nikdo, že by tak skončil. Není nám dáno znáti časy a doby, které skryl Bůh před očima našima.

3. Vlastní odplata následuje až po smrti a zde pak se dokonává spravedlnost boží. My nezavidíme odsouzenému na smrt, že mu v poslední dny před jeho popravou dávají vše, co si poručí, poněvadž víme, že pak následuje pro něho den hanby a zármutku. Podobně Bůh také s lidmi jedná. Dá jim za skutky dobré, které vykonali, odměnu docela spravedlivou, a tak zatvrzelý hříšník musí vzít odměnu už zde, poněvadž mu zbývá jen trest pro věčnost. Proto mnohý hříšník oplývá štěstím, že jde věčnému neštěstí vstříc. Spravedlivý často očistu svou zde začíná a též dokonává.

Svatý Augustin říkával: »Neznám většího neštěstí nad štěstí hříšníka.« Proč tak říkával? Poněvadž se podobá odsouzenému na věčnost, jemuž Bůh splácí vše dobré, co vykonal, už zde, aby konal trestající spravedlnost tam. Proto to časné štěstí tak podivně bývá rozděleno, že nad tím naše krátkozraká hlava se kroutí.

4. Není ani jednoho člověka, který by jen zlé konal, jako není ani jednoho, krom Marie Panny, aby nevykonal něco špatného. Za každý ale dobrý skutek dává Bůh odměnu hojnou a byt to byl jen kalich vody studené. Z toho jde, že Bůh i hříšníku jeho dobré skutky odplatiti musí, když nelze věčně, tedy časně, a pak o něm platí slova Krista Pána: »Přijal odměnu svou.« Nyní ovšem jest skryto před námi, co Bůh komu odplácí. Bůh odplácí někomu již zde jeho dobré — a pak mu zbývá jen zlé, a to jest to největší neštěstí, neboť to jest známka odsouzení. Jinému Bůh odplácí zlé už zde a zbývá mu dobré přijmouti z ruky boží. Zdá se nám to býti tvrdé, ale jest tomu tak a můž: nás trestati Pán z tvrdosti srdce, jako trestal svaté apoštoly z nedůvěry a z tvrdošijnosti srdce.

My nevidíme vždy začátek a konec všeho, často vidíme začátek, ale konce se nedočkáme, jindy vidíme konec a začátek jsme nezažijí, a proto nám zůstává mnoho nejasného i v obyčejných přibězích života.

Na stavbě jakés — (vypráví Wetzel) pracoval zbožný zedník, jenž měl zbožnou přípověď při nemilých nehodách: »vše přichází shůry«, což bylo mu pramenem častého posměchu, ale jemu příčinou, že nikdy nereptal. Kdys na stavbě obědval svůj zednický oběd, kus salámu a chleba, když nepozorovaně se přiblížil pes a uchvátil jeho lepší částku oběda. Jeden z druhů jeho neopo-

minul se mu vysmáti: »také to přišlo shůry«? Tovaryš zednický právě běžel za psem a opustil staveniště. V tom zazněl rachot. Zeď právě dostavěná se sřítla a zasypala mluvčího i soudruhy. Všichni byli raněni, mluvčí mrtev, tovaryš na kolenou děkoval: vše shůry!

Ovšem zde se děj odehrál v okamžiku. Jindy to trvá déle. Když Zuzana byla obžalována falešně a odsouzena nespravedlivě, plakali nad ní i přátelé její a nevěřili v její nevinnost. Trvalo déle, než Daniel rozpředel předivo lží. U Josefa Egyptského trval stav zkoušky mnoho let, než přišlo povýšení. Mnohdy ovšem rozsudek není vyneseno zde, ale až na věčnosti.

Prozřetelnost boží vidí jinak a dokonaleji než my, proto také jsou skutky a soudy Prozřetelnosti nám mnohdy nepochopitelné. Však jedno jest vždy pochopitelné, že Bůh přehlíží, váží a počítá, a proto nechtějme přepočísti Boha, poněvadž bychom přepočítali sami sebe, ale ponechme srdce, život svůj vedení neviditelné ruce boží, neboť není naše věc, znáti časy a chvíle, kteréž Otec položil v moci své.

Fr. Vaněček.

Válka.

Od moru, hladu, války a zemětřesení,
vysvobod' nás, Pane!

Většina našich spolubratří znají válku jen z knihy a vypravování. Pojednou však prožíváme válku světovou, která rozšířila se jako požár zlý. V litaních ke všem svatým uvykli naši otcové dávat prosbu: »od moru, hladu a války«, neboť válka jest něco hrozného a zlého, a proto prosili za odvrácení této metly boží, kterou Bůh dopouští, aby svědomí lidská vyburcoval a přivedl k poznání a polepšení života.

My jsme v klidném koutě naší říše, kde o hrůzách válečných nevíme než z doslechu, který bývá často přehmán, ale i nás všech se týká, neboť nebude asi rodiny, která by neměla člena v poli, ale týká se nás také, že společný náš domov, říše a vlast stojí v popředí boje, a proto ohrožen jest průmysl a obchod, ty dva prameny blahobytu vedle zemědělství. Proto chceme dnes rozjímati o tom, k čemu nás tato vysoce vážná doba svými hrůzami nutí, kterak se chovati máme v době dopuštění boží Prozřetelnosti. Krátce chci poučení shrnouti ve dvě slova, která mají označiti dva díly mé řeči:

- I. pokání a
- II. důvěra.

I. díl.

Dějiny lidské psány jsou namnoze jen krví váleku. Člověk, národ a říše stává se trestem božím pro druhého. V knize

sv. Písem, už v knize Mojžíšově III. 23, 26. a n. dí Hospodin, že navštíví lid, jenž bude choditi proti němu — mečem a bítí bude jej pro hříchy. Staví se zde válka jako trest boží. Uznati hřích jest těžké, z něho povstati ještě těžší. Nelze však očekávati nápravy, kde není uznání zla. Začátek všeho dobra jest uznání zlého skutku. Když si před oči postavíme vůli boží, jak nám ji desatero boží uvádí na pamět, musíme uznati, že hřích dostoupil výše, jaké jen málokdy dostoupil. Nikdy nebude pole pšeničné bez kougole a přísady, a také není země a doby bez hřichu, avšak přijde na způsob a počet hříchů.

Víra sv. v mnohém srdci ztrácí se lehce, ale jak se tupí vše božské a svaté v přítomnosti, kdož z věřících s politováním nehlubším to nezná? Velebnost boží upírá se způsobem tak vyzývavým, že věřící se s věrou svou ukrývá, aby ušel posměchu. Celé spolky mají za jediný úkol přivésti lidi k odpadu a výstupu z církve Páně. Nihilismus ruských pavzdělanců a frivolnost francouzská staly se duševním pravidlem prostředního člověka; žijí jakoby Boha nebylo, ani duše nesmrtelné. Z rodin namouze vymizela modlitba; svátek a neděle jest dnem odpočinku a vyražení, ne však posvěcení duše. Pohled na kostel v neděli jest toho křiklavým obrazem. Kdo neuzavírá oči, vidí, že jest mnoho duší, které chrámu nepotřebují, oni nevidí v něm dům boží, nýbrž jen nádhernou budovu.

Ptáme-li se po velikonoční správě boží a sv. přijímání, kolik jich zůstává pozadu o mnoho let? Žijí skutečně bez Boha a bez víry v něho.

Vzpomeneme-li si na V. přikázání »Nezabiješ«, vidíme obraz hroznější než nejhroznější válka. Právem s bolestí ukazujeme na ztráty životů a zdravých údů v době lítice válečné, která pohltí tolik mladých nadějných životů. Však nastojte a slyšte, co praví lékaři a lidumilové o tom, že neřest a zločin zabíjedly se mezi rodinami doby přítomné, který zlomyslně ničí život lidský v první době jeho vývoje, a že počet těchto obětí stoupá do statisíc, a že vyhlazuje více životů než nejkrutší válka.

Spočtete stoupající sebevraždy: v matičce Praze jest jich ročně na 300, v Čechách přes 2000 ročně, v Rakousku 6632 (dle Krose »Selbstm.« str. 99.) a v Evropě průměrně 40.000 ročně (Krose, str. 110.). To jsou cifry, které hrůzu působí, když si vzpomeneme na všechnu tu mravní bídu, která předchází katastrofě. To jsou roční oběti mravní války v Evropě: 40.000 sebevrahů. Byli vždy nešťastníci, kteří tak hrozně končili, ale počet jejich roste, protože mravní hlad a mor zničil jejich sílu vůle. Prosme Boha, by nám dal poznání hřichu, abychom z něho povstali ano i začátků špatných se báli.

O VI. přikázání uvedu jen jednu číslici, kterou přinesl list pražský, že v Praze 6000 děvčat hřichem hledají živobyti. Kolik mravního bahna v tom. Jaká příčina prositi nejen od moru, hladu a války, ale též od ducha smilného, od pýchy a nevěry, od vlažnosti ve sv. službě tvé — vysvoboď nás, Pane!

V mnohém ohledu jest spoluvinen mnohý člověk. Jeden prodává knihu, která mravní mor nese a jest spoluvinen na vši té zkáze; jiný půjčuje taký mravní mor a vychvaluje ho, a jest spoluvinen. Vždyť hřích se páše i tím, že se k němu mlčí, že se tají a vychvaluje. Čiňme pokání.

Zajisté svět v hřichu postaven jest. Máme příčin dosti, abychom činili pokání a k pokání povzbuzovali, a pak můžeme důvěru v dobrotivost boží chovati.

II. díl.

Každé dopuštění boží má svůj moudrý a dobrý účel. Bůh fidi nás a celý vesmír a má ve všem nejlepší úmysly. Tělesa na beská i buňky v květině dle jeho zákona jdou. Člověk však má vůli svobodnou, proto může člověk hřešiti a míti zásluhu. Bůh nás vede jako dobrý otec, někdy i trestem a metlou. Bouře také mnohdy škodí, ale má také své dobré následky, proto důvěřujeme v otcovskou ruku boží! Ukažme víru svou v boží Prozřetelnost, že vyslyšeny budou modlitby naše, a že vyprosíme si sv. mír a pozehnání našim vojskům.

Důvěrou v boží Prozřetelnost třeba se posilniti. Poručme vše: sebe i své do vůle boží a přičiňujme se dle svých sil pomáhati. My nevíme, či bude vítězství. Kniha přísloví Šalomounova praví: »Není moudrosti, není opatrnosti, není rady proti Hospodinu. Kůň připravuje se ke dni boje, ale — Hospodin dává vítězství.« (Př. 21, v. 31.) Jest to dar boží spíše než výsledek rady, moudrosti a opatrnosti, proto se upřímně a kajicně modleme. Arcipastýř vyzývá ku konání modliteb. Každá rodina někoho v poli má, každá at dle svých sil béře účast a své provádí modlitbou. Bez vůle boží ani vrabec se střechy nepadá, tím méně člověk. Doufejme pevně v jejich návrat, jsou pod ochranou andělů strážných. Povolá-li je Bůh, jest hrdinná smrt jejich obětí, která očisťuje a jako mučednictví k nebi snáze vede.

Doba války buď doba kající a sebezapření. V Německu ohlásili boj všemu přepychu a nemravnému šatu žen, který jen stud uráží a k nemravným myšlenkám dává podnět. Volají statečné ženy německé: »Pryč se šatem frivolním, při jehož pohledu se počestný člověk musí rdít!« Kterak možno nositi podobný šat, když tolik mužů strádá v době války. Jistě není doba zábav a tance, kdy tolik otců a synů jsou v boji a mnohá rodina v starosti a nouzi. Necht' je občerstvením chudých, co odepřeme si na vyražených.

Doba války jest však doba kázně přesné, aby ve všem byl zachován pořádek. Kázeň se musí jeviti i v tom, že se duše obrní proti všem přehnaným a postrašným zprávám, které provádí každou válku. Předrážděná a napiatá mysl přijímá lehce zprávy bez úsudku jasného, proto se vyskytují zprávy různé, děsné i vítězné. na nichž není ničeho pravdy. Nedejme se strašiti podobnými smyšlenkami. Zajisté, válka jest sama sebou hrozná, a netřeba ještě hrůzu její zveličovati. Jest to nemilosrdné a hříšné jednání, když

podobnými zprávami se zkormoucená a sklíčená duše na novo děsí a sklíčuje, aneb, když se neštěstí a svízel jeden sevšeobecnuje. Nedejte se strašiti zprávami, které líhnou se ve fantasii předrážděné mysli, jako člověka jdoucího ve tmě. Modleme se za své a za všechny naše v poli, ale nedejme se děsiti lidmi, kteří nemohou znáti, co se děje na celé čáře tolik kilometrů měřící.

Doba války jest doba šetrnosti, která zvlášť jest potřebna, ježto doprava všech potřeb z dálky a ciziny jest obtížna aneb znemožněna. Včas třeba moudře šetřiti, abychom mohli dobře činiti všem bratřím potřebným.

Máme letos díky Pánu Bohu úrodu značnou, tak že by nám nebylo se báti, ale výmínečný stav válečný poroučí nám, abychom se vším šetřili v domácnostech, jednak proto, abychom vystačili až do doby, kdy svatý mír nám nastane, jednak abychom mohli do obětničky při sbírkách kostelních každý hoditi svůj dárek. Buďte drazí velkodušní v době navštívení božského.

Doba války jest doba modlitby, která jest klíčem k pokladnici boží. Lacordaire nazývá modlitbu „královnou světa“, protože modlitbou odevzdanou do vůle boží, kající, řídí se osudy národů více než státnickými řečmi. Ó, modleme se za všechnu vrchnost, za všechny hlavy panující narodům křesťanským, především za drahou staříčkou hlavu našeho císaře Františka Josefa, jenž upřímně miluje mír, ale i své národy, o jichž blaho průmyslu a obchodu se jedná.

Bouře hrozná zmitá říšemi a skýtá obraz lodi mrskané přivalem vln. Ve spěchu běží jednotliví plavci na svá místa, v úzkosti tonou plavící se, ale klidně řídí kapitán a kormidelník loď za určitým a pevným cílem. Tak boží Prozřetelnost, v níž věříme, v níž doufáme a kterou i milujeme, činí s námi. Do rukou božích poroučíme vše, tam naše útočiště, ochrana a cíl věčný. Amen.

Užito Krose a »St. Bonif.-Bl.« *Fr. Vanělek.*

V době války.

Věže nejpevnější jest jméno Hospodino; k němu utíká se spravedlivý a bude povýšen. Přísl. 18., 10.

Kdo by byl před krátkým časem řekl, že celá Evropa vzplane válečným požárem? Mluvílo se sice o nahromaděné zápalné látce, některé říše zvyšovaly ustavičně své branné síly, předpovídalo se veliké sražení živlu německého a slovanského, i jiné hrozivé zjevy zvěstovaly bouři: nicméně každý choval v nitru přesvědčení, že nedojde k prolévání krve. Než stalo se. Jako když někdo vrhne hořící pochodeň do hromady suchého kletší, vyšlehl plamen z tisícerych pušek a děl. Na občany dolehla jedna z nejtěžších povinností: dáti statky a hrdla na oltář vlasti. Pro nás Čechy je

tato povinnost v nastalé válce zvláště těžká, poněvadž jest nám bojovati proti slovanským bratřím.

Avšak my jsme se jí podjali s věrností, která budí podiv. Všecka svědeckví vojevůdců hlásají svorně, že Čechové zachovali svému mocnáři nezlomnou věrnost a bili se udatně jako lvi. Však jich tam odpočívá na bojišti jižním a severním na tisíce, a co jest raněných, vidíme denně na vlastní oči. Ó by Bůh se smíloval a dal nám šťastný mír!

V těchto těžkých dobách se sluší, abychom se navzájem poučovali, posilovali, potěšovali. Na mne doléhá tato povinnost tím více, že jsem vaším duchovním pastýřem a živě cítím s vámi všechny bědy, které válka na nás uvrhla. Přijměte slova má s tou vroucí upřímností, s kterou jsou míněna. Věže nejpevnější jest jméno Hospodinovo; k němu utká se spravedlivý a bude povýšen. Hospodinu obětujeme v pokoře své rozjímání, prosíce, aby jeho mocná pravice nás chránila a jeho milosrdenství obrátilo metlu války k dobrému.

* * *

První myšlenka, kterou vám předkládám, jest: válka je těžké dopuštění boží. Tážete se: proč ji Bůh dopouští? Těžká odpověď. Nevyzpytatelné jsou cesty boží. Ale zpytujeme-li Písma a pozorujeme-li běhy dějin, jest nám vyznati, že jednou z příčin těžkých navštívení bývá naše hříšnost. Zapomnělo lidstvo na Boha a přestupovalo zákon boží, vštípený mu do srdce, i přišla potopa. Hřích Sodomý a Gomorrhy volaly do nebe o pomstu, i přišel oheň sbůry a obrátil je v Mrtvé moře. Prorok Jeremiáš píše: Zapřeli Hospodina a řekli: aniž přijde na nás zlé, neuzříme meče a hladu. Proroci u vltř mluvíli, a odpovědi (boží) nebylo v nich. Toto praví Hospodin Bůh zástupů: Protože jste mluvíli slovo to, aj já dávám slova má v ústech tvých v oheň, a lid tento v dříví, a zžije je. Aj já přivedu na vás národ z daleka, dome israelský, praví Hospodin . . . Toul jeho jako hrob otevřený, všichni jsou silní. A bude jísti osení tvá a chléb tvůj, zžije syny tvé a dcery tvé, jísti bude stádo tvé a fík tvůj, zetře brazená města tvá, v nichž ty máš doufání, mečem. (Jer. 5, 12. n.) Křestané! Nelze pochybovati, že válka jest metlou v rukou božích pro hřích lidí. Nemusí sám trestati, nemusí posílati hlad, povodně, neúrodu, oheň, národové trestají se sami. Jen pohleďte na Evropu! Ach, co zlého působí sobě navzájem!

Co jest nám tedy činiti? Když Jonáš kázal: Ještě čtyřicet dní a Ninive bude vyvráceno (Jon. 3, 4.), uvěřil národ a činil pokání. Co se stalo? Hospodin se smíloval a hrozby nesplnil. Křestané! Pokořme se v kajčnosti před Bohem i my. Bývají to hřích společenské, pro něž přichází obecné navštívení boží. Tvrdí se, že v Čechách víra velmi utuchla, že lid nevzdává Bohu čest, která mu náleží, že celé obce, ba celé kraje zanedbávají svěcení neděle a svátků, že se rozšířila zkázonosná vlažnost, že

rozmohl se přepych, požívavost, nepoctivost, že vlny smyslnosti vystoupily jako povodeň, že páchají se těžké zločiny zmaření plodů, že Kristus a jeho sv. zákon je potupován. A mnohé jiné těžké výčitky se nám činí. Mnozí vojíní z Čech, jedouce alpskými kraji, posmívali se více a zbožnosti tamního lidu a vedli zlé řeči. A jeli do války! Důstojník, který je poslouchal, pravil přítomnému knězi: V Čechách je asi v nábožensko-mravním ohledu zle. A dodal: Však oni naučí se modlití. Táže se tedy opět: co jest nám činiti? Káti se, odpovídám. Vyčistme starý kvas, kvas hříšnosti a lhovosti. Posypme čelo své popelem a oči naplníme slzami řkouce: Hospodine, břešili jsme před tvář tvou, smiluj se nad námi! Očistme se od hříchů, naplnme se horlivostí, probudme v sobě zbožnost našich otců. Zanechme divadel, zanechme tanců, zanechme zábav. Svatou přísností naplnme svůj život. U eucharistického Krista hledejme sílu pro obnovu života. Čiňme tak nejen jako jednotlivci, nýbrž společně. Mnohých hříchů je vinna společnost a její představení, když nebránili světským marnostem, nýbrž snad je i podporovali. Kajme se soukromě a veřejně, Bůh odejme pak metlu svého hněvu, ano obrátí ji k dobrému. Věže nejpevnější jest jméno Hospodinovo, k němu utíká se spravedlivý a bude povýšen. Bůh dovede vše, i zlé obrátí k dobrému.

Druhá myšlenka, kterou vám předkládám na uvážení, jest: Neproklínejte nikoho. Proklínati někoho jest hřích. Tím neublížíte jemu, nýbrž sobě. Někdo ovšem je příčinou války. Než víte-li kdo? Nevíte. A kdybyste věděli, kdo její hrůzy má na svědomí, proklínat byste ho nesměli. Uvažte, že je nástrojem v rukou božích a že, je-li vinen, soudu božimu neujde. Je nástrojem v rukou božích. Válka je následek dědičného hřichu. Jím uvolněna byla žádostivost, jež plodí vášně. Vášně plodí války. Neproklínejte, nýbrž maňte v sobě nezřízenou žádostivost, přemáhejte vášně. Sám Kristus volá: Zapřete se a následujte mne. Ó by tak všichni činili! Již na zemi byl by malý ráj. A je možno přemoci je. Kristus zasloužil nám milost, která nejen posvěcuje, nýbrž hojí. Hojí zraněnou lidskou přirozenost. Proč evropské lidstvo tak nečiní? Vždyť je křesťanské! Nebylo by nejen válek, ale nebylo by mnohých jiných běd. A tak byste musili proklínati pro válku sebe samy. Bůh bude vinníka soudit. Má jest pomsta, dí Hospodin. On ji vykoná. Vykoná ji spravedlivě a milosrdně. Spravedlivě k vinníkům, milosrdně k nevinně postiženým. Pravím: Neproklínejte! Zle hřešíte.

Na dvě osoby poukáží zvlášt. Nedotýkejte se našeho nejjasnějšího panovníka, neobviňujte kněží. Právě když se oslavovalo šedesátileté panovníčí jubileum našeho císaře a krále, hrozila válka. Útočili na něho, aby ji začal, ale on nepovolil. Naléháčům odpovídal: »Nevíte, co válka je.« Ve chvíli, kdy vlivné listy vídeňské pro válku přímo horovaly, tak že válka zdála se nezbytná, s úzkostí spínala k Bohu ruce matička důstojníka, jediného syna svého a jediného podpory ve stáří. Tu se proslechlo, že císař k válce

nesvolil. Matička vzala obraz zeměpána, jež syn měl nad psacím stolkem, očistila jej, uctivě políbila, pověsila, ozdobivši ho růží a ratolestí olivovou. »Díky tobě, kníže míru,« řekla, »ode dneška budu se za tebe denně modliti.« Náš císař a král je kníže míru. V celém mocnářství není zajisté člověka, kterého by válka tak bolela jako jej. Byla mu vnucena. Císař je také přítel všech národů. Kdyby šlo po jeho vůli, Slované uherští nebyli by nohama šlapáni jako psi, a Slované rakouští měli by všechny svobody, aby mohli se rozvíjeti. Ani císař nemůže vše uskutečniti, co by chtěl. Jen jeden jest všemohoucí, Bůh. Křesťané, náš staričkový panovník je kníže míru, a byl často jediný zastánce Slovanů v říši. Proto jednal by nespravedlivě, nekřesťansky, ba nízce, kdo by nešetrně dotekl se pro válku našeho císaře a krále. Spíše zasluhuje vaší modlitby.

Přímo nerozumné je vinit z války kněžstvo a proklínati je za to. Kterak, prosím vás, může kněžstvo vůbec uvedeno býti s nynější válkou ve spojení? Či katolické kněžstvo chtělo, aby nejkrásnější katolická země, Belgie, byla pohlcena protestantskou říší? Či katolické kněžstvo chtělo, aby v Rakousku zavládlo pravoslavlí? Či půjčuje kněžstvo na válku peníze státům, má vojenské dodávky, ovládá Červený kříž? Slyšel jsem už mnohá hesla o papežce Janě, o jesuitech, o Pogiovi, a divil jsem se, jak je možno, že lid je přijímá, ale vyznávám, že hloupějšího hesla, že kněží jsou příčinou nynější války, jsem neslyšel. Ze socialisté mu věří, ovšem se nedivím. Je od nich hozeno do lidu za tím účelem, aby, přijdou-li nepokoje, davy vrhly se na kněze a jeho majetek. Ale že ostatní český lid mu věří, je bolestný úkaz jeho malé vzdělanosti a ještě bolestnější důkaz jeho nevypělé soudnosti. Ne, kněžstvo nechce válkám. Nechce jim, poněvadž jsou z hříchů, nechce jim, poněvadž nejsou podle vůle boží, nechce jim, poněvadž hrozně porušují zákon o bliženské lásce, nechce jim, poněvadž jsou příčinou strašných béd. Zda-liž válkami netrpí i kněžstvo? Věru trpí. Vlastenecké a obětavé kněžstvo české tak hrozně pomluvy věru si nezasloužilo. Ale i na pomlouvače přijde soud boží. Kněžstvo klidně tekne s prorokem: Věže nejjistější je jméno Hospodinovo; k němu utíká se spravedlivý a bude povýšen. On potrestá pomlouvačný jazyk štváčů.

Třetí myšlenka, kterou vám předkládám, jest: Konejme horlivě skutky duchovního a tělesného milosrdenství. Buďte milosrdní, volá Pán Ježíš, jako Otec váš milosrdný jest. (Luk. 6, 38.) Opět: Blahoslavení milosrdní, neboť oni milosrdenství dojdou. (Mat. 5, 7.) Již prorok pěl: Blažený člověk, jenž se slitovává. (Žalm 111, 5.) Pán Ježíš hojil nemocné, těšil zarmoucené, hříšníky očišťoval, mrtvé křesil. Soustrast, milosrdenství, obětavá láska náležejí k hlavním vlastnostem jeho povahy. A není-li věčně krásné jeho podobenství o milosrdném Samaritánu? Nemají-li nesmírný význam, a to radostný, jeho slova: Co jste učinili jednomu z malíčkových, mně jste učinili? Teď je doba milosrdných skutků. Konejme je hojně, ale v duchu Kristově. Ne z okázalosti, ne z je-

šitnosti, ne z pouhé touhy po součinnosti, ne, konejte ji jako službu boží. V kterési nemocnici, kde bylo mnoho raněných důstojníků, přihlásily se za ošetřovatelky přechytné slečny z místa. Než hle, žádná nechtěla býti u prostých vojnů, nýbrž každá u důstojníků. S nimi se bavily, jim dávaly prádlo, doutníky a pamlsky, které dobří lidé přinášeli ubohým zraněným. Křesťané, takto skutky milosrdenství nekonejte. Pomáhejte pro Boha, pro Krista, pro nesmrtelnou duši, pomáhejte všem, nejbídnějším nejvíce. Pomáhejte nejen almužnami pro raněné a ošetřováním, pomáhejte doma, na poli, při řemeslech, v obchodě. Někde v obcích ujal se obdělávání pole starosta, rozdělil práci mezi zbylé pracovníky, všichni ochotně poslechli, a hle, vše obděláno, jakoby z obce nebyla odešla ani jediná síla pracovní. Jinde, kde byla továrna zavřena a mnoho lidí zůstalo bez práce, poskytl závody, které při válce kvetou, mnohým aspoň skrovný výdělek. Mnoho dobrého prokazují si tak rodiny a jednotlivci. Aj, křesťané, jaká to příhodná doba k hojným zásluhám pro život a pro nebe. Křesťané, rozšířte srdce svá blíženskou láskou! Mnoho je lidí nyní, kteří pláč. Střejte slzy jejich upřímným slovem útěchy. Mnoho je lidí, kteří jsou plni úzkosti o život svých otců, manželů, synů. Vlčejte jim slovo důvěry v Boha! Mnoho je lidí, kteří truchlí nad rovem těch, kteří před kratičkým časem mezi nimi žili. Sepaňte s nimi ruce své a volejte k Bohu, Pánu Ježíši, Matce milosrdenství: »Odpočinutí věčné dej mu, Pane, a světlo věčné ať mu svítí, ať odpočívá v blaženém pokoji, který z Boha plyne!« Mnoho jest lidí, kteří se souží, vidouce milé své zmrzačený na těle. Ó křesťané, mějte soustrast, potěšte, posilněte slovem důvěry a oddanosti k Bohu, pomáhejte!

Mnozí prý, přijavše podporu, zanechali práce a řekli si s veselým uspokojením: aj, teď se budeme míti dobře! I užívali. Já tomu nevěřím. Náš lid není zajisté do té míry lehkomyšlný a požívačný. Křesťané, buďte šetrní. Kdo ví, jak dlouho potrvá válka, kdo ví, jak dlouho stačí podpory. Kdo žil šetrně a uložil si groš, přežije zlou dobu snadno, kdo žil z ruky do úst, kdo i veliký výdělek denní denně zase projedl, propil, prokouřil a jinak promarnil, bude míti zlé dni. Bude bouřiti pro nezaměstnanost, ale neprávem. Křesťané, buďte šetrní. Nyní zakoušíte, jak je nezbytno míti nějakou zálohu. Nešetrnost, nemyslit na budoucnost, žít z ruky do úst, jest známkou nedostatečné prozíravosti a sebekázně.

Křesťané! Snad se válka protáhne a nastane doba nedostatku a ještě horších běd. Pak necht' rozmnoží se i naše milosrdná láska. Nenecháme nikoho umřít hladem, nikoho bez ošetření, jenž ho potřebuje, nikoho bez pomoci. Láska naše křesťanská zvítězí nade všemi strastmi. Věže nejpevnější jest jméno Hospodinovo; k němu utíká se spravedlivý a bude povýšen, k němu se uteče. U něho vyprosíme si sílu, obětavost, a lásku.

Tu jsem u poslední myšlenky, kterou vám předkládám. Křesťané, mějme důvěru v Boha, důvěru v našeho Vykupitele Ježíše

Krista, důvěru v Matku božího milosrdenství. Písmo sv. vyzývá nás k důvěře v Boha opět a opět. Korunovaný pěvec napsal překrásná povzbuzení k ní ve svých žalmech. Slyšte aspoň některé. Bůh náš outočistě naše a síla, spomocník v zármutcích, jež postihly nás příliš. Protož nebudeme se báti, když se bouřiti bude země a přeneseny budou hory v prostřed moře. (Žalm 45, 2. n.) Hospodin bude outočistěm chudému, spomocníkem v čas příhodný, v soužení. A doufati budou v tebe, kteří znají jméno tvé, neopustil's hledajících tě, Hospodine. (Žalm 9, 10.) Vzývej mne v den soužení, a já vytrhnu tě, a ty mne budeš oslavovati. (Žalm 49, 15.) Jestliže takovou důvěru měl David v zákoně Starém, aj jakou jest míti nám, kteří máme Krista a Pannu Marii, Krista, jenž se za nás vtělil a za spásu naši umřel; Pannu Marii, již dal nám za matku! Neztrácejme důvěry. Čím hůře bude, tím větší budiž naše důvěra k tomu, jenž řekl: »Pojďte ke mně všichni, kteří pracujete a obtíženi jste, a já vás občerstvím«, a k té, k níž církev se modlí: Pomni, ó Panno Maria, že není slýcháno, abys byla někoho opustila, jenž pod tvou ochranu se utekl.

Slyšeli jste o podolském kříži? Z široké a dlouhé roviny vystupoval neveliký pahrbek. Na temeni jeho stál kříž s Ukřižovaným. Na planině rozzuřila se bitva, bitva divoká, krutá, trvajcí do půlnoci, až obapolná únava učinila jí konec. Kde kdo stál, lehl a spal. Ticho rozhostilo se nad polem s tisíci mrtvol a raněných. Sbírání jich trvalo dlouhé, dlouhé hodiny. Nejvíce jich bylo naseto v okolí pahrbku. Proč? Kříž stál netknut, ozářen jasným světlem měsíce. Ranění pohlíželi naň. Nejedna ruka se k němu vztáhla, nejedna ústa v horečce volala: Ježíši, smiluj se! Méně ranění plížili se k němu, těžce ranění aspoň se k němu obrátili a po něm ruce vztáhli. Ráno naskytla se ošetřovatelům dojemná podívaná. Tisíce mrtvol a raněných, a všichni obráceni jsou ke kříži. Rozpomenuli se na slova Pána Ježíše: »Já jsem vzkříšení a život, kdo věří ve mne, byť i umřel, živ bude.« (Jan 11, 25.) Všichni jati byli velikou důvěrou v božského Mistra. A není pochyby, že se na nich jeho slovo vyplnilo; vešli do života věčného. Důvěra v Krista nikdy nás neopustí! A kdybych vzal křížidla ranní zory a bydlil v končinách moře, volá korunovaný pěvec, i tam ruka tvá provodila by mne a držela pravice tvá. (Žalm 138, 9.) A opustí li nás Maria, Matka milosrdenství? Rozzuřený vojn ruský chtěl probodnouti našeho důstojníka, jenž upadl. Důstojník zvolal: ušetři mne a vyňal ze západí medajlku Panny Marie. Ruský vojn, slyše český hovor a vida obraz Matky boží, okamžitě se utišil, poklonil se obrázku a k důstojníku řekl: »Zdrávitvuj! Poté odešel. Hle, jak Panna Maria pomáhá! I na rozpálené vojny působí její obraz svým kouzlem. Neopustí ani nás. Ano, Matko boží, s důvěrou se k tobě vinem, pod tvou péčí nezahynem.

* * *

Toť myšlenky, které vám předkládám: kajme se, nebo válka je trest za lidské hříchy, neproklínejme a neobviňujme nikoho,

nýbrž pokořme se před Bohem, konejme skutky duchovního a tělesného milosrdenství, mějme pevnou důvěru v Boha. Věže nejpevnější jest jméno Hospodinovo, k němu utíká se spravedlivý a bude povýšen. K Bohu se obracejme, v Boha důvěřujme. Přicházejte hojně do chrámu, přistupujte hojně k svátostem. Zde naplní se srdce vaše kajícností, zde smířlivostí, zde láskou bliženskou, zde důvěrou. Zde se budeme skutečně modliti za duše padlých, za zarmoucené rodiče, ženy a bratry, za vytrvalost a šťastný mír; k českým patronům budeme volati, strážcům církve a vlasti, aby vojna neublížila našemu národu, jeho svobodám a právům. Zde všichni se posílíme, abychom těžké povinnosti dob válečných věrně vyplnili, jimi získali si zásluhy a jednou po časném bojo-
vání dosáhli vítězné koruny na věčnosti od Boha. Amen.

Josef Novák.

LISTY VĚDECKÉ.

Biskupové belgičtí o národní sebevraždě.

Již loňského roku jsme přinesli o věci té pojednání na základě spisu dra. Knocha, prof. morální theologie v Lutichu. O této věci tak důležité i choulostivé jedná také pastýřský list biskupů belgických, který zajisté z valné části bude dílem věhlasného kardinála Des. Merciera. Práci tolika úvah a modliteb vynikajících mužů nelze přejíti povrchně, nýbrž záhodno častěji do ní nahlédnouti. »Rádce duchovní« uveřejňuje list v originálu řeči z nejednoho důvodu.

Instructiones contra Vitium Onanismi ab Episcopis Belgii Parochis et Confessariis propositae.

Pessimum peccatum Onan, quod nunc neo-maltbusianismus vocatur, in nostra regione belgica ut morbus contagiosus invaluit, atque per omnes provincias, cum ruri tum urbi, tam inter divites quam inter opifices longe lateque serpit. Hoc factum testantur unanimi consensu viri vel scientiae oeconomicae vel praxeos medicalis vel ministerii confessionum periti. Palam aperteque lues propagatur etiam sub nomine et praetextu scientifico, tum diariis, tum foliis periodicis, tum imo conferentiis publice habitis.

Porro, vitium illud non tantum moribus christianis ac ipsi legi naturali in corde uniuscujusque hominis insculptae summo-pere repugnat, sed etiam, docente experientia, tam pro individuís quam pro familiis atque humano genere, pessimas sequelas secum trahit.

Ubicumque viget, nedum aedificentur domus atque humana societas amplificetur et roboretur, validis membris vacuantur familiae, enervatur pactum matrimoniale, et conjuges animi doloribus, remorsu conscientiae, corporalibusque miseriis cruciari solent.

Dato hoc communi periculo, Nos qui constituti sumus ad invigilandum moribus christianis in dilectissima patria nostra

vigentibus, rati sumus Nos officio nostro defuturos, si ulterius taceamus.

Itaque sequentes Instructiones Parochis et Confessariis proponimus, quibus in vitio illo strenue debellando prudenter ductantur et firmentur. Etenim, quo pugna sit efficacior, oportet eadam omnes morum principia applicent atque uniformi methodo utantur. Non autem intendimus nova docere, sed potius ad mentem probatorum theologorum indicare quomodo in nostra hodieum regione cum onanistis sit agendum.

1.

De onanismi malitia. — Praetextus allegati ad vitium excusandum; responsa quibus refelluntur.

Peccatum onanismi committitur omni actu conjugali ita exercito ut positivo quovis modo generatio impediatur.

Dicitur »positivo quovis modo«: ad assignandum non tantum modum Onan qui »semen fundebat in terram, ne liberi fratris nomine nascerentur« (Gen. XXXVIII., 9.), sed etiam methodum hodieum magis pervulgata, sive mechanicam, ope nempe instrumenti alicujus, sive choemicam, id est lotionem vel infusione liquidi occisivi, tam ex parte viri quam mulieris, quae sive ante actum sive in actu sive post actum ad conceptionem praecavendam vel impediendam adhibetur.

Porro omnes sciant *nullum* existere vel excogitari posse positivum medium per se efficax ad illum finem obtinendum quod non induat gravissimam onanismi malitiam.

Repugnat enim ipsi generis humani propagationi, primario fini usus matrimonii. Matrimonium a divino naturae Conditor non est hominibus datum ut in eo inveniant delectationes carnales, sine oneribus. Sane medium est ad concupiscentiam sedandam; sed hoc ea tantum lege statuitur quod principalis finis non impediatur.

Est vitium *contra naturam*, quia contrariatur impulsui ipsius naturae, atque destruit leges gravissimas quae usum matrimonii, spectato bono ipsius societatis, regunt.

Ideo peccatum hoc dicitur in S. Scriptura »res detestabilis« (Gen. XXXVIII., 10.); a S. Sede declaratur »jure naturali prohibitum« (S. Offic. 21. Maii 1851) ac »intrinsicum malum« (S. Offic. 19. Apr. 1853); et a theologis merito juxta sensum catholicum habetur ut »peccatum ad coelum clamans«, divinam nempe vindictam jam hic in terris quaerens.

Sacerdotes omnes illam gravissimam onanismi malitiam perspiciant perversamque illius naturam plene videant, ut ipsam fideles, data occasione, apte et prudenter docere possint. Simul cognoscant rationes seu potius praetextus quibus onanistae modum suum agendi excusare solent, atque in promptu habeant responsa quibus sint redarguendi.

Generatim imprimis loquendo, vitium oritur ex materialistico vitae conceptu, qui hodieum ubique pervadit nec etiam christianos immunes relinquit: homines deliciis frui contendunt et concupiscentiis laxas habenas dare, quin onera velint assumere quae ipsis jam videntur importabilia.

Ille modus paganus vitam temporalem concipiendi, ubique, omnibus viribus, est repugnandus. Ipsi opponenda est ratio quam fides christiana docet, quae vitam corporalem habet ut viam ad patriam, ut tempus probationis: »tempus breve est: reliquum est, ut et qui habent uxores, tanquam non habentes sint: et qui flent, tanquam non flentes, et qui gaudent, tanquam non gaudentes: et qui emunt, tanquam non possidentes: et qui utuntur hoc mundo, tanquam non utantur: praeterit enim figura hujus mundi.« (I. Cor. VII., 29.—31.) Nisi haec veritas firmiter hominibus inculcetur, sanctissimae leges naturae pessumdabuntur; nisi qui matrimonio juncti sunt onera conjugii et familiae portare velint, aperta via erit ad onanismi peccatum.

Haec generalis fidei doctrina saepe atque energice proponatur instructionibus ad populum habitis.

Quodsi speciatim inquiritur quibusnam rationibus perversa praxis nitatur, multae proferuntur specietenus diversae, et aliae ab aliis hominum classibus; attamen ad duplex genus apte referuntur, cum alii quidem nolint onus numerosae prolis assumere, alii vero velint gestationis et praesertim partus periculum uxori cavere. Hos praetextus refellendos habebunt nominatim confessarii. Quonam modo? Quibusnam potissimum rationibus?

His omnibus opponatur imprimis atque praecipue responsum hoc fundamentale: onanismum seu voluntariam sterilitatem semper esse peccatum gravissimum nec ullo motivo cohonestari; repugnare fini matrimonii atque naturae actus conjugalis; hoc modo impediri ne novus homo nascatur ad gloriam Dei: caeterum eos libere matrimonium iniisse et proinde aequitatem postulare ut non gaudia tantum sed et onera huic statui naturaliter annexa assumant. Uno verbo, praepriis conscientia appellanda est. Atque deinde argumentis allatis directe respondeatur.

Si impossibilitas numerosae familiae alendae praetenditur, vivificanda est fides in divinam Providentiam, juxta pulcherrima Christi Domini verba: »Dico vobis, ne solliciti sitis animae vestrae quid manducetis, neque corpori vestro quid induamini . . . Respicite volatilia coeli, quoniam non serunt, neque metunt, neque congregant in horrea: et Pater vester coelestis pascit illa. Nonne vos magis pluris estis illis? . . . Considerate lilia agri quomodo crescunt: non laborant neque nent . . . Quaerite ergo primum regnum Dei et justitiam ejus: et haec omnia adjicientur vobis.« (Matth. VI., 25.—33.) — Provocandum insuper ad factum quotidiana experientia confirmatum: numerosas familias generatim loquendo aliis esse feliciores; in illis enim naturales energiae membrorum splendide exseruntur; in illis regnat major unio et virilis amor.

E contrario qui, egoismo ducti, ad onus nascendae prolis effugiendum legibus generationis renituntur, timeant ne duriora et graviora aliquando incurrant, cum saepe numero in prole nata nimis dilecta, jam in terris, vindice manu Dei puniantur: juxta sensum enim fidei, experientia innixum, onanismi peccatum ad coelum clamat.

Quod vero spectat ad illos qui ex novo partu timent vitae uxoris, reponi potest, verbis generalibus, nonnullos medicos nimis facile periculum mortis ex partu obveniendum affirmare; insuper artem obstetricam atque chirurgicam hodie dum ita progressam esse ut vix mortis periculum aptis adhibitis mediis non caveri possit; caeteroquin ab alia parte sterilitatem voluntariam onanismi vitio procuratam non esse sine detrimento sanitatis; quodsi tandem verum adsit periculum, ipsis non superesse nisi praxim continentiae vel periculi sustentationem. Utique, miseris illis qui in hoc casu versantur christiano robore erit utendum: sed, hoc modo, pondus gloriae praestantissimis temperantiae actibus sibi reservant, nedum conscientiae remorsus sibi parent atque poenas luendas.

Omnibus porro conjugibus christianis auctores sint confessori, ut nonnumquam, ad tempus, mutuoque consensu, ab actu matrimoniali abstineant, atque ita libere eximiam illam virtutem sectentur quam multi necessitate coacti exercere postea debeant.

Praeterea, quandoque prudenter allegari contra onanistas poterit, media quibus utuntur non esse ad ipsorum scopum infallibiliter efficacia: unde suspiciones infidelitatis, animorum divisiones, et alia hujusmodi. Non autem ipsis proponendum est tempus agenseos, sal em qua medium certum generationis vitandae.

Uno verbo, arma quibus onanismus debellandus est efficaciora a christiana fide et a fidelium conscientia sunt mutuanda. Quod dein apte confirmatur motivis naturali ratione ac experientia nixis.

(Dokončení přístě.)

Eucharistické zvláštnosti španělské.

Dle německé přednášky jesuity Eustacha Ugarta de Ercilla na eucharistickém sjezdu v Madridě upravil R. S.

(Dokončení.)

Zvláštní prastaré privilegium má biskupský kostel v Lugo (hl. město stejnojmenné provincie v Galicii v sev.-záp. Španělsku na řece Miño, v starověku Lucus Augusti).

Od nepamětných dob jest v kostele tom ustavičný výstav nejsv. Svátosti, výsada to, která ani nejslavnějším basilikám nepřisluší. Privilegium spočívá v tom, že dvířka svatostánku, jež jinde ze dřeva, z kovu neb z kamene jsou, v Lugo jsou skleněná, aby věřící nejsv. Svátost stále viděti mohli. Jak učenci za to mají, trvá

toto privilegium od časů Theodemirových, asi od r. 569, kdy v Lugo slaven koncil. Slavný výstav v monstranci, jak nyní zaveden, datuje se od 24. června 1636, kteréhožto dne daroval tehdejší biskup drahocennou monstranci.

Nad jiné proslulou eucharistickou památkou mají v světoznámém chrámu sv. Jakuba v Santirago de Compostella. Jest to obrovská kadidelnice — Bota fumeiro — která je zavěšena v kupoli dómu a pohybuje se se strany na stranu, aby o velikých svátcích naplnila chrám vonným dýmem. Visí na železném, pozlaceném lešení, je z massivního stříbra a její jeden kyv z lodi do lodi obnáší 80 metrů. Má velikost dospělého člověka a sestává z kotle na řevavé uhlí, příklopu a řetězů, jimiž se zavěšuje, což se děje pouze o největších slavnostech. K rozkývání této obrovské, svého druhu jistě jediné kadidelnice, je třeba šesti statných mužů.

Ve Valencii mají patriarchální kollegium »Corpus Christi« zvané, v němž se konají zvláštní slavnosti (ku cti nejv. Svátosti). Veliký patriarcha, arcibiskup ve Valencii Juan de Ribera, založil ten ústav, který jest vzorem eucharistické fundace a jediným toho druhu na světě. Z vděčnosti poctěn zakladatel čestným názvem: »Sennor Sacramentado«, který mu do dneška zůstal. Chrám k ústavu přílehlý nemá proti hlavnímu oltáři dveří jenom z toho důvodu, aby nejsv. Svátost oltářní pod nějakou zámlkou nemohla býti zneuctěna. Do chrámu jest dámám vstup dovolen jen v závoji, páni pak dle španělského způsobu mají přehoditi pláštěk — již zevnější úpravou má býti Bohu pocta vzdána. Chrám je skvostně zařízen; co nejkrásnějšího svět ke stavbě chrámu skýtá — toho ke stavbě použito.

Služby boží konají se tam s velikou nádherou a leskem. Aby assistence byla co nejčetnější, založil fundátor 45 kaplanek (30 první, 15 druhé třídy); při každé mši sv. při pozdvihování akolytha, liturgickým rouchem oděný, incensuje nejsv. Svátost a vzhledem k tomu, že mši sv. je počet veliký, stanoví zakládací listina, by oheň pro kadidelnice potřebný nikdy nevyhasl. Fundátor vymohl na Pavlu V. šest stálých jubilejí pro šest čtvrtků v roce a odpustky 100 dní všem obyvatelům království, kteří buď hlavu ukloní neb jiným způsobem svoji úctu na jevo dají při slovech: »Pochválena a pozdravena budiž nejsv. Svátost oltářní!« Po všechny čtvrtky celého roku koná se průvod nejsv. Svátostí podobně jako na Boží Tělo, při němž kněží a akolythé nesou krásné kytice, které klekající a hlubokou poctu nejsv. Svátosti vzdávajíce, nejsv. Svátosti obětují.

Vedle toho mají ve Valencii ještě zvláštní procesí, »Rocas« zvané, které se koná s velikým a slavným zevnějším apparatusem sedmi nádherně vypravených symbolických vozů a za ohromného účastenství lidu nejen z Valencie a okolí, ale celého Španělska.

Tolik aspoň v krátkosti o nejdůležitějších památkách eucharistických ve Španělsku.

Znalost zákona v době války.

Sběhnuti.

Dobře jest věděti jednotlivá ustanovení o deserce, jimiž se občan proviníti může.

Deserce je zločin vojenský, kterého dle § 183. voj. tr. z. dopouští se ten, kdo složiv vojenskou služební přísahu, pluk, sbor nebo vojenské odvětví, jemuž náleží, nebo jemu přikázaný pobyt svémocně a s úmyslem se své služební povinnosti na vždy sprostiti, opustí nebo se vzdá. Voj. tr. z. obsahuje v §§ 184.—215 zevrubná ustanovení o důkazu zlého úmyslu při tomto zločinu, o trestu, (v nejtěžších případech ustanovuje trest smrti), jakož i o právních následcích zločinu tohoto.

Jako zvláštní zločin uvádí voj. tr. z. vedle deserce v §§ 216. až 229. založení komplotu ku deserce směřujícího, jímž ten jest vinen, kdo sám vojenskou služební přísahu složiv, dvě nebo více osob rovněž vojenskou přísahou zavázaných ku deserce přemlouvá.

Svádění ku sběhnutí mohou se dopustiti i osoby pravomocí civilních soudů podléhající, ve kterémžto případě rozhodují v čas míru soudové civilní; trestem jest těžký žalář od 1—5 let (§ 7. zák. ze dne 20. května 1869 č. 78 ř. z.). Za války přísluší řízení i co do osob civilních trestním soudům vojenským, jež trestají se pak dle voj. tr. z. pro zločin proti válečné moci státu (§§ 314., 315. a 317. voj. tr. z.).

Kdo bez předcházejícího dorozumění vojínu neb sluhovi ze služby vojenské uprchlému (uprchlík, desertér) ukázaním cesty, přestrojením, pohoštěním poskytnutím přístřeší nebo jakýmkoliv jiným způsobem pomoc poskytne, a tím jeho útěk podporuje nebo pátrání po uprchlíku a jeho dopadení stěžuje, dopouští se zločinu nadřozování (§ 220. tr. z.) a trest se kromě pokuty 200 K, kterou válečné pokladně zaplatiti musí, žalářem od 6 měsíců do jednoho roku. Záleží-li podporování sběha v ukrývání delší dobu trvajícím, v odkupování oděvu vojenského, zbraní, koně nebo jiných předmětů výzbroje uprchlíkovy, nebo dalo-li se ze ziskuchtivosti, neb za jiných přitěžujících okolností, má se vyměřiti trest těžkého žaláře od 1 do 5 let. Nemůže-li vinník pokutu válečné pokladně zaplatiti, má se trest zvýšiti nebo zostřiti, přičemž nezáleží na tom, byl-li uprchlík dopaden, čili nic.

Nedostatečná známka z náboženství.

V Nové Pace žák 2. měšťanky Budka Josef obdržel nedostatečně z náboženství. Učitelská konference jej uznala schopným postoupiti do 3. měšťanky. Protest katechetův potvrdila okresní školní rada, podobně i zemská školní rada a ministerstvo. Jinak

ovšem rozhodl správní soud dne 11. července 1914. Doslovné znění a odůvodnění bude mnohým čtenářům vítáno, zní:

Der Vewaltungsgerichtshof vermochte, ganz abgesehen davon, dass auch die Organe der autonomen Schulverwaltung der staatlichen Aufsicht unterstehen, der Auffassung nicht beizupflichten, als sei die Lehrerkonferenz eine der staatlichen Aufsicht entzogene autonome Körperschaft. Die Lehrerkonferenz ist ihrer Natur ein kollegisches Organ der staatlichen Schulverwaltung, das gemäss Art. 17 des Staatsgrundgesetzes und nach dem Schulaufsichtsgesetze der instanzmässig gegliederten Aufsicht der höheren Schulbehörden unterstellt ist. Allein die aus dieser Aufsichtsgewalt fliessenden Befugnisse finden, wie alle Akte obrigkeitlicher Gewalt, ihre Schranke in dem Schutze erworbener Rechte. Der Gerichtshof ist der Rechtsanschauung, dass dem Schüler durch die Intimierung des die erforderliche Reife konstatierenden Beschlusses der Lehrerkonferenz trotz der schlechten Religionsnote ein subjektives Recht zum Aufsteigen in die nächsthöhere Klasse erwächst. Entsprechend der mit dem vollendeten 6. Lebensjahr beginnenden und bis zum vollendeten 14. Lebensjahr währenden Schulpflicht, statuiert das Reichsvolksschulgesetz in der Bestimmung, wonach die Volksschule die zur weiteren Ausbildung für das Leben erforderlichen Kenntnisse und Fertigkeiten zu vermitteln und die Grundlage für die Heranbildung tüchtiger Menschen zu schaffen bestimmt ist und wonach die öffentliche Volksschule der Jugend ohne Unterschied des Glaubens zugänglich ist, ein der Schulpflicht korrespondierendes Recht des Kindes auf Teilnahme am Unterricht während der Dauer des schulpflichtigen Alters. Mit der dem Kinde gewährleisteten Möglichkeit, innerhalb des schulpflichtigen Alters den gesamten Lehrstoff der Volksschule nach Massgabe der lehrplanmässigen Aufteilung desselben auf die einzelnen Jahresstufen sich anzueignen, ist auch ein Recht des Kindes statuiert, zwecks Erreichung des Lehrzieles der Volksschule in der durch den Lehrplan vorgezeichneten Stufenfolge aufzusteigen, ein Recht, welches jeweils durch die am Schlusse des Schuljahres zu konstatierende Reife zum Aufsteigen bedingt ist. Die Lehrerkonferenz ist durch die Schul- und Unterrichtsordnung in unzweideutiger Weise dazu berufen und zuständig, am Schlusse des Schuljahres darüber zu entscheiden, ob das Schulkind zum Aufsteigen in die nächsthöhere Klasse reif sei oder nicht. Diese Entscheidung ist nicht etwa bloss für den internen Schulbetrieb bestimmt, sondern auch den Eltern des Schulkindes oder deren Stellvertretern durch Vermittlung des Kindes, nötigenfalls durch amtliche Zusendung zur Kenntnis zu bringen. Im vorliegenden Falle ist unbestrittenermassen in schulordnungsmässiger Weise dem Beschwerdeführer als Vater des Josef Budka und in Übereinstimmung mit dem Beschlusse der Lehrerkonferenz das schulbehördliche Urteil zur Kenntnis gebracht worden, dass sein Sohn für das Aufsteigen in die 3. Klasse der

Bürgerschule reif erkannt worden sei, andererseits haben die Schulaufsichtsbehörden die Aufhebung der Entscheidung der Lehrerkonferenz auf keine wie immer geartete gesetzliche Bestimmung gestützt, gegen die der Beschluss der Lehrerkonferenz verstossen haben soll. Aus diesen Gründen war die angefochtene Entscheidung aufzuheben, ohne dass es weiter erforderlich war, auf die vom Beschwerdeführer gegen die Ordnungsmässigkeit des durchgeführten Administrativverfahrens erhobenen Einwendungen einzugehen.

Podíl Dědictví sv. Prokopa.

Nástin základův a všeobecných zásad společensko-hospodářských.

Napsal Dr. Al. Soldát.

Pole národního hospodářství leželo do nedávna ladem. Zesnulý Šimáček začal tuto lŕchu obdělávati žurnalisticky, pokračovali jiní, až jsme se dočkali dra. Albína Bráfa. Nyní před námi jest spis Soldátův založený na kulturních zásadách církve katolické, jejichž vliv vidíme na celé opravdové kultuře kolem sebe. Spis jednající o těchto zásadách, opřený o poznatky a zkušenosti nejlepších odborných pracovníků nejnovějších, nebude bez blahodárného vlivu v době naší. Objemný spis bude studnicí těm, kdož systematicky chtějí mluvit k našemu dorostu a dáti jim duševní majetek, který občana učí rozumně dívat se na »politické otázky«. Spis přes 500 stran čítající a jednající o tak těžkých a spletitých otázkách zasluhuje rozboru širšího a ještě více studia v řadách našich. Spisovateli blahopřejeme k výsledku požehnané práce. Stežejným pilířem díla — dle slov autorových — jest Pesch S. J. se svými všeobecně uznávanými spisy.

Otázka národohospodářská byla u nás zatlačena národní otázkou. O významu mnohé parlamentární předlohy hospodářské mnohý intelligent málo zná, poněvadž národohospodářství i na právnické fakultě bylo popelkou. Dědictví sv. Prokopa dalo do rukou duchovenstvu spis ceny trvalé, který svým klidem a věcnou úvahou bude dlouho hledanou pokladnicí.

Modlitby v čas války.

V roce 1866 vytištěny byly modlitby pro vojáky, které mohou mnohému z duchovních správců posloužit. Otiskujeme je zde z vydání, které vyšlo v c. k. dvorní tiskárně Synů Bohumila Haase:

Modlitba pro vojáky.

Ó Pane nebe a země, zachovateli všeho světa, požehnej svou nevinnou krví zbraně naše, pomáhej vojsku našemu s nimi bojovati a šťastně vítěziti. Buďtež Ti spolu obětovány všechny jejich bídy, nesnáze, strasti, nemoci, ztráty života a bolestné smrti; nechť se sv. utrpením Tvým spojeny, jim k zásluze jsou. Pomáhej jim, aby to vše s Tvou svatou milostí k své duše spasení přečkali. Ve jménu Boha Otce, i Syna, i Ducha svatého. Amen.

*

Požehnání.

Pán Ježíš Kristus budiž všude s vojsky našimi, aby je opatroval; buď mezi nimi, aby je zachoval; buď před nimi, aby je vedl; buď za nimi, aby je chránil; buď nad nimi, aby jich žehnal, jenž s Otcem a Duchem svatým živ jest a kraluje na věky věkův. Amen.

Modlitba.

Ó Maria, královno andělů, sv. archanděli Michaeli a všickni svatí andělové, kterých Pán zástupů k opatrování bojovníků ustanoviti ráčil, svatý Maurici, svatý Floriáne, se všemi sv. bojovníky a mučedníky a veškerými vojsky nebeskými: přimlouvejte se za ně u Boha, a přispívejte jim, aby všechny viditelné i neviditelné nepřátele přemoci, a zaslíbení Kristových oučastnými státi se mohli. Amen.

Otčenáš a Zdrávas za v boji padlé.

* * *

Probošt Štulc vydal u B. Stýbla modlitby, které obsahovaly překlad mše sv. »tempore belli«, pak litanie »o všech svatých«, po nichž se zpíval žalm 45., a modlitbu, která předepsána jest nyní po mši sv. a kající modlitbu sv. Augustina, která jest otištěna i v Němečkovi. Závěr činilo sedmero kajících žalmů a píseň »Když v ochranu Nejvyššího« a »Sv. Václave«.

LISTY HOMILETICKÉ.

Na první neděli v listopadu.

Svátostný Spasitel: štěstí v životě, útěcha ve smrti, blaženost na věčnosti.

»Chléb s nebe dal jsi jim, veškeru sladkost v sobě mající.«

(Moudr. 16, 20.)

Měsíc listopad tak mocně a důtklivě nám připomíná smrt a věčnost. Příroda odumírá, země se ukládá k zimnímu spánku. Druhého dne tohoto měsíce koná církev Památku dušiček, den mrtvých, a každého roku v listopadu předčítá věřícím evangelium o úmrtí a vzkříšení dvanáctileté dcery Jairovy, aby jim připomenula, že žádný věk, ani kvetoucí mládí není před smrtí jisto.

Ale vzpomínkami na smrt nechce církev, matka plná lásky, kaziti nám radosti z života, nechce z nás dělati ponurých truchlivců, chce nás jen napomenouti, abychom pamatujíce stále na smrt žili bohubíbě, aby nás smrt, kdykoli přijde, zastala připravené. Chodíme-li spravedlivě před Bohem, jen tehdy jsme v pravdě šťastni na světě a nemusíme se ani smrti báti, neboť potom jest nám smrt branou do života lepšího.

Odvratme se jen od světa a hříchu a služme věrně Bohu svému! Nemáme ho daleko, vždyť nání tak na blízku, uprostřed nás: zde na oltáři ve sv. hostii přebývá Bůh a Spasitel náš stále mezi námi. Ano, tento Ježíš a jen on jest

- a) naším pravým štěstím v životě;
- b) naší útěchou ve smrti;
- c) naší blažeností na věčnosti.

I. Štěstí v životě.

Může hřích v pravdě učiniti šťastným? Mnozí tak myslí a honí se za hříchem, ale mýlí se.

Mluvil jsem letos s jednou ženou, je vdova a daleko odtud má selský statek. Muž jí umřel v nejlepších letech a zanechal jí

usedlost zadluženou. Byl pijan; denně už časně z rána býval v hospodě, vyprahlé hrdlo hnalo jej tam. Konečně byly plíce spáleny a zachváceny souchotěmi a chopila jej smrt a uvrhla na lůžko bolesti. Až teď teprve změkl a byl zaopatřen a choval se při tom velmi kajícně. Byl všecek proměněn, ale smrti se bránil. Pořád ještě doufal v uzdravení. S pláčem říkával ženě: »Kdyby mně Pán Bůh pomohl, teď bych žil docela jinak. Každou neděli bych chodil do kostela a čtvrtku vína bych ti vždycky donesl a všecko bych napravil, čím jsem tě kdy zarmoutil.« Ale byla to lítost pozdní, hřích ho brzo sklátil do hrobu.

Večer vídati poloodrostlé hochy choditi osadou s mladšími ještě děvčaty. Hledají štěstí v zábavě, ve skutcích, které se světla štítí. Najdou je? Teď se jen smějí těm, kdož je varují, ale po letech budou plakati a říknou: »Jak jsme to byli blázniví!«

A jiní žijí v nepřátelství a sváru, touží po pomstě; jsou šťastni? Nejsou, vždyť nemají ve dne v noci pokoje.

A jiní hledají blaženosti v satech, v penězích; jiní mají hbitý jazyk, který nedoveďe všudy býti klidným, honí se za novinkami, klepy a natropí mnohými řečmi velikých mrzutostí. Jsou šťastni? Hledají v tom všem blaživého štěstí, ale nenalézají ho.

Hřích štěstí slibuje, ale dáti ho nemůže.

A jsou konečně lidé, kteří nechtějí ničím býti před světem, nebaží po jeho cti, nehoní se za jeho radostmi, za ubohé hříšníky se mají před Bohem. A k Bohu pokorně často přicházejí a před ním na sebe žalují chyby své, neboť vědí, že on jest Bohem milosrdenství a lásky, a přistupují často k jeho stolu a přijímají ho v srdce posvěcené. A tažte se jich, jsou-li šťastni a odpovědí vám rozhodným »ano«; neb všední malá vady, jichž se ze slabosti dopouštějí, nemohou jich připraviti o milost boží ani o pokoj srdce, a každé sv. přijímání přináší jim novou blaženost, která převyšuje veškeren smysl lidský, a které by oni nedali ani za hory zlata, ani za žádnou čest a radost světa.

Je čímsi úchvatně podivným, velemocným ono štěstí duše, které proudí ze sv. hostie. Když všecko kolem ke hřichu láká, když se všecko kolem oddává hřichu zdánlivě blaživému, duše ty zůstávají Kristu věrny; neb Kristus je osvěcuje, že ten šon světa i všecko jeho zdánlivé štěstí mají za bláto a smetl a pevný zůstanou, i když všecko kol nich Krista opouští a žene se cestou záhuby.

Spasitel, jenž ve způsobě chleba mezi námi bytuje, jenom on nás činí v pravdě šťastnými v životě.

II. Útěcha ve smrti.

Pravého štěstí nemůže v životě zjednati hřích, jaké útěchy skýtá on ve smrti?

Někdy dává hřích ve smrti — klid. Nápadno mi bylo několikrát, jak lidé, kteří až do stáří ve hříších žili, přece tak klidně umírali. S trdným žalem vzpomínám na jedno zaopatřování před

mnohými lety. Byl to nemocný, o němž jsem už napřed věděl, že bral i viru na lehkou váhu. Před posledním pomazáním napomínal jsem ho, aby měl jen důvěru v boží milosrdenství, třebaš i svatí před smrtí se chvěli. A on mi řekl na to tak mrazivě a le-dově: »Ó já ne!« Byl jsem potom všecek nepokojný a bál se o jeho duši, zvláště když zemřel. Když hříšník stále milosti boží odpírá, ona ho konečně opustí; vlastně neopustí, dokud hříšník žije, Bůh stále naň milostí svou působí, ale hříšník je necitelný dojmům jejím, a jest klidný, tupě klidný i ve smrti. Je to hrozný klid, nejhroznější, jaký jen může býti. Ale bude vyburcován z toho klidu, bude probuzen z toho spánku, ale bude to pozdě, až v propasti pekelné.

Dobře pro hříšníka, hne-li se v něm svědomí aspoň na loži smrtelném. Bůh jest nejvyšší milosrdný, odpouští i největšímu hříš-níku, chce-li jen on, hříchy největší; dokud hříšník dýchá, může býti spasen. Ale jaká muka vytrpí takový umírající! Bůh mu ovšem před smrtí odpustí, vyzná-li kajícně hříchy své: to jest boží milosrdenství. Ale po smrti převezme ho božská spravedl-nost, dlouhý očistec čeká naň, muka, která všeliké pozemské trá-pení převyšují. Má ovšem kající hříšník útěchu: »Přijdu přece jednou do nebe«; ale cesta do něho povede dlouhými mukami v očistci. Hřích málo útěchy dává ve smrti.

A leží tu na smrt služebník boží, který Kristu Pánu vždy věrně sloužil, který ho často v srdce své přijímal, třebaš proto snášel hanu a posměch světa. I on hrozí se smrti, neboť smrt zůstává vždy strašnou. Poustevník sv. Hilarion, stařec 80letý, byl smrti blízek. Ležel v posledním tažení a hrůzou se chvěl na celém těle. Zmírajícím hlasem těšil sám sebe: »Jdi jen, co se bojíš? Jdi jen, duše má, co váháš? Skoro sedmdesát let jsi sloužil Kristu a nyní se bojíš smrti?« A po těch slovech vydechl duši.

I spravedlivému jest úzko před smrtí. Ale má v srdci Spa-sitele, který ze svatostánku naposledy k němu přišel. Vzpomíná, jak věrně Spasiteli svému sloužil, ví, že ho Ježíš nyní volá k od-měně věčné; že má odejít v život věčný, ví, že až pomine bo-lestné oddělení duše od těla, že pomine také bolest a utrpení, a šeptá klidně a oddaně: »Pane, staň se vůle tvá!« — praví se sv. Pavlem: »Toužím rozdělen býti a býti s Kristem«, a tiší bo-lesti smrti toužebným vzdechem: »Přijď, Pane Ježíši!« Ano, on přijde k poslednímu okamžiku, ne jako hrozný soudce, nýbrž aby uvedl osvobozenou duši v radost věčnou.

Ano, Spasitel ve Svátosti jest věrným svým útěchou ve smrti.

III. Blaženost na věčnosti.

Všichni, kdož ve stavu milosti se světa odcházejí, přijdou do nebe, budou věčně blaženi, třebaš mnohým bude dlouho trpěti v očistci. Ale jsou stupně v blaženosti věčné: dle míry milosti na světě řídí se blaženost v nebi; čím více milosti kdo si zjednal

v životě, tím větší blaženosti požívá v nebi. Sv. Terezie praví: »Kdybych jen o jeden stupeň v nebi výše přišla, volím ráda, dopustí-li Bůh, všechna muka trpěti, která od Adama až do soudného dne vytrpěna budou.« To konečně trvá přece jenom nějaký čas, ale vyšší stupeň blaženosti trvá věčně.

A my máme v moci čas, my sobě můžeme zasloužiti rozmnožení milosti. Ale žádným dobrým skutkem tak se nerozmnožuje milost boží jako hodným sv. přijímáním. A přece se ho mnozí křesťané tak štítí. Stojí u zlatého dolu, plnými rukama by mohli sbírat poklady pro nebe, a nečiní tak, ba za hanbu pokládají, objeviti se před oltářem. Až jednou v pekle nebo v očistci hořce toho pykati budou a pozdě uznají: »Škoda, přeškoda, věčná škoda každého sv. přijímání, které jsme mohli přijmouti a nepřijali jsme!«

Každým hodným sv. přijímáním zjednává se vyšší míra posvěcující milosti a tím se zasluhuje vyšší stupeň budoucí věčné slávy. Nevyhýbejte se tedy, rozmilí moji, oltáři, rádi a s láskou chodte ke Spasiteli: on bude vaším pravým štěstím v životě, vaší útěchou ve smrti, vaší odměnou pfevelikou na věčnosti, on Ježíš, skrytý Bůh ve Svátosti. Amen.

Neděle dvacátádrhá po sv. Duchu.

O posledním pomazání a kšaftu.

»Pravdě boží učíš a nedbáš na žádného.« (Sv. Mat. 22, v. 16.)

Tak pravili nepřátelé Páně a tak mohou říci i přátelé Páně; nedbá na žádného. Buďsi kdo buď, stejný soud budeš míti u Pána svého, nedbá na žádného.

Také zde na zemi nedbá na žádné lidské ohledy, ale všem dává příležitost jednu a stejnou, aby mohli býti spaseni — ať jest ve kterémkoliv stavu, aneb stáří, ať pohlaví aneb povahy. Všecky zve ku svému stolu, všecky vyzývá ku pokání, ne snad jen malé, ale i dospělé, ne jen světské, ale i kněze, ne jen chudé, ale i bohaté. Všem lidem bez rozdílu ustanovil jedny a tytéž svátosti, a na nás jest, abychom jich tak přijímali, jak sám Pán Ježíš žádá. Nedbej také ty na nikoho, jen na Krista a půjdeš pravou cestou boží.

Však smrt, ten anděl boží, nedbá také na nikoho, okamžik smrti jest tak důležitý, že jím vlastně se blížíme věčnosti, a jest tak těžký a obtížný, že uznal Kristus Pán za nutné a potřebné, aby křesťan, syn a dítě jeho, když blížek smrti jest, posily zvláštní došel, a proto i nemocnému křesťanu Kristus Pán ustanovil svátost sv. pomazání, kteráž bude předmětem našeho rozjímání.

Pojednání.

Nejedná se mi tak, abych vám svátostnost sv. pomazání dokázal, jako abych ve vás svatou žádost vzbudil, abyste v tu rozhodnou chvíli, kdy svíce života dohořívá — svatě tuto svátost přijali.

1. Co vždy a všude všem křesťanům bylo svaté, musí i vám býti. Proto nač bych vám připomínal, že i sv. apoštolům Kristus Pán přikázal, aby nemocné olejem mazali a na ně ruce vzkládali, což apoštolé s velikým výsledkem činili. Proto sv. Jakub apoštol připomíná: »Stůně-li kdo z vás . . .«

Ve jménu Páně — na rozkaz Páně tak mají činiti, Kristus Pán však nadarmo tak neustanovil, ale veliké milosti se sv. pomazáním spojil.

Je-li důležitá volba stavu, je-li důležité zdraví člověku, čím důležitější jest smrt pro člověka. Smrt, dle níž se řídí věčnost! Proto křesťan stůně-li žádá pomoc Páně, volá po ulehčení, kteréž očekává od Spasitele svého, aby jemu ulehčil, jemu odpustil, a snad i dřívějšího zdraví dosáhl, ne-li aby se po křesťansku na smrt připravil.

Povázíte-li slova sv. apoštola dobře, má v nich celé naučení o sv. pomazání Páně.

On praví: Stůně-li — t. j. jsi-li nemocen, a sice nemocen, že se neví, jak dopadne nemoc — ano snad se spíše kloní, že jest větší nebezpečí než naděje — zavolej kněze církve. Nepraví apoštol: umírá-li, ale dí: stůně li. Proto nesluší očekávati, až by měl duši na jazyku; neboť není tato svátost ustanovena pro mrtvé, aby je vzkřísila, ale pro nemocné, aby je buď uzdravila, buď k poslednímu boji sílila.

Máš-li užitek a milosti býti účasten, sluší, abys ji včas přijal, a nehleděl na nikoho a na žádnou osobu lidskou, ale po cestě boží krácel.

2. Víte, jak dopadává modlitba, když na člověka jde spaní aneb jaké jest přemýšlení, když člověka bolí hlava. Když mám dělati pořádek s Pánem Bohem, také třeba, abych měl i smysly pohromadě.

Zbožný člověk, který se snažil vůli boží plniti, má mnoho, zač by prosil, a v mnohém potřebuje posilu, což ten, který byl nedbalý v přijímání svátostí vůbec, nedbalý v konání křesťanských povinností — jak dá dluhy své do pořádku, když ho nemoc připravuje o paměť, vědomí a cit!

Stůně-li kdo z vás, t. j. z vás, kteří věříte v Ježíše Krista — nebo tak sluší na křesťana, ať zavolá kněze církve, výslovně předepsáno koho, protože rozdavačem svátostí jest jen kněz — jenž jest od církve posvěcen, a ten má předepsáno, co by činiti měl: ať se nad nemocným modlí — a maže jej ve jménu Páně.

3. Dí dále sv. apoštol: modlitba víry — uzdraví nemocného. Dobře pozorujte, jak sv. apoštol modlitbu nazývá. Dí: modlitba víry, neb kde není víry — jak můžeš se Bohu lí-

biti, kterak můžeš od něho síly čekati, aby ti ulehčil, posilnil a uzdravil?

Kdož by se domníval, že Kristus Pán bude rozdávatí milost svou, kde jest srdce nevěřící? Kde ale jest víra v něho — tam vchází Kristus Pán rád a přináší s sebou posilu i ulehčení. Ne nadarmo se říká, že jaký život, taková smrt: Kde po celý život nebylo víry, tam nebude ani v poslední chvíli, a kde jsi doufal, i v poslední chvíli budeš doufat a nebudeš zahanben.

Bude Kristus Pán jistě působiti: buď zdraví duše — neb i zdraví těla, pakli to ku spasení jeho prospívá, očistí člověka od pozůstatku hříchů.

Uzdravuje nás ovšem ne vždycky, neboť bychom byli nesmrtní, ale hlavní účel svátosti jest posila v nemoci, aby obtíže nemoci trpělivě snášel, a všeliké pokušení zmužile přemáhal. Jest hodina smrti u každého člověka jiná. U někoho jest obtížná, u jiného lehká. U někoho se dostavuje úzkost u jiného ne. Činí tak ďábel protivník náš rozličné pokusy, aby zabránil spasení naše. Mnohému zbožnému mnohou úzkost působí, aby mu vzal naději v milosrdenství boží. Mnohého hříšníka dohání k zoufalství, aby odpuštění nečekal, jiného nechává bez úzkosti, aby ze svého hříchu nepovstal. Někomu hroznou chvíli nepřítel připravuje, někoho uspává. Pokušení pak jsou rozličná, proto nám ustanovil Ježíš Kristus tuto svátost, aby věrní jeho poddaní posily a ulehčení ku poslednímu boji brali.

4. Konečně se nám odpouštějí hříchy, ze kterých se pro mdlou a slabost zpovídati nemůžeme. Dobře ale rozuměj: nemůžeme — dí katechismus, ale nepraví nechceme, neb odkládáme, neb po odpuštění netoužíme, vždyť tato svátost jest ustanovena pro křesťany ku jejich spasení, a ne pro nedbalce ku jejich podpoře. Jestli jsi po celý život nepovstal ze hříchů — pak sotva na loži smrtelném hříchu docela zanecháš. Opustí tebe hříchy, protože jsi ku hříchu neschopen, ale neopouštíš ty hříchy. Proto se říká, jaký život, taková smrt, což jest: byl li tvůj život křesťanský, bude tvá smrt také křesťanská, dopadne podle milosti boží dobře, křesťansky. Myslíš-li však, že kající zpověď v poslední chvíli celý život napraví a sv. pomazání pozůstatky hříchu shladí, jednáš jako člověk, který celý život utrácí a při tom doufá, že vyhraje los aneb z loterie. Statistice sází, ale jen málokterý vyhraje. Proto jest moudřejší a jistější nespoléhati na výhru, ale na svůj život rozšafný a křesťanský.

Poslyšte příklad z našich dějin českých o králi Ladislavu Pohrobkovi.

V roce 1457, v neděli 20. listopadu byl kmotrem dítěti českého šlechtice. Cestou ho zbolela hlava, v pondělí se mu ukázala morová rána. Právě byli vyšli poslové s dary za jeho nevěstou do Francie. Jaká změna! Lékaři zavoláni. Jeden dí: »Králi, neškodí nic«, druhý praví: »Králi, zle se máš«. Ve středu se králi přitížilo. Zavolal přítele svého Jiřího z Poděbrad a dí mu: »Na-

dál jsem se, že panovati budu v tomto království. Mně jest umřítí; království v tvé moci a ruce bude. Za to tě žádám, abys nad obyvateli tohoto království spravedlivě panoval, sirotkům a vdovám a nuzným pravý soud činil a ochrannou ruku nad nimi držel!« Jiří odpověděl: »Tyto myšlenky, králi, jsou příliš kvapné, neboť brzy se uzdravíš a sám podle vůle své kralovati budeš.« Ladislav chopil Jiříka za ruku a dí: »Nuže slib mi, já tebe žádám, neboť konečně umřítí musím. Naplníš-li to, co poroučím, milost tobě u Boha prositi budu, neboť doufám, že mi království nebeské odepřeno nebude. Zemské tyto věci pro nebeské opouštím, ty hleď, abys mé žádosti a prosby vyslyšel.« Na to požádal kněze, aby podle řádu církevního králi posloužil sv. svátostmi. Všecko ozdoby svou odkázal kostelu sv. Víta, krásné jako zlato se skvoucí vlasy dal si ostříhati, aby nehověl nádheře a dal je položit pod Boží umučení. Když cítil poslední chvíli, požádal svěcenou svíci a drže ji v ruce modlil se »Otčenáš« — maje zrak upřený na kříž a ve slovech: »zbav nás od zlého« — vypustil ducha.

Rozeberete-li tento příběh mladičkého krále českého, vidíte v něm povinnosti křesťana: 1. Živou víru ve věčný život. 2. Pevnou naději, že mu království boží odepřeno nebude. 3. Starost o časné a věčné statky. Říší odevzdává do ochrany — duši Bobu. 4. Nehleď na osobu, kdo ho těší, ale hleď na duši svou, aby ji na smrt připravil, ač byl mlád a teprve 17 let čítal. Jeden dí: »Bude dobře«, Jiřík praví: »Budeš zdrav«, jen jeden dí: »Jest zle«, a král chce po křesťansku připraven odejti na věčnost. 5. Odevzdává do rukou božích všecko: Myslel jsem . . . 6. Jen o duši má starost, proto na kříž hledě — k Otci nebeskému se modlí, aby světlo věčné jemu svítilo.

Ty nejsi král, ale jsi křesťan, což jest veliká důstojnost. Čiň ty také v nemoci tak: 1. na věčnost vzpomeň, 2. neodkládej, 3. do vůle boží se poruč, 4. časné věci do pořádku dej, vždyť se tím předejde mnohým rozepřím a soudům. Tak jednoduchý jest způsob testamentu, že jeden každý, kdo umí psáti, si jej může zhotoviti. Nic jiného se dle zákona nežadá, než napsati vlastní rukou, koho jmenuje dědicem a jaké pořizení jiné si přeje a k tomu dáti datum a svůj podpis. Co tu může se předejti soudům, když nedbáme na rozličné plané útechy. Jsme smrtelní a určitě umřeme, spíše umřeme dříve než myslíme, jistě smrt přijde jako zloděj tenkrát, když jsme se nejméně nadáli. 5. Přítelé dětem najdi v osobě poručníka. Po křesťansku sv. svátosti přijmi — a když se poslední chvíle blíží, upřeně na Ukřižovaného se dívej, s ním rozmlouvej, světlo svěcené rozsvět.

Ovšem třeba dobře na paměti míti, že svíce svěcená Krista znamená a v jeho světle že máme žítí a pak také v jeho světle dobře umřeme.

Bázeň smrti jest nyní tak veliká, že se mnohý neodváží slovo smrt ani vysloviti. Nedbejme na to. Smrt jest anděl boží, jenž nás vede do náruči boží zpět, ona život nebéře, ale mění.

Ó, drazí posluchači, každý z nás denně umíráme, denně se v nás dějí změny, které nás na přechod duše z těla připravují. Připravme duši svou také vstříc ženichu svému, Ježíši Kristu, opravdovým uspořádáním všech svých věcí, hlavně pak duše. Amen.

Fr. Vaněček.

Na neděli dvacátoutřetí po sv. Duchu.

Co nám zjeví naše umírání?

Napsal Dr. Karel L. Řehák.

1. Za dob našich pohrdají mnozí vírou v Boha i učením jeho, a při tom se ještě domnívají, že kdo ví jakými chytráky a mudrci jsou! Avšak bez víry nelze se naprosto obejít ani mezi lidmi. Kdyby nevěřil člověk člověku, přestala by všechna historie, všechna věrnost, vše vyučování, všechna učení; nebo všechny tyto i jiné ještě věci spočívají na víře, čili na tom, že přijímáme za pravdu něco, čeho sami jsme nepoznali, sami nezažili, a co nám za pravdu podávají jiní.

Nelze-li se ale ani mezi lidmi obejít bez víry: kterak by bylo možno obejít se bez víry v Boha a zjevení jeho, jež obsahují věci nadsmyslné, o nichž tedy smysly tělesnými přesvědčiti se nemůžeme? Právem tedy píše žalmista Páně o takových, kteří kamkoli se ohlédnou, všude se skutky všemohoucího, nejvyššího, dobrého a dobrotivého Pána se setkávají, a přece blábolí, že v něho a jemu nevěří; že nikoli mudrci, ale v pravdě blázni jsou, řka (Žalm 13, 1): »Řekl nesmyslný (blázen) v srdci svém: Není Boha!«

A Spasitel o takovýchto bláznech, kteří Bohu práva ku zjevení, a pravdy v učeních jeho popírají, praví: »Kdo neuvěří (slovům mým), bude zatracen.« (Mark. 16, 16.) Věřiti Bohu ovšem nechtějí mnozí jen proto, aby nemuseli dle víry v Boha i život svůj zadržiti; a pro vzdorovitost svou proti Bohu budou tedy od něho zavrženi.

Avšak, kdyby kdo i s domnělými mudrci, ale v pravdě s bláznem všecko na světě popírali chtěl, toho jediného jistě nepopře, že jednou zemřel! A při smrti stanou se mu patrnými i jiné jisté pravdy, kterých pak rovněž nebude moci popřít. Proto od lůžka zemřelé dcery Jairovy, o níž vypravuje dnešní svaté evangelium, vmysleme se na ono lůžko, na němž budeme jednou sami umíratí, a uvažme, co nám pak umírání naše nade vši pochybnost pravdivým i jasným učiní?

2. Při smrti pozná jedenkaždý umírající, jak zcela jest na vůli boží závislý!

Pokud jest člověk zdrav, spoléhává při svých podnicích a pracích rád na svůj důvtip, své síly, své zdraví, nebo i na po-

moc svých bližních, tak jako by svrchovaného Pána všech věcí, Pána Boha, ani nebylo. Ale když ocitl se na lůžku smrtelném, seznává rád či nerad, jak přece jest jen člověkem bezmocným, závislým.

Ó kéž bychom si této závislosti vždy připomínali a pamětlivi byli toho, že jsme na světě nikoliv pány, ale toliko služebníci Pána pánů, od něhož přichází život i smrt! Ó jak jinak bychom pak život svůj zařizovali, abychom neměli, čeho bychom při smrti litovatj museli!

Člověk na lůžku smrtelném ležící znamená dále, jak drahocenným jest čas našeho života!

Za zdraví člověk snadno a lehkomyšlně čas utrácí, nedbaje toho, co by mohlo v něm vykonati dobrého a záslužného, pro čest boží, pro blaho své a bližních svých. Když pak pozoruje že okamžiků života jeho jest již na mále, čeho si dříve nepřipouštěl: tu přál by si mti život delší, by mohl ještě vykonati to neb ono, jež dříve vykonati sice mohl, ale nedbal!

S v. A l f o n s modlival se při každém bití hodin Zdravas Maria. Římský císař Titus, pohan, bědoval na konci každého dne, v němž ničeho dobrého nevykonal: Amici! Dies perdit! To jest: »Přátelé! Den jsem ztratil!« Kéž uvažujeme aspoň u večer každého dne, kterak jsme ho užili, a nemáme-li příčiny bédovati, že jsme ho ztratil! Ó jak mnozí u věci té chybují! Mnohý žije 10—20—30 roků bez svaté zpovědi, a pak ještě nechce doznati, že ne hodin a dnů, ale mnoho let, ba snad dobu celého života zmrhal!

Člověk na smrtelném lůžku ležící dále sám sobě doznat musí, jak mnohé nesmyslné skutky vykonal!

Honil se po bohatství, nedosáhl ho; a kdyby i byl dosáhl: což mu nyní platno jest?

Vyhledával všeliké hříšné radovánky, všeliké malicherné přednosti: a co z nich má nyní? Pozoruje, že jako nahý na svět přišel, nyní i nahý ze světa půjde, nesa s sebou toliko to, co učinil dobrého nebo zlého!

Jak mnohý přál by si, aby mohl opět mladým býti, a všeho lépe užívat, ale jest pozdě! Život minulý jest jen jako sen; tak rychle minul. A zase není pouhý sen, nýbrž skutečná pravda! A kdo krácel životem špatným až do starosti své, času zmrhaného nenabude více zpět. A proto člověka na smrtelném lůžku ležícího svírá a nejistota, jaký bude jeho osud po smrti?

Připomíná si snad slova Písma svatého, že měl »s bázní a třesením spasení své konati« (Filip. 2, 12.), a »těsnou branou (zapírání vůle své) vcházeti« (Mat. 7, 13.), a zatím že krácel cestou širokou, k záhubě vedoucí.

A připomínaje si soudů spravedlnosti boží, bývá zmítán krutou nejistotou, ba pokoušen i ku zoufalství, kdežto Bůh dle nevýslovného svého milosrdenství, jenž i Syna svého jediného za spásu naši v obět vydal, nechce hříšníka smrti i zahynutí, ale aby se obrátil i živ byl (Ezech. 33, 11.).

A také Matka boží i jiní svatí přátelé boží neustávají za spasení naše u Boha se přimlouvati.

3. Jestliže ale smrt jest jednomu každému jistá, a jestliže člověk na Boha zapomínající k takovýmto smutným, pozdním poznáním přiveden bývá, že přece jen ve všem jest, a byl na vůli boží závislý, a přes to drahocenný čas proti vůli boží jen mrhal, různé pošetilé i nesmyslné skutky konal, za něž hned po smrti bude museti Bohu vševedoucímu a nejvyšší spravedlivému počít klásti: co jest nám po rozumu činiti, abychom po smrti neodvratné na soudu božím obstáli, a po trampotách tohoto života v život věčný vejíti si zasloužili?

Svatý apoštol Pavel dává nám přiměřenou radu, když píše (I. Kor. 15, 31.): »Na každý den umírám, ó bratři!«

Kterak to, když každý jen jednou umírá?

Skutečně umřeme, ovšem jen jednou; ale svatý apoštol dává nám slovy svými tu radu, abychom se každý den na smrt při pravovali, čili abychom žili tak, bychom beze strachu před odsouzením uchystání byli vždy tak, bychom každé chvíle počít ze života svého složití mohli.

Žijme tedy tak, jak si musíme při smrti přát, abychom byli žili; umřejme denně nezřízeným žádostem svým, a snažme se každého dne žítí svého povinnosti své k Bohu, k bližním i k sobě samým tak věrně konati, a povinnosti stavu svého tolik svědomitě plniti, abychom nemuseli se trestů božích po smrti své lekati, ale mohli si činiti naději na odplatu věčnou v nebesích!

4. Zbožný opat Arsenius žil při dvoře císaře Theodoria, u něhož požíval veliké důvěry. I musel se také různých slavností dvorních zúčastniti. Avšak on též každodenně čítal v Písmu svatém, a rozjímal často o slovích Páně: »Což jest platno, kdyby člověk celý svět získal, a při tom na své duši škodu trpěl?« — Uchyloval se také rád do samoty, a tam zbožně na svou smrt se připravoval. Když pak smrt skutečně se blížila, nelekal se jí, ale těšil se na ni, poněvadž se radoval, že ona ho uvede do náruči Spasitele.

Moudrý Sirach předobře dí (7, 40.): »Ve všech skutcích svých pamětliv buď na poslední věci své (smrt i soud), a na věky nezhrěšíš!«

Umřejme tedy denně, abychom se umírání naučili. Nic spasitelnějšího není nad připomínání si smrti i soudu. Vzpomínání to potírá každou nepravost, množí ctnosti a odnímá osten smrti.

Rádi zastavujme se i na hřbitovech a při hrobech svých milých, kteří nám tak patrně ukazují pomíjelnost a malichernost všeho toho, co není pro Boha a spasení. A pak v době pokušení snáze obstojíme, ve službě boží se utvrdíme a poklad zásluh si uložíme, z něhož bychom pak trávili po celou blaženou věčnost. Amen.

Neděle dvacátátřetí po sv. Duchu.

Poznání Boha z věcí kolem sebe a z věcí v nás samých.

›Doteknu-li se i jen odolku roucha jeho, uzdravena budu.« (Mat. 9.)

(Příběh se ženou krvotokou.) Prosím, abyste si živě představili výjev, jenž nám předvedlo evangelium. Jest to nutno, máme-li nějaký užitek z toho mít. Žena, která pro nemoc svou za nečistou byla považována, nesměla mezi lid a zástup, leda tajně. Ona vidí, jak Pán Ježíš jí s celníky a jak i Matouše či tehdy Zachea řečeného přijal, jak praví Pán na otázku učedníkům předloženou: ›proč jí s publikány Mistr váš«, odpověděl: ›Nepotřebují zdraví lékaře, ale nemocní. Jdouce pak učte se: co jest to milosrdenství chci a ne oběti, nebo nepřišel jsem hledat spravedlivých, ale hříšných.« Při té řeči přišel kníže prosit za dceru svou. Vstav Ježíš — šel, aby splnil prosbu. Vidouc tu dobrotu, mírnost Páně a slyšíc slova jeho, sama v sobě ta povržená žena mluví a soudí o Pánu, v němž věří viděti Spasitele světa i svého. Proto tajně vtačí se do zástupu, do něhož neměla přístup a kradmo dotýká se jen odolku roucha jeho a cítí uzdravení od nemoce dvanáctileté. (Postačí duši její jen odolku se doteknout.) Ona viděla, co dalo se kolem, slyšela řeč Páně, soudila rozumem a věřila srdcem a uzdravena jest. Z toho, co se dalo kolem, utvrzena byla ve víře a víra odměněna zdravím těla. Ochota Páně, dobrota jeho postačila, aby víra se ujala v srdci jejím. Šťastná ženo! Kolik jest lidí, kteří patří na skutky Páně a slyší slovo jeho a srdce jejich zůstává bez víry, protože jest pro ni necitelné! Kolem nás a v nás samých jest důvodů dosti, abychom poznali Boha a jeho dobrotu, ale naše srdce není dosti čisté a dobré, aby poznalo. Přátelé drazí, víra sv. o jsoucnosti boží, jeho lásce a dobrotě nás musí provázet vždycky. Rozum náš, užívá-li poněkud jen darů svých, nutně vede k Bohu, tak že bez hříchu velikého a bez veliké své škody, či lépe řečeno bez největší své škody nikdo nemůže býti nevěřícím. To ubohé ženě postačilo, doteknouti se i jen odolku roucha Páně.

I. Nás všechno kolem nás vede k Bohu;

II. nás i vše v nás vede k Bohu, tak že jen svou vírou člověk jest bez víry.

Pojednání.

I.

Žena vidouc zástup a slyšíc slova Páně, v srdci svém si utvořila úsudek: ›Když jen odolku se dotknu, budu zdráva.« Jsme na tom hůře než ona žena? Nikoliv!

(Boha poznati musíme.) My dobrotu a jsoucnost boží poznáváme z věcí kolem nás tou měrou, že žádný, kdo užívá roz-

umu, nemůže býti nevěřící. A nikdo není bez viny, kdo víry nemá. Vezměte příklad zcela z blízka. Zde na Vyšehradě nalezeny byly — jak vám známo zajisté — základy kostela, jenž druhdy zde stával. Řada základní byla znáti: ostatního už se domyslí lidský duch, že to byl kostel románský, že pocházel ze století XI. neb XII. atd. Několik základních kamenů stačí k dalšímu úsudku o chrámu z dávných let. Kdyby někdo tvrdil, že ty základy jsou tam jen náhodou a že je nikdo nepostavil do řady a do polokruhu, co byste o něm všim právem soudili? Jednoduché základy stačí s určitostí pověděti, co to bylo za budovu, ze které doby, jaký sloh a p. Rozum dle daných zákonů člověku Pánem Bohem daný nutně tak musí soudit, dokud zdravý rozum jest. Však teď opustme naše základy vyšehradského kostela a podívejme se na jiný veliký, velebnější chrám nad námi. Básníci to nazvali »chrám přírody« a mudrci nazvali »přírodou«, ale Písmo sv. nazvalo to »dílem rukou božích«. (Poblete na »chrám přírody«.) Co z hvězd a z jejich kruhů; co z celého řádu, který se nám ve všem stvoření cpe do očí, co musí zdravý rozum souditi? Musí souditi, že jest to vše dílem Tvůrce nejmoudřejšího, nejmocnějšího a nejlepšího. Jestli základ zdi nutně nás vede k úsudku o staviteli a budově, ty kruhy nebeských těl, které jsou světovým hodinovým strojem, nás učí znáti Tvůrce svého. Proto sv. Pavel k pohanským Římanům psal: I, 20. »Nebo neviditelné vlastnosti boží, ze stvoření světa, skrze ty věci, které jsou učiněny, rozumem pochopené spatřeny bývají, totiž jeho věčná moc, a božství, tak že nemohou míti výmluvy.« My jsme důkazy o Stvořiteli ze všech stran obklopeni, ale pro samé stromy nechceme vidět les.

(Co by činil slepý, jenž prohlédnuv díval se na přírodu?) Představme si, že by slepec od narození najednou prohlédl a viděl poprvé slunce, měsíc a celou nádheru boží přírody! Jaký by asi učinil si hned úsudek? Staří pohané pokládali stvoření jako slunce, měsíc, za bohy, tak mocně působilo na ně. Moderní pohané učinili bohem svým »náhodou«, to slůvko nejhloupějších lidí, protože nic se náhodou neděje, nýbrž všechno má svou příčinu.

(Proč člověk hledá vytáčky Boha uznati?) Kterak však to se stává, že lidé jsouce obklopeni důvody o jsoucnosti boží, že nejsou proniknuti tím vědomím či sv. vírou lépe řečeno? Rozum to nutně velí, a všude člověk uznává příčinu každého výjevu, jen při tak velebném a pro jeho smysl nekonečném díle stvoření začne pochybovati o Tvůrci všemohoucím. Toho příčinu nám vykládá Písmo sv. na mnohých místech. Ten sv. Pavel, jež jsem citoval, vykládá toho důvod takto: (Řím. 21.) »Protože poznavše Boha, neoslavovali ho jako Boha, ani mu děkovali: ale marni učinění jsou v myšleních svých a zatmáno jest nemoudré srdce jejich.« Člověk Boha poznává, ale když pak Bohu neslouží, neděkuje, zkrátka n e k o n á, co povinnost jeho: srdce jeho se zatemňuje, on ztrácí živé víry jako člověk, jenž třeba uměl kdys výborně hrát, ale pak nechal hry, ztrácí zručnost a zapomíná, tak člověk, jenž Boha pozná, jemu neslouží. Ach, vidíte, jak vzácná

jest návštěva služeb božích a z toho můžete soudit, kolik zatemněných srdcí jest a od kolika srdcí Bůh byl druhdy poznáván, a nyní pro ně takřka není.

(Blahoslaven čistého srdce.) Druhý důvod z Písma sv., proč tolik lidí Boha nevidí, nám dává sám Pán Ježíš, slyšeli jste ta slova minulou neděli o osmém blahoslavenství. Spasitel praví, kdo bude Boha vidět; ten, kdo jest čistého srdce. To máte příklad zde na našich oknech krásných. Některé části jsou průhledné, jiné jen průsvitné a jiné jsou docela neprůhledné, podle barvy, která na nich jest nanesená. Sklu se podobá srdce naše. Čím čistší srdce, tím lépe vidí Boha. To jsou slova samého Pána Ježíše, v nich jest též těžká obžaloba každého, kdo praví: »Boha nevidím, tedy nevěřím.« Ubohý bloude. Ježíš praví: »Kdo čistého srdce jest, Boha vidí!« Proč ty nevidíš? Odpověz!

V této věci zapírají lidé všechen rozum a zákon přirozený, který nás nutí uznati a věřiti v Tvůrce. Kdežto o hodinkách věří, že musil je učiniti moudrý, myslící člověk, a za blázna má, kdo by jinak tvrdil — o hodinách jdoucích 6000 let, dle nichž se řídí měsíc, rok a staletí, tvrdí, že jsou dílem náhody, a jiní, že dílem přírody, pod čím si obyčejně nemyslí nic. Ti ubozí jsou obrázkem k slovům sv. Pavla: »Pravice se býti moudrými, blázni učinění jsou.«

Jak zahanbuje žena z evangelia ty mudrce. Jí stačilo dotknouti se roucha Páně, aby uzdravena byla, tomu mudrci se zatmělým a nečistým srdcem nestačuje ani celý Ježíš Kristus, jež si ubožák chce zkoumati jako svého záčka; ubohý, převrácený tvore se zatmělým a nečistým srdcem. Ovšem nikdo z nich nepraví, že by srdce jich bylo nečisté, nýbrž všichni praví, že rozum je k tomu vede. Tomu není tak.

(Výklad slov: »Řekl blázen v srdci svém.«) Rozum není takový blázen, aby neuznával Tvůrce, když vidí stvoření, není taký blázen, aby popíral stavitel, když má před sebou základ stavení, ani tak nerozumný, aby popíral hodináře, když drží v ruce hodiny, neb rozum není blázen, ale srdce jest blázen, které nechce se zřítci svých model, jimž slouží. Krásně tuto pravdu znázorňují slova žalmu: »Blázen řekl v srdci svém — není Boha.« Blázen neřekl, že rozum ho k tomu vede, nýbrž on to řekl v srdci svém, poněvadž to bláznovství nevěry není v rozumu jako v srdci.

(Výklad »Rakka«.) Vám známa jsou slova: »Kdo by řekl bratru svému »blázne« hoden bude pekelného ohně.« Co znamená to slovo Páně? Bláznem se míní člověk nevěrec, proň měli staří jméno jedno — blázen. Proto v tom slově byla urážka veliká, tak že každý se jí vzpouzel a slovo bezbožec nedal si nikdo líbiti. Blázen a bezbožec bylo jedno a totéž. Teď se však těm bláznům říká mudrc, jenž se s Bohem hádá, tak jako se hádali saduceové a fariseové a zákoníci s Pánem Ježíšem. Mnohá žena prostě věřící má více zdravého rozumu, než mudrlant nevěřící. Ta žena říká: »Doteknu-li se i jen roucha jeho, budu zdráva«,

měla více soudnosti a rozumu zdravého než všichni, kteří stáli kolem, viděli, co se stalo a slyšeli, co bylo řečeno a zůstali tím, čím byli, lidmi plnými domýšlivosti o svém rozumu a zatím srdce jejich zůstalo nečisté, a nevidělo Boha vtěleného v Ježíši Kristu. Ubozí, kolik mají nástupců ubohých! Je-li ten hoden pekelného ohně, jenž dí bratru: blázne — t. j. bezbožče, nevěřče, co tak jej snižuje v jeho víře, což ten ubohý, jenž jest takým bláznem a jiné činí jimi? Celé to stvoření kolem hlásá Tvůrce, jenž jest rozumná příčina a ty ji nevidíš? Zaslepený. Však netřeba teprve hledati důkazy moudrosti a lásky boží kolem nás, vždyť je máme v sobě a na sobě tak blízké, jako byl šat Páně na něm. O nich v díle II.

II.

(Více zázraků?) »Kdyby Pán Bůh dělal více zázraků, bylo by více věřících«, tak si mnohá i zbožná duše posteskuje, a neví, že řekla něco nesprávného. Božích zázraků jest tolik, že jsou nám všedními a proto ani je nepozorujeme. Lurdy tolik zázraků skýtají, a mnoho jich obrací, ale ne všechny, protože zázrak nečiní, nepůsobí víru, nýbrž jen poněkud napomáhá. Každý nosíme plno zázraků na svém těle.

Jak se dívá člověk fotografickému aparátu, jenž ve chvíli má obraz hotový se vším, co kolem, a tak věrný, že člověk se zamyslí a řekne: ten rozum lidský, to jest dar! Věru jest ten aparát důmyslný. Kdyby někdo řekl, že ten aparát je sám od sebe, tedy jej máte právem za blázna. Však slyšte: vy každý nosíte s sebou daleko větší zázrak a lepší stroj fotografický než jest vůbec na světě. Chcete jej vidět?

(Oko lidské je zázrak.) Zde jest to naše oko! V něm se stále fotografuje v barvách a bez skla, bez všech vodiček. Teď tážu se rozumu tvého: myslíš, že ten aparát oka tvého jest jen dílo náhody aneb Tvůrce? Newton, zakladatel vědy optiky, zbožně dí: »Myslíš, že ten, jenž učinil oko, nepočítal?« Tvé vlastní oko svou zřízeností a důmyslem tě musí vésti k Bohu a dotekni se jen oka svého a budeš věřiti. Ubozí nevěrci: mají oči a nevidí Tvůrce oka. Jsou následovníci těch, o nichž praví Písmo sv.: »Mají oči a nevidí.« Zadívej se, drahý posluchači, do očí tvého miláčka dítěte a pozoruj v něm, jak se věrně zrcadlí tvá podoba v oku jeho a jak se vše v něm fotografuje, a přemýšlej chvíli, zda duše tvá nebude viděti Boha, jestli poněkud čistá jest. Žalmista (93. v. 9.) právem volá: »Který způsobil oko, nepozoruje?«

(Ucho jest zázrak.) Jak veliký jest nález telefon. Kolik slávy vzdalo se Edisonu za jeho nález. Jaký obdiv vzdán Marconi, že docílil toho, že telegrafuje se bez drátu. Ó ten lidský rozum — jaký to dar! Věru bychom měli ukloniti hlavu Pánu Bohu a říci: Bože, my tě nemůžeme chváliti a milovati dosti. Však nezapomeňte pro samé stromy na les. Divíme se telefonu a díváme se telegrafii bez drátu jako zázrakům lidského rozumu,

ale nezapomeňte, že nesete na svém těle větší zázrak než jest obé. Dotekni se ucha svého, ono jest větší div než oba výzkumy jmenované. Ucho přijímá zvuk z dálky bez drátu, bez stroje. Rozznává hlas člověka, smysl řeči. Dotekni se jen ucha svého, držíš v ruce zázrak veliký, důkaz dobroty boží. Jestli se díváme a velebíme vynálezce telefonu, což budeme hluší ku chvále boží, jenž nám dal sluch, který slouží za vzor při všech vynálezech, ale bohužel jak mnozí mají uši a neslyší. Neslyší chválu boží a neslyší slovo boží a srdce jejich jest pak daleko od Boha, daleko od Syna božího. Ta prostá žena, držíc se roucha Páně, uvěřila, ten ubohý nevěrec pro stromy lásky boží nevidí Tvůrce jejich. Volej ze srdce: věřím. Už žalmista (93, 9) dí: »Kdo tvořil ucho, myslíš, že neslyší?«

(Hlas lidský v hrdle jest zázrak.) Chcete, bych vás vedl dále po stopě zázraků božích? Zde slyšíte varhany, jsou krásné, praví znalci, vy slyšíte jich různý zvuk, brzy jako lidský hlas, brzy jako housle a pod. Jak důmyslný stroj. Kdyby ti přišel některý mudrc a chtěl ti namluviti, že ty varhany narostly v lese a teď že náhodou tak krásně hrají, vím, že bys se naň pátravě podíval a přešel by tě mráz, poněvadž bys byl blízko — blázna. To tě rozum nutně vede, aby uznal jsoucnost i rozumnost varhaníka a varhanáře. Však, duše drahá, víš, že ty větší zázrak ve svém těle nosíš, než jsou ty krásné, doveďné a drahocenné varhany? Viz zde hrdlo naše, kolik v něm hlasů různých a jak jemných, neb konec konců, co jest jemnějšího v říši zvuků nad lidský hlas našeho hrdla. Jak mnoho chvály vzdáváme staviteli varhan, jak němí jsme ku chvále Boha, jenž v hrdle našem stvořil stroj tak malý, tak jemný a přece mohutný. Kolik úst lidí, tolik zázraků. Jak němá jsou četná ústa ku chvále boží. Dotekni se hrdla svého a držíš více než žena krvotoká, když dotekla se roucha Páně. Rekneš snad, to ty tak nazýváš zázrakem tyto důmyslné údy, ale vědci o nich soudí jinak, nevidí žádného zázraku. Tak mluví jen lidé, kteří pro vědu nevykonali ničeho, než že mluvili o vědě a ještě více o sobě. Ti Bohem pozeňnaní vědci, kteří lidem poslouchili výzkumy, mluví jinak. Newtona jsem citoval, chci uvésti ještě velikého dobrodince lidstva Pasteura, jenž zbožnou smrtí dokonal před několika lety v Paříži. Tento nálezece léčení vztekliny pravil kdys k známým: »Všecko jest na člověku zázrak«. Ano on šel dál a pravil: »Každé hnutí zuby jest nevy světlitelné a každé hnutí ruky jest zázrak.« Tak mluvil muž, jenž svými vědeckými výzkumy byl lidstvu pozeňnaným od Boha! Kdo se může s ním měřiti ve vědě? Kdo chce, abych řeči jeho více věřil, musí vykonati ve vědě více než Pasteur. Pasteur našel prostředky vyléčiti vzteklinu, ale tu vzteklinu nevěry vyléčiti nedovedl, poněvadž ležl ve vůli člověka, kterou si musí člověk napraviti sám.

Není chyba kolem nás! Bůh dal nám tolik známek, tolik důkazů a zároveň tolik prostředků poznati jej, že jen my pone-

seme zodpovědnost, když jsme Pána Boha dosti nepoznali, dosti nemilovali a jemu nesloužili.

Mluvil jsem o věcech, které náš rozum nutně vedou k Bohu. Ale nemluvil jsem proto, abych teprve vás zláskal, nebo víra vaše vás sem už přivedla, ale proto, abych ukázal, jak ubozí, jak nešťastní jsou ti, kdož o sobě tvrdí, že nemají toho světla a že na stvoření jinak patří než my věřící.

Oni se praví býti moudřími — ale sv. Pavel o těch mudrých praví, že jsou blázni učinění.

»Oko mé slzí k Bohu«, praví o sobě Job, a tak naše oči musí slzeti, když vidíme, kolik ubohých slepých chodí bez poznání Boha. Co se stane slepci, jenž lehkomylně chodí po srázných místech a posmívá se radě? Šťastná žena churavá, držíc se odolku roucha Páně, uzdravena jest a jiní, nazývající se mudrci, věčné smrti jdou vstříc.

Jak mnozí zbožní touží spatřiti roucho Páně a políbiti je, ale nemají touhy přijmouti Těla Páně. Tot nový politování hodný stav duše.

Přátele drazí, uživejte rozumu svého dobře a pečujte o čistotu srdce svého a budete míti Boha tak blízko, tak viditelného, jako žena držíc odolek roucha Páně.

Věda nevede od Boha, nýbrž nevěda. Jmenovaný Pasteur, když se mu divil vědec mluvka, že při také své učenosti věří vše, co církev katolická učí, pravil: »Při všem svém studiu jsem to přivedl ve víře na víru bretaňského (zbožného) sedláka. Ale může být, kdybych byl více studoval, že bych — to byl přivedl na víru — bretaňské selky!« Je-li politování hodný ten nevidomý nevěrec, jak musíš si vážiti toho světla sv. víry.

Jeň cvikem, konáním povinnosti se udržuje, proto konej povinnost, ať ti svítí věčně. — Amen.

Fr. Vaněček.

Neděle dvacátáčtvrtá po sv. Duchu.

Proč jest cesta k nebi trnitá.

»Podobno jest království nebeské kvasu.«
(Mat. 13, 33.)

Zvláštní zvyk byl u starých Peršanů. Kdokoli byi zvolen k hodnosti královské, musil, nežli vládu nastoupil, vypíti pohár trpkého nápoje, aby byl stále připraven, že ho očekávají různé trpkosti a zklamání.

Nebeský král připravuje nám všem království nebeské, kde máme jednou vládnouti a požívati nejčistší blaženosti, kde nás nečeká více utrpení, ale radost nehynoucí; musíme si ho však vydobýti snášením trpkostí a utrpením. K tomu ukazuje Pán Ježíš také dnešním podobenstvím. Zrno hořčičné a kvas, o nichž mluví božský Spasitel, znamenají učení Kristovo, jež obsahuje pro nás

také mnoho trpkého a tvrdého. Bůh tomu chce, abychom si království božského dobyli utrpením a tak zasloužili si blaženosti, která bude trvati na věky. »Království nebeské trpí násilím, a blahoslavení, kteří mu násilím čínají,« pravil Pán Ježíš.

Uvážíme dnes některé příčiny, proč cesta k nebi jest cestou utrpení.

P o j e d n á n í.

1. Jedna z těchto příčin jest: Bůh ukládá člověku na světě různé trpkosti, aby se mu země nezdála jedinou vlastí, aby mysl naši stále obracel k jinému domovu. Člověka více dojmají věci světské, jež vidí, nežli věci nebeské, o nichž toliko slyší. Kdyby život na světě byl bez trpkostí a utrpení, kdo by jím pohrdal a těšil se na život věčný? Přemnozí dávají se okouzlit světem a jeho radostmi, ač každá radost pozemská více nebo méně s bolestí jest spojena; co by se stalo, kdyby život na zemi byl beze všeho soužení a nehod?

Jakub, syn Isákův, stal se velice bohatým u svého strýce Lábona, v zemi cizí, měl plno stáda a množství čeledi. Bůh chtěl, aby se již vrátil domů a převzal dědictví po otci Isákovi: Aby mu nebylo krušno loučiti se s cizinou, aby nedal přednost cizině před vlastním domovem, poslal Bůh na Jakuba mnohé trpkosti a utrpení. Synové Lábanovi se mu odcizili, stali se jeho nepřáteli, Lában sám nebyl mu už nakloněn jako za časů dřívějších; a tak nebylo Jakubovi těžkým opustiti místo, kde byl šťasten, kde však najednou přicházela naň různá protiventství a den ke dni větší zklamání. — Proto také Bůh posílá na nás různé nehody, abychom prohlédli a poznali, že tato země není pravým domovem, ale vyhnanstvím, místem zkoušky, a že pravý domov máme v nebesích, kde není pláče, ani jakého protiventství, nýbrž radost věčná a nevystihlá.

2. Vzácných statků nezískáme leností, ale vážnou a vytrvalou prací. Nejvzácnějšího statku ze všech statků, nebeského království, nedosáhneme leč velikou námahou a velikými zkouškami. Dříve nežli se stal David z pastevce zetěm královým, musil mnoho vytrpěti, mnohý boj podstoupiti, s Goliášem nejdříve a pak s Filištinskými. A co trpkých pronásledování musil zakusiti, nežli mohl trůn nastoupiti, pro nějž byl od Boha určen!

Podobně chce-li dítěto a dědic boží státi se občanem nebeským a druhem andělů, musí mnoho vytrpěti pro Boha, mnoho pracovati a přestáti pro tak vznešené dobro. David zakusil nejtrpčích věcí, jen aby neztratil zaslíbeného království, a křesťan by měl dosáhnouti království nebeského a věčného bez boje a bez práce? Bez práce není odměny, bez boje není vítězství, bez slavného vítězství není kořisti. Římský císař Severus dal svým vojínům heslo: laboremus, t. j. pracujeme; a císař Pertinax: militemus, t. j. bojujme. My jsme vojiny Kristovy, my bojujeme nikoli za cenu koruny pomíjející, ale za cenu koruny nepomíjející, věčné, a bez boje měli bychom jí dosáhnouti?

Když Israelité dobyli svou statečností a neohrožeností města Haie, směli se o kofist, kterou tam našli, rozdělit. Z města Jericha však, jehož dobyli ne svou zásluhou, ale řízením božím za pouhého hláholu trub, nesměli ničeho pro sebe ponechat, nýbrž musili část spáliti a ostatek zasvětit pokladu Hospodinovu. Nikoli těm, kteří jen sebe hledají, světa užívají a bezstarostně žijí, dostane se kofisti, království nebeského, ale jen těm, kteří tu bojují a potu ani ran se nelekají.

3. Království božského můžeme dosáhnouti jen cestou trpkou a drsnou, abychom jeho sladkosti tím více naučili se vážit, čím více trpkostí jsme v boji životním zakusili. Kdo mnoho neštěstím zkusil, umí štěstí řádně ocenit. Odpočinek těší nejvíce po namáhavé práci, pokrm a nápoj nejlépe chutná po krutém hladu a žízni, příjemné teplo jarní nejvíce lahodí po drsném mrazu zimním. Více si vážíme koruny jediné v potu tváře vydělané, nežli tolaru, kterého jsme bez namáhání dostali.

Když Pán Ježíš proměnil na svatbě vodu ve víno, a víno bylo chuti nejvíc příjemné, pravil vrchní správce svatby k ženichovi: »Kadý člověk nejprve dobré víno staví, a když se hosté podnapili, dává víno horší, ale ty jsi zachoval víno dobré až dosavad.«

Pán Ježíš sám okusil žluči na kříži bolestném, dřívě než vešel do slávy nebeské, a podává i svým věrným pohár utrpení dřívě, nežli jim dá okusiti pramene radosti nebeských.

O sv. Heřmanu se vypravuje, že jeho celý život byl řadou utrpení. Neduhy, slabosti těla, pokušení těsnily jej, aniž by se mu dostalo nějaké útěchy. Měl-li hlad, nemohl jísti; žíznil-li, nebylo mu dovoleno pít. Chtěli-li mu z útrpnosti upravit lépe lůžko, zabránil tomu a zůstal raději ležeti na holé zemi. A když se ho tázali, proč si nedopřeje a nechce připustiti žádného občerstvení a ulehčení, říkal: »Pán Ježíš to zakázal, Pán Ježíš to nedovoluje.«

Sv. Alžběta, markraběnka durynská, uslyševši, že manžel její Ludvík při tažení do zaslíbené země umřel, takto se modlila: »Ty vši, ó Pane, že jsem manžela svého nadě všechny poklady milovala; že pak tobě se nyní zalíbilo mně jej vzít, tak jsem s vůlí tvou spokojena, že kdybych mohla jediným vlasem své hlavy proti vůli tvé jej k životu zase povolati, nechtěla bych toho učiniti. Víím, že utrpení, jež jsi mi seslal, rozmnoží mou spásu a u tebe naleznu zvláštní odměny.« — Sv. Kristina z řádu Ursulinek snášela trpělivě všechny bolesti a kříže, říkajíc: »Největší čest jest pro nás, můžeme-li býti se svým Spasitelem na kříži přibíjeni! Čím odhodlaněji trpíme, tím větší slávy se nám dostane.«

Hle, draží v Kristu, Pán Ježíš nedovoluje, abychom se sháněli po radostech světských, neboť ty otupují, zaslepují, zatvrzují, a jsou cestou ke zkáze věčné. Nabízí nám svým příkladem a tolikými slovy různé trpkosti životní, abychom jimi království nebeského vydobyli, by se nám více po tížnostech světských nezachtělo, ale těšil se věčně z blaženosti nepomljející. Budeme-li s Kristem trpěti, budeme s ním věčně kralovati. Amen.

V. Strli.

Slavnost sv. Šimona a Judy.

Jestliže mne pronásledovali, i vás budou pronásledovati.

Sv. Jan 15. v. 20.

Umíte číst? Ano umíme číst, vždyť jsme chodili do školy osm let — a doma jsme se učili znáti již písmenka. Tedy umíte číst! Dobré, užitečné to umění. Čísti v knihách lidí dobrých a moudrých, aby se člověk také stal moudřejším a lepším. Kdo mnoho čte, o tom lidé říkají, že jest učený, ale není tomu tak, nýbrž přijde na to, jak čte a co čte. Ale vy také neumíte číst! a snad málo který z vás umí číst! Divíte se — ale přijde na čtení, které myslím. Vy umíte číst v knize, kterou napsal člověk, člověk vytiskl a vydal. Umíte ale čísti ve knize, kterou napsal nám Bůh v celém svém stvoření, které nazýváme přírodou? Ach, kolikrát jste pohlédli ku slunci — a snad ani jedinkrát vám nepřišla myšlenka, že ono jest obrázek v knize dobroty boží. Kolikrát jste šli kolem pole posetého klasy a nepoznali, že tam ruka boží množí chléb dětem svým. Umíme málo číst ve skutečích božích. Ale kdož umí číst ve knize kříže sv., kterou napsal Bůh krví svou? Ještě méně lidí. A kdo chce v Bohu moudrým být, musí umět ve sv. kříži čísti. Tak jako uměli všichni svatí ve knize sv. kříže čísti a jako uměli sv. Šimon a Juda v ní čísti a proto byli moudřími.

Jak jsem s počátku uvedl, slova Páně mají ten smysl, že někteří z lidí budou Pána Ježíše poslouchati a řeč jeho zachovávat i rovněž i řeč učedníků jeho, jiní pak budou je míti v nenávisti. jako měli samého Pána našeho. Když čtete v životě různých lidí jich skutky — vidíte, že se slovo Páně vyplňuje věrně a že jedni slyší i plní slovo jeho a jiní že jím pohrdají. Sv. apoštolů a sv. mučedníků vyobrazujeme s jich nástroji umučení, abychom si připomenuli jich konec vezdejší pouti. Tak i sv. apoštolů Šimona a Judy zde vyobrazené máte, abyste v jich obraze četli, četli úradky boží, podivné soudy jeho. Projděte život apoštolů Páně a vidíte, co Bůh dobrotivý usoudil svým nejmilejším. Bojovali v duchu Kristově proti duchu světa. Svět pro ně neměl leč posměch a smrt potupnou. Bůh pak korunu mučednickou. Dnes rozjímejme o tomto boji ve světě, kde bojuje Ježíš Kristus a svět se svými zásadami proti sobě, abychom v tom boji věděli, na čí straně stojíme a na čí máme státi. Máť Kristus Pán i svět své apoštolů, vyznavače a mučedníky a vy k jedném se přiznati musíte. Vizme, jak to dopadá. Sv. Šimon a Juda budou nám vzorem příkladným.

Pojednání.

I.

Máť Kristus Pán i svět své apoštolů. Znáte, co slovo apoštolů v řeči naší znamená, tolik jako: posel aneb posla-

nec Ježíše Krista, aby učil a hlásal ostatním lidem, co Ježíš Kristus učil, co činil a zaslíbil nám. Apoštoly Páně znáte skoro všechny dle jména, byť byste je neuměli všechny vyjmenovat. Znáte je, neohrožené muže z Galileje a Judska — počtem 12, kteří do světa šli a kázali Ježíše Krista ukřižovaného, neučili to, co by se člověku líbilo, ale co Bohu milé jest. Jejich odměnu vidíte v mučednických nástrojích, kterými odpraveni byli. Petr křížem, Pavel mečem, Šimon a Juda kyjem a pilou a jiní jinými nástroji mučednickými dokončili poslaneckou činnost svou.

Od světa považováni byli za blázný, od věřících za posly Ježíšovi, od vlády považováni byli za lidi nebezpečné, od věřících za posly sv. pokoje. — Jaký byl jejich život? Čtnost samá, tak že i nepřátelé jim nemohli nic špatného vyčítati a nemohli pro nic jiného odsouzeni býti, leč že kázali Ježíše Krista ukřižovaného, že zavrhovali hřích jako největší neštěstí — a že přiváděli lidi ku čtnosti jako největšímu štěstí zde na zemi. Oni nežádali cizího statku, ale od almužen věřících žili — apoštolové nestáli nikomu o život jeho — ale chtěli uvést v život věčný, do něhož se vchází svatým životem. Nebrali nikomu jeho čest a dobré jméno — ale vzdali každému čest patřičnou i nespravedlivým úřadům a králům, nebo v nich ctili zástupce moci boží. Nikoho nenutili ku vzetí jha Páně na sebe a ku plnění sv. příkázání, ale každému ponechali volnost úplnou: voliti buď život v Ježíši Kristu a s ním život věčný, aneb život dle hříchu a s ním i tresty, o nichž vážně mluvil Spasitel. Apoštolové na potvrzení poselství svého i život svůj dali a tak krev svou na svědectví vycedili. Úřad apoštolský Páně zastává církev jeho. Rozhlédnete-li se po svém okolí, vidíte věže chrámů svých, v nichž jste pokřtěni byli, a na věžích vidíte znamení Syna člověka, sv. kříž — jako odznak, že zde se hlásá učení ukřižovaného Syna božského. Jako za časů Páně se rozdělili lidé ve dva tábory: jeden, který v Ježíše věřil, doufal a miloval — a druhý, který Ježíšem pohrdal, posmíval a potupil, tak se dělí všichni lidé ve dvě strany a jejich rozdílem jest sv. kříž Páně, jedni v něj věří, doufají a milují — a jiní jím pohrdají.

Pohlédněte do zpráv o misii, jak vám je přináší ob čas »Dílo šíření víry«, »Kříž« neb »Missionářský kalendář«. Kolik duší se věnuje apoštolátu v krajinách za mořem. V jediné Číně pracuje na 7000 kněží, z nichž jest 3000 domorodců a 4000 opustili domov, aby učili Číňany znáti evangelium Páně. S nimi působí na 100.000 bratří světských a sester ve 23.000 stanicích (Huonder S J.: Die Mission auf der Kanzel, str. 23) a učí sv. pravdám. Toť jsou jako zářivé hvězdy na zemi. Okem pouhým čítáme na obloze 2000 hvězd, v Číně 23.000 míst, kde milovníci Ježíše Krista učí jej milovati. I ty máš býti apoštol Páně v tvé rodině.

Jako měl za onoho času Pán Kristus apoštoly, kteří jej hlásali, tak je má i dnes — a jako měl protivníky, kteří jemu

odpírali, tak je má dnes i mezi námi, jejich řeč, jejich náhledy jsou odporné slovu Ježíše Krista a má svět v nich své apoštoly, náhončí, své karately. Jsouť rozličného druhu.

Apoštolové učili slovem a obrazem povzbuzovali, kázali, písmem popisovali, sv. písněmi. A satan či svět — toť jest skoro stejné, béfe nám víru rovněž těmi prostředky: slovem, písmem, písní, obrazem. Béfou ji slovem, a tropí si posměch ze sv. věcí, mnohdy ve společnosti i malých nevinných. Béfou ji písmem a dávají nám do rukou knihy a listy, v nichž není psáno tak jak Ježíš Kristus učil, jak sv. apoštolové kázali — béfou ji písněmi, jimiž smilnost probouzí se, a obrazy, jimiž se čistota podkopává. A obojí apoštolové mají své věřící, Kristovi i světa. Jedni řeč jeho zachovávají a Ježíše Krista milují — a jiní jsou věřící apoštolů světských a nenávidí Ježíše Krista. Kteří z obou jsou na lepší cestě? Kteří z obou ukazují bezpečněji cestu do věčnosti? Dle kterých apoštolů se lépe žije: dle apoštolů světa, jimž není nic zákonem, leč co se člověku líbí, nebo dle kterých se lépe umírá? Dle apoštolů Ježíše Krista. Jaký život taková smrt. Kterých se přidržíš, s těmi budeš odměnu bráti.

Tak dnes dvoje učení vám k uchu přichází: jedno, jež vám káže Ježíše Krista, a druhé, které jím pohrdá. Katolická církev hlásá po celém světě Ježíše Krista ukřižovaného, jako jej hlásali sv. apoštolové — i naši oslavenci Šimon a Juda — ale také jsou apoštolové zášti proti Ježíši Kristu Synu božímu. V tomto měsíci října r. 1892 umřel jeden veliký apoštol zášti proti Ježíši Kristu ve Francouzsku jméno jeho jest Renan a dílo jeho zášti jest »Život Ježíše Krista«, který obsahuje rouhání nad rouhání, jaké činili protivníci Páně za onoho času.

Komu svěříte duše své: apoštolům Kristovým či apoštolům světa, kteří dovedou za peníze psáti rouhání Nejsvětějšímu? Stejně k stejnému. Jedni budou Ježíše milovati a jiní nenáviděti, to jest však osudné při tom, že toto rozhodnutí bude trvati na věčnost — buď v nebi, buď v pekle.

II.

Ježíš Kristus i svět má své vyznavače, t. j. má lidi kteří veřejně bez ostychu vyznávají víru svou, své myšlenky o některé věci. Tak jako apoštolové veřejně vyznávali víru sv. v Ježíše Krista: Ty jsi Kristus, Syn Boha živého, anebo: Kam půjdeme od tebe, vždyť ty máš slova života věčného — tak mluvily milliony sv. vyznavačů a tak mluví millionové katolických křesťanů dodnes. Neboť má Ježíš Kristus věrné vyznavače své jako měl za onoho času pozemské své pouti. Spočteme-li zbožné křesťany, kteří věrně plní povinnosti sv. víry své — jsou jich i při chladnotě víry nynější zástupy veliké. Nebo spočteme zástupy, kteří plní více než přikázáno; na př., kteří putují na místa posvátná, aby tam zvláštní vykonali pobožnost. Jen dva příklady vyznavačů uvedu: poutníky do Říma a do Lourd. Řím,

město dle jména zná každý katolík a ví, že na oné půdě knížata apoštolská na svědectví Ježíše Krista mučednickou smrt podstoupila, že Řím jest sídlem nástupce sv. Petra, náměstka Kristova. Do tohoto města tisíce poutníků přichází proti libosti vlády italské, jsouť vyznavači Ježíše Krista.

O Lourdech, tomto novém omilostněném místě, jste zajisté slyšeli všichni, že tam milost boží zřejmé diví činí, aby utvrdila nás u víře naší, aby obrátila zaslepence ku světlu boží pravdy. Hle, do tohoto jediného poutního místa ročně na 800.000 poutníků katolických přichází a ku stolu Páně přikleká a vyznávají víru svou v Ježíše Krista, jež sv. apoštolové hlásali, pro něž umřeli. A vy zajisté znáte také, jaké zástupy vyznavačů shromazdují se na příklad na Sv. Hoře neb v St. Boleslavi, hlavních to místech poutních král. českého. Proto dím, že Ježíše Krista dosud mnozí milují, jako jej ondy milovali — mnozí vyznávají, jako jej druhdy vyznávali.

Jaké krásné pokroky činí naše missie v zámořských krajích, jest to nábrada za mnohé duše, které odpadají zde. Uvedu jeden obrázek o vzrůstu počtu vyznavačů Páně v době nejnovější. V Asii v r. 1870 napočteno příslušníků sv. církve na 5 millionů. nepatrné číslo proti pohanům, ono však roste a se množí. V r. 1882 napočteno 8 mill. a v r. 1912 již přes 12 mill. vyznavačů Páně. Každý, kdož z vás při sbírce na missie svůj haléf odevzdal, má také podíl na rozšíření království božího na zemi. Vyznávejte Pána i vy a pečujte, aby i jiní jej vyznávali.

Opakuje se stále rozlišování duchů na dvě strany: Krista a proti Kristu. Ale i svět se svými zásadami Ježíši Kristu odporujícími má své vyznavače, kteří dávají podobnou nelibost na jevo Ježíši Kristu, jako tehdy, když jej chtěli kamenovati, aneb když jej chtěli polapiti, aneb jako tehdy, když jej poličkovali, bičovali a křížovali. Svět rozdělen jest na dvě veliké strany: jedni s Kristem, druzí proti němu. Jest také zášť proti Kristu Pánu tak patrna u mnohých, jako jest patrna láska u mnohých věrných? Ano jest také tak patrna, ovšem s tím rozdílem, že většina z lidí jest lhostejna i ku Pánu Bobu svému a někteří vynikají zvláště v zášti svém, ti hřeší na účet mnohých vlašných, a proto i ti vlašní jsou vinnými, nebo na ně se odvolávají závistníci Páně. Apoštolům byl sv. kříž odznakem úctyhodným — v tom znamení poznávali se všichni věrní křesťané a nikdo z křesťanů nebyl by potupil sv. kříž i kdyby měl život dát, nebo jest to znamení Syna-člověka až přijde k soudu. Toto znamení sv. kříže stalo se také znamením, dle něhož se duch lidský rozeznává. Víte také, že naše jadrné české přísloví o člověku, který něco nerad dělá neb se něčemu vyhne, praví, že se bojí jako »čert kříže«. Ano sv. kříže se bojí i lidé špatného svědomí a myslí, že se sadí Ježíše Krista se soudné stolice jeho, když zuří proti sv. kříži. Tak na př. v Paříži roku 1892 usnesli se ti vyznavači světa — kteří nemohou milovati ovšem Ježíše Krista, že snesou s věže starobylého chrámu sv. kříž, který odtamtud byl daleko viděn.

Oni nešťtíli se dáti svou nenávist na jevo, neb satanův svět má též své vyznavače. Snesení onoho kříže stálo dle rozpočtu těch dobrodinců 20.000 franků — ty ovšem musí zaplatit všichni lidé bez rozdílu, ať chtějí sv. kříž ponechat aneb ne, nebo tak se usnesla protikřesťanská rada města Paříže.

Takových příběhů dalo by se uvésti více i třeba z naší země, že i satan má své vyznavače, kteří se nestydí ani za svou špatnost, ani za svou nevěru, kteréžto obě vlastnosti jsou jako srostlá dvojčata. Nebo člověk, který věrnost nezachová ani Bohu, nemůže býti věrným ani jiným počestným zásadám. Proto jen dobře vždy dejte si pozor, co za zásady který člověk vyznává, jak se ku sv. kříži chová, zdali miluje tu pravdu, kterou hlásá, a poznáte, kterého ducha jest. Jako kde jest mrtvola, tam také orlové, tak kde víra mrtvá jest, tam také hříchy oblétají, proto lidé mají vším právem za velikou urážku, řekne-li se někomu **n e z n a b o h.**

Kdo vyznává, že Krista nenávidí, dává sobě špatné svědectví. Však jako má Kristus Pán své nenávistníky, tak má i své horlivé vyznavače, kteří ho milují jako věrní apoštolové. Tak na př. v roce 1891 zemřel belgický princ královský, který byl horlivým vyznavačem Páně, tak že veřejně při službách božích přislouhoval, v neděli ku stolu Páně ne v kapli, ale v kostele přistupoval. Tak vidíme, že se plní slova Pána, jestliže mně milovali, i vás milovati budou, a jiní zase jako mne nenáviděli i vás nenáviděti budou. Přistoupím ku III. odstavci, že Ježíš Kristus i svět má své mučedníky.

III.

Mučedníky nazýváme ony, kdož pro přesvědčení své život dali. Mučedníkem jest sv. Šimon i Juda spolu s nepřehledným zástupem svatých, kteří spíše dali život nežli zřekli se Krista Pána. Duše to vesměs vznešeně ctnostné, jichžto nebyl hoden svět. Nebo zdaž není ctihodným patron náš sv. Václav muč., neb sv. Vojtěch muč., kteří dali život za víru svou? Duše tak čisté, že než by se dopustily hříchu, raději krev svou prolily — jaká to láska ku ctnosti! Však mučedníky své má Ježíš Kristus i v této době nejposlednější, nebo v krajích missonářských, každým skuro rokem mnozí z apoštolů Páně dokonají život vezdejší smrtí mučednickou.

Uvedu jen některé doklady. V Číně r. 1900, tedy v naší době takřka, v území boxerském zavražděni 4 biskupové, 41 missonářů, 11 seminaristů a 9 sester. Jest konec těch čísel? Nikoliv! Na 20.000 křesťanů dalo život svůj za víru svatou, v mnohých mukách a bídě. Současně s námi obětovali křesťané v Číně život, kdežto mnozí v Evropě z víry si tropili posněch. Přijdou od východu a budou s Otcem nebeským. V Annamu v roce 1885 každá vesnice měla těla mučedníků, kteří život dali za víru. Jaké hrdinské skutky vykonal ty svaté duše, které žily současně s námi a budou s námi na soudě božím.

Ale jest i mučednictví tiché a klidné, o němž noviny nepíší a lidé nevědí, a jehož svědek jest jedině Bůh a anděl strážný a které odehrává se v dosti malé vesničce a třeba v nepatrné chaloupce. Jak to myslím asi? Příklad vám to osvětlí: Když žena žije se spustlým manželem, v každém ohledu od něho mnoho musí trpěti a snášeti a snad i pro zbožnost svou — zdaž to není tiché mučednictví? Když ty sám aneb ten neb onen jest sváděn od člověka bohatšího a mocnějšího ku nějaké špatnosti a ty neb ten či onen nejmenovaný nepřivolil ku hříchu a za to musí trpěti pronásledky a útky, nenlíž to také tiché a tajné mučednictví, o němž svět neví, ale ví o něm Bůh? Jak často se takové mučednictví vyskytá, mnohý z nás snad o podobných příkladech ví.

Máť Kristus Pán i dnes duše věrné, které jej milují až do smrti, ano oni trpí raději, než by něco zlého spáchali.

Ale má-li také svět své mučedníky? Vždyť je nikdo nepro následuje, spíše oni jiné, kterak mohou býti mučedníky? Lehce! Oni milují hřích až na smrt, a než by třeba hřích opustili, raději zemrou. To máte mučedníky světa. Jsou tací lidé? Ano a bohužel mnoho; nebo co na př. jest muž, který jest oddán opilství, které na zdraví škodí i na majetku a dobrém jméně? On vidí, že jest třeba nemocen, že slábne, ale nezanechá hřích, on se upije — vidíte, to jest hned jeden mučedník hřích, mučedník světa. Apoštol miloval Ježíše Krista a ctnost, ten miluje svět a hřích.

Anebo když dcerka nebo mladík příliš užívají světa a není bez nich jedné zábavy a tance a při jedné z těchto zábav se ona nastudí a zemře — vidíte novou mučednici světa a hřích — utancovala se.

Anebo je-li otec náruživý hráč a ve hře část statku svého po části utrácí — a nic nepomáhá domluva a pláč manželky — až statek se zadluží aneb celý prodá, a on je na mizině — vidíte nového mučedníka světa a hřích — uhrál se.

A takových příkladů mučedníků světa a hříchů dalo by se uvésti velmi mnoho. Lidé často mívají pro ně více soucitu a politování než pro mučedníky Páně tiché, klidné a neznámé.

Alpy jsou vysoké hory; na jich temeni i při sv. Anně a v nejteplejších dnech leží led a sníh. Rozhled má býti s těch výšin krásný na boží svět, který jim leží u nohou, na řeky a jezera, která vypadají jako ze stíbra, na pole žlutavá a zelená louky, na modravé lesy v dáli, jak se dotýkají modré boží oblohy. Věřím, že ten pohled může býti krásný a že může člověka k Bohu Tvůrci povznést, když v tom stvoření umí čísti. Tu však velmi mnozí, aby svou zvědavost utišili, odvažují se lézti na vysoké hory, kam lézti nebezpečno jest, a často místo služeb božích lezou na vysoké hory s nebezpečstvím vlastního života. Mnozí z těchto náruživců špatným krokem připravili si smrtelný pád a zůstali na nepřístupné stráni ležeti bez pohřbu a bez kříže — mučedníci

své nemoudré vášně — a jak právě tací lidé, kteří nejvíce opatrní jsou, aby se v kostele nenastudili, nezapotili aneb něco podobného — jak odvážní jsou, když se jedná o utišení jejich chtíče. Není žádné překážky, není obtíže, kterou by nepřekonali, milují svět více než Krista. Dle slov svatého Pavla láska přemáhá vše v lásce k Ježíši, přemáhá obtíže a činí mučedníky ctnosti a dobra, a dává jim život věčný; láska světa dělá z lidí mučedníky, ovšem jen světa a bez života věčného.

Jak různé jsou to postavy: mučedník Ježíšův a mučedník hříchu a světa!

Však ještě jednu věc musím podotknouti, totiž že milovník Ježíšův i mnohé útržky od lidí světského smýšlení musí strpěti právě proto, že pořádku a zákona milovný jest. Ale nemůže jinak býti — stejný k stejnému, světák ku světu a křesťan ku Kristu. Člověku lehkomyšlnému jest protivný člověk vážný, rozhazovačí člověk šetrný, proto rozhazovač si dělá úšklebky ze šetrného, kdežto šetrný lituje jen rozhazovače. Tak vyprávěl mi kdosi, že si z jednoho osadníka, dobrého šetrného člověka nádeníka, dělal smích, že žádné čtyráčky nevydá na tabák, kořalku a pod. Proto si jej dobírali a ptali se jej: »Kolik těch čtyráček už máš uschováno? Co jsi už tím hospodářstvím dokázal?« Odpověděl jim velmi trefně: »To jsem dokázal, že má žena, když jde pro sůl, má vždy čtyřák v ruce a nemusí jít na dluh, jako chodíte vy.« Ta odpověď je docela umlčela. To jen malý příklad, jak člověk pořádný pro svou pořádkumilovnost musí trpěti, nebo svět nenávidí, což není jeho, jak praví Kristus Pán v dnešním evangeliu. Co z toho se učíme?

Že tedy lidé všichni dělají se ve dvě strany: Ježíšovu a světskou, že každá strana má své apoštoly, kteří hledí získati duše: jedni pro Ježíše, druzí pro světské hříšné zásady mravní, a že také každá má vyznavače, že tedy jedni se blásí k Ježíši a druzí ku světu — a že také trpí jedni pro Ježíše, jiní pro hříchy; na které straně bude jim volněji?

Na straně Páně nemůžeme nic ztratiti, ale mnoho získat pro tento věk i život věčný, na straně světa nic získat, ale mnoho ztratit pro život vezdejší i věčný. Buď tedy Kristův apoštol ve své rodině, uč dítky Ježíše Krista znát, svolí je a dej jim čísti v nedělní odpoledne katechismus, dějepravu neb evangelium a utvrzuj lásku k Ježíši v nich; vyznávej jej přítomností svou na službě boží, přijímáním sv. svátostí, a to i tehdy, kdybys proto měl něco trpěti. Pak jsi učedníkem Páně, pak jsi Kristův a vše, co sliboval Pán svým, platí i tobě. Amen.

Fr. Vaněček.

Pomoc naše ve jménu Páně!

Promluva,

kterou při všeobecné eucharistické pobožnosti válečné v den jmenin Jeho Veličenstva dne 4. října 1914 konal před vystavenou nejsv. Svátostí u sv. Víta na hradě pražském prelát dr. Jos. Tumpach.

»Pomoc naše ve jménu Páně!«
(Žalm 123, 8.)

Celé Rakousko klečí dnes před Ježíšem eucharistickým, přítomným v nejsv. Svátosti oltářní. Klid velebný panuje před trůnem Beránka Božího ve všech chrámech Páně. Ale něčím liší se přece tento klid dnešní od onoho velebného klidu a ticha, jindy před Eucharistií panujícího. Je to nejprve okolnost, že tento výstav nejsv. Svátosti koná se dnes zároveň všude, a to v den jmenin nejjasnějšího vládce naší velebnosti, a pak i to, že pobožnosti té účastní se každá dobrá a věřící duše, a to na týž zbožný úmysl. A který že je to úmysl? Odpovědi dostane se vám, rozhlédnete-li se jea trochu kolem. Jděte do chat i do palácův, a užíte tam již po několik neděl denně na modlitbách klečeti a k Bohu ruce spínati obyvatele jejich. Modlít se tam otec a matka za své syny, manželky za své muže, sestry za své bratry, drobné dítky za své milé tatíčky, a z úst všech s hlubokým vzdechem vznáší se k Bohu vroucí prosba: Syna, muže, bratra, otce nám ve zdraví vrať, ty drahý Otče náš nebeský, nás všechny potěšuj i posiluj, a vítězství nám dej, vždyť víme dobře, že »p o m o c n a š e j e s t v e j m é n u P á n ě!«. A s týmž úmyslem pospíchají všichni dnes i před trůn Kristův do chrámu Páně, aby také zde Kristu eucharistickému pověděli vše, co doma denně ze srdce jim tryská.

A toho je věru třeba! Neboť zatím co domácí zvonek kostelní tklivým a vážným hlasem k modlitbě vyzývá, hřmí na jihu i na severu, na východě i na západě děla, a s jejich hukotem a duněním mísí se hromovité volání statisíců statečných mužů, kteří nedbajíce ničeho, jdou za svou vznešenou povinností, aby hájili svou vlast, své rodné a domácí krby, své milé a drahé, aby bojovali za císaře a krále svého, ba i za svatou víru svou, jsouce si v té době více než kdy jindy jisti toho, že »p o m o c n a š e j e s t v e j m é n u P á n ě!«

Těžká to doba, vážný to čas! Srdce úzkostí se chvěje, duše bolem až se zmltá — ale nesmí dát zemřítí víře a důvěře a s ní spojené naději a lásce, nýbrž tyto květy křesťanské musejí tím mocnějš vydati vůni a tím pevnějš stuhou býti spojeny, aby v podar Bohu byly obětovány, a by v kytici svity byly dnes i staříčkému, zbožnému, trpce zkoušenému a nižádné rány osudu neušetřenému zeměpánu našemu v den jeho jmenin podány, hlásajíce mu, co i on hlásá, že »p o m o c n a š e j e s t v e j m é n u P á n ě!«

Byl měsíc červen roku letošního. Růže byly v plném květu, slunce se smálo, země dýchala libou vůní, všechen kraj byl pln půvabu, štěstí i blaha, a veselá píseň ptactva splývala v jedno s jásavou písní krásného mládí. Tak tomu bylo i na růžovém zámku konopištském nedaleko Prahy, kde v lásce dleli vznešená a vzorná rodičové se svými miláčky. A nikdo ani netušil, že tam na jihu proradná ruka má již přichystaný vražedný nástroj, jímž chce zničit veškeré to domácí blaho a štěstí jejich, a s ním i klid, blaho a naději národů naší veleříše. Neboť, než kdo se čeho nadál, vyšlehl blesk z vražedné ruky té, rodiče oba na životě zmafeni, a ze šťastných až posud dítek stali se sirotci tím ubožejší, že již nikdy neužijí laskavých tváří svých drahých rodičů. A kdyby ti sirotci nebyli měli svaté víry v Boha a důvěry v něho, že se s rodiči svými zase jednou u něho shledají, zdaž bylo by divu, že by snad byli i sami bolem se až uplakali a utrápili? Avšak nestalo se tak! Ač nedospělí, přece jsou ve sv. víře vychováni a v ní utvrzeni, když trpce a bolestně se byli vyplakali, řekli sobě před svatostánkem: »Pán Bůh dal — Pán Bůh vzal.« A dále? Dále věru »p o m o c n a š e v e j m é n u P á n ě.«

A což vznešený nejjasnější strýc jejich? Mocnáře našeho milého stihlo již tolik ran, že se zdálo, že již je jich dosti. Sám byl zákeřnou rukou na životě ohrožen, pak bratra ztratil milovaného až tam za Oceánem, poté krátce za sebou vzata mu choť a jediný syn, a konečně přišla letošní událost sarajevská. A on? Vidím a slyším ho, jak před šesti lety, přijímaje v listopadu blahopřání duchovenstva ze všech diecesí rakouských k šedesátému výročí svého panování, pravil, že víra svatá vždy mu dodávala síly i v těch nejsmutnějších dobách. A tak i když byla mu podána tato zdrcující zpráva o ztrátě jeho synovce a následníka i vznešené choti jeho, zachvělo se nezměrným bolem srdce jeho, ale po chvíli již šepotaly jeho rty s plnou důvěrou v Boha totéž, co sirotci pravili: »Pán Bůh dal, Pán Bůh vzal.« Než »p o m o c n a š e v e j m é n u P á n ě.«

A co poté, když skutkem zločinné ruky oné dovršen byl kalich ohavností, co poté následovalo a co nyní prožíváme, jest známo nám všem. Vytasen meč na obranu i trest. A poslušni blasu a výzvy toho kmeta vznešeného šli a jdou naši bratři a vaši synové i muži do pole. Jako pevná vlasti hráz stojí tam na hranicích vlasti, jako lvi chrání každou její píď a na ní každou chatu a v té chatě všechny ty hlavy drahé vzdálené i blízké, jež se věrně tulí k bílé hlavě našeho velikého trpitele na trůnu. A vzpomínají . . . vzpomínají . . ., ale mysl jejich jará s důvěrou hledí k nebes Pánu, jenž řídí osudy národův i jednotlivcův, a když v děsném víru bitvy řtí se vpřed, tu srdce jejich volá v pevné víře a důvěře: »p o m o c n a š e v e j m é n u P á n ě!« a slova ta opakují, i když po přestálém šťastně zápase osvěžují síly, i když ranou stížení jsou samaritánsky odnášeni v místo bezpečné a tam ošetřováni, ba i tehdy, když zsinalé rty jejich šepotají svým drahým posledním s Bohem . . .!

A my, přátelé draží? Každý z nás má tam pod prapory někoho drahého, mnohý i více jich. Kdož může zazlívati, že srdce rodičů zapláče, když se loučí se svým synem, čelo mu křížkem žehnajíce, že zaštká sestřička při odchodu bratrově, že v pláči přilne žena ke hrudi svého drahého muže, a že horkými slzami smáčejí ruce otce svého ti drobní andílkové jeho? Jsme lidmi, jsme plni citu a soucitu! Ale jsme i křesťany! A nejsme jimi méně, než ti bojující bratři naši. Ze slz našich musí proniknouti k nebi blahý paprsek svaté víry a nezlomné důvěry v Boha! A za tímto paprskem necht pnou se k netesům i naše sepiaté dlaně, a k vroucí, srdečné modlitbě za všeliký zdar všech našich milých, za štěstí a blaho císaře i vlasti, za vítězství zbraní našich a za toužený mír a druží se stále volání ze srdce jdoucí a nebesa prorážející, volání: »Budiž p o m o c n a š e v e j m é n u P á n ě!«

Na cestě od Benešova k Voticům stojí Boží muka, a u nich — jak se v denních listech psalo — denně poklekají lidé z blízka i dále, by se tam modlili za své drahé rodné vojny. Utkají se pod ochranu svaté Boží Rodičky, i pod ochranu Syna jejího — vítěze nad nepřitelem lidstva, — i pod ochranu Nejvyššího. A tak tomu i jinde u křížův a soch, tak tomu i před svatostánkem jak v nádherných chrámech městských, tak v cudičkových kostelíčkách venkovských. Ba i každá světnička křesťanská zdá se býti nyní proměněna v kapličku, kde před Kristem a Matkou jeho i jeho svatými modlí se malí i velicí, mladí i staří, bohatí i nuzní.

Moji draží, mějme srdce pozdvížena k Pánu! Ať stihne vás zpráva jakákoliv, vždy volejte: »P o m o c n a š e v e j m é n u P á n ě!« Bude-li to zvěst radostná, že zdrav jest miláček srdcí vašich, padněte doma na kolena a pak přijďte i sem před svatostánek Krista svátostného, s radostným díkem volající: »P o m o c n a š e b y l a v e j m é n u P á n ě!« Bude-li zvěst ta méně příznivá, ale nikoliv obavu větší vzbuzující, padněte opět na kolena a přijďte i sem před svatostánek, volající: »P o m o c n a š e j e s t s t á l e v e j m é n u P á n ě!« A kdyby vás stihla zvěst zarmucující, že na poli cti a slávy dal život za vlast, za císaře a krále, i za vás ten miláček váš, i pak poklekněte doma a přijďte také sem před svatostánek a modlete se s Kristem: »B u d v ů l e t v á«, dodávající s plnou důvěrou v Boha pro další budoucnost: »P o m o c n a š e b u d i ž n y n í v e j m é n u P á n ě!«

Několikrát již četli jsme všichni v denních listech, jak ti boží naši, císaři i vlasti své do poslední krve krupěje věrní, pochovávajíce na bojišti své drahé vojenské »kamarády« zapěli jim na rozloučenou tu naši krásnou hymnu národní: »K d e d o m o v m ů j j?«, která i na všechny vojny jiného jazyka mocně a dojemně působila. Přátelé draží! Kde že je pravý náš domov? Tam nad hvězdami, k němuž ten časný pobyt náš zde na zemi jest jen průpravou. V tom domově nadehvězdném sejdem se jednou všichni bez rozdílu povolání i stavu. A toť největší útěchou náš i v těchto trudných chvílích. Nad hvězdami domov náš! Tam sejdem se všichni! A blaze — blaze nám, že víra ta nás sílí,

neboť my víme, že nevoláme nadarmo: »Pomoc naše ve jménu Páně!«

Nuže, modleme se s důvěrou v Boha, s nímž spojena jest neochvějná naděje a láska, modleme se v těchto vážných dobách den jako den, každou chvíli a každou vzpomínkou, modleme se k Bohu Všemohoucímu, i Synu jeho Ježíši Kristu, vzývejme Marii Matku žádoucí, volejme k vévodovi předrahé naší země české sv. Václavu, ať ráčí se smilovati a nám dáti, by duha míru sklonula se záhy nad námi, by v požehnání a míru mohl trávití sklonek života svého milovaný náš zeměpán a vládce, by ochráněny byly děti-siroty toho, jenž na Konopišti pod obraz Srdce Páně sám byl napsal: »Nejsv. Srdce Páně, ochraňuj Čechy! — by jemu a jeho choti dostalo se odměny ve vlastech nebeských, by vlast a říše naše drahá i všechny děti její byly vzaty do ochrany Nejvyššího, by bratřím našim milovaným dostalo se ochrany a jejich zbraním vítězství, nám pak aby uděleno bylo šťastné shledání s nimi, a to ne-li snad všem ve vlasti této, pak zajisté všem v budoucí lepší vlasti tam na výsostech. Vždyť všichni cítíme, ba všichni to dobře víme, že »pomoc naše byla, jest a vždycky bude ve jménu Páně! Amen.

V době války.

Řeč vldp. rektora F. Němce v Týně při prosebném průvodu dne 27. září 1914.

»I řekl Eliseus ke služebníkovi: Neboj se; nebo více jich jest s námi, nežli s nimi.« (IV. Král., 6, 16.)

Čtvrtá Kniha královská vypravuje nám toto: »Za rozkazem krále syrského přitáhlo veliké vojsko v noci k městu Dothan. V městě tom byl Eliseus prorok. Veliké to vojsko nepřátelské oblehlo město, by ho dobylo, Elisea proroka jalo a králi vydalo. Služebník prorokův uzřel na úsvitě veliké vojsko okolo města. I polekal se ho, oznámil to prorokovi a ustrašeně volal: »Ach, ach pane můj, což budeme dělati? Neb nepřátel našich tak mnoho jest.« »Neboj se,« odpověděl jemu prorok, »neboť více jich jest s námi, nežli s nimi.« A modlil se Eliseus k Bohu, by ukázal služebníkovi všechny ty, kdož byli s nimi. Hospodin ukázal služebníkovi ty, kteříž byli s nimi, — a bylo jich mnoho, velmi mnoho — byla jich celá hora, plná koní a vozů ohnivých okolo Elisea na ochranu jeho. Vida služebník, že tolik jich s nimi, nebál se již, ale důvěřoval v pomoc boží — a Bůh pomohl proroku a jemu.«

Jako proti městu Dothan, tak vytáhlo i proti říši naší vojsko veliké a mocné, by ji ztroskotalo. Chrabří, stateční vojnové naši

postavili se proti nepříteli, aby vlasti hájili a nad nepřitelem zvítězili. Ač chrabrost vojnů našich jest veliká, jest přece přesila nepřítelů značná. Proto i my jako služebníci Eliseův ustrašeně voláme: Ach, co budeme dělati? Jak vojnům našim a nám proti tolika nepřátelům se ubrániti? »Nebojte, nebojte se,« volá nám víra naše svatá, »neboť více jich s námi jest, nežli s nimi.« A již ukazuje nám víra svatá, kdo s námi jest. S námi jich mnoho jest: s námi je celá hora nebeská, s námi jest nebes král, Syn boží, Ježíš Kristus, jemuž dána všeliká moc na zemi i na nebi; s námi jest nebes královna, nejblahoslavenější Panna Maria, u svého božského Syna tak mocná; s námi jest celé svaté vojsko nebeské a v jeho čele mocný a chrabrý vévoda, milý svatý Václav náš.

Vidouce všechny ty, kdo s námi jsou, nesmíme se již báti, ne — ale vidouce je, musíme v pomoc jejich důvěřovati, musíme za pomoc jejich s velikou důvěrou prositi. Ano, s námi jich mnoho jest. S velikou důvěrou prosme tedy za pomoc nejmocnějšího krále nebes a země, Syna božského Ježíše Krista, který přebývá mezi námi v nejsvětější Svátosti oltářní. K Ježíši svátostnému často spěchejme, jak nás vyzývá Jeho Eminence ndp arcipastýř náš, zvláště na večerní pobožnost, na sv. požehnání, a prosme ho, by žehnal vojnům našim; k Pánu Ježíši spěchejme často z rána již, kdy koná se nejsvětější obět mše sv., a prosme ho, by obětoval své nejsv. tělo a svou nejsv. krev za naše vojny a získal jim sílu a chrabrost, — zvláště však očistme upřímnou a zkroutěnou sv. zpovědí srdce své od hříchů a do čistého srdce přijmejme — ano často přijmejmež mocného nebes a země krále, Ježíše svátostného a prosme ho, by vojny naše k vítězství vedl.

S velikou důvěrou prosme za pomoc nebes a země královnu, nejblab. Pannu Marii, přímlovou svou u Boha tak mocnou, která již často vojnům katolíkům vítězství vyprosila, u nás na Bílé Hoře a na Sv. Hostýně na sesterské Moravě. A z těch proseb k Marii Panně uvijme celý věnec — k Marii Panně Vítězné za vojny naše modleme se sv. růženec.

S velikou důvěrou volejme o pomoc k celému vojsku nebeskému, zvláště k svatému knížeti našemu, sv. Václavu, by jak jemu na ochranu Bůh anděla svého seslal, tak na jeho přímlovu andělé svatí a mocní vojnů našich chránili a jim přispívali. S důvěrou velikou volejme: Svatý Václave, nedej zahynouti nám ni budoucím! Tak s důvěrou velikou prosme, tak s důvěrou velikou volejme!

A k těm prosbám a k tomu volání přičiňme život kající. Modleme se a číňme pokání! Nehledejme rozkoší a zábav a radovánek, ale obětujme je Bohu v duchu kajčnosti a pokání, — obětujme Bohu v duchu kajčnosti a pokání denní práce a námahy a starosti a kříže své — a slibme Bohu, že povedeme život kající až do smrti — a touto kajčností usmířme Boha rozhněvaného, — a touto kajčností nakloníme si Boha dobrotivého, by vyslyšel prosby naše.

Nuže, v tomto duchu kajcnosti započněmež již pobožnosti své za vojny, — v tomto duchu kajcnosti započněmež tuto prvni pobožnost, tento prosebný průvod ke hrobu sv. Václava, který povede tam Jeho Eminence ndp. arcipastýř náš, a při této tak dojemné pobožnosti volejme s velikou důvěrou k mocnému králi nebes i země, k Synu božimu Ježíši Kristu, — s velikou důvěrou k mocné nebes královně, k Marii Panně, — s velikou důvěrou k celému nebeskému vojsku, zvláště k mocnému knížeti svému sv. Václavu a na přimluvu Marie Panny, na přimluvu vojska nebeského a zvláště sv. Václava dá Syn boží vojínům našim sílu a vítězství, dá vlasti a říši naší klid a mír, dá milovanému císaři a králi našemu, knížeti pokoje, pokoj a radost srdce. A tak volám vám opět: »Nebojte se, ale doufejte! Neboť více jich jest s námi, nežli s nimi.« Amen.

Nad hrobem

vys. důst. pana kanovníka Šimona Bejvla, kníž. arcib. vikáře a faráře T. P., ve Vionoři dne 5. června 1914.

V těžké, trudné, osudné hodině octnul se žalmista Páně sv. David, když pronásledován králem Saulem, na útěk se musil dáti a ve skalách, horách pomoc a bezpečí hledati. »Levavi oculos meos in montes.« »Pozdvihl jsem oči svých k horám, odkudž přijde mi pomoc,« vyznává v žalmu 120., ale není oddechu, není bezpečí a prchá až k moři Mrtvému na poušť Engadin, kdež konečně v temnou a chladnou jeskyni se uchýliv, odevzdává se v ochranu Hospodínovu, z hloubi duše volaje a prose:

»Tuus sum ego, salvum me fac,
quoniam justificationes tuas exquisivi.« (Ž. 118. v. 94.)

Hospodine:

»Tvůjť jsem já — spasena mne učin:
neboť spravedlností tvých jsem vyhledával.«

Těžká, trudná, vážná hodina, v Kristu nejmilejší, jest zajisté i tato hodina, jejíž svědky a účastníky sami jsme.

Zdát se mi, že právě nyní též jest kdosi — na ústupu. Náš spolubratr, náš rádce a vůdce — a váš, v Kristu nejmilejší osadníci vionořští, pastýř duchovní . . . je také jako na útěku, na ústupu nikoli před Saulem-člověkem, ale před — božím poslem, jehož jméno smrt!

Předevčirem v čas kuropění přistoupil posel Páně, a jako druhdy Kristus Pán Šimonu Petrovi děl: »sequere me«, tak trpícímu kmetu v uši i v duši zašeptal: »sequere me« — »následuj mne!« — Pán tě volá, vytrpěl jsi dost, nuže pojd a odpočiň sobě! — Poslušen odevzдал duši svou Bohu, tělem pak před mocí

vyšší, před vládou smrti dal se (tak mi to připadá) na útěk, dal se na ústup; opustil bolestné lože, opustil svou pracovnu, opustil i farní dům, a na svém dalším útěku vešel do — chrámu božského k modlitbě a svaté oběti.

Avšak místa zůstávajícího ani v chrámě nenalezl, neboť ten jest místem pouze pro údy církve bojující — on však již dobojoval, dotrpěl; nezbylo než na útěku uchýliti se — ne sice jako Davidovi k moři Mrtvému, ale přec do říše mrtvých a spočinouti zde v připravené jeskyni, kteráž pro něho jest veliká dost, chladná dost i temná dost.

I jest mi, jako bych z hloubi rakve kovové, ba z hloubi srdce již ztuhlého slyšel v Pánu zesnulého se žalmistou Páně volati a prositi:

»Tuus sum ego, salvum me fac . . .«

Hospodine:

»Tvůjt jsem já, spasena mne učiň:

neboť spravedlností tvých jsem vyhledával.«

I.

1. Tuus sum ego — tvůjt jsem — ó Bože Otče, Stvořiteli, jenž jsi mne k obrazu svému stvořil, rozumem, svobodnou vůlí, svědomím obdařil — v chudé, pošumavské dědince zář slunka tvého spatřiti a sedmdesát roků v krásné zemi české, vlasti svatováclavské žíti a pracovati popfál. Ano: tvoje stvoření, tvoje dítě jsem já: spasena učiň mne, Bože Otče, Stvořiteli!

2. Tuus sum ego — tvůjt jsem, Bože Synu, Vykupiteli! Jsemť z těch, k vůli nimž jsi slávu nebes opustil, abys hledal a spasil je, aby žádný, kdo v tebe věří, nezahynul, ale měl život věčný.

Ba jsem jeden z těch, kteréž jsi k službě kněžské povolal a mně dovolil, bych tvé sv. evangelium dítkám i dospělým hlásal, tvou přesvatou obět za živé i za mrtvé konal a ovečky tvé k tobě, pastýři duší, zval a doprovázel.

3. Tuus sum ego, tvůjt jsem, ó Duše přesvatý, jenž s Otcem a Synem jeden jsi Bůh v nejsv. Trojici — náš Učitel, Těšitel a Posvětitel; jsemť z těch, jimž jsi posvěcující milost (bez níž není spasení) ve sv. svátostech uděloval i rozmnožoval, jsemť z těch, jež jsi ve svátosti křtu za dítko boží a úda sv. církve přijal, ve svátosti břimování ve víře posilnil a dary svými obdařil — ba jsem i z těch, jež jsi na kněžství posvětil, abych při vši slabosti lidské úřad kněze Nového Zákona věrně a platně mohl a směl vykonávati.

II.

Tuus sum ego, tvůjt jsem, ó Bože trojjediný (Otče, Synu, Duše sv), ó vyslyš mne, Bože milosrdný:

»Salvum me fac, quoniam justificationes tuas exquisivi.«

»Spasena mne učiň, neboť spravedlností tvých jsem vyhledával.«

N. N.! Nyní jest na čase, abychom několika vzpomínkami a myšlenkami označili a ocenili život a životní práci v Pánu zesnulého spolubratra našeho a velezasloužilého duchovního pastýře vašeho.

Je tomu bezmála padesát roků, co jsem v kníž. arcib. semináři po prvé spatřil a poznal mladšího kollegu, jenž r. 1869 byl na kněžství vysvěcen. Duchovním správcem ve Víně tehdy byl muž a kněz znamenitý, Josef Hlaváček, jenž nejen tělesnou postavou, ale i ducha silou a odvahou nad jiné vynikal a pro své veliké zásluhy (zvláště veškolství) k důstojnosti probošta starobylé kolleg. kapituly v naší svatováclavské Boleslavi povýšen byl. A k tomuto zasloužilému knězi a církevnímu hodnostáři v roce 1869 přišel jako pomocný kněz mladícký novosvěcenec Šimon Bejvl. Byl těla slabého, skrovného, ale ducha ušlechtilého, vůle dobré, povahy skromné a pokorné, v práci jsa snaživý a vytrvalý a života zajisté bezúhonného.

A tento dobrý sluha Páně od onoho roku — tedy 45 let — zůstal a žil ve Víně — strávil zde svůj celý mužný, požehnaný život. —

A co bylo a jest obsahem celého jeho života?

K této otázce nemohu odpovědět jinak, než tím, že dle příkladu žalmisty Páně (jenž »spravedlnosti vyhledával«), jakož i dle příkazu Ježíše Krista, »Hledejte království božského a spravedlnosti jeho«, v životě svém se snažil — aby hledal království božského a spravedlnosti jeho.

Hledal je . . .

1. pro spasení své vlastní nesmrtelné duše:

- a) svými modlitbami (soukromými, církevními, veřejnými);
- b) svými pracemi (v kostele, ve škole, v úřadovně);
- c) sv. svátostmi (častěji v roce, zvláště v nemoci);
- d) zvláštní a vroucí úctou k nejsv. Svátosti oltářní — jak svědčí telegram v poslední den života (v úterý) k eucharistické pobožnosti vikariátního kněžstva do St. Boleslavi zasláný: »Nepřítomen tělem, přítomen duchem, klaním se s Vámi nejvyšší Svátosti. Pozdravuji všecky vespolek a každého zvláště z upřímného srdce!«

Hledal je (království božského a spravedlnosti jeho):

2. pro spásu svých farních příslušníků:

- a) kdykoli jste, N. N., slyšeli při oltáři jeho vroucí: »Oremus, modleme se«, tolikrát konal modlitby s vámi, pro vás, za vás, za vaše syny i vnuky, za pracující i trpící, za živé i za mrtvé . . . za boží požehnání a odvrácení všeho zlého od vás i celé osady;
- b) hledal je . . . když vašim nemocným útěchu přinášel ve svátosti posledního pomazání (běda, kdož jí pohrdají!);
- c) když k poučení, povzbuzení a potěšení vašemu kázal sv. evangelium;

d) když vaše dítky pobádal, aby Boha nade všecko a po Bohu aby vás, své rodiče a dobrodince, upřímně milovaly, ctily a poslouchaly — v stáří a potřebách vás podporovaly a za vás i po smrti se modlily;

e) hledal je . . . když dospívající mládež nabádal, aby dbala své cti, své nevinnosti a počestnosti; když své milé osadníky prosil, aby své občanské povinnosti a křesťanské ctnosti plnili, aby jedni hříšné pýchy a nevěry, jiní záhubné marnotratnosti a prostopášnosti se varovali; když manželům vzájemnou lásku a věrnost doporučoval a je prosil, by pro blaho rodiny, obce, církve i vlasti své dítky dobře a křesťanský vychovávali.

V pravdě »hledal království božího a spravedlnosti jeho« pro spasení své duše i své osady. A v tomto přesvědčení utvrzují mne mnohé a potěšitelné důkazy a doklady :

a) vaše úcta, vážnost a oddanost ku v Pánu zesnulému, kterouž jste mu v hojně míře projevovali v životě, v nemoci — a nyní v hodinu jeho ústupu před hlasem posla Páně — na hřbitově;

b) vzácná pocta sl. obecního zastupitelstva, projevená volbou za »čestného občana« vzdělané a ctihodné obce vinošské.

O záslužnosti života v Pánu zesnulého nás utvrzují :

a) četná a vzácná vyznamenání, jichž se mu dostalo od Jeho Eminence nejdůst. arcipastýře našeho, jenž ho jmenoval svým vikářem čili zástupcem ve střídnictví brandýsském, arciknězem pražským, kanovníkem staroboleslavským;

b) o tom záslužném působení svědčí zajisté vysoké vyznamenání Jeho Veličenstva císaře a krále, jenž ho jmenoval rytířem řádu císaře Františka Josefa.

Nyní nastal již konec života, konec prací, konec zásluh jakýchkoli, konec zásluh pro čas nynější i pro věčnost. Nastal ústup duchem k Bohu, tělem k hrobu. Za všechny projevy a důkazy úcty, přízně a lásky — zvláště ošetřovatelům v těžké nemoci — vzdává vroucí díky; vše, co pozemského na zemi zanechává, a jako náš Spasitel všechny odznaky (nástroje) své vykupitelské slávy i bolesti, na př. šarlatový plášť, třtinu i trnovou korunu na zemi zanechal a bez nich v hrob sestoupil: tak i náš v Pánu zesnulý ponechává světu což jeho je a s důvěrou v milosrdenství Boha trojjediného sestupuje v hrob s modlitbou žalmistovou:

»Tuus sum ego, salvum me fac.«

»Tvůjť jsem já, spasena mne učin . . .«

III.

N. N., nežli skončím, ještě jednu úvahu — prosbu vám doporučím. Onu prosbu, kterou dle našeho rozjímání v Pánu zesnulý přednáší svému Pánu a Bohu, přednáší a předkládá každému z nás, zvláště každému věrnému, křesťanskému osadníku zdejšímu.

Ke každému (míním) volá: »Tvůjť jsem já, spasena mne učinil!«
K otázce: čím a kterak mohu já v Pánu zesnulého »spasena učiniti?«, odpovídám jen toto:

a) Není sice přičiny domnívati se, že by v Pánu zesnulý někomu vědomě byl ukřivdil; avšak je-li zde kdo, jenž by se toho přece domýšlel, ať — odpusť mu: Ty ho (ve svém oboru a způsobu) spasena učiníš, když mu odpusťš.

b) Vykládal učení o víře a mravech; některému posluchači se nabádání a varování snad nelíbilo a jako učedníci Páně reptal: »Tvrdá je tato řeč, kdo ji může slyšeti.« Nuže pomni, že nemlával řeč svou, nýbrž řeč toho, který ho poslal, to uvaž a vez, že ho spasena učiníš, když dle víry život svůj zařídíš.

c) Při vši snaze — hledati království božského a spravedlnosti jeho — není člověk úplně jist svým spasením (stav nadpřirozený) a sv. církve učí a napomíná, aby věřící za zemřelé se modlili. Nuže, ty v Pánu zesnulého (ve svém oboru a způsobu) spasena učiníš, když se za něho pomodlíš. Splňmež tedy všichni prosbu v Pánu zesnulého, kteráž zajisté zní:

»Byl jsem někdy pastýř váš,
věnujte mi Otče náš — jenž jsi na nebesích . . .«

Věčné odpočinutí dejž mu, ó Pane, a světlo věčné ať mu svítí! Amen.

Josef Horák, k. a. notář a farář.

Důležitost kněze v osadě.

Při instalaci dp. R. Stránského, faráře ve Vиноři,
promluvil Fr. Vaněček.

»Neboť ať byste deset tisíc pěstounů měli v Kristu, však nemnoho máte otců. Nebo v Kristu Ježíši skrze evangelium já jsem vás zplodil.« I. Kor. 4, 15.

Jak památný den tento. Na klidné osadě neobvyklý ruch, jest uváděn nový pastýř na osadu. Radost ovšem zkalena válečným stavem, do něhož přišla naše říše a není jistě rodiny, kteráž se nechvěje o svého drahého člena a zaň se nemodlí. Ó doufejme, že milost boží se nakloní k modlitbám našim a je vyslyší, vždyť celá říše dnes v den jmenin J. V. milovaného císaře a krále na kolenou jest před nejsvětější Svátostí oltářní a modlí se za otce říše, za otce rodin všech, a modlete se i za otce duchovního své osady, která se dostavila tak četně a se všemi spolky k zásnubu s duchovním otcem svým, který přes 20 let zde pracoval.

Slova textu vzata jsou z listu ku Korintským, v němž sv. apoštol ukazuje na velikou převahu duševní, jakou má ten, kdož

v Kristu odchovává, nad každé jiné pěstounství. Ty sv. pravdy evangelia jsou skutečný poklad, kolem něhož mnozí chodí a nevidí, jsou drahé perly, které leží často pohozeny, jsou sůl, kterou každý potřebuje, ale málo kdo váží. Taký podíl má také kněz v osadě. To bude předmětem našeho rozjímání.

P o j e d n á n í.

1. Známó vám všem, že jsou věci, kterých si úplně nevšmáme, ač stále z nich běfeme. Na pf. jdou-li hodiny, řídíme se sice jimi, ale jejich tikání si nevšmáme, až když zůstanou stát, a člověk se opozdí a neví, kolik je hodin a pod., teprve hodiny pohřešuje. Mnohý si na hodiny pohubuje, když mu nejdou podle chutě, buď že se opozdil, buď že musí čekat. To jest věc přirozená. S hodinami srovnal bych kněze v osadě. Na cestě života líné popohání, horlivé zdržuje. Cenu jeho pak poznali bychom teprve, když by vůbec v osadě kněze nebylo. Co jest osada bez služby boží! Dojímalo mne čtení knihy, kterou mi zapůjčil osadník, »katolické osady americké«, v nichž byly žádosti Čechů amerických za duchovního správce tehdy biskupu Jirskovi v Č. Budějovicích předložené. Jak toužili po knězi — ve volné Americe, nikdo je nenutil, leč srdce katolické toužilo po duchovním otci, který by evangeliem Páně je živil, který by je zaopatřoval, zpovídal, byl jím duchovním otcem. Nebyli zcela bez kněze, ale jen zřídka kdy slyšeli slovo boží, jen zřídka byli přítomni nejdražší oběti mše sv.

2. My jsme ve výhodnějším postavení než oni. Nemáme nedostatek duchovních, ale nedostatek touhy po sv. evangeliu. Čeho člověk má mnoho, málo si váží, ač právě to sv. evangelium, nauka sv. kříže, kterouž hlásá kněz, jest nám nezbytné, máme-li jen poněkud obstojně živi býti. Jak si málo toho vážíme! To sv. evangelium plodí nás v syny boží, proměňuje vnitřek náš skoro nevědomě a pomalu, jako boží slunéčko z jara proměňuje zemi ve květný sad, a později v létě v úrodný klas a strom. Tak sv. evangelium, jeho učení a milosti, kteréž vám dává, jsou sluncem duchovním, při němž všichni pracujeme a žijeme a na kteréž se ani nepodíváme. Pracujeme při slunci a ani si nevšimneme, že při jeho světle pracujeme. Je-li něco v nás dobrého, jest to dílo sv. evangelia, nauky kříže, jest dílo milosti boží, kterou duše dostává skrze Ježíše, skrze církev jeho, skrze služebníka církve, kněze. Hlas kněze jest hlas církve boží, církev jest hlas Kristův, toť to slunce, které nám svítí, které nás zahřívá — odchovává v řádné děti, syny, rodiče, lidi!

Zbožný muž Vianney, u jehož zpovědnice bylo zábradlí jako u nádražních kas, říkával: »Vezměte na 20 let kněze z prostřed lidstva a lidstvo se vrátí v surovost šelem, jakými bylo v po-hanstvu.«

Jest to slovo přísné, ale skutečnost tomu nasvědčuje. Byť bychom měli deset tisíc pěstounů, není úspěch takový, jako když slovo boží svou pravdou, světlem, láskou v nás působí.

Každý milovník lidu, který chce jej povznést, musí pečovat i to, aby mrav jeho zlepšil. Kterak se to však děje? Věčnými pravdami, které nás přetvořují a rodí jako syny boží.

Nebo řekněte na své dobré svědomí, které dítě jest větší radostí rodičů, zda ono, kteréž má bázeň boží, či ono, které jí pohrdá? Který čeledín jest obstojnější, zda ten, jenž miluje chrám aneb jenž se mu vyhýbá; mezi kterými manžely naléztí více lásky a věrnosti, mezi těmi, již klečí u stolu Páně aneb těmi, kteří neznají veliký dar Svátosti oltářní? Máte-li oči k vidění a uši k slyšení, poznáte, že »zbožnost jest ku všem věcem dobrá«.

Zbožnost plyne z víry — víra plyne ze slyšení slova božního. Slovo boží plyne z úst Kristových, kterýž říká nám: »Jako mne poslal Otec, tak já posílám vás. Jdouce učte všechny národy.« A toto sv. evangelium nás obrozuje, nás obnovuje v duchu a v pravdě. Proto kněz jest otcem duchovním a jako otec má být ctěn.

Dosvědčují nám tuto pravdu dějiny. Kde slovo boží svítilo a hřálo, tam kvetla ctnost, tam zrál mrav. Co bylo v minulosti, jest v přítomnosti. Sv. evangelium pravdou obrozuje nás, proto může kněz říci jako sv. Pavel: »V Kristu Ježíši já jsem vás zplodil. Není to dílem jeho jediným — ale toho, kterýž dává klasu zrát: Pavel zasel, Apollo zaléval, Bůh pak dával vzrůst.« Prosme o tu milost i pro nového duchovního správce!

Proto jest povinností kněze kázat, proto jest povinností věřících slyšet. »Kdo vás slyší, mne slyší.« A jestli sv. Ambrož dí, že by mu milejší bylo, kdyby nepřijali jej do domu, než aby když káže neslyšeli ho, co má říci kněz, kdyby měl evangelium kázati ušním hluchým neb prázdnému kostelu?

Druhá otázka jest, co hlásati? Ježíše Krista ukřižovaného? »Ne každému duchu věřte, ale zkoumejte, zdali z Boha jest,« volá sv. Jan. Tu kladu za vzor vám — křesťany japonské, kdež druhdy evangelium kázal Frant. X., jehož památku v prosinci slavíme. Na dva miliony lidí získal Ježíši. Prozřetelnost boží dopustila pronásledování, které ničilo práci Františkovu jako krupobití červencové. Kněz nesměl se ukázati v Japanu pod trestem smrti. Věřící chladli a mizeli, a nezůstali, leč duše »vroucí sloužící Pánu«. Nezhaslo světlo evangelia však docela; zůstalo přec tu a tam ukryto jako pod hromadou popela jiskra. Po dvou stech letech znovu dovoleno missionářům vstoupiti do pobřežních měst japonských a vztýčiti sv. kříž nad kostelem. Potomci těch mučedníků přicházeli s nedůvěrou, zda vskutku a pravdě jsou to missionáři Ježíšovy církve. Žádali, aby jim ukázán byl kostel. Missionáři otevřeli jej. Dí Japonci: »Zdá se nám, že máme jedno srdce s vámi, ale povězte nám, zda se apoštolové vaši nežení a nemají děti?« »Ne« — zněla odpověď, »rodinou naši jsou naši věřící a k vůli těm opustili jsme i rodiče.« Však ještě rozsuzovali potomci křesťanů vyučených od sv. Františka X. dále ve zkoumáních duchů a tážali se: »Ctíte Marii Pannu, nám sv. František X. pravil, že kdo nectí Marii Pannu, není pravověrným.« Vedli je

missionáři k oltáři Matky Páně a zde se pomodlili. Však ještě jednu otázku měli na srdci domorodí Japonci, než uznali je za své pastýře a tázali se dále: »Naši předkové slyšeli z úst Františkových, že církev má hlavu vrchní, kteráž se nazývá papež a sídlí v dalekém městě Řítmě, jest ještě nějaký a jste vy mu poddáni?« »Ovšem že ano« — dí missionáři — »právě papež nás posílá sem, abychom hlásali, co hlásal František X. a papež nynější jmenuje se Pius IX.« Japonci radostí zavýskli, jméno papežovo napsali si na lístek, tiskli jej k ústům a k čelu radostí. Když zprávu slyšel o tom Pius IX., zaslzel radostí nad věrností potomků mučedníků, kteréž zplodil v Kristu Ježíši sv. František X. Otevřeli Japonci srdce ev. a znovu vzkvétá církev sv. v Japaně.

Tak daleko příklad, nyní jeho upotřebení. Vám rovněž přichází missionář Kristův, ovšem ne po tak dlouhé přestávce. Ne třeba vám teprve zkoumati pravověrnost jeho — zda Matku Páně ctí, zda hlavě církve poddán atd. — zde ve vašem chrámě náměstek arcibiskupský přišel vám představití duchovního pastýře, kterého jste sice již znali, ale který má býti do úřadu slavně uveden. Nepřichází jako soukromý muž, jenž své náhledy hlásá, nýbrž jako úd církve katolické a sice jako kněz od biskupa pověřený, aby hlásal slovo boží, přikázání boží a cestu života.

Vdp. vikář jest svědkem pravověrnosti i oddanosti církevní nejlepší, že nese totéž evangelium, tentýž výklad apoštolský, kterýž sv. apoštolové nesli do světa, že nese učení sv. kříže, v němž bēfeme spasení.

Bůh dobrotivý žehnej jeho slovům milostí svou, aby užitek přinášela stonásobný. Přátelé, slovo boží je pravidlo života, jako jest násobilka hlavním a prvním pravidlem počtářským. Té násobilce jsme se učili z paměti jako malé děti a dle ní musíme počítati i jako dospělí, a sice pán nepán, učenec aneb neučenec, kdo počítá výtěžek ze svého obilí aneb měří tajemné cesty nebeských těl — vždy se musí řídití násobilkou. Životní násobilkou jest apoštolské vyznání víry, jemuž jsme se učili jako děti a jímž se musíme řídití jako dospělí až do posledního našeho okamžiku. Není násobilky pro různý stav rozličné, není jiný katechismus pro různou dobu a různý stav, ale Ježíš jest týž od věků až na věky. —

Věčná pravda slova božího člověka přetvořuje. Zde se stává kněz otcem osady, a má také jako otec býti ctěn.

Každý z vás, kdo otcovskou důstojnost máte, chcete také úctu míti a dovoláváte se čtvrtého přikázání. Tak může činiti i kněz. Důstojnost otcovská neztrácí úcty pro vadu neb poklesek, tak jest i s důstojností kněze, která nepřestává býti úctyhodna, jako rodiče i hříšní mají býti v úctě. Kdežto však každý se dovolává přikázání čtvrtého na omluvu svou, knězi nechť toho přiznati, a bývá srdce tak mnohého předpojato.

Kristus Pán nazval učedníky své solí země. Jest to příliš trefně přirovnání. Jest pravda a milost Páně potřebna všem jako sůl, ale ona jest právě nenáviděna od těch, kteří jí mají nejvíce

zapotřebí, těm jest solí v očích. Kněz hlásající věčné pravdy stává se podílníkem jejím: bývá v nenávisti celého světa. Často to bývá jen věrnost v povinnosti, která hněv vyvolala, často před-sudek pouhý.

Právě špatné kolo nejvíce vrzá a duše, která by měla nejvíce spravovati sebe, ta na nejpřísnější stoličce zasedá.

Přeji osadě duchovního dle srdce božího a přeji knězi osadu dle srdce Páně; vám, pak duchovní otče přeji, abyste jako otec duchovní všechny v Kristu obrodil k věčnému životu.

Má postavení kněz příliš těžké už samo sebou a pak, že mnoho jest těch, kdož rozšívají zášť, nedůvěru, a mnozí, kteří se pohoršují. Pán ovšem pravil: »Blahoslavený, kdo se nebude horšiti nade mnou.« Kdo se tak lehce pohoršuje nad služebníkem, bude se brzo pohoršovati i nad Pánem a jeho pravdou. Pán Bůh uchovej každého z nás, abychom se horšili nad Pánem svým, jeho pravdou a knězem.

Skrze něj békeme spasení, ač neuvěřili jsme nadarmo. Budiž Ježíš vaší silou, osady požeňnáním a nám všem odplatou. Amen.

Reč při svěcení kříže.

»Já jsem cesta, pravda a život.«

Sv. Jan 14, v. 6.

Krásné a chvalitebné jest osobám o vlast, národ neb o některou jenom osadu zasloužilým mužům, stavěti pomníky. Tak činili již pohané hned za prvních věků. Pomník takový připomíná okolo jdoucímu statečné činy a zásluhy a vybízí mocně k následování dobrých skutků. Oko lidské zastaví se tu na obraze neb jen na památníku, pohlží a rozpomíná se, co vše to znamená; když sám vše okolojdoucí nernůze si vysvětliti, táže se na vše při nejbližší příležitosti. Tak bývá připomínáno pomníky na války, které krutě vlast stihly, na vůdce a vojíny, kteří pro vlast život svůj věnovali a krev prolili. Nejmilejší a nejváženější pomníky jsou ale ty, které připomínají nám osoby takové, které pro národ mnoho dobrého vykonali. Krásné a chvalitebné jest to i pro potomky, kteří si tak váží předků svých.

O, kéž by jen vždy ctností a skutků jejich následovali! Pak pokračovali by v dokonalosti.

A není mi ani potřebí, abych připomínal vám mužů o naši vlast zasloužilých; vy sami znáte jména jejich a trpce nesete, když cizinec aneb odpadlík slavného jména jejich se dotkne. A spravedlivý jest trpký pocit váš; buďte vždy jen tak šlechetné myslí! — A pohleďte sem; tu postavili jste uprostřed obce své též pomník; nebude se nikdo ptáti, komu na počest, aneb který jest ten, kdo toho zasloužil. Všichni zde shromáždění znáte toto znamení — znamení sv. kříže, znáte i toho, kdo na něm zemřel.

Není mi potřeba připomínati vám křesťanům, katolíkům, že to byl jednorozený Syn boží, který v plnosti času přišel, aby spasil nás; vy sami dobře víte to. Čest a požehnání obci zdejší budiž z toho, že s takovým nákladem postavili jste zde tento památník, pro sebe i pro potomstvo tak užitečný. To nezapomenou vám synové vaši, ano ani vnuci synů vašich. Toto znamená bude o vás svědectví vydávati tak trvanlivě, jak tvrdý jest tento mramor.

Než, co všechno prospělo by vám, co pomohla by vám vzpomínka, když v zemi práchnivěti budete? Co pomohlo by vám, když byste z tohoto pomníku neměli užítku pro věčnost?

Aby se to nestalo, pohleďte na nápis, který jste tu na tom mramoru dali vyřítí! Čtete ho, kdykoli půjdete okolo tohoto kříže a nezapomínejte na něho! Co jste tu dali vyřítí, to pravil ten, který na kříži zemřel. On sám řekl: »Já jsem cesta, pravda a život.« — Ovšem, onť jest cesta; klesl hned první člověk a uchýlil se s cesty, která ho vedla k cíli, k Bohu. Dlouho a dlouho bloudilo pokolení lidské; nechci mluvit o národech pohanických, kteří ani pravého Boha neznali a stvořené věci zbožňovali; ale i lid, který sám Bůh vodil, i ten ještě nechťel poznáti pravou cestu. Až konečně přišel Syn boží, který ukázal člověku tu pravou cestu, kterou má kráčet, aby přišel tam, kam přijíti má. On sám kráčel cestou tou napřed. A nechť nemyslí nikdo, že jest to cesta růžemi posetá. »Chce-li kdo za mnou přijíti, zapři sebe sám, vezmi kříž svůj a následuj mne!« Když tedy protiventví a utrpení se vás dotkne, pohleďte sem na tento kříž, rozpomeňte se, že Syn boží nebyl bez protiventví a utrpení. »Zdaliž nemusil Kristus toho trpěti, aby vešel do slávy své,« pravil sám k učedníkům do Emaus jdoucím, po svém z mrtvých vstání. Když od zlých a nešlechetných lidí pronásledováni budete, tu jdouce okolo kříže popatřte, kterak Spasitel náš pronásledován byl — až ho přibili na dřevo kříže! A když mu zlořečili, nezlořečil, ale modlil se za nepřátely své a dobře činil těm, kteří mu protiventví činili. Ejhle, vizte tu cestu, kterou kráčel; chcete-li za ním přijíti, následujte šlépějí jeho!

Ale, ačkoli trnitá jest cesta tímto světem do nebeské vlasti, přece příjemně jest okrášlena nebeským, věčně pravdivým učením; neboť ten, kterýž je přinesl, sám o sobě říci ráčil: »Já jsem pravda.« A tu ten obraz Ukřižovaného představuje nám vtělenou pravdu. Když tedy půjdete kolem, popatřte vzhůru a rozpomeňte se, že všechno, čemu učil a nám k věření předložil, že všechno to jest pravda a zasluhuje víry naší. Od té doby, co vzešlo v Betlemě slunce spravedlnosti, nemusí člověk tápati ve tmách a nejistotě. Pohanští mudrci toužili sice po pravdě, ale nemohli přijíti k pravdě. Co v budoucím životě člověka učili, bylo velmi nejasné a často i rozumného tvora nedůstojné, takže jeden řecký mudrc sám vyznal: »Bůh sám musí přijíti a poučiti člověka.« A po čem tak toužili, toho my jsme dosáhli. Bůh sám přišel a poučil lidstvo a učení to pravdivě odevzdal církvi, aby je čisté ostříhala a každému až do skonání světa předkládala. Než bohužel, byli a jsou

mnozí, kteří této věčné pravdě nechťí věřiti, jdouce za svým slabým rozumem lidským.

Byli a jsou, kteří raději nerozumné zvíře, opici, za svého praotce považují, nežli prvního člověka rozumem a svobodnou vůlí obdařeného. Tak hluboko neklesli ani pohané. Oni věřili v život budoucí po smrti. Byli a jsou mnozí, kteří nechťejí věřiti, že má člověk nesmrtelnou duši a že jest po smrti život věčný. Ó, kam přivede takové lidi jejich nevěra! Vždyť řekla věčná pravda: »Kdo uvěří a pokřtěn bude, spasen bude; kdo neuvěří, bude zatracen.«

Vám dobře známo jest, čemu Ježíš Kristus učil; toho tedy se přidržujte a pilně v učení tom, ve sv. náboženství posloucháním slova božího se zdokonalujte!

Při pohledu na obraz Ukřižovaného opakujte sobě slova apoštolova: »Ke komu půjdeme; ty máš slova života věčného.« Ano, jedině Ježíš Kristus má slova života věčného; vždyť sám řeci ráčil: »Já jsem život.« Onť jest původce a pramen každého života. V něm a skrze něho učiněny jsou všechny věci a bez něho není nic učiněno. On dal, dává a udržuje život náš tělesný. On udílí nám zdraví, síly a potřebného pokrmu. On udílí i duši našf pravého života, obdařuje ji milostmi svými. Jako ratolest, není-li spojena s kmenem, usýchá a nemůže přináseti ovoce, tak i my, nejsme-li spojeni s Kristem, pramenem života, usýcháme, nemáme života a nemůžeme přináseti ovoce dobrých skutků. A s tímto původcem života spojití se můžeme, kdykoli nám libo, v nejsvětější Svátosti oltářní. »Kdo jí mé tělo a pije mou krev, má život věčný a já ho vzkřísím v den nejposlednější,« řekl sám božský Spasitel. A na jiném místě praví: »Já jsem vzkříšení a život, kdo věří ve mně, byť i umřel, živ bude na věky.«

Nuže, obračejte často zraky své k obrazu Ukřižovaného, neboť on jest život a dává život svým věrným.

»Já jsem cesta, pravda a život;« zajisté útěchyplná slova. Dopustí-li na nás Otec nebeský nějaké soužení, nějaké neštěstí, pohleďte na obraz Ukřižovaného. Nařídil Hospodin Mojžíšovi na poušti, když lid israelský mnoho trpěti musil od hadů jedovatých řka: Ulij hada měděného a postav na sloup a kdožkoli jsa uštknut od hada pohlédne vzhůru, bude uzdraven. Rovněž kdo žívou vírou ke Kristu vzhledají, jsouce uštknuti od hada pekelného, bývají zahojeni. Budete-li doprovázeti někoho na poslední cestě tam na hřbitov, tu jdouce okolo kříže usušte slzy; ten, který umřel na kříži, třetího dne vstal z mrtvých, — i my, dá Bůh, všichni jednou se shledáme.

Mějte vždycky sv. kříž ve vážnosti a uctivosti, a k tomu vedte také dítky své; jdouce tudy cestou posmekněte, aneb poznamenejte se sv. křížem. Vždyť víte, co řekl Kristus Pán: »Kdo by se styděl za mne před lidmi, za toho já se budu stydětí před Otcem svým, jenž jest v nebesích; kdo mne vyzná před lidmi, toho vyznám i já před Otcem nebeským.«

Již tedy na vás, drazí přátelé, obracím se, zasvěťte tento kříž trojjedinému Bohu, jemuž ho zdejší zbožná obec věnovala, aby vám byl útěchou v neštěstí, znamením lásky, základem nádeje, středem svornosti a pořádku v obci, štítem víry, předmětem chlouby a pramenem života věčného. Amen. *Vojtěch Černý.*

Promluva při svěcení obecné školy v Ouvalech.

Dle úsudku většiny dějepisců zrodil se na blízké Hostyni slavný Arnošt z Pardubic. Týž prý v Ouvalech, jako svém rodišti, založil kostel ke cti Matky boží. Poněvadž tento muž zasadil se o založení vysokých škol v Praze, tedy jak o vzdělání lidu milovný jistě také o to pečoval, aby v rodišti jeho dle tehdejších poměrů možný takový pramen věd pro sourodáky jeho se otevřel.

Než jako první kostel v Ouvalech v původní podobě se nezachoval, tak nemáme ani určitých zpráv o škole v obci této, která už v nejstarších památkách městysem se nazývá. Kolem chrámu stojí tři budovy školní, nejstarší, z níž vyšli předkové vaši, novější z r. 1884 a škola právě posvěcená. A všechny ty tři školní budovy vinou se ke kostelu, jakoby naznačovaly, jakým směrem vyučování a vychování mládeže už předkové si přáli míti a podobně i do budoucna pokračovati má.

Jenom moderní sloh toho vyžadoval, že nová škola má věž proti věži kostelní, ne aby ty dvě věže, ty dvě budovy a v nich hlásané zásady proti sobě vedly boj, ale aby se navzájem podporovaly. Na Troskách byly vlastně dva hrady s dvěma baštami a při obléhání od nepřátel obyvatelé obou hradů po laně pokrmy a náboje si posílali a tak se podporovali. Podobně mají se tyto dvě věže, tyto budovy slučovati proti společným nepřátelům, kteří na kostel a školu útok podniknouti by chtěli a skutečně podnikají.

Tato střední škola do nedávna ještě nesla nápis: »Bohu, vlasti, králi!« Nejnovější budova těch slov nemá ve štítě svém, ale ono heslo převzala, aby vychovávala mládež zbožnou, vlasteneckou a oddanou císaři a králi. Škola jakoby zozepínala náruč s jistou matronou římskou nad dětmi a pravila: »To jest můj jediný a nejdražší poklad.« Ale od slov musí postupovati ke skutkům a vychovávatí děti hodné, poslušné, ctnostné, na které by se vždycky s hrdostí a chloubou poukazovati mohlo.

Škola vede děti k Bohu, vychovává nábožensky mravně, aby nebeského učitele, onoho velikého přítele dítek, v křesťanských i občanských ctnostech následovaly, dle jeho šlechetného vzoru rodiče své ctily a poslouchaly, nejenom věkem a moudrostí, ale i milostí u Boha i u lidí prospívaly.

Škola musí vyučovati rozličným vědomostem v duchu národním, vštěpuje dětem do srdce lásku k mateřskému jazyku, aby jím nepohrdaly a za lesklé pozlátko nezaměňovaly. Odchovává děti pro rodnou vlast i mocnářství, jehož článkem i naše svatováclavská koruna jest.

»Bohu, vlasti, králi!«

A zase jenom sloh přivodil na zdejší školu několik štítů na všechny strany, ale jakoby to byly rovněž štíty obranné, které by čelily proti snahám tento účel národních škol podvrátiiti. V něm spočívá zdar, v něm prospěch, z něho blaho věčné i časné. Z takové školy odchovanci jsou hlasateli cti svých učitelů, chloubou rodičů, chloubou vlasti i národa. Amen.

A. D.

Před adorační pobožností.

Co činiti před velebnou Svátostí oltářní? Děkovati, milovati, prositi.

Hraběnka z Ferie, jedna z nejváženějších paní španělských té doby, jak vypravuje sv. Alfons z Lig.,*) ovdověla ve 42 letech a vstoupila pak v Montille do řehole sv. Kláry, kde žila pod jménem sestra Anna z Kříže. V klášteře si vyžádala, aby jí byla vykázána k obývání cella, z níž bylo viděti do kostela na oltář, v němž byla uschována nejsv. Svátost oltářní. V této celle se pak zdržovala po většín část dne i noci. Lidé však, jsouce stále stejní, jako nyní tak i tenkrát, se divili zmíněné řeholnici, jak může tolik hodin vydržeti před velebnou Svátostí oltářní, a tázali se jí, co tam pořád dělá? A zbožná řeholnice na podobné otázky odpovídala: »Chtěla bych tam býti po celou věčnost. A co před Pánem Ježíšem ve velebné Svátosti dělám? Děkuji mu, miluji ho, prosím ho.«

K tomu dokládá sv. Alfons: To jest pro tebe, milý křesťane, krásným naučením, jak se můžeš s velikým užitkem zdržovati před nejsv. Svátostí oltářní. A v tom je také obsažen přednět náš promluvy. Budemeť dnes uvažovati, jak máme před velebnou Svátostí 1. děkovati, 2. milovati, 3. prositi.

P o j e d n á n í.

Děkovati. Co bys dělal, milý křesťane, kdyby k tobě zavítal z daleké ciziny tvůj milý, blízký přibuzný, a kdyby tu dalekou cestu podnikl jenom z té příčiny, aby tě navštívil, aby si s tebou pohovořil, aby svou přítomností tě potěšil a oblažil? Jistě bys se z toho radoval a se srdcem vděčným za jeho do-

*) »Der vollkommene Christ.« Pfel. Ant. Passy, 4. vyd., Vídeň, 1868, str. 315 a n.

brotu, lásku a přátelství mu děkoval. To je tak přirozené, že o tom ani nepřemýšlíme, tím méně pak pochybujeme. A hleď, zde na oltáři dlí tvůj nejlepší přítel — ba co dím — tvůj Spasitel a Vykupitel, Ježíš Kristus, pravý Bůh a člověk. Přišel z daleké ciziny, až z nadvěždných výšin nebeských, do tohoto slzavého údolí, aby tě navštívil, potěšil a svou přítomností oblažil. A ty bys mu za tuto velikou dobrotu neděkoval? A když uvážíš, co dobrého ti již prokázal za tu dlouhou dobu, co zde na oltáři k vůli tobě přebývá, nemělo by pak tvé srdce přetékatí vděčností?

Poslyš, jak jsou vděčny P. Ježíši ve vel. Svátosti duše, které poznaly, co dobrého jim prokázal. »Před lety byly konány v Paříži sv. missie,« vypravuje jistý kazatel,*) »jichž se zúčastnila také jedna pověstná žena, která vedla velmi pohoršlivý život a byla známa jako bezbožnice a rouhačka. Co jí přivedlo k sv. missiím do kostela, zda zvědavost nebo výčitky svědomí, není známo. Ale jisto jest, že se obrátila, přijala kajcně sv. svátosti a poslouchala pak pozorně kázání o Pánu Ježíši v nejsv. Svátosti oltářní. Po kázání přišla k missionáři a prosila ho, aby směla zůstatí po celou noc v kostele. Missionáři se zdála tato žádost podivnou, a proto se ptal, proč si toho přeje. A žena odvětila: »Jsem povinna dobrému Spasiteli ve svatostánku nesmírně mnoho, jak jsem dnes v kázání slyšela. Jeho neskonalé milosrdenství mne zachovalo, neboť jinak bych už dávno byla na věky zahynula. Ve dne v noci na mne bídnou a hříšnou pamatoval, a já jsem neustále proti němu hrozně hřešila. Ráda bych tedy nyní celou noc probděla před nejsv. Svátostí, abych mu v slzách poděkovala za všechno milosrdenství.«

Podle slov Páně (Mat. 18, 7.) jsou pohoršení nutná; dějí se tedy i na naší osadě. Ale nemyslím, že byste právě vy, kteří mne posloucháte, byli podobní ženě, o níž jsem vypravoval. Než i přes to máme dosti příčin, abychom svátostnému Spasiteli děkovali za to, že jsme dosud nezahynuli. Neboť hříšníky jsme všichni bez rozdílu, a kdo by řekl, že hříchů nemá, lhářem jest dle slov sv. Jana, a pravdy není v něm.

Milovat i. Avšak nejenom děkovati máme před velebnou Svátostí, nýbrž i lásku vzbuzovati. Ze života sv. Kateřiny Sienské se vypravuje, že jednou, klečíc před velebnou Svátostí, spatřila na místě sv. hostie žhavou výheň, z níž na všechny strany šlehaly plameny božské lásky. Pozorujíc to sv. Kateřina, divila se, jak je možné, že srdce všech lidí nehoří láskou k nejsv. Svátosti. — Tato svěťice má úplně pravdu. Svátost oltářní je skutečně svátostí lásky, jak ji nazývá sv. Tomáš Aq., a jen málo lidí hoří k ní láskou, jako na př. sv. Filip Nerský. Když mu na smrtelné posteli při zaopatřování přinášel kněz Svátost oltářní, volal ve sv. zanícení: »Hleďte, láska moje! Hleďte, láska moje!« Tak máme před velebnou Svátostí volati i my nejen snad až na smrtelné posteli, nýbrž i nyní, kdykoli se před velebnou Svátostí ocitneme.

*) Filip Häusler, »Homil. listy«, roč. I., str. 250.

Ale kolik lidí to chápe? Co lidí se omlouvá: Naše srdce je chladné, bez lásky a zbožnosti před velebnou Svátostí. My nevíme, co bychom tu před oltářem svému svátostnému Spasiteli řekli. — Ale tu jest, moji drazí, pomoc velmi snadná. Vrhňte se jen do prachu k nohám Ježíšovým před oltářem a řekněte mu, co jste právě byli na svou omluvu uvedli. Řekněte mu, že máte v hlavě tmu, tak že rozum váš není schopen pořádné myšlenky, řekněte mu, že máte v srdci chlad, tak že v něm nedoutná ani jiskra lásky, opakujte mu to stále a nepřestaňte, dokud se nad vámi nesmiluje, dokud váš rozum neosvítí, dokud vaše srdce neroznítí láskou! A buďte přesvědčeni, že Spasitel vás nenechá ležeti v prachu u svých nohou, ale že vás pozdvihne, k svému srdci přivine a láskou k sobě roznlítí, třebaš by vaše srdce o tom ani nevědělo.

Prositi. Konečně máme před velebnou Svátostí oltářní prositi. Neboť bl. Jindřich Suso říkával, že Pán Ježíš spíše vyslyší modlitby těch, kteří ho navštěvují v nejsv. Svátosti, a že jim štědřeji uděluje svoje milosti. A zbožný kněz Baltazar Alvarez viděl jednou Pána Ježíše s rukama plnými milostí, jenž však neměl, komu by je rozdával, protože ho nikdo o ně neprosil. A tu se táže sv. Alfons, který to vypravuje: Proč ho neprosíš o potřebné milosti? A pokračuje dále: Pros ho, aby ti dal moc a sílu, abys statečně odpíral pokušením, abys se vystřihl hříchů, do nichž často upadáš, abys přemáhal vášně, jež tě poutají a ti brání, Bohu zcela náležitě! Pros ho, aby ti pomáhal trpělivě a klidně snášeti všecka protivenství a opovržení, aby v tvém srdci rozmnožil lásku k sobě, zvláště ale abys vždycky podroben byl jeho nejsv. vůli. Neboť není bolesti, pro niž by neměl hojivého a tišivého balsámu. Vždyť on sám řekl: »Pojďte ke mně všichni, kteří pracujete a obtíženi jste, a já vás občerstvím.« (Mat. 11, 28.) Nepochybujme o tom! U něho nalezneme útěchu v trudných a smutných, světlo v nevědomostech, radu v pochybnostech, požehnutí v práci, ulehčení v bolestech, sílu v pokušeních, radost v opovržení, pomoc v každé nouzi, neboť to všecko obsaženo jest ve slovech: »já vás občerstvím«.

Slyšeli jste, moji drazí, co může každý konati před velebnou Svátostí oltářní. Není to nic mimořádného, nic těžkého. Neboť každý může Pánu Ježíši děkovati, každý jej může milovati, každý ho může prositi. Proč bychom to nečinili? Vždyť to nic nestojí, leda jen chvilku času, kterou před svatostánkem v kostele strávíme, ale užitek je z toho veliký.

Nedejte se, moji drazí, v horlivosti a úctě k nejsv. Svátosti oltářní předstihnouti a zahanbiti od křesťanů v krajinách pohan-ských! Tak na př. píše missionář z dalekého Mongolska v Asii o křesťanech ve farnosti Si-wan-tzen mezi jiným toto: »Kostel ve farnosti je přes den stále navštěvován horlivými návštěvníky svátostného Spasitele. Přijdou děti, přijdou ženy, přijdou muži, když se vracejí z práce. Pro všechny je svatostánek místem klidu a síly.

Marně nevolá zde Spasitel: »Pojďte ke mně všichni . . .« Denně se koná v této osadě sv. požehnání; denně přicházejí věřící Pánu Ježíši děkovat za to, že mezi ně přišel a mezi nimi zůstává; denně přicházejí duše milující, aby ho ujistily, jak vroucně ho milují; denně se dostavují prosící, aby brali štědré dary z rukou svátostného Boha.*) — Šťastná to osada tam v Mongolsku v Asii! A u nás, uprostřed vzdělané Evropy? Nechci ani vzpomínati! Každou neděli a zasvěcený svátek se u nás koná sv. požehnání, ale kolik lidí se ho zúčastní? Snadno by je spočítal. Je pak divu, že tak málo požehnání mezi námi? — Hledte to, moji drazí, napraviti, a začněte hned dnes! Třebas byste měli sebe více práce, věnujte aspoň chvílku času velebné Svátosti oltářní a modlete se tu sami za sebe, modlete se za své domácí, modlete se za celou naši osadu, za naši vlast, celou katolickou církev, a vězte, že kdo se modlí, činí pro svět více než kdo bojuje. Je-li ve světě stále hůře, je to odtud, že se více bojuje než se modlí. Kdybychom mohli nahlédnouti v taje Boha a dějin, trnuli bychom nad účinky modlitby i v čistě světských a lidských záležitostech.**) Teprve poslední soud ukáže, kdo vykonal více pro obrácení světa a odvrácení hněvu božího, zda ten, kdo se modlil, nebo ten, kdo bojoval. A v ten den budou také hojně odměněny všechny chvíle, jež jste před velebnou Svátostí oltářní prožili. Amen.

Venkovský farář.

*) »Škola božského srdce Páně«, ročník 46., 1912, str. 12. a 13.

**) Donoso Cortes ve »Škole božského srdce Páně«, ročník 1912, strana 13.

LISTY VĚDECKÉ.

O křesťanské spravedlnosti.

Díl druhý.

(Díl první viz »Rádce Duchovní« ročník IX. a X.)

Dle různých pramenů napsal Jan Nep. Jos. Holý, O. Praem., farář v Holišově.

Čiň dobré!

Otázka 794. Dobré jest, co sesrovnává s vůlí boží, totiž dobré skutky a snaha po křesťanské spravedlnosti.

1. Vypravuj podobenství o fíkovém stromu.

Člověk, jenž měl fíkový strom, jest Bůh. Fíkový strom jsi ty. Vinice jest církev sv. Bůh tě postavil jako fíkový strom do církve své, i žádá od tebe nejen abys zlého se varoval, nýbrž abys též přinesl ovoce, abys činil dobré. Nepostačí tedy ke křesťanské spravedlnosti, abychom se jen zlého varovali, nýbrž jest i nutno, abychom dobré činili. Proto obsahuje učení o křesťanské spravedlnosti dva díly; první k vám volá: »Varuj se zlého!«, druhý volá: »Čiň dobré!«

Že jest nutno i dobré konati, učí nás Kristus podobenstvím o fíkovém stromu: »Všeliký strom, kterýž nenese dobrého ovoce, bude vyfat a na oheň uvržen« (Mat. 7, 19. a 21.): »Ne každý, kdož mi říká: »Pane, pane« vejde do království nebeského, ale kdo činí vůli Otce mého, kterýž jest v nebesích, ten vejde do království nebeského«. Kdybys měl služebníka, který by tě neokrádal, nečinil ti násilí, ale zanedbával by práci, pro kterou jsi ho najal, zdali bys ho nezapudil? Není-liž dosti zlé, když nečiní, co jest jeho povinností? Právě tak jedná křesťan, který nečiní sice nic zlého, ale také nic dobrého, již dosti špatně a nepřijde do království nebeského; neboť nebe jest odměnou za vykonanou práci. Kdo však nepracoval, nemůže si odměnu slibovati. Ptej se sama sebe, zdali jsi činil dobré, nepřinesl-li jsi dosud ovoce,

obrat se k vinaři, k milosrdnému Spasiteli, aby se za tebe u Otce svého přimluvil a ještě čas k polepšení ti vyprosil, příslib však také, že času toho řádně užiješ a dobré konati budeš.

2. Slyšeli jste slova Spasitelova: »Kdo činí vůli Otce mého . . . , ten vejde do království nebeského.« To jest to ovoce, které Bůh od vás žádá: činiti vůli boží. Proto právě chválí Písmo sv. Zachariáše a Alžbětu jako spravedlivé, protože chodili bez úhony ve všech přikázáních Páně.

Absolon vědomě a svévolně zapudil otce svého Davida z Jerusalema, učinil něco, co se protíví zákonu božím, vůli boží, přestoupil čtvrté přikázání boží, dopustil se tím zlého. Proč to bylo zlé? Protože se to protívilo vůli boží.

Král Šalomoun seděl na trůnu v překrásném sále, obklopen knížaty židovského národa. Tu přišla matka jeho Bethsabe. Král ihned vstal, šel jí vstříc, uklonil se před ní, dal přinésti druhý trůn a posadil ji na pravici. Tak plnil Šalomoun čtvrté přikázání boží; tak činil dobré, neboť činil to, co se srovnává s vůlí boží. Kdo činí, co se srovnává s vůlí boží, ten činí dobré. Dobré jest tedy to, co se srovnává s vůlí boží.

V prvním přikázání poroučí Bůh, bychom v něho věřili, doufali, ho milovali a jemu se klaněli. Kdo se dle toho řídí, činí, co srovnává se s vůlí boží, t. j. dobré. Kdo v Boha nevěří, nedoufá, ho nemiluje, jemu se neklaní, činí to, co se protíví vůli boží, t. j. zlé. Kdo uctívá jméno boží, činí to, co se srovnává s vůlí boží, t. j. dobré. Kdo jméno boží zneuctívá, činí to, co se protíví vůli boží, t. j. zlé.

Tak podobně ve všech přikázáních.

Vše, co jest tak, jak to Bůh chce, jest dobré. Když jsou myšlenky, jak je Bůh chce, jest to dobré; jsou-li žádosti tak, jak je Bůh chce, je to dobré, jsou-li slova, skutky tak, jak je Bůh chce, je to dobré; zkrátka: Činíme-li to, co Bůh přikazuje, a nečiníme-li to, co Bůh zakazuje, jest to dobré, neboť se to srovnává s vůlí boží.

Tak jest vůle boží pravidlem, normou mravně dobrého a zlého. Hledají neznabozi tuto normu v rozličných věcech — viz rozličné filosofické soustavy ethické — ale jediná pravá norma mravně dobrého a zlého jest: vůle boží. Co se s ní srovnává, je dobré, co se jí protíví, je zlé.

3. Dobré skutky.

Milosrdný Samaritán nemocného obmyl, pečlivě o něho se staral. Učinil něco dobrého, dobrý skutek. Tak i ty konáš dobrý skutek, když daruješ chudému dítěti chléb neb šat.

Sv. Jan Křtitel napomínal lidi: »Čiňte pokání«, a hle lidé se polepšili, činili pokání. Sv. Jan nečinil nic, jen mluvil, napomínal; byl to také dobrý skutek. Nejen tedy když něco dobrého konáme, nýbrž i když něco dobrého mluvíme, jest to dobrý skutek. Tak i ty konáš dobrý skutek, když chybnějšího spolužáka napomínáš, aby se polepšil.

Když máš velikou touhu, abys nejen ty, nýbrž i jiní Boha rádně ctili, chválili a velebili, když žádáš něco dobrého, když máš dobrou, svatou žádost, jest to dobrý skutek. Když při pohledu na chrám boží si myslíš: »Jak dobrotivý jest Bůh!«, myslil jsi něco dobrého, jest to nábožná myšlenka a ta jest také dobrý skutek. Vůbec dobrý skutek je vše, co myslíme, žádáme, mluvíme a konáme tak, jak to Bůh chce.

Kdo Boha upřímně miluje, ten také zajisté bude činiti, co Bůh chce, dobré skutky. Vše, čemu se při náboženství učíme, vzbuzuje v nás vždy větší lásku k Bohu. Čím dále, tím lépe poznáváme lásku boží k nám, že jest Bůh dobro vši naší lásky nejhodnější. Proto miluj Boha vždy více, snaž se mu vždy více zalíbiti, a nejvíce se mu zalíbíš, když budeš konati to, co se srovnává s vůlí boží; čiň dobré, konej dobré skutky!

Co se srovnává s vůlí boží? Dobré skutky.

4. Snaha po křesťanské dokonalosti.

V kázání na hoře napomíná nás Pán Ježíš: »Buďtež dokonalí, jakož i Otec váš na nebesích dokonalý jest.« Jediný jest úplně dokonalý, totiž Bůh. My lidé jsme chybám podrobeni, ale máme se snažiti, abychom byli Bohu podobní, bychom smýšleli, mluvili, jednali jako Bůh. Abychom pak mohli dokonalost boží lépe pozorovati a podle ní se řídit, poslal nám Bůh svého Syna jednorozeného. Višel se, stal se člověkem ve všem nám podobným — vyjímaje hřích. Dítě vidí matku modliti se — a modlí se také; almužnu dáváti — chce činiti podobně. Matka dává dítěti příklad — dítě se řídí podle tohoto příkladu. Také Pán Ježíš nám dával po celý život příklad, jak máme mysliti, mluvíti, jednati. Sám nás také povzbuzuje, abychom se dle něho řídili, říká: »Příklad zajisté dal jsem vám, abyste, jakož jsem já učinil vám, tak i vy činili.« Bohatému mládenci pak pravil: »Pojď a následuj mne!« Kristus nás povzbuzuje, abychom po příkladu jeho činili, následovali ho.

Jsme jeho učedníky, křesťany. On jest nejdokonalejší, právě tak dokonalý jako Bůh Otec. Máme se snažiti proto, abychom byli jemu, svému vzoru, učiteli podobní. Čím lépe se dle něho říditi, ho následovati budeme, tím lepšími, dokonalejšími křesťany budeme. Takovou snahu po křesťanské dokonalosti máme míti, to jest dobré, to Bůh chce, to se srovnává s vůlí boží. S vůlí boží se tedy srovnává snaha po křesťanské dokonalosti. Dříve jsme řekli: dobré skutky, nyní pravíme: touha po křesťanské dokonalosti. Co jest tedy dobré? Celé.

Pamatujte si dobře slova Kristova: Buďte dokonalí . . . Příklad zajisté . . . Pojď a následuj mne! I vám dal Kristus krásný příklad v mládí svém, jak jste se učili o dvanáctiletém Ježíši v chrámě. (Otázka 134.) Tím vás poučil, jak rádi máte navštěvovati chrám Páně, jak rádi tam máte prodlévati, jak máte věkem. moudrostí a milostí prospívati před Bohem a lidmi, jak máte býti rodičům poddání, jak je máte poslouchati, jim pomáhati při práci,

Snažte se Pána Ježíše vždy lépe poznávat i a vždy lépe a horlivěji následovat. To jest dobré, to má Bůh rád. Pak i o tobě bude moci říci: Toto dítě je mi milé, v něm mám své zalíbení.

Otázka 795. Schopnosti a ochotnosti konati dobré nabýváme křesťanskou ctností.

Karel by rád uměl hrát na housle. Pan učitel mu dává již delší čas hodiny, ale Karlovi to nejde, pan učitel již pravil: »Vše je marné, nemá k tomu schopnosti.« Ve škole vykládá pan učitel všem žákům stejně, a přece někteří to umějí výborně, jiní méně dobře, někteří neprospívají. V čem vězí příčina? Někteří mají výborné, jiní méně dobré, jiní skrovné schopnosti. A ty schopnosti jsou dary boží, které Bůh udělil člověku již při narození. Proto říkají lidé: Komu není shůry dáno, v lékárně nekoupí. Má-li člověk tedy prospívati v učení, ve hře na housle, v malířství, básnictví atd., třeba je, aby měl k tomu vlohy, schopnosti.

Než schopnosti samy ještě také nepostačí, aby kdo skutečně prospíval, jest k tomu třeba ještě něčeho jiného. Ve škole jest žák, který dosud špatně prospíval. Pan učitel dává otázku, celá třída udiveně se dívá, nikdo nedovede na ni odpověděti, jen ten žák se hlásí, odpovídá a to zcela správně, pan učitel se na něho podívá a praví: »Hochu, ty by ses mohl učiti, máš k tomu schopnosti, ale dosud jsi nechtěl, byl jsi leaivý, nebyl jsi ochotný se učiti.« — Možná, že jste slyšeli i o dospělých lidech: Ten to mohl přivésti daleko, ale nechtěl, scházela mu ochotnost v mládí, nyní toho lituje. Takový člověk podobá se služebníku, který obdrženu od Pána hřivnu zakopal. Má-li člověk v učení, v hudbě atd. prospívati, třeba mu k tomu nejen schopnosti, nýbrž i ochotnosti.

Rovněž tak tomu jest i tehdy, má-li činiti dobré tak, jak se to srovnává s vůlí boží. Sv. Pavel před svým obrácením pronásledoval křesťany, činil něco, co se protivilo vůli boží. Avšak když mu Ježíš na cestě do Damašku na jeho bludnou cestu ukázal, když mu udal, co má činiti, co se srovnává s vůlí boží, když sv. Pavel přijal křest, hle, dostalo se mu tím i schopnosti i ochotnosti činiti dobré. Mnoho dobrého vykonal, že se jeho skutkům až podnes divíme, ale doznává: »Milostí boží jsem, co jsem.« To, že tak mnoho dobrého vykonal, to byl dar boží, který při znovuzrození, při křtu sv. s milostí boží byl vlit, tento dar učinil ho schopným a ochotným činiti dobré. Tento dar nazýváme křesťanskou ctností. Schopnosti a ochotnosti činiti dobré nabyli sv. Pavel křesťanskou ctností. Avšak nejen on, nýbrž i každý křesťan, my všichni, proto dří katechismus: Schopnosti a ochotnosti činiti dobré nazýváme křesťanskou ctností.

I tobě dal Bůh tento dar na křtu sv., používej ho dobře, jest to hřivna, s kterou máš pracovati, které nemáš zakopat. I ty chceš jednou slyšeti slova Kristova: »Nuže, služebníče věrný, protože jsi byl nad málem věrný, nad mnohým tě ustanovím, vejdi

do radosti Pána svého!« Chceš-li je slyšeti, musíš býti skutečně věrný, působiti věrně s tím, co ti Bůh udělil. Udělil-li ti Bůh pět hřiven, nepohrdej tím, kterému Bůh udělil dvě neb jen jednu hřivnu; udělil-li ti Bůh jen jednu hřivnu, nehleď závistivým okem na toho, který obdržel více než ty. Pán neodměnil služebníky dle toho, kolik každý dostal, nýbrž dle toho, jak s nimi kdo pracoval; ti, kteří obdrželi pět hřiven a dvě, pracovali stejně, každý vyzískal ještě jednou tolik, stejně pracovali, stejně byli odměněni. Budeš-li právě tak s jednou hřivnou pracovati, jako druhý se dvěma, jako třetí s pěti, budete všichni stejně odměněni.

A. O křesťanské ctnosti.¹

Otázka 796. Křesťanská ctnost je nadpřirozený, od Boha vlitý dar, který nás činí trvale schopnými a ochotnými činiti dobré.

Řekli jsme o Karlovi, že neměl schopnosti učiti se na housle. Kdo chce prospívati, musí míti ochotnost a schopnost. Ne každý má tuto schopnost a ochotnost, nemá-li jich, nemůže za to, dar ten mu nebyl od narození, od přirození dán. Kdo má tuto schopnost a ochotnost, má Bohu za tento dar děkovati, jest to dar přirozený.

Když má křesťan činiti dobré, potřebuje k tomu také schopnosti a ochotnosti, ale tento dar nepřináleží k přirozenosti lidské, bez něho může člověk býti člověkem, tento dar povznáší ho nad lidskou přirozenost, jest to dar nadpřirozený. Slyšeli jste, jak sv. Pavel praví: »Milostí boží jsem, co jsem.« Tento dar nám Bůh s milostí svou do nitra, do srdce našeho vlévá, jest to tedy nadpřirozený, od Boha vlitý dar.

Divoký strom přináší jen trpké ovoce; má-li přináseti dobrá jablka nebo hrušky, třeba jej zušlechtiti. Jakmile je zušlechtěn, jest trvale schopným a ochotným přináseti ovoce; netřeba každoročně znova jej zušlechtiti.

Divokému stromu podobá se nekřesťan, hříšník, každý, kdo nemá posvěcující milosti boží. Koná sice také snad dobré skutky, ale ovoce to je trpké, před Bohem nemá ceny. Má-li to býti ovoce skutečně dobré, cenné, má-li míti před Bohem cenu, třeba taký strom zušlechtiti posvěcující milostí boží. Jakmile je člověk takto zušlechtěn, jest trvale schopným a ochotným činiti dobré. Proto praví katechismus: Křesťanská ctnost . . .

Otázka 797. Křesťanská ctnost se nazývá nadpřirozeným, od Boha vlitým darem, protože nám není už od přirozenosti přistvořena, nýbrž se nám teprve při našem ospravedlnění od Boha uděluje, takofka vlévá.

Slyšeli jste o Karlovi, že neměl schopnosti k hudbě, že taková schopnost a ochotnost jest dar člověku od Boha udělený. Takové dary jako schopnosti k učení, k hudbě, k malířství, jsou člověku už od přirozenosti přistvořeny, malé dítě v kolébce už tyto dary má, avšak tyto dary v něm ještě dřímají, až lety více

a více se probouzejí. Takové dary, které jsou už člověku od přirozenosti přistvořeny, nazýváme dary přirozené.

Tak i mnohý člověk jest už od přirozenosti nakloněn k tichosti, poslušnosti, štědrosti, šlechetnosti atd. Proto shledáváme, že i pohané stkvěli se takovými ctnostmi. To však nebyly ctnosti křesťanské, byly to jen ctnosti přirozené.

Můžeme tedy rozeznávat ctnosti přirozené a nadpřirozené, čili křesťanské. Sv. Pavel, jak jsme viděli, obdržel tento dar, který ho učinil trvale schopným a ochotným činiti dobré, při svém ospravedlnění, když ho Kristus obrátil a posvětil. Před tímto ospravedlněním neměl tohoto daru, nebyl mu od přirozenosti přistvořen, nýbrž byl mu teprve při jeho ospravedlnění od Boha udělen, takofka vlit. Proto pravíme: křesťanská ctnost . . .

Všimněte si ještě také dobře, že se praví: činí nás trvale schopným . . . Neboť není ctnostný ten, který jen jednou nebo dvakrát něco dobrého činí, nýbrž třeba, aby stále, trvale, za všech okolností dobré činil. Právě křesťanská ctnost činí nás trvale schopnými a ochotnými činiti dobré.

Tento dar nám Bůh uděluje, takofka vlévá při našem ospravedlnění, t. j. s posvěcující milostí boží. Po prvé dostává člověk tento dar na křtu sv., když bylo malé dítě pokřtěno, má tento dar už i v kolébce, avšak dřímá v něm ještě, teprve lety víc a více se probouzí.

Dokud člověk není pokřtěn, jest jako planý, divoký strom; může sice nésti ovoce, avšak jen trpké, bezcenné, může konati skutky jen přirozeně dobré. Tak člověk nepokřtěný, na př. pohan, může býti také štědrý, dobré konati, avšak toto dobré jest trpké, před Bohem bezcenné, jen přirozeně dobré.

Přijde-li však k takému stromu štěpař a vštípl-li do něho řádný roub, štěp, stává se strom trvale schopným a ochotným stále dobré ovoce přinášeti, nejen pro jeden rok, nýbrž stále, trvale. Tak dřívě planý strom, člověk narozený, se zušlechťuje roubem, křesťní vodou, milostí posvěcující a tím se stává schopným a ochotným činiti dobré (Srv. otázku 520., zvláště odst. 3., a otázku 832.)

Než bohužel, tuto mizu posvěcující milosti může křesťan — pro svobodu vůle — těžkým hříchem ztratiti, pak jest stromem suchým — nemůže přinášeti ovoce. Suchý strom již se obyčejně nikdy nezazelená, není již k ničemu, než aby byl podřat. Tak by i každý křesťan, který po křtu svatém těžce hřešil, zasloužil, aby zůstal suchým na vždy, aby byl podřat a na oheň uvržen. Avšak milosrdný Bůh zachází jinak s člověkem než se stromem. Dokud člověk je na světě, při životě, dotud jest pořád ještě naděje, že opět nabude miloty posvěcující milosti, že se opět zazelená, rozkvetne a i chutné ovoce přinese. To se stává při ospravedlnění ve svátosti pokání. Tu mu opět uděluje, takofka vlévá Bůh nadpřirozený dar, který ho činí opět trvale schopným a ochotným činiti dobré.

U hříšníka, jenž je v těžkém hříchu, nemůže tedy o křesťanské ctnosti býti ani řeči.

Slyšeli jste, že můžeme rozěrnávati ctnosti přirozené a nadpřirozené. Přirozenou ctnost má ten, kdo má taký dar už od přirozenosti přistvořený, který má již od přirozenosti náklonnost k štědrosti, poslušnosti, který činí to dobré, co za dobré svým rozumem poznal, co jen z přirozených sil, bez milosti pomáhající stále chce a vynasnažuje se činiti dobré. Vše je při tom přirozené; tato ctnost vychází z přirozenosti, z přirozeného poznávání, z přirozených sil, z přirozených pohnutek; činí to, ne aby se zalíbil Bohu. Protože je při ní vše přirozené, nemůže si zasloužiti odměny nadpřirozené v nebesích.

Když však křesťan, nacházející se ve stavu posvěcující milosti, s pomocí milosti pomáhající trvale chce a vynasnažuje se vsí mocí činiti dobré, co jest Bohu milé, jest to ctnost nadpřirozená, křesťanská. Také křesťan chce a trvale činí dobré, o němž mu víra praví, že se to Bohu líbí, chce a činí to trvale s pomocí milosti pomáhající a to za tím úmyslem, aby se Bohu líbil. Při této ctnosti je vše nadpřirozené: milost posvěcující, nadpřirozené poznání dobra skrze víru, nadpřirozená je síla, s kterou je činí, totiž milost pomáhající, též i úmysl je nadpřirozený, který ke konání dobra vybízí a pobádá. Na př. ctnostný křesťan dává almužnu, poněvadž z víry skrze zjevení požívá, že jest to dobré, dává jí s pomocí milosti pomáhající a z úmyslu, by se Bohu zalíbil.

Jsou lidé, kteří praví: i bez křesťanské víry může býti člověk pořádný, poctivý, ctnostný. Ti velice bloudí. Taci lidé mohou ovšem činiti mnohé dobré, řádné, starati se o své dítky, dávatí almužnu, mluvití pravdu atd. Jsou to jen přirozené ctnosti, pozlátko. křesťanská ctnost to není, a ta jediná dodává člověku cenu před Bohem. Jejich ctnost má s pravou ctností jen zdání společné, jako pozlátko podobně jako pravé zlato se třpytí, ale ceny pravého zlata nemá. Křesťanská ctnost jest nadpřirozená, protože síla k ní jest nám dána s posvěcující milostí boží a jen k tomu směřuje, co jest Bohu milé.

Otázka 798. Křesťanskou ctností uděluje se nám sice schopnost a ochotnost ke konání dobrého; ale zručnost a obratnost v konání dobrého musíme sobě teprve zjednati věrným spolupůsobením s milostí boží a vytrvalým cvičením v něm.

Sv. Pavel nabyl schopnosti a ochotnosti ke konání dobrého při svém ospravedlnění, ale tím nenabyl ještě zručnosti a obratnosti tak, aby snadno, lehce, zručně a obratně dobré činil. Sám musil bojovati proti tělesným svým žádostem. Nejen on, nýbrž i všichni svatí musili bojovati, musili s milostí boží, která jim byla udělena, věrně spolupůsobiti a vytrvale se cvičiti v dobrém, a jen tím způsobem, věrným spolupůsobením s milostí boží a vy-

trvalým cvičením v dobrém zjednali si teprve zručnost a obratnost v konání dobrého.

Zvláště na počátku obrácení, ale i dále staví se člověku v konání dobrého překážky v cestu, jsou to překážky vnitřní, zlé žádosti v člověku, jsou to i překážky zevnější, na př. když lidé jiní takým člověkem pohrdají nebo ho i pronásledují.

Když se loď nachází na moři, jak často jest tu třeba, aby se plavci vši silou namáhali, chtějí-li loď přivésti k žádoucímu cíli. Tak i člověk se musí namáhati, pracovati, s milostí boží spolupůsobiti, neustáti, nýbrž vytrvale se cvičiti v konání dobrého.

I člověk, byť i měl výborné vlohy, schopnosti k hudbě, malířství, umění, musí si zjednati zručnost a obratnost v tomto umění cvikem, musí se namáhati, cvičiti, vytrvati, vytrvale se cvičiti.

Cena křesťanské ctnosti.

Řekové vyprávějí, že rek Herakles našel na rozcestí dvě osoby ženské, různě oblečené — nepravost a ctnost. Nepravost mu lichotila a slibovala mu mnoho rozkoší a radostí. Ctnost mu vážně poukazovala na námahu a utrpení, která ho potkají, když ji bude následovati, ale ukázala mu také odměnu, která ho za všecko namáhání a utrpení očekává. Herakles rozhodl se pro ctnost.

Skutečně nepravost, hřích vypadá vábně a hledí nás do svých tenat zapřísti jako pavouk obět svou, ale krátká jest rozkoš, radost, hřích, nepravost neštěstí přináší jak jednotlivému člověku, tak i celému národu, a právem dí Písmo sv.: »Hřích nešťastné činí národy. Ctnost naproti tomu je vážná, žádá od nás obětí, námahy, avšak veliké jest její požehnání.«

Ctnost nás činí již zde na zemi v pravdě šťastnými. Nejkrásnějších radostí dočkáme se ze ctnosti zvláště na sklonku svého života. Jakých radostí zakusil na př. sv. Pavel na sklonku svého života, jak nám o tom vypráví v druhém listě k Tim. (4, 7.) Ctnost má v zápětí dobré následky též pro zdraví, čest a blahobyt člověka; naopak hřích má zlé následky i pro zdraví i pro čest i pro blahobyt člověka. Ctnost též osvěcuje rozum náš a vede nás k tomu, že lépe pochopujeme učení Kristovo. Sám Kristus nás ujišťuje (Jan 7. 17.): »Bude-li kdo chtítí vůli jeho (Boha) konati, pozná v učení (Kristově), zdali z Boha jest.«

Ctností získáváme si věčné blaženosti. Ctnost nás činí v pravdě bohatými a slavnými před Bohem, Bohu milými. Pozemské statky mohou rez a mol zkaziti, zloději vykopati a ukrásti, ctnost však jest statek, který věčně trvá. (Mat 6. 20.) Pravé bohatství nejsou pozemské statky, nýbrž ctnosti. Čestné úřady, urozený rod a jiné podobné cti nejsou trvalé a nečiní nás slavnými před Bohem, ctnost však nám připravuje věčnou slávu, věčnou blaženost.

Ctnost nás činí Bohu podobnými. Bůh jest štědrý, milosrdný atd.; budeme-li také takovými, budeme Bohu podobni. Máme

tedy častěji uvažovati o vlastnostech božích a vynasnažovati se podle nich se říditi: »Budte dokonalí, jako Otec váš v nebesích dokonalý jest!«

Ctnost nás činí i přátele boží, když nás činí Bohu podobnými. Neboť přátelství vyplývá z podobnosti osob. Proto praví Kristus: (Mat. 12, 50.): »Kdožbykoli činil vůli Otce mého, jenž jest v nebesích: tenť jest bratr můj, i sestra (má) i matka.«

Ctnost nám dodává také krásy před Bohem. Krása tělesná jest klamná a marnivá. Největší a nejkrásnější krása je ctnost. (Sv. Aug.) Tato krása není nyní našim zrakům viditelná, ale jednou celá se nám objeví. Jako krásu stromů v zimě nevidíme, avšak na jaře objevují se nám stromy v celé své krásě, tak i dokud trvá zima našeho putování zde na zemi, nevidíme dokonale krásu ctnosti, objeví se nám však v celém jasu, až nastane jaro, až budeme probuzeni k novému životu.

Jenom ctnost nás činí pravými křesťany. Křesťan bez ctnosti jest jako ořech bez jádra, studně bez vody, strom bez ovoce. »Nikdo nemůže se zváti křesťanem, když nepěstuje ctnosti Kristovy, jak může.« (Sv. Cypr.)

Když vidíme, jaké ceny nám křesťanská ctnost dodává, budeme hleděti si zjednati zručnost a obratnost v konání dobrého, a těch sobě zjednáme, když budeme věrně spolupůsobiti s milostí boží a vytrvale se cvičiti v dobrém.

Otázka 799. Křesťanské ctnosti se rozdělují na božské a mravné ctnosti.

Křesťanská ctnost jest, jak jsme řekli, nadpřirozený, od Boha vlitý dar, který nás činí trvale schopnými a ochotnými činiti dobré.

Tato schopnost a ochotnost konati dobré jeví se při rozličných přikázáních, která nám poroučí konati dobré, rozličným způsobem, a proto jsou také rozličné křesťanské ctnosti.

Jako jsme poznali rozličné druhy hříchů, které měly jistá znamení společná, tak poznáme také rozličné druhy ctností, které mají také některé vlastnosti společné. Tak víra, naděje a láska mají společnou vlastnost, že Bůh sám jest bezprostřední předmět a pohnutka těchto ctností, jak se tomu lépe naučíme při otázce 804. Proto se víra, naděje a láska nazývají božské ctnosti. Jsou božské ctnosti.

Všecky ostatní ctnosti mimo víru, naději a lásku mají tu vlastnost společnou, že přede vším naše mravy Bohu milými činí, proto se jmenují mravné ctnosti. Více o tom při otázce 809.

Křesťanské ctnosti se tedy rozdělují na božské a mravné ctnosti. Víra, naděje a láska jsou božské ctnosti, všechny ostatní ctnosti jsou mravné ctnosti.

Některé z těchto ctností chválí i světáci, jako štědrost, opatrnost; jiné ctnosti dělají světáci směšnými, jako pokoru, tichost. Na takových lidech nám nesmí záležeti, musíme hleděti, nikoli

abychom se jim zalíbili, nýbrž Bohu. A tu je třeba, abychom konali všechny křesťanské ctnosti.

Bůh praví skrze sv. Jakuba (2, 10. »Kdokoli by celý zákon zachoval, ale přestoupil by v jediném, učiněn jest viněn všemi.« Právě tak by nebyl v pravdě ctnostným, kdo by některé, ano i všechny mimo jednu konal a tu jednu nikoli, nepostačí mu to. Komu jedna ctnost schází, není v pravdě ctnostný. Tu a tam nějaká květina na spustošeném poli nečiní ještě zahradu; tu a tam nějaký dobrý skutek při životě jinak lhostejném nečiní ještě člověka v pravdě ctnostným. »Jedna ctnost bez druhé není ctností, nebo jen nedokonalou ctností. Všechny ctnosti před Stvořitelem podporují se tak, že se ve svém spojením vzájemně posilují, poněvadž jedna ctnost bez druhé buď není ctností neb jen malou ctností. Nebo opustí-li čistota pokoru nebo zřídí-li se pokora čistoty, co může buď pyšná čistota nebo poskvrněná pokora prospěti před původcem čistoty a pokory?« (sv. Řeh. Vel.) »Jako mnoho větví stromu z jednoho kořene vychází, tak povstává mnoho ctností z jedné lásky. Žádná ctnost však se nemůže Bohu líbiti, nezůstane-li v kořenu lásky.« (Papež Řeh.) Proto nás napomíná sv. Pavel: »Nade všecko mějte lásku!« Tomu se naučil od svého učitele Ježíše Krista, který přikázání lásky za největší přikázání prohlásil. Nuže cvičte se ve všech ctnostech, nevyjmejte ani jednu, ale nade všecko mějte lásku!

1. O božských ctnostech.

Otázka 800. Božské ctnosti jsou: víra, naděje a láska.

O víře, naději a o lásce jsme se již učili, ano důkladně, neboť právě tři první části katechismu jednají o nich, první o víře, druhá o naději, třetí o lásce. (Srv. o tom mou stať: Rádce duch. VII. 127—131: Úvod do nového katechismu). Protože jsou tyto ctnosti pro život křesťanský tak důležité, právě proto nás katechismus důkladně poučuje a celé první tři části jim věnuje. Tyto tři božské ctnosti jmenuje sv. Pavel společně (I. Kor.): »Nyní pak zůstávají víra, naděje a láska, tyto tři; ale větší z nich je láska.«

Víru, naději a lásku měli a dokazovali v St. Z. všichni sv. patriarchové (Abraham, Isák, Jakub), proroci (Mojžíš, Eliáš, Daniel), lidé nábožní (Job, Tobías), v N. Z. Maria, Josef, apoštolové, všichni svatí a světice církve katolické. Uvedu vám jen příklad patrona země české sv. Víta (15, 16.). Narodil se z rodičů pohanských, ale chůva a pěstounka jeho sv. Krescencia a manžel její sv. Modest vstúpili záhy v srdce jeho víru Kristovu, kterouž ochotně přijal a neohroženě vyznával jak před svým otcem, tak i před vladařem Valeriánem, ano i před samým císařem Diokleciánem, z lásky k Bohu snášel mnohá muka s největší trpělivostí a podstoupil bolestnou smrt, koje se nadějí na věčnou blaženost, již se mu také v nebesích dostalo.

Byl dítětem jako vy, následujte ho v oněch božských ctnostech, které mu bránu nebeskou otevřely.

a) Sv. Vít je vám příkladem pevné, živé víry. Vy jste tak šťastni, že jste se narodili z rodičů křesťanských, že jste hned na křtu sv. obdrželi ctnost víry, že jste byli ve víře křesťanské záhy již vyučeni, jak od rodičů, tak i ve škole a v chrámu Páně. Děkujte Bohu za toto štěstí, za tuto milost a držte se pevně Boha, v něhož jste uvěřili.

b) Příklad sv. Víta povzbuzuje nás dále k naději. Upevněte se v naději, že Bůh dá vám síly a statečnosti, byste své povinnosti věrně mohli plnit a nad nepřáteli svého spasení zvítězili.

c) Sv. Vít pobízí také k lásce, vroucí, horlivé lásce. Milujte Boha Otce, ukazujte mu lásku svou tím, že budete věrně zachovávat jeho přikázání. Milujte Syna božského, který za nás na kříži umřel, abychom i my hříchu umřeli a pokání činili. Milujte Ducha sv., který lásku rozlévá v srdce vaše; prostě ho za milost jeho a snažte se s ním horlivě spolupůsobiti. Z lásky k Bohu milujte i své bližní i sebe, jakož nám Syn boží přikázal, abychom se vespolek milovali. Tak následujte sv. Víta ve víře, naději a lásce.

• Krásně opěvá tři božské ctnosti básník Fr. Čelakovský:

At si jak chce moře zmlátá
člun našeho života,
ať ho stíhá bouře lítá,
živlů vzteklá mrákota:
zjasňujce černé noci,
ve třihvězdi tajné moci
nad námi se vznášejí:
víra, láska s nadějí.

Tyto tři božské ctnosti se nám vlévají již při křtu sv. a zůstávají v křesťanu, dokud jest ve stavu posvěcující milosti boží. Pokud člověk nepřišel do rozumu, takofka v něm spí, nemůže ještě mysliti a proto také nemůže Bohu říci, že v něho věří, doufá a ho miluje. Teprve když přišel do rozumu, může jich upotřebiti, může je vzbuzovati.

Každý člověk nemůže býti virtuosem, slavným malířem. Ale všichni můžeme býti virtuosy ve víře, naději a lásce, neboť nám na křtu sv. bylo dáno k tomu nadání, i jest jen třeba, abychom tuto hřivnu nezahrabávali, nýbrž máme se v nich cvičiti a tak si zjednáme v nich zručnost a obratnost.

Když se díváme na řadu, jak po sobě následují, vidíme, že jest víra na prvním místě; neboť kdo nevěří, nemůže také doufati a milovati. Víra jest kořenem, základem naděje a lásky. Jako květina nemůže růsti a kvésti bez kořenů, tak nemůže v Boha doufati a tím méně ho milovati, kdo v něho nevěří. Po víře ná-

sleduje naděje; ta jest jako kmen, který z kořene víry vyrůstá. Ukazuje ti, že toho dosáhnouti můžeš, v co věříš, a srdce se cítí tím pohnuto, aby také po něm toužilo a ho milovalo. Láska jest korunou kořene a kmenu. Jedna z nich slouží druhé za podklad, tak, že, kdo má lásku, nutně má víru a naději. Může někdo věřiti, aniž by doufal a miloval; může doufati, aniž by miloval, avšak nikoli aniž by věřil; ale může milovati jen ten, kdo věří a doufá. Komu víra schází, tomu scházejí všechny tři božské ctnosti, všechny má, kdo lásku má.

Jakou cenu mají tyto tři božské ctnosti? Největší cenu má láska, proto sv. Pavel říká, že jest láska větší než víra a naděje. Má největší cenu, protože kdo má lásku, má i víru a naději, protože nás také dokonaleji s Bohem spojuje než víra a naděje, protože všem ostatním ctnostem teprve ceny a záslužnosti dodává. Víra a naděje nechávají Boha stále ještě v zahalení a v dálce, víra se Bohu pravdomluvnému podrobuje, naděje k němu z hlubokosti žádostivě pohlíží, láska však se k Bohu povznáší a takorůzka ho objímá a s ním se spojuje tak, že může říci se snoubenkou v písni Salomounově: »Nalezla jsem toho, jehož miluje duše má, uchopila jsem ho, aniž ho pustím.« (3, 4.) Neboť co jest láska jiného, než nejvšelejší spojení milujícího a milovaného, než spojení člověka s Bohem, proto sv. Jan říká: »Kdo v lásce zůstává, v Bohu zůstává a Bůh v něm.« Žádná jiná ctnost nepřistupuje tak blízko k Bohu jako láska, a proto jest láska největší mezi ctnostmi. A nejen to, nýbrž každá jiná ctnost potřebuje lásky, má-li obdržeti zásluhu a odměnu, jak to vyslovil sv. Pavel nepředstírně slovy: »Kdybych jazyky lidskými mluvil i andělskými, a neměl bych lásky, byl bych jako měď zvučící nebo zvonec znějící . . . Kdybych měl všecku víru tak, že bych hory přenášel, lásky pak kdybych neměl, nic nejsem.« (I Kor. 13, 1, 2.) Co dáme za to, abychom si tento poklad zachovali a rozmnožili? Tisíce světů, tisíce životů kdybychom za ní dali, nebylo by to nic proti ní. Jak rád proto zvoláš: »Všechny rozkoše života svého rád obětuji, abych měl jenom tebe, ó Bože, ty jediný jsi mi dražší, užitečnější, sladší než všechno ostatní.«

Díváme-li se na trvá ní božských ctností, mohou všechny rozmnoženy, ale také všechny ztraceny býti. Když se rozmnožují, posiluje nebo zvyšuje se ochotnost věřiti, doufati, milovati. Již sv. apoštolové prosili Pána Ježíše: »Pane, přidej nám víry!« (Luk. 17, 5.) Podle příkladu jejich modlíme se též, by Bůh naší víru rozmnožil (»Bože rozmnož víru mou!«), by naši naději posilňoval (»Bože, posilni naději mou«), by naši lásku rozněcoval (»tu ve mně, ó Bože, vždy více a více rozněcuj!«). Tři božské ctnosti rozmnožují se vším, čím se milost posvěcující rozmnožuje, sv. svátostmi a dobrými skutky. Posvěcující milost jest jako podstata nového, nadpřirozeného života, tři božské ctnosti jsou jako síly, jimiž se podstata nového života doplňuje.

Jako se rozmnožují síly, když náš život, naše podstata se siluje, tak se také posilují tři božské ctnosti, když se milost po-

svěčující rozmnožuje. Jak posvěčující milost, tak i tři božské ctnosti lze ztratiti. Posvěčující milost ztrácíme těžkým hříchem. S posvěčující milostí ztrácí člověk sice lásku, nikoli však vždy víru a naději. Jak by tomu mohlo býti jinak, když nás láska s Bohem spojuje, těžký hřích však nás od něho odlučuje? Když jest člověk od Boha odloučen, nemůže míti lásky.

Když sv. Pavel mluví o tak silné víře, že by mohla hory přenášeti, a přece praví, že může býti bez lásky, následuje z toho, že člověk víru neztrácí každým těžkým hříchem, nýbrž jen takým hříchem, který jest pravý opak víry, na př. nevěrou. Totéž platí o naději, kterou ztrácí člověk, když se poddá zoufalství. Jaká jest dobrota boží, která nás, když jsme těžce hřešili, nezabavuje všech božských ctností, nýbrž nám ještě víru a naději nechává, poněvadž jsou tyto ctnosti počátkem našeho pokání, to by bylo znesnadněno a často i znemožněno, kdybychom i víru i naději ztratili.

Když by se nám zdálo, že víra a naděje dle trvání mají přednost před láskou, platí jen v pozemském životě. Obrátíme-li oči své k nadpozemskému životu, shledáme, že jen láska stále trvati bude. Víra, která zde byla poutníku světlem v temnostech tohoto života, promění se v blažené patření. Co jsme zde věřili, spatříme tam jasně. Nejen však viděti, ale i požívatí toho budeme, a proto přestane i naděje. Má, co očekávala. Láska jediná stále potrvá.

Tři božské ctnosti se takto vyobrazují: víra křížem, neboť křesťanskou víru nám přinesl ukřižovaný Spasitel; naděje se vyobrazuje kotvou: sv. Pavel v listě k židům (6, 19.) nazývá naději pevnou a jistou kotvou, námořníci mírají železnou kotvu, kterou při bouři do moře spouštějí, a ta celou loď pevně drží, aby nazmar nepřišla — v bouři vezdejšího života udržuje nás naděje, abychom si nezoufali a nazmar nepřišli; láska se vyznačuje planoucím srdcem neb i sv. hostií. Kristus nám právě v nej-světější Svátosti oltářní podal největší důkaz lásky, i chce, abychom i jemu lásku láskou spláceli a srdce své mu věnovali.

Otázka 801. Křesťanská víra je nadpřirozená, od Boha vlitá ctnost, kterou pro boží pravdomluvnost všecko za pravdu máme, co Bůh zjevil a skrze církev katolickou k věření předkládá.

O svaté Otílii se vypravuje, že byla dříve slepá, že však nabyla zraku v okamžiku, kdy byla pokřtěna od sv. Erharda, biskupa fezenského. Co se zde stalo tělesně, toho se nám dostalo duševně na křtu sv. Naše duše, která byla až dosud slepá pro tajemství boží, byla najednou obdařena světlem pravé víry. Rozum náš sice může nějaké známosti o Bohu dosáhnouti, avšak tato známost nemůže býti úplná a jasná. Úplné, jasné, jisté známosti o Bohu nabýváme vírou. Ta se nám na křtu sv. zároveň s milostí posvěčující uděluje, vlévá, je tedy víra ctnost od Boha vlitá. Tím udáváme p r a m e n naší víry, sám Bůh nám ji daruje, v naši duši takofka vlévá. Nikoli přirozeností, nikoli okem rozumu jí

nabýváme, nýbrž nadpřirozeným působením božím. Je tedy víra nadpřirozená, od Boha vlitá ctnost.

O křesťanské víře jakožto základu veškerého života křesťanského učili jsme se hned na počátku katechismu.

Otázka 6. nás poučuje: Křesťansky věřiti jest všecko za pravdu míti, co Bůh zjevil a skrze církev katolickou k věření předkládá. Tím se naznačuje, co máme věřiti, čili předmět naší víry. Předmět naší víry je tedy zjevení boží, jak je nám církev katolická (učící) k věření předkládá. Je tedy křesťanská víra nadpřirozená, od Boha vlitá ctnost, kterou všecko za pravdu máme, co Bůh zjevil a skrze církev katolickou k věření předkládá.

Otázka 7. poučila nás o tom, proč musíme míti za pravdu všecko, co Bůh zjevil. Protože je Bůh pravda sama. Tím se naznačuje, proč máme věřiti, čili pohnutka naší víry. Pohnutkou naší víry je tedy Bůh sám, nejvyšší pravdomluvný: otázka 57. Bůh je nejvyšší pravdomluvný, znamená: vše, co Bůh mluví, je pravda. Pohnutka naší víry je tedy pravdomluvnost boží, my všecko, co Bůh zjevil a skrze církev katolickou k věření předkládá, máme za pravdu pro boží pravdomluvnost.

Víra je tedy nadpřirozená, od Boha vlitá ctnost, kterou pro boží pravdomluvnost všecko za pravdu máme, co Bůh zjevil a skrze církev katolickou k věření předkládá.

V těchto slovech katechismu je tedy obsažen:

1. pramen naší víry (nadpřirozená, od Boha vlitá ctnost),
2. pohnutka naší víry (pravdomluvnost boží),
3. předmět naší víry (zjevení boží, skrze církev katolickou nám k věření předkládané).

Křesťanská víra jest pro nás světlem: rozšiřuje světlo v nejdůležitějších otázkách našeho života, které ani nejmoudřejší mužové, postavení mimo křesťanství, bezpečně rozluštití nedovedou. Sv. Augustin sám vyznává, jak ho Bůh z temnoty k pravému světlu přivedl, a volá: »Přilíš pozdě jsem tě poznal, ale díky tobě, že jsi mne osvětlil, že tebe i sebe poznávám.«

Víra jest však také pro nás útechem. Jak potěšila Joba v soužení víra: »Bůh dal, Bůh vzal.« Útěchy té postrádá nevěrec v životě, ale zvláště při smrti, kdežto věřící křesťan zvláště tu není bez útěchy. Proto važ si své víry, hleď si ji zachovati, za žádnou pozemskou cenu ji neprodávej. Žádný poklad, žádná koruna na zemi nemá takovou cenu.

Otázka 802. Křesťanská naděje jest nadpřirozená, od Boha vlitá ctnost, kterou pro boží všemohoucnost, dobrotu a věrnost s pevnou důvěrou očekáváme všecko, co nám Bůh pro zásluhy Ježíše Krista slíbil.

Při křtu sv. klévá nám Bůh do duše nejen víru, nýbrž i naději. Naděje je také nadpřirozená, od Boha vlitá ctnost. I její pramen spočívá v Bohu.

O křesťanské naději jedná druhá část našeho katechismu. Viz otázky 254. a 255. P ř e d m ě t e m naší naděje je tedy všechno, co nám Bůh pro zásluhy Ježíše Krista slíbil, totiž věčná blaženost a prostředky, kterými bychom jí dosáhli. Křesťanská naděje je tedy nadpřirozená, od Boha vlitá ctnost, kterou s pevnou důvěrou očekáváme všechno, co nám Bůh pro zásluhy Ježíše Krista slíbil.

Vypravuje se o sv. Bernardu, jak ho ďábel chtěl svést k malomyslnosti, pravil mu: »Bernarde, ty doufáš v nebe, ty, tak bídné stvoření? Kde pak jsou tvé zásluhy pro tak velikou radost a slávu?« Sv. Bernard odpověděl: »Pravda jest, že jsem pro nebe zcela nehodný, že sám ze sebe nikdy si je nemohu zasloužit; ale přes to doufám v nebe, doufám ve věčnou blaženost nebeského království, protože to Ježíš Kristus pro mne zasloužil.« Jak důvěrná a pokorná to odpověď! Sám ze sebe nedoufá v nic, p a m ě t l i v je své slabosti a nehodnosti, místo svých zásluh ukazuje na zásluhy Ježíše Krista. Očekávejme i my všechno důvěrně pro zásluhy Ježíše Krista!

Máme-li od někoho s pevnou důvěrou očekávat, co nám slíbil, třeba nám vědět, zdali nám to dáti může, chce a zdali také slibu dostojí. Od Boha můžeme s pevnou důvěrou očekávat vše, neboť nám to dáti může — jesti všemohoucí (otázka 52.), — dáti chce — jesti nejvyšší dobrotivý (otázka 55.), ale také dostojí slibu — jesti věrný (otázka 57.) Doufáme od Boha všechno, protože jest všemohoucí, nejvyšší dobrotivý a věrný, a proto splnití může a chce, co nám slíbil. (Otázka 256.)

P o h n u t k o u naší naděje je tedy boží všemohoucnost, dobrota a věrnost. Proto můžeme říci: Křesťanská naděje je nadpřirozená, od Boha vlitá ctnost, kterou pro boží všemohoucnost, dobrotu a věrnost s pevnou důvěrou očekáváme všechno, co nám Bůh pro zásluhy Ježíše Krista slíbil.

V těchto slovech jest zase obsažen :

1. pramen naší naděje (nadpřirozená, od Boha vlitá ctnost),
2. pohnutka naší naděje (boží všemohoucnost, dobrota a věrnost),
3. předmět naší naděje (všecko, co nám Bůh pro zásluhy Ježíše Krista slíbil).

Písmo sv. nás často povzbuzuje doufat v Boha, zvláště v knize žalmů. David ve všech nebezpečích a svízelech doufal v Boha, o cudné Susanně rovněž vypravuje Písmo sv. (Dan. 13. 35.), že její srdce mělo důvěru v Boha. Až dosud pravdivými osvědčila se slova (Sir. 2, 11.), že nebude zahanben, kdo v Boha doufá. Byť i nám zde na zemi bylo vše odňato, byť bychom byli v moři slz, přece nám svítá naděje, že jednou v nebi Boha viděti budeme, že nám tam Bůh stokrát odplatí za všechno, co nám zde na zemi bylo vzato.

Otázka 803. Křesťanská láska jest nadpřirozená, od Boha vlitá ctnost, kterou Boha pro jeho ne-

konečnou dokonalost a dobrotu nade všecko, sebe pak a bližního pro Boha milujeme.

Při křtu sv., jakož i při každém ospravedlnění vlévá nám Bůh s milostí posvěcující nejen víru a naději, nýbrž i lásku. Jest tedy křesťanská naděje také nadpřirozená, od Boha vlitá ctnost. I její pramen spočívá v Bohu.

Znáte již největší a první přikázání: Milovati budeš Boha . . .
Otázka 342.

Máme tedy milovati Boha, sebe a bližního, Boha pro něho samého, sebe a bližního pro Boha. Boha máme milovati z celého srdce svého atd., čili kratčeji: nade všecko. Křesťansky milovati jest . . . Otázka 327. Tím jsme naznačili, koho máme milovati čili předmět křesťanské lásky.

Křesťanská láska jest tedy nadpřirozená, od Boha vlitá ctnost, kterou Boha pro něho samého, sebe pak a bližního pro Boha milujeme.

Při tom jsme již také řekli, proč máme milovati, čili naznačili jsme pohnutku křesťanské lásky, máme milovati Boha, sebe a bližního pro Boha. Bůh sám jest pohnutkou naší lásky.

Otázka 328. poučuje nás, co jest to Boha pro něho samého milovati. I otázka 332. nám to v paměť vštěpuje: Abychom . . . V odstavci 1. vidíme boží dobrotu, v odstavci 2. jeho nekonečnou dokonalost. Milujeme tedy Boha pro jeho nekonečnou dokonalost a dobrotu. Můžeme nyní čísti celý text: Křesťanská láska . . .

Ve slovech těch jest opět obsažen:

1. pramen křesťanské lásky (nadpřirozená, od Boha vlitá ctnost),
2. předmět křesťanské lásky (Bůh, my sami a bližní),
3. pohnutka křesťanské lásky (Bůh, jeho nekonečná dokonalost a dobrota).

Křesťanská láska je mezi všemi ctnostmi nejkrásnější, nej přesnější a nejnutnější. První ctnosti jsou božské ctnosti, a mezi nimi je dle slov sv. Pavla láska nej přednější. Neboť víra pohlíží na Boha jako na nejvyšší pravdu, které se podrobuje ve všem, co Bůh zjevil; naděje pohlíží na Boha jako na nejvyšší dobro, kterého ve věčné blaženosti dosáhnouti očekává; láska však Boha takofka již teď dosahuje, až ho konečně úplně dosáhne na věčnosti. Ani víra, ani naděje nás s Bohem nespojuje tak jako láska, praví Kristus (Jan 14. 21.): »Kdo miluje mne, milován bude od Otce mého, i jáť budu jej milovati.« Co člověk miluje, tím také jest. Kdo špínu miluje, špína jest, kdo Boha miluje, takofka božským se stává. Proto také dle lásky poznávají se učedníci Kristovi.

Ani víra, ani naděje nerozeznávají spravedlivé od nespravedlivých, hříšníky od svatých, přátele boží od jeho nepřátele, neboť věřiti a doufati mohou obojí: jenom láska je od sebe rozlišuje.

Víra a naděje pomínou, láska však na věky potrvá. Co jsme věřili, na to budeme patřiti; co jsme doufali, toho budeme

požívati; ale láska nikdy nezmizí, bude naší rozkoší po celou věčnost.

Ale láska je také nejnütnější ctnost. Bez lásky není žádná ctnost, aspoň není záslužná pro život věčný. Proto sv. Bernard praví: »Čistota bez lásky je lampa bez oleje; odstraň olej, a lampa nesvítí; odstraň lásku, a čistota se nebude líbiti.«

Láska nejen každou ctnost oplodňuje, nýbrž také v život uvádí.

Kde láska, tam nemůže zůstat srdce prázdným a neplodným, nýbrž tam nutně vše pučí a květ za květem vyráží, jako na jaře slunce vše oživuje. Tu se vyvíjí rozmanitost barev, rostlin, život plný radosti a plodnosti, že se oko nemůže dosti na to nadvívat. Tak i láska plodí bohatství a množství ctností, které sv. Pavel líčí slovy (I. Kor. 13. 4—7): »Láska je trpělivá . . .«

Ale láska plodí také zásluhy a rozmnožuje je. Přirozené potřeby, jako jídlo, spánek, odpočinek nejsou samy sebou ani dobré ani zlé, tedy bez zásluhy. Přistoupí-li však k nim láska, obětujeme-li je v dobrém úmyslu Bohu, stávají se Bohu milými a záslužnými. Víme, že těm, kteří Boha milují, vše k dobru prospívá (Řím. 8. 28). Magdalena měla velikou lásku, proto jí bylo mnoho odpuštěno a skutky její měly velikou cenu. Láskou můžeme vše dohoniti, jako lotr na pravici láskou ráje si vydobyl.

Proto miluj Boha nade všechno, z lásky k němu zoškliví si hřích, zvláště těžký, který by tě o lásku připravil, ukazuj lásku svou tím, že budeš zachovávat přikázání boží a církevní. Miluj také svého bližního, pamatuj na slova Kristova: »Po tom všichni poznají, že jste moji učedníci, budete-li míti lásku jedni ke druhým.« Pamatuj si slova sv. apoštola Jana: »Dítky, milujte se ve spolek . . . jestli jste jen toho dobře ostříhali, dostít jest«. (Bibl. děj N. Z. Příklad.)

Otázka 804. Proč se jmenují víra, naděje a láska »božské« ctnosti?

Víra, naděje a láska jmenují se božské ctnosti, protože Bůh sám jest bezprostřední předmět a pohnutka těchto ctností.

Otázka 805. Co znamená: Bůh sám jest bezprostřední předmět božských ctností?

Bůh sám jest bezprostřední předmět božských ctností znamená: Božskou ctností víry v Boha samého věříme, božskou ctností naděje v Boha samého doufáme, božskou ctností lásky Boha samého milujeme.

Otázka 806: Co znamená: Bůh sám jest bezprostřední pohnutka božských ctností?

Bůh sám jest bezprostřední pohnutka božských ctností znamená: Boží pravdomluvnost nás pobádá, abychom Bohu věřili; boží všemohoucnost, dobrota a věrnost, bychom v něho doufali; nekonečná boží dokonalost a dobrota, bychom jej milovali.

Při všem, co konáme, při každém činu, třeba dbáti toho, co činíme a proč to činíme; na př. při víře, co věříme a proč věříme.

To, co činíme, to, kam nás čin směřuje, nazýváme předmět činu, tak jest to, co věříme, předmět naší víry. Příčina však, proč něco činíme, to co nás pobádá, abychom to činili, jest pohnutka činu našeho; tak jest pohnutka naší víry pravdomlupnost boží.

Jak předmět, tak i pohnutka mohou býti bezprostřední nebo prostřední. Je-li mezi nimi ještě nějaký prostředek, jsou prostřední; není-li nic, žádný prostředek mezi nimi, jsou bezprostřední.

Předmět naší víry jest Bůh, neboť v Boha věříme; předmět naší naděje jest Bůh, neboť v něho doufáme; předmět naší lásky jest Bůh, neboť jej milujeme. Bůh jest tedy předmět naší víry, naděje a lásky. Byť i nebyl jediný předmět těchto ctností, jest aspoň nejpřednější jejich předmět. Neboť nevěříme toliko v Boha a v jeho dokonalosti, věříme i v jiné pravdy, tak na př. v nesmrtnost duše, těla vzkříšení; nedoufáme pouze v Boha, nýbrž pevně a důvěrně očekáváme od něho také všecko, co nám pro zásluhy Ježíše Krista slíbil, věčnou blaženost totiž, jakož i prostředky, kterými bychom jí dosáhli; nemilujeme pouze Boha, ale i sebe a bližního. Nejpřednější a nejvzácnější předmět naší víry, naděje a lásky jest však Bůh. A to směřují tyto ctnosti k Bohu bezprostředně čili v první řadě. Jiné, mravné ctnosti na př. opatrnost, statečnost nemají Boha za předmět nejprve, bezprostředně, nýbrž jen v dalším spojení čili prostředně. Neboť nejprve chceme bližnímu dáti, co jsme mu povinni (spravedlnost), nebo naše nedovolené náklonnosti krotiti (mírnost); v druhé řadě teprve jimi k Bohu, jakožto poslednímu cíli směřujeme.*) Bůh jest tedy předmět a to bezprostřední předmět víry, naděje a lásky, proto je nazýváme božské ctnosti. Jmenují se božské ctnosti, protože jest Bůh jejich bezprostřední předmět. Rovněž je tím vyložena otázka 805.

Bůh však jest také pohnutka těchto ctností. Věříme v Boha pro něho samého, pro jeho pravdomlupnost, protože Bůh promluvil, jenž jest pravda sama a nemůže se ani mýliti, ani klamati; doufáme v Boha, protože Bůh všemohoucí, nejvyšší dobrotivý a věrný, nám něco slíbil; milujeme jej pro něho samého, protože jest nekonečně dokonalý a dobrotivý, sebe a bližního milujeme pro Boha. Protože pak věříme pro boží pravdomlupnost, čili protože nás jeho pravdomlupnost pobádá, bychom Bohu věřili; protože doufáme pro boží všemohoucnost, dobrotu a věrnost, čili protože nás tyto vlastnosti boží, čili Bůh sám pobádá, bychom v něho doufali, protože milujeme pro Boha, čili protože jeho nekonečná dokonalost a dobrota čili Bůh sám nás pobádá, bychom

*) Jinak jest tomu u víry, naděje a lásky: bezprostředně, v první řadě jest Bůh předmět naší víry, naděje a lásky, neboť v Boha věříme, v něho doufáme, jej milujeme.

jej milovali, říkáme, že jest Bůh bezprostřední pohnutka víry, naděje a lásky. Otázka 806.

A protože Bůh sám jest bezprostřední pohnutka těchto ctností, jmenují se »božské« ctnosti. Dříve jsme řekli, že se jmenují »božské« ctnosti, protože Bůh sám je jejich bezprostřední předmět, nyní k tomu dodáváme, že se tak jmenují i protože Bůh sám jest jejich bezprostřední pohnutka, řekneme tedy dohromady: Víra, naděje a láska jmenují se »božské« ctnosti, protože Bůh sám jest bezprostřední předmět a pohnutka těchto ctností. Otázka 804.

Otázka 807. »Vzbuzovati« tři božské ctnosti znamená Pána Boha ujišťovati, že v něho věříme, v něho doufáme, jej milujeme, a proč tak činíme.

Když chcete spicímu člověku říci něco důležitého, vzbudíte ho. Člověk měl by vlastně stále na Boha myslet, stále mu říkat, jej ujišťovati, že v něho věří, doufá a jej miluje. Ale pro různá zaměstnání nemůže tak stále činit; když tak nečiní, tyto ctnosti v něm jaksi dřímají. Když pak si vzpomene a Bohu řekne, ho ujišťuje, že v něho věří, doufá, jej miluje a zároveň ho ujišťuje, proč v něho věří, v něho doufá, jej miluje, říkáme, že vzbuzuje tři božské ctnosti. Otázka 807.

Pěkně o tom píše v »Rádci duchovním«, ročníku III., str. 624 d. Klement Markrab, ke které katechesi zde odkazují.

Ve přídatku našeho katechismu str. 204 d) nalézáme takové vzbuzení tří božských ctností. Pokaždé můžeme tím získati odpustků 7 let a 7 quadragen, ale můžeme tyto ctnosti k získání odpustků vzbuditi také jinými slovy, kratěji, neboť odpustky tyto nejsou vázány na určitá slova.

Ve vzbuzení víry můžeme rozeznávati tři části. V první ujišťujeme Boha, že v něho věříme, ve druhé ujišťujeme Boha, proč v něho věříme, ve třetí prosíme Boha, by naši víru rozmnožil. První část jest nejdelší. Obsahuje i hlavní pravdy, ve které věříme, srovnej otázku 39. První část: Počátek až . . . velí. Druhá část: Tomu . . . oklamána. Třetí: zakončení.

Ve vzbuzení naděje jsou rovněž tyto části: V první části je také obsaženo vše, co od Boha očekáváme. První část: počátek až . . . až dosáhl. Druhá část: doufám . . . milosrdný. Třetí část: Bože, posilni naději mou!

Ve vzbuzení lásky jsou opět tři části. V první ujišťujeme Boha, že ho milujeme: počátek až . . . nade všechno. Ve druhé ujišťujeme Boha, proč ho milujeme: protože jsi . . . dobrotivý. Ve třetí prosíme Boha, abychom jej mohli dokonale milovati a aby rozněcoval naši lásku: Žádám . . . rozněcuj. — Ke vzbuzení lásky jest ještě přidáno také vzbuzení lítosti, zvláště dokonalé: Ježto . . . Ježíše Krista. Amen.

Otázka 808. Víru, naději a lásku jsme povinni vzbuzovati.

1. jakmile ve svatém náboženství dostatečně vycvičeni jsme;
2. častěji v životě, zvláště v těžkém pokušení proti těmto ctnostem;

3. v nebezpečí života a v hodinu smrti.

Když uzdravil Pán Ježíš slepého od narození (článek 47. N. Z.), ptal se ho, když mu vstříc přišel: »Věříš-li ty v Syna božského?« Chtěl, aby ho ujistil, že v něho věří. Tak i Bůh od nás požaduje, abychom ho svou vírou, nadějí a láskou ujišťovali, čili abychom víru, naději a lásku vzbuzovali.

Co od nás Bůh požaduje, jsme povinni činiti. Jsme tedy povinni víru, naději a lásku vzbuzovati. Ale kdy?

1. Bůh vlévá tu božské ctnosti již při křtu sv. v srdce malých dítek, ale dřímají delší dobu v těchto srdcích. Aby se probudily, učí se dítky sv. náboženství a v něm se cvičí. Jakmile dítky tyto tři ctnosti dostatečně poznali, jsou povinny je vzbuditi. Jsme tedy povinni tyto tři božské ctnosti vzbuditi, jakmile ve sv. náboženství dostatečně vycvičeni jsme, čili na počátku našeho rozumného života.

2. Ale nejen na počátku našeho duševního života, ale i častěji v životě jsme povinni tyto ctnosti vzbuzovati. Skoro v každém umění a v každé vědě může se člověk vyučiti; ale v důležitější vědě, totiž ve sv. náboženství ve třech božských ctnostech ani nejpobožnější a nejučenější křesťan se nikdy nevyučí; proto se má křesťan v nich často cvičiti. Tak se v nich u nás při službách božích, zvláště v postních nedělních cvičíme a je vzbuzujeme. Jsme povinni tedy tyto tři božské ctnosti vzbuzovati častěji v životě.

Za našich dnů lehce se může přihoditi, že křesťan slyší nebo čte věci proti sv. víře i přichází v pokušení, pochybovati u víře nebo i ztratiti víru; takové pokušení je těžké pokušení. Když lékař vidí, že dítě požilo jed a že jest v nebezpečí, že umře, chce je zachrániti a dá mu protijed. Tak když jsme v těžkém pokušení proti víře a nebezpečí jest, že bychom mohli u víře škodu utrpěti, jsme povinni Boha ujistiti, že v něho věříme, čili jsme povinni víru vzbuditi. Kdy? Zvláště v těžkém pokušení proti víře.

Leckdy Bůh sesílá na nás utrpení, a někdy tak těžké, že se o nás pokouší zoufalství, že bychom si zoufali a tak naděje se vzdali. Nalézáme se tu v těžkém postavení proti naději. Co máme činiti? Máme ujistiti Boha, že v něho doufáme a proč v něho doufáme, čili jsme povinni vzbuditi naději. Kdy? Zvláště v těžkém pokušení proti naději.

Ale leckdy také zkouší Bůh naši lásku, jako zkoušel Abraham, zdali více miluje Boha či syna svého Izáka. Ale také jsme někdy v pokušení a to těžkém pokušení bližního svého nenáviděti, zvláště když nám ublížil a nevděkem nám naši dobrotu odplatil. Co máme činiti? Tu jsme povinni vzbuditi lásku. Kdy? Zvláště v těžkém pokušení proti lásce.

Zvláště kdy máme vzbuzovati víru? V těžkém pokušení proti víře. Zvláště kdy máme vzbuzovati naději? V těžkém pokušení proti naději. Zvláště kdy máme vzbuzovati lásky? V těžkém pokušení proti lásce. Můžeme říci dohromady: Jsme povinni vzbuzovati víru, naději a lásku častěji v životě, zvláště v těžkém pokušení proti víře, naději a lásce, čili proti těmto ctnostem.

3. Nejen na začátku našeho duševního, křesťanského života, nejen častěji v životě, ale i na konci našeho života jsme povinni vzbuzovati tři božské ctnosti. Neboť na konci nejvíce záleží. Kdo nevytrvá až do konce, nebude spasen. Proto jsme povinni vzbuzovati tři božské ctnosti, když se octneme v nebezpečství života a v hodinu smrti. Celé nacvič!

Všichni svatí stali se dokonalými ve víře, naději a lásce, i my se máme snažiti, v tom se jim podobati, v těchto ctnostech se cvičiti, je častěji vzbuzovati.

Máme je častěji vzbuzovati.

A. Proč?

a) Pro jejich vznešenost,

α) neboť jsou to nejvznešenější ctnosti, neboť

1. Bůh sám jest jejich bezprostřední předmět a

2. Bůh sám jest jejich bezprostřední pohnutka;

β) jsou to také nejdůležitější ctnosti, neboť nadpřirozená cena všech ostatních ctností na nich závisí.

b) Pro jejich užitečnost,

α) přispívají více ke cti boží než ostatní ctnosti,

β) nejen samy jsou velice záslužné pro nás a rozmnožují milost posvěcující a zásluhy, nýbrž i všem ostatním ctnostem a dobrým skutkům, které z nich vyplývají, zcela zvláštních zásluh dodávají.

B. Jak?

a) Co se týče vzbuzení těchto ctností.

Toto vzbuzení může býti:

α) výslovné, když ústně nebo v myšlenkách ujišťujeme, že věříme, doufáme a milujeme a proč tak činíme. Můžeme tak učiniti kratěji nebo déle, vlastními slovy nebo cizími slovy (katechismu, modlitební knihy). Doporučí se určitou formulí naučiti se z paměti;

β) vztahné, na př. při děláních kříže, při mši sv., zvláště při pozdvihování, při kázání, při přijímání sv. svátostí, modlitbě.

b) Co se týče vzbuzování:

α) nejen když je to povinnost,

β) nýbrž i jinak dobrovolně a ochotně, na př.

1. v neděli, když se v kostele vzbuzují,

2. každý den při ranní modlitbě.

2. O mravných ctnostech.

Otázka 809. Všechny ctnosti křesťanské mimo tři božské ctnosti jmenujeme ctnosti »mravné« proto, že především naše mravy Bohu milými činí.

S božskými ctnostmi spojeny jsou všeliké jiné ctnosti křesťanské, buď od nich berou počátek, nebo se jimi zdokonalují: a proto křesťan s vírou, nadějí a láskou nabývá také způsobilosti ke všemu, co ke křesťanské spravedlnosti náleží.

Víra, naděje a láska mají za bezprostřední předmět a pohnutku Boha, jmenují se proto ctnosti božské. Mimo Boha jest však ještě mnoho bytostí, mnoho stvoření. Tato stvoření jsou pro nás prostředky, abychom dosáhli svého cíle, věčné blaženosti. Když prostředků k dosažení našeho posledního cíle užíváme tak, jako těchto stvoření, tu se naše mravy Bohu líbí. Mravy vyrozumíváme veškeré smýšlení a jednání lidské. Kdo dobře podle zákona se chová, jest mravný: kdo proti zákonu smýšlí a jedná, jest nemravný.

Zákony jsou dvojí: totiž lidské čili světské a božské čili křesťanské. Proto jsou také dvojí mravy: světské a křesťanské.

Mravy světské se řídí dle zákonů a obyčejů světských, jsou rozdílné dle věků, národů, na př. uctivost, zdvořilost, vládnost.

Mravy křesťanské spravují se dle zákonů víry křesťanské, jako dobročinnost, pokora, tichost atd.

Všechny ostatní křesťanské ctnosti mimo víru, naději a lásku činí naše mravy Bohu milými, proto se jmenují »mravné« ctnosti.

Na křtu svatém byla vůle naše učiněna schopna a ochotna konati mravně dobré; avšak zručnosti v tom nabýváme jenom častým opakováním dobrých skutků a přemáháním zlých náklonností. Tak nabýváme zručnosti, snadnosti, dovednosti v tom, abychom své veškeré chování, své mravy bohumile zařídili, vždy právě tu ctnost konali, kterou právě v tom čase konati máme. Jako častým cvikem v psaní, v mluvení třeba cizí řeči, v mechanických pracích atd. konečně zručnosti a dovednosti nabýváme, tak nabýváme častým cvikem dobrých skutků, na př. štědrosti, střídmosti atd. konečně jakési zručnosti v těchto skutečích: nejen nalézáme zalíbení v tom, co se nám s počátku protivilo, nýbrž konáme je též bez zvláštních obtíží a s lehkostí.

Každá křesťanská ctnost musí býti nadpřirozená, musí spočívat na nadpřirozených pohnutkách, základech a musí se konati pomocí milosti boží.

Otázka 810. Zvláště si máme pamatovati tyto mravné ctnosti:

1. Čtvero hlavních ctností,
2. ctnosti, které jsou protivou sedmera hlavních hříchů,

3. ctnosti, které Ježíš Kristus ve svém kázání na hoře zvláště velebil,

4. ctnosti, které se nám v evangeliu zvláště přikazují.

Některé ctnosti nám již přirozenost sama doporučuje; totiž 4 hlavní ctnosti a 7 ctností, které jsou protivou sedmera hlavních hříchů; jiné ctnosti nám doporučuje Ježíš Kristus a to některé v kázání na hoře: osmero blahoslavenství, jiné na rozličných místech v evangeliu: šest zvláštních ctností.

Otázka 811. Čtyři hlavní ctnosti jsou:

1. Opatrnost, 2. spravedlnost, 3. statečnost, 4. mírnost.

Prorok Elizeus viděl, kterak Bůh Eliáše u vichru na ohnivém voze s ohnivými koňmi do nebe vzal. (St. Z. čl. 67.) My máme tentýž cíl, i my máme přijít do nebe. Na této cestě máme čtyři ctnosti jako kola u vozu proroka Eliáše: jsou to opatrnost, spravedlnost, statečnost a mírnost.

I prorok Ezechiel v 1. kapitole viděl osobu, člověku podobnou, leskem obklopenou, jak sedí na trůnu, který spočíval na klenbě podobné obloze, kterou nesly čtyři bytosti a jim po straně byla čtyři kola. Pod těmito koly vyrozumívají sv. otcové čtyři hlavní ctnosti. Tyto čtyři ctnosti musí být kola při vozu života našeho, chceme-li bez vyšínutí z kolejí dojít k svému věčnému cíli.

V knize moudrosti 8. 7. se dí: Miluje-li kdo spravedlnost, práce této mají veliké ctnosti; nebo střídmosti a opatrnosti vyučuje a spravedlnosti i statečnosti, nad něž nic užitečnějšího není lidem v tomto životě. Zde jsou všechny hlavní ctnosti jmenovány.

Nad branou v jednom městě stojí čtyři sochy v lidské podobě. Jedna drží zrcadlo v ruce a dívá se do něho, druhá zadržuje rukou svou letící šíp, třetí má váhy v ruce a čtvrtá objímá silný strom. Těmito sochami naznačil umělec čtyři základní ctnosti; vyhledej je!

Otázka 812. Opatrnost, spravedlnost, statečnost a mírnost jmenují se ctnosti »hlavní«, protože všechny ostatní ctnosti mravné v sobě obsahují a je pořádají.

Tyto čtyři ctnosti jsou hlavou, základem, pramenem všech ostatních ctností mravních, ony všechny ostatní ctnosti mravné v sobě obsahují. Proto se jmenují ctnosti hlavní čili základní. Tak obsahuje mírnost v sobě ctnosti: střídmost, čistotu, pokoru, tichost; statečnost obsahuje v sobě horlivost v dobrém. Na cestě k svému cíli potřebujeme jistého, pevného průvodce a tím je opatrnost; tou poznáváme v každém případě, co máme činiti a co ne, co jest Bohu milé, co ne, tato opatrnost jest světlem pro rozum náš. Jako jest opatrnost naší průvodkyní, tak jest spravedlnost soubor všech ctností, neboť jí jsme ochotni každému dávat, co jsme mu povinni, tato spravedlnost vztahuje se nejvíce na jiné a tak jest nepřítelkyní, takofka hrobem sobectví,

egoismu, slíí tak naši vůli. Než na cestě k nebi staví se nám do cesty rozličné překážky zevnější, nepřátelé naši usilují o to, abychom klesli, padli; máme pro celý život náš boj a to tuhý boj, a k tomu je nám vedle milosti boží s naší strany třeba rozhodnosti, statečnosti, abychom dobré konali přese všechny překážky do cesty se nám stavící. Ale i v sobě samých máme nepřítel, zlé žádosti, žádostivost, tu jest třeba tyto žádosti krotiti, přemáhati, mírniti a to dokážeme mírností.

Když se jedná o to, aby některý sluha boží byl prohlášen za svatého, vyžaduje se zkouška, zdali právě tyto čtyři hlavní ctnosti hrdinně, t. j. více než obyčejní lidé vykonával. Tyto čtyři ctnosti jsou mezi sebou úzce spojeny, jak dí sv. Bernard: »Spravedlnost hledá, opatrnost nalézá, statečnost přivlastňuje a mírnost požívá.« Opatrnost nás osvětluje, abychom rozeznali pravé od falešného; statečnost posiluje nás, abychom se nebáli žádných hrozeb, abychom nedbali na škodu, nýbrž abychom až do smrti vytrvali; spravedlnost nás udržuje na úzké cestě k nebi, bychom se neuchýlili ani v pravo ani v levo, mírnost nás učí zapíratí a krotiti zlé žádosti.

Tentýž sv. Bernard učí nás také, že jsou tyto ctnosti nutny, slovy: »Statečnosti je třeba v pokušeních k hříchu, abychom stáli u víře a odpírali statečně nepříteli; spravedlnosti je třeba, abychom dobré konali; opatrnosti je třeba, abychom jako neopatrné panny zavrženi nebyli; mírnosti je třeba, abychom vábení k rozkošem se nepoddali.«

Tyto čtyři ctnosti jmenují se hlavní nejen proto, že všechny ostatní mravné ctnosti v sobě obsahují, ale také proto, že všechny také pořádají.

Pěkná ctnost je štědrost; ale když by někdo vše daroval bez ohledu, zdali toho se užívá k dobrému nebo zlému, nebyla by to již ctnost, scházela by opatrnost. Opatrnost tedy jiné ctnosti pořádá.

Kdyby někdo jmění své rozdal a nedbal by toho, co je jiným povinován, nedbal by též, že je jim dlužen, nebyla by tato štědrost ctností, scházela by jí spravedlnost. Spravedlnost tedy jiné ctnosti pořádá.

Pěkná ctnost jest také tichost, ale kdyby někdo nechal vše běžeti, jak to běží, kdyby otec nevystoupil proti nepořádkům, proti bezbožnému životu svých dětí, své čeledi, nebyla by tato tichost ctností, scházela by jí statečnost. Statečnost tedy jiné ctnosti pořádá.

Kristus doporučuje ctnost: Zapři sebe sám! Kdyby někdo tak dalece se zapíral, že by nemohl povinnosti stavu svého vykonávati a zdraví si podryl, nebylo by toto sebezapírání ctností, schází tu mírnost. Mírnost tedy jiné ctnosti pořádá.

Mají-li tedy ostatní mravné ctnosti míti pravou cenu, mají-li býti zlatem a nikoli pozlátkem, musíme je konati s opatrností, spravedlností, statečností a mírností, tyto ctnosti musí všechny ostatní mravné ctnosti pořádati.

Z toho, že jsou tyto ctnosti hlavní, že všechny ostatní mravní ctnosti v sobě obsahují a je požádají, učíš se, jak si musíš dáti na tom záležeti, abys je náležitě poznal a je také náležitě konal.

Proč je máš náležitě konati, v nich že cvičiti?

Protože na tom závisí tvé časné i věčné blaho.

A. Záleží na tom tvé časné blaho:

neboť tyto ctnosti jsou zlatým klíčem ke statkům tohoto světa:

- a) k penězům (proved' dále!),
- b) k pravému vnitřnímu pokoji, který bez nich nemůže býti (proved' dále!),
- c) ke cti a úctě mezi lidmi (proved' dále!).

B. Záleží na tom tvé věčné blaho, neboť tyto ctnosti

- a) nám podávají na ruku prostředky, jak bychom stvoření zde na zemi dobře užívali, abychom spaseni byli, opatrnost poučuje rozum, aby poznal případné prostředky, spravedlnost posiluje vůli, aby jich řádně užíval, statečnost přemáhá zevnější překážky a mírnost krotí zlou žádostivost.

C. Jak je máš konati?

a) Negativně: Nepřipust, abys některou z nich nekonal; neboť kdyby jen i jedna scházela, stávají se ostatní snadno chybam a přestávají býti ctnostmi, tak jest

α) opatrnost bez spravedlnosti lstí, bez statečnosti bláznovstvím, bez mírnosti pošetilostí;

β) spravedlnost bez opatrnosti nerozum, bez statečnosti zbabělost, bez mírnosti nespravedlnost;

γ) statečnost bez opatrnosti smělost, bez spravedlnosti libovůle, bez mírnosti odvážlivost;

δ) mírnost bez opatrnosti přepjatost, bez spravedlnosti neláska, bez statečnosti nízkoprsost.

b) Positivně: Konej z těchto ctností hlavně ty, které tvé povaze a tvému stavu nejvíce jsou potřebny.

Otázka 813. Opatrnost jest ctnost, kterouž poznáváme, co máme v jednotlivých případech činiti, bychom jednali bohumile.

Chceš-li ve svém životě Bohu se líbiti a k němu se po smrti dostati, třeba, abys měl při všem, při veškerém svém smýšlení, dychtění, mluvení i jednání jistého vůdce — a tím jest první základní ctnost: opatrnost.

Jak náš katechismus v poznámce praví, napomíná nás svatý Pavel: »Zkoušejte, která jest vůle boží dobrá a líbezna a dokonala.« Máme tedy dle slov těchto, dříve nežli něco konáme, zvláště nežli konáme něco důležitějšího, zkoumati, zdali je to dle vůle boží, zdali se to s vůlí boží srovnává. Na bráně města byla socha, držící v ruce zrcadlo a pohlížející do něho. Tato socha značí

ctnost: opatrnost. Před skutkem máme, bych tak řekl, pohlížeti do zrcadla, na přikázání boží, na vůli boží — a když poznáme: v tomto případě chce Bůh, žádá od tebe, bys tak a tak jednal, tu se máme pro tento skutek rozhodnouti a rozhodnutí své také provéstí. Pak jest jistě skutek tvůj bohumilý. Tři věci žádá tedy od nás křesťanská opatrnost:

1. **uvažuj** — zdali tento skutek, který vykonati míníš, jest Bohu milý; když jsi to uvážil,

2. **rozhodni se!** — Když jsi poznal: ano, je to skutek Bohu milý, když tak učiním, budu se Bohu líbiti, budu jednati bohumile, nuže rozhodni: Učiním to. — Když jsi poznal, nikoli, není to skutek Bohu milý, kdybych to učinil, nelíbil bych se Bohu, nejednal bych bohumile, nuže rozhodni: Nikoli, toho nečiním. — Když jsi se rozhodl, pak

3. **proved své předsevzetí!** Nepostačí, abys jen se rozhodl, předsevzetí učinil, nýbrž třeba je i provéstí. Kolik lidí přišlo na zmar, ztratilo své spasení proto, že sice dobré předsevzetí učinilo, ale neprovedlo ho. Nuže: uvažuj, rozhodni se a proved své rozhodnutí!

Znáte podobenství, které vyprávěl Pán Ježíš o desíti pannách. Všechny očekávaly příchod ženicha a nevěsty. Ale ne všechny se stejně na tento příchod připravily. Neopatrné panny vzaly s sebou sice lampy, ale nevzaly s sebou oleje. Ale opatrné vzaly s sebou s lampami i olej v nádobách svých. Opatrné panny uvážily, co v případě tomto mají s sebou vzíti, co mají činiti, by se ženichu a nevěstě zalíbily, když přijdou; jak to uvážily, rozhodly se pro to a rozhodnutí své provedly. Neopatrné neuvažovaly o tom a tak přišly pozdě.

I my, křesťané, očekáváme ženicha, Krista Pána, na jeho příchod máme se připravovati řádně, Kristus Pán nemá nás překvapiti, nemá nás přistihnouti nepřipraveny. Když budeme uvážovati: Když by nyní přišel ženich, Kristus Pán, co by chtěl, abych činil; když poznáme: v tomto případě chce to neb ono, nuže učiním to a provedu to. Když tak budeme jednati, budeme se podobati pannám opatrným, budeme opatrní; když bychom opačně jednali, podobali bychom se pannám neopatrným, byli bychom neopatrní.

Opatrnost je tedy ctnost, kterou poznáváme, co máme v jednotlivých případech činiti, bychom jednali bohumile. Opatrnost je tedy ctnost rozumu: je to a) poznání toho, co jest Bohu milé a to b) v jednotlivých případech. Opatrnost jest skutečně ctnost, poněvadž nás činí schopnými a ochotnými, voliti dobré a dobré činiti.

Opatrnost jest základní ctnost, neboť je třeba, aby byla se všemi ostatními ctnostmi spojena, by je řídila a je před chybami uchránila. Proto křesťanští svatí o ní praví: Ona jest veslo při plavbě života (sv. Bernard), vozka všech ctností (sv. František z Assisi), pramen, ze kterého všechny ostatní ctnosti čerpají musí

(sv. Ambrož), světlo našeho duševního oka (sv. Antonín, poustevník). »Odejmi opatrnost a z ctnosti stane se neřest,« dí sv. Bernard. Bez opatrnosti stává se štědrost často marnotratností.

Ke křesťanské opatrnosti vybízí nás sám Kristus Pán slovy: »Buďte opatrní jako hadové!« (Mat. 10, 26.) Tím nám Kristus za vzor opatrnosti dal hada, o němž již Písmo svaté (Genes. 2, 1.) praví, že byl chytřejší, opatrnější než ostatní zvířata. Zvláště v pěti částech může nám býti had vzorem, jak máme býti opatrní.

1. Had se každoročně omlazuje, starou kůži odhazuje a novou se přiodívá. I my máme svléci starého člověka, člověka hříchů a zlých žádostí. Chceme-li býti opatrní, třeba, bychom co nejdříve odhodili hřích a vše, co hřích podporuje, zlé žádosti.

2. Had má ostré oko, vidí do dálky, ihned nepřítele zpozoruje, před ním se chrání, dává pozor na každé nebezpečí. I my máme oko své ostřiti, na každé nebezpečí pozor dáti, vždy obě oči otevřítí a smysly své na uzdě držeti, před nepřítelem se chrániti. Neopatrností je tedy bláznovstvím, bezstarostně žíti, v sebe důvěřovati, do každého nebezpečí se vydávati nebo svévolně zlou příležitost vyhledávati.

3. Ctihodný Beda dí, že had, aby neslyšel škodlivé lákání, klade jedno ucho na kámen a druhé ucho zakrývá ohonem. Tak jedná opatrný křesťan, má proti lákání světa dva prostředky: slovo boží a modlitbu. Jedno ucho sklání, aby slyšel hlas Ježíše Krista, učení církve svaté a druhé ucho zakrývá horlivými modlitbami, které k nebi vysílá o osvětlení a milost.

4. Had hledí při všelikém nebezpečí hlavu ukrýti, byť i celé díly od jeho těla se odloučily, zachová si život, jen když hlava zůstala neporušena. I u nás jest hlava nejpřednější a tou hlavou jest naše duše. Za každou cenu musíme duši zachrániti, i kdybychom nemohli nic jiného zachrániti, i kdybychom musili vše ostatní obětovati. »Co by prospělo člověku, kdyby celý svět získal, ale na duši své škodu trpěl?«

5. Had ví, kdy má jed vypustiti a kdy zadržeti. Křesťanská opatrnost hledá také ve všem vhodný čas. Praví nám, kdy máme pracovati a se modliti, kdy odpočinouti, kdy máme jíti do kostela, kdy doma zůstati: Ukazuje nám místa, která máme vyhledávati a kterých se máme varovati; ukazuje nám okolnosti, ve kterých bychom sobě nebo bližnímu prospěti nebo uškoditi mohli; ukazuje nám osoby, se kterými můžeme obcovati, kterých máme se varovati, ano poučuje nás i o slovech, kterých užívati a kterých se varovati máme.

Kristus Pán pak si přeje, abychom s opatrností i prostotou spojovali: »Buďte prostí jako holubice!« Opatrnost bez prostoty jest šalba, lest, prostnost bez opatrnosti nerozum, zpozdilost.

Na jiném místě praví Kristus Pán: »Synové tohoto světa jsou opatrnější v pokolení svém, než synové světa.« (Luk. 16, 8.) Z těchto slov vysvítá, že jest dvojí opatrnost, světská a křesťanská. Opatrným vůbec nazývá se člověk, který k dosažení cíle

nejvhodnější prostředky volí. Cíl pak může býti dvojit: totiž světský a duchovní, čili křesťanský; dle toho je také světská a křesťanská opatrnost. Světská opatrnost neb chytrost užívá nejvhodnějších prostředků k dosažení cíle světského, na př. časného zisku nebo užítku. Chytrost; zchytralost jen výhradně směřuje k dosažení pozemských věcí a často i nešlechetných prostředků užívá, aby došla svých záměrů. Proto se také tato zchytralost zobrazuje osobou, která drží jednou rukou před sebou larvu zbožnosti, v druhé ruce za zády pak skrývá dýku. Podle ní stojí liška nebo se plazí ještěrka. Tato chytrost jest pošetilostí před Bohem. (Kor. 3, 19.)

Nejkrásnější příklad křesťanské spravedlnosti dal nám sám Ježíš Kristus. Jednal jak se svými přátely (apoštolů a učedníků), tak i se svými nepřátely (farisei a zákoníky) s nejpodivuhodnější opatrností.

Opatrný byl též sv. Pavel; našel v Athenách oltář s nápisem: »Neznámému Bohu«; od toho započal hlásati evangelium.

Sv. Kateřina svou opatrností, moudrostí 50 mudrců pohanských přehádala. Sv. Athanáš svou opatrností zachránil sobě život. Mikuláš Bobadilla, missionář, svou opatrností nejen se z rukou divochů vysvobodil, ale je i k pokání obrátil.

Jak nabudeme opatrnosti?

1. Když se vystřiháme chyb proti ní, a to

a) takých chyb, které příčinu mají v nedostatku,

α) v nedostatku potřebného uvážení, když jednáme příliš rychle, nedbáme na okolnosti místa, času, osob;

β) v nedostatku zdravého rozhodnutí, když jsme v rozhodnutí nestáli, vrtkaví,

γ) v nedostatku potřebného provedení rozhodnutí leností a vlažností;

b) takových chyb, které příčinu mají v přehánění:

α) když prostředky (časné statky) na místo konečného cíle (věčné statky) klademe, (světská chytrost),

β) nebo když lstí, podvodem jiné v jich právu poškozujeme.

2. Když budeme užívati prostředků k dosažení křesťanské opatrnosti, totiž:

a) modlitby, zvláště v těžkých a důležitých případech,

b) přemáhání náruživosti, zvláště nízkých, které jasný vzhled ducha zatemňují a správný úsudek stěžují nebo zcela nemožným činí,

c) když budeme sebe samy zkoušeti, svůj dosavadní způsob smýšlení, mluvení a jednání a jich dobré nebo špatné následky;

d) když si budeme zjednávatí poznání lidí dějinami, vlastní nebo cizí zkušeností,

e) když se budeme raditi s opatrnými, zkušenými lidmi a nebudeme neústupně držeti se vlastního mínění.

Otázka 814. Spravedlnost jest ctnost, kterouž jsme ochotni dávatí každému, čím jsme mu povinni.

O spravedlnosti jsme již jednou se učili, otázka 754. Tehdy jsme mluvili o spravedlnosti v nejširším slova smyslu; v tomto smyslu jest křesťanská spravedlnost, abych tak řekl, vážná snaha zachovávatí veškeren zákon boží; z tohoto stanoviska není spravedlnost zvláštní ctnost, nýbrž soujem všech ctností vůbec. Dnes však se učíme o spravedlnosti jakožto hlavní ctnosti; jest to ctnost zvláštní, v užším slova smyslu.

Kristus Pán nás vybízí: »Dávejtež tedy, co jest císařovo císaři, a co jest božího Bohu«. (Mat. 22. 21.) Kristus sobě přeje, abychom my křesťané dávali císaři, Bohu a vůbec každému, co jejich jest, čeho od nás každý může právem požadovati, čím jsme mu povinni. Leckteré z těchto povinností jsou tak veliké, že jim nikdy nemůžeme dokonale dostáti; jsou to zvláště povinnosti naše k Bohu, k rodičům a představeným, ale máme býti aspoň ochotni, podle sil svých tak činiti. A tu Bůh nám počítá naši ochotu, naši ochotnost, naši dobrou vůli již za skutek. Jsme spravedliví tedy, když jsme ochotni dávatí každému, co jsme povinni a spravedlnost je ctnost, kterouž jsme ochotni dávatí každému, co jsme mu povinni.

Jaké povinnosti máme k Bohu? Boha máme ctítí, chváliti, jemu sloužiti a ho poslouchati. Poddaní mají poslouchati představených, dělníci mají svou práci náležitě konati, hospodáři služebným mzdu vypláceti atd. — Kdyby někdo plnil povinnosti k Bohu, na př. dny sváteční světil, ale neplnil by povinnosti k bližnímu, na př. okrádal ho, nebyl by spravedliv. Kdyby někdo plnil povinnosti k bližnímu, ale neplnil povinnosti k Bohu, také by nebyl spravedliv. Spravedlnost jest hlavní ctností, neboť jest základem všech ostatních ctností, všechny ostatní ctnosti v sobě obsahuje a řídí je. Kdo jest ochoten dávatí každému, čím jest mu povinen, bude také všechny jiné ctnosti konati, ježto ho k tomu zákon boží a prospěch bližního zavazují.

Spravedlnost tedy směřuje k jiným, hledá prospěch jiných spíše nežli vlastní prospěch.

Spravedlnost k Bohu budeš vykonávatí, když vždy a všude věrným budeš k Bohu, když budeš zachovávatí všechna přikázání boží a církevní, když budeš vynakládati na každý svůj skutek takovou péli, na čas tobě Bohem svěřený takovou váhu, jako kdyby na tom spasení duše tvé záviselo, když všechny své dobré skutky a pobožnosti jedině pro Boha co nejlépe vykonávatí a při tom na paměti máti budeš boží zalíbení, milost a odměnu, když všechny dary a milosti vděčně od Boha přijímati a jich vždy a všude podle vůle boží svědomitě užívati budeš.

Spravedlnost k bližnímu zaujímá v sobě dva díly: Neučíš nikdy bližnímu, čeho právem od bližního žádáš, aby také tobě neučinil. Tedy neublížuj nikomu slovem, skutkem nebo svým chováním ani na jeho majetku, ani na duši, ani na těle, ani na cti,

nemluv o nikom špatně, nehleď mu škoditi, neboť za,isté nechceš, aby tobě také věci činili. Naopak: Hleď jiným činiti, co bys rád měl, aby ti i jiní činili. Proto cti, miluj své bližní (nikoli však jejich hříchy a chyby). Raduj se s radujícími se, plač s plačícími, haj bližního ve své nepřítomnosti. Modli se rád za živé i mrtvé. Pros sv. Josefa, jenž »byl spravedlivý muž« (Mat. 1, 19.), o jeho pomoc!

Krása a užitečnost spravedlnosti. Jak září spravedlnost mezi všemi ctnostmi zvláštní krásou! Neboť poně- vadž všechny ostatní ctnosti k Bohu a bližnímu v sobě obsahuje, shromažďuje takřka všechny paprsky krásy, kterou každá z nich se stkví, jako v ohnisku a je všemi ozdobena jako zlatem, stří- brem, drahokamy a perlami. Proto také i bezbožný a nesprave- dlivý přece spravedlnost u jiných miluje a ctí, a nejkrásnější chvála duše je ta, když se o ní může říci, co praví Písmo sv. o pěstounu Páně, sv. Josefu: Byl muž spravedlivý. Tato jediná věta praví více nežli celé svazky vypsání jeho života, praví nám, že byl v životě pravý obraz, odraz božského Spasitele. Proto nemůžeš mítí na své cestě ve svém životě Panny Marie a Krista Pána krásnějšího vzoru nežli sv. Josefa a jdi k němu, uč se od něho spravedlnosti!

V pokoji záleží naše blaho. Bez vnitřního pokoje nemohou tě všechny radosti a statky celého světa učiniti šťastným. Sprave- dlnost plodí tento pokoj. Neboť kdo koná spravedlnost k Bohu, ho miluje, jemu slouží, kdo se vynasnažuje dávatí bližnímu, čím jest mu povinen, úctu, lásku, pomoc v nouzi, pocituje v sobě hlu- boký mír a pokoj. Má pokoj v srdci, neboť má pokoj s Bohem a s bližním. Kdyby panovala všude ve světě spravedlnost, byl by pokoj a blaho. Ale nárůživosti, lakomství, sobectví a následkem toho nespravedlnost činí zemi peleší lotrovskou, jak dí sv. Au- gustin. Jdi tedy k sv. Josefu a uč se od něho!

Otázka 815. Statečnost jest ctnost, kterouž dobré přese všechny obtíže podnikáme a vyko- náváme a raději všecko trpíme, než bychom se hříchu dopustili.

Když Malchus udeřil Pána Ježíše do obličej, odpověděl jen . . . Když se ho nejvyšší kněz Kaifáš ptal, zdali je Syn boží, odpověděl, ačkoli věděl, že potom bude odsouzen k smrti: »Ty jsi řekl, já jsem.« Trpěl mnoho při bičování a ukřižování, ale vše trpělivě snášel. Když na kříži se mu posmívali, modlil se ještě šlechetně za své nepřátele. Pán Ježíš nás učí svým příkladem či- niti dobré, i když je to těžké a obtížné.

Nepřátelé naší spásy kladou nám na cestě dobré mnohé, těžké obtíže a překážky v cestu, mnohdy jest boj krutý a bohužel se i stává, že v boji tom, ovšem svou vinou klesáme.

Tu jest ovšem vedle milosti boží s naší strany potřebno statečnosti vzdorovati všem obtížím a překážkám, netrásti se, ne-

couvati neb zbaběle boj opouštěti, nýbrž v Boha důvěřovati a statečným býti. To platí zejména, když se jedná o těžké obtíže, boje, oběti, utrpení, pronásledování, nedostatek, náhlé výpady na čest a nevinnost, čistotu, ano i o život. Kdo pevně stojí, neutíká, neustupuje, nýbrž věrně k Bohu a ke ctnosti drží, je statečný, má ctnost statečnosti.

Ctnost statečnosti posiluje vůli člověka tak, že se od vykonávání dobrého žádnou (námahou a obtíž) nedá odstrašiti, že dobré přese všechny obtíže podniká a vykonává, a na druhé straně při nastalém utrpení na myslí neklesá, nýbrž vytrvá, že raději všechno trpí, než by se hříchu dopustil.

Statečnost je tedy ctnost oproti vnějším nepřítelům naší spásy. Ukazuje se I. (aktivní energií) tím, že 1. dobré podnikáme, 2. že dobré vykonáváme, 3. a to přese všechny obtíže, II. (pasivní energií) že 1. trpíme všechno, 2. v boji proti hříchu.

Statečný podobá se lvu, který se nedá lehkou zastrašiti, diamantu, který se kamenem nedá pokaziti: Statečnost se vyobrazuje jako statný muž s taseným mečem, u jehož nohou leží palcát a meč.

Statečnost jest uprostřed zbabělosti a drzé odvážlivosti, ztřeštěnosti. Zbabělý, bázlivý, leká se každé obtíže a oběti, ztřeštěný bezdůvodně v nebezpečí se vrhá, statečný nevyhýbá se obtížím a nebezpečím, kdykoli toho povinnost žádá.

Biblické příklady: Noe, Job, Eliáš, Tobiáš, Judith, Susanna, tři mládenci v peci ohnivé, Daniel, Esther, Elazar, sedm bratrů machabejských a matka jejich, sv. Jan Křtitel, Jos. z Arimethie, Petr, Štěpán, Pavel.

Statečnou byla Panna orleánská, nedávno za blahoslavenou prohlášená. Život její viz: Jan Ježek: Hrdinky, str. 26. Celý spis podává příklady statečnosti, hrdinnosti. Všichni sv. mučedníci byli stateční.

I děti ukazují velikou statečnost: sv. Anežka, sv. Vít; ve francouzské revoluci v krajině Vendée nesl 12letý hoch ukrytému knězi potraviny. Tu zadržen byl patrolou: »Kam jdeš s tímto košíkem chleba?« Hoch se bojí. — »Řekni pravdu, malý zloději, nebo tě dám zastřeliti,« praví k němu důstojník. Ubožák se vzpouzí, váhá, pak se poznamená sv. křížem a odpovídá: »Zabijte mne, udělejte z těla mého, co chcete; ale Rodičku boží volám za svědkyni, že už vám ani slova dále neřeknu.« Národní gardy hrozily, položily mu bajonet na prsa, ale slova už od něho nedostaly. Vojíní byli jeho statečností dojati a nechali ho dále jíti. (Weisz, Weltgeschichte II., 117, 118).

I u pohanů shledáváme statečnost ve snášení zkoušek životních. Anaxagoras, Xenophon, Leonidas.

Statečnost je nám potřebná a užitečná. Máme býti tak silnými, abychom, co za pravé jsme uznali, také vždy, při všech obtížích a překážkách věrně konali.

Prostředky: Judith se modlila: »Posilni mne, Pane, v tuto hodinu.« Jest nám tedy třeba modlitby. Vynasnažujme se býti

stále ve stavu posvěcující milosti, uvažujme o příkladech statečnosti, čti životy svatých, hrdinných, statečných mužů, žen i dětí, pobízej častěji na Pána Ježíše, cvič se již v statečnosti v malém, poslouchej nejen, když je to lehké, nýbrž i když je to těžší, když musíš obtíže překonávat, oběti přinášeti. Bojuj jako udatný vojník a kdybys někdy z křehkosti snad klesl, povstaň, vzmuz se a drž se srdnatě.

Opice a ořech. Vlašský ořech našla opice, tvrdou práci měla, než jej otevřela. Sestra jí dí: »Nejsi blázen, když se tak namáháš? Když to nejde, nechala bych toho.« — »Mluv co mluv,« dí opice, »nedbám těžké nehody, jádra znájc lahody, neb čím práce trudnější, tím zisk bude libější.«

Chmela.

Pevné vůli, tužbě ušlechtilé,
nerozdílné srdce žádosti,
rádo dává nebe dojt cíle. *Kollár.*

Pokračuj a vytrvej!
Pravda budiž prapor tvůj;
budoucnost je nedohledná
pravda věčná — důvěřuj. *Krásnohorská.*

Otázka 816. Mírnost je ctnost, kterou všechny nedovolené, zvláště všechny smyslné nebo nečisté náklonnosti krotíme a věci dovolených jen mírně užíváme.

Sv. Jan Křtitel byl syn židovského kněze Zachariáše. Byl by mohl míti dobrá jídla, ale čím se živil? Byl by mohl míti krásné šaty, ale čím se odíval? Poněvadž však člověk nezřízenou náklonností k jídlu a pití a k nádhernému rouchu snadno do hříchu upadnouti může, odepřel si dobrovolně tyto věci. Přísným životem sv. Jan potlačoval v sobě zlou náklonnost.

Poněvadž Pán Ježíš jest Bůh i člověk, nemůže býti u něho řeči o nezřízené náklonnosti; ale aby nám ukázal, jak má křesťan své nedovolené náklonnosti krotiti, připustil, aby ho ďábel třikráte pokoušel. Pokoušel ho pýchou života, hrabivostí, smyslnou žádostí. Kdy?

Mírnost je ctnost, která odstraňuje vnitřní překážky spasení.

I. Máme krotiti všechny nedovolené náklonnosti, zvláště všechny smyslné a nečisté.

II. Máme věci dovolených jen s mírou, mírně užívati.

Strom se kloní na tu neb onu stranu, třeba mu dáti oporu, aby rostl přímo. I člověk kloní se na tu neb onu stranu, má náklonnost k dobrému nebo ke zlému. Již u dětí malých vidíme rozličné náklonnosti, dělá raději to neb ono nežli opak toho. Je-li tato náklonnost namířena ke zlému nebo překročuje-li v dovolených věcech míru, jest to nezřízená náklonnost. I jest třeba, aby člověk dostal oporu, rodiče a učitelé snažili se takové zlé náklon-

nosti u dětí krotiti, jako zadržník uřezává u stromu větvičky, ke vhodnému vzrůstu nepatřící.

Tyto zlé náklonnosti, které člověk má, jsou následek hříchů. Aby nás tyto zlé náklonnosti ke hříchů nesvedly, musíme je krotiti, musíme k tomu působiti, aby příliš neseflily, musíme nad nimi panovati, je na uzdě držeti.

Náklonnosti některé jsou dovolené, jsou to náklonnosti k dobru, k ctnostem, k milosrdenství, k štědrosti, čistotě atd. Jiné náklonnosti jsou nedovolené, jsou to náklonnosti zlé, ke zlému. Tyto mohou býti i duševní, na př. náklonnost k pýše, k pomště, k závisti. Jiné opět jsou smyslné, ke kterým nás naše smysly lákají, na př. k nestřídmosti; mezi nimi jsou zvláště nedovolené náklonnosti, náklonnosti k smilstvu, proti ctnosti čistoty, o níž později budeme věděti. Všechny tyto náklonnosti máme krotiti, na uzdě držeti, jako bujného oře. Naše tělo jest taký bujný oř, duše má panovati nad ním, duše jest pádem těla.

Náklonnosti jiné jsou dovolené, můžeme věci pozemských užívati, všeho, co jest na světě, všech radostí a příjemností tohoto života máme užívati s mírou, mírně tak, aby to nebylo na škodu duše. Ctnost mírnosti nás tedy učí ve všem užívati míry dle předpisu rozumu a božského zákona.

Mírný jest tedy ten, kdo své náklonnosti, které ho od dobrého svádějí a ke zlému navádějí, krotí a ve věcech pozemských, dovolených pravou mírou dodržuje. Abstine!

Mírnost způsobuje, že člověk užívá pozemských věcí, pokud mu pomáhají k dosažení posledního cíle, věčné blaženosti.

Mírný se podobá orlu, který na zemi přilétá, aby si zde výživu vyhledal, ale potom opět k nebi se povznáší.

Již Kainovi řekl Bůh: »Přemoz zlou žádost a panuj nad ní!« Jakou zlou žádost měl Kain? Byla to zlá náklonnost k závisti a hněvu, ale Kain neuposlechl Boha, neboť choval hněv a závist v srdci svém. A kam ho to přivedlo, že zlou náklonnost nekrotil? K bratrovraždě, k zofalství. Viz příklad, jak nutno zlé náklonnosti nedovolené krotiti a nad nimi panovati.

Podle kterého znamení měl Gedeon poznati, které Bůh za bojovníky své vyvolil? Ve službě boží jest panování nad sebou, mírnost nutná, bez ní není vůbec žádné pravé ctnosti. Kdo sebe neovládá, jest otrokem svých náklonností a vášní.

»Sebe přemáhati nejtěžší boj,
nad sebou zvítěziti blaha zdroj.«

Esau měl velikou touhu po jídle, a aby tuto okamžitou náklonnost ukojil, prodal své prvorozenství. Měl svou náklonnost krotiti, pak by nebyl tak lehkomyšlně, bláhově a hříšně jednal. Nebyl mírný. V jaké ctnosti se cvičíme, když nedovolené náklonnosti své krotíme? Ke kterému druhu ctností náleží mírnost?

Příčina, proč Israelité na poušti tak často reptali, byla jejich smyslnost. Měli chut stále po jiném jídlu a nechtěli snášeti sví-

zele. Místo aby své chtiče krotili a do vůle boží se odevzdávali, reptali a nafkali. Která ctnost jim scházela?

Samson uvěřil Dalile ve slabé chvíli tajemství své síly. Ta toho využítkovala, že Samson bídně zahynul. Jediná nedovolená náklonnost přivedla ho k pádu. To nám má být výstrahou, abychom hned z počátku každou nedovolenou náklonnost potlačovali. Sv. Ambrož praví: »Silný Samson přemohl lva, ale své náklonnosti, vášně nepřemohl; roztrhl pouta svých nepřátelů, ale pout svých vášní, zlých náklonností neroztrhl.«

Proto nás napomíná sv. Petr (I: 2. 11.): »Prosím vás, abyste se zdržovali od tělesných žádostí, které bojují proti duši.«

Tedy si učiň zásadou:

I. Krot své náklonnosti nedovolené, varuj se všeho nedovoleného, nedovolené jest něco každému člověku, v každé době, za každých okolností. Nedovolené jest něco pro toho neb onoho člověka podle jeho postavení.

II. I dovolených věcí neužívej vždy! Odřekni si leccos: 1. z lásky k Bohu, 2. z lásky k bližnímu, k rodičům, sourozencům, 3. z lásky k sobě.

III. I dovolených užívej mírně: hled na čas a zachovávej míru! Užívej jich bohumile, pomýšlej při všem na Boha.

(Srovnej mé kázání na neděli II. po devítiníku: Světské radovánky, »Rádce duchovní«, VII., 172, d.)

Co jest mnoho, všecko škodí,
mírnost pravé blaho rodí.
Užívej všech věcí střídmě,
sic svůj život skončíš bídně.

Mírnost se vyobrazuje jako osoba ženská, ana drží udidlo na význam krocení svých vášní a náruživostí.

Otázka 817. Tyto ctnosti jsou protivou hlavních hříchů:

1. pokora protivou pýchy,
2. štědrost lakomství,
3. čistota smilstva,
4. příznivost závidi,
5. střídmost nestřídmosti,
6. tichost hněvu,
7. horlivost lenosti.

Ve svatyni lidu israelského nalézal se také dle nařízení božího sedmiramenný svícen; byl naplněn nejčistším olivovým olejem, aby po celou noc svatyni osvětcoval. Naše srdce je také svatyní, a to ještě krásnější než svatyně lidu israelského. I tato svatyně má být osvětlena sedmi hořícími lampami. Je to sedm ctností, které jsou protivou sedmi hlavních hříchů. Tento sedmiramenný svícen ctností ve svatyni srdce svého chceme nyní lépe poznati.

Rozdělení sedmi ctností. Protože tyto ctnosti pořadají užívání pozemských statků, a tyto statky jsou trojího druhu; rozdělují se na tři části:

1. Ctnosti k pořádání žádostivosti očí (majetek blahobyt), tedy k pořádání zevnějších statků:

- a) vzhledem k vlastnímu majetku: štědrost (2.),
- b) vzhledem k cizímu majetku: příznivost (4.).

2. Ctnosti k pořádání žádostivosti těla (požitek a klid), tedy tělesných statků:

- a) vzhledem k žádostivosti těla v užším smyslu: čistota (3.),
- b) vzhledem k žaludku: střídmost (5.),
- c) vzhledem k pohodlí: horlivost v dobrém (7.).

3. Ctnosti ku pořádání pýchy života (čest a vážnost), tedy duševních statků:

- a) vzhledem ku prokazované cti: pokora (1.),
- b) vzhledem k odepření cti: tichost (6.).

1. Ctnosti k pořádání žádostivosti očí:

a) štědrost záleží v ochotě z vlastního majetku:

- α) odpomoci hmotné bídě bližního,
- β) hmotný blahobyt bližního (dobré účely) podporovati.

b) Příznivost záleží v ochotě, cizí blahobyt:

- α) vnitřně bližnímu přátelí, a
- β) zevně to účastenstvím a podporou ukazovati.

2. Ctnosti k pořádání žádostivosti těla:

a) čistota záleží v krocení:

- α) zapovězených chťičů a žádostí (nedokonalá čistota),
- β) tělesných chťičů a žádostí vůbec, i v manželství dovolených (dokonalá čistota).

b) Střídmost záleží v krocení žádostí žaludku:

- α) zdržováním se nedovoleného,
- β) mírným požíváním dovoleného.

c) Horlivost záleží v ochotě konati všechno, co pomáhá:

- α) k oslavě boží a
- β) k našemu spasení.

3. Ctnosti k pořádání pýchy života:

a) Pokora záleží v ochotě:

- α) rozumu, vše dobré Bohu, slabost a hříšnost však sobě přičítati,
- β) vůle, proto se rádi ponižovati.

b) Tichost záleží:

- α) v potlačování všeliké mstivosti,
- β) v krocení veškerých hnutí nespravedlivého hněvu a nevole.

· Otázka 818. Pokora jest ctnost, kterouž vše dobré Bohu přičítáme, svou vlastní slabost a hříšnost uznáváme a proto se rádi ponizujeme.

1. Vypravuj příběh o obrácení sv. Pavla! Kdo vlastně způsobil tuto změnu, kdo učinil ze Šavla Pavla? Byl to Ježíš Kristus, Syn Boha živého, pravý Bůh, byla to milost boží. Nikoli svým přičiněním, nikoli svou zásluhou stal se tím, čím byl. A proto právem vydával svědectví pravdě slovy: »Milostí boží jsem, co jsem.« Připisoval toliko Bohu, co dobrého na sobě měl, byl pokorný, neboť pokorný vše dobré Bohu přičítá, připisuje.

Když zmužilá Judith přemohla Holoferna a z ležení do města šla, ukázala hlavu Holofernovu a řekla: »Chvaltež Pána Boha, jenž neopustil těch, kteří doufají v něho, a nepřítel rukou mou zabil.« Judith zachránila město Bethulii, vykonala něco dobrého; vyzývá však lid, aby chválil koho? Proč má chváliti Boha? Protože její rukou zabil nepřítel. Co dobrého vykonala, přičítala Bohu, byla pokorná.

Vypravuj příběh o fariseovi a publikánu! Jaký byl fariseus? Pyšný, protože sebe sama přeceňoval.

Hle, právě opačně se chová publikán. Jak nazývá sebe sama? Hříšníkem. On svou hříšnost sám uznával, byl pokorný. Hříchu se často dopouštíme ze slabosti lidské. Když uznával hříšnost svou, uznával i slabost svou. Pokorný svou vlastní slabost a hříšnost uznává. Kdy jsme pokorní? Když vše dobré Bohu přičítáme, svou vlastní slabost a hříšnost uznáváme.

Panna Maria slyšela, že se má státi Matkou boží, že se jí má dostati nejvyšší důstojnosti, že jest požehnaná mezi ženami. A co odpověděla andělovi? »Aj, já dívka Páně, staniž se mi podle slova tvého.« Pokládala se za dívku, služebnici Páně, ráda se ponížila, byla pokorná. Pokorný se rád ponizuje. Kdo jest pokorný?

Co jest pokora?

2. Nejlepší příklad pokory sám dal Ježíš Kristus. Neboť, ačkoli Bůh, přece vzal přirozenost lidskou na sebe, stal se člověkem; za matku si vyvolil chudou pannu, nechtěl se naroditi v paláci královském, vůbec v žádném lidském přibytku, nýbrž ve chlévě; žil v největší poníženosti, laskavě jednal s lidmi, i s největšími hříšníky, jak nám toho příklad dává Maří Magdalena, žena u studnice Jakubovy, žena v cizoložství nalezená. Trpěl a umřel na kříži smrtí tehdyž nejpotupnější. Jaký krásný příklad dal nám Ježíš, abychom i my ho v pokoře následovali!

Ale i slovy doporučil svým věřícím pokoru. »Učte se ode mne (ne svět stvořiti nebo divy činiti, nýbrž) neboť jsem tichý a pokorný srdcem.«

Kdysi se hádali učedníci, kdo jest nejvyšší mezi nimi. I řekl Ježíš: »Kdo z vás chce býti nejvyšší, nechat jest vašim služebníkem!«

3. Při kázání horském vypočítával Ježíš stupně, po kterých člověk kráčí ke spasení, k dokonalosti. Na první místo klade po-

koru. »Blahoslavení chudí duchem, neboť jejich jest království nebeské.« Je tedy pokora první stupeň dokonalosti, vede k dokonalosti. Čím vyšší dům chce kdo stavěti, tím hlubší základy dlužno kopati — a čím kdo dokonalejší, tím pokornější jest. Vypravuj příběh o sv. Filipu z Neri a jeptišce, v pověsti svatosti stojící.

Ze slov Spasitelových: »Blahoslavení chudí duchem, neboť jejich jest království nebeské«, se vyrozumívá, že pokora vede ke království nebeskému, k věčnému spasení.

Kristus Pán kdysi řekl: »Kdo se sám povyšuje, bude ponížěn, kdo se sám ponizuje, bude povýšen.« Z toho vidíme, že pokora vede k povýšení.

Ještě jiná slova Spasitelova jsem vám řekl: »Učte se . . . , tak najdete pokoj pro srdce vaše.« Tato slova ukazují, že pokorou docházíme duševního pokoje.

Publikán pokorný odešel do domu svého ospravedlněn, Bůh mu hříchy odpustil. Příběh ten nás tedy poučuje, že pokorou docházíme odpuštění hříchův.

Poňanský setník byl také pokorný. »Pane, nejsem hoden . . . « A proto vyslyšel Kristus Pán prosbu jeho a řekl k němu: »Jdi, a jak jsi uvěřil, staň se tobě!« A uzdraven jest služebník v tutéž hodinu. Pokorou tedy docházíme vyslyšení modliteb, když jsme pokorní, rád Bůh naše modlitby vyslyší.

Pod čarou máte ještě jiná slova Spasitelova: »Bůh se pyšným protiví, ale pokorným dává milost.« Tedy pokorou docházíme také milosti.

Proč máme být i pokorní? Protože sám Ježíš Kristus byl pokorný a slovy sám pokoru doporučoval, protože pokora vede k dokonalosti, k věčnému spasení, k povýšení, protože pokorou docházíme duševního pokoje, odpuštění hříchův, vyslyšení modliteb, milosti boží.

4. Prostředky. Protože vše dobré od Boha máme, má křesťan se modliti, aby nabyl pokory. Modlitba jest tedy první prostředek k získání pokory. Můžeme tak činiti krátce slovy: »Pane, pomoz mi, abych byl pokorný!«

Pán Ježíš měl trnitou korunu na hlavě, snášel trpělivě posměch a potupu. Pro koho tolik trpěl? Když nám připadnou pyšné myšlenky, snadno je zapudíme, když budeme pozorovati Krista trpícího. Svatá Alžběta nosila zlatou korunu, v kostele ji sundala. Když byla tázána, proč tak činí, řekla: »Spasitel můj má zde trnovou korunu, jak bych já, ubohá hříšnice, mohla nositi zlatou korunu?« Když pak po smrti svého manžela byla zapuzena a pronásledována od lidí, kterým dříve dobrodiní prokazovala, zůstala klidnou a pokojnou; odkud brala k tomu sílu? Druhý prostředek k získání pokory je tedy rozjímání o Spasiteli, zvláště o jeho umučení.

Král Šalomoun byl hezký, bohatý, vážený a moudrý, a přece řekl: »Marnost nad marnost, a všechno jest marnost.« Myšlenka

na to, že jest na světě všechno marnost, jest také dobrým prostředkem k získání pokory. Proč se svatí tak rádi dívali na lebku? Ukazovala jim marnost všeho na světě, pobízela je ke ctnostem, zvláště také k pokofe.

O tom, co jest ti ke cti, mluv zřídka a co nejméně. Když něco činiš, nečiň to, aby ses lidem zalíbil, nýbrž především hled, aby ses Bohu líbil.

Otázka 819. Štědrost jest ctnost, kterouž jsme ochotni nuzným ze svého majetku uděleti a k dobrým účelům přispívati.

1. V zajetí assyrském žil bohobojný Tobiáš. Chodil ke spolu zajatým židům, napomínal a těšil je. Uděloval také každému ze statku svého, pokud mohl, krmil lačné a nahý oděv dával, mrtvé přes zákaz krále v noci uctivě pochovával. Když pak posílal syna Tobiáše do Rages pro peníze, dával mu mnohé spásitelné napomenutí; mezi jiným pravil: »Dávej almužnu z majetku svého! Budeš-li mít mnoho, dávej mnoho; jestliže málo máš budeš, i z mála rád uděluj.« A hle, za své dobré skutky byl opět od slepoty uzdraven, jak mu archanděl Rafael naznačil slovy: »Modlitba s postem a almužnou lepší jest než poklady zlata nashromažďovati.«

Vidíte štědrého Tobiáše. Byl ochotný nuzným ze svého majetku uděleti. Byl-li kdo lačný a potřeboval pokrmu, rád, ochotně mu pokrm dal; byl-li kdo nahý a oděvu potřeboval, rád, ochotně mu oděv dával.

Člověk, který potřebuje pokrmu, oděvu neb něčeho jiného, jest potřebný, nuzný. Nuzným udílel rád ze svého majetku. Z cizího majetku nemá nikdo uděleti, děti, služební nemají bez vědomí a svolení rodičů neb představených uděleti. Kdo jest tedy štědrý? Kdo ochotně ze svého majetku nuzným uděluje, čeho potřebují. A nejen Tobiáš byl štědrý, i syna svého napomínal, aby byl štědrý. Kterými slovy?

Fariseové také dávali almužnu, ale přece jich Pán Ježíš proto nechválil — a proč? Protože před sebou vytrubovali, aby byli ctěni od lidí. Čemu se z toho učíme? Neměli bychom ctnosti štědrosti, nebyli bychom v pravdě štědrí, kdybychom z majetku svého nuzným udíleli pro lidskou chválu, aby nás lidé chválili a ctili. Chceme-li býti v pravdě štědrí, třeba bychom tak činili z lásky k Bohu, z lásky k bližnímu.

Ale řeknete: My jsme sami chudí, nemůžeme nikomu nic dáti, nemůžeme býti štědrí. A přece i chudí mohou býti štědrí, i jsou leckdy poměrně štědrější než boháči. Ježíš se jednou díval v chrámě, kterak lidé metali peníze do pokladnice. Mnozí bohatí dávali mnoho. Přišla také chudá vdova a vhodila tam dva malé penízky, asi 2 haléře. Vida to Ježíš, řekl učedníkům svým: »Amen, pravím vám, tato chudá vdova obětovala více nežli všichni ostatní. Nebo tito dávali z toho, co jim zbývalo, ale tato tam dala všechno, co měla.« Vidíte, byla chudá, dala jenom 2 haléře, a přece ji Pán

Ježíš tak chválí. Tedy i chudí mohou býti štědrými. Bůh se nedívá tak na dar, co dáme, nýbrž dívá se spíše na srdce, na úmysl, se kterým dar dáváme. A tu má leckdy malý dar, od srdce daný, větší cenu než veliký dar, který nedáváme od srdce. Což může býti menšího než sklenice vody, a přece dí Ježíš: »Kdožkoli podá vám jen číši vody studené k pití ve jménu mém, zajisté, pravím vám, neztratí odplaty své.« Hle, to může učiniti i nejchudší, a nepozbude odplaty své.

Štědrý také ochotně přispívá z majetku svého k dobrým účelům: ke cti a chvále boží a ku prospěchu bližního: stavba a ozdoba chrámu Páně (spolek sv. Bonifáce), stavba nemocnice, chudobince, dobrého, katolického tisku atd. Sv. Alžběta je nám vzorem.

Co jest tedy štědrost ?

2. Abych vás ještě více ke štědrosti povzbudil, poukází i na některé výhody, které nám ze štědrosti vyplývají.

a) V Caesarei bydlel římský setník Kornelius. Žil nábožně a bohabojně s celým domem svým, dával lidu mnoho almužny a modlil se k Bohu bez přestání. Proto poslal Bůh k němu sv. Petra, a ten ho pokřtí. Ve křtu sv. byly mu hříchy odpuštěny. Vidíte, štědrostí docházíme odpuštění hříchův.

b) Při posledním soudu řekne soudce, Ježíš Kristus, spravedlivým na pravici: »Pojďte, požehnaní . . ., neboť jsem byl lačný . . .« Hle ti na pravici přijdou do nebe, poněvadž byli štědrí. Štědrostí tedy docházíme věčné blaženosti.

c) Pán Ježíš pravil: »Dávejte a bude vám dáno.« Jestliže chceme sami časné statky dostati, máme sami také dávat.

Příběh o proroku Eliášovi a vdově v Sareptě. Byla chudá vdova; pro štědrost však jí Bůh tak požehnal, že neubývalo mouky v nádobě ani oleje v láhvi. Tak Bůh odměňuje štědrost i časnými statky.

Slyšeli jste již, že Bůh navrátil starému Tobiášovi zrak pro jeho štědrost. Hle, štědrostí docházíme časných statků i uzdravení.

d) Slyšeli jste také slova, která řekl anděl k setníkovi Korneliovi :

»Modlitby tvé a almužna vstoupili před Boha.« Jeho modlitby byly vyslyšeny, protože s nimi spojoval almužnu. Štědrostí docházíme dále vyslyšení modliteb.

e) V Kafarnaum vystavěl římský setník na svůj náklad školu. A dobře se mu za to odměnili. Neboť když služebník na smrt onemocněl, šli starší města ke Kristu Pánu a prosili ho, aby přišel a uzdravil ho. Vypravuj též příběh o Tabithě. Tyto dva příklady nás poučují, že štědrostí získáme si přátele, kteří za nás prosí, kteří se za nás modlí.

Proto rádi a vhodně udělujeme z majetku svého nuzným a přispíváme k dobrým účelům, budme štědrí z lásky k Bohu a bližnímu, neboť štědrostí docházíme odpuštění hříchů, věčné bla-

ženosti, časných statků i uzdravení, vyslyšení modliteb, získáváme si jí i přátele, kteří se pak za nás modlí.

Otázka 820. Čistota jest ctnost, kterouž krotíme všechny chťíce a žádosti, jež stydlivost urážejí.

1. Vypravuj příběh o Josefu egyptském a o Susanně!

Josef ani Susanna nechtěli duši svou poskvřniti hříchem; již sám vnitřní cit, stydlivost, jim pravil: »Nedej poskvřniti duše své. A oni tohoto hlasu uposlechli a vystříbali se, aby stydlivosti neporušili. Byli lákáni od zlých lidí, aby hřešili, ale v sobě samých měli také chťíce a žádosti, které je ke zlému svěsti chťely, tyto chťíce a žádosti má v sobě každý člověk, jsou to následky dědičného hřichu.

Sám sv. Pavel nařká na ně (Řím, 7, 23–25.): »Vidím jiný zákon v údech svých, kterýž odporuje zákonu myslí mé, a jímá mne pod zákon hřichu, jenž jest v údech mých...« (I. Kor. 9, 27.): »Trestám tělo své a v službu je podrobuji, abych snad, když jiným kážu, sám nebyl zavržen.« Tedy sv. Pavel trestal tělo své, v službu je podroboval, krotil všechny chťíce a žádosti svého těla, které stydlivost urážejí, aby nebyl zavržen. Byl čistotný, přemáhal tělo své, krotil všechny zlé chťíce a žádosti; tak i my máme všechny chťíce a žádosti těla přemáhati, krotiti, jak se modlíme: »Tělo, svět, ďábla přemáhám.«

Kdo jest tedy čistotný? Co jest čistota?

I vám dal Bůh tento přirozený cit, stydlivost, do srdce. Tento přirozený cit stydlivosti poučuje nás, co jest počestné a co jest nestoudné. Proto bedlivě se střežte všeho, co jest nepočestné, nestoudné, jak vám to stydlivost praví. Kdo na tento cit dbá a vše v ošklivost si běže, co jest nepočestné, jest stydlivý, cudný, čistotný.

Tato stydlivost nejen se může porušiti, může se také pokaliti, uraziti. Ona jest jako zrcadlo. Zrcadlo se může rozbítí, může se však také pokaliti, uraziti. Když jest pokalené, uražené, není pěkné, ztratilo svou krásu. Tak i stydlivost ztrácí svou krásu, když se i jemným dechem nečistým, nečistou žádostí poskvřní. Stydlivost jest jako lilie. Lilie ztrácí také krásu, je-li naplněna třeba jemným práškem. Tak i stydlivost se kazí i lehkým hříchem nečistoty! Kdo chce býti v pravdě čistotným, vystříhá se i všeho, co by stydlivost uraziti, pokáleti mohlo.

Řekl jsem vám již příklady čistoty: egyptský Josef, Susanna, sv. Pavel. Nejlepší příklad z lidí nám dala Panna Maria, »panna nejčistotnější«. I jiné svaté, jako Anežka, Lucie, Voršila raději prolily krev, než by se byly poskvřnily. Tak miloval čistotu také sv. Alois, sv. Stanislav, který jako hoch od ostatních utíkal, když uslyšel nějaké méně počestné slovo. Hle, jak bedlivě krotil své chťíce a žádosti, které urážely stydlivost.

2. Proč si máme čistotu oblíbiti, zamilovati, čistotnými býti?

Pro její krásu, kterou hlásá zjevení boží i naše přirozenost.

Zjevení boží ji hlásá slovy :

»Ó jak krásné jest čistotné plémě« (Moudr. 4, 1) cf. ot. 439.

Zjevení boží ji hlásá skutky:

Syn boží vyvolil si za matku pannu neposkvrněnou, nejčistotnější, za pěstouna čistotného Josefa, za svého předchůdce čistotného Jana Křtitele, ze všech apoštolů věnoval nejvíce lásky svému »miláčku«, panickému Janovi: Z toho vidíme, jak Bůh čistotu miluje. Proč máme býti čistotnými? Protože Bůh čistotné miluje.

Sama přirozenost čistotu vychvaluje :

Světové dějiny o ní chválu pět: u křesťanů, nesčetné příklady, jakož i u židů, ba i u pohanů: u Peršanů panenské kněžky slunce, u Římanů vestálské panny byly veřejně uctívány, a byli na popraviště veden zločinec, který potkal vestálskou pannu, byl na místě propuštěn; kdyby se byla některá vestálská panna poskvrnila, měla býti za živa pohřbena. Tak si již pohané vážili čistoty! Což teprv křesťané! Proto máme čistoty dbáti, protože nejen nás činí Bohu milými, nýbrž nám i bližních vážnosti zřískává.

Lidský rozum praví: Krása jest pořádek, souměr; čistota však jest pořádek mezi tělem a duší; čistota vtiskuje i zevnějšku člověka vznešenost a krásu: nevinnost v tváři dítěte, mnohých jinochů a panen.

Máme býti čistotnými, neboť čistota nám přináší užitek pro pozemský a nadzemský život.

Pro pozemský život:

Čistota přináší čest, lásku a vážnost u lidí.

Čistota propůjčuje tělu sílu, zdraví, dlouhý život, vytrvalost.

Čistota uschopňuje duši k bohatému vývoji: zušlechťuje obrazotvornost, posiluje paměť, ostří rozum a dává zvláště vůli velikou pevnost a sílu charakteru.

Pán Ježíš miloval sv. Jana. Pro čistotu byl osvěcen tak, že hned s počátku svého evangelia jako orel až k nebesům se vznáší a věčný původ Syna božského vypravuje. Čistota rozum osvěcuje. Blahoslavení čistotní, neboť Boha viděti budou.

Když Judith přemohla Holoferna a Bethulské z jeho ruky vysvobodila, chválili ji Bethulští a volali (15, 11.): »Srdce tvé bylo posilněno, protože jsi čistotu zachovávala.« Přičítali tedy její hrdinské srdce, které je z nebezpečí vysvobodilo, čistotě, kterou i jako vdova věrně zachovávala. Proto i my dbáti jí máme, poněvadž se jí srdce, vůle naše posiluje.

Josef egyptský, křivě obžalovaný, byl i v žaláři šťasten a blažen, svědomí mu nedělalo výčitek. I Susanna tvrdíc, že jest nevinná, cítila se i v tomto postavení blaženou a důvěřovala pevně v Boha. Tak se může čistotný i v neštěstí, které ho potká, cítiti blaženým a šťastným. Tak nás blaží čistota již zde na zemi.

Čistota však přináší nám užitek i pro život nadzemský:

Čistota již sama o sobě přináší velikou odplatu; panenská, stálá čistota dojde pak zvláštního významání v nebi; sv. Jan praví ve zjevení o čistých duších: »Budou následovati Beránka, kamkoli půjde.«

Máme býti čistotnými, protože je čistota nutná, potřebná:

Vzhledem k pozemskému životu:

Pro trvání a blaho jednotlivce vzhledem na zevnější statky (peníze, čest atd.), tělesné statky (zdraví, síla), jakož i duševní statky (paměť, rozum, obrazotvornost, vůle). Poukaž na hrozná následky nečistoty, smilstva, v tomto trojím ohledu!

Pro trvání rodiny, státu, církve a lidské společnosti vůbec, jak dějiny dotvrzují: záhuba rodin, států a národů, kteří se nepravosti oddali: Římanů, Vandalů atd.; síla a sláva čistotných rodin a národů.

Vzhledem k věčnosti:

Sama o sobě jest nutná k dosažení věčné blaženosti: O tom vězte, že žádný smilník nemá dědictví v království božím. (Ef. 5, 5 I. Kor. 6, 9.)

pokud jest potřebným prostředkem ke konání jiných ctností, k věčné blaženosti nutných, které bez čistoty trvání nemají, jako víra, naděje, láska, základní ctnosti.

O prostředcích, jak máme si zachovati čistotu, mluvili jsme již při šestém přikázání božím, proto si je jenom zopakujeme.

»Čest buď tobě poklad cenou neskonalý,
jí braň sobě statně posledním až vzdechem!
Dbej, ať její zář ti nikdy nezakalí
ni skvrny stín, ni hana lehkým dechem:
nade všechen půvab cudný vděk je ženy
jejím čistým leskem libě ozářený.«

Otec k Dagmaře na rozloučenou. Sv. Čech: Dagmar.

Blaze duši, dokud tuší,
že s ní božská láska dlí,
v jasném zdroji víry svojí
dokud nebe zrcadlí,
dokud čisté srdce hostí
líbezný sen nevinnosti
a skrání tichý zápal svatý
libým bleskem ovjíjí
jako jitra paprsk zlatý
rosný kalich lilíí.

Šotek: Sv. Čech. Sebr. sp. IV. 18.

Otázka 821. Příznivost jest ctnost, kterouž bližnímu všeho dobrého přejeme, z jeho blaha se těšíme a k němu pomáháme.

Když anděl Gabriel zvěstoval Marii, že i příbuzná její Alžběta obdrží syna, spěchala k ní, navštívila ji a zůstala u ní nějaký čas a sloužila jí. Ona Alžbětě její štěstí, všeho dobrého přála, z jejího blaha se radovala, těšila a k němu pomáhala, sloužíc jí. Rovněž Alžběta byla plna radosti nad návštěvou Mariinou, než ještě více se radovala, těšila se z blaha, z vyznamenání, kterého se Marii dostalo, že se má státi Mátkou boží, i zvolala: »Požehnaná ty mezi ženami, a požehnaný plod života tvého . . .«

Hle, jak Maria, tak i Alžběta jedna druhé všeho dobrého přály, z blaha druhé se těšily a k němu pomáhaly.

Ale i Alžběta měla přátele, sousedy a příbuzné, kteří se s ní srdečně radovali, když zaslíbený čas přišel, a Alžběta syna dostala.

Sv. Pavel nás vybízí, bychom i my, jako P. Maria, Alžběta a její příbuzní, bližnímu všeho dobrého přáli, z jeho blaha se těšili a k němu pomáhali, slovy: »Radujte se s radujícími a plačte s plačícími!«

Ctnost pak, kterouž bližnímu všeho dobrého přejeme, z blaha jeho se těšíme a k němu pomáháme, nazýváme přiznivost. Co jest tedy přiznivost?

Jonathas, syn krále Saula, byl upřímným přítelem Davidovým, a když Saul životu Davidovu chtěl činiti nástrahy, upozornil ho na to Jonathas a radil mu, aby před Saulem uprchl. Tak také David učinil. Tak ukázal Jonathas skutkem svou přiznivost k Davidovi, napomáhal mu k jeho blahu. Proto i my máme nejen v srdci upřímně se z blaha bližního těšiti, všeho dobrého mu přátí, nýbrž máme k němu i skutkem pomáhati. Přiznivost máme také skutky dokazovati.

Zvláště na něco vás, milé dítky, při této příležitosti upozorňuji. Máte přiznivost ke starším lidem ukazovati tím, že je při setkání slušně zdravíte.

Sám Ježíš Kristus i po svém oslavení pozdravoval učedníky slovy: »Pokoj vám!« I archanděl Gabriel pozdravil Pannu Marii. Proto i vy slušně pozdravujte! Nejlepší křesťanský pozdrav jest: »Pochválen buď Ježíš Kristus!«

Blahopřání rodičům, příbuzným k svátku, k Novému roku, k povýšení; projevení soustrasti při neštěstí, úmrtí. V celém svém chování máte přiznivost dokazovati, máte býti zdvořilými ke všem, zvláště ke starším osobám, i mezi sebou. Chraňte se tedy jiným záviděti, špatná jména jim dávati, nadávati, zlofečiti, je urážeti, hrubých výrazů užívati!

Pohnutek k přiznivosti lze užiti týchž jako při lásce k bližnímu a štědrosti. Proto je na tomto místě opomíjím.

Otázka 822. Střídmost jest ctnost, kterouž nezřízené žádosti jídla a pití odporujeme a obojího jen mírně užíváme.

1. Král Nabuchodonozor nařídil, aby někteří mladíci zajati z rodu královského a knížecího k jeho službě byli vybráni a s jeho

stolu stravování. Mezi vybranými byli Daniel, Ananiáš, Misael a Azariáš. Ale tito umínili sobě, nejísti pokrmů královských, protože požívání některých těchto pokrmů židům zákonem bylo zapovězeno. Prošli proto nejvyššího komorníka, aby jim dával toliko zeleninu k jídlu a vodu k pití. Komorník byl by žádosti jejich vyhověl. »Avšak,« pravil, »bojím se krále; neboť uzří-li, že jsou tváře vaše hubenější než jiných mladíků, dá mne usmrtiti.« Daniel prosil ještě jednou: »Zkus nás aspoň po deset dní! Pak učiň s námi, jak se tobě líbiti bude.« Komorník vyslyšel prosbu jeho. Po těch dnech pak bylo líce jejich krásnější a plnější nežli všech ostatních mládenců, kteří jedli jídla královská. Dával jim tedy komorník i dále toliko vařeniny a vodu. Bůh jim dal rozumnost a moudrost.

Podobně byl střídmý sv. Jan Křtitel, který, jsa synem židovského kněze, lehko mohl míti jídla vybraná, ale spokojil se ko- bylkami a divokým medem.

Střídmí byli také sv. poustevníci na poušti, jídali jen kořínky a zeleninu.

Střídmí máme býti i my, máme odporovati nezřízené žádosti jídla a pití a obojího jen mírně požívati, t. j. máme jen jísti a píti, když to pořádek žádá, když máme hlad a žízeň, nikoli z mlsnosti. Člověk potřebuje pokrmu a nápoje, jídla a pití k životu svému. Ale nezřízené žádosti jídla a pití má křesťan odpřáti a v požívání jich slušnou míru zachovávat, tím spíše, když pohlží na příklad Spasitele svého, který se postil 40 dní a 40 nocí. Proto nejzte tak mnoho, až by se vám udělalo špatně.

Při jídle nebuďte hltaví a vybíraví. Jezte, co vám matka předloží. Když má dítě hlad, jí, co se mu předloží, hlad jest nejlepší kuchař. Střídmí jsme, když nezřízené žádosti jídla a pití odporujeme a obojího jen mírně požíváme. Co jest střídmost?

2. Prospěch. a) Ačkoli mládenci ti jen zeleninou a vodou se spokojili, bylo po desíti dnech líce jejich sličnější a plnější než ostatních, byli zdravější. Střídmostí stáváme se tedy zdravější.

b) Když se střídmostí lépe o zdraví staráme, prodlužujeme si jí také život. Hippokrates, otec lékařů, dožil se vysokého stáří 140 let. Byv otázan, čím tak dlouhého věku se dožil, odpověděl: »Protože jsem se nikdy do syta nenajedl.«

c) Mládeňům dal Bůh nejen plnost a krásu líce, nýbrž i rozumnost a moudrost. Také se střídmostí bystří náš rozum.

d) Kristus Pán, než počal učiti, šel na poušť a postil se 40 dní a 40 nocí. Pak přistoupil k němu ďábel a pokoušel ho třikráte. Kristus toto trojí pokušení vítězně přemohl. Chtěl nám ukázati, že střídmostí i my pokušení snadno přemůžeme.

e) Když střídmostí snadno pokušení přemáháme, docházíme jí i jiných ctností, zvláště čistoty.

f) Když Bůh skrze proroka Jonáše Ninivetským záhubou města pohrozil, rozhlásili Ninivetští půst a oblékli se v roucha

kajicná. A Bůh jim odpustil pro pokání a půst. Tak střídmostí docházíme odpuštění hříchů.

g) Mojžíš a Eliáš postili se 40 dní ve Starém Zákoně jako Kristus Pán v Novém Zákoně. Tito dva proroci zjevili se na hoře Táboru, kdež Kristus se proměnil před apoštoly. Sv. Vincenc F. přičítá toto významání jich postu, jich střídmosti. Střídmostí docházíme zvláštního významání.

Buďte tedy střídmi, střídmostí stáváme se zdravějšími, prodlužujeme si život, bystříme rozum, snadno pokušení přemáháme, docházíme i jiných ctností, zvláště čistoty, odpuštění hříchů a zvláštního významání v nebi.

Otázka 823. Tichost jest ctnost, kterouž všelikou mstivost potlačujeme a veškerá hnutí nespravedlivého hněvu a nevole krotíme.

1. Tichý byl David vůči Saulovi. Ačkoli velice nepřátelsky se k němu choval, ano i kopím po něm mrštil, zůstal David stále tichým, nechtěl se mu mstít, všelikou žádost po mstě, mstivost v sobě potlačoval, ačkoli příležitost ku pomstě se mu naskytla. Tichý byl David i vůči svému synu Absolonovi. Když před ním utíkal, potkal se s nim muž z domu Saulova, jménem Semei, házel po něm kamením, zlořečil mu. Popuzen jsa touto podlostí, řekl Abisai ke králi: »Půjdu a setnu mu hlavu.« Ale král odpověděl mírně a klidně: »Nech ho, ať zlořečí; snad popatří Hospodin na soužení mé a odplatí mi dobrým za toto zlořečení.« David veškerá hnutí nespravedlivého hněvu a nevole krotil.

Nejkrásnější příklad tichosti nám dal Pán Ježíš sám. Když zrádce Jidáš přišel a políbením ho zradil, odpověděl Pán Ježíš tiše a vlídně: »Příteli, nač jsi sem přišel?« A když před Annášem služebník ho do tváře udeřil, pravil: »Jestliže jsem nesprávně odpověděl, dokaž to; když jsem správně odpověděl, proč mne tepeš?« Ještě na kříži, když se mu posmívali, děl: »Otče, odpusť jim, neboť nevědí, co činí!« Orazem tichosti jest ovečka, beránek, a tak o tichosti jeho již Jidáš prorokoval: »Jako ovce k zabíjení veden bude a jako beránek před tím, kterýž ho stříže, oněmí, a neotevře úst svých.« A sv. Jan Křtitel o něm pravil: »Ejhle, Beránek boží...« Od Pána Ježíše máme se učiti tichosti. Sám praví: »Učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorný srdcem.«

Od Pána Ježíše naučil se tichosti první mučedník sv. Štěpán, když byl kamenován, nechtěl se mstít, veškerá hnutí hněvu a nevole krotil, ještě se za nepřátele své modlil.

I my máme býti tiší, všelikou mstivost máme potlačovati. Když nám někdo ublíží, snadno pocítujeme v srdci žádost pomstít se. Bůh však praví: »Má jest pomsta.« Pomstu máme přenechat Bohu, Bůh každé bezpráví trestá; tuto žádost pomstít se, mstivost, máme potlačovati. Když jsme mluvili o hlavním hříchů, hněvu, řekl jsem, že je spravedlivý a nespravedlivý hněv. Všechna hnutí nespravedlivého hněvu a nevole máme krotiti.

Sv. František Saleský byl od přirozenosti velice nakloněn hněvu a mstivosti. Ale přemáhal se, krotil tuto žádostivost, cvičil se dlouhá léta; když se opět hněval, uložil si pokání za to, a tak cvikem toho dosáhl, že byl velice tichý srdcem.

2. V ý h o d y. a) Sv. Klement Dvořák sbíral r. 1800 příspěvky pro sirotky v hostinci. Místo almužny vplivl mu jeden host do obličej. Utřel se a řekl: »Pane, to bylo pro mne, nyní také dejte něco sirotkům.« Tu se ulekl onen host a dal mu celé své jmění. Tichostí přemohl člověka jej potupivšího. A tuto vlastnost tichosti — že tichostí překonáme nepřátele — slíbil nám Kristus slovy: »Blahoslavení tiší, neboť oni zemí (t. j. lidmi) vládnouci budou.« Oni lidi překonají tichostí. Více much chytíme na trochu medu než na plný sud octa.»

b) Slyšeli jste již výrok Páně: »Učte se . . . a naleznete odpočinutí duším svým.« Kristus slibuje tichým odpočinutí, pokoj duše. A skutečně tichý jest stále v dobré náladě, má pokoj duše.

c) Čeledín jeden nemohl se přese všechny řeči hospodářovy zdržeti hněvu. I slíbil mu hospodář dvě koruny, když celý den bude tichý. A čeledín se celý den opanoval, ačkoli ho spoluslužebníci brozně ke hněvu ponoukali. Večer mu podal hospodář dvě koruny a řekl: »Pro mizerný peníz mohl ses opanovati, pro věčnou odplatu však nemůžeš?« Zastyděl se čeledín a hleděl krotiti na dále svůj hněv. Ano, tichostí docházíme věčné odplaty

Proto také vy krotte veškerá hnutí nespravedlivého hněvu a nevole, potlačujte veškerou mstivost, buďte tiší, neboť tichostí překonáváte nepřátele, naleznete pokoj duše, dojdete věčné odplaty v nebesích.

Otázka 824. Horlivost jest ctnost, která nás činí ochotnými konati všecko, co pomáhá k oslavě boží a k našemu spasení.

1. Horlivosti se nejlépe učíme od samého Spasitele svého. Tato ctnost ho učinila ochotným konati všechno, co pomáhá k oslavě boží. Hned, jak se narodil, proč přišel na svět, totiž aby Bohu opět slávu získal; pěl: »Sláva na výsostech Bohu!« Jeho horlivost pro slávu boží vidíme dále v chrámě, když mu bylo dvanáct let, an na svého pěstouna ani na Rodičku boží se neohlížel, když se jednalo o čest a slávu boží: »Zdaž jste nevěděli, že já v tom, co jest Otce mého (nebeského) musím býti?« Opět ho vidíme později v chrámu, jak jej vyčistil a řekl: »Nečinite domu Otce mého domem kupeckým.« Tu se rozpomenuli, jak jste četli v dějepřevě, mučedníci jeho na proroctví Písma sv., v němž budoucí Vykupitel k Bohu takto mluví: »Horlivost domu tvého strávila mne.« Všude vidíme jeho horlivost pro oslavu boží, domu božího Pfi vykonávání úřadu svého zapomínal svého vlastního pohodlí, neumdleně kázal o Bohu a dobré činil.

Ale nejen byl ochotný konati všechno, co pomáhá k oslavě boží, nýbrž byl také ochotný konati všecko, co pomáhá k našemu spasení. I tento účel naznačili andělé nad Betlemem pějící: »Na

zemi pokoj lidem dobré vůle. Tento účel naznačují slova v Cedu: »Který pro nás a pro naše spasení sestoupil s nebe a vtělil se...« K našemu spasení zvláště trpěl a umřel.

Tak nejlépe nám svým vlastním příkladem ukazuje Kristus ctnost horlivosti, abychom i my byli ochotni konati všecko, co pomáhá k oslavě a našemu spasení.

K horlivosti nás Pán Ježíš vybízel i podobenstvím o hřivnách, jak jsme o tom mluvili při lenosti. (»Rádce duchovní«, IX., 802.)

Horliví byli sv. apoštolé, šli do celého světa, učili, trpěli; vše to konali k oslavě boží a k našemu spasení. Nejhorlivější ze všech apoštolů byl sv. Pavel; vykonal tři veliké cesty (Nový Zákon, čl. 92, 94, 95). Když sv. Pavel a Silas šli zase jednou k modlení, potkala se s nimi nějaká děvečka (čl. 94), mající většího ducha; ta jdouc za nimi, volala bez přestání: »Tito lidé jsou služebníci Nejvyššího a zvěstují vám cestu spasení.«

Těmi slovy krátce naznačila, proč vše konají, totiž k oslavě Nejvyššího a k našemu spasení. Ani žalář, ani kamenování, ani pronásledování nezdrželo ho, aby nehlásal slávu boží, aby neprocoval ke spasení lidí.

Láska k Bohu má nás pobádati a nás ochotnými činiti, abychom všecko konali k oslavě boží, abychom dobré dle sil svých konali a podporovali, zlého se varovali a zlému bránili. Láska k sobě samým má pobádati a nás ochotnými činiti konati všecko, co pomáhá k našemu spasení. Neboť sebe pro Boha milujeme, když především pečujeme o spásu své duše. »Co jest platno člověku, byť všecken svět získal a na duši své škodu trpěl?« (Ot. 334.) Láska k bližnímu má nás pobádati a ochotnými činiti konati všecko, co pomáhá k spasení bližního. Bližního milujeme jako sebe, když především pečujeme o spásu duše jeho. (Ot. 338.) K horlivosti nás napomíná apoštol slovy: »V pečování jsouce neleniví, duchem vroucí, Pánu sloužící.«

Horlivý křesťan rád se modlí, častěji jde ke sv. zpovědi a přijímání, rád poslouchá slovo boží, navštěvuje pilně chrám Páně, čte nábožné knihy, používá každé příležitosti, aby oslavoval Boha, svou duši spasil a napomáhal také jiným ke spasení. Nyní se může otázka zopakovati a nacvičiti.

2. Horlivosti je třeba. Neboť bez horlivosti nemůžeme přijíti do nebe. To řekl sám božský Spasitel: »Království nebeské trpí násilí a jenom kdo násilí užijí, dobudou si ho.« Bez horlivosti nejsme Bohu milými: »Poněvadž nejsi ani studený ani horký, začnám tě odmítati ze svých úst.« Ano, bez horlivosti nemůžeme nic dobrého vykonati: Neboť při každém dobrém skutku naskytují se překážky, které jen horlivostí můžeme přemoci. Buďte tedy horliví, neboť bez horlivosti nemůžeme přijíti do nebe, nejsme Bohu milými, nemůžeme nic dobrého vykonati.

Dobrou radu dal otec synu svému: »Chovej se tak, jako bys měl věčně žíti; žij však také tak, jako bys měl každý den

zemřítí.« Těmi slovy vybízel otec syna svého k horlivosti; pamatujte si tuto dobrou radu a řiďte se podle ní!

Otázka 825. Pán Ježíš velebil v kázání na hoře zvláště ctnosti, které jsou obsaženy v osmeru blahoslavenství.

Jednou, když Ježíš uzřel zase veliké množství lidu, kteříž přišli, aby jej slyšeli, vstoupil na horu. I posadil se s učedníky svými. Zástupové pak stáli a seděli po stráni. I otevřev ústa svá, učil je, počínaje blahoslaviti ctnostné. Těmi slovy chtěl Pán Ježíš říci, že ti, kteří těmito ctnostmi se vyznamenávají, nalézají se na pravé cestě k nebi.

Jakož kdysi Jakub viděl žebřík nebeský, po němž andělé vystupovali a sestupovali, tak nám ukazuje Pán Ježíš v osmeru blahoslavenství osm stupňů, po nichž máme k věčné blaženosti kráčet. A při každém blahoslavenství dal zvláštní příslibení, zaslíbení. Nakreslíme si tedy nebeský žebřík, který jde ze země do nebe, na jednu stranu napíšeme si blahoslavenství, na druhou zaslíbení.

Otázka 826.

Blahoslavení	N E B E	Zaslíbení
8. kteří protivenství trpí pro spravedlnost;		jejich jest království nebeské.
7. pokojní;		synové boží slouží budou.
6. čistého srdce;		Boha viděti budou.
5. milosrdní;		milosrdenství dojdou.
4. kteří lačnější a žíznější po spravedlnosti;		nasyceni budou.
3. lkající;		potěšeni budou.
2. tiší;		zemí vládnouti budou.
1. chudí duchem;		jejich jest království nebeské,
	Z E M Ě	

A. Jedny z těchto ctností odstraňují překážky, které dosažení věčné blaženosti v cestě stojí (negativní ctnosti):

1. chudí duchem (pokora), proti žádostivosti očí,
2. tichost, protiva pýchy života,
3. lkající, protiva žádostivosti těla.

B. Jiné ctnosti spojeny jsou s konáním dobrých skutků, které k dosažení věčné blaženosti vedou (positivní ctnosti):

I. Některé vztahují se k bližnímu:

1. milosrdenství: vůči cizí bídě;
2. pokojnost: vůči cizímu statku;

II. Některé vztahují se k nám samým:

1. touha po spravedlnosti oproti touze po penězích a statku;
2. čistota srdce oproti touze po hříšných požitcích;
3. trpění pro nespravedlnost oproti touze po cti a vyznamenání.

(K dalšímu srovnej mé kázání (dle Busla) o svátku Všech svatých: Nebeský kříž osmera blahoslavenství. »Rádce duchovní«, XIII. 826. d.)

I. Přistoupíme-li k nebeskému žebříku blíže a pohlédneme-li na jeho první stupeň, shledáme na něm nápis: »Blahoslavení chudí duchem, neboť jejich jest království nebeské.« Kdo jsou ti blahoslavení, kteří na tomto stupni stojí?

1. Ach, volají tu chudí, nuzní, kterým bohatství schází, to jsme my. Než Kristus nepraví: Blahoslavení chudí, nýbrž přidává: chudí duchem. Jste chudí, to se nedá popírati; ale jestliže chudí jsou plni nevěle nad svou chudobou, plní závisti oproti majetným a plní touhy po statcích pozemských, nejsou chudí duchem, nikoli, duchem, srdcem, touhou jsou bohatí a snad nenasytně bohatí. Chudý duchem jest jen ten chudý, který svůj nedostatek klidně a z lásky k Bohu snáší, jako ochuzený Job, který při svých ztrátách a své nouzi volal: »Bůh dal, Bůh vzal — jméno jeho buďž pochváleno.«

V VI. století žil v Římě docela chudý a nemocný člověk. Jmenoval se Servulus, na česky služebník. Nemohl choditi ani rukama pohybovati. Jeho bratři a sestry nosili ho každý den ke kostelu sv. Klementa; tam před kostelem nábožně se modlil a přese všechnu bídu vždy veselý a laskavý byl. Srdečně děkoval za každou almužnu, části z ní užíval pro sebe, část daroval opět jiným chudým, kteří mu za to z Písma sv. předčítali. Když měl umřít, zpovídal se ještě jednou kajčně, obdržel sv. přijímání a poslední pomazání. Kolem stojící modlili se s ním. Tu najednou zvolal: Tíše! Neslyšíte líbezný zpěv, který sem s nebe zaznívá? V témž okamžiku byla duše jeho u Boha. Svatý papež Řehoř, který tehdy v Římě žil, vypravuje, že se ve světnici, kde Servulus zemřel, velmi líbezná vůně šířila, až tělo jeho bylo pochováno. Dne 23. prosince slaví církev sv. tohoto sv. Servula.

Sv. Servulus byl zcela chudý a přece vždy veselý, protože snášel chudobu svou s odevzdaností do vůle boží. Byl v pravdě chudý duchem, a zasluhuje blahoslavení. Kdo je tedy chudý duchem?

Chudý, který svou chudobu s odevzdaností do vůle boží snáší.

2. Sv. Štěpán, král uherský, byl velmi bohatý pán. Ale srdce jeho nelnulo k penězům a statkům pozemským, proto také potřeboval málo pro sebe, a bohatství svého užíval k slávě boží a

ku blahu svých poddaných. Zřídil nová biskupství, kláštery, stavěl kostely, nemocnice a mnoho daroval chudým, vdovám a sirotkům. I tento bohatý král byl chudý duchem, užíval bohatství svého dle vůle boží ke cti a chvále boží a ku blahu svých spolubližných. Chudý duchem může býti tedy i bohatý, a jest jím skutečně, když má pozemské statky, jak praví apoštol (1. Kor. 7, 30), jakoby jich neměl.

Chudý duchem je tedy i bohatý, který bohatství svého užívá dle vůle boží ke slávě boží a ku blahu bližního.

3. V městě Tarsu žil otec židovský, který poslal syna svého Šavla do Jerusalema, aby ho tam slovučný učitel Gamaliel vyučoval. Šavel měl dobré vlohy, učil se pilně a žil přísně dle pravidel fariseů, ale byl pyšný na své vědomosti a na svou domnělou zbožnost, pokládal se za bohatého duchem. Křestany nenáviděl; hlídal šaty těch, kteří kamenovali sv. Štěpána, ano vyprosil si listy, aby šel do Damašku a zjištěné křestany přivedl do Jerusalema. Než Bůh se nad ním smiloval a zázračně ho obrátil. Pokorně potom žádal o křest sv., dal si jméno Pavel, Paulus, t. j. malinký, kázal židům i pohanům horlivě evangelium, a cítil se blaženým, že může pro Krista trpěti a umřít. Jako křesťan byl sv. Pavel pokorný čili chudý duchem. Před křtem pokládal se za bohatého duchem. Poněvadž Pavel přese všechnu svou velikou učenost a hrdinskou ctnost byl pokorný čili chudý duchem, již na zemi byl blahoslavený, ještě větší blaženosti však požívá nyní v nebi.

Chudý duchem jest zvláště pokorný.

Tedy chudé, kteří chudobu svou s odevzdaností do vůle boží snášejí, ji milují, ji si vyvolí, bohaté, kteří bohatství svého dle vůle boží užívají ke slávě boží a ku blahu bližního, zvláště pak pokorné jmenuje Spasitel blahoslavené a

4. z a s l i b u j e jim království nebeské. I když jen na prvním stupni nebeského žebříku stojí, jsou nebi mnohem blíže než světácký člověk, poněvadž mají zemi s jejími statky a cti pod nohama svýma. Jako však chudoba, aspoň dle názoru světa, všechnu bídu v sobě obsahuje, jelikož se při ní žádné naruživosti ukájeti nemohou, tak obsahuje nebe všechny statky, které věčnou cenu mají a věčné požítky poskytují.

II. Jak těžko jest vystoupiti na tento první stupeň, tak snadno jest s něho na druhý stupeň vystoupiti. Tento však nese nápis: »Blahoslavení tiší, neboť zemi vládnouti budou.«

1. Sv. biskup František Saleský byl od zlých lidí velice pomluven. Bolelo to velice sv. biskupa; někteří přátelé mu radili, aby dal pomluvače soudně potrestati. Světec pohleděl na kříž a řekl všídně: »Chci následovati raději Spasitele svého, a životem svým ukázati, že vše jest vyhláno, co nepřátelé o mně rozšiřovali.« Sv. biskup pokračoval v horlivém kázání a svatém životě. Následek

toho byl, že si ho dobří lidé tím více oblíbili, a jeho nepřátelé sami pomluvy odvolali.

Tiší jsou tedy ti, kteří netrpělivost, hněv, pomstychtivost a všechny prudké vášně na uzdě drží, křivdy trpělivě snášejí a ke svým nepřátelům laskavě a přívětivě se chovají.

2. Jim slibuje Kristus zemi, tuto zemi, poněvadž tiší to, co mají, s vnitřním klidem mají, poněvadž svým klidem a trpělivostí svou protivníky své často získávají a tak jaksi nad nimi vládnou. Vždy dosáhneme tichosti více než hněvem, tichého člověka váží si celý svět, kdežto hněvivý jest všude neoblíben. Když však chudým duchem slibuje se nebe a tichým země, co zbývá pyšnému a ukrutnému jiného než peklo?

III. Než ku předu! Postupme na třetí stupeň. Co čteme zde?
»Blahoslavení lkající, neboť potěšeni budou.«

1. Maří Magdalena litovala hříchů svých, padla k nohám Ježíšovým a počala lítostí hořce plakati. Slza za slzou stékala na nohy Ježíšovy. Jakž to zpozorovala, utírala nohy jeho vlasy hlavy své, pak je líbala a mastí mazala. Rádně plakala, lkala nad hřichy svými, a potěšena byla slovy Páně: »Odpouštěj se ti hřichové... Jdi v pokoji.«

Pán Ježíš blahoslaví ty, kteří lkají nad svými a cizími hřichy, nad hřichy celého světa, nad útky církve sv.

I apoštolové lkali, rmoutili se nad smrtí Pána Ježíše. Poněvadž však s odevzdaností do vůle boží to snášeli, byli brzy potěšeni při vzkříšení Páně.

R. 1521 ležel statečný důstojník těžce nemocen. Byl velmi smutný. Ale četl dobré knihy, modlil se vroucně, a Bůh ho uzdravil na těle i na duši. Byl to sv. Ignác. Nemoc byla pro něho štěstím, zármutek jeho obrátil se v radost. I ti, kteří lkají nad ztrátou jmění, zdraví, drahé osoby a to ke svému spasení používají, jsou blahoslavení.

Lkající nescházejí nikde na světě, ani v chaloupce ani v paláci, a proto se země právem nazývá slzavým údolím, ale ne každý zármutek vede k blaženosti; neboť jest i světský zármutek nad zmařenými nadějemi, plány, časnými ztrátami, a tento zármutek působí smrt, jak dí sv. ap. II. Kor. 7, 10.

Které lkající však blahoslaví Pán Ježíš? Dle předešlého.

2. Viděli jste již, jak zaslíbení Páně: »potěšeni budou« bylo splněno na Maří Magdaleně, apoštolech, sv. Ignáci. Taci lkající budou potěšeni již zde na zemi odpuštěním hříchů, milostí, kterou pro sebe a jiné vyprosí, vnitřními, čistými a sladkými radostmi, o nichž sv. Augustin dí: »Sladší jsou slzy pokání a modlitby než radosti divadla.« Největší však útěcha bude údělem jejich na onom světě. Tu »setře Bůh všelikou slzu s očí jejich, a smrti více nebude, ani kvílení, ani křiku, ani bolesti nebude více, nebo první věci pomínuly« (Zjev. 21, 4.) Blaze nám, když k těmto lkajícím náležíme, když se na tomto třetím stupni ne-

beského žebříku nalézáme. Chudobou duševní potlačili jsme pychu, tichostí hněv a zármutkem hříchů své jsme odkáli.

IV. Pány nad hříchů a hříšnou žádostivostí jsouce, můžeme postoupiti výše, na čtvrtý stupeň, na němž psáno jest: »Blahoslavení, kteří lačnější a žíznejší po spravedlnosti, neboť nasyceni budou.«

1. Kdo z vás měl již veliký hlad? Po čem jsi tehdy toužil? Kdo měl již velikou žízeň? Po čem jsi tehdy toužil? Jako hladový má vřelou touhu po jídle a žíznivý po nápoji, tak má míti křesťan vřelou touhu po pravdě a ctnosti, t. j. po spravedlnosti.

a) Mat. 15. praví Pán: »Lítost mám nad zástupem, neboť již tři dny vydrželi u mne a nemají co jísti.« Tito dobří lidé měli vřelejší touhu po evangeliu, po pravdě než po pokrmu. Protože měli tak vřelou touhu po slově božím, nasýtil je Pán Ježíš nejen duševně, nýbrž i tělesně. Křesťané chvátají s radostí na kázání; jakou touhu ukazují? Tak i vy ukážete touhu po spravedlnosti, po slovu božím, když při vyučování sv. náboženství pilně pozor dáváte, doma katechismu a biblické dějepravě pilně se učíte.

b) Augustin byl učený muž, ale při tom pyšný, a otrok svých náruživostí a vášní, jak sám vyznává. Tu slyšel a viděl, jak prostí, neučení křesťané v pravdě moudří a s milostí boží také ctnostní a blažení byli. I řekl sobě: když jiní mohli nalézt cestu do nebe, proč i ty ne, Augustine? Tu vzbudil v něm Bůh vřelou touhu po křesťanské ctnosti, po spravedlnosti. Po křtu sv. bojoval proti vášním a shledal, že zachovávání přikázání božích není těžké, nýbrž snadné, oblíbil si ctnost a spravedlnost křesťanskou. V této ctnosti a spravedlnosti našel své štěstí a blaho.

Hlad a žízeň po spravedlnosti jest tedy vřelá touha po pravdě a ctnosti, po dokonalosti, po všem, čím se spravedlivými a dokonalými stáváme, po slovu božím, po modlitbě, po sv. svátostech. Sv. Bernard dí: »Nikdy neřekne spravedlivý: Dosti jest, nýbrž vždy lační po spravedlnosti, a kdyby věčně žil, snažil by se býti vždy spravedlivějším.«

2. Naproti pozemským přáním a žádostem, které roztušují a trápí, není tato touha po spravedlnosti obtížná a neuspokojující, nýbrž nasycuje a oblažuje; j:ž zde počíná slíbené nasycení, které vyplývá z dobrého svědomí, z pokoje a radosti Ducha sv. a záleží v plnosti milostí, které Bůh tím štědřeji uděluje, čím vřelejší touhu po nich máme. Nejúplnější ukojení hladu a žízně po spravedlnosti nastane teprve na onom světě dle slov Spasitelových (Luk. 22, 29., 30.): »Já vám způsobuji, jak mi způsobil Otec můj, království, abyste jedli a pili za stolem mým v království mém.«

V. Máme-li však na žebříku vždy výše stoupati, nesmíme se spokojiti jenom milostmi, kterými Bůh naši touhu po spravedl-

nosti nasycuje, nýbrž musíme také sami ruku přiložiti a doplniti ji skutky lásky. Proto zní nápis pátého stupně: »Blahoslavení milosrdní, neboť milosrdenství dojdou.«

1. Vypravuj podobenství o nemilosrdném služebniku! Kdyby byl býval milosrdný oproti spoluslužebníku svému, byl by také u Boha milosrdenství došel. Naproti tomu jak krásně jednal milosrdný Samaritán! Milosrdný jest, kdo z pravé lásky k Bohu a bližnímu snaží se dle sil svých odpomoci tělesným a duchovním potřebám svých bližních. To se děje skutky tělesného a duchovního milosrdenství.

Sv. Jan almužník měl často pokladny prázdné; tu mu poslal Bůh neočekávaně bohaté, kteří rádi mu opět pokladny naplnili. Tobiáš byl milosrdný, jak ho odměnil Bůh za to?

2. Jako hříchu trest, tak odpovídá milosrdným skutkům odměna. Již na tomto světě zjeví se milosrdným Bůh, odpustí jim hříchy, časné tresty za hřích zmírní, před mnohými útrapami je ochrání. Na onom světě nebude jich souditi dle neúprosné spravedlnosti své, nýbrž odmění je vedle svého neskonalého milosrdenství. Za svou almužnu na zemi obdržel bohatou almužnu v nebi.

VI. Na šestém stupni shledáváme zlatá písmena: »Blahoslavení čistého srdce, neboť Boha viděti budou.«

1. Otázka 623. Mítí čisté svědomí (srdce) jest býti alespoň beze všech těžkých hříchů, neboli býti ve stavu posvěcující milosti. Bůh stvořil Adama a Evu ve svatosti a spravedlnosti, byli beze všech hříchů, byli ve stavu posvěcující milosti. Pokud měli čisté srdce, poznávali Boha dokonale a hleděli poslušností se mu zalíbiti.

Bůh uchránil Pannu Marii před poskvrnou dědičného hříchu; již v prvním počátku svého žití byla čistá — nazývá se v litanii Panna nejčistotnější. Ale i všelikého osobního hříchu se varovala.

I my jsme byli osvobozeni od dědičného hříchu na křtu sv. Kdo tuto křestní milost si zachová a žádného, alespoň těžkého hříchu na svědomí nemá, má čisté srdce. Kdo může jmenovati takové nevinné duše? Ano, sv. Jan, miláček Páně, sv. Pankrác, Pantaleon, Leopold, Alois, Stanislav Kostka, sv. Anežka, Kateřina, Terezie, Alžběta a mnoho jiných nedopustili se po celý život těžkého hříchu, a i všedních hříchů bedlivě se varovali; jaké srdce měli? Protože všichni tito svatí čisté srdce měli, měli také veliké zalíbení v modlitbě, v službě boží a v konání svých povinností, stále Boha před očima měli. Protože s čistým srdcem všude Boha, zvláště ve sv. hostii viděli, došli také milosti patřiti Bohu tváří v tvář.

Milé dítky! Zachovejte si svůj nejlepší poklad, svou nevinost, svou čistotu!

Maří Magdalena byla velikou hříšnicí, ale stala se velikou kajčnicí. Když jí Kristus hříchy odpustil, jaké měla potom srdce?

Sv. Petr zapřel Pána, jak nabyl opět čistého srdce? Jaké jiné kajcníky ještě znáte?

Poněvadž mnozí, kteří těžce hřešili, odpuštění hříchů ve svátosti pokání došli, bylo opět srdce jejich čistě. A protože poté až do smrti přinášeli hodné ovoce pokání, umřeli svatě a v dělu Boha. Kdo však bude moci jistěji v delší život doufati, ten, který na své tělesné zdraví dobrý pozor dává, či ten, kdo lehkomyslně častěji zdraví své podkopal? Proto také křesťan, který srdce své stále čistě zachoval, jistěji může doufati ve věčnou blaženost, než který? Proto s milostí boží srdce své zachováme čistým, budeme-li se varovati čeho? Když však jsme nešťastně milost posvěcující těžkým hříchem ztratili, jak máme srdce své opět očistiti?

Čisté srdce tedy mají, kteří jsou prosti všelikého těžkého hřichu, kteří se zvláště starají o čistotu, ctnost to, která jest protivou smilstva, kteří se chrání nečistých žádostí, myšlenek, řečí a skutků.

2. Čisté srdce jest hodno viděti Boha, v tomto životě dostává více smyslu pro Boha a božské věci, hlubší porozumění pro pravdy a tajemství sv. víry, má všelejší lásku k Bohu, větší zálibu v modlitbě. Čím čistší byla srdce svatých, tím všeleji také s Bohem obcovali, tím jasněji se jim zjevoval, až ho nikoli zrcadlem, nýbrž tváří v tvář viděti směli. To vidění bude jasnější a plno požitků pro panensky čistá srdce, která následují Beránka, kamkoli jde . . . Zjev. 14, 3. d.

VII. Kdo jest čistého srdce, stojí takořka jednou nohou již na sedmém stupni, který nese nápis: »Blahoslavení pokojní, neboť synové boží slouží budou.« Abychom byli pokojní, třeba nám čistého srdce. Kde to není, tam vládne nepokoj, poněvadž se vždy smyslnost proti rozumu a rozum proti Bohu bouří.

1. Mezi pastýři stád Abrahamových a Lotových nastal svár, což hnětlo a bolelo Abrahama pokoje milovného. Vypravuj dále! Pokojný byl Abraham.

Sv. Václav, kníže český, též velice miloval pokoj. Když otec jeho Vratislav zemřel, počala matka Drahomíra sama nemoudře vládnouti a popudila proti sobě německého císaře Jindřicha I., kterýž s vojskem až ku Praze přitáhl. — Tu sv. Václav nepříteli v ústrety vyšel s vojskem. Dříve však osobní rozmluvy s císařem sobě vyžádal, k pokoji ho pohnul, tak že upustil od boje a spojil se s malým poplatkem. — Podobně, když Radislav, kníže kouřimské, vtrhl s velikou silou do území knížectví pražského, sv. Václav pro ušetření krve lidské chtěl spor ukončiti soubojem. Radislav se poddal, Václav mu ochotně odpustil a trvalý pokoj s ním učinil. — Také s bratrem Boleslavem hleděl zachovati pokoj a jemu — bratrovrabu — umlraje odpustil.

Již mezi dětmi jsou leckde sváry; jak se budete chovati, když chcete býti ditkami božími? »Moudřejší ustoupí,« praví přísloví, proč?

Pokud můžeme, máme se všemi lidmi žít v pokoji. Než, bohužel, jsou lidé, kteří nechťí dáti pokoj, stále nespravedlivé požadavky činí nebo chtějí, aby jiní stali se účastnými jejich zlých skutků. To by byl falešný, hříšný pokoj, poněvadž křesťan má více milovati Boha, sebe a bližního, nežli hřích.

Sv. Tomáš byl ve XII. století arcibiskupem v Canterbury v Anglii. Prokazoval králi Jindřichu II. patřičnou úctu a poslušnost ve všech světských věcech. Poněvadž však král chtěl také v duchovních věcech panovati a práva církve sv. porušiti, upozornil sv. Tomáš krále na to s počátku mírně, když však to nepomáhalo, vyjádřil pevně a rozhodně, že dané nespravedlivé zákony ve věcech církevních z bázně před Bohem a z vážnosti před králem nemůže nikdy schváliti, ať se stane cokoliv. Král se nad tím horšil a řekl před několika pány: »Se všemi lidmi v zemi mohu v pokoji žít, jen jediný kněz« — mnil tím arcibiskupa — »nechce dáti pokoj.« Čtyři páni vyhledali potom arcibiskupa, zavraždili ho ukrutně před oltářem, míníce, že prokáží tím králi milou službu. Kdyby byl arcibiskup nespravedlivé požadavky královny schválil, byl by ovšem pokoj zachován; jaký by to býval však pokoj? Protože však Tomáš raději chtěl všechno vytrpěti nežli falešný, hříšný pokoj míti, zemřel jako mučedník. Tak také musí leckde otec, ač je mu to nemilé, nehodného syna pokárati.

Pokoj je trojí, máme míti pokoj s Bohem, s sebou a s jinými. Hleďte míti pokoj s celým světem, pokud se to bez hříchů státi může. Ale nejen to, nýbrž hleďte i jiné k pokoji přivěsti a všemi způsoby je poutem lásky spojovati.

2. Tito pokojní nazývali se synové boží pro podobnost, kterou mají s Otcem nebeským, s »Bohem pokoje« a s Ježíšem Kristem, »knížetem pokoje«, při jehož narození křůvé andělští pokoj lidem na zemi zvěstovali, který svou krví, již na kříži prolil, zjednal pokoj mezi Bohem a člověkem.

VIII. Nuže, pozdvihněte oči, neboť ještě nestojíme na posledním stupni, rozšířte srdce svá, neboť velikých věcí vyžadují slova, která osmý stupeň krásí: »Blahoslavení, kteří protiventví trpí pro spravedlnost, neboť jejich jest království nebeské« Abychom dospěli k vrcholu žebříku, nepostačí jen jednati, nýbrž i dovésti trpěti. Kdežto ostatní blahoslavenství nás k rozličným činnostem vybízejí, vyzývá nás poslední stupeň ke snášení protiventví. A skutečně statečnost se jeví, jak dí sv. Tomáš, mnohem více snášením protiventví než konáním velikých skutků; trpěti jest těžší než jednati. Ale ne každé utrpení zasluhuje blahoslavenství.

1. Nedávno v blízkém městě zatčen byl poštovní úředník, protože zpronevěřil 20.000 K. Trpí pro spravedlnost? Nikoli. Trpí, protože byl nespravedlivý. Vrah jest odsouzen k smrti; trpí pro spravedlnost? Mnozí trpí pro svou lehkomyšlnost, pro své hříchů, pro své nespravedlivosti jen spravedlivý trest. Máš li náležeti k blahoslaveným, musíš trpěti pro spravedlnost, t. j. ctnost pro Boha, který se v tobě pronásleduje.

Pro spravedlnost trpěl sv. Jan Křtitel ve vězení, ano i hlavu svou katu dal. Jak? Vypravuj! Sv. apoštolové radovali se, že pro Krista, pro spravedlnost mohou trpět. Sv. Jan Nepomucký trpěl pro spravedlnost, protože nechtěl vyzraditi zpovědního tajemství. Všichni svatí mučedníci trpěli pro spravedlnost.

Tak i ty trpíš pro spravedlnost, když se ti posmívají, že zachováš přikázání boží a církevní, když tě haní, že nejdeš se světem a jeho radostí a požitků neužíváš, když tě hanobí, že se modlíš, kostel navštěvuješ, sv. svátosti přijímáš, vůbec skutky dokonalosti konáš, pak jsi blahoslavený, protože trpíš pro spravedlnost.

2. Ale pak se můžeš radovati; neboť nejen tobě království nebeské náleží, nýbrž odměna tvá bude v něm hojná. »Radujte se a veselte se,« připojuje Spasitel k tomuto blahoslavenství, »neboť odplata vaše bude hojná v nebesích.« Tím větší bude odplata, čím větší a citlivější byla protivensství, která jste pro jméno mé, pro spravedlnost snášeli.

Tímto osmým stupněm jest žebřík dokončen; s něho kráčíme v radosti nebeské. Budeme se tam radovati se všemi vyvolenými a vládnouti s trojediným Bohem na věky.

Opakujte, jak zní osmero blahoslavenství. Pokora, tichost a pokání čistí naše srdce, proto vedou do nebe. Tohou po spravedlnosti a milosrdenství srdce naše se posvěcuje, proto také vedou do nebe. Čistotou srdce, pokojností a trpěním pro spravedlnost dosahujeme spojení s Bohem. Ve třech oddílech vede osmero blahoslavenství k nebi. Tři stupně tvoří první odstavec očistění; které? Dva stupně tvoří druhý odstavec posvěcení; které? A které tvoří třetí odstavec spojení s Bohem?

Otázka 827. Ctnosti, jež jsou obsaženy v osmeru blahoslavenství, se zvláště proto velebí, že jsou přímo proti duchu světa a že tudíž konání těchto ctností zvláště uzpůsobuje pro blaženost věčnou.

Sv. Jan píše (I., 2, 16.): »Všecko, co jest na světě, jest žádost těla, žádost očí a pýcha života, která není z Otce, ale jest ze světa.« Tento duch světa a všecko z něho pocházející smýšlení, mluvení a jednání jest přímo proti duchu božímu. Duch světa praví: Blažení jsou bohatí, Kristus praví: Blahoslavení chudí duchem. Svět praví, že urážku třeba pomstíti, Kristus praví: Blahoslavení tiší. Svět označuje hlad a žízeň po pozemských a požitcích za cestu ke štěstí, Kristus praví: Blahoslavení, kteří lačněji a žízněji po spravedlnosti. Svět učí egoismu, sebelásce, Kristus učí milosrdenství k jiným. Svět praví: Třeba světa užiti, Kristus praví: Blahoslavení čistého srdce. Svět praví: Šťastný, kdo nepotřebuje nic trpět, Kristus označuje protivensství za jistou cestu k nebi. Tak jsou ctnosti v osmeru blahoslavenství obsažené přímo proti duchu světa.

Kdo proto tyto ctnosti koná, jest na nejlepší cestě k nebi, připravuje se tak nejlépe pro věčnou blaženost.

Otázka 828. Ježíš Kristus nám v evangeliu přikázal tyto ctnosti:

1. hledati nejprve království božského a spravedlnosti jeho,
2. zapřítí sebe,
3. nésti kříž svůj,
4. následovati Krista,
5. tichým a pokorným býti,
6. milovati nepřátele, dobře činiti těm, kteří nás nenávidí; modliti se za ty, kteří nám protivensství činí a utrhnají nám.

Evangelium nás učí cestě do nebe. Abychom touto cestou jistě šli a nezabloudili, doporučil nám Pán Ježíš zvláště několik ctností.

I. Praví k nám předně: »Hledejte nejprve království božského a spravedlnosti jeho; a toto všechno (čeho potřebujete pro život časný) bude vám přidáno.« (Mat 6, 33.) Tato slova pravil Pán Ježíš v kázání horském; učí nás, abychom se nestarali příliš o to, čeho potřebujeme pro život časný, poukázal na ptactvo nebeské, neseje, ani nežne, ani neshromazďuje do stodol, a přece je Otec nebeský krmí; poukázal na kvítí polní, nepracuje, nepřede, a přece ani Šalomoun ve vsí slávě své nebyl tak oděn, jako jedno z nich. Když se Bůh o ně stará, protože konají, co konati mohou, tím spíše starati se bude o lidi, jestliže konají, co konati mohou. Jako rozumní tvorové nemají tak na pozemské věci mysliti a je vyhledávati, mají zvláště po nebeských statcích toužiti, mají hledati nejprve království božského; království boží jest trojí: v nás, kolem nás a nad námi (srovnej otázku 291.); máme hleděti nejprve, aby Bůh panoval v nás skrze víru, naději, lásku, skrze milost svou, zvláště skrze milost posvěcující, aby království boží na zemi kolem nás, totiž církve katolická, víc a více se šířilo a upevňovalo, aby nás Bůh jednou do království nebeského nad námi přijal. O to máme se nejprve starati. Cestou k tomuto království jest spravedlnost, jen spravedlivý do tohoto království přijde, máme se tedy starati o spravedlnost, máme se zlého varovati, dobré, bohumilé skutky konati.

Jestliže pozorujeme nynější svět, shledáme bohužel, že se lidé příliš mnoho o pozemské statky, jmění, peníze, čest a slávu, o požitky starají, o Boha, o svou duši tak nedbají. O co však nejprve stará se dobrý křesťan?

Zajisté již jste poznali mnoho lidí, kteří hledají nejprve království božského a jeho spravedlnosti, a právě proto také je požehnal časnými statky; kdo může takové lidi jmenovati? Job, Jakob.

Člověk má tělo a duši. Tělo toto vzato ze země a opět do země se vrátí, je smrtelné; duše vyšla z Boha a při smrti těla opět se vrací k Bohu, je nesmrtelná. O obojí se člověk starati musí, jak o tělo, tak i o duši. Avšak čím větší má cenu duše než tělo, tím více se má člověk starati o duši než o své tělo.

Starejme se nejvíce o duši svou! Je to tvůj nejkrásnější statek, má větší cenu než zlato a stříbro i než tělo, máš jen jedinou duši, kdybys měl dvě, mohl bys ztrátu jedné snáze oželeť; jestliže duši ztratíš, je to ztráta nenahraditelná; jmění, zdraví, čest opět můžeš dostati, ale ztracenou duši nikoli.

Můžeš a máš se starati také o věci k zachování tělesného života potřebné, avšak při tom na duši svou nezapomínej, ale jí ve všem a všudy přednost dej, o ni především a obzvláště se starej! Co prospěje člověku . . . Jednohoť jest potřebí, duši totiž spasiti.

Tam, kde boží věčná záře,
sluhů svatých blaží tváře,
tam chce přijít duše má,
až si ji Bůh povolá:
a v té blahé nebes říši
tam jest pravý domov můj.

II. Zapřítí sebe.

Pán Ježíš v evangelii sv. Matouše (16, 24.) dí: »Chcete-li kdo za mnou přijíti, zapřítí sebe sám, vezmi kříž svůj a následuj mne! Uvažujme nejprve o slovech: Zapřítí sebe sám!

Tu ctnost konal zvláště sv. Jan Křtitel. Co bylo jeho potravou? Jak se odíval? Zajisté by nebyl hřešil, kdyby měl lepší stravu a lepší oděv. Snad by to bylo jemu milejší a příjemnější bývalo, ale odepřel si to. Dobrovolně si odepřel dovolené věci a vzal nepřijemné na sebe. A tak se stal silným mužem.

Dobrovolně si odfíci dovolené věci a nepřijemné věci na se vzítí, abychom byli silní, dobré činiti i tehdy, když je to obtížno, zlého se varovati i tehdy, když je to snadno, znamená zapírati sebe sama, čili sebe sama umrtvovati, totiž zapírati svou tělesnou a duševní zlou žádostivost. Co znamená sebe zapírati? Jak to můžeš říci ještě jinak?

My sami jest smyslné naše tělo a svévolnost, která nás ke zlému ponouká. Když křestan smyslného těla a svévolnosti neposlouchá, nýbrž raději vůli boží, co přemáhá. Když křestan byl tak silný, tělo své a svévolnost na uzdě držeti, musí si dobrovolně častěji co odepřiti, a co dobrovolně na se vzítí?

Tomu nás učil sám Spasitel příkladem svým: Mohl přijíti v královském paláci na svět, mohl míti zlatou kolébku a velmi měkkou postýlku, ale co si dobrovolně vyvolil? Jemu náležel beztoho všechno, a jak přes to po třicet let vydělával svůj chléb? Po 40 dní se postil a modlil, byl poslušen až k smrti na kříži, aby konal vůli Otce svého. Celý život jeho bylo stále zapírání sebe.

Sv. Pavel píše (I. Kor. 9, 27.): »Tresci tělo své a v službu je podrobují, abych snad . . . nebyl zavržen.« Co tedy činil sv. apoštol podle příkladu Páně?

Tak činili i jiní svatí. Spávali na tvrdém lůžku, upokojili se prostou stravou a prostým oděvem. I oni si odepřeli, co jim bylo

milé a příjemné. Činili si tedy újmu v dovolených věcech, zapírali sebe. Činili tak, aby tím snáze nedovolené náklonnosti a žádosti přemáhali. I my máme sebe přemáhati, příjemné, dovolené věci si dobrovolně odepřítí, abychom tím snáze nedovolených věcí se zdrželi a tím spíše do nebe přišli.

V postním příkázání navádí nás církev, abychom si újmu činili, sebe zapírali. K čemu jest sebezápor (sebezapírání) nutný? Abychom se naučili varovati se nedovoleného. Kdo s milostí boží a svým spolupůsobením to tak daleko přivedl, že pevně dle dobrých zásad jedná, jmenuje se charakterní člověk, na kterého se můžeme spolehnouti.

Rodiče již cvičí děti v sebezapírání; praví jim: Toho neb onoho ti nemůžeme dáti, muzíš si te odepřítí. Rodiče vzali s sebou do města hocha. Viděl ve výkladních skříních mnohé krásné věci. Pořád říkal: »Kupte mi to!« Vše, co viděl, chtěl míti. Ani nejbohatší člověk nemůže to všechno koupiti. Po druhé rodiče mu řekli, že ho s sebou již nevezmou, protože všechno chce. Nemůžeme všechny růže, všechno kvítí míti, musíme si leccos odepřítí. Rozumné dívky samy se cvičí v sebezapírání. Jsou v kostele, někdo přichází, zvědavost je ponouká, aby se ohlédly. Dobré dítě si to odřekne a řekne: »Nemusím všechno viděti.« Někde starší lidé si tiše mezi sebou povídají. Zvědavé dítě chce to slyšeti, dobré dítě si řekne: »Nemusím všechno slyšeti.« Žák si udělá předsevzetí, že teprve bude svačiti a půjde na procházku, až si vypracuje úlohu. Když jsi uhfát, chtěl bys čerstvou vodu píti? Co si odepře dobré dítě? Už máš nějaké ostré slovo na jazyku, a tu si vzpomeneš: Zapři sebe sám, a nevyslovíš ho. Zapřel jsi se. Vidíte, jak se můžete v sebezapírání cvičiti.

Sebezapírání nás činí v pravdě svobodnými a šťastnými.

Bojovník za svobodu ujařmeného lidu byl spoután a do žaláře dán; tam mu nebovolili kouřiti. Zradil vše, zač bojoval, jen aby došel — dýmky tabáku (Dostojevský). Hle, bojovník za svobodu jest otrokem — dýmky.

Zapřítí sebe, přemoci nějakou choutku, zvítěziti nad sebou jest těžší nežli zvítěziti v bitvě, a bez boží milosti a bez cviku v sebezapírání nikdo toho nedokáže. Lze mluvití o svobodě člověka, který jest nešťastný, že byl nucen večer si své obvyklé pivo odepřítí? Nebo o svobodě lakomce, který jest přivázan ke svému mamonu? Nebo o svobodě hráče v karty, kterého nemohou doma zdržeti ani prosby ženiny ani pláč dětí? Opravdu svobodaým jest jen ten, kdo se dovede zapřítí, kdo si dovede ledacos odepřítí, a to i takové věci, které jsou jinak dovoleny.

(Dokončení příště.)

Sňatky per procuratorem.

Doba válečná přivodila i možnost sňatku per procuratorem, kterýž sňatek býval takřka výsadou rodin panujících. Zajisté jest správné, že se omezuje co nejpřísněji, ale proto mohou nastati okolnosti, kdy obyčejnému muži ponechána v době válečné jediná možnost sňatku, a to per procuratorem, aby uvedl třeba i hmotné záležitosti své do zákonného pořádku. Proslulý Scavini udává hlavní zásady při uzavírání sňatku následujícími čtyřmi body, které dávají dostatečného světla. Ježto Scavini v našich krajinách není rozšířen v bibliothekách kněžských, bude výtažek mnohým vítán. Scavini píše na str. 630. a 631. ve svazku III.:

Ex hodierna disciplina, etiam in Rituali probata, matrimonium per procuratorem celebrari potest. Et validum est non tantum in ratione contractus, ut patet de ceteris; sed etiam in ratione Sacramenti, ut tenendum est: nam si contractus, ergo et Sacramentum inter christianos; neque Ecclesia id non permitteret, si aliter res se haberet. Neque obstat, quod postea a patribus renovetur consensus; id enim majoris dumtaxat cautelae gratia faciendum suaderi, ait Benedictus XIV.¹⁾ Ut tamen procurator valeat legitime matrimonium pro alio contrahere, jure haec necessario requiruntur:

1. Ut adsit mandatum speciale de matrimonio contrahendo; sed sufficit etiam oretenus datum, si de eo constet. At non requiritur sexus diversitas; ideo procuratores esse possunt etiam duo mares vel duae foeminae; nam non ipsi per se contrahunt, sed de alieno contractu consensum tantummodo tribuunt.

2. Ut mandatum sit de contrahendo cum persona determinata: matrimonium enim non nisi cum determinata persona esse potest. Neque procurator alium subdelegare potest, nisi ad id speciale habeat licentiam: secus esset contra mandantis intentionem agere.

3. Ut mandatum Parocho et testibus exhibeatur, et coram ipsis matrimonium celebretur; alioquin esset clandestinum, et nullum ubi Tridentinum promulgatum est. Oportet item ut mandatum ante celebrationem non fuerit revocatum (nec etiam mentaliter) a mandante. Secus mandatarius non amplius mandantis nomine ageret.

¹⁾ De Syn. D oec., lib. IX, c. 3. Utrum vero valeat matrimonium, etiamsi mandans in perpetuam amentiam inciderit ante matrimonium celebratum per procuratorem, alii negant; quia amens habetur ut mortuus, nec censetur tunc altera pars consentire. Alii affirmant; quia donec revocetur, prior consensus perseverat in virtute. Quod etiam dicendum est etsi dum procurator contrahit, principalis dormiat; nam tunc quæ habetur intentio, verius dicenda est virtualis, quam habitualis; cum procurator contrahat virtute mandati, sive consensus a principale præstiti. Neque repugnat quod gratia absentis et dormientis tribuatur ob consensum habitum tempore opportuno. V. Liguori, Opus Mor., 1. VI. n. 82. De Lugo, De Sacram., disp. IX, n. 139.

4. Ut procurator mandati fines minime *excedat*: secus non referret mandati sensus.¹⁾ In hoc tamen animadvertite, **quod** si conditio sit requisita a mandante, v. g., ut contrahatur sub tali dote vel tempore, si non servetur, matrimonium erit nullum. Si vero conditio jam sit requisita a jure, v. g., ut contrahatur prae-missis denuntiationibus, validum erit conjugium etiam sine ipsis initum; quia ita censetur appositum a mandante juxta mentem juris ipsius, quod quidem respicit tantum licitum.²⁾ Attamen Parochus non debet propria auctoritate seu inconsulto Episcopo tale matrimonium permittere; cum ex praxi Ecclesiae vix inter alios quam inter principes id vigeat.³⁾

K odstraňování konkubinátu.

Duchovní správce dobře činí, když všechny obtíže při napravení konkubinátu odstraňuje. V tom směru jest vydatnou úlevou pro ubohé trosečnický ustanovení říš. zákona ze dne 9. února r. 1850 č. 50, dle něhož listiny osob chudých, v konkubinátech žijících, za účelem sňatku pro farní úřad vystavené, jsou kolku prosté. Mnohdy malý poplatek jest překážkou nápravy. Přítomná válečná doba jest v tomto ohledu zvlášť příznivá; proto vzpomeňme na všechny výhody, kterých lze užiti při nápravě konkubinátu.

Biskupové belgičtí o národní sebevraždě.

(Dokončení.)

2.

De modo agendi confessoriorum cum poenitentibus onanistis.

Quae modo dicta sunt de responsis ad praetextus onanistarum refellendos aptis praesertim confessarios respiciunt; hi

¹⁾ Cap Procurator, de procuratoribus, in 6.

²⁾ Quid (quaeres) si mandans fecte mandatum dederit? Si interius consentiat ante mandati executionem, probabilius videtur validum matrimonium; mandatum enim per se validum est, nec aliud requiritur, quam ut interius convalescat. Secus, si fecte exterius mandatum dederit, licet intus serio consenserit; nam cum nullum fuit ab initio mandatum externum, nequit solo interno consensu validari.

³⁾ Quod dicitur de matrimonio per procuratorem, idem dic de matrimonio per Literas; siquidem Literae valent consensum contrahentium manifestare. Sponsus scribit ad sponsam, quod ipse in virum ei se tradit, et ex tunc eam in sponsam acceptat. Sponsa item rescribit viro, et haec responsio legitur coram Parocho et testibus. Quamquam satis est etiam, ut vir scribat mulieri modo relato; et sponsa, quin sponso rescribat, Literas coram Parocho et testibus aperiat, legat et suum praebeat consensum. Ceterum hic modus in praxi non admittitur ob plura inconvenientia (s. Alph., Opus Mor., I. VI, n. 855; Homo Ap., tr. XVIII, n. 32).

enim tenentur, pro officio suo poenitentes interrogare, monere, redarguere. Itaque illa responsa in promptu habeant oportet: pro singulorum autem poenitentium indole ac intelligentia, in alia vel alia ratione erit insistendum.

Hic autem quaeritur an et quandonam confessarius de illo vitio *interrogare* debeat utriusque sexus poenitentes.

Huc pertinet responsum S. Officii quod, die 21. Maii 1851, declaravit »propositionem, prout jacet, esse falsam, nimis laxam et in praxi periculosam«, propositionem scilicet quae tenet: »nunquam expedire interrogare de hac materia utriusque sexus conjuges, etiamsi prudenter timeatur ne conjuges, sive vir, sive uxor, sive uterque abutantur matrimonio«; item responsum S. Poenitentiariae, die 10. Martii 1886 datum. ad quaesitum: »Quando adest fundata suspicio, poenitentem qui de onanismo omnino silet, huic crimini esse addictum, num confessario liceat a prudenti et discreta interrogatione abstinere, eo quod praevideat plures a bona fide exturbandos, multosque Sacramenta deserturos esse? An non potius teneatur confessarius prudenter ac discrete interrogare?« S. Poenitentiaria respondit: »Attento vitium infandum de quo in casu late invaluisse, . . . regulariter negative ad primam partem, affirmative ad secundam.«

Quibus documentis attentis, interrogandi sunt poenitentes utriusque sexus quando »prudens timor« seu »fundata suspicio« onanismi adest, sine respectu ad malas sequelas per accidens ex interrogatione sequendas. — Quae »fundata suspicio« confessario patebit praecipue ex modo confitendi poenitentis, necnon ex modo vivendi vel ex vitae adjunctis confessione apertis. Interrogatio autem fiat »prudenter ac discrete«, ne poenitens offendatur vel scandalizetur, proinde verbis generalibus, simulque sat claris ut ab ipso intelligi possint. Quaeri potest, v. g., num in matrimonio vere christiane vixerit, vel, num quoad officia matrimonii nihil conscientiam remordeat, vel etiam explicitius et generatim melius, an se conformet divinae voluntati circa filiorum numerum, an se committat totaliter Providentiae divinae circa filiorum generationem.

Quod deinde spectat ad *monitionem* faciendam, eadem S. Poenitentiaria, die 10. Martii 1886, respondit: »affirmative juxta doctrinam probatorum auctorum«, ad quaesitum »an confessarius qui, sive ex spontanea confessione, sive ex prudenti interrogatione, cognoscit poenitentem esse onanistam, teneatur illum de hujus peccati gravitate, aequae ac de aliorum peccatorum mortalium monere, eumque (ut ait Rituale Romanum) paterna charitate reprehendere eique absolutionem tunc solum impertiri, cum sufficientibus signis constet, eundem dolere de praeterito, et habere propositum non amplius onanistice agendi.«

Juxta hoc responsum, et juxta sana theologiae moralis principia, attento vitium etiam in Belgio late invaluisse, sequenti modo procedendum esse judicamus.

Nulla in casu confessarius potest positive permittere praxim quamlibet quae directe conceptum praecavet vel impedit.

Si poenitens, dubius haerens, ipse confessarium interrogat, docendus est malitiae gravitatem, ac monendus de gravi obligatione peccatum derelinquendi: et hanc assumere debet ut absolvi possit.

Si ex confessione spontanea vel ex prudenti interrogatione constat poenitentem onanismo deditum esse, ipsumque gravitatem peccati cognoscere, eadem imponenda est obligatio sese emendandi.

Quodsi vero reperiretur poenitens in bona fide, id est, gravis malitiae non conscius, quid faciendum est? — Imprimis animadvertendum est bonam fidem in hac materia, omnibus theologis consentientibus, raro inveniri: vitium enim nimis aperte ipsi impulsui naturali, ipsi actui physiologico repugnat; eoque vel rarius apud nostrates invenietur, quod vitium jam aperte et strenue impugnatur ac impugnabitur tum diariis publicis, tum instructionibus occasione missionum habendis, et aliis mediis. Attamen concedendum videtur, *in casu rarissimo et ad breve tempus*, ignorantiam a mortali excusantem, sive in viro, sive facilus in muliere obvenire. Quodsi in aliquo poenitente haec ignorantia deprehenditur, et si simul prudenter timetur ne monitio facienda non succedat ad emendationem, sed potius ad peccatum formale, liceret confessario tacere: nisi tamen praesumatur ipsius silentium pervulgatum iri atque ita versurum contra bonum commune.

Quibus omnibus consideratis, patet generatim loquendo imponendam esse obligationem emendationis. De *rarissima* autem exceptione huic regulae facienda ipsi confessario, pro individuo poenitente, prudenter juxta principia posita dijudicandum erit.

Quaeritur autem: nonne monitio facilus possit relate ad mulierem quam ad virum, seu nonne mulier ob gravem causam possit permissive se habere relate ad actum viri onanisticum? Quomodo ipsa docenda et monenda est?

Ad hanc quaestionem solvendam, distinctione opus est; et proinde ut confessarius rite monere possit, oportet ut vel prudenter possit praesumere vel etiam discreta interrogatione cognoscere modum qui adhibetur.

Si mulier in actum onanisticum, quovis modo exerceatur, consentit, vel illum querimoniis suis vel aliter ipsa provocat, constat ipsius cooperationem esse intrinsecus malam: ideoque principia de monitione facienda ipsi sunt applicanda.

Eandem cooperationem in se malam praestat mulier, cum ad generationem praecavendam ipsa instrumento praeservativo vel infusione liquidi occisivi utitur: cumque lotionem merae aquae frigidae idem effectus obtineri possit, idem in hoc casu statuendum videtur.

Quodsi contra vir involucrum adhibet quo actum onanisticum exerceat, nec uxori licet ullo modo huic actui, in se vitiato, co-

operari: solummodo ob *gravissimam* causam, scilicet ob timorem mortis vel mali huic aequiparandi, ipsi liceret non resistere oppressori.

Quodsi tandem vir in actu exercendo sese retrahit, per se loquendo licet uxori ob *gravem* causam sese permissive habere relate ad viri peccatum. Attamen ipsi imponenda est obliga io ut, omni quo possit modo, praesertim precibus et blanditiis, virum a pessimo illo peccato avertat. Etiam in hoc casu, erga ipsam severitati propendendum potius quam laxitati, ne ad hoc deveniatur quod, viris a Sacramentis rejectis, subtili distinctione mulieres onanismo indulgentes passim admittantur.

Satagant proinde confessarii omnes, ut illum modum agendi cum poenitentibus sequantur: innititur enim S. Sedis auctoritate atque probata doctrina theologorum.

3.

De modo onanismus impugnandi extra confessionale.

Non tantum occasione confessionis vitium est oppugnandum, sed etiam extra confessionale, sive privatim, sive publice.

Imprimis nupturientes caute praemonendi sunt, tam a parochio quam a confessario, praesertim autem viri, verbis generalibus ipsorum indoli atque menti proportionatis.

Insuper instructionibus ad populum fidelem habitis monita huc spectantia misceri possunt, cauto tamen modo, non quidem ex professo sed occasionaliter, loquendo v. gr. de benedictionibus divinis in numerosas familias sparsis, ac quaerendo num illis benedictionibus aliqua ex parte non obstant. Ex professo autem, discretis et prudentibus verbis, de hoc vitio agendum est in sacris Missionibus, coactis viris vel matribus christianis, vel potius simul omnibus matrimonio junctis, itemque occasione recollectionis, si alicubi existat, ad matrimonium praeparatoriae.

Consulendum magnopere est ut parochi omnibus nupturientibus tradant brevem catechismum quo natura conjugii ejusque obligationes et onera exponantur. Optandum denique est ut omnes qui contagioni resistere ante possint, sive medici, sive diariorum catholicorum scriptores, sive oratores populares, collatis viribus, suo quisque modo, necessariae huic ac valde meritoriae pugnae arma commisceant. Confidimus enim omnes illos, qui Belgicam nationem volunt sanam atque in dies validiorem, nobiscum consentire.

Speciatim medici catholici graves suas in hac re obligationes perspiciant, ne pericula partus exaggerent, sed potius media quibus illa minuantur timentibus indigent. Magnopere etiam interest ut illae, quae obstetricum munus in parochia exercent, officia sua doceantur, ut artis suae sint peritae, atque scientiae progressus

cognoscat: ideo juvabit eas ad peritum probumque medicum committere.

Permoti periculo gravissimo quod ex lue convalescente populo nostro obveniet, monita illa vobis mittenda censuimus. Minime dubitamus quin ab omnibus, tam a clero regulari quam saeculari, benigne excipiantur atque unanimi consensu prudenter sed fideliter, pro officii gravitate et rei momento, executioni mandentur.

Mechliniae, 2° Junii 1909.

- † DESIDERATUS JOSEPHUS, Card. MERCIER, Archiep. Mechlin.
- † ANTONIUS, Episc. Gandaven.
- † GUSTAVUS JOSEPHUS, Episc. Brugen.
- † CAROLUS GUSTAVUS, Episc. Tornacen.
- † THOMAS LUDOVICUS, Episc. Namurcen.
- † MARTINUS HUBERTUS, Episc. Leodien.

Literatura.

Jádro křesťanské sociologie. Napsal dr. Fr. Reyl, sídelní kanovník a docent křesť. sociologie na bohosloveckém ústavě v Hradci Králové.

Světém k Bohu. Napsal dr. Jos. Novotný.

Oba spisy vyšly v Družstevní tiskárně v Hradci Králové a třeba spisy oba uvítati z důvodu nejednoho.

1. Sociologie dra. Reyla probírá ve čtyřech částech tvořících spis (351 stran) základní pojmy o křesťanské nauce a společnosti. Spis výstižně ukazuje, že otázka náboženská vždy se vrací při luštění problémů společenských. Že má pravdu Giddings, když říká: »Kdo netkví jen na povrchu jevů, musí uznati, že žije v prostředí kultury, v níž všechny mravy, zřízení a zákony národní i v nejmenších podrobnostech závisí na náboženství. Musí přiznati, že, ačkoliv veliká část lidí nemá o tom ani potuchy, obecné názory o právu a povinnosti, ideje o svobodě a autoritě a základní pilíře společenského řádu utvořily se na zásadách náboženských. Bystrý pozorovatel společenských jevů shledává se každým krokem s náboženstvím, které v každém sociologickém a filosofickém spise za dnů našich do omrznutí je odsuzováno; pozoruje, že i ti, kteří s opovržením od sebe náboženství odmítají, téměř stejnou měrou podléhají vlivům náboženství jako jejich

spolulidé, ba že ani nemohou se ubrániti vlivu náboženských názorů, které vývoj současné společnosti ovládají.*)

Spis ukazuje, jak všechny přemety filosofické nemají toho solidního základu jako křesťanská filosofie. Rovněž hlava III. ukazuje, že křesťanský názor o člověku jako základu společnosti jest nejspřávnější. Závěrečná stať jedná o politice a její extremech: individualismu a socialismu. Zdá se na oko, že vědecký předmět bude těžký pro obyčejného čtenáře, však spisovatel se postaral o pestrost a zajímavost vrchovatou měrou. Dotekl se i nejchoulostivějších otázek společenských, o nichž »Rádce duchovní« pojednal v minulých ročnících. Jmenujeme zde jen ona cizojazyčná hesla, pod nimiž se skrývají domácí hrozné neřesti: eugenika, euthanasia, sterilita. »Vědomí bez svědomí jest zkázou duše.« Knize dobré musíme dáti přednost před publikacemi efemerními. My v tomto ohledu nesmíme si stěžovati do nadprodukce. Tak spletitá otázka jako jest sociologie vyžaduje mnoho hlav a mnoho per. Svazek dra. Reyla knihovny »Obnovy« bude trvalou pomůckou našich pracovníků, proto zasloužil spis důkladný rejstřík a to hlavně v sloupcích sestavený — což není, — aby čtenáři výborné pomůcky bylo hledání co nejsnadnější.

2. Spis dra. Josefa Novotného jest zdařilá populární obrana křesťanství pomocí přírodních věd. Již »Svatojanské Dědictví« věnovalo nám spis podobný, zde spisovatel stopuje důkazy pro sv. víru ve vesmíru, v říši rostlinné, živočišné a v člověku. Pochybovačná část našeho obecnstva inteligentního bude míti v knize vůdce k Bohu. Necht jen hojně se opakují výborné poznatky věd přírodních v přednáškách našich spolků. Získají tím naše přednášky a nade vše získají duše posluchačů, kteří se naučí čísti v knize přírody, v kterémžto oboru jsme skutečně jen abecedáři.

*) Benj. Kidd, Soziale Evolution, v něm. překl 1895; citováno u J. Pesche v uv. sp. II., 678.

RÁDCE DUCHOVNÍ.

ČASOPIS KNĚŽSTVA ČESKOSLOVANSKÉHO.

REDAKCI VEDE

Msgr. FRANTIŠEK VANĚČEK,

ČESTNÝ KOMOŘÍ JEHO SVATOSTI, SÍDELNÍ KANOVNÍK VYŠEHRADSKÝ,

ZA PŘÍSPĚNÍ MNOHA ČELNÝCH SPOLUPRACOVNÍKŮ.

VYDÁVÁ

VÁCLAV KOTRBA.

Schváleno nejd. kníž. arcib. konsistoří v Praze a v Českých Budějovicích.

Zásilky literární račte zaslati redaktoru na Kr. Vyšehrad č. 81. — Rukopisy se nevracejí a za vrácení zodpovědnost se neběře. — Honorář se vyplácí čtvrtletně aneb až po dokončení práce. Po skončení ročníku třeba do čtvrt roku honorář reklamovati, kdyby nebyl včas zaslán, jinak by propadal. Adresa autorova budiž při každé práci udána.

NOTANDA:

Upozorňujeme na řeči v době války str. 723.

Pro stávkou sazečů na začátku tohoto roku jsou poslední řeči vynechány.

Prvý sešit ročníku XXII. vyjde dne 20. listopadu.

V PRAZE 1914.

CYRILLO-METHODĚJSKÁ KNIHTISKÁRNA A NAKLADATELSTVÍ V. KOTRBA.

OBSAH.

Listy homiletické.	Strana
Neděle dvacátáčtvrtá po sv. Duchu. Církev je zrnem hořčičným; její rozšíření není dílem lidským. R. S.	705
Na neděli dvacátoučtvrtou po sv. Duchu. Kdy poslouchání slova božího přináší požehnaného ovoce? Napsal Dr. Karel L. Řehák	708
Neděle dvacátápatá po sv. Duchu. Útočiště před hněvem božského soudce. V. Strh	710
Neděle dvacátápatá po sv. Duchu. Nebe — peklo. R. S.	713
Na neděli dvacátoupatou po sv. Duchu. Kterak se uchováme budoucích soudů? Napsal Dr. Karel L. Řehák	715

Řeči příležitostné.

Promluva před sňatkem. Dle Förstra V. Strh	718
Instalační řeč. Símě jest slovo boží. — Promluvil Fr. Vanšček	720
Pět pomocníků v době válečné. V. M. Váchal	723

Listy vědecké.

O křesťanské spravedlnosti. Díl druhý. Dle různých pramenů napsal Jan Nep. Jos. Holý O. Praem., farář v Holišově (Dokončení)	72
Spisy preláta dra. Ant. Skočdopole: »Učebnice bohosloví pastýřského« a »Rukověť katechety«	759

„RÁDCE DUCHOVNÍ“

vychází v měsíčních sešltech 4—5archových.

Předplatné ročně **S K**

přijímá **Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství**
V. Kotrba v Praze 200.-II.

Zpěvník a modlitby

pro katolickou mládež na školách národních a občanských.

Sestavil Dr. Mik. Karlach, probošt vyšehradský.

Vedle dosavadního vydání starého pořídili jsme **Karlachův zpěvník** s modlitbami v nové úpravě, odpovídající oprávněným požadavkům vzdělané moderní doby. 12° (260 str.). Cena výtisku v tuhé vazbě **32 h**, 50 kusů za **13 K** netto. Obojí vydání zpěvníčku, staré i nově upravené, pošleme každému vdp. odběrateli „Rádce Duchovního“ ochotně zdarma na ukázkou.

Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství
V. Kotrba v Praze 200-II.

LISTY HOMILETICKÉ.

Neděle dvacátáčtvrtá po sv. Duchu.

Církev je zrnem hořčičným;
její rozšíření není dílem lidským.

»Podobno jest království nebeské zrna
hořčičnému.« (Mat. 13, 31.)

Podobenství dnešního sv. evangelia jest jasné a nepotřebuje dlouhého výkladu. Zrnem hořčičným jest církev, království boží na zemi, za jehož rozšíření a utvrzení se modlíme: »Přijď království tvé!« Mezi zrnem hořčičným a církví je ta podobnost, že zrna hořčičné i církev velice se rozvíjejí. Strom zrna hořčičného má kořeny, kmen a korunu; podobně i církev: kořeny její, to jest její minulost, kmen, její přítomnost, koruna, její oslava ve svatých v nebi.

P o j e d n á n í.

Církev jest opravdu zrnem hořčičným.

1. Na nepatrném základě, na rybáři Šimonu, přezvaném Petrovi, byla vzdělána. Málo čítala s počátku přivrženců. Byla nepatrným, pohrdaným zrněčkem. Jenom několik nábožných žen, několik ctihodných mužů, několik prostých, chudých lidí, kteří byli u jiných v nevážnosti, kupilo se kolem zakladatele jejího, Ježíše Krista. Jenom Matouš byl učený, jenom Josef z Arimathie, Nikodem a Zacheus byli zámožní, jenom Nikodem, »učitel zákona«, byl členem velerady.

Ale přece tento nepatrný hlouček zasloužil uslyšeti zaslíbení: »Neboj se, malé stádce, neboť se zalíbilo Otci vašemu dáti vám království!« (Luk. 12, 32.)

A to »malé stádce« rostlo. Již o prvních svatodušních svátcích přihlásily se nové 3000 stoupenců a Pán rozmnožoval každý den počet jejich. Když pak uzdravil sv. Petr člověka chromého od narození, vzrostl počet mužů věfících na 5000. Velerada soudí pro to dobrodiní apoštoly, přikazuje jim, aby nehlásali evangelium, aby neučili ve jménu Ježíšově, ale sv. Petr praví: »Sudte

sami, zdali je to spravedlivé před obličejem božím, abychom poslouchali vás více nežli Boha. Neboť nemůžeme nehlásati, co jsme viděli a slyšeli.« A v duchu těchto slov pracují apoštolé dále a rozšiřují sítě slova božího více.

Po ukamenování sv. Štěpána rozprchli se křesťané po krajinách judských a samařských, a tím zároveň i roznesli poklad víry, tím rozšířena církev. Jáhen Filip káže v Samaří a církvi přibývá veliký spolupracovník, z vůle boží seslaný: sv. Pavel, jenž tolik národů poučil, že přísluší mu čestný a veliký název: apoštol národů.

Do Říma zanesl sítě slova božího sv. Petr a sv. Pavel. R. 64 zapálil zvrblý císař Nero Řím na čtrnácti stranách: když pak mu hrozilo nebezpečí, že nevole lidu proti němu se obrátí, svalil vinu požáru na křesťany a jal se je strašně pronásledovati a mučiti. A bylo jich v Římě již velmi mnoho. Dějepisec Tacitus svědčí, že veliké množství křesťanů bylo ukřižováno, do zvířecích kůží zašito a buď utopeno neb upáleno. Ejhle, zrno hořčičné, stále se šíří!

Kolem roku 100 po Kristu byl v Malé Asii v Bithynii místodržitelem Plinius Mladší. Plinius píše do Říma císaři Trajanovi: »Je udáno veliké množství osob každého věku, stavu a pohlaví (pro náboženství Kristovo). Ten mor zasáhl nejen města, ale i vesnice a venkov.« Z těchto slov dobře poznáváme, jak velice strom zrna hořčičného se šířil.

A podobně dosvědčují i jiní spisovatelé, že církev, ač potírána a pronásledována, nehynula, ale stále se rozšiřovala. Věru, zrno hořčičné!

Kolem r. 200 po Kristu vypracoval obranu náboženství Kristova křesťanský spisovatel Tertullián. V ní praví pohanům: »Kdybychom chtěli proti vám jako nepřátelé vystoupiti, nescházelo by nám ani na odvaze ani na počtu. Od včerejška jsme, a všecko jsme naplnili: Města, ostrovy, zámky, městečka, palác císařský, senát, ba i hlavní náměstí v Římě (»forum«), jenom vaše chrámy pohanské jsme vám prázdné zanechali. Kdybychom se vystěhovali, poznali byste, kolik je nás! Obchody by vážly, po zemi by se rozprostřel klid.« Tertullián připomíná též místodržiteli v Africe, že tam »skoro v každém městě mají křesťané většinu«.

Tak rostlo to nepatrné, pohrdané, šlapané seménko hořčičné, církev Kristova, až nadešel rok 313, kdy církvi dána volnost, svoboda dekretem milánským.

2. Toto podivuhodné rozšíření církve Kristovy nelze vyložiti přirozeným způsobem. Vždyt:

a) náboženství, jež církev hlásala, bylo samo sebou obtížné. Církev chtěla přetvořiti duševně celé lidstvo, a to jak v myšlení a chtění, tak v řečích a skutcích. Co pohanům bylo svato, jako modloslužba, božská pocta císařů, pohrdání cizozemci, to církev zakazovala. Co jim bylo potupou, jako chudoba, čistota, pokora, sebezapření, pohrdání časnými statky, láska k chudině, láska k ne-

přátelům, to hlásala. Není tedy možno, aby náboženství samo o sobě přitáhlo tolik přívrženců ze řad pohanských. Dále:

b) Nástrojové, jimiž církev byla rozšiřována, byli mužové nepatrní, rybáři, pohrdaní celníci, až na nepatrné výjimky neučení, nevzdělaní, kteří od pohanů již pro svůj židovský původ v opovržení byli.

c) Prostředky, jimiž hlasatelé evangelia církev Kristovu rozšiřovali, nebyly jiné než kázání slova božího. Celkem tedy prostředek nepatrný. Nešffili církev mocí a zbraněmi, ne lákáním a sliby, ne rozdmýchováním vášní lidských. Mohamed hlásal: »Nevěřícího skolte jako psa; za každý krok se vám odpustí 700 hříchů a přičte zásluha, jako byste učinili 700 dobrých skutků.« Kristus však káže a v jeho duchu církev hlásá: »Milujte nepřátele své, dobře činite těm, kteří vás nenávidí, modlete se za ty, kteří vám protivenství činí!«

Odkud tedy si vysvětlíme ten zjev neobyčejný, to veliké rozšíření církve?

3. Nejinak nežli pomocí toho, jež slíbil: »A já, když povýšen budu od země, všecko potáhnu k sobě.« Jenž slíbil: »Aj, já s vámi jsem, po všechny dny až do skonání světa.« Jenž slíbil: »Brány pekelné ji nepřemohou.« Ano, nejmilejší, v tom poznávám božské poslání církve Kristovy. Dostavily se obrovské bouře, ale stromem církve nepohnuly. Urvaly tu a tam větévku, kmen však zůstal bez pohromy. Přišli bludaři, usilovali o zkázu církve; přišla dvojice i trojice papežská, přišel Luther a vychloubal se: Za živa jsem byl papeží morem, po smrti budu jeho zkázou, a hle, papežství a církev trvají do dneška a nikde se nejví životní síla církve tak, jako v jejich missiích. I dnes má církev nepřátele, ale i dnes má důkazy těch slibů Spasitelových, jež jste slyšeli. Čteme-li zprávy missionářské, poznáváme, že do dneška se plní podobenství: »Podobno jest království nebeské zrnu hořčičnému, kteréžto vzav člověk naseť na poli svém; kteréžto sice nejmenší jest mezi všemi semeny, ale když vzroste, jest větší nežli všechny byliny a bývá jako strom, tak že ptáci nebeští přilétají a bydlí v ratolestech jeho.« Ano, nikde se nedokazuje pravda toho podobenství, jako v zámořských missiích. Tam si váží perly víry, tam lnou k církvi tak, že i život i krev svou jsou ochotni dáti za ni. My jsme v ní vyrostli, my dobrodiními jejími od maličkosti jsme zahrnováni, proto jsme jaksi slepi a nedovedeme si toho vážiti, čeho jiní ztěžka dosáhli. Jen ten může býti k církvi nevďčen, kdo ji nepochopil, kdo ji nezná. My však chceme býti věrni své matce, vědouce, že nemůžeme míti Boha Otcem, nemáme-li církev za matku. Proto upřímně voláme: »Věřím v svatou církev obecnou.« V té církvi chceme žiti, svátostí, které ona z rozkazu Páně udílí, užívati, jejích přikázání zachovávat, jejích modliteb, obětí mše sv. a dobrých skutků účastni býti. A až nám nadejde chvíle odchodu z tohoto světa, přejeme si, aby nám církev ve smrtelném boji svou pomocí přispěla, nás před trůn boží doprovodila a nás milosrdenství božímu doporučila. Amen.

R. S.

Na neděli dvacátoučtvrtou po sv. Duchu.

Kdy poslouchání slova božího přináší požehnaného ovoce ?

Napsal Dr. Karel L. Řehák.

1. Zrnem hořčičným, o němž vypravuje dnešní sv. evangelium, jestiž učení sv. evangelia. Jako zrno hořčičné totiž, smíšené s vlnem, slo uží k lepšímu trávení a podporuje zdraví: tak i slovo boží posiluje duši pro dosažení blaha věčného.

Zrno hořčičné jest jen pramalé, ale má v á účinek veliký; a tak i slovo boží, mnohdy jedině v kázání, dojme často duši člověka tak, že úplně smýšlení své přeprací, a jednání své docela v souhlas s vůlí boží obrací, jak se o tom dočítáme v životě mnohých svatých.

Tak příkladně sv. František Serafinský, uslyšev slova (Mat. 10, 9.): »Nemějte zlata, ani stříbra, ani peněz v opascích svých«, ihned oděv svůj nadmíru zjednodušil, místo opasku provazem se ovázal, a umínil si, že nikdy více peněz chovati nebude. Pak počal kázati pokání.

Sv. Antonín, poustevník, uslyšev slova (Mat. 19, 29.): »Každý, kdo opustí dům, nebo bratry, neb sestry, neb otce, neb matku, neb manželku, neb syny, aneb pole pro jméno mé: sto-krát více vezme, a životem věčným vládnouti bude«, vše rozdal, na poušť se odebral, a tam celý dlouhý svůj věk v největším strádání horlivě Bohu sloužil. A podobně dělo se přemnohým svatým jiným.

Zrno hořčičné vynucuje také slzy z očí; a podobně i slovo boží nutí hříšníka, aby hříchů svých oplakával; anebo nutí i spravedlivé, aby oplakávali urážky Boha za ty, kteří hřeší, ale na pokání nepomýšlejí! Tak když uslyšel sv. Šimon Stilites slova Páně (Mat. 5, 5.): »Blahoslavení lkající, nebo oni potěšeni budou«, počal žíti život kající, nade vši míru přísný, tak že po léta žil na pouhém sloupu, všem slotám pověťf vystavený.

2. Že slovo boží působí ve smýšlení člověka podivuhodně ba i zázračné převraty k lepšímu, proto máme je také rádi slyšati. Praví zajisté Spasitel (Jan 8, 47.): »Kdo z Boha jest, slova boží slyší«; kdo tedy slov božích slyšeti nechce, jako činili fari-seové, o tom platí i další slovo Páně: »Protože vy slova božího slyšeti nechcete, dokazujete, že z Boha nejste.« Kdo tedy slovu božímu se vyhýbá a od Boha se odvrací, zároveň spěchá do temností bludů a ku záhubě na věčnosti. Kdo není z Boha, nemůže býti leč z ďábla!

Pravda boží měla vždy takovéto odpůrce a přátele ďábla. Sotva Pán Ježíš, Pravda vtělená, na světě cestu ku nebi ukazovati začal, stavěli se mu nepřátelé pravdy naproti; nepřátelství fari-seů proti němu nebylo ničím jiným, nežli nepřátelstvím samého ďábla, odpůrce božího od počátku.

A jestliže za dnů našich mnozí pošetilci chtějí Boha ze škol vyhnati, ruší svatyně boží a nejhroznějšími lžemi zasypávají služebníky boží, od nejvyššího do nejnižšího, jen aby tak zostudili zároveň i slovo boží, jež oni hlásají: činí tak vědomky či nevědomky jen ve službě svědce v ráji, hada pekelného!

Jestli odpůrci boží hlásají: »Nevěřte kněžím katolickým; není pravda, co oni jménem božím hlásají; netřeba nezřízených žádostí potírati, ale třeba mládí svého užívati, a všeho po chuti si dopřávati«: jsou to úskočná slova knížete temností, jež ze zášti proti Bohu bez ustání o to usiluje, aby Bohu ctitelů odlákal, kterých by za sebou do věčného neštěstí zatáhl. Kdo slovo boží pak přestává slyšeti, a náseptům ďábla sluchu svého s ochotou popřává, není více z Boha ale z ďábla; není více dítkem božím, ale synem a náhončím ďáblovým.

3. A kterak že máme slovo boží slýchati a přijímati, abychom ukazovali, že z Boha jsme?

Spasitel nás o tom poučuje, když dí apoštolům svým (Luk. 10, 16.): »Kdo vás slyší, mne slyší; a kdo vámi pohrdá, mnou pohrdá.« Z toho plyne, že máme slova kazatelova přijímati ne tak jako slova obyčejného muže, ale jako slova samého Krista Pána, jež k nám vyslal služebníka, poslance svého.

Máme tedy poslouchati slovo boží s uctivostí, podobně jako s úctou přijímána bývají poselství cizích panovníků. Kdo by urazil pověřeného poslance knížete, krále cizího, urazil by tím onoho panovníka samého. A proto také dí Spasitel o svých apoštolích i poslancích: »Kdo vámi pohrdá, mnou (samým) pohrdá!«

Slovo boží máme dále poslouchati s pozorností, jaká sluší slovům krále králů. Zle by se ale provinil, kdo by slova panovníka pozemského v lehkost bral, jim se posmíval, řečmi lichými je hyzdil; ač více pokárán bude, kdo by zlehčoval slova samého Boha?

Slovo boží máme konečně poslouchati s ochotnou vůlí, že se dle něho zachováme, bez ohledu na to, jestli je hlásá muž svatý nebo vadný, nad jiné vzdělaný anebo prostý.

4. Ba v pravdě, nikterak nedostačuje to, toliko slovo boží slýchati, ale toho třeba, abychom i život svůj dle něho dokonale zařizovali.

Zrno hořčičné vzrůstá víc a více, až stává se z něho strom, na nějž ptáci nebeští přilétají, a bydlí na ratolestech jeho. A podobně má i slovo boží mysl naši vždy více naplňovati, a vždy k větším skutkům bohubilým povzbuzovati. Běda semenu tomu, jež na cestě bývá rozšlapáno, tak že ani kořenů nezapustilo, a ďábel je odnáší. Běda semenu, jež padlo na zemi skalnatou a neúrodnou, to jest do srdcí nestálých, jež dobrá předsevzetí sice na chvíli činí, ale pak rychle od nich opět odstupují. Běda i semenu, jež padá mezi trní, jež pečování o zboží pozemské a rozkoše tělesné udušuje! Pán Ježíš bude nás jednou souditi dle

slova svého; ano slovo boží samo souditi bude nás, jestliže jsme ho bez užitku do srdcí svých přijímali.

Blaze ale srdcím (Luk. 8.), do nichž padá slovo boží jako v zemi dobrou; blaze těm, kdo slovo boží slyšíce, zkypřují mu půdu srdce svého upřímnou kajcností a pevnými předsevzetími. Bůh požehná snahám jejich, aby slovo boží přineslo při nich užitek stonásobný, z něhož by se těšili již při klidu a vnitřním štěstí na zemi, jež jsou předchutí blaženosti neskonale po smrti.

5 Dobří křesťané a věrní služebníci boží proto milerádi slovo boží slyší, kdekoli k tomu příležitost se jim naskytuje, ať s kazatelnou, ať ve škole, ať v dobrém čtení, ať v nábožných rozpravách se spravedlivými lidmi. Tak činil rád i svatý žebrák Servulus. Týž byl úplným mrzákem, že sám sobě na živobytí vydělávati nemohl. Proto přivázeli ho dobří lidé ve vozíku do kostela sv. Klimenta v Římě, v němž i náš svatý apoštol Cyrill jest pochován, a tam si na výživu vyžebraval. Poněvadž nemohl slyšati kázání v kostele, a také ani čísti neuměl, koupil si z úspor, jsa živ nade vši míru chudobně, bibli; a když šel kdo dobrosrdečný kolem něho do kostela, toho požádal, aby mu z bible některou kapitolu přečetl. O přečteném pak rozjímal, s Bohem mluvil na modlitbách, a bližní své vzdělával i svým učením i svým příkladem. Stal se tak velikým světcem, jemuž Bůh sám podivuhodné svědectví vydal při jeho smrti.

Čtěme i my rádi v knihách dobrých, a varujme se všeho, čím bychom mohli u víře a bohumilých mravech úhony vzíti. Kdo z Boha jest, rád slovo boží slyší; a kdo slyší i ostříhá, hoden bude jednou i Boha zřítí i užívati pak po celou věčnost. Amen.

Neděle dvacátá po sv. Duchu.

Útočiště před hněvem božského soudce.

»Tehdáž ti, kteří jsou v Judsku, necht utekou na hory.« (Mat. 24, 16.)

Veliké dobrodiní prokázal Bůh Lotovi a jeho rodině, když poslal anděla, aby ho vyvedl ze zkázy, jež hrozila Sodomě. Mnohem větší milost prokázal Bůh nám všem, když poslal svého jednorozeného Syna na svět, aby nás poučil, jak bychom se před záhubou věčnou v soudný den zachránili. Šest měst ustanovil Bůh ve Starém Zákoně za útočiště, kde byli bezpečni ti, kteří se usmrcením člověka obávali krevní pomsty.

Podobně šest útočišť otevřel nám Kristus, kde bychom byli bezpečni před hrůzami přísného soudu posledního.

O těchto místech záchrany a útěchy chci dnes promluvit.

Pojednání:

1. Prvním útočištěm, jež nám Kristus otevřel, jest katolická církev, víra v ni a poslušnost k ní. Církev jest skalou, na níž můžeme se zachrániti před bouřemi a hrůzami soudného dne. Církev nás udržuje v pravé víře, vede nás pravou cestou ku věčnosti. Kdo církve poslouchá, nemůže zahynouti. »Poslušnost,« praví sv. Jeroným, »zbavuje nás zodpovědnosti.« »Církev jest sloupem a utvrzením pravdy,« praví sv. Pavel (I. Tim.). Svatý Hypolit praví: »Svět jest moře, na němž církev jako koráb na moři zmítána, avšak ztroskotána nebývá; máť ona zkušeného ředitele, Ježíše Krista; nese s sebou vítězné znamení, kříž Páně.« Sv. Jeroným volá radostně: »Kdo není Kristův, jest proti Kristu; kdož se nenalézá v korábě Noemově, zahyne v potopě.« Kdo se drží církve sv., nemůže zahynouti.

Proto slavný spisovatel, Alban Stolz, poručil, aby mu napsali na hrob: »Kdo je tak šťasten, že nalézá se v katolické církvi, a jest pravým a věřícím křesťanem, pomodli se tu ku počtě boží a z vděčnosti za to Otčenáš a Pozdravení andělské.« — Kristina, královna švédská, když vefejně vystoupila z bludné církve a stala se katoličkou, psala papeži Alexandru VII.: »Opustila jsem království s největší radostí a položila stranou všechen ohled lidský, abych ukázala, že si slávy Vaší svatosti a slávy církve pravé více vážím, nežli nejzácnějšího trůnu světa.« Lady Georgiana Fullertonová, dcera anglického ministra Granvilleho, když stala se katoličkou, napsala tato slova: »Ó církvi mateřská, domove mé duše! V tobě jsem nalezla dávno hledané štěstí; v tvém mateřském náručí jsem se ukryla!«

Kdo se nalézá v církvi katolické, má všeho, čeho ku spáse je třeba.

2. Druhé útočiště jest svátost pokání. Naznačil to již sv. Jan Křtitel, předchůdce Páně, když k fariseům a sadduceům takto mluvil: »Plemeno ještěřčí, kdo vám ukázal, abyste utekli před budoucím hněvem? Protož čiňte hodné ovoce pokání.« (Luk. 3, 7.) Budoucí hněv jest poslední soud. Kdo mu chce uniknouti, utec se ku pokání, upřímné a zkroušené zpovědi. »Suď sebe sama,« volá sv. Jan Chrysolog, »suď sebe sama ve zpovědnici, pak nebudeš více souzen od Boha.« To učinili Ninivetští, a byli zachráněni. A jak lehký jest soud tento ve zpovědi proti soudu poslednímu! Zde odhalí věčný soudce všechny nejtajnější myšlenky, všechny zlé řeči a skutky, jež nebyly ve zpovědi smazány, přede všemi lidmi; ve zpovědnici soudíme samy sebe před jediným člověkem a zpovědníkem. Zde věčné zoufalství, tam krátká bolest duše; zde věčné tresty, tam bratrské napomenutí; zde odsouzen, tam na svobodu propuštěn. Kdyby byla zpověď tisíckrát těžší nežli jest ve skutečnosti, musili bychom ji míti za největší milost na světě.

»Kdybych měl tisíc úst a v každých ústech tisíc jazyků, všemi bych hlásal, jak nesmírné dobrodiní jest katolická zpověď,«

řikal slavný konvertita Krogh Thoning. »Před neuhem přijmeš léky, před soudem taž se sám sebe, před obličejem božím pak nalezeš slitování.« (Sir. 18, 20.)

3. Třetí útočiště před soudem, který hrozí každému, jsou skutky milosrdenství. Majíť zaslíbení božské: »Blahoslavení milosrdní, neboť oni milosrdenství dojdou,« pravil Pán Ježíš. »Doufání veliké bude almužna před Bohem nejvyšším všechněm, kteří ji dávají.« (Tob. 4, 12.) »Blažený člověk, kterýž se slitovává, vyřídí věci své v soudu, neboť na věky se nepohne.« (Žalm 111, 5.)

Je-li kdo obviněn z nějakého přečinu, záleží velice mnoho na tom, jakého má obhájce. My všichni jsme před Bohem obžalovanými. Kdo nás bude hájiti?

Skutky milosrdenství budou samy mocně se nás zastávati. Neboť obdarovaným jest pokaždé v bližním — sám Kristus Ježíš, budoucí soudce. »Co jednomu z nejmenších jste učinili, mně jste učinili.«

Sv. Alžběta, dcera krále uherského, navštěvovala nemocnice, ošetřovala nemocné, pečovala o chudé a opuštěné. Dvorní dámy jí to jednou vyčítaly, že se snižuje a koná věci stavu jejího nedůstojné. Ale světice pravila: »Připravuji se tak nejlépe k poslednímu soudu. Předstoupím směle před božského soudce a řeknu: Pomni, Pane, často jsem tě lačného nasýtala, nahého přioděla, nemocného navštívila; buď mi za to soudcem milostivým.«

4. Jiným útočištěm před přísným soudem jest horlivá a ustavičná modlitba. »Bděte a modlete se každého času, abyste hodni byli ujíti všech těch věcí, které se dítí budou, a státi před Synem člověka« (Luk. 21.). »Modlitba jest pokrm duše,« praví sv. Jan Zlatoústý, »světlo rozumu, lékem v pokušení, pevná páska duše s láskou boží, znamení našeho vyvolení.«

Modlitba jest nejlepší průvodní list ku věčnosti.

5. Pátým útočištěm jest ustavičná bázeň a stálá mysl na poslední věci. »Tomu, kdo se bojí Pána, dobře bude v čas nejposlednější a v den skonání svého požehnán bude.« (Sir. 1, 13.) Opatrný křesťan řídí své skutky, aby stále se Bohu líbil, a hotov byl vydati počet ze svého vládařství. Toto útočiště si vyhledal sv. Jeroným, který praví o sobě: »Ať jím či piji, ať cokoli činím, stále se zdá, jako bych slyšel hlas: Vstaňte, mrtví, pojdte k soudu! Kdykoli pak myslím na den soudu, chvěje se srdce mé a tělo celé!«

Dne 28. srpna letos zemřel na bojišti v Srbsku poručík JUDr. hrabě Karel Lažanský. Před smrtí napsal list rodičům a sestřám, v němž je prosí, aby netrúchlili. Píše takto: »Přijměte, co se stalo, s pravou křesťanskou statečností a s víry plnou odvedzaností. Byl jsem dobře připraven, když duch můj opustil tě lesnou schránku, kterou 27 let ožívoval, a zemřel jsem silný ve víře a s čistým svědomím. Tam u tránu božího budu se modliti u věčné vděčnosti za Vaši všecku lásku, za šťastné spojení nás všech po dokonané pouti pozemské k věčné blaženosti. Píši tyto

řádky večer před svou generální zповědí. S čistou duší jdu do boje a čist dokonávám běh svého života. Požehnaní boží buď s vámi na všech cestách života vašeho.«

To je v pravdě křesťanská smrt, smrt v povinnosti, k níž se kráčelo s čistou duší, připravenou na věci nejposlednější. Kdo žije v Bohu a s Bohem, nemusí se lekati ničeho. Bůh je s ním a zůstane s ním na věky.

V. Střel.

Neděle dvacátápátá po sv. Duchu.

Nebe — peklo.

»A pošle anděly své s troubou a s hlasem velikým, a ti shromáždí vyvolené jeho ode čtyř větrův, od končin nebes až do končin země.«

(Mat. 24, 31.)

V dnešním sv. evangeliu jsou obsažena dvě význačná proroctví Spasitelova: o zkáze města Jerusalema a o konci světa. Protože proroctví o zkáze města Jerusalema jako jiná četná proroctví Spasitelova se naplnilo, s bezpečnou jistotou věříme, že i proroctví o konci světa se naplní. Jistě přijde den, kdy Pán pošle anděly své s troubou a s hlasem velikým, a ti shromáždí vyvolené jeho ode čtyř větrův, od končin nebes až do končin země.« To je ten den hněvu, ten den veliký a trpký velmi. To je ten den, v který »shromáždění budou před ním všichni národové« (Mat. 25, 15.), »kdy ukáže se vítězné znamení Syna člověka na nebi, kdy kvíletí budou všechna pokolení země a uzří Syna člověka pficházejícího v oblacích nebeských s mocí velikou a velebností.«

Ano, přijde Syn boží soudit živých i mrtvých, vynese rozsudek, který může být jenom dvojit. Buďto zazní k nám sladké slovo:

»Pojďte, požehnaní Otce mého, vládněte královstvím vám připraveným od ustanovení světa!«, aneb zahřmí k nám rozsudek:

»Odejděte ode mne, zlořeční, do ohně věčného, který připraven jest ďáblu a andělům jeho!«

Něco třetího není možno.

P o j e d n á n í.

Pozastavme se, nejmilejší, trochu u těch dvou výroků Spasitele našeho. Uvažme, jak ohromný jest rozdíl v pozvání k věčné radosti a v odsouzení k věčnému trápení.

Pravím: tento rozdíl jest ohromný; vždyť

1. Nebe je místo nejčistší, nezkalené, věčné radosti, peklo je místo věčného neštěstí.

2. Peklo jest žaláfem, kde odsouzcenci vazbami věčnými spou-
táni jsou,

nebe jest místem svobody a volnosti, v němž spravedliví tak
rychle jako myšlenka pohybovati se mohou.

3. Peklo jest věčná noc, temnost zevnitřní, oheň, který sice
pálí, avšak nesvítí, záře nevydává.

nebe jest věčný den, místo, kde není noci; »služebníci boží
nebudou potřebovati ani světla svíce, ani světla slunce, neboť Pán
Bůh osvítí je« (Zjev. 22, 5.), proto zpíváme: Blaze tomu, kdo
tam dojde, v život věčný, oheň jasný svatého Ducha. Spravedliví
sami jako slunce skvíti se budou v království božím.

4. Peklo jest věčná smrt,

nebe jest život věčný. »Tak Bůh miloval svět, že Syna svého
jednorozeného dal, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale
měl život věčný« (Jan 3, 16.) Nebe jest život v celé plnosti, bez
slabosti, bez nemoci, beze smrti, život v tom, který jest původ-
cem a pramenem veškerého života v Bohu.

5. Peklo jest místo hrozného zoufalství a divoké zuřivosti,
v němž strašlivé výkřiky a skřípění zubů zaznívají,

nebe jest věčný pokoj, věčný mír a klid v tom, jenž jest
od věčnosti do věčnosti bez proměny: »Státi budou spravedliví
u veliké stálosti proti těm, kteří je sužovali.« (Moudr. 5, 1.)

6. Peklo jest místo nejhoršího otroctví; duše krví Kristovou
skropené musí otročiti satanovi bez konce,

nebe jest místem, v němž vyvolení boží ozdobeni odznaky
panství: korunami, palmami vítěznými a bílými, skvostnými rou-
chy, »kralovati budou na věky věků« (Zjev. 22, 5.)

7. Peklo jest místo utrpení, kde každá mohutnost duše,
rozum, vůle, svědomí, pamět, kde každá částka těla trpěti bude
nevýslovně veliké boesti, místo, kde červ neumírá a oheň nehasne,

nebe jest místo lvěčné slasti: »Setře Bůh všelikou slzu s očí
jejich, a smrti nebude více, ani kvílení, ani křiku, ani bolesti ne-
bude více, neboť ty věci pominuly.«

8. Peklo jest místo věčného proklínání,

nebe jest místo věčného chvalozpěvu: sv. Jan na ostrově
Pathmos slyšel s nebe »jako hlas velikého zástupu, a jako hlas
vod mnohých, a jako zvuk velikého hřímání, řkoucích: Alleluja,
neboť kraluje Pán Bůh náš všemohoucí« (Zjev. 19, 6.)

9. Nebe jest místo věčného patření na tvář boží, a právě
v tom patření jest zdroj nekonečného blaha. Mojžíš prosil Boha:
»Ukaž mi tvář svou« (Exod. 33, 13.), avšak Hospodin odvětil:
»Nemůžeš viděti tváře mé, neboť neužjí mne člověk, aby živ zů-
stal.« (Exod. 33, 20) V nebi však přece poskytne blažené patření
v neskonale krásnou, neskonale dobrou tvář svou všem svým vy-
volencům a to bez konce.

V pekle však zatracenci právě proto nejvíce trápiti se bu-
dou, že od Boha na věky budou odloučeni, že jim nikdy nebude

popřáno patřiti ve velebnou tvář boží. To bude zdrojem nikdy neutuchající touhy, a protože touha ta nikdy ukojena nebude a ukojena býti nemůže, bude jenom pramenem věčných muk a bolestí.

10. V nebi není závisti, není žárlivosti, není hřichu — peklo se otfásá hněvem a vztekem svedených proti svůdcům.

Dosti toho líčení. Dvě cesty máš, drahý křestane, před sebou, jako dvě ruce Spasitelovy na kříži rozpiaty byly: jedna ukazuje k věčné radosti, druhá k věčnému zatracení. Nic není jistějšího nad to, že věčná blaženost pro každého z nás jest připravena. Avšak my si ji musíme zasloužiti. Zdarma se jí nikomu nedostane — vždyť jest cenou, odměnou vítěze; »nikdo nebývá korunován, leč by fácně bojoval«, píše sv. Pavel, a Pán Bůh slibuje: »Kdo zvítězí, bude těmi věcmi vládnouti, a budu jemu Bohem, a on mi bude synem.« (Zjev. 21, 7.) Bojujme tedy, nejmilejší, zmužile a vytrvale ten boj víry. Necht' jiní rozsévají v těle, aby z těla žali porušení, my rozsévajme v duchu, abychom z ducha žali život věčný. Chraňme se všeho hřichu, služme Pánu Bohu srdcem celým, bojujme jako chabří vojnové Kristovi. Při každém důležitém činu tazme se sami sebe, zda za něj budeme moci před soudnou stolicí Kristovou zodpovídati. A bude-li naše svědomí vždy čisté, klidné, pak v hodině smrti odebereme se z tohoto slzavého údolí před soud Páně v naději na sladké pozvání k věčné radosti. Amen.*)

R. S.

Na neděli dvacátou pátou po sv. Duchu.

Kterak se uchováme budoucích soudů?

Napsal Dr. Karel L. Řehák.

1. Toliko s hrůzou lze si představovati to, o čem vypravuje dnešní svaté evangelium. Slunce se zatmí; měsíc nedá světla svého; hvězdy padati budou s nebe; moře vystoupí ze svých mezí a zaplaví s hukotem i řevem celou zemi; moci nebeské budou se pohybovati; kříž ukáže se na nebi; pak sám Syn boží přijde jako blesk od východu a ukáže se až na západ v oblacích nebeských s mocí velikou i velebností. I pošle anděly své s troubou, a ti s hlasem velikým hlásati budou: »Vstaňte mrtví, a pojdte k soudu!« I shromáždí se všichni zemřelí ode čtyř větrů, od vrchu nebes až do končin jeho. I otevřeny budou knihy svědomí jednoho každého z hrobu k životu povoláního, a konán bude soud nade všemi. (I. Thessal. 4, 15.)

Jestliže před nedlouhou dobou mnozí lidé ze strachu před hrůzami, jež měla světu přinésti kometa (Haleyova), jež posléze

*) Použito: Kurt Udeis, Praedicate Evangelium.

ani se nedostavila, zšleli, do zoufalství upadli i se vraždili: jaké hrůzy povstanou mezi pozemčany teprve, až se všechny tyto věci dítě budou najisto, jak je sám vševědoucí Syn boží napřed prohlásil?

A aby nikdo snad rouhavě se nedomyšlel, že předpovědi o hrůzném soudu světa jsou jen lichými strašáky, spojil Spasitel proroctví o skonání světa s proroctvím o zasloužené zkáze Jerusalema. Tato přišla na nešťastný Jerusalem skutečně, a sice již v 70. roce po narození Páně; a vykonán byl trest boží nad zpronevěřilými židy od přemocných tehdy Římanů. Z čehož souditi máme, že jako proroctví Páně doslova vyplnilo se o zkáze Jerusalema, tak najisto vyplní se i proroctví o zkáze světa celého, a o posledním, veřejném soudu všech.

Při soudu posledním ospravedlní se Bůh z prozřetelnosti své před celým světem; ospravedlní i soud nad jedním každým zvlášť, jak ho vykonal při smrti jeho. Kdo nechce dočkat se ze života svého jednou zahanbení před celým světem, v den soudný, tomu nezbyvá, leč uspořádati život svůj nyní tak, aby obstál i při soudu soukromém při smrti, a pak později i v den soudný před celým světem.

2. Jako na konec světa budou veliké hrůzy: tak objímati budou hrůzy hříšníka i při smrti. A poněvadž najisto víme, že zemřítí musíme, ale nevíme kdy: proto napomíná Spasitel v dnešním evangeliu, abychom se modlili, by utkáni naše před hrozným soudem božím nebylo ani v zimě, anebo v sobotu, to jest: abychom s pokáním lehkomyšlně neodkládali na dobu vysokého věku, kdy jako v zimě na roli spásy pracováno býti nemůže; a také ne na sobotu, den odpočinku, čili na konec života, před samou smrtí. Čili jinými krátkými slovy: Chybil-li jsi, čiň pokání hned, rychle; nebo nevíš, měl-li bys ještě času později, když nevíš ani dne ani hodiny odchodu svého.

Odstrašující příklad lehkomyšlnosti a zatvrzelosti vypravuje druhá kniha Mojžíšova. Král egyptský Faraó zle utiskoval národ israelský. Když pak před něho předstoupili jménem božím Mojžíš a Áron, a zvěstovali mu vůli Hospodina, řkouce: »Propušt lid můj, ať mi obětuje na poušti!«, Faraó odpověděl hrdě: »Kdo jest Hospodin, abych poslechl hlasu jeho? Neznám Hospodina, a Israelských nepropustím.« Ano, nepropustil, ale jen obtížnějšími robotami je zahrnul. I trestali tedy Mojžíš a Áron Faraona různými hroznými ranami. Když snášel až na míru i se svým lidem, prosil Mojžíše, aby v trestech ustal, a slíbil lid propustiti. Jakmile ale metly boží ustaly, zatvrdil opět srdce své. Když konečně v jedné noci pobil Hospodin všecko prvorozené egyptské, až i prvorozeného syna králova: tu teprve lid israelský propustil, aby Hospodinu obětoval na poušti. Avšak brzo se opět z bolesti své vzpamatoval, a pospíšil s velikým vojskem za israelskými, aby je zpět do poroby uvedl. Byl to ale poslední pokus vzpoury jeho proti Bohu. Uprostřed moře, kterýmž Israelité procházeli, zastížen jest strašlivou bouří; plamenné blesky padaly na něho i bojov-

nky jeho; a posléze stěny moře, srazivše se k sobě, přikryly krále i průvodce jeho, a všechny do jednoho utopily.

A podobně děje se tak mnohému hříšniku. Boha uposlechnouti odpírá, s pokáním stále odkládá, přese všechny domluvy bohobojných přátel a výstrahy od Boha, až znenadání smrtí jest zachvácen, tak že pokání činí a duši svou zachovati více nemůže.

3. Což ale, namítne někdo, nenalezl milost a odpuštění lotr pnicí již na kříži?

Ano, praví sv. Augustin. Jeden až v posledních okamžicích milosrdenství dosáhl, že se ku svým proviněním a sice veřejně přiznal, a Spasitele za milost prosil. Nikdo nemá tedy nad milosrdenstvím božím zoufati, byť by i lotrem byl a smrti se blížil. Avšak posvátné dějiny vypravují jen o jedinkém takovém případě, že kdo až v posledních okamžicích života pozemského milost nalezl, aby nikdo zúmýslně na milosrdenství boží nehřešil, a s pokáním na nejistou dobu smrti své lehkomyšlně neodkládal, a pak bez milosti a odpuštění z tohoto světa neodcházel!

A na dobu nemoci by se chtěl kdo odkazovati, že potom bude napravovati? Jak pošetilá to naděje! Což víš, že smrt tvou bude nemoc nějaká dlouhá předcházeti? Což neumírá nesmírný počet lidí náhle? a nemůže se tak přihoditi i tobě?

A kdyby skutečně Bůh před smrtí tvou poslal ti i dlouhou nemoc: v té že chceš nahraditi, co jsi za dlouhého zdraví a po dlouhá léta zanedbal? Potom že nahradíš všechny zanedbané služby boží? všechny nedbalost v přijímání svátostí? všechny křivdy, jichž ses na majetku anebo cti bližních dopustil? všecku lehkomyšlnost života svého? všechny promrhané příležitosti k dobrému? všechny zanedbané povinnosti stavu svého? Bláhovče! Lítost bolestí vynucená bývá málo platná, poněvadž málokdy bývá i opravdová. A na té chceš stavěti své spasení?!

4. Miláček Páně Jan vypravuje v kapitole páté svých Zjevení, že viděl v pravici boží knihu uzavřenou pečeti, které nemohl nikdo otevřítí, leč Beránek boží, jenž sňal hříchy světa. Jeden každý člověk má knihu takovou ve svém svědomí, kde zapsány jsou jeho hříchy. Mnozí hříšníci mají knihu tu uzavřenou; neboť nikterak nechtějí v ní čísti, to jest si vzpomínati, co zlého provedli. A jestli se jim svědomí samo hlásí, a výčitky činí, hledí se lichými omluvami ospravedlniti, a písma svědomí svého ukrýti, aby jim hrůz nečinilo. Ale při smrti jich Beránek boží knihu svědomí jich otevře, a pak k své hrůze tam jeden každý spatří, v čem se provinil, a čeho pokáním nesmyl!

I spatří vrchnosti své poddané, jež bez milosrdenství týrali; spatří boháči své dělníky, femeslníky i služební, jimž zasloužené mzdy odpírali nebo zadržovali; spatří soudcové a představení sirotky i vdovy, jimž ochrany odepřeli; spatří marnivé ženy muže jež pohoršlivými oděvy i způsoby ku hříchům sváděly; spatří kuplíři své nevinné oběti, jež za mrzký peníz svedli, do míst

hanby zavlékli a do propasti věčné uvrhli; spatří rodiče své zanedbané, zkažené, zločinné děti; spatří děti usouzené své rodiče, jimž za všechna dobrodiní svou surovostí a nevděčností život otravovali; spatří dělníci a služební své zaměstnavatele a hospodáře, jež svou leností i nepoctivostí okrádali, proti nimž jiné štvali a jimž zlovolně mrzutostí působili a životů ukracovali!

Zkrátka od knížete a krále dolů až do posledního člověka pozná pak jeden každý, v čem a jak se ve svém povolání na světě Bobu zpronevěřil; a pozná to v bolestech i v úzkostech smrtelných! Shledá také, že do nebe nic — nic nečistého nevejde; a na očišťování skrze pokání že jest pozdě!

Kdo nechceš pozdě, příliš pozdě pykati, nečekej s nápravou na nejistou dobu smrti, od níž záleží celá, nekonečná věčnost, či blažená či nešťastná. Boj se Boha v životě, a buď ho ve všech věcech věrně poslušen! A nebudeš se báti hrůz ani smrti, ani soudu, ani při smrti, ani v den soudný, ale vejdeš v radost Pána svého. Amen.

Řeči příležitostné.

Promluva před sňatkem.

Milí snoubenci! Velice důležitá příčina přivedla vás sem do chrámu Páně ke stupňům oltáře. Chcete tu uzavřít sňatek před Bohem, který jedině může vás učiniti šťastnými. Doma na hlavách vašich spočinulo požehnání vašich rodičů. Co lásky a zároveň co strachu o vaši budoucnost bylo v těchto slovech, jimiž se rodiče s vámi loučili a na cestu do chrámu žehnali. Jak vroucí je modlitba, když matka klade ruku své dcery do rukou vyvoleného ženicha! Nejsou to prázdná slova a malomocná, jež zanikají bez ozvěny, ale prorážejí až k trůnu nebeskému a svolávají požehnání boží na hlavy soubenců. A nyní přistupujete k oltáři Páně, aby požehnání rodičů bylo dovršeno požehnáním společné naší matky, církve sv., která jménem Ježíše žehná a svolává štěstí pro celou budoucnost vašeho života. Jedině Bůh může vás učiniti šťastnými, budete-li zdaru od něho očekávati, s milostí boží ve svátosti udělené spolupůsobiti a manželské povinnosti svědomitě zachovávat.

Stav manželský, do něhož vstupujete, jest svazkem nejstarším, nejdůležitějším, nejuzším a nejsvětějším.

Jest nejstarším svazkem mezi lidmi, neboť od počátku světa byl ustanoven, první požehnání nebes obdržel jako záruku štěstí a zdaru. Když lidé odcizili se Bohu a pýcha rozptýlila lidstvo do

všech dílů světa, manželství trvalo stále; bylot pramenem, z něhož po tisíciletí vycházelo nové lidstvo.

Manželství jest svazek mezi lidmi nejdůležitější. Čím je kořen stromu, tím jest pro stát a církev — rodina. Uprostřed této nalézáme kolébkku, v níž jsme odpočívali; mateřské oko, které nad námi bdělo, rámě otcovo, jež nás opatrně vedlo a chránilo; první pojmy napomenutí a naučení o našem vznešeném původu, o našem vznešeném určení, o našich velikých povinnostech byly nám v rodině, v této svatyni, vštípeny do srdce.

Manželství jest svazek nejužší mezi lidmi. Bůh stvořil ženu ze žebra mužova, aby oba jedno byli; jedna duše, jedno tělo. Pán Ježíš pravil: »Bůh, který člověka stvořil, muže a ženu stvořil, a řekl: Proto opustí muž otce i matku a přidrží se ženy a tak budou dva v jednom těle; ne tedy dva ale jedno tělo. Proto co Bůh spojil, člověk nerozlučuj.«

Manželství jest svazek nejsvětější, ustanovený k tomu, aby oba manželé sebe zdokonalovali a posvěcovali, a děti, od Boha svěřené obrazy to boží, řádně vychovávali. Nejsvětější svazek, poněvadž zakladatel Bůh jest nejvyšší svatý, první manželé byli svatými, účel manželství jest svatý: rozmnožování pravých ctitelů božích a budoucích nebešťanů. A když lidstvo hříchem se Bohu odcizilo a manželství bylo znesvěceno, přišel Syn boží, nejsvětější, aby manželství původní důstojnost vrátil; a aby svatým na věky zůstalo, povýšil je za svátost, a své spojení s církví učinil obrazem svatého spojení muže se ženou. Proto praví sv. Pavel pln nadšení: »Tajemství toto veliké jest, ale já pravím, v Kristu a církvi sv.«

Kristus opustil slávu nebeského Otce, spojil se s církví sv. na zemi, aby skrze ni oblažoval a posvěcoval lidstvo. Tak muž neb žena opouštějí otce a matku, spojí se v jedno tělo a jednu duši, aby vychovávali nové pokolení a zasvěcovali Bohu. Jako Kristus jest hlavou církve, jí zákony řídí a spravuje a od poblouzení chrání: tak muž ustanoven k tomu, aby byl hlavou rodiny, aby jménem božím bděl nad svěřenými, nikoho nepohoršil a na scestí nevedl.

Kristus slíbil církvi, že ji nikdy neopustí. Tak manžel přisáhá nevěstě, že bude s ní snášeti dobré i zlé, dokud smrt jich nerozloučí.

Kristus živi církev svou svým učením a nejsvětějším tělem ve Svátosti oltářní, sebe obětoval za všechny, aby jim život věčný zachoval.

Tak muž nesmí dopustiti, aby žena, která se mu na celý život oddala, měla trpěti hladu a nedostatku, trpkosti a ústrků. Pro ženu a děti nasazuje dobrý muž všechno, odříká se mnohých vyrazení, nelituje námahy, neohlíží se na mozoly svých rukou; celá jeho mysl nese se za štěstím svých drahých. Pro ženu a děti hotov jest i život obětovati. První církev ústy apoštolů zvolala k Pánu Ježíši: »Aj my jsme opustili všechno a následovali

tebe.* Opustit musí manželka rodiče a všechny své nejdražší, zříkat se vlastní vůle, svobodných vycházek a zábav, všude následovat muže a jenom jeho štěstí vyhledávati.

Církev má přivésti ke Kristu všechny národy, zakládati jednu rodinu aby všichni byli dítkami jednoho Otce a rozmnožovali čest a slávu boží. Tak žena jest povolána, aby od Boha svěřené dívky křesťansky vychovávala, a k tomu vedla, aby si otce vážily, jeho rozkazů poslouchaly, po otci nejen se jmenovaly, ale svým chováním čest i radost mu působily.

Církev rozdává věřícím ovoce vykoupení, očišťuje a posvěcuje lidstvo jménem Pána Ježíše. Tak žena má rodině rozdávat požehnání, jež při sňatku obdržela. Svou láskou stará se o všechny, sama se přičiní, aby nebylo nedostatku, ale všichni chutě a ve sebe konali své povinnosti. Je-li muž podrážděn, láska ženy dovede mysl mužovu vyjasniti; je-li nemocen, nasazuje vše, aby úlevy a zdraví dosáhl. Muž bez ženy byl by rozum bez srdce. Má-li muž dobrou manželku, má rozum i srdce.

Štěstí máte, milí snoubenci, ve svých rukou. Budete-li křesťansky živi v Kristu a církvi, zůstanete-li živými údy na živém těle Kristově, budete-li konati společné denní modlitby, v neděle a svátky navštěvovati služby boží, přistupovati společně častěji v roce ke stolu Páně, bude-li v domácnosti vaší Bůh na předním místě: dá vám Bůh své požehnání, jež se svátostí manželství spojil, na zemi zdar a štěstí v každém podniku, zdar celé rodině, a po smrti korunu slávy věčné; což vám všichni ze srdce přejeme, a zač se také všichni společně pomodlíme.

Die Förstra *V. Strk.*

Instalační řeč.

»Vyšel rozsévač, aby rozséval.«
(Luk. 18, 5.)

Zvláštní shoda. Na vinici Páně zbraslavskou vedu rozsévače Páně a evangelium právě jedná o rozsévači, jenž nasil dobré semeno na pole své. Vám všem jest znám význam podobenství, vždyť vaše děti školní je dovedou vyložiti, ale zapomíná člověk, že on je též při té setbě zúčastněn a že musí napomáhati při setbě buď pšenice nebo koukole. Drazí posluchači, vaše srdce, toť to pole, slovo Páně: zno; život váš úroda. Celý život Páně minul v setbě slova božího — a celý život kněze jest jeho rozsévání: ve škole, v kostele, ve zpovědnici, u nemocného.

Však není setba jednotná, je mnoho těch, kdož koukol rozsévají. Už sám Pán to v podobenství praví a každý den tomu nasvědčuje. Když uvádím jménem církve na osadu vaši kněze vašeho, nic mu nepřejí více, než abyste vy byli věrní posluchači

slova božského a on věrný hlasatel slova božského: na prospěch váš a i jeho.

P o j e d n á n í.

1. Slovo boží jest semeno. Na pohled nepatrné, maličké, ale má v sobě život. Tak slovo každé jest semeno, ale každé semeno není pšenice. Čím srdce své nasytíte, to budou konati vaše ruce. To je ten hluboký význam kněze na osadě, že celý život hlásá slovo boží, a kdyby jen desáté zrno vzešlo, ono přinese svým časem hojný užitek. Ty zásady do srdce vložené jsou semena, z nichž vzejde život, dle toho, jakého druhu byly.

Kdesi našli sebevraha, jenž měl v kapse lístek z filosofa Seneky, kdež hájí sebevraždu. Ten lístek si kdys vložil do kapsy a obsah do srdce, semeno svým časem dozrálo. Hle, jak důležité jest, co do uší přijde a co se v srdci uloží!

V Mödlingu stojí sirotčinec, postavený slovutným lékařem Hyrtlem. Co jej přivedlo k tomu? Sám to pravil: »Co jsem jako dítě na lůně matky slyšel: Co jste učinili jednomu z nejmenších, mně jste učinili — to slovo zbuodovalo ten veliký dobročinný ústav. Jak důležité jest, co se do srdcí lidských vkládá. Proto Pán Ježíš dí k učedníkům: »Jdouce, učte je zachovávatí vše, co jsem přikázal vám.«

2. Však neschází rozsévačů koutků na též poli, kteří rozsévají rovněž, ale koutků. Zde máme překlad Písma sv. poněkud neurčitý. Koutkem nemyslí se zde náš koutek, ale plevel, která má vzrůst první, zcela pšenici podobný, tak že od pšenice není k rozeznání, jako není k rozeznání pšenice a plevel. Kdo je od sebe rozezná? Je těžko je rozeznati, vždyť plevel také jest pln slibů a chvály, ale plevel zůstává. Ale ona plevel běže jen sílu pšenici a sama nic dobrého a povznášejícího nepůsobí. Slycháte jistě nauky, jimiž vzduch jest plný, a které mají v sobě tolik pravdy jako plevel pšenice. Pryč s ní ze srdce, dokud jest čas, než se ujme a uzraje. Až k samému Bohu se odvažuje ta bídná plevel. Nemá-li tebe omámiti a přivesti ke koncům nešťastným, musíš ji včas vyplíti.

3. Slovo boží neb koutek. Jedno přijmeš, jedno rozseješ a s jedním budeš dlíti. Většina lidí není si vědoma, jaký vliv na člověka má slovo mluvené: je-li to slovo boží, ono tě povznášá, je-li to koutek, ono tě ničí. Proto srdce své otevři slovu božskému, abys jej uměl zavítati koutku. Drazí, chcete-li míti radost z dítek svých, sejte pšenici, abyste nežali koutek. Necht' vidí je váš důstojný pan farář kolem kazatelny, nebude srdce vaše nad nimi plakati.

Rád vyprávím dětem o Bílkovi z Hořic, jenž sbíral květiny v jižní Americe a nezapomínal na svou matku, které každý měsíc posílal věrně svůj plat, aby z něho žila. Kde byla toho příčina? Když zemřel, našli v jeho brašně jedinou knížku dětskou: Katechismus, průvodčí na cestách. Z něho se učil matku ctít, mi-

lovat. Chceš býti milován od dětí? Už je milovati Boha. Více než Boha tebe milovati nebudou. Celý náš život jest odpověď, jak známe, slýcháme a ukládáme slovo boží. Jistý farář sděloval svou zkušenost u jednoho samovraha, ježž zaopatřoval. Vyňali z rány střečně brok, zabalený v papíru. Byl to lístek z katechismu o VI. přikázání božím. Kam vedou hřchy proti VI. přikázání! Kdyby si jej byl vštípl do srdce, nemusil míti ránu smrtelnou u srdce.

Proto pravím, že nepřeji nic více důst. panu faráři, než abyste byli horlivými posluchači slova božího, pak zajisté přijde i přijímání sv. svátostí a šťastná smrt.

Spořádaný život jest vlastně výsledkem slova božího, sv. víry.

Windhorst, ten veliký státník německý, pravil kdysi o činnosti katolického centra v Německu: »Provádíme zde věty z katechismu pro život.« A týž muž si přál, aby matky měly kolem sebe děti, které učí katechismu, to že jest nejkrásnější obraz, jaký matka může zanechati. Proto vidíme i mnoho tak zv. svobodomyslných, že dítkám svým pojišťují nábožné vychování jako nejbezpečnější zbraň proti všem příhodám života. Bohužel, mnozí bědou tento poklad boží ze srdcí, oni trhají pšenici, aby silí koukol, jako praví služebníci zlého. Ale oni v srdci svém nejsou tak přesvědčeni. Socialista Jaures ve Francii dal dcerušku svou připravovati k sv. přijímání a Diderot druhdy svou dceru vyučoval potají katechismu. Když byl při tom přepaden svými soudruhy, pravil: »Pro život není nic bezpečnějšího nad toto učení.«

Drazí, važte si slova božího, važte si služeb božích, važte si i kněze svého a vzpomeňte na slova Páně: »Kdo vás slyší, mne slyší.«

Násobilkou pro život nazval bych obsah sv. evangelia. Je to prosté a jednoduché jako násobilka a přece nevyhnutelné jako násobilka. Kdo chce k dobrému výsledku přijíti, musí téže násobilky užívat jako to maličké dítě. Není jiné pomoci ani cesty. A tak vždy člověk se vrací ku první pravdě sv. evangelia: Bůh jest, mne stvořil, duši nesmrtelnou dal, abych jej svobodně poslouchal, miloval a s ním se blaženým stal. Mnozí lidé mnoho slibují těm, kdož se zřeknou sv. náboženství; jsou to služebníci zlého, jenž koukol rozsévají.

Franklin, když dětem svým chtěl zanechati tajné naučení, kterak se dopracoval z pouhého sazeče na presidenta, pravil: »Děti, kdo vám praví, že lze jinak státi se šťastným než prací, šetrností a ctností, ten jest svůdník, toho se varujte. Kdo vám slibuje svobodu a blaho bez Boha, svůdník jest.«

Treploug, předseda senátu francouzského, na konci svého advokátského života pravil: »Když člověk mnoho četl a mnoho cestoval, viděl a přemýšlel, vidí, že jedině pravdivé jest katechismus.« Podobně filosof Brentano.

Proč jsem tolik příkladů uváděl? Uvedl jsem rozsévače slova božího do vašeho středu a mnoho jich obchází, kdož koukol háží. Proto jsem uvedl příklady, abyste se nedali másti. Věčně pravdivé zůstává jen slovo boží. Proto nemyslete, že kněz jest marným v osadě, on duším vašim dává slovo boží jiné — jímž se slíte v boji životním. Ó prosím vás, slychejte s dychtivostí slovo boží s dychtivostí, abyste duše své spasilí. Amen. *Fr. Vaněček.*

Pět pomocníků v době válečné.*)

V Písmě sv. čteme, jak jednou v bitvě národa judského s přesilou nepřátel přišlo na pomoc pět ozářených mužů na koních s nebe s uzdami zlatými, z nichž dva Judu Makkabejského uprostřed majíce, zbrojí svou ho obklíčivše na nepřátele šípy a blesky metali, kteří pak slepotou zmámení a strachem naplnění padali. I zbito jest dvacet tisíc a pět set pěších a šest set jezdců.

Také nám a našim vojínům posílá Bůh pět pomocníků, aby nám k vítězství a pokoji pomohli.

P o j e d n á n í.

1. Prvním pomocníkem jest: důvěra v Boha, se kterou s jistotou očekáváme, že nás Bůh neopustí a prosby naše vyslyší.

Dějiny národa israelského, zvláště život krále Davida je toho nejpádnějším důkazem. Proto žalmista Páně tak často vybízí ku neochvějně důvěře v prozřetelnost boží. V Novém Zákoně nabádal k pevné důvěře božský Spasitel, a nikdo nebyl zklamán, kdo se o pomoc k němu přiblížil. Malomocní, slepý u Jericha, žena 20 let krvotokem stížená, žena kananejská a j. nalézají pomoci ve svém neštěstí.

A jak my, křesťané, teprve jsme šťastni, že máme Boha tak blízko, který čeká na naše prosby, aby okamžitě vyslyšel a pomohl. Zůstává na oltáři mezi námi, obětuje se denně při mši sv. za nás, chce zůstávati v našich srdcích po sv. přijímání. Co milostí možno si tu vyprositi na králi nebeském! Proto volá svatý Pavel, apoštol národů: »Přistupmež tedy s důvěrou ke trůnu milosti, abychom milosrdenství došli.« A kde jest Spasitel náš, tam blízko stojí jeho božská Matka se svou ochranou a pomocí. Že nám může mnoho v tísních válečných přispěti, dokazují dějiny a tisícové svědků. Kdykoli nevěrci a pohané pozvedli boje proti katolické církvi, proti říši křesťanské, utkali se křesťané o pomoc k nebeské Matce, která jim brzy vyprosila požehnání boží. Proto nazývá se Matka Páně pomocnicí křesťanů, Marií vítěznou, a nečetné chrámy jí zasvěcené dokazují, že nebyl nikdo zklamán,

*) Dle něm. „SS. Eucharistia“ Nro. 10., str. 185., 1914.

kdo se o pomoc k ní uchýlil. Boje proti Tatarům a Mongolům, proti Turkům, proti protestantismu, proti zpupným vládcům, kteří chtěli ztročit církve sv., jsou toho důkazem. Že nás ani dnes neopustí Pán Ježíš a jeho božská Matka, můžeme pevně důvěřovati, budeme-li jen od nich pomoci se dovolávat.

2. Druhým pomocníkem v boji nynějším jest — odevzdanost do vůle boží. Nikdo neví, jak válka skončí, bude-li pro nás výsledek příznivý či neblahý. Válka nezná svazků pokrevních a přátelských. Rodinám odnáší otce, ženám muže; vraždí bratry, manžele, přátele a neohlíží se na slzy vdov a náfek sirotků. Kráčí neúprosně po mrtvolách svých obětí. A pozdrav, který osiřelým posílá, jsou ranění, zmrzačení a mrtví, nemoci, hlad a soužení. Není tu jiného léku, jiné pomoci, nežli zvolati s božským Spasitelem: »Otče nebeský, ne má, ale tvá vůle se staň«; »co Bůh činí, dobře činí«; »Bůh dal, Bůh vzal, buď jméno Páně pochváleno«; »Bůh raní, ale zase hned hojí«. »Pojďte ke mně všichni,« volá Pán Ježíš, »kdo jste obtíženi, já vás občerstvím.« Ta obět, kterou Bůh od nás žádá, abychom se dobrovolně zřekli svých nejbližších a nejdražších pro blaho vlasti a říše, ta obět bude od Boha neskonale odměněna, a to tím více, s čím větší ochotou se vůli boží podrobujeme.

3. Třetím pomocníkem jest duch kající. Nepátřejme příliš po přčinách války, kdo válku zavínil, ale volejme slovy zbožné Judity starozákonní: »Zhřešili jsme, nespravedlivě jsme jednali, nepravosti páchali!«

Nevěra vypověděla boj Bohu, upírala Boha, zhasnala světla na nebi, rouhala se, posmívala všemu posvátnému, holdovala prostopášností a výstředností. Bůh se hlásí k svému právu. Abychom si Boha usmířili a naklonili, třeba jest kajcně se pokořiti a náležitě očistiti. Srdcem zkroušeným a ponížným Bůh nepohrdne.

V německé říši bylo přísně vojním nařízeno, aby všichni dle svého vyznání použili duchovní pomoci, jaké jim náboženství poskytuje; katoličtí vojínové byli povinni všichni přijmouti svaté svátosti. U nás ponechána jim volnost. A katoličtí naši vojínové použili té volnosti, osvědčili dobrovolně svého ducha náboženského a péči o spásu své duše, použili dané příležitosti a posílili se na nejistou cestu sv. svátostmi zbožností velice příkladnou a dojemnou.

Ale i my musíme si nakloniti Boha kajcností, zpovědí, varovati se hrubých hříchů a příležitosti k nim, a hleděti napraviti vše, co bylo zanedbáno. »Obráťte se ke mně celým srdcem svým,« volá Bůh, »s postem, pláčem a kvílením, a roztrhněte srdce svá a ne roucha svá.« (Joel 2.) »Navraťte se od cesty zlé a vrátím se k vám.« (Mal.)

»Dveře pokání jsou otevřeny,« volá sv. Efrem, »pospěš si, dokud se nezavrou.«

4. Čtvrtý pomocník v boji jest láska k bližnímu.

V Starém Zákoně neznali lásky k bližnímu. Pán Ježíš kladi na tuto největší důraz. »Přikázání nové dávám vám, abyste se

milovali vespolek, jako já miloval vás.« »Co jste učinili jednomu z nejmenších, mně jste učinili.« Vojínové bojují za blaho naše, my máme bojovati za ně a za vítěství láskou k nim a jejich nejbližším. »Almužna přikrývá množství hříchů,« praví Písmo svaté. Dobrými skutky nejvíce si Boha nakloníme. Na bojišti u Ruské Ravy ošetřovala raněné vojny také 13letá dívka, Růžena Zenochová; byla raněna šrapnelem, a noha musila jí býti odňata. Císař pán poslal jí zlatý řetízek na krk s ozdobným přívěskem a její matce poslal 1000 korun, a zapravil výlohy za novou umělou nohu. Jestliže světský panovník odměnil malou hrdinku, že věnovala péči jeho vojínům, čím více odmění Bůh lásku naši, kterou věnujeme vojínům za blaho naše bojujícím, za nichž každým stojí sám Pán Ježíš! A každý skutek milosrdný chce sám mnohonásobně splatiti.

Povinností naší jest, abychom přispívali Červenému kříži na prospěch raněných a opuštěných. Čím větší bude naše obět, tím více si nakloníme Boha, tím spíše požehná Bůh zbraním našeho vojska a dopřeje klidu a pokoje.

5. Pátým pomocníkem jest ustavičná modlitba. Bratři bojují za nás zbraní, bojujme my za ně modlitbou, podobni neodbytému muži, který nepřestal prositi přítele, až byl vyslyšen. Pán Ježíš nás tím příkladem povzbudil, řka: »Proste, a bude vám dáno; hleďte a naleznete; tlucte a bude vám otevřeno.« Sv. Otec Pius X. v závěti napomínal všechny věřící, aby nepřestali se v těchto smutných dobách modlití, až by Bůh byl takřka unaven prosbami našimi a donucen vyslyšeti nás a válečnou bouři utišiti. Se vši důvěrou tedy obraťme se na Boha, neboť kdo v Boha doufal, nebyl nikdy zahanben.

V. M. Váchal.

LISTY VĚDECKÉ.

O křesťanské spravedlnosti.

Díl druhý.

(Díl první viz »Rádce Duchovní« ročník IX. a X.)

Dle různých pramenů napsal Jan Nep. Jos. Holý, O. Praem., farář v Holišově.

(Dokončení.)

Nynější svět volá k lidem: Ničeho si neodpře! Nepřemáhej svých žádostí! Jdi za svými vášněmi! Hov si! Užijev života! Dojdeme štěstí, budeme šťastnými, když se budeme řídit dle těchto zásad? Nikoli, jenom neštěstí sobě strojíme. Šťastnými budeme jen když se budeme řídit podle slov Páně: Zapři sebe! Když nás Pán Ježíš učil: »Zapři sebe sám«, nechtěl nám bráti radost a veselí, naopak, chtěl nás učiniti šťastnými; to jest ovoce sebezapírání: Pokoj a mír duše.

Kain si sliboval od pomsty rozkoš, domníval se, že bude šťastný, až bratra zabije, a konečně došel svého. Kde bylo štěstí a kde radost z ukojené touhy? »I odešel Kain od Hospodina s trýzní v duši a byl poběhlikem na zemi,« odpovídá Písmo k naší otázce.

David se mohl nad Saulem pomstíti, Saul byl v rukou jeho. Než co učinil? Zapřel sebe, přemohl mstivost a poručil Abisaiovi: »Nezabíjej ho!« David zajisté nebyl nikdy šťastnější, ani tenkrát, když mu korunu královskou kladli na hlavu, jako onoho dne, kdy se mohl pomstíti a přece se zdržel a sebe zapřel. Zajisté žádný člověk toho nikdy nelitoval, že se zapřel, naopak pykal a trpce želel, nezapřel-li se a povolil hříchu. Jen tehdy budeme požívatí pravého štěstí, když se budeme řídit slovy Páně: »Zapři sebe!«

Nuže tedy: Zapři sebe sám! Přijde na tě pokušení k pýše: Zapři sebe sám! K lakomství: Zapři sebe sám! K smilstvu: Zapři sebe sám! K nestřídmosti, k lenosti, k závisti: Zapři sebe sám, přemoz se a jistě toho nebudeš litovati.

Z toho pochopíš, jak pravdivá jest zásada:

Sebe přemáhati nejtěžší boj,
nad sebou zvítěziti blaha zdroj.
Každý, věř, má svého oře,
jenž mu mnohé plodí hoře.
Ty však svého v uzdě měj,
na své vášně pozor dej!

Bez trvalého boje . . . nikdy ctnosti nenabudeš. Bdi sám nad sebou a necht' si jiní vedou jak vedou, jen ty sebe nezane-dbávej! O tolik v ctnosti pokročíš, kolik s o b ě n á s i l í u č i n í š. (Naučení po ot. 850.)

III. Vez mi kříž svůj!

Pán Ježíš vzal dřevěný kříž na ramena svá, třikrát klesl pod jeho tíží, ale pevně a trpělivě jej nesl až na horu Kalvarii.

Sv. apoštol Ondřej mnoho pro Krista trpěl a jako jeho Mistr k smrti kříže byl odsouzen. Vida kříž, radoval se, objal jej, na něm pokojně duši svou Pánu odevzdal. Vzal kříž svůj s radostí na sebe.

Sv. Vavřinec ležel na řevavém rožni, modlil se za své mu-čitele, netrpěl na dřevěném kříži, trpěl jinak; i to byl kříž, který mu seslal Bůh, on kříž svůj vzal a trpělivě jej snášel.

Velikou lásku ke kříži měl sv. František z Assisi. Rád by byl na skutečném kříži trpěl. Tuto velikou lásku ke kříži chtěl mu Pán Ježíš odměniti a vtiskl mu svých pět ran na tělo.

Svatá Terezie byla po mnohá léta nemocna; modlila se: »Pane, buď trpěti nebo umříti.« — Nesla kříž svůj za Pánem Je-žíšem.

Na obraze (Dr. Ant. Podlaba: »Obrázkový katechismus.«) vidíte Pána Ježíše, jak nese kříž svůj, ale také jiné lidi vidíte, jak za ním kříž nesou.

Tak křížem rozumíme všechno utrpení, tělesné i duševní. Nedává se nám na ramena dřevěný kříž, ale od hřichu Adama počínaje jest mnoho křížů, mnoho utrpení na světě. Tato utrpení máme trpělivě snášeti, pak bēfeme dle příkladu Pána Ježíše kříž svůj na sebe. Kříž svůj bēfe tedy na sebe ten, kdo všecka utrpení, tělesná a duševní, která ho potkávají, po příkladu Pána Ježíše trpělivě a s odevzdaností do vůle boží snáší.

Žádný člověk není na světě bez kříže, ani císař pán (náš císař . . . ukaž, co vytrpěl a jak), ani papež. Brzy potká nás ne-šťěstí na poli, v domě, na dobytku a jiných věcech. Brzy nás stihnou zlí jazykové, pomluvy, nactiutrhaní, brzy nás stihnou ne-moci, brzy musíme mezi zlymi a svárlivými lidmi žiti. A tak je tisícové utrpení, které nás ještě více tlačí než dřevěný kříž.

Ten kříž musíme na se vzíti, trpělivě jej snášeti, chceme-li býti učedníky Páně: »Kdož nenese kříže svého a nejde za mnou, nemůže býti mým učedníkem.«

Jeden člověk byl ve svém utrpení netrpělivý, i chtěl mu Bůh ukázati, jak jest pošetilý. Ve snu ukázal mu v jedné místnosti rozličné kříže, pravil mu, že si musí jeden vyvoliti; dlouho hledal, jeden byl mu příliš těžký, druhý příliš lehký, ten příliš ostrý, druhý příliš tupý. Konečně v koutku našel jeden i řekl: Ten chci, ten se nejlépe pro mne hodí, I řekl Bůh: To jest kříž, který jsi dosud nosil. Od té doby kříž svůj trpělivě snášel.

Kdo kříž svůj netrpělivě snáší, nezbaví se ho ani si neulehčí, spíše si ještě uškodí.

Děvčátko muselo býti operováno. Matka jeho chodila po chodbě a plakala. Po operaci vyšlo děvčátko ze sálu a pravit: »Matinko, proč pláčeš? Ani to tak mnoho nebolelo, a Pán Ježíš trpěl více než já.« Tak malé děvčátko pochopilo slovo Páně, že máme bráti kříž svůj na sebe a za Pánem Ježíšem jíti.

P ů v o d u t r p e n í :

a) Protivenství jsou osudem všech lidí na zemi jako trest hřichu; proto se má každý již ve dnech dobrých připravovati na utrpení.

b) Avšak všechna utrpení nejsou trestem, nýbrž často jenom zkouškou; koho Bůh miluje, toho křížkem navštěvuje, praví přísloví.

e) Mnoho utrpení působí si lidé sami náruživostmi a hřichy svými; nejtěžší jest hřích, který jsme si sami připravili.

Ú č e l u t r p e n í :

Utrpení zaviněná mají nás přivésti k polepšení. Kdo svou vinu poznává a má opravdovou vůli se polepšiti, může doufati, že Bůh jeho utrpení brzy učiní konec, nebo že mu uleví anebo alespoň potřebné síly propůjčí, aby je trpělivě snášel. Jest to znamením veliké zatvrzelosti, když se člověk ani utrpením nepolepší a setrvá v nekajicnosti; jistě zahyne.

C h o v á n í s e v u t r p e n í :

a) Zaviněná utrpení má člověk s odevzdaností do vůle boží a trpělivě snášeti.

b) Nezaviněná utrpení — zkoušky od Boha — máme nejen trpělivě snášeti, nýbrž se z nich i radovati.

Dívka obdržela darem krásný křížek, který na krku nosila. I vypadlo jednou z křížku dřevo příčné, i prosila dívka otce, aby dal křížek spravit.

»Milerád to učiním«, pravil otec, »a mimo to tě naučím, co bys měla činiti, aby žádné utrpení pro tebe křížkem nebylo. — Sem pohlédni! Bez příčného dřeva delší dřevo křížem není; ale jak příčné dřevo k tomu dá se, hned kříž z toho povstane. — Tak jest i s trápením, která křížem nazýváme. — Vůle boží jest takofka delší dřevo; vůle naše pak, jestliže se přičí vůli boží, jest dřevo příčné. — Vyndej tedy z každého křížku, který tebe někdy potká, dřevo příčné — učin, aby se vůle tvá vůli boží nepřičila — pak ti již křížem nebude.«

»V boží vůli odevzdání bolest kříže pryč zahání.«

Útěcha v trápení.

Nic nás nepotká bez dopuštění božího. Utrpení jest k našemu užitku; milujícím Boha všechny věci k dobrému prospěchu. Příklad trpícího Spasitele jest ve všech utrpeních nejlepší útěchou.

Užitek utrpení:

Utrpení jest prostředek k napravení a polepšení života, tu přemýšlíme o svém životě, svědomí se probuzuje, lítost se vzbuzuje, důvěra v Boha se oživuje.

Když člověk bez viny, nebo zaviněná utrpení v duchu kajícího snáší, dobývá si zásluhy pro království nebeské.

Velikou útěchu poskytuje Pán Ježíš těm, kteří jdou za ním cestou kříže. Tato cesta není nudná a smutná, jak svět myslí, nýbrž bohatá na sladkost a vnitřní radosti, které marně jinde hledáme. Kdo takové sladkosti v kříži nenalezá, ten kříže svého za Pánem Ježíšem nenesl, nesl jej nanejvýše nuceně, nebyl však dobrovolným a trpělivým učedníkem Páně. Zkuste to jednou vzít na sebe kříž svůj z lásky k Ježíši a pohlížeje na něho s ním vše se spojovati a při svých bolestech na jeho bolesti pamatovati, pak také zakusíte sladkost kříže, nebudete nad svým křížem reptati, spíše s mnohými svatými budete volati: »Pane, nech mne trpěti, nech mne účastenství míti na tvém kříži.« Běžeme-li kříž jen nuceně, snad s odporem na sebe, bude nám velikou tíží, běžeme-li jej dobrovolně a v duchu kajícího, nejen lehkým, nýbrž i sladkým nám bude.

Proto s důvěrou a trpělivostí bežme kříž svůj na sebe!

Křížek ozdobný, jenž za řadry se kryje,
na tkanici zlaté snímá (matka) s bílé šlje
a jím něžné hrdlo dceři (Dagmaře) obestírá.
»Přijmi tento božský symbol umučení,
ostatky jenž svatých ve svém nitru svírá,
v upomínku na mne, na mé naučení.
Až se kolem tebe shluknou roje péčí,
křížek ten je spasným rozepaším svitem,
až ti duše zalká v nitru žaly zrytém,
křížku toho síla zázračná ji zlčí.
On tě bude slílit pokušení dobou,
on tě bude chránit před nepřátel zlobou.«

Sv. Čech: Dagmar 60. 61.

IV. Následuj mne!

Když byl Ježíš všem apoštolům nohy umyl, řekl jim: »Když já, Pán a Mistr, umyl jsem vám nohy, i vy máte jeden druhého nohy omývati; příklad zajisté dal jsem vám, abyste tak i vy činili, jakož jsem já učinil vám.«

Podle příkladu Pána Ježíše řídil se hlavně sv. Ignác. Při všem svém jednání ptal se sebe: »Co by Kristus v mém posta-

vení činil, jak by mluvil?« A co mu na to svědomí řeklo, dle toho se přesně řídil, a stal se svatým. Totéž činili všichni svatí a dosud tak činí nábožní křesťané. Pána Ježíše následuje tedy ten, kdo se ve svém životě, ve svém jednání řídí dle Pána Ježíše. Není také nic v životě lidském, v čem by nám nemohl být Ježíš příkladem a vzorem. Kreslíte obyčejně dle předlohy, a tím lepší, dokonalejší je výkres váš, čím lépe jste vystihli všechny tahy svého vzoru. Náš vzor je Pán Ježíš; tím lepšími, dokonalejšími budeme, čím lépe všechny tahy jeho života vystihneme, čím lépe jeho příkladu následovati budeme. Již vy děti rády napodobujete jiné, děláte, co vidíte u jiných. Vzoru ve svém životě potřebujeme; nejkrásnější náš vzor jest Pán Ježíš.

Již vám dítkám dal krásný příklad, jak se máte chovati v kostele; při které příležitosti? jak byl Panně Marii a svatému Josefu poddán, jak se ještě na kříži o svou Matku staral, jak prospíval nejen věkem, nýbrž i moudrostí a milostí před Bohem i před lidmi, jak máme pracovati atd.

Blahoslavený Tomáš Kempis složil zlatou knihu: »O následování Ježíše Krista.« Mnozí křesťané v ní čtou s velikým užitkem každý den nějakou částku.

Pán Ježíš jest náš nejdokonalejší vzor pro bohatství, velikost a všeobecnost svých ctností.

U velikých mužů shledáváme vedle ctností také veliké, snad i ještě větší chyby. U Krista žádná chyba, všechny ctnosti bez výjimky. Jest nám vzorem pokory, spokojenosti, bdělosti, tichosti, soustrasti, trpělivosti, pile, horlivosti, poslušnosti, lásky k bližnímu i k nepřátelům, nešťastníkům i hříšníkům. Nikdo nemůže se v celých dějinách s ním měřiti. Ani mezi svatými nenaleznete nikoho, kdo by se mu vyrovnal; všichni svatí jsou jen odleskem jeho velikosti. Jeho vzor je všeobecný, pro všechny, pro děti, jak už jsem vám ukázal, pro jinochy, panny, muže, ženy, pro starce i stařeny. Nejen pro všechny lidi je vzorem, nýbrž i pro všechny případy. K němu pohlíží chudý, nemocný, pokoušený, pronásledovaný, umírající. Jest vzorem také pro všechny časy. Jiní velicí mužové byli dítkami své doby. Kristus nenáleží žádné době a proto každé době, jest dnes a na věky.

Kristus jest náš nejlákavější vzor. Jiní svatí činili leccos, co se nám protiví, k čemu se odhodlati nemůžeme a nechceme. Kristus nám dal vzor, který snadno následovati můžeme. S ním můžeme odpočívati, s ním se radovati, s ním můžeme plakati.

Dítky vůbec rády slyší vypravovati o Pánu Ježíši, pozorně naslouchají, oči jim při tom září. Tak krásný příklad nám dal Pán Ježíš.

Lidé bohužel leckdy místo Pána Ježíše berou si za vzor hříšné lidi, následují jich pošetilosti a výstřednosti, omlouvají se: Když to může dělati ten, mohu tak i já. Ale odtud také pochází nepořádek, nespokojenost mezi lidmi. Zvolme si Pána Ježíše za svůj vzor, následujme ho a budeme spokojeni, šťastni a dokonali.

Cvič se v následování Pána Ježíše!

A. Proč? Protože jest to svatá, snadná a sladká povinnost.

1. Jest svatá tvoje povinnost, neboť ji Pán Ježíš od tebe žádá, a ty jsi to slíbil při křtu sv., při přijímání sv. svátostí.

2. Jest to tvoje snadná povinnost; usnadňuj ti ji:

a) vnitřní milostí pomáhající ;
b) zevnější milosti příkladu Pána Ježíše, svatých, tak mnohých zbožných křestanů.

3. Jest to tvoje sladká povinnost, ta tě jedině může šťastným učiniti

a) již zde na zemi pokojem duše, jistotou a pevností v myšlení, mluvení a jednání i v nejtěžších případech, ctí a vážností u všech lidí, i u nepřátel, ochranou a požeňáním božím při všem počínání,

b) zcela zvláště na onom světě účastenstvím slávy Pána Ježíše, kterou slíbil všem, kdo ho věrně následovali.

B. Jak ?

1. Negativně rozhodným odporem oproti duchu světa, žádostivosti očí, těla a pýše života.

2. Positivně horlivým rozjímáním o životě Pána Ježíše a praktickým následováním.

a) Rozjímej o životu Pána Ježíše :

α) Ve škole uč se rád biblické dějepřevě, zvláště Nového Zákona, buď pozorný při vyučování sv. náboženství,

β) v kostele poslouchej rád kázání, modli se, bys stále lépe Pána Ježíše poznával,

γ) doma čti rád v biblické dějepřevě, ozdobuj štěny svého bytu obrazy ze života Páně.

b) Následuj příkladu Pána Ježíše, který jsi takto poznal :

α) Při všem počínání ptej se jako sv. Ignác: »Co by mluvil, činil, jak by smýšlel Pán Ježíš,« a řiď se podle toho ;

β) na večer zkoušej se, jak jsi po celý den žil a srovnávej své jednání s příkladem Pána Ježíše. Nalezneš li svědomí své v pořádku, děkuj Bohu ; ne-li, lituj toho, učiň dobré předsevzetí pro druhý den !

Kristus a já za ním!

Obtížná a úzká jest
cesta, jež má k nebi vést.
Vezmi si za vůdce Krista,
dorazíš tam dozajista.

Taž se v každé případnosti :

»Co by dělal Kristus Pán?«

Čiň i ty a na tom dosti,
pak jsi věčně zachován.

V. Tichým a pokorným býti.

V evangeliu sv. Matouše (11, 29.) volá k nám Pán Ježíš: »Vezměte jho mé na sebe a učte se ode mne; neboť jsem tichý a pokorný srdcem; a naleznete odpočinutí duším svým.«

Pán Ježíš stvořil svět, činil zázraky, ale nepravil, tomu aby-
chom se od něho učili, nýbrž tichým a pokorným býti.

Sv. Kristofor byl veliký a silný jako obr. Poněvadž byl hor-
livý křesťan, byl předveden před pohanského soudce. Tu ho
uhodil sluha do obličeje. Toliko zařal pěst, všichni pohané myslili,
že sluhu uhodí. Než rychle se sebral a pravil: To bych nebyl
křesťanem.

Myšlenka na Krista učinila ho silným, že křivdu trpělivě
snesl, že se nemstil. Kterou ctnost tu konal?

V Miláně byla právě volba biskupa, celé město bylo po-
zdviženo. Aby učinil pořádek, vstoupil úředník Ambrož do ko-
kostela a měl krásnou řeč. Najednou volá dítě: Ambrož jest bi-
skupem! Všichni souhlasí. Než Ambrož uleknut zdráhá se tuto
velikou důstojnost na se vzít, volá: Nejsm hoděn. Teprve na
doléhání se všech stran volbu přijímá a stane se velikým, svatým
biskupem. Kterou ctnost konal sv. Ambrož? Od koho se jí naučil?

O těchto ctnostech jsme již mluvili dříve, proto jdeme dále:

VI. Milovati nepřátele.

V tomtéž evangeliu svatého Matouše, v kázání horském,
praví Pán Ježíš: »Milujte nepřátele své; dobře čiňte těm, kteří
vás nenávidí a modlete se za ty, kteří vám protivensství činí a
utrhnají vám!«

Kdo jest náš nepřítel?

Pharao a Egyptští byli zlomyslní a stále nespravedliví k ži-
dům, byli jich nepřáteli. Proč byli Egyptští nepřáteli židů? Kdo
proti nám špatně smýšlí a stále nám protivensství, utiskování činí,
jest náš nepřítel. Kdo nám několikrát ublížil více jen z přenáhle-
nosti, urazil nás, ale nepřitelem našim ještě není.

Otec trestá neposlušné dítě; proč není jeho nepřitelem?
Pan učitel dá rozpustilému žákovi špatnou známku z mravů, proč
přes to není jeho nepřitelem? Soudcové odsoudili zločince dle
zákona k těžkému žaláři neb k smrti; proč nejsou nepřáteli ne-
šťastníkovi? Spolužák ti nevolky šlápne na nohu, že máš veliké
bolesti; proč nemůžeš říci, že je tvůj nepřítel? Kdo jen jest našim
nepřitelem?

Jak se křesťan má chovati k nepřítelům, učil nás Pán Ježíš
v horském kázání.

Již ve Starém Zákoně řekl Bůh: Milovati budeš bližního
svého! Fariseové pokládali jen žida za svého bližního, a nenávi-
děli každého jiného člověka jako cizince, jemuž láskou nejsou po-
vinni. Tu řekl Pán Ježíš: »Slyšeli jste, že zákonci ono přikázání:
»Milovati budeš bližního svého« vykládali řkouce: »Nenáviděti
budeš nepřítel svého.« Ale já pravím vám: Milujte i nepřátele
své, dobře čiňte těm, kteří vás nenávidí, a modlete se za ty, kteří

vám protivenství činí a utrhají vám: abyste byli dítkami Otce svého nebeského, jenž slunci svému velí vzházeti na dobré i zlé a déšť dává na spravedlivé i nespravedlivé. Nebo milujete-li toliko ty, kteří vás milují, jakou odplatu míti budete? Zdaliž i publikáni téhož nečiní? A budete-li pozdravovati toliko bratří svých, což činíte obzvláštního? Zdaliž i pohané téhož nečiní? Vy buďtež tedy dokonalí, jakož i Otec váš v nebesích dokonalý jest.*

Jak vykládali fariseové přikázání lásky k bližnímu? Křesťan má i v nepříteli viděti obraz boží, jej milovati a lásku svou čim ukazovati? A když křesťan za své nepřátele se modlí a jim dobré prokazuje, či dítkem jest skutečně? Protože Bůh i slunce i déšť komu přeje? Jako dítko boží má býti křesťan dokonalejší než publikán a pohan, kteří také koho milují? A čim jest křesťan dokonalejší? Proto je to křesťanská povinnost nejen přátele, nýbrž i nepřátele milovati.

Kterak i své nepřátele milovati máme, učíme se nejlépe od Ježíše Krista, jenž nepřátelům svým odpustil a za ně se modlil, za ně i život obětoval a nám přikázal, abychom nepřátele milovali. Otázka 339.

Když Kristus slovem i příkladem učí nás milovati nepřátele, k čemu jsou i jeho učedníci zavázáni?

Ukaž, jak se dle toho řídil sv. Štěpán a jiní!

K čemu jsme v lásce k nepřátelům povinni a k čemu nikoli? Jak se modlil Pán na kříži za své nepřátele? Pán tedy své nepřátele mírně omlouval. Když tedy křesťan jest uražen, má také o nepříteli mírně smýšlet. Zlý skutek máme míti v ošklivosti; ale ubohého hříšníka máme přece milovati, máme býti nepřáteli věci a přáteli osoby.

Praví křesťan: Již dávno jsem nepříteli odpustil, ale zapomenouti na to nemohu, zvláště když ho vidím, vždy mi to na mysl přichází; proč tím nehřeší? K čemu může mu vzpomínka na urážku prospěti?

Jak se bránil Pán Ježíš, když byl služebníkem udeřen v tvář? Když nás zlý člověk chce trápiti, proč se můžeme brániti? Ale k nespravedlnosti a k pomstě nemáme se dáti svěsti; proč ne? Když nám zlý člověk stále vyhrožuje, můžeme žádati pomoc i u úřadů.

Pán Ježíš učí (Mat. 5, 23.): »Přinášíš-li dar svůj na oltář a tu se rozpomeněš, že bratr tvůj má něco proti tobě, nechej tu daru svého před oltářem, a jdi prve, smiř se s bratrem svým, a potom přijďa obětovati budeš dar svůj.*

Co žádá Pán od toho, který jiného urazil? A když vzdorovitý neprosí za odpuštění, moudřejší ustoupí a podá zvláště před sv. zpovědí ruku k smíření. Jak zní pátá prosba Otčenáše? A když se Petr tázal Pána, kolikrát má bratru odpustiti, snad sedmkrát, odpověděl Pán: Ne sedmkrát, nýbrž sedmdesátkrát sedmkrát.

Jak často máme tedy odpustiti?

Sv. Pavel píše v listě k Řím. 12.: »Žádnému zlého za zlé neodplácejte; psáno jest: Má jest pomsta, jáť odplatím, praví

Pán. Ale lační-li nepřítel tvůj, nakrm jej, zízni-li, dej mu píti, nebo to čině, uhlí řeřavé shrneš na hlavu jeho. Nedej se přemoci zlým, ale přemáhej zlé dobrým!

Nemáme se sami mstítí; kdo bude náš mstitel? Co mu máme prokazovati? A když mu dobré prokazujeme, co shrneme na jeho hlavu? Řeřavé uhlí je červené; tak právě nepřítel naší dobrotou se začervená a tímto spasitelným zahanbením dojde k jakému poznání? Co znamená tedy řeřavé uhlí na hlavu nepřítelovu shrnouti? Kdo nemá síly urážky nepřítelovy snéstí, čím je přemožen? Čím má křesťan zlobu nepřítelovu přemoci? Protože sv. Štěpán za své nepřátele se modlil, čí obrácením odměnil ho Bůh? Opakuj slova sv. Pavla! Vysvětlí je!

Abychom nepřítel milovali právě jako přátele a dobrodiním ho obsypali, nežádá se od nás, nýbrž Pán chce, abychom i nepříteli prokazovali, co bychom každému člověku prokázali.

V 11. století žil ve Florencii mladý rytíř Jan Qualbertus. Obržel od otce rozkaz, aby pomstil smrt příbuzného, kterého jeden šlechtic zavraždil. Panovala tehdy totiž krevní pomsta, ukrutný to zlozvyk, dle něhož nejbližší příbuzný byl povinen vraha sám potrestati. Jednou potkal Jan za městem vraha, který se již nemohl vyhnouti. Sotva ho spatřil, vytáhl Jan meč a šel vrahu vstříc. Ten však klekl a volal: »Pro Ježíše Krista ukřižovaného, odpusť mi!« Tu spustil Jan meč a pravil: »Protože prosíš ve jménu Ježíše Krista, daruji ti život a přátelství. Buď od nynějška přítelem mým.« Brzy na to vstoupil Jan do kláštera, kde jako opat zemřel. Památka jeho se koná 12. července.

Kdo to chce opakovati? Jan vrahu nejen život daroval, nýbrž i za přítele si ho vyvolil. Vizte křesťanskou šlechetnost, ke které se Jan boží milostí povznesl!

Křesťanská láska k nepřátelům tedy žádá, abychom jak o nepříteli soudili? Naproti tomu nežádá čeho? Dále žádá tato láska, abychom k nepříteli nebyli nespravedliví. Že si máme od nepřítelů všechno nechati líbiti, toho se nežádá, protože láska k sobě má přednost před láskou k bližnímu. Smířiti se máme s nepřítelům; kdo však má nejdříve o odpuštění prositi? Konečně jako každému člověku máme i nepříteli v nouzi pomoci.

Láska k nepřátelům záleží tedy ve vážné vůli pro Boha i nepřítel milovati a proto vůči němu obyčejné povinnosti dobrotivosti a spravedlnosti konati, i když nám to leckdy za těžko přichází.

V čem záleží láska k nepřátelům?

B. O dobrých skutcích.

Otázka 829. Dobré skutky jsou skutky, které s vůlí boží se srovnávají a pomocí milosti boží s úmyslem bohumilým se konají.

Již při otázce 794. jsme slyšeli, co jest dobré, totiž to, co se srovnává s vůlí boží.

Absolon zapudil otce svého Davida z Jerusalema, byl to skutek zlý, protivil se vůli boží.

Král Šalomoun ctíl matku svou, posadil ji na trůn na pravici svou. To byl také skutek dobrý, srovnával se s vůlí boží. Dobré skutky jsou tedy skutky, které se s vůlí boží srovnávají. (Viz Katechesi při ot. 794.)

Slyšeli jste o dobrých skutcích; vše, co se v některém příkázání božím nebo církevním poroučí, jest dobrý skutek, na př. světiti den sváteční, ctíti rodiče, nalezenou věc navrátiti. Na tomto místě mluvíme o dobrých skutcích v širším smyslu, i v myšlenkách můžeme dobré skutky konati, na př. když v Boha věříme, milujeme, hříšné myšlenky zapuzujeme.

Abychom dobré skutky konati mohli, je nám třeba milosti boží, milosti to pomáhající; potřebujeme této milosti, abychom dobré poznali, a dále, abychom obdrželi smlu, to dobré, co jsme poznali, také vykonati. Tu třeba zvláště, by milost boží rozum náš osvětila, abychom dobré od zlého rozeznali, aby naši vůli pobádala a posilovala, abychom tyto skutky konati počali, dále konali a dokonali; tato milost dodává skutkům našim ceny nadpřirozené. (Viz otázku 515, též 514, 516–518.)

Dobré skutky jsou tedy skutky, které s vůlí boží se srovnávají a pomocí milosti boží se konají.

Vypravuj z horního kázání část D.: O dobrém úmyslu při dobrých skutcích!

Za časů Pána Ježíše rádi se fariseové modlili v modlitebnách, na ulicích, aby vidění a ctění byli od lidí, rovněž tak činili, když se postili a almužnu dávali. Modliti se, almužnu dávat i postiti se jsou samy o sobě dobré skutky. Ale o těchto dobrých skutcích fariseů praví Pán Ježíš, že vzali již odplatu svou. Čest a chvála lidí byla jich odplatou, ale před Bohem neměly tyto skutky ceny, od Boha odplaty v nebesích za ně neobdrželi. Proč ne? Protože je konali, aby byli od lidí ctěni, konali je s úmyslem, který se Bohu nelíbil, tento úmysl nebyl Bohu milý.

Bůh chce, abychom se modlili, abychom Bohu patřičnou čest vzdávali, to jest úmysl bohumilý, za taký dobrý skutek můžeme očekávati odplatu od Boha. Když se postíme, máme to činiti z lásky k Bohu, taký úmysl jest bohumilý, když dáváme almužnu, máme to činiti rovněž z lásky k Bohu a bližnímu, taký úmysl jest bohumilý.

Dobré skutky jsou skutky . . . , nyní navíc celou definici!

Když konáme dobré skutky, nezáleží jen na tom, co konáme, nýbrž také, jak je konáme. Někdo může největší dobré skutky konati; a přece nemají před Bohem ceny, protože jich nekoná s úmyslem bohumilým. Naopak může někdo konati nejjednodušší, nejnepatrnější dobré skutky (sklenici čisté vody žiznivému podati . . .) a přece mají u Boha velikou cenu, protože umí je konati řádně, s úmyslem bohumilým. Na př. Josef a Maria.

Taký dobrý úmysl jest, když konáme dobré skutky, abychom Bohu sloužili, jeho sv. vůli konali, z lásky k Bohu, bližnímu je konali, abychom se Bohu zalíbili, poněvadž je Bůh chce a pod. Jen takové skutky odměňuje Bůh.

To jest zcela přirozené. Kdyby k tobě přišel řemeslník a od tebe zaplacení žádal, protože jsi celý týden pro souseda pracoval, řekneš mu: nejsem vám nic dlužen, pro mne jste nepracoval, ať vám zaplatí ten, pro kterého jste pracoval. Když tedy na př. pilně pracuješ jen proto, abys peníze získal, neděláš to pro Boha, nedostaneš proto od něho odplaty. Velice tedy záleží na dobrém úmyslu. Tím si již dítě může mnoho zásluh získati, když vše koná v dobrém úmyslu, aby Bohu sloužilo. Vzbuzení dobrého úmyslu naleznete mezi modlitbami vzadu v předavku č. 18., též při modlitbě ranní, odstavec druhý, a též: nábožné vzdechy: Při práci a v utrpení: Ó Ježíši, všechno z lásky k tobě! Vzbuzujte každé ráno při modlitbě tento dobrý úmysl, tak vše počínání a utrpení toho dne posvěťte a Bohu obětujete. Obnovujte tento úmysl častěji za den, zvláště když vám práce připadá velmi těžká, nebo když utrpení vás k netrpělivosti svádí. Když to činíte, můžete z kamení dělati zlato, t. j. z nepatrných skutků můžete bohatství nabyti většího než kdybyste zlato a stříbro měli.

Srovnej P. Fr. žák S. J. Světlušky: Snové str. 91—102.

Sv. Ignác při všem počínání a jednání svém míval v ústech: Všecko k větší cti a chvále boží.

Otázka 830. Skutky záslužné jsou dobré skutky, kterým je slíbena odměna pro život věčný.

Ježíš praví v kázání horském: »Pilně se varujte, abyste dobrých skutků svých nečinili před lidmi proto, abyste od nich vidění byli; jinak nebude mítí odplaty u Otce svého, jenž jest v nebesích . . . Otec tvůj, kterýž vidí v skrytě, odplatí tobě.«

Bůh tedy některým dobrým skutkům slíbil odplatu, odměnu na nebesích, odměnu pro život věčný. Takovými skutky můžeme si život věčný zasloužiti, proto jsou takové skutky záslužné. Skutky záslužné jsou tedy dobré skutky, kterým je slíbena odměna pro život věčný.

Při hospodářství pracují i větší děti hospodáře. V sobotu dává hospodář mzdu dělníkům, děti však nedostávají ničeho, protože jsou již beztoho k tomu povinny. Někdy však otec praví: Když budete tento den se žněmi hotovi, dám vám každému 2 K do pokladny. Děti se přičiní a jsou v určitý čas s prací hotovy: co mohou od otce očekávati? Proč? A dar otce je zároveň pro ně zásluhou a odplatou.

Právě tak činí nebeský Otec. Když všechna přikázání boží, celé desatero dobře zachováváme, nemáme nároků na odplatu, na odměnu, neboť jsme beztoho k tomu povinni. Ale Bůh pro zásluhu Ježíše Krista za zachování desatera milostivě odměnu v nebesích slíbil, tím způsobem můžeme si odměny zasloužiti.

Kdo se pilně učí, nastřádá si mnohé vědomosti. Kdo jest střídmý, zachová si zdraví. Kdo pracuje a šetří, získá si jmění. Vědomosti, zdraví, jmění jsou časné odměny pro koho? Mimo to dobrými skutky rozmnožujeme v sobě milost posvěcující. Vedle časné odměny dává nám pak Bůh za dobré skutky také odměnu věčnou v nebesích, odměnu pro život věčný.

Bůh není tedy povinen, aby nám za dobré skutky odměny nějaké udělal, ale když nám ji slíbil, dal nám tím právo očekávat ji, jestliže vyplníme podmínky, které stanovil. Kristus Pán praví: »Radujte se a veselte se, nebo odplata vaše hojná je v nebesích,« a sv. Pavel (I. Kor. 38.): »Jeden každý vezme vlastní svou odplatu podle své práce.«

Hleďme tedy hojně konati dobré skutky, abychom slíbenou odměnu v nebesích dostali!

Otázka 831. Záslužných skutků je třeba, protože jest nám život věčný slíben pouze jako odměna za naše zásluhy.

Vypravuj čl. 63. N. Z. »O posledním soudu a věčném oddělení.«

Proč půjdou spravedliví do života věčného? Protože konali záslužné skutky, lačné krmili . . .

Proč půjdou nespravedliví do trápení věčného? Protože záslužných skutků nekonali, lačných nekrmili . . .

Život věčný jest nám pouze slíben jako odměna za naše zásluhy.

Život věčný musíme si zasloužiti a to záslužnými skutky.

Bez vlastních zásluh přijde jen dítě pokřtěné do nebe, které k rozumu nepřišlo. Jakmile kdo do rozumu přišel, musí si nebe zasloužiti. Kdo z nás zde ve škole přijde do nebe bez zásluh? Nikdo. Každý z nás si musí život věčný zasloužiti

Ale také naopak nikdo z nás nepřijde do pekla bez vlastní viny. —

Vypravuj též čl. 66. N. Z., stať o vinném kmenu a ratolesti. (Viz mou práci: »Vinný keř«, »Rádce Duchovní«, r. 1894, 11, str. 793.)

Dokud ratolest jest s vinným kmenem spojena, přechází veškeren život veškeré šťávy z kmenu do ratolesti. Právě tak dokud jest člověk milostí posvěcující s Kristem spojen, jsou zásluhy Pána Ježíše i zásluhami člověka. Když však ratolest jest od kmene vinného uříznuta, uschne. Proto pravil též Pán Ježíš: »Beze mne nemůžete ničeho učiniti.« Ale i když jest ratolest s vinným kmenem spojena, musí přece spolupůsobiti, aby ovoce přinesla, musí listím vzduch a jiné látky v sebe ssáti, paprsky slunce přijímatí a víno v hroznech takřka vařiti. Tak i člověk musí s milostí boží spolupůsobiti a záslužné skutky konati. Sv. Pavel praví: »Milostí boží jsem, co jsem, a milost jeho nebyla ve mně marná, nýbrž hojněji než oni všichni (apoštolé) jsem pracoval, avšak ne já, ale milost boží se mnou.« (I. Kor. 15, 10.) I strom, i když

jest zůslechtěn, musí spolupůsobiti, aby přinesl dobré ovoce. Když jich nepřináší, praví Kristus: »Každý strom, kterýž nenese ovoce dobrého, vytať a na oheň uvržen bude.« (Mat. 3, 10.) A svatý Petr píše: »Protož, bratři, více se snažte, abyste skrze dobré skutky jistě učinili své povolání a vyvolení.« (II. Petr 1, 10.) Z toho vidíte, že záslužných skutků je třeba. Kristus nám to znázorňuje v podobenství o neplodném fíku, o hřivnách, desíti pannách.

Služebník s jednou hřivnou a neopatrné panny nic zlého neučinili; jenom záslužných skutků nekonali a proto byli na věky zavrženi.

Před 300 .lety žili bludaři, kteří popřali nutnost dobrých skutků; za dnešní doby ani přivrženci tohoto bludu tomu nevěřili, protože již samým rozumem můžeme poznati, že jest záslužných skutků třeba.

Otázka 832. Dobrý skutek jest záslužným, koná-li se ve stavu posvěcující milosti.

Již jste slyšeli podobenství o vinném kmenu a ratolesti. Vinný kmen jest Pán Ježíš, my jsme ratolesti. Na kmenu mohou býti ratolesti dvojího druhu: zelené nebo suché. Zelené jsou ty, v nichž jest šťáva, bez šťávy uschnou. Šťáva, která nás činí ratolestmi zelenými, jest milost posvěcující; ta jako šťáva dodává věřícím nadpřirozeného života; suché ratolesti jsou věřící, kteří ztratili těžkým hříchem šťávu milosti posvěcující. U kmene vinného ratolest suchá sotva se opět zazelená. Ale ratolest suchá na vinném kmene, Pánu Ježíši, t. j. člověk ve stavu těžkého hřichu, opět se může zazelenati, když šťáva posvěcující milosti ve svátosti pokání do ní vejde.

Jako uschlá ratolest nemůže přinést ovoce, tak i věřící, nemaje šťávy milosti posvěcující, nemůže konati záslužných skutků; jen tehdy může takové skutky konati, je-li ratolesti zelenou, čili jinými slovy, koná-li je ve stavu posvěcující milosti boží. (Srovnej ot. 520.)

Skrze milost boží jsou tedy skutky naše záslužné, proto nemáme příčiny, abychom se jimi honosili, neboť co jsme, milostí boží jsme. Kdo se chlubití chce, v Pánu chlubití se má.

Těžkým hříchem ztrácíme nejen milost posvěcující, nýbrž i všechny zásluhy pro nebe, které jsme si již získali, a jsme neschopni získati si nové zásluhy pro nebe. (Srv. str. 766.)

Ale když opět ve svátosti pokání šťávu milosti posvěcující dostáváme, zásluhy pro nebe opět obživují. (Srovnej otázku 638., odst. 4.)

Když dlouho neprší, tráva se ztrácí, nic neroste; jak děšť přijde, tráva se opět vyvine a zazelená.

Divoká hruška přináší také ovoce, ale trpké. Zahradník divoký strom štěpí; jak potom chutná ovoce? Právě tak je tomu u člověka. Dokud má na sobě těžký hřích, nemohou se jeho dobré skutky Bohu líbiti. Je-li však člověk ve stavu posvěcující

milosti, může konati dobré skutky, které se Bohu líbí a které také Bůh odmění. Protože jest Bůh nejvyšší svatý, může se mu také jen člověk posvěcený štávou milosti boží líbiti a záslužné kutky konati.

Dort jest krásný a chutný. Kdyby však vám někdo přinesl dort na špinavém talíři s ušpiněnýma rukama, zošklivíte si ho. Tak i když člověk ošklivým, těžkým hříchem poskvrněný zdánlivě dobrý skutek koná, nemůže se Bohu líbiti.

Otázka 833. Skutkům záslužným jest přislíbena tato odměna:

1. rozmnožení posvěcující milosti,
2. věčná blaženost a její rozmnožení.

Milost posvěcující podobá se nejen štávě ve vinném kmenu, nýbrž i rouchu svatebnímu. (Viz více o tom mou stat: „Vychovatel“, r. X., 215.)

Svatební roucho dostáváme nejprve na křtu sv. — je to roucho nevinnosti, roucho bílé, které se křtěnci podává. Toto svatební roucho můžeme ztratiti, okrášliti neb také poskvrniti. Ztrácíme je každým těžkým hříchem, poskvrňujeme je všedním hříchem, okrašluje je hodným, častým přijímáním svatých svátostí a dobrými skutky. Dobrými skutky se tedy svatební roucho okrašluje čili milost posvěcující rozmnožuje. To jest první slíbená odměna záslužných skutků: rozmnožují milost posvěcující, stáváme se světější, Bohu milejší. Jak bohatý milostí může býti, kdo jest ve stavu posvěcující milosti, povinnosti svého stavu věrně koná, záslužné skutky činí! Každá modlitba, kterou k Bohu vysílá, každý krok, který činí, každé slovo, které mluví, každý záslužný skutek rozmnožuje v něm milost posvěcující.

První odměnu dostáváme již na zemi, druhá odměna nás očekává v nebesích. Záslužným skutkům jest za odměnu slíbena věčná blaženost a její rozmnožení. Již posvěcující milostí stáváme se dědici království nebeského. Kdo má svatební roucho čisté, přijde do nebe. Kdo však má svatební roucho ještě k tomu okrášlené záslužnými skutky, má nároky na ještě větší blaženost v nebi, věčná blaženost se záslužnými skutky rozmnožuje. Čím více kdo záslužných skutků vykonal, tím větší blaženosti v nebi dojde. Tak v nebi bude odměna spravedlivá za záslužné skutky. Jsou tam rozličné stupně blaženosti, kdo méně záslužných skutků vykonal, nebude tak skvěle odměněn jako ten, který jich více vykonal. A přece nebude proto v nebi závist mezi blaženými, podobně jako v rodině nezávidí mladší bratr staršímu, že má větší šaty z téže látky, protože by mu ani delší šaty nepadly.

Skutkům záslužným je tedy přislíbena dvojitá odměna:

1. na zemi rozmnožení milosti posvěcující a
2. na nebi věčná blaženost a její rozmnožení.

Nábožný poustevník rozjímal před spaním o soukromém soudu a zvláště o slovech sv. Pavla (Gal. 6, 5.), že každý své

vlastní břímě ponese a že naše skutky na váze boží váženy budou. V noci na to měl zvláštní sen. Viděl Pána Ježíše jako soudce, anděly obklopeného. Před anděly byly váhy. Každý, kdo na světě umřel, přišel ihned před božského soudce a to s dvěma pytly. V jednom byly záslužné skutky, v druhém hříchy. Andělé dávali jeden pytel na jednu, druhý pytel na druhou váhu. Když byl pytel dobrých skutků větší, našel milost u Pána Ježíše, byl-li pytel hříchů větší, byl zemřelý zatracen. Přišla také žena, měla veliký pytel záslužných skutků a jen malý pytel hříchů. Ale když andělé oba pytle na váhy vložili, byl malý pytel těžší než veliký; veliký pytel byl totiž uvnitř dutý a prázdný, protože žena své dobré skutky jen pro chválu lidskou konala. Máme tedy záslužné skutky dělati z lásky k Bohu.

V jednom klášteře byl opat velmi štědrý a pohostiný. Dokud žil, vedlo se všem dobře; blahobyt kláštera každým dnem se rozmáhal. Nástupce jeho nebyl tak štědrý a klášter chudl; tak daleko to došlo, že i nutné potraviny scházely. Jednoho dne přišel do kláštera cizinec a prosil o nocleh. Vrátný řekl: »Nemůžeme nyní nikoho přijmouti, neboť máme sami nedostatek. V dřívějších dobách bylo tomu jinak, tu byl klášter bohatý.« Cizinec odvětil: »Když jste iakoví, není divu, že se vám špatně vede. Jednoho bratra jste zapudili, proto se i druhý bratr od vás odvrátil.«

Vrátný, kterému byla tato slova hádankou, prosil cizince, aby mu vyložil smysl těchto slov. Tu pokračoval cizinec: »Jeden bratr jest konání dobrých skutků a druhý bratr jest blahobyt. Když jste prvního bratra vybnali, odešel i druhý bratr.« Opat, kterému řeč tato byla vyprávěna, navrátil se k dřívější štědrosti. Připomněl si slova: »Dávejte a bude vám dáno.«

Otázka 834. Koná-li člověk dobré skutky ve stavu těžkého hříchu, jest si o nich pamatovati toto:

1. že nejsou záslužny pro život věčný,
2. že mu však pomáhají, by od Boha obdržel milost obrácení nebo došel odměny pozemské a odvrácení časného zla.

Když je člověk tak nešťastný, že se těžkého hříchu dopustil, odděluje se od těla Kristova, jest mrtvým údem tohoto těla, ztratil štávu posvěcující milosti, stal se suchou ratolestí na vinném kmenu Pána Ježíše a nemůže již nic záslužného pro nebe vykonati. Může se modliti, postiti, almužnu dávatí jak chce, nedochází tím odměny na nebi, tyto skutky nejsou mu záslužny pro život věčný.

Ale přes to nemá tak nešťastný člověk opomíjeti dobrých skutků. Nejsou zcela bez užitku Obyvatelé města Ninive dopustili se mnoha hříchů. Co však dělali, když prorok Jonáš kázal pokán? Postili se, konali sice tyto dobré skutky ve stavu těžkého hříchu, ale tyto skutky jim pomohly, že snadněji od Boha obdrželi milost obrácení.

Vypravuj čl. 90. N. Z. Obrácení pohana Kornelia!

›Korneli! Modlitby tvé a almužny vstoupily před Boha,« řekl k němu anděl. Pro tyto dobré skutky jeho poslal Bůh k němu sv. Petra, Kornelius obrátil se k Bohu, stal se křesťanem. Dobré skutky jeho mu pomohly, že snadněji obdržel od Boha milost obrácení.

Sv. Augustin vypráví, že v městě Hippo žil pohanský lékař, který chudým prokazoval veliká dobrodiní. Bůh ho odměnil za to již zde na zemi zdravím, bohatstvím a slávou. Když se rozstanoval, modlili se vděční chudí mnoho a za něho o milost obrácení, ahle, krátce před smrtí prosil ještě o křest.

Proč mu udělil Bůh tuto milost? S počátku prospívaly tomuto lékaři dobré skutky jen pro pozemský život, a Bůh je potom mohl také odměnit na onom světě; proč?

Fariseové se modlili, postili, dávali almužnu, konali dobré skutky ve stavu těžkého hříchu; Bůh je neodměnil za ně na onom světě, ale Kristus praví: ›Již vzali odplatu svou.« Chtěli slávu lidskou, aby byli ctěni; dostalo se jim cti a slávy, tím již vzali odplatu svou, došli odměny pozemské. Bůh jest nejvyšší spravedlivý, odměňuje každý dobrý skutek; když jej nemůže pro těžký hřích odměnit na nebi, odměňuje jej již na zemi, odvrací také časné zlo od lidí, kteří ve stavu těžkého hříchu dobré skutky konají. Dobré skutky takovému člověku pomáhají, aby snadněji obdržel od Boha milost obrácení nebo došel odměny pozemské a odvrácení časného zla.

Zlým lidem se často zde na zemi dobře vede, časné zlo se od nich odracuje, a díví se leckdy lidé tomu. Než žádný člověk není na světě tak zlý, aby nekonal také něco dobrého. Za to dobré chce a musí Bůh jako nejvyšší spravedlivý odměnit, když ne na onom světě, alespoň zde na zemi. K smrti odsouzenému zajisté nezávidíš poslední hostiny, tak také k věčné smrti odsouzenému nemusíme závidět jeho štěstí, zdraví, bohatství, slávu pozemskou. Z této otázky si tedy můžeme vysvětliti, proč se hříšníkům leckdy na světě dobře vede.

Naopak se spravedlivým leckdy tak dobře nevede. Žádný člověk není — mimo Pána Ježíše a Pannu Marii — tak spravedlivý, aby se nebyl něčeho zlého dopustil. I to zlé chce a musí Bůh jako nejvyšší spravedlivý potrestati. Leckdy chce Bůh spravedlivému časné tresty na onom světě zmírniti, i trestá ho již zde na zemi, dopustí časné zlo na něho, aby ušel trápení v očistci. Jindy zase chce Bůh spravedlivého (mysli při tom na pf. na Joba, egyptského Josefa) zkoušeti a dopouští na něho časné zlo. Z této otázky můžeme si dále vysvětliti, proč se spravedlivým leckdy na světě špatně vede.

Když jsme spravedliví, a máme trpěti nějaké časné zlo, jsme-li si vědomi nějakého poklesku, trpíme jej jakožto trest, nejsme-li si vědomi žádného poklesku, trpíme s odevzdaností do vůle boží, abychom ve zkoušce této dobře obstáli!

Otázka 835. Hlavní dobré skutky jsou: modlitba půst a almužna.

Již častěji jsme slyšeli část z horského kázání Páně o dobrém úmyslu při dobrých skutcích. Najdete tři odstavce: když dáváš almužnu . . . když se modlíš . . . když se postíš . . . Jsou to hlavní dobré skutky: modlitba, půst a almužna.

Otázka 836. Modlitba, půst a almužna jmenují se hlavní dobré skutky:

1. Protože se nám v Písmě sv. zvláště doporučují;
2. protože každý jiný dobrý skutek na některý z těchto tří skutků uvést lze.

1. »Modlitba s postem a almužnou lepší jest než poklady zlata schovávatí.« Tob. 12, 8. Viz též kázání horské při ot. 835.

2. O tom nás poučují následující tři otázky: 837., 838., 339.

Otázka 837. Modlitbou rozumíme všechny skutky pobožnosti.

Všichni svatí, i svaté dívky, jako na př. sv. Alois, věděli, že se musíme modliti, mnoho se modliti, nábožně se modliti. Bez modlitby žádný člověk, který do rozumu přišel, nemůže přijíti do nebe. Opakuj o modlitbě dle druhého katechismu!

Když při mši sv. mešní písně nábožně zpíváme nebo modlitby mešní tiše konáme, koho tím chceme uctíti? Jest to tedy také modlitba. Když nábožně kázání posloucháme, katechismu a biblické dějepřevě pilně se učíme, jest to také modlitba. Když nábožné knihy čteme, o pravdách sv. víry, o životě Pána Ježíše uvažujeme a rozjímáme, jest to také vlastně modlitba. Malíř maluje krásný obraz Panny Marie Poněvadž tím chce Boha a jeho svaté ctíti, jest jeho malování vlastně také modlitbou. Jiný skládá přísahu nebo slib, chce tím Boha ctíti, jest to také modlitba. Zkrátka, všechny skutky pobožnosti, jimiž chceme Boha a jeho svaté ctíti, jsou vlastně modlitbou. Kdo se modlí, daruje takto ka duši svou Bohu. Modlete se proto rádi, navštěvujte rádi pobožnosti v chrámu Páně, mši sv., požehnání, májovou pobožnost, čtete rádi v dobrých knihách, poslouchajte rádi a pozorně slovo boží, číňte to, a Bůh vám vše oplátí.

Otázka 838. Postem rozumíme všechny skutky kajícínosti, sebezapírání a umrtvování.

Slova Páně v horském kázání: »Když se postíš . . .«

Jak se postíme v pátek, v postě, adventě, o suchých dnech? Opakuj třetí církevní prikázání!

Křesťan vstává v postě každý den o hodinu dříve než jindy, chce tím pokání činiti za své hříchy. Silný kuřák na Veliký pátek nedotkne se dýmky. Proč? Jiný si odepře víno, pivo . . . chce se káti za své hříchy, jiný nedotkne se karet. Na Svatou Horu jdou poutníci v blátě a dešti pěšky, činí to, aby se káli,

jsou to skutky kajcnosti. Všechny tyto a podobné skutky kajcnosti jsou vlastně postem.

Kdo tělu něco dovoleného odepře (zevnějši sebezapírání a umrtvování), ten se postí. Kdo se postí, dává Bohu takofka tělo své. Trochu méně jísti, trochu spíše vstátí, dovolenou zábavu z lásky k Bohu si odepřítí, to jest umrtvovati se, zapírati sebe (zevně). Kdo hněv a netrpělivost, zvláště v utrpení, hádkách, kdo vlažnost a jiné chyby statečně přemáhá, ten se postí, přemáhá se, zapírá se, umrtvuje se (zevně). Čiňte tak, a Bůh vám vše odplatí. Ukaž na příkladech svatých, jak se postili, sebe zapírali, sebe umrtvovali, skutky kajcné konali!

V modlitbě jsou obsaženy všechny dobré skutky vůči Bohu, v postu všechny dobré skutky vůči nám samým, v almužně všechny dobré skutky vůči bližnímu.

Otázka 839. Almužnou rozumíme všechny tělesné i duchovní skutky milosrdenství.

Kdo dává bližnímu almužnu, ukazuje k němu křesťanskou lásku, koná skutek lásky k bližnímu, koná skutek milosrdenství, skutek milosrdný. Člověk sestává z těla a duše, můžeme proto bližnímu prokazovati skutky milosrdenství na těle i na duši, tedy tělesné i duchovní skutky milosrdenství.

Všichni svatí, i svaté dítky, na př. sv. Kajetán, Fr. z Ass., Vinc. z Pauly a mnozí jiní věděli, že jest pro člověka užitečný, ano nutný dobrý skutek dávatí almužnu. Dávati almužnu znamená chudým pomoci. Jsou pak chudí na těle, lidé, kterým se nedostává šat, potrava, zdraví, byt; pomáhati jim, jak můžeme, jest almužna (t. j. almužna tělesná). Jsou však také chudí na duši, na př. hříšníci, zarmoucení, dušičky v očistci; za hříšníky se modliti, napomínati je, zarmoucené těšiti, dušičkám z očistce pomáhati jest almužna duchovní. Kdo dává almužnu, daruje Bohu takofka své pozemské statky. — Hodné děti dovedou také almužnu dávatí. S dovolením rodičů dávají chudým dětem věci k jídlu, šatstvo, peníze. Vždy však hodné dítě může duchovní almužnu dávatí a zvláště štědrým býti k nejchudším ze všech, k dušičkám v očistci.

Skutky kterého milosrdenství mají větší cenu? Proč? Protože má duše větší cenu než tělo.

Jak milé jsou skutky milosrdenství Pánu Ježíši, můžete z toho poznati, že řekl: »Co jste učinili nejmenšímu z bratří mých, mně jste učinili.« Koho míní Pán Ježíš svými »bratřími«? (Lidi.) Když byste viděli Pána Ježíše hladového a kdybyste měli věci k jídlu, rádi byste mu je dali, není-liž pravda? Když pak chudému, hladovému člověku dáte jísti, je to Pánu Ježíši právě tak milé, jako kdybyste to byli jemu učinili. Udělejte proto brzy Pánu Ježíši tuto radost!

Křesťan jest povinen dávatí almužnu:

1. z poslušnosti a vděčnosti k Bohu,
2. z lásky k bližnímu,

3. po příkladě Pána Ježíše a svatých,

4. pro prospěšnost její; almužna:

a) neochudí, ano pozemské statky množí,

b) nám zjednává úctu, lásku a vděčnost obdarovaných,

c) nám poskytuje vnitřní spokojenosti a mnoho čistých a nevinných radostí,

d) s Bohem nás smiřuje, milost boží, odpuštění hříchů nám zjednává, milostivý soud nám připravuje a brány nebes nám otvírá.

Dávej almužnu z dobrého úmyslu, ochotným a radostným, čistým neb aspoň kajícím srdcem, každému, kdo je potřeben a hodným, s křesťanskou opatrností! Měj na paměti dobrotu a lásku nebeského Otce, jemuž almužnou máš spláceti za mnohá dobrodíní, vmysli se často v trpký stav ubohé chudiny, cvič se při každé příležitosti, buď pracovitý a šetrný, abys měl co udílet, spoj s almužnou modlitbu a s modlitbou almužnu! Dávej pro »Zaplat Pán Bůh«.

Otázka 840. V Písmě svatém doporučují se zvláště tyto tělesné skutky milosrdenství:

Pán Ježíš učí, že při posledním soudu řekne ke spravedlivým na pravici: . . . ke hříšníkům na levici: . . . Dle čeho bude tedy Soudce souditi? Dle toho, zdali konali neb nekonali skutky milosrdenství. Tedy skutky milosrdenství při posledním soudu takofka rozhodují. Naučme se jim proto dobře a hledme je konati, abychom jednou milostivého soudu došli.

1. Lačné krmítí.

Lačné krmil Pán Ježíš, když ho na poušt četně následoval lid, aby poslouchal jeho božské slovo. Rozmnožil zázračně chléb a rybičky, aby tisíce lidí nasýtil, ano ještě 12 košů droby naplnil. Vdova ze Sarepty krmila Eliáše, Řehoř Veliký velmi často 12 chudých u svého stolu, sv. Ludvík, král francouzský 120, někdy i 200 chudých. Sv. Alžběta Durynská rozdala v době hladu veškeré zásoby obilí. Často jídlo nosila do chatrčí chudých. Její manžel jí to zapověděl, poněvadž myslil, že tím příliš promrhá. Jednou dítko jí prosilo ve jménu Pána Ježíše za svou nemocnou matku. Ihned naplnila koš věcmi k jídlu a šla k nemocné. Tu ji potkal manžel a ptal se: »Co to neseš?« Ve zmatku odpověděla: »Růže.« »Ukaž,« pravil. Když koš otevřela, byl růžemi naplněn. Ano, růže jsou skutky milosrdenství, květiny, které nikdy nezvadnou, které srdce naše nejlepšími ctnostmi naplňují. Kristus ukazuje podobnost o bohatci a chudém Lazaru, že nelaskavost zavírá nebe, že tedy laskavost, skutky milosrdenství jsou klíčem k nebi. I my máme lačné krmítí, chudé rádi podporovati, potřebnou potravu jim zaopatřiti; od oběda něco dáti, do domu poslati nebo donéstí.

2. Zlznivé napájetí.

Tak učinila Rebeka. (Vypravuj příběh ten!) Bůh ji za to odměnil tím, že se stala manželkou Isákovou. I Samaritánka u studnice Jakubovy dala Pánu Ježíši píti. Jak snadno to můžeme učiniti! Bůh hledí se zálibou na tento malý skutek, neboť Kristus praví: »Kdokoli by napojil jednoho z nejménších těchto číší studené vody, neztratí odplaty své« (Mat. 10, 42.) Sv. Anastasia při mučení svém žádala vody. I podal jí vody studené Cyrill a zasloužil si tím koruny mučednické, byv brzy na to pro Krista usmrčen.

3. Pocestné do domu přijímati.

Vypravuj čl. 12. St. Z. o hostinosti Abrahamově! Jak krásná byla tato hostinost Abrahamova! Bůh ho také za to odměnil, zachránil ho před ohněm, který Sodomu zničil. Na tuto hostinost poukazuje sv. Pavel, když píše (Žid. 13, 2): »A na převítivost k hostům nezapomínejte; skrze ni zajisté někteří nevědouce anděly v hospodu přijali.« Milosrdný Samaritán vedl žida do hospody. Maria a Marta přijaly Pána Ježíše do domu a pohostily ho. Učedníci do Emaus jdoucí pozvali cizince — byl to Pán Ježíš, — aby u nich zůstal. I my můžeme tento dobrý skutek konati, když známým, počestným lidem v domě svém útulek dáme nebo je podporujeme, aby v hostinci přenocovati mohli. V městech jsou spolky, které se starají o byt a útulek v pravdě chudých lidí, na př. spolky sv. Vincence. Kdo tyto spolky podporuje, přijímá pocestné do domu. Veliký skutek milosrdenství prokazují mniši na vrchu sv. Bernarda. Nechávací velikými, vyvíčenými psy pocestné ve sněhu zapadlé vyčenichati, nosí je do nemocnice, ošetřují je a propouštějí je zdravé.

4. Nahé odívati.

Vypravuj čl. 89. N. I. o Tabitě.

Známy je také příběh ze života sv. Martina, jak chudému daroval polovici svého pláště. V noci ve snu ukázal se mu Pán Ježíš oblečen v plášť a pravil: Tímto pláštěm mne Martin přioděl. Pán Ježíš tedy počítá všechno, co uděláme bližnímu, jako bychom to udělali jemu samému. Tento skutek konají mnozí křesťané, o Vánocích šíjí šaty pro chudé školní děti nebo dávají peníze, aby si šaty poříditi mohli.

5. Nemocné navštěvovati.

Tobiáš navštěvoval v assyrském vyhnanství spoluzajaté souduhy viry a těšil je, rozdával jim ze svého majetku, krmil hladové a odíval nahé. Sv. Alois posluhoval v Římě nemocnému morem. Sv. Jan z Boha navštěvoval nemocné a ošetřoval je. Založil řád milosrdných bratří, kteří ve svých nemocnicích každoročně mnoho tisíc nemocných ošetřují. Sv. Vincenc z Pauly založil řád milosrdných sester. Hoch prosil kdysi císaře Josefa II. na ulici o zlatku, aby mohl pro svou nemocnou matku dojíti pro lékaře. Císař mu dal zlatku a vypytl se, kde matka bydlí. Potom šel k ní do bytu, nemocná ho měla za lékaře, císař napsal recept

a odešel. Za chvíli přišel skutečný lékař. Vzal lístek a s podivem zvolal: »Paní, císař zde byl u vás. S tímto lístkem můžete si dojíti pro 50 dukátů.« Nemocná se potom brzy uzdravila.

6. Vězně vysvobozovati.

Abraham vysvobodil příbuzného Lota ze zajetí. Daniel vysvobodil nevinně odsouzenou Susannu z rukou nespravedlivých soudců, kteří ji k smrti odsoudili a již na popravu vedli. První křesťané modlili se bez ustání za sv. Petra v žaláři a vyprosili na Bohu jeho vysvobození. Křesťané v Damašku vysvobodili svatého Pavla. R. 1200 založen byl řád nejsv. Trojice, aby vysvobozoval křesťanské otroky z tureckého zajetí, vykoupil jich přes třicet tisíc. Spolek »Dětství Ježíšovo« k vysvobozování pohozených pohanských dítek v Číně, kardin. Lavigerie v Karthagu založený spolek k vysvobozování černošských otroků v Africe konají tento skutek milosrdenství. Ovšem zavřené vězně nesmíme vysvobozovati, to by bylo zločinem. Ale nevinně zajaté, kteří snad pro víru zavřeni jsou, nebo do otroctví neb zajetí přišli, nebo falešně obžalováni byli, můžeme hleděti dovolenými prostředky vysvobozovati: přimluvou, odkrytím nevinu, výkupným.

7. Mrtvé pochovávat.

Král assyrský nebyl Tobiáší nakloněn, pronásledoval israelity, a dal mnohé zavraždit. Tobiáš se však více bál Boha než krále, schovával mrtvoly zavražděných v domě svém a pochovoval je v noci. Jak příjemný byl Bohu tento skutek, řekl mu anděl slovy: »Když jsi se modlival s pláčem a pochovoval mrtvé, jáť jsem obětoval modlitby tvé Pánu.« Josef z Arimathie a Nikodem pochovali tělo Ježíšovo. Odtud má název Arimathijský spolek, který chudým zemřelým obstarává křesťanský pohřeb. Kdo k tomu přispívá nebo sám o křesťanský pohřeb se stará, jakož i kdo křesťanským způsobem, modle se, mrtvolu ke hrobu doprovází nebo přítomen jest službám božím za zemřelého, koná milosrdný skutek.

Jsou ovšem ještě jiné tělesné skutky milosrdenství, na př. půjčka peněz, pomoc v neštěstí, při úrazu, záchrana života, ano každé přívětivé slovo a každá přívětivá odpověď jest záslužná. Ale těchto sedm skutků v Písmě sv. doporučuje se zvláště: Kristus jmenuje jich sám šest, když mluví o posledním soudu, sedmý doporučuje kniha Simach 7, 37.

Poněvadž má duše větší cenu než tělo, jsou skutky, které prokazujeme bližnímu na duši, tedy duchovní skutky milosrdenství, důležitější než tělesné. Které jsou to?

Otázka 841. V Písmě sv. doporučuj se zvláště tyto duchovní skutky milosrdenství:

1. Hřešící káráti.

To činil prorok Eliáš; káral krále Ochoziáše pro jeho hřích. Tento král byl nemocen i poslal posly k Filištinským, aby se Belzebuba, modly jejich, zeptali, zdali se může pozdraviti. Eliáš

vstoupil před krále a pravil: »Poněvadž jsi poslal posly, aby ses ptal Belzebuba, jako kdyby nebyl v Israeli Bůh, jehož by ses mohl tázati, poto nevstaneš z lože, nýbrž smrtí zemřeš.« Tak se také stalo. (4. Král. 1.) Jan Křtitel vytýkal fariseům hříchy jejich, pokáral Heroda krále, když mu řekl: »Není ti dovoleno míti ženu bratra svého.« Lotr na pravici káral lotra na levici, když se rouhal Bohu. Sv. Petr vytýkal bez bázně po seslání Ducha sv. židům jejich hříchy. Káratí mají zvláště rodiče a představení své podřízené. Tu konají nejen svou povinnost, nýbrž i skutek milosrdenství. Každý z nás má hleděti z křesťanské lásky k bližnímu přívětivým, vážným slovem bližního přiměti, aby se zlého dále nedopouštěl a se polepšil. Ukrutný byl by člověk, který by viděl slepého na pokraji záhuby a neupozornil ho; ještě ukrutnější jest, kdo bližního svého od věčné záhuby by osvoboditi mohl a z lenosti toho neudělá. (Sv. Augustin.) Když člověk pošpinil šaty své, upozorňujeme ho na to; ještě spíše bychom ho měli upozorniti na skvrny duše jeho. (Sv. Jan Zlatoústý.) Při káraní máme však zachovávatí pořádek Kristem určený. (Mat. 18, 15.) Nejprve máme bližního mezi čtyřma očima pokáratí; když to nepomohlo, přede dvěma nebo třemi svědky, když ani to nepomůže, máme to říci představeným. Máme dále káratí bližního s největší šetrností, tichostí a láskou. Čím laskavější a šetrnější to je, tím více užítku to přináší. Nemůžeme Krista více pronásledovati než když ho o duše oloupíme, právě tak nemůžeme ho více ctíti, než když duši k němu opět přivedeme. Jakou námahu si dal sv. Jan evangelista, aby zachránil nešťastného mladíka, který se stal loupežníkem!

2. Neumělé učiti.

Tento skutek milosrdenství konali sv. apoštolé, šli do celého světa a hlásali evangelium národům, dále hlasatelé víry u rozličných národů, sv. Cyrill a Methoděj u nás, sv. Bonifác u Němců, sv. František Xav. v Indii, všichni kazatelé a zpovědníci, katecheti, křesťanští spisovatelé, rodiče, učitelé, ano i dítky, když jiným rády vypravují, čemu se při náboženství naučily. Kdo jiné v náboženství vyučují, budou míti vyšší stupeň blaženosti a slávy: »Kteří spravedlnosti vyučují mnohé, skviti se budou jako hvězdy na věčné věky.« (Dan. 12, 3.) Snadno to také nahlédneme. Neboť nevědomost, zvláště v náboženských věcech, přináší škodu každému jednotlivci, jakož i celé lidské společnosti. Proto jest velikým skutkem milosrdenství neumělé učiti.

3. Pochybujícím dobře raditi:

Sv. Pavel uděluje pochybujícím, zdali se mají ženiti a vdáti čili nic, radu, aby zůstali v panickosti a panenství. Píše (I. Kor. 7, 25. 26.): »O pannách pak nemám prikázání Páně; ale dávám radu . . . mám za to . . . že jest dobře člověku tak býti.« Apoštol pak probírá důvody, na kterých tato rada spočívá, a končí slovy: »Blahoslavenější bude (panna), zůstane-li tak podle rady mé; neboť mám za to, že i já mám Ducha božítého.« Dle příkladu sv.

apoštola máme si napřed rozvážit, rozmysliti, dříve nežli radíme a radu svou nemáme jiným vnučovati. Josef Egyptský dal dobrou radu králi Faraonovi, Pán Ježíš mládenci.

4. Zarmoucené těšiti.

Opět vidíme Tobiáše konati tento skutek. Chodil ke všem, kteří s ním byli v assyrském zajetí, napomínal a těšil je. Také Pán Ježíš potěšil vdovu naimskou, Marii a Martu pro smrt jejich bratra, apoštoly, když se nad jeho odchodem k Otci modlili. Tak i my máme v křesťanské lásce lidi zarmoucené těšiti, když jsou nemocní, chudí, pronásledovaní, neštěstím stíženi nebo když drahé osoby ztratili. Máme je navštívit, srdečnou účast jim projevit, upozorniti je, že se zemřelými opět se setkají, že je tak lépe pro zemřelého. Chudého můžeme těšiti, když poukážeme na chudobu Pána Ježíše, nemocné poukážeme na tolik svatých, kteří dlouho stonali a tím si mnoho zásluh získali. Nad svými hříchy zarmouceným připomínáme nekonečné milosrdenství boží, neštěstím stíženým dle sil svých pomáháme. Apoštol píše (I. Thess. 5, 14.): »Prosíme vás, bratři, potěšujte malomyslných.«

5. Křivdy trpělivě snášeti.

Josefu Egyptskému záviděli bratři, nenáviděli a prodali ho. Žena Putifarova ho pomluvila, křivě obžalovala a do žaláře připravila. Ale vše snášel trpělivě a s odevzdaností do vůle boží. David byl králem Saulem nespravedlivě pronásledován. Tu zařídil to Bůh tak, že by byl David svého protivníka velmi snadno učiniti neškodným. Odporoval však statečně zlé radě svých služebníků a jen kousek pláště králova ustříhl. S tím následoval krále a řekl: »Viz, ó králi, Bůh tě dal do rukou mých, ale ušetřil jsem tebe a ruky své jsem nevztáhl proti pomazanému Páně, sám Bůh budiž soudcem mezi tebou a mnou.« Saul odvětil dojat: »Jsi spravedlivější než já; ty jsi mně prokázal dobré, já jsem ti splácel zlým.« A nepronásledoval již Davida. Poněvadž křivdu snášel trpělivě, přemohl David také nepřátelskou mysl králova.

Nejkrásnější příklad však, jak trpělivě má křestan křivdu snášeti z lásky k Bohu a bližnímu, dává nám Pán Ježíš. Aby nás vykoupil, co trpělivě snášel z poslušnosti k Bohu na těle a na duši? Sv. Petr (I. Zid. 2, 19.) píše: »Tat jest milost, jestliže kdo pro svědomí boží snáší zármutky, trpě nespravedlivě.«

Fernandez, průvodce sv. Frant. Xaver., kázal právě v jednom městě východní Indie, když se k němu přiblížil pohan, jako kdyby chtěl s ním mluvit, ale místo toho plivl mu do obličeje. Missionář nefekl slova, vyndal kapesník, utřel si obličej a pokračoval v kázání. Když to učený jeden pohan viděl, řekl: »Tento cizinec má pravdu, když nazývá božským zákon, který káže, neboť náboženství, které propůjčuje sílu bezpráví trpělivě snášeti, může jen s nebe pocházeti.« Brzy na to přijal s mnohými jinými křestany naši víru. Jak odměnil Bůh nábožného missionáře?

Vůči rodičům, starým příbuzným, představeným, bratřím a sestrám zvláště má křestan tento skutek milosrdenství konati.

Proč to není hezké, když žák při každé maličkosti k učiteli utká a žaluje? Když však zlý soused přes několikáté napomínání pokoje nedá, k čemu jsme bez hněvu a nenávisti povinni? Co musí otec dělati, když ho zlomyslní lidé chtějí o pozemek připraviti nebo nabytému jeho právu odíratí chtějí? Proč se Pán Ježíš hájil proti zlomyslným obviněním svých přátelů? Co řekl, když ho Malchus udeřil v tvář? Sv. Pavel odvolával se častěji při křivdách jemu činěných na své občanské právo, proč?

Když se nám tedy děje křivda nikoli ze zlomyslnosti, co máme rádi činiti? Zvláště od kterých osob má křesťan křivdu trpělivě snášeti? Jak se může křesťan hájiti proti lidem, kteří nám ze zlomyslnosti křivdu činí? Když však přes to nic nepotíká, má z nouze činiti ctnost.

Lépe jest křivdu snášeti než činiti.

6. Ublížujícím ochotně odpouštěti.

Sv. Štěpán odpustil těm, kteří ho kamenovali a modlil se za ně slovy: »Pane, nepokládej jim toho za hřích!« Egyptský Josef odpustil bratřím svým všechno, co zlého mu udělali. Pán Ježíš odpustil na křivdy všem svým nepřátelům: »Otče, odpusť jim, neboť nevědí, co činí.« (Srovnej pátou prosbu Otčenáše a lásku k nepřátelům!)

7. Za živé i mrtvé k Bohu se modliti.

Abraham přimlouval se u Pána Boha za obyvatele Sodomy a Gomorrh. Juda Makabejský poslal 12 tisíc drachen stříbra do Jerusalema, aby tam obětována byla oběť za hříchy mrtvých; neboť svaté a spasitelné jest myšlení za mrtvé se modliti, aby hříchů byli sprostěni. »Modlete se za sebe vespolek, abyste spaseni byli,« napomíná nás Bůh skrze koho? Pán Ježíš modlil se krátce před svým utrpením (Jan 17.) za své apoštoly, aby nás učil, za koho že se máme modliti? Za rodiče, dobrodince, papeže, zeměpána, biskupy a kněze, ano i za své nepřátele. Proto také v každé prosbě Otčenáše nemodlíme se jen za sebe, nýbrž i za jiné: ukaž to! Sv. Pavel píše Řím. (1, 9.): »Bez přestání zmínku o vás činím vždycky na svých modlitbách« a v kap. 15. doporučuje se sám jejich modlitbám, proč? Jak může i nejchudší člověk svou vděčnost k dobrodincům ukazovati? A jak může křesťan vděčnost svou i mrtvým ukazovati? Kdy při mši sv. modlíme se za živé? Kdy za mrtvé? Proč říkala sv. Monika dvěma svým synům: »Když stojíte u oltáře, vzpomínejte také na mne!« Kdy se máme zvláště za své zemřelé modliti? Ve výroční den jejich úmrtí a jejich svátku, o Dušičkách. To pomáhá jim i nám, nám to přináší požehnání a rozmnožuje naše zásluhy.

Když hřešící káráme, prokazujeme dobré bližnímu na čem? Kdo neumělé učí, pochybujícím dobře radí, zarmocené těší, na čem jim dobré prokazuje? Kdy jim prokazuje opět ještě dobré na duši?

Protože při těchto sedmi skutcích prokazujeme dobré duši bližního, jak je jmenujeme? Kdo dovede je všechny vypočísti?

Otázka 842. Skutky milosrdenství máme horlivě konati:

1. protože Pán Ježíš vše, co dobrého bližnímu činíme, tak přijímá, jako bychom to byli učinili jemu samému;

2. protože Bůh milosrdným také milosrdenství přislíbil.

Kristus Pán řekne při posledním soudu: »Lačněl jsem . . .« čti pod čarou! O sv. Martinu jsem vám již ukázal, jak Pán Ježíš dobré, co žebráku učinil, tak přijal, jakoby to byl učinil jemu samému.

Dále praví Kristus: »Blahoslavení . . .« Čti opět pod čarou! Milosrdný dosahuje odpuštění hříchů, věčnou odplatu, je-li ve stavu posvěcující milosti boží, dosahuje časného požehnání, rozmnožení statků svých, zdraví tělesného, vyslyšení modliteb, dělá si z lidí přátele, kteří se pak za něho modlí.

Tak mají skutky milosrdenství dvojitou moc: zasluhující a smírnou; zasluhující, protože je pokládá Pán Ježíš tak, jako bychom je byli učinili jemu samému, smírnou, protože Kristus milosrdným milosrdenství přislíbil.

Otázka 843. Konání dobrých skutků podporuje církev zvláště zbožnými bratrstvy a spolky.

Jako světské spolky podporují světské blaho, tak zbožná bratrstva a spolky podporují duchovní blaho a často při tom časné blaho naše.

Nejrozšířenější bratrstva jsou:

1. Dílo rozšiřování víry, které má za účel modlitbou a peněžítými příspěvky podporovati missionáře mezi pohany pracující.

2. Bratrstvo dětství Ježíšova má za účel pohozené dítky nalézt a křesťansky vychovati.

3. Bratrstvo sv. Michala má za účel podporovati sv. Otce modlitbou a peněžítými příspěvky.

4. Bratrstvo nejsvětější Svátosti oltářní má za účel klanění se této Svátosti a chudé kostely zaopatřiti příslušnými předměty, paramenty.

5. Bratrstvo živého růžence má za účel rozšiřovati modlitbu posvátného růžence.

6. Bratrstvo Srdce Páně má za účel uctívati božské Srdce Páně.

7. Bratrstvo Ducha sv. má za účel prositi Ducha sv. o mnoho dobrých kněží.

Zbožné spolky zvláště jsou:

1. Spolek sv. Bonifáce vydává mimo jiné »Sv. Vojtěcha«, podporuje stavbu kostelů, zvláště kde je toho nutně třeba.

2. Spolek Piřův má za účel podporovati dobrý, katolický tisk.

3. Spolek sv. Vincence má za účel vyhledávati a podporovati ubohé všeho druhu.

4. Spolek sv. Rafaela má za účel poskytovatí ochranu vystěhovalcům.

5. Katolické tovaryšské spolky mají za účel mladé řemeslníky k nábožnému a ctnostnému životu, k pracovitosti a bratrství naváděti.

6. Katolické dělnické spolky mají za účel nábožnost, mravnost, pracovitost, bratrství mezi dělníky podporovati.

7. Jsou také katolické lidové, mistrovské, ženské spolky a pod.

Všechna tato bratrstva a spolky mají za účel, aby lidé byli zbožnější a mravnější, aby sv. svátosti častěji přijímali, křesťanský život vedli, vzájemně si pomáhali a se podporovali, tělesné i duchovní skutky milosrdenství konali. Těmito bratrstvy a spolky koná se více dobrých skutků než jinak, tedy konání dobrých skutků se podporuje zbožnými bratrstvy a spolky. Zúčastní se, až dospěješ, horlivě katolického života spolkového.

Důvody pro to jsou důležité, neboť účel, prostředky a prospěch těchto spolků každého katolíka povzbuzují, aby se jich zúčastnil a je podporoval.

Účel skoro všech tak četných katolických spolků vztahuje se na hmotné, duševní blaho lidu, hledí odpomoci hmotné bídě lidu nebo ji zmírniti, jako spolek sv. Vincence; hledí hmotné blaho lidu dle sil polepšiti, tak nesčetné spolky tovaryšské, dělnické, politické; hledí duchovní blaho lidu podporovati: v oboru pravdy pěstováním vědy, školy, tisku, lidového vzdělání oproti lžím v pravdě bezbožným; v oboru dobra tím, že nepravosti odstraňují nebo uskovňují, mládež křesťansky vychovávají, sociální ctnosti, střídmost, spořivost pěstují; v oboru krásna tím, že horlivě podporují křesťanské umění, kostely staví, moderní, bezbožné a nemravné umělecké podniky potírají, slušné zábavy pěstují; vztahuje se k duševnímu blahu lidu, církvi při záchraně duší pomáhají rozhodným bojem proti nepřátelům církve, horlivým podporováním všeho, co koná církev, aby víru rozšiřovala, upevňovala, ji hájila, aby život křesťanský se posilnil, prostředků milosti by se horlivěji užívalo.

Prostředky, jichž katolické spolky při tom používají, jsou nejdříve tytéž, jakých nepřátelé užívají, totiž přirozené: 1. peníze, peněžité příspěvky, sbírky, fundace všeho druhu; 2. živé a tištné slovo, přednášky při schůzích, knihy, časopisy; 3. vliv na politické volby, na zákonodárny sbory a vlády.

Dále takové, jichž nepřátelé postrádají, totiž nadpřirozené, které nám pomoc boží prostředkují, zvláště:

1. modlitba spolková, řádů, kněží, vůbec celé církve;
2. obět mše sv. a s ní oběti věřících, kněží a řeholníků na celém světě.

Prospěch z katolických spolků jest velmi veliký. Prospívají slávě a věci boží, a jeho církve v boji proti branám pekelným,

kteřý zvláště v naší době tak prudký jest; blahu celé lidské společnosti; státu oproti revolučním proudům pfitomné doby, rodině k ochraně křesťanského ducha, manželství, výchovy dítek, škole ke křesťanské výchově dítek; blahu jednotlivce, který se jich zúčastní, neboť mu zde na zemi způsobují čest a vliv u lidí, má radost z výsledků, nadšení pro katolickou věc; na onom světě veliká odplata ho očekává dle slov Páně: »Kdo mne vyzná před lidmi . . .«

Důvody proti katolickým spolkům jsou nicotné, neboť jsou to obyčejně jen plané výmluvy, které bojácné katolíky zdržují od života spolkového. Takové výmluvy jsou na př. :

»Dříve takových spolků nebylo.« Ovšem, ale dříve byly také jiné poměry nežli dnes, proto dříve nebyly tak nutny, dnes však jsou nutny, dle jednohlasného úsudku všech rozumných lidí, zvláště papeže Lva XIII. a Pia X., kteří stále povzbuzují k zakládání a podpoře katolických spolků.

»Těch spolků je příliš mnoho, nemohu být i členem všech.« Počet spolků jest ovšem veliký, ale nežádá se od tebe, abys byl členem všech. Čiň volbu dle zásady: Napřed nutné, pak užitečné, a konečně, když je to možno, příjemné. Lépe jest v málo spolcích býti horlivým členem, než ve mnoha spolcích lenivým členem.

»Katolické spolky ruší pokoj.« Nikoli, nýbrž ony spolky ruší pokoj, které katolickým spolkům vnucují boj za nejvyšší statky, víru a křesťanský mrav. Ostatně již Bůh v ráji satanovi a jeho potomstvu boj vypověděl (Gen. 3, 15.) a Kristus řekl: »Nepřišel jsem přinést pokoj, nýbrž meč.« (Mat. 10, 34.) Mezi Bohem a světem, Kristem a Belialem není pokoje. Lepší zdravý boj, než shnilý pokoj!

»Ale spolky nic nepořídí.« Za výsledek svých snah nejsme zodpovědni, ale ovšem za svou součinnost. Ostatně zkušenost přítomné doby učí, že rozkvět a klesání katolické víry jde ruku v ruce s rozkvětem a klesáním katolického života spolkového.

»Spolky vyžadují velikých obětí.« Ovšem hmotné a duchovní oběti, kterých katolický život spolkový vyžaduje, nejsou skrovné; než nepřinášejí nepřátelé Krista a církve svaté tytéž. ano ještě větší oběti pro svou špatnou věc? Kdy se co v církvi velikého stalo bez obětí? Není-liž obět zkušebním kamenem ctivosti a věrnosti? Nezasluhují-li nesmrtelné duše tyto oběti? Nezasloužil si Kristus tyto oběti na penězích, času, cti? Jest neobětavost ve vlastní věci také tak živá? Co přislíbil Kristus těm, kteří ho před lidmi vyznávají, pro něho protivenství trpí?

O t á z k a 844. Již při otázce 832. jsme viděli, že dobrý skutek jest jen tehdy záslužný, koná-li se ve stavu posvěcující milosti boží. Proto se máme vynasazovati, abychom vždy byli ve stavu posvěcující milosti, nebo když někdo byl tak nešťastný, že těžkým

hříchem milost posvěcující ztratil, má se vynasnažiti, co nejdříve hodným přijetím svátosti pokání opět milosti posvěcující nabýti.

Katechismus praví:

Z učení o dobrých skutcích plyne, že se máme přičiniti:

1. bychom vždycky byli ve stavu milosti posvěcující;]
2. bychom mnoho dobrých skutků vykonali a proto své denní práce a utrpení dobrým úmyslem posvěcovali.

Každý dobrý skutek rozmnožuje milost posvěcující, zajišťuje nám věčnou blaženost a její rozmnožení. Čím více dobrých skutků vykonáme, tím bohatší budeme na milosti boží, tím jistější a slavnější bude naše blaženost v nebesích. Každý sebe nepatrnější dobrý skutek jest pro nebe záslužný, když jej konáme s dobrým úmyslem Bohu tím sloužiti a ho oslavovati. Kdyby někdo při dobročinné sbírce veliký příspěvek dal, ale s úmyslem, aby se tím chlubil, aby byla v časopise chvála o něm, učinil tento dobrý skutek nikoli ke slávě boží, nýbrž k vlastní své slávě; u Boha odplaty v nebesích nedojde. Když kdo naproti tomu zcela malý příspěvek dá, ale s dobrým úmyslem, dojde tím veliké odplaty u Boha v nebesích. Sv. Pavel praví: »Ať jíte nebo pijete, vše číňte ke slávě boží!« Tak se máme přičiniti, denní své práce a utrpení dobrým úmyslem posvěcovati. Když všecko ke cti boží konáme a obětujeme, světíme tím jméno boží. (Otázka 393. 5.)

C. O snaze po křesťanské dokonalosti.

Kristus Pán kdysi řekl: »Synové tohoto světa jsou opatrnější v pokolení svém nežli synové světla.« Jak se vynasnažují synové tohoto světa ve všech oborech časných věcí činiti pokrok a zlepšení, aby si zpříjemnili život a hodně peněz vydělali! Naproti tomu nalézáme málo »synů světla«, kteří se vynasnažují činiti pokroky v duchovním životě. A přece, co má větší cenu, pokrok v časných či věčných věcech? Čas či věčnost? Nebe či země? Když tedy již svět má snahu po dokonalosti a pokroku, když této snaze již tolik blahodárných vynálezů děkujeme, jak drahocennými výsledky, jak slavnou odplatou bude korunována snaha po křesťanské dokonalosti! Jako ve všech věcech pozemského života, musíme také ve věcech spasení duše pokroky činiti. Proto praví Kristus: »Buďte dokonalí, jako Otec váš v nebesích dokonalý jest.« (Mat. 5, 48.) Ovšem jen Bůh jest nekonečně dokonalý, má všechny dobré vlastnosti v míře nejvyšší. Tak dokonalý nemůže býti žádný člověk, ale má se snažiti vždy více Bohu se podobati, má míti snahu po křesťanské dokonalosti. Co jest snažiti se o křesťanskou dokonalost?

Otázka 845. Snažiti se o křesťanskou dokonalost jest přičiňovati se, bychom Boha víc a více milovali a proto všechny skutky co nejlépe konali.

Před 300 lety žil ve Španělsku vévoda z Kandie František Borgiáš. Jeho dobří rodiče dali jej pečlivě vyučovati ve sv. ná-

boženství a ve všech vědomostech pro jeho vysoký stav potřebných, a příkladem svým mu ukazovali, jak zbožný křesťan má nade všecko Boha a vše v Bohu milovati, jak se má přičiniti, by Boha víc a více miloval a proto všechny skutky co nejlépe konal. František poslouchal horlivě rodiče a učitele, a prospíval jako Pán Ježíš věkem, moudrostí a milostí před Bohem i před lidmi. Jako 18letý jinoch přišel ke královskému dvoru. Císař Karel V. a císařovna Isabella věnovali mu brzy svou přízeň, světili mu důležité úřady, a tam se oženil se vznešenou dvorní dámou, Eleonorou de Castro.

František byl šťastný, poněvadž opatrně se všech těžkých hříchů varoval, i když to sebezpřemáhání vyžadovalo, a zachovával tím pečlivě příkázání boží i církevní. Tak miloval Boha nade všecko a všecko v Bohu.

Tu zemřela císařovna Isabella. Vévoda obdržel rozkaz, aby mrtvolu její doprovázel do Granady, kde měla býti v císařské hrobce pohřbena. Tam byla rakev otevřena, a hle, obličej vznešené paní, dříve tak krásný, byl hrozně znešvařen. Při pohledu na ni poznal František živě marnost všech pozemských věcí, a hned učinil pevné předsevzetí, že chce horlivěji Bohu sloužiti, v ctnostech více prospívati, všechny skutky co nejlépe konati, vždy světější a dokonalejší býti, aby si zasloužil nepomýjící statky života věčného. Když byl brzy na to proti své vůli místokrálem v Katalonii jmenován, počal prováděti svůj úmysl. Každodenně se v určité doby modlil, každý den byl přítomen mši svaté, pak četl kapitolu z evangelia nebo z knihy o Následování Krista, aby Pána Ježíše přesně následoval, v neděli mimo mši sv. poslouchal kázání, častěji chodil k sv. zpovědi a k sv. přijímání, stále se cvičil, aniž by to ostatní pozorovali, zvláště při jídle v zapírání sebe sama, a rozdával mnoho almužny. Proto mu dal Bůh milost, že snadno nejen těžkých, nýbrž i všedních hříchů se varoval. Proto byl vždy přívětivý a veselý ve své rodině, ve svém úřadě a v obcování se všemi lidmi, bylť ke všem nejen spravedlivý, nýbrž i mírný.

Jeho nejmilejší dcera zemřela mu náhle, což ho velice bolelo. Trpělivě však snášel kříž svůj, děl: Bůh mi ji jen půjčil a nyní si pro ni přišel. Neměl bych mu děkovati, že mně ji tak dlouho ponechal, a pak ji do své slávy vzal, jak to od jeho milosrdenství doufám?

Konečně po smrti své dobré manželky vzdal se František všech svých hodností, odevzdal nejstaršímu synu svému vévodství, zaopatřil ostatní své děti, a vstoupil do Tovaryšstva Ježíšova, kde složil řeholní sliby, a poté přijal svěcení na kněžství. Stále se ve zbožnosti cvičil a tak daleko dospěl, že zúmyslně ani všedního hřichu se nedopustil, konečně jako generál řádu ve stáří 62 let v Římě svatou smrtí zemřel.

Snažil se býti křesťansky dokonalým, přičiňoval se, aby Boha víc a více miloval, a proto všechny skutky co nejlépe konal.

Snaha po křesťanské dokonalosti má ve světě dvojí stránku, zevnější a vnitřní; zevnější: co nejlepší konání všech skutků, vnitřní: z lásky k Bohu.

Jako sv. František Borgiáš, tak také sv. Alžběta Durynská, mnoho jiných svatých se přičiňovali všechny skutky své co nejlépe z lásky k Bohu konati, proto pravíme: snažili se o křesťanskou spravedlnost. Co jest snažiti se o křesťanskou spravedlnost? Nacvič! Hleďte také vy stále víc a více Boha milovati, modlete se: Ty, ó Bože, lásku k tobě ve mně rozněcuj, přičiňte se, všechny, i nejmenší skutky a práce své co nejlépe konati, vše z lásky k Bohu, pak vás Bůh shledá, že jste byli věrní v mále i nad mnohým vás ustanoví, vejdete do jeho slávy.

Otázka 846. Máme se snažiti o dokonalost;

I. protože Boží velebnost a dokonalost snahy té zasluhují;

II. protože touto snahou své blaženosti v nebi tím jistěji dojdeme a tím více ji sobě rozmnožíme.

1. Bůh jest nejvyšší a lásky nejhodnější dobro. Boží velebnost a dokonalost jistě zasluhují, abychom ho víc a více milovali a se přičiňovali konati nejen to, co jest nám přísně přikázáno, nýbrž získati si všech ctností, které nám doporučil, abychom byli vždy lepší, světější a dokonalejší. V Písmě sv. se praví: »Kdo jest spravedlivý, ospravedlní se ještě, a svatý posvětití se ještě!« (Zjev. 22. 11.)

2. Dále má nás k tomu povzbuzovati náš vlastní prospěch. Když Bůh již každý dobrý skutek, který z lásky k němu konáme, odmění, tím jistěji naši snahu po křesťanské spravedlnosti. Kdo bohatě seje, bohatě i žíti bude. Čím více dobrých skutků z lásky k Bohu co nejlépe vykonáme, tím větší blaženosti v nebi dojdeme.

Důvody ke snaze po křesťanské spravedlnosti:

a) se strany boží:

- α) jeho dokonalost, která nás k následování povzbuzuje,
- β) jeho velebnost, která tohoto následování zasluhuje,

b) se strany naší:

- α) větší jistota v dosažení nebeské blaženosti a
- β) větší blaženost v nebi.

V každém stavu může křesťan míti snahu po křesťanské dokonalosti a dokonalým se státi. Proč?

1. Protože Bůh každému při křtu sv. milost posvěcující udělil a všem bohatě milost pomáhající propůjčuje.

2. Každý člověk má svobodnou vůli, a žádná moc ho nemůže přinutiti, by zlého se dopustil. Když svobodnou vůlí milosti Bohem mu nabízené a podávané se uchopí, může v každém stavu nejen hříchů se varovati, nýbrž i dobré konati.

3. Vznešení a bohatí lidé mohou sice zdánlivě větší dobré skutky z lásky k Bohu vykonati než nízcí a chudí; ale poněvadž

Bůh dobrou vůli již za skutek béře, mohou lidé každého stavu, kteří povinnosti tohoto stavu věrně vykonávají a dle svého stavu Boha nade všechno milují a skutky veškeré co nejlépe konají, dokonalými se státi.

4. Církev nám za příklad dává nejen sv. biskupy, krále a klášterníky, nýbrž i svaté manžele, sv. vojíny, řemeslníky, rolníky, služebníky, služky, ano i žebráky; co se tím dokazuje?

Prostředky ke křesťanské dokonalosti v každém stavu.

Nic neobyčejného nežádá Bůh, nýbrž jen abychom v něho věřili (1. částka katech.), v něho doufali a k němu se modlili (2. část katech.), nade všechno ho milovali, sebe pak a bližního pro Boha milovali a abychom tuto lásku dokazovali hlavně tím, že zachováváme věrně přikázání boží a církevní (3. část katechismu), abychom v milosti posvěcující žili a s pomáhající milostí spolupůsobili, abychom za tím účelem sv. svátosti hodně přijímali (4. část katechismu), abychom křesťansky spravedliví byli, zlého hříchu těžkého a všedního se varovali, dobré konali, v ctnostech se cvičili; zvláštní dokonalosti dosáhneme, když budeme se snažiti ctnosti konati, které nám Pán Ježíš zvláště doporučil (otázka 828.), a to budeme horlivě konati, když často budeme vzpomínati na své poslední věci, že musíme zemřít, že bude následovati soud (soukromý a obecný), a že buď peklo nebo nebe bude naším věčným údělem (5. část katechismu).

Nejkrásnější cena.

V pohanské dávnověkosti byly v Řecku rozličné zápasy. Zápasili zde, kdo nejdříve bude u cíle, aby obdrželi cenu — vavřínový věnec. Zápasníci připravovali se k tomu dlouhý čas pečlivě. Zdržovali se vína a jistých jídel, mazali se olejem, aby měli údy dobře ohybné, a cvičili se pilně v zápasech; proč to činili?

I u nás jsou rozličné ceny při stělbě, při dostizích a t. d. A dělají to lidé, aby cenu několika dukátů obdrželi. Někdy se vypisuje cena tisíce až i 20 tisíc K za dobrou knihu, malbu, vynález. Mnoho lidí se ve dne v noci namáhá, aby obdrželi cenu, která jest přece jenom pomíjející a kterou jen jeden obdržeti může.

Dobrotivý Bůh však nám staví před oči nejkrásnější cenu, kterou každý může obdržeti, která nikomu nemůže býti vyrvána, která nepomíjí; v čem záleží tato cena? Když tedy mnoho lidí jen pro skrovný pozemský zisk mnohého se varují a mnohé s namáháním konají, tím spíše máme my křesťané pro království nebeské čeho se varovati? a co konati? Proto praví Pán (Mat. 11, 12.): «Království nebeské trpí násilí, a ti, kteří násilí činí, uchvacují je.» Statečně máme s pomocí milosti boží zlého se varo-

vati a horlivě dobré konati, abychom již na světě byli šťastni a jednou věčné blaženosti jistě došli.

Otázka 847. K dosažení dokonalosti doporučil Ježíš Kristus zvláště tři evangelické rady.

Apoštol praví: »Ježíš nám zanechal příklad, abychom jeho šlepestí následovali.« Následujeme Ježíše, když ctnosti konáme, ctnosti božské a mravné a t. d. Tyto ctnosti musí všichni lidé konati, když chtějí Krista následovati a dokonalými býti. Jsou však ještě prostředky, jimiž může křesťan jistěji a rychleji k dokonalosti dospěti.

Tyto prostředky Bůh neporučil, nýbrž Kristus Pán je jen v evangeliu radil, a proto jmenujeme je evangelické rady.

Otázka 848. Tři evangelické rady jsou:

I. dobrovolná chudoba,

II. ustavičná čistota,

III. stálá poslušnost pod představeným duchovním.

1. Která jest první evangelická rada? Tu konal sv. František z Assisi. Byl bohatý, ale vše rozdal chudým, nosil prostý oděv a žebal o almužnu, byl dobrovolně chudým. Sv. František nemiloval ani sebe, ani statky pozemské, ani světské radovánky, nýbrž jen Boha. Vidíte, jak výborným prostředkem k dosažení dokonalosti jest konání první evangelické rady.

2. Jak se jmenuje druhá evangelická ctnost? Svatá Anežka byla bohatá a hezká. Vznešený Říman chtěl ji míti za manželku. Ale odpověděla: »Ženich můj je krásný, bohatý a mocný.« Mínila tím Krista Pána, neboť již Bohu přislíbila, že se neprovdá, že zůstane ustavičně čistotnou pannou. Konání této rady jest také výborným prostředkem k dosažení dokonalosti. Neboť ženatí a vdané musí se starati o rodinu, o děti, kdo však tuto radu následuje a ustavičně čistotným zůstává, může veškerý čas svůj Bohu věnovati, proto kráčí v křesťanské dokonalosti rychleji ku předu.

3. Jak se jmenuje třetí evangelická rada? Tuto následoval sv. Bernard. Pocházel ze vznešené rodiny, byl bohatý, vzdělaný, ale vstoupil do kláštera. Představený kláštera stará se zvláště o spásu duše svých podřízených, proto se jmenuje představený duchovní. Tobo musí podřízený stále a ve všech věcech poslouchati: v šatstvu, ve výživě, v konání rozličných povinností. Máte také představené, které poslouchati musíte, ale ne ve všech věcech. Můžete na př. šatiti se podle libosti, jísti, co vám chutná, můžete své povinnosti konati v pořádku, jak vy chcete. Taková poslušnost jest nedokonalá. Stálá poslušnost pod představeným duchovním však jest dokonalá, a ta jest výborným prostředkem k dosažení dokonalosti. Neboť, kdo jen činí, co mu ostatní poroučejí, a nikoli, co sám chce, přemáhá sebe, umrtvuje sebe, uchrání se před mnohými chybami.

Protože nezřízená žádostivost pozemských statků často křesťana ke hříchům svádí, jaká překážka k dosažení křesťanské dokonalosti se dokonalou chudobou odstraňuje? Protože smyslné žádosti často křesťana ke hříšným nepravostem svádějí, která překážka k dosažení křesťanské dokonalosti se ustavičnou čistotou odstraňuje? Protože nezávazný život křesťana často ke hříchům svádí, která překážka k dosažení křesťanské dokonalosti se odstraňuje stálou poslušností pod představeným duchovním, který zastupuje místo boží? Slibem dobrovolné chudoby přináší křesťan Bohu v obět své jmění, slibem ustavičné čistoty své tělo a slibem poslušnosti vlastní svou vůli; který slib z nich je asi nejvyšší? Můžete jmenovati i jiné svaté, kteří těmito třemi sliby stali se dokonalými a věčně blaženými?

»Nikoli všichni chápají toto slovo, nýbrž jen ti, kterým jest dáno,« praví božský Spasitel. Proč?

Otázka 849. Dobrovolná chudoba, ustavičná čistota a stálá poslušnost nazývají se evangelické rady, protože jich Ježíš Kristus v evangeliu jednotlivým osobám nepřikazuje, nýbrž jen radí.

Jednou přišel k Pánu Ježíši bohatý mládenec a tázal se ho: »Mistře, co učiním, abych života věčného dosáhl?« Odvětil mu Ježíš: »Chceš-li života dojíti, zachovávej přikázání.« Mládenec zvolal s radostí: »Všechna jsem zachovával od mladosti své; čeho se mi ještě nedostává?« Tu pohleděl na něj Ježíš laskavě a řekl mu: »Jdi, prodej, co máš, a rozdej to chudým... , pak přijď zase a následuj mne!« (Mat. 19, 21.) Dle těchto slov Kristus poručil, abychom přikázání zachovávali, abychom vešli do života věčného. Kdo však po dokonalosti touží, tomu Kristus v evangeliu dobrovolnou chudobu radí.

Právě tak radí Kristus v evangeliu ustavičnou čistotu, když jí před manželským stavem přednost dává. (Mat. 19, 10.—13.) Také poslušnost radil Kristus v evangeliu, když pravil: »Přijď zase a následuj mne!« (Mat. 19, 21.) Ježíš byl Otce svého poslušen až k smrti na kříži. Kdo chce tedy dokonalým býti a Krista následovati, má býti poslušen svého duchovního otce, představeného, má se vzdáti vlastní vůle, aby ve všech věcech konal vůli boží.

Otázka 850. Evangelické rady jsou povinny zachovávat osoby řeholní a všichni ti, kdož se k tomu slibem zavázali.

Poněvadž evangelické rady jsou jen rady, se neporoučejí a k dosažení věčné blaženosti nutny nejsou, není také každý povinen zachovávat evangelické rady, nýbrž jen ti, kteří do některé řehole vstoupili, osoby řeholní. Jmenuj některé řády! Jsou řehole mužské a ženské. Členové jejich jsou osoby řeholní.

Kdo jest povinen zachovávatí evangelické rady? Osoby řeholní.

Ale i mimo řehole může někdo alespoň jednu z evangelických rad, na př. ustavičnou čistotu, zachovávatí. Když sv. František Saleský studia svá dokončil, hleděl ho otec přiměti, aby se oženil s bohatou nevěstou. Odpověděl: »Nemohu se oženiti, stanu se knězem.« Již dříve učinil slib ustavičné čistoty, i byl povinen slibu dostáti. Kdo jest tedy mimo osoby řeholní povinen zachovávatí evangelické rady? Všichni ti, kdo se k tomu slibem zavázali. O slibu jedná druhé přikázání boží, otázka 384. 4, ot. 391, ot. 393. 4.

V a ž s i k a t o l i c k ý c h ř á d ů a ř e h o l í í

Proč? Pro jejich šlechtictví, neboť přinášejí Bohu Otcí nejvyšší obět; Bůh Syn nalézá v řeholních osobách nejměrnější obraz chudého, čistotného a poslušného života; Duch sv. slaví v dobrých osobách řeholních nejkrásnější vítězství milosti své nad pokaženou přirozeností lidskou.

Pro jejich užitek: pro lidstvo, v hmotném ohledu kulturní prací (missionářské řády), dobrodinií řádů pro nemocné,

v duchovním ohledu zásluhami o písemnictví a umění, působností řádů v duchovní správě, ve školách atd.,

pro členy řeholí: v hmotném ohledu je o ně po celý život postaráno, v nadpřirozeném ohledu nalézají se na nejjistější a nejvyšší cestě do nebe.

J a k m á š u k a z o v a t í , ž e s i j i c h v á ž í š ?

Vstoupením do řehole, máš-li k tomu povolání.

Nemáš-li k tomu povolání, tím, že je podporuješ: hmotně (sbírkami), duchovně, když se jich zastaneš, když jsou tupeny, když povoláním vstoupení do řehole umožníš, dobré snahy osob řeholních podporuješ.

Literatura.

Spisy preláta dra. Ant. Skočdopole lze dostati za sníženou cenu a sice jeho veleznámou »*Učebnici bohosloví pastýřského*« a jeho »*Rukověť katechety*«, kteréžto spisy byly v listě našem co nejvíceji doporučeny. Biskupská tiskárna v C. Budějovicích přejala náklad zbývající a prodává je se slevou 20% proti hotovému

»Učebnice bohosloví pastýřského« stála původně 6 K, »Rukověť« 1 K 60 h. Upozorňujeme na tuto výhodu.

